Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
17 G
24 1

Digitized by Google

Roma VE
12. IX. G. 26. 1

Habes accuratissime lector Alexādri Achillini. Bononiensis philosophoꝝ nostre etatis decoris opa lima eiusce actoris repollita ⁊ extersa ac denuo maxima cura ac diligētia ip̄ressa.

De intelligentijs.
De orbibus.
De vniuersalibus.
De elementis.
De p̄ricipijs chyromātie ⁊ physionomie.
De potestate syllogismi.
De subiecto medicine.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

¶ Alexandri Achillini Bononiensis De intelligentijs. Quolibettum primum.

Vtrum latitudo intellectuum sit vniformiter difformis. Hoc p^m op^s in quinqz quolibetta partior. In p^o mo de suprema intelligentia. In secundo de intelligentijs medijs. In tertio de itellectu possibili. In quarto de intellectu agente. In quinto determinatur questio.

Quantū ad primū:quinqz suppono. Primū.latitudo intellectuū est ipsi intellect^9 ordinati:sm q ex se sunt ordinabiles. Secundū.infinitū est quantū non terminatū:primo physicoꝝ. cōmento.15. Applicabile est hoc suppositū infinito molis ꝛ virtutis:siue sit infinitū per se:siue per accidens. Tertiū.infinite intēsa latitudo est:cuius ifinite intēsa est aliqua pars. Quartū;latitudinis intellectuū:quinimo entium:terminus intrinsecus extremi intensioris est deus:q2 ipse est intellectus quo nihil supra.s3 qōlibet aliō ab eo infra est. Quintū.si infinitus vigor datur:infinite distanti a nō gradu pfectionis entis in eēntia reperitur. Ex his sequit q si infinite virtutis est deus:infinite intensa est intellectuū latitudo: ꝛ si finite: finite. ¶ Ideo de infinitate vigoris primi entis duo vidēda sunt. Primū.mens philosophi fuit deū esse finiti vigoris. Secundū.ad oppositū est veritas. Primū dupliciter pbatur. Primo rōne Auerrois optimi
1. Aristote. Cōmentatoris secūdo celi:cōmēto.38.ꝛ.63. Si deus esset infinitus intēsiue:motus esset in instanti:ꝛ cor
2. pus motū esset infinitū. ꝯsequentis pma pars deducitur. deus nāliter mouet:ꝛ nō aliter circūstātionabile est mouens:motū:aut aliud:circūstantia faciente pro intēsione aut remissione motus celi:ergo deus mouet quantū mouere pōt.ergo si infinitus.in instāti.p3 ꝯsequētia:q2 quātūcūqz paruo tempore moueret imaginabile esset virtutē finitā mouere in illo:p3.augendo virtutē sm q augeť .4.physi.tex.cōmēti.72.subtilitas medij.difficultas maioris est dubiū tertiū. Secunda pars ꝯsequētis deduciť.
3. q2.12.methaphy.cōmento.44.sube separate mouentes excedūt se in nobilitate sm ordinē ꝛ magnitudinē motorū.ergo infinite nobilis intelligentia infinite magnū celū moueret. ¶ Secūdo.si in celo eēnt plures stelle aut maiores:celū tardaret motū suū:aut quiesceret:secūdo celi: textu cōmenti.71. Hoc nō est ex fatigatione agentis.p3 secundo celi.cōmento.36.q2 caret magnitudine:ꝛ si etiā ex hoc esset:mouens esset finituz in vigore.ergo ex defectu pportionis est.vt p3 a Cōmentatore.12. methaphysice. Cōmento.41.ergo finita est pportio mouentis ad motū. ergo mouens est finite virtutis.p3 secūdo celi. Cōmento
4. 38. Et cōmento.58.quāto desideriū est fortius:tāto mot^9 est velocior. Qz deus sm Aristo.imediate effectiue moueat:p3 dubio secundo.

Contra philosophuz quattuor vijs arguiť. ¶ Prima est via efficientie.nulla vtus finita pōt infinito tempore mouere:q2 maioris perfectionis est maiori tempore mouere q paruo.s3 deus potest ꝛc̄. ¶ Secundo.nulla virtus finita pōt in infinitū effectus causare.sed deus pōt ꝛc̄. ¶ Tertio.oīs causa infinite multos effectus continens est ifinita.sed deus est causa ꝛc̄.q2 infinitas reuolutiones vel reꝝ spēs deus ꝯtinet. ¶ Quarto.omne infinite multa potens intelligere est infinite pfectionis.q2 maioris pfectionis est multa potēs intelligere q pauca potens intelligere.s3 deus est infinite multa potens intelligere ꝛc̄. ¶ Ad hec premitto q vbi ph3 introducā respondentē:nō teneo re^s ponsionē illā. ¶ Ad pmū. intelligendo de finitate vigoris:negať maior.p3 de intelligentia citra primā.ꝛ habeť octauo physicoꝝ cōmento 79.ꝛ in libro de suba orbis ca.3. Et si predicato maioris
addas:independēter:diceret phs q independentia nō in- .5.
fert infinitatē:q2 primo posterioꝝ ꝛ primo physicoꝝ.textu Cōmēti.35.infinitū sm q ifinitū est ignotū:siue sit infinitū in multitudine:siue in magnitudine:siue in forma. ergo deus nō est ifinitus:aut neqz ipse aut alius cognoscit infinitatē dei:neqz impediret q loquať Ar. de cognitio- .6.
ne hois:q2 apud ipsum que intellectu possibili capi non possunt:nullo intellectu capi possunt. Ad pbationē maioris pretermissa distinctione inter longius durare ꝛ longius agere:q2 pmo ethicoꝝ.capi.septimo:nō est nobilior albedo vnius diei q vnius anni.negať assumptū.q2 aūt intelligentia est infatigabilis:ꝛ celū nō est magis ex se resistitiuū vno tēpore q alio:nō variať pportio potētie motiue supra mobile:ꝛ sic intelligētia potēs mouere per diē: perpetuo pōt mouere:ideo nō si ifinito tēpore mouebit: infinite virtutis erit. ¶ Ad scdm negať maior.p3 de sole:neqz successio impedit:q2 nihil vtutis aduenit soli causato primo eff[...]tu.g dū causat primū:ita virtualiter cōtinet scdm sic[...] ¶ Ad tertiū.negať maior. Ad minorem cū pba[...]ēs sunt in numero determinato quo ad nām:q2 quarūlibet spē sunt finite: tertio methaphysice. Cōmento.xl. Neqz in infinituz multiplicabiles sunt a nā.ꝛ si quātū est ex ratione numeri in infinitū multiplicabilis esset numerus:quantuz est tñ ex nā reinumerate impole est in infinitū multiplicari numeꝝ:neqz si infinite erunt reuolutiones:in infinitū multiplicabunť reuolutiones. ¶ Contra.si infiniti leones existerēt:infinite eēnt
perfectionis:ꝛ causa equoca simul ꝯtinet eos.ergo infinite pfectionis est cā. ¶ Respōdeo:aut mensurať pfectio .8.
penes distantiā a nō gradu spēi:ꝛ tunc ꝯcediť antecedēs: ꝛ negať cōsequētia:aut mensuratur penes distantiā a nō gradu pfectionis:ꝛ tūc ꝯceditur ꝯsequētia:ꝛ negať antecedēs. ¶ Ad quartū.negat phs maiorē:q2 tantū intelle-
ctus possibilis vel homo est infinita potens intelligere:ꝛ .7.
negat minorē tertio errori inītendo.s.tantū deū deus intelligit:p3 dubio primo.

Secunda est via appetit^9. Appetit^9 g q̄cūqz finito dato pōt plus appetere nō satiať nisi ifinito:s3 humanus appetitus quocūqz finito dato pōt ꝛc̄. maior p3:q2 appetit^9 nāliter sicut in suū quietatiuū ferť in vltimū finē.minor p3:q2 intellectus pōt voluntati presentare quoqz finito maius. ¶ Scdo finis est pfectior ordinatis in finē.ergo finis oia alia excedit.ifinita aūt sunt ordinabilia.ergo infinitus est finis vltimus. ¶ Tertio. omne finitū h3 finē:deus nō h3 finē ꝛc̄.q2 in nihil est ordinabile. ¶ Quarto.si ois finis est finitus:pcediť in ifinitū in finib^9:aut in circuluz. Cōsequēs aūt est ipossibile. ¶ Ad p^m de appetitu nāli:aut aiali cōformi inclinationi
nāli aut recte regulato:ꝯcediť maior:ꝛ negat phs mino- .9.
rē. Nō enim pbať eu tendere in ifinitū:nisi pbeť ifinitū esse. Sed de appetitu cōfesso errori:aut renuēte rectū dictamen.maior est falsa.q2 volūtas est aliqrū impossibiliū. tertio ethicoꝝ.capite.5.vñ scdo physicoꝝ. Cōmēto.31.vltimū in volūtarijs multotiēs videť bonū:ꝛ non est in rei veritate. Intentū vero in reb^9 nālibus bonū est:sm ph3 in libello de bona fortuna. De rigore tñ sermonis ꝯcederet phs.nō maius deo pōt intellectus pñtare volūtati

lz possit intellectus pritare volūtati maius deo: ⁊ sic mi/
nor est vā:sed difformiter sumptis maiori ⁊ minori veris.
negaꝰ ꝯsequētia. ❡ Ad scđm.rōni finis reqrit̄ excessus.
sed nō infinitus.secūdo enim physicoꝝ. tex. cōmēti.24.
corporaliū vel artificialiū sumus nos finis. Tū qꝛ pmo
politicoꝝ:aialia alia hominū gratia sunt. Tuz qꝛ capaci/
tate finita:cuiusmodi est secūde intelligētie:cōprehensiuz
est finitū:scđo methaphysice.cōmento.13. Tū qꝛ pmo de
gñatione.cōmēto.16.infinitū fm ꝙ possibile:est in poten/
tia. Tū qꝛ.15.de aialibus.ifinitū nā respuit. ❡ Ad tertiū.
negatur maior a philosopho.qꝛ oē finitū est finis vel ha/
bens finē. Tertio.n.physicoꝝ cōmento.31.ꝙ finitū finiꝰ
ad aliquid extra se:est famosum ⁊ falsum. ❡ Ad quartū.
negatur consequentia.

Tertia est via eminentie. Uniuersuz est optime di/
spositū:sed melius disponiꝰ:si poniꝰ ens in/
finitū ꝙ̄ si nō poniꝰ.ergo oz ponere infinitū. ❡ Secūdo
vna perfectio simplr est cōpossibilis alteri.lz ifinitas est
perfectio simplr:qꝛ in quocūqꝫ est melior ipsa ꝙ̄ nō ipsa.
ergo ifinitas est cōpossibilis deo.ergo necessario deus est
ifinitus. ❡ Tertio.in nulla pfectione simplr includitur
impfectio:lz finitas est impfectio:qꝛ quāto aliqd est limi/
tatius tanto est impfectius.ergo in deo nulla reperiꝰ fini
tas. ❡ Quarto.nullū ꝓhibitū est pfectꝰ nō ꝓhibito.lz si
ifinitū eēt:eēt pfectius finito.ḡ ifinitū nō est ꝓhibitum.
❡ Respondeo.via eminētie ꝯcludit deū esse pfectiorez
aliis:sed nō ifinite. ❡ Ad primū nō v[illegible]nētia:pz in
simili octauo physicoꝝ. cōmento.56.[illegible]dere ante/
cedenti.⁊ possibile est ꝙ deus sit ifinitus in vigore:⁊ tunc
phs negat minorē. ❡ Ad secundū.negat phs minorē cū
ꝓbatione.qꝛ tunc destrueretꝰ vniuersuz. ❡ Ad tertiū.pz
ex q̄rta via. ❡ Ad quartū.negat phs minorē.de forma.
qꝛ si infinitū esset.nō esset perfectius finito.qꝛ nullū fini/
tū esset.qꝛ tertio physicoꝝ cōmēto.30. Alietas exigit fini/
tatē.sed si infinitū esset ⁊ finitū.infinitū esset aliud a fini/
to. Tū qꝛ posito infinito in magnitudine nullū magnum
aliud ab eo:aut eius partibꝰ esset. Infinituz aūt in vigore
nō patiꝰ partes.ḡ nihil est cōpossibile infinito in vigore.
.x. ❡ Ex his sequiꝰ.ꝙ distinctio de ifinito in vigore itēsiue
vel extēsiue:nō admittiꝰ esse pro aliq̄ membro eius a pho.

Quarta est via remotiōis. Nulla impfectio est po/
nenda in deo.sed finitas est impfectio ⁊c̄.
minorē ꝓbo quadrupliciter. ❡ Primo.quāto res est li/
mitatior:tanto est impfectior.sed oē ad cuius augmentū
seqtur augmentū impfectionis:est imperfectū:vel nō est
sine impfectione ⁊c̄. ❡ Secundo.quāto aliqd est ꝓpin/
quius non enti tanto est impfectius.sed quāto aliqd est
limitatius tāto est ꝓpinquius nō enti.ergo limitatio dicit
.xi. impfectionē ⁊c̄. ❡ Tertio.quāto nāe sunt viciniores ma
terie:tanto sunt impfectiores:sed qōlibet finitū finitā hz
distantiā ad māam.ergo est impfectū:⁊ nō nisi qꝛ finitū.ḡ
finitas dicit impfectionē. ❡ Quarto.ois carētia pfectio/
nis dicit impfectionē.sed ois finitas dicit carentiaz vlte/
rioris pfectionis:secundū illud genus cui addiꝰ. ❡ Re/
spondeo.nobis nāliter insertū est entia nolle male dispo/
ni.12.methaphysice in fine.ideo nihil est in deo:qđ dicaꝰ
imperfectū. Auerrois etiā sexto ethicoꝝ capite pmo.deꝰ
est sanctus:in quo non est additio: neqꝫ diminutio.oportet
igiꝰ phm negare minorē. Ad ꝓbationē pmā:finitas quā/
titatē virtutis importat:⁊ virtutis augmentū dicit perfe/
ctionē:⁊ importat negationē maioris virtutis:tunc si ma
iori virtuti negate nō sit aptū aliquid correspondere:tūc
tantitati nō adiuncta est dependentia.⁊ sic esse in deo di/
cit phs. ❡ Ad secundū.limitatū duo dicit:sicut ⁊ finitū:
tunc si virtuti additur maioratio.negatur minor:qꝛ tunc

limitatius est distantius a nō gradu entis:lz si fertur ma
ioratio ad maiorē virtutē ibi negatiue inclusam:tunc mi/
nor est vera:⁊ nō est deo applicabilis. ❡ Ad tertiū.nega/
tur prima ꝯña:⁊ minor scđe. ❡ Ad quartū negaꝰ minor:
qꝛ carentia ibi presupponit aptitudinē ad maiorē perfe/
ctionem essentialē.sed sumpta carentia precise negatiue.
negatur maior a philosopho.

Contra duabus vijs. Prima contra opinantē est.
omne finite intensuz est finite remissum.ḡ
omne finite perfectū est finite impfectū. ❡ Secundo.in
deo nulla est impfectio.ergo ifinita in eo est pfectio.pz cō
sequentia.qꝛ nō est aliud nō gradus impfectionis ꝙ̄ infi
nita perfectio. ❡ Tertio.deꝰ nihil nō itelligibilitatis hz
vel nolibilitatis.ḡ ifinite intelligibilis vel volibilis est.
❡ Quarto.deus entitatē hz a se.ergo cū tota plenitudīe:
ergo cū infinitate.pma ꝯsequētia pz:qꝛ nihil limitate ha/
betur:nisi ab agente limitante illud ad certum gradum.
❡ Quinto.si nō posset esse infinitū ens: perciperet apph/
hendens ens infinitatez enti repugnare. ❡ Ad hec phs.
Ad primū negaꝰ ꝯña.qꝛ infinite latitudini itensionis re/
missio priuatiue opponiꝰ.sed finite latitudini pfectionis
nō pure priuatiue opponiꝰ impfectio.qꝛ impfectio duo
dicit:primū ⁊ priuatiuū:finitā ꝓpinquitatē nō gradui p/
fectionis. Secundū ⁊ positiū:potentialitatē finite distan/
tie:hoc secundū repugnat deo:licet.n.deū pole sit imagi/
nari potentialē.nō tn̄ possibile est imaginari deū esse po/ .xii.
tentialē. ❡ Secundū negaꝰ ꝯsequētia. Ad ꝓbationē ne/
gatur assumptū. Sed imposito ꝙ impfectio solū signifi/
cet finitā ꝓpinquitatē nō gradui pfectionis:admisso ca/
su itex hanc nego.deus est impfectus:qꝛ nō variāda est
responsio ꝓpter impositionē significationis termino au/
tentice significāti. Similiter posito:ꝙ ꝯuertantꝰ ille.deus
est finite ꝓpinquus nō gradui perfectionis.⁊ deus est im/
perfectus.adhuc ꝯcedet phs primā.⁊ nego secundā. Sz
esto ꝙ perfectio ⁊ impfectio puatiue opponanꝰ: ⁊ ꝙ im/
perfectio precise importet finitā ꝓpinquitatē nō gradui
perfectionis:concedereꝰ ꝙ omne finite perfectū esset fi/
nite impfectū.⁊ sic deus esset impfectus:qꝛ eius finite in/
tensa esset perfectio.ergo finite remissa:nō tn̄ respectu in/
tensioris pfectionis possibilis.lz respectu intensioris gra/
dus motus.vel ꝓportionis.vel respectu imaginabilis p/
fectioris gradus. Non oportet aūt cuilibet imaginationi
aliquid posse in re correspondere.tertio physicoꝝ textu
cōmenti.75.neqꝫ inconuenit variato casu:⁊ significatio/
ne terminoꝝ:ꝯcedere ꝓpositionē similez in voce ꝓposi/
tioni prius negate:⁊ diuersaz in significato:⁊ sic nō est re/
dargutio. Et tunc seqtur nō esse dabilez nō gradū impfe/
ctionis:sicut non est dabilis infinita pfectio. nisi forte ad
imaginationē. Ex hoc seqtur ꝙ imaginato:licet nō sit pos
sibile:ꝙ.a.crescat a nō gradu pfectionis finite velociter
in hora ad sūmū.b.vero crescat a nō gradu motꝰ in eadē
hora in duplo velocius ꝯtinue ꝙ̄.a.ꝙ ꝯtinue ante finē ⁊
in fine hore erit.b.remissuz.⁊ in duplo itēsius ꝙ̄.a.dūmo
do nihil subito acqraꝰ.aut deperdaꝰ vni eoꝝ.⁊ tn̄.a.erit
in fine hore sūme pfectū:⁊.b.impfectuz. ❡ Ad tertiū.ne/
gaꝰ ꝯña. ❡ Ad q̄rtū.de rigore sermonis ꝯcedit phs pmā
ꝯñaz.⁊ negat scđaz:qꝛ plenitudo supponit in ꝯsequēte ꝓ
exñte aut potēte existere:cuiusmodi nō est ifinita plenitu
do.lz de bonitate itellecꝰ sumpta plenitudīe in ꝯñte pro
plenitudīe imaginabili siue possi siue nō:ꝯcessa 2ª ꝯña:ne
gat pmā. ❡ Ad quintū.negaꝰ ꝯña:qꝛ sola repugnātia ex
rōnibus formalibus terminoꝝ cuilibet apprehendenti
terminos pōt apparere.licet ꝯsequens phs ꝯcedat.

Secunda est via ꝯtra ꝯclōnē. Aristoteles octauo
physicoꝝ textu ꝯmēti.79.⁊.12.metha.

textu cōmenti.41.sic demōstratiue arguit. deus est infini
tus. ergo est sine magnitudine. s3 de infinitate durationis
ɔña nō valet. ergo de infinitate intensiua eam intelligit.
¶ Secundo. per ɔñaz philosophi. si esset virtus infinito
tēpore mouens: ꝛ in magnitudine finita: moueret in istā
ti: que non valet de infinitate durationis. p3 de celo. ğ de
infinitate intēsiua eā intelligit. ¶ Tertio. per ɔñam Cō
mentatoris. in libro de suba orbis: motor est finite poten
tie ğ nō est causa ɔtinuationis eterne: ꝛ ex opposito cōse
quentis sequitur oppositū antecedētis. ¶ Ad pmū. nō est
illa rō Aristo. sed hec vel alia formata a Cōmētatore ibi:
nullū corpus: aut virtus in corpore mouet infinito tem
pore: sed pmus motor mouet infinito tēpore. ğ pmus mo
tor ꝛc. Et si celū mouet sphērā ignis in girū. tertio celi cō
mento. 20. Dico pmo φ motus ille est ab intelligētia: me
diate tn̄. Secundo dico. φ nullus est motus ignis: qui sit
eternus: q2 nō est idē ignis numero ɔtinue: ꝛ variato mo
bili variat̄ motus: licet eterne mouebit̄ ignis fm phos.
a ¶ Scd aliqñ sic aliqñ nō. ¶ Cor^m. for^a corporeitatis nō est suba eterna i mā. q2 da
to opposito daretur forma eterna: que nunq̄ aut perpe
tuo operaret̄: aut ꝛc.^a ꝛ sic daretur forma mālis infatiga
bilis: pp̄ter hec ꝛ alia repҏehēdit Auerrois Auic. primo
physicoꝝ cōmēto. 63. Ad ҏpositū. Nō loquit̄ igit̄ Aristo
teles ibi de infinitate intēsiua: q2 nō dixisset ibi tex. cōmē
ti. 78. tria sunt infinita. mouens. motū. ꝛ tps. ꝛ si sic. nulla
est sermonis ɔtinuatio. per pmū motorē intellige omne
qđ mouet celū. siue deus siue non. siue vnus siue plures.
p3 octauo physicoꝝ textu cōmenti. 45. ¶ Ad scdm. ois
virtus in magnitudine est fatigabilis. ğ si infinito tempo
re mouēs est aliqua virtus in magnitudine: infiniti vigo
ris est. ꝛ si sic in instanti mouet. p3 in libro de suba orbis.
capite tertio. ꝛ sic p3 implicatio cōtradictionis inclusa in
hac ҏpositione. infinito tempore mouebit virtus in ma
gnitudine. Ex hoc p3 ɔña philosophi in libro de sensu ꝛ
sensato. s. in infinitū minorato visibili: in infinitū maiora
retur visus illud debēs videre: ꝛ hoc esset ҏpter mālita
tē vtutis. aliter ɔcluderet itellectū possibilē eē ifinitū ꝛc.
¶ Ad tertium. distinguit Cōmentator octauo physicoꝝ
cōmento. 79. ꝛ in libro de suba orbis. ꝛ secūdo celi: cōme
to. 71. finitatē. s. temporis: ꝛ de hac ɔña valet: ꝛ añs est fal
sum: ꝛ actionis: ꝛ de hac antecedēs est verū: ꝛ negat̄ con
sequētia: aut intelligat̄ de motore celi dependente. de fi
nitate temporis: ꝛ potentie ad operandū vel mouenduz
quantum est ex se.

Sed q2 hec opinio in pluribus errat: vt p3 ɔsiderā
ti loca: in quib^9 introducit̄ phs respondēs.
ideo ea dimissa pono secūdū dictū pncipale. Deus est in
finiti vigoris in eēndo. ꝛ operādo. in tempore. ꝛ actione.
Ex quo sequit̄ infinitā esse intellectuū latitudinē. ¶ Cō
tra. nullū in infinitū excedēs latitudinē aliq̄ꝫ terminat il
lā. sed deus latitudinē creatoꝝ in infinitū excedit ꝛc. ma
ior p3. q2 in latitudine vniformiter difformi gradus sum
b ¶ Et sic in infinitū ҏpinqui^9 ē aliq^s grad^9 gradui sūmo. mus excedit remissi9: ꝛ in nulla ҏportione.^b ¶ Secūdo.
ois gradus ex gradib^9 remissiorib^9 intensiue cōponit̄. sed
deus nō cōponit̄. ğ deus nō est terminās. ¶ Tertio. ois
gradus latitudinis infinities sumptus reddit gradū infi
nitū terminantē latitudinē illā. sed nullus gradus creato
rū infinities sumptus reddit deū. ğ deus nō est infinitus
terminans. ¶ Quarto. ois gradus terminans latitudinē
mensurat̄ ea. sed deus nullo extrinseco mensurat̄. ğ non
est terminus. maior p3: q2 tanta est gradus intensio: quā
ta est latitudo media inter ipsū ꝛ nō gradū. ¶ Ad pmū.
terminare est dupliciter: intrinsece ꝛ extrinsece. maior est
vera pmo modo: ꝛ nō secūdo modo. Ad ҏbationē: nō est
hec latitudo vniformiter difformis: p3 quolibetto qnto.

¶ Ad secundū. si per cōpositionē itelligis diuersoꝝ vnio
nē. negat̄ maior: q2 isti gradus diuersaꝝ specieꝝ non sunt
acquisibiles: vel deperdibiles ab eis: quoꝝ sunt. sed sum
pta cōpositione pro eminenti continentia ɔcessa maiore.
negat̄ minor: ꝛ esto φ difformiter sumat̄ in maiori ꝛ mi
nori. negatur ɔsequentia. ¶ Ad tertiū. duplices sunt lati
tudines. quedā sunt rei eiusdē speciei. ꝛ sic quelibet pars
latitudinis est eiusdē speciei cū alia parte. ꝛ de istis maio
res concedi possunt. q2 in infinitū crescente aliquo: ipsuz
cuilibz maiori se aliqñ equabitur: aliqs nō mutatis in his
enim gradibus maior minorē silr ꝛ actualiter ɔtinet. alie
sunt latitudines essentiaꝝ: ꝛ in istis vna pars latitudinis
est alterius speciei ab altera. ꝛ de istis maiores sunt falle:
q2 in istis maior minorē dissimiliter continet: ꝛ eminēter
ꝛ quanto essentia est altior: tanto dissimilius ɔtinet. deus
igitur infinite dissimiliter ɔtinet. ¶ Ad quartuz. duplex
est distātia: intrinseca: ꝛ est eēntia distans: ideo tanta est
pfectio: quanta est distantia: ꝛ sic eēntia seipsa est aliquā
te pfectionis: ꝛ sic seipsa excedit inferiores species: non tn̄
ipsa tota est excessus: q2 nō se tota excedit: q2 si sic: nulli^9
pfectiōis eēt excessuz: ex quo sequit φ nulla eēntia alia a
prima infinite excedit aliquid: q2 quelibet essentia alia a
prima est finita: ꝛ excessus quo ipsa excedit non est tanta
nobilitas sicut ipsa: ꝛ sic inter excedens: ꝛ id quo excedit
nō est omnimoda identitas. Alia est distantia extrinseca:
ꝛ est eēntia: non ita pfecte medians: nō in essendo: sed in
cognoscendo: q2 nō intrinsece: s3 extrinsece: nō a priori: sed a
posteriori. non adequate: sed diminute mensurans respe
ctu finitoꝝ. ꝛ improportionabiliter respectu primi: ꝛ sic
mensurari non repugnat deo. Rōnes autē philosophoꝝ
sup dictis ab eis fundant̄. ideo nō difficile est eas soluere.

TRia occurrunt dubia. Primū vtruꝫ
tantū deū de^9 intelligat. ¶ Rñ
deo p duo dicta. Primū. Opinio Aristo.
est φ sic. Secundū. illa opinio nō est ve
ra. primū p3 sex rationibus: quaꝝ quinq3
habent̄. 12. methaphysice cōmēto. 51. vbi
pncipaliter soluitur hec questio. ideo hoc
cōmentū allego per vbi supra

Prima est via nobilitatis. Nullus itellect^9 in actu
itelligit minus nobile. s3 deus est itellect^9
in actu ꝛc. maior est Aristotelis vbi supra. Nobilius nō i
telligit. ꝛ supplet Cōmētator in vna expositione. min^9 no
bile: ꝛ expositionē ɔfirmat. Impole est deū itelligere vili
us: aut nobilius. ¶ Scdo p Cōmētatorē vbi supra. si in
telligit deus aliud. suba eius nō erit nobilissima diuz en
tiū. ҏbat̄ ɔña: q2 nobilitas nō est ei. nisi q2 pficit̄ p aliud:
qđ aliud necesse est: vt sit nobilius eo: q2 itellectū est pfe
ctius itellectu. ¶ Tertio. p Cōmētatorē tertio de aia cō
mēto. 36. ɔtra Themistiū. Qđ cōprehēdit minus pfectū
ex eis cōprehendētibus: que nō sunt admixta mãe: neces
se est vt cōprehēdat pfectius: ꝛ nō ecōtrario. ¶ Quarto.
p Cōmentatorē vbi supra. si pmū intelligit vilia: ɔtingit
vt sua nobilitas sit intelligēdo vilia ꝛc. ¶ Quinto. p Cō
mentatorē tertio de aia. cōmēto. 19. Intellectus agēs nō
intelligit aliqd eoꝝ que sunt hic. quō igit̄ alie intelligētie
hec intelligēt. Cōfirmat̄ p Cōmētatorē in libello de bea
titudine anime: nō est alia nã: que apphendat intelligibi
lia: nisi homo. Intelligo intelligibilia mãlia.

Secunda est via actualitatis. Omne itelligēs aliō
patit̄ pfectiue. deus non patit̄ ꝛc. maior
est eoꝝ vbi supra: pp hoc phs ibi: melius est nō videre q̄
dā q̄ꝫ videre.^c Intelligo melius est simplr: nō nobis: non
videre q̄dā. s. impfectiora intellectu vidēte. ¶ Secūdo.
Cōmentator vbi supra. Qđ intelligit aliud: trāsmutat̄ in

c ¶ Euidens est coparatiue: non aūt modo videndo.

sua suba in aliud: & cū primū intelligit qdlibet: necesse est vt trāsmutet̄ in vilius. ¶ Tertio. Cōmētator vbi supra. Si primū intelligit aliud: sua suba nō est actio eius. sz necessario pficit̄ p hanc actionē: sicut itellectus pficit̄ in nobis p id qd intelligit. ¶ Quarto. omne intellectū est pfectio intelligētis: saltē itellectū p se: sz viliora pfectioꝝ intelligentiaꝝ actualiū pfectiones esse nō possunt. ergo &c. maior est Cōmentatoris vbi supra: & tertio de aia cōmento 28. Intellectio appellat̄ actio pfecta: imo cōplementū. minor est Cōmētatoris. 12. methaphysice. cōmē. 36. Nullus intellectus separatus ordinat̄ in minus bonū seipso. ¶ Quinto. in omni intelligētia itelligēte aliud est aliqd simile māe: sz in deo nō est aliqd simile māe. ergo &c. tota rō est Cōmentatoris. tertio de aia. cōmēto. 5. ¶ Sexto. Intellectus semp est sub eo: qd itelligit: pz ex eis vbi supra. ergo si deus intelligit aliud: deus est sub alio. antecedens intelligo vbi intellectū est aliud ab intelligente.

Tertia est via indepēdentie: oē intelligēs multa intelligit aliq̄: que sunt causa ipsius. per Cōmentatorē vbi supra: sed deus non intelligit aliqua: que sint causa ipsius. ergo &c. ¶ Secundo. si deus intelligit aliud: indiget altero: qd est contra positū de primo principio: cōditionalis est Cōmentatoris vbi supra.

Quarta est via simplicitatis. Quēcūqꝫ itellect⁹ & intellectuz adunant̄ pfecta adunatione: illa sunt vnū oībus modis: qꝛ si itellecta sunt plura: nō adunant̄ cū eēntia intellectus: & sic eēntia itelligētis erit aliō ab intellectis: sz in deo itellectus & itellec... adunant̄ &c. maior cū pbatiōe & minor sunt Cōmētatoris: vbi supra. ¶ Scdo: p Cōmentatorē. 12. methaphysice. cōmēto. 36. intellectus: intellectū: & intelligēs: reducunt̄ in vnū: & nō differūt nisi respectu dispōnū. ¶ Tertio. p Aristo. tertio de aia. Idē sm actū est scientia rei. vbi Cōmētator cōmēto. 19. innuit aliqd ppriū intellectui agenti: in quo differt a māli. s. qꝫ in itelligētia agente sciētia in actu eadē est cū scito: intelligo ppriū cōuertibile. ¶ Quarto. p phm tertio de aia. Idē aūt sm actū est scientia rei. vbi Cōmentator. cōmēto. 27. scientia abstractoꝝ est ipsiuz scitū oībus modis. Ecōtrario dispōni in scitis intellect⁹ mālis. ¶ Quinto. p Cōmentatorē tertio de aia. cōmēto. 36. intellect⁹ dz eē intellectū oībus modis: & maxime in reb⁹ liberatis a mā. Idē dixerat cōmento. 13. licz arguēdo. ¶ Sexto. primus est simplicior intelligētiaꝝ: ideo est vnus sine multiplicitate: qꝛ est sine alietate intellect⁹ & intellecti: & sine multitudine intellectoꝝ. pz ex Cōmentatore vbi supra.

Quinta via. assumptū Cōmentatoris. tertio de aia. cōmēto. 26. ad pbādū qꝫ itellectus: quoꝝ itellectū est abstractū a mā: semp veridicat: est: qꝛ suū intellectū est abstractū a mā. Si autē inferiora a supiorib⁹ intelligunt̄: cōña nō valet: aut assumptū nō est veꝝ: ᵃsicut neqꝫ de itellectu possibili. limitēt qui velint aūs cū ly pᵐ. Ego aūt nō restringo q̄ possuz absolute itelligere. ¶ Secundo pꝛ̄ñaz Cōmētatoris. tertio de aia. cōmēto. 25. Si nō inuenit̄ qñqꝫ intelligēs: & qñqꝫ nō: nihil itelligit extra se. ergo si itelligit aliqd extra se: ipse itelligit qñqꝫ: & qñqꝫ nō. sz deus nō qñqꝫ intelligit: qñqꝫ nō ergo nō intelligit aliquid extra se. ¶ Tertio. intellectus intelligit̄ a reb⁹ separatis in actu: & nihil nō itellect⁹ intelligit̄ ab eis. ergo tm̄ intellect⁹ intelligitur ab eis. minor est Commentatoris vbi supra. ¶ Quarto. Cōmentator vbi supra reprehendit Themistiū in duobus. primū: deus intelligit multa subito: scdm: deus intelligit oia: ex quo intelligit se esse pncipiū eoꝝ: qꝛ hoc cōtradicit sermoni nostro: cū dicimus qꝫ intelligit se: & nihil extrinsecū: & qꝫ itellect⁹ & intellectū in eo sunt idem oībus modis: & subdit. hec duo dicta sunt nō intelligētis

a ¶ Vnde cōsequēter itellectū simul itellectus est abstractū. ergo iste itellect⁹ semp dicat. particulariter itellecto aūte: cōña nō valet. vnde de itellecto aūte assumptū est negandū.

demonstrationes Aristotelis. ¶ Ex his sequit̄ deuz non intelligere multa: qꝛ non subito: neqꝫ successiue. vt dixit Cōmentator vbi supra: qꝛ lassaret̄. pz consequētia: qꝛ nō reperibilis est successio: nisi intellectu coniuncto sensui: cui accidit lassari per accidens &c.

Sexta via. Si pma intelligentia cognosceret secūdā: prima eēt cognitio secūde: & scda cognoscit pmā. ergo scda duab⁹ cognitionib⁹ realiter distinctis se cognosceret: qd supfluit. pz cōña: qꝛ per pmā & p seipsaz: imo pfectius se intelligeret scda in pma q̄ in se: qd non appet: qꝛ nulla quidditas alia ab. a. est pfectius formalis notitia ipsius. a. q̄ ipsummet: sicut nihil aliud ab. a. est verius. a. q̄ ipsummet. pz cōña: qꝛ pma est notitia scde: alterius rōnis a notitia: que est scda de semet. ergo nō sunt ille notitie eque pfecte: neqꝫ prima est minus perfecta q̄ scda: qꝛ tunc pma impfectius intelligeret scdaz q̄ scda seipsam. ergo pma essentia est pfectius notitia scde intelligentie q̄ ipsamet scda sui sit notitia. ¶ Secundo. si actu intelligentia intelligeret formas māles: aut per essentiā intelligentie: aut per intentionē intellecti. Non enim est alius modus intelligendi aliqd per se: nō primū: qꝛ eternū & inuariabile nō est representatiuū variabilis & corruptibilis: vt sic: nō scdm: qꝛ indigerent intelligentie intellectu agente abstrahente: & fantasia: a cuius intentionib⁹ fit abstractio: & sic intellect⁹ intelligentiaꝝ dependeret ab existēte in corpore: & si nō dependerēt intentiones ille a fantasmatib⁹: reuerteret̄ rō Cōmētatoris. tertio de aia. cōmento qnto. cōtra Themistiū. Si formare per intellectū eēt eternū. formatū eēt eternū. ergo forme sensibiles eēnt intellecte in actu extra aiam: & nō māles oino: aut aliqd intelligere intelligentiaꝝ nō eēt eternū: qꝛ intētiones corruptibiliuz sunt corruptibiles sm Cōmentatorez ibi: & cōmento. 30. Istaꝝ rationū cōclusionē ponit Cōmentator tertio de aia cōmento. 5. & 8. primū non intelligit aliquid extra se. & 12. methaphysice. cōmento. 39. Illud qd est intelligens. qꝛ intelligit se: nō qꝛ intelligit aliud: est viuū: qd habet vitā in fine nobilitatis. ideo vita & scientia pprie dicunt̄ de eo. ¶ Ex his de mente philosophi habetur qnqꝫ. Primuz. deus itelligit se: & nō aliud. Et si dixeris. verū est recipiendo: sz aliter nō. Dicā qꝫ nō pōt aliquid intelligere aliud a se: nisi recipiendo: ideo nō potens recipere nō pōt intelligere aliud. Productio aūt viliū nō infert passionē in agēte. ideo quāuis deus non intelligat vilia: pducere tn̄ pōt. Scdm. alie intelligentie in actu itelligūt se: & pfectius se: & nihil vilius eis. Tertiū. Intellectus possibilis intelligit se viliora se: & nobiliora. Quartū. nullus intellectus: nisi forte possibilis: intelligit aliqd extra se. Quintū. deus est simplr pmo notū. Sz pmū pnᵐ cōplexū: de quo quarto methaphysice cōmento octauo: est notissimū nobis.

Contra tribus vijs. Prima est via sapientie: qꝛ reuertitur argumentū Aristotelis cōtra Empedoclē tertio methaphysice: cōmento. 15. & pmo de aia: cōmēto. 80. Insipiētissimū eē deū. ¶ Scdo qꝫ aial mortale sit sciētius eo. ¶ Tertio qꝫ sit ignorans ea que sunt hic. ¶ Quarto: qꝫ distinctissime cognoscēs causaz nō cognoscit causatū: & sic tollit̄ discursus. ¶ Quinto: qcqd virtus inferior cognoscit: cognoscit superior: sz iferiora intellectus possibilis cognoscit &c. ¶ Sexto: oē perfectissime cognoscēs aliquā nām sufficiēter cognoscit oia demōstrabilia de illa: sz deus pfectissime cognoscit se: & de ipso demōstrabilia sunt: nō eē corpus: nō hre mām partē sui &c. Et hec sine istoꝝ inferioꝝ cognitione cognosci non pnt. ¶ Septimo. oē pfectissime cognoscēs aliquā nām pfectissime cognoscit oia quidditatiue in eo inclusa. sz quidditas cuius sube & spūs sunt quidditatiue in deo inclusa. ergo

sunt ab ipso ꝑfectissime cognita: qđ nō est possibile nō cognoscendo aptitudinē illoꝝ vniuersaliū ad esse in alijs a deo. ¶ Ad p̄mū argumentū est ꝯtra Empedoclē: qꝛ amicitia nō est nā entis simpliciter: qꝛ nō inimicitie. Sed nō cōtra pħm: patet per Cōmentatorē .iz. methaphysice. cōmento .5i. qꝛ p̄mus scit nām entis in eo ꝙ est ens simplr. Ex quo patet ꝙ sapientia dei est de ente inquātū ens. Et si Cōmentator .iz. methaphysice. cōmēto .36. dixit. Non mouētur celi: nisi qꝛ intelligūt ex se: ꝙ ꝑfectio ⁊ subā eoꝝ est in motu: itelligo: ꝙ intelligēdo se intelligūt subaꝫ: que cōseruat in sua dispositione mouēdo. ¶ Ad secundū: aut magis sciēs dicit ꝑfectiorē modū cognoscendi: ⁊ tunc negatur ꝯñā: qꝛ nullus intellectus citra primū superat aut equat primū. Si autē dicit extensionē ad plura obiecta: imꝑfectiōis est: apud pħm: ideo repugnat deo. ¶ Ad tertiū negat ꝯñā: qꝛ nō disponitur per ignorantiā aut scientiā: qđ nō est natū habere alteꝝ .iz. methaphysice. cōmēto .5i. ideo deus scientia vniuersaliū vel particulariū non disponit. ¶ Ad quartū. cognoscit deus apud pħm seipm cognitione absoluta: ⁊ nō respectiua. iđ cognoscere ex forma mā: ex quidditate indiuiduū māle: ex habitu priuatione ⁊c. ex supplente imꝑfectionē est. ideo nō cōpetit intellectui in actu: siue sit p̄mus: siue nō: neqꝫ ꝓpter hoc tollit discursus ab intellectu possibili: licet nō ponat in deo: aut alijs intelligētijs. ¶ Ad quintuꝫ. nullus intellectus: apud pħm: cognoscit omne cognitū ab īferiori itellectu: imo cōparādo intellectū sensui stādo in ꝑ se cognitis. negat illa maior. ¶ Corº. nō si deus sūme bonū cognoscit. cognoscit nō bonū. vel malū: vel remisse bonū ⁊c. ¶ Ad sextū. nō ponitur in deo aut itelligentijs supra possibileꝫ cōpositio aut diuisio. iđ nō cognoscit demonstrabilia. deus igitur nō corpus cognoscit: ⁊ tñ nō scit deus hāc ꝓpositionē. deus nō est corpus. ¶ Ad septimū. non pono ens aut spūm ⁊c. eē vniuocū deo ⁊ creature ⁊c. ideo negat minor.

Secunda est via sollicitudinis: qꝛ sollicitudo circa indiuidua: quā declarat Cōmētator. .iz. methaphysice cōmēto .37. ⁊ .5z. ⁊ ꝯcedit Aristo. .io. ethicoꝝ. capite .io. ⁊ Cōmentator secundo celi. cōmento .34. ⁊ .37. habere deū: infert deū cognoscere idiuidua. vñ p̄mo economicoꝝ: sic precordinata fuit a deo vtriqꝫ nā masculi ⁊ femine ad cōmunicationē ⁊c. ¶ Secundo. qꝛ miseret eis: secundo de aīa. cōmento .54. ¶ Tertio dat aliqs res non ex necessitate: scđo celi: cōmento .34. ¶ Quarto. dat ꝓphetiā in libello de somno ⁊ vigilia. ¶ Ad primū. cura istoꝝ que sunt hic: nō infert deū cognoscere hec: sꝫ infert causare ea: ⁊ opari ꝓpter ea: qꝛ deū sollicitari ꝓbatur ex hoc ꝙ nā agit ꝓpter fineꝫ: secūdo physicoꝝ. cōmēto .75. ⁊ nō plus seqtur ex cōseqūte ꝙ̄ ex accidente.ᵃ Infert etiā sapientiā: ⁊ qꝛ sapientis est cognoscere oīa: vt ꝯtingit proh̄emio methaphysice. iđ deus cognoscendo se cognoscit: nō dico oīa: sꝫ aliquid qđ est quodāmodo oīa: saltē incōplexa. Sic intelligo Cōmentatorē .iz. metha. cōmēto .5i. veritas est ꝙ primū scit oīa fm̄ ꝙ scit se tantū: scientia in esse quod est causa eoꝝ esse. deus enim est oīa quodāmodo. s. causaliter ⁊ eminenter. Dixit enim Cōmentator .iz. methaphysice cōmento .z4. forma primi mouentis est quodāmodo oēs forme. Et si .iz. methaphyce. cōmen. .36. habet formas māles fm̄ esse in actu esse in mā: ⁊ fm̄ esse in potentia esse in primo motore. ⁊ .iz. methaphy. cōmēto .i8. forme sunt in mā in potētia: ⁊ in actu in p̄mo motore. Solū differentia est in sermone: qꝛ mā anteq̄ꝫ habeat formā est in potentia ad eā: ⁊ tunc deus est in actu: qꝛ fm̄ Cōmentatorē ibi. cōmento .i8. mām ad actū pōt reducere: sed mā habens formā est in actu: ⁊ tūc deus habet illā in potentia actiua: qꝛ nō habet eā formaliter: nec habere pōt: sed potuit vel pōt ipsaꝫ ꝓducere de potentia ad actū. ¶ Ad secundū. deus facit effectū habentis misericordiā: in intelligentijs enim fm̄ Aristo. ⁊ Auerroim. .io. ethicoꝝ capite .io. nō sunt virtutes morales. ¶ Ad tertiū. non est sensus naturā dare nō necessario: neqꝫ recipiens recipere nō necessario: sed datū nō esse necessariū pro esse habenti: patet in exēplo Cōmentatoris. possibile est animal esse sine visu. ¶ Ad quartū. ab agente necessario est effectus nouus ex dispositione passi.

ᵃ¶ Deus sollicitat. circa hec. ꝙ cognoscit hec: dicat pħs: qꝛ nō vꝫ ꝯñā: qꝛ aliquid añcedit ad ꝯñā. s. de ā agere ꝓp hec. qđ nō antecedit ad ꝯñā.

Tertia est via intelligibilis. Cōmētator in libro de somno ⁊ vigilia. Cū ista indiuidua habeant determinatū esse: necesse est vt natura eoꝝ sit intellecta apud formā abstractā. cuius proportio ad illam est: sicut proportio forme artificis ad artificiatū. ¶ Secūdo Arꝫ. in libello de bona fortuna concedit deū cognoscere futura. ¶ Tertio. Aristoteles quinto ethicoꝝ. capite secūdo. docet orare deū. ergo deus cognoscit hec inferiora: ⁊ cōtingenter agit. patet consequentia: qꝛ aliter frustraretur tēpus ⁊ opus. neqꝫ Auerrois illud negat: imo quinto colliget in fine implorat consensuꝫ dei: vt perueniat ad vltimam perfectionē: que beatitudo sempiterna appellatur. ¶ Quarto. Aristo. .io. ethicoꝝ capite .io. deus gaudet de eo qui nititur sibi assimilari: ⁊ subdit Auerrois. Dignius est ergo vt benefaciat eis: qui amant ipsum plus. ⁊ vt honorificet eos: ⁊ visitet eos: sicut dispositio amici cuꝫ amico: ⁊ quomodo stat cū istis deū non cognoscere ista: ⁊ necessario agere? ¶ Quinto. felicitas est donuꝫ datū a deo. primo ethicoꝝ. capite .iz. ergo deus libere dat: patet consequentia. ex quid nominis doni. ¶ Ad hec philosophus: ad primū. Natura istoꝝ indiuiduoꝝ intellecta apud formā abstractā est ipsamet intelligētia. Qđ innuit Cōmen. parū infra. modus accidentiū determinataꝝ causaꝝ necessario habet naturā vniuersalē intellectā: que est p̄ma causa in esse eoꝝ ⁊c. hoc confirmat esse artificiū eoꝝ que fiunt: qꝛ competit intelligentie .iz. enim metha. cōmento .i8. esse formaꝝ in actu est in primo motore: ⁊ assimilatur aliquo modo esse eius: qđ fit in anima artificis: ⁊ declaratur similitudo a Cōmenta. .iz. metha. commento .44. Et isto modo concedo intelligentiā esse plenam formis ⁊c. ¶ Ad secundū. homo fortunatus non cognoscit futura: vel saltē non oportet ꝙ cognoscat: qꝛ principio meliori operatur ꝙ̄ sit intellectus ⁊ ꝯsiliū: ⁊ subdit philosophus. Deo autē per se hoc ⁊ bene videre futurū: ⁊ presens. i. deo per se conuenit dirigere fortunatū in presentibus: ⁊ futuris ratione carentibus. ¶ Ad tertiū. educandi sunt liberi: ⁊ regēdi sunt vulgares in timore dei: vt melius ⁊ facilius reducantur ad bene ⁊ moraliter viuendū. ꝓpter hoc multa sunt secreta physica: que nō sunt diuulgāda: vnde septimo politicoꝝ. dimittit lex eos qui habent etatē amplius prouectā: ⁊ pro ipsis ⁊ pueris honorare deos. Secūdo dico ꝙ posset esse ꝙ homo orando prepararetur ad recipiendū aliquā cognitionē: vel aliud ab agēte: q̄ꝫ tūcūqꝫ necessario ⁊ naturaliter operante: vt colligi pōt .io. ethicorū. capite .xi. ab Auerroe ⁊ Aristote. Quidā sunt boni per naturā: ⁊ hoc non est a nobis: sed per gratiā quandā diuinaꝫ illis: quoꝝ bona est fortuna ⁊ veraciter. ideo semper obseruanda est lex nature. Deū vnū cole. tenemur enim magnificare creatorē: vt tangit Cōmentator primo celi. cōmento .z. ⁊ .5. ethicoruꝫ. cap. .xi. sacrificare naturale est. ¶ Ad quartū. facit deus effectū gaudij: ⁊ bene facit amātibus eū: qꝛ se donat eis: ⁊ honorificat illos: qꝛ dat eis reꝫ maxime honorabilē: qꝛ seipsuꝫ: ⁊ visitat eos: qꝛ seuniit eis: qꝛ intellectum vnitur intelligenti: ⁊ amatū vnitur amāti. patet quolibetto .4. ¶ Ad quintū. loquit Aristo. conditionaliter. ¶ Secundo capitur ibi donum pro premio

dato merenti:siue libere:siue nō. ¶ Tertio.infinitis cau
sis naturalibus ad vnū effectū concurrentibus cū vna
causa libera effectus est liber.ita in ꝓposito:q2 dispositio
hominis ad scientias ꝛ virtutes est libera.ideo vnio dei
cū homine:qua est felicitas:libera est:ſʒ nō ex parte vniti
apud Aristo.sed ex parte hominis:cui vnitur. Ista tamen
bona dispositio hominis a celo hʒ dependentiā. ¶ Sed
ꝓpter multa falsa:que sequuntur ad hanc positionē:eaʒ
cū auctoribus eius dimittamus. Tenemus igit̄ ꝙ deus
cognoscit oīa:ex quo sequitur ꝙ non oīs intellectus intel
ligens aliud a se patitur ab eo. Sequitur secundo ꝙ non
oīs intellectio qua materialia intelliguntur est collecta
ab intellectu agente ex singularibus. Ex his duobus fun
damentis soluunt̄ rationes philosophoꝝ:q2 super oppo/
sitis correlarioꝝ fundantur. Qꝛ autē infinitas partes cō/
tinui intelligat deus:ꝛ nō intelligat infinitas partes con/
tinui. Et ꝙ infinitū numerū intelligat:ꝛ nō intelligat nu/
merū infinitū. Et ꝙ in infinitas partes continuū sit diui/
suʒ:ꝛ nō sit diuisuʒ in infinitas partes.patet ex logica ꝛc̄.
Qꝛ autē ex determinatione voluntatis contingentia co/
gnoscat deus.patet ex theologia ꝛc̄.

Dubium secundū. Utrū prima for
ma:que est vltim⁹ finis:
sit primus motor. ¶ Respondeo ꝙ sic:
probatur tripliciter. primo:q2 si nō:tunc
prima forma esset finis cōmunis:que nō
moueret.consequens est contra Cōmēta/
torē.iz.methaphysice.cōmēto.44. Nul
la forma est quasi finis ꝛ vniuersalis nisi illa que mouet
primū celū motu diurno.patet consequētia:q2 nō pōt eē
ꝙ prima substantia sit secundus:aut tertius motor ꝛc̄.iō
si ipsa nō est primus motor.ipsa nō est motor.ideo Com/
mentator ibi.quelibet substantia abstracta est principiuʒ
substantie sensibilis ſm motorē:ꝛ ſm finē:ꝛ habetur hec
vniuersalis:si ex reduplicatiua licet inferre vniuersaleʒ:
ex.iz.metaphysice cōmento.38.intelligentia in eo ꝙ ab/
stracta est mouens ꝛ finis. ¶ Secundo.si nō:tūc prima
substantia esset prior motore totius. consequens est con/
tra Cōmentatoreʒ.iz.metaphysice.cōmento.44.ꝛ in li/
bro de substantia orbis.dicentē contra Auicennā. qui di/
cunt primā substantiā esse priorē motore totius: falsum
dicunt.patet consequentia:q2 non pōt esse ꝙ prima sub/
stantia sit equalis:neqꝫ inferior primo motore.ideo si ip/
sa est nō ṗmus motor:ipsa est prior motore ṗmo. ¶ Ter
tio.si essent alique substantie abstracte nō mouētes:eēnt
ociose.iz.metaphysice. cōmento.44.auctoritate Ari/
stotelis.sed ṗma substātia nō est ociosa:ergo ꝛc̄. ¶ Quar
to.si est aliqua substantia:que nō mouet:est in dispositio/
ne diminuta.iz.metaphysice.cōmento.45.sed ṗma sub/
stantia nō est in dispositione ꝛc̄.imo Cōmētator ibi.nul/
la est substantia abstracta.que nō moueat.ꝛ si essent sub/
stantie abstracte alie ab istis eēnt mouētes corpora alia
ab istis.ideo intendit ꝙ oīs substantia abstracta mouet
corpus itelligo effectiue hic:ꝛ in tertia ratione. ¶ Quin/
to.si forma balnei est forma nō in materia mouet vtroqꝫ
modo.s.finaliter ꝛ effectiue.ergo si deus est forma nō in
materia.mouet vtroqꝫ modo. consequētia ꝛ antecedens
sunt Cōmēta.iz.methaphysice.cōmēto.36.ꝛ.55.

Secundo principaliter. Oīs via inueniendi sub/
stantiā abstractā est motus.primo phy
sicoꝝ cōmento.vltimo.z.physicoꝝ.cōmento.zz.octauo
physicoꝝ cōmento.3.ꝛ.iz.metaphysice.cōmento.5.ꝛ nō
alia ab illa.octauo physicoꝝ.tex.cōmenti.79.ꝛ.iz.meta/
physice.tex.cōmenti.41.s.mouet in finito tempore. ergo
est sine magnitudine.que procedit de motione actiua lo/
cali:vt patet.ergo de⁹ mouet effectiue:aut nescimus deū
esse. Unde secundo metaphy.cōmento.4.si est hic pri/
ma causa oīum entiū:vt declaratū est in scientia natura/
liū:ꝙ illa causa est magis digna ꝛ in esse ꝛ in veritate ꝙ̄
oīa entia ꝛc̄. ¶ Secundo.causa adequata ꝓpter quā ali/
qua substātia mouet effectiue ꝛ finaliter:est:q2 est intelli/
gens:ꝛ intellecta:ſʒ prima substātia est intelligēs ꝛ intel/
lecta ꝛc̄.patet maior.q2 quocūqꝫ aut dato: quo scđa mo/
uet:eodē prima mouet: vt per motū explicentur forme:
que sunt in virtute illius:vt largiatur suā bonitatē: vt iu/
sticia ꝛ liberalitas nō pereant:aut ꝓpter ordinē totius:ꝛ
si secunda ꝓpter primā mouet:etiā prima ꝓpter primā:ꝛ
si secunda mouet:vt assimuletur prime:prima mouet effe
ctiue.pʒ cōsequētia:q2 aliter nō assimilaretur secūda pri/
me in mouendo. Confirmatur.iz.methaphysice.tex.cō/
menti.5z. Aristo.attribuit duci ꝛ patrifamilias operatio/
nes magno consilio indigētes.ꝛ illis deū comparat:quā
actionē oēs intendunt sub principe.nō seruiunt autē alie
intelligētie prime substantie in operatione qua prima in/
telligit se.ergo in alia:qua ṗma mouet effectiue. ¶ Ter/
tio.si nō.numerus substantiaꝝ separataꝝ excederet nu/
merū corpoꝝ celestiū:ꝛ numeꝝ motuū.ꝯsequens est cō/
tra Cōmentatoreʒ.iz. metaphysice. cōmento.43.ꝛ.48.ᵃ
primo celi.cōmento.5.° ꝛ tertio de aīa.cōmento.5.pʒ cōse/ a ¶ In/
quentia:q2 cuilibet motui correspondet ꝓpria intelligē/ vniuersa/
tia efficiens:ꝛ cuilibet celo ꝓpria intelligentia informās. li.
¶ Quarto.si nō:principia scientie nālis:ꝛ metaphysice
essent due res distincte.scilicet primus motor ꝛ primus
finis. consequens est contra Commentatorem.iz.meta/
physice. cōmento.6.

Tertio principaliter. Primus motor est prima for/
ma:que non est in materia.7.metaphysice.
cōmen.9.sed solū deus est ṗma forma:que nō est in mā:
ergo deus est primus motor. ¶ Secundo.oīs actus vlti
mus nullo modo potentialis est deus:sed primus motor
declaratus a nāli est actus vltimus ꝛc̄.io. metaphysice.
cōmento septimo. ¶ Tertio.deus est mouens per se:pri/
mo de aīa.tex.cōmenti.z9.ꝛ in hoc laudant̄ antiqui: sed
deus est prima substantia ꝛc̄. Cōfirmatur maior secundo
de generatione.cōmento.59.deus est faciens ꝯtinuaʒ ge/
nerationem.ꝛ.iz. metaphysice. cōmento.39. Nō mouet
omne est deus.sed maior ꝛ minor colliguntur ex.iz.me/
taphy.commento.37.vbi Cōmentator distinguens inter
principia abstracta voluit vt faciēs motū diurnū sit ele/
ctū ꝓpter se:ꝛ amatū omnibus. Tale autē est perfectuʒ
in fine.ꝛ cōmento.38.postq̄ꝫ dixerat ꝙ ṗmus motor mo/
uet:subiūxit ipʒ eē in fine voluptatis ꝛ gaudij. ¶ Quar/
to.omnis prima causa oīuʒ est principiū. vnde motus:ſʒ
prima substantia que est vltimus finis:est prima cā oīuʒ.
ergo ipsa est principiū.vnde motus.ergo ipsa est efficiēs.
maior colligitur ab Aristotele primo metheoroꝝ:diffini
ente primā causaʒ omniū per principium. vnde motus.ᵇ
vltima consequentia patet ex diffinitione veri efficiētis b ¶ Pri/
habita secundo physicoꝝ.tex.cōmenti.z9. ¶ Quinto:ṗ/ mo.n.cor/
mū imobile facit primū motū eternuʒ.iz.metaphysice. pori cōpe/
cōmento.43.sed prima substantia:que est vltimus finis tit mouet
est primū imobile ꝛc̄.neqꝫ puto ꝙ aliqua substātia faciat rōne prie
eternitatē. Alia vero motū eūdē:qui est eternus. conclu/ forme.
sionē hāꝝ rationū intēdit Cōmēta.8.physi.cōmēto.46.

Contra quod est optime habens non indiget actio/
ne:secundo celi cōmento.6z.ꝛ.67.sed pri/
ma substantia ꝛc̄.est optime habens ꝛc̄. ¶ Secūdo.Cō/
mentator in libro de substantia orbis. Causa continuatio/
nis motus non est illa virtus:qua mouetur.ergo ibi finis
non est efficiens. ¶ Tertio.primū mouet vt amatū:ꝛ nō

vt amans.iz.metaphysice.textu ⁊ commen.36.ergo non mouet effectiue.pz consequentia.qz efficiens mouet:vt amans id qd efficit: vel ꝓpter quod efficit. ¶ Quarto.iz. metaphysice.cōmento.36.intellectus maius bonuz ipso appetit.⁊ cōmento.55.oē quod mouet: ꝓpter aliquid mouet.⁊ id ꝓpter quod mouet est magis bonū ꝙ̄ id bonum mouens.⁊ Cōmentator in libro de substātia orbis.Cū cōsiderauit Aristo.in virtutib' appetitiuis mouētibus corpora celestia:vidit eas mouere propter aliquid nobilius se.ergo intellect' primi mouētis appetit maius se. ¶ Ad primū.per optimū intelligit Cōmentator genus intelligentiarum.ideo ibi cōmen.63.Hec autem non indigent actione qua sint nobilia. quoniam propter talia entia fit omnis operatio.ideo ibi cōmēto.66.Ordo primus entiū que cōprehendunt nobilitatē perfectā ⁊ sine operatione diuersantur s̄m magis ⁊ minus:⁊ hec sunt entia abstracta:⁊ per actionē intelligit motū localē quo intelligentie moueantur.qz ibi cōmen.66.terraz dixit esse sine operatione:qz quiescit.ideo sicut auctoritas non concludit nullā intelligentiā mouere:ita non concludit aliquā nō mouere:sed bene concludit aliquaz non:imo nullā mouere. ¶ Ad secundū.vna virtus non est alia secunduz esse.sed bene subiecto.[a] hoc dictum fit ad Cōmentatorez.iz.metaphysice.cōmento.41.sed in orbe erratico distinguuntur re. ¶ Ad tertiū.negatur consequentia.qz mouens vt amans est mouens quod in mouendo mouetur: primuz autez non mouetur.iz.metaphysice.tex.⁊ cōmento.43. mouet autē primū vt amatū.i.mouet nō motū.⁊ per primū intelligit.non tantū deū.sed omnes motores orbiuz. Si igitur ratio valeret:concluderet nullam intelligentiā mouere effectiue. ¶ Ad quartū.negatur consequentia. Tum qz antecedens est indefinita:⁊ verificatur pro intelligentijs alijs a prima:intelligendo per ly ipso.s.intellectu mouēte.Tum qz per ly ipso.intelligitur corpore moto.sed non oportet intellectū appetere nobilius mouente: vt patet.iz.metaphysice.cōmento.30 licet animal appetendo suā formā appetat aliquid nobilius se. ¶ Sed intelligendo de prima intelligentia vt sonat littera.cōmento.55. ¶ Respondeo:quando plura predicata vni intelligentie attribuuntur:possibile est ꝙ vnum illoꝝ maior nobilitas consequatur ꝙ̄ alterū:s̄m Cōmenta.tertio methaphysice.cōmento tertio. Sed dei essentia triplex est causa:qz intelligentiarum est finis:celi est forma:motus est efficiens. Ratio autē finis nobilior est ratione efficientis:qz rationē efficientis consequitur appetere appetitu naturali vel animal. Rationez autē finis appeti.ideo appetitum est nobilius ratione appetente: sed non semper re:cum aliquando sit eadem res: sicut in proposito: qz eādem substantiam: vt intelligentia separata: consequitur esse finē.Et qz non oportet ex augmento finis variari velocitatē in motu.ideo octauo physicoꝝ cōmento.79.intelligentie vocantur:non finite vel infinite: ⁊ sic non comparantur:sed intelligentiaz:vt est anima: consequitur esse efficiens:qz finis nō mouet nisi mediante efficiente:ideo efficiens respectu finis dicit' appropriatū. Et qz mouens est in actu:qd dixit philosophus finitū in virtute:⁊ naturaliter mouens:⁊ motū est in potentia: secundo celi.cōmento.63.ideo cōtrariū est mouens moto.ideo finita est proportio mouentis ad motū.ideo finite velox motus a mouēte prouenit.ideo perfectiones mouentiuz secundū proportionē velocitatū ab eis prouenientiū sunt proportionabiles.iz.methaphysice.cōmen.36.⁊.41.⁊ secundo celi.cōmento.39.Et qz augmentū potentie naturaliter mouētis ceteris nō variatis ꝯsequit' motus intēsior.ideo intelligentia finite velocitati cōperata est actiua.ideo s̄m ꝙ sunt actiue inuicē cōparantur. ¶ Ex quo patet ꝙ diuersitas rationis terminoꝝ:quāuis illi nulla diuersitas ex parte rei correspondeat:fictionē tollit:⁊ sinonimitatem terminoꝝ. ¶ Patet secundo ꝙ hec predicata diuersis medijs inuestigantur.iz.metaphysice.conmento.39.ideo potest esse ꝙ scito vno predicatoꝝ conuenientiū vni:non sciatur alterū.8.enim physico.demōstratur ex primo motu primū mouens esse. Non autē primū intelligens:aut primā formā esse:aut primū finē:vt dixit Cōmentator septimo physicoꝝ cōmēto nono. ¶ Patet tertio ꝙ ista predicatoꝝ diuersitas aliquando sufficit ꝓ diuersitate scientiaꝝ de eodē.vnde in prologo p̄mi physicoꝝ ⁊.4.metaphysice.cōmento septimo.⁊ pluries alibi.naturalis nō considerat de ente primo:⁊ tamen considerat primū motorē. ¶ Ex his patet:quare secundo de aīa cōmento.zz.habetur ꝙ intellectus est abstract':s̄m ꝙ est non anima:qz rationem anime consequitur potius appropriatio ꝙ̄ abstractio. ¶ Patet secundo:quare dicitur.iz.metha.cōmento.36.aīa celi que est desideriū non est abstracta.qz intelligentiā appropriatā ad mouenduz vocamus desideriū: licet non tollat appetitus ibi indeterminationē operātis.sicut in nobis. ¶ Patet tertio ꝙ aīa ⁊ prima forma sunt ꝓpinqua:qz nō obstāte distinctione rōnis:sunt idē in re. ¶ Patet q̄rto.quare enumerādo principia substantie.iz.metaphysice.cōmento.z5.dixit duo.s.aīaz ⁊ corpus:qz sunt due res.[b] aut itellect' desideriū ⁊ corpus:qz sunt tria rōne distincta. ¶ Patet quinto. quare itelligētia aliquādo dicit' mediate mouēs: qz finis est:aliquādo vero imediate:qz efficiēs est. ¶ Patet sexto.quare octauo methaphysice cōmēto vltimo.dixit Cōmenta.intelligentiā abstractā esse attributū corpori celesti.s̄m ꝙ aīa attribuitur corpori.qz intelligentia est eadē re ꝙ anima.ideo ibi celū est subiectū simplex forme abstracte. ¶ Patet septimo:quare virtus: que est in materia celesti:est similis forme naturali ⁊ abstracte:s̄m ꝙ dixit Cōmentator.secundo celi.cōmento.3.qz ratio anime est media inter rationem forme abstracte: ⁊ rationē forme oīno materialis. ¶ Patet vltimo:ꝙ philosophus in hoc quesito nō recedit a veritate sed bene in circūstātia: qz dictū est de mente eius:ꝙ deus est motor imediate:⁊ appropriate mouens celū:⁊ ꝙ nulla alia intelligentia ab ipso mouet primū celū.sed hoc nō est veꝝ ⁊c̄.

TErtium dubium, Utrum deus libere moueat celum. Respondeo per duo dicta. Primum:sententia philosophi est ꝙ non. Secunduz.predicta opinio non est vera. Primum declaratur suppositis duobus. Primum. deus mouet:intelligo effectiue:per naturam:per intellectum:per artem:⁊ per voluntatez:ad hūc sensum:qz mouetur per seipsum: ⁊ per essentiam suam: que est natura:intellectus:ars:⁊ voluntas: non pono in primo motore potentiam executiuam ex natura rei distinctam ab intellectu aut voluntate. Secundum suppositum sensus questionis est:non iste:deus mouet propter se primo.neq3 iste. deus mouet per voluntatem que est libertas:qui sunt veri.neq3 iste falsus: deus habet principium intrinsecum: quo sponte mouet: sed iste.deus mouet celum: ⁊ potest non mouere celum. Si enim ꝙ deus moueat libere ⁊ necessario concederes: non esset contentio nisi ad nomen. Huius autem copulatiue.[c] prima pars patet ex dubio precedenti. Secunda vero tripliciter probatur. ¶ Primo. omne quod mouetur per principium:quod est in eo:mouetur per naturā.octauo physicoꝝ.tex.cōmē.27.itelligo in subiecto maioris:p

[a] ¶ Quare efficiēs nō ē finis s̄m esse.s. ratiōe sed subiecto ē idē.i.re.

[b] ¶ Impropriie tamen.

[c] ¶ Que exponit dicta p̄mis.s. mouet ⁊ ā se nō mouere.

se:primo:ꝛ nō secundū accidēs:ꝛ tūc pꝫ ꝓpositio ex diffinitione nature:scḋo physicoꝝ.tex.cōmēti.3.Sꝫ celū mouet᷑ per pn^m ꝛc̄.vt vult Cōmenta.Ax.declarasse in principio septimi physicoꝝ ꝛc̄.¶ Scḋo mouet ṗmū: supple corpus:p naturā.3.celi.cōmento.20.ḡ mouet᷑ p^m corpus nāliter:ḡ motor:qui est deus:mouet nāliter.¶ Tertio.si sic:ꝯn̄a Cōmēta.facta in ṗncipio quolibetti hui⁹ nō valeret.i.si est infinitus:mouet in instāti.¶ Quarto:signū ꝙ deus mouet nāliter:est motus cordis in homine.

Secundo ṗncipaliter:si ṗmū pōt nō mouere:pōt esse ꝙ q̄ölibet istoꝝ inferioꝝ quiescat:aut nō sit.¶ Scḋo.si pōt ṗmū nō mouere:pōt ṗmū nō regulariter mouere.ꝯn̄s est ꝯtra te.cōmē.35.scḋi celi.¶ Tertio. si pōt primū non mouere:pōt motus celi nō esse eternus:cuius oppositū habet᷑.8.phy.¶ Quarto.si pole est corpora celestia quiescere: necesse eēt: vt eēnt partes alterius mundi:octauo physicoꝝ.cōmento.9.

Tertio ṗncipaliter.Necesse est gn̄ationē eē.2.celi.cōmēto.21.ꝛ ṗmo de gn̄atione.tex.ꝛ cōmē.16.ꝛ scḋo de generatione.textu.56.ḡ necesse est motū celi esse.pꝫ ꝯn̄a.ṗmo methaphysice.cōmēto.21.¶ Scḋo.nō est possibile vt motus celi sit alterius modi:q̄nto metha.cōmē.8.ergo nō pōt eē ꝙ ṗmū nō moueat.¶ Tertio.necessitas est in celo in modo recipiēdi:in motore v̓o in modo agēdi.8.physi.cōmen.83.itelligēdo nō de necessitate coactiōis:q: in ea motor est extrinsecus. tertio ethycoꝝ. ꝛ supior est eo cui imponit᷑ necessitas:sꝫ necessitate: qua effectus cōnaturalis est inseparabilis a cā:ꝺm enim Cōmen.in libro de suba orbis:motus circularis nāliter ꝛ ꝓprie sequit᷑ aīam.¶ Et q: ex dictis sequit᷑ deū eē:nō motorē nālez:eo modo quo sumit᷑ ab Aristo.scḋo physi.tex.cōmen.73.pro hn̄te in se principiū quo mouet: licet aīal celeste sic sit nālis motor:vt scḋo physicoꝝ cōmēto ṗmo. Celū.n.hꝫ naturā.ṗmo methaphysice.cōmē.22.sꝫ naturā mouentē:ꝛ sic esse cōprehēsuꝫ sub diffinitione nāe.Dici posset hec stare simul:ꝙ deus sit nāl mouēs:ꝛ ꝙ possit nō mouere.Cōtra.aut dicit᷑ posse nō mouere ex parte mouentis:aut moti:aut circūstantie. Si primū:tunc p̄ntato agenti ipso mobili in dispositione qua moueri pōt: nullo extrinseco ipediēte:posset mouens sua volūtate nō mouere. Si scḋm.posset mobile esse tante virtutis aut maioris in resistēdo.q̄ꝫ sit mouēs in mouēdo. Si tertiū.posset motū tn̄ distare a mouēte:ꝙ virtus mouētis nō attingeret motū:aut presente mobili agenti:posset adesse extrinsecū ipediēs motionē motoris in mobili. Hec diuisio ponit᷑ sufficiens a Cōmenta.in libro peryhermenias. Sꝫ neutrū istoꝝ impedit in ꝓposito. Nō tertiū.cōtinci᷑.n.ex vnione nāli dei ad celū:aut īmensitate dei:aut fortitudine ad agendū:aut nō mobilitate celi motu recto:aut eternitate eius:nō posse celū exire pariferiā virtutis motoris. Non scḋꝫ.q: nō hꝫ celū ex se.vn̄ superet:aut equet virtutē dei motoris.neq: ab alio pōt recipere:siue illud aliud sit de⁹. siue nō. Nō eniꝫ pōt minus deo facere virtutē equalē in resistēdo virtuti actiue dei.neq: pōt deus facere ꝙ aliq̄d extra se sit ita potēs ad resistēdū: sicut ipse est potens ad mouēdū:q: si sic.posset deus se facere ꝙ pro aliquo instāti cū circūstātijs datis nō posset aliq̄d ꝓducere. neq: pōt celū apud phm̄ nō esse ꝛc̄. Neq: ṗmū.q: scḋo celi.cōmē.37.Nō est possibile vt motus in corporib⁹ celestibus sit mutatus.nisi esset pole vt haberet intelligētia imaginationes aliq̄ñ in actu.aliq̄ñ in potentia.hec ꝓpositio equalet vni cōditionali.cuius antecedens est de mēte philosophoꝝ.Scḋo.q: rō originalis libertatis ꝯtingentie ex cōpositione est vel diuisione itellectus discursiua.q: intellectus pōt indifferenter affirmatiuā vel negatiuā cōcludere:ꝛ ꝯiter ad vtrāq: partē possibilis est assensus. sꝫ ab itelligētijs negat᷑ discursus:ꝛ etiā cōpositio:tertio de aīa.cōmēto.27.ꝓpter hec dixit Cōmenta.12.metha.cōmento.30. Necesse est vt motus eternus habeat motorē: qui est actio pura sine aliq̄ potētia.i.qui in nulla hora sit motor in potētia distāte ab actu:tā ad motū:q̄ꝫ ad gradū motus.¶ Ex his sequit᷑ ꝙ nō solū ṗma intelligētia:imo oīs alia intelligētia mouēs celū:nāliter mouet ipsuꝫ.sic ꝙ si cognosceret motū:quē agunt:cognosceret opationē: que eēt eis sine violētia labore:molestia:ꝛ fastidio.sꝫ delectabilis:ꝛ suauis.¶ Secundo.sequit᷑ nullā esse in rebus libertatis ꝯtingentiā:ad quas nō ꝯcurrit homo ꝛc̄.

Contra phm̄ quatuor vijs argui᷑. Prima est via actionis.Deus ꝯtra nām terre tenet eā discoopertā aquis:ꝓpter salutē aliquoꝝ aīaliuꝫ.ḡ libere ꝛ ꝯtingenter agit.pꝫ ꝯn̄a:q: agens nāle est agens scḋm ꝙ effectus aptus natus est fieri:si nihil impediat.scḋo physicoꝝ.textu ꝛ cōmēto.78.ꝛ si nō agit effectū:vt est aptus natus fieri nāliter:nō agit nāliter.¶ Scḋo.deus ꝓhibꝫ ꝙ aq̄ coopiat terrā:qḋ est nāle aque.¶ Tertio.ꝑpetuat violentiā.i.aerē imediari terre.¶ Quarto.in passo vniformi saluat difformitatē.q: vnā ptē terre coopertā aq̄s: aliā v̓o nō.¶ Ad ṗmū.ꝑtermitto distinctionē de terra.i.elemētari:ꝛ admixta.ꝛ nego ꝯn̄aꝫ:q: stat ꝙ a nāliter agēte ꝓueniat effectus preternaturalis:vel violentus passo: neq: ratio ibi inducta eā ꝓbat.Et sic pꝫ ad alia.

Secunda est via potētie.deus pōt mouere elemētū terre recte aut circulariter:ꝛ nō mouet ꝛc̄.maior pꝫ:q: aliquo illoꝝ motuū pōt mouere ptē.ḡ ꝛ totā.pꝫ ꝯn̄a ex homogeneitate.¶ Scḋo.pōt firmare celū ꝛc̄.q: huic parti celi non repugnat ꝙ centrū eius sit cenith ꝑ instāti.ḡ neq: pro tpe.¶ Tertio.pōt mouere celū ad sinistrā ꝑ post ꝛc̄.pꝫ ꝯn̄a:ꝛ ꝓbat᷑ aīs:q: eiusdeꝫ rōnis est mouere ꝑ post:ꝛ ꝑ ante.pꝫ ꝯn̄a:q: duoꝝ eiusdē rōnis:si vnū non repugnat deo:aut celo.neq: alteꝝ. Si dicas illos mot⁹ eē oppositos.Contra.sunt ad terminū eiusdē rōnis.i.ad vbi:vel situ. Iteꝫ ꝙ vnū oppositoꝝ insit:ꝛ nō alteꝝ:ex libertate est.¶ Quarto pōt eque velociter mouere vnum celū sicut ꝛ aliud ꝛc̄.q: subta eiusdē rōnis sunt apta recipere formā ad quēcūq: gradū.sexto.n.physicoꝝ. tex.ꝛ cōmēto.15.oē qḋ mouet᷑ ꝯuenit velocius moueri ꝛ tardius:ꝛ si celi sint alteri⁹ rōnis:fiat rō de partib⁹ ꝓpingS polo:ꝛ remotis.¶ Quinto.de⁹ pōt velle prauā:ꝛ nō vult.ḡ ꝛc̄.pꝫ maior.quarto topi.capi.xi.¶ Ad primū. negat phs assumptū.vn̄ Cōmenta.in libro de suba orbis. capite vltimo.gēs in terra ꝯtingit necessario vt sit fortior v̓tute celi:qua mouet᷑:vt declaratū est in libro de motib⁹:ꝛ testat᷑ Cōmen.scḋo celi.cōmē.17.ad ꝓbationē:negat cōsequentiā:q: cū nō possit elementū terre ꝓduci:neq: conseruari extra suū locū nālē:ꝛ debeat moueri in suū locū. oꝫ ipsuꝫ fuisse violenter motū.ꝛ q: maioris resistentie respectu trahentiū extra locū nālē est pars terre maior q̄ꝫ minor ceteris parib⁹:stat reperibilē esse virtutē dn̄atiuā supra resistentiā.a.partis vel.b.ꝛ nō esse reperibilē virtutē dominatiuā supra resistentiā totius:nō pōt igitur esse ꝙ elementū terre moueat᷑ localiter:secundo celi. textu ꝛ cōmento.18.q̄uis pars eius possit moueri.Et dictū ṗmo celi.textu cōmenti.19.in idem fertur tota terra secunduꝫ naturā ꝛ paruus bolus:intelligitur cōditionaliter: si terra esset extra locū suum.ꝺm expositionem Cōmentatoris ibi.¶ Ad secundum.negat philosophus assumptum. Ad ꝓbationem negat consequentiā.vnde.12.methaphysice.cōmento.41.auctoritate Aristo.ṗmo methaphysice textu cōmenti.17. Nō est timendū celuꝫ quiescere:ꝛ incidentaliter.septimo physicoꝝ cōmento scḋo:impole est

partẽ celi gescere. ¶ Ad tertiũ.negat phs assumptũ. Ad pbationẽ negat 9ñam.qz in eternis posse est necessariũ. scdo celi.cõmẽto.34.ꝛ tertio physicoꝝ.textu cõmẽti.32. ꝛ textu cõmẽti.75.arguẽdo.ꝛ a Cõmentatore assertiue.ꝛ scdo physicoꝝ cõmento.74.ex agente sequitur actũ necessario in reb⁹ eternis. Unñ Cõmẽtator in libro peryhermenias. Possibile inuentũ in rebus imobilib⁹ sequitur necessariũ. Ad primã 9firmationẽ:negat 9ña:sunt ad eũdẽ terminũ.g̃ sunt eiusdẽ rõnis.qz ad identitatẽ motus nõ sufficit identitas termini:licet requiratur.qnto physicoꝝ. textu cõmẽti.34.ꝛ.35.ptrãseo nũc difficultatẽ aitis. Ad scdam rñdet Cõmẽtator.8.methaphysice.cõmẽto.14. Sub3:cũ fuerit vnũ3 9riũ in actu:sit alteꝝ in po^a:nõ est veꝝ:nisi in veris 9rijs:ꝛ sic cõditionalis 9firmationis[a] negat:qz secũdo celi cõmẽ.34.melius duoꝝ possibiliũ in eternis est necessariũ.ꝛ regula secundi topicoꝝ est limitata.s.altero 9rioꝝ nõ potẽte inesse subo:destruit pblema. ¶ Ad q̃rtũ:negat assumptũ:cũ pbatione. Ad Aristo.dicit Cõmentator.ibi.licet impossibile sit celũ moueri velocius:tñ hec impossibilitas nõ sequitur rõnẽ formalẽ motus. Unñ scdo celi cõmento.71.nõ põt corpus celeste moueri tardius neqz velocius. ¶ Ad quintũ loquitur Aristo.exẽplariter:intelligẽdo per deũ:deũ terrestrẽ:ad modũ loquẽdi Socratis:qz posse velle praua nõ est potẽtia:sz defectus potẽtie:ꝛ ipotẽtia.ideo nõ 9uenit altissimo. Distinctio aũt inter velle praue:ꝛ velle praua:nõ est ad ppositũ phi ibi:vt p3.

Tertia est via mobilis. Bootes aut polus articus nobis bononiẽsib⁹ nõ occidit aut occultat. g̃ q̃libet alia stella vel alius polus apta est Bononiẽsib⁹ nõ occidere vel nõ occultari.p3 9ña.qz sunt eiusdẽ rõnis. ¶ Scdo.sol pus pducit vnu3 radiũ q̃z aliũ:ꝛ nõ est maior rõ q̃re vnus pducat pus altero.igit determinatio est a diuina volũtate. ¶ Tertio.partes solis aliter ordinabiles sunt:qz inter eas nõ est ordo eẽntialis ꝛc̃. ¶ Quarto. qñ agens nãle nõ determinat ex se ad vnũ vnitas rõnis: nõ determinat ex se ad certũ numeꝝ.sz stelle sunt eiusdẽ rõnis.g̃ q nõ sint plures:ab agente libero est. ¶ Ad primũ.ꝛ pbationẽ negat phs 9sequẽtiã.p3:qz aliq̃ ps celi est quadrata p designationẽ:ꝛ impossibile est totũ eẽ quadratũ. ¶ Ad scdz.negat minor.p3 apud cõem opinionẽ de pũcto:istãti:mutato eẽ:gradu forme ꝛc̃. ¶ Ad tertiũ. negat minor.[b] eẽntie eniz nõ in ordine suo eẽntialiter ordinantur:ꝛ tñ non est possibile eas aliter ordinari. ¶ Ad quartũ.supponit negatũ a philosophis.s.itelligẽtias:celũ:spẽs subaꝝ corruptibiliũ:esse pductas.tũ qz multitudo effectuũ nõ solũ ab agente est.iz.methaphy.cõmen.xi.

Quarta via. Si deus agit nãliter.ꝛ oẽ agẽs nãle pficit:aut in se:aut in simili:aut in toto ꝛc̃.[c] 9ña aũt est falsũ:qz deus est pfectissimus. ¶ Scdo.sequitur deũ necessario referri ad extra.ꝛ sic terminũ relationis necessarie eẽ 9tingentẽ. ¶ Tertio.sequitur oia necessario euenire.qz nõ mouent scdã:nisi mouẽte primo:ꝛ pmo mouẽte:alia mouẽt. ¶ Quarto.tũc deus oiũ alioꝝ effectũ causaret:qz 9tinẽs est causas.g̃ ꝛ effectus.ideo de⁹ oia pducibilia pduceret:ꝛ oia q̃ posset:ꝛ nõ dimitteret malũ in vniuerso. ¶ Quinto.si deus necessario ageret:pduceret effectũ pfectissime.p3 9ña:qz agẽs nãle agit sm vltimũ sue virtutis:qz in cuius actiõe nõ est agere:in ei⁹ actione nõ est modus agẽdi. ¶ Ad pmũ:deus agit pp se:ꝛ est pfectio ꝛ finis vltimus:ꝛ pp alia secundarie.iõ negat minor. ¶ Ad scdz:9cedit phs pmũ 9ñs.ꝛ negat scdm.ideo negat 9ña3 secũdi ex pmo.qz apud ipsũ plura necessaria sunt:neqz oẽ citra pmũ est pductũ.q̃uis oẽ citra pmũ sit causatũ. ¶ Ad tertiũ.negat 9ña:pp libertatẽ hoĩs:cuius actio dependẽtia generali 9seruat a supiorib⁹.ꝛ sic libertas 9tingentie nõ sequitur nãm itellect⁹ absolute:sz naturã itellect⁹ infime potẽtialis. ¶ Ad quartũ.phs negat 9ña3: qz causas finaliter ꝛ eminẽter 9tinet:sz nõ effectiue.ideo nõ põt deus sine cã scda ponere effectus in eẽ. ¶ Ad qntũ.nã de possibilib⁹ facit qd melius est:scdo de gñatione. textu cõmenti.58.ꝛ scdo celi.cõmento.34.ꝛ octauo physicoꝝ.cõmẽto.56.ꝛ pluries alibi.

His pretermissis ad veritatẽ reuertamur.ꝛ dicamus deũ ad extra mere libere ꝛ 9tingenter agere. Cõcedamus insup:q in deo eẽ ꝛ agere sunt idẽ:ꝛ tñ nõ si necesse est deũ eẽ:necesse est deũ agere ad extra. ¶ Dicam⁹ Tertio q licet necessitas sit melior 9ditio essendi:nõ tñ est melior 9ditio opandi ad extra. Neqz imutabilitas diuina tollit nouitatẽ in effectu:qz ab eterno determinauit deus agere nũc. Jõ 9tra phos dicamus:q ab antiq̃ volũtate põt aliqd nouũ poni in eẽ:sine mutatõe opantis:aut remotione ipedimẽti ꝛc̃. Addo insup:licet necesse sit deũ eẽ pductiuũ ad extra:nõ tñ necesse est ipsum pducere ad extra. Cõcedo etiã nullã rẽ que est deus eẽ 9tingentẽ:dimitto nãm assumptã:ꝛ tñ de deo formabiles sunt ppositiones p accñs:ꝛ 9tingẽtes:pp 9notationẽ extrinseci. Neqz pp hoc q deus multa pducibilia põt pducere, quoꝝ nullũ pducet:9cedendũ est potẽtiã diuinã frustrari:qz reduci põt:ꝛ in aliquo illius generis reducta est ad actũ. Et in hoc terminatur sententia quolibetti primi.

¶ Alexandri Achillini Bononiensis de intelligentijs. Quolibettũ Secundũ.

Ut latitudinis itellectuũ pars media euidẽtius cognoscat. De intelligẽtijs medijs duo dicã. Jntelligo intelligentias medias:que sunt infra supmã:ꝛ supra infimã intelligẽtiaꝝ. Primũ dictũ.opinio Aristotelis est itelligẽtias medias eẽ iproductas:ꝛ 9iter eternas. Scdz:veritas ad oppositũz.

Declaratur primũ quattuor vijs. Prima est via efficiẽtis. Omne agens extrahit id qd est in potẽtia ad actũ:sz in intelligẽtijs nõ est potentia extrahibilis ad actũ. Jntelligo de potẽtia distãte ab actu ꝛ de actu iformatiuo eaꝝ:aut potẽtialis:ex quo ꝛ alio fiat vna itelligẽtia.g̃ in eis nõ est agens:rõ tota est Cõmẽtatoris.iz.methaphysice cõmẽto.44. Ex hoc sequit q intelligẽtie nõ cõponunt ex eẽ ꝛ eẽntia:tãq̃ ex duob⁹ pncipijs intrinsece cõponentibus intelligẽtiã. ¶ Scdo.siue agẽs fuerit nãle siue volũtariũ:3:o3 pfuisse cãm q̃re tunc pduxit:ꝛ nũc nõ:p3 octauo physicoꝝ cõmẽto.4. ¶ Tertio.priuatio nõ recipit eẽ.ergo intelligentie non sunt:aut semp fuerũt.p3 rõ pmo celi cõmento.106.de mundo.

Secunda est via effecti. Ois suba nõ hñs verum agẽs est improducta.sz ois itellect⁹ eternus est suba nõ hñs verũ agens ꝛc̃. Secundo.ois substãtia nõ habens ex quattuor causis:nisi formalẽ:vel finalẽ: est improducta:sed ois intellectus est suba ꝛc̃.p3 maior: qz omne productũ a vero efficienti est pductũ.minores sunt Cõmentatoris quarto celi.cõmento primo.

Tertia est via modi efficiẽdi.vbi nõ est gñatio in tẽpore:ibi nõ est pductio substãtie:sed in itelligentijs nõ est generatio in tẽpore.ergo ꝛc̃.maior est Cõmentatoris tertio de anima.cõmento quinto.ꝛ.20.cõtra Theofrastum ꝛ Themistium dicentes intellectũ speculatiuum esse eternũ.ꝛ esse factum dicentis.sequitur vt nõ sit agens:neqz factum:cum agens ꝛ factu3 non intelligãtur:nisi cũ generatione in tempore:aut diceret hoc agẽs: ꝛ hoc factũ secundũ similitudinẽ.ꝛ videtur eã itelligere.

[a] ¶ Et cõfirmatiõe intelligibilis ad qud rñdet.

[b] ¶ Scilicet assumptum.

[c] ¶ Aut nũ capit eẽ i alio suppositio: vt pñ etern⁹ generãdo ꝛc.

Cōmentator octauo physicoꝝ.cōmento.46. ¶ Secundo.ois generatio ⁊ ois factio generaliter est motus vel mutatio.tertio physicoꝝ.tex.cōmēti sexti.⁊ quinto physicorum textu cōmenti septimi.omnisqꝫ motus finitus tempore finito mensuratur:⁊ ois mutatio instanti.Si ergo substantia eterna est genita:aut in tempore : aut in instanti.si primū:sed iā nō fit:sed facta est.ergo fieri precessit factū esse.ergo ipsa nō est eterna. Si secundū.ergo nō est eterna:qꝛ nullū instans fuit ab eterno:imo quodcūqꝫ instans precessit tempus. ¶ Tertio.omnis mutatio est de opposito in oppositū.primo physicoꝝ.cōmento.44.⁊ quinto physicoꝝ cōmento sexto.In ea enim nō est dubiū:nisi de pmo motu:vt tangitur octauo physicoꝝ.tex.commenti.16.ᵃ ergo nulla substantia mutata est eterna ¶ Quarto.omnē generationē pcessit alteratio.ergo nulla substantia genita est eterna.antecedens est Cōmentatoris.primo physicoꝝ.cōmento.62.⁊ aliqualiter.septo physicoꝝ cōmento.45.⁊.59.pp̄ter hec dixit Cōmētator secundo methaphysice.cōmento.7.principiū non intelligitur:nisi in re:que habet finē. ¶ Quinto non pōt intelligentia pduci:nisi creetur. Negat autē phs creationē: vt dubio primo ostendetur.

ᵃ ¶ Solutū p̄ celi.textu ⁊ cōmen.87.

Quarta est via durationis. Omnis substātia eterna est ingenita:omnis intelligētia est substantia eterna ⁊c̄.pꝫ maior pmo celi.textu ⁊ cōmēto.125.qꝛ eternū ⁊ ingenitū conuertunt̄. ¶ Secundo.ois substantia incorruptibilis est ingenita.ois itelligētia est substantia incorruptibilis ⁊c̄.maior est conclusio pbata primo celi.tex.cōmenti.129. ¶ Tertio.ois intelligentia:aut est genita aut ingenita.non primū.qꝛ genitū est ens:qđ ꝯuenit primū nō esse pmo celi.textu cōmenti.112.⁊ cōmento.121.⁊.134.generabile est:qđ in tempore pterito est nō ens. Nunc autē ens.⁊ secundo de generatione.tex.⁊ cōmento.51.genitū non semp est ens:neqꝫ semp non ens:sꝫ medium inter vtrūqꝫ.s.quandoqꝫ ens : ⁊ quandoqꝫ non ens.patet primo celi textu ⁊ cōmēto.128. ¶ Quarto.ois substantia:que nunc est:⁊ non verū erat prius dicere nō esse:est ingenita.sed omnis intelligētia est substantia ⁊c̄.maior patet primo celi.tex.⁊ cōmen.125.Minores autē nō sunt dubie in doctrina Aristo.ꝗuis sint false.

Contra phm tribus vijs arguitur. Prima est via pductiui.Cuiuslibet notitie obiectū est pductiuū.12.methaphysice textu cōmēti.37.Intellectus ab intelligibili mouet̄.sed ois intelligentia citra primā est notitia prime.qꝛ secunda seipsa cognoscit primam ⁊c̄. ¶ Secundo.eadē ratio de volitione.12.methaphysice cōmen.36.forma aie balnei inquantū est in aia est agens desideriū ⁊ motū. ¶ Tertio.due intelligētie primo celo applicant̄:vt moueant.12.methaphysice cōmento.41.ꝫ secunda capit esse vel influentiā a prima:⁊ sic est intentū: qꝛ nihil est in secūda intelligētia realiter distinctū ab ea: aut ambe attingant effectū : secūda minus principaliter ꝗ̄ prima.⁊ sic disparia mouentia:etiā nālia:in tempore equali:etiā infinito:eque velociter mouerent. ¶ Quarto.Auic.nono methaphysice.vna intelligētia est creatiua alterius:ibi enim nō eē nā precedit esse. ¶ Ad primū negat̄ maior:imo apud phm : nulla notitia in intelligentia supra possibilē intellectū est pducibilis.Ad pbationem.intelligibile mouet formaliter:nō effectiue.Contra.equocasset Cōmentator de mouere tertio de aia.Cōmen.4.Dū distinxit virtutē actiuā a passiua.qꝛ actiua mouet:⁊ passiua mouet̄. ¶ Rñō.se equocasse ostendit:cū subdit: mens aufert eas materijs.Intelligit autē Arꝫ.12.methaphysice textu cōmēti.36.Primū mouet sicut appetibile.idest mouet nō motū.pꝫ cōmēto sequenti:primū mouēs mouet primū motū ab eo:sicut mouet amatū pᵐ amātē: absqꝫ ꝙ amatū moueatur.Expositio est cōmētatoris.tertio de aia cōmento.54.Secundo negat̄ minor cuꝫ pbatione.qꝛ secūda cognoscit pmā pma:⁊ nō secunda.pꝫ dubio secundo. ¶ Ad scdm.vt ad primū. Si eniꝫ pmū efficeret desideriū sui in intelligentia inferiori:tūc intelligētia moueret mota a re extrinseca desiderata.⁊ sic aial celeste nō eēt ex vno motore:⁊ vno moto tm̄:ꝯm est ꝯtra Cōmentatorē in libro de suba orbis.distinguētē inter aialia celestia:⁊ aialia:que sunt hic:qꝛ prima cōponuntur ex vno motore tm̄:⁊ vno moto. Secunda vero : vt testatur Aristo.tertio de aia textu cōmenti.54.ex duobus motoribus ⁊ duobus motis.s.ex aia ⁊ re extrinseca mouente aiam:vt pꝫ in libro de motu cordis.pꝫ ꝯm : qꝛ desideratū per se est extra intelligentiā:⁊ mouet eam.ergo ibi est duplex mouens.s.res extrinseca desiderata:⁊ intelligētia desiderās:⁊ duplex motū.s.corpus celeste:⁊ intelligentia mota a primo pncipio.⁊ lꝫ Arꝫ.ordinet rē amatā ⁊ amātē tanq̄ duo mouentia:nō tm̄ vult quodlibet illoꝝ pprie effectiue mouere. ¶ Ad cōmēta.aia p formā balnei mouet hoiem effectiue.pꝫ tertio de aia.cōmento.49. ¶ Ad tertiū.negat̄ assumptū. Ad cōmē.Quodlibet celū due intelligentie mouent.vna effectiue:alia finaliter.12.methaphysice.cōmento.36.⁊.41.non tm̄ realiter distinguunt̄:sꝫ rōne:pꝫ vt quolib.pmo.12.methaphysice cōmento sexto.forma finis ⁊ mouens sunt vnū subo ⁊ tria rōne.⁊ subdit pncipia vtriusqꝫ scientie.s.methaphysice ⁊ nālis sunt diuersa in modo tantū:⁊ nō in esse.Si aūt esset deus finis:⁊ nō efficiens:essent finis ⁊ efficiēs due res:pꝫ supra. Sic intelligo secūdo celi textū cōmen.64.ois actio ꝯsistit in duobus.s.huiꝰ gratia:⁊ cuiꝰ gratia.i.efficiente ⁊ fine.⁊ tertio de aia.textū cōmen.54.ois motus fit p tres res.s.motore nō moto:motore moto:⁊ moto nō motore.fit igit̄ primus motus tribus:intelligētia:aia:⁊ celo:sed duo prima sunt idē re.⁊ duo rōne.Ex his sequit̄: vt quolibetto pmo: in pmo celo idē esse pᵐ motorē ⁊ vltimū finē:ita in omni celo citra primū motorē appropriatū esse finē appropriatū:vt sepe dixit Cōmētator in libro de suba orbis. ¶ Ad quartū.Auerrois in illo reprehēdit Auic.pꝫ dubio pmo.neqꝫ sufficit ꝙ nō esse nā pcedat eē.qꝛ tunc apud Aristo.mundus esset pductus:qꝛ partes eius sunt nā priores:sꝫ tēpore nō:pmo celi.cōmento.105. ¶ Scdo.qꝛ ꝯña cōmētatoris.cōmento.106.primi celi.nō valeret:si mundus est factus:ea ex quibꝰ fit sunt priora tēpore mūdo.neqꝫ inducit̄ argumētū solū ꝯtra Platonē.sꝫ ꝯtra generationē absolute.pꝫ in cōmen.ibi. ¶ Tertio.generatū ⁊ corruptum est.cuius extrema excedūtur tēpore.tertio physicoꝝ.cōmen.31.neqꝫ intelligo copulatim.sꝫ diuisiue. ¶ Quarto.potentia pcedit indiuiduū generatū scdm tps.12.methaphysice.cōmē.32.⁊.9.methaphysice cōmē.20. ¶ Quinto.scdo posterioꝝ.causa efficiens prior est gnatione suo effectu.12.methaphysice tex.⁊ cōmento.16. Sic intelligo Cōmen.pmo physi.cōmento.64.⁊.75.si priuatio forme nō pcederet in subo.nō generaret̄ ex eo:⁊ in libro de suba orbis:oēm mutationē siue in suba siue in q̄litate non esse in subo pcedit esse.Dixit.n.octauo physicoꝝ.cōmēto.4.ꝯpꝫ ꝙ subm sit prius tpe sub nō esse:deide sub esse. ¶ Ad ppositū est diffinitio elementi concessa ab antiquis primo methaphy.commen.13.s.cuius ordo est prius in esse ⁊ posterius in tempore.⁊ pmo celi.cōmento.130.impossibile est vt idē sit factū noue:⁊ semp eternū ⁊c̄.

Secunda est via pducibilis.Scda intelligētia est ens ꝯtingēs.ꝫ est pducta.pꝫ ꝯña.qꝛ oē ꝑproductū est necessariū.aña pbat̄ nō si scda intelligentia nō est:prima non est.ergo pōt eē ꝙ secunda nō sit ⁊c̄.

pz ꝯsequētia a negatiōe ꝯñtie ad possibilitatē copulatiue ex antecedēte ꝛ opposito ꝯñtis. pbaꝶ añcedens: qꝛ ex min⁹ impossibili nō seqtur maius ipossibile. qꝛ si sic: vbi antecedens haberet tantum vnā rōnē impossibilitatis: ꝛ consequens duas: imaginabile esset ex possibili sequi impossibile: qđ est ꝯtra Aristotelē ṗmo pⁱoꝝ. pz. remouēdo vnā rōnē impossibilitatis ab antecedēte: ꝛ vnā a ꝯsequēte. ¶ Secundo: scđa intelligētia eēntialiter depēdet a ṗma. ergo scđa est causata a ṗma. pz ꝯñā: qꝛ nō est aliđ eēntialiter depēdere q̄ꝫ causari. ¶ Tertio. si scđa intelligentia eēt necessaria: duab⁹ rōnibus necessitatis eēt necessaria. ꝯñs impossibile est: qꝛ tunc scđa intelligētia eēt necessaria p̱ aliqđ: quo sublato maneret necessaria. pz ꝯñā. qꝛ scđa intelligentia est necessaria necessitate distincta a p̊ᵃ: ꝛ necessitate ꝯueniēte ṗme: qꝛ ṗma ꝛ secūda sunt duo necessaria. ergo in vna rōne formali necessitatis ꝯueniūt: ꝛ in alis differunt. nō ꝯuenienter aūt addiꝶ numerus non plurificabili: ergo rō necessitatis est vna in duob⁹ suppositis. ¶ Quarto. scđa intelligētia sibi derelicta est nō ens. ğ pducta. pbatur antecedens: aut remoto ṗmo scđa manet: ꝛ sic nō eēntialiter depēderet scđa a ṗma: aut nō: ꝛ est intentū. ¶ Quinto. omne hñs finē hꝫ efficiēs. qꝛ finis est cuius gratia aliqđ fit: tū qꝛ in abstractis idē est finis ꝛ efficiens. sꝫ scđa hꝫ finē ꝛc̃. ¶ Ad ṗmū. negat pħs añs: ꝛ ad pbationē ēt negat añs: ppter regulā logicalē. Si alicui⁹ ꝯsequentie añs est impole: illa vꝫ. Nō enim concedo inter intelligentias prioritatē nāe: de qua octauo physicoꝝ cōmēto. 56. scꝫ cū nō fuerit primū: nō erit secūdū: ꝛ cū fuerit p̊ᵐ: nō de necessitate erit scđꝫ. ¶ Ad pbationē: per magis impole intelligiꝶ implicans formaliter ꝯdictionē: p min⁹ impole vero nō implicans ꝛc̃. lꝫ sit abusio: qꝛ maxime necessario. cuiusmodi ē deū eē: maximū ipossibile: cuiusmodi est deū nō esse: opponiꝶ. Non. n. oē rē cuius nō esse implicat ꝯdictionem est firmius esse q̄ꝫ rē: cuius nō esse nō implicat ꝯtradictionē: qꝛ cōtradictio seqtur pot⁹ modū significandi q̄ꝫ firmitatē rei significate. Cōcedo q̄ magis impossibile nō inferꝶ de forma ex minus ipossibili. quarto physicoꝝ. cōmento. 93. sed infertur: neq̄ꝫ añs aut ꝯñs in illa cōdictionali negatiua iplicat formalr cōtradictionē: cū sit pure negatiuū. ¶ Ad pbationē admisso casu: nego q̄ ex possibili seq̄tur ipossibile. Et ad pbationeꝫ: nego q̄ añs perdat suā rōnē impossibilitatis: remanente vna rōne impossibilitatis cōsequēti. qꝛ nulla illius cū veritatis est vera. qꝛ dum perdunꝶ ipossibilitates eoꝝ: perduntur eque proportionabiliter: ꝛ eque cito: sed nō eque velociter. primū igitur nō esse ipossibilitatis antecedentis est primū nō eē impossibilitatis cōsequētis: sꝫ in quolibꝫ instanti temporis mēsurantis perditionē impossibilitatuꝫ remissior erit ipossibilitas antecedētis impossibilitate cōsequētis. Sed esto q̄ vniformiter: ꝛ eque velociter perdanꝶ impossibilitates: dico q̄ per totū tēpus perditionis ipossibilitatis antecedentis huius ꝯsequētie: si secūda nō est: prima nō est: ꝛ est bona. sed in instanti terminante illud tēpus: incipit nō valere: ꝛ tunc ṗmo non valet: qꝛ nō aliūde valebat. nisi ex ipossibilitate ancedētis: que remota est. Neq̄ꝫ incōuenit cōsequentiā bonā māltem tantū imaginari desinere esse bonā. ¶ Ad secundū: cōcedit pħs secūdam intelligētiā esse causatā finaliter: sed non effectiue. ¶ Ad tertiū. q̄libet itelligētia est necessaria vna necessitate: ꝛ non duabus: apud pħm: neq̄ꝫ ratio necessitatis est illis vniuoca: sed analoga: est aūt analogum numerabile. ¶ Ad quartū. negatur consequentia: qđ. n. remanet non ens ex remotione ipossibilis remoueri non opꝫ esse productum aut producibile: cuius oppositum cōcediꝶ de re manente nō ente: ex remotiōe possibilis remoueri. ¶ Ad quintū. negaꝶ maior. ⁹qꝛ finis presuppositus opationi nō infert efficiēs opantis. vij. lz. methaphysice com. 37. pfectionū: pp̄ quas moueꝶ pfectum. quedā sunt qualitates: q̄bus pficiꝶ: qđ moueꝶ q̄dam sunt substantie extrinsece a re: que moueꝶ ad eas. vt assimileꝶ eis. vt actiones seruoꝝ. dñis aūt seruū nō efficit. ¶ Cōtra. ad minus prima intelligentia cōseruat alias. R̃ño pħi q̄ nō. Et sciendum q̄ triplex est finis. primus quē agens intēdit pducere. vt laborans sanitatē. ꝛ iste ab intelligentijs est motus: gñatio: ꝛ forma māłis. sed est secūdarius: pz scđo celi. cōmen. 17. ꝛ. 21. ꝛ. lz. metha. com. 36. Scđs est finis: quē agēs intēdit cōseruare. vt sanus. sanitatē. exercendo se. ꝛ hoc est tripliciter. aut qꝛ intendit acquirere dispōnem q̄ cōseruari possit. vt hō cibū. Scđo. qꝛ intēdit repellere nocumētū: ꝛ hoc mō corruptibilia agunt pro sui ꝯseruatione. Tertio: qꝛ intēdit operari in quo ꝯsistit eius pfectio. ꝛ hoc modo agūt intelligētie scđe pro sui cōseruatiōe: qꝛ mouēdo cōseruant se similes ṗmo: qꝛ intēdūt id qđ primū intēdit. pz lz. metha. cōmē. 36. ꝛ 2° de aīa ꝯmen. 48. ꝛ lꝫ secundarie actionē intēdant: actio tñ eaꝝ est pp̄ ipsas. vij. 2. phy. cō. 88. Dispositio entis necessarij simplr est. vt nō sit pp̄ suā actionē: sed actio eius pp̄ ipsuꝫ. Tertius est finis cui agēs intendit se assimilare. vt in bono exercitu oēs intēdūt finē ṗncipis. s. victoriā: ꝛ sic assimilari illi. ṗma aūt itelligētia nō intēdit sibi assimilari: qꝛ est idē sibi. alie aūt intendūt assimilari ṗme: ṗmo physi. cōm. 81. nō vt fiant ei eq̄les: aut eque pfecte: aut eiusdē nāe cū ea. Oia. n. hec ipossibilia sunt: sed agere intēdūt ad eādē itētionē: ad quā prima agit. Ex his igiꝶ pz q̄ nō ꝯcedit pħs primā ꝯseruare alias: sed alie quodāmō se cōseruant. ¶ Ad cōfirmationem: eadem intelligentia: que est finis: est efficiēs: sed nō omnium quorum est finis ꝛc̃.

a ¶ Ad hūc sensuꝫ q̄ ois finis sit motiuus efficiens ad pducēdū rē huiꝰ finē.

.3.

.4.

Tertia est via modi producendi. Artifex supponit ens in actu subiectū actioni eius: ꝛ nā supponit ens in potentia. ğ deus nihil presupponit. ğ pōt creare. pz prima ꝯñā: qꝛ deus est nobilius eis: ꝛ nō datur ṗus: aut imperfectius subijcibile mā ṗma. ¶ Secundo. nulla imperfectio est deo tribuēda. sed supponere subiectuꝫ actui est iperfectio: qꝛ ꝓuenit ex defectu agentis nō totaliter virtualiter cōtinētis effectum. ¶ Tertio. pōt deus aliquid immediate efficere. ğ creare: patet añs: qꝛ si nihil posset imediate: neq̄ꝫ mediate aliquid posset: ꝛ sic nihil pduceret. ꝯñā probatur: si imediate aliqđ efficit: causatus nō requirit subiectū: qꝛ si sic: nō imediate esset effectū: sꝫ mediante subiecto. ¶ Quarto: distantiā inter esse ꝛ non esse: que est īfinita: potest deus trāsire: ğ creare. ¶ Quinto ꝯpositū fit ꝛ non forma. 7° metha. com. 26. ꝛ ē eo octauo metha. tex. ꝛ cōm. 8. ğ celū motuꝫ efficitur. ergo celū efficitur. ¶ Ad primū. negatur ꝯñā: concluderet. n. scđaꝫ intelligētiā posse creare. ¶ Ad scđm. nego minorē. qꝛ agēs non posse facere aliquid ipossibile non dꝶ esse diminutio: sed dicere ipsuꝫ facere: aut posse facere aliquid ipossibile est deceptio. 8. phy. com. 4. ¶ Ad tertiū: ꝛ pbationes negat pħs ꝯsequentias. nullū. n. efficiens pter deum efficit motum diurnū: non tamen mediat mobile inter mouēs ꝛ motuꝫ: licet motui presupponatur mobile. ¶ Ad quartum negatur consequentia: qꝛ concluderet agens naturale posse creare. Secundo negatur antecedēs: quia quodlibet precise tantum distat a non esse quantum est in entitate: quodlibet autē producibile finitum est. ergo quodlibet producibile finite distat ꝛc̃. ¶ Ad quintuꝫ negatur consequentia secunda. patet in cōpositis substantialibus ꝛ materialibus. quorum subiectum est materia ꝛ eternū. neq̄ꝫ oportet q̄ cōpetens toti per se primo competat parti per se secundo. patet de proprijs passionibus ꝛc̃.

¶ Pro veritate aūt habenda dico primo ꝙ intelligētie
medie sunt create. Et ꝙ iter eas est inuenire perfectissimā:
⁊ ꝙ nō ab eterno fuerunt. Et ꝙ in īfinitū distant a pⁱma.
Secundo dico ꝙ latitudo creabiliū terminabilis est ex-
clusiue versus supra. qꝛ nulla intelligentia pōt esse ita ꝑ-
fecta: quin dabilis sit ꝑfectior. In īfinitū enim ꝑfectioris
spēi intelligentiā a. deus pōt ꝓducere: ⁊ sic pōt esse ꝙ in-
finite perfectā intelligentiam deus ꝓduxerit. qꝛ nulla est
repugnantia ex parte ꝓductiui: aut producibilis. Et esto
ꝙ infinite ꝑfectā produxisset. non sibi equale: aut maius
se in ꝑfectione ꝓduxisset. Nō enim independētū: aut im-
ꝓducibili: eq̄bile est dependens: ꝓductuꝫ: aut excessiuū:
adhuc enim alterius rōnis esset ꝓductū a producente: ⁊
nō supra producens: ⁊ sic nō infinitum ens ꝓduxisset: qꝛ
nunq̄ꝫ infinite ꝑfecta creatura eēt infinite ꝑfectū ens: ni-
si forte per vnionē. Tertio dico ꝙ infinitū ens deū ad ex-
tra ꝓducere claudit contradictionē: qꝛ aut esset ꝓductū
supra diuinitatē: aut infra: aut intra: nō primū: qꝛ non ex-
cessibile est infinitū: nō tertiū: qꝛ tunc ꝓductio nō eēt ad
extra. ergo secundū: ergo nō infinitū ens. Et si aggregatū
ex oībus deo cōpares: infinite perfectior est pars aggre-
gato. Or aūt tertio politicoꝝ dicit̄: pars nō est nata excel-
lere suū totū: veꝝ de parte q̄titatiua: tn̄ non toto aggre-
gato deus est ꝑfectior. pꝫ pⁱma pars: qꝛ aggregatū est con-
tingens: ⁊ desinens esse indigens gubernari: ad ꝯtingen-
tiā: desitionē: ⁊ indigentiā gubernationis partis: qꝛ con-
gregatum ex necessario ⁊ ꝯtingenti est contingens: pꝫ in
.15. syllogismo cōplicanti maiorē necessariā minori contingē-
ti: tū qꝛ quotlibet causis ad a. effectū cōcurrentibꝰ ex cō-
a ¶ Effectus cā liber.ᵃ cursu vnius libere ⁊c̄.ᵃ Patet secunda pars: qꝛ deus non
se excedit: neq̄ꝫ ꝯtinere hoc ⁊ aliqd̄ vltra: arguit ꝑfectio-
nē maiorē in aggregato q̄ꝫ in deo: qꝛ secūdū rē oīa in deo
eminenter continent̄: ⁊ s̄m imaginationē: nō addit̄ in lō-
gum: sed in latus: ⁊ hec est apud multos congruentia ad
infinitateꝫ dei: qꝛ per additionē finite perfectionis finite
ꝑfecto reddit̄ perfectius: ⁊ est argumentū Platonis: vt
recitat Aristoteles. io. ethicoꝝ capi. z. si per additionē bo-
ni alicui reddit̄ melius: tūc illud: cui addit̄: nō fuit per se
bonū. ¶ Contra presertim dicta in secundo dicto: primo
posterioꝝ: ⁊ quinto physicoꝝ: cōmento. z3. in essentialiter
ordinatis nō est processus in infinitū: ⁊ datis extremis nō
est ꝓcedere in infinitū in medijs: tertio physicoꝝ: cōmē-
to. 49. ¶ Secundo: nā vniuersi imꝑfectionē hꝫ remoue-
re: ⁊ spēs quaꝝ remissa est ꝑfectio existunt. ergo a fortio-
ri magis perfecte: presertim cū sint possibiles. ¶ Tertio.
ꝓcedendo ad actū nō est ire in infinitū. tertio physicoꝝ
cōmento. 60. ¶ Quarto. sequit̄ perfectionē creature esse
infinitā. ¶ Quinto. si latitudo creabiliū terminaret̄ ex-
clusiue: omnē effectū ꝓducibilē a deo possibile esset esse
ꝓducibilē a creatura: qꝛ oīs effectus ꝓductus eēt finitꝰ:
⁊ omni finito est dare finituꝫ maius ⁊c̄. ¶ Sexto. pono
ꝙ deus produxerit omnē effectū ꝓducibilē: ⁊ tūc sequū-
tur tria. Primū: ꝙ intelligentiā infinite perfectā ꝓduxis-
set. Secundo: ꝙ mundū infinitū fecisset. Tertio: ꝙ queli-
bet spēs eēt infinite perfectionis: qꝛ inumeras spēs sub se
contineret. ¶ Ad primū: essentie sunt ordinate: ⁊ nō eēn-
tialiter: qꝛ pōt esse ꝙ hoc existat demonstrata. b. intelligē-
tia minus perfecta: nō existēte hoc demonstrata. a. intelli-
gentia ꝓducta perfectiore. b. Esto tn̄ ꝙ per ꝓportionem
duplā intermedia ordinarent̄: nō contingeret dare vlti-
mā duplā: qꝛ tunc intermedia eēnt finite perfectionis: ⁊
infinite: qꝛ precise finite distans ab infinito est infinituꝫ:
⁊ precise finite distās a finito est finitū. Intermediū aūt
finito ⁊ infinito finite precise distaret ab vtroq̄ꝫ: qꝛ ꝑ du-
plam ⁊c̄. ¶ Ad scd̄m: deus est liberꝝ agens. ideo quas ꝓ-
duxit: ꝓduxit. ¶ Ad tertiū ⁊ primū: aliquando inconuenit
discordando in ꝑncipijs ab Arꝫ. ꝯcordare in conclusione
sequente ex illis: ⁊ nō ecōtra.ᵇ ¶ Ad quartū. conceditur ᵇ ¶ Id est discordā-do in prin-cipijs di-scordare i ꝯclusione.
consequēs ponendo in latitudine nō solū existentia: sꝫ po-
tentia existere. ¶ Ad quintū nego ꝯsequētiā: qꝛ itellectū
possibilē: qui est finitus: nō est possibile esse ꝓductū: nisi a
deo: qꝛ solū deus pōt creare: ⁊ dato ꝙ sic adhuc non esset
possibile ꝙ oīs effectus producibilis a deo sit ab. a. finito
ꝓductus. ¶ Ad sextū. admittitur casus. qꝛ de rigore ser-
monis est verus: ꝓpter restrictionē predicati ad tp̄s con-
notatū per verbū. neq̄ꝫ tunc seqtur aliqd̄ illoꝝ inconue-
nientiū: vt pꝫ. Sed esto ꝙ nō restringat̄ ꝓdicatū: non ad-
mitto casuꝫ: qꝛ nō est possibile potentiā diuinā esse totali-
ter exhaustā: sic ꝙ deo existēte nihil nouū possit ꝓduce-
re. pꝫ de incōpossibilibꝰ: ⁊ licet successiue ꝓducerent̄ in-
cōpossibilia: ⁊ omnē spēm deus possit ꝓducere: nō tn̄ pōt
esse: ꝙ nihil possit eē: gn illud sit: etiā gn illud sit ꝓductū.
Sed esto ꝙ admittat̄ casus: cōcederetur deū producere
solum aliquid: qd̄ prius als ꝓduxisset: ⁊ ꝙ infinitas spēs
formaꝝ aīa hoīs eminenter ꝯtineret. qꝛ īfinitas spēs aīa
hoīs imꝑfectiores deus ꝓduxisset: ⁊ ꝙ in īfinitū excede-
ret aīam hoīs aliqua intelligentia finite excedens ipsam.
Istis tn̄ similes in terminis: si eēnt de possibili: concede-
rentur extra casuꝫ. Neq̄ꝫ in casu: vel extra: seqtur: ꝙ infi-
nite perfectionis sit aīa hoīs: sed eiusdē gradus esset pre-
cise: sicut nūc. neq̄ꝫ dici pōt ꝙ nō finite perfectiōis sit ali-
qua spēs: qꝛ tunc nō esset cogitabilis nō gradus ꝑfectōis.
neq̄ꝫ vna spēs magis aut minus appropinquaret nō gra-
dui ꝑfectionis q̄ꝫ alia: eēt etiā in casu priori infinite modi-
ce ꝑfecta aliqua forma inferior aīa hoīs. Infinitis enim
partibꝰ ꝓportionalibus bipedale excedit pedale: ⁊ tamē
vtrūq̄ꝫ est finitū: ⁊ etiā infinite modice remissa est aliqua
intelligentia supra aīam hoīs: ⁊ tn̄ quelibet intelligentia
in infinitū distaret a pⁱma: a quocūq̄ꝫ enim in sursuꝫ in in-
finitū manet distantia: quātūcūq̄ꝫ s̄m eandē ꝓportioneꝫ
ascenderetur: nulla tn̄ intelligentia eēt infinite ꝑfecta: qꝛ
ea data ipsa intellectū humanū excederet: aut magis: aut
minus: aut equaliter: sicut deus: aut nec sic: nec sic: nō pri-
mū: aut secundū: qꝛ tūc entia infinita essent ꝓportionabi-
lia: ⁊ vnū eoꝝ esset maius alio: cuius oppositū dixit Cō-
men. tertio physicoꝝ cōmēto. 49. ⁊ sic aliqd̄ excederet al-
teꝝ per plus q̄ꝫ per infinitū. nō tertiū. qꝛ eque ꝑfecta eēt
creatura sicut deus: qꝛ equalē habentia ꝓportionē supra
tertiū sunt equalia inter se. nō quartū. qꝛ tunc non eēnt in
eadē latitudine: qꝛ quecūq̄ꝫ eiusdē latitudinis: aut equa-
liter distant a non gradu illius: aut inequaliter: aut vnuꝫ
finite: ⁊ reliquū infinite: tū secūdo. qꝛ illa nā eēt suprema
in illo genere. sic ꝙ deus non posset perfectiorē produce-
re: qꝛ infinitum in genere excedi non pōt in illo genere: ⁊
tunc genus intelligentiaꝝ mediaꝝ terminaret̄ inclusiue
versus deū: ⁊ sic deus eam excederet indiuisibiliter: ⁊ sic
quātūcūq̄ꝫ modicū imaginaretur illa intelligētia augeri:
imaginaret̄ attingere deū in perfectione. tū tertio s̄m ali-
quos ista intelligentia esset deus. qꝛ infinite perfectū sim-
pliciter quālibet perfectionē simpliciter includit ⁊ sic di-
uinitas est: ⁊ quālibet ꝑfectionē finitā includit: ⁊ infinito
modo nobiliori: ⁊ illi nulla perfectio deesset. neq̄ꝫ ea ma-
ior dari posset. ⁊ si esse productū: aut presupponere aliqd̄:
argueret non deitatē: tunc filius dei non esset deus. Ma-
gna est tn̄ hic dissimilitudo: qꝛ nō effectus est filius: sꝫ ge-
nitus: ⁊ effecta esset intelligentia: ⁊ non genita. Et si argu-
as. tertio physicoꝝ. cōmēto. 69. quātācūq̄ꝫ magnitudinē
cōtingit esse in potētia: tantā ꝯtingit eē in actu: ergo quā-
tācūq̄ꝫ intelligentiā contingit esse in potentia: tantā con-
tingit esse in actu. sꝫ infinite magnā intelligentiā ꝯtingit

esse in potētia.ğ infinite magnā itelligētiā ɔtingit esse in actu. ¶ Rñdeo cōcedēdo ɔsequēs.multū enī differunt. infinite magna intelligētia est: ꝛ intelligētia est infinite magna.Cōcludo igit̄ ꝙ deus fuit efficiēs aliarū ab ipso itelligentiarū:ꝛ ꝙ in infinitū perfectius nouit se ꝙ̄ alia se cognoscant:vel ipsuz:ꝛ licz inter oia finite distantia dabile sit iter equalr̄ distās:nō tamē inter ipsum deuz:ꝛ finitū: quodcunqꝫ sit illud ꝛc̄.

Sed tria oriunt̄ dubia.Primū:vtrum ponēda sit creatio.Rñdeo p̄ duo dicta.Primū.Ari.opio est ꝙ nō.Scōm. opinio eius nō est vera.Pro declaratiōe primi:dico ꝙ philosophus negaret hanc copulatiuā.deus creat.a.intelligentiam: ꝛ nullam materiam transmutat.probatur tribus vijs.

Prima est via agentis.Omni agenti subijcit̄ mā:sꝫ per te deo nō subijcit̄ ꝛc̄.maior est Cōme.p̄ phy.com̄.60.62.ꝛ.71.ꝛ in lib.de subā orbis.capite primo. Intelligo māam subijci tāꝙ̄ receptiuū transmutabile ab agente. ¶ Scđo.omne agens extrahit id qđ est in potētia ad actū:sed per te deus nō extrahit ꝛc̄.maior est Cōmēta.7° meta.com̄.28.ꝛ 12.meta.com̄.44.arguēt ɔtra Aui.ponentē vnā intelligentiā produci ab alia per creationē. ¶ Tertio.omne agens facit cōpositū transmutādo māam:sed per te deus nō facit cōpositū ꝛc̄.maior pꝫ. 12° meta.com̄.18. ¶ Quarto.oē agens est p̄ncipiū vnde motus.2° phy.tex.ꝛ com̄.29.sꝫ deus per te nō est p̄n^m ꝛc̄. ¶ Quinto.omnis potētia actiua est p̄n^m trāsmutādi alterū.5° meta.tex.com̄.17.ꝛ 9° meta.tex.com̄.2.sed per te deus nō est p̄n^m trāsmutādi ꝛc̄. ¶ Sexto.oē agens p̄supponit mobile:sed deus per te nō p̄supponit mobile.ğ ꝛc̄. maior p̄bat̄.omne mouens presupponit mobile:sed omne agēs est mouēs.3° phy.com̄.3°.ꝛ 12° meta.com̄.23.ꝛ p̄ de gn̄atione.tex.com̄.45.Istarū rōnū vis est ex auctoritate Auer.vel Ari.cū scđa parte copulatiue iferre oppositū p̄me:vel ex ambab⁹ partibus copulatiue deducere ad oppositū auctoritatū adductarū.ideo nō intēdebam Aristo.negare illā copulatiuā solū:q2 negat primā ptē.

Secunda est via actionis.Ois actio est idē passioni.3° phy.tex.com̄.18.ꝛ.22.sed per te dei op̄atio nō est idē passioni:q2 nihil ibi patit̄. ¶ Secūdo. si creatio esset:ex nihilo aliquid fieret.ɔñs est ɔtra phm. p̄mo phy.tex.com̄.33.ꝛ.34.ꝛ Cōmēta.scđo meta.com̄.15. ꝛ 8° physi.com̄.4.ꝛ p̄mo celi.com̄.149.ꝛ p̄mo de gn̄ōne. tex.ɔm̄.10.ꝛ.11. ¶ Tertio.si creatio eēt aliqd per creationē esset possibile:cōsequēs est cōtra Cōmēta.p̄mo physi. com̄.60.materia enī sublata:auferi natura possibilitatis. ¶ Quarto si generationi nihil subijceret̄:generatio eēt ex priuatione essentialr̄:ꝛ sic cōtrariū reciperet ɔriū.p̄ celi.com̄.22.ꝛ.106. ¶ Quinto.qui dicit generatuz ex non ente:cōtingit ei alterū duorū dicere.aut ꝙ est hic trāsmutatū sine trāsmutatione:aut ꝙ trāsmutatio est in p̄uatione:ꝛ hoc totū est impossibile:primo phy.com̄.71.pro prima pte cōsequentis dixit Cōmenta.7° metaphy.com̄.17. si aliqd fieret sine trāsmutatione:fieret ex nihilo.pro scđa parte cōsequētis dixit Cōmē.primo physi.com̄.75.tunc priuatio posset alterari. ¶ Sexto:nullam mutationē ad substantiā posuit Aristo.qnto physico.nisi generationez: huic autē assignauit subm̄.s.māam.p̄mo de generatione. tex.com̄.23.Tum q2 generationē vnius dixit esse alteri⁹ corruptionē.p̄mo de generatione.tex.com̄.20.ꝛc̄.

Tertia est via repugnantie:quia perit ratio Aristo. primo physico.tex.comen.62.Ad p̄bandūz materiam esse principium naturaliū. ¶ Secundo.perit ratio phylosophi.primo de generatione.textu cōmē. 12.ꝛc̄.Ad probandum materiam esse eternaz. ¶ Tertio. perit ratio philosophi.12.metaphy.tex.cōmen.10.ꝛ p̄mo physico.tex.ꝛ com̄.82.Ad p̄bandū materiā esse igenitā. Fundant̄ enī super hoc.Omni agēti aliquid subijcit̄:pꝫ ex ratione mutationis. ¶ Quarto.data creatione: dabilis etiaz esset annihilatio:quia eadem difficultas est hic: ꝛ ibi:cōsequens est cōtra phm̄ quia annihilato.a.corpore:aut esset vacuum:aut circunstantis corporis motus in instanti. ¶ Quinto.data creatione:datur via ad reditionem eiusdē in numero:qđ negatur a philosopho.scđo de generatione.tex.ꝛ cōmēto vltimo.ꝛ tangit̄ a Cōmētato. quarto metaphy.cōmē.20.

Contra quorūdā necessarioꝝ est altera causa.qnto metaphy.ca.de necessario:ꝛ 8° physi.textu cōmēti.15.laudat̄ Democritus hoc asserens:qđ nō videtur possibile:nisi per creationez. Scđo monit Aristo.ad ponēdum mouens seperatū a materia in factione virtutum intellectualiū ꝛc̄.septimo metaphy.cōmēto.31.ergo virtutes itellectuales sunt facte:ꝛ non nisi creatione ꝛc̄. ¶ Tertio.omnia entia non acquirunt esse ꝛ veritatem: nisi a prima causa.secūdo metaphy.cōmento quarto.nō acquiritur autem esse:nisi productione. ¶ Quarto.si negatur ab intelligentijs creatio:non videtur:nisi propter eternitatem earum:sed hoc non impedit:quia elementa habent verum efficiens:ꝛ sunt eterna. ¶ Quinto:Commentator in libro de substantia orbis:quedam sunt priora natura:vt agens orbes.ergo orbes sunt facti ꝛc̄.

¶ Ad primum.loquitur philosophus de conclusionib⁹ demonstrationis:ꝛ esto ꝙ de incomplexis loquatur: est fallacia consequentis arguere:horum est causa.ergo horum est efficiens.primo eniz celi.textu ꝛ commento.106. Impossibile est sempiternum esse:ꝛ esse factum.

¶ Ad secundaz:per virtutes intellectuales intelligit intellectū in actu:qđ est rei materialis intellectio:quia forme materiales sunt de se intellecte in potentia:sed vt efficiantur intellecte in actu:oportet ponere intellectū agētem:qui sit virtus abstracta a materia: abstrahentem a materia:ꝛ a conditionibus eius. ¶ Ad tertiuz.potentiale non potest esse sine actu:est autem deus actus vitalis intelligentiarum ꝛ finis:ꝛ celi est forma ꝛ finis:corruptibilibus autem dat esse:ꝛ conseruat mouendo.primo eniz metheororum:est autem ex necessitate continuus iste superioribus lationibus:vt omnis eius virtus gubernetur inde. Ideo primo remoto oia destruuntur.iđ duodecimo metaphysice.textu ꝛ commento.38°.Ex tali igitur principio celum ꝛ natura dependet.ꝛ primo celi commento. 100.A primo quidem ente datum est esse ꝛ viuere. Tis quidem clarius:his vero obscurius.Et in libro de substātia orbis.versus finem.Ex quo verificatur.ꝙ dator continuationis motui est dator esse omnibus alijs entibus. ¶ Ad quartum.eternum est elementum scđm philosophum:quia.exempli gratia.semper fuit aliquis ignis:ꝛ non datur agens faciens ꝙ incipiat esse ignis:nullū tamen elementum semper fuit:quia variatis partibus variatur totum:presertiz inanimatum:ideo partibus ignis attributum fuit efficiens:ꝛ sic patet ꝙ elementis competit eternitas scđm identitatem specificam:neqꝫ vt sic eis datur efficiens: sed scđm numerum eis datur efficiens: ꝛ non eternitas:ꝛ sic patet ratio dissimilitudinis inter intelligentiam ꝛ elementum. ¶ Ad quintuz.agens est duplex.scꝫ verū:ꝛ est productiuū rei.Aliud scđm silitudinē ꝛ est forma dans esse.pꝫ distinctio quarto celi.cōmento primo.Celum habet agens fm̄ similitudinem:quia formam dantē esse.scilꝫ intelligentiam:que est anima eius: ꝛ apud Aristote.non habet celuz efficiens verū:vt pꝫ ꝛc̄.

¶ Accedamus ad veritatem: ⁊ dicamus omnem intelle/ ctum citra primuꝫ esse creatum. ¶ Ex hoc sequitur ꝙ non omni agenti aliquid subijcitur in agendo. ¶ Scdo. ꝙ non oīs potentia actiua est transmutans. ¶ Tertio. ꝙ non omnis actio est idem passioni. ¶ Quarto. ꝙ ex ni/ hilo tanꝗ termino a quo: ⁊ ex nihilo tāꝗ ex subiecto ali/ quid fieri potest. ⁊ consequēter aliqua est actio sine trāſ/ mutatione: nisi aliquis ponat terminū subiectū transmu/ tationis: qꝛ ipse prius nō erat: ⁊ nūc est. ¶ Quinto. ponē/ dum est anichilationē esse possibilem: neqꝫ oꝫ sequi aliqđ illoꝝ: que pro incōuenientibus ibi relinquunt. pꝫ mino/ rando corpus ad nō quantū vniformiter: non dixi vnifoꝛ miter ꝓportionabilr.ᵃ ¶ Sexto. cōceditur ꝙ idē in nu/ mero reuertet. ⁊ his fundamentis rōnes in oppositū sol/ uunt. Neqꝫ icōuenit ponere aliquā ꝓductionem termi/ nari ad substantiam que non sit generatio. immo necesse eā dari vt patet de spiratione spūs sancti.

ᵃ Quare il/ lud non est possibile.

SEcundum dubium est: vtrum intelligentie inferio/ res intelligant superiorem. ¶ Respon/ deo ꝙ sic. Mentem autem pꝫ tribus di/ ctis declaramus.

Primum. intelligentia inferioꝛ non intelligit superio/ rem per aliquod accidens: vt spēs: actus: vel habitus ⁊c̃. ꝓbatur pmo: quia in intelligentijs non est aliquod acci/ dēs: pꝫ quoᵒ 3ᵒ. ¶ Scdo. de cōpositū est nouū. sꝫ in intel/ ligentijs nō est nouitas. ḡ neqꝫ cōpositio. maioꝛ est Com/ mētatoris. 12. meta. cōmēto. 39. siue sit cōpositū subale: si/ ue accīdtale: siue in intelligētijs: siue nō. ea enim ꝓbat ibi Cōmentatoꝛ ꝙ intellectio non est accñs in deo. Celū aūt: qꝛ subm est accītīnouitatē hꝫ. s. motū. 8ᵒ physicoꝝ. cōmē to. 15. ¶ Tertio. si sic: cum secūda intelligētia intelligat se ꝑ essentiā. 3ᵒ de aīa. cōmēto. 12. ꝑfectioꝛ esset itellectio se/ cūde de se: ꝗꝫ intellectio secūde de pma. ⁊ sic secūda intel/ ligētia esset felix cognoscēdo se: ⁊ non pmā. vel intelligē/ tia duas intellectiones hīs felicitaret intellectiōe imper/ fectioꝛi. ¶ Quarto. si sic tunc scientia eaꝝ nō esset scitū. ꝯñs est ꝫ determinata quolibeto pmo. ⁊ 3ᵒ de aīa. cōmen/ to. 14. Intellectus in formis abstractis est idē cū intelle/ cto: ⁊ incidētalr. 8ᵒ physicoꝝ. cōmēto. 40. in abstractis i/ tellectus ⁊ intellectū sunt. ¶ Quinto. qꝛ tunc intellectioꝛ qua scđa intelligētia intelligeret pmā: ⁊ intellectio: qua se cunda intelligentia intelligeret se: essent alterius generis: qꝛ vna esset substantia: ⁊ alia esset accidens.

Secundum dictū: intelligentia inferioꝛ nō itel/ ligit superiorē ꝑ essentiā inferioris. ꝓbaꝫ pmo: qꝛ tunc scientia nō eēt scitū. pꝫ ꝯña: qꝛ tūc se/ cūda esset sciētia ipsi scđe de pma ⁊c̃. ¶ Scdo. nulla res distincta a ꝑfectioꝛi est sufficiēter repñtatiua ꝑfectioris. sed secūda nō est ita ꝑfecta sicut pma. ḡ ⁊c̃. ¶ Tertio. si sic: tūc nō depēderet intelligentia iferioꝛ in suo intellige/ re a pma. ⁊ sic secūda esset actus purus: qꝛ nō esset poten/ tialis respectu alicuius ꝑfectiui eiꝰ formalr. ¶ Quarto. qꝛ tunc intelligētia inferioꝛ beatificaret in seipsa tanꝗ in obo repñtatiuo oīum intelligibiliū ab ea: aut felicita/ ret in obo secūdarie cognito. ¶ Quinto. qꝛ tūc aliqua co/ gnitio dei dependeret. qꝛ oīs intelligentia inferioꝛ depen/ det. ⁊ oīs itelligētia iferioꝛ esset cognitio dei ꝑ se. ¶ Sex/ to. qꝛ tunc nulla esset cōpositio in intelligētijs. nisi forte ex ꝑfectiōe ⁊ defectu eius. de qua nō loquoꝛ nūc. ¶ Se/ primo. quia non saluaretur efficientia dei super motū ꝓ/ ueniente ab inferioribus intelligentijs.

Tertium dictū. Intelligētia inferioꝛ intelligit su/ periorē ꝑ essentiā superioris. ꝓbaꝫ pmo

a sufficienti diuisiōe. ¶ Scdo. qꝛ in abstractis itellectus ⁊ intellectū sunt idem. ¶ Tertio. qꝛ intelligentie abstra/ cte ꝑficiunt ꝑ se inuicem. ḡ vna est alterius forma: ⁊ non nisi qꝛ vna est alterius scientia vel amoꝛ. añs pꝫ. 12. meta. cōmento. 44. ꝑfectio vniuscuiusqꝫ mouētiū vnūquēqꝫ orbium ꝑficitur ꝑ primuꝫ motorem omnium. sed nō esse ctiue: neqꝫ mālr: sed finali ꝑfectione coincidēte cū forma. ¶ Quarto. necesse est in omni intelligentia intelligente aliud esse aliqđ simile forme: ⁊ aliqđ simile materie. ⁊ si nō: non esset multitudo in formis abstractis. 3ᵒ de aīa. cō/ mēto. 5ᵒ. qꝛ posita multitudine. vna est potentialis alteri. Est aūt secūda simile materie: iō recipiens. ⁊ pma simile forme: iō recepta. ¶ Quinto. in intelligētijs est cōpositio: ⁊ non alia ꝗꝫ ex intelligēte ⁊ intellecto: desiderante ⁊ de/ derato. ḡ ⁊c̃. maioꝛ pꝫ. 12. meta. cōmento. 51. Qđ est mino/ ris cōpositionis: est nobilius in illo gñe donec deueniat ad simplex. pꝫ minoꝛ. 12. meta. cōmento. 44. tñ illic est causa ⁊ causatum: sm ꝙ intellectū est cā intelligentie. sꝫ intellectum nō est causa effectiua intelligentis: neqꝫ mā/ lis: neqꝫ finalis tñ. sꝫ formalis: ⁊ finalis simul: vel forma/ lis tñ. ᵇ ideo subdit Cōmentatoꝛ: nō incōuenire vnū esse cām plurium: sm ꝙ a pluribus intelligit: perfectius tñ a ꝑfectioribus. ⁊ iperfectius ab iperfectioribus. Ex hoc pꝫ Cōmentatoꝛ. 3ᵒ de aīa. cōmento. 5ᵒ. Essentia pme forme ē quidditas eius. Alie aūt forme diuersantur in qdditate ⁊ essentia quoquo mō. loquit Cōmentatoꝛ de essentia: vt fecerat 2ᵒ de aīa. commento. 147. pomum est indiuisibile subiecta: ⁊ diuisibile secunduꝫ essentiam diuersam in eo: sm qđ hꝫ colorem: odorem: ⁊ saporem: licet in multis sit differentia ⁊c̃. Ex hoc pꝫ intelligentiaꝝ cōpositio: que cū alijs est: ⁊ eaꝝ simplicitas: qꝛ non cōpositio ex alijs. ideo 3ᵒ de aīa. cōmento nono. res abstracte sunt simplices: ⁊ non composite. Ex his habetur: ꝙ cum superiores intel/ ligentie sint in inferioribus: adhuc potest intelligentia in/ ferioꝛ intelligere superiorem: non intelligendo tamen aliquid extra se. patet etiam ꝙ cum intelligentia supe/ rioꝛ sit intellectio inferioꝛi: quod potest superioꝛ prin/ cipiare motum productum ab inferioꝛi: eo modo quo intellectio est principium operationis ab intelligente producte.

ᵇ Propter q̄ intellecta speculatur ua.

Contra. nullus actus substantialis potest esse ali/ cui actus accidentalis: quia aliter secundū philosophum primo physicorum. textu commenti. 27. natura substantialis in accidentalem transmutari pos/ set: sic enim arguit Commenta. octauo metaphisice. cō/ mento quinto. ⁊ quinto physicorum. commento decimo. Contra Alexandrum ponentem qualitates elementoꝝ esse formas substantiales eorum: sed prima intelligen/ tia est actus substantialis: immo pura substantia. ergo prima intelligentia nullius forme separate est actus for/ malis: aut notitia. patet consequentia: quia si prima secunde est accidentaliter notitia: est intentum. Si au/ tem essentialiter: reuertitur positio Platonis scilicet ideas separatas esse formales essentias inferiorum: qđ est reprobatum primo ⁊ septimo metaphisice. ¶ Secū/ do. non est possibile aliquid actuare potentiam aliam a se: nisi sit accidens inherens illi. aliter possibile esset quā/ libet cognitionem immutare potentiam cognoscitiuam: absqꝫ ꝙ cognitio inhereret cognoscenti. ergo prima intel/ ligentia non potest esse intellectio intelligētie citra ipsaꝫ: nisi informet inherenter. ergo ꝗꝫ repugnat secundū apud philosophum: tam repugnat primum. ¶ Tertio. non est possibile primam intelligentiam esse alicui intelligentie citra ipsam remissius cognitionem ꝗꝫ prima sit sibi co/ gnitio. ergo prima intelligentia nulli intelligentie citra

ipsaꝫ pōt esse intellectio.pꝫ ꝯña.qꝛ nulla intelligētia pōt
tā intense intelligere pmā sicut pma se:qꝛ nullius itelligē
tie citra primā intellectus est tā vitaliter ꝑceptiuus:sicut
intellectus pmi.añs ꝓbo:qꝛ dato opposito.pma itelligē
tia esset potētialiter itellectio:qḋ repugnat simplici puro
actui. Tū qꝛ pma intelligentia eēt diuisibiliter itellectio:
qꝛ intēsius ⁊ remissius:qḋ est ꝯtra pħꝫ ⁊ Cōmētatorē.iz.
metaphysice.tex.⁊ cōmēto.35.⁊.51.ponentē pmā itelligē
tiā in fine nobilitatis ⁊ simplicitatis. ¶ Quarto.legitur:
ꝙ intellect⁹ ⁊ intellectū in itelligētijs nō sunt idē:qꝛ scḋa
est intelligēs:⁊ pma est itellecta a scḋa. ¶ Ad pmū.aliḋ
est eē actū accidentalē:aliud est eē accidētaliter actū.vt
ly accidētaliter.dicat modū eēndi:nō in se.sꝫ respectu al
terius.licet igiẗ pma itelligētia sit accidentaliter notitia
formalis alterius.necessario tñ.qꝛ nō est pars eius:neqꝫ
ipsa:non tñ est accñs:⁊ est forma eius. Hanc distinctionē
ponit de reb⁹ mālibus Cōmentator.iz.metaphysice.cō
mento.17.dicens.⁊ id qḋ agit fuit suba:⁊ est alij:⁊ nō sibi.
idest intellectio:quā facit intellectus agēs fuit:⁊ est suba
ipsi obiecto.sꝫ nō est suba intellectui:siue agēti:siue māli.
Exemplū.lapis est suba:⁊ est accidentaliter in vesica sen
sibiliter ledens opationes hoīs.ideo ei⁹ egritudo.in mul
tis tñ est differentia:vt pꝫ. ¶ Ad scḋm.negaẗ assumptū:
⁊ concediẗ nullā intellectionē inherere intellectui.patet
quolibetto tertio. ¶ Ad tertiū.necesse est aliquā intelli
gētiā eē potētijs diuersis itēsius ⁊ remissius formalē no
titiā:qꝛ nulla intelligētia est tā intēse formalis notitia de
seipsa intelligētie iferiori:sicut est sibi intēsa itellectio.ali
ter staret intelligētiā inferiorē eque intēse itelligere suū fi
nē:⁊ amare:sicut supior itelligētia intelligit:⁊ amat:⁊ tūc
supior intelligētia nō eēt magis beata ⁊ felix formaliter:ꝙ̃
intelligētia inferior: cui⁹ oppositū pꝫ.iz.metaphysi.tex.⁊
cōmēto.39.voluptas:que est maior:est illi⁹:qḋ est maio
ris itellectus. Aut dicas intelligētiā iferiorē nō eē itelle
ctiuā supioris ⁊c̃. Tū qꝛ nō est possibile itelligētiā supio
rē eē iferiori intēsius formalē notitiā ꝙ̃ itelligētia iferior
sit in se potētia itellectualiter ꝑceptiua.sꝫ itelligētia infe
rior nō est tā intēse intellectualiter ꝑceptiua sicut supior.
aliter quelibꝫ itelligētia eēt eque ꝑfecta sicut pma itelli
gentia. Sꝫ qꝛ quelibet notitia:que est alteri⁹ formalis no
titia:est sibi nāliter:⁊ nō libere:notitia sui:⁊ est tātū intel
lectiua sui quātū est itelligibilis.ideo tā intēse est sibi no
titia sicut pōt eē. Est aūt alteri ita intēse notitia: sicut pōt
eē illi:nō aūt sicut pōt eē.ideo nō est posse vnā intelligen
tiā eē eidē potētie intēsius ⁊ remissius formalē notitiam.
¶ Ad quartū.in illa auctoritate:in abstractis itellectus
⁊ intellectū sunt idē:voluit Cōmentator excludere ab in
telligētijs modū intelligēdi intellect⁹ possibilis:qui itelli
git se:nō ꝑ subāꝫ ꝓpriā:sꝫ ꝑ aliud:⁊ sic ꝑ accñs. Aliaꝝ aūt
intelligētiaꝝ quelibet itelligit se ꝑ eēntiā ꝓpriā.iō in eis
in itellectione sui idē est oīno itelligēs itellectus ⁊ intelle
ctū.sꝫ intelligētia itelligēte aliud:idē est itellect⁹ ⁊ intelle
ctū.i.intellectio ⁊ obiectū.sꝫ itellectus ⁊ itellectū differūt
ab intelligēte aliud. Qꝫ aūt intelligēs: intellectus:⁊ intel
lectū sint oīmode idē:soli intellectui agēti cōpetit.pꝫ ter
tio de aīa cōmēto.19.hoc reputo ꝓpriū intellectui agēti:⁊
in hoc differt ab itellectu māli.actio.n.qua itellect⁹ agēs
intelligit:est sua suba.supra allegaẗ ad aliud ꝓpositū:⁊ si
vniuersaliter itelligas:ꝙ in abstractis itelligēs ⁊ intelle
ctū sint idē oībus modis:expono.oībus modis.i.conuer
tibiliter:qꝛ in abstractis oē intelligēs est intellectū:⁊ ecō
tra:tertio de aīa.cōmento.16.hanc expositionē ponit Cō
mētator.iz.metaphysice.cōmēto.39.qꝛ declarādo ꝙ in
tellectus ⁊ intellectū sūt idē:dixit recipiēs ⁊ receptū de
intellecto vtrūqꝫ est intellect⁹:in reb⁹ aūt mālibus intel
lectus ⁊ intellectū sunt idē oībus modis:tertio de aīa.cō
mēto.36.qꝛ intellectio est idē qḋ obiectū.sꝫ intelligens ⁊
intellectū in reb⁹ mālibus sunt idē per formalē vnionē:
in intellectis ꝑ se. Nō aūt in intellectis ꝑ accñs.pꝫ quoli
betto tertio. Ex quo pꝫ dictū Cōmētatoris.iz.metaphysi
ce.cōmēto.36.volentis mālia intelligi ꝑ assimilationē.qꝛ
ꝑ formalē vnionē intellectionis assimilātis itelligēs ob
iecto.ideo sexto ethycoꝝ.capi.scḋo.scḋm similitudinē co
gnitio existit ipi. Sꝫ imālia nō.qꝛ intelligunẗ ꝑ eēntiā et
a nobis:cū sumus beati.vñ tertio de aīa.cōmento.18.itel
lectus possibilis efficiẗ oē modo silitudinis ⁊ receptiōis.
⁊.iz.metaphysice cōmēto.51.intellect⁹ nō est in nobis in
tellectū oībus modis:⁊ infra:eēntia intellect⁹ nō est eadē
cū intelligere:qḋ est actio intellect⁹ in nobis.qꝛ intellectū
in nobis est aliud ab intelligēte:⁊ infra ibi tangiẗ rō.qꝛ
si intellectus ⁊ intellectū in eo eēnt vnū oībus modis:nō
ꝯtingeret ei vt in itellectu ei⁹ eēnt plura:⁊ cā multitudis
est alietas iter itellectū ⁊ rē itellectā in nobis. ¶ An aūt
hic itelligēdi modus sit repugnās vītati: dicam⁹ ꝙ ipꝫ in
nullo repugnantē his:q̄ sunt de suba fidei:inuenimus.

TErtium dubiū. Utrū ordie quodā recedāt intelligentie
medie a p̄º. Respōdeo ꝑ duo dicta. Pri
mū.opinio Aristo.est ꝙ sic. Scḋꝫ. ꝑdicta
opinio nō est vā. ¶ Primū dictū assignā
do tres ordines declaraẗ. Primus est or
do ſm gradū ꝑfectiōis eēntialis eaꝝ.sic
ꝙ q̄nto vna intelligētia est ꝑfectior alia:tāto est pmo pro
pinquior:nō tñ ſm ꝓportionē geometricā.pꝫ quolibetto.
5. Hic aūt ordo:qui rōnes formales itelligētiaꝝ ꝯsequiẗ:
causa est alioꝝ ordinū:qui sequunẗ. Scḋs est ordo celo
rū ſm magnitudinē eoꝝ:scḋm quā celū maius ꝯtinet ce
lū minus.ꝑfectiore igiẗ intelligentia celū maius regiẗ:⁊
gubernaẗ. Opꝫ.n.informabile correspōdere forme sic ꝙ
altiori celo altior intelligētia appropriaẗ.de pmo celo ha
beẗ scḋo celi.cōmento.62.primuꝫ celū:qḋ moueẗ motu
diurno:est nobilius eoꝝ que sunt illius generis. De alijs
aūt scḋo celi.cōmēto.58.ꝓpinquitas in loco illic est silis
ꝓpinquitati essentiaꝝ adinuicē:que est propinquitas in
scientia:⁊ intellectu rōnali. Colligiẗ hec sententia.iz.me
taphysice.cōmento.44. Ordo substantiaꝝ est ſm ordi
nē orbiū:⁊ pma mouet oē. Ex hoc sequiẗ ꝙ nō est in celo
sicut in elementis:ꝙ ꝯtentū sit nobilius cōtinente.ª Ter
tius est ordo velocitatis in motu. Celū.n.maius velocio
ri motu moueẗ:distinguendo inter mouere ⁊ circuire.hu
ius sniē fundamētū ponit Cōmentator scḋo celi. cōmēto
58.supioꝝ intelligentiaꝝ intellectus est fortior:⁊ deside
riū est fortius.ideo ab eis motus est velocior.neqꝫ sniam
hanc molestat imaginabile esse oppositū illius: imaginā
do supabundantiā potentie vnius nō esse ꝓportionabilē
distantie motoꝝ. Quartuꝫ ordinē.s.diuersitatū in motu:
sic ꝙ celū maius pauciorībus motib⁹:aut diuersitatibus
in motu moueaẗ scḋm ꝙ diciẗ secundo celi.tex.⁊ cōmē
to.58.⁊.60.qꝛ intellecta intelligentiaꝝ inferioꝝ multipli
cata sunt:qꝛ omnē intelligentiā supiorē intelligentia infe
rior intelligit.ideo quanto arithmetice plures intelligē
tias intelligit vna ꝙ̃ alia:tanto plurib⁹ motib⁹:aut diuer
sitatibus in motu moueat:nō pono:qꝛ scḋo celi.cōmento
62.⁊ alibi.dixit Cōmentator rōnē Ptholemei ad ꝓban
dū pluralitatē motuū fundari sup fundamentis falsis.s.
epiciclis ⁊ eccentricis. Ex his sequiẗ pmo: ꝙ via euidēti
or a posteriori:ostendēs ordinē separataꝝ subaꝝ:est or
do magnitudinis celoꝝ.ideo maximū celū altissima itel
ligentia informaẗ.⁊ medij medijs:⁊ infimū infima: inter
simplr abstracta informaẗ:⁊ ꝯiungendo determinata in

a ¶ Cōparā do elemēti mixto:nō aūt elm elemēto.

precedenti dubio.prima intelligentia. primū celū infor/ mans intelligit se:τ nō aliud. Scda intelligētia 2^m celuz informans intelligit seipsaz:τ primā:tertia tertiū celū in/ formans intelligit seipsaz:secundā τ primā.τ sic gradatiz descendēdo vsqz ad intellectū possibilē exclusiue. Nunc aūt ordinē ex operationib⁹ celoꝝ in his inferiorib⁹ inue/ stigamus primū celū est stellatū:a quo est forma in istis inferiorib⁹.nō tn̄ inducente:sz educēte.ideo ꝓpter multi/ tudinē stellaꝝ est multitudo formaꝝ τ diuersitas eaꝝ in quātitate τ figura:τ efficaciter influit in terrā dantē aia/ libus τ plantis figuras. ¶ Saturnus dominaꝰ sup lon/ gā permanentiā rei.ideo appropinquat pmo danti perpe tuitatē:τ cē.12.metaphysice.cōmento.33.τ.34. Dat eniz frigidū τ siccū:scdo celi.cōmento.68.que faciunt potētiā bene tenendi:τ male recipiēdi.τ qz he q̄litates mortifica tiue sunt:τ mixtionē impediētes:decuit dominū eaꝝ esse valde distantē a loco mixtiōis. ¶ Juppiter vo sup bonā dispositionē.ideo dicit̄ fortuna maior.mouet eniz calidū nō intensum cū humido spirituoso:ex quo fiunt spūs:qui sunt vectores vite.Et qz ꝓptertemperamentū nō posset mouere mām mixtionis.sz mãe iā mote se influere pōt. ideo sup stellas mouentes eleuat̄. ¶ Mars aūt sup vir/ tutē actiuā:ideo bellicosus.mouet eniz calidū feruens:τ vincens:τ mediocriter elongat̄:vt mouere possit:τ nō in/ cendere. ¶ Sol influit gn̄aliter sup motū τ mutationē: vt generationē:τ corruptionē:scdo de gn̄atiōe. tex.cōmē ti.55. Nō enim dat vitā fortuus alys:sz primū celū.scdo ce li.textu τ cōmen.68.mouet aūt calidū digestiuū:τ matu/ ratiuū seminū:τ conceptuū. ¶ Venus dominat̄ sup mo/ tus particulares ad speciei ↄseruationez:τ mouet humi/ dū cōplexionale:qd est subiectū vite. ¶ Mercurius ad distinctionē īdiuiduoꝝ operat̄.ideo a multis dr̄ aia:licet etiā ꝓpter aliud.[a] virtutē hz comiscibilē τ applicabilem. ideo diuersitatē magnā hz in motu suo:τ mouet frigidū τ humidū. ¶ Luna vo disponit mām:vt recipiant̄ alio/ rū influentie:quā oportuit esse ꝓpinquā loco mixtionis: vt humidū elementale.cui dominat̄:miscibilib⁹ ingerat̄. τ ꝓpter hoc fluxus τ refluxus maris motū lune in suis quadris[b] insequitur.Est aūt luna similis terre: pmo celi cōmento.16.qz infima est in celo sicut terra in elementis: τ etiā τc̄.[c] Hanc aūt mentē habuerunt Aristo.τ Cōmen/ tator.12.metaphysice.cōmento.44. ¶ Sequit̄ scdo:cū maxima intelligētia sit deus gloriosus:τ maximū celū sit in ascendendo octauū.Quinto enim metaphysice. cōmē to.22.Orbis stellatus est finis corporum:que sunt intra. quoniā extra ipsuz nihil est.τ ratio est Cōmentatoris.12. metaphysice.cōmento.48.Celū enim est ꝓpter stellaz. ergo vbi nō est stella:nō est celū:sed supra celū stellatuz nō est stella.ergo supra stellatū celū nō est orbis.Cōgruū enim est:cū stella sit nobilior pars orbis:secundo celi.cō/ mento.41.τ.42.celū plenuz stellis sit pmū celum:τ alys celis perfectius.ideo celū stellatū deo informatur:τ sic a priori perfectio celi est a perfectione forme. ¶ Sequitur tertio ꝙ cū apud philosophū tantū octo celos ponamus: ꝙ tantū octo intelligentias simpliciter abstractas poni/ mus. ¶ Sequit̄ quarto:ꝙ plus proportionabiliter exce dit prima intelligentia secundā q̄z secūda tertiā. patet ex multitudine stellaꝝ in supremo celū existentiū:τ ex vni/ tate stelle in septimo celo vel sexto τc̄.

a ¶ Q: hñ/ tes mercuriū bene dispo/ situ bonū sunt ingenij.

b ¶ Diurnis

c ¶ Q: desi/ cit illi lumen claꝝ.τ densi/ tas eā nō red dit splēdidā clare.

Contra astronomoꝝ obseruantia quā aliquo mo/ do tangit Cōmentator.secundo celi.cōmen to.67.ostendit celū stellatū duobus:vel tribus motibus moueri:scilicet ab oriente in occidens:ab occidēte in ori/ ens:τ a septētrione in meridiē:vel ecōtra.Ex quo sequū/ tur duo.Primū:celū stellatū presupponit aliud:vel alios

celos.qz tantū vnus motus ↄuenit pmo mobili. ¶ Se/ cundo.ꝙ nō tātū vnus motus vni celo attribuit̄. ¶ Se/ cundo arguitur.qz Aristoteles secūdo de generatione.cō/ mento.60.ponit motuz none sphere:τ confirmatur:qz in prohemio metaphysice mordentur pithagorici:ponētes decimā spherā solis nouē existētibus manifestis.Et con/ firmatur secundo celi.textu cōmenti.67.Celū stellatum est ꝓpinquū primo celo τc̄. ¶ Tertio.epicicli τ ecentrici ponendi sunt vt astronomoꝝ experientys cōuincit̄:τ sic erraticis plures motus conueniut.secundo celi. textu cō/ menti.70. ¶ Quarto.aut intellectus agens τ possibilis: nō sunt intelligentie:aut intelligētie sunt plures q̄z octo. ¶ Ad primū.cōmentator secundo celi.cōmento.69.Or/ bis stellatus impossibile est vt moueat̄ plurib⁹ motib⁹: sed tantū vno motu mouet̄.s.ab oriente in occidens per meridiē.Et qz in.24.horis precise octaua sphera nō cō/ plet reuolutionē suā:sed insensibiliter:ꝓpter magnaz di/ stantiā a nobis:a reuolutione cōpleta deficit.sz aggrega/ tio defectuū vel remanentiaꝝ longo tempore facta red/ ditur sensibilis.ideo Astrologi habentes obseruationes antiquoꝝ:indicarunt octauā spherā moueri ab occidēte in oriens motu valde tardo:quo scilicet ptransitur in.100. vel.120.annis vnus gradus.Et qz prima intelligētia sphe rā stellatā sic reuoluit p meridiē:ꝙ eadē stella in sua ma/ xima approximatione ad punctū mediū oriçontis meri/ dionalis nō reddit adequalē eleuationē sup eodē puncto oriçontis in secunda circuitione sicut in prima.sed depꝛs/ sior:vel eleuata magis:extimauerunt astronomi motum trepidationis:vel accessus:τ retrocessus.Ad formā ratio/ nis:si intelligitur antecedens:ꝙ sint tres diuersitates:nō autē tres motus:sed vnus.negantur ↄsequentie:quibus inferuntur illa duo:τ istis diuersitatibus in primo motu datur a primo motore perpetuitas.aliter daret̄ magnus annus.vt posuit Plato. ¶ Ex his sequitur:ꝙ data ma/ gna coniunctione:vt triū:aut quatuor planetaꝝ τc̄.q̄uis etiā ab eterno reuolutū fuisset celū:τ in eternuz reuolue/ retur. Nunquā tamen amplius illa fuit:neqz vnquā erit. ¶ Sequitur etiā ꝙ experientias astronomorum nō ne/ gamus:sed aliter q̄z ipsi verificamus. ¶ Ad secūdū pre/ termitto ꝙ inter spheras Aristoteles spherā actiuoꝝ cō/ putet:que secundū celū etiā circūducitur. Accipio respō/ sionē Cōmen.secundo celi. cōmento.67.pro argumento τ confirmatione:innuit Aristo.opinionē babilonicorum. ¶ Ad tertiū. Astronomoꝝ experientie aliter sunt saluā/ de q̄z per epiciclos τ ecentricos.τ modum quo saluamus deo dante:alis dicemus.[b] ¶ Ad quartum: intelligentia agens est simpliciter abstracta:ideo regit celum:patet ex quolibetto quarto.Sed intellectus possibilis nō est sim/ pliciter abstractus:sed informat materiā:ideo ipse nō re/ git celū:sed homines.Ex his sequit̄ non esse variandum dextrū τ sinistrum in spheris:ꝓpter motū diurnum τ ap/ propriatuz:neqz varianda est influentia ex parte intelli/ gentie:in oriente:aut occidente:qz intelligentia: quantuz est ex se:totū suū celū indiuisibiliter informat.ideo nō est ponenda vna intelligentia in oriente:τ alie in occidente. Sequitur etiā nō esse meliorē effectū in his inferioribus ꝓpter directā suppositionē signoꝝ octaui celi signis su/ perioꝝ celoꝝ.Sequitur etiā ꝙ istaꝝ sex imaginationuz solū tertia est Aristotelica.Prima imaginatio est ꝙ celū mouet se circulariter: sicut graue descendit.[c] Secunda tantū vna intelligentia est:τ illa mouet primū celū:quod rapit secum alia corpora celestia:sicut vni animali corru ptibili sufficit vna aia:que membrum omne illius regit τ gubernat.Tertia.Cuilibet celo vna intelligentia mouēs ipsum appropriatur:τ nulli plures:τ sic quot precise sunt

b ¶ In pᵒ mo libro de orbib⁹ nsi.

c ¶ Q: nūc graue nō hz animā mouentez ipsū:in ce lum τc.

corpora celestia:tot precise sunt intelligētie abstracte simpliciter. Quarta. vltra intelligentias secūdū numerū celorū datur intelligētia altior alijs:que est finis:z nō efficiens:vel finis z efficiens.sz mediatū z remotū:siue ponātur epicicli:vel ecētrici:vel nō. Quinta. Cuilibet celo due substantie attribuunt̄:vna est finis:z nō efficiens:alia est efficiens:z nō finis.z hec secūda dicit̄ celi anima:siue sit aia sensitiua aut intellectus:vel si vni planete plures orbes attribuātur:plures anime attribuuntur:z tantū vna intelligentia:que est finis:z nō efficiēs.Exemplū:mercurio quinqz vel septē orbes conueniunt:quinqz vel septē animas habentes mouētes ipsos.z his quinqz vel septē celis premittitur vna intelligentia:que est finis:z nō efficiens:suo modo dicitur de alijs celis. Sexta:alicui celo appropriatur intelligētia mouens:z alicui nō:z tantū vna intelligētia est oium aliorū a se finis:sic q̄ nō oportet vnicuiqz celo suā propriam intelligentiam pro fine attribuere zc. ¶ Secundi dicti principalis veritatē ostendo.vbi infinite magnus est recessus:z infinite magna est distātia:z nulla est ꝓpinquitas:nō est ordo ibi in recedendo aut appropinquando:sz quarūlibet intelligentiarū mediarū a prima infinitate magnus est recessus:z infinite zc.[a] q: he finite: illa vero infinita:nō tamē ꝓpter hoc negatur ordo in eis secundū gradū perfectionis essentialis earū:aut secundū accidentalē earū perfectionē.Et hic in ianuis [b] theologie secundū quolibettū cōplemus.

a ¶ Magna est distantia.

b ¶ Secundū ordinationem angelorum gerarchias.

¶ Alexandri Achillini Bononiensis de intelligentijs.
Quolibettum, Tertium.

De intellectu possibili:qui ē tertia z vltima pars latitudinis intellectuū:sit hec conclusio. Intellectus possibilis est intēsissimū materialiū:z remississimū abstractorū.prima pars ꝓbat̄. Intellectus possibilis est materialis intēsus.Alia mālia sunt intensa:z nō est aliquod materialiū eo intēsius:neqz eque intēsuz: nisi ipse.prima pars patet.Ois forma informās materiā primā est forma materialis.Suppono subiectū esse quid nominis predicati.Sz itellectus possibilis est forma informās materiā primā.patet dubio quarto.Alias partes assumptas suppono.q: inter mixtiōes nō apparet mixtio ꝑfectior mixtione hoīs:neqz animal corruptibile ꝑfecti⁹ hoīe:secundo celi.cōmen.63.vnde primo politicorū perfectū optimū animaliū est homo.Idē ex p̄mo de aīalibus haberi pōt:vbi nobilitatē sensus.(z.z.eiusdē) interioris z exterioris extollit:ideo homini datā esse manū contra Anaxagorā.12.eiusdē asserit̄.Secunda pars cōclusionis patet.q: intellectus possibilis est abstractū remissuz: aliqua alia abstracta sunt remissa:z nihil est abstractum remissius eo:neqz ita remissum:nisi ipse.assumpti prima pars ꝓbatur.Omnis forma nō educta de potētia materie est forma abstracta·suppono subiectū eē quid nominis predicati.sed intellectus possibilis est forma non educta zc. patet dubio primo.Secunda pars assumpti patuit quolibetto scdo.Tertia aūt quattupliciter probat̄.primo ex informabili.q: itellectus possibilis est forma corporis corruptibilis.itelligētia vero incorruptibilis.Tū q: corpus hominis a corpore celesti regit̄. ¶ Secundo ex subsistētia operatiua:q: quibuscūqz actu intellectiuis nō actu intellectiuū est infra.sed intellectus possibilis est non actu intellectiuus:q: si sic:semp se intelligeret per essentiā:q: semp actu intellectiuo esset sufficiēter presens actu intelligibile ꝓportionatū:quēadmodū est in alijs intelligentijs apud Aristo. ¶ Tertio.ex operatione:illud cui⁹ operatio est diminuta ab operatiōe aliquorū est remissioris: vel nō tante ꝑfectionis:sicut illa.sz intellectus possibilis est operatio diminuta ab opatione aliarū intelligentiarū. ergo zc.ratio est Cōmen.3.de anima.cōmē.19. ¶ Quarto ex modo operandi:q: intellectus possibilis intelligendo indiget actu intelligēte faciente de potētia intellectis actu intellecta:sed intelligētie alie nō. Tū q: intellectus possibilis cōponendo z discurrēdo intelligit:sed alie intelligentie nō. ¶ Quinto.ex obiecto:q: materialiū intellectiuus est intellectus possibilis.sed alie intelligentie nō. apud Aristo.z Cōmen.conclusio istarū rationū habetur a Cōmen.3.de anima.cōmen.19.vltimus intellectuz abstractorū in ordine est itellectus materialis:ex quo patet dictū Aristo.z.de anima.tex.cōmen.3z.vltimū minimū secundū ratione intellectū.

Sed quattuor insurgūt dubia. Primū. verū intellectus possibilis sit virtus materialis. Rn̄deo intelligendo ꝑ virtutē mālē formā eductā de potētia māe:q̄ nō.ꝓbat̄ quattuor vijs.

Prima est ex natura cognoscētis. Nullū receptiuū quarūcūqz formarū materialiū est virtus materialis:sz intellectus possibilis est receptiuus zc.maior pz:q: dato opposito illa forma reciperet se:aut non reciperet oēs formas māles.ratio est Aristo.3.de aia.tex.cōmen.4.z Cōmen. in libello de beatitudine aie.z.3.de aia.cōmen.19. Corre. intellectus possibilis recipit cogitatiuā zc. ¶ Scdo nullum pure potentiale est generabile aut corruptibile.sz intellectus possibilis est pure potētialis.ergo intellectus possibilis nō est generabilis aut corruptibilis. ergo non est virtus materialis.pz maior ex ratione de materia prima.pz minor dubio tertio.pz vltima ꝯsequentia ex libro de substantia orbis.q: oēs forme māles sunt in materia mediantibus dimensionibus:z sic sunt diuisibiles z extēse.ratio est Cōmen.in libello de beatitudine aie. ¶ Tertio ratione sufficienti.si intellectus eēt corruptibilis.fatigaret̄ apud senectutē.ꝯsequens est falsum.ergo zc.ratio est Aristo.primo de anima. textu cōmen.65.z Cōmenta. tertio de anima.cōmen.20.

Secunda est via ex obiecto. Omne cognoscitiuū infinitorū in ꝓpositione vniuersali est abstractū.sed intellectus possibilis est cognoscitiuus zc. pz maior:q: solū finita indicant̄ a virtute materiali.ratio est Cōmen.3.de aia.cōmē.19. ¶ Secūdo abstracta simpliciter:intellectus possibilis pōt intelligere.ergo nō est virtus materialis.patet antecedens Quolibetto quarto. consequentiā deducit Cōmenta.in libello de beatitudine anime:q: intellectus est idē quod apprehensio.[c] z apprehensio est idem quod apprehensuz.ideo intellectus possibilis intelligendo abstracta fieret eternus:rō est Auerrois.3.de aia Cōmen.36.ꝯtra Alexandrū. ¶ Tertio.si intellectus eēt virtus in corpore:nō apprehēderet seipsum.rō est Auerrois in libello de beatitudine aie:neqz apprehēderet rē sibi appropriatā.ideo.3.de aia.tex.cōmē.4. Ax. intus apparēs ꝓhiberet extraneū.quō aūt sensus apprehendat se per accidēs:z quomodo nō zc.aie.

c ¶ Saltem gñe:q: actus z potētia sūt eiusdē gñis.

Tertia est via diuisiua.si intellectus esset virtus in corpore:aut esset forma elemēti:aut eēt virtus attributa cōplexioni.pz ꝯña.q: ois virtus in corpore: aut est forma elemēti:aut causata a formis elementorū:z hāc voco attributā cōplexioni:aut licet nō causet̄ ab elementis:necessario est requirens cōplexionē pro sui eē q̄tū est ex se.primū istorū nō est itellectus possibilis.q: nullā qualitatū primarū in summo sibi determinat animatuz. imo ipsuz destruit.aia.n.precedit elemēta:primo de aia.

cōmen.82. Nō scōm:qꝛ vt dicit Cōmenta.3.de aīa.cōmē.6.tūc sicut dicit Aristo.esse lapidis in aīa esset idē cū esse eius extra aīaȝ.ergo lapis esset cōprehēdēs.pȝ pma ɔ̄ña: qꝛ esse lapidis in aīa:esset esse māle ⁊ singulare: sicut est extra animā.pȝ scḋa ɔ̄ña.qꝛ aliqḋ eē lapidis est cognitio: ⁊ esse lapidis in lapide est eodē mō quo in aīa.ergo esse lapidis in lapide est cognitio:⁊ sic lapis cognosceret. Scḋo. qꝛ a nā elementoꝝ nō pōt fieri virtus cōprehendens.qꝛ tūc postrema pfectio:que est intellecta: esset facta a suba coꝝ.3.de aīa.cōmen.5.ergo si esset aīa ex elemētis:nō eēt cognoscens:⁊ tunc si aliqḋ esse lapidis sit cognitio: oꝫ ꝙ esse lapidis in lapide eēt cognitio.⁊ sic lapis cognosceret. ⁊ ex alia parte nō cognosceret:qꝛ causatus ex elementis. Neqꝫ tertiū:qꝛ tunc intellectus possibilis eēt organicus: qḋ nō est possibile:qꝛ nullū organū corruptibile pōt esse dispositū ad recipiēdū oīa mālia.pȝ.3.de aīa.tex.⁊ cōmē.6.⁊ in libello de bea.aīe. Scḋo.qꝛ virtus cognoscitiua organica post fortiter imprimētia:nō bene iudicat de debiliter imprimēte:cuius oppositū est de intellectu.3.de aīa.tex.⁊ cōmē.7. ℭ Tertio.si intellectus esset virtus in corpore:cū apprehēderet vnū contrariū:nō reciperet aliud: aut si sic:recipet impfectū ⁊ pmutatū.ratio est Cōmen.in libello de beatitudine aīe. Quarto.oīs forma intrans ab extrinseco est nō educta ⁊c̄.sed intellect᷒ possibilis est forma intrās ex extrinseco.15.de aīalibus Aristoteles.

Quarta via argueret Auerrois: Oīs forma subālis nō apta multiplicari sm̄ numerum est abstracta.sed intellectus possibilis est forma ⁊c̄.vn̄ tertio de anima cōmē.5. Omne generabile est hoc: intellectus nō est hoc.ergo ⁊c̄. Tū qꝛ dē nō passiuum separabile simplex est nō eductū.sȝ itellect᷒ possibilis est nō passiuū ⁊c̄. Ad cuius[a] oppositū: oīs forma potens existere sine mā est abstracta.sȝ intellectus possibilis est forma potēs ⁊c̄. Habet enim operationē que nō depēdet a corpore.ergo ⁊ esse:⁊ si nō operetur sine fantasmate.pōt tamen operari sine eo. Ratio aūt cōmunis vtriqꝫ est.oīs forma perpetuabilis est abstracta:sed intellectus possibilis est forma ppetuabilis.ergo ⁊c̄. Intelligo maiorē sic:ꝙ quātū est de se:illa forma nō subest virtuti agētis nālis. Conclusionē istaꝝ rationū ponit Cōmentator secundo metaphysice. cōmen.16. Intellectus:qui est postrema pfectio hoīs: est abstractus a mā.⁊.12.metaphysice.cōmen.51. Intellect᷒ humanus est liberatus a mā in se:ꝙuis nō sit liberatus simpliciter.⁊ pmo de aīa cōmen.12.sententia Aristotelis est ꝙ itellectus mālis est abstractus a corpore:⁊ in eodē pmo cōmento.71.infert tanꝗ̄ impossibile aīam nō eē abstractā a corpore:⁊ secundo de aīa: separatur aūt hoc ab hoc tanꝗ̄ perpetuū a corruptibili. vbi Cōmētator cōmē.21.nō corrumpitur per corruptionē corporis.⁊.12.metaphy.tex.cōmen.17.nihil phibet intellectū remanere ⁊c̄. neqꝫ dictionē dubitatiuaȝ.s.forsan:addit illi clausule:sed huic:omnē animā manere impossibile. Ex tertio autē de anima aīs sepe allegatū est cōmē.5.6.19.⁊c̄.

a ℭ Auerrois.

Contra pmo de aīa.tex.⁊ cōmē.66.⁊ tertio de aīa. cōmen.20.intelligere nostrū corrumpitur quodā interius corrupto.ergo intellectus noster est corruptibilis:patet ɔ̄sequētia:qꝛ perpetuata suba: perpetuatur operatio:aliter staret suba sine operatione. ℭ Secūdo:intellectus est extensus:qꝛ est subiectū figure:qꝛ figura hominis est in mā. Nō aūt nisi qꝛ forma eā sibi determinat:quod non est possibile: nisi forma subijciatur illi. ℭ Tertio.oīs forma:que adequaꝛ suo subiecto:que non excedit ipsū:neqꝫ excediꝛ ab ipso:diuidiꝛ ad diuisionez illius subiecti:sed intellectus est forma:que adequaꝛ ⁊c̄. maior est Aristo. demonstrantis.6.physicoꝝ.tex.cōmē.35.motū esse diuisibilē ad diuisionē subiecti. ℭ Ad primū.corruptibilitas operationis nō sufficiēter arguit corruptibilitatē operantis cuiuscūqꝫ.opatio enīȝ:qua hō intelligit:est suppositi corruptibilis operatio:sȝ a principio incorruptibili.neqꝫ remanet intellectus sine opatione:qꝛ alia succedit opatio. ℭ Ad scḋm negaꝛ assumptū. Ad pbationē aīa cogitatiua eā requirit in mā:⁊ ab ea denoiaꝛ figurata:per accidēs tn̄.⁊ ꝗ̄uis nulla esset forma in hoīe sibi determinans talē figurā.nisi intellectus. adhuc non esset intellectus extensus:neqꝫ denominareꝛ figuratus p accidens:neqꝫ p se:qꝛ nō est forma educta de potētia materie.pȝ in libro de suba orbis de figura sperica ⁊ intelligentia.neqꝫ est tāta diuersitas hic ⁊ ibi sicut cōiter putatur.[b] ℭ Ad tertiū negaꝛ minor.qꝛ ad sensuȝ philosophi. ibi.Adequatio est quantoꝝ equalitas.ideo de motu stat ratio:⁊ non de intellectu. Hec difficultas dubio quarto diffuse pertractatur.

b ℭ Ar: i intelligētia format de hē:hoiem aūt intellectus.

SEcundum dubiū. Utrū intellectū possibilē habeat oīs hō. Rño p duo dicta. Primū. opinio phi est ꝙ sic. Scḋm:illa opinio nō est va. pȝ pmū ꝗ̄ttuor vijs. Et qꝛ hec questio principaliter determinaꝛ tertio de aīa.cōmē.5.ideo allego hoc cōmē.p supra.

Prima est via cognoscētis. Si intellect᷒ possibilis eēt multiplicat᷒ ad numeꝝ hoīuȝ: tūc eēt aliquid hoc:aut corpus:aut virtus in corpore.pȝ ɔ̄ña.qꝛ omne singulare multiplicatū est corpus:aut v̄tus in corpore:[c] intelligo p virtutē in corpe:virtutē ɔ̄stitutā in eē p corpus.pȝ ratio supra. ℭ Scḋo.si sic:tūc intellect᷒ possibilis eēt intellectus in potētia.pȝ ɔ̄ña:qꝛ omne singulare multiplicatū est intellectū in potētia:qꝛ q̄buslibet indiuidualibus formis eiusdē nāe correspōdet intentio: ꝗ̄ actu sunt intellecta. falsitas ɔ̄ñtis pbaꝛ.oīs intentio intellecta in potētia est mouēs intellectū recipientē.si igiꝛ ipsi᷒ intellectus possibilis eēt intētio intellecta:tūc moueret intellect᷒ possibilis seipsuȝ:qḋ est īpoīe.rō pȝ supra. ℭ Tertio:si sic:intellect᷒ polis reciperet mālia:vt diuisa:qꝛ tūc indiuidualiter recipet.ꝗ̄ nō distingueretur intellect᷒ a sensu.pȝ ɔ̄ña:qꝛ oīs v̄tus singulariter cognitionis receptiua est sensus.rō pȝ supra. ℭ Quarto.oē sepatū a subo īpoīe est vt inueniaꝛ plus vno indiuiduo ex vna spē.sed intellectus possibilis est separatus.ergo ⁊c̄.

c ℭ Omne singulare: aut est mā: aut est forma mālis: aut ɔ̄positū ex eis:⁊ intellect᷒ nō est mā:vt pbatū est.scḋo de aīa.de oī aīa.nec eēt corpus.s.cōpositū:nec est v̄tus in corpore.s.forma mālis

Secunda est via cogniti:si sic: tūc intellect᷒ polis nō eēt cognoscitiuus vniuersaliū: qꝛ in idiuidualiter receptiuo recepta sunt singularia:⁊ nō vniuersalia. Cōfirmaꝛ.oē receptū i singulari est hoc:vniuersale nō est hoc.ꝗ̄ vle nō est receptū in singulari.sȝ vle recipiꝛ in intellectu poli.ꝗ̄ intellect᷒ polis nō est singulare multiplicatū. ℭ Scḋo si sic:nō eēt intellect᷒ polis p se cognoscitiuus idiuisibiliū:cuiusmodi sunt mathematicalia: qꝛ ꝗ̄ntū nō pōt p se cognoscere nō quāta. ℭ Tertio:si sic: nō eēt intellect᷒ cognoscitiuus abstractoꝝ.qꝛ māle ⁊ singulare imāliū vniuersaliū nō est cognoscitiuū.qꝛ imālia ⁊ vlia solū imāliter ⁊ vlr sunt receptibilia:qui modus recipiēdi repugnat singulari multiplicato ⁊c̄. ℭ Quarto si sic:nō eēt itellect᷒ polis itellectiu᷒:qꝛ receptū in eo nō eēt intellectio: vel actu intellectū:qꝛ in idiuidualiter receptiuo oē receptū est intellectū in potētia:ɔ̄ñs est falsum:qꝛ tunc nulla esset differentia inter esse forme in aīa ⁊ extra animā:quo.s.ad esse vniuersale ⁊ singulare:qꝛ tā intra ꝗ̄ extra esse forme esset singulare:ratio patet supra.

Tertia est via cognitionis. Si sic:ɔ̄tingeret vt res itellecta apud te ⁊ apud me sit vnū in spē:⁊ duo in idiuiduo:ratio pȝ supra. ℭ Scḋo:si sic:pcedereꝛ

in infinitũ in ↄceptibus:q² cõceptus eẽnt numero diuersi:⁊ ab omni p̱ se intelligibili numeraᷓr multiplicato abstrabibilis est ↄceptus.ideo ab illis ↄceptibus essent alq̃ cõceptus abstrabibiles.pʒ supra. ℂ Tertio:vnus est cõceptus eẽntialis oĩuʒ indiuiduoꝝ eiusdẽ spẽi.ergo vnus est intellectˀ possibilis oĩuʒ hominũ. ℂ Quarto:si sic:tũc nõ posset discipulus adiscere a magistro:aut sciẽtia eẽt q̃litas actiua.pbaᷓ ↄña:aut sciẽtia magistri est vna numero cũ sciẽtia discipuli:aut nõ:si p̃mũ:etiã intellectˀ possibilis est vnus nũero eorundẽ.si scdm:ſʒ oc illud:ad cuius gñationẽ ↄcurrit indiuiduũ eiusdẽ spẽi:necessario ⁊ p̱ se generaᷓ a sibi simili ſm spẽʒ.g̃ oʒ sciaʒ magistri effectiue p̱duxisse sciaʒ ĩ discipulo.pʒ rõ supra.⁊ si Arꝫ.aut Cõmẽ. scdo de gñatiõe.cõmẽ.52.dixit q̄ doctor doctrinã facit.intelligit q̄ facit eã in discipulo:ſʒ nõ facit eã simpliciter.

Quarta via. Data est ratio multiplicatiõis ad salutẽ multiplicati ⁊ eternitatẽ.2° de aĩa.tex.⁊ cõmẽ.34.⁊.15.de aĩalibus.ergo in corruptibilibˀ simpliciter rõ multiplicatiõis nõ daᷓ.pʒ ↄña:q² remoto fine p̃ncipali remota sunt que necessario ordinanᷓ in finẽ illũ:ſʒ intellectus est simpl̃r incorruptibilis ⁊c̃.addiᷓ ly simpliciter:p̱pter mãʒ:que diuisione desinit eẽ totũ. ℂ Scdo: auctoritate Auerrois Theofrasti ⁊ Themistij.Omne generabile est hoc. Intellectus possibilis nõ est hoc. g̃ intellectus possibilis nõ est gñabilis.pʒ supra.negata aũt minore:nõ est illa ratio demonstratiua. ℂ Tertio:si sic.aut infiniti itellectus possibiles existũt:vel aliq̃s intellectus possibilis desinit vel desinit esse.pʒ ↄña.q² infiniti fuerũt hoĩes. ℂ Quarto.omne hñs p̃ncipiũ tp̃is hʒ finẽ temporis.ſʒ intellectus possibilis nõ hʒ finẽ tẽporis.g̃ neq̃ p̃ncipiũ:⁊ existit.ideo est eternus.ergo vnus.pʒ maior primo metaphysice.cõmẽ.39.per se notũ est:q̄ nulla nã est mediũ inter abstractũ ⁊ mãle:cuiˀ oppositũ eẽt data nã habente p̃ncipiũ:⁊ nõ finẽ. Tũ q² scdo metaphy.cõmen.7. nõ intelligiᷓ p̃ncipiũ:nisi in re:que habet finẽ. Tũ primo celi patet alś. Hoc confirmat diuisio Aristo.15.de aĩalibˀ: vel secundo de generatione aĩaliũ:nõ curo. Rerum alie sunt sempiterne. Alie vero possunt esse ⁊ nõ esse.

Contra intellectus possibilis dat esse hoc homini: ſʒ plures sunt hoĩes quoꝝ q̃libet est hoc. ergo plures sunt intellectus possibiles.pʒ ↄña: q² nõ stat multiplicatio cãtoꝝ formaliũ sine multiplicatiõe forme. ℂ Confirmaᷓ.sunt plures hoĩes:quoꝝ q̃libet hʒ eẽ itrinsece ⁊ formaliter ab intellectu.g̃ plures sunt itellectˀ. Qd si neges ↄñam:perit demonstratio Aristo.12.metaphysi. tex.cõmen.49.p̱bantis nõ esse plures celos p̃mos:q² nõ possunt eẽ plures p̃mi motores.arguo igiᷓ sic.nõ possunt esse plures intellectus possibiles.g̃ nõ possunt eẽ plures hoĩes:qua ↄña negata:negaᷓ hec nõ p̱t eẽ plures motores p̃mi.ergo nõ possunt esse plures celi p̃mi. neq̃ in eis est diuersitas:q² q̃libet illoꝝ intellectuũ cõparaᷓ suo p̱prio p̱fectibili p̱ ipsuʒ formaliter ⁊ intrinsece.ratio pʒ supra. ℂ Confirmaᷓ ẽt p̱ ↄñam Arꝫ.tertio metaphy. textu cõmen.13.Si vna est forma numero indiuiduoꝝ eiusdẽ spẽi:illa indiuidua sunt vnũ idẽ numero:⁊ ex opposito.si mã est diuisa sub spẽ:etiã forma. ℂ Scdo posita vnitate intellectus:ↄ̃ria sunt in illo:vt opiniones ↄtradictorioꝝ: assensus eoꝝ:acq̃rere Geometriã ⁊ p̱dere:ignorare ⁊ scire ⁊ dubitare:esse felicẽ:⁊ miserũ:rudẽ ⁊ p̱spicacẽ. Ponit enim Cõmẽ.scdo metaphy.cõmẽ.15.aliquẽ intellectũ cõprehẽdere:⁊ retinere:⁊ aliquẽ nõ.ergo aut ponit multos intellectus:aut verificat ↄtradictoria de eodẽ. ℂ Tertio si sic:tũc posset idẽ intellectˀ numero op̱ari circa idẽ obm̃ numero duabus op̱ationibˀ numero distinctis.pʒ de sor. ⁊ pla.ↄsiderantibus.a.lapideʒ. ℂ Quarto.si intellectus possibilis est vnus numero:ipse est eternus.ſʒ ↄñs est falsum:q² ipse in p̃ncipio est tanq̃ tabula rasa.g̃ nõ est eternus.pʒ ↄña:q² eternũ nõ hʒ p̃ncipiũ. Tũ q² si eternus ⁊c̃. semp̱ informabaᷓ aliqua spẽ intelligibili:ↄñs est falsum: q² tũc aliqua intellectio fuisset eterna.pʒ ↄña.p̱ Cõmen. supra:necesse est intellectũ nõ esse denudatũ a principijs nãlibus. ℂ Ad hec supponamus q̄ iste terminus:hõ:significat cõpositũ ex corpore ⁊ intellectu:⁊ q̄ hõ est per se vnũ:directe reponibile in predicamẽto substãtie sub aĩali intrinsece denominatũ ab itellectione ⁊c̃. ℂ Secũdo. nõ p̃ot intellectus informare mãm nõ informante cogitatiua.q² nõ stat mã sine forma constituta in esse per eã. ⁊ nõ p̃ot intellectus informare sine sua proxima dispositione ⁊ vltima:que est cogitatiua. Et sic pʒ cogitatiuã ordinari in intellectiuã.q̃uis cogitatiua nõ sit forma generica. Ex quo pʒ quare op̱atio cogitatiue ⁊ intellectus possibilis se concomitantur.[a] vt tangit Cõmentator.scdo de aĩa:cõmen.153.neq̃ p̃ot cogitatiua informare:non informante intellectu:q² dato informabili vltimate disposito ⁊ informatiuo:poniᷓ informatio. Est aũt materia informata cogitatiua informabile p̱pinquũ:⁊ vltimate dispositũ ad recipiendũ intellectũ.⁊ sic p̃ot vna forma subalis esse dispositio ad aliã:dũmodo illa forma p̱parans nõ sit mãe rõ recipiẽdi:huiusq̃ nihil mali dictũ est. ℂ Tertio. p̱mittendũ apud Auerroim q̄ itelligẽtie sunt hec ⁊ indiuidue indiuiduatione nõ repugnante esse vniuersali.q² esse eaꝝ in aĩa ⁊ extra aĩam est idẽ.3.de aĩa.cõmen 9.⁊.7. metaphysice.cõmẽto.41.in abstractis nõ differt quidditas ab eo cuius est. Est aũt intellectus possibilis de genere intelligẽtiaꝝ:ideo nõ repugnat intellectũ dare eẽ hoc: q̃uis etiã sit vniuersalis.ideo concedo sor.habere suũ eẽ hoc ab intellectu. Sed a mã diuisa:informabili cogitatiua:informante mediãtibus dimẽsionibus:oriᷓ possibilitas multiplicationis idiuiduoꝝ sub eadẽ spẽ:que oĩa ſm Cõmentatorẽ.p̱pter esse vniuersale intellectˀ informari possunt illo:⁊ ab illo sumere suũ esse hoc:⁊ vnũ:⁊ verius vnũ q̃ͣ hṽita a sensu:q² mediãtibus dimẽsionibus vniᷓ sensus mãe.sed nõ intellectus. Ad formã argumẽti negat Cõmentator ↄsequentiã. Ad p̱bationẽ.multitudo posterioris non arguit multiplicationẽ in priori.q² multitudo effectuũ in vnã cãm reducitur.[b] ℂ Ad ↄfirmationẽ:clara est responsio ex Cõmentatore:q̄ ↄsequentia de primo motore ⁊ p̃mo celo valet:ſʒ de itellectu nõ valet.q² dicit ibi Cõmen.motũ motu ↄtinuo:certũ est aũt celũ moueri motu continuo:⁊ esse veꝝ instrumentũ p̃mi motoris.sed nullus homo moueᷓ motu ↄtinuo:p̱pter corruptibilitatẽ mobilis:ideo nõ est homo vere instrumẽtũ intellectˀ: sed quasi instrumentũ:vt alś[c] dixit Cõmenta.⁊c̃. ℂ Ad aliã cõfirmationẽ:si quã hʒ veritatẽ ratio illa:[b] intelligo illã de forma cõstituta in esse p̱ materiã:cuiuimodi nõ est intellectus possibilis. ℂ Ad scdm.duplex est esse contrarioꝝ.s.reale:⁊ obiectiuũ:scdm p̃imũ esse repugnant:⁊ nõ ſm scdm.sed secundum habent contraria in intellectu:⁊ nõ p̃imũ.vnde Cõmẽtator sexto metaphysice.cõmen.8. intendebat per hunc sermonẽ declarare diuersitatẽ duorũ entiũ.s.entis quod est in itellectu:⁊ entis qd̃ est extra intellectũ:quod enim est in aĩa contingit vt recipiat duo opposita in simul. Qd aũt est extra animã nõ:⁊ sic concedimus opiniones ↄtradictorioꝝ esse ↄtrarias:vt secundo perihermenias ⁊ quarto metaphysice.cõmen.19.⁊ dato q̄ iste perdat Geometriã:nõ oportet intellectũ eã p̱dere: q² stat q̄ ad alterius hoĩs cognitionẽ ipsaʒ sciat itellectˀ. ruditatis autẽ ⁊ p̱spicacitatis causa est dispositio sensuũ in cõpositione:figura ⁊ cõplexione:⁊ spirituũ qualitate ⁊ quãtitate:⁊ aliq̃ñ exercitiũ. Ex quo patet q̃ñ ↄtingit ho-

a ℂ Hic q̄ intellectu op̱ante cogitatiua op̱aᷓ.⁊ nõ oĩ q̄ econtra.

b ℂ Dicerent ñ Auerrois.ſʒ itellectˀ potẽtie sit vnica in se:ipse tñ ẽ plures respectũ formabiliuʒ.

c ℂ Tertio de aĩa.cõmẽ.5. ⁊.36.

b ℂ Qz tertio metaphy sice Arꝫ.arguendo p̱cedit.⁊ nõ determinando.

minẽ maiori conatu operantẽ melius itelligere.qꝛ ex maiori conatu cogitatiue melior ꝓuenit opatio cogitatiue: ꝛ per ꝯñs clarior uitellectio.patet etiã intellectionẽ esse in nostra ptãte:nõ solũ:qꝛ intellectus est nobis forma:ſ; ẽt: qꝛ sensuũ opatio:quã sequit̃ itellectio est in nostra ptãte: ꝛ si in intellectu cõcederetur esse miseria respectu alicuiꝰ: nõ tamen simpliciter:qꝛ de duobus oppositis positiuũ ꝛ dignius denoiat. Nõ aũt priuatiuũ ꝛ vilius.ſ; cõceditur añs.qꝛ miseria hoĩs istius nõ infert intellectũ miserum. ¶ Ad tertiũ.negatur ꝯsequẽtia. Ad ꝓbationẽ eadẽ operatione numero apud Auerroim opari possunt sor.ꝛ pla. quẽadmodũ ꝛ eodẽ intellectu. Dicamus igit̃ ꝙ non põt intellectus habere duas spẽs intelligibiles eiusdẽ obiecti spẽ specialissima.scđo enim metaphysice. cõmen.56.vniuersalia innata sunt nõ iterari: intellectũ enim aĩalis nõ inuenitur magis vno. Itẽ qđ est imãle nõ iteratur scđm indiuiduũ. Itẽ qualitas est in vna re ꝓpter mãꝫ. vnde.3. de aĩa.cõmen.quinto.hec intellecta sunt vnica secundum recipiens: ꝛ multa scđm intentionẽ acceptã.ꝛ sic infra cõcludit intellectũ speculatiuũ esse vnũ in omnibus hominibus.põt tamẽ intellectus possibilis spẽm obiecti diuersimode cõponere.secundũ ꝙ diuersi hoĩes diuersimode intelligunt. ¶ Contra.scđa ꝑfectio multiplicatur:ergo ꝛ prima. Rñõ Cõmen.3.de aĩa. cõmen.5.licet ex multiplicatione p̃me ꝑfectionis multiplicetur secũda: nõ tamen ẽcõtra.ideo negat̃ consequẽtia. Si enim intẽtiones multiplicarent̃ sub eadẽ spẽ:valeret:ſ; multiplicant̃ sub eodẽ genere:vel diuersis:vel sunt ipsa genera: ſ; nõ sub spẽ specialissima. ¶ Cõtra vniuersalia sunt causata scđo physicoꝝ cõmen.35.ergo sunt singularia. Rñõ.12. metaphysice.cõmento.27.ꝛ.8.metaphysice.cõmento.14. vniuersale nõ generat:neq; generat̃.ideo dico ꝙ res trãsfert̃ de esse singulari ad eẽ vniuersale ab intellectu agẽte.ideo p̃mo de aĩa.cõmen.8.intellectus agẽs facit vniuersalitatẽ in rebꝰ.ꝛ ꝓpter h̃ vniuersalia ex singularibꝰ collecta sunt 12.metaphysice.cõmẽ.4.ꝛ scđo posterioꝝ. Ex identitate tñ vniuersalis cũ singulari p̃dicata ꝯueniẽtia rei scđm eẽ singulare ꝛ reale attribuunt̃ vniuersali:nõ tñ scđꝫ ꝙ vniuersale: vt pꝫ ex syllogismo expositorio: ꝛ fallacia figure dictiõis. Ex quo pꝫ ꝙ vniuersalia: vt p̃mo posterioꝝ: sunt eterna:nõ solũ qꝛ semp est aliqđ idiuiduũ:ſ; qꝛ spẽs:que est vniuersalis:perpetuat̃. Ex quo pꝫ quomodo vniuersale: vt scđo posterioꝝ habet̃: est vnũ in multis: ꝛ est vnum p̃ter multa ꝛc̃. ¶ Ad quartũ ꝯcedit Cõmentator primã ꝯsequẽtiã ꝛ ꝯsequẽs. Ad ꝓbationẽ negat̃ añs. Nõ enim in textu philosophi.3.de aĩa.textu cõmẽ.14.est ly in p̃ncipio:licet sit ibi: ꝛ nihil est anteq̃ȝ itelligat. Illud aũt nihil est de rigore sermonis:qꝛ est negatiua:cuiꝰ ꝯdictoria est ꝯ Cõmẽtatorẽ. Dicamꝰ tñ ꝙ nullã intellectionẽ sibi determinat intellectꝰ,possis tãq̃ȝ formã sibi nãlẽ ꝛc̃.

Sed quia hec opinio falsa est.ostẽdamus falsitates in suis fundamẽtis inclusas. ¶ Ad primã viã.p̃ma ꝯditionalis est falsa: ꝛ maior:que assumitur ad eã ꝓbandũ:falsa est solũ in ꝓposito: ꝛ in sequẽte ex hoc: vt intellectione. ¶ Ad scđꝫ:qꝛ per potẽtia intellecta nõ intelligimus:quẽ nõ intelligunt̃ ꝛ intelligi possunt:ſ; intelligimus ea que ad hoc vt intelligant̃: abstractione intellectus agentis indigent:negat̃ conditionalis. Ad ꝓbationem negatur vniuersalis. Ad probationem nego etiam illã.quibuslibet indiuidualibus formis ꝛc̃. ¶ Ad tertium negatur consequentia qꝛ licet intellectus possibilis sit singularis: ꝛ receptum in eo sit singulare: nõ tamẽ propter hoc recipit singulariter:imo recipit intentionem representantẽ sine hic ꝛ nunc:quod nulli sensui conuenit. ¶ Ad quartũ negatur maior.

Ad secundam viã. Ad primũ receptũ est singulare in eẽndo: ꝛ vniuersale in representãdo. Ad confirmationẽ distinguit̃ minor:qꝛ vniuersale nõ est in essendo vniuersale: ꝛ nõ est singulare in representãdo. ¶ Ad scđm:q̃uis intellectꝰ ponat̃ multiplicatus:nõ tamẽ ponit̃ quantus.ideo negat̃ ꝯsequẽtia. Ad ꝓbationẽ negat̃ minor ibi subintellecta. ¶ Ad tertiũ negat̃ ꝯsequẽtia. Ad ꝓbationẽ pꝫ supra quõ intellectus possibilis sit mãlis: ꝛ quõ nõ: ꝛ ꝙ non repugnat possibili intellectui:qui est vniuersalis in intelligẽdo: recipere abstracta.pꝫ cõmento quarto. ¶ Ad quartũ nõ fit ibi differentia inter intellectionẽ:speciẽ intelligibilẽ: ꝛ obiectum cognitũ.ideo nõ procedit.

Ad tertiam viã. Ad p̃mũ multiplicata ꝑfectione p̃ma:multiplicat̃ scđa.iõ intellectiones sunt numerate. ¶ Ad scđm dicendũ in intẽtionibus vt signũ abstrahẽdo nõ procedit̃ in infinitũ:ſ; deuenimus ad generalissima vel ad cõceptũ transcẽdentẽ.ſ; variãdo de signis ad signata:nõ incõuenit. ¶ Ad tertiũ: vnus est ꝯceptus essentialis nõ numerãdo alios illi oĩno similes in significato ꝛ modo significãdi. ¶ Ad quartũ. negat̃ ꝯsequẽtia.qꝛ magister ꝓferendo voces: quaꝝ scit discipulus significationẽ facit ꝙ discipulus fertur in ordinatã cognitionẽ premissaꝝ inferentiũ notitiã ꝯclusionis: ꝛ sic pꝫ:ꝙ põt esse ꝙ discipulus incipiat tunc habere species eoꝝ:que docet magister: ꝛ possibile est ꝙ prehabuerit discipulus species:ꝛ nõ ꝓpositiones: ꝛ possibile est ꝙ prehabuerit ꝓpositiones:sed nõ ordinatas. ꝛ possibile est ꝙ p̃habuerit ordinatas:ſ; nõ videat bonitatẽ illationis: ꝛ tunc defectibus discipuli supplet magister ꝛc̃.

Ad quartam viã:negatur ꝯsequentia: qꝛ alia rõ põt eẽ q̃re dei multiplicatio: vt voluntas diuina ꝛc̃. ¶ Ad scđm per esse hoc:si intelligit̃ singulare:negat̃ minor.si intelligit̃ constitutũ in esse per subiectũ:cõcedit̃ totũ. ¶ Ad tertiũ:nõ ab eterno fuit mundus. ¶ Ad quartũ:si intelligit̃ actualiter negat̃ maior.si aptitudinaliter:ꝯcessa maiori negat̃ minor. Ad ꝓbationẽ negatur Cõmen.ꝛc̃.

Tertium dubiũ. Utrũ intellectus possibilis sit pure potentialis. ¶ Respondeo ꝙ sic.in genere intelligibiliũ.ꝓbatur duplici via.

Prima omne qđ est oĩa fieri est purũ potẽtiale in genere intelligibiliũ.ſ; intellectꝰ possibilis est oĩa fieri.3.de aĩa.tex.ꝛ cõmẽ.18.g̃ ꝛc̃.maior pꝫ:qꝛ si aliqđ est in genere intelligibiliũ nõ purũ potẽtiale: ipsuꝫ aliq̃ modo actus est.ꝛ sic nõ est oĩa fieri. ¶ Scđo possibilitas intelligibiliũ p̃mo inest alicui itellectui:[a] ſ; nulli p̃mo inest: nisi itellectui:qui est oĩa fieri. ¶ Tertio:itellectus possibilis est quartũ genus simile mãe.3.de aĩa.cõmẽ.quinto. ¶ Quarto:quorũcũq; actu intellectoꝝ intellectus possibilis est receptiuus:ergo ipse nõ est intellectus in actu.pꝫ ꝯsequentia:qꝛ aliter ipse seipsuꝫ reciperet.

[a] ¶ Dēr actꝰ intelligibiliũ: dicitur mixtũ ex actu ꝛ poᵃ. g̃ del poᵃ intelligibiliũ.

Secunda via. Illud cuiꝰ itelligere est pati:est pure potẽtiale in genere intelligibiliũ.ſ; itellectus possibilis itelligere est pati ꝛc̃. Scđo de aĩa.cõmen.148.ꝛ.3.de aĩa.tex.cõmẽ.scđi.g̃ ꝛc̃. ¶ Scđo.ille intellectus:qui est receptiuus: ꝛ nõ est actiuus:est pure potẽtialis.ſ; itellectꝰ possibilis est receptiuus ꝛc̃.3.de aĩa.cõmento.4. Intellectꝰ est vtus recipiens ꝛ nõ actiua:in telligo in simplici opatione.ꝛ tex.cõmẽ.3. Intellectꝰ est susceptiuus spẽi: ꝛ poᵃ h̃. ¶ Tertio itellectꝰ:qui nullã hꝫ nãꝫ: nisi ꝙ posis vocat̃ est:est pure potẽtialis.ſ; itellectꝰ posis est itellectꝰ qui nullã ꝛc̃.3.de aĩa.tex.ꝛ cõmẽto.5.vbi Cõ-

mẽtator.nã ei⁹ est vt recipiat. ℂ Quarto.itellect⁹:q̃ ẽ po⁹
intelligibilia:ſ3 actu nihil anteq̃3 intelligat:est purũ potẽ
tiale ⁊c.S3 intellectus possibilis est intellect⁹ in po⁹ ⁊c.
3.de aĩa.tex.cõmẽ.14.⁊ tex.cõmẽ.25.o3 po⁹ eẽ cognoscẽs
⁊ cõmẽto.6.aĩa est mãles for⁹ nõ actu:ſ3 po⁹. Istã potẽtia
litatẽ dixit Cõmẽtator scdo de aĩa.cõmẽto.52.⁊.54.eẽ pn
cipiũ ↄsiderationis in intellectu.⁊.3.de aĩa cõmento.5.eẽ
principiũ cognoscendi multitudinẽ separatoꝝ.

Ut autẽ sciat̃ a q̃bus patitur intellect⁹ pfecte: di
stinguo. Intelligibiliũ quedã sunt intelli
gibilia p accidẽs:⁊ sunt negationes:pũationes: potentie:
singularia mãlia. Prima p affirmationes:scda p habit⁹:
tertia p actus:sub potẽtia cõprehẽdo mã3 primã: que est
potẽtia forme mãles:⁊ intellectũ possibilẽ:qui est mã in
telligibiliũ. ᵃ quarta intelligunt̃ p vniuersalia:addũt ali
qui quintũ.s.respectiuũ p absolutũ. Alia sunt intelligibi
lia p se:⁊ sunt duplicia:quedã sunt actu intellecta de se:⁊
sunt intelligẽtie simpliciter abstracte:quib⁹ duplex esse
correspõdet:nõ re:ſ3 rõne distinctũ.s.intẽtionale ⁊ reale.
Esse eaꝝ reali subycitur mã in actu.⁊ est suba orbis sub
iecti intelligẽtie:eẽ eaꝝ intentionali subycit̃ mã intelligi
biliũ:que est intellect⁹ possibilis:extẽdendo nomẽ intelle
ctus possibilis vsq̃3 ad secũdã itelligẽtiã inclusiue.ab istis
igit̃ patitur itellectus possibilis:qñ est felix. Alia sunt de
se potẽtia intellecta:⁊ sunt duplicia:quedã sunt cõposita:
⁊ ab istis nõ patitur intellect⁹:nisi rõne partis.s.forme.iõ
pmo de generatione.tex.cõmẽti.31. Nulla est mã in potẽ
tia corporis:inquantũ corpus est genus.qũ nõ est mã:ni
si istius corporis:neq̃3 itelligo corpus absolute:cõe corru
ptibili ⁊ incorruptibili.q2 illud apud Cõmentatorẽ non est
genus:nisi forte analogũ. Tũ q2 aliqd corpus sibi nõ de
terminat eã.ideo nõ o3 Cõmentatorẽ dixisse illud:ſm q̃
corpus ⁊c. Istã intentionẽ h3 Cõmentator.3.de aĩa expo
nens quõ lapis nõ est in aĩa:ſ3 spẽs lapidis.vt p3 intuenti
cõmẽtũ.38. Alia sũt itelligibilia simplicia: vt forme sub
stãtiales vel accñtales:saltẽ absolute:⁊ he hñt duplex eẽ:
vnũ reale:vel etiã nõ vltimate abstractũ.⁊ ſm hoc eẽ nõ
informãt itellectũ:ſ3 mãm:diaphanũ: vel organũ sensus:
vel potẽtiã sensitiuã. Aliud est esse vltimate abstractũ:⁊
istud hñt ab intellectu agẽte faciẽte eas de po⁹ intellectis
actu itellecta:⁊ ſm hoc esse informãt forme itellectũ pos
sibilẽ.hoc tñ eẽ vltimate abstractũ nõ consistit in indiui
sibili:ſ3 latitudinẽ h3 ſm ordinẽ pdicamenti. Ex quo p3
q̃ obiectũ ⁊ intellect⁹ aliqñ sunt idẽ in forma: vt tertio de
aĩa.cõmento.4.⁊.5.cõtra Auempace dixit Cõmentator.
Ex his diligenter ↄsideratis:q1 nõ exiuimus mentẽ Cõ
mẽtatoris paucis additis:habebis euidẽtẽ notitiã diffõis
itellectus possibilis:posite a Cõmen.3.de aĩa.cõmẽto.5.s.
est id qd est in po⁹ oẽs intẽtiones formaꝝ mãliũ ⁊ vniuer
saliũ:⁊ nõ est actu aliquod entiũ anteq̃3 intelligat.

Contra quattuor vijs arguit̃. Prima est via actua
litatis. Nullus act⁹ corpis est puꝝ potẽtia
le ⁊c. S3 itellect⁹ polis est act⁹ corporis ⁊c. vel sic.nullu3
iformãs est purũ potẽtiale ⁊c. ℂ Scdo.nulliũ distinctũ a
mã est purũ potẽtiale ⁊c. S3 itellect⁹ possibilis distinguit̃
a mã ⁊c. vel sic.nullũ collocabile in latitudĩe entiũ supra
mã3 est pura po⁹ ⁊c. ℂ Tertio.nullũ impassibile est pu
rũ potẽtiale.ſ3 itellect⁹ possibilis est impalis.3.de aĩa.cõ
mento.7.⁊c. ℂ Ad pmũ:eẽ actũ corporis est duplr.vno
mõ:ↄstitutũ in eẽ p corpus:⁊ est ille:qui q̃ʒtũ est de se indi
get corpore in suo eẽ:vt tãgit Cõmẽtator pmo physicoꝝ.
cõmẽto.70. Alio mõ nõ ↄstitutũ: pꝑter hãc distinctionẽ.
dixit Cõmẽtator.3.de aĩa cõmento.5.⁊.7.q̃ pfectio in aĩa
rõnali ⁊ alijs virtutib⁹ dicit̃ pura equocatione. Primũ di
ctũ:intellect⁹ polis nõ est actus pmo mõ:hoc voluit Ar.

scdo de aĩa.tex.cõmẽti.11. Scdm dictũ. Intellectus possi
bilis est act⁹ scdo mõ:⁊ sub isto sensu minoris negat̃ ma
ior:q2 nõ incõuenit puꝝ potẽtiale intelligibiliũ iformare
potẽtiale mãle:vel mãliũ. ℂ Ad ↄfirmationẽ incõueni
ret purũ potẽtiale in vno gñe informare aliqd in illo ge
nere:aut q̃ potẽtiale generis inferioris informaret aliqd
supioris generis.ſ3 nõ incõuenit supioris gñis potentiale
informare potẽtiale inferioris gñis:imo necesse est p col
ligantia oiu3 entiũ cũ pmo:a quo dependet ⁊c.ᵇ potẽtiale
enim itelligibiliũ forma est:ſ3 potẽtiale mãliũ nõ. ℂ Ad
scdm ↄcessa minore.q2 cõmẽto.5.tertij de aĩa:vnũ est co
gnoscitiuũ:⁊ vlr receptiuũ:⁊ reliquũ nõ:negat̃ maior. Ad
ↄfirmationẽ:supposito q̃ mã sit in latitudine pfectiõis:
saltẽ sicut termin⁹ exclusiuus:negat̃ maior. ℂ Ad tertiũ.
de impassibili corruptiue:negat̃ maior:⁊ ↄcedit̃ minor:ſ3
de impassibili pfectiue:ↄcessa maiori: negatur minor:sed
sumptis maiori ⁊ minori veris:negat̃ ↄñа.vt p3.

Secunda via opationis. Nullũ opatiuũᶜ est pura
po⁹ ⁊c.ſ3 itellect⁹ polis est opatiuus ⁊c.
maior colligit̃.2.de gñatione.tex.cõmẽti.53.mãe est pati:
⁊ facere est alteri⁹ po⁹. Tũ q2 dato opposito:caderet ide3
sub oppositis differẽtijs eiusdẽ.s.sub po⁹ actiua ⁊ passiua.
Tũ q2 eã effectiua ⁊ mãlis cõciderẽt.minor est Cõmẽta
toris.3.de aĩa.cõmẽto.19. Judiciũ ⁊ distinctio nõ attribui
tur nobis:nisi itellectui mãli:etiã cõmẽto.20. Intellect⁹
mãlis cõponit ⁊ diuidit. Idẽ habet̃.6.metaphy.cõmẽ.8.
Cõfirmat̃.3.de aĩa.cõmẽto.36. Intellect⁹ in nobis h3 du
as actiões ⁊c.⁊ cõmẽto.18.fuit necesse attribuere has du
as actiones aĩe in nobis ⁊c. Cõfirmat̃:nullũ potẽtiale h3
opationẽ eternã.ſ3 intellect⁹ polis h3 opationẽ eternã:q2
ab eterno intellexit subas sepatas ⁊c. ℂ Ad pᵐ negat̃ ma
ior.neq̃3 auctoritas inducta eã pbat: q2 itellect⁹ polis eo
mõ:quo est mã:patit̃.eo vͦ modo: quo est for⁹ agit:neq̃3
idẽ cadit sub oppositis differẽtijs:q2 nõ opponunt̃ eẽ re
ceptiuũ in pᵃ opatiõe:⁊ eẽ actiuũ in scda:imo eẽ po⁹ itelli
gibiliũ ifert eẽ actuabilẽ p itellectionẽ.neq̃3 efficiẽs ⁊ mã
nãlis coincidũt. Ad ↄfirmationẽ:itellect⁹ aliqñ noiat oẽ3
itellectũ pncipiãtẽ opationẽ in nobis.⁊ sic sumit Cõmẽta
tor in allegatis.⁊ sic sunt duo itellect⁹ i nobis. vnus agẽs:
ali⁹ polis:⁊ sic itellectui nr̃o due opatiões ↄueniũt.quaꝝ
vna est agere:scda vͦ recipere:ſ3 de hoc itellectu nũc nõ
loq̃mur:neq̃3 de actiuo. Alio mõ noiat nobis itellectũ pos
sibilẽ:⁊ illi etiã due opatiões ↄueniũt:q̃rũ vna est:qua in
tellectus polis format̃ itellectiõe. Alia qua itellect⁹ polis
cõponit itellecta vel diuidit.p3.3.de aĩa.tex.cõmẽti.21.pᵃ
dicit̃ passio:scda vͦ actio.de qua Cõmẽtator.3.de aĩa.cõ
mẽto.19. Judiciũ est aliqd in cõp.pfectiõis iudicis. Est aũt
iudicare aliud a recipe. ℂ Ad tertiũ negat̃ minor:ſ3 Cõ
mẽtator diceret:vt p3.3.de aĩa.cõmẽto.20.q̃ opatio itel
lect⁹ duplr sumit̃:vno mõ absolute nõ cõparãdo huic vel
illi.alio mõ respcũ sor.vel pla.pᵐ mõ nõ incõuenit ppetua
ri opationẽ:vt spẽ3 aliq̃3 eternaliter iformasse:ſ3 alteri⁹ ⁊
alteri⁹ fantasmata illã spẽ3 ↄseruauerint.⁊ ex his notitijs
incõplexis habet̃ pᵐ pnᵐ cõplexũ.scdo meta.cõmẽto p.⁊
3.de aĩa.cõmẽto.36. Nescimus vñ veniãt ⁊c.hoc voluit
Cõmẽtator.3.de aĩa.cõmẽto.5.volẽs itellectũ pole3 nũq̃3
eẽ denudatũ a pmis formatiõib⁹ cõib⁹ oib⁹ singularib⁹ ⁊
a pmis ppõnib⁹.poss3 tñ eẽ q̃ nõ ppetuarent̃ he spẽs.vñ
in libello de somno ⁊ vigilia pme ppõnes acquirunt̃. In
cõpõne aũt ⁊ diuisiõe aliqñ error ↄtingit:⁊ impole est p
petuari errorẽ illũ.vñ.3.de aĩa.cõmẽ.36. Intellecta falsa
impole est vt habeãt ↄtinuationẽ:q2 nõ sunt aliqd currẽs
cursu nãli.ſ3 sunt aliqd:qd nõ intẽdit̃.sicut mõstrũ. Et si
itellect⁹ adhuc vere cõponat:nõ o3 eternã eẽ itellectionẽ
illã.pmo.n.posterioꝝ:⁊ p meta.tex.ↄmẽti.46.ois doctri

ᵃ ℂ Et cõsequenter medio inter illas mãs s mã in actu: q̃ ẽ mã celi.

ᵇ ℂ Celũ ⁊ natura.

ᶜ ℂ Scilicet actiue.

na ꝛ oīs disciplina ex p̄existenti fit cognitiōe: ꝛ ꝙ demōstratio est syllogismus faciens scire: ꝛ sic saluat̄ notitia pmissaꝝ gignere notitiā ɔclonis. ꝛ de his intellexit Cōmētatoꝛ sexto phyficoꝝ. cōmento. 59. Aliqua sunt generabilia indiuisibilia: vt intelligere. Cū his etiā stat ꝙ semꝑ hō intelliget. Et secundo ethycoꝝ. capi. pmo. Uirtus intellectualis ex doctrina gn̄atiōe h̄z: ꝛ augmentū.

Tertia est via cōpositionis. Nullū cōpositū ex actu ꝛ po° est potētiale ꝛc̄. Sꝫ intellect⁹ polis est cōpositus ꝛc̄. 3° de aīa. cōmē. 20. Intellect⁹ in nobis cōponit̄ ex itellectu in actu: ꝛ itellectu in po°. ꝛ cōmēto. 17. Necesse ēst in aīa nr̄a eē duas dr̄ias. s. itellectū agentē ꝛ possibilē. Idē cōmēto. 4. ꝛ. 5. in aīa sunt due ꝑtes: q̄rū vna est recipiēs: alia agēs. ¶ Cōfirmat̄. oē iuentū in dispōne agēdi ꝛ patiēdi est cōpositū: sꝫ itellect⁹ polis inuenit̄ ꝛc̄. 3° de aīa cōmēto. 19. Intellect⁹ agēs est pura actio: mālis v̄o in vtraqꝫ dispōne. Confirmat̄. nihil agit nisi ꝑ formā. sꝫ nos agimus ꝑ intellectū agētē ꝛ polēꝫ: sunt ḡ for° in nobis: qđ nō eēt: nisi cōponerent̄. maioꝛ ꝛ minoꝛ sunt Cōmētatoris 3° de aīa. cōmento. 18. ¶ Ad p̄m distinguo minorē. vel cōpōne ex his: ꝛ in hoc sensu maioꝛ est vera: sꝫ negat̄ minoꝛ: vel cōpōne cū his. ꝛ sic minoꝛ ɔcedit̄: ꝛ negat̄ maioꝛ. cōponit̄. n. itellect⁹ polis agenti. tali tn̄ cōpōne ꝙ remanent due sub̄e in actu. Ideo. 3. de aīa ɔmēto. 20. Iste sub̄e sunt due vno mō: ꝛ vnū alio modo. Sūt. n. due ꝑ diuersitateꝫ actionis: ꝛ sunt vnū: qꝛ itellect⁹ mālis: ꝑficit̄ ꝑ agentē. ꝛ secūdo de aīa. cōmēto. 74. ꝛ 3° de aīa. cōmēto. 36. oīs actio attributa alicui ꝑpter aliq̄ duo exn̄tia in eo: necesse est vt vnū sit mā ꝛ aliud for°. sꝫ nos itelligim⁹ ꝑ itellectū agētē ꝛ possibilē. 3. de aīa. cōmēto. 18. ꝛ sic aliquo mō itellectus āgēs est for° in nobis: vt pꝫ. 3. de aīa. cōmēto. 36. ꝛ de hoc cōposito auctoritates allegate loquunt̄. sꝫ cū sumus felices: nobis ɔiungit̄ itellect⁹ agēs vt for°: sic ꝙ illa itellectione itellect⁹ agēs nō est ꝑducēs sub̄aꝫ: neqꝫ accn̄s absolutū: sꝫ est vniēs: qꝛ efficit̄ a se itellectio itellect⁹ possibilis. ¶ Ad ɔfirmationē. 12. metaphysice. cōmēto. 37. Cōpositū est oē: cui po° admiscet̄. itelligo receptiua: ꝛ cū itellect⁹ possibilis sit po° receptiua ideo est cōpositū: nō tn̄ ex his: sed cōponibile est cū intellectu speculatiuo: ꝛ cū itellectu agente. ꝛ sic pꝫ ꝙ itellectus possibilis s̄m suū eē reale est act⁹: cui correspōdet corpus organicū po° vitā habens ꝑ mālī: sed s̄m suū eē intētionale nō est actus: sꝫ potētia ꝛc̄. ¶ Ad ɔfirmationē ɔcessum est intellectū agentē esse in nobis formā. ꝛ ꝙ per ipsuꝫ operamur.

¶ Qꝛ possibiles nec seos sas exulere.

Quarta est via receptionis. Nullū imediate receptiuū accidētiū terminatoꝝ est purū potētiale ꝛc̄. Sꝫ itellect⁹ polis est receptiuus ꝛc̄. pꝫ maioꝛ: qꝛ nō est via ꝑbādi mām: nō imediate subyci accidentib⁹: que nō ɔcludat de itellectū possibili. minoꝛ pꝫ de po° itellectiua: spē itelligibili: actu itelligēdi: aut hītu itellect⁹ ꝛc̄.

Hic aliquātulū morabimur: ꝑꝑ difficultatē: q̄ tāgit̄: an itellect⁹ polis subyciat̄ accn̄tib⁹. ¶ Rn̄deo igit̄ ꝑ duo dicta. Primū. opinio Aꝝ. est ꝙ nō. Scōm dicta opinio nō est vera. Pro pmo dicto p̄mittitur ꝙ accidētiū duplex est eē. s. reale: ꝛ intentionale: sꝫ de eē intentionali nō est sermo: sꝫ de reali. Scōo p̄mitto ꝙ denominatio accn̄tiū est duplex. s. intrinseca ꝛ extrinseca: de denoiatione extrinseca nō est dubiū. denominant̄. n. mouētes intelligentie. pꝫ dubio pmo ꝛc̄. ¶ Est igit̄ sensus q̄ōnis. Utrū itellectus polis ab aliquo accn̄ti s̄m eē reale illi⁹ denoīari possit intrinsece. Et si ostendat̄ ps negatiua q̄ōnis ex Cōmen. ꝑbatū erit a fortiori nullā intelligentiā supra intellectum polēꝫ ab accn̄te absoluto: de q̄ est sermo: scōꝫ eē illi⁹ reale denominari intrinsece. ¶ Trib⁹ igit̄ vijs ꝑbat̄ p̄m dictū.

Prima est via recipiētis. Oīs sub̄a h̄ns accn̄tia est sensibilis. nullus itellect⁹ est sensibilis ꝛc̄. totū añs est Cōmen. 12. metaphy. cōmē. 25. distinguentis iter sub̄am h̄ntē accn̄tia ꝛ nō h̄ntē. Prima est sensibilis. Scōa v̄o itelligibilis. Oēs aūt alie forme sub̄ales ab itellectu ad minus sunt figurate ꝑ accn̄s: ꝛ sic h̄nt aliqd quo sentiri p̄nt ꝑ accn̄s sensu exteriori. ¶ Scōo. nulla pura po° in gn̄e itelligibiliū: sicut mā in gn̄e māliū: pot imediate recipere accn̄s: sꝫ intellect⁹ polis est pura po° ꝛc̄. maioꝛ pꝫ: qꝛ oīs rō: que ꝑbaret ꝙ mā nō est pmo receptiua for° accn̄talis: sꝫ sub̄alis. s. ex quo est pura po°: sibi correspondet nāliter pꝯus actus sub̄alis q̄ꝫ accn̄talis. vel qꝛ oē accn̄s p̄supponit sub̄m in actu: vel qꝛ oīs cōpositio accn̄talis p̄supponit sub̄alē. idē ꝑbaret de intellectu possibili: si igit̄ itellect⁹ polis nō est receptiu⁹ forme sub̄alis s̄m eē reale illius forme. nō erit ēt receptiuus accidētiū. ¶ Tertio. illud qđ nō est cōpositū nō recipit accn̄tia ɔtingētia: i libro de sub̄a orbis. cap. p̄. quā ꝑbat: qꝛ sub̄m recipit accn̄tia cōtingētia: in eo ꝙ nō est simplex. sꝫ itellect⁹ polis nō est cōpositus ꝛc̄. ¶ Quarto. nulli actui simplici possunt inherere accn̄tia: sed intellect⁹ possibilis est actus simplex ꝛc̄. maioꝛ est Cōmenta. in libro de substantia orbis. capi. primo: quā ꝑbat: qꝛ pati ɔtrariū est actui.

Secunda est via modi recipiēdi. Nō aliter recipit intellect⁹ polis formas speculatiuas q̄ꝫ corpora celestia formas abstractas: ꝛ q̄ꝫ vna intelligētia aliā. sꝫ corpora celestia nō p̄nt inherēter recipere formas abstractas: neqꝫ vna itelligētia aliā. ḡ ꝛc̄. maioꝛ ꝛ ɔclō sūt Cōmē: 3. de aīa. cōmē. 14. Receptio equoce dr̄ ꝛc̄. minoꝛ pꝫ: qꝛ oīa illa sunt sub̄e. ergo nō inherēter recepibilia ꝛc̄. ¶ Scōo. oē recipiēs accn̄s in esse reali singulariter recipit. sꝫ itellect⁹ polis nō recipit singulariter. 3. enim de aīa. cōmēto. 28. Nō recipit receptiōe iduidua li: vt nō sit mālē aliq̄ mō. ¶ Tertio. nullū recipiēs solū vlr recipit accidentia in eē reali: sꝫ itellect⁹ polis solū vlr recipit: qꝛ dato opposito: sequit̄ ꝙ diuersis hoīb⁹ itelligētib⁹ formā lapidis: duab⁹ spēb⁹ numeralr distinctis: ꝛ eiusdē spēi: itelligerēt: qđ euitat̄ a Cōmē. 3. de aīa. cōmēto. 5. ¶ Quarto. nullū vle in eēndo recipit accn̄tia s̄m eē reale. sꝫ itellect⁹ possibilis est vniuersale in eēndo. ergo ꝛc̄. pꝫ maioꝛ: qꝛ dato opposito oꝫ dare accn̄tia abstracta: quēadmodū dantur sub̄e abstracte: qđ ɔdictionē iplicat. pꝫ minoꝛ. 3. de aīa. cōmento. 5. intellect⁹ possibilis est vnus numero etern⁹ ꝛc̄.

Tertia est via recepti. Si recipit̄ accn̄s singulare in itellectu polī: sit spēs itelligibilis: tūc accipio demōstrationē tertij de aīa. tex. cōmēti. 4. Oē recipiens oꝫ esse denudatū a nā recepti: sꝫ itellect⁹ polis est recipiens formas māles. ḡ intellect⁹ polis nō est forma mālis: tūc si rō valet. Nō recipit itellect⁹ polis spēm itelligibilē realiter distinctā ab obō. ꝑbat̄: qꝛ si sic: nō ɔcluderet demōstratio: nisi intellectū polēꝫ nō esse spēm itelligibilē. qꝛ recipiēs distinguit̄ a recepto: ꝛ ꝑ te receptū est spēs intelligibilis. ḡ itellect⁹ polis nō est spēs itelligibilis. ꝛ qꝛ ponis s̄m Cōmentatorē spēm itelligibilē realiter distinctā ab obō ꝛ specifice: sufficit ꝑ demōstratiōe Aꝝ. ꝙ iter recipiēns ꝛ receptū sit specifica distinctio. ḡ nō repugnat intellectū polēꝫ eē formā mālē: ꝛ eē cognoscitiuā māliū: qꝛ itellect⁹ polis nō recipit mālia: sꝫ spēm itelligibilē realiter ꝛ specifice distinctā a re mālī: ꝛ ab itellectu possibili. Cōfirmat̄. 3. de aīa. cōmēto. 3. nō h̄ꝫ itellect⁹ de itentione passiōis: nisi h̄ ꝙ recipit for^am: quā cōprehēdit: ex hac exceptiua negatiua: seqt̄ ꝙ nihil nō for^am cōp̄hēsaꝫ recipit. ḡ si spēꝫ itelligibilē recipit: ipa est for° cōprehēsa. ¶ Scōo. si spēm itelligibilē recipit intellect⁹: sequit̄ ꝙ intellectus

possibilis eẽt actu anteꝗ̃ itelligeret. ꝯñs est ꝯtra determinata tc̃. pꝫ ꝯña qꝛ spẽm itelligibilẽ recipit intellect⁹ puꝰ nã: vel tpe añꝗ̃ itelligat. Ex his seq̃ꝉ spẽm intelligibilẽ eẽ idẽ qȯ obiectũ vel forma obi: ſꝫ mlta oba vel forme sunt: que inherere nõ pñt: qꝛ sunt sube. g̃ ad minus aliq̃ itellectio vel spẽs itelligibilis nõ inheret intellectui. Ex his pꝫ ꝙ intellect⁹ melius põt discernere verũ a visimili: ponendo spẽm itelligibilẽ esse eadẽ rẽ ꝙ obm ꝗ̃ ponẽdo eã esse realiter distinctã tc̃. ❡ Tertio. Esto ꝙ spẽs itelligibilis sit accñs reale inherens itellectui. ❡ Cõtra. oẽ ens imãle est itellectiuũ: ⁊ semꝑ itelligit. ſꝫ spẽs itelligibil' est ens imãle. g̃ tc̃. maior est Cõmẽ. 3. de aĩa. cõmẽto. 16. Illud ex itellectis qȯ nõ hꝫ mãm suũ intellectũ est itellect⁹ in se: ⁊ ipse semꝑ itelligit. minor ⁊ oppositũ ꝯclusiõis sunt aduersarij. Cõfirmaꝉ. oẽ imãle est eternũ: ſꝫ spẽs itelligibilis est imãlis tc̃. g̃ tc̃. limitẽt maiores qui voluñt tc̃. Cõfirmaꝉ. omne ꝑ se itelligibile: aut est itellectũ in actu: aut in poᵃ: ſꝫ talia accñtia nõ sunt itelligibilia in poᵃ: qꝛ sunt insensibilia: nõ indigẽtia abstractione itellect⁹ agẽtis. g̃ tc̃. Confirmaꝉ. qꝛ datis talib⁹ accñtibus: nõ depẽderet itellectus in itelligẽdo res mãles ab indiuiduo humano: qꝛ nõ appꝫ ꝙ fixa in itellectu depẽdeãt a fantasmatib⁹: ꝗ̃tũcũqꝫ fuerit fantasmata nẽcessario reqsita ad hoc vt sint he spẽs in intellectu: ⁊ sic eẽnt ꝑpetue: qꝛ a nullo agente expelli possent ab itellectu. Consequẽs est ꝯtra Cõmẽta. 3. de aĩa. cõmẽto. 39. nolentẽ eas habere eẽ fixũ: ſꝫ eẽ velocis trãsmutationis. Cõfirmaꝉ. qꝛ nõ apparet: q̃re ꝑ spẽm habitã ab vno nõ posset alter itelligere. ⁊ sic nõ oꝫ eã ponere indiuiduã. ⁊ ꝯsequẽter neqꝫ multiplicatã: ſꝫ quẽadmodũ apud Cõmẽtatorẽ sufficit vnus itellect⁹: ita sufficit vna spẽs intelligibilis idiuiduoꝝ eiusdẽ nãe. Cõfirmaꝉ. datis talib⁹ accidẽtibus inherẽtib⁹ itellectui: ⁊ existẽte vno itellectu ꝯria iherẽt ei tc̃. ❡ Quarto. esto ꝙ eẽt tale accñs: a q̃ eẽt singulare: nõ ex se: qꝛ ex se est ꝯceptus eẽntialis multoꝝ idiuiduoꝝ: ⁊ dicibilis in qd de eis: nõ ab intellectu agẽte: qꝛ est cã vniuersalis: neqꝫ ab intellectu receptiuo: qꝛ scḋm Auerroim ipꝫ est vniuersale. ❡ Si dicaꝉ itẽtiões imaginatas esse cãs. ❡ Cõtra. he in aliq̃ genere cãe causare nõ pñt: nisi effectiue: sed hoc nõ: qꝛ nulla eẽt dñia inter singulare ⁊ vniuersale: ⁊ tũc intellect⁹ eẽt de genere v̾tutis imaginatiue. Tũ qꝛ nõ põt indiuiduũ se trãsferre de ordine in ordinẽ: aliter nõ oporteret ponere itellectũ agẽtẽ. Tũ qꝛ itentio imaginata: ⁊ quecũqꝫ forma sibi imp̄meretꝉ ab itellectu agẽte: esset mãlis. Tũ qꝛ nũꝗ̃ eẽ põt: ꝙ singulare repñtet ipsiuꝫ vniuersale. neqꝫ accñs subaꝫ: nedũ infinitã. Tũc. n. taliũ accñtiũ aliqȯ eẽt imꝑfectioꝝ se rep̄sentatiuũ. aliqȯ vero ꝑfectoꝝ: imo sube distincte rep̄sentatiuũ eẽt aliqȯ eoꝝ qȯ nõ apparet. ❡ Ex his pꝫ rñsio ad argumentũ itelligendo in subo maioris: in exñtia reali: ꝯcediꝉ maior: ⁊ negaꝉ minor: ſꝫ itelligẽdo in exñtia itẽtionali: negatur maior. Sꝫ de poᵃ itellectiua: dico ꝙ est eadẽ res cũ intellectu. De spẽ intelligibili actu itelligẽdi: aut habitu itellect⁹: dico ꝙ sunt exñtie diminute reꝝ que sunt in aĩa: sicut locatũ in loco. 3. de aĩa. textu cõmento. 6. ⁊ 12. metaphysice cõmẽto. 17. dico igiꝉ ꝙ inherẽtia actualis accñtis seqꝉ ipm accñs in exñtia reali: ⁊ nõ intẽtionali: ꝗ̃uis igiꝉ itellect⁹ sit informat⁹ accñtib⁹: nõ ꝓpter hoc illã sibi inherent: ⁊ hec informatio sine inherẽtia sufficit ad verificãdũ p̄dicationes accñtales ⁊ denominatiuas illoꝝ de aĩa.

Contra ad minus volitio est accñs causatũ a voluntate: qꝛ p̄sente obo eodẽ mõ: aut põt voluntas velle ⁊ nõ velle: ⁊ sic volitio est accidẽs causatũ a voluntate. Nõ. n. est in p̄tãte passi pati: aut in p̄tãte agẽtis nãlis cãre effectus oppositos respectu eiusdẽ passi eodẽ mõ se hñtis: aut nõ põt voluntas velle ⁊ nõ velle: ⁊ sic ꝑit liberũ arbitriũ ꝯtigẽs. ❡ Scḋo auctor sex p̄cipioꝝ dixit sciaꝫ eẽ accñs singulare. ❡ Tertio. suba imobilis hꝫ accidẽtia ꝓp̄a. 4. metaphy. cõmẽto. 5. ⁊ ibi cõmẽto. 23. nã imobilis est spẽs ⁊ gña: ⁊ forte sube abstracte. ❡ Quarto nõ potes euitare: qn ponas habit⁹ itellect⁹ p̄ ⁊ 2ᵒ posterioꝝ. ⁊ sexto ethycoꝝ. Hi aũt nõ sunt subales itellectui: ſꝫ accidunt illi. ❡ Ad p̄ᵐ. volũtas ⁊ itellect⁹ sunt idẽ re: ſꝫ fꝫ eẽ vel rõne differãt. Est aũt libertas p̄ncipalr in rõcinio apto idifferẽter declinare ad affirmatiuũ vel negatiuũ: scḋm ꝙ sibi occurrit rõ magis ad vnũ ꝗ̃ ad alteꝝ: vt tãgiꝉ q̃ū. ꝑ. ꝑꝑ hoc. 3. ethicoꝝ. nos sum⁹ dñi nostraꝝ opationũ. ꝑꝑ hetiã. 3. de aĩa. cõmẽto. 36. vocat Cõmẽtator ꝯclones voluntarias. qꝛ discursuꝫ sequunꝉ. ❡ Cõtra. tũc nõ posset voluntas ꝯtra p̄iudicatũ a rõne: qȯ est ꝯtra Aristo. septimo ethicoꝝ cap. 5. ⁊ 3. ethicoꝝ. cap. 5. mlti opinanꝉ ꝙ melius est: ꝑꝑ malitiã vero suã eligũt: qȯ deterius est. ❡ Rñdeo negãdo ꝯsequentiã: qꝛ põt volũtas assentire rationi debiliori: contra quã determinat intellectus. ❡ Ad scḋũ. in illo contradicit Auerroi. ❡ Ad tertiũ. nõ negantur ꝓprietates ab intelligentijs: neqꝫ a rebus scḋm esse vniuersale sumptis. ❡ Ad quartũ: eadẽ sunt spẽs: actus: ⁊ habit⁹: sed rõnibus diuersis: qꝛ fantasiante hoĩe: spẽs sunt actuales intellectiones: ſꝫ nõ fantasiante sunt habit⁹ vel dispositiones. Et p̄mptitudine existente ad fantasiandũ: habitus sunt: ⁊ sic sunt species accidẽtia itellectui: ſꝫ nõ scḋm eẽ reale: aut realiter iherẽtia. Ex quo pꝫ ꝙ cũ act⁹: ⁊ habit⁹ ⁊ spẽs sint quodã modo idẽ: qȯ sufficienter enumerauit Aristoteles. 2. ethicoꝝ capi. 5. que sunt in aĩa tñ tria enumerãdo. s. passiões: poᵃˢ: ⁊ habit⁹: qm data eẽntia itellect⁹ ipa hꝫ potẽtias: qb⁹ põt agere vel pati. Scḋo hit⁹ hꝫ: ꝑ sue opatiões: spẽs tc̃. 3ᵒ hꝫ passiões: q̃ sunt gaudiũ tristitia tc̃.

Contra ex actib⁹ generaꝉ habit⁹. 2. ethicoꝝ capi. p̄. g̃ aut idẽ causaꝉ ex se: aut aliqs habitus nõ est actus. ❡ Scḋo. habitus est cã act⁹: qꝛ virtus opus bonũ reddit. ideo scḋo ethicoꝝ. capi. 2. p̄ns negociũ nõ cõtẽplationis gratia est: ſꝫ vt boni efficiamur. ❡ Tertio. in libello de som. ⁊ vi. ⁊ scḋo de aĩa. tex. ꝯmẽti. 156. ⁊ 162. abeũtib⁹ sensibilib⁹ remanẽt spẽs ⁊ fantasie. g̃ recedẽte actuali cognitione remanet spẽs. g̃ spẽs nõ est actualis cognitio. ❡ Ad p̄mũ ex aliquib⁹ actib⁹ corporeis acquisibilis est habitus corporeus: ſꝫ de habitib⁹ aĩe ⁊ p̄sertim intellect⁹: aliter dicendũ. ❡ Ad secundũ: multas operationes põt habitus regulare: a quibus distinguitur. pꝫ de operationibus virtutũ inferioꝝ potentia habituata tc̃. ❡ Ad tertiũ ostendit illa ratio distinctioneꝫ rationis: que est inter actualẽ cognitionẽ ⁊ speciẽ: qꝛ diximus ab actuali cognitione ꝯnotari opationẽ fantasie: quã stat trãsire: remanẽte habitu tc̃. ❡ Sꝫ qꝛ in hoc q̃sito Cõmẽtator ad suũ falsum fundamentũ de vnitate intellect⁹ ꝯsequẽter loquiꝉ: posito enim itellectu vno nõ multiplicato: ponit accñtia nõ inherere illi. Nos aũt oppositũ illius fundamẽti tenemus. ideo nõ oꝫ nos ꝯcordare in ꝯclusiõe sequẽte ex illo.

Quartũ dubiũ. Utrũ intellect⁹ possibilis sit forma dãs eẽ hominẽ. Rñõ ꝙ sic. paꝉ septẽ vijs.

Prima est via opatiõis: qꝛ hõ intelligit ⁊ moueꝉ ab itellectu. Omne cõpositũ intelligẽs hꝫ esse ab intellectu. ſꝫ hõ est cõpositũ intelligẽs tc̃. ❡ Secundo. nullũ aggregatũ ex assistẽtib⁹ denoiaꝉ opari opatione ꝯueniẽte alteri assistentiũ. Nõ. n. denoiaꝉ aggregatũ ex nauta ⁊ naui itelligeꝉ: ꝗ̃uis ẽt eẽt nauta iseparabilis a naui: ⁊ si aggregatũ h̃ denoiareꝉ: eẽt itellectio opatio nõ imanẽs: qȯ est ꝯ Ar. 9. metaphy. textu cõmẽti. 16. aut esses sibi potior denoiatio in forma ꝗ̃ in composito. cuius

oppositū vult Aristo. primo de aīa. textu ⁊ cōmento. 64. sed homo intelligit. imo in intelligendo felicitatur: ⁊ attingit finē ꝓpriū. primo ⁊. 10. ethycoꝝ. vnde primo ethycoꝝ cap. 9. Remanet igit̄ vt sit rō actus ꝓprius hominis in quo ipsi aliud nō ꝑticipat. ❡ Tertio. appetit᷑ sensitiu᷒ trahit intellectiuū. 3. de aīa. tex. ⁊ cōmēto. 57. ⁊ p̄ ethy. cap. 18. Hoc aūt quo mō est possibile appetitu sensitiuo inexistente: ⁊ intellectiuo assistente. ❡ Quarto. hō quē fatent̄ eē partē aggregati: intelligit: ex expientia constat.

Secunda est via habit᷒: qꝛ habitib᷒ itellectus hō est habituat᷒. Omne habituatū habitibus itellect᷒ hꝫ esse ab itellectu. sꝫ hō est habituat᷒ ⁊c̄. qꝛ hō faciliter ꝓmpte ⁊ delectabil'r opat̄ fm itellectū. Ista aūt sunt signa habit᷒ 2° ethycoꝝ. ca. 3. ⁊ ꝓhemio metaphysice signū sciētie est posse docere. Tū qꝛ hō hꝫ intellectū in habitu. 3. de aīa. cōmēto. 18. Cōfirmat̄. ille qui ꝓmpte ⁊ delectabiliter opat̄ est hō: quē dicūt eē partē aggregati. ꝗ homo quē dicunt partē aggregati ex cogitatiuo ⁊ intellectu est habituatus ⁊c̄. ideo ponāt intellectionē ⁊ habitū extra assistentē qui volunt.

Tertia est via vnitatis. Hō est vnū eēntialiter: ꝗ nō assistit intellect᷒ corpori iformato ꝑ cogitatiuā: itelligo in aīte hoiꝫ cōpositū ex intellectu ⁊ corpe. pꝫ ꝯña: qꝛ vnitas eēntialis est maior vnitatē: q̄ ꝑ solā assistentiā est. assumptū ꝓbat̄ ꝑ Cōmētatorē. 5. meta. cōmēto. 7. Si est aliq̄ dria subalis alicuius: tunc aggregatū ex eis est vnū eēntiale. Hō aūt hꝫ dr̄iaꝫ eēntialē: vt pꝫ infra. Tūc qꝛ. 7. metaphy. cōmento. 42. ⁊. 12. metaphysice. cōmēto. 49. hō est vnus diffōne. ❡ Scdo. oē cōpositū: qđ est aliquo modo idē cū sua forma: hꝫ eē ab ea: sꝫ hō est cōpositū ⁊c̄. pꝫ. 7. metaphysice cōmēto. 21. q̇dditas hois est hō vno mō: ⁊ nō alio mō. Itē hō ⁊ sua q̇dditas sunt idē in eo in actu: ⁊ duo in po᷑. ⁊. 8. metaphy. cōmento. 8. apparet ꝙ aīa hois ⁊ hō sunt idē quodāmodo: ⁊ nō idē alio mō. ⁊ 8. metaphy. cōmento. 16. aīa est ꝑfectio corporis. neqꝫ sunt duo diuersa. Tū qꝛ. 10. ethycoꝝ cap. 8. verus hō est itellectus: qui ꝑncipat̄ in ipso: idē dixerūt Aristo. ⁊ Cōmentator nono ethycoꝝ cap. 9. ❡ Tertio. de non ꝑ se vno nihil ꝑ se verificat̄: sꝫ de hoie aliq̇d ꝑ se verificat̄ ⁊c̄. qꝛ quinto metaphy. cōmento. 22. hō est aīal ꝑ se ⁊ viuū. ❡ Quarto. nō vni eēntialiter nihil est eēntialiter idē: sꝫ homini aliq̇d est eēntialiter idē ⁊c̄. quinto metaphysice. cōmento. 13. hō ⁊ aīal. sunt idē essentialiter vno modo ⁊c̄.

Quarta est via potētie: qꝛ hō est intellectiuus. Oē nāliter potēs intelligere est viuēs intellectu: sꝫ hō est nāliter potēs ⁊c̄. pꝫ maior: qꝛ po᷑ intellectus aut est eadē res qđ intellectus: aut aliq̇d necessario ꝯñs intellectū. ❡ Secundo. embrio aut puer transit de nō intellectiuo ad intellectiuū. ergo incipit intellect᷒ informare hoc qđ prius nō informabat. ❡ Decet nos ꝓfixū ordinē variare: ⁊ quā volebamus septimā viā. s. sumptā ab eē hic q̇nto loco inserere. Est. n. inter ceteras euidētior: qꝛ hō hꝫ essentiā ⁊ existiā ab intellectu. Dixit. n. Auerrois. 10. ethycoꝝ cap. 9. Cōueniens est opinari ꝙ existentia cuiuscūqꝫ hois inquātū hō est ꝑ hanc subaꝫ: que noiat̄ intellect᷒: cū sit honorabilius ⁊ melius: qđ est in eo. ❡ Scdo: intellectus possibilis ꝑma cōtinuatione ꝯtinuat̄ nobis ꝑ nām. ꝗ est eēntia nobis nālis. pꝫ ꝯña ex ꝯuertibilitate. añs est Cōmentatoris. 3. de aīa. cōmēto. 20. ❡ Tertio. rōnalitas est dr̄ia existens in q̇dditate aīalis rōnalis. 7. metaphysice. cōmēto. 11. tūc sic. eē rōnale est eē subale sumptū ab intellectu: ergo intellect᷒ dat hoi eē formaliter. Cōfirmat̄: qꝛ ibi cōmen. 12. hō cōponit̄ ex duab᷒ substātijs: aīalitate ⁊ rōnalitate. ⁊. 4. physicoꝝ. cōmento. 24. Rōnalitas inuenitur in corpore hois: ⁊ rōnalitas ⁊ corpus sunt partes hois: ⁊ homo disponitur ꝑ rōnalitatē. ❡ Quarto. oē hñs vitā fm intellectū hꝫ eē ab intellectu: sꝫ hō hꝫ vitā scdm itellectū. 10. ethycoꝝ. ca. 9. vbi Aristo. intellectus est forma existens in hoie: neqꝫ loquunt̄ ibi de vita sumpta solū pro operatione. maior pꝫ secūdo de aīa. textu cōmētū. 24. aīa est qua viuimus. ⁊ textu cōmenti. 37. viuere viuentibus est esse. Confirmat̄: qꝛ intellectus est principiū homini intelligendi ⁊c̄. Cōfirmat̄. viuū est tripliciter. vno modo: qꝛ est essentialiter vita vt aīa. Secundo modo: qꝛ habens aīam partē sui vt cōpositū. Tertio mō: qꝛ est subm informatū vita: vt corpus subiectū anime. impossibile est autē ꝙ homo sit viuens nisi secundo modo.

Quinta via. ꝑ ꝯsequētias Cōmenta. tertio de aīa. cōmento quinto. Si vnus esset intellect᷒: nō esset homo corruptibilis inquātū homo: nō hꝫ consequētia euidentiā: nisi ex hoc medio esse hominē sumitur ab intellectu. Itē si vnus esset intellectus: tu esses per eē mei. ⁊ ego essem per eē tui: ⁊ esse ꝓcederet id cuius est eē. ⁊ si ego acquirerē aliqđ intellectū: tu etiā acquireres: ⁊ si perderē: perderes. Et ꝙ homo esset ens anteq̄ esset. has ꝯsequentias ponit Cōmētator tanq̄ sibi dubias: imo ita ambiguas ꝙ nō clare soluit eas. ergo non clare apparet Cōmentatori eas esse negandas. Sed si euidens eēt intellectū non dare esse: nullā penitus haberent euidentiā: neqꝫ mererentur poni pro dubitationibus tanti viri. Cōfirmatur. intellectus est suba: nō mā: neqꝫ cōpositū: ergo forma erit vnita corpori causaliter: ⁊ non effectiue distinguendo efficiens contra formā: neqꝫ materialiter: neqꝫ finaliter solū: ergo formaliter. Omnis autē forma dat esse. patet ex diffinitione forme. Dat igitur intellectus eē: aut substantiale aut accidentale: secundū nō: qꝛ tunc conuenientia homini per intellectū ei accidētaliter cōuenirēt. ergo subale: sic intelligo Cōmen. tertio de aīa. cōmēto ꝑmo: homo differt ab alijs per rationale: ⁊ ꝙ illa differentia est essentialis: vt posuit in porphyrio: ⁊ nō accidentalis: nō cōmunis: sed propria: sumpta a forma: nō extrinsece assistente: sed intrinsece informante: ⁊ si rationale diceret aptitudinē: adhuc est intentum: qꝛ ꝓprie aptitudines subaliū cōpositoꝝ ad operandū sumuntur a formis substantialibus dantibus illis esse. Tū qꝛ remoto intellectu ab aliquo nō remanet homo nisi equiuoce. ergo intellectus est eius forma subalis dans esse hominē. assumptū patet: qꝛ primo politicoꝝ Aristotelis. oīa opere definita sunt ⁊ virtute: q̄re nō talia existentia nō idē dicendū ēē: sꝫ equiuoca sꝫ hō: amoto intellectu: nō est itellectiuus: nisi forte in potentia remota. Sic intelligo Cōmentatorē tertio de aīa. cōmento quinto. Intellectus possibilis est prima ꝑfectio hois: vt declaratū est in diffinitione aīe. s. subalis dans esse. Ex his sequitur: ꝙ omnis anima dat esse. Non enim est dubiū: nisi de intellectu. scdo de aīa. tex. cōmen. 2. ⁊. 10. ethyco. ca. 8. de quo nunc asserit̄. ideo. 3. de aīa. cōmen. 5. cū dixisset intellectū nō perficere corpus: addidit: aut si perficit: perficit aliomodo: que disiunctiua non est intelligenda: nisi pro secūda parte. Ex qua sequitur ꝙ cū intellectus nō det opationē corpori tantū: ꝙ dabit eē illi.

Sexta via. Omnis forma: que est in materia: dat eē. sed intellectus possibilis est forma que ⁊c̄. maior patet: qꝛ effectus formalis est inseparabilis a forma existente in receptiuo. minor pꝫ: qꝛ diuisio formaꝝ: ꝑ esse in materijs: ⁊ nō esse in materijs: posita a Cōmen. 12. metaphy. cōmen. 35. ⁊. 39. diuidit cōsiderationē scientiaꝝ de forma: fm Cōmeta. ꝑmo physi. cōmen. vlti. ⁊. 2. physico. cōmen. 18. ⁊. 26. ⁊ sic oīs forma cōsiderata a phō naturali est in materia. ideo. 12. metaphy. cōmē. 2. nālis hꝫ cōsiderare de forma impossibili reperiri sine materia. sed intel-

lectus possibilis ptinet ad naturalē.3.de aia. cōmen.17.ꝛ practicaꝭ ibi. Nō eniꝫ fit sermo principalis eius.12.meta. imo pbādo numerꝰ abstractorꝝ ex numero orbiū:exclu‑ diꝭ intellectus possibilis:qꝛ nō est simplr abstractus. Cō‑ firmaꝭ.8.metaphy.cōmen.5. Si fuerit vnus hō maioris humanitatis ꝙ̄ aliꝰ.erit secūdū ꝙ forma est in eo in mā. vnde quinto metaphy.cōmēto.22. Forma hois est finis sue mãe:qđ satis intelligi pōt de itellectu. Et ꝓpter hoc.3. de aia.tex.cōmētū.36. Intellectus nō est separatus a ma‑ gnitudine:ꝛ.4.physicorꝝ.cōmento.17.rationalitas est in hole:sicꝫ forma in subo. Cōfirmaꝭ. pncipia sube corrupti‑ bilis sunt declarata i nālibꝰ.12.metaphy.cōmēto.29. Est autē intellectus principiū hominis corruptibilis ꝛc̄.

Contra qntupliciter. Prima est via efficiētis. Ois forma dans esse cōposito ꝓducitꝰ a ꝓducē‑ te cōpositū:sed intellectus possibilis nō ꝓducitur ꝛc̄.ma‑ ior patet.qꝛ.12.metaphysice.tex.cōmen.16.causa que est vt forma:est simul cū cōposito. ¶ Secundo.qꝛ impossi‑ bile est cōpositū incipere esse nō incipiēte forma dare eē. ergo incipiente.a.cōposito esse:forma illius incipit eē for‑ ma.ergo forma illius incipit esse. ¶ Tertio.qꝛ desinente esse cōposito desinit esse forma. Septimo eniꝫ metaphy‑ sice.cōmento.60. dissoluto cōposito:que remanent sunt partes mãles.ꝛ sic reuertiꝭ opinio Alexandri. ¶ Quar‑ to.si forma nō ꝓducitur a ꝓducente cōpositū tunc largi‑ retur agens multitudinē ꝛ perfectionē:qđ est contra Cō‑ mentatorē.octauo metaphysice.cōmen.15.ꝛ nō educeret de potentia mãe:neqꝫ trāsmutaret ex mā.ꝛ sic pereūt ra‑ tiones Quolibetto scđo posite ad ꝓbandū ꝙ intelligen‑ tie apud Cōmentatorē.nō sunt ꝓducte:ꝛ sequitur agens copulare intellectū cū corpore:ꝛ tamē quis sit copulans: nō apparet:qꝛ nō deus:nō alia intelligentia:neqꝫ ipsemet intellectus possibilis ꝛc̄. ¶ Ad primū maior est dubia:li‑ cet in pluribus sit vera:sed tēpore resurrectionis erit fal‑ sa. Dubito autē an aliquid resurgat:licet sim certus de fu‑ turo:sed negaꝭ minor:qꝛ intellectus possibilis ꝓducitur a deo:a quo iste homo ꝓducitur. Auctoritas autē Aristo. indefinita est:ideo ꝯcediꝭ:sꝫ si ꝓponatur vniuersalis:ne‑ gatur. Cōmentator autē negat maiorē:qꝛ subaliū forma‑ rū solū educibiles de potentia mãe ꝓductione compositi ꝓducuntur.qꝛ a vero agente contra distincto forme[a] est ꝙ informent.sꝫ subales nō educibiles ꝛc̄.a secundū simi‑ litudinē agente est ꝙ informent:ꝛ si Cōmen.aut Aristo. 7.ethycorꝝ.c.2.dixerūt ꝙ aliqui hāt debilē intellectū:ꝛ primo physi.cōmē.5.vigoraꝭ intellectus ꝛc̄.ꝛ sepe alibi. Rñdeo:hoc est rōne sensus sibi adiūcti.ꝛ sic ꝑ accidēs:ꝛ nō ꝑ se:ideo melius diciꝭ hoiem fatigari ꝙ̄ intellectū. Ad ꝓbationē maioris.forme eēntiale est dare esse:ideo nul‑ la forma eterna incipit dare esse. Si.n.ab eterno fuit for‑ ma.ab eterno fuit formatū:ꝛ ecōtra:sꝫ forme eterne plu‑ ra informāti accidit dare esse huic.ideo si incipet esse hō: sicut hō incipit eē:ita incipet esse intellectus possibilis.si‑ cut itellectus possibilis incipit esse in hoc. Correspōdentē ꝯditionalē pono de desinit. ¶ Ad scđm negaꝭ scđa ꝯña: ꝛ si ly forma:eēt terminus significās subam forme abso‑ lute:negaꝭ pma:pꝫ in resurrectione. Cōmen.aūt negaret assumptū:ꝙ̄uis ꝯcederet impoīe eē cōpositū incipe esse: nō incipiēte forma dare eē illi:ēt nulla forma eē icipiēte. ¶ Ad tertiuꝫ:si tēporaliter ꝓpositio assumpta sumiꝭ:est possibilis dubia.si ꝯditionaliter:ꝛ ly forma.sit terminus respectiuus:ꝯcediꝭ.sed si sit terminus absolutus:negaꝭ. Cōmentator aūt diceret queādmodū possibilis intellectꝰ ꝑcedit hoc vel illud:sꝫ nō ꝑcedit hoiem:ita remanet post hoc:sꝫ nō remanet post hoiem.ideo isto desinēte:desinit intellectus esse forma huius.sꝫ nō desinit esse:ꝙ̄uis etiaꝫ concedaꝭ assumptū:[b] nō sequiꝭ inconueniens. Septimo aūt metaphy.loquiꝭ Aristo.de cōposito:cuius q̄libeꝫ for‑ ma est corruptibilis:aut de diuisione in ꝑtes quantitati‑ uas. ¶ Ad quartū:que inducunꝭ nō incōueniūt. Cōmē. aūt incōuenit verū agens distinctū a forma introducibi‑ li:nō trāsmutare:nō educere:dare mltitudinē:copulare: sed hec ꝓpria sunt agēti scđm similitudinē.sꝫ de pure agē‑ te superiores rōnes ꝓcedebāt:queādmodū igiꭲ ab eter‑ no informauerūt intelligentie eternū informabile:nullo agēte alio ab illis cōcurrente:ita itellectus possibilis nul‑ lo agēte ꝓpinquo ꝛ imediato alio a se cōcurrēte nouū in‑ formabile productū a nā incipit informare. Et si sol ꝛ hō generāt hominē:est ꝓpter cogitatiuā eductā de potentia mãe.hoc igiꭲ hoie generato:hec cogitatiua gñaꭲ:ꝛ corru‑ pto corrūpiꭲ.ꝛ si nutriꭲ iste homo:ps cogitatiue incipit esse.ꝛ hinc est ꙗ hō nō reuertitur.qꝛ cogitatiua nō reuer‑ titur:neqꝫ potētia ad ipsaꝫ. Si igiꭲ intellectꝰ possibilis dꝫ dici terminus gñationis:hoc est ꝑ accñs:ꝛ extrinsecus:qꝛ sol ꝛ hō ꝑparant materiā:vt sit instrumentū conueniens opationi intellectꝰ.ꝛ sic patet quō hō est nexus superiorꝝ ꝛ inferiorꝝ.qꝛ vniunꭲ in hoie infima intelligentiarꝝ cū su‑ prema forma corruptibili:que est cogitatiua ꝛc̄.

Secunda est via effecti.hō habet eē a forma sub‑ stāntiali alia ab itellectu.ergo nō ab itel‑ lectu.patet ꝯña:qꝛ impossibile est eandeꝫ mām numero simul scđm se ꝛ quālibet sui partē habere eē a pluribꝰ for‑ mis subalibus:scđm Cōmēta.in libro de substātia orbis. ꝓbatur aūs.omne cōpositū ex duobus:quorꝝ alterꝝ pōt esse ꝑ se:possibile est alterꝝ eē ꝑ se:nisi sit cōpositio ex sub‑ stantia ꝛ accidente.12.metaphy.tex.ꝛ cōmen.35.ꝛ octauo physico.cōmē.37.sꝫ intellectus:qꝛ icorruptibilis manet post sor.ergo sor.habet vnā formaꝫ:qua corpus eius pōt manere sine intellectu. Scđo.mā nō pōt esse sine forma educta de potētia illius.ergo vltra intellectū hꝫ aliā dan‑ tē sibi esse. ¶ Tertio:si intellectus daret esse homini:hō esset ꝑ se intellectiuus.pꝫ ꝯña.qꝛ esse intellectiuū esset ap‑ titudo sequēs formā hois.ꝯñs est contra Cōmen.in libro de suba orbis capite pmo distinguentē inter celū ꝛ homi‑ nē:qꝛ celū intelligit:nō ꝑ partē:hō vero ꝑ partē:ꝛ nō ꝑ se. ¶ Quarto sequiꭲ:ꙗ quilibet homo esset aptus ꝑfici per scientias speculatiuas:qđ est cōtra Cōmen.in ꝓlogo pmi ꝛ octaui physi. ¶ Ad pmū nego ꝯñaꝫ. Ad Cōmē.verꝫ est de formis dātibus esse vltimate ꝛ cōplete:cuiusmodi nō est cogitatiua. ¶ Ad scđm ꝯcediꭲ ꝯñs. ¶ Ad tertiū dico: ꙗ ois hō est ꝑ se intellectiuus:ꝛ est aptus exire in opus: in hac vita:vel in alia.semꝑ tamē experieꭲ se intelligere: qn̄ intelliget.ꝑ caput:vel ꝑ cor. Cōmen.autē diceret ꙗ eē intellectiuū:aut dicit aptitudinē sumptā ex parte forme. ꝛ sic hō est intellectiuus ꝑ se. Est aūt intellectus cōis oi‑ bus hominibꝰ.3.de aia.cōmē.primo. Si aūt dicit aptitu‑ dinē sumptā ex corporis dispōne:quā reqrit intellectꝰ in mā:vt exeat in opus:sic illa nō est ꝑ se.qꝛ.2.physi.ꝯmē.6. qui diminuiꭲ in nā:caret virtute intellectus nālis:quare ipossibile est ipsuꝫ cōprehēdere ꝓpositiones pmas:pmo celi.cōmē.22. Cōmen.aūt itelligit:qꝛ in capite vel in cor‑ de reperiꭲ dispositioꝰ[c] apta seruire intellectui:ꝛ nō in aliis partibus:vt pede vel manu.ideo hō experiꭲ se itelligere in capite vel in corde.sꝫ nō est sic de celo:qꝛ nullā dispō‑ nem reqrit intelligētia magis in vna parte ꙗ̄ in alia:imo cōparaꭲ corpori:vt cōicans ꝑfectiones:nō vt recipiens. ¶ Ad quartuꝫ.aptitudine sumpta a forma substantiali: ois homo est aptus ꝑfici per sciētias speculatiuas:sꝫ apti‑ tudine sumpta ex forma existēte in mā disposita.nō.hoc voluit Cōmen.3.de aia.cōmē.p.cū dixit intellectū specu‑ latiuū nō esse cōmunē oibus hoibus. Scđo enim phy si‑

[a] ¶ Producit.

[b] ¶ Et forte desinēte esse: desinit eiꝰ cogitatiua esse.

[c] ¶ Forma [illegible] formans.

corp.tex.τ cōmen.3. Nō ōis hō est aptus vt sit medicus.
Ex hoc seq̄r. nō quēlibet hoiez esse felicitabilē: s3 felicita-
bilitas est ꝓpriū nō orbati ad v̄tutē: p quandā disciplinā
τ studiū. s3 ph3 τ Auerroim. 1. ethy. c. 13. τ hec est equoca-
tio hoīs ad doctū vel docilē τ indoctū. Cōmē. in ꝓlogo. 1.
physi. que nō sumit a forma subali dāte eē hoiez. Hoc. n.
est dictū insipientū phoꝝ: vt p3 in ꝓlogo octaui phy. τ ha
bet ꝓ incōueniēti a Cōmē. 8. physi. cōmē. 46. ꝯtra Auic.
s3 sumpta ab opatione τ fine: q2 aptū opari aliq̄ opatione
est alteri᷒ rōnis sumpte a fine: qui est opatio: ab eo qui nō
ē apt᷒ opari illa optiōe. vñ. 4. metheoroꝝ. tex. cōmē. 54.
que qdē pñt facere ipsoꝝ opus: vere sunt vnūqdq3: q̄ vo
nō pñt: equoce. colligit̄ distinctio 1. ethyco. ca. 5. auctorita
te Hesiodi. Optimus de se ōia itelligit: bonus aūt bñ di-
centi obedit: qui aūt nō itelligit: neq3 a se: neq3 ab alio. hic
est vir inutilis. pp hoc. 5. metaphy. cōmen. 27. hō ciuilis est
iustus vel iniustus: s3 hō nō ciuilis nō est bonus vel ma-
lus: neq3 iustus vel iniustus. pp hoc dixerāt Ar. τ Cōmē.
ꝑmo de aīa. cōmē. 24. intellectū nō existere eodē modo
in oībus hominibus.

Tertia est via mãe. Si itellect᷒ daret eē mãe: depē-
deret a mã: s3 nō depēdet intellect᷒ a mã τc.
ꝓbat̄ minor: q2 itelligere nō depēdet a mã. g̃ neq3 intelle
ctus. p3 ꝯña: q2 nō plus dependet forma q̄3 illius opatio.
¶ Scd̄o. ōis forma dans esse mãe est in mã: s3 intellect᷒
nō est in mã. 3. de aīa. cōmē. 6. ergo τc. ¶ Tertio. ōis for-
ma dans esse mãe est mãlis: s3 intellectus nō est mãlis. 3.
de aīa. tex. τ cōmē. 4. ¶ Quarto. ōis forma mãe est act᷒
corporis: s3 intellectus nō est actus corporis. 2. de aīa. tex.
cōmen. 2. ¶ Quinto sequit̄ manū intelligere. q2 in qbus-
cūq3 reperitur intellectio: illa intelligūt. s3 in manu τ pe-
de reperit̄ intellectio ergo τc. ¶ Ad primū nego maio-
rē. Cōmen. aūt diceret. Nō si nō pōt intellectus esse sine
mã: dependet ab ea. Data enim ꝯditionali opposita: con-
cluderetur primū sine dependere. Formaꝝ enī3 subaliū
solū cōstitute in esse per mã3 dependēt ab ea: τ sunt quā-
te extense: figurate: diuisibiles ꝑ accidēs: q2 mediantibus
interminatis dimēsionibus sunt in mã: τ sic sunt virtutes
in corpore: cōmunicātes in mã: nō precedētes tēpore: aut
sequentes mãm eis ꝓpriā per dispositiones. hoc voluit
Cōmenta. 8. physico. cōmen. 37. si primus motor esset in
mã. pateretur a rebus quas mouet. τ sic cōtingeret trans-
mutatio τ corruptio: τ sic nō esset motor eternus. Et da-
to ꝙ essent cognoscitiue: essent solū singulariter recepti-
ue: τ sic nō essent abstractoꝝ aut vniuersaliū cognoscitī-
ue: qnimo neq3 sensibiliū debiliter imprimentiū in ipsis
statim post fortiter imprimētia. haꝝ impfectionū nulla
ꝯsequitur formā nō constitutā in esse per mãm vel subz:
q2 tamē intellectus possibilis informat mãm: intelligere
47. depēdet: τ si nō imediate a corpore. dependet tñ ab existē
tibus in existēti in corpore. q2 a fantasmatibus: que sunt
in fantasia. ideo. 3. de aīa. tex. cōmen. 39. Necesse est intel-
ligentē fantasmata speculari. τ in libro de sensu τ sensato:
neq3 intelligit intellectus: que exterius: nō cū sensu. Et in
libello de memoria τ reminiscētia intelligere nō est sine
fantasmate. Hec aūt fantasia: licet sit virtus superaddita
cōplexioni: est tñ virtus in corpore: ꝑmo de aīa. cōme. 12.
τ intelligit intellectus iste possibilis cū cōtinuo τ tēpore:
p3 in libello de memoria τ reminiscentia: τ intelligit suc-
cessiue vnū post aliud: vt experiētia ōndit: τ cōponēdo τ
diuidendo τ discurrēdo: quoꝝ nullū supioribus intelligē
tijs cōpetit. ¶ Ad scd̄m negat̄ minor ad Cōmen. formaz
eē in mã est dupliciter. vno mō ꝯstitutā in esse per mã3: τ
sic intelligit Cōmen. alio mō: nō ꝯstitutā in esse p mãm. τ
hoc modo intellect᷒ est in mã. Alie. n. aīe ab intellectu cō-
stituunt̄ in esse p subm: s3 intellect᷒ nō s̄m Cōmen. in libro
de suba orbis. τ octauo physico. cōmē. 44. ¶ Ad tertiū:
intellect᷒ est imãlis. i. est forma nō ꝯstituta in eē p mãm.
τ intellect᷒ est mãlis. i. est forma informās mãm. Hec aūt
nō repugnāt: vt p3. ꝑmā ꝓbāt Ar. τ Cōmen. secundā vo
supra concessimus. ¶ Ad quartū: intellect᷒ nō est actus
corpis. i. nō est forma educta de potētia mãe ab agēte nã-
li. τ hoc vult phs: cū hoc tñ stat ꝙ est act᷒ corporis. i. for-
ma informās corpus: τ dans esse corpori. ¶ Ad quintū.
intellect᷒ nō informat mediātib᷒ dimensionibus. ideo nō
cōicat̄ intelligere partib᷒ q̄titatiuis aut mãe. q2 l3 in eis
sit itelligere: aut itellectus: nō tñ denoiat ea: q2 operatio
vitalis nō est apta denoiare: nisi ꝑncipiū vitale: aut cōpo
situ ex illo. Materia aūt aut ptes q̄titatiue nō sunt ꝑnci
piū vitale: neq3 cōpositū totale: vel suppositū3. Et l3 reci-
piat̄ intelligere in recepto in mã: nō tñ recipit̄ intelligere
in mã: s̄m enim Cōmē. 3. de aīa. cōmē. 14. Materia est re
ceptiua singulariter: aut cū transmutatione corruptiua.
Propositio aūt dicēs: omne receptū in recepto recipitur
in recipiente: est vera: saluato eodē genere recipiendi.

Quarta est via forme. Nullū eternū dat eē genera
bili τ corruptibili: s3 itellect᷒ possibilis est
eternus: τ hō generabilis. p3 maior. 2. metaphy. cōmen.
49. s̄m antiquoꝝ allegationes: postponētes cōmēta. ho-
die ꝑmo inserta: sexdecim cōmētis scd̄i. ideo in aliqbus li
bris est in cōmē. 33. ꝑmi. q2 nō esset generatio neq3 corru-
ptio. q2 remanēte forma in esse post sepatione eius a cor-
pore: nō est corruptio: τ precedēte forma ante vnionē ma
terie: nō est generatio. ¶ Scd̄o sequit̄ ꝙ nullū idiuiduū
humanū inq̄tū tale erit generabile vel corruptibile. q2 a
forma eterna nō ꝓuenit corruptibilitas: hec est rō Ar. 3
ideas Platonis. ¶ Tertio. nullū eternū pōt eē ps rei ge-
nerabilis τ corruptibilis: s3 idea est eterna τc. ꝑmo meta-
phy. cōmē. 35. τ. 31. sumo hāc minorē: s3 itellect᷒ possibilis
est eternus τc. ¶ Quarto: si intellect᷒ dat eē: eodē eē tu
esses τ ego: τ ēt eē forma τ scia ꝑcessissent cōpositu3: τ eā-
dē scia3 acqrerē: quā tu. ¶ Quinto sequit̄: ꝙ eadē forma
diuersis loco τ situ distinctis daret eē. qđ videt̄ incōueni-
ens: posset. n. eque faciliter vel facilius dici ꝙ tñ vna in-
telligētia moueret celū: quātūcūq3 celi sint multiplicati.
¶ Sexto seq̄t̄ ꝙ corruptibile τ incorruptibile sunt eius-
dē gnīs physici. s. mãe ꝑme. p3 de itellectu τ sensu. ꝯñs est
ꝯtra Ar. τ Cōmē. 10. metaphy. tex. τ cōmen. 26. ¶ Ad ꝑm
ꝯcessa maiori: nego minorē: q2 itellect᷒ possis habuit ꝑnci
piū. In corruptione aūt pōt eē ꝙ forma desinat eē p nã3
agentē: s3 itellect᷒ nō. pōt tñ desinere itellect᷒ p annihila-
tionē: τ sufficit in morte hoīs ꝙ separat̄ itellect᷒ a mã hec
τ si resurrectio esset gñatio: sufficeret in inceptione hoīs
formā incipere vniri mãe: q̄uis suba intellectus nō inci-
peret esse. Cōmen autē: negat maiorē: τ militat ratio ꝯtra
Pla. q2 nō ponebat substātialē formā: que nō esset idea:
sed cogitatiuā ponit Cōmē. scd̄3 quā homo pōt corrum-
pi: vt p3 ꝑmo ethyco. ca. 18. apparent in hoīe due aīe: vna .18.
rationalis: alia cōtrarians rationali. τ. 3. de aīa. cōmen. 33.
declaratur a Cōmen. ¶ Ad scd̄m: corruptibilitas orit̄ ex
materia ꝑma. eo igit̄ ꝙ materia est trāsmutabilis de for-
ma in formā: compositū habēs materiā partē sui est cor-
ruptibile: ꝯceditur igitur ꝙ homo inquātū homo est cor-
ruptibilis: q2 hō est corruptibilis: τ si aliqd est hō: illud
est corruptibile: licet igit̄ intellect᷒ iste ꝑpetuabit̄: tñ istā
mã3 desinet iformare. q2 hec cogitatiua corrūpet̄. ¶ Ad
tertiū negat̄ minor. Cōmē. aūt negat minorē: sicut negat
theolog᷒ hāc: nihil qđ ꝑpetuabit̄ est ps illi᷒ qđ corrūpet̄.
Ad Aristo. itelligit de mã τ de for᷒ appropatis: q2 mã nō
appropata est eterna: etiā forma cōis. ¶ Ad quartū ne-

¶ Dif-
ferimus a
pla. q2 mã
τ for᷒ cōes
sunt aliq̄
mō corru
ptibiles: s3
idea non
apud pla.

gaꝛ ꝯña:q₂ intellectus est plurificatus:sil'r ad quintū.Cō-
men.aūt:q₂ eadē est forma pluriū:eadē est ps essentialis
pluriū.ideo idē est esse pluriū.Et illud secūdi metaphysi
ce.tex.⁊ cōmen.37.vnū numero nō inueniꝛ in plurib⁹ in-
telligiꝛ de vno numero:qꝺ nō est vniuersale:cuiusmodi
nō est intellectus.pōt autē forma vniuersalis precedere
hoc cōpositū.ideo nō incōuenit esse forme absolute pce-
dere hoc cōpositū:q₂ tamē nunꝙ forma est esse cōpositi:
nisi sit in mā.ideo sicut non prius tempore est in mā hoc
ꝗ̄ hoc cōpositū sit:ita non prius est esse huius ꝗ̄ sit hoc.
Sil'r nō incōuenit formā alterius esse priusꝗ̄ sit hoc:nō
tamē prius est forma huius ꝗ̄ sit hoc:nisi forte nā. Sil'r
licet aliud cōpositū prius sciat ꝗ̄ hoc:nō tamen prius est
sciētia huius ꝗ̄ sit hoc.Q: aūt ego incipiā scire qꝺ prius
sciuisti:nō incōuenit:ita nō incōuenit ꝙ eādē scientiā ac-
quirā:quā tu prius acq̄siuisti.stat tamē ꝙ nō eque cito si-
cut incipit intellectus esse forma istius:incipiat sciētia in-
tellectus esse scientia istius.imo fm Cōmē. necesse est ꝙ
nō:q₂ nō pōt esse quin prius tempore incipiat iste homo
esse ꝗ̄ incipiat intelligere:quēadmodū igitur non si huic
māe aduenit intellectus:alteri aduenit:ita nō si huic sciē
tia acquiritur:alteri acquiriꝛ.ponimus igiꝛ nō inconue-
nire conceptū incomplexū perpetuari:quēadmodū.3.de
aia cōmen.20.dixit Cōmen.intellectꝫ equi perpetuari:
ꝓpter hoc approbat Cōmen.3.de anima.cōmen. quinto
opinionē Platōis:ꝙ nostrū scire sit reminisci aliquo mo-
do.Argumentꝫ autē Aristo.scꝺo posterioꝝ.ꝙ nobilissi-
mos habitus haberemus: ⁊ nos laterent:ꝓcedit contra
Platonē.q₂ simpliciter laterent:q₂ ponit intellectū mul-
tiplicatū.sed contra Cōmen.nō:q₂ nō latent simpliciter:
q₂ semper homo cognoscit ⁊ intelligit:licet lateant hunc.
Tūꝫ q₂ apud Pla.essent habitus cōnaturales. sed apud
Cōmen.nō:vt habeꝛ primo metaphi.cōmen.49. ¶ Ad
quintū concedit Cōmen.ꝯñs:nō tamen sic est de intelli-
gentia:q₂ illi correspondet instrumentū eternꝫ:⁊ illi in-
strumento nō correspōdet alia forma appropriata distin
cta ab intelligētia. Nō enim bene saluarenꝛ diuersitates
in motu appropriate vni celo:quādo tantū vna numero
intelligentia existeret.sed intellectui possibili cōuenit in-
strumentū corruptibile informatū forma corruptibili di
stincta a forma alterius hoīs:q₂ igiꝛ instrumentū corru-
ptibile nō pōt perpetuo manere:neqꝫ pōt esse ꝙ semper
sit fuerit aut erit:ita ꝙ tm̄ vnus hō sit.ideo eternitati agē
tis vel forme infinitate instrumentoꝝ successiua supple-
tur:vt patet octauo physi.cōmē.47. ¶ Ad sextū si intel-
ligiꝛ de incorruptibili simpl'r: negaꝛ ꝯña: q₂ intellectus
noster nō est simpl'r incorruptibilis. Si aūt intelligiꝛ de
icorruptibili siue simpliciter siue scꝺm quid:ꝯcediꝛ ꝯña.
neqꝫ illud est contra Aristotelē aut Cōmentatorꝫ ibi:q₂
loquunꝛ de genere ꝑdicamentali:⁊ nō physico. neqꝫ Cō-
men.in ꝑdicabilibus ꝯsentit porphyrio ponēti subas in-
corporeas in genere sube vniuoco.Tū ēt satis genere di-
stinguunꝛ forme:q̄rū vna est abstracta a mā:sic ꝙ nō est
educta de potētia illius:alia vero est educta:⁊ tūc mā sub
rōne māe sensui cōpaꝛ:ſꝫ sub rōne subi cōpaꝛ intellectui.

Quinta est via cōpositi.Omne compositū est finis forme dātis sibi eē.ſꝫ hō nō est finis intel-
lectus ⁊c̄.pꝫ maior.q₂ eē cōpositi est magis cōpletū ⁊ ꝑfe
ctū. ¶ Rñdeo.compositū nō est finis forme.ſꝫ oppositū
est scꝺo de aia.tex.⁊ cōmen.36. Neqꝫ cōpositū est nobili-
us forma aut ꝑfectius.ſꝫ oppositū:scꝺo de aia cōmen.3.8.
9.⁊ scꝺo phy.cōmē.4.⁊.7.⁊.7.metaphy.cōmē.7.⁊.8.me-
taphy.cōmen.7.⁊ ab Aristo.⁊ Auerroi.10.ethy.cap.9.cō-
parantib⁹ intellectū hoīs cōposito homini dicētibus intel
lectū esse nobiliorē:⁊ vitā fm intellectū esse nobiliorē vi
ta scꝺm ꝙ hō est. Dic aūt ꝑfectionis excessus nō sumiꝛ a
ꝑncipatione:q₂ mā est vilior cōposito:⁊ est ꝑncipiū . neqꝫ
a simplicitate:q₂ mā est principiū ⁊ simplex simplicitate
opposita cōpositioni ex mā ⁊ forma.sumo ꝑncipiū large.
Neqꝫ ab opatione:q₂ nulla est operatio forme:que nō sit
cōpositi:ſꝫ sumiꝛ ex indepēdētia esse ⁊ opationis forme.
Cōpositū.n.depēdet in esse ⁊ opari a forma.⁊ nō econtra
Negata est aūt ꝯña huic similis supra:forma nō pōt opa
ri sine cōposito.ꝗ̄ forma depēdet a cōposito. Ex his seqꝛ
ꝙ nō si.a.icludit.b.a.est ꝑfecti⁹ ꝗ̄.b.pꝫ:sit.a.ꝯpositū ⁊.b.
forma ⁊c̄. Hoc aūt quolibettū tertiū ħ dicto claudimus
ꝙ nō errat.Cōmē.in hoc q̄sito:an intellect⁹ posīs det esse
homini:ſꝫ in alio huic circūstanti errat:vt ꝑus patuit ⁊c̄.

¶ Alexandri Achillini Bononiensis de intelligentijs.
Quolibettum. Quartum.

Quarti quolibetti conclusio est:intellectus agēs est extremū itēsissimū latitudinis itellectuū. pbaꝛ.deus est extremū intensissimū latitudinis intellectuū:⁊ deus est intellectus agens.ergo ⁊c̄.

Sed quatuor mouenꝛ dubia. Primūꝫ an intellectus agēs sit deus. Rñdeo ꝙ sic:⁊ quinqꝫ rōnibus pbaꝛ. ¶ Primo.oīs felicitas est deus:ſꝫ intellect⁹ agēs est felicitas.ꝗ ⁊c̄.maior ⁊ minor in scꝺo dubio ⁊ tertio declaranꝛ. ¶ Scꝺo.oīs intelle-
ctus qui est oīa facere est de⁹:ſꝫ itellect⁹ agēs est itellect⁹:
qui est oīa facere.3.de aia.tex.cōmē.18.⁊c̄.pꝫ maior:q₂ eē
oīa facere est ad oīa receptibilia in itellectu posī: ad hoc
vt in eo recipianꝛ:effectiue ꝯcurrere: vel est ad oīa facti-
bilia effectiue ꝯcurrere:vl' oīa facere.i.purus act⁹:⁊ quō-
cūqꝫ intelligaꝛ:soli deo cōpetit. ¶ Tertio.illud cui⁹ suba
est sua opatio oīmode:est de⁹.ſꝫ itellect⁹ agentis suba est
illi⁹ opatio oīmode.3.de aia.cōmē.19.⁊ est i sua suba actio
.i.nō est in eo po ͣ ad aliqꝺ. ¶ Quarto.oē qꝺ est ꝑmū edu
cens formā de mā:est de⁹.pꝫ ex Quoli.ꝑmo:ſꝫ itelligētia
agēs est ꝑmū educēs ⁊c̄.2.de aia.cōmē.59. ¶ Quinto.oē
qꝺ aīe nr̄e īfundit itellectū:est itellect⁹ agēs:ſꝫ de⁹ aīe nr̄e
infundit itellectū.pꝫ maior:q₂ itellectū speculatiuū facit
itellect⁹ agēs eē in itellectu posī faciēdo de po ͣ itellecta
actu itellecta.minor est Ar.exemplū.3. Rethoricoꝝ.in-
tellectui de⁹ lumē accēdit in aia.Ex hoc pꝫ q̄re . Cōmē.3.
de aia.cōm.20.dixit se differre a Themistio in mō ponē-
di itellectū agentē:⁊ ꝯuenire cū Alexādro.q₂ Themisti⁹
voluit itellectū agentē nō eē deū.q₂ aīe nr̄e est pe.ſꝫ Ale-
xāder voluit itellectū agētē eē deū.pꝫ ex.3.de aia. cōmē.
36.vbi Cōmē.recitādo opinionē Alexādri dixit. Intelle-
ct⁹ agēs est ꝑ⁹ cā agēs itellectū mālē. Patet.2.quare nos
Quoli.ꝑ itēdētes ostēdere deū nō cognoscere hec iferiora
de mēte Auerrois induximus auctoritatē de itellectu agē-
te.3.de aia.cōmē.19.pꝫ.3.q̄re Cōmē.3.de aia.cōmē.20.in-
tellectū agentē ꝑposuit itellectui posī oīb⁹ modis ipīs ab-
solute sumptis:q₂ iꝫ nō postponaꝛ scꝺꝫ ipm itellect⁹ posīs
agenti tpe:tn̄ in omni cōparatiōe:qua ipsi ordinē hnt:cū
absolute sumuntur:ꝑponiꝛ intellectus agens possibili.

Contra sequiꝛ actionē diuinā eē reductā ad volūtatē humanā:q₂ opatio itellect⁹ agentis.s.
abstrahere reducta est.3.de aia.cōmē.18. ¶ Scꝺo.sequi-
tur intellectū agentē esse nimis improportionatū intelle
ctui possibili:q₂ ꝓpter ꝑfectionē dei est deus nimiū exce-
dēs intellectus posīs ꝑfectionē. ¶ Tertio . sequiꝛ ꝙ in-
tellectus agens haberet aliā in ꝑncipaliorē opationē ab
illa:que est abstrahere:q₂ intelligere se.consequens est
contra Commentatorem. tertio de anima. cōmento.36.

¶ Quarto sequit͂: ꝙ ꝯsideratio intellect⁹ agentis nō ptineret ad tertiū de aïa. ¶ Quinto. nullū repatiēs est de⁹: ſʒ intellectus agēs est repatiens. 3. de aïa. cōmen. 20. vbi approbat Cōmē. similitudinē Alex. de igne: qui in agēdo repatit͂: ꝛ de itellectu agente. ideo subdit. Est. n. agēs vno mō: ꝛ recipiens alio modo. ¶ Sexto. nullū quādoqʒ intelligens quādoqʒ nō: est deus. ſʒ intellectus agens quādoqʒ itelligit quādoqʒ nō ꝛc̃. minoꝛ pbat͂. 3. de aïa. cōmē. 5. cū intellectus agens quādoqʒ intelligit cū fuerit copulatus nobiscū: quādoqʒ nō intelligit: accidit ei ꝑpter mixtionē eius cū intellectu māli. ¶ Septimo. Cōmen. in libello de beatitudine aïe. assentit philosophis cōcedentibus intellectū agentē intelligere primū: ꝛ oïa sc͂dā: ꝛ seipsum. ergo clare ponit primū intellectū nō esse intellectuʒ agētē. Tū qꝛ loquitur copulatiue: cuius mēbra oʒ distingui. Tum qꝛ ſm ipsuʒ ex quoli. primo. deus nō intelligit oïa secundaꝛ: sed intellect⁹ agens intelligit oïa secunda. ꝗ intellectus agens nō est deus. ¶ Octauo. Cōmē. in libello de beatitudine aïe ponit istū ordinē in entibus. primū ens est deus. sc͂dō loco sunt intelligētie. tertio est intellectus agens. quarto est aïa. in quinto est forma. in sexto est mā. Quid euidentius? ¶ Nono sequitur deū esse partē anime nostre: qđ nō videtur ꝛc̃. ¶ Ad primū. nō incōuenit id ad qđ deducit argumētū. qꝛ in potestate nostra est cogitare: qui est actus īmediate ꝑparans ad abstractionē. Cōsueuimus enim dicere actionē ignis esse in potestate nostra: qꝛ actiua passiuis possumus applicare. ideo. 2. de aïa. tex. cōmen. 55. Ille autē: qꝛ volens: possibilis est cōsiderare: nisi aliquid exterius impediat. ¶ Ad sc͂dʒ. licet deus in quātitate virtutis sit intellectui possibili improportionalis. nō tñ in cognoscibilitate aut actiuitate. Negat autē pħs assumptū. qꝛ infinitas nō impedit. pʒ Quolib. ꝑmo. ¶ Ad tertiū conceditur consequens ꝛ ꝯsequētia. neqʒ Cōmenta. voluit oppositū: ſʒ dixit duas esse operationes intellectus nō absolute. ſʒ ſm ꝙ attribuitur nobis intelligens: ꝙ intellectui absolute sumpto etiā alie operationes debent͂. que a metaphysico sunt ingrēde. de quarū multis loquitur Cōmen. in libello de somno ꝛ vigilia: quaꝝ aliquā dicit esse in libro de aïalibus declarataʒ: vt patet secundo de aïa. cōmen. 59. ¶ Ad quartū cōceditur consequēs. Probat enim nālis. tertio de aïa. tex. cōmen. 17. intellectū agentē esse: ſʒ q̇dditatē eius habet metaphysicus considerare: cū sit simpliciter primū ens: ꝛ qꝛ maltis videbatur demonstrationē illā Aristo. solū ostendere ꝙ agens intellectū est: nō autē ostenderet ꝙ intellectus agens est. ideo istis se opponēs Cōmēta. in libello de beatitudine aïe dixit: omne faciens alia esse intellectus: necessario est intellectus. ſʒ agens intellectū est faciēs alia esse intellectus. ergo agens intellectuʒ est intellectus. ¶ Ad quintū negatur minoꝛ. Ad ꝓbationē. loquit͂ ibi Cōmen. de intellectu: vt nominat omne principiū intellectionis in nobis actiuū vel passiuū ideo illi ratione agētis cōpetit abstrahere: ratione vero possibilis informari. vt paulo ante dixerat: purus igit͂ itellect⁹ agēs nō patit͂. ¶ Ad sextum ponit illud Cōmenta. de opinione Themisty vel Theofrasti: vt pʒ: vbi recitat opiniones eoꝝ. ꝛ pʒ tertio de aïa. cōmen. 20. Contra. Cōmentatoꝛ ibi asserit intellectū agētem dupliciter sumi posse. vno modo respectu determinati indiuidui: ꝛ sic intelligit quādoqʒ: ꝛ quandoqʒ nō. alio modo simpliciter ꝛ absolute. ꝛ sic nō quādoqʒ intelligit: ꝛ quādoqʒ nō: qꝛ semꝑ intelligit. Vult. n. eodē modo esse dicenduʒ de intellectu agēte ꝛ possibili: vt pʒ ibi. Respondeo. nō euidēter ponit͂ ibi intellectū agentē quādoqʒ nō intelligere respectu indiuidui. ꝛ dato ꝙ poneret͂ implicite vel explicite. ꝑmo illud verū est de abstractione intellectus: que est operatio: ſm quā attribuitur nobis intellectus agēs. sc͂dō: illud est verū de intellectione: qua intelligit se. sc͂dm ꝙ nobis est illa intellectio felicitas: qꝛ semꝑ est homo felix: licet nō semꝑ sit iste homo felix ꝛc̃. ¶ Ad septimū ꝛ octauū dicta sunt illa de opinione Auenasar. nō enim vocaret Cōmē. intellectū imediatū intellectui possibili spiritū sanctū: neqʒ diceret felicitatē hoïs consistere in speculatione alicui⁹ intelligētie citra primā: sed in ꝑma. ideo multa dicta Auenasar sunt grata. cōmē. ꝛ q̄uis teneat Cōmē. oppositū illoꝝ duoꝝ dictoꝝ Auenasar ꝛ tertij. s. animas celi ab itelligētijs distingui re: adhuc possunt eē grata sibi ꝑpter ꝓbabilitatē quā habent. ꝛ ꝙ ad aliū locū se remittat Cōmen. pōt esse ꝙ intēdat reprobare illius opinionē. ꝛ forte reprobatā haberemus: si opus illud cōpletū haberemus. ꝛ sic pʒ respōsio ad octauū. ¶ Ad nonū: declaratuʒ est supra quomodo deus est pars anime nostre: ꝛ quomodo nō.

SEcundum dubiū. Utruʒ felicitas sit deus. Respōdeo ꝙ sic. ꝓbat͂ multipliciter. Omne simpliciter ꝑfectū: qđ ſm se est eligibile semper: est deus: ſʒ felicitas est simpliciter ꝑfectū ꝛc̃. ꝑmo ethy. septi. capi. 8. ꝛ Auerrois ibi. felicitas est finis ꝑfectus: ꝛ optimus semꝑ ꝑpter se: ꝛ nunq̄ʒ ꝑpter aliud eligibilis. ꝛ io. io. ethy. cap. 9. ipsa sola ꝑpter se diligit͂: ꝛ primo ethy. cap. 6. felicitas nō queritur nisi ꝑpter se. Constat aūt ꝙ omne citra primū est ꝑpter ꝑmū ꝛc̃. ¶ Secundo omne optimū est deus: ſʒ felicitas est optimū ꝛc̃. primo ethy. capi. 9. ꝛ 19. ¶ Tertio. oē optimū pulcherrimū ꝛ delectabilissimū est deus: ſʒ felicitas est optimū ꝛc̃. ꝑmo ethicoꝝ. capi. xi. ¶ Quarto oē qđ est omnimode finis: ꝛ ꝑfectū oïno: est de⁹: ſʒ felicitas est omnimode finis ꝛc̃. primo ethyco. cap. 14. ꝛ cap. 16. felicitas est honorabiliū ꝛ ꝑfectoꝝ. ꝛ. io. ethy. cap. 7. finē felicitatē ponimus humanoꝝ. ¶ Quinto. qđ nullo idiget est de⁹. sed felicitas nullo idiget. io. ethy. cap. 7. ꝛ si ibi. cap. 8. ostēdit͂ felicē idigere: ꝛ in libello de bona fortuna. Sine his: quoꝝ domina est fortuna: nō ꝯtingit felicē esse: nō tamē ostendit͂ felicitatē indigere. ¶ Sexto. qđ est principiuʒ bonoꝝ: ꝛ causa ipsoꝝ: quoniā est res diuina: est deus: sed felicitas est principiū ꝛc̃. ꝑmo ethycoꝝ cap. 16. ¶ Septimo. omne: qđ est bonū excellētius: ꝛ altius omniū bonorū: est deus: ſʒ felicitas est bonū ꝛc̃. ꝑmo ethyco. capi. 4. ¶ Octauo. oē qđ nō est laudādū: sed magnificandū ſm ꝙ est res diuina ꝛ optima: est deus: ſʒ felicitas nō est laudanda: sed magnificāda ꝛc̃. maioꝛ ꝛ minoꝛ probantur ab Aristotele ꝛ Auerroi primo ethycoꝝ capitulo. 16. Res ꝑstantiores laudationē: deus est excelsius: ꝛ bonū absolute. ¶ Ex his patet nō esse ad mentē Aristotelis aut cōmentatoris felicitatē esse homini optimū: ꝛ nō simplr. Sciuerunt enim ipsi septimo ethyco. cap. primo. ponentes virtutē heroycā esse diuinā: declarare quo modo nō erat deus: neqʒ in deo. ideo quando voluissent felicitatē esse diuinū quid: ꝛ non deū: declarassent: ꝛ principalius fuisset declarandū de felicitate q̄ʒ de virtute heroyca.ª Conclusioneʒ istaꝝ rōnū habent Auerrois ꝛ Arꝫ. io. ethy. cap. septimo: solaʒ igitur deus est felicitas sibi aut alijs intelligentijs: aut homini: qꝛ solum ipse est perfectissimū intelligibile ꝛ appetibile propter se. In eo enim eminenter reperitur ratio obiecti intellectus ꝛ voluntatis: imo solum ipse est eminenter omnia bona continens. Repugnat enim deū in aliquo citra se felicitari: ꝛ repugnat ꝙ sint duo perfectissima: duo vltimo appetibilia: duo vltimi fines: in qb⁹ possit aliquid felicitari: qꝛ tunc felicitaretur aliquid in aliquo: quo dempto nō minus felicitaretur: finiretur ꝛc̃.

ª ¶ Quia maiorem hʒ ꝯuenientiā cū deo felicitas q̄ʒ virtus heroyca.

¶ Contra. deus nõ est opatio nostra: sz felicitas est opa
tio nostra. ergo rc. pz maior. ois opatio distincta ab opan
te depẽdet ab opante. Deus aũt a nullo dependet. pz mi
nor ex diffõne felicitatis posita ab Auerroi pmo ethyco
rũ. cap. nono. felicitas est aie operatio fm virtutẽ vel fm
optimã virtutẽ in vita pfecta. ¶ Scdo. si deus eẽt felici
tas nõ dubitaret Aristo. pmo ethycoꝝ. cap. iz. an sit donũ
dei: qz nulli dubiũ est an donet se deꝰ homini. ¶ Tertio.
nullũ obiectũ opationis que est felicitas est illa operatio
que est circa illud obiectũ. pz ex dfia iter obiectũ opatio
nis z operationẽ: sz deus est obiectũ opationis que est fe
licitas. pz. io. ethycoꝝ. cap. io. pfecta felicitas est operatio
speculatiua optimoꝝ. ergo rc. ¶ Ad pᵐ nego maiorẽ. cõ
cessum est. n. quolib. scdo. deũ eẽ intellectionẽ intelligẽtia
rũ: nunc ꝯcedif deũ esse intellectionẽ intellectus possibi
lis z hois. Ad pbationẽ negaf ppositio assumpta: qz qñ
operatio est finis pincipalis z vltimatus est oppositũz: qz
operãs dependet ab opatione. Dicendũz igif ꝙ felicitas
est opatio. fm ꝙ bene pbaf in minori pmi z tertij argu
menti: vt habef nono ethycoꝝ. cap. decimo: z scdo physi
coꝝ. cõmento. 58. felicitas praxis quedã est. Eupraxia. n.
est: z pmo ethycoꝝ. cap. i7. felicitas est quedã opatio aie
fm virtutẽ pfectaz. ¶ Ad scdm. optima est dubitatio: qz
deus est felicitas: z informat hoiez: vtrũ informat hoiem
nulla hois operatione pcedẽte: aut aliqua: z vult ꝙ aliq:
negaf igif conditionalis argumẽti. Ad pbationẽ ꝯcessũz
est quolib. pmo deũ semet donare rc. Ex quo pz ꝙ felici
tas est optimũ deoꝝ donũ: qz nõ est donũ excellẽtius ꝙ̃
donare seipsũz: z pcertim si donatũ sit pfectissimũ entiũ.
Hinc apparet ꝙ̃ cõmode potuit Aristo. iz. de aialibꝰ sub
stantiã hois diuinã appellare. ¶ Ad tertiũ negaf maior.
qz sufficit inter opationẽ z obiectũ distinctio rõnis. dico
igif ꝙ felicitas: nõ intelligo politica. que est vsus vtutis
septimo politicoꝝ. sz cõtemplatiua: que fm phm decimo
ethycoꝝ. cap. 8. est fm nobilissimũ habitũ: qui est sapien
tia: z fm eundẽ septimo politicoꝝ: est melior ꝙ̃ politica.
Non est actus qlitatiuus inherens intellectui aut volũ
tati: qz si sic: tunc nõ tenderet intellectus z volũtas in fe
licitatẽ tanꝙ̃ in vltimũ finẽ. Scdo. qz ille actus nõ est p
fectissimũ. ¶ Tertio. qz oporteret ponere duas felicita
tes: vnã formalẽ z intrinsecã: z aliã obiectiuã z extrinse
cã. z sic Aristo. z Cõmentatorẽ indistincte pcessisse in eq
uoco. cũ dixerunt felicitatẽ esse vltimũ finẽ z opationem
aie. ¶ Quarto. qz ex quolib. tertio. nõ datur accidẽs in
herens intellectui. Concludo igif ꝙ tantũ vna est felici
tas: z ꝙ ea oia vere felicitabilia felicitanf. z ista est deus.
hanc sniaz ponit Cõmẽtator. io. ethycoꝝ. capite. io. in deo
esse felix est in speculatione sui: in nobis esse felix est in eo:
in quo est sibi: prout nobis est possibile: z in hanc felicita
tẽ nãliter inclinamur: neqz põt esse ꝙ nãle desideriũ fru
stretur a tota spẽ. Ideo semp est homo felix: vt tangit Cõ
mentator. tertio de aia. cõmento. 36. An aũt amitteret fe
lix moriendo felicitatez volens: aut nolens. Respondeo
nec sic: nec sic. Testaf. n. Aristo. qnto ethycoꝝ. capite. iz.
Multa. n. z nã existentiũ scientes z opamur: z patimur:
quoꝝ nullũ neqz voluntariũ neqz inuoluntariũ est: puta
senescere vel mori. Cõditio. n. sue nãe: quã scit esse morta
lẽ: nõ patitur nolle: z qz mors nõ est finis: neqz bonũ. secũ
do physicoꝝ. tex. z cõmento. z3. ideo nõ vult felix mortẽ.
Neqz desiderio nãli permanentiã sempiternã appetit in
indiuiduo: sz in spẽ. scdo de aia. cõmento. 34. z pmo physi
coꝝ. cõmento. 8i. z pter hoc in phemio octaui physico
rũ dixit Cõmentator fortunitatẽ vltimã esse scdz fatuos
vitã eternã. Multa aũt mala felicitas hois cõpatif: que
felicitati dei aut intelligentiaꝝ repugnãt. Est. n. inter ve
ros felicitatis gradus humanus isimus. ideo pmo ethy
coꝝ. capite. i4. Sapientẽ oẽs extimamus fortunas decẽ
ter ferre. Felicitatẽ aũt in alia vita: quã nõ potuerũt phi
nãli ratiõe inquirere: theologis relinquimus ꝯsiderãdã.

Tertium dubiũ. Utrũ possibile sit ꝙ homo: anteꝙ̃ moriaf: intelligat subas separatas. ¶ Respõdeo
ꝙ sic: z premitto ꝙ de raptu pauli: qz di
xit se vidisse archana: que nõ licet homi
ni loqui: nihil dicemus. tria igif faciã pri
mo quasdã rõnes nãles inducã ad partẽ
qõnis affirmatiuã. scdo quedã fundamenta p notabilia
distinguemus: ad felicitatẽ hois pparãtia. tertio quedaz
argumenta que in mã fieri solent soluã. arguo igif primo
sic. Si impossibile est hoiez rc. desideriũ humanuz esset
frustra: pz ꝯña: qz cõmuniter ꝯcessũz est subas separatas
ẽe: maxime ab his qui ad metaphysicã accedunt: qz eis
demonstratũ est in philosophia nãli: eas esse: z ex hoc nã
scitur desideriũ: quo inquirunt cognitionẽ eaꝝ. z sic desi
derio nãli aiale ꝯiungitur. ratio est Auerrois. scdo meta
physice cõmento primo. Confirmatur. oẽs hoies nã scire
desiderant. prohemio metaphysice. ergo maximã sciẽtiã
maxime desiderãt. Est aũt metaphysica maxime sciẽtia:
que fm Cõmentatorẽ de substantijs separatis tradit co
gnitionẽ. Est. n. fm Cõmentatorẽ. secundo physicoꝝ cõ
mento. z6. differentia inter nãlẽ z metaphysicũ in cõside
rando subas separatas: qz nãlis separatoꝝ considerat: qz
est: metaphysicus vero quid. Cõfirmaf. si impossibile eẽt
hominẽ intelligere abstracta: nõ inquireret homo intel
ligere ea. ꝯseqñs est cõtra experientiã. z pz ꝯsequẽtia ex
secũdo metaphysice. textu cõmẽti. 8. Nullus conabitur
aliquid facere ad terminũ nõ futurus venire. Confirma
tur experientia. Experiunf multi se multas pprietates ab
stractoꝝ didicisse. ex. 8. physicoꝝ: z ex. iz. metaphysice.ª
¶ Secundo. si impossibile eẽt intellectũ possibilẽ intel
ligere subas abstractas: ociose egisset natura: qz fecisset:
qd est in se nãliter itellectũ: nõ intellectũ ab aliquo: ratio
est Auerrois secundo metaphysice. cõmento pmo. suppo
no in hac rõne ꝙ ois intellectio ꝯueniens intellectui pos
sibili conuenit homini: sic ꝙ nõ est possibile ꝙ intellectui
cõpetat: qn homini cõueniat. hoc voluit Aristo. pmo de
aia. textu cõmenti. 64. z hoc supposito negato: clauditur
via Cõmentatori ad ostendendũ celũ intelligere: ideo si
possibile est subas separatas intelligi ab intellectu possibi
li: possibile est subas separatas intelligi ab homine. hoc
stante arguo sic. Quandocũqz est aliqua forma non apta
recipi in maxime receptiuo alicuius generis: illa nõ est re
ceptibilis in minus receptiuo illius generis: sed intellectꝰ
possibilis in genere itelligẽtiarũ est maxime receptiuus:
patet ex quolibet tertio. ergo si primã formã non est pos
sibile itellectũ possibilẽ recipere: nõ est possibile aliũ in
tellectum recipere primã formã. z sic iam frustrarentur
intelligentie medie ab hoc fine: qui est deũ gloriosum in
telligere: nunc vltra quandocũqz intellectus abstractus
nõ potest intelligere superiora: ipse non potest intelligere
inferiora: vt quolibet primo dictũ est esse de mẽte Auer
rois. Sed nulla intelligentia media põt primam intelli
gere vt ex ratione superiori seqtur. ꝗ nulla itelligẽtia me
dia potest intelligentiã mediam intelligere: sed neqz de
us potest intelligentias medias intelligere secũdũ Auer
roim: vt patet quolibet primo: neqz intellectus possibilis
potest eas intelligere. per te. ergo itellectũ naturaliter in
se non est intellectũ ab aliquo. pz consequẽtia de intelli
gentijs medijs: qz nõ a deo. qui est supra: non a seipsis: vt
sequitur: neqz ab intellectu possibili: qui est ifra. per te in

ª ¶ Et in eis cõtemplãdis valde delectari.

telligunē: ⁊ nō est alius intellect⁹ ab istis. ⁊ sic pꝫ alia ocio sitas in nā: ⁊ maxima. ⁊ sic pꝫ ꝙ q̄uis nō sit hō finis itel ligentiaꝝ: tñ si nō sunt intelligibiles ab hoīe: frustrantur a suo fine. ⁊ sic ociose sunt itelligibiles ⁊c̄. Hec oīa ex mo dis intelligēdi dei intelligentiaꝝ ⁊ intellectus possibilis supra declaratis sunt euidētia. neq̄ variatio ꝓpositionū a sensu cōposito ad diuisuꝫ: aut ecōtra: variationē facit in ꝓposito ⁊c̄. Confirmaē si nō est possibile intellectū possi bilē recipere abstracta frustraē ⁊ ociosa est potētia intel lectus possibilis: pꝫ ꝯña fm Cōmentatoreꝫ in libello de beatitudine aīe. intellectus possibilis hꝫ potentiā recipiē di abstracta. Confirmaē ꝑ ꝯsequētiā Cōmentatoris in li bello de beatitudine aīe: receptio quā habet intellectus: qui est in potētia: est spēi receptionis nāe intellectuū ab stractoꝝ: ergo debitū est vt vniatur cū abstracto. Cōfir matur: q2 oīs intelligentia media est receptiua dei: si igiē intellectus possibilis nō sit receptiuus eaꝝ: nō eēt intelle ctus possibilis eiusdē generis cū eis. ¶ Tertio. per ꝯñaꝫ Aristo. secundo metaphysice. textu cōmenti. 9. Si fines eēnt infiniti: nullū esset agens ꝑ intellectū. que nō valet: nisi opoteat omne agens per intellectū cognoscere vlti mū finē: ꝓpter quē agit. Multaꝝ aūt humanaꝝ opera tionū deus est vltimatus finis. Cōfirmatur per aliā cōse quentiā phī secūdo metaphysice. textu cōmenti. 13. si cau se essent infinite: nihil eēt cognoscibile. ergo ad cognitio nē effectus: oꝫ oēs eius per se causas cognoscere. ergo hō cognoscit deū: aut nihil ꝑfecte cognoscit. ¶ Quarto. si in tellectus possibilis pōt seipm cognoscere: pōt altiores in telligentias cognoscere. pꝫ ꝯña ratione Themistij addu cta a Cōmentatore tertio de aīa. cōmento. 36. q2 si minus intelligibilia intelligimus: a fortiori magis intelligibilia: nō enim apud phm impedit infinitas. ¶ Secundo: pro mouet. q2 deus ⁊ alie intelligentie superiores intellectu possibilī possunt esse alteri formalis noticia remissius q̄ sint sibi noticia. pꝫ quolib. secundo: cū igiē intellect⁹ possi bilis nō excedat genus intelligentiaꝝ. quolibet tertio. pote rit ad minus sub remississimo gradu noticie de⁹ informa re intellectū possibilē: ⁊ ꝓpter hoc secundo celi. textu cō menti. 60. se excusat Aristo. ⁊ Cōmentator ibi in pluribus nō possumus dicere: nisi secundū potentiā nostraꝫ nālē: dixit tñ hoc Cōmentator ꝑꝑ aliud de quo aīs.[a] ¶ Ter tio. nō īpedit possibilitas intellectus possibilis: q2 tota rō quare nō quilibet visus pōt lucē in rota solis intueri est: q2 est virtus organica: vtens corpore vt instrumēto. nul lū aūt hoꝝ impedit itellectū possibilē in cognitione sepa ratoꝝ. Non tñ maior possibilitas intellectus possibilis clariorē arguit cognitionē: sed arguit ad plura se extēden tē receptionē. Qꝛ aūt intellectus possibilis possit seipsum cognoscere pꝫ experiētia: ⁊ tertio de aīa. aliter essent ho mo ⁊ intellectus possibilis nāliter incogniti: cuius oppo situ vult Cōmentator secundo physicoꝝ cōmento. 47. hic sermo est irrationalis: vt sit hic causa ignorata nāli ter. pꝫ ꝯña de hoīe: q2 formā suā homo intelligere nō pos set: ⁊ de intellectu possibili pꝫ: q2 ex fundamentis positis fm Auerroim nulla intelligentia superior intelligit infe riorē ⁊ nullus sensus siue interior siue exterior pōt intel lectū possibilē ꝑcipere: ergo si intellectus possibilis non semetipsuꝫ pōt cognoscere: eēt intellectus possibilis nāli ter incognitus: q2 nulla cognitione intellectiua aut sensi tiua cognosci posset. Confirmatur per Cōmentatorē in li bello de beatitudine aīe: itellectuū abstractoꝝ ꝓprietas est vt se cōprehendant: ⁊ ꝓprietas inquantū est ꝓprie: cō uertitur. Dicēdū est igitur intellectuꝫ possibilē posse co gnoscere seipsuꝫ: ⁊ sic infimā intelligētiaꝝ pōt intellect⁹ possibilis intelligere: ergo supiores pōt itelligere. pꝫ ꝯña,

[a] ¶ Scilicet no possumus celo appropi quare.

q2 in abstractis intelligēs inferiora intelligit supiora ⁊c̄. Confirmaē ꝑ Cōmentatorē in libello de beatitudine aīe oē faciens alia eē actu intelligibilia ab intellectu māli est magis intelligibile ab intellectu māli: sꝫ intellectus agēs est faciens actu intelligibilia ⁊c̄. ¶ Quinto. homo est feli citabilis. ergo est intellectiuus dei. pꝫ ꝯña: q2 solū intelle ctio dei est felicitas. finis igiē hoīs est deo vniri. qđ nō est possibile: nisi ꝑ intellectū. Confirmaē inquirendo in quo ꝯsistat felicitas hoīs: an in bonis exterioribus: an in bo nis corporis: an in cognitione sensitiua: ⁊ testaē Aristo. se ptimo politicoꝝ ꝙ nō. Deus enim ⁊ intelligētie sunt feli ces: ⁊ nō in aliquo illoꝝ: hoīs aūt felicitas eadē est cū feli citate intelligentiaꝝ ⁊c̄. Nō enim sensu ꝯiungimur opti mo. Neq̄ sensus operatio est ꝑfectissima hoīs operatio. neq̄ virtus sensitiua est vtus in hoīe ꝑfectissima. ideo. 10. ethicoꝝ capi. 13. puer aut equus nō est felix: q2 nō partici pat tali operatione. Ideo ꝯsistit felicitas in operatione intel lectus vt habeē. 10. ethicoꝝ. ca. 8. ⁊ 10. Inquirit aūt sexto ethicoꝝ Aristo. capi. 17. an sapientia sit ꝑfectissimus ha bitus: ⁊ capi. 18. ꝯcludit ꝙ sic. ⁊ 10. ethycoꝝ cap. 8. fm op timū habitū: qui est sapiētialis: felicitas ꝯsistit. An aūt in operatione habituali: Concludit ꝙ non: q2 tunc dormienti inesset: ⁊ infortunato. Patet ṗmo ethycoꝝ. capite. 10. ⁊ ꝓ pter hoc ṗmo ethycoꝝ. cap. 18. felix nō differt a misero ꝑ dimidiū vite ⁊c̄. Consistit igiē felicitas in actuali intelle ctione fm ꝑfectissimū habitū obiecti ꝑfectissimi. Hec aūt est cognitio dei gloriosi. ideo hō felicitabilis est dei co gnoscitiuus. Confirmaē. cuicūq̄ imediate effectiue vni bilis est intelligētia abstracta: eidē eadē est formalr vni bilis. hanc formalē vnionē tangit Cōmentator tertio de aīa. cōmento q̄nto. sicut lux est ꝑfectio diaphani: sic itelle ctus agens est ꝑfectio mālis intellectus. Utrūq̄ eniꝫ est forma ꝑfectissima ꝑcepta: ⁊ ratio alijs ꝙ percipianē: sꝫ in tellectui possibili est intellectus agēs imediate effectiue vnibilis: ergo intellectui possibili est intellectus agēs for maliter vnibilis. qđ nō eēt possibile nisi intellect⁹ agēs sit intellectio itellectus possibilis. rō est Auerrois. tertio de aīa. cōmēto. 36. vbi arguit contra Alexandrū. Idē habeē 12. metaphysice. cōmento. 38. ⁊ 17. Cōfirmaē. oīs copula tio itellectus agētis cū possibili fm ꝙ agēs est precise po tentialis: sꝫ actualitati admixta. q̄ talis copulationis mo dus est motio ad actualitatē maiorē: ⁊ ꝑ ꝯñs cū itellect⁹ agens fuerit copulatus vt agens cū intellectu possibili ꝑ adeptionē intellectoꝝ speculatiuoꝝ: tūc itellectus possi bilis est sūme dispositus ad formalē vnionē. pꝫ tertio de aīa. cōmēto. 36. ¶ Quantū ad scdm articulū. Notanda sunt quedā. primū fm cōmētatorē in libello de beatitudi ne aīe. oꝫ ꝙ reperianē indiuidua: que cōprehēdant hunc intellectū agentē ex necessitate. Prima ꝯgruentia est Cō mentatoris tertio de aīa. cōmēto. 36. q2 ꝯtinuanē artes: q̄ nō sunt ita intētē: neq̄ simplr necessarie. Scđa ꝯgruētia: melius est ꝯseruare entia mālia ꝯtinuata suo principio: a quo depēdēt q̄ nō. Tertia ꝯgruentia: melius est ꝯserua re nām humanā fruentē suo fine q̄ nō. Quarta cōgruen tia. Melius est subaꝫ separatā: cuiusmodi est intellectus possibilis ꝑpetue felicitari q̄ interrupte. Hāc sententiā po nit Cōmentator in libello de beatitudine aīe: dicēs. oꝫ re ceptionē: qua recipit abstracta: esse sine nouatione ⁊ gña tione. ¶ Quinto euidens est rō theologica ad ꝓpositū.[b] sꝫ pertransco. ¶ Notandū scđo ꝙ duplex est in hoīe co gnitio de intelligētijs ⁊ de deo. ṗma est acq̄sitione: sꝫ non ꝑfectione circūscriptiua. si incōplexa: ⁊ si cōplexa est: per rōnes nāles: aut metaphysicales est acq̄sita: ⁊ ista est sciē tia speculatiua nālis: vel metaphysicalis. ⁊ ista nō deno minaē intellectus possibilis aut hō felix: q̄uis sciremus

[b] ¶ Quia xpo hnd… ctus i ppe… tud felic… tabel. ⁊ vi… q in na… turaē xpo… fuit ꝑphe… puidens… vnionē h… bi ⁊c̄.

intelligentiarum quid nois:⁊ eis noia imponere:⁊ de eis
passiones a posteriori demōstrare:imo etiā sciremus qd
rei:⁊ a priori demōstrationes haberemus. Secunda est
intuitiua noticia:qua cognoscimus subas separatas p ea-
rū essentias proprias:⁊ in hac cognitiōe cōsistit felicitas
intellectus pol'is ⁊ hois. Hoc voluit Cōmēta.3° de aia.
cōmē.36°.felicitas nō est aliquid acquisitū p scias specu-
latiuas:sed post ipsarū acqsitionē acqrit:⁊ ꝓpter hoc 9°
metaphy.cōmē.vltimo reprehendit auēpace ponēs ac-
quisitionē felicitatis esse per scias speculatiuas:⁊ ꝓpter
hoc etiā habet 3° de aia cōmē.15°.pro impossi q̄ itellect⁹
agens per sciaȝ speculatiuaȝ sciat:qȝ opȝ intelligere de
scia qua cognoscens ipsum felicitet. ¶ Notandū tertio.
q̄ cum dictum sit:intellectū agentē esse deū:⁊ deū esse fe
licitatē:sequit q̄ intellectus agēs sit felicitas:ideo poni-
mus oēm intell'm felicitari itelligēdo intell'm agentē.iō
solū deus per essentiā est felix. Ois aūt alia itelligentia
per formalē copulationē itellectus agentis secū felicita-
tur:ad hoc eni vt receptiuū sit denoiabile itrinsece ab ali
qua forma:opȝ q̄ recipiat illā : ideo cōsequēter ponimus
felicitatē itellectus possibilis ⁊ hois cōsistere in formali
copulatione itellectus agētis cū itellectu possibili ⁊ cuȝ
hoie ⁊c̄. ¶ Notandū quarto ad hoc vt itellectus pol'is
sit felix:sufficit illi hr̄e itellectū agenteȝ sibi formalr co-
pulatū.⁊ nihil aliud sibi requirit:qȝ tunc forma:que est
felicitas:est in receptiuo cōuenienti apta denoiare felicē:
⁊ nō est impedita ⁊c̄.Sed ad hoc vt itellectus possibilis
habeat intellectū hunc agentē sibi formaliter copulatū:
opȝ ipsuȝ intellectū pol'eȝ esse sufficienter ꝑparatū ⁊ dis-
positū.Sufficiēs aūt dispositio est scia nālis ⁊ metaphy
sicalis:hoc non dicerē:nisi separatorū cognitio quiddita
tiua spectaret ad metaphysicū.Mathemathicalis autē
potius sunt ad exercitandū aios q̄ȝ ad preparandū feli-
citati:vt testat Cōmē.in prologo pmi physicoȝ.Mora-
libus aūt virtutib⁹:aut scientijs:itellectus possibilis nō
indiget:nisi forte per accidēs:⁊ hec accidētalitas ex colli
gantia itellectus possibilis cū homine ortū hȝ.Pro his
aūt duabus speculatiuis scientijs acquirēdis necessaria
est dialetica:vt scdo metaphy.tex.⁊ cmē.15.tangit.Et qȝ
nullus pōt per se inuenire has duas scias:aut in maiori
pte earū:qȝ non cōplent scie:nisi per iuuamentū prioris
ad sequentē:⁊ si nō fuisset por:non fuisset sequēs.2° me-
taphy.tex.⁊ cōmē.2.neccia est ars terminoȝ significatio-
nes exprimēs:⁊ hec nūc est grāmatica:⁊ sic iste quatuor
artes:vel scie ad preparandū felicitati intellectus pol'is
necessario sunt requisite:⁊ sufficiunt. ¶ Notandū qnto.
q̄ ad hoc vt sit homo felix requirit vt intellectus pol'is
sm q̄ informatus felicitate:sit ꝯtinuatus homini:qȝ sit
diligenter ingrente hoie vt in scientijs speculatiuis eru-
diat sufficiēter:sed vltra hoc requirit:vt hāc pfectā spe-
culatiuā cognitionē virtutes morales ꝯsequant:⁊ seque
lā declarat Cōmē.in ꝓlogo primi physicoȝ auctoritate
Alexā.ex perfecta eni cognitione dei gloriosi habet iten
sus amor dei:⁊ fruitio illius:⁊ sic sm ṽtutes morales in-
ducit hō ad viuendū:cū igit fuerit hō sm ṽtutes mora-
les sufficiēter habituatus:sic q̄ cessauerit discordia iter
sensitiuū appetitū ⁊ intellectiuū:sic q̄ rationi regimen
tributum erit sine intrinseco repugnanti:sic q̄ verum
erit dominiū rōnis sup viríb⁹ sensitiuis:tūc cōtinuabit
itellectus possibilis sm q̄ felix homini:⁊ denoiabit ho-
minē felicē.Ex quo pȝ q̄ qȝ in habituatiōe hois sm vir-
tutes ⁊ scientias:magnū tēpus vite hois labit.Dixit Cō
mētator 12° metaphy.cōmēto.38.auctāte Arist.q̄ hō fe
lix paruo tpe durat:tū qȝ multis operabiliū pncipijs nō
nō assentit hō:nisi per longā experientiaȝ:vt 6° ethicoȝ
Arist.ca.14°.Patet scdo q̄ nō cōtingit sine imperio feli-
cē esse:regali eni principatu dnat itellectus appetitui.p̄
politicoȝ. ¶ Notanduȝ sexto.q̄ in hoie felici duo sunt
subiecta:que a felicitate denoiant:vnū ꝓpinquuȝ:⁊ est
itellectus possibilis:aliud mediatū:⁊ est hō. Causa autē
formalis denoians est vna tantū felicitas:que est deus
gloriosus.Causa aūt efficiens est itellectus agens:q̄ qȝ-
cūqȝ sufficienter dispositū informat felicitate.Causa aūt
finalis est:vt hō ⁊ cetera mālia:deo vniant:mālia enim
sm esse coȝ reale nō sunt deo vnibilia:sed sm esse eorū
spūale:qȝ est eē itell'ꝫ specula^tum ꝑparādo itell'ꝫ pol'eȝ:vt
deū recipiat:deo vniūt : ⁊ sic ad finē suū redeūt reditiōe
ꝯpleta.Ex h̄ sequūt aliq̄:p^m q̄ eadē res:q̄ est de⁹ gl'iosus
est causa formalis:qua denoiatur hō felix:⁊ cā efficiens
dans formā.Patet scdo qūo mālīū hō est finis:qȝ in ho
mine vniunt mālia imaterialibus:⁊ sic patȝ qūo hō est
nexus superiorū cū inferioribus:vltra hoc q̄ forma ho
minis sit intelligentia.Patet etiā qūo intellectus agens
est forma intellectus speculatiui:itellectus pol'is:⁊ hois.
ratio primi:qȝ sunt in eodē:⁊ itellectus agens est digni⁹.
hoc tangit a Cōmē.3° de aia.cōmēto.36.⁊ Com̄.30.dixe
rat:itellectus in nobis est cōpositus ex itellectu agente ⁊
speculatiuo.Tū qȝ preparationes subi ad cām mālē re-
ducunt:ratio scdi:qȝ per se intelligit a possibili.rō tertij.
qȝ hō mediante illo operatur:nō intelligo abstrahēdo:
qȝ 3° de aia cōmē.36.etiā ante felicitatē hō illo operaba-
tur abstrahendo:sed eo operat homo in felicitate itelli-
gendo deū:⁊ oia alia:⁊ sic patȝ q̄ȝ lōge relegata est mā a
deo:qȝ ipsa ꝑꝑ potentialitatē suaȝ nō pōt iformare itelle
ctū:vnit tn̄ mā deo:qȝ aliqua mā iformat itellectu qui
informat deo ⁊ successiue ois pma mā informabit itelle
ctu apud Auerroiȝ:sed alie māe alijs formis māliuȝ in-
formant:que forme māles sm eē earū intell'm deo ifor
mant:⁊ sic pȝ q̄ȝtū hoi felici rerum mālium nā debetur.
¶ Notandū septio:cū hō incipit esse felix:ipse icipit in-
telligere intellectū agentē p subaȝ itellectus agentis:qȝ
suba itellectus agētis hois icipit eē itellectio:hoc voluit
Cōmē.3°.de aia.com̄.36.Cū efficiet itellectus agens for-
ma nobis in actu:qȝ erit apud cōtinuationē eius in actu:
tūc itelligemus per ipsuȝ oia que itelligimus:⁊ agimus
p illū actionē sibi ꝓpriā:videmus eniȝ depēdentiā cun-
ctoȝ a pmo:⁊ queādmoduȝ forma est cognitio māe:sic
deus est cognitio alioȝ ab ipso:⁊ qȝ actio propria dei est
deū itelligere p essentiā:⁊ cū hō est felix itelligit deū per
essentiaȝ dei:iō operat actione deo ꝓpria:ex quo pȝ qūo
in hac vnione dependemus ab eo itellectu a quo celuȝ ⁊
nā dependet:vt testat Com̄.12° meta.ꝯ^{to}.38°.differt tn̄
cōtinuatio nr̄a a cōtinuatione pmi celi cū pn⁹:qȝ est itel
lect⁹:q est in fine gaudij ⁊ voluptatis:qȝ pma est sm esse
itētionale:scda vo est sm eē reale:⁊ diceret Com̄.q̄ cōti-
nuatio celi eterna est:qȝ eternū est oē reqsitū ad eā:sȝ cō-
tinuatio nr̄a:licȝ quātū est ex pte dei eēt eterna:est tamē
tpalis.qȝ hō:cui ꝯtinuat:est corruptibilis:⁊ itellect⁹ spe-
culatiuus:quo mediāte itellectui possibili ꝯtinuat:est ēt
corruptibilis.vt dixit Com̄.12° meta.com̄.17°.⁊ 3° de aia.
com̄.5°.vt pȝ supra.Et qȝ in hac dispōne hō est adeptus
intell'm agentē:pȝ qd Com̄.voluit 3° de aia.com̄.5°.Cuȝ
itellectus mālis fuerit copulatus sm q̄ pficit p intell'm
agentē:tūc nos sumus copulati cū itellectu agente:⁊ ista
dispō dr̄ adeptio:⁊ itell's adeptus. ¶ Notādū octauo.q̄
cū itell's agens sit suprema itelligētia:⁊ intell's pol'is sit
ifima:nō pōt nāliter vniri itell's agēs itellectui pol'i im-
mediate:qȝ alie itelligētie nāliter mediāt:iō opȝ q̄ eque
cito sic icipit itell's agēs esse forma:⁊ itellectio isti⁹ hois:
icipiat q̄libet alia itelligētia media iformare hūc hoieȝ.

Ex hoc patebunt apud Ari. et Com. nouē gradus felicitatis: sic nouē sunt apud eos itells felicitabiles: quoꝝ graduū pmus et maximus deo cōuenit: nonus vō et infimus itellectui possibili: medij vero medijs itelligētijs aptāt ordinate etc. qꝛ itellectus cognoscēs deū p plura media remissius cognoscit et iperfectius. iō pma que est sua cognitio p essentiā se pfectissime cognoscit. Scda aūt itelligentia recipiendo cognoscit pmā: licꝫ imediate eā recipiat. Tertia vō mediāte scda: et sic gradatī descēdendo. Hūc ordinē felicitatis tāgit Com. 12° meta. com. 39° qd est maioris itells est maioris voluptatis. ¶ Notandū ī nono. q in iformatione qua itelligētie supiores iformāt intellectū polē est duplex ordo: pmus est psuppositiōis vel originis: et sic qnto itelligētia media est iperfectior: tāto arithmetice in vnione est por: et sic nullo vel vno vel plibus medijs vnit: et sic deus septē media requirit. scda vō intelligētia sex media reqrit. tertia vō qnqꝫ: et sic gradatim descēdēdo vsqꝫ ad octauā itelligētiā: q nullū mediū: qd sit itelligētia in actu: reqrit: [a] et sic patent apud Ari. et Com. octo gradus itellectiue potētie. quoꝝ pmus et minimus est in scda itelligētia: octauus vō et maximus est in itellectu possibili vel est ipse etc. medij vō sunt itelligētie medie. Alius est ordo itentionis: et hic est fm ordinē pfectionis earū: sic q intelligētia quāto nobilior est: tāto est magis intēta: et sic itellectus polis et homo pmitate intētionis in deū gloriosū tendūt. in quo qetant: qꝛ est lux clarissima: ens pfectissimū: et bonū optimū: et sic in maxime eleuato statu huius vite recōdit hō. vt dixit Com. ex nicolao perypathetico. 12° meta. com. 44. p hāc acqsitionē ab hoie inuenit hō in pfectione sua eēndi. vñ scdo phys. cōmē. 70. finis hois fm q ens: est ipsum eē in sua vltima pfectione. et in hac felici vita ē delectatio sine tristicia: vt 2° politicoꝝ tāgit Ari. ¶ Notādū vltimo. q oia pdicta in hoc tā sublimi qsito supposita itells polis multiplicatione: et deū libere et cōtingēter vniri hoi: veritati cōsona sunt: et forte aliquos passus subtiles in theologia nō cōiter itellectos aperientia. [b] Si aūt eternitatē itells polis cū vnitate illius numerali: et deū nāliter vniri homini: et perpetuo obseruaueris: habebis opinionem Cōmenta. bene declaratam.

b Dixit enī magr̄ sui arti auctoritate pauli deū eē caritatē se metibus nostris ī fundentem. et bene dixit: sꝫ cōiter reprehēdat ī hoc.

Quantum

ad tertiū articulū ꝫ determinata. Arguit p. Ari. 2° meta. cōm. p. Sicut nitticoracū oculi ad lucē diei se hnt: sic ase nr̄e itells ad ea q sunt oium nāe manifestissima. Sed niticoracis oculum ipolē est videre solē in rota. g impolē est itellm nr̄m itelligere deū. Scdo ignorantia abstractoꝝ est sicut cecitas itells. 9° meta. tex. et cōm. vlti. sed ipolē est cecū videre. g ipolē est itellm nr̄ꝫ itelligere abstracta. ¶ Tertio equātur itells agens et polis in actiuitate et receptibilitate: qꝛ agens est oia facere eoꝝ: quoꝝ itells polis est oia fieri: g si itells agēs ad imālia eī actiuitatē nō extēdit: neqꝫ possibilis ad illa eī receptibilitatē extēdet. Nō pōt aūt itellectus agēs itelligētias abstrahere: sunt eni de se abstracte. g etc. ¶ Quarto ois nr̄a cognitio ortū hꝫ a sensu: p et scdo posterioꝝ: sed nulla de itelligētijs cognitio ex sensu oriri pōt. g nulla de itelligētijs cognitio est nr̄a cognitio. pꝫ maior. qꝛ obm itells nr̄i ad abstracta nō se extendit. s. qdditas rei sensibilis: vl rei mālis. Tū qꝛ modus se habēdi intells nr̄i: q est in mā: est iproportionalis abstractis a mā. ¶ Ad pm̄ rñdet Com. ibi. q exēplū nō ondit ipossibilitatē: sed difficultatē: silitudo aūt iter oculū noctue et itellm polem est: quēadmodū nō pōt oculus noctue lucē solis in rota ituerī: sꝫ bñ in obtenebrato aere eā videt. ita nō pōt nālr itells polis imediate eēntiā dei ituerī: sed illā ituet in itelligētia multū distāti in pfectione a pma itelligētia. ¶ Ad 2m dimissa trāslationū ꝫdictione. dico q itells nr̄ est aptus imediate videre deū: et clare: sed nō est polē q itells nr̄ existens in statu isto videat deū et clare: iō in intellectu poli est carētia clare et imediate visionis in subo apto nato: et sic est puatio in eo sicut cecitas: quēadmodū eni a solo deo illuminabilis est cecus: ita a solo deo felicitabilis est itells polis. Com. aūt ibi distinguit de ignorātia: fm habitū: q est deceptio p cōpōnē: et ignorantia fm puationē: et est defectus itellectionis: que est formatio: volēs Com. ondere ꝫ auēpa. q felicitas nostra ꝫsistit in simplici itelligētia p cogne: et nō discursiua: aut cōpositiua: dixit q ignorātia: quā hēmus in pn° de itelligētijs: nō est ignorātia fm habitū: sꝫ fm puationē: et in hac ignorātia nō est falsitas qꝛ nō est falsitas sine cōpōne: iō hec ignorātia silis est cecitati: q dicit simplicis forme: puta visionis carētiā: licꝫ sit dissimilitudo in alio: qꝛ a cecitate ad visionē ipolis est regressus: sed ab ignorantia fꝫ puationē ad hitū nō etc. ¶ Cōtra Com. ibi ignorātia iest nobis in postremo et in pn°: g nūqꝫ sumus felices: et sic nō dat a puatione felicitatis ad felicitatē gressus. Rñsio p postremū vite nō itelligo idiuisibile: sed ptē tpe vite vnius hois: qd fm Cōmen. scdo de gnōne. com. 58. est annoꝝ. 70. in duas ptes: non curo q eqles: scdam partē vite illius itelligo: et tunc qui nunqꝫ felicitant: postremū vite eoꝝ agunt in ignorantia: q aūt felicitant: in scda pte etatis felicitant: et multi eoꝝ magnā ptē huius scde etatis degūt nō felices: et quidā parūā: et qdā mediocrē: fm q aliter et aliter sunt complexionati: et magis vl minus studio aut vtutib° intēti: et fm q melioꝝ doctoꝝ vel libroꝝ copiā hñt etc. ¶ Ad tertiū stricte sumpta abstractione: que est de potētia itellectis actu itellecta facere: itelligēdo per po° itellecta: fantasmata: aut quoꝝ operatio est in fantasia: nō se extēdit abstractio ad itelligentias: et hoc mō ptās itellectus polis excedit vtutē abstractiuā itells agentis: qꝛ oia abstrahibilia pōt itells polis recipere: et aliq nō abstrahibilia: vtputa itelligētias: et hō mō vtus agentis ex. edit vtutē abstractiuā eiusdē. Alia est opatio itells agentis: q est copulare intentionē cum fantasmatibus: et sic excedunt itells agēs et polis istā operationē. Alia est copulatio itells agētis cū fantasmatib°: vel cū itellu speculatiuo: et hoc mō equant intells agens et polis respectu eiusdē: qꝛ oia receptabilia in intellectu possibili itellectu agente concurrente vniunt: et oēs intētiones copulabiles cū fantasmatibus: aut cū intellectu speculatiuo ab intellectu poli recipiunt: et sic se extendit itellectus agens ad subas separatas. [c] ¶ Ad quartū cōcedit maior: pꝫ de intellectione separatoꝝ: que presupponit itellectū speculatiuū: et itells speculatiu° fantasmata: qꝛ ab illis ꝫseruat in itellectu poli: et sic negat minor sed cōcedo ad hoc vt itelligamus itellectione: q est suba separata: opꝫ nos sentire sensu iteriori: qui est virtus cogitatiua. ¶ Scdo pn° sint tm̄ decē hoies: quoꝝ qlibet hēat decimā ptē itells speculatiui: et nō hēat aliqd illoꝝ illam decimā: quā hꝫ alter: neqꝫ in toto: neqꝫ in pte: tūc aut itellectus polis est felix: aut nō: nō scdm: qꝛ sufficiēter dispositus est itells possibilis ad iformari ab agente. Si enim intellectus iste speculatiuus ad itellectionē vnius hois haberet: eēt ille hō felix. g et tūc est itellectus polis felix. Nō pmū: qꝛ tūc nō eēt hō felix: qñ itellectus possibilis esset felix: qd icōuenit: qꝛ opatio forme subalis cōicat cōposito: imo melius qꝫ forme etc. ¶ Scdo sequeret q ex modica cogne acqsita vel deperdita felicitas acqreret aut pderet: patet habeat sor. intellectū speculatiuū sibi coniunctū excepto itellecto equi vel alterius: fm enim Com. 3° de aia. com. 36. Manifestū est q cū oia speculatiua

c ... le in felicitate ... ab ... cru ... intellectus speculatiuo sit ... tamen ...

tiua fuerit existentia in nobis in actu: erit tūc ipse copu-
latus nobis in actu: ꝛ cū q̄dā fuerint in potētia: ꝛ quedā
in actu: tūc ipse erit copulatus ſm ptē. ꝛ ſm ptē nō: ꝛ tūc
dr̄ moueri ad ꝯtinuationē. Et manifestū est ꝙ cū iste mo
tus cōplebit̄: ꝙ statim iste itell's copulabit̄ nobiscū oib⁹
modis ꝛc̄. Ex hac auctoritate seq̄ vr̄ ꝙ successiua est itel
lectus agentis acquisitio: ꝛ ꝙ partes habeat intellectus
agens: ſm quarū vnā possit esse acquisitus: ꝛ ſm aliā nō.
❡ Tertio sequit̄: ꝙ eterna intellectione hō intelligit: ꝛ
sic corruptibile intelligit eterna itellectiōe: ꝯsequēs est
impoſſe: qꝛ tunc corruptibile efficeret̄ incorruptibile: ꝛ ſi
nō: tūc ratio Auerrois ꝯ Alexandrū 3° de aīa. com. 36. ad
ꝓbandū ꝙ itellectus possibilis non sit corruptibilis: qꝛ
est itellectiuus imaterialiū: nihil valet. ❡ Quarto seq̄t̄
intellectionē eternā dependere ab itellectu speculatiuo
tāq̄ a dispōne necessario reqsita: ꝛ sic eternū a corrupti-
bili dependere. ❡ Ad pͥmū nō admitteret Com. casum.
qꝛ nō est rationabile habitus esse sic incōnexos ꝛc̄. Tū
qꝛ eo dato: nō esset homo felix: vt patz inductiue: cuius
oppositū habet̄ in pͥmo notabili. Sz eo admisso: ꝛ ꝯcesso
ꝙ nō sit hō felix. dico ꝙ itell's poſſis nō est felix: qꝛ nō est
possibile itellectū possibilē operari aliqua operatione: q̄
non operat̄ homo: ꝛ sic negat̄ ꝙ sit sufficienter disposit⁹
itellectus possibilis. ❡ Ad ꝓbationē negat̄ ꝯſña. Ad h
igit̄ vt itellecta speculatiua sint sufficiēter preparātia in-
tellectū possibilē ad recipiendū itellectū agentē: requi-
rit̄ depēdentia itell's speculatiui a fantasmatibus vnius
determinati hoīs. ❡ Itē possibile est ꝙ ꝯſñe negate nō
sit añs verū: qꝛ possibile est sor. vel pla. intellecta speculatiua
male cōponere: ꝛ sic hr̄e ex illis ꝓpōnes falsas: iō dixim⁹
eruditionē in nālibus ꝛ metaphysica esse dispōnē ad feli
citatē: vt ignorantiā ſm habitū in istis scientijs remoue-
remus. ❡ Ad 2ᵐ q̄madmodū opꝫ in dispōnibus prepa-
rantibus ad aliquā formā subalternā: ad hoc vt forma itro
ducat̄: meliorari dispōnes: donec sufficiāt ꝓ itroductio-
ne forme: ꝛ cū sunt dispōnes ꝓpe cōplemētū: parū est il-
lud qđ est amplius inducendū: quo pauco posito itrodu
cit̄ forma: ꝛ quo nō posito nō itroducit̄: ita ꝓportionabi
liter dicēdū est in cōtinuatione itellectus agētis cū hoīe:
qđ est deuenire ad aliqd modicū in dispōne: quo posito
fit cōtinuatio: ꝛ quo nō posito: nō fit: ꝛ non est signabile
modicū ꝛc̄. ꝓpter diuersitatē magnā cōtingentē in illis:
q̄bus fit continuatio. Successio aūt que tangit̄ ibi: est in
acq̄sitione itellectorū speculatiuorū ꝛ scientiarū specula
tiuarū: ꝛ nō in formatione itellectus possibilis ab intelle
ctu agēte felicitatiua: nō eni intelligo itellectū agētē aut
possibilē hr̄e partes: ſm quarū aliquā acq̄rat̄: ꝛ ſm aliā
nō. Sed itelligo ꝙ disponi ex pte itellectus possibilis: ꝛ
copulari effectiue ex pte itellectus agētis: pōt esse dupli-
citer. s. totaliter vel partialiter: vel perfecte ꝛ imperfecte.
❡ Ad tertiū. q̄madmodū nō est impoſſe a. corpus orga-
nicū corruptibile informari forma apta remanere post
corruptionē eius: ita nō est impoſſe hoīem hunc esse intel
lectiuū intellectione que est eterna: q̄madmodū eni iste
hō est corruptibilis: ꝛ corrūpet̄: ita eterna itellectio desi-
nere apta est eē itellectio istius. Incōueniēs aūt ꝛ impoſſe
eēt ꝙ eterna itellectio eēt eterne itellectio hui⁹ rei corru-
ptibilis: ꝓportionabilr̄ sic̄ supposita eternitate mūdi: sor.
videt solē: ꝛ visuz ē eternū: sz nō ē eterne visuz a sor. neq̄
in eternū videbit̄ ab eodē. Est aūt rō Auerrois apparēs
cōtra Alexādrū: qꝛ itellectus agens ſm essentiā: vel ſm
esse: nō differēs ab eētia: nisi rōne: vnit̄ possibili: sed nō
de visu: qꝛ lux solis vnit̄ sensui ꝑ intētionē. ❡ Ad q̄rtuz
negat̄ ꝯſña: absit eni ꝙ ꝯcedamus deū depēdere: sed cō-
cedimus ꝙ ad hoc vt deus spiritualr̄ informet: requirit̄

dispositio ex pte hoīs: vnde deū esse intellectionē hoīs
ex abundantia diuine ꝑfectionis est.

Tertio pͥncipaliter impossibile est hominem felici-
tari in hac vita. probatur: qꝛ impossibilis est
dispositio sufficienter preparans ad felicitatē: quia om-
nia intellecta speculatiua requiruntur: ꝛ ꝙ habeantur
omnia: est impoſſe: qꝛ cuilibet speciei suū itellectū corre-
spōdet: ꝛ quis ad minus: si possibile est: oīuz accidentiuz ip̄a
intelligit: imo substantiarū: ꝛ ceteris omissis: quis stellas:
aut quas spēs aīaliuz enumerabit in terra: aut aqua: vl' vē
tiuz. ❡ Scđo sequi videt̄ ex determinatis ꝙ possibile
sit itellectū possibilē esse felicē: non existente hoīe felici:
pꝫ: qꝛ sūt cōtinuati esse itellectū agentē hoībus doctis
ꝛ vitiosis: ꝛ nō alijs hoībus. ❡ Tertio dato hoīe felici: se-
quit̄ ꝙ nō carabit patriā: parētes: amicos ꝛc̄. qꝛ sola actio-
ne: que est itellectus agens: intelliget: vt testat̄ Com. 12°.
meta. tex. com. 17. ❡ Quarto si itell's poſſis subas separa
tas itelligit. g̃ nō est recipiēs denudatū a nā recepti: pa-
tet ꝯſña: qꝛ itell's possibilis est de gn̄e itelligentiaruz ꝛc̄.
❡ Ad pͥmū nō diximus dispōnē eē gn̄aliter oēm itellm̄
speculatiuū: qꝛ illud nō videbam bene possibile: sed dixi
naturaliū ꝛ metaphysicaliū cognitionē: ꝛ apparet nobis
ꝙ optime sufficiant: que in libris Ari. ꝛ Com. ꝯtinentur.
Si bene itelligant̄. iō firmiter teneo ipsos fuisse felices:
licet iperfecte: ꝓp aliquas circūstantias finis aliter habē
das q̄ ipsi intellexerint. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ nunq̄ verifi-
cat̄ ꝯclusio illa: tñ imaginabile est ꝙ verificet̄: qꝛ licz fe
licitas ꝛ felix se habeāt: sicut cōcretū ꝛ abstractū: ꝛ respe-
ctu itellectus possibilis nulla alia circūstantia requirat̄
vltra hoc ꝙ felicitas ipsum informet. tñ respectu homi-
nis alie circunstantie requirunt̄: vt virtutes: quas stat nō
inesse stante copulatione. a ❡ Ad tertiū negat̄ ꝯseque-
tia: qꝛ ſm Com. 3° de aīa. com. 5°. Illud qđ intelligit itelle
ctus mālis ex formis abstractis. v. g. ex itelligētia agēte:
nō impedit ipsum itelligere formas mālēs. Et cōfirmat̄:
qꝛ forme mālēs sunt remote preparātes ad receptionē
intellectus agentis: qꝛ ſm Com. 3° de aīa. com. 36. intelle
ctus poss's est subm̄ itellectus speculatiui ꝛ agētis: ꝛ rōne
ꝯtris: scꝫ: quo generabile: ꝛ: cuius est intellectus specula-
tiu⁹: sit mā: eterni: cuius est itellect⁹ agens: ꝛ soluit: lz gn̄abile nō
possit eē mā: pōt tñ esse quasi mā: nō instrumentū: sed q̄si
instrm̄. ❡ Ad q̄rtū respōdet Com. 3° de aīa. com. 5°. non
opꝫ ꝙ nō sit itelligētia imo nō opꝫ ꝙ nō sit itelligentia
in actu: sed requirit̄ ꝙ nō sit in actu illa intelligentia: quā
dꝫ recipe. Idē 3° de aīa. com. 4° ꝓpositio dicens: ꝙ reci-
piens dꝫ esse denudatū a natura recepti: itelligit̄ a nā il-
lius recepti: ꝛ nō a nā sui gn̄is: ꝛ maxime remoti: ꝛ maxie
eius qđ dictū est ſꝫ equiuocationē. Ex dictis in hac que-
stione satis pꝫ qđ dr̄ a Comē. p. de aīa. ꝛ Arist. tex. ꝛ com.
47. aliqđ itelligere est res itellecta: qꝛ deus est itelligere
hoīs felicis: ꝛ intellectū eādē itellectione ꝛc̄. Et in hoc pꝫ
cōcordantia multoꝝ supra dictoꝝ cū presentibus.

Quartum dubiuz quid sit copulatio?
Rñdeo ꝙ est preexistentiū
vnio. Ex quo pꝫ ꝙ copulatio differt a gn̄ōne:
qꝛ in generatione forma incipit esse: sed in co-
pulatione non: patz scđo ꝙ mixtio ad sensum
superaddit copulationi diuisionē partiū: vt pꝫ primo de
generatione. tex. com. 85. pꝫ tertio ꝙ mixtio vera: licz nō
intelligat̄: nisi post segregationē: requirit tñ alterationeꝫ
mixtibiliū: donec fiat forma media: pͥmo metaphy. com.
16°. ꝛ pͥmo de generatione. tex. ꝛ cōmē. 90. Ex his apparet
quare Alex. ſm ꝙ infert Cōmē. 3° de aīa. com. 20°. posuit
itellectū: qui est in potētia: esse in nobis per generationē
ꝛ non per cōtinuationē. Quia igit̄ preexistunt intellectus

a Nō tñ possē est eā verificari: qꝛ oīs ma lus ignorās. tertio ethico. capi. 3.

ꝛ mã ipsi cõposito: ideo cũ vniunt vocat vnio illa copulatio: triplex aũt ad ꝓpositũ est pncipalis copulatio: cuiꝰ quodlibet mẽbrũ bipartit. Prima est intellectus possibilis corpori. Scda est intellectus agẽtis possibili. Tertia est itellectus agẽtis homini. Prima copulatio est duplex: quarũ pma est copulatio ſm esse: ꝛ ista incipit iste homo esse: ſm eni Cõmẽta. 3° de aĩa. com. 20. intellectus qui est in potẽtia: pus copulat nobis ꝙ intellectus agẽs. Ista aũt prima copulatio: aut est ſm operationez: aut ſm esse. Non primuz: q2 3° de aĩa. com. 36. ista actio: que est creare itellecta: ꝛ facere ea: est pꝯ in nobis ꝙ actio: que est intelligere: ergo illa prima copulatio est ſm esse: patz ꝯñtia a sufficienti diuisione: ꝛ hec est copulatio per nãz: ꝛ est vnio itellectus huic mãe: ꝛ nõ huic homini: q2 materia prefuit: sed nõ hic homo. Copulatiõe aũt que est ſm operationẽ: [a] incipit iste homo itelligere: ꝛ illa copulatione nõ incipit eẽ iste hõ: sed incipit iste homo esse itelligens: ꝛ ista copulatio est copulatio homini: ꝛ est posterior prima per multos annos. ideo scdo phy. tex. cõmen. 5v. puer nõ hz ꝓpositũ. ꝛ Cõmẽ. ibi: puer nõ hz cognitionez: ꝛ nõ loquit de sensitiua: vt pz: sed de itellectiua: ꝛ sic a puero vel infante negat operatio itellectus: ꝓpter indispositionẽ sensuũ: nõ tamẽ exteriorũ: sed interiorũ: a qbus nõ negat suba intellectus. ¶ Scda est copulatio itellectus agentis cũ mãli. Et est duplex: vna est agentis cũ passo ꝛ ista incipit itellectus agens abstrahere a fantasmatibus istius. Istam autem copulationem intellectus agentis in isto nulla copulatio intellectus agentis precessit: nisi copulatio in potentia: que non est aliud ꝙ posse copulari: de qua nõ est nũc sermo: nõ eni dixi supra ꝙ itellectus possibilis prius poterat copulari huic mãe anteꝙ copularet. Patet 3° de aĩa. com. 36. Alia est copulatio intellectus agentis cũ materiali: ꝛ est copulatio forme: q2 si ista copulatio incipit esse: ista copulatione icipit itellectus agens eẽ forma: ꝛ intellectio itellectus possibilis: ꝛ ista copulatione reddit intellectus possibilis felix. Et isti copulationi copulatio intellectus agẽtis vt agẽs est: est potẽtialis vel totaliter: qñ iste hõ existit: ꝛ non icipit aut incepit itelligere: vel partialiter: quãdo iste homo intelligit aliqua [b] ꝛ aliq̃ non. ¶ Tertia est copulatio intellectus agentis nobiscũ: ꝛ est duplex: prima est agentis vt agens est: ꝛ fit quãdo vnit intellectus agens: vt agẽs est possibili: q2 quãdo incipit iste homo itelligere: incipit itellectus iuuare ipsum: licz potius: q2 intellectus agens incipit abstrahere ab istius fantasmatibꝰ: icipiat iste homo intelligere ꝙ ecõtra. vnde 3° de aĩa. com. 36. copulatio est causa itellectionis: nõ aũt itellectio copulationis. q2 presupponit copulatio intellectioni: ꝛ nõ ecõtra. Alia est copulatio itellectus agẽtis cũ hoie: vt forma est: ꝛ est copulatio: q̃ intellectus agens incipit esse itellectio istiꝰ hois: ꝛ fit quãdo vnit itellectus agẽs possibili: vt forma possibilis: q2 tunc incipit iste homo esse felix: ꝛ hec copulatio nõ est nisi in etate perfecta. Intelligo de facto: non de possibili: q2 ista copulatio presupponit intellectũ possibilem sufficienter preparatũ speciebus materialiũ: nõ dico omnibus: [c] dependentibus a fantasmatibꝰ istiꝰ: cui copulat intellectus agens vt forma: patet 3° de aĩa. com. 5° ꝛ 36. Comparat etiã intellectus agens intellectui speculatiuo vt forma: ꝛ posset poni quarta vnio vel septima copulatio. Patet 3° de aĩa. cõmẽto. 36. omnis actio facta a cõgregato duoꝝ diuersoꝝ necesse est vt alterũ duorũ sit quasi mã: ꝛ instrumentuz: ꝛ aliud sit quasi forma aut agens: ab istis autẽ duobus prouenit scientia ꝛc. ¶ Itẽ omnia duo: quoꝝ vnum est subm: ꝛ quoꝝ alterũ est perfectius altero: necesse est vt respectus pfectioris ad imperfectius sit respectus forme ad mãm: licz ad aliã itentionẽ vadat ꝛc. Reducant hec ad familiare exemplum. Quãdo nascit Sor. [d] tunc copulatur illius corpori itellectus possibilis ſm esse: apud Auerroim. scdm eni veritatẽ: tunc incipit iste itellectus possibilis esse: ꝛ sic nõ est copulatio. Eo aũt crescente ad annos discretionis: ꝛ incipiẽte itelligere: cõtinuat vel copulatur itellectus agens: vt agens materiali intellectui: ꝛ etiã Sorti: ꝛ etiam itellectus possibilis Sorti cõtinuat ſm operationẽ: que est intelligere: ꝛ sic fiunt tres copulationes: ꝛ posset addi alia: que est vnio fantasmatis vel melius rei fantasiate cũ intellectu possibili: q̃lis eni est vnio coloris ad visum: talis est vnio rei fantasiate ad itellectũ possibilẽ: in vnione eni coloris visui redditur color visus: ꝛ nõ videns: ꝛ reddit homo videns ꝛ non visus: ita in vnione rei fantasiate ad intellectũ possibilem redditur res fantasiata intellecta: ꝛ non itelligens: ꝛ homo redditur intelligens: ꝛ non itellectus: sed paries subiectus colori nõ reddit videns: q2 visio nõ est forma illius. Sorte aũt accedente ad etatẽ perfectaz ſm varias cõplexiones: impedimenta vt corporis labor ſm Aristo. 8° politicoꝝ vel cõmoda: exercitia: virtutes ꝛ scientias: tardari põt: ꝛ accelerari vnio intellectus agẽtis vt forma intellectui possibili: ꝛ sic eorũ felicitas. Ex his apparet quid. com. 36. tertij de aĩa. voluit Cõmenta. dicens. intellectus materialis nõ copulat nobiscũ per se ꝛ pmo: sed non copulat nobiscũ: nisi per suã copulationẽ cuz formis imaginabilibus: loquit eni ibi de copulatione ſm operationẽ ꝛc. Et hec volumus pro quarti quolibeti complemẽto sufficere. Et ad q̃ntuz accedamus: qḋ inter ceteros breuius duximus pertranseundũ ꝛc.

¶ Alexandri Achillini Bononiẽsis de itelligẽtijs.

¶ Quolibetũ Quintum.

Conclusio responsiua ad quesitũ latitudo intellectuũ nõ est vniformiter difformis: q2 si sic: vna intelligẽtia aliã indiuisibilr excederet: ꝛ sic per solã additionẽ perfectionis punctualis intelligentie inferiori fieret intelligentia inferior eiusdem vel equalis perfectionis cum proxima superiori intelligentia: saltẽ ad imaginationem: ꝯsequens falsum: q2 punctũ additũ puncto: aut cõtinuo: nõ facit maius. Primo de aĩa. com. 70. ꝛ primo de generatione. com. 8. arguendo. ꝛ 6° physi. com. 2°. aut nõ essent dabiles due intelligẽtie inter quas non daret intelligentia media: qḋ est inconueniens: ꝙuis enim eẽt iter quascũqz intelligentias dabilis itelligẽtia media: nõ tñ dat. Scdo si sic: ꝛ intelligentie sunt nuõ finite: tuc darent tres intelligẽtie imediate se habentes: vt. a. perfectior ꝙ. b. ꝛ. b. ꝙ. c. tunc quero an. a. plus excedat. c. ꝙ. b. aut nõ. si sic. g̃ nõ indiuisibilr se excedunt. Patet ꝯña: q2 ex duobus excessibus indiuisibilibus nõ resultaret maior excessus: ꝙ ex vno illoꝝ: si nõ. a. nõ excedit. b. sed sunt equalia: pz ꝯña: q2 eq̃lẽ excessuz hñtia supra tertiuz sunt eq̃lia. p° cõmunis sententia euclidis: ꝛ sic equalr distarẽt a nõ gradu entis. Tertio ex fundamẽtis theologicis: nulla latitudo terminata ad extremũ ifiñ ẽ vniformiter difformis: sed latitudo itelligẽtiaꝝ est terminata ad ifinitũ. g̃ ꝛc. Quarto possibile est deum creare intelligentiã perfectiorẽ his que sunt. ergo ꝛc. Quinto si sic: infinite intensa esset aliq̃ itelligentia citra primam.

Sed dubitat vtrum quarũcũqz intelligentiarũ perfectio attẽdatur penes approxpinquationẽ summo. Respondeo ꝙ nõ: quia si sic: nullius perfectionis esset summuz: quia eiusdem ad se nulla est propinquitas: sed idẽ

citas. Sed de existentibus citra summũ. Respondeo q non: q2 si sic: nulla itelligentia citra primã esset alicuius perfectionis: q2 nulla intelligentia citra primã est ppinqua prime: qi inter quecũq3 infinite magna est distantia nulla est ppinquitas: sed cuiuslibet intelligentie citra primã infinite magna est distantia a pma: q2 finiti ad infinitũ nulla est propinquitas. imo nulla est pportio. primo celi. tex. z com. 52. z. 64. z. 8. phys. aliqualiter. tex. com. 15. ¶ Scdo. si secũda intelligentia esset dupla ad tertiaʒ mensurando ab infinito: oportet scdam intelligentiã eẽ subduplã infinito: z tertiã subquadruplã zc. Et sic sequitur infinite magnã esse intelligentiã citra primaz: aut q finitũ finities sumptũ reddit infinitũ. ¶ Tertio in codẽ casu sequit̃ scdaz itelligentiã equaliter [a] distare a tertia z prima: ergo si infinite distat scda a pma: infinite distat scda a tertia: vel si finite distat scda a tertia: finite distat scda a prima. Sed apud phylosophos cõcedentes pmũ esse finitũ. Quero: cum pportionant̃ perfectiones: an pportionent̃ Geometrice vel Arithmetice. Si primũ respondeo q nõ: q2 si esset gradus summus. vt. 8. gradus vt sex esset subduplus ad gradũ. vt septẽ: qi in duplo minor est ppinquitas sex ad octo q̃ septẽ ad octo. ¶ Scdo sequit̃ q gradu. vt quattuor non esset gradus subduplus: [b] q2 nõ esset gradus eo in duplo minus ppinquus. ¶ Tertio. in formis intensibilibus in infinitũ ppinquior est aliquis gradus gradui vt octo q̃ gradus vt septẽ: z tñ nõ infinite intensus est aliquis gradus citra summũ: neq3 summus gradus est infinite intensus: neq3 infinite remissus est gradus vt septem. Si aũt pportione Aritmetrica cõparant̃ perfectiones: cõcedo q qualis est pportio ppinquitatis ad propinquitatẽ: talis est pportio perfectionis ad perfectionẽ: qi eni ppiquitas septẽ ad octo est maior ppinquitate sex ad octo per vnuz gradũ: ideo perfectio gradus vt septẽ est maior pfectione gradus vt sex p vnũ gradũ: hoc potuerit voluisse Ari. z Com. 4. metaphysi. com. 18°. Necesse est vt sit verũ: cui appropinquat: qd est maioris veritatis. z 5° metaphysi. cõmento p̃. Omnia de pmo pncipio dicunt̃ sm comparationẽ ad dignius dici pncipiũ: diuersimode tñ. s. sm propinquũ z remotũ: z secũdo de generatione. com. 59. impoẽ est in istis rebus eẽ simplr nobile: pp̃ter remotionẽ a prĩa causa. Et 5° meta. com. 16°. Illud est prius: qd est primo ppinquius. Et 2° celi. com. 66. inuenies perfectionẽ attendi penes propinquitatẽ perfectissimo. Et 12° metaphy. com. 51. Res composite nõ addant sibi in nobilitate adinuicẽ nisi in paucitate compositionis: z ppinquitate eorũ primo simplici in illo genere. Et scdo de gnõne. tex. com. 59. impossibile est oĩa semp remanere eadẽ numero: pp̃ter longe distare a pmo pncipio: z pmo de aĩalibus. dispões aĩaliũ manifestant̃: cum ad hoiez comparat̃. Si aũt intelligat̃ cõsequentiã hanc valere. a. est propinquius perfectissimo q̃. b. ergo. a. est perfectius. b. nõ est verum: q2 per q̃ttuor gradus: gradus medius est ppinquior gradui sũmo q̃ non gradus: z tñ nõ est perfectior gradus vt q̃ttuor non gradu: q2 non gradus nullã dicit perfectionẽ illius latitudinis: cuius est nõ gradus: cõsequẽs tamẽ verũ est: vt in pluribus. vbi antecedẽs est verũ. De geometrica etiaʒ proportione intelligendo: cõcedo q qualis est proportio geometrica propiquitatũ ad summũ: talis est proportio geometrica excessuuz quib9 gradus sũmus excedit gradus remissos: quorũ ppinquitates comparant̃. Remanet igit̃ q̃si cõcludẽda est geometrica perfectionũ pportio vt arguemus ex geometrica pportione distantiarũ a non gradu perfectionis. Patet in formis acquisibilib9 per alterationẽ successiuã: q2 quorũcũq3 graduũ recedẽtium a nõ gradibus tanta est proportio quanta est mutationũ quibus recedunt: sed mutationuʒ precise tanta est pportio quanta est distantia inter terminuʒ a quo z terminũ ad quẽ: g̃ graduũ recedentiũ a non gradibus tãta est proportio quanta est pportio distantiaruʒ termini a quo: qui est nõ gradus: z termini ad quẽ: qui sũt gradus distantes: nõ tamẽ distantia a nõ gradu est causa intensionis. Patet exemplo: q2 dato calefactibili medio inter aquã z ignẽ: distantia ab aqua non est causa quare calefactibile sit calidũz: sed caliditas in ipso recepta est cã formalis: z virtus calefacientis effectiue. Sed non gradus est id a quo mensurat̃ intensio: z apud multos intensio ex propinquitate ad summũ cognoscit̃: licz nõ inde mensuret̃. Eodẽ modo intensio motus mensurat̃: vnde octauo phy. tex. com. 76. Omnia eni quanto magis remouẽtur a quiescente tanto velocius mouent̃: z licz vba aperte sonẽt: aliqua tamẽ diuersitas est in snĩa: vt pz ex com. ibi. [c] velocitatẽ tamẽ motus mensuramus penes pportionẽ agentis supra resistentiam tanq̃ penes causaʒ: z penes spatiũ pertransitũ verũ zc. vel formã zc. tanquã penes effectũ nobis faciliter notum.

a Impro- prie seʒ q̃ ad finite vel ifinite distare.

b Et a for- tiori nullo minus in remiso q̃ grad9. vt quattuor.

c Intẽdit in motu nĩhil pprinquiora se- cta velocius mouentur ce- teris parib9.

Contra perfectio itellectus possibilis est nota: z distantia eius a nõ gradu: non ergo distantia eius a nõ gradu nõ est mensura. Patet ↄsequẽtia: qi incertum nõ mensurat certũ. ¶ Scdo: nulla pfectio mensuratur per priuationẽ vel distantiã a priuatione vel negatione: sed nõ gradus est priuatio vel negatio perfectiõis. ergo zc. patet maior: q2 quelibet perfectio infinite distat a priuatione q2 infinita est distantia inter esse z non eẽ. ¶ Tertio ex determinatis: cũ distãtia secũde intelligẽtie a nõ gradu entis sit finita: sequit̃ itelligẽtias medias esse finitas: cõsequẽs probat̃ esse falsuʒ: q2 si sic: sit a. itelligentia in duplo perfectior. b. tunc dabilis est alia itelligentia: puta. c. eiusdẽ rationis: cum. b. z in duplo pfectior b. z tñ non attingeret ad perfectionẽ. a. etiam dato q in ifinitũ perficeret̃. c. ergo infinitus est excessus inter. a. z b. tũ q2 imaginabile est. a. habere ad aliquid sui maioreʒ pportionẽ q̃ sit dupla. imo in ifinitũ magnã: sed qõlibz ipsius. a. est duplũ ad. b. ergo. a. est plusq̃ duplum ad. b. Tum qi imaginabile esset. a. itelligentiã bipartiri. scilicz in id quo equat̃. b. z in id quo excedit. b. Patet ↄsequẽtia. q̃rto phy si. tex. com. 71. cõsequẽs est falsuʒ: q2 eẽntia z presertim itelligẽtie in idiuisibili consistit. Tum quia si ex oĩbus intelligentijs medijs iter. a. z. c. conflaret̃. b. intelligentia: infinite pfecta eẽt. b. intelligentia: z infinite excederet. c. sed. a. nunc plus excedit. c. q̃ tũc excederet. b. ergo infinite perfectionis est. a. ¶ Quarto. tertio topicoꝝ: z quinto phy. com. 19. Albius est qd nigro est impermixtius: ergo attendit̃ intensio penes minorẽ admixtionẽ cũ cõtrario. ¶ Ad primũ: z si nõ cognoscat̃ distantia a nõ gradu perfectionis intellectus possibilis: est tamẽ cognoscibilis. ideo licz non certificet nos de perfectione intellectus possibilis: tamẽ est apta nos certificare: ideo cum illa sit mensura quo ad rem: esset etiã mensura quo ad nos: si eẽt a nobis cognita. ¶ Scdo dico q perfectio rei ignorata eius distãtia a nõ gradu: nõ perfecte cognoscit̃ ab ignorante distantiã illã: z sicut perfectio rei est imperfecte cognita ex perfectione operationis aut aliunde ita distãtia ex eodẽ medio est imperfecte cognita. ¶ Ad scdm: nego maiorẽ cũ pbatione: q2 quodlibet ens tantũ distat a non esse: quantũ est: vt dictũ supra: sed quodlibz preter primũ est finitũ. ergo qõlibet citra primum finite distat a sui non esse. ¶ Ad tertiũ inter intelligentias nõ est signabilis pportio ppria: qi proportio ppria est habitudo quantitatũ: licz inter eas cõcedat̃ proportio que

reperitur iter ea que per modū quātitatis imaginentur.
Negaſ tamē cōſequētia:que ibi occulte īnuiſ:ſunt fini-
ta:ergo ſignabili ꝓportione ꝓportionabilia:q₂ angulus
rectus in angulū contingentie ⁊ portionis circuli patiſ.
tertio elementoꝝ ꝓpōne.15.⁊ tamē vtroq₃ eorū eſt finite
maior ⁊ in nulla ſignabili ꝓportione maior. Addunt alij
qui ꝙ corpus eſt maius ſuperficie:⁊ in nulla proportiōe
maius:q₂ proportio eſt ſolū iter quantitates eiuſdē gene
ris:cuiuſmodi nō ſunt longitudo cū latitudine:aut ꝓfun
ditas cū aliquo illoꝝ.pȝ a cāpano.5.elementoꝝ diffini-
tione tertia:ideo dicūt ꝙ corpus excedit ſuperficiē indi-
uiſibiliter:ideo in nulla ꝓportiōe excedit:q₂ quātūcūq₃
modicū imaginaremur ſuperficiē fluere in ꝓfundū:cau
ſaret corpus. Et ſi Ari.8° metaphy.cōmēto.10.dixit ſpēs
rerū ſe habēt ſicut numeri:nō intelligit ꝙ ſolaȝ propor-
tione rationalī ꝓportionabiles ſunt ſpēs rerū quemad-
modū ſola ꝓportione rōnali ꝓportionabiles ſunt nume
ri:q₂ ſi.a.intelligentia eſſet dupla ad.b.intelligentiam ⁊
imaginaremur.c.intelligentiā mutari a deo a.c.ad.a.tūc
aut aliquādo eſſet proportio.c.ad.b.ſicut proportio dia-
metri quadrati vere ad coſtā ſuā:⁊ ſic iter illa eſſet ꝓpor
tio irrationalis:q₂ medietas duple:aut nō:⁊ tūc eſſet trā-
ſitus de extremo ad extremū:⁊ nō per mediū. Sed intel
ligit philoſophus:ſicut nō danſ due numeroꝝ ſpēs equa-
liter diſtantes ab vnitate:ſic nec due ſpecies danſ equa-
liter diſtātes a nō gradu entis. Scdō ſicut quacūq₃ vni-
tate addita vel remota variaſ numerus:ſic quacūq₃ dif-
ferentia eſſentiali addita vel ſubtracta nō remanet eadē
ſpecies:patȝ ibi in com. Tertio:ſicut maior numerus cō
tinet minorē:ita vna ſpecies eſt cōtinēs aliā in perfectio-
ne:eminēter tū. Quarto ſicut numerus minor eſt in ma
iori nō actualiter:[a] ita ſpēs imperfecta eſt in ſpecie perfe
cta:nō actualiter. Quinto quēadmodū in numeris in in-
finitū aſcendiſ:ſic in ſpeciebus. Sexto quemadmodū
numeroꝝ diuiſio nō in īfinitū ꝓcedit:ita neq₃ diffinitio-
nū diuiſio. Septimo quēadmodū in numeris nō eſt ma
gis aut minus.ſic multe ſunt forme:in quibus nō eſt ma
gis aut minus:⁊ quēadmodū omnis numerus diſtat ab
vnitate:ita omnis intelligentia per quantū imaginari dȝ
⁊ non per punctū. Ad caſuȝ igiſ argumēti ſignatis.a.⁊.b.
intelligentijs:q₂ nō in infinitū modica aut magna eſt.a.
quātitas:licȝ infinite modica ſit aliqua quātitas:admiſ-
ſo ꝙ.a.ſit duplū ad.b.⁊ cū dicis dabile eſt.c.eiuſdē rōnis
cū.b.duplū ad.b.negaſ a philoſophis ⁊ a multis theolo-
gis.cū diſtinguo:quedā eſt perfectio que mēſuraſ penes
nō gradū ꝑfectionis entis:ſic ꝙ qualis eſt ꝓportio geo-
metrica diſtantie ad diſtantiā:vel arithmetrica talis eſt
ꝓportio perfectionū ſic diſtantiū.⁊ de hac negaſ aſſum-
ptū. Alia eſt perfectio:que menſuraſ penes diſtantiam a
nō gradu ꝓprie ſpeciei:⁊ eſt.b.intelligentiā diſtare a nō
gradu ꝓprie ſpeciei:idē ꝙ ipſaȝ eſſe aliquāte ꝑfectionis
in ꝓpria ſpecie. Qō aūt differāt iſte ꝑfectiones pȝ in qua
litatibus itenſibilibus:q₂ qualibȝ ſpecie imꝑfectiori ca-
liditate pōt caliditas plus appropinquare nō gradui cali
ditatis ꝙ̄ ſpēs imperfectior caliditate appropinquet nō
gradui entis:nō eni datſ minima caliditas intenſiue ſaltē
in exiſtens:quicūq₃ enim gradus caliditatis remiſſus po
teſt eſſe terminus:ſuperior:vel inferior:incluſiue:vel ex-
cluſiue:alicuius diſtantie:⁊ alicuius medij intrinſecuȝ:
equaliter:vel inequaliſ:diſtās ab extremis. Scdō remiſ-
ſa.a.caliditate ad nō gradū ꝯtinue:equaliter diſtabit ca-
liditas a nō gradu entis:ſicut in ꝓncipio:q₂ erit continue
eiuſdē ſpeciei:⁊ tamē cōtinue minus ⁊ minus diſtabit a
nō gradu caliditatis. Tertio caliditas a nō gradu calidi
tatis diſtat ſolū ꝑ media eiuſdē rōnis:⁊ a nō gradu entis
diſtat per media alterius rōnis. Quarto intenſa calidita-
te a nō gradu caliditatis:ab īfinite modica caliditate in-
cipit intendi caliditas:ſed nō ab īfinite modica qualita-
te aut ente. Quīto:trāſmutato ſubō ab albedine in nigre-
dinē:pertenit ſubm ad nō gradū albedinis:⁊ nō ad non
gradū coloris aut entis. Sexto ſi non poſſet eſſe:q₂ non
gradus albedinis eſſet non gradus coloris aut entis:ſe-
quereſ nō albū:ergo nō coloratū vel nō ens:⁊ ſic ab in-
feriori diſtributiue ⁊c̄.valeret ꝯña. de hac aūt perfectio-
ne ſpecifica:eſto ꝙ aſſumptū eſſet verum:q₂ poſſibile eſt
ꝙ aliquid cōtinue equaliter diſtando a non gradu entis
in infinitū plus diſtare aut minus a nō gradu ſpeciei ꝙ̄
prius:⁊ ſic nō ſm augmentū vel decrementū perfectio-
nis ſpecifice augeſ vel minuitur perfectio entitatiua:aut
ecōtra. Negaſ etiā conſequētia q₂ infinita pedalia late-
raliſ addita nō augēt lōgitudinē:aliqualiſ eniȝ aliter eſt
accipere perfectionē entitatiuā ⁊ latitudinē ſpecificaȝ il-
lius ꝑfectionis:q₂ infinite magnā latitudinē poſſuȝ acci
pere in.a.itelligētia:ſed tātum finitā perfectionē entita-
tiui. ❡ Correlariū:ꝙ̄uis inichilatis duabus intelligen-
tijs:ille eque cito veniāt ad nō gradū entis:ſicut ad non
gradū ꝓprie ſpeciei:nō tū equaliter diſtabant ab illis:q₂
nō trāſiuerunt per media ꝑfectionis entitatiue:⁊ quan-
tūcūq₃ diſtaret intelligentia.a.a non gradu ꝓprie ſpeciei
per duos gradus:⁊ a nō gradu entis per duos:adhuc nō
equaliter diſtaret ab illis nō gradibus:q₂ diſtantie alte-
rius rationis nō cōparātur ſaltē icōplexe. ❡ Ad confir-
mationē pmā in abſtractis ⁊ ſimplicibus:q₂ nō habēt
aliquid ſui:ideo negatur antecedens:ſed in qualitatibus
intenſibilibus:verificatur antecedēs:⁊ negaſ cōſequen-
tia:licȝ eni eēntie rerū cōſiſtant in idiuiſibili:ſic ꝙ auge-
ri nō poſſint:aut minui:q₂ nō fit intenſio forme ſm gra-
dus ꝑfectionis eſſentialis:nullā eni eſſentiā pōt deus in-
tendere aut remittere quo ad gradū perfectōis eſſentia-
lis:niſi vertat eā ad aliā ſpēm:q₂ qualitercūq₃ varieſ in-
telligētia:aut remanet eiuſdē nāe vt prius:⁊ ſic eſt equa
lis perfectionis eſſentialis vt prius:aut nō remanet eiuſ-
dē nature:⁊ ſic vertiſ in aliā ſpēm ſuperiorē aut inferio-
rē:aut ſub nulla manet:q₂ totaliter annihilaſ. Nō tamē
ſunt punctalis perfectōis.i.īfinite modice ꝑfectionis:q₂
quelibet diſtātia diuiſibili diſtat a nō gradu entis:⁊ ſic
ſi imaginareſ habere ad aliquid ſui proportionē duplā
vel infinite magnā:hoc eēt ſolū loquēdo de perfectione
determinate nature ſm ꝙ recedit in ſua nā a nō gradu
ſue nāe determinate:ſed cuȝ cōparaſ.a.ad.b.eſt cōpara-
tio ſm diſtantiā a nō gradu entis. Nō enim comparari
debēt vt nō ſunt in eadē latitudine. ❡ Ad ſcdām cōfir-
mationē negaſ aſſumptū in cōtinētibus eminēter ⁊ ex-
cedētibus alteri' rōnis. ❡ Ad tertiā nō admittiſ caſus.
q₂ ſi alterius rōnis ſimplicia eſſentiā cōſtituūt:opȝ vnū
eoꝝ eſſe vt forma:⁊ reliquū vt mā. Sed admiſſo caſu.b.
eſt finita quidditatiue.ſi eni īfinite partes pedalis ꝓpor
tionales ſm ſubduplā proportionē addereſ:efficereſ
maius expedali ⁊ additis:nō tū īfinite maius:ſed precise
in duplo. Signatis eni extremis vt in argumēto.ſ.a.⁊.c.
ꝯcediſ a theologis in īfinitū poſſibilis ꝓceſſus in medijs
itelligentijs:nō tamē equaliter ſe excedētib' exceſſu cer
to:quātūcūq₃ eni parū excedit.a.b.in īfinituȝ diuidi pōt
exceſſus ille ſubduplādo vel ſubtriplando ⁊c̄.⁊ ſic inter
illas imaginabilis eſt eque velociter proportionabiliſ de
ſcenſus a maiori in minorē:⁊ ecōtra aſcenſus.ſaltē vſq₃
ad certā partē illius exceſſus. Sed ſi extremū ſupra non
ſignareſ:imaginato aſcenſu ſm eandē proportionē:non
dareſ vltimū:ad qō perueniret:⁊ nō eſſet hic ordo īfini
tus ſimpliſ:imo poſſet deus aliū ordinē ꝓducere:cuius

[a] Quia pars quantitatiua eſt in toto in potentia.

quelibet pars esset in duplo vel in quadruplo ⁊c̃. pfectior alia parte correspōdēte illi in alio ordine. ¶ Ad quartū negaṫ cōsequētia. Ad Ari. vel mixta ibi sunt contraria: ⁊ tūc quāto ibi est minus de vno: tāto est ibi plus de alio: itelligo arithmetrice respectu medij latitudinis: q̄ꝛ quāto vnū cōtrariū per plures gradus est supra mediū latitudinis eius tanto per plures est alterū infra mediū: donec deueniaṫ ad summū: qđ est simpl'r impermixtū: saltē supposito ꝙ oporteat latitudines cōpleri: ⁊ vt impermixtius verificeṫ de summo: intelligiṫ impermixtius verificari de minus permixto: ⁊ de nullo modo permixto: eiusdē tñ speciei specialissime cū permixto: aut permiscibili: non tamē opꝫ dictū Aristo. intelligi vniuersal'r in oībus remissis: q̄ꝛ aut forte in elītis latitudines qualitatū primarū nō cōpleṫ: aut q̄ꝛ non oīa remissa habēt cōtrariū: cui permisceanṫ: vt lumē ⁊c̃. sed supposito ꝙ ꝯria nō cōpatianṫ se in gradibus remissis itelligiṫ impermixti⁹. idest distantius a nō gradu ⁊c̃. Hec pro nunc de intelligentijs dicta sint: vt ex his facile sit cōphēdere qd tīdēdū sit ex fundamētis Ari. ad difficultates phōꝝ ꝯ ipꝫ determinātiū: vt euidēter cognita opione Ari. qd in ea falsum sit refutādū: aut verū eligēdū: lucide cogſcaṫ ad magnificētiā summe veritatis: cui sp̄ sint laus honor ⁊ glīa.

PRimum dubiū: videṫ ꝙ nō si deus est īfiniti vigoris: ipse moueat in nstāti: q̄ꝛ sufficit ipsuꝫ in infinite modico tempore mouere. ¶ R̄ñdeo. imagineris deū gloriosuꝫ maximo celo applicatū: vt ipe effectiue ⁊ imediate: local'r moueat: ⁊ natural'r: qbus in ante assūptis. dico ꝙ cōditionalis affirmatiua est vera: neq̄ꝫ sufficit ꝙ ipse in īfinite modico tēpore moueat: q̄ꝛ in infinite modico tēpore mouere potest virtus finita: ⁊ īfinite modico tēpore dabile est tēpus finitū minus mensuratiuꝫ motus facti a virtute finita. pꝫ ex logica illarū ꝓpositionū expositione: ⁊ q̄ꝛ signata est celi resistentia: si signaueris tēporis quātitatē: in qua fiat motus: signabo motorē ⁊ si nō signaueris tēpus: neq̄ꝫ ego motorem. ideo effectui facto a virtute īfinita istans pro mēsura cōueniret: ⁊ nō tp̄s. q̄ꝛ īfi^ta v̄tus supra finitas v̄tutes est in tp̄e mouētes.

Secundum dubium. videtur ꝙ sine alijs circūstantijs valeat hec cōsequētia. h̄ naturaliter mouet: ergo ip̄m mouet quantū pōt: pꝫ ex d̄ria rōnalis potētie ab irrōnali. ¶ Respōdeo nō valet illa ꝯñtia: q̄ꝛ imaginabile est motoris virtutē crescere: alijs nō variatis: ⁊ tūc velocius moueret motor nāl'is q̄ꝫ p̄us. Scđo imaginabile est resistentiā d̄crescere. Tertio imaginabile ē applicationē agētꝭ ad passuꝫ meliorari. Quarto imaginagile est remoueri impedimētū. Ad argumentū potētia nāl'is mouet quantū pōt mouere cū circunstātijs p̄sentibus: sed stat variari eas: vt pꝫ agentibus naturalibus iferioribus: ⁊ agente p̄sente passo nō ipedito pati nō est in potestate nāl'is agentis nō agere: sed bene est in ptāte rationalis agentis non agere.

Tertium dubiū. videṫ ꝙ non sit talis proportio mouentiū: qualis est resistentiarū: quia tunc eque velociter mouerent omnes motores celi: ꝯsequens falsuꝫ: pꝫ cōsequētia: q̄ꝛ ex equali proportione motoris supra resistentiā eq̄lis prouenit motus: tūc aūt eq̄les ibi essent ꝓportiones. pꝫ exemplo: sit resistētia primi celi. vt 2°. sit resistentia scđi celi. vt. 1. q̄ꝛ celū maius plus resistit: tūc si a dupla ꝓportione mouet primū: erit virt⁹ primi: vt. 4. cuius virtutis medietas erit secūdus motor: ⁊ sic erit scđs motor. vt. 2. ⁊ sic vterq̄ꝫ eoꝝ eque velociter mouebit cū altero. s. a dupla proportione. ¶ R̄ñdeo lr̄a dicit sube separate excedunt se in nobilitate fm̄ ordineꝫ ⁊ magnitudinē motorū: sic ꝙ altius celū ⁊ mai⁹ nobiliore itelligētia regiṫ: ⁊ nō dicit illā: q̄lis est ꝓportio resistētiarū: talis ē ꝓportio mouētiū: q̄ tñ v̄a est q̄ꝫ^m ad ꝓportionē finitā vel infinitā: ⁊ in illo sensu suffic̄ ipsa in ꝓposito.

Quartum dubiū. dicit littera quanto desideriuꝫ est fortius tanto motus est velocior. ḡ qualis est ꝓportio desiderij ad desideriū in motoribus: talis est ꝓportio motus ad motū in velocitate: ergo eadē est resistentia celoꝝ: qđ nō est verū: cū vnuꝫ celoꝝ sit maius alio: pꝫ ꝯñtia exēplo: sit maior motor: vt. 4. sit minor motor. vt. 2. tūc q̄ꝛ ꝓportio desideriorū est dupla: oꝫ motus esse fm̄ duplā ꝓportionē: sed dupla ꝓportio ē cū q̄ttuor mouent vnū ad ꝓportionē qua duo mouēt vnū. ¶ Respōdeo itelligi pōt desideriū esse fortius dupliciter: absolute: ⁊ est desideriū maioris potētie: respectiue. s. cōparando ipsuꝫ ad resistētiā: ⁊ est desideriū fortius qđ maiorē hꝫ ꝓportionē supra resistentiā: ⁊ tūc scđo modo itelligiṫ ꝓpō Auer. q̄ꝛ velocitas motus seq̄ṫ dn̄iuꝫ agentis supra resigentiā: ⁊ sic ꝓportio velocitatū seq̄ṫ ꝓportionē dn̄iorū agentiū supra resistentias.

Quintū dubiū iducitṫ ph̄s dicens. ꝙ idependentia nō ifert ifinitatē. ⁊ rō ꝑpter quā nō teneṫ dicta a ph̄is est: q̄ꝛ cōtra veritatē sunt: vt ex istis operib⁹ theologus fructū hūc referat. s. scire discernere dicta philosophorū veritati nō repugnātia a dictis eorūdē veritati repugnātib⁹. ¶ Cōtra. vr̄ ēt ꝙ apud theologū idependentia nō ifert ifinitatē: q̄ꝛ relō diuina: vt paternitas: est idepēdēs: q̄ꝛ ipsa est de⁹: ⁊ tñ ipsa nō est ifinita: q̄ꝛ ipsa nō est q̄ꝫta q̄ꝫtitate pfectionis: q̄ꝛ tūc aliquā pfectionē hēret pr̄ diuinus: quā nō hr̄et filius eius: ⁊ aliquaꝫ hr̄et filius: quā nō hr̄et pr̄: qđ nō hn̄ ꝯsonat dictis scōꝝ. ¶ R̄ñdeo relōnes in diuinis. s. filiatio: ⁊ spiratio: sunt idētice infinite: q̄ꝛ ipse sunt deus: q est ifinit⁹: lꝫ ipse nō sint formal'r ifinite. iō nō seq̄ṫ icōueniēs adductū. ¶ Scđo dico. ꝙ nō icōuenit aliquā pfectionē respectiuā eē in vna psona: que nō sit in altera. dico igiṫ. ꝙ oē idepēdēs est formal'r vel idētice ifinitū: ⁊ hoc negaṫ a ph̄o.

Sextum dubiū. an hō cogſcat ifinitatē dei: aut nō: si cognoscit: tūc Ari. dicit falsuꝫ. Si hō nō cognoscit dei ifinitatē: q̄ūo cōcedit hō deū esse infinitū: q̄ꝛ illa q̄ hō nō cognoscit: ipse cōcedere nō dꝫ. ¶ R̄ñdeo ifinitā dei nām pure hō apphēdit: nō aūt cōprehēdit eā: ⁊ sic verū dicit ph̄s. Scđo dico: ꝙ hō q est hō ⁊ deus: cognoscit ifinitatē dei. Tertio dico ꝙ hō: q nō est de⁹: fide iduciṫ ad credēdū deū eē ifinitū. ⁊ sic scit hō illđ accipiēdo scire fm̄ cōem vulgariū locutionē: q̄ꝛ firmiter credit absq̄ꝫ dubitatione: ⁊ ita est. hoc scire est ita large acceptū ꝙ errorē aliquē admittit ⁊ compatiṫ: vt dato ꝙ scireꝫ ꝙ iste esset rex: ⁊ iste est socrates: ⁊ tñ credo ipꝫ eē platonē ⁊ plato est rex: sꝫ nō iste rex p̄ns: sꝫ ali⁹: tūc scio platonē eē regē: ⁊ istā scīaꝫ comitaṫ errō h̄. s. iste: quē scio regē ē plo.

Septimū dubiū. Si ifinitū nō est cogſcibile apud phꝫ: q̄ūo hō ifinita itelligit. ¶ R̄ñdeo ifinitū ignotū est ifinitū in actu: nō aūt ifinitū in po°. ifinitas. n. tp̄is ⁊ mot⁹ est in po° pp successionē ptis ad ptē: in magnitudine aūt pmanēti ifinitas est in po° in diuisione: q̄ꝛ sp̄ remanet aliqd p diuisionē accipiēdū: altero aūt istoꝝ moꝝ ē ifinitas idiuiduoꝝ i ꝓpōne vl'i cognitoꝝ.

Octauū dubiuꝫ: q̄ꝛ poniṫ nō gradus in leonibus: ḡ gradus in illis est ponēdus: ḡ suba nedum simplex: sꝫ mixta: ⁊ pfecta: suscipit magꝭ ⁊ min⁹: qđ est ꝯ ph̄m ⁊c̃. ¶ R̄ñdeo sufficit pro argumēto ponere in leonib⁹ plus vel min⁹: nō aūt magꝭ: q̄ꝛ duo leones dn̄t plus de pfectiōe leonis q̄ꝫ vn⁹ leo: nō aūt dn̄t magis leones eē duos leones q̄ꝫ sit vnus leo: vel tres q̄ꝫ duos.

Dubiū 9^m: vr̄ ꝙ aliqs appetit⁹ ꝯformis iclinatōi nāli nō sit bon⁹: q̄ꝛ potuit abrahā nollere iterfi

cere filiū suū:tē si sic noluisset:habuisset abrahā appe[us] volūtariū ɔformē nāli iclinatōi:ꝛ malū:q̄ʒ nō obediuissꝫ abrahā altissimo ꝑcipiēti imolatōeꝫ filij. ℂ Rñdeo ꝙ petit⁹ ꝑsuādi filiū q̄ꝫ[m] ē ex se erat bon⁹:sꝫ ꝑ accñs.s.ꝺo oñdēte se ɔ̄dicerē illi:efficiebaē ñ bon⁹.tenebaē.n.abrahā obediē his q̄ oñdebat ꝺs se velle.ñ.n.hō archana dei attigit. imo nꝫ alteri⁹ hoīs secretū:oꝫ igr̄ deū reuelarē ꝑ se vl̄ per aliū qd ipe velit. z° dico.cū duo dñi se hñtes sꝫ sub ꝛ supra discordāt:teneē hō obedire maiorī dño ꝛ dimittere minorē:ꝑsti citra alterē cū a[us] dñs fuerit potēs errare in ꝑposito si ꝺs:ꝛ nā hoīs discordassent:qꝺ ñ ɔtigit:q̄ʒ nāe valde ɔueniētia ꝛ egtati sūt mādata dei:sic ꝙ deus efficaciter voluisset mortē Jsaac i sacrificio:oportebat abrahāꝫ dimissa iclinatione sue nāe obedire altissimo.aliter: (grauiter peccasset ꝛc̄.

Dubiū 10[m].qd ꝑ ifinitatē extēsiuā itellige[m] sic.ñ.n. ad ꝑpo[us] ē itelligeē magnitu[dinis] nō terminatā. ℂ Rñdeo ifinitas extēsiua itell'r q̄ oē ens foꝛal'r ē ɔphēsum:ꝛ hac ifinitate:nꝫ theolog⁹:nꝫ ph̄s deū eē ifi[m] posuerīt.ifinitas āt itēsiua i certo ente repiē:vt i diuinitate:q̄ nō oia entia formal'r icludit:sꝫ bñ virtual'r aut eminēter:ꝛ de ista ifinitate est discordia iter theologū ꝛ ph̄m:ꝛ sic vtrāqꝫ infi(nitatū reperiri in deo negauit ph̄s.

Dubiū 11[m].Qn̄āto nāe sīt viciniores māe:tāto sūt ꝑfectiores:sꝫ fm eos apud ph̄m ē vicini⁹ māe q̄ꝫ p[m]:g̃ p[m] est impfectū.ɔñs falsūꝫ ē.pꝫ ɔñā:q̄ʒ cōparatiuū ꝑsuppo nit positiuūꝫ. ℂ Rñdeo maioris cōparatio est abusiua. sic ꝙ vicinius māe:vel ē impfectius:vl̄ nō ita ꝑfectū:sic illud q̄ vicini⁹ ē.idē dr̄ de maiore scdi argumenti.

Duodecimū Utrū pōle sit imaginari dū eē pōlē:ꝛ vr̄ ꝙ sic:q̄ʒ imagi[natio] ē ad iposibilia. ℂ Rñdeo imagi[natio] aliqñ ē cū assensu:aliqñ ñ:cū seq̄la ɔ̄dictiōis:ꝛ sine seq̄la ɔ̄dictiōis ex dcō sup qꝺ cadit imagi[natio]:tē dico ꝙ nō ē imagi[nabi]le deū esse pōlē gn idē seqē ɔ̄dictio:q̄ʒ ꝺs ꝛ pōlitas passiua repugnāt:sic ꝙ de eadē re vificari ñ pñt:q̄ʒ de⁹ ē act⁹ pur⁹:ꝛ sic itelligit littera.

Dubiū 13[m].vtrū de⁹ ɔ̄suet itelligētias.ꝙ sic:q̄ʒ for[ma] ɔ̄suat id c⁹ ē for[ma]:ꝺs āt itelligētiaꝝ ē for[ma] ꝛc̄. ℂ Rñ° ꝙ sic:sꝫ apꝺ ph̄ꝫ ɔ̄suatio rei itelligi pt sequens ꝑductōeꝫ:ꝛ sic ñ ɔcedit ph̄s deū ɔ̄suare itelligētias:q̄ʒ apꝺ eū eas nō ꝑducit:ꝛ h̄ vult lr̄a:sꝫ ɔ̄suatiōe alia:q̄ ē ꝑ formā formātē ꝺs ɔ̄suat itelligētias:q̄ʒ deus est act⁹ oia itelligētie alteri⁹ a se formatiuus:ꝛ hoc petit ar[gumentum].

Dubiū 14[m].vtꝝ itelligētie se ɔ̄suēt.vr̄ ꝙ nō:q̄ʒ iter ɔ̄suās ꝛ ɔ̄suatū ē distictio rei. ℂ Rñ° positiue ñ se ɔ̄suāt:q̄ʒ ñ se ꝑducūt:nꝫ aliq̄ eaꝝ foꝛat seipsaꝫ:nꝫ se ɔ̄suāt ɔ̄suatōe sequēte ꝑductiōeꝫ:ꝛ h̄ suffic argu[mento]. sꝫ negatiue se ɔ̄suāt sic.s.ꝙ nō ab alio ɔ̄suāē:ɔ̄suatōe eaꝝ ꝑductōeꝫ sequēte:sꝫ ɔ̄suatōe sequēte for[mam]:depēdētes itelligētie se ɔ̄suāt:q̄ʒ i eis ē q̄ ɔ̄suāē:ꝛ sic ab itra potius est ɔ̄suatio illa q̄ꝫ ab ex:ꝛ sic pꝫ ꝙ iproprietatē modi loquēdi explicat ista dictio q̄dāmō i lr̄a posita:quū dr̄ itelligētias se q̄dāmō ɔseruare:ꝛ hic est sensus lr̄e.

Dubiū 15[m].vtrū ex maiore de nec̄io seq̄ē ɔ̄ de nec̄io in p[ri]a figura:ꝛ vr̄ ꝙ sic ꝑ Ari.ꝑ ꝑoꝝ. ℂ Rñ° maiore exñte va q̄ ad suppo[sit]a in actu ꝛ i po[tentia]:tē ɔ̄ ē nec̄ia. ꝛ sic itelligit Ari.ꝑ ꝑoꝝ.ꝛ sic exponit ipꝫ Auer.ibi. Si āt itell'r maior de nec̄io va q̄ ad supposita in actu tm̄:tē nō oꝫ ɔ̄nē eē de nec̄io:vt oīs hō ē aīal nec̄io. Hoc albū ē hō. g̃ hoc albū est aīal nec̄io pōt tñ fieri aduertētia circa minorē:an sit ñecta vel ne.sꝫ h̄ nō est loc⁹ ei⁹.lr̄a itelligit in modis arguēdi de inesse:non aūt modalibus.

Dubiū 16[m].vtrū ꝑ de gnōne ab Ari.tex.ɔ̄[m].13.ꝑbeē māꝫ eē eternā. ℂ Rñ° ꝑ ꝺ gnōne tex.cōm. 11.ɔ̄stituiē gnō i eē:q̄rēdo an ex nō ente simpl'r sit gnō:ꝛ soluiē ꝙ ex ente i po[tentia] ē gnō:ꝛ ex ñ ente i actu:sꝫ tex.cōm. 13.de cāis gnōnis dōꝫ ē.vt pōlē ē.s.referēdo alibi ōterminata.ꝛ de cāis eternitatis ei⁹.Et tex.cōm.14.due sūt cāe gnōnis efficiēs ꝛ finis:ꝛ vtraqꝫ istaꝝ est eterna:vt declaratū ē in physicis:q̄ʒ vna sp mouet:alia vo sp moueē:q̄ʒ agēti sp mouēti:oꝫ subijci passūꝫ qꝺ sp moueaē:ñ dico vl'r ꝙ oē passūꝫ motū a sp mouēte sit eternū:pꝫ ꝺ mā z° ꝛc̄.mouēs āt est z[x] imobile ꝛ mobile:imobile spectat ad metaphysicū:mobile vo ad nālē.De cā āt c⁹ ē ɔtiue moueri a[b] mouēte.s.de nā mota ab efficiēte dōꝫ ē.ꝛ tex.ɔ̄[m].15.ꝺ cā māli dicam⁹ ei⁹ eternitatē eē cāꝫ:q̄re sp sit gnō:ꝛ pt añs declari ꝑ ɔñs.s.sp ē gnō:g̃ eterna ē mā:pꝫ añs ex his q̄ ꝑ ꝑpagationē gnāē:q̄ʒ tūc semel iterrupt] istis idiuiduis nō eēt pōle nāe iteꝝ repare aliqꝺ illoꝝ:iō oꝫ sp eē aliqꝺ illoꝝ:ꝛ sic gnōnē eē:q̄ʒ illa ꝑ gnōnē i eē sūt.nō oꝫ tm̄ gnōnē cū gnōne cōtinuari ꝛc̄.imo opꝫ ꝙ nō:ꝛ sic q̄ōnis titulus affirmatiuus verus est:quo ponebat littera.

Dubiū 17[m].vtrū itelligere depēdeat a fantasmatib⁹:ꝛ vr̄ ꝙ nō:q̄ʒ abstractū a māli ñ depēdet. si eni itelligere depēderet:oporteret itell'ꝫ a corꝑe depēdere:qꝺ ē ɔ̄ Ari.ꝛ vitatē:q̄ʒ subē opanti ꝑportionalis est modus operādi q̄ ad eē abstractū vl̄ nō. ℂ Rñ° iproꝑe dr̄ depēdere:sꝫ nō in gñe cāe finalis:q̄ʒ abstracti finis ꝑm⁹ ē abstractū:nō efficiētis:q̄ʒ singulare ñ efficit vl̄e:nō foꝛalis:q̄ʒ for[ma] non est for[ma]:sꝫ mālis:nō tm̄ ꝑprie.s.ex qua cōponat ipꝫ itelligere:q̄ʒ itelligere est abstractū a cōditionib⁹ māe:nedū a mā:sꝫ circa quā est intelligere:ꝛ vñ eleuatū est itelligere ab intellectu agente:ꝛ sic rō concludit ibi non esse proprie dependentiam.

Dubiū 18[m].vtꝝ plato poneret formā:q̄ nō est idea. ꝙ sic:q̄ʒ ponit plato formas māles sensibiles.ꝑ meta.ɔ̄°.39. ℂ Rñ° lo[quitur] ibi ph̄o de for[ma] totius:ꝛ nō de for[ma] partis:de qua logē mō lr̄a ꝑsens.

ℂ Expliciunt quolibetta de itelligētijs ab excellēti artiū ꝛ medicine doctore Alexādro Achillino publice theoricā medicine:ꝛ ordinarie docente edita.

ℂ Finis.

¶ Alexandri Achillini Bon. de orbibus Liber primus.

Celum subycies ꝫ sm opus in quattuor libros diuido. In primo mãz celi. In 2° formã eius. In 3° ꝯgregatũ ex vtrisq;. In 4° accñtia illi⁹ speculabor. ¶ Circa p^m dubitaẽ. vtruz mã sit pars celi essentialis. ¶ Respondeo dupliciter distinctionem premittẽdo duobus dictis. responsiuis. ¶ Prima ẽ distinctio Ari. primo celi. textu cõmẽti. 96. celũ capiẽ. tripl'r primo pro maxima sphera. 2° pro orbibus stellaꝝ erraticaruz ꝛ fixaꝝ. 3° pro mundo. 2° mẽbro hic vtimur. ¶ Scda distinctio est Ari. 8° meta. textu cõmẽti. 12. duplex est mã. s. in actu. ꝛ in po° quã declarãs Auerrois in libro de suba orbis. ca° 2°. dixit mã est in po° forma fixa in ea: sed mã in actu est fixa forme. vel subiectũ qḋ idẽ est. intelligo mãm figi forme illã que capit esse forma ab agẽte: sic ꝙ forma est causa in genere cause formalis ipsi materie vel cãto ex vtrisq;. formã aũt figi mã est formam ex mã in genere cause mãlis cãri. pprož. n. sicut duplex est forma. s. mãlis ꝛ abstracta simpliciter. vt dixit Auerrois ꝑmo physicoꝝ. cõmẽto vltimo. ꝛ 2° physicoꝝ. cõmẽto. 26. ꝛ 12. meta. cõmẽto. 37. est aũt mãlis forma: forma cãta a mã: aut ex ea perfectionẽ suã hñs. loquens. n. Auerrois de forma educta de potentia materie dixit. 2° physicoꝝ. cõmẽto. 30. mã est cã forme ꝛ forma materie. ꝛ ꝑmo physicoꝝ. cõmento. 70. subiectũ substentat formã: ꝛ forma subiectũ. substentari aũt cãri est mãliter vel formal'r. ꝛ ppter hoc mã ꝛ forma inseparabilia sunt in esse. vt dixit Auerrois ꝑmo physicoꝝ. cõmẽto. 65. ꝛ alibi. ppter hoc etiã in diffinitione mãlis forme mãm cadere oꝫ. primo de aĩa textu cõmẽti. 16 ꝛ 3° de aĩa cõmento. 9. forma semꝑ intelligiẽ cum mã. ꝛ iḋ scire formam absq; mã ꝛ mãz absq; forma impossibile est. vt testatur Auerrois. 4° physicoꝝ. cõmẽto. 16. forma autem imãlis simpl'r est forma non cãta a mã neq; ex ea perfectionem hñs. ppterea. n. abstracta dr̃ sm diffinitionem ꝛ sm esse. Ita duplex est mã quaꝝ vna forme mãli subycitur: quã diffinit Auerrois in libro de suba orbis. ca° ꝑmo. per esse subam in potẽtia: q2 ea forma quã nõ hꝫ mã hec actuari põt. ideo ꝑmo physicoꝝ. cõmento. 64. dixit Auerrois subiectum nũq; est extra non esse. ꝛ ꝑmo physicoꝝ. cõmento. 66. priuatio vl'r non separatur a mã. ꝛ vocans Aristo. 12. meta. textu cõmenti. 10. mãz sempiternoꝝ non generabilem occulte innuit non sempiternoꝝ mãm dici debere. sed expresse 8° meta. textu cõmenti. 4. generabilem. q2 ipsa subiectum est gñationis. Alia est mã que forme simpliciter abstracte subycitur que mã dr̃: q2 forma formatur ꝛ causatur. in actu diciẽ: q2 formaz hꝫ sibi propriam inseparabilẽ ab ea. non eniz actuabilis est a forma quã non hꝫ. ꝛ hanc materiã vocat Aristo. 8° meta. textu cõmenti. 12. so^m local'r mobilem. q2 non substantiali: non quãtitatiue: non reali qualitatiue: sed locali tñ subyci potest transmutationi. vocauit autem eam 8° physicorum Auerrois cõmento. 78. mãm simplicem cum dixit corpora celestia sunt materie simplices. quia corporis simplicis qḋ alteri misceri non potest pars est. de abstractione aũt sm diffinitionem ꝛ non sm esse de qua Auerrois primo de generatione. cõmẽto. 44. aut Aristo. 2° physicoꝝ. textu cõmenti. 17. ꝛ 6° meta. ꝛc. nihil ad pñs. quomõ autẽ intellectus potentia sit mãlis ꝛ abstractus. dixi in ꝑmo opere quo^{lo}. 3. ꝛ infra etiam. ¶ Istis cor^{rie} subiungo ꝑ motorem: aiam: aut formam: constituta in esse ꝑ subiectum inte^{da} sunt apud Auerroim. 8° physicoꝝ. cõmento. 44. ꝛ 52. in libro de suba orbis. ca° ꝑmo. ꝛ 3° de anima ꝛ alibi. hec materialiter cãta. ꝛ licet precedant aliquo mõ mãm: quia ipsa sunt illius cause. non tñ eam simpliciter precedunt: q2 ipsa a mã causanẽ. ¶ Scdo ꝑ formã assistentez materie intelligo for' causantẽ materiam vel compositũ ex his ꝛ nõ causatam a mã. ꝛ so^m intellectus est hõ. ¶ Tertio materia in actu potius dicitur subiectum q̃ mã. sm Auerroim 8° meta. cõmento. 12. ꝛ in libro de suba orbis. ca° 2°: q2 pprie materia dr̃ ppter gñationem ꝛ corruptionẽ: que in celo non reperiẽ. sed subiectũ dicitur ppter circuitionem. cũ igiẽ inter motus vel mutatiões reales nõ reperiatur in celo nisi motus localis. iḋ so^m ppter eũdez corpus celeste dr̃ subiectum. colligitur sententie ex Auerroe. in libro de suba orbis in fine tertij capituli. ¶ Quarto mã in actu non est forma substãtialis. q2 omnis forma substantialis simplicis est ꝑncipiũ actiuum motus localis: saltẽ in partibus. sed orbis celi quez so^m dicimus mãz in actu: non. q2 non recti. quia celuz non est graue aut leue: vt pꝫ ꝑmo celi. a textu cõmenti. 17. ꝛc. neq; circularis. quia ille est pprius aie. sm Auerroim in libro de suba orbis. ca° 2°. Tum q2 orbi assistit forma: ꝛ non assistit orbis materie. Quod aũt contentũ respectu continentis sit mã. vt dixit Arist. 4° celi. textu cõmenti. 35. non est ad ppositũ. Tum q2. 9° meta. textu cõmenti. 17. potentia ad vbi non ꝓhibet vt sit materia: sed prohibet vt sit forma. ¶ Quinto mã in actu a mã in potentia differt: q2 abstractis formis a mã in potentia: ipsa esset vna numero priuatiue. vt pꝫ. 12. meta. cõmẽto. 14. sꝫ abstractis formis a materia in actu nõ. vt vir'. colligiẽ ab Auer. in libro de suba orbis. ca° ꝑmo. q2 ipsa est vna numero simpl'r. ¶ Sexto materia in actu. sm Auerroim in libro de suba orbis. ca° quinto. est mediũz inter mãz que est oĩno in potẽtia. ꝛ purum actum. s. tres dimẽsiones: q2 post actus via imperfectionis ꝛ ꝓpinquus materie: quez hic intelligo ꝑ purum actuz: cũ non sit materia: neq; includens ipsam tanq̃ partez: est quantitas. materia aũt in actu non est ita potẽtialis sicut est materia in potẽtia: ꝛ tñ mã in actu non est ita actus ꝙ sit forma. ꝛ hoc est quarti correlarij confir°. Reuertamur ad semitaz a qua nos latens veritas diffluere coegerat. ꝛ ponamus duo dicta ꝓpositaz questionez soluentia. Primũ materia in potentia non est celum: neq; pars celi essentialis. Secundũ dictũ. pars celi essentialis est materia in actu: intelligo ꝑ celum animal celeste compositũ ex intelligentia ꝛ orbe. vt 3° libro huius aperiaz: intelligo ꝑ partez essentialẽ quiditatẽ vel differentẽ quiditatez: ambe quidez partes sunt essentiales: q2 diff^{nem} ingrediunẽ: non q2 sint partes q̄ditatis: de hoc alias. habẽtur hec duo dicta ab Arist. 8° meta. textu cõmenti quarti. Non est necesse si quid materiã hꝫ localẽ: hoc ꝛ gñabilẽ ꝛ corruptibilez hr̃e. ꝛ ab Auerroe ꝑmo celi. cõmẽto. 95. ꝛ ab vtroq;. 12. meta. textu ꝛ cõmẽto. 10. ¶ Pro primo dicto ar° ꝑmo sic. Omne continuũ habens mãz in potentia partez sui est potens non esse: sed celuz non est potens nõ esse. ꝰ ꝛc. colligitur maior ex Arist. 7° meta. textu cõmẽti. 22. ꝛ 2° de gñatione textu. cõmẽti. 51. ꝛ ꝑmo celi. textu cõmenti. 136. sm numerũ cõmentoꝝ ipressiõis anni. 1483. materia est qua aliquid potest esse ꝛ non esse. ꝛ pro hoc facit qḋ dicit Arist. 9. meta. textu cõmẽti. 17. oĩs potentia simul cõtradic^{nis} est: sed in minore est discordia inter theologũ ꝛ phꝫ. colligitur tñ ipsa ꝑmo celi. textu cõmenti. 20. Rationabile est extimare de celo ꝙ ipsuz ingenitũ ꝛ in-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

cop̄.tex.ꝛ cōmen.3. Nō oīs hō est aptus vt sit medicus. Ex hoc seq̄r .nō quēlibet hoīez esse felicitabilē: sȝ felicitabilitas est ꝓpriū nō orbati ad v̄tutē: p quandā disciplinā ꝛ studiū. sȝ p̄hz ꝛ Auerroim .i. ethy. c. 13. ꝛ hec est equocatio hoīs ad doctū vel docilē ꝛ indoctū. Cōmē. in ꝓlogo .i. physi. que nō sumiṫ a forma subali dāte eē hoīez. Hoc .n. est dictū insipientū p̄hoꝝ: vt pȝ in ꝓlogo octaui phy. ꝛ habeṫ ꝓ incōuenienti a Cōmē. 8. physi. cōmē. 46. ꝯtra Auic. sȝ sumpta ab opatione ꝛ fine: q2 aptū opari aliq̄ opatione est alteri⁹ rōnis sumpte a fine: qui est opatio: ab eo qui nō ē apt⁹ opari illa optiōe. vi̇. 4. methcoroꝝ. tex. cōmē. 54. que q̄dē p̄nt facere ipsoꝝ opus: vere sunt vnūq̄dq3: q̄ vo nō p̄nt: equoce. colligiṫ distinctio .i. ethyco. ca. 5. auctoritate Hesiodi. Optimus de se oīa itelligit: bonus aūt hn̄ dicenti obedit: qui aūt nō itelligit: neq3 a se: neq3 ab alio. hic est vir inutilis. pp hoc .5. metaphy. cōmen. 27. hō ciuilis est iustus vel iniustus: sȝ hō nō ciuilis nō est bonus vel malus: neq3 iustus vel iniustus. pp hoc dixerāt Ar. ꝛ Cōmē. p̄mo de aīa. cōmē. 24. intellectū nō existere eodē modo in oībus hominibus.

Tertia est via mãe. Si itellect⁹ daret eē mãe: depēderet a mā: sȝ nō depēdet intellect⁹ a mā ꝛc̄. ꝓbaṫ minor: q2 itelligere nō depēdet a mā. ḡ neq3 intellectus. pȝ ꝯn̄a: q2 nō plus dependet forma q̄3 illius opatio. ¶ Scdo. oīs forma dans esse mãe est in mā: sȝ intellect⁹ nō est in mā. 3. de aīa. cōmē. 6. ergo ꝛc̄. ¶ Tertio. oīs forma dans esse mãe est mālis: sȝ intellectus nō est mālis. 3. de aīa. tex. ꝛ cōmē. 4. ¶ Quarto. oīs forma mãe est act⁹ corporis: sȝ intellectus nō est actus corporis. 2. de aīa. tex. cōmen. 2. ¶ Quinto sequiṫ manū intelligere. q2 in q̄buscūq3 reperitur intellectio: illa intelligūt. sȝ in manu ꝛ pede reperiṫ intellectio ergo ꝛc̄. ¶ Ad primū nego maiorē. Cōmen. aūt diceret. Nō si nō pōt intellectus esse sine mā: dependet ab ea. Data enim ꝯditionali opposita: concluderetur primū sine dependere. Formaꝝ enīȝ subaliū solū cōstitute in esse per māz dependēt ab ea: ꝛ sunt quāte extense: figurate: diuisibiles p accidēs: q2 mediantibus interminatis dimēsionibus sunt in mā: ꝛ sic sunt virtutes in corpore: cōmunicātes in mā: nō precedētes tēpore: aut sequentes mām eis ꝓpriā per dispositiones. hoc voluit Cōmenta. 8. physico. cōmen. 37. si primus motor esset in mā. pateretur a rebus quas mouet. ꝛ sic cōtingeret transmutatio ꝛ corruptio: ꝛ sic nō esset motor eternus. Et dato ꝙ essent cognoscitiue: essent solū singulariter receptiue: ꝛ sic nō essent abstractoꝝ aut vniuersaliū cognoscitiue: qnimo neq3 sensibiliū debiliter imprimentiū in ipsis statim post fortiter imprimētia. haꝝ impfectionū nulla ꝯsequitur formā nō constitutā in esse per mām vel subz: q2 tamē intellectus possibilis informat mām: intelligere
17. depēdet. ꝛ si nō imediate a corpore. dependet tn̄ ab existētibus in existēti in corpore. q2 a fantasmatibus: que sunt in fantasia. ideo. 3. de aīa. tex. cōmen. 39. Necesse est intelligentē fantasmata speculari. ꝛ in libro de sensu ꝛ sensato: neq3 intelligit intellectus: que exterius: nō cū sensu. Et in libello de memoria ꝛ reminiscētia intelligere nō est sine fantasmate. Hec aūt fantasia: licet sit virtus superaddita cōplexioni: est tn̄ virtus in corpore: p̄mo de aīa. cōme. 12. ꝛ intelligit intellectus iste possibilis cū cōtinuo ꝛ tēpore: pȝ in libello de memoria ꝛ reminiscentia: ꝛ intelligit successiue vnū post aliud: vt experiētia ondit: ꝛ cōponēdo ꝛ diuidendo ꝛ discurrēdo: quoꝝ nullū supioribus intelligētijs cōpetit. ¶ Ad scdm negaṫ minor ad Cōmen. formaz eē in mā est dupliciter. vno mō ꝯstitutā in esse per māz: ꝛ sic intelligit Cōmen. alio mō: nō ꝯstitutā in esse p mām. ꝛ hoc modo intellect⁹ est in mā. Auic. n. aīe ab intellectu cō-

stituuntṫ in esse p subm: sȝ itellect⁹ nō fm̄ Cōmen. in libro de suba orbis. ꝛ octauo physico. cōmē. 44. ¶ Ad tertiū: intellect⁹ est imālis. i. est forma nō ꝯstituta in eē p mām. ꝛ intellect⁹ est mālis. i. est forma informās mām. Hec aūt nō repugnāt: vt pȝ. p̄mā ꝓbāt Ar. ꝛ Cōmen. secundā vo supra concessimus. ¶ Ad quartū: intellect⁹ nō est actus corpis. i. nō est forma educta de potētia mãe ab agēte nāli. ꝛ hoc vult p̄hs: cū hoc tn̄ stat ꝙ est act⁹ corporis. i. forma informās corpus: ꝛ dans esse corpori. ¶ Ad quintū. intellect⁹ nō informat mediātib⁹ dimensionibus. ideo nō cōicaṫ intelligere partib⁹ q̄titatiuis aut mãe. q2 lȝ in eis sit itelligere: aut itellectio: nō tn̄ denoiat ea: q2 operatio vitalis nō est apta denoiare: nisi p̄ncipiū vitale: aut cōpositū ex illo. Materia aūt aut ptes q̄titatiue nō sunt p̄ncipiū vitale: neq3 cōpositū totale: vel suppositū. Et lȝ recipiaṫ intelligere in recepto in mā: nō tn̄ recipiṫ intelligere in mā: fm̄ enim Cōmē. 3. de aīa. cōmē. 14. Materia est receptiua singulariter: aut cū transmutatione corruptiua. Propositio aūt dicēs: omne receptū in recepto recipitur in recipiente: est vera: saluato eodē genere recipiendi.

Quarta est via forme. Nullū eternū dat eē generabili ꝛ corruptibili: sȝ itellect⁹ possibilis est eternus: ꝛ hō generabilis. pȝ maior. 2. metaphy. cōmen. 49. fm̄ antiquoꝝ allegationes: postponētes cōmēta. hodie p̄mo inserta: sexdecim cōmētis scdi. ideo in aliq̄bus libris est in cōmē. 33. p̄mi. q2 nō esset generatio neq3 corruptio. q2 remanēte forma in esse post sepatione eius a corpore: nō est corruptio: ꝛ precedēte forma ante vnionē materie: nō est generatio. ¶ Scdo sequiṫ ꝙ nullū idiuiduū humanū inq̄tū tale erit generabile vel corruptibile. q2 a forma eterna nō ꝓuenit corruptibilitas: hec est rō Ar. ꝯ ideas Platonis. ¶ Tertio. nullū eternū pōt eē p̄s rei generabilis ꝛ corruptibilis: sȝ idea est eterna ꝛc̄. p̄mo metaphy. cōmē. 35. ꝛ 31. sumo hāc minorē: sȝ itellect⁹ possibilis est eternus ꝛc̄. ¶ Quarto: si intellect⁹ dat eē: eodē eē tu esses ꝛ ego: ꝛ ēt eē forma ꝛ scia ꝯcessissent cōpositum: ꝛ eādē sciaz acq̄rerē: quā tu. ¶ Quinto sequiṫ: ꝙ eadē forma diuersis loco ꝛ situ distinctis daret eē. qđ videṫ incōueniens: posset. n. eque faciliter vel facilius dici ꝙ tm̄ vna intelligētia moueret celū: quātūcūq3 celi sint multiplicati. ¶ Sexto seq̄r ꝙ corruptibile ꝛ incorruptibile sunt eiusdē gn̄is physici, s. mãe p̄me. pȝ de itellectu ꝛ sensu. ꝯn̄s est ꝯtra Ar. ꝛ Cōmē. 10. metaphy. tex. ꝛ cōmen. 26. ¶ Ad p̄ᵐ ꝯcessa maiori: nego minorē: q2 itellect⁹ polīs habuit p̄ncipiū. In corruptione aūt pōt eē ꝙ forma desinat eē p nāz agentē: sȝ itellect⁹ nō. pōt tn̄ desinere itellect⁹ p annihilationē: ꝛ sufficit in morte hoīs ꝙ separeṫ itellect⁹ a mā hec ꝛ si resurrectio esset gn̄atio: sufficeret in inceptione hoīs formā incipere vniri mãe: q̄uis suba intellectus nō inciperet esse. Cōmen autē: negat maiorē: ꝛ militat ratio ꝯtra Pla. q2 nō ponebat substātialē formā: que nō esset idea: sed cogitatiuā ponit Cōmē. scdȝ quā homo pōt corrumpi: vt pȝ p̄mo ethyco. ca. 18. apparent in hoīe due aīe: vna .18.
rationalis: alia cōtrarians rationali. ꝛ 3. de aīa. cōmen. 33. declaratur a Cōmen. ¶ Ad scdm: corruptibilitas oriṫ ex materia p̄ma. eo igiṫ ꝙ materia est trāsmutabilis de forma in formā: compositū habēs materiā partē sui est corruptibile: ꝯceditur igitur ꝙ homo inquātū homo est corruptibilis: q2 hō est corruptibilis: ꝛ si aliqd est hō: illud est corruptibile: licet igiṫ intellect⁹ iste ꝑpetuabiṫ: tn̄ istā māz desinet iformare. q2 hec cogitatiua corrūpeṫ. ¶ Ad tertiū negaṫ minor. Cōmē. aūt negat minorē: sicut negat theolog⁹ hāc: nihil qđ ꝑpetuabiṫ est p̄s illi⁹ qđ corrūpeṫ. Ad Aristo.ᵃ itelligit de mā ꝛ de for⁹ appropatis: q2 mā nō appropata est eterna: etiā forma cōis. ¶ Ad quartū ne-

ᵃ ¶ Differimus a pla. q2 nā ꝛ for⁹ cōis sunt aliq̄ mō corruptibile: sȝ idea non apud pla.

gat' ə̃ña:q̄ intellectus est plurificatus:silr ad quintū. Cōmen. aūt:q̄ eadē est forma pluriū:eadē est ps essentialis pluriū.ideo idē est esse pluriū. Et illud secūdi metaphysice.tex.ꝛ cōmen.37. vnū numero nō inuenit' in plurib' intelligit' de vno numero:qd nō est vniuersale: cuiusmodi nō est intellectus.pōt autē forma vniuersalis precedere hoc cōpositū.ideo nō incōuenit esse forme absolute pcedere hoc cōpositū:q̄ tamē nunq̄ forma est esse cōpositi: nisi sit in mā.ideo sicut non prius tempore est in mā hac q̄ hoc cōpositū sit:ita non prius est esse huius q̄ sit hoc. Silr nō incōuenit formā alterius esse priusq̄ sit hoc: nō tamē prius est forma huius q̄ sit hoc:nisi forte nā. Silr licet aliud cōpositū prius sciat q̄ hoc:nō tamen prius est sciētia huius q̄ sit hoc. Or aūt ego incipiā scire qd prius sciuisti:nō incōuenit:ita nō incōuenit ꝙ eādē scientiā acquirā:quā tu prius acquisiuisti.stat tamē ꝙ nō eque cito sicut incipit intellectus esse forma istius:incipiat sciētia intellectus esse scientia istius.imo fm Cōmē. necesse est ꝙ nō:q̄ nō pōt esse quin prius tempore incipiat iste homo esse q̄ incipiat intelligere:quēadmodū igitur non si huic māe aduenit intellectus:alteri aduenit:ita nō si huic sciētia acquiritur:alteri acquirit'.ponimus igit' nō inconuenire conceptū incomplexū perpetuari:quēadmodū.3.de aīa cōmen.20.dixit Cōmen.intellectuꝫ equi perpetuari: ꝑpter hoc approbat Cōmen.3.de anima.cōmen. quinto opinionē Platōis:ꝙ nostrū scire sit reminisci aliquo modo. Argumentuꝫ autē Aristo.scđo posterioꝝ.ꝙ nobilissimos habitus haberemus: ꝛ nos laterent: pcedit contra Platonē.q̄ simpliciter laterent:q̄ ponit intellectū multiplicatū.sed contra Cōmen.nō:q̄ nō latent simpliciter: q̄ semper homo cognoscit ꝛ intelligit:licet lateant hunc. Tuꝫ q̄ apud Pla.essent habitus cōnaturales. sed apud Cōmen.nō:vt habet' primo metaphi.cōmen.49. ¶ Ad quintū concedit Cōmen.ə̃ñs:nō tamen sic est de intelligentia:q̄ illi correspondet instrumentū eternuꝫ:ꝛ illi instrumento nō correspōdet alia forma appropriata distincta ab intelligētia. Nō enim bene saluarent' diuersitates in motu appropriate vni celo:quādo tantū vna numero intelligentia existeret.sed intellectui possibili cōuenit instrumentū corruptibile informatū forma corruptibili distincta a forma alterius hoīs:q̄ igit' instrumentū corruptibile nō pōt perpetuo manere:neq̄ pōt esse ꝙ semper sit fuerit aut erit:ita ꝙ tm̄ vnus hō sit.ideo eternitati agētis vel forme infinitate instrumentoꝝ successiua supplet':vt patet octauo physi.cōmē.47. ¶ Ad sextū si intelligit' de incorruptibili simplr: negat' ə̃ña: q̄ intellectus noster nō est simplr incorruptibilis. Si aūt intelligit' de icorruptibili siue simpliciter siue scđm quid: ɔcedit' ə̃ñs. neq̄ illud est contra Aristotelē aut Cōmentatoreꝫ ibi:q̄ loquunt' de genere ꝑdicamentali:ꝛ nō physico. neq̄ Cōmen.in ꝑdicabilibus ɔsentit porphyrio ponēti subas incorporeas in genere sube vniuoco. Tū ēt satis genere distinguunt' forme:q̄rū vna est abstracta a mā:sic ꝙ nō est educta de potētia illius:alia vero est educta:ꝛ tūc mā sub rōne māe sensui cōpat':ꝫ sub rōne subi cōpat' intellectui.

Quinta est via cōpositi. Omne compositū est finis forme dātis sibi eē.ꝫ hō nō est finis intellectus ꝛc̄.pꝫ maior.q̄ eē cōpositi est magis cōpletū ꝛ ꝑfectū. ¶ Rñdeo.compositū nō est finis forme.ꝫ oppositū est scđo de aīa.tex.ꝛ cōmen.36. Neq̄ cōpositū est nobilius forma aut ꝑfectius.ꝫ oppositū:scđo de aīa cōmen.3.8.9.ꝛ scđo phy.cōmē.4.ꝛ.7.ꝛ.7.metaphy.cōmē.7.ꝛ.8.metaphy.cōmen.7.ꝛ ab Aristo.ꝛ Auerroi.10.ethy.cap.9.cōparantib' intellectū hoīs cōposito homini dicētibus intellectū esse nobiliorē:ꝛ vitā fm intellectū esse nobiliorē vita scđm ꝙ hō est. Dic aūt ꝑfectionis excessus nō sumit' a ꝑncipatione:q̄ mā est vilior cōposito:ꝛ est ꝑncipiū. neq̄ a simplicitate:q̄ mā est principiū ꝛ simplex simplicitate opposita cōpositioni ex mā ꝛ forma.sumo ꝑncipiū large. Neq̄ ab opatione:q̄ nulla est operatio forme:que nō sit cōpositi:ꝫ sumit' ex indepēdētia esse ꝛ opationis forme. Cōpositū.n.depēdet in esse ꝛ opari a forma.ꝛ nō econtra. Negata est aūt ə̃ña huic similis supra:forma nō pōt opari sine cōposito.g̃ forma depēdet a cōposito. Ex his seq̄t' ꝙ nō si.a.icludit.b.a.est ꝑfecti' q̄.b.pꝫ:sit.a.ɔpositū ꝛ.b. forma ꝛc̄. Hoc aūt quolibettū tertiū hō dicto claudimus ꝙ nō errat. Cōmē.in hoc q̄sito:an intellect' possis dēt esse homini:ꝫ in alio huic circūstanti errat:vt ꝑus patuit ꝛc̄.

¶ Alexandri Achillini Bononiensis de intelligentys. Quolibettum. Quartum.

Quarti quolibetti conclusio est:itellectus agēs est extremū itēsissimū latitudinis itellectuū. pbat'.deus est extremū intensissimū latitudinis intellectuū:ꝛ deus est intellectus agens.ergo ꝛc̄.

Sed quatuor mouent' dubia. Primuꝫ an intellectus agēs sit deus. Rñdeo ꝙ sic:ꝛ quinq̄ rōnibus ꝓbat'. ¶ Primo.oīs felicitas est deus:ꝫ intellect' agēs est felicitas.g̃ ꝛc̄.maior ꝛ minor in scđo dubio ꝛ tertio declarant'. ¶ Scđo.oīs itellectus qui est oīa facere est de':ꝫ itellect' agēs est itellect':qui est oīa facere.3.de aīa.tex.cōmē.18.ꝛc̄.pꝫ maior:q̄ eē oīa facere est ad oīa receptibilia in itellectu poss: ad hoc: vt in eo recipiant':effectiue ɔcurrere: vel est ad oīa factibilia effectiue ɔcurrere:vl' oīa facere.i.purus act':ꝛ q̄uocūq̄ intelligat':soli deo cōpetit. ¶ Tertio.illud cui' suba est sua opatio oimode:est de'.ꝫ itellect' agentis suba est illi' opatio oimode.3.de aīa.cōmē.19.ꝛ est i sua suba actio .i.nō est in eo po' ad aliqd. ¶ Quarto.oē qd est ꝑmū educens formā de mā:est de'.pꝫ ex Quoli.ꝑmo:ꝫ itelligētia agēs est ꝑmū educēs ꝛc̄.2.de aīa.cōmē.59. ¶ Quinto.oē qd aīe nr̄e īfundit itellectū:est itellect' agēs:ꝫ de' aīe nr̄e infundit itellectū.pꝫ maior:q̄ itellectū speculatiuū facit itellect' agēs eē in itellectu poss faciēdo de po' itellecta actu itellecta.minor est Ar.exemplū.3. Rethoricoꝝ.intellectui de' lumē accēdit in aīa. Ex hoc pꝫ q̄re. Cōmē.3. de aīa.cōm.20.dixit se differre a Themistio in mō ponēdi itellectū agentē:ꝛ ɔuenire cū Alexādro.q̄ Themisti' voluit itellectū agentē nō eē deū.q̄ aīe nr̄e est ps.ꝫ Alexāder voluit itellectū agētē eē deū.pꝫ ex.3.de aīa. cōmē. 36.vbi Cōmē.recitādo opinionē Alexādri dixit. Intellect' agēs est ꝑ' cā agēs itellectū māle. Patet.2.quare nos Quoli.ꝑ itēdētes ostēdere deū nō cognoscere hec iferiora de mēte Auerrois induximus auctoritatē de itellectu agēte.3.de aīa.cōmē.19.pꝫ.3.q̄re Cōmē.3.de aīa.cōmē.20.intellectū agentē ꝑposuit itellectui possi oib' modis ipis absolute sumptis:q̄ ꝫ nō postponat' scđꝫ ipm itellect' possis agenti tpe:tn̄ in omni cōparatiōe:qua ipsi ordinē hñt:cū absolute sumuntur:preponit' intellectus agens possibili.

Contra sequit' actionē diuinā eē reductā ad volūtatē humanā:q̄ opatio itellect' agentis.s. abstrahere reducta est.3.de aīa.cōmē.18. ¶ Scđo.sequitur intellectū agentē esse nimis improportionatū intellectui possibili:q̄ ꝑpter ꝑfectionē dei est deus nimiū excedēs intellectus possis ꝑfectionē. ¶ Tertio. sequit' ꝙ intellectus agens haberet aliā in ꝑncipaliorē opationē ab illa:que est abstrahere:q̄ intelligere se.consequens est contra Commentatorem. tertio de anima. cōmento.36.

¶ Quarto sequit̃: ꝙ ꝯsideratio intellect⁹ agentis nõ ptineret ad tertiũ de aĩa. ¶ Quinto. nullũ repatiẽs est de⁹: sȝ intellectus agẽs est repatiens. 3. de aĩa. cõmen. 20. vbi approbat Cõmẽ. similitudinẽ Alex. de igne: qui in agẽdo repatit̃: ⁊ de itellectu agente. ideo subdit. Est. n. agẽs vno mõ: ⁊ recipiens alio modo. ¶ Sexto. nullũ quãdoqȝ intelligens quãdoqȝ nõ: est deus. sȝ intellectus agens quãdoqȝ itelligit quãdoqȝ nõ ⁊c̃. minor pbat̃. 3. de aĩa. cõmẽ. 5. cũ intellectus agens quãdoqȝ intelligit cũ fuerit copulatus nobiscũ: quãdoqȝ nõ intelligit: accidit ei pp̃ter mixtionẽ eius cũ intellectu mãli. ¶ Septimo. Cõmen. in libello de beatitudine aĩe. assentit philosophis cõcedentibus intellectũ agentẽ intelligere primũ: ⁊ oĩa scḋa: ⁊ seipsum. ergo clare ponit primũ intellectũ nõ esse intellectuȝ agẽtẽ. Tũ q2 loquitur copulatiue: cuius mẽbra oȝ distingui. Tum q2 fm̃ ipsuȝ ex quoli. primo. deus nõ intelligit oĩa secunda: sed intellect⁹ agens intelligit oĩa secunda. g̃ intellectus agens nõ est deus. ¶ Octauo. Cõmẽ. in libello de beatitudine aĩe ponit istũ ordinẽ in entibus. primũ ens est deus. scḋo loco sunt intelligẽtie. tertio est intellectus agens. quarto est aĩa. in quinto est forma. in sexto est mã. Quid euidentius? ¶ Nono sequitur deũ esse parteȝ anime nostre: qḋ nõ videtur ⁊c̃. ¶ Ad primũ. nõ incõuenit id ad qḋ deducit argumẽtũ. q2 in potestate nostra est cogitare: qui est actus imediate p̃parans ad abstractionẽ. Cõsueuimus enim dicere actionẽ ignis esse in potestate nostra: q2 actiua passiuis possumus applicare. ideo. 2. de aĩa. tex. cõmen. 55. Ille autẽ: q2 volens: possibilis est cõsiderare: nisi aliquid exterius impediat. ¶ Ad scḋȝ. licet deus in quãtitate virtutis sit intellectui possibili improportionalis. nõ tñ in cognoscibilitate aut actiuitate. Negat autẽ phs assumptũ. q2 infinitas nõ impedit. pȝ Quolib. p̃mo. ¶ Ad tertiũ concedit̃ consequens ⁊ ꝯsequẽtia. neqȝ Cõmenta. voluit oppositũ: sȝ dixit duas esse operationes intellectus nõ absolute. sȝ fm̃ ꝙ attribuuntur nobis intelligens: ꝙ intellectui absolute sumpto etiã alie operationes debent̃. que a metaphysico sunt ingrẽde. de quarũ multis loquitur Cõmen. in libello de somno ⁊ vigilia: quarȝ aliquã dicit esse in libro de aĩalibus declarataȝ: vt patet secundo de aĩa. cõmen. 59. ¶ Ad quartũ cõceditur consequẽs. Probat enim nãlis. tertio de aĩa. tex. cõmen. 17. intellectũ agentẽ esse: sȝ q̃dditatẽ eius habet metaphysicus considerare: cũ sit simpliciter primũ ens: ⁊ q2 multis videbatur demonstrationẽ illã Aristo. solũ ostendere: ꝙ agens intellectũ est: nõ autẽ ostenderet ꝙ intellectus agens est. ideo istis se opponẽs. Cõmẽta. in libello de beatitudine aĩe dixit: omne faciens alia esse intellectus: necessario est intellectus. sȝ agens intellectũ est faciẽs alia esse intellectus. ergo agens intellectuȝ est intellectus. ¶ Ad quintũ negatur minor. Ad pbationẽ. loquit̃ ibi Cõmen. de intellectu: vt nominat omne principiũ intellectionis in nobis actiuũ vel passiuũ ideo illi ratione agẽtis cõpetit abstrahere: ratione vero possibilis informari. vt patuit ante dixera: purus igit̃ itellect⁹ agẽs nõ patit̃. ¶ Ad sextum ponit illud Cõmenta. de opinione Themistij vel Theofrasti: vt pȝ: vbi recitat opiniones eorȝ. ⁊ pȝ tertio de aĩa. cõmen. 20. Contra. Cõmentator ibi asserit intellectũ agẽtem dupliciter sumi posse. vno modo respectu determinati indiuidui: ⁊ sic intelligit quãdoqȝ: ⁊ quandoqȝ nõ. alio modo simpliciter ⁊ absolute. ⁊ sic nõ quãdeqȝ intelligit: ⁊ quãdoqȝ nõ: q2 semp̃ intelligit. Uult. n. codẽ modo esse dicenduȝ de intellectu agẽte ⁊ possibili: vt pȝ ibi. Respondeo. nõ euidẽter ponit̃ ibi intellectũ agentẽ quãdoqȝ nõ intelligere respectu indiuidui. ⁊ dato ꝙ poneret̃ implicite vel explicite. p̃mo illud verũ est de abstractione intellectus: que est operatio: fm̃ quã attribuitur nobis intellectus agẽs. scḋo: illud est verũ de intellectione: qua intelligit se. scḋm ꝙ nobis est illa intellectio felicitas: q2 semp̃ est homo felix: licet nõ semp̃ sit iste homo felix ⁊c̃. ¶ Ad septimũ ⁊ octauũ dicta sunt illa de opinione Auenasar. nõ enim vocaret Cõmẽ. intellectũ imediatũ intellectui possibili spiritũ sanctũ: neqȝ diceret felicitatẽ hoĩs consistere in speculatione alicui⁹ intelligẽtie citra primã: sed in p̃ma. ideo multa dicta Auenasar sunt grata. cõmẽ. ⁊ q̃uis teneat Cõmẽ. oppositũ illorȝ duorȝ dictorȝ Auenasar ⁊ tertij. s. animas celi ab itelligẽtijs distingui re: adhuc possunt eẽ grata sibi pp̃ter pbabilitatẽ quã habent. ⁊ ꝙ ad aliũ locũ se remittat Cõmen. põt esse ꝙ intẽdat reprobare illius opinionẽ. ⁊ forte reprobatã haberemus: si opus illud cõpletũ haberemus. ⁊ sic pȝ respõsio ad octauũ. ¶ Ad nonũ: declaratuȝ est supra quomodo deus est pars anime nostre: ⁊ quomodo nõ.

SEcundum dubiũ. Utruȝ felicitas sit deus. Respõdeo ꝙ sic. pbat̃ multipliciter. Omne simpliciter p̃fectũ: qḋ fm̃ se est eligibile semper: est deus: sȝ felicitas est simpliciter p̃fectũ ⁊c̃. p̃mo ethy. textu capi. 8. ⁊ Auerrois ibi. felicitas est finis p̃fectus: ⁊ optimus semp̃ pp̃ter se: ⁊ nunq̃ȝ pp̃ter aliud eligibilis. ⁊ 10. 10. ethy. cap. 9. ipsa sola pp̃ter se diligit̃: ⁊ primo ethy. cap. 6. felicitas nõ queritur nisi pp̃ter se. Constat aũt ꝙ omne citra primũ est pp̃ter p̃mũ ⁊c̃. ¶ Secundo omne optimũ est deus: sȝ felicitas est optimũ ⁊c̃. primo ethy. capi. 9. ⁊ 19. ¶ Tertio. oẽ optimũ pulcherrimũ ⁊ delectabilissimũ est deus: sȝ felicitas est optimũ ⁊c̃. p̃mo ethicorȝ. capi. xi. ¶ Quarto oẽ qḋ est omnimode finis: ⁊ p̃fectũ oĩno: est de⁹: sȝ felicitas est omnimode finis ⁊c̃. primo ethyco. cap. 14. ⁊ cap. 16. felicitas est honorabiliũ ⁊ p̃fectorȝ. ⁊ 10. ethy. cap. 7. finẽ felicitatẽ ponimus humanorȝ. ¶ Quinto. qḋ nullo idiget est de⁹: sed felicitas nullo idiget. 10. ethy. cap. 7. ⁊ si ibi. cap. 8. ostẽdit̃ felicẽ idigere: ⁊ in libello de bona fortuna. Sine hisȝ quorȝ domina est fortuna: nõ ꝯtingit felicẽ esse: nõ tamẽ ostendit̃ felicitatẽ indigere. ¶ Sexto. qḋ est principiuȝ honorȝ: ⁊ causa ipsorȝ: quoniã est res diuina: est deus: sed felicitas est principiũ ⁊c̃. p̃mo ethycorȝ cap. 16. ¶ Septimo. omne: qḋ est bonũ excellẽtius: ⁊ altius omniũ bonorũ: est deus: sȝ felicitas est bonũ ⁊c̃. p̃mo ethyco. capi. 4. ¶ Octauo. oẽ: qḋ nõ est laudãdũ: sed magnificandũ fm̃ ꝙ est res diuina ⁊ optima: est deus: sȝ felicitas nõ est laudanda: sed magnificãda ⁊c̃. maior ⁊ minor probantur ab Aristotele ⁊ Auerroi primo ethycorȝ capitulo. 16. Res p̃stantiores laudationẽ: deus est excelsius: ⁊ bonũ absolute. ¶ Ex his patet nõ esse ad mentẽ Aristotelis aut cõmentatoris felicitatẽ esse homini optimũ: ⁊ nõ simpl'r. Soluerunt enim ipsi septimo ethyco. cap. primo. ponentes virtutẽ heroycã esse diuinã: declarare quo modo nõ erat deus: neqȝ in deo. ideo quando voluissent felicitatẽ esse diuinũ quid: ⁊ non deũ: declarassent: ⁊ principalius fuisset declarandũ de felicitate q̃ȝ de virtute heroyca.[a] Conclusioneȝ istarȝ rõnũ habent Auerrois ⁊ Ar. 10. ethy. cap. septimo: soluȝ igitur deus est felicitas sibi aut alijs intelligentijs: aut homini: q2 solum ipse est perfectissimũ intelligibile ⁊ appetibile propter se. In eo enim eminenter reperitur ratio obiecti intellectus ⁊ voluntatis: imo solum ipse est eminenter omnia bona continens. Repugnat enim deũ in aliquo citra se felicitari: ⁊ repugnat ꝙ sint duo perfectissima: duo vltimo appetibilia: duo vltimi fines: in qb⁹ possit aliquid felicitari: q2 tunc felicitaretur aliquid in aliquo: quo dempto nõ minus felicitaretur: finiretur ⁊c̃.

a ¶ Quis maiorem hȝ ꝯuenientiã cũ deo felicitas q̃ȝ virtus heroyca.

¶ Contra. deus nō est opatio nostra: sȝ felicitas est opa-
tio nostra. ergo rč. pȝ maior. oīs opatio distincta ab opan
te depēdet ab opante. Deus aūt a nullo dependet. pȝ mi-
nor ex diffōne felicitatis posita ab Auerroi pmo ethyco-
rū. cap. nono. felicitas est aīe operatio ſm virtutē vel ſm
optimā virtutē in vita pfecta. ¶ Scdo. si deus eēt felici
tas nō dubitaret Aristo. pmo ethycoꝝ. cap. iȝ. an sit donū
dei: qꝛ nulli dubiū est an donet se deꝰ homini. ¶ Tertio.
nullū obiectū opationis que est felicitas est illa operatio
que est circa illud obiectū. pȝ ex dñia īter obiectū opatio-
nis ꝛ operationē: sȝ deus est obiectū opationis que est fe-
licitas. pȝ. io. ethycoꝝ. cap. io. pfecta felicitas est operatio
speculatiua optimoꝝ. ergo rč. ¶ Ad pᵐ nego maiorē. cō-
cessum est. n. quolib. scdo. deū eē intellectionē intelligētia
rū: nunc ꝯcedit deū esse intellectionē intellectus possibi-
lis ꝛ hois. Ad pbationē negatꝛ ppositio assumpta: qꝛ qñ
operatio est finis pncipalis ꝛ vltimatus est oppositū: qꝛ
operās dependet ab opatione. Dicenduȝ igitꝛ ꝙ felicitas
est opatio. ſm ꝙ bene pbatꝛ in minori pmi ꝛ tertij argu-
menti: vt habetꝛ nono ethycoꝝ. cap. decimo: ꝛ scdo physi-
coꝝ. cōmento. 58. felicitas praxis quedā est. Eupraxia. n.
est: ꝛ pmo ethycoꝝ. cap. 17. felicitas est quedā opatio aīe
ſm virtutē pfectaȝ. ¶ Ad scdm. optima est dubitatio: qꝛ
deus est felicitas: ꝛ informat hoieȝ: vtrū informat hoiem
nulla hois operatione pcedēte: aut aliqua: ꝛ vult ꝙ aliq̄:
negatꝛ igitꝛ conditionalis argumēti. Ad pbationē ꝯcessuȝ
est quolib. pmo deū semet donare rč. Ex quo pȝ ꝙ felici-
tas est optimū deoꝝ donū: qꝛ nō est donū excellētius q̄
donare seipsuȝ: ꝛ pseriim si donatū sit pfectissimū entiū.
Hinc apparet q̄ cōmode potuit Aristo. iȝ. de aīalibꝰ sub-
stantiā hois diuinā appellare. ¶ Ad tertiū negatꝛ maior.
qꝛ sufficit inter opationē ꝛ obiectū distinctio rōnis. dico
igitꝛ ꝙ felicitas: nō intelligo pollitica. que est vsus vtutis
septimo politicoꝝ. sȝ cōtemplatiua: que ſm phm decimo
ethycoꝝ. cap. 8. est ſm nobilissimū habitū: qui est sapien-
tia: ꝛ ſm eundē septimo politicoꝝ: est melior q̄ politica.
Non est actus q̄litatiuus inherens intellectui aut volū-
tati: qꝛ si sic: tunc nō tenderēt intellectus ꝛ volūtas in fe-
licitatē tanq̄ in vltimū finē. Scdo. qꝛ ille actus nō est p-
fectissimū. ¶ Tertio. qꝛ oporteret ponere duas felicita-
tes: vnā formalē ꝛ intrinsecā: ꝛ aliā obiectiuā ꝛ extrinse-
cā. ꝛ sic Aristo. ꝛ Cōmentatorē indistincte pcessisse in eq-
uoco. cū dixerunt felicitatē esse vltimū finē ꝛ opationem
aīe. ¶ Quarto. qꝛ ex quolib. tertio. nō datur accidēs in-
herens intellectui. Concludo igitꝛ ꝙ tantū vna est felici-
tas: ꝛ ꝙ ea oīa vere felicitabilia felicitantꝛ. ꝛ ista est deus.
hanc sniaȝ ponit Cōmētator. io. ethycoꝝ. capite. io. in deo
esse felix est in speculatione sui: in nobis esse felix est in eo:
in quo est sibi: prout nobis est possibile: ꝛ in hanc felicita-
tē nāliter inclinamur: neq̄ pōt esse ꝙ nāle desideriū fru-
stretur a tota spē. Ideo semp est homo felix: vt tangit Cō-
mentator. tertio de aīa. cōmento. 36. An aūt amitteret fe-
lix moriendo felicitateȝ volens: aut nolens. Respondeo
nec sic: nec sic. Testatꝛ. n. Aristo. qnto ethycoꝝ. capite. iȝ.
Multa. n. ꝛ nāe existentiū scientes ꝛ opamur: ꝛ patimur:
quoꝝ nullū neq̄ voluntariū neq̄ inuoluntariū est: puta
senescere vel mori. Cōditio. n. sue nāe: quā scit esse morta-
lē: nō patitur nolle: ꝛ qꝛ mors nō est finis: neq̄ bonū. secū
do physicoꝝ. tex. ꝛ cōmento. 23. ideo nō vult felix mortē.
Neq̄ desiderio nāli permanentiā sempiternā appetit in
indiuiduo: sȝ in spē. scdo de aīa. cōmento. 34. ꝛ pmo physi
coꝝ. cōmento. 81. ꝛ ppter hoc in phemio octaui physico-
rū dixit Cōmentator fortunitatē vltimā esse scdꝫ fattios
vitā eternā. Multa aūt mala felicitas hois cōpatitꝛ: que
felicitati dei aut intelligentiaꝝ repugnāt. Est. n. inter ve-
ros felicitatis gradus humanus ifimus. ideo pmo ethy-
coꝝ. capite. 14. Sapientē oēs extimamus fortunas decē
ter ferre. Felicitate aūt in alia vita: quā nō potuerūt phi
nāli ratiōe inquirere: theologis relinquimus ꝯsiderādā.

TErtium dubiū. Utrꝫ possibile sit ꝙ homo: anteq̄ moriatꝛ: intelligat subas separatas. ¶ Respōdeo
ꝙ sic: ꝛ premitto ꝙ de raptu pauli: qꝛ di-
xit se vidisse archana: que nō licet homi-
ni loqui: nihil dicemus. tria igitꝛ faciā pri-
mo quasdā rōnes nāles inducā ad partē
qōnis affirmatiuā. scdo quedā fundamenta ꝑ notabilia
distinguemus: ad felicitatē hois pparātia. tertio quedaȝ
argumenta que in mā fieri solent soluā. arguo igitꝛ primo
sic. Si impossibile est hoieȝ rč. desideriū humanuȝ esset
frustra: pȝ ꝯña: qꝛ cōmuniter ꝯcessuȝ est subas separatas
esse: maxime ab his qui ad metaphysicā accedunt: qꝛ eis
demonstratū est in philosophia nāli: eas esse: ꝛ ex hoc nā
scitur desideriū: quo inquirunt cognitionē eaꝝ. ꝛ sic desi-
derio nāli aīale ꝯiungitur. ratio est Auerrois. scdo meta-
physice cōmento primo. Confirmatur. oēs hoies nā scire
desiderant. prohemio metaphysice. ergo maximā sciētiā
maxime desiderāt. Est aūt metaphysica maxime sciētia:
que ſm Cōmentatorē de substantijs separatis tradit co-
gnitionē. Est. n. ſm Cōmentatorē. secundo physicoꝝ cō-
mento. 26. differentia inter nālē ꝛ metaphysicū in cōside-
rando subas separatas: qꝛ nālis separatoꝝ considerat: qꝛ
est: metaphysicus vero quid. Cōfirmatꝛ. si impossibile eēt
hominē intelligere abstracta: nō inquireret homo intel-
ligere ea. ꝯsequēs est cōtra experientiā. ꝛ pȝ ꝯsequētia ex
secūdo metaphysice. textu cōmēti. 8. Nullus conabitur
aliquid facere ad terminū nō futurus venire. Confirma-
tur expientia. Experiuntꝛ multi se multas pp
rietates ab-
stractoꝝ vidisse. ex. 8. physicoꝝ: ꝛ ex. iȝ. metaphysice.ª
¶ Secundo. si impossibile eēt intellectū possibilē intel-
ligere subas abstractas: ociose egisset natura: qꝛ fecisset:
qd est in se nāliter itellectū: nō intellectū ab aliquo: ratio
est Auerrois secundo metaphysice. cōmento pmo. suppo
no in hac rōne ꝙ oīs intellectio ꝯueniens intellectui pos-
sibili conuenit homini: sic ꝙ nō est possibile ꝙ intellectui
cōpetat: qn homini cōueniat. hoc voluit Aristo. pmo de
aīa. textu cōmenti. 64. ꝛ hoc supposito negato: clauditur
via Cōmentatori ad ostendendū celū intelligere: ideo si
possibile est subas separatas intelligi ab intellectu possibi
li: possibile est subas separatas intelligi ab homine. hoc
stante arguo sic. Quandocūq̄ est aliqua forma non apta
recipi in maxime receptiuo alicuius generis: illa nō est re
ceptibilis in minus receptiuo illius generis: sed intellectꝰ
possibilis in genere itelligētiarū est maxime receptiuus:
patet ex quolibet tertio. ergo si primā formā non est pos-
sibile itellectū possibilē recipere: nō est possibile aliū in-
tellectum recipere primā formā. ꝛ sic iam frustrarentur
intelligentie medie ab hoc fine: qui est deū gloriosum in-
telligere: tunc vltra quandocūq̄ intellectus abstractus
nō potest intelligere superiora: ipse non potest intelligere
inferiora: vt quolibet primo dictū est esse de mēte Auer-
rois. Sed nulla intelligentia media pōt primam intelli-
gere vt ex ratione superiori seqtur. g̃ nulla itelligētia me
dia potest intelligentiā mediam intelligere: sed neq̄ de-
us potest intelligentias medias intelligere secūdū Auer-
roim: vt patet quolibet primo: neq̄ intellectus possibilis
potest eas intelligere. per te. ergo itellectū naturaliter in
se non est intellectū ab aliquo. pȝ consequētia de intelli-
gentijs medijs: qꝛ nō a deo. qui est supra: non a seipsis: vt
sequitur: neq̄ ab intellectu possibili: qui est īfra. per te in-

ª ¶ Et in eis cōtemplādis valde delectari.

telligunt: et nõ est alius intellect⁹ ab istis. et sic pz alia ocio sitas in nã: et maxima. et sic pz q̄ quãuis nõ sit hõ finis intelligentiarũ: tñ si nõ sunt intelligibiles ab hoĩe: frustrantur a suo fine. et sic ociose sunt intelligibiles ꝛc. Hec oĩa ex modis intelligẽdi dei intelligentiarũ et intellectus possibilis supra declaratis sunt euidẽtia. neq; variatio ppositionũ a sensu cõposito ad diuisũ: aut ecõtra: variationẽ facit in pposito ꝛc. Confirmatur si nõ est possibile intellectũ possibilẽ recipere abstracta frustratur et ociosa est potẽtia intellectus possibilis: pz cõña fm Cõmentatorẽ in libello de beatitudine aĩe. intellectus possibilis hz potentiã recipiẽdi abstracta. Confirmatur p cõsequẽtiã Cõmentatoris in libello de beatitudine aĩe: receptio quã habet intellectus: qui est in potẽtia: est spẽi receptionis nãe intellectuũ abstractorũ: ergo debitũ est vt vniatur cũ abstracto. Cõfirmatur: qr oĩs intelligentia media est receptiua dei: si igit intellectus possibilis nõ sit receptiuus earũ: nõ eẽt intellectus possibilis eiusdẽ generis cũ eis. ¶ Tertio. per cõñaz Aristo. secundo metaphysice. textu cõmenti. 9. Si fines eẽnt infiniti: nullũ esset agens p intellectũ. que nõ valet: nisi oporteat omne agens per intellectũ cognoscere vltimũ finẽ: ppter quẽ agit. Multarũ aũt humanarũ operationũ deus est vltimatus finis. Cõfirmatur per aliã cõsequentiã phĩ secũdo metaphysice. textu cõmenti. 13. si cause essent infinite: nihil eẽt cognoscibile. ergo ad cognitionẽ effectus: oz oẽs eius per se causas cognoscere. ergo hõ cognoscit deũ: aut nihil pfecte cognoscit. ¶ Quarto. si intellectus possibilis põt seipm cognoscere: põt altiores intelligentias cognoscere. pz cõña ratione Themistij adducta a Cõmentatore tertio de aĩa. cõmento. 36. qr si minus intelligibilia intelligimus: a fortiori magis intelligibilia: nõ enim apud phĩm impedit infinitas. ¶ Secundo: promouet. qr deus et alie intelligentie superiores intellectu possibili possunt esse alteri formalis noticia remissius q̃ sint sibi noticia. pz quolib. secundo: cũ igit intellect⁹ possibilis nõ excat genus intelligentiarũ. quolibet tertio. poterit ad minus sub remississimo gradu noticie de⁹ informare intellectũ possibilẽ: et ppter hoc secundo celi. textu cõmenti. 60. se excusat Aristo. et Cõmentator ibi in pluribus nõ possumus dicere: nisi secundũ potentiã nostrã nãlẽ: dixit tñ hoc Cõmentator pp aliud de quo alĩs.[a] ¶ Tertio. nõ ipedit possibilitas intellectus possibilis qr tota rõ quare nõ quilibet visus põt lucẽ in rota solis intueri est: qr est virtus organica: vtens corpore vt instrumẽto. nullũ aũt horũ impedit itellectũ possibilẽ in cognitione separatorũ. Non tñ maior possibilitas intellectus possibilis clariorẽ arguit cognitionẽ: sed arguit ad plura se extẽdentẽ receptionẽ. Qr aũt intellectus possibilis possit seipsum cognoscere pz experiẽtia: et tertio de aĩa. aliter essent homo et intellectus possibilis nãliter incogniti: cuius oppositũ vult Cõmentator secundo physicorũ cõmento. 47. hic sermo est irrationalis: vt sit hic causa ignorata nãliter. pz cõña de hoĩe: qr formã suã homo intelligere nõ posset: et de intellectu possibili pz: qr ex fundamentis positis fm Auerroim nulla intelligentia superior intelligit inferiorẽ et nullus sensus siue interior siue exterior põt intellectũ possibilẽ pcipere: ergo si intellectus possibilis non semetipsũ põt cognoscere: eẽt intellectus possibilis nãliter incognitus: qr nulla cognitione intellectiua aut sensitiua cognosci posset. Confirmatur per Cõmentatorẽ in libello de beatitudine aĩe: itellectuũ abstractorũ ppꝛietas est vt se cõprehendant: et ppꝛietas inquantũ est ppꝛie: cõuertitur. Dicẽdũ est igitur intellectuz possibilẽ posse cognoscere seipsuz: et sic infimã intelligẽtiarũ põt intellect⁹ possibilis intelligere: ergo supiores põt itelligere. pz cõña.

a ¶ Scilicet no possumus celo appropinquare.

qr in abstractis intelligẽs inferiora intelligit supiora ꝛc. Confirmatur p Cõmentatorẽ in libello de beatitudine aĩe dẽ faciens alia eẽ actu intelligibilia ab intellectu mãli est magis intelligibile ab intellectu mãli: sz intellectus agẽs est faciens actu intelligibilia ꝛc. ¶ Quinto. homo est felicitabilis. ergo est intellectiuus dei. pz cõña: qr solũ intellectio dei est felicitas. finis igit hoĩs est deo vniri. qđ nõ est possibile: nisi p intellectũ. Confirmatur inquirendo in quo cõsistat felicitas hoĩs: an in bonis exterioribus: an in bonis corporis: an in cognitione sensitiua: et testatur Aristo. septimo politicorũ q̄ nõ. Deus enim et intelligẽtie sunt felices: et nõ in aliquo illorũ: hoĩs aũt felicitas eadẽ est cũ felicitate intelligentiarũ ꝛc. Nõ enim sensu cõiungimur optimo. Neq; sensus operatio est pfectissima hoĩs operatio. neq; virtus sensitiua est vtus in hoĩe pfectissima. ideo. 10. ethicorũ capi. 13. puer aut equus nõ est felix: qr nõ participat tali opatione. Ideo cõsistit felicitas in opatione intellectus vt habetur. 10. ethicorũ. ca. 8. et. 10. Inquirit aũt sexto ethicorũ Aristo. capi. 17. an sapientia sit pfectissimus habitus: et capi. 18. cõcludit q̄ sic. et. 10. ethycorũ cap. 8. fm optimũ habitũ: qui est sapiẽtialis: felicitas cõsistit. An aũt in opatione habituali: Concludit q̄ non: qr tunc dormienti inesset: et infortunato. Patet pmo ethycorũ. capite. 10. et ppter hoc pmo ethycorũ. cap. 18. felix nõ differt a misero p dimidiũ vite ꝛc. Consistit igit felicitas in actuali intellectione fz pfectissimũ habitũ obiecti pfectissimi. Hec aũt est cognitio dei gloriosi. ideo hõ felicitabilis est dei cognoscitiuus. Confirmatur. cuicũq; imediate effectiue vnibilis est intelligẽtia abstracta: eidẽ eadẽ est formalr vnibilis. hanc formalẽ vnionẽ tangit Cõmentator tertio de aĩa. cõmento quinto. sicut lux est pfectio diaphani: sic itellectus agens est pfectio mãlis intellectus. Vtrũq; eniz est forma pfectissima pcepta: et ratio aliis q̄ percipiantur: sz intellectui possibili est intellectus agẽs imediate effectiue vnibilis: ergo intellectui possibili est intellectus agẽs formaliter vnibilis. qđ nõ eẽt possibile nisi intellect⁹ agẽs sit intellectio itellectus possibilis. rõ est Auerrois. tertio de aĩa. cõmẽto. 36. vbi arguit contra Alexandrũ. Idẽ habetur 12. metaphysice. cõmento. 38. et. 17. Cõfirmatur. oĩs copulatio itellectus agẽtis cũ possibili fm q̄ agẽs est precise potentialis: sz actualitati admixta. q̃ talis copulationis modus est motio ad actualitatẽ maiorẽ: et p cõñs cũ itellect⁹ agens fuerit copulatus vt agens cũ intellectu possibili p adeptionẽ intellectorũ speculatiuorũ: tũc itellectus possibilis est sũme dispositus ad formalẽ vnionẽ. pz tertio de aĩa. cõmẽto. 36. ¶ Quantũ ad scdm articulũ. Notanda sunt quedã. primũ fm cõmẽtatorẽ in libello de beatitudine aĩe. oz q̄ reperiantur indiuidua: que cõprehẽdant hunc intellectũ agentẽ ex necessitate. Prima cõgruentia est Cõmentatoris tertio de aĩa. cõmẽto. 36. qr cõtinuantur artes: q̃ nõ sunt ita intẽte: neq; simplr necessarie. Scda cõgruẽtia: melius est cõseruare entia mãlia cõtinuata suo principio: a quo depẽdẽt q̃ nõ. Tertia cõgruentia: melius est cõseruare nãm humanã fruentẽ suo fine q̃ nõ. Quarta cõgruentia. Melius est subaz separatã: cuiusmodi est intellectus possibilis ppetue felicitari q̃ interrupte. Hãc sentẽtiã ponit Cõmentator in libello de beatitudine aĩe: dicẽs. oz receptionẽ: qua recipit abstracta: esse sine nouatione et generatione. ¶ Quinto euidens est rõ theologica ad ppositũ.[b] sz pertransico. ¶ Notandũ scdo q̄ duplex est in hoĩe cognitio de intelligẽtijs et de deo. pma est acqsitione: sz non pfectione circũscriptiua. si incõplexa: et si cõplexa est: per rõnes nãles: aut metaphysicales est acqsita: et ista est sciẽtia speculatiua nãlis: vel metaphysicalis. et ista nõ denominatur intellectus possibilis aut hõ felix: q̃uis sciremus

b ¶ Quia xpo hñdu cens i ppe tuũ felicitabitur. et vt qui in natiuitate xpi fuit pphe pudencia vnionẽ habet ꝛc.

intelligentiarum quid nois:ꝛ eis noia imponere:ꝛ de eis
passiones a posteriori demõstrare:imo etiã sciremus qd
rei:ꝛ a priori demõstrationes haberemus. Secunda est
intuitiua noticia:qua cognoscimus subas separatas ꝑ ea-
rũ essentias proprias:ꝛ in hac cognitiõe cõsistit felicitas
intellectus pol'is ꝛ hois. Hoc voluit Cõmẽta.3° de aia.
cõmẽ.36°.felicitas nõ est aliquid acquisitũ ꝑ scias specu-
latiuas:sed post ipsarũ acqsitionẽ acqrit:ꝛ ꝓpter hoc 9°
metaphy.cõmẽ. vltimo reprehendit auẽpace ponẽs ac-
quisitionẽ felicitatis esse per scias speculatiuas:ꝛ ꝓpter
hoc etiã habet 3° de aia cõmẽ.15°.pro impossi ꝙ itellect᷒
agens per sciaꝫ speculatiuaꝫ sciat:qꝺ opꝫ intelligere de
scia qua cognoscens ipsum felicitet. ¶ Notandũ tertio.
ꝙ cum dictum sit:intellectũ agentẽ esse deũ:ꝛ deũ esse fe-
licitatẽ:sequit ꝙ intellectus agẽs sit felicitas:ideo poni-
mus oẽm intellm felicitari itelligẽdo intellm agentẽ.iõ
solũ deus per essentiã est felix. Ois aũt alia itelligentia
per formalẽ copulationẽ itellectus agentis secũ felicita-
tur:ad hoc enĩ vt receptiuũ sit denoiabile intrinsece ab ali-
qua forma:oꝫ ꝙ recipiat illã: ideo cõsequẽter ponimus
felicitatẽ itellectus possibilis ꝛ hois cõsistere in formali
copulatione itellectus agẽtis cũ itellectu possibili ꝛ cũ
hoie ꝛc. ¶ Notandũ quarto ad hoc vt itellectus pol'is
sit felix:sufficit illi hr̃e itellectũ agenteꝫ sibi formalr co-
pulatũ ꝛ nihil aliud sibi requirit:qꝛ tunc forma:que est
felicitas:est in receptiuo cõuenienti apta denoiare felicem:
ꝛ nõ est impeditũ ꝛc. Sed ad hoc vt itellectus possibilis
habeat intellectũ hunc agentẽ sibi formaliter copulatũ:
opꝫ ipsuꝫ intellectũ poleꝫ esse sufficienter ꝑparatũ ꝛ dis-
positũ. Sufficiẽs aũt dispositio est scia nãlis ꝛ metaphy-
sicalis:hoc non dicerẽ:nisi separatorũ cognitio quiddita-
tiua spectaret ad metaphysicũ. Mathemathicalis autẽ
potius sunt ad exercitandũ aios ꝙ̃ ad preparandũ feli-
citati:vt testat Cõmẽ.in prologo ꝑmi physicoꝝ. Mora-
libus aũt virtutib᷒:aut scientijs:itellectus possibilis nõ
indiget:nisi forte per accidẽs:ꝛ hec accidẽtalitas ex colli-
gantia itellectus possibilis cũ homine ortũ hꝫ. Pro his
aũt duabus speculatiuis scientijs acquirẽdis necessaria
est dialetica:vt scdo metaphy.tex.ꝛ cõmẽ.15.tangit. Et qꝛ
nullus põt per se inuenire has duas scias:aut in maiori
ꝑte earũ:qꝛ non cõplent scie:nisi per iuuamentũ prioris
ad sequentẽ:ꝛ si nõ fuisset por:non fuisset sequẽs.2° me-
taphy.tex.ꝛ cõmẽ.2.necẽia est ars terminoꝝ significatio-
nes exprimẽs:ꝛ hec nũc est grãmatica:ꝛ sic iste quatuor
artes:vel scie ad preparandũ felicitati intellectus pol'is
necessario sunt requisite:ꝛ sufficiunt. ¶ Notandũ qnto.
ꝙ ad hoc vt sit homo felix requirit vt intellectus pol'is
sm ꝙ informatus felicitate:sit ꝯtinuatus homini:qꝺ fit
diligenter ingrente hoie vt in scientijs speculatiuis eru-
diat sufficiẽter:sed vltra hoc requirit:vt hãc ꝑfectã spe-
culatiuã cognitionẽ virtutes morales ꝯsequant:ꝛ seque-
lã declarat Cõmẽ.in ꝓlogo primi physicoꝝ auctoritate
Alexã.ex perfecta enĩ cognitione dei gloriosi habet iten-
sus amor dei:ꝛ fruitio illius:ꝛ sic sm ṽtutes morales in-
ducit hõ ad viuendũ:cũ igit fuerit hõ sm ṽtutes mora-
les sufficiẽter habituatus: sic ꝙ cessauerit discordia inter
sensitiuũ appetitũ ꝛ intellectiuũ:sic ꝙ rationi regimen
tributum erit sine intrinseco repugnanti: sic ꝙ verum
erit dominiũ rõnis suꝑ virib᷒ sensitiuis:tũc cõtinuabit
itellectus possibilis sm ꝙ felix homini:ꝛ denoiabit ho-
minẽ felicẽ. Ex quo pꝫ ꝙ qꝛ in habituatiõe hois sm vir-
tutes ꝛ scientias:magnũ tẽpus vite hois labit. Dixit Cõ-
mẽtator 12° metaphy.cõmẽto.38.auctĩtate Arist.ꝙ hõ fe-
lix paruo tẽpe durat:tũ qꝛ multis operabiliũ ꝑncipijs nõ
nõ assentit hõ:nisi per longã experientiaꝫ:vt 6° ethicoꝝ
Arist.ca.14°. Patet scdo ꝙ nõ cõtingit sine imperio feli-
cẽ esse:regali enĩ principatu dñat itellectus appetitiuũ.ꝑ
politicoꝝ. ¶ Notanduꝫ sexto.ꝙ in hoie felici duo sunt
subiecta:que a felicitate denoiant:vnũ ꝓpinquuꝫ:ꝛ est
itellectus possibilis:aliud mediatũ:ꝛ est hõ. Causa autẽ
formalis denoians est vna tantũ felicitas:que est deus
gloriosus. Causa aũt efficiens est itellectus agens:q qꝺ-
cũqꝫ sufficienter dispositũ informat felicitate. Causa aũt
finalis est:vt hõ ꝛ cetera mãlia:deo vniant:mãlia enim
sm esse eoꝝ reale nõ sunt deo vnibilia:sed sm esse eorũ
spũale:qꝺ est eẽ itellꝫ specula^m ꝑparãdo itellꝫ poleꝫ:vt
deũ recipiat:deo vniũt: ꝛ sic ad finẽ suũ redeũt reditiõe
ꝯpleta. Ex h̄ sequũt aliq̃:p^m ꝙ eadẽ res:q̃ est de᷒ gliosus
est causa formalis:qua denoiatur hõ felix:ꝛ cã efficiens
dans formã. Patet scdo quõ mãliũ hõ est finis:qꝛ in ho-
mine vniunt mãlia imaterialibus:ꝛ sic patꝫ quõ hõ est
nexus superiorũ cũ inferioribus:vltra hoc ꝙ forma ho-
minis sit intelligentia. Patet etiã quõ intellectus agens
est forma intellectus speculatiui:itellectus pol'is:ꝛ hois.
ratio primi:qꝛ sunt in eodẽ:ꝛ itellectus agens est digni᷒.
hoc tangit a Cõmẽ.3° de aia.cõmẽto.36.ꝛ Cõm.30.dixe-
rat:itellectus in nobis est cõpositus ex itellectu agente ꝛ
speculatiuo. Tũ qꝛ preparationes subi ad cãm mãlẽ re-
ducunt:ratio scdi:qꝛ per se intelligit a possibili.rõ tertij.
qꝛ hõ mediante illo operatur:nõ intelligo abstrahẽdo:
qꝛ 3° de aia cõmẽ.36.etiã ante felicitatẽ hõ illo operaba-
tur abstrahendo:sed eo operat homo in felicitate itelli-
gendo deũ:ꝛ oia alia:ꝛ sic patꝫ ꝙ̃ lõge relegata est mã a
deo:qꝛ ipsa ꝑꝑ potentialitatẽ suaꝫ nõ põt iformare itelle-
ctũ:vnit tñ mã deo:qꝛ aliqua mã iformat itellectu qui
informat deo ꝛ successiue ois ꝑma mã informabit itelle-
ctu apud Auerroiꝫ:sed alie mãe alijs formis mãliuꝫ in-
formant:que forme mãles sm eẽ earũ intellm deo ifor-
mant:ꝛ sic pꝫ ꝙ̃tũ hoi felici rerum mãlium nã debetur.
¶ Notandũ septio:cũ hõ incipit esse felix:ipse icipit in-
telligere intellectũ agentẽ ꝑ subaꝫ itellectus agentis:qꝛ
suba itellectus agẽtis hois icipit eẽ itellectio:hoc voluit
Cõmẽ.3°.de aia.cõm.36. Cũ efficiet itellectus agens for-
ma nobis in actu:qꝺ erit apud cõtinuationẽ eius in actu:
tũc itelligemus per ipsuꝫ oia que itelligimus:ꝛ agimus
ꝑ illũ actionẽ sibi ꝓpriã:videmus eniꝫ depẽdentiã cun-
ctoꝝ a ꝑmo:ꝛ quẽadmoduꝫ forma est cognitio mãe:sic
deus est cognitio alioꝝ ab ipso:ꝛ qꝛ actio propria dei est
deũ itelligere ꝑ essentiã:ꝛ cũ hõ est felix itelligit deũ per
essentiaꝫ dei:iõ operat actione deo ꝓpria:ex quo pꝫ quõ
in hac vnione dependemus ab eo itellectu a quo celuꝫ ꝛ
nã dependet:vt testat Cõm.12° meta.ꝯ°.38°.differt tñ
cõtinuatio nr̃a a cõtinuatione ꝑmi celi cũ pn᷒:qꝺ est itel-
lect᷒:q est in fine gaudij ꝛ voluptatis:qꝛ ꝑma est sm esse
itẽtionale:scda vo est sm eẽ reale:ꝛ diceret Cõm.ꝙ cõti-
nuatio celi eterna est:qꝛ eternũ est oẽ reqsitũ ad eã:sꝫ cõ-
tinuatio nr̃a:licꝫ quãtũ est ex ꝑte dei eẽt eterna:est tamẽ
tꝑalis.qꝛ hõ:cui ꝯtinuat:est corruptibilis:ꝛ itellect᷒ spe-
culatiuus:quo mediãte itellectui possibili ꝯtinuat:est ẽt
corruptibilis.vt dixit Cõm.12° meta.cõm.17°.ꝛ 3° de aia.
cõm.5°.vt pꝫ supra. Et qꝛ in hac dispõne hõ est adeptus
intellm agentẽ:pꝫ qd Cõm. voluit 3° de aia.cõm.5°. Cuꝫ
itellectus mãlis fuerit copulatus sm ꝙ ꝑficit ꝑ intellm
agentẽ:tũc nos sumus copulati cũ itellectu agente:ꝛ ista
dispõ dr̃ adeptio:ꝛ itellꝰ adeptus. ¶ Notãdũ octauo.ꝙ
cũ itellꝰ agens sit suprema itelligẽtia:ꝛ intellꝰ polis sit
ifima:nõ põt nãliter vniri itellꝰ agẽs itellectui poli im-
mediate:qꝛ alie itelligẽtie nãliter mediãt:iõ opꝫ ꝙ eque
cito sic icipit itellꝰ agẽs esse forma:ꝛ itellectio isti᷒ hois:
icipiat q̃libet alia itelligẽtia media iformare huc hoieꝫ.

Ex hoc patebunt apud Ari. et Com. nouē gradus felicita
tis: sic nouē sunt apud eos itell's felicitabiles: quoꝝ gra
duū pmus et maximus deo cōuenit: nonus vo et infimus
itellectui possibili: medii vero mediis itelligētiis aptāt
ordinate etc. qz itellectus cognoscēs deū p plura media
remissius cognoscit et iperfectius. io pma que est sua co
gnitio p essentiā se pfectissime cognoscit. Scda aūt itelli
gentia recipiendo cognoscit pmā: licz imediate eaz reci
piat. Tertia vo mediāte scda: et sic gradatiz descēdendo.
Hūc ordinē felicitatis tāgit Com. 12° meta. com. 39° qd
est maioris itell's est maioris voluptatis. ¶ Notandū
ĩ nono. q in iformatione qua itelligētie supiores iformāt
intellectū polē est duplex ordo: pmus est psuppositiōis
vel originis: et sic q̄to itelligētia media est iperfectior: tā
to arithmetice in vnione est por: et sic nullo vel vno vel
plibus mediis vnit: et sic deus septē media requirit. scda
vo intelligētia sex media reqrit. tertia vo qnq: et sic gra
datim descēdēdo vsq ad octauā itelligētiā: q nullū me
diū: qd sit itelligētia in actu: reqrit. [a] et sic patent apud
Ari. et Com. octo gradus itellectiue potētie. quoꝝ pmus
et minimus est in scda itelligētia: octauus vo et maximus
est in itellectu possibili vel est ipse etc. medii vo sunt itelli
gētie medie. Alius est ordo itentionis: et hic est fm ordi
nē pfectionis earū: sic q intelligētia quāto nobilior est:
tāto est magis intēta: et sic itellectus polis et homo pmi
tate intētionis in deū gloriosū tendūt. in quo getant: qz
est lux clarissima: ens pfectissimū: et bonū optimū: et sic
in maxime eleuato statu huius vite recōdit hō. vt dixit
Com. ex nicolao perypathetico. 12° meta. cōm. 44. p hāc
acqsitionē ab hoie inuenit hō in pfectione sua eēndi. vñ
scdo phys. cōmē. 70. finis hois fm q ens: est ipsum eē in
sua vltima pfectione. et in hac felici vita ē delectatio sine
tristicia: vt 2° politicoꝝ tāgit Ari. ¶ Notādū vltimo. q
oia pdicta in hoc tā sublimi q̄sito supposita itell's polis
multiplicatione: et deū libere et cōtingēter vniri hoi: veri
tati cōsona sunt: et forte aliquos passus subtiles in theolo
gia nō cōiter itellectos aperientia. [b] Si aūt eternitatē
itell's polis cū vnitate illius numerali: et deū nāliter vni
ri homini: et perpetuo obseruaueris: habebis opinionem
Cōmenta. bene declaratam.

a Itell's. n. speculatiuus requiritur in felicitate itel lectus polis nō ē itelligē tia in actu.

b Dixit ēnī mag' frāncisc' (?) ducēte pau lo deū eē cari tatē se mētu bus nostris i fundentem. et bene dixit: lz cōiter repre hēdat i hoc.

Quantum ad tertiū articulū 3 determinata. Ar
guit p. Ari. 2° meta. cōm. p. Sicut nicti
coracū oculi ad lucē diei se hñt: sic aīe nrē itell's ad ea q̄
sunt oium nāe manifestissima. Sed nicticoracis oculum
ipolē est videre solē in rota. g impolē est itellm nrm itel
ligere deū. Scdo ignorantia abstractoꝝ est sicut cecitas
itell's. 9° meta. tex. et cōm. vlti. sed ipolē est cecū videre. g
ipolē est itellm nrz itelligere abstracta. ¶ Tertio equā
tur itell's agens et polis in actiuitate et receptibilitate: qz
agens est oia facere eoꝝ: quoꝝ itell's polis est oia fieri: g
si itell's agēs ad imālia eius actiuitatē nō extēdit: neq pos
sibilis ad illa eius receptibilitatē extēdet. Nō pōt aūt itel
lectus agēs itelligētias abstrahere: sunt eni de se abstra
cte. g etc. ¶ Quarto ois nra cognitio ortū hz a sensu: p et
scdo posterioꝝ: sed nulla de itelligētiis cognitio ex sensu
oriri pōt. g nulla de itelligētiis cognitio est nra cognitio.
pz maior. qz obm itell's nri ad abstracta nō se extendit. s.
q̄ddītas rei sensibilis: vl rei mālis. Tū qz modus se habē
di intell's nri: q est in mā: est iproportionalis abstractis a
mā. ¶ Ad pm rñdet Com. ibi. q exēplū nō ondit ipossi
bilitatē: sed difficultatē: silitudo aūt iter oculū noctue et
itellm polem est: queādmodū nō pōt oculus noctue lu
cē solis in rota itueri: sz hñ in obtenebrato aere eā videt.
ita nō pōt nāl'r itell's polis imediate eēntiā dei itueri: sed
illā ituet in itelligētia multū distāti in pfectione a pma
itelligētia. ¶ Ad 2m dimissa trāslationū 3dictione. dico
q itell's nr est aptus imediate videre deū: et clare: sed nō
est polē q itell's nr existens in statu isto videat deū et cla
re: io in intellectu poli est carētia clare et imediate visio
nis in subo apto nato: et sic est puatio in eo sicut cecitas:
queādmodū eni a solo deo illuminabilis est cecus: ita a
solo deo felicitabilis est itell's polis. Com. aūt ibi distin
guit de ignorātia: fm habitū: q est deceptio p cōpōnē: et
ignorantia fm puationē: et est defectus itellectionis: que
est formatio: volēs Com. ondere 3 auēpa. q felicitas no
stra 3sistit in simplici itelligētia p cogne: et nō discursiua:
aut cōpositiua: dixit q ignorātia: quā hēmus in pn° de i
telligētiis: nō est ignorātia fm habitū: sz fm puationē: et
in hac ignorātia nō est falsitas qz nō est falsitas sine cō
pōne: io hec ignorātia silis est cecitati: q̄ dic simplicis for
me: puta visionis carētiā: licz sit dissimilitudo in alio: qz
a cecitate ad visionē ipolis est regressus: sed ab ignoran
tia fz puationē ad hitū nō etc. ¶ Cōtra Com. ibi ignorā
tia iest nobis in postremo et in pn°: g nūq sumus felices:
et sic nō dat a puatione felicitatis ad felicitatē gressus.
Rñsio p postremū vite nō itelligo idiuisibile: sed ptē
tpe vite vnius hois: qd fm Cōmen. scdo de gnōne. cōm.
58. est annoꝝ. 70. in duas ptes: non curo q eq̄les: scdam
partē vite illius itelligo: et tunc qui nunq felicitant: po
stremū vite eoꝝ agunt in ignorantia: q aūt felicitant: in
scda pte etatis felicitant: et multi eoꝝ magnā ptē huius
scde etatis degūt nō felices: et quidā paruā: et qdā medio
crē: fm q aliter et aliter sunt complexionati: et magis vl
minus studio aut vtutib' intēti: et fm q melioꝝ doctoꝝ
vel libroꝝ copiā hnt etc. ¶ Ad tertiū stricte sumpta ab
stratione: que est de potētia itellectis actu itellecta face
re: itelligēdo per po' itellecta: fantasmata: aut quoꝝ ope
ratio est in fantasia: nō se extēdit abstractio ad itelligen
tias: et hoc mō ptās itellectus polis excedit vtutē abstra
ctiuā itell's agentis: qz oia abstrahibilia pōt itell's polis
recipere: et aliq̄ nō abstrahibilia: vt puta itelligētias: et h
mō vtus agentis excedit vtutē abstractiuā eiusdē. Alia
est opatio itell's agentis: q est copulare intentionē cum
fantasmatibus: et sic excedunt itell's agēs et polis istā ope
rationē. Alia est copulatio itell's agētis cū fantasmatib':
vel cū itellu speculatiuo: et hoc mō equant intell's agens
et polis respectu eiusdē: qz oia receptabilia in intellectu
possibili itellectu agente concurrente vniunt: et oēs intē
tiones copulabiles cū fantasmatibus: aut cū intellectu
speculatiuo ab intellectu poli recipiunt: et sic se extendit
itellectus agens ad subas separatas. [c] ¶ Ad quartū cō
cedit maior: pz de intellectione separatoꝝ: que presup
ponit itellectū speculatiuū: et itell's speculatiu' fantasma
ta: qz ab illis 3seruat in itellectu poli: et sic negat minor
sed cōcēdo ad hoc vt itelligamus itellectione: q est suba
sepata: opz nos sentire sensu iteriori: qui est virtus cogita
tiua. ¶ Scdo pn' sint tm decē hoies: quoꝝ qlibet hēat
decimā ptē itell's speculatiui: et nō hēat aliqd illoꝝ illam
decimā: quā hz alter: neq in toto: neq in pte: tūc aut itel
lectus polis est felix aut nō: nō scdm: qz sufficiēter dispo
situs est itell's possibilis ad iformari ab agente. Si enim
intellectus iste speculatiuus ad itellectionē vnius hois
haberet: eēt ille hō felix. g et tūc est itellectus polis felix.
Nō pmū: qz tūc nō eēt hō felix qm itellectus possibilis
esset felix: qd icōuenit: qz opatio forme subalis cōicat cō
posito: imo melius q forme etc. ¶ Scdo sequeret q ex
modica cogne acqsita vel deperdita felicitas acqreret
aut pderet: patet habeat sor. intellectū speculatiuū sibi
coniunctū excepto itellecto equi vel alterius: fm enim
Com. 3° de aīa. cōm. 36. Manifestū est q cū oia speculata

c Nulla si le in felici tate hois ab itelle ctu agēte intellectui speculati uo fiūt cō tinuatio.

tiua fuerit existentia in nobis in actu:erit tūc ipse copu-
latus nobis in actu:ꝛ cū q̄dā fuerint in potētia:ꝛ quedā
in actu:tūc ipse erit copulatus ſm ptē.ꝛ ſm ptē nō:ꝛ tūc
dr̄ moueri ad ꝯtinuationē.Et manifestū est ꝙ cū iste mo
tus cōplebit:ꝙ statim iste itellꝰ copulabit nobiscū oibꝰ
modis ꝛc̄.Ex hac auctoritate seq̄ vr̄ ꝙ successiua est itel
lectus agentis acquisitio:ꝛ ꝙ partes habeat intellectus
agens:ſm quarū vnā possit esse acquisitus:ꝛ ſm aliā nō.
¶ Tertio sequit̄:ꝙ eterna intellectione hō intelligit:ꝛ
sic corruptibile intelligit eterna itellectiōe:ꝯsequēs est
impoſſe:q2 tunc corruptibile efficeret̄ incorruptibile:ꝛ si
nō:tūc ratio Auerrois ꝯ Alexandrū 3° de aīa.com̄.36.ad
ꝓbandū ꝙ itellectus possibilis non sit corruptibilis:q2
est itellectiuus imaterialiū:nihil valet.¶ Quarto seq̄t̄
intellectionē eternā dependere ab itellectu speculatiuo
tā q̄ a dispōne necessario req̄sita:ꝛ sic eternū a corrupti-
bili dependere.¶ Ad pmū nō admitteret Com̄.casum.
q2 nō est rationabile habitus esse sic incōnexos ꝛc̄.Tuz
q2 eo dato:nō esset homo felix:vt patz inductiue:cuius
oppositū habet̄ in pmo notabili.Sz eo admisso:ꝛ ꝯcesso
ꝙ nō sit hō felix.dico ꝙ itellꝰ possꝰ nō est felix:q2 nō est
possibile itellectū possibilē operari aliqua operatione:q̄
non operat̄ homo:ꝛ sic negat̄ ꝙ sit sufficienter dispositꝰ
itellectus possibilis.¶ Ad ꝓbationē negat̄ ꝯñtia.Ad h̄
igit̄ vt itellecta speculatiua sint sufficiēter preparātia in-
tellectū possibilē ad recipiendū itellectū agentē:requi-
rit̄ depēdentia itellꝰ speculatiui a fantasmatibus vnius
determinati hoīs.¶ Itē possibile est ꝙ ꝯñtie negate nō
sit aīs verū:q2 possē est sor.vel pla.intellecta speculatiua
male cōponere:ꝛ sic hr̄e ex illis ꝓpōnes falsas:iō dixīmꝰ
eruditionē in nālibus ꝛ metaphysica esse dispōnē ad feli
citatē:vt ignorantiā ſm habitū in istis scientijs remoue-
remus.¶ Ad 2m quēadmodū opꝫ in dispōnibus prepa-
rantibus ad aliquā formā subalem:ad hoc vt forma itro
ducat̄:meliorari dispōnes:donec sufficiāt ꝓ itroductio-
ne forme:ꝛ cū sunt dispōnes ꝓpe cōplemētū:parū est il-
lud qd̄ est amplius inducendū:quo pauco posito itrodu
cit̄ forma:ꝛ quo nō posito nō itroducit̄:ita ꝓportionabi
liter dicēdū est in cōtinuatione itellectus agētis cū hoīe:
qd̄ est deuenire ad aliq̄d modicū in dispōne:quo posito
fit cōtinuatio:ꝛ quo nō posito:nō fit:ꝛ non est signabile
modicū ꝛc̄.ꝓpter diuersitatē magnā cōtingentē in illis:
q̄bus fit continuatio.Successio aūt que tangit̄ ibi:est in
acq̄sitione itellectorū speculatiuorū ꝛ scientiarū specula
tiuarū:ꝛ nō in formatione itellectus possibilis ab intelle
ctu agēte felicitatiua:nō eni intelligo itellectū agētē aut
possibilē hr̄e partes:ſm quarū aliquā acq̄rat̄:ꝛ ſm aliā
nō.Sed itelligo ꝙ disponi ex pte itellectus possibilis:ꝛ
copulari effectiue ex pte itellectus agētis:pōt esse dupli-
citer.s.totaliter vel partialiter:vel perfecte ꝛ imperfecte.
¶ Ad tertiū.quēadmodū nō est impoſſe a.corpus orga-
nicū corruptibile informari forma apta remanere post
corruptionē eius:ita nō est impoſſe hoīem hunc esse intel
lectiuū intellectione que est eterna:quēadmodū eni iste
hō est corruptibilis:ꝛ corrūpet̄:ita eterna itellectio desi-
nere apta est eē itellectio istius. Incōueniēs aūt ꝛ ipoſſe
eēt ꝙ eterna itellectio eēt eterne itellectio huꝰ rei corru-
ptibilis:ꝓpōrionabilr̄ sic supposita eternitate mūdi:sor.
videt solē:ꝛ visuz ē eternū:ſz nō ē eterne visuz a sor.neq̄
in eternū videbit̄ ab eodē. Est aūt rō Auerrois apparēs
cōtra Alexādrū:q2 itellectus agens ſm essentiā:vel ſm
esse:nō differēs ab eēntia:nisi rōne:vnit̄ possibili:sed nō
de visu:q2 lux solis vnit̄ sensui p intētionē.¶ Ad q̄rtuz
negat̄ ꝯñā:absit eni ꝙ ꝯcedamus deū depēdere:sed cō-
cedimus ꝙ ad hoc:vt deus spiritualr̄ informet:requirit̄
dispositio ex pte hoīs:vnde deū esse intellectionē hoīs
ex abundantia diuine pfectionis est.

Tertio pncipaliter impossibile est hominem felici-
tari in hac vita.probatur:q2 impossibilis est
dispositio sufficienter preparans ad felicitatez:quia om-
nia intellecta speculatiua requiruntur:ꝛ ꝙ habeantur
omnia:est impoſſe:q2 cuilibet speciei suū itellectū corre-
spōdet:ꝛ quis ad minus:si poſſe est:oīuz accidentiuz spēs
intelligit:imo substantiarū:ꝛ ceteris omissis:quis stellas:
aut quis spēs aīaliuz enumerabit in terra:aut aquarū vē-
tiuz:¶ Scdo sequi videt̄ ex determinatis ꝙ possibile
sit itellectū possibilē esse felicē:non existente hoīe felici:
pꝫ:q2 stat cōtinuatū esse itellectū agentē hoībus doctis
ꝛ vitiosis:ꝛ nō alijs hoībus.¶ Tertio dato hoīe felici:se-
quit̄ ꝙ nō curabit patriā:parētes:amicos ꝛc̄.q2 sola actio-
ne:que est itellectus agens:intelliget:vt testat̄ Com̄.12°
meta.tex.com̄.17.¶ Quarto si itellꝰ possꝰ subas separa
tas itelligit.ḡ nō est recipiēs denudatū a nā recepti:pa-
tet ꝯñtia:q2 itellꝰ possibilis est de gn̄e itelligentiaruz ꝛc̄.
¶ Ad pmū nō diximus dispōnē eē gn̄aliter oēm itellm̄
speculatiuū:q2 illud nō videbam bene possibile:sed dixi
naturaliū ꝛ metaphysicaliū cognitionē:ꝛ apparet nobis
ꝙ optime sufficiant:que in libris Ari.ꝛ Com̄.ꝯtinentur.
Si bene itelligant̄.iō firmiter teneo ipsos fuisse felices:
licet iperfecte:ꝓp aliquas circūstantias finis aliter habē
das q̄ ipsi intellexerint.¶ Ad 2m dico ꝙ nunq̄ verifi-
cat̄ ꝯclusio illa:tñ imaginabile est ꝙ verificet̄:q2 licz fe-
licitas ꝛ felix se habeāt:sicut cōcretū ꝛ abstractū:ꝛ respe-
ctu itellectus possibilis nulla alia circūstantia requirat̄
vltra hoc ꝙ felicitas ipsum informet.tñ respectu homi-
nis alie circunstantie requirunt̄:vt vtutes:quas stat nō
inesse stante copulatione.[a] ¶ Ad tertiū negat̄ ꝯseque-
tia:q2 ſm Com̄.3° de aīa.com̄.5°.Illud qd̄ itelligit itelle
ctus mālis ex formis abstractis.v.g.ex itelligētijs agētc:
nō impedit ipsum itelligere formas māles.Et cōfirmat̄:
q2 forme māles sunt remote preparātes ad receptionez
intellectus agentis:q2 ſm Com̄.3° de aīa.com̄.36.intelle
ctus possꝰ est idem itellectus speculatiui ꝛ agētis:ꝛ rōe
nē ꝯtra sequio generabile:cuiō est itellectus speculatiuꝰ:
sit mā eternitati:ꝯ est itellectꝰ agens:absolute:z gn̄abile nō
possit eē mā:pōt tñ esse quasi mā:nō instrumētū:sed q̄si
instrm̄.¶ Ad q̄rtū respōdet Com̄.3° de aīa.com̄.5°.non
opꝫ ꝙ nō sit itelligētia imo nō opꝫ ꝙ nō sit intelligentia
in actu:sed requirit̄ ꝙ nō sit in actu illa intelligētia:quā
dꝫ recipe.Idē 3° de aīa.com̄.4° ꝓpositio dicens ꝙ reci-
piens dꝫ esse denudatū a natura recepti:itelligit̄ a nā il-
lius recepti:ꝛ nō a nā sui gn̄is:ꝛ maxime remoti:ꝛ maxie
eius qd̄ dictū est ꝑ equiuocationē.Ex dictis in hac que-
stione satis pꝫ qd̄ dr̄ a Comē.p̄.de aīa.ꝛ Arist.tex.ꝛ com̄.
47.aliqd̄ itelligere est res itellecta:q2 deus est itelligere
hoīs felicis:ꝛ intellectū eadē itellectione ꝛc̄.Et in hoc pꝫ
cōcordantia multoꝝ supra dictoꝝ cū presentibus.

Quartum dubiuz quid sit copulatio?
Rn̄deo ꝙ est preexistentiū
vnio.Ex quo pꝫ ꝙ copulatio differt a gn̄ōne:
q2 in generatione forma incipit esse:sed in co-
pulatione non:patz scdo ꝙ mixtio ad sensum
superaddit copulationi diuisionē partiū:vt pꝫ primo de
generatione.tex.com̄.85.pꝫ tertio ꝙ mixtio vera:licz nō
intelligat̄:nisi post segregationē:requirit tñ alterationez
mixtibiliū:donec fiat forma media:pmo metaphy.com̄.
16°.ꝛ pmo de generatione.tex.ꝛ cōmē.90.Ex his apparet
quare Alex.ſm ꝙ infert Cōmē.3° de aīa.com̄.20°.posuit
itellectū:qui est in potētia:esse in nobis per generationē
ꝛ non per cōtinuationē.Quia igit̄ preexistunt itellectus

[a] Nō tñ poſſe est eā verificari:q2 ois malus ignorās. tertio ethico. capi.5.

⁊ mā ipsi cōposito: ideo cū vniunt̃ vocat̃ vnio illa copulatio: triplex aūt ad ꝓpositū est ꝑncipalis copulatio: cuiꝰ quodlibet mēbrū bipartit̃. Prima est intellectus possibilis corpori. Scđa est intellectus agētis possibili. Tertia est itellectus agētis homini. Prima copulatio est duplex: quarū ꝑma est copulatio ſm esse: ⁊ ista incipit iste homo esse: ſm eni Comēta. 3° de aia. com. 20. intellectus qui est in potētia: ꝑus copulat̃ nobis q̄ȝ intellectus agēs. Ista aūt prima copulatio: aut est ſm operationē: aut ſm esse. Non primū: qꝛ 3° de aia. com. 36. ista actio: que est creare itellecta: ⁊ facere ea: est ꝑor in nobis q̄ȝ actio: que est intelligere: ergo illa prima copulatio est ſm esse: patȝ ꝯñtia a sufficienti diuisione: ⁊ hec est copulatio per nāȝ: ⁊ est vnio itellectus huic māe: ⁊ nō huic homini: qꝛ materia prefuit: sed nō hic homo. Copulatiōe aūt que est ſm operationē: [a] incipit iste homo itelligere: ⁊ illa copulatione nō incipit eē iste hō: sed incipit iste homo esse itelligens: ⁊ ista copulatio est copulatio homini: ⁊ est posterior prima per multos annos. ideo scđo phy. tex. comen. 5. puer nō hȝ ꝓpositū. ⁊ Cōmē. ibi: puer nō hȝ cognitionē: ⁊ nō loquit̃ de sensitiua: vt pȝ: sed de itellectiua: ⁊ sic a puero vel infante negat̃ operatio itellectus: ꝓpter indispositionē sensuū: nō tamē exteriorū: sed interiorū: a q̄bus nō negat̃ suba intellectus. ¶ Scđa est copulatio itellectus agentis cū māli. Et est duplex: vna est agentis cū passo: ⁊ ista incipit itellectus agens abstrahere a fantasmatibus istius. Istam autem copulationem intellectus agentis in isto nulla copulatio intellectus agentis precessit: nisi copulatio in potentia: que non est aliud q̄ȝ posse copulari: de qua nō est nūc sermo: nō eni dixi supra q̄ itellectus possibilis prius poterat copulari huic māe anteq̄ȝ copularet̃. Patet 3° de aia. com. 36. Alia est copulatio intellectus agentis cū materiali: ⁊ est copulatio forme: qꝛ si ista copulatio incipit esse: ista copulatione icipit itellectus agens eē forma: ⁊ intellectio itellectus possibilis: ⁊ ista copulatione reddit̃ intellectus possibilis felix. Et isti copulationi copulatio intellectus agētis vt agēs est: est potētialis vel totaliter: qn̄ iste hō existit: ⁊ non icipit aut incepit itelligere: vel partialiter: quādo iste homo intelligit aliqua [b] ⁊ aliq̄ non. ¶ Tertia est copulatio intellectus agentis nobiscū: ⁊ est duplex: prima est agentis vt agens est: ⁊ fit quādo vnit̃ intellectus agens: vt agēs est possibili: qꝛ quādo incipit iste homo itelligere: incipit itellectus iuuare ipsum: licȝ potius: qꝛ intellectus agens incipit abstrahere ab istius fantasmatibꝰ: icipiat iste homo intelligere q̄ȝ ecōtra. vnde 3° de aia. com. 36. copulatio est causa itellectionis: nō aūt itellectio copulationis. qꝛ presupponit̃ copulatio intellectioni: ⁊ nō ecōtra. Alia est copulatio itellectus agētis cū hoie: vt forma est: ⁊ est copulatio: q̄ intellectus agens incipit esse itellectio istiꝰ hois: ⁊ fit quādo vnit̃ itellectus agēs possibili: vt forma possibilis: qꝛ tunc incipit iste homo esse felix: ⁊ hec copulatio nō est nisi in etate perfecta. Intelligo de facto: non de possibili: qꝛ ista copulatio presupponit intellectū possibilem sufficienter preparatū speciebus materialiū: nō dico omnibus: [c] dependentibus a fantasmatibꝰ istiꝰ: cui copulat̃ intellectus agens vt forma: patet 3° de aia. com. 5° ⁊ 36. Comparat̃ etiā intellectus agens intellectui speculatiuo vt forma: ⁊ posset poni quarta vnio vel septima copulatio. Patet 3° de aia. cōmēto. 36. omnis actio facta a cōgregato duoꝝ diuersoꝝ necesse est vt alterū duorū sit quasi mā: ⁊ instrumentū: ⁊ aliud sit quasi forma aut agens: ab istis autē duobus prouenit scientia ⁊c̃. ¶ Itē omnia duo: quoꝝ vnum est subm: ⁊ quoꝝ alterū est perfectius altero: necesse est vt respectus ꝑfectioris ad imperfectius sit respectus forme ad māmē: licȝ ad aliā itentionē vadat ⁊c̃. Reducant̃ hec ad familiare exemplum. Quādo nascit̃ sor. [d] tunc copulatur illius corpori intellectus possibilis ſm esse: apud Auerroim. scđm eni veritatē: tunc incipit iste itellectus possibilis esse: ⁊ sic nō est copulatio. Eo aūt crescente ad annos discretionis: ⁊ incipiēte itelligere: cōtinuat̃ vel copulatur itellectus agens: vt agens materiali intellectui: ⁊ etiā sorti: ⁊ etiam itellectus possibilis sorti cōtinuat̃ ſm operationē: que est intelligere: ⁊ sic fiunt tres copulationes: ⁊ posset addi alia: que est vnio fantasmatis vel melius rei fantasiate cū intellectu possibili: q̄lis eni est vnio coloris ad visum: talis est vnio rei fantasiate ad itellectū possibilē: in vnione eni coloris visui redditur color visus: ⁊ nō videns: ⁊ reddit̃ homo videns ⁊ non visus: ita in vnione rei fantasiate ad intellectū possibilem redditur res fantasiata intellecta: ⁊ non itelligens: ⁊ homo redditur intelligens: ⁊ non itellectus: sed paries subiectus colori nō reddit̃ videns: qꝛ visio nō est forma illius. Sorte aūt accedente ad etatē perfectā ſm varias cōplexiones: impedimenta vt corporis labor ſm Aristo. 8° politicorū vel cōmoda: exercitia: virtutes ⁊ scientias: tardari pōt: ⁊ accelerari vnio intellectus agētis vt forma intellectui possibili: ⁊ sic corū felicitas. Ex his apparet quid. com. 36. tertij de aia. voluit Cōmenta. dicens. intellectus materialis nō copulat̃ nobiscū per se ⁊ ꝑmo: sed non copulat̃ nobiscū: nisi per suā copulationē cū formis imaginabilibus: loquit̃ eni ibi de copulatione ſm operationē ⁊c̃. Et hec volumus pro quarti quolibeti complemēto sufficere. Et ad q̄ntū accedamus: qđ inter ceteros breuius duximus pertranseundū ⁊c̃.

a Dicit copulari huic hoi qꝛ intentionibus imaginatis istius: que translate sunt ab intellectu agente informatur intellectus possi.

b Cōia omnibus indiuidu.

c Sed aliquibus parat cōmunibus ol homin.

d Intra vterum.

¶ Alexandri Achillini Bononiēsis de itelligētijs.

¶ Quolibetū Quintum.

Conclusio responsiua ad quesitū latitudo intellectuū nō est vniformiter difformis: qꝛ si sic: vna intelligētia aliā indiuisibilr excederet: ⁊ sic per solā additionē perfectionis punctualis intelligentie inferiori fieret intelligentia inferior eiusdem vel equalis perfectionis cum proxima superiori intelligentia: taliē ad imaginationem: ꝯsequens falsum: qꝛ punctū additū puncto: aut cōtinuo: nō facit maius. Primo de aia. com. 70. ⁊ primo de generatione. com. 8. arguendo. ⁊ 6° physi. com. 2°. aut nō essent dabiles due intelligētie inter quas non daret̃ intelligentia media: qđ est inconueniens: q̄uis enim eēt iter quascūq̄ȝ itelligentias dabilis itelligētia media: nō tñ dat̃. Scđo si sic: ⁊ intelligentie sunt nuō finite: tūc darent̃ tres intelligētie imediate se habentes: vt. a. perfectior q̄ȝ. b. ⁊. b. q̄ȝ. c. tunc quero an. a. plus excedat. c. q̄ȝ. b. aut nō. si sic. g̃ nō indiuisibilr se excedunt. Patet ꝯñia: qꝛ ex duobus excessibus indiuisibilibus nō resultaret maior excessus: q̄ȝ ex vno illoꝝ: si nō. a. nō excedit. b. sed sunt equalia: pȝ ꝯñia: qꝛ eq̄lē excessuȝ hñtia supra tertiuȝ sunt eq̄lia. ꝑ elmtoꝝ euclidis: ⁊ sic equalr distarēt a nō gradu entis. Tertio ex fundamētis theologicis: nulla latitudo terminata ad extremū īfīm ē vniformiter difformis: sed latitudo itelligētiaꝝ est terminata ad ifinitū. g̃ ⁊c̃. Quarto possibile est deum creare intelligentiā perfectiorē his que sunt. ergo ⁊c̃. Quinto si sic: infinite intensis esset aliq̄ itelligentia citra primam.

Sed dubitat̃ vtrum quarūcūq̄ȝ intelligentiarū perfectio attēdatur penes approꝑinquationē summe. Respondeo q̄ nō: quia si sic: nullius perfectionis esset summū: ⁊ cuius eiusdem ad se nulla est propinquitas: sed idē

citas. Sed de existentibus citra summū. Respondeo q̄ non: q̄z si sic: nulla itelligentia citra primā esset alicuius perfectionis. q̄z nulla intelligentia citra primā est ꝓpinqua prime: q̄z inter quecūq̄z infinite magna est distantia nulla est ꝓpinquitas: sed cuiuslibet intelligentie citra primā infinite magna est distantia a pma: q̄z finiti ad infinitū nulla est propinquitas. imo nulla est ꝓportio. primo celi. tex. & com. 52. & 64. & 8. physi. aliqualiter. tex. com. 15. ¶ Scdo. si secūda intelligentia esset dupla ad tertiā mensurando ab infinito: oportet scdam intelligentiā eē subduplā infinito: & tertiā subquadruplā &c̄. Et sic sequitur infinite magnā esse intelligentiā citra primā: aut q̄ finitū finities sumptū reddit infinitū. ¶ Tertio in eodē casu sequit̄ scdā intelligentiā equaliter [a] distare a tertia & prima: ergo si infinite distat scda a pma: infinite distat scda a tertia: vel si finite distat scda a tertia: finite distat scda a prima. Sed apud phylosophos cōcedentes pmū esse finitū. Quero: cum ꝓportionant̄ perfectiones: an ꝓportionent̄ Geometrice vel Arithmetice. Si primū rn̄deo q̄ nō: q̄z si esset gradus summus. vt. 8. gradus vt sex esset subduplus ad gradū. vt septē: q̄z in duplo minor est ꝓpinquitas sex ad octo q̄̄z septē ad octo. ¶ Scdo sequit̄ q̄ gradu. vt quattuor non esset gradus subduplus: [b] q̄z nō esset gradus eo in duplo minus ꝓpinquus. ¶ Tertio. in formis intensibilibus in infinitū ꝓpinquior est aliquis gradus gradui vt octo q̄̄z gradus vt septē: & tñ nō infinite intensus est aliquis gradus citra summū: neq̄z summus gradus est infinite intensus: neq̄z infinite remissus est gradus vt septem. Si aūt ꝓportione Arithmetrica cōparant̄ perfectiones: cōcedo q̄ qualis est ꝓportio ꝓpinquitatis ad propinquitatē: talis est ꝓportio perfectionis ad perfectionē: q̄z eni ꝓpiquitas septē ad octo est maior ꝓpinquitate sex ad octo per vnuz gradū: ideo perfectio gradus vt septē est maior pfectione gradus vt sex p vnū gradū: hoc potuerūt voluisse Ari. & Com. 4. metaphysi. com. 18°. Necesse est vt sit verū: cui appropinquat: qd̄ est maioris veritatis. & 5° metaphysi. cōmento p̄. Omnia de pmo pncipio dicunt̄ sm̄ comparationē ad dignius dici pncipiū: diuersimode tñ. s. sm̄ propinquū & remotū: & secūdo de generatione. com. 59. impoīe est in istis rebus eē simplr nobile: ꝓpter remotionē a pria causa. Et 5° meta. com. 16°. Illud est prius: qd̄ est primo ꝓpinquius. Et 2° celi. com. 66. inuentes perfectionē attendi penes propinquitatē perfectissimo. Et 12° metaphy. com. 51. Res composite nō addant sibi in nobilitate adinuicē nisi in paucitate compositionis: & ꝓpinquitate eorū primo simplici in illo genere. Et scdo de gnōne. tex. com. 59. impossibile est oia semp remanere eadē numero: ꝓpter longe distare a pmo pncipio: & pmo de aialibus. dispōnes aialiū manifestant̄: cum ad hoiez comparant̄. Si aūt intelligat̄ cōsequentiā hanc valere. a. est propinquius perfectissimo q̄̄z. b. ergo. a. est perfectius. b. nō est verum: q̄z per q̄ttuor gradus: gradus medius est ꝓpinquior gradui sūmo q̄̄z non gradus: & tñ nō est perfectior gradus vt q̄ttuor non gradu: q̄z non gradus nullā dicit perfectionē illius latitudinis: cuius est nō gradus: cōsequēs tamē verū est: vt in pluribus. dū antecedēs est verū. De geometrica etiaz proportione intelligendo: cōcedo q̄ qualis est proportio geometrica propiquitatū ad summū: talis est proportio geometrica excessuuz quib⁹ gradus sūmus excedit gradus remissos: quorū ꝓpinquitates comparant̄. Remanet igit̄ q̄ñ cōcludēda est geometrica perfectionū ꝓportio vt arguemus ex geometrica ꝓportione distantiarū a non gradu perfectionis. Patet in formis acquisibilib⁹ per alterationē successiuā: q̄z quorūcūq̄z graduū recedētium a nō gradibus tanta est proportio quanta est mutationū quibus recedunt: sed mutationuz precise tanta est ꝓportio quanta est distantia inter terminuz a quo & terminū ad quē: g̃ graduū recedentiū a non gradibus tāta est proportio quanta est ꝓportio distantiaruz termini a quo: qui est nō gradus: & termini ad quē: qui sūt gradus distantes: nō tamē distantia a nō gradu est causa intensionis. Patet exemplo: q̄z dato calefactibili medio inter aquā & ignē: distantia ab aqua non est causa quare calefactibile sit calidū: sed caliditas in ipso recepta est cā formalis: & virtus calefacientis effectiue. Sed non gradus est id a quo mensurat̄ intensio: & apud multos intensio ex propinquitate ad summū cognoscit̄: licz nō inde mensuret̄. Eodē modo intensio motus mensurat̄: vnde octauo phy. tex. com. 76. Omnia eni quanto magis remouēt̄ a quiescente tanto velocius mouent̄: & licz vba apperte sonēt: aliqua tamē diuersitas est in snīa: vt pz ex com. ibi. [c] velocitatē tamē motus mensuramus penes ꝓportionē agentis supra resistentiam tanq̄̄z penes causaz: & penes spatiū pertransitū verū &c̄. vel formā &c̄. tanquā penes effectū nobis faciliter notum.

Contra perfectio itellectus possibilis est nota: & distantia eius a nō gradu: non ergo distantia eius a nō gradu nō est mensura. Patet ꝯsequētia: q̄z icertum nō mensurat certū. ¶ Scdo: nulla pfectio mensuratur per priuationē vel distantiā a priuatione vel negatione: sed nō gradus est priuatio vel negatio perfectiōis. ergo &c̄. patet maior: q̄z quelibet perfectio infinite distat a priuatione q̄z infinita est distantia inter esse & non eē. ¶ Tertio ex determinatis: cū distātia secūde intelligētie a nō gradu entis sit finita: sequit̄ itelligētias medias esse finitas: cōsequēs probat̄ esse falsuz: q̄z si sic: sit a. itelligentia in duplo perfectior. b. nunc dabilis est alia itelligentia: puta. c. eiusdē rationis: cum. b. & in duplo pfectior b. & tñ non attingeret ad perfectionē. a. etiam dato q̄ in īfinitū perficeret̄. c. ergo infinitus est excessus inter. a. & b. tū q̄z imaginabile est. a. habere ad aliquid tñ maioreꝫ ꝓportionē q̄̄z sit dupla. imo in īfinitū magnā: sed qd̄libꝫ ipsius. a. est duplū ad. b. ergo. a. est plusq̄̄z duplum ad. b. Tum q̄z imaginabile esset. a. itelligentiā bipartiri. scilicꝫ in id quo equat̄. b. & in id quo excedit. b. Patet ꝯsequētia. q̄rto physi. tex. com. 71. cōsequēs est falsuz: q̄z eē̄ntia & presertim itelligētie in idiuisibili consistit. Tum quia si ex oibus intelligentijs medijs iter. a. & c. conflaret̄. b. intelligentia: infinite pfecta eēt. b. intelligentia: & infinite excederet. c. sed. a. nunc plus excedit. c. q̄̄z tūc excederet. b. ergo infinite perfectionis est. a. ¶ Quarto. tertio topicoꝝ: & quinto phy. com. 19. Albius est qd̄ nigro est impermixtius: ergo attendit̄ intensio penes minorē admixtionē cū cōtrario. ¶ Ad primū: & si nō cognoscat̄ distantia a nō gradu perfectionis intellectus possibilis: est tamē cognoscibilis. ideo licz non certificet nos de perfectione intellectus possibilis: tamē est apta nos certificare: ideo cum illa sit mensura quo ad rem: esset etiā mensura quo ad nos: si eēt a nobis cognita. ¶ Scdo dico q̄ perfectio rei ignorata eius distātia a nō gradu: nō perfecte cognoscit̄ ab ignorante distantiā illā: & sicut perfectio rei est imperfecte cognita ex perfectione operationis aut aliunde ita distātia ex eodē medio est imperfecte cognita. ¶ Ad scdm: nego maiorē cū ꝓbatione: q̄z quodlibet esse: tantū distat a non esse: quantū est: vt dictū supra: sed quodlibꝫ preter primū est finitū. ergo qd̄libet citra primum finite distat a sui non esse. ¶ Ad tertiū inter intelligentias nō est signabilis ꝓportio ꝓprie: q̄z proportio ꝓprie est habitudo quantitatū: licz inter eas cōcedat̄ proportio que

[a] Impro prie sex q̄ ad finite vel īfinite distare.

[b] Et a for non nullo minus in semio 3 grad°. vt quatuor.

[c] Intēdit in motu nīli ꝓpinquiora facta velocius mouentur ceteris parib⁹.

reperitur īter ea que per modū quātitatis imaginentur. Negat tamē cōsequētia: que ibi occulte inuit: sunt finita: ergo signabili ꝓportione ꝓportionabilia: qꝛ angulus rectus in angulū contingentie ꝛ portionis circuli petit. tertio elementoꝝ ꝓpōne. 15. ꝛ tamē vtroqꝫ eorū est finite maior ꝛ in nulla signabili ꝓportione maior. Addunt aliqui ꝙ corpus est maius superficie: ꝛ in nulla proportiōe maius: qꝛ proportio est solū īter quantitates eiusdē generis: cuiusmodi nō sunt longitudo cū latitudine: aut ꝓfunditas cū aliquo illorū. pꝫ a cāpano. 5. elementoꝝ diffinitione tertia: ideo dicūt ꝙ corpus excedit superficiē indiuisibiliter: ideo in nulla ꝓportiōe excedit: qꝛ quātūcūqꝫ modicū imaginaremur superficiē fluere in ꝓfundū: causaret corpus. Et si Ari. 8° metaphy. cōmēto. 10. dixit spēs rerū se habēt sicut numeri: nō intelligit ꝙ solū proportione rationali ꝓportionabiles sunt spēs rerū quemadmodū sola ꝓportione rōnali ꝓportionabiles sunt numeri: qꝛ si. a. intelligentia esset dupla ad. b intelligentiam ꝛ imaginaremur. c. intelligentiā mutari a deo a. c. ad. a. tūc aut aliquādo esset proportio. c. ad. b. sicut proportio diametri quadrati vere ad costā suā: ꝛ sic īter illa esset ꝓportio irrationalis: qꝛ medietas duple: aut nō: ꝛ tūc esset trāsitus de extremo ad extremū: ꝛ nō per mediū. Sed intelligit philosophus: sicut nō danē due numeroꝝ spēs equaliter distantes ab vnitate: sic nec due species danē equaliter distātes a nō gradu entis. Scḋo sicut quacūqꝫ vnitate addita vel remota variaē numerus: sic quacūqꝫ differentia essentiali addita vel subtracta nō remanet eadē species: patꝫ ibi in com. Tertio: sicut maior numerus cōtinet minorē: ita vna species est cōtinēs aliā in perfectione: eminēter tñ. Quarto sicut numerus minor est in maiori nō actualiter: ª ita spēs imperfecta est in specie perfecta: nō actualiter. Quinto quēadmodū in numeris in infinitū ascendiē: sic in speciebus. Sexto quemadmodū numerorū diuisio nō in īfinitū ꝓcedit: ita neqꝫ diffinitionū diuisio. Septimo quēadmodū in numeris nō est magis aut minus. sic multe sunt forme: in quibus nō est magis aut minus: ꝛ quēadmodū omnis numerus distat ab vnitate: ita omnis intelligentia per quantū imaginari oꝫ ꝛ non per punctū. Ad casū igiē argumēti signatis. a. ꝛ. b. intelligentijs: qꝛ nō in infinitū modica aut magna est. aut quātitas: licꝫ infinite modica sit aliqua quātitas: admitto ꝙ. a. sit duplū ad. b. ꝛ cū dicis dabile est. c. eiusdē rōnis cū. b. duplū ad. b. negaē a philosophis ꝛ a multis theologis. tñ distinguo: quedā est perfectio que mēsuraē penes nō gradū ꝑfectionis entis: sic ꝙ qualis est ꝓportio geometrica distantie ad distantiā: vel arithmetica talis est ꝓportio perfectionū sic distantiū. ꝛ de hac negaē assumptū. Alia est perfectio: que mensuraē penes distantiam a nō gradu ꝓprie speciei: ꝛ est. b. intelligentiā distare a nō gradu ꝓprie speciei: idē ꝙ ipsā esse aliquāte ꝑfectionis in ꝓpria specie. Qō aūt differāt iste ꝑfectiones pꝫ in qualitatibus īten sibilibus: qꝛ qualibꝫ specie imꝑfectiori caliditate pōt caliditas plus appropinquare nō gradui caliditatis ꝙ̄ spēs imperfectior caliditate appropinquet nō gradui entis: nō eni daē minima caliditas intensiue saltē inexistens: quicūqꝫ enim gradus caliditatis remissus potest esse terminus: superior: vel inferior: inclusiue: vel exclusiue: alicuius distantie: ꝛ alicuius medii intrinsecus: equaliter: vel inequalr: distās ab extremis. Scḋo remissa. a. caliditate ad nō gradū ꝯtinue: equaliter distabit caliditas a nō gradu entis: sicut in ꝓncipio: qꝛ erit continue eiusdē speciei: ꝛ tamē cōtinue minus ꝛ minus distabit a nō gradu caliditatis. Tertio caliditas a nō gradu caliditatis distat solū ꝑ media eiusdē rōnis: ꝛ a nō gradu entis distat per media alterius rōnis. Quarto intensa caliditate a nō gradu caliditatis: ab īfinite modica caliditate incipit intendi caliditas: sed nō ab īfinite modica qualitate aut ente. Quīto: trāsmutato subo ab albedine in nigredinē: perueniē subm ad nō gradū albedinis: ꝛ nō ad non gradū coloris aut entis. Sexto si non posset esse: gn non gradus albedinis esset non gradus coloris aut entis: sequereē nō albū: ergo nō coloratū vel nō ens: ꝛ sic ab inferiori distributiue ꝛc̄. valeret ꝯña. de hac aūt perfectione specifica: esto ꝙ assumptū esset verum: qꝛ possibile est ꝙ aliquid cōtinue equaliter distando a non gradu entis in infinitū plus distare aut minus a nō gradu speciei ꝙ̄ prius: ꝛ sic nō ẜm augmentū vel decrementū perfectionis specifice augeē vel minuitur perfectio entitatiua: aut ecōtra. Negaē etiā consequētia qꝛ infinita pedalia lateralr addita nō augēt lōgitudinē: aliqualr eniꝫ aliter est accipere perfectionē entitatiuā ꝛ latitudinē specificā illius ꝑfectionis: qꝛ infinite magnā latitudinē possuꝫ accipere in. a. itelligētia: sed tātum finitā perfectionē entitatiuā. ¶ Correlariū: ꝙ̄uis ānichilatis duabus intelligentijs: ille eque cito veniāt ad nō gradū entis: sicut ad non gradū ꝓprie speciei: nō tñ equaliter distabant ab illis: qꝛ nō trāsiuerunt per media ꝑfectionis entitatiue: ꝛ quantūcūqꝫ distaret intelligentia. a. a non gradu ꝓprie speciei per duos gradus: ꝛ a nō gradu entis per duos: adhuc nō equaliter distaret ab illis nō gradibus: qꝛ distantie alterius rationis nō cōparātur saltē icōplexe. ¶ Ad confirmationē primā in abstractis ꝛ simplicibus: qꝛ nō habēt aliquid sui: ideo negatur antecedens: sed in qualitatibus intensibilibus: verificatur antecedēs: ꝛ negaē cōsequentia: licꝫ eni eēntie rerū cōsistant in idiuisibili: sic ꝙ augeri nō possint: aut minui: qꝛ nō fit intensio forme ẜm gradus ꝑfectionis essentialis: nullā eni essentiā pōt deus intendere aut remittere quo ad gradū perfectōis essentialis: nisi vertat eā ad aliā spēm: qꝛ qualitercūqꝫ varieē intelligētia: aut remanet eiusdē nāe vt prius: ꝛ sic est equalis perfectionis essentialis vt prius: aut nō remanet eiusdē nature: ꝛ sic vertiē in aliā spēm superiorē aut inferiorē: aut sub nulla manet: qꝛ totaliter annihilaē. Nō tamē sunt punctalis perfectiōis. i. īfinite modice ꝑfectionis: qꝛ quelibet distātia diuisibili distat a nō gradu entis: ꝛ sic si imaginareē habere ad aliquid sui proportionē duplā vel infinite magnā: hoc eēt solū loquēdo de perfectione determīate nature ẜm ꝙ recedit in sua nā a nō gradu sue nāe determinate: sed cuꝫ cōparaē. a. ad. b. est cōparatio ẜm distantiā a nō gradu entis. Nō enim comparari debēt vt nō sunt in eadē latitudine. ¶ Ad scḋam cōfirmationē negaē assumptū in cōtinētibus eminēter ꝛ excedētibus alteri᷒ rōnis. ¶ Ad tertiā nō admittiē casus. qꝛ si alterius rōnis simplicia essentiā cōstituūt: opꝫ vnū eoꝝ esse vt formā: ꝛ reliquū vt mā. Sed admisso casu. b. est finita quidditatiue. si eni īfinite partes pedalis ꝓportionales ẜm subduplā proportionē adderenē: efficereē maius ex pedali ꝛ additis: nō tñ īfinite maius: sed precise in duplo. Signatis eni extremis vt in argumēto. s. a. ꝛ. c. ꝯcediē a theologis in īfinitū possibilis ꝓcessus in medijs intelligentijs: nō tamē equaliter se excedētib᷒ excessu certo: quātūcūqꝫ eni paruū excedit. a. b. in īfinituꝫ diuidi pōt excessus ille subduplādo vel subtriplando ꝛc̄. ꝛ sic inter illas imaginabilis est eque velociter proportionabilr descensus a maiori in minorē: ꝛ ecōtra ascensus. saltē vsqꝫ ad certā partē illius excessus. Sed si extremū supra non signareē: imaginato ascensu ẜm eandē proportionē: non dareē vltimū: ad qḋ perueniretē: ꝛ nō esset hic ordo īfinitus simplr: imo posset deus aliū ordinē ꝓducere: cuius

ª Quia pars quantitatiua est in toto in potentia.

quelibet pars esset in duplo vel in quadruplo ꝛc. pfectioꝛ
alia parte correspōdēte illi in alio ordine. ¶ Ad quartū
negaẗ cōsequētia. Ad Ari. vel mixta ibi sunt contraria: ꝛ
tūc quāto ibi est minus de vno: tāto est ibi plus de alio:
itelligo arithmetrice respectu mediꝫ latitudinis: qꝛ quā/
to vnū cōtrariū per plures gradus est supra mediū lati/
tudinis eius tanto per plures est alterū in fra mediū: do/
nec deueniaẗ ad summū: qd̄ est simplr̄ impermixtū: sal/
tē supposito ꝙ oporteat latitudines cōpleri: ꝛ vt imper/
mixtius verificeẗ de summo: intelligiẗ impermixtius ve
rificari de minus permixto: ꝛ de nullo modo permixto:
eiusdē tñ speciei specialissime cū permixto: aut permisci/
bili: non tamē opꝫ dictū Aristo. intelligi vniuersalr̄ in oī/
bus remissis: qꝛ aut forte in eīntis latitudines qualitatū
pimarū nō cōplenẗ: aut qꝛ non oīa remissa habēt cōtra/
riū: cui permisceanẗ: vt lumē ꝛc. sed supposito ꝙ ꝯria nō
cōpatianẗ se in gradibus remissis itelligiẗ impermixti⁹.
idest distantius a nō gradu ꝛc. Hec pro nunc de intelli/
gentijs dicta sint: vt ex his facile sit cōphēdere qd̄ tidē/
dū sit ex fund. ūtis Ari. ad difficultates phoꝝ ꝯ ipꝫ de/
terminātiū: vt euidēter cognita opione Ari. qd̄ in ea fal/
sum sit refutādū: aut verū eligēdū: lucide cogſcaẗ ad ma
gnificētiā sume veritatis: cui sp̄ sint laus honoꝛ ꝛ glia.

PRimum dubiū: videẗ ꝙ nō si deus est
ifiniti vigoris: ipse moueat in
nstāti: qꝛ sufficit ipsū in infinite modico tem/
pore mouere. ¶ Rñdeo. imagineris deū glo
riosū maximo celo applicatū: vt ipe effectiue
ꝛ imediate: localr̄ moueat: ꝛ naturalr̄: qbus in arte assū/
ptis. dico ꝙ cōditionalis affirmatiua est vera: neqꝫ suffi/
cit ꝙ ipse in ifinite modico tēpore moueat: qꝛ in infinite
modico tēpore mouere potest virtus finita: ꝛ ifinite mo/
dico tēpore dabile est tēpus finitū minus mensuratiuū
motus facti a virtute finita. pꝫ ex logica illarū ꝓpositio/
nū expositione; ꝛ qꝛ signata est celi resistentia: si signaue
ris tēporis quātitatē: in qua fiat motus: signabo motorē
ꝛ si nō signaueris tēpus: neqꝫ ego motorem. ideo effectui
facto a virtute ifinita istans pro mēsura cōueniret: ꝛ nō
tp̄s. qꝛ ifiᵗᵃ v̄tus supra finitas v̄tutes est in tp̄e mouētes.

Secundum dubium. videtur ꝙ sine alijs circū/
stantijs valeat hec cōsequētia. B na
turaliter mouet: ergo ipm̄ mouet quantū pōt: pꝫ ex dr̄ia
rōnalis potētie ab irrōnali. ¶ Respōdeo nō valet illa
ꝯñtia: qꝛ imaginabile est motoris virtutē crescere: alijs
nō variatis: ꝛ tūc velocius moueret motoꝛ nālis ꝙ̄ pus.
Scd̄o imaginabile est resistentiā dcrescere. Tertio ima/
ginabile ē applicationē agētꝭ ad passū melioꝛari. Quar/
to imaginagile est remoueri impedimētū. Ad argumen/
tū potētia nālis mouet quantū pōt mouere cū circunstā/
tijs p̄sentibus: sed stat variari eas: vt pꝫ agentibus natu/
ralibus iferioꝛibus: ꝛ agente p̄sente passo nō ipedito pa/
ti nō est in potestate nālis agentis nō agere: sed bene est
in ptāte rationalis agentis non agere.

Tertium dubiū. videẗ ꝙ non sit talis proportio
mouentiū: qualis est resistentiarū: quia
tunc eque velociter mouerent omnes motores celi: ꝯse/
quens falsū: pꝫ cōsequētia: qꝛ ex equali proportione mo
toris supra resistentiā eq̄lis prouenit motus: tūc aūt eq̄/
les ibi essent ꝓportiones. pꝫ exemplo: sit resistētia primi
celi. vt 2ᵒ. sit resistentia scd̄i celi. vt. i. qꝛ celū maius plus
resistit: tūc si a dupla ꝓportione mouet primū: erit virt⁹
primi: vt. 4. cuius virtutis medietas erit secūdus motoꝛ:
ꝛ sic erit scd̄s motoꝛ. vt. 2. ꝛ sic vterqꝫ coꝝ eque velociter
mouebit cū altero. s. a dupla proportione. ¶ Rñdeo lr̄a
dicit sube separate excedant se in nobilitate sm̄ ordinē
ꝛ magnitudinē motorū: sic ꝙ altius celū ꝛ mai⁹ nobilio/
re itelligētia regiẗ: ꝛ nō dicit illā: q̄lis est ꝓportio resistē/
tiarū: talis ē ꝓportio mouētiū: q̄ tñ vā est q̄ꝫᵐ ad ꝓportio
nē finitā vel infinitā: ꝛ in illo sensu suffic ipsa in ꝓposito.

Quartum dubiū. dicit littera quanto desideriū
est fortius tanto motus est velocioꝛ. ḡ
qualis est ꝓportio desiderij ad desideriū in motoribus:
talis est ꝓportio motus ad motū in velocitate: ergo ea/
dē est resistentia celoꝝ: qd̄ nō est verū: cū vnū celoꝝ sit
maius alio: pꝫ ꝯñtia exēplo: sit maioꝛ motoꝛ: vt. 4. sit mi/
noꝛ motoꝛ. vt. 2. tūc qꝛ ꝓportio desideriorū est dupla: oꝫ
motus esse sm̄ duplā ꝓportionē: sed dupla ꝓportio ē cū
q̄ttuoꝛ mouent vnū ad ꝓportionē qua duo mouēt vnū.
¶ Respōdeo itelligi pōt desideriū esse fortius duplici/
ter: absolute: ꝛ est desideriū maioris potētie: respectiue. s.
cōparando ipsū ad resistētiā: ꝛ est desideriū fortius qd̄
maiorē hꝫ ꝓportionē supra resistentiā: ꝛ tūc scd̄o modo
itelligiẗ ꝓpō Auer. qꝛ velocitas motus segẗ dn̄iū agen
tis supra resigentiā: ꝛ sic ꝓportio velocitatū segẗ ꝓpor/
tionē dn̄iorū agentiū supra resistentias.

Quintū dubiū iducit phs dicens. ꝙ idependentia
nō ifert ifinitatē. ꝛ rō ꝓpter quā nō tenēẗ
dicta a phis est: qꝛ cōtra veritatē sunt: vt ex istis operib⁹
theologus fructū hūc referat. s. scire discernere dicta phi
losophoꝝ veritati nō repugnātia a dictis eorūdē verita
ti repugnātib⁹. ¶ Cōtra. vr̄ ēt ꝙ apud theologū idepen/
dentia nō ifert ifinitatē: qꝛ relō diuina: vt paternitas: est
idepēdēs: qꝛ ipsa est de⁹: ꝛ tñ ipsa nō est ifinita: qꝛ ipsa nō
est q̄ta q̄titate pfectionis: qꝛ tūc aliquā pfectionē hēret
pr̄ diuinus: quā nō hr̄et filius eius: ꝛ aliquā hr̄et filius:
quā nō hr̄et pr̄: qd̄ nō bn̄ ꝯsonat dictis scōꝝ. ¶ Rñdeo
relones in diuinis. s. filiatio: ꝛ spiratio: sunt idētice infini/
te: qꝛ ipse sunt deus: q est ifinit⁹: lꝫ ipse nō sint formalr̄ ifi
nite. iō nō se' icōueniēs adductū. ¶ Scd̄o dico. ꝙ nō i/
cōuenit aliquā pfectionē respectiuā eē in vna psona: que
nō sit in altera. dico igiẗ. ꝙ oē idepēdēs est formalr̄ vel
idētice ifinitū: ꝛ hoc negaẗ a pho.

Sextum dubiū. an hō cogſcat ifinitatē dei: aut nō:
si cognoscit: tūc Ari. dicit falsū. Si hō nō
cognoscit dei ifinitatē: quō cōcedit hō deū esse infinitū:
qꝛ illa q̄ hō nō cognoscit: ipse cōcedere nō dꝫ. ¶ Rñdeo
ifinitā dei nāṁ pure hō apphēdit: nō aūt cōprehēdit eā:
ꝛ sic verū dicit phs. Scd̄o dico: ꝙ hō q est hō ꝛ deus: co
gnoscit ifinitatē dei. Tertio dico ꝙ hō: q nō est de⁹: fide
iduciẗ ad credēdū deū eē ifinitū. ꝛ sic scit hō illō accipiē/
do scire sm̄ cōem vulgariū locutionē: qꝛ firmiter credit
absqꝫ dubitatione: ꝛ ita est. hoc scire est ita large acceptū
ꝙ errorē aliquē admittit ꝛ compatiẗ: vt dato ꝙ scirē ꝙ
iste esset rex: ꝛ iste est socrates: ꝛ tñ credo ipꝫ eē platonē
ꝛ plato est rex: sꝫ nō iste rex pn̄s: sꝫ ali⁹: tūc scio platonē eē
regē: ꝛ istā sciāꝫ comitaẗ errō h. s. iste: quē scio regē ē plo.

Septimū dubiū. Si ifinitū nō est cogſcibile apud
phꝫ: quō hō ifinita itelligit. ¶ Rñdeo
ifinitū ignotū est ifinitū in actu: nō aūt ifinitū in po⁸. ifi/
nitas. n. tp̄is ꝛ mot⁹ est in po⁸ pp̄ successionē ptis ad ptē:
in magnitudine aūt pmanētꝭ ifinitas est in po⁸ in diuisio
ne: qꝛ sp̄ remanet aliqd p diuisionē accipiēdū: altero aūt
istoꝝ moꝝ ē ifinitas idiuiduoꝝ i ꝓpōne vlī cognitoꝝ.

Octauū dubiū: qꝛ poniẗ nō gradus in leonibus: ḡ
gradus in illis est ponēdus: ḡ sube nedum
simplex: sꝫ mixta: ꝛ pfecta: suscipit magꝭ ꝛ min⁹: qd̄ est ꝯ
phm̄ ꝛc. ¶ Rñdeo sufficit pro argumēto ponere in leo/
nib⁹ plus vel min⁹: nō aūt magꝭ: qꝛ duo leones dn̄t plus
de pfectiōe leonis ꝙ̄ vn⁹ leo: nō aūt dn̄t magis leones eē
duos leones ꝙ̄ sit vnus leo: vel tres ꝙ̄ duos.

Dubiū 9ᵐ: vr̄ ꝙ aliqs appetit⁹ ꝯformis iclinatōi nā
li nā sit bon⁹: qꝛ potuit abrahā nollere iterfi

gere filiū suū:tē ñ sic noluisset:habuisset abrahā appe^tus volūtariū ꝯformē nālí iclinatói:ꝛ maliū:q2 ñ obediuissz abrahā altissimo ꝑcipiēti imolatóez filij. ℭ Rñdeo ap/petit⁹ suādi filiū q̄z^m ē ex se erat bon⁹:ſz ꝑ accñs.ſ.do oñ dēte se ꝯdiceř illi:efficiebař ñ bon⁹.tenebař.n.abraā obe diř bis q̄ oñdebat ds se velle.ñ.n.hō archana dei attigit. imo nꝫ alteri⁹ hoīs secretū:oꝫ igř deū reuelař ꝑ se vl' per aliū qd ipe velit. 2° dico.cū duo dñi se hñtes ſz sub ꝛ su/pra discordāt:teneř hō obedire maiori dño ꝛ dimittere minorē:ꝑ̄ti citra alrař cū a^{ᵒʳ} dño fuerit potēs errare in ꝑposito ñ ds:ꝛ nā hoīs discordassent:qđ ñ ꝯtigit:q2 nāe valde ꝯueniētia ꝛ egrati sūt mādata dei:sic ꝙ deus effi/caciter voluisset mortē Isaac i sacrificio:oportebat abra haz dimissa iclinatione sue nāe obedire altissimo.aliter: (grauiter peccasset ꝛc̄.

Dubiū 10^m.qđ ꝑ ifinitatē extēsiuā itellige^m sit.ñ.n. ad ꝑpo^{ꝛꝫ} ē itelligeř magni^{ꝰꝫ} nō terminatā. ℭ Rñdeo ifinitas extēsiua itellr q̄ oē ens forālr ē ꝯphēsum:ꝛ hac ifinitate:nꝫ theolog⁹:nꝫ phs deū eē ifi^m posuerit.ifinitas āt itēsiua i certo ente repiř:vt i diuinitate:q̄ nō oia entia formalr icludit:ſz hñ virtualr aut eminēter:ꝛ de ista ifi/nitate est discordia iter theologū ꝛ phm:ꝛ sic vtrāq3 infi (nitatū reperiri in deo negauit phs.

Dubiū 11^m.Quāto nāe sīt viciniores mǣ:tāto sūt ꝑ/fectiores:ſz ſm ens apud phm ē vicini⁹ mǣ q̄z p^m:ğ p^m est imꝑfectū.ꝯñs falsuz ē.pꝫ ꝯña:q2 cōparatiuū ꝑsuppo nit positiuuz.ℭ Rñdeo maioris cōparatio est abusiua. sic ꝙ vicinius mǣ:vel ē imꝑfectius:vl' nō ita ꝑfectū:sic illud q̄ vicini⁹ ē.idē dř de maiore scdi argumenti.

Duodecimū Utrū poſe sit imaginari deū eē pō/lē:ꝛ vř ꝙ sic:q2 imagi^{tio} ē ad ipos/sibilia. ℭ Rñdeo imagi^{tio} aliqñ ē cū assensu:aliqñ ñ:cū seq̄la ꝯdictiōis:ꝛ sine seq̄la ꝯdictiōis ex dcō sup qđ cadit imagi^{tio}:tē dico ꝙ nō ē imagi^{le} deū esse pōlē qn idē seq̄ř ꝯdictio:q2 ds ꝛ pōlitas passiua repugnāt:sic ꝙ de eadez re vīficari ñ pñt:q2 de⁹ ē act⁹ pur⁹:ꝛ sic itelligit littera.

Dubiū 13^m.vtrū de⁹ ꝯfuet itelligētias ꝙ sic:q2 for^a ꝯfuat id c⁹ ē for^a:ds āt itellgētiar̄ ē for^a ꝛc̄. ℭ Rñ^o ꝙ sic:ſz apō phꝫ ꝯfuatio rei itelligi ꝑt sequens ꝑductōez:ꝛ sic ñ ꝯcedit phs deū ꝯfuare itelligētias:q2 apō eū eas nō ꝑduxit:ꝛ h vult lr̄a:ſz ꝯfuatiōe alia:q̄ ē ꝑ formā formātē ds ꝯfuat itelligētias:q2 deus est act⁹ oīs itelligētie alteri⁹ a se formatiuus:ꝛ hoc petit ar^m.

Dubiū 14^m.vtř itelligētie se ꝯfuēt.vř ꝙ nō:q2 iter ꝯfuās ꝛ ꝯfuatū ē distictio rei. ℭ Rñ^o posi/tiue ñ se ꝯfuāt:q2 ñ se ꝑducūt:nꝫ aliq̄ eař forat seipsaz: nꝫ se ꝯfuāt ꝯfuatōe sequēte ꝑductiōez:ꝛ h suffic argu^{to}. ſz negatiue se ꝯfuāt sic.ſ.ꝙ nō ab alio ꝯfuāř:ꝯfuatōe ea rū ꝑductōez sequēte:ſz ꝯfuatōe sequēte for^{ꝫ}:depēdētes itelligētie se ꝯfuāt:q2 i eis ē q̄ ꝯfuāř:ꝛ sic ab lr̄a potius est ꝯfuatio illa q̄z ab eř:ꝛ sic pꝫ ꝙ iꝓprietatē modi lo/quēdi explicat ista dictio q̄dāmō i lr̄a posita:quū dř itel ligētias se q̄dāmō ꝯseruare:ꝛ hic est sensus lr̄e.

Dubiū 15^m.vtrū ex maiore de nec̄io seq̄ř ꝯ de nec̄io in p^a figura:ꝛ vř ꝙ sic ꝑ Ari.p̊ poř. ℭ Rñ^o maiore existe vā q̄ ad suppo^{ta} in actu ꝛ i po^{ia}:tē ꝯ ē nec̄ia. ꝛ sic itelligit Ari.p̊ poř.ꝛ sic exponit ipꝫ Auer.ibi. Si āt itellr maior de nec̄io vā q̄ ad supposita in actu tm̄:tē nō oꝫ ꝯnē eē de nec̄io:vt oīs hō ē aīal nec̄io. Hoc albū ē hō. ğ hoc albū est aīal nec̄io pōt tn̄ fieri aduertētia circa mi norē:an sit suēta vel ne.ſz h nō est loc⁹ ei⁹.lr̄a itelligit in modis arguēdi de inesse:non aūt modalibus.

Dubiū 16^m.vtrū p̊ de gnōne ab Ari.tex.ꝯ^{ti}.13.ꝓbeř māz eē eternā. ℭ Rñ^o p̊ ð gnōne tex.com. 13.ꝯstituiř gnō i eē:q̄rēdo an ex nō ente simplr sit gnō:ꝛ soluiř ꝙ ex ente i po^a ē gnō:ꝛ ex ñ ente i actu:ſz tex.com. 13.de cāis gnōnis dōꝫ ē.vt poſe ē.ſ.referēdo alibi dētermi nata.ꝛ de cāis eternitatis ei⁹. Et tex.com.14.due sūt cāe gnōnis efficiēs ꝛ finis:ꝛ vtraq3 istar̄ est eterna:vt decla/tū ē in physicis:q2 vna sꝑ mouet:alia vō sꝑ moueř:q2 agē ti sꝑ mouēti:oꝫ subijci passuz qđ sꝑ moueař:ñ dico vlř ꝙ oē passuz motū a sꝑ mouēte sit eternū:pꝫ ð mā 2^a ꝛc̄.mo uēs āt est 2^x imobile ꝛ mobile:imobile spectat ad meta/physicū:mobile vō ad nālē.De cā āt c⁹ ē ꝯtiue moueri a^a mouēte.ſ.de nā mota ab efficiēte dōꝫ ē.ꝛ tex.ꝯ^{ti}.15.ð cā māli dicam⁹ ei⁹ eternitatē eē cāz:q̄re sꝑ sit gnō:ꝛ ꝑt añs declari ꝑ ꝯñs.ſ.sꝑ ē gnō:ğ eterna ē mā:pꝫ añs ex his q̄ ꝑ ꝑpagationē gnāř:q2 tūc semel iterrupꝫ istis īdiuiduis nō eēt poſe nāe iteř repare aliqđ illoř:iđ oꝫ sꝑ eē aliqđ illoř:ꝛ sic gnōnē eē:q2 illa ꝑ gnōnē i eē sūt.nō oꝫ tn̄ gnō/nē cū gnōne cōtinuari ꝛc̄.imo opꝫ ꝙ nō:ꝛ sic qōnis titu lus affirmatiuus verus est:quō ponebat littera.

Dubiū 17^m.vtrū itelligere depēdeat a fantasmati/b^a:ꝛ vř ꝙ nō:q2 abstractū a māli ñ depēdet: si eni itelligere depēderet:oporteret itellꝫ a corꝑe depē/dere:qđ ē ꝯ Ari.ꝛ viratē:q2 subē opanti ꝑportionalis est modus operādi q̄ ad eē abstractū vl' nō. ℭ Rñ^o iꝓpe dř depēdere:ſz nō in gñe cāe finalis:q2 abstracti finis ꝑ/m⁹ ē abstractū:nō efficiētis:q2 singulare ñ efficit vlē:nō forālis:q2 for^e non est for^a:ſz mālis:nō tn̄ ꝓprie.ſ.ex qua cōponař ipꝫ itelligere:q2 itelligere est abstractū a cōdi/tionib⁹ mǣ:nedū a mā:ſz circa quā est intelligere:ꝛ vñ eleuatū est itelligere ab intellectu agente:ꝛ sic rō conclu dit ibi non esse proprie dependentiam.

Dubiū 18^m.vtř plato poneret formā:q̄ nō est idea. ꝙ sic:q2 ponit plato formas māles sensibi/les.p̊ meta.ꝯ^{ti}.39. ℭ Rñ^o lo^r ibi plo de for^a totius:ꝛ nō de for^a partis:de qua logř mō lr̄a ꝑsens.

ℭ Expliciunt quolibetta de itelligētijs ab excellēti artiū ꝛ medicine doctore Alexādro Achillino publice theori/cā medicine:ꝛ ordinarie docente edita.

ℭ Finis.

¶ Alexandri Achillini Boñ. de orbibus Liber primus.

CElum subijciēs B
fm opus in
qttuor libros diuido. In
primo mā3 celi. In z° for
mā eius. In 3° ɔgregatū
ex vtrisq3. In 4° accñtia
illi⁹ speculabor. ¶ Cir
ca pᵐ dubitaẽ. vtru3 mā
sit pars celi essentialis.
¶ Respondeo dupli
cem distinctionem pre
mittēdo duobus dictis
responsiuis. ¶ Prima ē
distinctio Ari. primo ce
li. textu cōmēti. 96. celū capiẽ. tripl'r primo pro maxima
sphera. z° pro orbibus stellaꝝ erraticarū 7 fixaꝝ. 3° pro
mundo. z° mēbro hic vtimur. ¶ Scōa distinctio est Ari.
8° meta. textu cōmēti. iz. duplex est mā. s. in actu. 7 in po°
quā declarās Auerrois in libro de suba orbis. ca° z°. dixit
mā est in po° forma fixa in ea: sed mā in actu est fixa for
me. vel subiectū qd idē est. intelligo mām figi forme illā
que capit esse forma ab agēte: sic ꝙ forma est causa in ge
nere cause formalis ipsi materie vel cāto ex vtrisq3. for
mā aūt figi mā est formam ex mā in genere cause mālis
cāri. ꝓpoꝛ'. n. sicut duplex est forma. s. mālis 7 abstracta
simpliciter. vt dixit Auerrois pmo physicoꝝ. cōmēto vl
timo. 7 z° physicoꝝ. cōmēto. z6. 7 iz. meta. cōmēto. 37. est
aūt mālis forma: forma cāta a mā: aut ex ea perfectionē
suā hñs. loquens. n. Auerrois de forma educta de poten
tia materie dixit. z° physicoꝝ. cōmēto. 30. mā est cā forme
7 forma materie. 7 pmo physicoꝝ. cōmento. 70. subiectū
substentat formā: 7 forma subiectū. substentari aūt cāri
est māliter vel formal'r. 7 ꝓpter hoc mā 7 forma insepa
rabilia sunt in esse. vt dixit Auerrois pmo physicoꝝ. cō
mēto. 65. 7 alibi ꝓpter hoc etiā in diffinitione mālis for
me mām cadere oꝫ. primo de aia textu cōmēti. i6 7 3° de
aia cōmento. 9. forma semꝑ intelligiẽ cum mā. 7 iō scire
formam absq3 mā 7 mā3 absq3 forma impossibile est. vt
testatur Auerrois. 4° physicoꝝ. cōmēto. i6. forma autem
imālis simpl'r est forma non cāta a mā neq3 ex ea perfe
ctionem hñs. ꝓpterea. n. abstracta dr̃ fm diffinitionem 7
fm esse. Ita duplex est mā quaꝝ vna forme māli subijci
tur: quā diffinit Auerrois in libro de suba orbis. ca° pmo.
per esse subam in potētia: qꝛ ea forma quā nō hꝫ mā hec
actuari pōt. ideo pmo physicoꝝ. cōmento. 64. dixit Auer
rois subiectum nūq̄ est extra non esse. 7 pmo physicoꝝ.
cōmento. 66. priuatio vl'r non separatur a mā. 7 vocans
Aristo. iz. meta. textu cōmenti. io. mā3 sempiternoꝝ non
generabilem occulte innuit non sempiternoꝝ mām dici
debere. sed expresse 8° meta. textu cōmenti. 4. generabi
lem. qꝛ ipsa subiectum est gñationis. Alia est mā que for
me simpliciter abstracte subijcitur que mā dr̃: qꝛ forma
formatur 7 causatur. in actu diciẽ: qꝛ formā3 hꝫ sibi pro
priam inseparabilē ab ea. non eni3 actuabilis est a forma
quā non hꝫ. 7 hanc materiā vocat Aristo. 8° meta. textu
cōmenti. iz. foᵐ local'r mobilem. qꝛ non substantiali: non
quātitatiue: non reali qualitatiue: sed locali tm̄ subijci po
test transmutationi. vocauit autem eam 8° physicorum
Auerrois cōmento. 78. mām simplicem cum dixit corpo
ra celestia sunt materie simplices. quia corporis simpli
cis qd alteri misceri non potest pars est. de abstractione
aūt fm diffinitionem 7 non fm esse de qua Auerrois pri
mo de generatione. cōmēto. 44. aut Aristo. z° physicoꝝ.
textu cōmenti. i7. 7 6° meta. 7c. nihil ad pñs. quomō autē
intellectus potentia sit mālis 7 abstractus. dixi in pmo
opere quoᵗᵒ. 3. 7 infra etiam. ¶ Istis corˡᶜ subiungo ꝑ mo
torem: aiam: aut formam: constituta in esse ꝑ subiectum
inteᵈᵃ sunt apud Auerroim. 8° physicoꝝ. cōmento. 44. 7
5z. in libro de suba orbis. ca° pmo. 7 3° de anima 7 alibi.
hec materialiter cāta. 7 licet precedant aliquo mō mām:
quia ipsa sunt illius cause. non tm̄ eam simpliciter prece
dunt: qꝛ ipsa a mā causanẽ. ¶ Scōo ꝑ formā assistente3
materie intelligo for' causantē materiam vel compositū
ex his 7 nō causata3 a mā. 7 foᵐ intellectus est hō. ¶ Ter
tio materia in actu potius dicitur subiectum q̄ mā. fm
Auerroim 8° meta. cōmento. iz. 7 in libro de suba orbis.
ca° z°: qꝛ ꝓprie materia dr̃ ꝓpter gñationem 7 corruptio
nē: que in celo non reperiẽ. sed subiectū dicitur ꝓpter cir
cuitionem. cū igiẽ inter motus vel mutatiōes reales nō
reperiatur in celo nisi motus localis. iō foᵐ ꝓpter eūde3
corpus celeste dr̃ subiectum. colligitur sententie ex Auer
roe. in libro de suba orbis in fine tertij capituli. ¶ Quar
to mā in actu non est forma substātialis. qꝛ omnis forma
substantialis simplicis est pncipiū actiuum motus loca
lis: saltē in partibus. sed orbis celi que3 foᵐ dicimus mā3
in actu: non. qꝛ non recti. quia celu3 non est graue aut le
ue: vt pꝫ pmo celi. a textu cōmenti. i7. 7c. neq3 circularis
quia ille est ꝓprius aie. fm Auerroim in libro de suba or
orbis. ca° z°. Tum qꝛ orbi assistit forma: 7 non assistit or
bis materie. Quod aūt contentū respectu continentis sit
mā. vt dixit Arist. 4° celi. textu cōmenti. 35. non est ad ꝓ
positu3. Tum qꝛ. 9° meta. textu cōmenti. i7. potentia ad
vbi non ꝓhibet vt sit materia: sed prohibet vt sit forma.
¶ Quinto mā in actu a mā in potentia differt: qꝛ abstra
ctis formis a mā in potentia: ipsa esset vna numero priua
tiue. vt pꝫ. iz. meta. cōmēto. i4. s3 abstractis formis a ma
teria in actu nō. vt vir'. colligiẽ ab Auer. in libro de suba
orbis. ca° pmo. qꝛ ipsa est vna numero simpl'r. ¶ Sexto
materia in actu. fm Auerroim in libro de suba orbis. ca°
quinto. est mediu3 inter mā3 que est oīno in potētia. 7 pu
rum actum. s. tres dimēsiones: qꝛ post actus via imperfe
ctionis 7 ꝓpinquus materie: que3 hic intelligo ꝑ purum
actu3: cū non sit materia: neq3 includens ipsam tanq̄ par
te3: est quantitas. materia aūt in actu non est ita potētia
lis sicut est materia in potētia: 7 tm̄ mā in actu non est ita
actus ꝙ sit forma. 7 hoc est quarti correlarij confir°. Re
uertamur ad semita3 a qua nos latens veritas diffluere
coegerat. 7 ponamus duo dicta ꝓposita3 questione3 sol
uentia. Primū materia in potentia non est celum: neq3
pars celi essentialis. Secundū dictū. pars celi essentialis
est materia in actu: intelligo ꝑ celum animal celeste com
positu3 ex intelligentia 7 orbe. vt 3° libro huius aperia3:
intelligo ꝑ parte3 essentialē quiditatē vel differentē qui
ditate3: ambe quide3 partes sunt essentiales: qꝛ diffᵐ in
grediunẽ: non qꝛ sint partes q̄ditatis: de hoc alias. habē
tur hec duo dicta ab Arist. 8° meta. textu cōmenti quarti.
Non est necesse si quid materiā hꝫ localē: hoc 7 gñabilē
7 corruptibile3 hr̃e. 7 ab Auerroe pmo celi. cōmeto. 95. 7
ab vtroq3. iz. meta. textu 7 cōmēto. io. ¶ Pro primo di
cto ar° pmo sic. Omne continuū habens mā3 in potentia
parte3 sui est potens non esse: sed celu3 non est potens nō
esse. ğ 7c. colligitur maior ex Arist. 7° meta. textu cōmēti.
zz. 7 z° de gñatione textu. cōmēti. 5i. 7 pmo celi. textu cō
menti. i36. fm numerū cōmentoꝝ ipressiōis anni. i483.
materia est qua aliquid potest esse 7 non esse. 7 pro hoc fa
cit qd dicit Arist. 9. meta. textu cōmēti. i7. ois potentia si
mul cōtradicᵗⁱ est: sed in minore est discordia inter theo
logū 7 phꝫ. colligitur tm̄ ipsa pmo celi. textu cōmenti. zo.
Rationabile est extimare de celo ꝙ ipsu3 ingenitū 7 in

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUE[LE]

corruptibile est.ꝛ 2°celi.textu cōmēti primi. ex dictis lꝫ
accipere fidem ꝙ celū non contingit corrūpi neqꝫ factū
est.ꝛ tertio celi.textu cōmēti primi de celo ꝛ astris:qm̄ i-
genita ꝛ incorruptibilia trāsumimus.rō est Auerrois pmo
physicoꝝ.cōmento.79.ꝛ.63.¶ Molestatur hec ratio a
negantibus maiorez asserentibus ꝙ potens esse ꝛ nō esse
non est preteritū sequens materiā absolute: sed priuatiōi
ↄiunctā:qualis non est celi materia.¶ Contra istam ri-
sionē que facit ppositionē Arist.inductaz in pba° maio-
ris contingentē.ꝛ que dat mā̄z pmam cui nulla priuatio
coniuncta est.vltra auctoritatē Auerrois dicentis pmo
physicoꝝ.cōmento.81.priuatio accidit materie de necessi
tate.induco rōnez Auerrois 8° physicoꝝ.cōmento.79.ꝛ
in libro de subā orbis.ca° 3°.ois potentia in materia est
finite dura°:siue sit actiua:siue passiua:qꝛ ipsa est diuisi-
bilis ad diuisionē subiecti.ꝛ sic nō semp sub eadez forma
aut operatione durare potest.Scdo aut materia celi est
in potētia forme sublunares:aut non.Si primū ꝛ per te
ipsa non est ↄiuncta priuationi.ergo non omnis carentia
forme in subiecto apto nato ē priuatio falsitas ↄñis collr
ex diff priuationis.9.meta.textu cōmenti.3.ꝛ 4° meta.
textu cōmenti.27.Si scdm: ergo non omnis mā prima
est in potentia oēs forme potentes eaz informare.¶ Cō-
firmatur.si materia celi in formaz celi inclinatur:ꝛ nō in
aliam:ꝛ materia sublunaris in formas sublunares:ꝛ non
in alias:tūc ille materie alterius rōnis sunt: vt naturalis
earum inclinatio in diuersas formas ostendit: specificat
enim natura potentie ab actu.Preterea corruptibilis ꝛ i-
corruptibilis idem esset principium intrinsecuꝫ : qđ hor-
ret phylosophia.¶ Et quia hec opinio ponit aptitudinez
materie celi ad formas inferiores tolli a forma existente
in ea.Contra arguit.lꝫ aliqualiter videretur hec positio
euadere de materia celi comparata formis corruptibili-
um:non tñ fugeret de materia miscibiliū comparata for-
mis incorruptibilium:non eniꝫ possibile est materie in-
ferioris aptitudines ad super° formas tolli a quacunqꝫ
forma sublunari sibi impressa:quia nulla forma miscibi-
lium vir° aut eminenter continet formaz celi: quero igit
an ista materia inferior est in potentia forme celestes.ꝛ
tunc qꝛ in ipsa non est priuatio earum:quia forme habē-
tes priuatiue op° non sunt eterne:ergo non omnis caren-
tia in subiecto apto nato est priuatio.Si aūt ista materia
non est in potentia forme celestes:ꝛ ille forme sunt per te
potentes informare mā̄z primaꝫ:ergo non ois mā prima
est in potentia omnes forme informatiue materie prime.
¶ Scdo omne icompossibile aptitudini p se sequenti na
turam est incompossibile illi nature.alr falsificaret pro-
positiones scdi modi dicēdi p se.sed p te forma celi est in-
compossibilis aptitudini p se mā̄z sequenti.s.receptibili-
tati formaꝝ nō habitaꝝ:ergo forma celi est icōpossibilis
materie.¶ Preterea nulla forma non actuans mā̄m eo
modo quo forma est potētia in materia satiat appetituꝫ
materie.sed mā celi p te est in potētia ad formas inferio-
res actualiter habēdas.ḡ solū vir° eas habēdo non satia-
tur mā.habeo igit hanc pro descriptione materie.cā qua
res pōt esse ꝛ nō esse.p cuius primā partez circūscribitur
cōitas p residuū vero appropriatū materie.s.potētialitas
ad esse subale.¶ Scdo molestatur rō preinducta pnci-
palis a negantibus hanc ↄñam.a.est incorruptibile.ḡ.a.
est non potens nō esse.qꝛ anichil° est aliqđ incorruptibi-
le.¶ Tollitur euasio per dicta in primo opere quo° 2°.s.
creationez ꝛ anichilationē negasse Ari.¶ Tuꝫ ex Ari.2°
physicoꝝ.pbante eternitatē motoris ꝛ mobilis.¶ Tuꝫ
qꝛ ponere ꝙ incorruptibile sit contingēs:aut ꝙ necessa-
riū sit potēs nō esse impossibilia sunt.pꝫ ↄña:qꝛ celū aut
est necessariuꝫ:ꝛ habet scda pars.aut est cōtingens:ꝛ ha-
betur prima.¶ Remotis igitur euasionibus rōnem di-
ctam tribus cōgruentijs pbō pmo celi.textu cōmēti.22.
confirmo.pma ex deo incorruptibili in celo locato aut ex
cōi fama:qꝛ omnes leges conueniūt in h̄ ꝙ deus habitat
in celo.vt dixit Auerrois 8°physicoꝝ.cōmēto.84.aut p
operationem:manifestiores eniꝫ sunt diuine ꝛ nobiles ope
rationes circa celestia ꝙ̄ circa non celestia.¶ Scda : qꝛ
longissimis antiquoꝝ obseruationibus non cor° celū aut
pars.hāc ponit Auerrois in destructione destructionum
disputatiōe scda.dubio 3° ꝛ 4°.Tertia ex noīe qđ est sem
piterne currēs:hanc tangit phs pmo metheoroꝝ.Ex his
igit concluditur celū apud phylosophū esse necessarium
ꝛ eternum.qđ pꝫ:qꝛ diuisio entis p necessarium : impossi-
bile:ꝛ contingens.vt diuidit phylosophus scdo de gña-
tione.textu cōmenti.50.ꝛ pmo perybermenias.celum in-
ter ipossibilia oculus nō patitur:neqꝫ inter cōtingentia.
vt ex dictis Arist.sequit.remanet igit 3m.p vim diuisio-
nis.¶ Primū dictū pbāt aliqui auctoritate phi.8° met.
textu cōmēti.14.Non oīum eadez est mā:sed eoꝝ quoꝝ
est trāsmutatio adinuicē.sed celū non est transmutabile.
ḡ ꝛc.¶ Scdo arguit Auerrois pmo celi.cōmēto.20.si in
celo sit mā.sequit potentiā nālem materie esse frustra:qꝛ
nūqꝫ mā celi exit ad actū forme inferioris neqꝫ mā infe-
rior ad formā supioris.Tū qꝛ nō esset mā celi ppter gña-
tionē.ↄñs est icōueniēs.ꝛ ↄ Ari.dicētē p celi.textu cō.32.
ꝛ 3° de aīa.textu cōmē.45.ꝛ in libro de respiratiōe.ꝛ p°
politicoꝝ.deus ꝛ nā nihil faciūt frustra.ꝛ nihil est ocio-
sum in fun° nature vt dixit Auerrois 2°meta.cōmēto p-
mo:ꝛ alibi ꝛc.¶ Ad pmū formaret rō de.a.ꝛ.b.igne:hec
nō sūt trāsmutabilia adiuicē.ḡ nō eadē hñt mā̄z.¶ Di-
cunt aliqui ꝙ mediate ꝛ pluribus trāsmutatiōibus trās-
mutabilia sunt.lꝫ non ımediate.¶ Cōtra subm trāsmu-
ta° nō est totuꝫ cōpositū:nō forma.ḡ mā.ḡ trāsmutato
.a.in.b.mā que nūc est pars.a.erit sub forma que nūc est
ps.b.hoc aūt esse nō pōt.qꝛ ignis g erit facta hec trāsmu-
tatiōe nō erit.a.qꝛ nō habebit formā.a.neqꝫ erit.b. qꝛ nō
habebit mā̄z.b.ꝛ sic datis gñalr duobus iduiduis existē-
bus nūqꝫ vnū est trāsmutabile in alteꝝ.Tū qꝛ inciperet
esse id qđ defuisset.ꝛ sic mā trāsmutaret ad formam ad
quā nō est in po° ppinqua neqꝫ remota.vt dicit Auerro-
is 4°meta.cōmēto.20.Tū qꝛ supponebat.a.ꝛ.b.esse idi-
uidua mālia:forma mālis posset esse numero eadē i dua-
bus materijs:qđ est ipossibile:qꝛ mā est cā forme:ꝛ varia
ta cā formali vel māli variat effect°:saltē iaiatus.¶ Di-
cēdū ē igit.si.a.trāsmutabile est in.b.aut ex:oꝫ eorūdem
mā̄z esse posse numero vnā successiue.4°.n.celi.textu cō.
37.ex vnitate materie se° inuicē gñabilitas:ꝛ ex inuicem
gñari se° vnitas materie:ꝛ sic veꝝ ↄcludit rō iducta ꝙ.a.
ꝛ.b.nō hñt mā̄z eandē numero.ꝛ sic rō pncipalis:que sol
uit:concludit ꝙ mā celi cū nulla mā istoꝝ inferioꝝ ē ea-
dē numero successiue qđ nullus negat.Sꝫ qꝛ intellectus
Arist. ibi est.Non inuenit mā vna cōis vniuscuiusqꝫ reꝝ na-
turaliuꝫ:nisi ex rebus hñtibus gñationē ꝛ corruptioneꝫ:
siue vnuꝫ in alteruꝫ transmutetur:siue in aliud eiusdem
speciei:vel generis vniuoci cum eo:ꝛ celuꝫ non est ex ha-
bētibus gñationē ꝛ corruptionē.iō celi materia cū mate-
ria istoꝝ inferioꝝ non est vna cōis.sic ꝙ abstractis for-
mis ab vtraqꝫ istaruꝫ materieruꝫ:essent iste materie vnū
priuatiue:ꝛ tunc rō p illos inducta sic per nos declarata
est Auerrois quarto celi.commento.37.¶ Ad scdm non
frustrat appetitus a tota specie:ꝛ est responsio Auerrois
in libro de beatitudine aīe.sed in idiuiduo frustrari non
incōuenit.sed itentū Auerrois est ois po° passiua:que nō
pōt in natura hr̄e actiuā deducentē illam de potentia ad

actum:est frustra.sed potētia materie celi ad formaʒ materialē recipiendā est nō potens hr̄e actiuū deducens eā in actum:q2 celum a nullo agente est trāsmutabile. ğ ꝛc̄. ¶ Scđo principalr̄ ad primū dictū arguit̄ oē ꝯtinuum hn̄s māʒ in potētia partem sui est gn̄abile.sed celum nō est gn̄abile.ğ ꝛc̄.pbat̄ minor assumēdo ꝓpōneʒ negataʒ a theologo cuilibʒ potētie passiue corrn̄det sua actiua nā lis.sed in nā nō datur agens potēs gn̄are celū.ğ ꝛc̄.maior hr̄ ex diffi° potētie posita.5° meta.textu cōmēti.17.ꝛ 2° de aīa.cōmēto.118.oē patiens hʒ agens. Ista ēt ꝓpōne vtitur Arist.ad ꝓbandū dari intellectū agentem.3° de aīa.textu cōmēti.17.ꝛ pmo celi.cōmēto.124.impossibile est imaginari aliqd eē possibile respectu patiētis ꝛ impossibile respectu agentis.ideʒ dicit Auer.de igne ꝛ combustibili. 2° celi cōmēto.21. ¶ Scđo ꝓbat̄ celū esse ingn̄abile. Nulla gn̄atio est sine cōis.2° de gn̄atione.textu cōmēti pmi. ꝛ 3° celi.textu cōmēti scđi.sed in celo nō sunt elā.pmo celi.cōmēti.57.corpus celeste nulli est elm̄ sicut ex nullo elō ē. ꝛ si Ari.pmo metheoroꝝ ipsuʒ vocauit elementuʒ:pʒ q2 equiuoce.non.n.in mixtionē venit q̄ntis sit principiū materiale aīalium celestiū. ¶ Tertio oē gn̄abile terminat̄ tpe.pmo celi.cōmēto.100.ꝛ 4° physicoꝝ.textu cōmenti. 117.sed celū apud phʒ nō terminat̄ tpe. vn̄ Auerrois 3° physicoꝝ.cōmēto.30.vltimū gn̄ationis est pn̄m corruptionis.i.esse qđ est terminus ad quē gn̄ationis est terminus a quo corruptionis.iō terminatiuū gn̄ationis est terminatiuū corruptionis.iō terminabile est tēpus mēsurans eē gn̄abilis. ¶ Quarto si celū esset gn̄abile motus eius non esset pmus motus.pʒ ꝯña:q2 celū pcederet alius motus .s.motus quo gn̄aretur celū.rō est Auerrois in li° de suba orbis.ca° 4°.ꝛ Ari.8° physicoꝝ.textu cōmēti.12.ꝛ Auer. in destructione destructionū. ¶ Molestat̄ hec rō negādo maiorē principalē.s.oē continuū hn̄s māʒ in potētia partē sui est gn̄abile.(vī continuū ꝓpter mundū.) ¶ Cōtra susceptiuuʒ nō ex se hʒ formā.neq3 forma:cuʒ sit mālis:est ex se in mā:ğ requirit̄ agens distinctū a mā ꝛ for° vniens formam materie aut educens formā de potentia materie.ꝛ sic cōpositū gn̄abile est. ¶ Ex hac rōne elicio ꝯclōnē hanc pro cognoscenda nā corporis celestis. Celum est ingn̄abile:qm̄ generabile ꝛ ingenerabile diuidūt ens quem ꝯdic° ipsum diuiderent aut ꝯria imediata. primo celi.cōmēto.126.iō celo nō cadēte sub gn̄abili. vt supra dictum est:cadet celū sub ingn̄abili. ¶ Tertio omne ꝯtinuū hn̄s māʒ in potentia partē sui est corruptibile.sed celū nō est corruptibile.ğ ꝛc̄.ꝓbat̄ maior:q2 mā in potētia nullā hʒ formā sibi ꝓpriā.pmo physicoꝝ.textu ꝛ commēto.69.ğ q̄cūq3 forma data quā hʒ materia aliaʒ habere potest.ꝛ sequitur preexistētis corruptio ꝑ noue forme eductionē de mā.pʒ minor principalis vt supra allegatū est ad idem confirmandū.primo celi.textu cōmēti. 20. ꝛ tertio celi.textu cōmenti primi. ꝛ primo metheoroꝝ ab Auerroe. ¶ Tum q2 cum celū sit suba eterna vt ꝑdictuʒ est sequit̄ naturaʒ contingentis mutari in necessariā. qđ est impossibile vt dixit Auerrois.12.meta.cōmento.41.ꝛ 2° physicoꝝ. cōmēto.48.ratio est Auerrois. 8° physicorum.cōmēto.79. ¶ Scđo Aristo.pmo celi.a textu commēti.118.vsq3 ad in finē conat̄ ostendere ꝯuertibilitatem inter gn̄abile ꝛ corruptibile.si igit̄ celū non est vnū eoꝝ: neq3 alteꝝ. Idē habet̄ 2° meta.textu ꝛ cōmēto.7. ¶ Tertio omne generatū vel corruptū est ex suo ꝯrio generatū vel corruptū:sed celū non hʒ ꝯrium.dixit.n. Auerrois 4° meta.cōmēto.6.corpus quintū neq3 est ꝯriuʒ:neq3 ex ꝯrio. motus eniʒ eius ꝯriū nō hʒ.rō est Arist.pmo ce. textu cōmenti.20.ꝛ Auerrois in li° de beatitudine aīe. Confirmat̄ minor:q2 si celū hr̄et ꝯriuʒ.sex essent corpora simplicia.ꝛ corpus rotūdum haberet ꝯriuʒ.ꝛ etiā motus circularis.vt tāgit Auerrois pmo celi.cōmēto.18.ꝯñs est cōtra Arist.pmo celi.textu cōmenti.23. ¶ Quarto oē hn̄s māʒ hʒ ꝯrium.vt dixit Arist.in libro de cā lōgitudinis ꝛ breuitatis vite:impossibile est māʒ habenti non existere aliqualr̄ ꝯrium.intellige de mā in potētia de qua Auer. 2° physicoꝝ cōmento.15.in libro de gn̄atione.declarabit Arist.q2 priuatio q̄ est in pma mā nō denudat̄ a pmis cōtrarijs:que sunt q̄ttuor qualitates:sed celū nō hʒ ꝯrium. ğ ꝛc̄. ¶ Sed difficultas est:q2 motus hʒ priuatiue oppm̄ .s.quietē ꝛ termini gn̄ationis sunt priuatio ꝛ forma: si igit̄ ex nā motus sup nām forme ꝯcludimus:inueniemus formā celi hr̄e priuatiue oppm̄.ꝛ sic ipsam inueniemus terminare mutationē in suba. ¶ R̄n° lʒ ex non hr̄e ꝯrium in motu iferat̄ non hr̄e ꝯrium in suba:loquendo de ꝯrio positiuo.non tn̄ ex priuatiue opp° in motu:lʒ iferre oppom̄ in suba siue positiuū siue ꝑuatiuū:q2 in accidētibus pura accidētis priuatio repiri pōt q̄ nullā formā positiuā inseparabilr̄ cōmitet̄.pʒ in sphera māli gescēte circulariter mobili.sed in suba nō est sic:q2 in ea pura priuatio repiri nō pōt.sed semꝑ oppositā formā sube priuatio inseꝑabilr̄ cōmittat̄.iō hn̄s priuatiue oppositū in suba hʒ etiā formaʒ ꝯriā vel disperatā nō simul:sed successiue receptibileʒ in eadem mā. Intelligētie aūt:ꝓpter sue informatiōis eternitatē:que ex nā forme simplr̄ abstracte orit̄:nō patiunt̄ ꝑuatiue oppm̄.neq3 formā disperatā successiue receptabilē in eadē mā:q2 tūc essent itelligētie aliqualr̄ posteriores mā.Est igit̄ iter formā mālē ꝛ simplr̄ abstractā dr̄ia: q2 forma materialis priuatiue oppm̄ hʒ.sed forma simplr̄ abstracta nō. Hoc voluit phs.12.meta.textu cōmēti.53.non in oībus est ꝯrietas.vbi Auerrois q2 in ꝑncipijs corpoꝝ celestiū nō est ꝯrietas.Arist.ēt in libro de cā lōgitudinis ꝛ breuitatis vite.Eterna nusq̄ ꝗbuscūq3 ꝯria erūt.ꝛ ꝯñter pʒ differētia inter māʒ in actu ꝛ māʒ in potētia:q2 mā in actu nūq̄ ꝑuatiōi subalis for° subycit̄.sʒ mā in po° semꝑ ꝑuatōi subta ē.Auer.āt 2° physi.cō.15.dicēs cū albedīe nō ꝯiūgi ꝑuationē itelligit de ꝑuatiōe in nā forme repta.nō āt de ꝑuatiōe in mā cū forma repta.nō.n.ē albedo imꝑfectior nigm̄:sʒ mā subta albedini possit subyci nigredini ꝛc̄. ¶ Ex hac rōne elicio celū eē icorruptibile: q2 corruptibile ꝛ icorruptibile imediate diuidūt ens:ꝯñso q2 celū sub corruptibili nō cadit:reliquū ē ipʒ sub icorruptibili ꝯtineri. Si.n.corrūperet̄ celū:oīa iferiora secū pirēt ꝛ corrūperent̄.cū igit̄ oīs gn̄atio ꝛ corruptio ex elarib° q̄litatibus ortū hēat elleuato celo sup elā ꝛ eoꝝ q̄litates:nō erit ipʒ gn̄abile aut corruptibile. ¶ 4° ꝑnci° oē ꝯtinuū hn̄s māʒ in po° ꝑtē sui ē alterabile.sʒ celū nō ē alterabile: vt ꝓbat̄ Ari.ꝑ ce.textu cō.22.q2 celū nō recipit additionē. ¶ Tū q2 oē alterabile hʒ corp° alterās ꝑus:sʒ celū nō hʒ corp° alterās ꝑus.vt lim̄ a corpib° se ꝯtinētib° abscidat̄.rō est Auer.ꝑ ce.cō.22. ¶ Molestat̄ hec rō ꝓp eclipsim lune. ¶ Propter qđ dōʒ q̄litatū q̄dā hr̄e eē fixū ꝛ ꝑmanēs:q̄dā hr̄e eē nō fixū:sʒ velor̄ trāsmutabile.tūc dōʒ celū non alterari ꝑʒ q̄litates fixas:q2 alteratio in eīs corrum̄ ē:vn̄ Auer.in li° de suba orbis.ca° 2°.alteratio ꝑʒ quā trāsmutatur suba alterari vr̄ eē ꝓpa corpib° quoꝝ sube admiscent̄ potētie:sʒ alteratio in q̄litatibus nō fixis in celo reperit̄: vt pʒ ex Auerroe pmo celi.cōmēto.21.ꝛ 8° meta. cōmēto 12.si igit̄ luna eclipsat̄:nō est ꝓp mutationē in suba. neq̄ in qualitate fixa. sʒ ꝓpter motū localē:q2 subintrat luna vmbram terre.possibile aūt est q2 solo motu locali ꝑdat̄ qualitas habens esse velocis transmutationis: cuiusmodi est lumen in luna:quia esse lucis solaris in luna est esse intentionale:quēadmodū esse lucis est in aere itētionale. Si.n.haberet lux in luna esse nāle.ꝛ nō extraneum.tunc

nõ ꝑ lerẽt lux illa solo motu locali. vt pꝫ de reflexo lumi-ne lune nãli: qđ motu ꝑdi nequit. hanc sniam voluit Auer. ꝓmo celi. cõmẽto. zi. dicens q̃litates quaꝝ alteratio non est ↄ̃dictio ſꝫ ſuũ eſſe nõ est possibile vt ſint in eo ſꝫ mu-tationẽ ⁊ ſm eſſe i. q̃litates quaꝝ alteratio nõ realr illas abycit non est possibile vt mutent̃. ⁊ ſint in celo ſcđꝫ eſſe reale: alibi aũt ſic. vnde qꝛ ſoli realiter inexiſtit lux: ipſa non mutat̃. Sed cũ mutatur in celo non est ibi lux nãlr. Sed intentionalr. exẽpli grã. ſtellaꝝ fixaꝝ luces in celis inferiorib⁹ ſpũaliter recipiunt̃: aliter viſu nõ cõprehen-derent̃. ¶ Scđo oẽ cõmunicãs in mã cum iſtis īferiori-bus est repaſſiuũ ab eis. ſed celũ non est repaſſiuũ ab in-ferioribus. ꝗ ⁊c̃. maiorẽ inuit Ari. 8° phyſicoꝝ. textu cõ. 37. approbãdo dictũ anaxagore. ꝓmus motor vlr nõ ad-miſcet̃ materie: qꝛ ſi ſic: tũc pateret̃ a rebus quas mouet. oẽ enim est ſimul actiuũ ⁊ paſſiuũ. 3° phyſicoꝝ. textu cõ. 8. rõ est Auerrois ꝓmo de ꝗñatione. textu cõmẽ. 54. cum neceſſe est vt primũ agens non patiat̃: neceſſe est vt non ſit in mã patientis. ⁊ ſic est de ꝓmo agente. i. corpe celeſti: qꝛ est in ſubo diuerſo a ſubo in quo ſunt res recipientes. ¶ Ex hac rõne collige: q̃uis nõ repugnet celũ recipere intẽtionalr a ſuperiori: neq; etiã ab inferiori: non tñ ẽ rea-liter alterabile. vt dĩc phs. iz. meta. textu cõmẽ. 41. ignis .n. celo lune iuxta poſitus nihil caloris ĩpꝛimit: neq; im-preſſiuus est: qꝛ celũ nõ est calidũ. ꝓmo metheoroꝝ. Ari. qꝛ ex velociſſimo motu nõ ignit̃. Tũ etiã ex paleis in ſo-le apparentia. Tũ etiã celũ nõ est caloris receptiuũ: quia mãꝫ in potẽtia nõ hꝫ. Celũ eniꝫ peregrinas ĩpꝛeſſiões nõ recip. Jõ Ari. z° celi. textu cõ. tertio. loq̃ns de celo. adhuc aũt impaſſibile est oĩs mortalis difficultatis. in celo igit̃ nõ ſunt q̃litates ꝓme: niſi virtualr: itelligo vir' calm eſſe celũ: nõ eodẽ mõ quo piper aut vinũ calida vir' ponunt̃: qꝛ hec alteratione idigẽt qua in rem actu calidã ↄuertan-tur: vt in fumũ vaporẽ aut humorẽ calidum: ad hoc vt in actũ calefaciẽdi reducant̃. ſed ſic virtualr ſicut effectus in cãe ſufficiẽtis equiuoce virtute ↄtinet̃: quo mõ ītelligẽ-dus est Ari. z5ª ꝓblematũ. ꝓble'' 17. dicẽs. celũ aũt ⁊ ſtel-le calida: hũc itellectũ hꝫ Auer. in libro de ſuba orbis. ca° z°. ⁊ z° celi. cõmẽto. 4z. dicẽs. in corpe. n. celeſti īueniunt̃ he q̃litates: q̃uis equiuoce dicant̃ in eis ⁊ elis. Ari. aũt. z5ª ꝓblematũ. ꝓblemate. zo. ſtellas. n. eẽ frigidas valde ab-ſurdũ est. ⁊ ↄ̃iter celi raritas ⁊ dẽſitas nõ ↄ̃ſequunt̃ q̃li-tates ꝓmas. ſed multitudinẽ aut paucitatem materie in actu in cõparatione ad q̃titatem. Colores aũt ſtellaꝝ ſe-quunt̃ mixtionẽ lucis cũ opaco. ⁊ hac mixtõe altera ⁊ al-tera exñte ſtellaꝝ color diuerſus ẽ. vt mars rubicũdus. ⁊ venus argẽtea. nõ aũt q̃litatũ ꝓmaꝝ refractiões hi co-lores ↄ̃ſequunt̃. iõ ſimplices nolari pñt. Celũ igit̃ a ↄ̃rijs alterãtibus exemptũ est. iõ Auerrois. 9. meta. cõmẽto. 17. Jſte q̃litates q̃ pñt eſſe ⁊ nõ eſſe in corporibus celeſtibus ſunt alie ab eis q̃ attribuunt̃ alterationi vt obſcuritas lu-ne ⁊ illu°. ⁊ ſilia. Celũ ẽt ↄ̃iter nõ est augumẽtabile: neq; diminuibile: ⁊ ſub augumẽtatione ⁊ diminutione rarefa-ctiõeꝫ ⁊ ↄdẽſationẽ cõprehẽdẽdo. ſi eñi celũ maximũ ra-refieret: dum eius iterior ſupꝑficies gelcit: tũc niſi ꝑs illi° ↄdẽſaret̃ oporteret extra celũ eſſe vacuũ. pꝫ ↄñia: qꝛ itra-ret corpus celeſte vbi nullũ corpus ꝓfuiſſet. ¶ Neq; ẽt ſeneſcibile ẽ celũ: neq; etiã fatigabile. vt teſtat̃ Auerrois 9. meta. cõmẽto. 17. qꝛ hec ſine alteratione fieri non pñt. Est igit̃ celũ actiuũ tñ: qꝛ actiuũ est: ⁊ non paſſiuũ. vt z° ce. cõmẽto. 4z. dixit Auer. ¶ Tactis rõnibus ex nã ma-terie pcedẽtibus: alias rõnes ex nã forme ſumptas aggre-diamur. Prima. oẽ ↄtinuũ hñs mãꝫ i po° partẽ ſui hꝫ for-mã eductã de po° materie. ſꝫ celũ nõ hꝫ formã eductã ⁊c̃. pꝫ maior: qꝛ nõ dabilis est mã in potẽtia ſine forma edu-cta de potẽtia illius. impoſſibile. n. est formã ſepari a mã ſm eſſe. 8° meta. cõmẽto 3°. ⁊ z° phyſicoꝝ. cõmento. iz. ⁊ ꝓmo phyſicoꝝ. cõmẽ. 67. ꝓma mã nõ põt denudari a for-ma. iõ z° de ꝗñatione Ari. textu. cõmẽti. 6. mãꝫ dixit non ſeparabilẽ: ſed ſemꝑ cũ ↄ̃rietate. minor pꝫ: qꝛ oĩs forma educta de po° materie est ꝓducta ꝑ ꝗñationẽ. ſed celũ ex determinatis a phõ nedũ nõ est ꝗñabile: ſed ꝓductũ non est. ¶ Tũ qꝛ ſi ſic: celũ hrẽt ꝓn° intrinſecũ actiuũ aliud ab itelligẽtia: qꝛ oĩs forma: que est ꝓn° eſſendi ſuba ali-cui: est eidẽ principiũ opandi. quã igit̃ opationeꝫ faceret hec forma ſi nõ moueret: ¶ Tũ qꝛ oĩs forma educta de po° materie iclinat ad motũ rectũ vel circularẽ nõ pure. ſed celũ nõ ſic iclinat̃: qꝛ ſi ſic: eſſet graue aut leue. ¶ Tũ qꝛ oĩs forma educta ⁊c̃. est diuiſibilis: qꝛ in maiori q̃to ẽ maior virtus. 8° phyſicoꝝ. cõmẽto. 9i. ⁊ est fundamẽtũ ſu-per quo firmat̃ Ari. quarto metheoroꝝ. textu cõmẽti. iz. ⁊ alibi: qꝛ forma diuiſibilis diuidit̃ ſꝫ totũ ⁊ partẽ: vt pꝫ in libro de ſuba orbis. cap° ꝓmo. ⁊ 3°. ¶ Preterea. ſequit̃ celos ſub ꝗñe vniuoco cũ iſtis iferiorib⁹ ↄtineri. ↄ̃ñs oſtẽ-dit eſſe f'° Auerrois z° celi. cõmẽ. 49. pꝫ ↄñia: qꝛ ꝓncipiũ intrinſecũ ⁊ eſſentiale in illis est eiuſdẽ rõnis: puta mã ꝓ-ma. q̃re ↄcludendũ est celũ nõ hrẽ materiã: quẽadmodũ demo'' ↄcludit Auerrois 3° celi. cõmẽto. z5. qꝛ celũ nõ hꝫ ↄ̃rium. ¶ Tum qꝛ periret de° Auerrois z° celi. cõmento 45. ad oſtendendũ in celo non eſſe caſum: qꝛ in celo non est mã. Tũ qꝛ periret demõſtratio Auerrois. ꝓmo ce. cõ. zz. ad oſtendendũ celũ non eſſe alterabile. qꝛ caret mã. q̃ oĩa intelligunt̃ in hoc ſenſu. celũ non hꝫ mãm que est in potẽtia ad formã ſubaleꝫ. ⁊ ↄ̃iter ad formã accidentaleꝫ in eſſe reali. neq; enim celũ est ꝓprie in potentia ad mo-tum: qꝛ actu mouet̃. neq; ad terminũ motus: qꝛ qđ nõ est in actu non ꝓprie terminat. ſed oẽ mutatũ eſſe motus ce-li est in potẽtia: qꝛ motũ ↄtinuat ⁊c̃. Dixit tñ Auerrois. 9. meta. cõ. 17. ſed illđ qđ īuenit̃ ex eis po° ante actũ: ẽ ſicut ſingule ꝑtes illaꝝ trãſmutationũ. ¶ Scđꝫ aũt dictũ. i. in celo eẽ mãꝫ in actu: ar' ꝓmo rõne accñtiũ in celo repꝑtoꝝ. ꝓmo q̃titas celi regrit mãꝫ pro ſubo. ſꝫ nõ mãꝫ in po°: qꝛ maxima dimẽſio: quã recipit materia ꝓma. est dimenſio ignis. deinde aeris. vt ponit Auer. z° de aia. cõmẽ. 97. non eniꝫ est dicẽdũ q̃titatẽ celi eẽ ſubaꝫ. auc'' Auer. ꝓmo phy-coꝝ cõ. 63. ⁊ alibi. neq; ipſaꝫ eẽ accñs carens ſubo. neq; ſubiectari eã in itelligẽtia. ſꝫ in aliqua ſuba quã vocauit Auer. mãꝫ in actu. ⁊ tũc comode ſaluamus motũ circula-ri: quẽ dixit Ari. 8° phyſicoꝝ. textu cõmẽti. 75. ꝑfectioreꝫ recto: ſubm ꝑfectius corridere. ſiue cõparemus remouẽ-ſubm ſimplex remoto ſubo ſiue compoſitũ compoſito. ¶ Confirmat̃ ex natura motus eterni ꝗ in ſubo in potẽ-tia ad ſubalẽ formã recipi non põt: qꝛ ob ꝗñabilitatem aut corruptibilitatẽ ſubi eternitas motus interrũperet̃. nõ enim forma mãlis infinito tꝑe opat̃. in libro de ſuba orbis. ca° ꝓmo. neq; in. a. ſubo corruptibili forma abſtra-cta eterne opari põt localr mouẽdo. h. motu. ¶ Scđo ex ꝑte forme oĩ forme mãꝫ ſubyci oꝫ. ſed itelligẽtia est for° vt pꝫ infra. ꝗ intelligẽntie materiã ſubyci oꝫ. ſed nõ mãꝫ in po°: qꝛ tũc itelligentia eſſet aliquo mõ materialis. ⁊ ſic nõ eſſet abſtracta ſimplr. mãꝫ igit̃ in actu ĩformat. ¶ 3° ex ꝑte cõpoſiti oĩs cõpoſiti icorruptibilis principiũ mate-riale est icorruptibile. ſꝫ aial celeſte est cõpoſitũ icorrupti-bile. ꝗ illi° itrinſecũ ꝓn° mãle ẽ incorruptibile. ſed mã in po° aliquo mõ corruptibil' ẽ. ꝓmo phyſicoꝝ. textu cõ. 8z. nõ aũt materia in actu niſi fort q̃tũ ad vbi. hoc voluit phs ꝓmo metheoroꝝ dicẽs q̃ nulli coꝝ que ſunt apud nos idem exiſtens. ſic q̃ celeſte corpus differt ab inferio-ribus in mã ⁊ in forma. hoc idẽ voluit Auer. z° phyſicoꝝ cõmẽto ꝓmo. ꝓmo celi. cõmẽto. 5. ⁊ plurica alibi ponẽs ꝓn

xipia corpoꝝ celestiũ ꝛ sublunariũ esse dicta ſm prius ꝛ
posterius. imo equiuoce 2° meta. cōmēto vltimo: equi^us
tñ analogiã cōpatiētē. vt igiť eterni ꝛ corruptibilis non
idē sit pñ^m intrinsecũ vt voluit Auer. in libro de suba or-
bis ca° pmo ſm dicta Arist. pmo meta. sic arguētis idee
sunt eterne: ꝛ iste res sunt gñabiles. ĝ ille nō sunt cã isto-
rũ: neqȝ ſꝫ formas: neqȝ ſm agētes. ſm φ rōnem formae
Auer. ibi. cōmēto. 31. ꝛ ibi ēt cōmēto. 38. passiua necessario
cōponunť ex passiuis. ꝛ Ari. oȝ qȝ forte sensibiliũ sensibi-
lia: sempiternoꝝ sempiterna: corruptibiliũ aũt corruptibi-
lia: esse principia. 3° celi. textu cō. 61. non ponimus in celo
mãȝ in po^a. sed mã in actu. alia. n. alioꝝ sunt pncipia pro
de aia textu cōmē. 5. s. intrinseca ꝛ ppinqua. ad ppo^m di-
xit Auer. pmo meta. cōmē. 22. celũ hȝ nãm sibi ppriã ali-
aȝ ab ea q̃ est gñabiliũ ꝛ corruptibiliũ: qm̃ semꝑ est celuȝ
in pñti pterito ꝛ futuro. ſȝ oia gñabilia sũt corruptibilia.
❡ Ad pbãdũ aũt 2^m dictũ principale arguũt aliqui per
Arist. 2° meta. textu cōmēti. 12. in oi qȝ mo^r necesse est in-
telligere mãm. sed celum mo^r ꝛc. ❡ Scdo oia sensibilia
hñt mãȝ. dixit eniȝ Ari. sensibile oē in mã existit. pmo ce.
textu cōmēti. 92. ꝛ 8° meta. textu cō. tertiu sensibiles sube
oēs mãm hñt. ꝛ 2° de gñatione. textu cōmēti. 6. nos autē
dicimus aliquã esse mãm vnã corpoꝝ sensibilium. ꝛ ibi
textu cōmēti. 3. impossibile est sine ꝯrietate esse hoc cor-
pus sensibile: non est aũt ꝯrietas sine mã. ꝛ implicite 3°
celi. textu cōmēti. 8. sed celum est sensibile. pmo celi textu
cōmēti. 92. ꝛ pȝ satis: qꝛ ipsum visu cōprehendiť. s. partes
eius luminose vt dixit Auer. 3° physicorum cōmēto. 48.
❡ Soluiť p^m ꝑ Auerroiȝ ibi dicētē Ari. itelligere de mo
tu gñationis qꝛ ibi pbat phs nō eē pcedendũ in infinitũ
in formis mãlibus: qꝛ terminãs interminationē materie
nō est iterminatũ. forma aũt ꝑ gñationē terminat mate-
rie interminationē. ꝛ sic nō est auctoritas ad ppo^m. ꝛ si su
mať moueri pro motu locali: ꝛ mã pro subo gñatiōis. rō
esset ꝯ p^m dictũ. sed negať maior. sed dato φ de Arist. au-
ctoritate nō esset cura: sic itelligereť rō in pposito. in oi
qȝ mo^r lo^r necesse est itelligere mãm subaȝ motũ. sed ce-
lũ lo^r mo^r. ĝ ꝛc. Ad scdȝ Auerrois tertio physicoꝝ cōmē.
54. exponit sensibile. i. tãgibile. oē aũt tãgibile alteratio-
nis q̃litatibus est iformatũ aut intensis aut remissis. ꝛ oē
iformatũ q̃litatibus alteratiuis est gñabile ſm subaȝ. vt
Auerrois 2° de aia cōmēto. 117. textu Ari. dicētē q̃litates
sensibiles sunt dñe corpis ſm φ corp^s supplet gñabile. ꝛ
sic maior rōnis nō est ad p^m minoris. sed qꝛ lȝ sic exponã-
tur alique illaꝝ auctoritatũ: nō tñ p^a auctoritas patiť sic
exponi: qꝛ statim subiũgiť ipsa huic clausule: celũ est sen-
sibile: sup sensibilitate visus arg^m fundari pōt sic. nullam
formã abstractã a mã pōt visus cōprehēdere: sed luceȝ ꝛ
motũ celi visus pōt cōprehēdere: ĝ nullũ illoꝝ est forma
abstracta: pȝ maior: qꝛ sensus cũ sit virtus singularis ꝛ or
ganica: solũ singlia sensibilia pōt comprehēdere. ꝛ sic oē
obiectũ sensibile singulare est. ꝛ ois forma sensibilis sin-
gularis est in mã. ĝ celũ hȝ mãȝ subaȝ motui ꝛ lumini: iō
trãseat rō pbãs idem qȝ pcedēs. cui si addatur. nullã for
mã sensibilē celi sensus alius a visu pōt cōprehendere: sa-
tis ꝯcludeť mãȝ subaȝ illis formis esse mãȝ in actu. neqȝ
assumptũ est multũ latens: qꝛ sensus exteriores a nullo
sensibili imutanť ipsis nō imutatis a pprio sensibili: sed
nullũ sensibile pprioꝝ alterius sensus a visu est ibi vt pȝ.
❡ Ex his elicio celũ esse corpus spũale ſm Auerroim in
libro de suba orbis. ca° 5°. ꝛ pmo celi. cōmē. 100 qꝛ oē cor-
pus abstractũ a mã p^a ſȝ diffōnē ꝛ ſꝫ eē spũale est. pȝ ex
gd nois spũalis: sed celũ ē abastractũ: ĝ ꝛc. ❡ Tũ qꝛ cor
pus c^s nulla for^a subalis est mãlis: ſȝ spũalis ē spũale. sed
hȝ ē celũ. ❡ Sequiť 2° celũ nō graue eē aut leue: vt de-
mostrauit Ari. p ce. textu cō. 17. ꝛ Auer. li° de suba orbis
ca° 2°. ꝛ 4°. ꝛ icidētalr 3° ce. cō. 55. ❡ Prio ex pte mãe: qꝛ
celũ nō hȝ mãȝ subiicibilē grauitati ꝛ leuitati quia mate-
ria subiicibilis grauitati ꝛ leuitati est in potentia ad sub-
stãtiã: qꝛ mã hñs formã subalē grauis ē po^a forma suba-
lis leuis ꝛc. celi ãt mã nō ē po^a formalis subalis ꝛc. ❡ 2°
ex pte forme ois forma subalis q̃ aliqd ē graue aut leue
hȝ formã op^m icōpossibilē simul in illa mã in qua est: ꝛ
receptibilē successiue in eadē. ſȝ celoꝝ forme nō hñt op^m:
cũ sint formãtes eterne. ❡ Tũ qꝛ sibi determinãt motũ
ꝑpetuũ ꝛ circularē: ĝ ꝯriũ nō hȝ. ❡ Preterea ois forma
subalis q̃ aliqd est graue aut leue ē diuisibilis ad diuisio-
nē subi: ꝛ mobilis ꝑ accñs. vt tãgit Auer. in li° de suba or-
bis. ca° 2°. 3° ex pte toti^s: qꝛ grauia ꝛ leuia psupponũt cor-
pus mouēs p^s: qȝ ipa ꝯseruet: ꝛ eoꝝ successiuã gñationē:
ſȝ celo nō est corpus pus ĝ ꝛc. ❡ Tũ qꝛ oē graue aut le-
ue sibi motũ rectũ determinat: ſꝫ celũ nō: qꝛ non accedit
ad cētꝛ: neqȝ recedit ab eodē. rō ē Auer. pmo ce. textu cō.
18. cũ igiť celũ determinet sibi motũ circularē tãq̃ nãlē:
nullũ aliũ motũ simplicē sibi determinat: neqȝ nãlr: neqȝ
violēter: qꝛ tũc duos motus nãles hēret: nullũ igiť celuȝ
grauitatē hȝ aut leuitatē: neqȝ illi^s ꝑs. pmo ce. textu cō. 19.
Nō igiť idiget aiãte aut aia cogēte manere sempiternũ.
vt tãgiť 2° ce. textu cō. 4. ꝛ 5. poeticũ. n. ē h̃ fingere: vt te-
stať Ari. 5° meta. textu cō. 28. Sȝ ipȝ nãe neutre exñs ꝯ-
ria ꝯseruat. Ymã^{ri} ãt stella aut celi pte in me^o aere sue na
ture derelicta: qd dōȝ: nō qesceret: qꝛ nō violēte: qꝛ tũc recesse
sus ide cēt ei nãlis: nō nãlr: qꝛ ipa nimis ppinq̃ cēt cētro:
nō ascēderet: qꝛ leuis cēt. nō descēderet: qꝛ grauis cēt: nō
cir^r moueret: qꝛ abest aia sic mouēs: ꝛ si adesset aia: mobi
le nō ē in loco vbi mot^s ppe circularis fieri posset: nō subi
to mutareť: qꝛ cuilȝ diuidēti aerē resistit aer: siue ꝯrio in
q̃litatib^s: siue nō. Tũ ēt magis resistit ꝟtuti si^{ce} q̃lis ē vir-
tus ptis celi aer q̃ ignis: qꝛ densior ē aer igne vel min^s ra-
rus: neqȝ stella supferť ab elẽis nãlr appetētib^s eē sub illa:
sic φ mot^s sit stelle nō nãlis: qꝛ saltē elã ex^a celũ lune stel-
lã ducere nō possent. ꝛ sic remanet ar^m a quo ducať in lo-
cũ. vñ imaginabať extrahi vel ad celũ cui subalr silis po
nebať. Tũ qꝛ cēt ꝯrietas inter corpora celestia ꝛ elãria.
❡ Rñ^o casus nō ē pos^{is}: qꝛ imaginari celũ a q° sit ꝑs ex-
tracta: aut ēt ima^{ri} ptē celi itegralē extractã: ꝯdictionem
claudit: qm̃ diuisio ꝛ corrup^{tio} sũt sil. Sȝ modus imaginã-
di mũdũ maiorē aut minorē: lȝ sit iposs^e: admittiť. ppor^r
ponēdo velocitatē mot^s magnitudinē mobilis: ꝛ distãtiã
a cētro: crescere vl̃ decrescere: ꝛ itelligētiã eē magis nobi-
lē vel minus. ꝛ ꝯriter sphẽrã eloꝝ maiorē vel minorē: q-
bus positis facilr defendiť positio.

Contra determinata multis viis ar^r. p° ē via sum-
pta ex nã mãe. in vnoquoqȝ gñe cãe ē de-
uenire ad vnã p^m cãȝ. 2° meta. textu ꝛ cō. 7. ꝛ 5. c^a op^m dr
ponēdo duplicē mãȝ. s. i actu ꝛ in po^a. Scdo vnicuiqȝ mu
tatiōi subiectã mãȝ diffinivit Arist. p physicoꝝ. textu cō.
82. ꝑ eē subm ex quo fit: si ĝ in celo ē mã: celũ fit. ❡ Ter
tio si eēnt due mãe: vñ distiguerenť: nō ꝑ hitudinē ad di-
uersas formas: qꝛ illa hitudo nō ē dñs eē mãe. ĝ neqȝ disti-
ctionē eēntialē. pȝ^a: qꝛ eadē sũt pn^a eēndi ꝛ distiguēdi: qꝛ
illa hitudo: ꝛ si sit ad for^{mam} subalē porē: ē tñ posterior mã.
qꝛ oē fundãs ē nãlr pus fun^{to}. Tũ qꝛ act^s ē q distiguit ꝛ
sepat 7° meta. tex. cō. 49. ĝ nã mãe nō distiguit. neqȝ hitu
do ſȝ for^a. ❡ Tũ qꝛ distiguēdo mãȝ celis mã eloꝝ ppter
nō trãsmutabilitatē vni^s in alteꝝ vt distiguit Auer. in li-
bro de suba orbis. ca° pmo. oȝ ēt distinguere mãm vnius
celi a mã alterius: qꝛ non sunt celi trãsmutabiles adinui-
cem. ꝯñs est ꝯtra Aristotelem ꝛ Auerroim 2° celi. com-
mento. 42. vbi ponunt omnes celos eiusdem nature.

¶ Quarto. si orbis eēt mā: nō posset orbis agere in istis īferioribus 2° celū pateref ab eleis. 3° posset celū quātum est ex se nō eē. patēt ɔñe: q2 materie nō ē agere sʒ pati. 2° de gnatione. textu cōmēti. 53. τ quātū est ex se non hʒ mā esse. τ sic cōpositū ex ea quātum est ex illius materie nā: posset nō esse. ¶ Ad pᵐ ,ppor' forme que est genus cause analogū diuisibile in mālē τ abstractam: quaꝝ reductio stat ad pᵐ analogatū. s. formā abstractā: τ resolō formaꝝ abstractaꝝ stat ad pmaʒ iter eas: que est deus. mā vero sensibiliū est genus cōe analogū diuisibile p māʒ in actu τ māʒ in potētia: quaꝝ resolō stat ad pᵐ genus analogatoꝝ: scilʒ ad māiñ in actu. τ resolō materieꝝ in actu stat ad mām pmi celi: scilʒ stellati. qd ꝟm plim deo īformaꝫ: τ hec est resolō pfectiōis: qua min⁹ pfecta resoluunť ad pfectiora. vnde Auerrois in libro de suba orbis. ca° 2°. de mā in actu dixit: τ vt sit pfectius oībus modis materie: itelligo corporalis. τ hac resolutiōe vtitur Ari. 12. metaᶜᶜ. textu cōmēti. 25. dum assignat pmā pn° animā τ corpus: pfectio tñ cālitati ānectiť ibi τc. Resolō aūt minus potētialis ad magis potētiale stat ad māʒ pmā: q2 ipsa ,pter sui maximā potētialitatē meretť ad se met saluare potētialitatis analogiā: cū ipsa sit potētialis q̄ nihil singulare potētialius est. īfinitas eniʒ formaꝝ indiuidua pōt mā pma singulr recipe: quoꝝ oīuʒ dimissio aīālis sincaˡᶜ: pōt itellectus possibilis itētiōes vlr recipe. τ ēt alias plures: tñ tñ finite sunt oēs iētiōes in illo eē in quo in itellectu sunt receptibiles. Cū aūt dixit Ari. 10. meta. textu cōmēti 26. corruptibile τ icorruptibile dr̄nt gñe: veꝝ est vniuoco: sed analogo nō. vt colľr ex Auer. in destructiōe destructionū disputatiōe 7ᵃ du° 5°. ¶ Ad 2ᵐ loquiť Ari. de suba gnatiōis: ibi. n. declat quomō mā gnať vel corrumpiť: τ quomō nō: τ q2 celū: lʒ nō sit gnabile q̄tū ad subāꝝ est tñ gnabile quātū ad vbi. iō distiguo de fieri: aut dicit mutatiōnē simplicē: aut ꝟm gd. si pmū: nō fit aīal celeste apud plm: nisi capiať fieri p constare. ad modū loquēdi Ari. p celi. textu cōmēti 93. in trāslatiōe ex arabico. Celū est factū ex tota mā. sed scdo mō celū fit: q2 loʳ moʳ. ¶ Ad 3ᵐ lʒ forme abstracte ɔsiderari possint sine mā quā īformant: q2 ab ea nō cāní. neqꝫ ex aliquo illius pfectionē eliciunt qua actueni. tñ nō sic pñt māe sine formis cōsiderari: q2 tā mā in actu q̄ʒ mā in potētia a suis formis cāní: τ pficiunť: τ sic p suas formas a qbus trahūt eē subāle: distinguunť: τ sic ab esse forme mā abstrahi non pōt. mā. n. in actu nālr posterior est sua forma. τ nullā prioritatē hʒ respectu eiusdē. τ mā in po°: cū prioritate quā hʒ in gñe cāe mālis: hʒ posterioritatē in gñe cāe formalis. Secinsis tñ formis ab istis subis p possibile vel īpossibile: adhuc vna eaꝝ nō eēt altera. τ sic se ipsis distinguerenť. pn°. n. simplicia nō hñt pncipiū itrinsecū distinguēs: q̄ñ si sic: eēnt pncipiata cōposita τ nō simplicia pncipia. Phs etiā ɔcedens pᵐ ens eē nō īfinitū diceret māʒ in actu eē ,ppingorē pmo enti q̄ʒ mā in po°. habitudines ēt eaꝝ ad diuersas formas pñt eē meᵐ ad ɔcludēdū q vna istaꝝ materieꝝ nō ē altera: q2 tñ iste hītudies sunt ad aliud pᵃ: secludi nō pñt. sicut neqꝫ posteri⁹ ab eēntialr pori secludi pōt. actus igiť distiguit eas. Et cū dr̄. fundās ē pus fūdato. aut itelligiť cōparādo māʒ forme sic q receptiuū sit pus recepto. τ tūc negatū ē ß de mā in actu. τ de mā i po° dictū ē q in vno gñe cāe pōr est: in alio vō posterior. Si aūt cōparať hītudo rei cui⁹ ē hītudo. si itēdit poritatē regrētē realē distinctionē: adhuc ne' ,ppō. si distictionē rōnis tñ: ɔcediť dictū ad min⁹ in relato ad rē posteriorē a qua fundās separi pōt. ¶ Ad ɔfirmationē. materie celoꝝ sunt eiusdeʒ gñis ,ppinqui: analogici tñ. τ nō vniuoci. imo sūt eiusdem spēi analogice ꝟʒ Auer. 2° ce. cō. 49. Sʒ mā istoꝝ īferiorū cū mā supioꝝ ē eiusdē gñis remoti analogici τ nō vniuoci. ¶ Ad 4ᵐ ne' pᵃ ɔña: q2 aīal celeste ē qd agit p q̄litates tñ īherētes nō forme: sʒ materie. rōne tñ forᵉ actio ē. scdo dicēdū ,ptermisso q mā suba forme agat: q actio ē forme pncipalr. vñ Auer. p° ce. cō. 95. hanc rōnē tacite solvēs dixit. nō opať p corp⁹ celeste nisi iquātū ē subʒ forme opatōis itelľs. itelligo subʒ itellectui q ē forma opans. nō pōt ēt nō corp⁹: cuiusmōi ē itelligētia: agere vt ifra ē agere ad mouere: in corp⁹ nisi mediāte istrō corpeo. vt pʒ. 7° meta. cōmē. 31. τc. mediat aūt celū iter itellias q̄ sunt icorruptibile nō corp⁹ τ corpa corruptibilia: q2 celū ē corpus icorruptibile. nō. n. mediare pōt nō corp⁹ corruptibile. pʒ ß ex Auer. p ce. cōmē. 22. ¶ Ad scdaʒ ɔñaʒ ea ne' xp̄ mā in actu nō ē passiua ab cōrīb9 q̄litatibus pp actualitatē suā. regrūt. n. q̄litates pᶜ subʒ magis potētiale q̄ʒ sit mā in actu: τ in quo fiāt: τ in qd agāt. ¶ Ad 3ᵃᵐ ɔñaʒ rīdet Auer. in li° de suba orbis. ca°. 2. q cū orbē posuerit intellis p se exñtē absqꝫ largiēte orbi pmanētiā τ eternitatē: necesse ē vt finiať ei⁹ pmanētia τ ei⁹ actio. iō necesse ē itellectū largiri pmanētiā eternā: motū eternū circularē: τ fiᵍ sphericā: mēsurā ,pporcīā: ordinē: τ q̄titatē. ¶ Cōtra. cederet Auer. in opiōnē Alexādri. τ Auic. s. celū eē corruptibile ex se τ icorruptibile ab alio: quā repbēdiť. 12. meta. cōmēto. 41. τ alibi. Scdo daret celo cāʒ agētē. ¶ Ad pmuꝫ Alexā. τ Aui. ponebāt māʒ celi eiusdē rōnis cū mā istoꝝ īferioꝝ quos in ß sequunť Scot⁹ Egidius Ocā τc. τ ponebāt celū eē icorruptibile ab intelligētia. Hos repbēdiť Auer. q2 hñti cāʒ poᵗᵃᵐ corrupᵗⁱᵉ dāt cām positiuā incorrupᵗⁱᵉ q̄ repugnāt. Auer. aūt Albertus τ Thomas τc. dixerūt māʒ celi nō eē eiusdē rōnis cū mā hoꝝ inferioꝝ. iō mā celi nō ē cā corruptibiľ positiua. sʒ q̄tū ē ex se ipsa nō existeret nisi itelligētia daret illi eē. ¶ Ad 2ᵐ. celū habet agēs ɔseruans ipsum. sed nō ,pducēs apud phm. vt pʒ in primo opere quolibeto 2°. τ ex Auerroe in destructiōe destructionū. disputatione tertia. dubia. 7.

Secunda est via ex nā forme. pmo dāt forma celi est ß sensata: aut aliud. si pmū tūc res itellecta erit eadē cū re sensata. si scdʒ: tūc celū cōponeret ex mā τ forma. rō ē Ari. p ce. textu cō. 95. ¶ Rñdeo res itellecta celi ē forma subalis ei⁹: res sensata ē mā vel cōpositū: eē neutrū tñ eoꝝ īformat sensuꝫ: q2 sūt sensata p accńs: q2 sensibilis ē suba p accńs 2° de aia. textu cō. 65. q2 subyciť for⁹ sensibili. celi āt subyciť for⁹ sensus īformāti vt lumē: τ si oīa sensibilia cōia habeāt ,ppriā spēʒ i sensu: magnitudini: figure: motui τc. iō distinguitur res itellia in suba corpea τ sensata eadē distictōe q̄ for⁹ a mā vel cōposito. ¶ Cōtra Auer. p ce. cōmē. 92. īpoľ ē sensibile eē sensibile p formā: q2 ē itelligibile p formā: τ sensibile p materiaꝫ. ¶ Rñdeo forma hʒ duplex eē. s. i actu: τ in po°. tūc for⁹ ꝟʒ suū eē in actu itelligiť. vñ Auer. in li° de suba orbis. ca° 2°. for⁹ nō hʒ eē in actu: nisi ꝟʒ q itelligiť. sʒ ipsa ꝟʒ suum eē i po° sentiť. vñ Auer. p ce. cō. 92. sensu cōphēdiť forma cū mā: τ in libro de suba orbis ca°. 2°. mā nō ē in actu nisi ꝟm q sentitur.

Tertia est via ex nā cōpositi. oē corpus nāle cōponiť ex mā τ forma sʒ celū est corp⁹ nāle. p celi. textu cō. 5 τ p celi. cō. 96. ḡ τc. maior p'. corpeitas subalis nō dicit extēsionē neqꝫ aptitudinē ad extēsionē. ḡ compositū ex mā τ forma. rō ē Auer. p ce. cō. 92. 2° Arisť. p ce. textu cō. 92. hoc celū vt mā mixtū. ¶ Tertio celū ē corruptibile. ḡ ipʒ hʒ māʒ i po°. p' aīs. p si corpa celestia essent eadē gñe τ pla spē: eēnt cōposita ex mā τ for°. τ si sic: eēnt gnabilia τ corruptibilia. ɔditiōales sunt Auer. 2° ce. cō. 49. quaꝝ pᵐ aīs ē veꝝ: q2 vnū astrū. ē luminosum de se vt sol: aliō nō. vt luna. τ vnū calefacit vt mars. τ aliud

infrigidat. vt saturnus. vt ex Ari. in libro de ꝓprietatibus
eloꝝ colligit᷑. ¶ Tum q₂ oē diuisibile est corruptibile. 2°
celi. cōme. 47. Sed celū est diuisibile: q₂ quātū. ¶ Pre-
terea arᵒ scrupuloso: oē hñs potētiā finitā est corruptibi-
le. 12. metha. textu cōme. 41. sed celū h₃ potētiā finitā. 2°
celi textu cōmēti. 71. ex arabica trāslatiōe. ꝛ pmo celi a cō
mēto. 33. ꝛc. hr̄ rō ab Auerroe. 12. metaᶜᵉ. cōmēto. 41. ꝛ. 8°
physicoꝝ cōmēto. 79. ¶ 4° celū est vere factū: ḡ ipsum
h₃ mā₃. pbat᷑ añs pmo celi. cōmēto. 20. recitās Auerrois
opiniones de mūdo dixit. aliquos posuisse mūdū creatū
a pma cā ꝛ opinari ꝙ ipse nō est gñabile ab alio. ꝛ illam
opinionē nō reprobat. ꝛ eadē opinionē dimittit Arist. in-
tactā. vult igit᷑ Arist. ꝙ l₃ nō fuerit mūdus genitus ex ali
quo: ipse tñ est factus ex nihilo. ¶ Tū ēt rōne Auerrois
cōmēto. 20. pmo celi agēs prudēs facit rē ꝯformē volun
tati sue. si igit᷑ vult ꝑpetuare celū: ipse facit ipm incorru-
ptibile. ḡ celū est factū. ¶ Ad pmū ꝯcedit᷑ celū componi
ex mā in actu ꝛ forma: q̄ est itelligentia simplr̄ abstracta.
maiorem rōnis ꝯcedit phs pmo celi textu cōmē. 92. mi-
norē vo ꝯcedit Auerrois. ¶ Ad 2ᵐ loquit᷑ Ari. de mun-
do. Scđo Ari. nō determinādo ꝓcedit. Tertio ꝯcedo ꝙ
celū est vt mā mixtu₃: q₂ rōne sue materie est sensatū: nō
tñ tactu sed visu. ¶ Cōtra q̄titas est sensibile ꝑ se: l₃ cōe:
ad minus a tactu ꝛ visu. ḡ tāgibile est celū. p₃ añs scđo de
aia. cōmēto. 64. ¶ Tū q₂ sensibilis corpis q̄litates pme
sunt drie. 2° de gñatiōe. textu cōmē. 8. ꝛ 2° de aia. textu cō.
117. celū aūt est corpus sensibile. ¶ Rñsio. nō sensibilia
sunt cōia obiecta a sensu exteriori: nisi sint ꝯiūcta ꝓprio
obiecta. sed quātitas vel magnitudo figura motꝰ nume-
rus celi vel vnitas nulli sensibili ꝓprio tactus ꝯiūgunt᷑.
sed tñ sensibili visus. vt luci. nō. n. sonū cāt celu₃: iō nr̄o
sensu exteriori nisi visu sensibilia celi cōia sentiri pñt. ex
hoc sequit᷑ nō oēm q̄titatē figurā ꝛc. esse sensibilē tactu.
¶ Cōtra applicetur manus celo saltē ad imaginem: non
ne tanget manus illud: non ne sentiet manus illud moᵗᵘ:
ꝛ eē spericū: ꝛ lene: oz. n. manū curuari vt sperico hn̄ apli
cetur. imo iudicabit saltē cū errore celū esse calidū: quia
motus celi ꝛ lumen cāni calorē in manu. ¶ Rñsio non
est casus nālr̄ possis. 2° eo admisso nō saluaret᷑ organum:
q₂ fere in īfinite modico tpe al' illud corrūpet᷑: q₂ nō est
ibi locus ꝯueniēs vite aialis. sed esto ꝙ saluaret᷑ aial in
vita: adhuc ꝯtinuū organi solueret᷑: vt p₃ in applicatione
manus rote velociter mote: quā tñ ꝯstat in valde magna
ꝓportiōe tardiꝰ moueri q̄ celū: nisi forte imaginaremur
manū eque velociter aut quasi circūduci sicut celū. aut
celū ob sui lenitatē manū nō offendere: aut imaginemur
celū nō sic velociter moueri ꝛc. 4° admisso ꝙ manus ge-
scēs imeᵗᵉ celo saluet᷑: tūc si ab extra applicat᷑ manus ce-
lo: manui conāti accedere ad centrū celū resisteret. ꝛ mo
tū manus ꝓhiberet: q₂ nō est celū cōpressibile: neq₃ rīde
tur ab agēte finito diuisibile: neq₃ ipelli pōt: neq₃ virtus
aialis habentis manū: supare aut equare pōt virtutē ce-
li. neq₃ penetrāt se corpa. silr̄ recessus a cētro manus ap-
plicate ꝯcauo ꝓhiberet᷑. sed nō imutaret celū manū spi-
rituali formatiōe: q̄ sensatio est: q₂ vt dixi sensibiliū cōiu₃
sensationē pcedit sensibilis ꝓprij cognitio distincta vl' cō
fusa. ¶ Tū etiā in corpe ita magno sicut celū nō appa-
ret spicitas in parte ita pua sicut est illa cui manus appli-
cat᷑. s₃ potius appareret planities. s₃ neutrū vt dixi appet
sensui exteriori. ꝛ si motu aut lumine causet᷑ calor in orga
no. qm̄ sensationē nō facit sola realis ipressio: nisi q̄litas
igit᷑ informās organū imutaret illud spūalr̄: nō fieret sen
satio caloris. ꝛ tūc si sensus calorē iudicaret: verus esset.
s₃ iudicās ex hoc celū esse formalr̄ calm errarēt. ¶ Ex h
sequit᷑ dictū Arist. tertio de aia textu cōmē. 63. s. oē corpᵘˢ
esse tangibile: est veꝝ de sublunaribus: nō aūt de corpo-
ribus celestibus. expō est Auerrois 3° physicoꝝ. cōmēto.
48. ꝛ 2° de aia. cōmēto. 117. ꝛc. p₃ ad ꝯfirmationē. ex hoc
p₃ maiorē eē potētiaꝝ colligantiā. s. sensus visus cū tactu
q̄₃ obiecti visibilis cū obiecto tāgibili. ¶ Ad 3ᵐ negatur
añs pme ꝯditionalis esse veꝝ. ꝓcedit aūt rō ꝯtra Auice.
ponētē in celestibus ꝛ inferioribus genus vniuocū. s₃ nō
contra ponētes genus analogū. ꝛ de gñe analogo prima
ꝯñtia Auerroys nō tenz: neq₃ de illo eā itelligit. s₃ de vni-
uoco assumēs concessum ab Auic. ¶ Ad ꝯfirmationem
celū est diuisibile iquātū corpus: nō inquātū celeste: nisi
ꝑ designationē. ¶ Ad aliā rōnē potētia finita duratione
corruptibilitatē infert: nō aūt finita vigore ꝛ tpe infinita:
q̄lis est potētia celi. ¶ Cōtra. ibi finite sunt dimēsiōes.
ḡ potētia ad durādū est finita. ¶ Rñsio. finitas dimen-
sionū frequēs formā extensam finitatē duratiōis infert.
sed finitas dimensionū sequentiū formā abstractā non.
In corporibus enim celestibus dimensionū finitas a fi-
nitate vigoris est: nō aūt a finitate tēporis. Aliter soluet᷑
arᵐ infra. s. iuxta mīsionē Auerrois in destructiōe destru-
ctionū. disputatiōe quinta. dubio pᵒ. ¶ Ad 4ᵐ negat᷑ añs:
ꝛ q₂ ex malo intellectu dato verbis Auerrois ꝓcedit: mē
tē illius aperiamus. Duas opiniōes recitat ibi Auerrois.
prima est ponentiū celū esse pmā causa₃. ꝛ isti ponunt ce-
lū ingñabile oino. Ista autez opinio reprobata est 7° ꝛ 8°
physicoꝝ ostēdēdo ꝙ nihil mouet se: ꝛ ꝙ dant᷑ sube sepa
rate. Scđa est opinio s₃ ꝙ recitat Auerrois 8° physicoꝝ
cōmēto. 79. Alexādri ꝛ Auic. ponentiū mundu₃ ꝛ celum
esse gñabile ex se: ingñabile vo ab alio. Contra istam opi-
nionem quā alibi reprobauit Auerrois vt. 12. metaᶜᵉ. cō-
mēto. 41. ꝛ 2° physicoꝝ. cōmēto. 48. ꝛ in destructiōe de-
structionū. disputatōe tertia. dubio. 24. ꝛc. solū dic᷑ Auer-
rois. si concederent isti celum esse generabile. ꝛ a nullo
agente gñabile. ꝛ in nullo tēpore generabile. bene posset
institui hec vox generabile que de sui principali signifi-
cato significat terminatū tpe ꝛ gñabile ab aliquo agente
ad designandū s̄m vocē ꝛ s̄m trāsumptionē. i. equiuoce
ꝛ transumptiue. s. s̄m 2ᵐ modū equiuocationis ipsum ce-
lū. neq₃ Albertus magnus ibi se pulchre diffundens hūc
locum Auerrois interpretatur.

Quarta est via accidentiū. quātitas est eiusdem rō-
nis in superioribus ꝛ inferioribus: ḡ subie-
ctum illius est eiusdem rōnis: p₃ ꝯñtia q₂ nō in quocūq₃
subiecto: est apta quecūq₃ forma recipi sed in determina-
to. 2° de anima textu cōmēti. 24. ꝛ. 26. ꝛ 7° physicorum
textu ꝛ cōmēto. 29. Amplius receptiuū cuiusl₃ accidētis
non contingens est: sed vnū vnius primu₃. ¶ Scđo que
cōparant᷑ s₃ quantitatem cōicant in mā. 2° de gñatione.
textu cōmenti. 37. dixit Aristo. Si ḡ s̄m quātum necesse
idē aliqd eē exñs in oībus cōparabilibus. s₃ celū ꝛ iferio-
ra cōparant᷑. sol. n. maior ē terra: luna vo minor. ¶ Ter-
tio determiate dimēsiōes sunt in celo. ḡ ꝛ iterminate. p₃ᵒ.
q₂ in eodē subo sūt terminate dimēsiōes nālr̄ posterio-
res idetermiatis vel eedē cū eis. ḡ in celo ē mā gñatiōis
p₃ ꝯñaq₂ sola mā in potētia est iterminataꝝ dimēsionū
subm. ¶ Quarto celū est raꝝ ꝛ dēsu₃ s̄m diuersas ptes:
ḡ celū h₃ mā₃. p₃ añs 2° celi. cōmēto. 42. stella est dēsior
pars orbis. pbat᷑ ꝯña: q₂ densum est multā hñs mā₃ sub
pua q̄titatis extēsiōe. ¶ Quinto oē plurificatū h₃ mā₃.
sed celū est plurificatū: ꝛ nō solū plurificatione vnius in-
tra aliud. sed multiplicatione nō se ꝯtinentiū: q₂ celitas ē
forma: est aūt forma subm vlitatis primo celi cōmento.
92. ꝛ vle est qđ in pluribus natū est pdicari pᵒ peryherme-
nias. ꝛ 2° posterioꝝ. vle est vnū in multis ꝛ pcter multa.
¶ Ad pmū dupliciter sumit᷑ q̄titas pmo mathematice.

& sic eiusdē rōnis est q̄titas celestis ⁊ iferiorꝝ. vt pꝫ per-
scrutanti diffōnes mathe^{cas}: q2 mathe^{ce} rōnes dantur de
q̄titatibus ſm abstractionē a mā. vt tāgit Auerrois pri-
mo de aia cōmē.17. ⁊ vt sic nō dr̄ñt q̄titas celestis ⁊ infe-
rior in diffōne data p formā: quā mathematica 9siderat.
alio^{o} nālr. ⁊ sic est q̄titas alterius rōnis: q2 diffōnes nā-
les formaꝝ subalū vel accidētaliū danť p sub̄a q̄bus i-
sunt iplicite vel explicite. vt pꝫ pmo de aia cōmento.16. ⁊
7°. metha. textu cōmēti.37. ⁊.39. sed subiecta diuersa sunt
in supiorib^{9} ⁊ iferioribus. Jō ad formā rōnis. itelligēdo
eē eiusdē rōnis mathematice 9cediť añs: ⁊ negeť 9ñtia:
q2 abstrahūt mathe^{ci} a sub̄o. Si aūt itelligiť esse eiusdē
rōnis nālis: 9cediť 9ña: ⁊ negať añs. ¶ Ad 2^{m} cōparanť
in q̄titate vt mathe^{ce} est. ⁊ vt sic nō requirūt subꝫ idem.
Cōparanť 2° vt nālia sunt: ⁊ sic requirūt subꝫ idē analo-
gice: nō aūt vniuoce idē. ¶ Ad 3^{m} duplici forma terminā-
tur q̄titates. s. mālī: ⁊ iste sunt nālr aut rōne posteriores
dimēsionibus iterminatis: q2 subꝫ q̄ñ^{m}. a. formā mālem
pcedit qua extracta in actū forma terminanť quātitas ⁊
mā: forma: pn^{o}: ⁊ exteriori supficie: termino: q̄ figura est.
forma ēt imāli terminať q̄titas: ⁊ tūc q̄titates termina-
te ordinē nō hn̄t ad iterminatas: q2 ibi subiectū quātū nō
pcedit. a. formā. iō nūq̄ꝫ q̄titas ibi hꝫ rōnem interminati.
¶ Cōtra. subꝫ pcedit formā: aut igiť subꝫ q̄tū. ⁊ est iten-
tū: aut nō q̄tū: ⁊ tūc ex nō q̄to quātū fieret. ¶ R̄ndeo
negādo subꝫ celeste esse post formā. ſꝫ est ibi nature ⁊ nō
successiōis ordo: hic forma: mā: q̄titas. ¶ Ex quo sequiť
q̄ ordo librorꝫ hui^{9} ople nō est ordo ſꝫ nāꝫ. ſꝫ mā notior
est nobis q̄ꝫ forma abstracta. iō post de mā celi hr̄ sermo
q̄ꝫ de illius forma. ¶ Ad 4^{m} ſm Ari. in p̄^{dico} q̄litatis dē-
sitas dicit partiū ppinquitatē. ppingtas aūt ptiū mate-
rie in actu est in celo. ſꝫ ppingtas ptiū materie in potētia
in subcelestibus corpib^{9} reperiť. ¶ Ad 5^{m} maior est vera
de multitudie numerali sub vniuoca spē. in quo sensu mi-
nor ē falsa. Ad pbationē. forme celi iquātū forma nō re-
pugnat pplitas. sed inquātū est forma celi sibi repugnat.

Dubitať scdo vtrum stella ⁊ eius orbis differant specifice.
¶ Presuppōit qō q̄ orbis iueniť. iō so-
lutiōi q̄ōnis vitatis psuppositi pmittať.
Stellā circulariter moueri visu auxiliā-
te repim^{9}. Nō. n. dubitādū est de quiete
terre ſꝫ Ari. 2° celi. textu. cō. 101. nō. n. con-
tigit de stella id qō de ripa fluminis appet existēti in naui
mota in flumie. s. ripā moueri pp motū organi in quo fit
visio. vt tāgit Auer. 2° celi. cō. 43. ⁊ Ari. in li^{o} de somno ⁊
vigilia. Neq̄ꝫ id de stella est qō de circūstātibus apparet
ebrio. s. ea moueri: pp spūꝫ oclī vtiginē. vt tāgit pħs 3°. p-
blematū pble^{te}. 9. Quies. n. terre ex descēsu grauiū sursū
piectorꝫ in eūdē locū. vn̄ discedebāt: facile pcipiť. vt 2°
celi. textu cō. 101. arguit pħs. ¶ Tū ēt eq̄lis ipetus aialis
gradietis facit quocūq̄ꝫ vadat aial. p eq̄li spaciū ptrāsitio-
ne i tpe eq̄li nisi lutū: aut ascēsus: aut arena: aut aliud hꝫ
ipediat: cui^{9} op^{m} eēt: si terra moueref. ¶ Et dato q̄ de q̄e-
te terre dubitareť: adhuc planetaꝝ 9iūctiōes ⁊ oppōnes
celi motū idicāt: vt dixit Auer. 2° celi. cō. 43. ¶ Tū ēt q2
celū idiget fixo circa qō ⁊c̄. localr igiť stella moueť: aut
igiť in vacuo: aut in pleno. nō p^{m}: q2 vacuū eē reprobatū
est 4. phicorꝫ. a textu. cō. 50. ⁊c̄. si in pleno: vt vi diuisiōis
sequiť: oꝫ stelle circūstare corp^{9}. aut simplex: aut cōpo^{m}.
nō 2^{m}: q2 talia sūt corruptibilia grauia vl̄ leuia: nālr locata
itra elā: ex q̄b^{9} 9stāt: q2 ex graui^{mo} ⁊ leui^{mo} 9stās ⁊ ex alio
nō grauissimo neq̄ꝫ leuissimo nō sibi determinat locum
ita supra sicut leuissimū neq̄ꝫ ita infra sicut grauissimuꝫ.
leuissimum eniꝫ est qō omnibus supereminꝫ superlatis.
Grauissimuꝫ vero est qō omnibus substat deorsum latis.
pmo celi. textu cōmēti. 17. Si ḡ corpus stelle circūfusum
est simplex. ḡ graue: aut leue: aut neutrꝝ. pꝫ^{a} ex sufficienti
diuisiōe motus localis simplicis in id qō a cētro ē: vl̄ ad
centrū: vel circa centrū: pmo celi textu cōmēti. 23. ⁊. 78.
¶ Nō est aūt stelle corpus circūpo^{m} graue aut leue: vt
ex pbitis deduci pōt. ¶ Preterea cū nō sit ille locus: iux
pternālis leui sicut graui: neq̄ꝫ leui simplr sicut leui ſm
q̄d: q2 minus distaret leuissimū a suo loco nāli: si iter stel-
las existeret: q̄ꝫ graue vel leue ſm q̄d: maxime videreť
esse ignis inter stellas diffusus ad vacuū replendū. sup-
ponimus aūt nūc ex pcedētibus stellas nō esse de natura
ignis: nō eniꝫ lucet ignis nisi in mā extranea pabuleť. p^{a}
mo metheororꝫ. lux aūt stelle in mā extranea nō ē: q2 tūc
stella esset corruptibilis ⁊c̄. sed q̄ stelle nō circumiaceat
ignis: pbať: q2 tūc preter nām ignis particularē ibi esset
ignis: aut nō esset ignis corpus sublunare: pꝫ 9ñtia q2 lo-
cus ille ē nālis stelle. ¶ Tū q2 si sic: tūc in motu celi eēt
resistētia ex me^{o}. ⁊ sic nō repugnaret motū illū velocita-
ri aut tardari: ſm q̄ illi motui plus de igne resisteret vna
vice q̄ꝫ alia. 9tingēs. n. ē q̄ esset ibi ignis equalr rarus oī
tpe. ¶ Tum q2 oporteret motū pter nām esse eque velo-
cē motui nāli velocissimo: q2 q̄ꝫ cito recederet stella: tam
cito oporteret igneꝫ impelli aut psequi. ¶ Tum q2 esset
ignis maximū corporꝫ. ¶ Tū q2 oporteret corpa cele-
stia valde magnū sonū cāre suo motu ex velocissima me-
dij diuisiua pcussione. arg^{m} est Ari. 2° celi. textu cōmē. 56.
imo nō solū ad hec inferiora attingentē. sed illa pimēteꝫ.
¶ Tū q2 oporteret me^{m} hoc aduenientī stelle cedens aut
esse eternū in suis partibus: aut corruptibile. si p^{m}: nō eēt
ignis. Si 2^{m}: aut ibi corrūpereť. aut discederet: aut detru-
dereť ⁊c̄. ¶ Tū q2. vt arguā rōne Ari. p^{o} metheororꝫ cō-
tra Anaxagorā: tūc ignis corrūperet oīa iferiora. ⁊ q̄ꝫuis
ignis iter stellas nō esset dēsior q̄ꝫ nunc: neq̄ꝫ intēsiorem
hn̄s qualitatē: neq̄ꝫ maioris q̄titatis q̄ꝫ nūc. tn̄ sibi resi-
stitur nūc a celo 9seruāte elemēta igni 9ria: vt ponit Ari.
p^{o} metheororꝫ de medie regionis aeris frigiditate: a quo
tūc nō resistereť. ¶ Melius ē ḡ tertiū. vt explicat Aue-
rois 2° celi cōmēto. 41. s. neutrū esse corpus stelle circū-
stās: qō celū appellamus: de quo pmo metheororꝫ Ari. lo-
quēs dixit. totus qui circa lationes superiores mūdus il-
lo corpe plenus est. Et hāc opinionē nō solū nos extima-
mus: verꝫ etiā antiqua est. prius igiť corpis huius non est
vacuꝫ inter stellas. Et ex motu stelle sperico 9uincitur
hoc corpus sphericū esse ⁊c̄. ¶ Opꝫ igiť stellā ab orbe cō-
tineri. ⁊ tūc queriť sequendo Ari. 2° celi. textu cōmē. 43.
an stella ⁊ orbis q̄escāt. aut celum q̄escat: ⁊ stella mo^{r}. aut
stella q̄escit: ⁊ celū moueť. aut vtrūq̄ꝫ moueť: ⁊ tūc destru-
ctis alijs mēbris: remanet stellā ⁊ orbē cir^{r} moueri. si eni
celū quiesceret: ⁊ stella moueret: dareť orbis celi diuisio:
aut cōpressio ⁊ dilatatio: nō. n. datur ibi aliud corpus re-
plēs vacuū: neq̄ꝫ dimensionū penetratio: quorꝫ qōlibꝫ ē
inconueniēs. ad ea. n. sequiť celi corruptibilitas. ⁊c̄. si aūt
orbis moueret: ⁊ nō stella: tūc nō eēt stella mō in oriente
mō in occidente. qō est 9tra cōeꝫ apphensionē. ¶ Tū q2
stella quiescēs diuideret orbē: aut cōprimeret: aut vtrūq̄ꝫ
simul. ⁊c̄. oꝫ igiť vtrūq̄ꝫ simul moueri. ⁊ ad eādē positiōis
dr̄iaꝫ. si. n. a se iuicē aut 9tra se ferrenť: aut se ipedirent in
motu: aut penetrarent: aut sibi cederēt cōpressione aut di-
uisione. ¶ Ulterius q̄rēdū est an eque velociter moueā-
tur orbis ⁊ stella: aut nō. nō 2^{m} pp diuisionē aut cōpres-
sionē ⁊c̄. ¶ Ergo eque velociter mouenť. Aut igiť celuꝫ
p se moueť ⁊ stella p se: aut celū a stella: aut stella a celo.
si 2^{m}. s. celū a stella: sequiť q̄ corpus minus daret motuꝫ
maiori. etenī q2 valde minor est q̄titas stelle quantitate

orbis: tūc valde tardius nāliter deberet stella moueri suo orbe. Necessariū.n. est hr̄e ꝓportionales suis velocitatibus magnitudines: vt dixit Aristoteles 2° celi. cōmento 44. si dareť primū. s. vtrūqꝫ ꝑ se moueri ēt minori corpi dareť motus eq̄lis motui maioris corpis: ⁊ sic nāli necessitate esse nō pnt. ¶ Itē trāsponanť stelle ad intellectuꝫ saltē saluatis orbibꝰ: vt sol in celo lune: ⁊ luna in celo vbi est sol reponatur. Si.n. ꝑ se moueanť admitti debet. ⁊ tūc velocius stella moueret orbe: aut ecōtra: neqꝫ a casu est eq̄litas in motu stelle ⁊ celi: q2 2° celi. textu cōmēti. 33. in celo nō est casus. ⁊ 2° physicoꝝ. textu cōmēti. 44. ⁊. 45. ⁊. 46. ¶ Tū q2 sic est in oībus celis ⁊ semp. Qꝫ aūt a casu est in paucioribꝰ reperiť ⁊ raro. patēt ista 2° celi. ɔmēto 44. ⁊ textu ɔmēti. 45. ¶ Preterea. nō apparet qn alter illoꝝ motuū. s. stelle aut orbis supflueret. ¶ Itē stelle orbiū maiorū velocius mouerenť stellis minoꝝ orbiū: sed in celo maiori contingit eē stellā minorē: vt pꝫ de marte respectu solis: aut mercurio respectu lune. ḡ minori corpori: vt stelle: velocior nāliter dareť motus. ¶ Itē q̄uis maioris celi maior eēt stella: imaginabile eēt illas stellas transponi: ⁊ seqtur idē inconueniēs. ¶ Itē stelle stellati orbis inequalis sunt magnitudinis: quas oꝫ eq̄les habere motus nāles saltē de eq̄liter distantibus a polis: q si nō: nō remanerent eq̄liter distantes. ¶ Itē Auerrois 2° celi. cōmento. 56. si stelle eēnt mote ꝑ se: necessario corrūperent ea que sunt hic. pꝫ ɔña: q2 si ꝑ se mouerentur: recte mouerenť: vel simplr: vel composite: ⁊ sic nimiū accederēt. aut recederent. ¶ Opꝫ igiť dare vt bene infert Aristoteles 2° celi. textu cōmēti. 46. s. stellā moueri ad motū orbis: ⁊ nō nisi tāq̄ ps ad motū totius. ¶ Est igiť stella orbi infixa. Si.n. stella esset orbi discōtinua: ipsa ēt haberet motū sibi nālē. Omne.n. corpus est nāliter mobile: si igiť motū sibi nālē nō hꝫ. q2 nō augmentationis: aut diminutionis: neqꝫ alterationis: neqꝫ localis mutationis: nisi ad motū alteriꝰ. oꝫ eā eē alteri cōtinuā. s. illi ad cuius motū moueť. Nō tñ ifigiť stella orbi tāq̄ grauis. Nō.n. apta ē motū rectū recipe: neqꝫ nālr: neqꝫ violēte: ⁊ si violēte recipet: ēt nāliter recipet cōtrariū illius motꝰ: quē violente recipiebat: neqꝫ diuisionē recipe pōt: q2 si sic: corruptionē recipet ⁊ motū rectū. 2° celi. tex. cōmēti. 46. ⁊. 47. Itē nō appet nobis lunā circūgirari: neqꝫ reuolui. ḡ neqꝫ aliqs stellis putādū est illos motꝰ iesse. arḡm est Aristotelis 2° celi. tex. cōmēti. 49. fundamētū ɔ˜ est: q2 sunt eiusdem nāe: ⁊ cū nō appeāt motꝰ aliq ab istis ꝓpriq stellis: nulluꝫ motū sibi ꝓpriū stella habebit. ¶ Itē nullū organū motus nā dedit eis. ḡ stelle virtutē ꝓpriā motiuā nō hn̄t. nō enim curā nā hec iferiora tanta sollicitudine: ita nobilia corpa: q̄lia sunt stelle: neglexisset vlr. arḡm est Aristotelis 2° celi. tex. cōmēti. 50. ¶ Et si hec ratio ifestet: q2 grauia ⁊ leuia organis nō indigent: ergo neqꝫ celi. ḡ stelle organis nō indigēt vt localr moueanť. ¶ Rn̄: Aristotelē rōnē illā introduxisse ɔtra quosdā dicētes stellas habere virtuteꝫ motiuā. Sed eas nō exire in actū ſm illā ꝑpter organoꝝ defectū. Et tūc instātia nulla est. aliter introduciť rō absolute sic: nō hn̄t stelle organa: ḡ neqꝫ hn̄t virtutē ꝑ se motiuā: ⁊ tūc ad rōnē celi aut grauia nō indigent organis: q2 vnū locū sibi determinant in quo sunt celi: elementa aūt in quē nāliter feruntur: ſꝫ nō sic stelle: queadmodū enim aīalia nō magis ad vnā dr̄iam pōnis determinata q̄ ad alterā organis indigent: q̄bus attrahēdo aut impellendo molē sui corporis regerēt: ita etiā stelle ex interminatione ad eē in oriente ⁊ occidēte organis indigerēt: nō tñ repugnantia est iter aīaꝫ mouentē ⁊ orbē motū: sicut est in aīali corruptibili iter aīaꝫ ⁊ corpus: q2 in motū rectū corpus inclinat ⁊ in circularē aīa. ¶ Ex his tandeꝫ colligamus responsionē ad dubiū pncipale in duabꝰ ɔclōnibꝰ. I. stella ⁊ eius orbis sunt eiusdē nāe. hec est sentētia Aristo. 2° celi. textu cōmēti. 4. pbať: q2 mā eoꝝ in actu est eiusdē rationis ⁊ ɔtinua: ⁊ eoꝝ forma sub̄alis est eadē eēntialiter ⁊ numero. Nō enim eidē orbi duas damus intelligētias aut animas. vnā pro stella: aliā vero pro corporis residuo: q2 celū est corpus simplex. ergo est nō hn̄s eterogeneitatē substantialē in partibus quātitatiuis: q2 elemēta homogenea sunt. ergo ⁊ celū. pꝫ antecedēs ex diffinitiōe elementi. qnto metaphysice. textu cōmenti. 4. pꝫ ɔña: q2 celū aīal elemētū hꝫ orbē ⁊c̄. Diuersitas aūt formaꝝ aut materieꝝ causa est cōpositiōis in forma aut mā: ⁊ sic tollitur eoꝝ simplicitas. ¶ Preterea stelle non dať motus alius a motu orbis eius: ergo neqꝫ nā eius sub̄alis est alia a nā orbis: imo eadē est. Est enim nā principiū motus. 2° physicoꝝ ⁊c̄. Ideo ex vnico eoꝝ motu vnicā eoꝝ naturā concludimus: ⁊ ex pluritate nārū pluritas motuū inferť: aliter daretur corpus nāle nō per se mobile: ⁊ esset aliqua nā que nō esset principiū motus eius in quo est per se ⁊c̄. hanc sententiā voluit Auerrois cū in de sub̄a orbis dixit. cap. secundo. stellaꝝ ⁊ sub̄a celi eadem est nā: auctoritate antiquoꝝ ⁊ Aristotelis secundo celi. cōmēto. 42. 49. 59. 71. ⁊ super hoc fundamento multe dcōes Aristotelis fundantur. Correlariū. stelle eiusdē orbis. s. stellati nō diuersarū sub̄aliū naturaꝝ sunt: q2 nō ex forma: nō ex mā: neqꝫ ex motu: diuersitatē eaꝝ substantialē possumus concludere: ⁊ ɔsequenter nō ex ꝓpinquitate vel distantia a centro aut oriçonte: sed ex illis idemptitatē: licet inferre ⁊c̄.

¶ Secunda cōclusio. stelle diuersoꝝ orbiū essentialiter distinguunť: ⁊ eadē distinctione differūt orbes diuersaꝝ stellaꝝ: ⁊ etiaꝫ stella ⁊ orbis alterius stelle: q2 mā in actu eoꝝ est alterius rationis: ⁊ forma eoꝝ sub̄alis: est etiā alterius rationis ⁊ motus eis appropriati: ⁊ si quo ad rōnē generalē nō differant: q2 circa idē centrū sunt: tamē motuū rationes nāles proprias habent diuersas: q2 motus eoꝝ ꝓpriq a motoribus proprijs diuersaꝝ rationū pēdēt: cū intelligentie nō sub eadē specie vniuoca multiplicentur: sed ipse in subiectis alterius rationis sunt regentibꝰ maiorē vel minorē in motibꝰ ꝓprijs velocitatē. hoc voluit Auerrois in destructione destructionū. disputatione prima. dubio. xiº. dicens. corpora orbiū nō sunt vna in spē multa in numero: imo sunt multa in specie: q̄litis nō inuenitur de illa specie nisi vnū indiuiduū. ¶ Preterea nō apparet via ad tenendū oēs stellas eē eiusdē nature: nisi eas oēs in eodē orbe aptemus: qđ nō est possibile: negata ab eis corporibus dilatatione ⁊ cōpressione: cū nō equalē inter se distantiā seruent stelle: quas erraticas vocant.

¶ Cōtra. stella in hec inferiora agit: ⁊ nō corporis celi residuū. aliter celi solis presentia cōtinuareť etiā in hyeme: cū sol abest: generatio in his inferioribus: neqꝫ fieret variatio ab estate ad hyemē: aut ecōtra: differunt ergo spē.

¶ Scđo. stella luminosa est: ⁊ nō eiusdē orbis residuum.

¶ Tertio sensibilis est stella: ⁊ nō eiusdē orbis pars residua. ¶ Quarto auctoritate Aristotelis in libro de ꝓprietatibus elementoꝝ volētis stellā ab orbe speciē distingui.

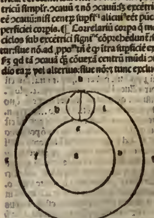
¶ Ad primū. diuersitas cadēs inter stellā ⁊ orbē pōt intelligi essentialis: que ex parte essentiali alterius rationis sumenda est in cōpositis ex mā ⁊ forma: de quibus est hic sermo: ⁊ istā distinctionē cadere inter stellā ⁊ eius orbeꝫ negatū est. Alia est distinctio accidentalis potēs intelligi cadere inter illa: ⁊ hec penes diuersuꝫ accidens in sic differentibus sumēda est: vt inter partē celi concauā ⁊ conuexā: aut inter partē flāme superiorē ⁊ inferioreꝫ ignitis ꝓpinquā: ⁊ hāc concedimus inter stellā ⁊ orbē: ⁊ hāc infert arḡm: q2 eadē forma in mā rara ad minorē distantiam

agit ꝙ in densiori:qꝛ virtus vnita fortior est semet dispsa. pmo metheoꝝ. Lux aũt stelle calcata est. Lux aũt residui orbis dispsa est.ideo ad hec iferiora stella sui luce põt attingere. Colligunt̃ hec ex Auerroe.2° celi .cõmẽto.42. Decuit aũt ꝛ opoꝛtuit in vna parte celi v̾tutẽ alteratiuã in inferioꝝ cumulari: vt motu ei⁹ adduci possit v̾tus celi sup determinata parte hemispery:a qua p motus ꝯtinuationẽ abduceret̃:ne res ꝯtinuatione celestis directe actiõis in ipsaꝫ destrueret̃. Tũ etiã vt superioꝝ stellaꝝ lumẽ in hec iferiora multiplicaret̃:p partẽ enim celi rarã lumen stellaꝝ trãslucet: vbi p densiaꝫ nõ transfundit̃.hi tñ fines secundary sunt. ¶ Ad scd̃m.stellã esse lucidã sic ꝙ stella possit diaphanũ actuare:ꝛ residuũ celi illius stelle hoc nõ possit:solũ accidentalẽ arguit diuersitatẽ: quẽadmodũ ẽt partes a polis distãtes velociter mouent̃:ꝛ partes eis ppinque tardius:siłr ꝙ vna pars celi sit polus vel circa polũ. Alia v̾o pars celi nõ:hec ex nã sphericĩ sunt: vt ex Auerroe in destructione destructionũ colligit̃. ¶ Ad tertium, sensibilitas ibi ex inculcata luce pendet diaphani actuatiua: vt predixi: que ex densitate est: vt dixit Auerrois in de substantia orbis.caplo 2°. Hec aũt transmutationẽ nõ faciunt in suba:neqꝫ in qualitate:quũ sint de situ: vt dixit Auerrois 2°. metaphy.cõmẽto.31. ¶ Ex his pꝫ solutio rationis:quã cõtra se facit phs.2°. celi.tex.cõmenti.13.qꝛ dextrũ ꝛ sinistrũ diuersitatẽ requirunt:ideo celũ:cũ nõ habeat in partib⁹ differentiã:dextrũ nõ hꝫ:neqꝫ sinistrum. ¶ Solutio est:qꝛ dextri ꝛ sinistri diuersitatẽ nõ oꝫ esse subalẽ:sed sufficit vt sit accñtalis: vt si incoepisset motus: hinc incepisset.s.ab oriente nostro:ꝛ nõ illinc. ¶ Cõtra a quocũqꝫ puncto sphere incipit mot⁹ ab omni incipit.ꝙ nõ magis ab.a.pũcto ꝙ a.b.incipit. ¶ Tũ qꝛ qd̃ est oriens nobis est occidẽs:his qui sũt circũcolis:ꝛ sic qd̃ nobis sursum est:illis est deorsum:ꝛ sic de alys põnis differentys. ¶ Ad pmũ:si celũ inciperet moueri ab alys punctis:inciperet ppter pũctũ vnũ a quo pncipalr̃ inciperet:ꝛ sic licet oẽs puncti simul incipiãt moueri:nõ tñ tollit̃ ratio pmitatis. ¶ Contra.quẽcũqꝫ elegeris: volũtarie accipies in pmũ. ¶ R̃.° negãdo assumptũ:ꝛ de sole particulariter loquar stellaꝝ nobis notissima: vt ab eo sup alios celos facilius cadat imaginatio.punctũ a quo sol inciperet ꝛc̃. est mediũ quasi p eque distantiã a maximis solis declinationib⁹ ab equinoctiali:terminãs subtensaꝫ quasi diametrũ equinoctiali cadẽtẽ sup cõtermino terre ꝛ oceani terrã circuẽtis in oriente ꝛ occidẽte. ¶ Ad scd̃m.hemisperiũ nostrũ habitabile est ab hoĩe. Nõ aũt aliud hemisperiũ: vel saltẽ nõ tã bene habitabile est:ꝛ hinc tanꝙ signo infertur ꝙ dextrũ nobis ipsius celi est dextrũ simplr̃:ꝛ cõsequenter ꝙ oriens nobis est eiusdẽ oriens simplr̃:ꝛ cõsequenter motus celi sup alio hemisperio est ppter motuꝫ stellaꝝ sup nostro:colligit̃ rñsio ex Auerroe.2° celi.cõmẽto.13. ¶ Contra.alteri ꝛ alteri parti hemispery nostri aliõ ꝛ aliud oriens corrñspõdet.ergo nullũ est oriens simplr̃: neqꝫ datur celũ imobile:pence cuius partẽ eandẽ ꝯtinue sumat̃ dextrũ simplr̃:qꝛ hoc repugnat nãe:qꝛ nã est pncipiũ motus.dixit etiã Auerrois octauo physicoꝝ.cõmẽto.5i.si celũ quiesceret:haberet celũ corpus extra se. neqꝫ ponendus est motor primus in oriente:sic ꝙ pars illa dextra celi sit ꝛ nobilior. Aly vero motores sint in occidente:qꝛ intelligẽtia est aĩa celi totũ celũ indiuisibiliter informans:ꝛ nõ vnã partẽ sic ꝛ aliã nõ: quẽadmodũ neqꝫ aĩa sensitiua informat punctũ corporis aut minimũ cordis aut cor tantũ: vt ex operibus virtutis vegetatiue ꝛ sensitiue ppenditur. Sunt.n.extense ꝛ educte de po⁹ mãe ꝛc̃. ¶ Tũ etiã alia ꝛ alia continue esset celi pars:que dextrũ esset:quẽadmodũ alia ꝛ alia celi pars intelligẽtie orictali adesset. ¶ Tũ etiã:qꝛ intelligentie locatio per manifestã operationẽ est.s.velocitatẽ motus ꝛ ideo in circũferentia locatur. Nõ est autẽ motus velocior in oriente ꝙ in occidẽte. Neqꝫ dextrũ celi est stella:quoniã stellati celi multa essent dextra. ¶ Tum etiã:qꝛ dextrũ celi moueret̃:qꝛ stella mouet̃.hoc ar͡ᵒ vtit̃ Auerro.2° celi.cõmẽti.15.neqꝫ dicenduꝫ est ꝙ illud qd̃ est oriens parti medie nostri hemispery est oriens simpliciter:ꝛ licet sit ꝯtinue alia ꝛ alia pars celi:sufficit ꝙ sit eadẽ per equalentiã:qꝛ hoc instantiã hꝫ:qꝛ tunc nõ ex nã rei esset distinctio partis orientalis ab occidentali:qꝛ eideꝫ parti successiue cõpeteret esse oriens ꝛ occidens:ꝛ sic de diuersis partib⁹ celi successiue diceretur esse oriens. ¶ Tũ qꝛ stelle discedenti ab oriente pars celi eiusdẽ nõ stellata nõ equiualet. ¶ R̃ñ o datis duobus coluris maximaꝝ solis:gratia exẽpli:declinationũ ab eqnoctiali ps celi meridiõalis declinatiõis ꝯtẽta coluro sursuꝫ est:ꝛ opposita septẽtrionalis deorsuꝫ. Residua aũt celi pars inter duos coluros contenta in duas semicirculares partes diuidit̃ in punctis linee diametralis equinoctiali subtẽse. Istaꝝ duaꝝ partiũ pars illa in qua mediũ celicẽ dicitur in tres partes eq̃les diuidit̃:in pmã que ab oriẽte versus çenith ascẽdit que tanta est: quantã sol motu diurno in quatuor horis q̃si describit:ꝛ hãc dextrũ celi nominamus. Secundã vero priori continuã ꝛ conterminã ante simpliciter. Tertiã v̾o sinistruꝫ simplr̃. In alia autẽ parte celi:in qua angulus noctis cõtinetur: tres partes istis pportionales reperte sunt tales 2ᵐ quid: nota hanc diuisionẽ:qꝛ limitat Auerroim 2° celi.cõmẽto.16.diuidentẽ terrã habitabilẽ in duo equalia: quorum vnũ est orientale:alterũ vero occidentale. Hac enim diuisione data nõ relinquit̃ situs pro alia drĩa põnis.s.pro ipso ante:nisi esset ꝙ ante partẽ capit dextri ꝛ partẽ sinistri:ꝛ quantã partẽ vtriusqꝫ capiat:declaret diuisio prius posita. Dicendũ est igit̃ resoluendo quid est solis sphere dextrũ simpliciter:sol est vt in pma parte existens: quid est ante simplr̃:sol vt in media parte:qd sinistrũ simplr̃: sol vt in tertio situ: ꝛ sic pportionaliter in alys erraticis stellis dicendũ est:colligit̃ rñsio ex Auerroe secũdo celi. cõmẽto.15. In stellata autẽ sphera quẽadmodũ in aĩali membroꝝ multitudo ad vnũ primũ membrũ resoluitur ceteris prius ꝛ nobilius:ita inter stellati orbis stellas ad vnã vel ad sidus vnũ ponẽda est resolutio:cui⁹ sideris locus partẽ eqnoctialis habet cõprehendere tanꝙ alys nobiliorẽ:ꝛ tunc de hoc sidere dicẽdũ est sicut de sole nuper dictũ est. ¶ Ad quartũ negat̃ illã esse intentionẽ phi ibi. Dicit enim.ꝛ similiter oportet vt suba corporis orbis sit alia a suba corporis solis ꝛ stelle:quã ꝯclusionẽ ex hoc antecedente infert:sol habet lumen ex se:ꝛ lune ꝛ stelle ꝛ orbis nõ.ergo ꝛc̃. Et pꝫ ex dictis ꝙ ex illo antecedẽte solum sequitur diuersitas accidẽtalis inter illa ꝛ nõ subalis:qꝛ p rarũ ꝛ densuꝫ est ibi diuersitas.ideo nõ in alio sensu intelligẽda est ꝯcl'o ꝙ sequatur ex suo antecedẽte. Si.n.iuxta sonũ verboꝝ intelligitur cõclusio de distinctione ẽntiali:oportet stellã esse discõtinuã ab orbe. Dicit.n.stellã esse subaꝫ per se:ꝛ pꝫ ex dictis hoc nõ esse ꝯcedendũ. Sniaꝫ solutionis huius inuere videt̃ Auerrois in destructione destructionũ.disputatione tertia.dubio.23. ¶ Secũdo pncipaliter arguitur celos esse eiusdẽ nãe inter se.primo qꝛ eadẽ figura figurant̃:qꝛ spherica. ¶ Tum qꝛ eodẽ motu mouent̃:qꝛ circulari. ¶ Tũ qꝛ eodẽ loco locant̃:qꝛ centro. ¶ Secundo.totũ celũ est aĩal.ergo ipsuꝫ est eiusdem rationis in toto ꝛ partibus.patet ꝯña:qꝛ vnũ aĩal vnã habet formã in toto ꝛ partibus:a qua diffinitio totius ꝛ partis sumpta est eadẽ:antecedẽs est Auerrois secundo celi. cõmento.42.ꝛ.71. ¶ Tertio si celi differunt spẽ:nõ reg

cetur diuersitas celoꝝ in motib⁹ eoꝝ: vt in hec inferiora
diuersimode influerent. ¶ Quarto si sic. tunc plura q̃
q̃nq3 essent corpora simplicia: ꝛ quintũ ex corporib⁹ alte-
rius rõnis integrareꝉ. ¶ Quinto. stelle sunt eiusdẽ nãe se-
cundũ Auerroim scdo celi cõmẽto. 48. ꝛ alibi ꝛc̃. ¶ Ad
primũ ex doc³ Auerrois scdo celi. cõmẽto. 49. colligunꝉ
duo dicta. pmũ. celi nõ sunt eiusdẽ spẽi vniuoce: qꝛ si sic:
eẽnt mãlia: vt etiã asserit Auerrois in de suba orbis. cap.
5°. 2m. celi sunt eiusdẽ spẽi analogice: qꝛ intelligẽtie etiã hꝫ
sunt. ¶ Ad primã pbationẽ figura mathematice sumpta
est eiusdẽ rõnis. Nõ aũt si nãliter sumaꝉ: qꝛ ipsa a princi-
pijs solũ analogice ꝯuenientibus pcedit tã effectiuis vel
formalibus q̃ mãlibus vel subiectiuis. Motus aũt val-
de similes inuenimus in aialib⁹ diuersaꝝ nãrũ: vt in aq̃-
ticis: ꝛ ẽt terrestrib⁹ vt asino ꝛ mulo ꝛc̃. Locus aũt celi eẽ
trũ est: a quo tñ celi recedunt vnũ ad maiorẽ distãtiã al-
tero: ꝛ hoc sufficit ad diuersitatẽ subalẽ in eis: dũmodo cũ
latitudine quadã intelligaꝉ. Alterius. n. distantie a cẽtro
est cõuexũ vnius spere a concauo eiusdẽ: ꝛ eiusdẽ est cum
concauo superioris ime^{te}. ¶ Ad scdm. nõ dixit Auerrois
vnũ aial: sed dictionẽ addidit distractiuã dicẽs quasi vnũ
aial: ꝛ in destructione destructionũ. disputatione 3°. dubio
18. corpus celeste est simile vni aiali ꝛc̃. Et hoc pp̃ter mul-
tas ꝯueniẽtias inter celoꝝ multitudinẽ ꝛ aial: ꝛ in de sub-
stãtia orbis. capite scdo colligitur: cũ dixit. Ex oĩbus per-
ficiꝉ vnus actus. s. totus mũdus. ¶ Prima. queadmodũ
in organis inferioꝝ aialiũ diuersitas est: ita orbiũ anime
subiectoꝝ est diuersitas: qui diuinoꝝ aialiũ organa sunt.
in vnisquisq3 tñ aialis celestis partib⁹ possi reperiuntur
membris aialiũ corruptibiliũ pportionati: vt dixit Auer-
rois in destructione destructionũ disputatione pma. du-
bio. ii°. ¶ Scda. queadmodũ partes aialis inuicez colli-
ganꝉ: ita celi inuicẽ ꝯnectunꝉ. Est tñ alterius rõnis colli-
gantia: qꝛ hec mã resistit aie mouẽdo ad ꝯtrariũ aie. ideo
oportet partes corruptibilis aialis corporaliter cõtinerꝉ
ꝛ rõne mãe. Ab osse. n. iuncture ligamenta oriuntur: que
neruis obuiãtia i modũ chorde circũducunꝉ que muscu-
li extremitas est. ideo musculo moto dilatatiõe ipsius ab-
breuiãte aut elõgatione: ossa membroꝝ post musculũ ad
partẽ silnestrẽ vel domesticã contrahuntur: ꝛ pp̃ter hanc
pugnã mãe cũ aia: oportet aiam vti spiritu tãq̃ instrumẽ
to: vt dixit Aristo. in libro de morte ꝛ vita: qui est corpus
facillime mobile scdm aie appetitũ: ad cuius spũs motũ
ꝯtractionis aut extẽsionis neruus aut musculus extẽdiꝉ
aut ꝯtrahiꝉ. vt ex Aristo. in libro de motib⁹ aialiũ colligiꝉ.
Sed celũ nõ resistit itelligẽtie mouẽdo ad oppositũ aie.
ideo nõ oꝫ ibi esse ligamẽtũ corporale: sed scdm Auer. 2°
celi. cõmẽto. 71. est ibi ligamentũ spirituale ꝛ intẽtionale
formaꝝ inuicẽ: qꝛ vna est in altera vt intellectũ in intelli-
gẽte: vt alr̃ dictũ est. ¶ Tertia. queadmodũ hic stat mẽ-
broꝝ resolutio ad vnũ primũ membꝝ: qđ est cor vel pro-
portionabile cordi: ita est ibi celoꝝ resolutio ad vnũ pri-
mũ celũ: est tñ dr̃ia fm Auerroim in destructione destru-
ctionũ. disputatione pma. dubio. xi°. qꝛ nõ sphericoꝝ aia-
liũ mẽbra differũt figure ꝛ po⁹. sed sphericoꝝ aialiũ non
differunt figura: s3 bene po⁹. Est tñ alia dr̃ia: qꝛ primũ hic
in medio est: vt melius possit influere sup toto: ꝛ vt meli⁹
tueri possit ac defendi p circũstantiũ mẽbroꝝ tutelã ab
extrinsecis occurrẽtib3: ꝛ pp̃terea meli⁹ fuit cor magis de-
clinare ad supiora q̃ ad inferiora: magis ad dextꝝ q̃ ad
sinistꝝ: magis ad ante q̃ ad post ꝛc̃. Sꝫ in celo p^{m} est su-
pra ꝛ ꝯtinẽs: neq3 deficit ei virtus quã diffundat vsq3 in
centrũ eius. ¶ Quarta. queadmodũ cor vel pportiona-
le cordi fons est aie corruptibilis aialis: ꝛ in eo nobiliori
opatione opaꝉ aia. Sunt. n. sensus interiores pmo in cor
de fm pñm in libro de somno ꝛ vigilia. s3 manifestentur
opationes in cameris cerebri: vt declarat Auerrois in 2°
colliget. Ita fons intelligẽtie in pmo celo est: ꝛ ibi nobili⁹
operaꝉ. s3 tñ diuersitas est ad ppositũ: qꝛ diuersitati mẽ-
broꝝ aialiũ corruptibiliũ nõ necesse est ꝯuenire aiaꝝ di-
uersitatẽ: imo necesse est q̃ nõ: sed celis diuersis diuerse
appropriãꝉ intelligẽtie: imo aial corruptibile est vnum
aial: ꝛ celoꝝ aggregatũ nõ est vnũ aial: q̃uis sit q̃si vnũ
aial. ¶ Addimus gnãi ꝯueniẽtiã: queadmodũ hic alioꝝ
membroꝝ opationes pp cordis vel pportionalis ei opa-
tiones sunt: ita alioꝝ celoꝝ opationes pp pmi celi opatio
nes sunt. ¶ Sexta. queadmodũ desinẽte corde moueꝛi
moriꝉ aial: ita cessante motu primi celi: destrueretꝉ orbis.
¶ Ad 3m. oꝫ celos diuersitatẽ motus circularis hr̃e: vt ex
his secũdario: vt tangit Auerrois in destructione destru-
ctionũ disputatiõe. 14. dubio pmo: magne fiant ꝯiunctio-
nes: ex q̃bus fiant aliq̃ñ in his inferiorib⁹ mirabiles effe-
ctus: que ꝛ qui deinde dissoluãtur. ¶ Ad 4m ꝯcediꝉ mul-
titudo scdz rões spẽles in 5ᵃ ẽntia: que nõ ꝯcediꝉ in gra-
ui ꝛ leui: pp varietatẽ reꝝ in eodẽ gñabili saltẽ aiato fiẽ-
daꝝ. sufficit igꝉ corpoꝝ simpliciũ numeꝝ gnariũ ad spẽz
analogã seruare p Aristo. ꝛ eius intimi interptis Auerro-
is grauissimis sententijs splẽdis: qꝛ aggregato celoꝝ vtunꝉ
vt corpe vno postponẽdo partiũ ei⁹ diuersitatẽ. ¶ Ad 5m
eiusdẽ sunt rõnis analogice: vt supra. ¶ Tertio pncipalr
arguiꝉ stellas habere mot⁹ eis pprios. pmo qꝛ fixe solez
inspiciẽti appet solẽ rotari circa cẽtrũ ppriũ. ¶ Tũ qꝛ ra-
diũ solis pforamẽ trãseũtẽ ad magnã distãtiã appet tim-
bere: vt pꝫ in cõtermino radij cũ vmbra: qđ nõ est nisi p
motũ luminosi. ¶ Tũ qꝛ sol in oriẽte appet moueri mo-
tu saltatiõis. ¶ Scdo. luna nõ põt tenere imaginẽ appa-
rẽtẽ in ea rectã nisi motu pprio: qꝛ pꝫ lune pus oriẽs pus
occideret nisi luna verteretꝉ altero duoꝝ modoꝝ aut epi-
ciclo aut motu ei⁹ pprio circa illius met cẽtrũ. s3 epiciclũ
in ea ponere nõ oꝫ: qꝛ i ea nõ appent retrogradatio: neq3
statio ꝛc̃. g̃ motu pprio luna rectitudinẽ imaginis seruat.
¶ Tertio. stelle appent scintillare: qđ nõ semp ex distan-
tiaꝉ: vt i mercurio. g̃ ex motu stelle tremẽtꝫ est. ¶ Quar-
to. cuilibet corpi nõ qescẽti debeꝉ mot⁹ localis: stelle sunt
corpa mota: ꝛ nõ violẽter. g̃ nãlr. ¶ Tũ qꝛ cuiq3 corpori
spherico debeꝉ mot⁹ circa illi⁹ cẽtrũ. Stelle aũt spherice
sunt. ¶ Tũ qꝛ moueñꝉ stelle ab intelligẽtia que est ea-
rũ ppria. g̃ motũ eis aãlẽ ꝛ ppriũ hñt. ¶ Tũ qꝛ si stella
nõ haberet motũ ppriũ: tũc haberet qetẽ ifinitã: que est
puatio mot⁹: vt dixit Auer. i libro de suba orbis. caplo 5°.
tũc sic. ꝯña est falsũ: qꝛ qescens nõ moueꝉ in tpe in quo
põt moueri. 6° physicoꝝ. tex. cõmẽti. 72. ꝛ 30. Auerro. n.
5° physicoꝝ. cõmento. 55. in ente aut in nõ ente qes nõ est
vere qes: s3 similis qeti. cũ igiꝉ stella moueri nõ possit mo
tu pprio nõ qescit. ¶ Ad p^{m} lumine solis humores oculi
ꝛ spũs calefacti ponunꝉ in motu giratiuo: pp ꝯcipẽtis cõ-
cauitatẽ. hinc appet solẽ sic moueri: queadmodũ veloci-
ter circũgirato hoi appet circũstãtia moueri. ¶ Ad ꝯfir-
mationez testaꝉ Aristo. 15° pblematũ pblemate vltimo.
impossibile hui⁹ apparẽtie cãm solis aut sphere illi⁹ motũ in
ꝯtraria. Tremor. n. est: qꝛ a celis abijciẽdus est: s3 ob visus
nr̃i infirmitatẽ est: vt 2° celi tãgit phs. tex. cõmẽti. 48. di-
stãtia obiecti: ꝛ eiusdẽ luminositatis cõcurrẽtib⁹. ¶ Ad aliã
ꝯfirmationẽ: vapoꝝ multitudo cadẽs iter oculũ ꝛ solẽ fa-
cit solẽ apparere maiorẽ: vt aqa imersa maiora appent: ꝛ
vapoꝝ mot⁹ facit appere solẽ moueri. ¶ Ad 2m. macula
lune ex opacitate corpis lune est: qm circa ptes medias cen
trales luna illũᵐ nõ pt: sic circa exteriores ptes illuminaꝉ
a sole. qꝛ igꝉ fm eũdẽ sitũ ipĩmit luna in oculũ in ortu ꝛ
occasu. iõ fm eũdẽ modũ appet imago. ꝛ sic nec a^{tum} ꝛ di-

ni{s}so facta in pbatione illi⁹.aut ex diuersitate densitatis ci⁹est. ℂ Ad 3m. Ar. 2° celi. tex. cōmē. 48. ꝛ ꝑ posterioꝝ. tex. cōmē. 30. dixit appentia puenire ex obdi mag° distantia. ꝛ hac cā3 adiuuat visus debilitas: ꝛ mediy dispositio: ꝛ vbi nō sit magna distātia absolute: erit mag° in cōpa°ᶜ ad tātitatē corpis visi: vt i mercurio. ℂ Ad 4m. stellis ē ille mot⁹ nālis. Est. n. a pn° stelle intrin°: q2 tn̄ nā mouēs stellā est nā toti⁹ celi. iō circa cētrū toti⁹ celi mouet intelligētia stellā: ꝛ nō circa cētrū stelle. assumptū igr̄ ꝯfirmatōis est verꝫ distri°° spherico p corpib⁹ p se existētib⁹ motis ꝛ nō proprialib⁹. Est aūt stella ps celi itegralis ꝛ ꝯtinua. aliter celi sphericitas destrueret ob distantiā ptiū celi vt stelle loc⁹ relinq̄tur: ꝛ tūc est rō fortis ꝯ platonē ad pbandū stellas nō circūgirari: q2 sunt corpa celo ꝯtinuata. ℂ Ad vltimā ꝯfirmatōez negaꝭ: ꝯn̄s eē falsuꝫ ad pbationē dicit Auer. in de suba orbis. ca. 5°. ꝙ cū ges puatiua est. s. pp defectuꝫ agētis motū: impoile est incē motū gescenti. vt pꝫ de gete terre. ℂ Ad auctoritatē Auer. stelle iquātū gescēti mot⁹ pōt inesse. Nō aūt inquātū tale gescens est.

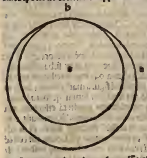
D Ubitabiꝭ tertio. an excētrici sint ponēdi. ℂ In hac qōne acceptis q̄rūdaꝫ terminoꝝ qd nois ꝯ negatiua firmissimis fundamētis Auer. roboraꝭ: ꝛ qd in vnoquoqꝫ celo pbm sentire sufficiat explicaꝭ. vlti° rōnib⁹ in opp°ᵐ induuabilib⁹ satisfit. ℂ Premitto igr̄ ꝑ ꝙ corp⁹ mūdo ꝯcētricū ē corp⁹ cui⁹ cētrū est centrū mundi. ℂ Ex hac descriptiōe cū vo ꝛ nāli fundamēto. sē nō. so. celū eē ꝯcētricū: sꝫ ēt elm. I ꝓposito aūt intelligiꝭ descripti ꝛ descriptōez ad celestia ꝯtrahi. o°° mō daꝭ descriptio excētrici. ℂ Excentricū simplr̄ est corp⁹ cui⁹ nulli⁹ supficiei tactu cētrū est cētꝝ mūdi. Excētricū vo 2m qd est corpus cui⁹ vnius sup°ᶜ i actu cētꝝ est centꝝ mūdi: ꝛ alteri⁹ suph°ᶜ in actu centꝝ nō est centꝝ mūdi. ℂ Ex his descriptionib⁹ cōpossibile est imaginari exteriorē supficiē corpis eē ꝯcētricā: ꝛ ēt ecentricā: ꝛ silr̄ de iteriori: ꝛ pōt imaginari excētricū simplr̄. ꝯcauū ꝛ nō ꝯcauū: sꝫ excētricū nō simplr̄ oꝫ eē ꝯcauū: nisi centꝝ supfi°ᶜ alicui⁹ eēt pūctū exterioris supficiei corpis. ℂ Correlariū corpa q̄ mathe°ᶜ vocāt epiciclos sub excētrici signi°ᶜ cōprehēdunꭍ: siue ꝯcaua ponāꭍ: siue nō. ad ꝓpo°ᵐ tn̄ ē ꝙ itra supficiē excētrici simplr̄ ꝛ sꝫ qd tā ꝯcauā q̄ꝫ cōuexā centrū mūdi ꝯtineri: siue i medio eaꝝ vel alterius: siue nō: ꝛ tunc excluditur epiciclus.

ℂ Mathematicoꝝ tn̄ imaginationi ꝑpinguius accedēdo in plana supficie ꝑijciantur. dato puncto. a. in plana supficie circa ipsuꝫ describantur duo circuli. vn⁹ a°ᶜ altero: sp̄is vndiqꝫ equaliter distantib⁹: parallelli. n. sunt. sit a°ᶜ. e. f. g. tūc erit linea ꝯtinuans. c. b. diameter cōprehēdens spissitudinē sphere cuius circulus sit b. b. e. i. Distantia enim circuloꝝ nobis spissitudinē sphere indicabit. ꝛ si. a. sit centrū mundi: tunc designatuꝫ corpus concentricū est. Si autē. a. non sit centrum mundi: tunc corpus designatū est excentricū simplr̄: ꝛ cū corporibus celestibus excentricū simplr̄ applicaꭍ: a mathematicis noiaꭍ deferens su. corpus planete. Circulus aūt. b. b.

e. i. corporibus celestibus applicatus designat epiciclum.

ℂ Qō si itra circulū. b. c. o. d. scrisperimus circulū ꝯtingentē circulū. b. c. d. in pūcto: exēpli grā. b. claudētē tn̄ in se a. centrū: tūc indicabit nob excentricū 2m qd. Et taliū excētricoꝝ 2m quid ponunt vnū extra deferens: aliud vo intra. ꝛ semꝑ grossior pars vnius directe suponiꭍ vel supponiꭍ tenuiori parti alterius: ꝛ ꝑ ista tāqꝫ ꝑ simpliciores ypotheses apparentias celestes saluāt: sine vacuo: penetratione corporū: rarefactione ꝛ ꝯdensatione: diuisione: ꝛ absqꝫ corpore replente vacuū. ℂ Contra quos poniꭍ hec ꝯclusio. Nullū corpus celeste est excētricū: ꝛ est ꝯclusio Auerrois. 12. metaphysice. cōmento. 45. excentricū aūt ꝛ epiciclū dicere est extra nām. Epiciclū aūt est impoile vt sit oino: ꝛ 2° celi cōmento. 32. Ex hoc appet qō dicūt mathematici de excentricis est impoile: idē cōmēto. 35. ꝛ in suo libro almagesti. Itē 2° celi. cōmento. 62. Motus quos ponit ptholomeus fundanꭍ sup duo fundamenta que nō conueniunt scientie nāli excentricū ꝛ epiciclū: quoꝝ vtrūqꝫ est falsuꝫ. ℂ Ad hanc autē conclusionē probandā: vt dicta Auerrois apperianꭍ tribus vijs incedā.

Prima est via cētri vni⁹: vbi ꝑmitto ꝙ duplex est centrū mūdi. s. nāle: ꝛ est elementuꝫ terre: Aliud vo mathematicū: ꝛ est punctū medium grauitatis elemēti terre: si centꝝ magnitudinis sit aliud a cētro grauitatis: illud lꝫ dici possit centrū terre: nō tn̄ centrū mundi: colligiꭍ distinctio octauo physicoꝝ. cōmento. 76. ꝛ loquēdo de centro mathematico centrū terre ꝛ mūdi dr̄ vnū ꝑm esse ꝛ diffinitione. nō ꝙ sint duo centra diuersa: vt testatur Auer. q̄rto celi. cōmēto. 33. eē declarat. 2° celi. tex. cōmenti. 99. ꝛ. 100. Ar° igiꭍ ꝑmo sic: tantū est vnū centꝝ mathematicū: vel tātū est vnū centrū nāle celi. g° non est corpus celeste excentricū. pꝫ ꝯn̄s ex diffinitione excentrici. pbaꭍ antecedēs: q2 celū suo motu diurno centrū facit: ꝛ tantū vnū facit: ꝛ de centro mathematico. tātū vnū est. punctū in sphera: a quo oēs linee recte exeūtes ad circūferentiā sunt eq̄les. rō est Auerrois. 12. metha°ᶜ. cōmento 45. ꝛ addidit si eēt motus extra hūc centꝝ eēt aliud centrū extra hoc. ℂ Si negaꭍ hui⁹ rōnis assumptū ꝑncipale. perit de° Aristo. ꝑmo celi. tex. cōmēti. 80. ad ostendenduꝫ tm̄ vnū esse mūdū. ꝛ perit solōq̄rti ꝓblematis. 15° ꝑticule pp qd appitiones figuraꝝ videnꭍ nobis eedē q̄ꝝ fundamentū est illō assumptū. s. tm̄ vnū est cētrū. Auer. ēt dispꝰ ꝑ°. dubio. xi°. in destructōe destructionū. dixit quoddā est graue absolute vt terra que est centrū oiuꝫ orbiū. ℂ Secundo. si celū eēt excentricū: duo eēnt elementa terre vel plura. pꝫ ꝯn̄a: q2 mot⁹ celi circularis nō pōt nō circa terrā fieri: que est centꝝ ei⁹. ꝯn̄s est falsuꝫ: q2 tunc me°ᵐ nō esset vnū: sꝫ eēt diuisuꝫ: ꝛ haberet latitudinē. rō est Auerro. 12. metaphysice. cōmento. 45. ꝛ 2° celi. cōmēto. 35. ℂ Tertio si aliqō celū esset excentricū: esset aliqō graue corpus extra terrā istā quā habitamus. pꝫ ꝯn̄a: q2 in centro excētrici esset corpus graue: ꝛ centrū excentrici esset extra locū terre. ratio est Auerrois. 12. metaphysice. cōmento. 45. ℂ Tū etiā elementū terre esset extra centrum epicicli ꝛ

excentrici.rō est Auerrois.2° celi.cōmento.35. ¶ Quarto.si aliqđ celū esset excētricū:centra celoꝝ eēnt diuersa. ⁊ si sic:eēnt diuersa specie:lȝ eēnt eadē genere:consequēs est falsuȝ:q2 tūc essent corruptibilia:⁊ sic ab aliquo: ⁊ sic essent corpora priora istis:⁊ omne hoc est īpossibile. Ratio est Auerrois.2° celi.cōmēto.49. ¶ Quinto idē est locus totius ⁊ partis.primo celi.textu cōmēti.19.⁊ cōmēto 58.⁊ tertio physicoꝝ.textu cōmēti.48.⁊ scđo celi.tex.cōmenti.100.ergo in celo cui⁹ centrū est locus erit ideȝ centrū totius celi ⁊ partiū eius. Ratio est Auerrois scđo celi. cōmēto.35. ¶ Solet responderi ꝙ tantū est vnū centrū maximi cor⁹.⁊ illud est in quo terra locatur:ad quē extra existens mouet̄: a quo leuia recedunt. ¶ Ex his arguo. ergo illud centrū est etiā circa qđ omne celuȝ circulat.pȝ ꝯsequētia:q2 ois motus simplex respicit idē cētrū numero. ¶ Tū etiā p̄ma intelligentia ad oēm motū celi ꝯcurrit effectiue causandū:⁊ intēdit circulare circa centꝝ terre.ergo nō poterit intelligētia ꝑpria ꝯtra intētionē p̄me. quēadmodū alias motus circūstātias itelligentia dependens variare nō pōt ab eo qđ p̄ma intendit.

Secunda est via ex nā corporis celestis:q2 si epicicli ⁊ excentrici ponunt̄:tūc aliqđ corpus celeste nō est perfecte sphericū:ꝯsequens est contra phm.scđo celi.textu cōmenti.26.pȝ ꝯña:primo rōne epicicli interrūpentis perfectā sphericitatē deferentis. Non enim epiciclus est pars corporis deferentis cui includit̄: q2 epiciclus est a deferente ipsum discontinuus. ratio est Auerrois scđo celi.cōmento.32.pȝ 2ª ꝯña rōne excentricoꝝ:qui non sunt epicicli:qm̄ aliqđ eoꝝ ab astronomis ponit̄ fm̄ exteriorē superficiem excentricū:licet fm̄ interiorē superficiē ipsuȝ ponant perfecte sphericuȝ: q2 igit̄ nō quelibet linea recta a centro mundi ducta vsqȝ in exteriorē superficiē est eque longa:nō perfecte sphericū est illud excentricū fȝ qđ:⁊ si acceperis aliud centrū a centro mundi a quo lineas rectas eque longas in superficieȝ exteriorē ducas:tūc centra multiplicas. ¶ Tū etiā satis incōueniēs est dare corpus celeste in sui spissitudine ꝑforatū:neqȝ alij celi a deferentibus ab eis sic ponunt̄ perforati. ¶ Tū etiā inconuenit dari corpus celeste grossum in vna parte ⁊ exile in alia:neqȝ alij celi tale difformitate participant:⁊ forte hec difformitas similē tolleret ꝑportionē intelligentie super partes orbis diuersas: qualē nō tollit orbis ⁊ stelle difformitas. ¶ Tū etiā incōuenit dari orbē celestem nō concauū. Alij enim cōcaui sunt: ⁊ elementa cōtinentes:intelligētie.n.que celoꝝ aie sunt:nō ꝑportionabilē istis hñt diuersitatē. ¶ Secundo.si essent excentrici:necesse eēt inuenire corpora supflua sine aliq̄ vtilitate:nisi ad replendū vacuū.rō est Auerrois.12.metaphysice.cōmento.45.⁊ scđo celi.cōmento.32.⁊.35.⁊ est argumētū ad hoiem ꝯtra astronomos cōcedentes corp⁹ replens vacuū:vt thebit quē in hoc sequit̄ Albertus magnus:cū maxime eleuationis stella inferior recedit a longitudine longiori stelle superioris:cū igit̄ inter celos vacuū abhorreāt ⁊ rarefactionē:tūc ponut corpus replens. cōtra quos Auerrois insurgit:q2 corpus illud vacuū ibi replens esset corpus in actu ⁊ motū:⁊ tñ nō haberet motū ꝑpriū neqȝ rectū neqȝ circulareȝ. ¶ Tū 2°:q2 isti ponunt datū corpus esse rarefactibile ⁊ cōdensa[bi]le:⁊ nō corruptibile.neqȝ alterabile:ideo pereunt demōstrationes Aristo.p̄mo celi.textu cōmēti.21.⁊ cōmento.22.ad ostēdendū celū nō esse rarefactibile neqȝ cōden[sabi]le:⁊ multa ēt dicta p̄mo ⁊ quarto metheoꝝ ⁊c̄. ¶ Tū etiā scđo de generatione.cōmento.17.facientia raritatē ⁊ densitatē necessario faciunt caliditatē ⁊ frigiditatē:corpus igit̄ tale esset calefactibile ⁊c̄. ¶ Tertio data imaginatione hꝰ corporis replentis ꝯdensabilis ⁊ rarefactibilis saluari pōt oēs planetas eideȝ celo numero infigi:cui fixe stelle insunt.⁊ sic celū eēt vnū vnitate ꝯtinuitatis vere ⁊ nō ꝯtiguitatis: qđ nedū cōtra Aristo.⁊ Auerrois suppositionē est 2° celi. textu cōmenti.17.sed etiā contra ipsosmet est : destruerēt etiā demonstrationē Aristo.2° celi.textu cōmenti.27.ad ꝓbandū celū nō esse alterius figure a spherica : q2 daret̄ vacuū. Nō enim valeret ꝯña. ¶ Tū q2 imaginabile eēt eleuationē angularē:exempli grā:in directo çenith existē semꝑ in eodē situ manere ⁊ loco:q̄uis celū reuolueretur cir[cula]r:q2 a maxia distātia a cētro ptes celi recedētes cōprimerent̄.⁊ ad maximā a cētro distātiā ptes accedētes dilatarent̄:⁊ sic vbicūqȝ fuissȝ plenū:plenū remaneret:siue fuissȝ imaginatū celū esse triāgulare:siue q̄drāgulare ⁊c̄. Succederet.n.alia pars celi p̄ori parti:neqȝ curarē his dilatationibꝰ aut cōpressionibꝰ finē dare aliū a vacui repletione.quēadmodū nullū aliū finē dat rñdens corpori inter celestia concluso.pȝ ꝯña principalis:q2 dato eo corpore sic rarefactibili aut condensabili diuersitas motuuȝ ⁊ planetaꝝ saluatur:⁊ eclipsiū:crescentiarū ⁊ decrescentiarū lunariū ⁊c̄.sine corpoꝝ penetratione: sine vacuo:sine diuisione ⁊c̄.per solā corporis celi rarefactionē ⁊ condēsationē.Cū enim corpus ꝯclusuȝ nō sit elementare. aliter corrumperet̄ ⁊c̄.oportet ipsuȝ esse celestis nature:⁊ sic si illi corpori rarefactio ⁊ condensatio non repugnant:neqȝ celo repugnabūt. ¶ Tū quarto sequeret̄ motuȝ stellaꝝ esse in medio:⁊ sic ibi esse extrinsecū resistēs motori celi: quo tñ nō indigeret celū:dixit Auerrois quarto physicorū.cōmēto.71.q2 diuidit̄ in motorē in actu ⁊ motū in actu aial celeste. ¶ Ex quo sequit̄:vt dixit Auerrois.8°.physicoꝝ.cōmēto.82.in fine motū celi nō esse continuū vere. q2 ipse est in medio ⁊c̄. ¶ Tū q̄nto destrueret̄ demōstratio Aristo.3.celi.textu cōmēti.11.ad ostendēdū punctū nō esse graue aut leue:que fundat̄ sup hoc.oē cedens aut nō cedēs est diuisibile:quā habes negare:q2 illud corpus celeste:qđ das:cedēs est:⁊ nō est diuisibile:⁊ si sit diuisibile: erit corrupabile:⁊ motu recto mobile. vt ex Auerroe 2° celi prealegat̄. ¶ Redeo ad p̄ncipale tertio sic. orbis est ꝑpter stellā.g̃ nō sunt excētrici in celo.pȝ ꝯña:q2 nō ponitur stella in excētrico:siue sit excētricū simplr̄:siue scđm qđ:saltē in habentibꝰ epiciclos apud eos. ¶ Neqȝ valet rñō dicēs celū excentricū esse ꝑpter stellā in epiciclo existentē:q2 tūc oportet celū superius p̄ncipalr̄ eē ꝑpter celū inferiꝰ.pȝ de excentrico posito ab eis supra deferens:⁊ ꝑpter stellā in deferente aut epiciclo deferētis existenteȝ. ¶ Quarto auctoritate ptholomei tertia almagesti vtar ꝯtra eos. soli sufficit excētricus sine epiciclo:aut epiciclus sine excentrico:vt etiā in suo almagesto declarat Auerrois ad principiū.ergo nō habet sol vtrūqȝ.patet ꝯsequētia: q2 nō abundat natura in superfluis ⁊c̄. Ex quo infero ꝙ alterū illoꝝ nō est alijs planetis necessariū:patet ꝯsequētia:q2 fere nulla apparentia est saluanda in alijs planetis quin illi q̄si cōsimilis aut ꝑportionalis in sole possit reperiri:vt bene aduertēti poterit faciliter apparere. Ideȝ est argumentū dato ꝙ nō oporteat epiciclū ponere in luna: q2 nunq̄ȝ ipsa est stationaria neqȝ retrograda : pȝ ꝯña:q2 stelle sunt eiusdē nāe vt predictū est.

Tertia est via motꝰ circularis facti circa cētrū.p̄mo q2 vni corpori simplici tantū vnus motꝰ nālis conuenit.primo celi.textu cōmenti.9.sed datis excentricis ⁊ epiciclis multos motus dabis quoꝝ motuū alter eēt violētus vel preter nām:pȝ ꝯña:q2 vni simplici corpori tantū vnus motꝰ nālis inest:sȝ nō violentꝰ:q2 nullū violentū ꝑpetuū.p̄mo celi.tex.cōmenti.18.neqȝ p̄ter nām:q2 tūc celū haberet ꝯtrariū.s.illō cui motꝰ nāliter ineēt qui

preter nãm inest celo. ¶ Scdo dubitãs Arist. 2° celi:tex tu cõmẽti.35. de regularitate motus:ridet in iferioribus sphaeris multos mot⁹ ꝯgregari ad mouẽdũ vnã stellaz. Ex q̃ pz euidẽter ip̃z fuisse valde remotũ ab opione ponẽ te excẽtricos ꝛ epiciclos:ꝛ h̃ notauit Auer.ibi:imo Arist. illudẽtem astronomiã i8ᵃ ꝓblematũ.ꝓblemate.6.expo nẽs petrus aponẽsis in vna expõne.dixit.hoc esse pp epi ciclos ꝛ excẽtricos:qm̃ nature sunt repugnãtes: quos ex pitagoricis sentẽtijs olfecerat Arist.eandẽ etiã expõnem repetit lucidatoris differẽtia ꝑma. ¶ Tertio legi ꝙ aliõ q̃ sapbera nãliter moueref circulariter. Nõ enim sũt ex cẽtrica vere spherica:vt supra dixi. Ad h̃ incõueniẽs ꝺdu cit ptolemeũ Auerrois ꝑmo celi.ꝯmẽto io.ponẽtez sphe ras habere polos pforatos. ¶ Quarto non põt mot⁹ cir cularis esse circa aliud q̃ circa centrũ totius. 2° celi cõ⁰: 35.ꝛ i2 methaphisice cõmẽto 45. ¶ Preterea ingrende sunt cause motus ꝛ diuersitatis eius in corporib⁹ aiatis ex ꝑncipio illis intrinseco:ꝛ nãli:nõ aũt ex corpore extrin seco.ꝛ hic est lapsus mathematicoꝝ manifestus:nõ essen tialis tamẽ:cũ in nãlibus errent. ¶ P̃.dato ꝙ extrinsecã ꝛ corporalẽ cãm in his motibus queram⁹.stellata sphera melius moueret saturnũ scd̃z motũ appropriatũ ipsimet stellate sphere q̃ faceret excentricus scd̃z gd suppositus deferẽti saturni:esset.n.stellata sphera saturno imediata. ¶ Et si huic rationi obuief ꝙ licet motus saluaretur in saturno a stellata sphera non tamen saluaretur acces sus ad terrã ꝛ recessus ab ea. ¶ Cõtra.rñsio supponit fal sum:scz saturnũ esse aliqñ terre ꝓpingorez ꝛ aliqñ remo tiorẽ.q₂ tunc sequif celũ aliqñ ascẽdere ꝛ aliquãdo descẽ dere.patet ꝯsequẽtia:q₂ appropinquãs terre descẽdit:ꝛ et ab eadẽ recedẽs ascẽdit.ꝯsequẽs est falsum: ꝛ illius falsi tatẽ deducit Arist.ꝑmo celi.textu cõmẽti.17.q₂ celum nõ est graue neq₃ leue:vt etiã quarto physicoꝝ tãgit Auer. cõmẽto.42. ¶ Neq₃ valz.rñsio dicẽs ꝙ nõ omne qd̃ fit centro ꝓpinguis descẽdit:q₂ ad descẽsuz requirif esse in tra spherã actiuoꝝ:q₂ hoc dato perit dc⁰ Aristotelis ꝑmo celi.textu cõmẽti 18.ad ꝓbãdũ celũ non esse graue:neq₃ leue:q₂ nõ accedit ad centrũ:neq₃ recedit a centro.quis si sic:aut accederet ad centrũ nãlr:vel violẽter:vel neutra liter:nõ ꝑmũ:q₂ corpori simplici tantũ est vn⁹ motus na turalis.celo aũt motus circularis est nãlis. ¶ Tum q₂ celũ esset terra aut aqua:neq₃ violẽtus.q₂ oppositus mo tus illi inesset naturaliter.s.recessus. ¶ Tum q₂ esset ce luz ignis aut aer.neq₃ ambo:scz accessus ꝛ recessus insunt illi neutraliter:q₂ tunc corpus illud:cui alterũ illoꝝ mo tuũ naturalr inesset:esset cõtrariũ celo:sphericũ autẽ cor pus nõ habet ꝯ̃riũm.patet ratio ex Auerroe ibi in ꝯmẽto ¶ Et si dixeris motũ circularẽ esse preter nãm in igne cui celũ nãlr circulariter motũ nõ ꝯtrariaf. ¶ Rñdent Aristoteles ꝛ Auerrois ꝑmo celi.textu cõmẽti io. negãdo aliqd̃ elemẽtũ moueri circulariter:nisi equiuoce:q₂ mo tus elemẽtoꝝ circularis ex recto est ꝯpositus ꝛ circularis q₂ plures elemẽtoꝝ partes ascẽdũt: multis partib⁹ aliis coꝝ descẽdẽtibus. ¶ P̃.omnis motus cõueniens alicui corpori nõ scd̃m naturã conuenit illi ꝓpter aliqd̃ corpus cui ille motus prius naturaliter cõuenit.omnẽ enim mo tum nõ scd̃m naturã precedit alius motus fm̃ naturã.2° celi.textu cõmẽti i8. Si igif celum mouef nõ nãliter vel preter naturã:qd̃ apud philosophos idez est:oportet istũ motũ conuenire celo ratione alicuius corporis:cui ꝑmo naturaliter cõueniret:ꝛ sic oportet elementũ dare motũ celo.aut supra celũ dari aliqd̃ corpus continens celũ.ꝛc̃. ¶ Preterea motus celi est simplex.ꝑmo celi.textu ꝯmẽ ti 6i.ergo nõ est mixtus ex accessu ꝛ recessu a centro: vel ad centrum:siue accessum nomines descẽsum siue non.

¶ Preterea Aristoteles ꝑmo celi textu cõmẽti.5.descẽ sum diffinit per esse motum ad mediuz.si igif ponis celũ accedere ad medium:ipsum habes concedere descẽdere ad mediũ. ¶ P̃.Aristoteles ꝑmo celi.textu cõmenti 77. ꝛ 79.si plures essent mũdi:tunc ignis vnius mundi fer retur ad mediũ alterius mundi:non tamẽ attingendo il lud mediũ:sed attingendo concauum lune illius mundi: sed non ferretur ad mediũ illud intra spheram actiuoruz ꝛ passiuoꝝ:vt pz.ergo approximatio ad centrũ q̃uis nõ intra spherã actiuoꝝ ꝛ passiuorũ fit.descensus est:nõ enĩ descensus est preᵗᵉʳ accidentaliter verificabile de appro ximatione ad centrum: sed essentiale. dico igif approxi mationẽ stelle ad centrum:aut recessum eius ab eodez:a mathematicis esse positã:q₂ ex eoꝝ suppoᵉᵉ sequebatur: ꝛ non ex aliquo sensiᵇ apparente: q₂ approximatio lune ad terrã:ꝛ solis ad eandẽ:ꝛ etiã eorũ remotio ab ea in celi psibus nullã facit variationẽ sensibilem:quã tamẽ face ret:si notabiliter magis appropinquaret aut recederet. ¶ Quartũ argumẽtũ huius vie.sequitur non omnẽ mo tum simplicẽ esse a medio:vel ad mediũ vel circa mediũ cuius oppositũ vult philosophus ꝑmo celi.textu cõmẽti 6.patet ꝯsequẽtia:q₂ motus stelle in epiciclo nõ est aliqd̃ istorũ:nisi per accidens. ¶ Quinto sequif stellam moue ri:nõ solũ ad motũ sui orbis: q₂ motũ in epiciclo non ha bet stella ab orbe deferente eam circa terraz. cuius oppo situm vult philosophus scd̃o celi.a textu cõmẽti 43 ꝛc. ¶ Si obuiies dicendo eam moueri ad motum epicicli. ¶ Dicã ꝙ eadẽ incõuenientia que sunt contra motum stelle propriũ:sunt contra motũ stelle in epiciclo.dixit.n. Aristoteles scd̃o celi.textu cõmenti 47.vnus motus con tinuus debet esse super vno moto continuo:ꝛ non habe te in partibus discontinuationẽ. ¶ Conclusio quoq₃ Ari stotelis scd̃o celi.textu cõmenti 44.vnũquodq₃ astrum erit eque velox circulo scd̃z quẽ fertur:est absolute verũ q̃uis Auerrois ibi intelligat eaz in motu diurno. ¶ Si militer ꝙ dicitur scd̃o celi.textu cõmenti 46. velocitas maioris orbis scd̃m proportionẽ orbiũ est absolute ve rum:ꝛ limitatiões ibi addite ab Auerroe:scilicet cũ fue rint moti orbes in eodez loco:ꝛ super eundẽ polum:ꝛ idẽ centruz:prout limitant ad corpora celestia:admittuntur. ¶ Quia igitur motus stellaruz fm̃ Aristotelẽ scd̃o celi. textu cõmenti 44.est scd̃m magnitudinẽ circulorum:vt probaf ab Auerroe.scd̃o celi.cõmẽto.46.ꝛ istud solũ est verũ de motu ab oriente in occidens. ideo non do stellis aliuz motũ. ¶ Preterea oportet astronomũz concedere aliquẽ esse motuz corporis celestis ab oriente in occidẽs preter diurnuz.patet de motu epicicli ꝛc̃. ¶ Preterea de struunt demõstrationẽ Aristotelis scd̃o celi.a textu ꝯmẽ ti 26.ꝛc̃.scilicet ex motu circulari stelle conuinci celuz eẽ sphericum:q₂ eo ꝙ celuz:cui stella est fixa: habet celum extra se:imaginabile esset excentricũ circa stellam supra positum non esse sphericuz. ¶ Preterea sequitur aliqd̃ datuz celuz citra primũ dare motuz inferiori celo:ꝛ ali quod non.aliter lune multo pluribus motibus mouere tur q̃ concedant eam moueri:q₂ multo plures ponũt or bes supra lunam q̃ sint motus quos lune attribuunt. ¶ Preterea sequitur vnicuique sphere citra primã ve lociorem inesse motũ preter naturaz q̃ sit motus ei na turalis.patet de motu epicicli a deferẽte. hoc probat par ticularem conclusionẽ:sed in vniuersali motus diurnus in qualibet sphera post primaz:est velocior q̃ sit ali⁹ mo tus quẽ attribuant: sed hoc consequens in sphera ignis non negatur. ¶ Sed pro mente philosophorũ habenda premitto quedam que in primo opere nostro tacta sunt quolibeto 2°.scilicet extra stellatũ celum non esse corpᵘˢ

vt qnto metaphisice.cōmēto 22.allegabat.queadmodū
enim extra cutim aialis nō est mēbruz eiusdez:ita extra
stellatū nō est corpus.nō tamen hic inquirimus nūc celi
aut mūdi finitatē:sed presupponimus vsqz in tertium li-
bru.rōnem tñ hanc induximus:qr fm Aristotelē ꝛ Auer
roim.12.metaphisice.textu ꝛ cōmēto.48.Celū stellatum
est ꝑpter stellā.ergo vbi nō est stella nō est celuz:sed sup
stellatū celū non est stella.ergo supra stellatū celum non
est orbis.cecidit enim error in pressura nostri operis āni.
1494.vt pz ex serie littere mentē nostrā inspicienti:ꝛ quia
cōmētū qd ibi allegat:rōnez illā nō erigit in forma. ideo
intelligo celū esse ꝑpter stellā:tanqz ꝑpter partem prin-
cipaliorē integralē.non enim rationi ↄsonum est celū su-
perius esse ꝑpter stellam que sit in orbe iferiori. Intelli-
go 2° ꝙ ly vbi in ↄsequēte ostēdat tantā vel tantā a cen-
tro mundi distātiā:sic ꝙ ad quantā a centro mūdi distā-
tiam cōtingit esse stellā:ↄtingit ēt esse celū. ꝛ ad quantaz
distātiā a centro nō contingit esse stellā nō ↄtingit esse ce
lum.patet enim partē celi diaphanam nō posse mutare
situm:qui est ordo prīū in toto cū stella:hic enim est vna
differētiarum quanti.qnto metaphisice cōmēto.24. quia
igit vltra circūferētiā stellate sphere nō ↄtingit eē stellā:
cū illā sensus nō apprehendat.ꝛ vt cōiter ↄceditur.ideo vl-
tra distātiaz stellate sphere a centro nō dabile est celum.
¶ Hoc Auerrois ponit aperte pmo celi ↄmēto.96. Hoc
nomē celū dicit de orbe vltimo ↄtinente totū: qm stelle
sunt in eo fixe. ¶ Itē primo celi.cōmēto.91. preter vlti-
mā partē vbi grā.preter spherā stellarū fixarū. ¶ Item
scdo celi cōmēto.35.pmū celū.i.orbis stellatus. ¶ Item
12.metaphisice.cōmēto.34.per pmū celū intelligendū
est aut totū celū:aut octauā spherā. ¶ Item scdo celi cō
mēto.26.per corpus primū intelligi pōt orbis stellatus.ꝛ
totus orbis contentus a superficie orbis stellati ꝛ a supficie
ignis. ¶ Preterea.illud celū qd est nobilius in altiori lo
co locari debet:sed stellatū celū est nobilius:pz ex multi-
tudine stellarū.est enim stella nobilior pars orbis.scdo ce
li cōmēto.15.16.ꝛ.68.vnde.12.metaphisice.cōmēto. 44.
dat Auerrois pmo mobili quattuor primitates. scz loci:
magnitudinis:multitudinis:stellarū:ꝛ velocitatis in mo-
tu.que in nullo celo nisi in stellata sphera congregabiles
sunt. ¶ Itē scdo celi.cōmēto.62.pmū qd mouetur motu
diurno est nobilius eorū que sunt illius generis. neqz al-
teri a stellato orbe attribuit Auerrois diurnū motū. Pre
terea.Aristoteles.2°.celi.textu cōmēti.68.reddens rōnē
quare stellatus orbis multas habet stellas alijs celis tm̄
vnā stellam habentibus dixit:qr est vite pncipiū: sz vite
pncipiuz est primū celū.Et dixit multas stellas. sz pmaz
latōez.g primū corpus multas stellas habet.pmo eni cor
pori latio pma conuenit.vbi nota in titulo questionis sup
poni omne celū habere stellā vel stellas:qd est ↄtra excē
tricos. ¶ Preterea ille est primus motus:quē alij inten
dunt.ꝛ illud est pmū corpus:qd primo motui subijcitur.
nō enim tenet philosophus concessuz a theo^cis pmū corp^s
quiescere:sed motus aliorū orbiū intendunt motum or-
bis stellati.12.metaphisice.Auerrois cōmēto.44.vl.43
scdm alio allegationes:ꝛ infra patum alij motus pro-
pij sunt ꝑpter istū ꝛ ↄsequēs eum. ¶ Octaua igit sphe-
ra est maximus orbis:imo antiquorū est hec opinio. scdz
ꝙ testatur Auerrois.2°.celi.cōmento.67. ¶ Scdo dico
ipsam tantū vno motu moueri:scilicet ab oriente in occi
dens.vnde Auerrois scdo celi.cōmēto.97. de spheris lo-
quens dixit saltē duobus motibus mouet:nisi orbis stel
latus:qui habet tātū vnum motū. ¶ Itē scdo metheorū
Auerrois.nam maximū celū mouet ab oriēte in occidēs
solum. ¶ Itē Auerrois.2°.celi cōmēto.69. orbis stellat^s

Theorica stellarum fixarum.

impossibile est vt moueatur pluribus motibus. ¶ Item
Auerrois scdo celi cōmēto. 70.orbis stellatus nō habet
aliuz motorē:a quo ꝓhibeat a suo motu. ¶ Preterea.si
stellata sphera pluribus motibus moueret:maxime mo
ueret ab oriente in occidēs:ꝛ motu ab occidente i oriēs.
ꝛ tunc oportet inter intelligentiā facientē motuz diurnū
grā.exempli.gradus.15.in hora:ꝛ intelligentiā facientem
motū ab occidēte in oriens.vbi grā.in.100.annis vnū gra
dum:esse ꝓportionē que cadit inter.1728962016000000.
ꝛ vnū:qr cuz concessuz fuerit ꝓportionē potētiaruz esse
tantā quanta est ꝓportio velocitatū in semet reducta:ꝛ
ꝙ ꝓportio resistētiarū sit eadem ꝓportioni velocitatuz:
oportet ꝓportionē intelligētiaruz esse illā que dicta ē:qr
ꝓportio velocitatuz est.1314900^{ia}.ꝛ hac in se reducta:si
huic eadem est ꝓportio resistentiaruz:habebitur prima
ꝓportio posita:que forte maioranda est per ꝓportionez
magnitudinis gradus superioris sphere ad magnitudi-
nez gradus stellate sphere. ¶ Causa aūt apparentie ꝙ stel
lata sphera moueatur ab occidente in oriens est stellatā
spherā tardius circuire qz circuiret equinoctialis imagi
narius faciens in.24.horis equinoctialibus cōpletā cir-
culationē.sic ꝙ ad imaginariuz punctuz fixū.vnde ince-
pit moueri precise reuerteret in dato tēpore.exēpli grā.
numerus circulationū imaginarij equinoctialis in.36000.
annorū superaret numeruz circuitionū stellate sphere ꝑ
vnitatem. ¶ Causa aūt apparentie ꝙ stelle fiant borea-
les aut australes posite.7ª alma^{ti} est polos spherarū gyrū
describere.in quanto autem tempore poli octaue sphere
gyrum describant.ꝛ quantus sit diameter illius gyri: ex
obseruationibus antiquorū concordantiū admirat: qm
vitaz vnius hominis.imo multorū transcendit. ꝛ licet in
pmo opere quod de intelligētijs inscripsimus satisfeceri
mus fm posse nostrū Auerroi tertio de anima. cōmento.
5.roganti fratres scribere dubitationes de intellectu.nūc
tamē cuz in philosophia naturali loquamur: astrologiā
complere nō intēdimus.cuius cōplementuz sperans in
iuuentute Auerrois scdo celi.cōmento.35.ꝛ in suo alma^{ti}
in senectute desperauit.12.metaphisice.cōmento.45.nō
ob ignorantiā astrologie.vt opera illius ostendunt. ꝛ pre
sertim almagestuz eius:sed ob laborem cōponendi ꝛ ob-
seruādi difficultatē:ꝛ quasi impossibilitatem. Naturalis
autez fm Auerroim scdo celi.cōmento. 57.nō consi^{at} de
his rebus.scilz ordine stellarum quantitate motus earū
ꝛ de situ earū ꝛc.nisi in causis quarū esse declaratuz est
in astrologia.verū ēt astronomica dogmata mathemati-
cis insita fundamētis a principijs naturalibus minime
discordātia esse ostendemus.veritas enim sibi omni mo
do attestatur vt Aristotelis auctoritate primo ethicorum
cap^{e}.x°.dixit Auerrois.tertio de anima.cōmēto.5. ¶ Ex
his tamen alius panditur mathematicorū error in natu
ralibus:qr cuz ostendisset Aristoteles scdo celi. textu cō-
menti.15.motuz celi naturalez esse ab oriente in occidens
per meridiem.tunc a primo mobili nō est hic motus ne-
gandus.qd tamen faciunt mathematici: qr illud celum
nō mouetur per meridiem:quod equinnctialez circuluz
suo motu perpetuo describit. aut circulos equinoctiali
equaliter distantes:sed primuz celū apud eos perte me^{m}
equinoctialem describit: ꝛ laterali equidistantem equi-
noctiali.ergo ꝛc̄.volunt tamē ꝙ sufficiat ꝙ per ante mo-
ueatur celum ꝛc̄. In pōne autem nostra si equinoctialez
vis esse verum circulum ille mobilis est:quia quodlibet
punctum maxime spere mo^{r}:qr mouentur poli de qbus
minus videtur.si ipsum vis imobilem.tunc imaginariuz
eum tene. ¶ Contra hanc determinationē ar^{r}.primo.ab
vno motore simplici in eo mobili qd primo mouetur ab

eo non est nisi vnus motus. ergo si in aliquo mobili non est tantū vnus motus simplex: nō est illud p̄mū mobile: sed in stellata sphera sunt tres motus: primus ab oriente in occidens in .24. horis fere: scd̄s ab occidente in oriēs in .36000. annoꝝ vel plus vel minus ſm varias obſeruationes. tertius est accessus ⁊ recessus ad meridiem vel a meridie exēpli gra. in .80. annis vno gradu quoꝝ duos tangūt Aristoteles ⁊ Auerrois scd̄o celi. textu cōmēti .67. ¶ Scd̄o in genere corpoꝝ nō ponit̄ p̄mū esse diuersum ⁊ multiforme: sed stellata sphera est diuersa ⁊ multiformis. ergo ⁊c̄. p3 maior: q2 prius natura in vnoquoq3 genere est vnū mixtis: ⁊ simplex cōpositis. vt .5. metace. textu cōmēti .16. colligi pōt. 29. metace. tex. cō 2. ¶ 3o. ante corp9 p̄cipuās bonitatez multis motib9 dat̄ p̄cipuās eā vno motu. ¶ Quarto correſpōdet p̄me cause p̄mū mobile: ⁊ p̄mus motus. nō aūt duo motus. ¶ Quinto omne qd̄ est i multis per rōnem vnā existēs in illis est in aliquo vno priꝰ illis qd̄ est cā omniū illoꝝ. z°. metaphisice. textu cōmēti .4. sed motus diurnus sup polis mūdi ⁊ motus ab occidente in oriens super polis zodiaci reperiunt̄ eadē rōne in iferioribus, ergo vtercꝫ coꝝ est in vno p̄mo. ergo ante orbem stellatū sunt duo orbes qui sunt cā illoꝝ duorum motuū in inferioribus orbibus, aut saltez est vnus orbis prior qui est p̄ncipium alterius illoꝝ duorum motuum. ¶ Sexto, iudicātes ſm ascēdentia signa in stellata sphera errāt: differt enim satis notabiliter ortus signoꝝ in illis duabus spheris. ¶ Septimo, ſm obseruationes mathematicoꝝ saluatur cōtinue vsq3 in hodiernū diē equalis eleuatio poli artici exēpli gra. super nos Bononie habitātes graduū .44. cū dimidio. g̃ nō mouent̄ poli: aliter tota cosmographia periret. huiꝰ rōnis ōnez ponit Ar. z°. celi. textu cōmēti .14. ponēs polos quiescere. ¶ Tū q2 tempore p̄terito distans aliqua stella ab artico per iz. gradus nūc distat p duos gradus. g̃ polus stellate sphere non est polus sup quo fit motus diurnus. p3 q2 polus super quo fit motus diurnus nō variat̄. vt ex vmbris solis p̄cipit̄. ¶ Octauo. Aristoteles scd̄o celi. textu cōmēti .67. Celuz stellatū est p̄pinquū p° celo ⁊ z° de generatiōe. textu cōmēti .60. ponit̄ motus none sphere. ⁊ i. phe9 metaphisice. mordent̄ pytagorici ponētes decem spheras: solis nouez exītibus manifestis. ⁊ Auerrois .4°. phisicoꝝ. cōmento .45. dubitauit an octaua sphera sit primū mobile: dicens vltimus orbis q̄ habet p̄priū motū diurnū: siue fuerit stellatus siue nō: nō debet habere motū preter diurnuz. ¶ Nono. stellata sphera recipit lumē a sole. ergo ipsa est vilior sole. p3 cōña: q2 ipsa est in po° ad aliquid ad qd̄ sol ē in actu. ¶ Tū q2 sol est p̄ncipiū dandi vitā. vt .iz metace. dixit Auerrois. cōmēto .44. ¶ Tū q2 sol est maximus planetaꝝ. imo maior est stellis fixis: ex magnitudine aūt corporis nobilitas cōuincit̄. est. n. tanq3 rex: cui assistūt cōsiliarij. ¶ Decimo q2 aliq̄ stella fixa nūq3 exiuerit viam solis: ⁊ multe alie sic ōndit varios mot9 in stellata sphera. ¶ Tū q2 saluat̄ motus .8e. per duos circulos in capitib9 Arietis ⁊ Libre descriptos. ¶ Ad p̄mū3 vnico motu ille tres diuersitates saluant̄. q2 .n. motus ab occidēte in oriētem sit distinctus a motu diurno ī cōtra nāim intelligentie est habētis mouere a dextro in sinistrū per ari. iō motum illū nulli celo attribuo: s3 veris polis stellate sphere duos gyros imaginarios describētib9 in .7. vel .8. vl .9. vl 36. millib9 annoꝝ habētes diametrum .9. vl .io. vel aliter graduū: saluat̄ exitus stellaꝝ fixaꝝ ab equatore i meridiē aut septēem. ⁊ posteriorant̄ a locis in qb9 p̄fuerūt: ⁊ sic sit populaº ⁊ rectificatio alicui9 loci: vbi nō prefuerat: aut ecōtra. vt tāgūt Ar. ⁊ Auerrois. z°. metheoꝝ. exm in insule atlantis inundatiōe q̄ vltus hyspanicas Herculis colūnas

olim fuit florētissima ⁊ potētissima. vt Platonis auctoritate cōprobat̄. ¶ Ad zm. si diuersitas ⁊ multiformitas ex multitudine virtutū sit ⁊ stellaꝝ: p̄mitatē infert: ⁊ nō posterioritatē. imo mathematici ēt in p̄mo mobili signa ponūt. ⁊ l3 cor aīalis ob sui p̄mitatē nō poterat oībus virtutibus quaꝝ erat radix ⁊ p̄cipiū esse organū distinctuz. decuit tn̄ celū sui magnitudine amplissimū varijs organis exornari. p̄sertim: q2 nullā etherogeneitatē substantialē includit talis organiʒatio. ⁊ ab effectiue lacteo non lactei distictio: vt nobilissima forma ex multis ptib9 lucē suā diffunderet. ¶ Ad 3m. ɔcessum est stellatā spherā nō pluribus motib9 moueri. ¶ Contra. diuersitates motuū noiant Ar. ⁊ Auerrois motū: vt in fundamētis Auerrois p̄tactū est saltē in planetis: ergo si stellata sphera tres diuersitates motus h3: tres mot9 habet. ¶ Re°. ad nomen ɔtētio est. Et q̄uis tres sint motus diuersitates in stellato: īpossibile est eas diuersitates eē plures mot9: nec eas vnq̄3 noiarūt Aristoteles ⁊ Auerrois motus plures. neq3 ob stellate sphere p̄mitatē: decuit eos motuū pluritatem explicare. ¶ Cōtra. Auerrois .iz. metaphisice. cōto .45. motus latitudinis ⁊ motus lōgitudinis sunt duo numerati. ¶ Re°. illud alioꝝ auctoritate dicit̄. ⁊ non p̄pria: cui auctoritati oppositā sniaz subdit Auerrois. mathematicoꝝ sui tēporis: ponētiū illū motū eē vnū cui dicte diuersitates accidebāt. ¶ Ad q̄rtū. stellati orbis mot9 post ē ⁊ p̄mi nobilis: ⁊ a p̄mo motore: g est p9 cā. ¶ Ad 5m. maior nō est absolute va. vt p3 de spē spāme snis indiduis cōparata. neq3 ex textu allegato elicienda ē: s3 hec vnūqdq3 p̄mor in vnoq3 gñe est cā dispōnuz ɔueniētiū reb9 locatī in illo gñe. vt p3 ex Auerroe ibi. ⁊ istā itēdit ph9s. vt ostēdat rē eē scibilē per sua p̄ncipia. minor ēt p̄ncipalis rōnis supponit motū ab occidēte in oriēs distigui re a motu ab oriēte in occidēs: qd̄ negatū est. iō ɔcedit̄ motū diurnuz: qui sibi identificat motū ab occidēte in oriens: ⁊ mot9 accessus ad septētrionē aut recessus ab eodē: p̄mo mobili inesse: ⁊ p̄mo sibi inesse: ⁊ oīb9 alijs celis: ⁊ inesse ab ipso: et p̄pter ipm. ¶ Ad 6m. dicit Auerrois .iz. metace. cōto .45. Astronoe. hui9 tēporis nihil est in eē: sed est ɔueniēs ɔputationi: nō aē o3 tn̄ calculātes nr̄i tēporis recordari q2 insensibiliū aggregatio fit sensibilis: iō op3 radices tabulaꝝ variare qbus limitatis loca planetaꝝ: ⁊ ɔiunctiōes eoꝝ talr habent̄ q2 iudicia sup eis fundata va sunt. si aūt iudicaret astronom9. ſm ort9 signoꝝ imaginate sphere supra stellatā ſm q2 ortus signoꝝ in ea nō ɔuenit ortui signoꝝ stellate sphere: erraret. vbi bn̄ iudicaret ſm ort9 signoꝝ stellate sphere. ¶ Ad 7m. pro calculādis motib9 corpoꝝ celestiū op3 astronomū habere aliq̄d regulare p̄cise ei notū sup q̄ fundatas radices. ⁊ ita imaginat̄ sperā que in .24. horis equinoctialis p̄cise reuolutionē integrā ⁊ ɔpletam faceret: ⁊ huius sphere polos conat̄ situare inuenta maxia solis eleuatiōe: vt hic ad p̄mū punctū cancri circa .14m. iunij que est .69. graduū: ex minima gnomonis vmbra a sole in meridie excita p̄cipit̄: ⁊ inuēta maxia declinatione: vt hic ad p̄mū punctū capri. circa .izm. decēbris que est graduū .zz. in medio eq̄distanti a maxia eleuatiōe ⁊ maxia depressione: qd̄ est graduū .23. ⁊ minutoꝝ .30. et sup istū polum fixū ⁊ stabilē dicunt moueri primū celuz diurne: sed astronomis ⁊ cosmographis regulandis sufficit q2 ipsi hanc imaginatā spherā in mente habeant: ⁊ nō op3 eā esse realē. quēadmodū medicū decet temperatissimā ɔplexionē humanā in mente habere ipsius regularitatem in graduandis discritis cōplexiōibus: medicinis: et dictis: quā tn̄ fatentur medicoꝝ primi nō reperibilem in rerum natura: aut per instans tantū p̄manere: vt in tractatu de tyriacha tangit Auerrois. Nec illud ab eoꝝ do-

ctrina est abyciendum vt extraneū. cum motus medios
soliti sint imaginari quibus in inueniēdis veris planetaꝝ
locis regulentur. ❡ Nō igit̄ inuēta eleuatiōe poli imagi
nati sphere solis super horizonte inueniunt̄ poli veri p̄mi
mobilis: q2 nō opz polum imaginatū sphere solis directe
supponi polo vō p̄mi mobilis: neqȝ imaginato. imo ꝓba
bile est: ꝛ si in eternū reuolueret̄ celū: q2 tñ semel ꝛ in in
stāti ꝯtigit ꝯtigit aut ꝯtiget dicta suppositio. ❡ Ad dictū
Aristotelis videt Auerrois ibi poli quiescūt geoᵉ. ꝛ non
vere. iō cū3 poli stellate sphere faciant gyꝝ. quēadmodū
in medio illius imaginamur punctū aut polum quiescere:
ꝛ sic ꝓpter motū poli veri p̄mi mobilis apparet stella3 fi
xam accessisse ad punctū qd imaginabat̄ esse polus mun
di. ꝛ sic negatur suppositū ibi. sc3 dari punctum in sphera
altiori q̄ sit stellata sphera. ❡ Ad octauū nō habet̄ illud
in trāslatione nostra: ꝛ innuit Auerrois trāslationē haben
tem illud nō esse bonā. ꝛ q2 sic sit: ostēdit textus sequēs. sc3
cōmenti. 68. ❡ Aliter soluit̄ in primo opere non variato
textu. scilicet Aristotelē loq̄ s̄m opionē3 babylonicorū. ꝛ
est solutio Auerrois ibi. ❡ Aut 3ᵒ. dic cōnumerari sphe
ram actiuoꝝ ꝛ passiuoꝝ. s̄m enim celū ipsa circumducit̄:
ad minus s̄m tria elemēta. Auerrois aūt. 4ᵒ. phisicoru3.
nō dixit illud: q2 dubitaret qd sepissime asseruerat. vt p3
ex cōmēto. 43. eiusdē quarti. asserente stellatā spherā nō
esse contentā: q2 est corpus maximū: sed vtit̄ illo modo
loquēdi quasi in iuuene: l3 esset discordia qd est illud qd ē
primū celum. tñ nō est nec esse debet discordia in hoc: an
p̄mo celo ꝯueniat motus diurnus ꝓpriē. imo certu3 esse
debet tñ illū p̄mo mobili ꝯuenire. ❡ Ad nonū ꝯcessum
est stellas ex se lucem habere. ꝛ l3 ipse aliquale3 diapha
neitatem habētes aliquale lumē a sole reciperēt: negat̄
ꝯsequētia inferens solē esse nobiliore3 eis simpliciter: q2
oritur nobilitas simpliciter in cōpositis ex materia ꝛ for
ma: ex forme perfectione: ꝛ materie: que maior est in ma
xima sphera q̄ in solari. Sola aūt luna: que ē similis ter
re scdo celi. cōmēto. 49. ꝛ pluries alibi: q2 densa est ꝛ opa
ca vt verbis vtar Auerrois scdo celi. cōmento. 32. ꝓpter
defectū luminis in se lumen suū euidētius a sole recipit. ꝛ
etiā sole ignobilior est. ❡ Et si dicat̄ aliorum celoꝝ mo
tus per motu3 solis regulari. ❡ R̄ndeo solis motus re
gula est quo ad nos: q2 eius motus est nobis notior ꝛ eui
dentior potēs nos ducere in cognitionē motuū latentio
rum: sed solis motꝰ nō est notius simpliciter. neqȝ mensu
ra simplr: sed p̄mo motui esse mensurā simplr ꝯuenit: et
p̄mā. vt p3. 5ᵒ. metaᵉ. textu ꝯᵗ. 16. ꝛ. 10. metaᵉ. tex. ꝯᵒ 4ᵗ. q2
velocissimꝰ est ꝛ in minimo tēpore factꝰ: ꝛ scdo celi. textu
ꝯᵒ. 28. hinc est q2 vulgus accepit tēpꝰ a motu solis aut lu
ne: tanq̄ a sibi notiori ꝛ hoībus cōi diuersoꝝ climatum.
❡ Error est aūt mathematicoꝝ in nālibus: ponere sole3
in medio tanq̄ regē aut cor. q2 ꝓportionale cordi aīalis
corruptibilis est primū celū in non corruptibili animali.
vt p3 supra. dixit aūt Auerrois illud dictū. scilicet solem
dare vitā esse de mente antiquoꝝ: nō autem philosophi.
❡ Ad cōfirmationē. ordo celoꝝ est s̄m magnitudinē or
biū: q2 ꝯtinens est nobilius ꝯtēto simplici: ꝛ nō s̄3 ordinē
magnitudinis stellaꝝ: ꝛ ordini celoꝝ ex magnitudie eoꝝ
ꝓportionat̄ influxus eoꝝ in inferioribus. q2 s̄m ptolo
meū in fine quarti quadripartiti effectus saturni ad vlia
loca ꝛ tēpora aptant̄: Jouis ad annos: martis solis vene
ris ꝛ mercurij ad mēses. Lune vō ad dies. An autē ratio
mathematicoꝝ ꝓbās solē esse maiore3 stella fixa sit effi
cax: nō curo. pro nūc sufficiat q2 ꝯclusionē concessit Auer
rois scdo celi. cōmēto. 42. sol est maximus stellarū: ꝛ dē
sior: ꝛ magis luminosus ꝛc̄. ❡ Ad 10ᵐ. negatur assumptū
sufficit enim vnus cū diuersitate sua. ❡ De erraticis aūt

teneo q2 nulli planetaꝝ multa corpora: nisi forte ptiolia:
in potentia: ꝛ ꝯtinua: subseruiunt. ❡ Scdo. nulli planete
duo motus rᵉ distincti insunt. ꝛ tunc efficacior est pro no
bis ratio ptolomei q2 natura nihil facit frustra. qua vtit̄
Auerrois. 12. metaphisice. cōmēto. 45. ostēdēs ex plurali
tate motuū celestiū: nō concludendā esse mobiliū plura
litatem. ideo natura potēs diuersitates oēs motus: quas
intendit in stella: vno celo tñ: ꝛ vno motu tantū implere.
tūc nō pluribus celis aut pluribus motibus rᵉ distinctis
vtetur. aliter ociose operaret̄ natura. vt dixit Auerrois.
p̄mo phisicoꝝ. cōmēto. 50. ❡ Cuilibet igit̄ planete tantu3
vnus motus ꝯuenit: secūdario tñ q2 ratione stellate sphe
re: ꝛ hunc motū dicimus esse ab oriente in occidens per
meridiē. sequunt̄ enim alij celi stellatam spheram in illo
motu: ꝛ in diuersitatibus illius motus. l3 cū aliqua inter
se speciali differentia: que ex intelligentijs planetaꝝ ortū
habet p̄mā intelligentiā diuersimode intelligentibꝰ. Est
enim prima intelligentia intellecta primū motus princi
piū naturaliter sequētis ad illam in illo orbe: cuius ē for
ma intelligētia primā intelligens: ꝛ s̄m q2 perfectior est
intelligentia planete: perfectius intelligit ipsa primā in
telligentiā. ꝛ sic prima intelligētia velociorē motu3 cau
sat in orbē planete. ꝛ sic suo ꝓprio motui magis similem
in scdo orbe q̄ in tertio: ꝛ in tertio q̄ in quarto ꝛc̄. ꝛ sic
ad saturni motū causandu3 due intelligentie effectiue cō
currunt. ꝛ ambe finalr. prima est vniuersale efficiens: et
remotu3: ꝛ finis resolutissimus. ꝛ intelligentia saturni est
efficiens particulare aliquo modo: ꝛ propinquū: ꝛ finis
resolubilis in altiorem finem. ꝛ sic eundem motum est
apta prima intelligentia principiare in esse intentionali
ꝛ cognito: qualem ipsa principiat in esse reali: dūmodo cō
moueat principiū particulare motiuū illo motu: quia igi
tur intellectus possibilis non est principium particulare
motiuu3 illo motu. ideo q̄uis intelligatur deus ab intel
lectu possibili ꝛ homine felici: tamen illu3 motū nō prin
cipiat deus in homine. ❡ Sed missa hec faciamus ad
horā ad propositum primum reuertentes: vnde discessi
mus. Saturnus apparet moueri ab occidente in oriens:
quia in 30ᵗᵃ. annis fere facit vnā reuolutionem minus q̄ Theorica Saturni.
faceret: si in. 24. horis equinoctialis cōpleret circulatio
nem. Nature enim ꝛ consonū ꝛ decens post velocissimū
motum alium non ita velocem: ceteris tamen inferiori
ribus velociorem ordinare: oportuit tamen tardiorem
esse ꝛ motu3 ꝛ circuitionem inferiorem: vt cū vnoquoqȝ
signo: ꝛ etiam planeta superiori: si quis esset: coniungi pos
sit: ad varios effectus in his inferioribus faciendos: ꝛ fa
ctos conseruandos. si enim esset eque velox eorum cir
cuitio: nō fierent noue magne coniunctiones neqȝ velo
cior poterat esse inferioru3 stellaru3 circuitio circuitioni
bus superioꝝ: propter dependētiam effiᵗᵉ inferiorem cir
cuitionem ab effiᶜᵉ superiorem circuitionem: quia nō est
mouens vniuersale motiuū velociori circuitione: vel cir
culatione non curo. (voluntaria ꝛ. n. est illoru3 termino
rum varia acceptio:) q̄ velox sit circuitio primi orbis.
ergo nullum agens particulare potest velocius circuire
agente vniuersali. patet consequentia: quia aliter faceret
inferior intelligentia aliquam velocitatem circuitionis
ad quā superior concurrere non posset. ❡ De velocitate
autem motus. q̄ impossibile est intelligentiam inferiorē
supra primam oriri: tam impossibile est intelligentiam
inferiorem velocius mouere q̄ prima. Astronomo autē
satis esse debet scire saturnum morari in vnoquoque si
gno per duos annos cū dimidio fere: nō curando an hoc
sit per motum realiter contradistinctum motui ab orien
te in occidens: aut propter diuersitatem in motu. nascen

tem ex hoc q non tantum angulum describit Saturnus circa axem aut centrũ in tanto tẽpore. sicut describit stellata sphera. hoc enim est metas astronomi transcẽdere. ¶ Queadmodũ aũt poli veri stellate sphere in magno tẽpore gyros describũt: vnũ in meridie: reliquũ in septẽtrione. ita etiã poli v̄i sup quos saturnus mouetur gyros duos describũt: vnũ in meridie: alteꝝ in septẽtrione. i minori tñ tẽpore gyros suos facit saturnus q̃ stellata sphera. q̃titatẽ aũt diametri sphere quã facit saturnus obseruet mathematicus cũ instrumẽtis suis an sit. 52. graduũ. ꝛ an in. 59. annis reuertat̃ cũ omni sua diuersitate. maximas aũt periodicatiões obseruet qs põt. ꝛ sic pꝫ tres diuersitates reptas in stellata sphera in saturno reperiri: ꝛ non plures. lꝫ differẽter: q̄ motus circularis: qui est circuitio tardior q̃ si fieret in. 24. horis eqnoctialibus est tardior circuitio in Saturno q̃ in stellato: q̄ cuꝫ quacũqꝫ stella fixa oriẽs saturnus posteri⁹ occidit. nisi retrogradus fuerit aut in termino retrogradatiõis. ¶ Et sci͂ᵐ. vt ꝑdixi q pars nobilior celi est stella. scd̃o celi. cõmẽto. 41. ps autẽ principalior orbis vbi est intelligẽtia fm Ar. 8. phisicoꝝ. textu cõmẽti. 84. est circũferẽtia sphere: q̄ illi⁹ ibi maxima viget opatio. si igit̃ erit aliqua circũferẽtie pars nobilior alijs: in ea maxie vigebit opatio. ꝛ in ea p̃ncipali⁹ forma reperiet̃. ideo in circũferẽtia celi ponim⁹ stellã ꝛ intelligẽtiã p̃ncipaliter. sicut aĩalis corruptibilis aĩaꝫ ponim⁹ in corde aut ꝓportionali. ꝛ sic eq̃liter a suis veris polis opꝫ stellã esse distãtẽ. ideo si inequales declinatiões mathematicus inuenerit in planetis: in aliã cãm reducat q̃ in distãtiã stelle a polis veris sui orbis inequalẽ. ¶ Cõsideret etiã astronomus: an melius saluentur apparẽtie: si spire: aut circuitiões: quas poli speraꝝ describunt: circa imaginatũ axem zodiaci: aut equatoris: aptãde sint. Sꝫ missa hec faciamus. ¶ Magnũ igit̃ fundamentũ nostꝝ in recedẽdo ab opione mathematicoꝝ est: q̄ mathematici cãm motus celestis ingrunt extrinsecã a corpore celesti: ꝛ corpus querũt extrinsecũ datiuũ mot⁹ stelle. ꝛ sic celos rapi ↄcedũt. nos autẽ scimus opiones philosophorum in hoc q motus celi est naturalis. p̃mo celi. textu cõmẽti. 15. q̄ violẽta citissime corrupta sunt. ꝛ q̄ localis est: hic motus p̃ncipiat̃ effectiue a natura corporis non assistente sic q nõ informet. Corpus aũt celeste simplex est ꝛ animatũ. ideo motus a natura illius corporis p̃ncipiatus: ab anima que est intelligẽtia causat̃ effectiue. iõ ponimus motuũ celestiũ colligantiam: ꝛ animaliũ celestiũ cõplantationẽ esse ex animaꝝ celi cõnexione ꝛ insertiõe: qua posterior intelligentia per formalẽ ꝛ intrinsecã vnionem prioris cum ea priorem intelligẽtiam amat ꝛ intelligit. ꝛ hec colligantia formarũ causa est illius ligatiõis corporalis: quã tangit philosophus scd̃o celi. textu cõmenti. 70. in multis speris vltima sphera in fixa fertur. ꝛ quã dixit Auerrois intelligẽdam esse in motu ꝛ consequẽtia ꝛc. ꝛ hec est colligantia spiritualis de qua Auerrois scd̃o celi cõmento. 71. mundus est ligatus potentia spirituali diuisa in sui toto: q̄ intellectus in partibus orbis diuisus ẽ: q̄ alteri ꝛ alteri orbi alia ꝛ alia intelligẽtia distributa ẽ. ¶ Differentia tamen est inter esse reꝝ materialiũ in intellectu ꝛ esse in intellectu rerum abstractaꝝ: q̄ res materiales in suo esse intẽtionali nõ sunt principiũ operationũ earũ: quaꝝ sunt p̃ncipiũ in esse reali. nõ. n. medicus eger: q̃uis sanitatẽ concipiat aut optet: sanis operat̃ operationibus: qualibus sanũ animal operat̃. vt dixerunt Aristo. ꝛ Auerrois. 12. metaphisice. textu ꝛ cõmẽto. 23. lꝫ aliquaꝫ operationẽ. principiet sanitas in esse intentionali: quia ad sanitatẽ in esse reali infirmo acquirendã mouet sanitas intentionalis medici cũ appetitu effectiue ↄcurrẽs ad op⁹: vt septimo metaphisice. colligit̃ ↄmẽto. 23. ꝛ alibi: sed in reb⁹ abstractis ipse in esse intẽtionali sunt p̃ncipiũ talium operationũ: quaꝝ sunt inesse reali origo. ideo cũ recipiũt̃ intelligẽtie in aliquo intellectu potẽte exequi operatiões tales: tũc ipse intelligẽtie sunt cause remote illarũ operationũ. ꝛ intellect⁹ recipiẽs est cã ꝓpinqua. hic elice secretũ secretoꝝ: qũo põt hõ mirabilibus ꝛ diuinis operatiõibus operari. ideo sicut ꝑdixi cũ a 2ᵃ intelligẽtia intelligitur p̃ma que apta est celũ localiter mouere: tũc p̃me intelligẽtia est cã remota ꝛ principalis motus factis 2ᵃ intelligentia. ꝛ 2ᵃ intelligẽtia est efficiẽs ꝓpinquũ illius motus. ideo dat scd̃a intelligẽtia suo motui velocitatẽ: cui prima dat ↄditiones motus appropriati p̃me. scꝫ eternitatẽ: esse ab oriente per meridiẽ. vt tangit Auerrois de substantia orbis. capite quarto. ¶ Ex quo patet deũ esse cãꝫ effectiuã ꝛ finalẽ cuiuslibet motus celi: sed primi motus solum ipse est efficiens: ꝛ solũ ipse est finis. alioꝝ aũt celi motuũ. Deus est cã efficiẽs remota ꝛ finis vltimus. intendũt eni alie intelligẽtie assimilari p̃mo. 8ᵒ phisicoꝝ. cõmẽto. 81. ꝛ scd̃o celi. cõmẽto. 64. ꝛ 12. metaphisice. cõmẽto. 37. ꝛ alia intelligẽtia est eiusdem motus efficiens propinquũ: ꝛ finis nõ vltimus. ¶ Et tũc patet q̃ elegãter dixerit Auerrois. 12. metaphisice. cõmẽto. 55. si sanitas nõ esset in subiecto sicut est de p̃mo p̃ncipio: tunc ipsa moueret vtroqꝫ modo: scilicet finaliter: ꝛ effectiue. qd̃ tamẽ nõ facit sanitas: q̄ lꝫ ipsa sit cã effectiua: ipsa tamẽ nõ est finis inesse intentionali: sed reali: in quo esse appetitur ꝓpter opatiões bonas: quas in esse reali efficit: quas in esse intẽtionali facere nõ põt. ¶ Patet etiã motuũ celestiũ catenationeꝫ esse nobilissimã: ꝛ naturalissimaꝫ: sine corporeis ligamẽtis: sine raptu: sine violẽtia: a principio vitali naturaliter ligante corpora mobilia: ꝛ ea ex desiderio rationali mouente. vt scd̃o celi. cõmẽto. 58. ꝛ tertio de anima. textu et cõmento. 57. clare colligitur. hec per principia p̃mo operi inserta: ꝛ multis infra deducẽdis firmissime roborant̃. ¶ Ex quo patet q̃ bene dixit Auerrois scd̃o celi. textu cõmenti. 71. in translatione arabica. q primus orbis mouet alios. ¶ Et q crescẽte resi͂ˢ celi erratici ob crementum stelle: aut magnitudinis celi. ꝛ etiã ob multitudineꝫ numeri stellaruꝫ: tunc tardaretur aut auferretur motus celi erratici: quod dictum non videtur veruꝫ: nisi effectiue moueat orbis primus erraticos orbes: ꝛ a proportiõe finita. Modus igitur: quo orbis stellatus effectiue mouet erraticos est: q̄ forma substantialis orbis stellati celos erraticos effectiue mouet. vt dixit Auerrois i destructione destructionuꝫ disputatione tertia. dubio. 18. omnia corpora celestia in diuino motu mouentur ab vno motore. scilicet motore orbis stellarum fixarum. ¶ Juppiter autem suo motu qui ab oriente in occidens est: stellatam spheram sequitur: tardius tamen circuendo q̃ ipsa: ꝛ q̃ Saturnus: sic q in. 12. annis vnicuiqꝫ signo semel cõiungitur: ꝛ sic stellata sphera in vnoquoqꝫ anno Iouem preuenit per vnum signum: ꝛ sic in vnoquoqꝫ signo moratur Juppiter per annum. sphere autem Iouis veri poli suo motu spiram describũt. circa imaginatum punctuꝫ gratia exempli equinoctialis polum. Quantus autẽ sit hic imaginatus circulus: ꝛ quanta illius diameter et. in quanto tempore describatur: quem ventum mouet. ꝛ sic de alijs multis in hoc celo ꝛ in consequentibus: mathematicis dimittimus speculandum. ¶ Mars autem stellatam spheram sequitur ab ortu per meridiem ad occasum. ꝛ in minori tempore q̃ sint duo anni signis. 12. zodiaci coniungitur. ꝛ sic ferre in. 60. diebus ꝛ horis. 21. preuenit stellata sphera Martem per vnum signum. ꝛ hoc modo apparet martem facere circulationẽ vnam ab oc-

Theorica iouis.

Theorica martis

cidente in oriens in duobus annis. Describūt aūt poli ei⁹
Theorica solis. veri imaginatū circulū ⁊c. ⁋ Solem aūt sequētez ab or
tu in occasum stellatā spherā in. 365. diebus ⁊ vna 4ᵗᵃ fe-
re. preuenit octaua sphera in vna reuolutiōe diurna. q̄to
autē minus q̄ quarta dixit ptolome⁹ 3ᵒ almagesti. signa-
ri non posse sine errore: sic tñ per. xl. minuta minus q̄ q̄r-
ta. solis autē veri poli circa imaginatū polū equinoctialis
vel zodiaci gir͡ꝫ describūt: cui⁹ semidiameter est q̄ntitas
declinationis solis ab equinoctiali: ⁊ sic est in alijs: si eq̄-
lem hinc inde habuerint declinationē. ⁋ Uenus sequit̄
Theorica veneris. in motu stellatū globu͡ꝫ: ⁊ in tempore parū minore q̄ sit
annus: p̄uenit̄ a stellata per vnā circulationē diurnam.
Ex quo sequit̄ apparētia qua iudicant mathematici ipa͡ꝫ
moueri ab occidēte in oriens ⁊c. cuius verus polus circa
punctū imaginariū describit spirā imaginatā ⁊c. An aūt
venus ⁊ mercurius supra solē locāda sunt: cū nō eclipsent
ipsu͡ꝫ. ⁋ R̄ndet ptolomeus nona almagesti. se non po-
tuisse discernere an supra sint vel infra. neque sequit̄. non
eclipsant sole͡ꝫ: ergo supra sunt: q̄r stat illa nūq̄ diametra-
liter interponi soli ⁊ oculis nostris. sicut lunā sepe contin
git nō obscurare solē: q̄uis soli coniungat̄. ⁋ P̄. nullius
stelle habentis diuersitatē sensibilē longitudo sumit̄ cū
videt̄ ⁊c. vbi nota q̄ l͡ꝫ ptolomeus neget consequentiam
que de forma nō val͡ꝫ. tñ ipse 3ᵒ almagesti. capitulo p̄mo:
cōcedit Mercuriū ⁊ venerē cadere super eadē linea inter
solē ⁊ oculū nostrū. ⁊ demōstrat q̄ necesse est sic esse. ⁊ ce
ter ibidem. ⁊ sic videt̄ cōtradictio in dictis ptolomei: in
hoc an venus ⁊ mercurius cadant in eodē epipodo cum
sole ⁊c. ⁋ Dicamus igit̄ q̄ infra solem sunt. venus enim
in 344. diebus vnā circulationē minus facit q̄ stellata
sphera: ⁊ sic in vno signo morat̄ diebus 28. ⁊ 16. horis: in q̄
sol morat̄ 30. diebus ⁊ horis 10. fere. ⁋ Q̄r autem solem
nō eclipsent: oculis nostris ⁊ soli intercadentia: ex eoru͡ꝫ
luminositate est: ⁊ sic nō remanet obscurū. quēadmodū
lumen lucerne inter oculū ⁊ ignis flāma͡ꝫ apparet pars
ignis. neq͡ꝫ habentia sunt eorū lumen principale a sole: q̄r
eodē modo lucent: siue propinqua sint solē: siue remota.
neq͡ꝫ etiā in eis lumen arcuatur. neq͡ꝫ eorū pars obscura
apparet. ⁋ Secūda causa pōt esse ex eorū diaphaneita
te: nō prohibente solares radios ad nos venire: non eni͡ꝫ
sunt eorū corpora opaca: vt lune corpus. ⁋ Tertia cā ex
paruitate corporis eorū est. nō enim quantitatem: ⁊ solis
splendorē possunt nobis occultare: ⁊ cu͡ꝫ hac causa nit̄
Auerrois in almagesto paliare dicta ptolomei ⁊ addit.
Cum eclipsauerit luna solē per tantā sui corporis quanti
tatē: quanta est Ueneris aut Mercurij corporis quanti
tas: tunc solis ecclipsis nō erit visibilis. ideo non possunt
illi duo planete solē eclipsare: supple sēsibiliter. ⁋ Quar
ta causa est eorū distantia a terra: promouens conū vm-
bre illoru͡ꝫ corporum in aere perdi aut terminari: ⁊ non
vsq͡ꝫ ad terrā peruenire: saltem habitatā: nō prohibet igi-
tur ratio inducta de non eclipsando Sole: quin venus ⁊
Mercurius infra solē esse possint. imo si possemus vide-
re Solem ⁊ Uenerem simul oriētia: videremus etiā so-
lem prius occidere. ide͡ꝫ de Sole ⁊ Uenere respectu stel
le fixe: q̄ preueniret stella Solem per minore͡ꝫ distanti-
am q̄ venerem: dempta tamen arcus diei. inequalitate
Theorica mercurij. cum arcu noctis. ⁋ Mercurius aute͡ꝫ sequitur stellatā
spheram ab oriente versus occidens circuendo per me-
ridiem. sic q̄ in. 335. diebus duodecim signa zodiaci dis-
currit. ⁊ sic in vnoquoq͡ꝫ signo moratur diebus 27. ⁊ ho-
ris 22. ⁊ gyrum facit eius verus polus ⁊c. ⁋ Huic ordi-
ni planetaru͡ꝫ cōformatur experientia per exquisita in-
strumenta diuersitatis aspectus accipienda simul tēpo-
re in diuersis locis latitudine multū distantibus. ⁊ appa-

rebit diuersitas aspectus sensibilior in Uenere q̄ in So
le possit rationabiliter conjecturari. ⁊ in Mercurio sensi
bilior q̄ in Uenere. ⁋ Ex hoc apparet nō oportere dice
re Aristotelē opinari opposito modo ptolomeo. vt dixit
Auerrois scd̄o celi. cōmento 58. argumentū enim philoso
phi scd̄o celi. textu cōmenti 60. stat in hoc. sol ⁊ luna: quo-
rum vnū est in medio planetarū: alteru͡ꝫ vero est in infimū
paucioribus motibus mouētur q̄ alij. ergo nō est ordo
in recessu a primo aut appropinquatione p̄mo celo scd̄m
motū multitudinē aut paucitatē: s͡ꝫ pro auctoritate Auer
rois stat q̄ sic imaginari potuerit Aristoteles ⁊c. Ordo
igitur celorū: in quo nō discordāt Aristoteles ⁊ Auerrois
scd̄m ordinē quantitatis corporū: ⁊ velocitatis motuu͡ꝫ:
⁊ etiam velocitatis circuitionu͡ꝫ: facillime saluatur. An
autē Mercurius bis in anno circuat suo vero polo circa
polū eq̄toris aut zodaici astronomus ingrat: vt exq̄site ⁊
in particulari no^{tum} habeat eo͡ꝝ que ad ipsum spectant.
⁋ Luna stellatā spheram sequitur ab oriēte in occidēs:
sic tamē tarde circuit q̄ stellata sphera ipsa͡ꝫ in mense p̄- Theorica lune.
uenit per vnā circuitionē. ⁊ sic in 29. diebus 12. signa per-
agrat. ⁊ sic in vnoquoq͡ꝫ signo morat̄ per duos dies cum
dimidio fere. ⁊ q̄r exitus eius ab equinoctiali ⁊ ab eclipti
ca est magnus. ideo magnū valde describunt imaginatū
circulū poli eius veri circa polum imaginatū primi mo-
bilis. An autem ventū moueat occidentalē. An in aquis
operetur. An in mense eius imaginatus polus gyrum de-
scribat. ⁊ huiusmodi multa negocij est alterius ingrere.
⁋ Ex quo patet q̄ eleganter dicit philosophus p̄mo me-
theoru͡ꝫ. lunam in motu suo valde tarda͡ꝫ: q̄r in motu ei⁹
circuitionis ab oriente in occidens: quē habet: ⁊ nō aliu͡ꝫ
verum motu͡ꝫ: ceteris tardior est. vbi a mathematicis in
motu ab occidente in oriens: quē circuitionē appellant: q̄
circulū signorū pertransit: ceteris velocior diceret̄. et in
motu latitudinali nō est ceteris minus exiens. istis igit̄
gyris potius spiralibus q̄ speralibus a veris polis sphe-
rarum imaginarie descriptis: apparentiu͡ꝫ rationes red-
dunt̄: nō cōtradicendo philosophie naturali. Quos dicit
Auerrois scd̄o celi. cōmēto 49. esse dictos ab Aristotele. ⁊
hos vocauit Auerrois motus lembab vel leulebic. i. spi-
rales non terminati in eodē puncto a quo incipiunt: sed
iuxta illud in alio: vt tetigit Auerrois scd̄o celi. cōmento
35. ⁊ 12. metaphisice. cōmento 45. ⁊ 47. ⁋ Themistius
q̄z sup h̄ testat̄ solē in solstitijs hyemalib⁹ ⁊ estiualib⁹ nō
in eodē puncto oriri ⁊c. ⁋ Contra. multis vijs arguit̄. pri
mo ostēdendo in doc⁹ philosophi multiplicandos eē mo
tus in eadem stella. ⁊ p̄mo per Auerroi͡ꝫ. 12. metaphisice
cōmēto 44. Comprehēsu͡ꝫ est sensu. q̄ stelle erratice ha
bent plures motus: vt p͡ꝫ aliquātulū instructo in mathe
maticis. idē 2ᵒ celi. textu ⁊ cōmēto 16. 53. 62. ⁊ 3ᵒ de anima
cōmēto 57. Qui autē sint isti motus: specificat Auerrois
octauo phisico͡ꝝ cōmento 52. orbes erraticorum mouen
tur motu diurno. ⁊ motu proprio. ⁋ Tum etiā 12. meta-
phisice cōmēto 37. iō planete habēt motū duplicē. ⁋ Du
bitatio etiā aristotelica est scd̄o celi. textu cōⁿ 70. q̄re soli ⁊
lune pauci mot⁹ cōueniunt: ⁊ tñ intermedijs ⁊ supioribus
plures. ⁋ Scd̄o ipossibile est vnū motū eē velociorē se
ipo. Est aūt mot⁹ vni⁹ stelle velocior altero eiusdē. 12. meta
phisice. cōᵒ 37. vl̄us p̄ⁿ mouet̄ omne celū motu velociori
motib⁹ p̄prijs vniculq͡ꝫ eo͡ꝝ. ⁋ 3ᵒ q̄ñcūq͡ꝫ aliq̄ cōponunt̄
illa plura sūt. pluralitas. n. est nā prior cōpōne. aliter nō op
poneret̄ simplicitas cōpositiōi: s͡ꝫ mot⁹ celestes vni⁹ stel-
le cōponunt̄: q̄r scd̄o celi textu ⁊ cōᵒ 35. in erraticis non est
vnus motus: sed plures qui cōgregant̄ ad mouendū stel-
lam. ⁊ 12 metaphisice cōmēto 44. op͡ꝫ vt motus celestis:
qui aliq̄ñ velocior est ⁊ aliq̄ñ tardior: sit cōposit⁹ ex pluri-

bus motibus: aut sint sibi orbes excentrici. Utrūq3 autez
negatū est. In eodē etiā cōmento paruz supra isti motus
fm rationē ⁊ nām sunt cōpositi. ¶ Tū q2 .12. metaphysi-
ce. cōmēto. 47. impossibile est vt motus eiusdez stelle sit
velox ⁊ tardus simul nisi sit cōposit⁹ ex motib⁹. ¶ Quar
to .12. metaphysice ⁊ cōmento. 44. Tripliciter motus ce
lestiū cōprehendit̄. s. a vulgo visu: aliis nō nisi instrumē
tis ⁊ cōsiderationibus: ⁊ hoꝝ quidā longissimis tēporib⁹:
quidā vero paruis. Tertius vero ratione: q2 stellaꝝ mo-
tus errantiū inuenit̄ quādoq3 velocior: quādoq3 tardior:
quandoq3 retrogradus: ⁊ q2 eoꝝ motus debet esse regu-
laris: oportet addere in motib⁹ ad reducendū ad regula-
ritatē. Cū igitur nō pones motū in celo nisi vulgo cōpre-
hensuz: ab Aristotele ab Auerroe ⁊ ab astronomis simul
recedis. ¶ Quinto. motus idē in contrarias partes esse
non pōt. Stelle aūt eiusdē sic possunt esse motus: q2 scdo
celi. cōmento. 43. 58. 63. 69. 70. stelle erratice habēt duos
motus. s. ex oriēte in occidēs: ⁊ ex occidente in oriens: ⁊ in
destructione destructionū Auerrois de nā illoꝝ orbium
est q motueant̄ in contrariā partē. ¶ Tū etiā nisi cōtra
ferret̄ orbis superior inferiori: sed oēs orbes in eādez po-
sitionis differentiā circūducerent̄: orbes celestes secū ter
rā reuoluerent: qd̄ est impossibile. Nō enim haberet celū
aliquod quiescens circa qd̄ circularet. ¶ Sexto. impos-
sibile est vnū motū circularem fieri super diuersis polis.
Fiunt autē motus erraticoꝝ super diuersis polis: vt .12.
metaphysice. cōmento. 45. testatur Auerrois. Astrologia
vera que est super fundamēta nālia fundata est apud me
sup motū eiusdē orbis ⁊ polos duos diuersos aut plures:
fm q conuenit apparentibus. ergo non potest esse q fiat
vnus mot⁹ ab oriente ⁊ ab occidēte in oriens ⁊ occidens.
¶ Tū etiā .12. metaphysice. cōmento. 47. motus celoꝝ
sunt super polis diuersis. ¶ Septimo. impossibile est vni
motui duo dextra assignare. Impossibile est. n. vnū motū
ex duobus terminis oppositis incipere. sed motibus eius-
dē stelle duo dextra assignantur. scdo celi. textu. cōmenti
16. Oriens est dextrū prime sphere: s3 occidens est dextꝝ
planetaꝝ. sed motus prime sphere in planetis reperitur.
ergo suū dextrū saluat in eis: ⁊ propriū retinet alius mo-
tus. ergo ⁊c̄. ¶ Ad primū mathematicus in inueniendis
stellaꝝ locis: motū ab oriente suppositū tanq̄ regulā ac-
cipit: a quo demit motū ab occidente. ideo motus plures
concedit. ¶ Istis superuenientes philosophus ⁊ Auerro-
is: fm regulā Aristotelis secundo topicoꝝ. capite sexto. lo
quuntur vt plures: ⁊ sapiunt vt pauci. ⁊ vt philosophi: nō
habentes curā de nominibus: vbi de re constet. Neq3. n.
aduertere habet mathematicus neq3 pōt: an motu vel di
uersitate mot⁹ sit planeta in loco inuento: q2 sensu ⁊ astro
nomicis instrumentis vtendū est in certificandis stellaꝝ
locis ⁊ motibus: vt dixit Auerrois .12. metaphysice. cōmē
to. 44. quibus inter motū ⁊ motus diuersitatē differen-
tia nequit perpendi. Unitatē aūt motus scit philosophus
ex vnitate motoris: mobilis: temporis ⁊c̄. ⁊ ꝓpter hoc ali
quando dixerunt philosophi motus plures: nō absolute:
sed congregatos in vnū. s. motū: ⁊ subiectū. ¶ Aliquādo
vero dixerunt illos motus cōponi: que autē cōponuntur
ad vnitatē veniunt. Est igitur vnius celi motus vnus nu
mero cū diuersitate quadā. Tales autē motus diuersita
tes stare posse cū idemptitate numerali motus clare ostē
dit Auerrois: ⁊ tenet de stellata sphera. Ego autez conse-
quenter explico idem contingere in erraticis. sunt igitur
motus vnius celi plures ratione: sed in re ⁊ natura plura-
litas est in motus diuersitatibus: cū vnitate tamen mo-
tus numerali. ¶ Ad secundū. motū vnū esse velocez vel
tardū intelligi pōt vel in cōparatione ad propriū circulū

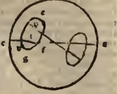
vel ad aliū: si ad aliū circulū exteriorē: conceditur vnum
motum esse aliquādo velociorē q̄ prius: q̄uis velocitas
eius nō creuerit neq3 decreuerit. ⁊ hoc propter inclinatū
motum quē habet stella. In cōparatione autē ad ꝓpriū
circulū difformitas velocitatis in partibus stat cū regula-
ritate motus. in proprio etiā circulo stella respectu diuer-
sarū motus diuersitatū potest dici tarda vt in motus di-
uersitate: qua septētrionalis fit vel meridionalis: respectu
motus quo diurne mouetur. ⁊ econtra velox. ¶ Scien-
dū est igit̄ q motus localis pōt dici simplex vel compo-
sit⁹: vniformis ⁊ difformis: regularis ⁊ irregularis. ¶ Di-
citur aūt simplex aut cōpositus motus naturalis. Cuius-
libet enim talis motus principiū actiuū oportet esse in-
trinsecū. Uidendū est igitur an ꝑncipio intrinseco actiuo
motus resistat aliquid intrinsecū trahens ad oppositū:
aut nō: si nō: tunc simplex est motus. si sic: tunc est cōpo-
situs: ⁊ sic faciliter apparet quomodo corpoꝝ simplicium
sunt motus simplices: cōpositoꝝ vero cōpositi. ¶ Uni-
forme autē ⁊ difforme sunt generaliores differentie. Est
autem vniformitas duplex: quo ad partes subiecti: ⁊ quo
ad tēpus: vniformitas motus quo ad partes subiecti est:
cū mouetur quelibet pars integralis mobilis eque velo-
citer cū altera: vt in descēsu lapidis. vniformitas quo ad
tempus est quū in partibus temporis equalibus spatiū
pertransitur equale. ¶ Regularitas autē in motu attē-
ditur penes spatiū verū vel imaginatū regulariter descri
ptum. Sunt autem linee spatioꝝ mensuratiue regulares
due: vna recta: qua ascensus vel descensus regularis mē-
suratur. Alia vero circularis: qua motus sphericus men-
surat̄. ¶ Ex istis principijs sequitur primo q motus celi
est simplex: q2 licet resistat orbis intelligentie: nō tamen
inclinat orbis in motū oppositū: ⁊ ex hoc sequitur moto-
ris infatigabilitas: q2 fatigationē causat inclinatio ad op-
positū ⁊c̄. ¶ Sequitur secundo q motus celi nō est vni-
formis quo ad partes subiecti: q2 partes celi distantes a
polis velocius mouentur q̄ partes propinque polis mo-
ueantur. ¶ Sequitur tertio q motus celi est vniformis
quo ad tempus. Difformitas enim quo ad partes tempo-
ris equales respectu puncti velocissime moti ceteris pari-
bus est: quā negat Aristoteles a celo: primo celi. a textu cō
menti. 35. ⁊c̄. Quoniā pendet hec difformitas ex diuersa
proportione agentis supra resistentiā: cuius diuersitatis
proportionis causaz oportet esse intensionē virtutis mo-
uentis aut remissionē: aut crementū resistentie vel decre
mentum: aut aduentum impedimenti vel illius remotio-
nez. Horum autem nullū in celo reperiri potest: q2 enim
abstracta simpliciter est ipsa intelligentia: necesse est ip-
saz circulariter ⁊ vniformiter mouere. Iste enim motus
continuus est ⁊ equalis: fm Auerroim octauo physicoꝝ.
cōmento. 83. patet consequentia: q2 abstractū simpliciter
ab intelligente per intellectionē reuertitur super intelle-
ctum idem ⁊ inuariabiliter. Celum autē contrariū nō ha-
bet: neq3 materiā. ideo non est alterabile: neq3 abinuicem
remoueri possunt: neq3 approximari motor ⁊ mobile: q2
eterne vnita sunt fm phm sicut actus ⁊ potētia: ⁊ hoc vo-
luit Auerrois octauo physicoꝝ. cōmento. 48. Hanc aūt
approximationem: scilicet motoris mobili: debemus in-
telligere secundū esse: non secundū locum: neq3 potest ce-
lum habere aliquid sibi preter naturam conueniens.
¶ Preterea. omnis motus: qui intēdi potest aut remit-
ti: est de contrario in contrarium: neq3 perpetuari potest.
Est autem motus celi perpetuus ⁊ contrarietate carens.
¶ Tum quia non in infinitum velocitari aut tardari po-
test motus celi. Sed tempus habet determinatū in quo
fieri pōt. secūdo celi. textu cōmenti. 39. ⁊ 40. metaphysice.

tex.cōmēti q̄rti.⁊ h̄ ēt antiq̄ꝝ obseruatiōib⁹ manifestat̄.
¶ Sequit̄ quarto ꝙ mot⁹ celi est regularis: eo qꝛ circu-
lariter describit spatiū. Causam aūt regularitatis reddit
Auerrois p̄mo celi. cōmēto 7°.s. ꝓpter eē a p̄ncipio vno.
Irregularitatis aūt motus cā est esse a p̄ncipijs pluribus.
¶ Ex his pꝫ regularitatē mot⁹ cōpati difformitatē quo
ad ptes subiecti. pꝫ in celo. ¶ Patet scd̄o regularitatē nō
cōpati difformitatē quo ad tp̄s que apparet in descēsu la-
pidis. Hoc aūt dixit Aristo. quinto physicoꝝ. tex. cōmēti
44. motus cuius velocitas nō est eadē: est irregularis.
Intelligitur regularis. i. equalis: ⁊ irregularis. i. diuersus
¶ Patet tertio regularitatē mot⁹ nō cōpati cōpositionē
ex tractu ⁊ pulsu: vt in rota fabri circulū dscribēte. ¶ Ad
tertiū nō est ibi vera cōpositio. nisi rōne diuersitatū mo-
tus: qꝛ simplicia que imaginant̄ vniri nō sunt possibilia
existere: vt mot⁹ ab oriente in occidēs nullo modo decli-
nans ad polū. silr ab occidente in oriēs nō declinando ad
alteꝝ poloꝝ. silr de motu a polo ad polū. ¶ Ad quartū
diuersitas motuū sunt que per obseruatiōes inueniunt̄.
Non aūt motus re distincti a precognitis eoꝝ motibus.
¶ Ad quintū nō est idē motus in ꝯtraria. sꝫ illo nō ita ci-
to attingit̄ circuitio cōpleta sicut motu superiore: si qs est
supior. ad hunc sensū intelligo Auerroim in destructio-
ne destructionū. ¶ Ad ꝯfirmationē quocūqꝫ moueatur
celū ipsū circulariter mouet̄. ergo necesse est manere ali-
quid in medio. patet antecedēs p̄mo celi. textu cōmenti
17. ideo negat̄ assumptū ꝯfirmationis. ¶ Ad sextū. vna-
queqꝫ spera duos polos veros hꝫ: ⁊ duos imaginal°: veri
super aliq̄ regione magis eleuant̄ q̄ prius vel eleuari pos-
sunt ⁊ depmi. Sed imaginarij nō: p̄sertim magnaꝝ sphe-
raꝝ: nisi in magnis tēporib⁹. ¶ Ad septimū concesso mo-
tu: concedit̄ dextrū. vnde inciperet ille motus si inciperet.
sed quēadmodū antecedēs de rigore sermonis nō conce-
ditur: sed de bonitate intellectus. silr cōsequens in bono
sensu capi oportet. occidens igit̄ nobis est vere ⁊ simpli-
citer sinistrū: lꝫ nominari possit dextrū respectu alicuius
diuersitatis: que: loquendo vt mathematici cōiter loquū-
tur: motus nominatur: etiā distinctus a motu ab oriente
in occidēs. ¶ Et si cuidā apparuerit nos in hoc q̄sito
verba Aristo. aut Auerrois aliquātulū violētare aut ex-
torquere: qd̄ tñ nō sit: nō multū curandū est: qꝛ dū presen-
tē questionē agitaret Aristo. 12. metaphysice. textu cōmē-
ti. 48. se pro tūc exonerando prouinciā dimisit: dicēs ne-
cessariū dimittatur fortiorib⁹ dicere: quē imitatus linco-
niensis in libro de motibus supcelestib⁹: quibusdā argu-
mētis tactis: dixit supsedendū. Cōsueuit igit̄ Aristoteles
in locis nō principalibus loqui s̄m cōmunē opinionē: ne
fugere videret̄: sed in locis principalib⁹ solet opiniones
falsas cōfutare: ⁊ ꝓpriā eligere: ⁊ determinare: ⁊ tūc iuxta
sniam Auerrois p̄mo de generatione. cōmento. 38. Non
credit̄ magistrū primū aliqd dixisse sine forti ꝓbatione.
sed in presenti sola recitatione opinionis eudoxi ⁊ callipi
propriā tacendo cōtentabat̄. Cui succedēs Auerrois epi-
ciclos ⁊ excētricos a precessorib⁹ suis post Aristo. reuoca-
tos in lucē apertissime reprobauit. sed ꝓpriū modū saluā-
di apparentias q̄ paucissimis suis verbis ⁊ arabicis tru-
cauit. ideo mihi licuit in hoc quātū p̄bo naturali sufficiat
qd sentiā posteris aperire. ¶ Scd̄o p̄ncipaliter planeta
est aliquādo terre ꝓpinquior q̄ prius. ergo mouet̄ plane-
ta sup excentrico. pꝫ cōsequentia: qꝛ impossibile est aliter
planetā magis appropinquare terre nūc q̄ prius: cū a cē-
tro mundi ad sphericū ꝯcentricū oēs linee recte sunt eq̄-
les: ꝓbatur antecedēs ex obseruationib⁹ mathematicoꝝ
supponēdo ꝙ cū planeta est ad ꝣenith nullā ꝑmutationē
facit a loco vero: qꝛ linea recta exiens ab oculo cū recta

exeunte a cētro trāseuntes per centrū planete vsqꝫ in cir-
culū signoꝝ s̄m partē coincidūt: sed cū planeta est extra
ꝣenith: tūc facit permutationē a loco vero. presertim si sit
de inferiorib⁹: qꝛ appet vbi nō est. Recta. n. a centro mū-
di per centrū planete in aliud punctū terminat̄ in circu-
lo signoꝝ q̄ terminet̄ recta exiens a supficie terre p cen-
trū planete transiens. planeta igit̄ notabilr distante a ꝣe-
nith: sensibilē facit ꝑmutationē: tunc sic luna respectu so-
lis equaliter distās: ⁊ a ꝣenith nō equalē facit permutatio-
nē a loco vero nūc sicut prius. ergo nō est terre eq̄liter ꝓ-
pinqua. pꝫ ꝯsequentia: qꝛ nō alia pōt cā signari varie per-
mutationis. Suppono enim terrā nō notabiliter variari
in quātitate: lꝫ enim terra respectu celi nō habeat sensibi-
lē quātitatē: sic ꝙ q̄titas s̄m quā egredit̄ circulus terre
a centro nō facit ꝙ videat̄ de circulo signoꝝ min⁹ q̄ me-
dietas 2°. celi. cōmēto. 75. ¶ Tū etiā sol sub eq̄nocᵗˡ vm-
bras facit in mane ⁊ in sero i eadē recta linea: q̄uis sim⁹
inter eq̄noctialē ⁊ septētrionē: hic tñ ꝯsiᶜˡ mathematicus
ꝙ melius est vt huius cā sit solaris corporis magnitudo:
quēadmodū ⁊ colūnaꝝ ad meridiē ꝯuersaꝝ vmbre eq̄s
interuallibus iactant̄. hꝫ tñ terra senˡᵉᵐ q̄titatē respectu
inferioꝝ planetaꝝ: ⁊ quo ad ꝑmutationē faciēdā senˡᵉᵐ:
vt 5° almagesti dixit ptholomeus. ¶ Cōfirmat̄ p̄ Tim-
panum duoꝝ digitoꝝ diametri equaliter distans ab ocu-
lo aliquando lunā occultat plenā: ⁊ aliquando non. ergo
luna est aliquādo terre propinquior q̄ prius. ¶ Confir-
matur secūdo: luna nullā aut paruā latitudinē habente
terra diametraliter interposita: aliq̄n luna eclipsat̄: ⁊ ali-
quando nō: ⁊ hoc nō pōt esse: nisi sint luna aut sol distan-
tiora aut ꝓpinquiora terre q̄ prius: vt q̄nta alamagesti
capitulo. 15. Similiter aliq̄n eclipsis est diuturnior: ⁊ tñ
terra nō est localiter mota: neqꝫ notabiliter creuit. ergo
luminosū est ꝓpinquius aut luna. ¶ Confirmat̄. qꝛ vi-
sa est aliq̄n ps centralis lune eclipsata partibus circūferē-
tialibus vndiqꝫ illuminatis. ¶ Scd̄o. Mars aliquando
apparet notabilis quantitatis maioris q̄ prius: q̄uis sit
sup eodē puncto terre. ergo tūc est terre ꝓpinquior. pꝫ cō-
sequentia: qꝛ nō apparet res sub maiori angulo: nisi sit ꝓ-
pinquior. ¶ Tertio. venus aliq̄n vmbras excidit a cor-
poribus. ergo tunc est ꝓpinquior. pꝫ ꝯsequentia: qꝛ nō est
lumen ei⁹ intensius neqꝫ fortius. g̃ luminosū est ꝓpinq-
us. ¶ Quarto. sol in p̄ncipio geminoꝝ est remotior a ter-
ra q̄ in p̄ncipio capricorni: vt pꝫ tertia almagesti: ⁊ sic in
Ariete ⁊ libra sol est terre propinquior q̄ in Gemini ⁊
Cancro. Aliter. n. saluari nō pōt solē equaliter a ꝣenith re-
cedentē sub inequalibus angulis videri. ¶ Quinto pla-
nete vt luna trāseunt vnū signū in minori tēpore q̄ aliō.
⁊ etiā idē signū nunc velocius q̄ prius. ergo ꝓpinquior est
planeta aliq̄n q̄ prius. pꝫ ꝯsequentia: qꝛ hoc nō est ex ir-
regularitate motus: neqꝫ inequalitate signorū: ergo ⁊c̃.
¶ Tū etiā sol quartas celi equales in ptibus temporis
inequalibus pertrāsit. ergo ⁊c̃. assumptū patet tertia al-
magesti. ¶ Sexto. Mercuri⁹ in vna sui reuolutione bis
accedit ad terrā: ⁊ tantū semel recedit. ergo excentricum
habet. ¶ Ad primū ꝓpinquitas planete potest intelligi
ad ꝣenith: ⁊ istā intelligit Aristoteles secundo de genera-
tione. textu cōmenti. 58. ⁊ Auerrois ibi. cōmento 56. ⁊ ali-
bi: vbi nō explicando concedunt approximationē vel re-
motionē a nobis vel ad nos: vt explicat Auerrois secun-
do celi. cōmento. 42. ⁊ hec propinquitas excentricitatem
non infert. Alia est propinquitas terre: ⁊ hanc nego cre-
scere aut decrescere. Hec enim sequitur ypotheses ma-
thematicorum: sed ex obseruationibus non habetur: de
hac tamen propinquitate aut remotione loqui videtur
Auerrois. 12. metaphysice. cōmento. 45. ⁊ apparet ex hoc

propinquitas ⁊ remotio vt accidit in luna. ⁊ hec est vna causarum propter quam dixit Auerrois secundo celi. cōmento. 32. ⁊ forte impossibile est inuenire astronomiam conuenientē esse huic ꝙ apparet de luna sine orbe excētrico. Judiciū aūt sensus exterioris de obiecto ꝓprio validum est: sȝ de obiecto cōmuni nō sic. Dixit. n. Auerrois quinto metaphysice. cōmento. 8. Et forte erunt necessarij hi duo sensus. s. visus ⁊ tactus: in iudicādo de ꝯtinuitate: q2 vnus iuuat alterum: ⁊ multotiens ꝯiungunt̄ corpora ꝑ artificiuȝ tali modo ꝙ visus ⁊ tactus fallunt̄: ⁊ reputant ea esse cōtinua: ⁊ cā huius: q2 ꝯtinuatio est de sensibilibꝰ cōmunibus. ob hoc scdo celi. cōmēto. 76. nō ipole est vt sit error in sensu. sȝ distantia ⁊ ꝓpinquitas nō est sensibile ꝓpriuȝ. imo frm Aristo. sensibilia cōmunia enumerantē: scdo de aia. textu cōmēti. 64. ⁊. 133. ⁊ pmo de sensu ⁊ sensato neqȝ cōmune: lȝ ꝯtra ꝑspectiuos sit. ideo iudicare de ꝓpinquitate vel remotione ꝑ sensum exteriorē in valde magnis distantijs: quales sunt in ꝓposito nō est certū iudicium de distantia neqȝ de alijs. Solēȝ quidē apparētē gescere scimus valde velociter moueri. apparētes quoqȝ sepe quasi macule nubilose multis stadijs distantes circa solēȝ aut aliud sydus vident̄. ¶ Sol etiaȝ cū a montis cacumine: oritur aut occidit: pre se fert nobis speciē cacumen tangētis: cū tamē ab eo tantū quasi sol distet quantū centrū a circūferentia per motū solis descripta. ¶ Preterea solis motus velocitatē celeritatēqȝ vix orone explicare quisqȝ pōt: ⁊ tn̄ sensibilē temporis partē apponit: postqȝ se nobis manifestari cepit. anteqȝ totus appareat: qui tamen pedalis quātitatis oculo se offert iudicandus: qȝuis vt cōcedit Auerrois in destructione destructionū. disputatiōe. tertia. dubio. 18. qȝ. 166. vicibꝰ sol sit maior terra. Umbra enim terre ob solis magnitudinē tendit in acutum. aliter stelle soli opposite: si qd lumen a sole haberent: illud perderent: imo vna est de. 750 partibus sui orbis. Si enim quo tempore sol totus ab oriçonte emersit: exempli gratia: cyathus aque fluxerit: dimissa subinde aqua die ac nocte fluat: septingentos ⁊ qnquaginta cyathos fluxisse cōperitur. Hac causa vtitur Aristo. scdo celi. textu cōmenti 76. reddēs causā quare in ortu solis aut occasu nō apparet solē secari a terra: que spherica est per portionē circuli: sicut patet in eclipsibus secari: dicens ꝓpter remotionem solis a terra secante: ⁊ sic distantia causa est erroris. ¶ Propter quā nō firmū est etiaȝ mathematicorum iudiciū de quantitate diametri solis siue per instrumenta capiat̄: siue per eclipses: ⁊ earum quātitates. ¶ Ptholomeus quoqȝ tertia almagesti. Nā quis ob ipsarum obseruationum infirmitatē: qȝuis diligenter ⁊ artificiose fiant: factū sentiet mendaciū. ¶ Neqȝ etiā valet ꝯña. res apparet maior. ḡ est propinquior: imo pictores sic colorando situant figuras ꝙ in distantia apparēt maiores qȝ in propinquitate: ⁊ etiā in distantia aliquādo apparent ꝓpinquiores qȝ sint. ¶ Nona etiā almagesti in obseruādis per visuȝ ⁊ instrumenta locis planetarum: possibile est vt sit error: ꝓpter diuersitatē aeris ⁊ visum eorum qui considerant: imo ꝓpter mediorum diaphanorum varietatem in grossitie ⁊ densitate: decipitur ⁊ errat sepe visus noster. Oculi quoqȝ deceptionē a leui causa posse contingere ostenditur submittētibꝰ oculo digitum ⁊ facientibus ex vno videri duo. vt tangit philosophus. xi°. metaphyce. ¶ Sol etiam in medio celi apparet minor ⁊ ꝓpinquior: ⁊ in oriçonte maior ⁊ remotior. ¶ Jmo aliquando apparet homini hominē precire: vt tertio metheorum dixit Aristoteles ⁊ Auerrois ibi addit qualē proportionē habet visus debilis ad aerē rarū: talē habet visus fortis ad spissuȝ: colligitur sententia: secundo celi. textu ⁊ cōmēto. 48. ¶ Philosophus etiā tertio metheorum astra euro flante apparent maiora. ¶ Itē philosophus. 15°. problematuȝ problemate sexto ⁊ septimo. ostendit causaȝ: quare transiens radius per quadratū foramen non apparet quadratus: ⁊ quare luna: ⁊ si sit spherica: apparet tn̄ aliquando recte diuisa: vide ibi. ¶ Preterea. instrumenti cōpositio cū omni precisione: ⁊ cū indubitata verificatione situatio: propinquū impossibili reputatur: vt ex hystoria refertur lucidatoris differentia secunda. ¶ Preterea. sol in mane maioris apparet quantitatis. Uapores enim senꝰ variant quantitatē vsqȝ ad eleuationē. 20. graduū vt nona almagesti conceditur: ꝑpterea ꝙ per aerē densiorē ⁊ humectiorē ipsuȝ videmus. In medio autē celi: q2 in puriore cernimus: visualis radius non sic refrangitur. vt etiā apud egyptios contingit: ⁊ lȝ apud perspectiuos teneatur radiū perpendicularē nō frangi: non sumus tamen certi de aeris vniformitate vel difformitate in raritate aut densitate: imo expertus sum, a nocte ad noctē stellas: ⁊ si ad çenith: in quantitatis apparentia notabiliter variari. ¶ Dico igitur ad arm ꝙ insensibilis distantia lune a loco in quo pus obseruabatur reddit̄ sensibilis in stellata aut alia superiorum: ⁊ sic si mediū sit dispositū: ⁊ organū ⁊ luna sit in eadem distantia a çenith respectu solis sicut prius erat: nunqȝ variabit̄ permutatio. ¶ Ad primā confirmationē concessum est corpora celestia aliquando apparere maiora: imo luna noua arcualiter illuminata respectu visus nostri aliquādo apparent cornua extre partē lune obscuraȝ. ideo necesse est sensum decipi in istis casibus. ¶ Ad secundā confirmationē si assumptū esset verum: errassent mathematici ⁊ philosophi ponentes diametralē terre interpositionēȝ soli ⁊ lune esse causaȝ eclipsis adequatā: q2 limitandū. esset ad certā luminariū distantiam a terra. ¶ Dico igitur cum Auerroe secundo celi. cōmento. 109. Causaȝ eclipsis lune esse casum lune in vmbra terre. ¶ Secūdo dico ꝙ eclipsis lune causa adequata est terre diametralis interpositio luminaribus. secūdo celi. textu cōmenti. 109. Fabula eniȝ est ꝙ luminaribus super eodeȝ hemisperio existentibus, aliquando per naturā fuerit eclipsis. Posset enim: tunc luna nō plena deficere. neqȝ parua nostri eminentia super terrā facit ꝙ vltra medietatē celi sensibiliter videamus. Fieri tamen pōt demerso iā sub oriçonte sole: vt nondum occidisse videretur: ob densiorē nubem a radijs illuminatam solaribus spēm solis referentē: aut ob antisolē factum: qualiter multa in aere conspiciuntur. presertim in mari. posset etiā visualis radius in humidū rorantemqȝ aerem incidens reflecti: ⁊ sic sol sub oriçonte demersus videret̄: quēadmodū in poculo aque anulus impositus per vasis labra in oculū percurrit: inter quē ⁊ anulū vasis parietes diametraliter inter iacent: ⁊ anuli visioneȝ absente aqua prohiberent. ¶ Non etiā luminariū distantia a terra variari pōt a natura. sed ꝓpter ꝓpinquitatē ad diametralē interpositionē ad quā ducunt tabule ⁊c̄. Cū non sit eclipsis: indicant maiorē a terra luminaris distātiā ⁊c̄. Teneo igitur cuȝ Auerroe. secundo celi. cōmento. 35. Et pōt accidere ei hoc propter diuersitatē sui situs ex loco: cū imaginati fuerimus ꝙ poli sui motus mouētur super polis alterius orbis. ¶ Ad tertiam confirmationēȝ: dixit Auerrois secundo celi. cōmento. 35. causa est: q2 transit luna per piramidem vmbre terre per loca diuersa secūdū eleuationē ⁊ depressionem: neqȝ est eleuatio lune a terra aut depressio ad terraȝ: sed certā eleuationem intelligo cum luna intrat vmbrā approximando medio vmbre: vtrisqȝ per certum quid se comitantibus: ⁊ cum non se comitantur: ⁊ cū nō appropinquat ⁊c̄. Aliqn̄ depressio est. Cū igit̄ luna ⁊ vmbra in motu se comitantur diuturna est eclip-

lis:ꝛ cum non:nō sic:non valet igitur consequentia diuturnior est eclipsis nūc ꝙ tūc. Luna ꝛ Sole:diametralr̄ oppositis:ꝙ vnū illoꝝ est terre ꝓpingus. ¶ In eclipsib⁹ quoqꝫ solis sequi pōt luna solē:ꝛ nō seq:ideo ꝛc. Qđ si lunā ecliptice ꝓpinquā eē ꝛ si itrare vmbrā terre ↄtigerit.ꝛ ipsaꝫ ab eadē distantiorē vmbrari.hoc ex varijs vmbrarū terre ꝓiectionibus a sole ꝓuenire oportet. ¶ Ad scdꝫ negatur ↄsequentia:pꝫ de venere aut luna que soli ꝓpinquiora apparent minora:ꝛ ab eodē distantiora apparent maiora. ¶ Ad tertiū negatur cōsequentia.luminis enim maioris ꝑsentia lumen minus obfuscaꝛ.iō venus ꝑsente luna nō excidit vmbras a corpibus:a quib⁹ absente eadē medio disposito eas abscindit. ¶ Neqꝫ etiā luminis maior intēsio melius semꝑ vmbras excidit:qꝛ aliqñ forti lumine locus vmbre radio reflexo illuminaꝛ.ideo aliquātulū distātiore facto luminoso ab opaco secerneꝛ vmbra. ¶ Ad quartū nō est stella terre ꝓpinquior ꝙ prius: nisi recessu terre a spericitate:ꝛ si appꝫt solē sub inequali an⁹ videri:ex dispositione organi aut medij pendere oꝫ. Nō enim possibile est stellā orbis ↄcētrici fieri terre ꝓpingorē:nisi cōcentricū fieret excentricū aut terra tumesceret. ¶ Ad 5ᵐ pōt corpus eque velox in ꝓprio circulo eē velocius aut tardius in alio circulo: vt respectu circuli signorū:ꝛ pōt sol idē signū nō per eandē lineā ꝑcurrere. ¶ Ad confirmationē:scdo de generatiōe.textu ꝛ cōmēto.37.tēpus accessus solis ad nos est eq̄le tempori recessus solis a nobis. Clari⁹ Auerrois.numerus reuolutionū ꝑparantiū corruptioni est eq̄lis numero reuolutionū ꝑparantiū cremento. ¶ Sꝫ qꝛ ex his verbis nō clare colligiꝛ solem eq̄liter declinare ab eqnoctiali:ideo cōcedamus mathematicis ꝙ longiori tpe moreꝛ sol in quarta meridionali ꝙ septētrionali. Si.n.sub eqnoctiali essemus de hoc faciliter certificaremur:qꝛ eo meridionali existēte:septētrionalē vmbrā facit.eo v̾o septētrionali:meridionalē. ¶ Et dicamus solē suo motu regulari quartas çodiaci ineq̄liter ꝑtrāsire absqꝫ excētrico aut epiciclo aut inequali eius distātia a polis ꝓpe spere. Circulū imaginatū circa axem mūdi sol describit in anno ꝑ polū verū.exempli gratia.septētrionalē sui orbis. Et arcus quē describit polus ei⁹ verus supra nostrū hemisperiū est maior arcu descripto ab eodē īfra nostrū hemisperiū:ꝛ sic axis imaginatus sphere solis est in istis tēporib⁹.s.donec durat hoc.s.solē quartā meridionalē circuli signoꝝ tardius describere ꝙ q̄rtā septētrionalē:supra axem imaginatū p̄mi mobilis: sic ꝙ ꝓpingor est çenith capitū nr̄oꝝ ꝙ axis imaginatus sphere p̄mi mobilis. Cū igiꝛ arcū supra nostꝝ hemisperiū polus sphere solis verus describit:sol est meridionalis. Cū v̾o arcū describit idē polus in alio hemisperio:tunc sol est septētrionalis. Et cū est polus in sup̾ficie oriçontis est sol sub eqnoctiali. Cū igiꝛ arcus alteri⁹ hemisperij sit minor medietate circuli citius describeꝛ a solis polo v̾o:ꝛ sic minori tpe erit sol septētrionalis. ¶ Exemplū.sit diameter mūdi.a.b.c.cuius.a.ꝛ.c. sint poli eqnoctialis.b. pūctū oriētis in linea circulari eqnoctialis:tūc in me^te mūdi in qua est çenith nostrū reperiꝛ centrū circuli imaginati descripti:a solis polo v̾o septētrionali sit iste circulus.d.e.f.g. cuius.d.ꝛ.f. sint in sup̾ficie diame-

tri mūdi.ꝛ sit.e.in medietate mūdi.vbi est çenith.sit.b.cētruꝫ.e.sit.g.in medietate in qua est angulus noctis. Tūc cōtinuetur.e.cū.g.per lineā.e.b.i.g. Habet eniꝫ hec linea transire per centrū circuli:cū sit ei⁹ diameter. Sit autē.i. punctū contactus huius diametri cū diametro mūdi sup̾ quo hec linea ortogonaliter cadit.tunc ꝓportionaꝛ linea b.i.mansioni solis plus in meridionali ꝙ septentrionali quarta:qꝛ centrū.b.est in medietate in qua est çenith.diuidiꝛ igiꝛ circulus.d.e.f.g.a diametro.a.b.c.in partes inequales:ꝛ arcus.maior contineꝛ in medietate in qua est çenith.arcus vero minor in medietate mundi in qua est angulus noctis:ꝛ scdm ꝓportionē arcus maioris ad arcū minorē ꝓportionatur mora solis in quarta meridionali ad morā in quarta boreali. ¶ Correspōdenter a vero polo solis meridionali describitur circulus imaginari⁹:qui a diametro.a.b.c.secatur in portionē circuli maiorē ꝛ minorē:sed minor est in medietate in qua est çenith.ꝛ maior est in medietate in qua est angulus noctis. Cū igiꝛ sol in quartā meridionalē intrat:incipit verus polus solis meridionalis arcū circuli.d.e.f.g.incipit describere maioreꝫ in medietate mundi contentuꝫ:vbi est angulus noctis:ꝛ cū incipit sol intrare quartā septētrionalē:incipit eius verus polus meridionalis arcū describere:qui est in medietate mundi:vbi est çenith.ꝛ est arcus minor:cū igitur sol est sub eqnoctiali:poli eius sunt in contactu diametri mūdi:donec igitur durabit centrū.b.in medietate mundi:in qua est çenith:semper plus morabitur sol in quarta australi:ꝙ si incipiet aliquando centrū.b.intrare medietatē mundi:in qua est angulus noctis:tunc incipiet sol morari longiori tempore in quarta septētrionali ꝙ moretur in medietate meridionali. ¶ Ad sextū negaꝛ assumptū. ¶ Tertio principaliter arguiꝛ. plancte aliquando sunt stationarij:ꝛ aliquando directi:aliquādo retrogradi: qđ nō est possibile sine excentricis ꝛ epiciclis. ¶ Secundo sphere per te abbreuiāt circuitiones suas: sic ꝙ in tpe in quo spera superior complet circuitionē suaꝫ inferior non complet eā:ergo venus ꝛ mercurius aliquādo radijs solis opponuntur.patet ↄsequētia:qꝛ aggregatio defectuū: que in breui tempore nō manifestatur:in longis temporibus manifestabitur.falsitas cōsequentis patet: qꝛ venus ad plus elongatur a sole per.48.gradus.sed mercurius per.26. ¶ Tertio sequiꝛ ex pōne ꝙ celuꝫ quanto magis distat a stellato tanto magis abbreuiat circuitionē suaꝫ. consequēs est falsuꝫ:qꝛ venus que sub sole est minus abbreuiat ꝙ sol.ꝛ mercurius magis abbreuiat ꝙ sol:lꝫ non multū differant inter se. ¶ Quarto stellata:eo qꝛ velocior est alijs in suo motu ꝛ circuitione:deberet alijs velocius circuere:cuius oppositū patet:qꝛ ipsa tardius circuit ꝙ alie spere. ¶ Quinto ex pōne sequitur quanto sphera est distantior a primo:tanto tardius mouetur: cuius oppositū patet:qꝛ luna tempore Aristotelis: vt pꝫ scdo celi. textu cōmenti.60.eclipsauit martē:ꝛ ex alia parte recessit ab eo:quare conclusit Aristoteles martē tardius moueri ꝙ lunā. ¶ Sexto si superiora velocius moueꝛ:tunc ipsa inferioribus coniungereꝛ potius ꝙ inferiora eis.qꝛ velocius mota attingunt tardiora:ꝛ eis superueniunt.cōsequens falsuꝫ qꝛ tunc nō eēt saturnus ponderosissimus. ¶ Ad primū quātū p̄cise stationē retrogradationē:aut ꝓcessionē:potest mathematicus saluare cū epiciclo:tantū precise saluat circulus imaginarie descriptus per verū polū planete:ꝛ in eisdē locis ꝛ tēporibus precise:qꝛ ex veri poli motu fit vt ex effectu comitante:ꝛ ab itelligētia sic mouente vt a causa:stellam maiori vel minori tempore stare super vno hemisperio ꝙ super altero:ꝛ consequenter aliquando equaliter.sit igitur.a.stella fixa stans.exēpli gratia. super hemisperio nostro per.12.horas.ꝛ sit.b. planeta coniunctus ei:exēpli gratia:in medio celi: stans

per totidē tempus super nostro hemisperio: ⁊ īcipiat sta-
re.b.sup hoc hemisperio p plus q̄ sint.12.hore sic amplia-
do tp̄s, exempli gratia, ad horas.16.per tp̄s.c.tūc.b.per to-
tū.c.remanebit magis ⁊ magis distās ab.a.in fine aūt.c.
incipiet.b.iterū fieri ꝓpinquius ⁊ ꝓpingus ipsi.a.donec
iterū eque cito circuiat hemisperiū hoc ipsuz.b.cū.a.⁊ sic p
causaz nālē saluanī retrogradatio: ꝓcessio: ⁊ statio: ⁊ hoc
voluit Auerrois.12.metaphy.cōmēto.45.dicens p diuer
sitatē in talibus motib⁹ pōt stellis accidere velocitas: tar-
ditas: ꝓcessus: retrogradatio: ⁊ alia hmōi quibus nō potuit
ptholomeus ponere astrologiā. ¶ Idē cōmēto.47. Qz
si negaueris a planeta motū sibi datuz inesse: hoc facilli-
me patefiet motū solis ꝯsi^a stantis in estate longo tēpore
super hemisperio nostro: ⁊ in hyeme breui: ⁊ in tēporibus
medijs medio modo: hoc idez alijs planetis inesse docet
experientia. Scias ptholomeū in epiciclis quorūdā pla-
netaꝝ vt veneris ⁊ mercurij posuisse duos diametros se
ortogonalr secātes: ⁊ q vna extremitate diametri existe
in supficie deferentis: altera alterius diametri extremita
te magnā tenente latitudinē seu distantiā ab illa supficie
deferentis: que repugnāt. Et epiciclo dat motū diuersuz
⁊ inequalē: ideo nō potuit ptholomeus cōplere astrono-
miā ⁊c̄. ¶ Ad scdm̄ finita est velocitas istoꝝ: ⁊ finitus est
recessus eoꝝ adinuicē. ideo citius reuertiī tp̄s in quo de-
bent iterū appropinquare soli q̄ cōpleaī tp̄s qd̄ requrunt
ad trāseundū qnquaginta gradus ⁊c̄. ¶ Ad 3^m cōceditur
ꝯn̄s: ⁊ negaī venerē nō magis abbreuiare q̄ sol. lz igitur
imaginabile sit esse maiorē ꝓportionē inter orbes q̄ inter
intelligētias vt testaī Auerrois.12.metaphysice.cōmen-
to.44.⁊ 2° celi.cōmento.58.nō tn̄ possibile est ⁊c̄. ¶ Ad
4^m lz nō valeat ꝯn̄a. hoc velocius mouetī: g̊ velocius cir-
cuit: concediī tn̄ ꝯn̄s: qꝛ in.24.horis fere circuit: ⁊ vix in
.100.annis manifestaī defectus circuitionis illius p vnū
gradū vel ⁊c̄. Illud igiī qd̄ vocas tardissime circuere ab
occidēte: est q̄si velocissime circuere ab oriēte. Alijs vō pla
nete in breuiori tempore pandunt defectū suū: ⁊ hoc: qꝛ
tardius circuunt q̄ stellata sphera. ¶ Ad 5^m ꝯcediī ꝯn̄s.
Ad rōnē Aristotelis illud ꝯtingit: qꝛ in breuiori tempore
luna hemisperiū nostrū pagrabat q̄ mars: nō qꝛ veloci⁹
moueretī luna marte: neq̄ ex hoc sequiī lunā veloci⁹ cir-
cuere marte: qꝛ aliō hemisperiū in valde miori tpe ptrā-
siebatur a marte q̄ a luna: ⁊ sic in vna circuitione citius
reuertebaī mars vnde discesserat q̄ luna. ¶ Ad 6^m cōce-
diī ꝯn̄s: pp hoc aūt q saturnus longo tpe moraī in vno
signo: dixerūt mathematici saturnū esse ponderosissimū.
Hoc aūt velocitati eius attribuendū erat: nō aūt illi⁹ tar-
ditati. ¶ Quarto quero an sol eque velociter. circuat si-
cut stellata: aut nō: si primū: nō pcurreret sol.12.signa. Si
scdm̄: aut sol citius: aut tardius. Si p̄mū: scdm̄ hunc or^{dinem}
pcurreret piscis: aquari⁹: capricornus ⁊c̄. Si scdm̄: nō no-
bis manifestari pōt defectus stellate a circuitione cōple-
ta: qꝛ cōtinue eadē stella fixa oriens cū sole prius occide-
ret q̄ sol. ¶ Scdo qūo saluaī lunā recedentē a sole ꝯti^e
magis incendi donec soli opponaī: qꝛ melius illuminaī
diaphanū ꝓpinquū luminoso q̄ remotū. ¶ Tertio illa
sunt ponēda: que longo tpe ⁊ ifallibiliter sunt obseruata:
sine quibus apparētia saluari nō possunt: sz epicicli ⁊ ex-
centrici sunt hmōi. ¶ Quarto auctoritate ptholomei: ⁊ cui-
libet experto in sua arte credendū est. ¶ Itē auctoritate
Auerrois p̄mo metheoꝝ. ¶ Itē Auerrois librū almage-
sti composuit: in quo excentricos tenet ⁊ epiciclos. ¶ Ad
p̄mū sol tardius circuit q̄ stellata sphera. Plus.n. distat
tp̄s mensurans reuolutionē diurnā solis a.24.horis eq-
noctialis q̄ tp̄s mensurans circulationē stellate distet ab
eodē. ¶ Ad scdm̄ recipit luna lumen a sole: ⁊ ꝯtinue illi⁹

plus q̄ medietas illuminaī nisi eclipseī: quāto igiī est lu-
na soli ꝓpinquior minus nobis apparet pars lune illumī-
nata: qꝛ sol supra lunā existens partē sibi oppositā illumi-
nat: quāto aūt magis distat luna a sole tāto nobis magis
apparet ps lune illuminata. aggregatio igiī retardatio-
nū medietatē spere lune dāt semi mēstrualū: ⁊ sic radijs
solarib⁹ opposita est fm partē a nobis visibilē: vbi scdm̄
nō visibilē tpe ꝯiunctiōis obijciebaī. ¶ Ad tertiū nega-
tur minor: qꝛ appentiū alias cās reddidimus: neq̄ astro-
nomi excētricos aut epiciclos demōstrant aliquo genere
demōstrationis 2° celi.cōmento.35.⁊.62.qꝛ nō a p̄ori: vt
pz: neq̄ a posteriori: qꝛ aliunde pōt effect⁹ appens pueni-
re: colligiī missio ab Auerroe i almagesto. ¶ Ad quartū
error est ptholomei in nālib⁹ in reddēdis appentiuz cau-
sis ex fictis corporib⁹. ¶ Cā aūt quare multiplicauit mo-
tus stellis ex.12.metaphy. colligiī. cōmēto.44.qꝛ fm cō-
putationē inueniebat stellas in vno loco: ⁊ fm instru^{to} in
alio loco: ⁊ forte accidit illi error ex instrumētis.2° celi.cō
mento.60. ¶ Oportebat quoq̄ ptholomeū scire antiq̄s
nō errasse: aut q insensibilis antiquoꝝ error nō reddeba-
tur lapsu temporis sensibilis: ⁊ in hoc se fuisse aliqn̄ dece-
ptū concedit ptholomeus q̄rta almagesti: ⁊ ꝓpter hoc 3°
almagesti. Eas de toto seculo obseruatiōes a v̄itate ⁊ do-
ctrina arbitramur alienas. in ꝓposito Auerrois.12.meta
physice.cōmento.45.talia p̄ncipia in maiori pte tn̄ sunt
famosa: cū sint ⁊c̄. vide ibi. ¶ Ulterius ptholomeuz sibi
ipsi ꝯtradixisse illius auctoritatē minuit in astro^{lo}: cū no-
na almagesti voluit solē facere pmutationē sensibilē ⁊ nō
venerē: lz infra sit. ¶ Ad Auerroim p̄mo metheoꝝ: du-
as opiniones recitat Auerrois primā ponentē solē semp
terre eq̄liter ꝓpinquū: ⁊ sic ipsuz tz Auerrois nō habere
excentricū neq̄ epiciclū. 2^{am} vō ponit dantē soli excētri-
cū aut epiciclū: sz cum istaꝝ duaꝝ opionū nullā ibi eligat
Auerrois locus ab auctoritate nihil valz: sz p̄^{am} eligim⁹ ⁊
2^a neglecta: qꝛ nobilior est: qꝛ ad minimū numeꝝ ibi pos-
sibilē corpora celestia redigit: ⁊ nām saluat. ¶ Et si dixe-
ris Auerroim ibi ponere finē secūdariū excētricoꝝ ⁊ epi-
cicloꝝ. s. contēperare calorē hic: qꝛ si esset in nostra estate
sol nobis ꝓpingor ex forti radioꝝ reflexione cēburere-
mur: sz calor ex radioꝝ reflexione a distātia radioꝝ solis
a terra remittiī: ⁊ hyeme vepiēte: lz remittaī calor ex re-
flexione radij. tn̄ intendiī aliq̄ modo ex ꝓpingtate ma-
iori solis ad nos. ¶ Tū qꝛ Auerrois ibi me^{am} ⁊ minimā
solis a terra distātiā demōstrat. ¶ Dicendū q si ponerē-
tur epicicli aut excētrici: posset ille finis eē illis secūdari⁹.
Ex quo tn̄ fundamēto seq̄ret meridionalē plagā eē inha-
bitabilē: qꝛ sol ad eos accederet maxima ꝓpingtate ⁊ ma-
xima radioꝝ reflexione: cui⁹ op^m extrahit Auerrois 2° ce-
li.cōmēto.16 ex v̄bis Aristotelis ibi: ⁊ 3° de aia. cōmēto.5.
ꝯcedit. iō ꝯditionalr intelligēdus est Auerrois: sicut ipse-
met alibi cōditionalr loqiī. ¶ Ad aliud fundaī rō sup h
q maxima distātia detī: qd̄ ꝓbare oz. ideo nō ꝯcediī me^a
neq̄ mi^{ma}. ¶ Ad auc^{tem} aliā: Auerrois librum almagesti
edidit: nō vt acceptaret cās: quas ipsi assignauerūt: imo
illas dicit esse impoēes: ⁊ ꝯtra nām: sz vt daret viā imagi-
nandi illos mot⁹: ⁊ vt recitaret opionē Astrologoꝝ cū in-
tētione alīs aliter determinandi. hoc pz legēti almagestū
eius ⁊c̄. ¶ Quinto p̄ncipalr ponēdi sunt epicicli ad saluā-
das diuersitates planetaꝝ in accessu eoꝝ a sole ⁊ recessu
ēt in ꝫodiaco: vt ꝯn̄a almagesti colligiī de tpe maxie mo-
tionis in mediā ⁊ minimā. ¶ Scdo seqiī ptē meridiona-
lē eē sursuz: tā quo ad motū stellate q̄ planetaꝝ: ꝯn̄s fal-
suz: qꝛ septētrionalis habitaī: ⁊ nō meridionalis. ¶ Cō-
firmaī 2°. mare fluit ab aqlone in meridiē: ⁊ a dextro inci-
pis mot⁹. ¶ Cōfirmaī 3°: qꝛ plures stelle sunt i septētrio-

ne q̄ in meridie.ꝛ ſic aᵘˢ eſt ibi virtus. ¶ Quarto luna
oppoſita aut ꝯiūcta eq̄tionē hȝ minorē q̄ q̄n ſolē aſpicit
de quadrato ſorte per duos gradus ꝙ ꝯtingere nō pōt
ſine approximatione eius ad terrā. ¶ Itē luna in ſupio-
ri pte epiſicli mouet̄ ab oriēte in occidens:ſed in īferiori
eꝯ:alij planete oēs eꝯ faciūt. ¶ Ad pmū negat̄ aᵗᵘᵐ. Et
cā illius diuerſitatis eſt:q2 q̄n tpa:gbus a planeta alio a
ſole pertrāſit̄ noſtꝝ hemiſpiū:ſunt ēēntialia:aut ꝓpe:tē-
poribus gbꝰ ſol idē ptrāſit.tūc neq3 apparet planetā mo
ueri a ſole vel ad ipſum accedendo vel recedēdo:ſȝ cum
tpa ſint notabilr̄ inequalia:oȝ notabilē eē acceſſum aut
receſſum. ¶ Ad zᵐ negat̄ ꝯña eſſe falſum:ad pmā iꝓo
bationē negat̄ ꝯña:pp nimiū calorē ptis meridionalis:
pp aq̄ꝝ paucitatē:pp aīaliū venenoſoꝝ copiā ꝛ ferraꝝ:
ꝛ ſi qua eſt alia cā pticularis.ꝛc̄. inhabitabilis redditur
ps illa hoībus. ¶ Nō ēt vȝ ꝯña non eſt melior locꝰ ille
aīali corruptibili.ḡ non eſt melior ps. ¶ Tū ēt nō ꝯſtat
de inhabitatione illaꝝ ptiū:ſed potiꝰ de obto. ¶ Ad zᵃᵐ
ꝯfirmationē:q2 meridionale:q̄uis ſolis abſentia fridū
redderet̄:calidū eſt:ſeptētrionale vō fridū.iō ꝯſumit̄ aq̄
in meridie:ꝛ auget̄ ignis:ſȝ in ſeptētrione auget̄ aq̄:ꝛ mi
nuit̄ ignis.iō fluxus elementoꝝ caloꝝ eſt a meridie i ſe-
ptētrionē:ſed elemēti fridi mobilis localr̄ fluxus ē a ſe-
ptētrione in meridiē.pp igit̄ paucificationē aq̄ꝝ in meri
die reddit̄ elementū aq̄ nō mltū recedēs a cētro: aq̄ āt
ſeptētrionalis a cētro diſtātior ē:q2 ibi copioſe aq̄ gnat̄:
ꝛ ad declinia decurēs ad meridiē3 fluit. licȝ meridies ſit
ſimplr̄ ſurſum.zᵒ ēt metheoꝝ Ariſto.locꝰ aglonis ē mul
tum altior q̄ locus meridiōalis: ex h̄ appȝ: q̄re fluctuat
nilus in eſtate:puta cū ſol eſt in cācro ꝛ leone:pp magnū
aq̄ꝝ decurſum per ſubſteraneas vias ad loca originum
eiꝰ:ſed q2 hoc hȝ diuerſas cās igñe. vt teſtat̄ Auer.5ᵒ.me
taphy.ꝯmē.3ᵒ.de h̄ alias. ¶ Ad aliā iꝓbationē negat̄
ꝯña:q2 pōt in mltis minus nobilis virtus repiri q̄ i pau
cis:vt tangit Auer.zᵒ.celi ꝯmē.16. ¶ Ad aliō negati ſūt
epiſicli:ꝛ auxꝛ oppoſitū.ꝛc̄. ¶ Hec de q̄ſito h̄ difficilr̄:
nō eſt aūt itētiōis noſtre mō:vt penes hāc noſtrā ſuppo
ſitionē oīuȝ diuerſitatū motꝰ ab itelligētia in orbē cās ꝓ
prias apponamus: neq3 ēt fieret nobis hn̄ volētibꝰ. cuȝ
hꝰ noue ſuppōnis adinuētio ab Ariſto. ꝛ Auer. deriuata
ſentētijs nō ſit per eū qui adinuenit ſine magna inquiſi-
tione:ꝛ ſtudio applicabilis ad pdcā:pp qō pus reliquen
dum eſt h̄ aſtronomis:de gbꝰ cū ab his:q̄ dixīmꝰ manu
ducti fuerint:ꝯfido ꝙ h̄ oīa ꝑſcrutando ꝛ elaborando cō
plebunt. ¶ Et in hoc finitur liber primus.

¶ Alexandri Achillini bononiē. de orbibus. Lib̄ ſcd̄s.

EXpeditis difficultatibus q̄s de
mā celi agitat̄ ꝓpoſue
raȝ:de nā̄ forme id diſcutiendū ē. An ſit
itelligētia. ¶ Rn̄deo ꝙ ſic: q2 orbis ce-
li mouet̄:ḡ a mouēte:mouēs igit̄: aut eſt
ſuba:aut nō:nō ſm̄: q2 motū eſt ſuba.ḡ ꝛ
mouēs.ꝯña ꝓbat̄.iz. met. tex.ꝛ ꝯm̄.43.
q2 ſubam nō ꝓcedit nō ſuba. Mouēs igit̄ ſuba eſt:ḡ mo
uens eſt mā aut forma:aut ꝯpoſitū:nō pᵐ: q2 zᵒ.de gnō-
ne tex.ꝯmē.53.mā̄e eſt pati aut moueri:alteriꝰ āt potētie
eſt mouere.ꝛ.8ᵒ.phyſi.ꝯmē.4ᵒ. ipoſe eſt aliqō ens gnārī
a moto:qō eſt in pōa ens tm̄.v̄.g.a pᵒ mā ſm̄ ꝙ pōt intel
ligi nuda a forma. ¶ Inducit ēt Ariſto.p meta.antiquo-
ſ a vitate coactos ad ponēdū pnᵐ.vn̄ motus:q2 mā nō ſe
ipſam trāſmutat h̄ ēt reperit Auer.eodē pmo ꝯmē.iiᵒ.di
cens mā3 non moueri p ſe:ſed ab agēte. ¶ Idē ēt dicit
Auer.in deſtᶜ deſtᵘᵐ diſpᶜ pᵒ. ¶ Tū q2 mā mouēs nō eſt
alia ab orbe celi: vt pȝ nec orbis: q2 aut orbis ſe mouet
rōne totꝰ:aut rōne ptis itegralis:nō ſȝ:q2 h̄ eēt rōe ſtel-
le. Sed nō mouet̄ celū a ſtella: vt pȝ ſupra. ¶ Tū q2 ſp
extimabit̄ aliq̄ ſpēs mouēs.3ᵒ.d aia tex.ꝯmē.54.ex trāſ-
latione greca:ꝛ ſatis obſcure.ꝛ.3ᵒ.phyſi.tex.ꝯm̄.17.ꝛ.zᵒ.
de aia.tex.ꝯmen.54.oīa patiunt̄: ꝛ mouent̄ ab actiuo:ꝛ
actu ente.neq3 rōne totꝰ mouet:q2 nihil mouet ſe: ſic ꝙ
idē ſm̄ ſubam ſit realr̄ mouens:ꝛ motuȝ pᵒ:vt incidētalr̄
declarat Auer.4ᵒ.celi ꝯmē.zz.ꝛ vt ex demſone pᶜ ꝓpō-
nis.7ᵒ.phy.colligit̄. ad getē.n.ptis celū geſceret.ſi.n.ge-
ſcente vna pte alia moueret̄:tūc totū nō eēt pᵒ motū: ſed
ps que mouet̄ alia geſcente:ꝛ.9ᵒ.meta.tex.ꝯmē.zᵗ. Idē
enim eſſet in actu:ꝛ in pōa reˢ eiuſdē. Tū q2 nihil eēt im-
mobile.vt īfert Ariſto.p de gnōne.tex.ꝯmen.48.ꝛ eſt.ꝯ
demōſtrata.8ᵒ.phyſi.tex.cōmē.40.ꝛ.8ᵒ.phyſi.tex.ꝯmē.
33.oē qō mouet̄ ab alio mouet̄: q2 oē qō mouet̄ ſm̄ nāȝ
ab alio mouet̄:ꝛ oē qō mouet̄ extra nām ab alio moue-
tur.ꝛc̄.eādē rōnē ponit pħs ibi:tex.cōmē.28.rō ſm̄ pteȝ
eſt Auer.i liᵒ.de ſbā orbis.capite p. ¶ Soluit̄ rō a gbuſ-
dam dicentibꝰ ꝙ ad ſaluādū diſtōnē potētie actiue ꝛ paſ
ſiue poſitā.5ᵒ.metaphi.tex.ꝯmē.17.ꝛ.9ᵒ.meta.tex.ꝯmē.
zᵗ.ſ.pnᵐ trāſmutandi alteꝝ vel ab altero inq̄tū alterū.
ſufficere diſtinctionē rōnis inter potentiā actiuā ꝛ paſſi-
uaȝ:q2 qō eſt in actu virtuali:ꝛ in potētia formali poteſt
deducere ſe a potētia ad actū. ¶ Tū ēt q2 mouēs ꝛ mo-
tum aliq̄n ſunt idē ſubiecto.ſm̄ Auer.4ᵒ. celi.ꝯmē.zz.
q2 forma lapidis ſm̄ ꝙ eſt in actu:eſt mouens:ꝛ ſm̄ ꝙ ē
in materia:ē motū. ¶ Idē 3ᵒ celi:ꝯmē.z8ᵒ. ¶ Cōtra q̄s
eſt tex. Ariſto.iz.meta.tex.cōmē.54. iducēs ꝯ Empedo.
ꝙ eidem accidat eſſe mām ꝛ mouens: q̄uis differāt rō-
nem. vbi Auer.nō eſt poſſibile:vt eēntia motoris ſit eēn-
tia mā̄e. ¶ Preterea Auer.4ᵒ.celi.ꝯmē.zᵒ.diſtinguens
inter potentiā actiuā ꝛ paſſiuā voluit potentiam paſſiuā
indigere motore extrinſeco.etiam vbi inuenit ſenſui.zᵒ.
de aia. Ariſto.tex.cōmē.5z.motorē:addidit Auer. in cō-
mento extrinſecū:cū.n.actiuū ꝛ paſſiuū intrinſeca ſunt:
non dat nomen virtuti totius eſſe paſſiuū: ſed actiua vtꝰ
dr̄ eſſe nām hn̄tis:pro ꝯfirmatiōe poſita in miſiōe. Data
forma que motiua eſt:ꝯtingit ꝙ moueat̄: q2 ꝯtigit ꝙ ſit
mālis.ꝛ hoc voluit Auer.in locis ꝓallegatis:non aūt da-
ta materia cuius eſt moueri:contingit illam eſſe formā:
ideo non ꝯtingit ꝙ materia moueat:hoc autē eſt:qō ſuffi
cit nobis in ꝓpoſito. ¶ Si aūt mouens celū eſſet cōpo-
ſitum ex materia ꝛ forma:aut igit̄ hoc compoſitū ē aīal
celeſte:aut aliud corpus:non ſm̄:q2 celū moueri non po
teſt a ꝯtento:q̄tuor.n.elemēta mouent̄ a celis nō celi ab
eis Auer. in deſtructione deſtructionuȝ diſputatione.iz.
dubio ſcd̄o:neq3 ab alio corpore ſecū coexiſtēte: neq3 ab
exteriori ſiue celū ꝯtinente ſiue non. Non.n.ꝯtēta circu
lariter mouere pn̄t: neq3 ita velociter: neq3 eterne: neq3
datur corpoꝝ penetratio:neq3 datur corpus extra celū.
Si autē aīal celeſte motiū:tūc rōne forme mouet:quā eē
abſtractā ꝓbatur:q2 forma mouens celum eſt non ma-
terialis:ergo abſtracta:aſſumptū probatur:q2 omnis vir
tus in mā eſt finite motionis in tpe. Sed celi virtus apō
pħm non eſt finite motionis in tpe. ¶ Scd̄o oīs vīꝰs in
materia eſt corruptibilis:ſed forma mouens celū nō eſt
corruptibilis:alr̄ non eternus eſſet celi motus:neq3 tps:
vt arguit Ariſto.izᵒ.meta.tex.cōmē.29.rō eſt Ariſto.iz.
meta.tex.cōmē.41. ¶ Tertio virtutes mā̄les diuidun-
tur.zᵐ magnuȝ ꝛ paruū ad diuiſionē ſubiecti. Celi auteȝ
virtutes non:q2 tunc eſſent mobiles per accidens.ꝯña ē
Auer.in de ſubſtātia orbis capite ſcd̄o ratio eſt Auer. in
de ſubſtātia orbis capite.3ᵒ.ꝛ eſt Ariſto.8ᵒ.phyſi. tex.cō-
men.z8ᵒ.ꝛ.iz.meta.tex.cōmē.41.cuius minor eſt dmon
ſtrata.8ᵒ.phy.tex.cōmē.vltimi:q2 mouens celū non ha-
bet magnitudinē:q2 non finitaȝ:q2 ex motore magnitu-

dinis finite finiretur motus:neq3 infinitā: q2 ex motorē infinite magnitudinis fieret motus in instanti: formans autē Auer. rōnē hanc in destructiōe destructionū disputatione tertia dubio. 18. minorē sic probat: q2 oēs corpus brīs ūtutē diuisibilē diuisione subiecti gn̄abile est τ corruptibile. ¶ Quarto op3 actū simplr̄ precedere mā3. 9°. meta. a tex. cōmē. 13°. τc̄. τ. 12°. meta. tex. cōmē. 30. τ. 32°. g̃ datur forma nō causata a subto. ¶ Si. n. forma celi causaretur a subiecto: tunc prima forma daretur aliquid origine prius τ causalitate. ¶ Quinto si daretur virt⁹ materialis infinito tempore durās: ipsa esset infiniti vigoris: ꝯn̄s est contra philosophū: q2 si infiniti vigoris esset virtus: ipsa apud eūde3 ageret in instanti: sed celi virtus nō agit in instanti: q2 omnis motus est in tempore: ratio est Auer. in de substantia orbis. caplo. 3°. ¶ Ad hūc sensum dixit Auer. ꝑmo celi cōmen. 65. Si mouens celū eēt corpus: moueret in non tempore: vt declaratum est in vltimo. octaui physi. ¶ Sexto si mouens celu3 non eēt nō in materia: oporteret. vt quiesceret violente. i. contingeret ei labor necessario: ratio est Auer. primo celi cōmen. 100. patet consequentia: quia agēti materiali aliquando contra agitur positiue. ¶ Septimo. 12°. meta. tex. ꝯmē. 30. motus est eternus: τ omnis motus habet motore3. ergo motori non admiscetur potentia: patet consequētia. quia omnis motor in potentia presupponit alium motorem priorem: quare possibile est: vt aliqua hora non moueat motor cui admixta est potentia: ergo indiget motor in potentia motore extrahente ipsum de potētia ad actū. ¶ Octauo primum mouens celum est immobile: ergo ipsum est abstractum: patet antecedens: quia mouēs primum celum: aut est imobile: τ est intentum: aut est mobile: ergo ab alio mobile est: tūc vel ab alio mobili vł immobili: si primum: ergo ab alio semper: τ sic in infinitu3: sed non est ire in infinitum: ergo ad imobile est veniēdū: patet consequentia: quia mobilia sunt non abstracta: saltem per accidens: qđ si non essent entia separata: philosophia naturalis eēt prima phia. vt dixit philosophus. 6°. metaphi. tex. cōmē. 3. τ. 11. meta. arguendo tangitur patet consequentia: quia destructo scibili destruitur τ sciētia: ratio est Auer. primo physi. cōmē. vltimo: τ secūdo metaphi. cōmē. 16°. τc̄. ¶ Concordia: si ponitur primum non carere materia: perit de⁹ Arist. 12. meta. tex. cōmē. 49. ad probandū vnum esse primū: quia eius mediū est: quia careret materia. ¶ Secundo posita materia in intelligētijs pit de⁹ secūdi celi. tex. cōmē. 38. ad ostendendu3 in motu celi regularitatē: ho𝔯 plura colligit Auer. in destructiōe destructionum species: que non est de natura motus: τ ē ab eterno: ab intellectu tantum apprehenditur: τ declaratur demōstratione apud concedentem omne mobile habet mouens: τ omnis effectus habet agens: τ ꝙ cause mobiles terminate proueniunt ad primam imobilem: τ probatum est ꝙ naturam motus non habens est causa naturam motus habentis: τ declaratum est: qđ est de natura motus non potest a tempore separari: τ qđ non est de natura motus: nullo modo tempus igreditur. ¶ Inducitur etiam hec confirmatio: omne habens essentiam propriam habet actionem: τ non habens actionem non habet essentiam: τ impossibile est reperiri actione3 sine essentia. 9°. meta. cōmē. 7°. sed celum habet actionem. g̃ τ essentiam: sed non materialem: ergo abstractam: cū igit̃ nulla substantia abstracta sit sensu cōprehensibilis: erit intellectu tantum apprehensibilis: omne autem tale est intellectus. ¶ Confirmatur omnis substantia nobilior a. intellectu est intellectus: aliter non intellectus esset qđ nobilius itellectu: sed substātia simpliciter abstracta est intellectu possibili nobilior: quia non est eque nobilis ꝑcise: sicut intellectus possibilis: neq3 min⁹ est nobilis eentialiter: ergo intellectu possibili substātia simpliciter abstracta est nobilior essentialiter. ¶ Cōfirmari posset de aliqua substātiarum abstractarum ꝙ esset intellect⁹: ratione qua vtitur Aristo. 3°. de anima. tex. cōmen. 17°. in oī genere entium dabile est materiale τ formale. τc̄. ¶ Tū ratione Auer. 3°. de anima cōmen. 20. quia faciens intellectum speculatiuum: oportet ꝙ sit intellectus. ¶ Quia igitur omnis ratio ad probandum substantiam abstractam esse: nisi fundetur super motu: euidentiam non habet. ideo dicamus cum Auer. ꝑmo physico𝔯 ꝯmen. vltimo: τ 2°. physico𝔯 cōmen. 22°. τ. 26°. τ cu3 Aristo. 8°. physico𝔯. tex. ꝯmen. 3°. ꝙ solum naturalis philosophus demonstrare habet substātiam abstractam esse. ¶ Ratio autem que sumitur ex eo ꝙ non est processus i īfinitū in finibus: τ ꝙ in efficientibus datur primu3: in bonis optimum: in entibus primum: in veris verissimū: τ supra dependentia independens: perducit nos ad primum sensibile puta celum: nisi per motum adiuuet. ¶ Metaphisicus autem considerans separatū τ non separatum: vt differentias entis supponit separatum esse fuisse inuētū a philosopho naturali. Et sic ordīe doctrīe: philosophia naturalis est ꝑor q̃3 metaphy. vt 6°. meta. ꝯmen. 3°. τ. 7°. metaphy. ꝯmen. 39°. dicit Auer. ideo prima metaphysi. in duas partes: vnam consi^{tem} substantias sensibiles: alia3 consi^{tem} substātias abstractas: prior via doctrine est metaphy. de substantijs sensibilibus: lic3 scientia de substātijs abstractis sit prior inesse: vt pōit Auer. quarto meta. cōmen. 4°. ¶ Neq3 quātum ad illam conclusionem separatu3 est: subalternatur metaphy. scientie naturali: q2 s̄m philosophū: ꝑmo posterio𝔯. tex. cōmen. 30. subalternans dicit: propter quid illius de quo sciētia subalternata dicit q2: qđ non est in ꝓposito: quia philosophus naturalis istius conclusionis. s. separatum est: non dicit ꝓpter quid: cum solum a posteriori arguat. ¶ Et q̄uis resolutio compositorum staret ad primū simplex: puta ad formam celi: τ resolutio formarum ad primam formam: τ resolutio actuum ad primum actum: tamen non probat̃ formam non est corruptibilem: nisi ex motus: aut tēporis eternitate: aut generationis τ corruptionis requirentis subm: aut agens eternum. ¶ Ratio autem Auicen. quā recitat Auer. in destructione destructionu3 disputatione octaua dubio ꝑmo: ꝙ ante omne contingens ex se: q̄uis sit necessariū ex alio: datur necessarium ex se: s3 celum est contingens quātu3 est ex se quia habet materiā primam partem sui: ergo ante celum est necessarium ex se: τ illud est intelligentia: q2 celi forma substantialis sensus est. ¶ Soluitur ab Auer. in de substantia orbis capite tertio: fundatur enim super multis propositionib⁹ instabilibus: prima est ꝙ celi pars sit materia ꝑma eiusdē rationis cum materia istorum inferio𝔯: secunda ꝙ celi pars: que est forma sit sensus: tertia ꝙ celum seclusa intelligentia sit compositū ex materia τ forma: quarta ꝙ detur necessarium ab alio: τ possibile ex se in substātijs: presupponit etiam latenter creationem.

UTrum autem omnis intellect⁹ preter intellectum possibilem approprietur celis ad mouendum ipsos: est querere de natura demonis. ¶ Ubi supposito quid nomine demonis imponetur. s. substātia intellectualis: que non est hō: neq3 celū: neq3 aīa alterius corꝑis. Dōm est ꝙ phus τ3 ꝯ theologū ꝙ sic. ¶ Sunt aūt duo modi imaginandi demones esse primus ꝙ sint forme non

formantes mām. ¶ Scðs ꝙ sint compositi ex anima ⁊
corpore. ¶ Scðm igitur hos duos modos sunt duo dcā
pбi: primum demon non est substātia intellectualis nō
formans mām: qꝛ ipossibile est formā existere: ⁊ non for
mare corpus. imo intelligentias celestes formare orbes
sm pбuz infra ostendetur: ⁊ sm doctrinaz cōez ⁊ vulga
rem intelligendi Aristo. ⁊ Auer. ad minus insepabiliter
appropriantur corpori: nō enim alia rōne forma est: nisi
qꝛ dat esse in genere cause formalis. ¶ Tū qꝛ inter cās
necessaria est colligantia: sic ꝙ quāta necessitate impossi
bile est dari subm substantiale vel mām non informatā
substantiali forma: tanta necessitate impossibile est dari
formā non informantē: ratio enim qua vtit Auer. 2°. de
aīa cōmen. 2°. ad probandū animam esse substantiaz ē:
ipsa est pars substantie: que ratio vera est apud ipsum de
omni substantia simplici. ¶ Tū ēt: qꝛ tunc forma ⁊ ma
teria essent duo diuersa. ⁊ sic oporteret dare causam liga
menti forme cum materia. vt de anima ⁊ corpore. dixit
Auer. 8°. meta. cōmē. vltimo. diuisio enim substantiarū
sufficiens est in mām formā ⁊ compositū: cuz igit̃ substā
tie iste non sint materia: quia nō essent intellectuales. si
essent: essent forma aut compositū. Tum ēt omnis intel
lectualis substantia non informans māz in potentia est
simplr abstracta. ⁊ omnis itellectualis substātia simplr
abstracta est motiua celi. qꝛ numerus simplr abstracto-
rum est sm numeꝝ orbiū. 12°. meta. tex. cōmē. 48. quia
non inuentū est tale genus entiuz. nisi per motum eter-
num. ⁊c. ¶ Tuz qꝛ datis talibus formis non informan
tibus: aut ipse essent per se mobiles: aut non: sm est ꝯtra
cōez moduz tenendi de ipsis. ¶ Contra pmū arguo: qꝛ
ipse sunt indiuisibiles: est aūt impossibile idiuisibile mo-
ueri. 6°. physicoꝝ. tex. cōmē. 32. ⁊ 86. ⁊c. ¶ Tum qꝛ idez
moueret se pmo: ⁊ sic esset pmo mouens: ⁊ pmo motum:
qð est impossibile. ¶ Tum quia vel moueret̃ subito: vl
successiue. non subito: qꝛ dato. a. spatio super eo posset eē
velocior motus: ⁊ sic in minus q̄ in instanti potest fieri:
⁊ sic instans esset diuisibile. ratio est Aristo. sexto physi.
tex. cōmē. 29. si autē successiue moueret̃. Contra qꝛ nec
ipsa sibi resistit: neqꝫ exteriora corpora ei resisterent: qꝛ
nisi intret locuz incompossibile corpori: non illi corpus
resistit: non intrat autem locū incōpossibile corpori nisi
corpus. ¶ Tū ēt sequitur ꝙ ante primū corpus motuz
daretur aliquid primo mobile: ⁊ sic anima celestiuz esset
etiā motus receptiua in se. ¶ Pð. datis talibus formis ipe
essent simplr abstracte: qꝛ nō causaret eas materia. neqꝫ
idigerēt cōpe. vt istis. ergo ipe eēnt circulr motiue: pꝫ ꝯña:
qꝛ ipe eēnt itelligētes ⁊ itellcē: ergo exit itellectō ab itelligē
te: ⁊ reuertit̃ sup idē itellcm. ⁊ sic ab eodē i idē reuertit̃ p
itellectionem. a tali autē mō opandi originat̃ motus cir
cularis. si igit̃ non essent circulariter motiue: non essent
abstracte. si igit̃ ipse essent circulr motiue: ipse essent aīe
celestes: qð est contra suppositū quid nois demonis: pa-
tet consequentia. qꝛ corpus a pn° extrinseco moueri non
pōt sine corporeo instrō: siue mouens sit corpus siue nō:
neqꝫ motus circularis naturalr sequi potest formā: que
non est aīa. neqꝫ intra celū claudit̃ circulr mobile ab in-
telligentia simplr abstracta. ¶ Scðz dictū non sunt de-
mones substantie corporee. neqꝫ aīe corporis: probat̃ oē
subiectū substantialis forme: aut est mā in actu: aut i po-
tentia: si pmū tunc demones essent corpora celestia: aut
celoꝝ anime: patet ꝯña. qꝛ nō est materia in actu. nisi or-
bis nāe neutre. Si mā in potētia: aut prima: aut scða: nō
pma. quia tūc demon esset elementū: aut forma elemen
ti: qð est in ꝯñs: qꝛ tunc elementū esset aīatuz ⁊ itelligēs.
¶ Tum qꝛ Aristo. 2°. de anima. tex. cōmē. 19. ex aere au

tem. ⁊ aqua impossibile est constare animatum corpus
Oportet enim firmū esse: tunc sic si firmitatē habet cor-
pus aīatū: oportet elementū terre in eo reperiri: pꝫ conse
quentia. qꝛ nullū elementū dat esse firmuz. nisi terra. di
xit enim Aris. 4°. metheoroꝝ. tex. cōmen. 29. omnia ter-
minata corpora hic non sine terra ⁊ aq̄. ⁊ sic non ita late
ret sensum. vt cōiter ponitur hec substantia: quā demon
appellant. imo Auer. in destructione destructionū disp-
tatione. 13. dubio. 4°. omnia corpora infra mundum exi-
stentia sensibiliter comprehendunt̃. ¶ Tum ēt daret̃
animal simplex: qð non esset celuz: neqꝫ motū sphericuz
sibi determinaret. ¶ Preterea cū aer in suis dispōnib⁹
sit consimilis: nō magis informaretur vna pars eius q̄
alia: sed non totum elementuz informatur: quia nulla in
eo appꝫ viuentis opō. ergo neqꝫ pars aeris informabit̃ eo.
¶ Tū qꝛ oīa corruptibilia: q̄ꝑ aer esset elementū essent
aīata: qð est manifestū in ꝯñs. ¶ Preterea ppīgora ele
mentis melius aīarent̃: vt plāte bruta: ⁊ mineralia plā
tis: qð pꝫ eē falsum. ¶ Tū ēt aer qui ex nā sui nō est ter-
minatus figura ppa terminaret̃ ab itellectu: aut h̄ datū
ꝯpositū aīatum nullā sibi figurā determinaret: cui⁹ op-
positū vult Aristo. 2°. de aīa tex. cōmē. 41. Si āt mā. 2°.
esset que informaret̃: tunc dmon esset mixtū: aut forma
mixti. ⁊ tūc q̄reret̃ de mixtione: an esset perfecta: an im-
pfecta. si ipfecta: qꝛ sm merita māe eliciunt̃ mālēs for-
me: tūc subalis illius forma eēt nō intellectus. ¶ Tū ēt
2°. de aīa Arist. tex. ꝯmē. 124. reddēs rōnē: q̄re plāte nō
sentiunt dixit. qꝛ medietatē nō hnt: medietate. n. iudicāt
iudicātes sensu. 4°. metheo². tex. ꝯmē. 30. ergo si pro sensa-
tione requirit̃ mixtio melior mixtione plāte: que tñ pfe-
cta est: a fortiori pro ministratione opis intellectus reqrit̃
mixtio melior mixtione plāte: quā diximus eē pfectā. si
āt mixtio sit perfecta: aut eēt illa mixtio pfectior mixtōe
hūana: aut eque pfecta: aut minus. Nō pᵐ: qꝛ illa non re-
perit̃: qꝛ nō est ꝯplexio. ita ppinqua eq̄litati pōderali.
sicut ꝯplexio humana. vt ex Auic. in p° p⁴. ⁊ ex gal°. in li°.
ꝯplexionū. ¶ Tum qꝛ non est aīal corruptibile pfecti⁹
hoīe. 2°. celi ꝯm. 63. ⁊ 64. ⁊ p politi. perfectū optimū ani-
maliū est hō: ⁊. 2°. de aīa. ꝯmē. 121. hō est ꝯplectissimū aīa
liuz. Idē p de aīalibus haberi pōt: vbi nobilitatē sensus
cōmēdat: ⁊ ēt. 4. eiusdē sensus iterioris: ⁊ exterioris extol
lit dignitatē: ⁊ iō hoī datam esse manū ꝯ Anaxa. dicētē:
qꝛ homo habet manū: homo hꝫ sensum. 12°. eiusdē asseri
tur. Testat̃ ēt Aui. p° pmi: donauit deus hoī meliorē cō-
plexionez quā posse sit in hoc mūdo reperiri. Si āt eque
perfecta esset mixtio quā sibi demon determinaret. sicē
mixtio hūana: tunc demon esset hō: aut hois aīa. Si aūt
minus pfecta esset mixtio demonis q̄ hois mixtio: tunc
pfectissima forma qua formari posset illud mixtum esset
sensus: ⁊ non intellectus. ¶ Scðo pncipalr arguit̃ ex p-
te intellectus: qꝛ intellectus dmonis: aut eq̄lr distat a nō
gradu entis: sicut intellectus hois: aut plus aut minus:
si eq̄lr: tunc intellectus dmonis esset hūanus intellect⁹:
qꝛ hcis eque pfectus eēntialr esset: sicut itellectus hois:
⁊ sic eoꝝ vna eēt diffō. Non esset ēt iste intellectus min⁹
pfectus q̄ hois intellectus: qꝛ ex. 3°. de aīa intellect⁹ pos
sibilis est maxie pōalis in gñe intelligibiliū: maxie autē
potentiali in aliq̄ gñe non dat̃ vilius in illo gñe: neqꝫ est
intellectus demonis pfectior hūano intellectu: qꝛ nō si-
bi dseruit sensus pfectior sensibus hūanis. pꝫ. n. nō opor-
tere intellectū informare carnes ⁊ ossa: nisi indigeret sen
su in sua opōne. ¶ Tū qꝛ nō est mā illius magis pfecta:
neqꝫ melius mixta q̄ mā hois. ¶ Tum qꝛ esset ille itel
lectus simplr abstractus a mā: qꝛ esset ille intellectus p-
fectior poīi. ergo illius essentia esset in intellectio in actu: ⁊

sic esset illa eē̄ntia simplr abstracta. ¶ Tertio ex nō cō-
positi. Si demones eē̄nt aīalia: aut sensu eē̄nt aīalia aut
nō. nō sʒ: q2 nō est aīal māle sine sensu: neqʒ sensu. q2 vi-
liores eē̄nt sensus eius sensib' hūanis. ⁊ sic eē̄nt eoꝝ sen-
sus deteri' deseruiētes intellectui illoꝝ vel illius. ⁊ sic cō
sequēter peı' itelligerēt q̄ʒ hō. ⁊ tūc aut nō separeť hō in
scia: aut si sic: h eē̄t solū ob lōgā reꝝ expiētiā: ⁊ sic falsuʒ
eē̄t dcm̄ Ari. 2°. de aīa. tex. cōmē. 94. s. prudētissimū aīa-
lium eē hoīeʒ. ¶ P̄. cū nō deť aīal māle sine tactu. 3°. d
aīa. tex. cōmē. 64. ⁊. 68. reqrit āt tactus mixtionē pfectā
q̄litatū tangibiliū pp aīe sensitiue pfectionē cui mixtio
seruit: g̊ non sunt demones aīalia: aut sensibus nr̄is exte
rioribus sentiri pn̄t. ¶ P̄. oē aīal mortale dormit aut vi
gilat: nisi forte durā testā hēat Ari. in li°. de somno ⁊ vigi-
lia. ¶ Tum q2 aīata iferiora suscipiētia sunt nutrimētū:
hec āt ⁊ silia cōiter aīalibus inferioribus eueniētia non
cōiter demōibus attribuunť. ¶ Cōtra Ari. in li°. d som-
no ⁊ vigilia. Quedā somnia diuinatiua daymōia sunt nō
diua. ¶ Scdo Ari. 5°. meta. tex. cōmē. 15. subas enūerās
dixit aīalia ⁊ demonia. ¶ Tertio Ari. 2°. rethoꝝ capite. d
loco ex diffinitōe dmoniū: nihil est. sed de' aut opus dei.
¶ Quarto Ari. 2°. rethoꝝ capite. de iterrogatōe: ac si de-
moniū aliqd diceret: iterrogabat. ⁊ in alia trāslatiōe qd
sentis de demonib': sunt ne deoꝝ filij? ¶ Quito Ari. in
poetica d̄sus finē libri. oʒ vt repn̄tatio fiat per rē existēꝫ:
aut que putať existere: vt repn̄tatio maloꝝ per demōes.
¶ Sexto ipole est idiotā loq idiomate greco hebraico
⁊ latino: nisi sit oppssus a demone. ¶ Ad pm̄ū nō omne
somniū imittiť a deo. ⁊ h vult Ari. sʒ aliqd somniū ab eo
imitti pōt: vt declarat Auer. in li°. de somno ⁊ vigilia: qd
āt a demone somnia imittanť. dixit Auer. ibi: illā eē vul-
gariū opionē: vba āt vulgarib' grata aliqn̄ n̄ vult Auer.
vitupare. vt. 6° colliʒ. capite p̄. ¶ Ad 2m arabica trāslatio
loco dmonioꝝ idolū hʒ. ¶ Ad 3m arabica trāslatio loco
demōis hʒ rex. ¶ Ad 4m textus est iterrogatiu'. ¶ Ad
5m. dixit demones existere: aut putari existere: non tn̄ ab
ipso: sed a vulgarib'. ¶ Ad 6m sensus loq̄ntis varie aliqn̄
se iuuant in formatiōe idoli nūquā sensati. ⁊ tunc cū talı
melico ɔtinuať itellectus polis fm q hebraicis grecis
aut latinis istruct' est. Hoc āt est vnuʒ eoꝝ pp que dixit
Auer. p̄ celi. cōmē. 33. nō ppalādū eē vulgo fidē legislato
ris. ¶ Fide āt ɔstat demones eē itelligētias: q̄ corp' ifor
mare nō pn̄t. sʒ bn̄ assumere aut gubernare: q̄s de' crea-
uit ōre linq̄ns eas sue nāe per quādā morulā: in q̄ si psti-
tissent in bonitate: beati remansissent: sed peccauerunt. ⁊
trāsiuit morula meriti ⁊ demeriti sine penitētia. ⁊ sic vi-
sionē dei clarā āmiserūt: ⁊ de celo deo auctore expl'si sť.
⁊ hoīes eoꝝ plimi ifestāt ⁊ opprimūt. illisqʒ aliqn̄ acerri
me nocēt. a qb' ieiunio ⁊ orone hoīeʒ liberari lux mundi
Ihs bn̄dict' docuit in euāgelio. ¶ Sciēdū tn̄ q aliquā-
do spūs corpis hūani sunt g̊ssi multū: calidi valde: ⁊ co-
piosi: ⁊ tūc opōnes motiuas facit hō fortissimas: sic q cō
pedes nō cohibēt. neqʒ duo: aut tres viri ipetū motum:
aut furorē talis hoīs frenare pn̄t. nō. n. tēpati hoīs q̄libʒ
opō fortior est opōne distēpati sensitiuas tn̄ iperficiunt.
¶ Sciēdū vlteri' q pstigiatores h est sensuʒ illusores:
de qbus tāgit Ari. 18°. pble. pblemate. 6°. mediū aut or-
ganū: ita dispōere pn̄t q sensus decipiať. ita q filū pedi
galli alligatū: ita g̊ssum videať q existimeť gallū trabem
trahere. sicut ēt per vitꝫ subtilis lra apps g̊ssa. ¶ Ma-
nuum q̄qʒ agilitate: aut reb' nālib' latētes vtutes cōiter
hn̄tibus mita fiūt: q̄ꝫ astātes artē ⁊ vtutē ignorātes ad
dyabolicas artes p causis recurrūt: sic capitis galli par-
titū est os q si in cōmissura gladio pforeť gallus nō mo
ritur. q si vltro: citroue capitis vtice vulnerauerit: gal

lus phibit: neqʒ caracteres: aut carmina in ore illi' posita
illi vitā poterūt seruare. pportionabilr de igenioſoꝝ ho-
minū mirādis opibus dōm ē. ¶ De maleficiatorib' āt
suis vbis sanitatē alteri' inficientibus voluerūt Aui. ⁊ Al
ber. magnus ad dn̄ū vnius forme iuper aliā reducere: ⁊
p̄sertim coadiuuāte forti imagiatione: ⁊ fide efficaci: ⁊ p-
sertim astronomicis ifluxib' ɔformata. ¶ Sʒ vtplʒ res
nocētes in cibo aut potu exhibēt: ⁊ sic re nālr opāte vtun-
tur. quēadmodū. n. mēstruate speculū inficit: ita si vapo
res venenosi per oculos vetule tāq̄ʒ per ptē corpis rario Vapor ex oculis vetule malicia.
rem. ⁊ expulsiue vtuti aptiorē trāspirarēt: pueri ɔplōneʒ
possent ificere. quēadmodū iuuenis cū vetula coire con
suetus tabescit: ⁊ marasmať. pp malos vapores: q̄s caro
hūana: que spōgiosa est valde: sugit ex malis vetulaꝝ hu
morib' eleuatos. adde q a maligna vetula fortiter ima-
ginante fiūt act' terribiles: qb' infans valde tereť. ⁊ tūc
ob facilē ɔplonis etatiue passibilitatē ex terrore seqť ma
gnum nocumētū. Qz si re nāli nō vtanť: figmēta eē dixit
Ari. 8°. de hystorijs aīaliū. Sed de his hactenus q̄ poti'
silētio pertrāseūda sunt q̄ʒ oronibus explicāda.

DUbiū 2m: vtꝫ intellect' moueatur.
¶ Pro h' qōis solone pmit-
to. p̄ q intellect' dr q̄tuor modis. s. d mā-
li. 2° de itellectu in habitu: ⁊ est intellect'
speculatiuus. 3° de intellectu agēte. 4° de
vtute imagiatiua. ⁊ est aīa sensitiua hoīs
colligiť distictio. 3°. de aīa cōmē. 20. disti
ctio sufficiēs: ⁊ oēm itellectū ɔprehēdit. Cui' duo mēbra
sunt ad ppositū. s. suba itellect' agētis: ⁊ suba itellect' mā
lis: icidētalr tn̄ de alijs itellectib' mlta declarať. ¶ Nō
itellectū agētē duplr capi. vno° ppe p suba faciēte d po°
itellectis actu itellecta abstrahēdo. ⁊ sic tn̄ vna est intel
lectus agētis suba: ⁊ illa est de'. vt in p̄ ope q̄libetto. 4. de
ctum ē. Scdo mō capiť cōiter p oi suba vniēte itellectio-
nem itellectui receptiuo noue vel eterne: ⁊ sic ois suba i-
tellectus supra mālē est itellect' agēs. ¶ Utroqʒ mēbro
distictionis h' vtemur. ¶ Itellect' q̄qʒ māl duplr capiť
p̄ ppe p itellectu qui est oīa fieri. ⁊ sic apud phʒ nō ē. nisi
vna suba: que sit itellect' māl. ⁊ illa est que dat eē hoī: ps
in p̄ ope q̄sito. 3°. 2° capiť large p oi itellectu receptiuo
itellectōis: siue de nouo: siue ab eterno. ⁊ sic ois suba itel
lectus ifra deū: ⁊ supra itellectū passiuū qui sensus ē: itel
lectus māl est. vtroqʒ mēbro disti° h' vtemur. ¶ Preli
bandū 2°. q2 fm Ari. 2°. topico. c° 10. cū ɔsiderādū ē vtꝫ
aīa moueať: ɔsiderādū ē: si sʒ aliq̄ʒ spēʒ mot' ɔtigat aīaʒ
moueri: vt augeri minui vel corrūpi vel gnāri vł q̄cūqʒ
sunt alie spēs mot'. ¶ Qō mot' dividiť in gnōnē ⁊ corru-
ptionē augmētū dīnutionē alterationē ⁊ motū localem
disti° est Ari. in pn̄tis. ⁊. 3° phy. tex. cōmē. 6°. 12°. meta. tex.
cōmē. 7. p̄. de aīa. tex. cōmē. 38. ⁊. 7°. physi. tex. cōmē. 10°.
Qui āt sint alij mot' ab istis qn̄tū fundamtū explicabit.
¶ Supponēdū. 3° applicādo ad motū localē distiōm de
trāsmutari positā a phō. 5° phy. tex. cōmē p̄. Triplr mo
uetur aliqd localr p̄ per accn̄s: ⁊ est illud qd accit moto:
vt musicū ambulāti. Est āt accidere 2'. vno° per vifica-
tionē aīm in recto nō eē̄ntialē d re mota: vt musicū am-
bulat. Alio° per iexistiā mobili. sic accn̄s in subto ⁊ for° ⁊
mā in cōposito. Scdo mō per ptē: vt totū dr moueri rōe
ptis mote: vt hō ad motū capitis moti dr moueri. Ter-
tio sʒ se ipsum. ⁊ est illud q moueť nō per accn̄s: neqʒ p
ptē. ¶ Accipiēdū. 4° q 2r dici pt formā moueri per ac-
cidēs localr: p̄ qn̄ for' moueť: q2 mobile a for' localr mo
uetur a for' vel ab alio: ⁊ sic qn̄cūqʒ formatū moueť lor:
⁊ for' moueť: tc̄ for' localr moueť per accn̄s. ¶ Alio° qn̄
per motū formati moti a for' for' nō moueť: sed p motū

formati ab alio for⁹ for⁹ mouet.p^m mēbꝝ disti^m bētur ex
4°.phy.cōmē.32.2^m vo mēbꝝ ex.8°.phy.tex.cōmē.52.
¶ Subsᵗ remēdū.5°.ꝙ alteratio ē 2ᵉ ꝑfectiua ꝛ corrupti
ua:colligit distictio ex.2°.de aīa.tex.cōmen.57.ꝛ.37. vbi
Auer.alterationē spūalē vocat motū extimatiuꝫ. ꝛ.3°.de
aīa.tex.cōmē.28.ꝛ vtit Ari.p^a illius pte.2°.ð aīa.tex.cō
mē.121.ꝛ.138.altera vo pte.p de gnōne a tex.cō̃.46.ꝛc.
Hanc distinctionē ponit Auer.7°.physi.cōmē.12. sub his
vbis alterationū a^a est corpalis:alia spūalis. ¶ Corpali
alteratōe abycit for^a a subiecto alterabili:ꝛ qꝛ sꝫ Ari.6.
topi.capite.9°.Ois passio magis fcā abycit a suba. iō cor
ruptiua dicta est.vt pꝫ ex Auer.2°.de aīa cōmen.58.ꝛ est
actus imperfecti:qꝛ est actus subiecti in po^a ad terminū
motus:ꝛ ē actus īꝑfectus: qꝛ forma acqsibilis īꝑfecta ē
accidentalr in via re^ū eius:qð ipsa est in termino altera-
tionis:perdibilis aūt ē.ꝫ spūali vero alteratiōe acqrit for
ma in esse intētionali:ꝛ ista alteratiōe nihil pdit realr a
subto alterabili:sed ipsum subꝫ actuat ꝛ ꝑficit:iō ꝑfecti-
ua est hꝫ alteratio:vtꝝ āt det alteratio ꝑfectiua real:vr
velle pħs.2°.de aīa.tex.cōmē.58.ꝙ sic.sed nō est h ꝓposi
ti:aliā āt spūalē alterationē:qua pdat forma: dimittunt
pħi intactā:sed īꝑfectiuā nominemus: hāc sniaꝫ voluit
Auer.2°.de aīa cōmē.54.dicēs ꝙ ista trāsmutatio nō est
ex nō eē:sed est additio ī trāsmutabili. Aliqn̄ tñ dimittit
hec forma itēsibilis subm alteratōis eē in po^a ad illā for
mam sub esse ꝑfectiori vł minus ꝑfecto:qꝛ quātuꝫ est de
nā illius forme:ꝑt ꝯtigere ꝙ eē spūale fluere poterit:ac-
cidit.n.dyaphano īformato lumie itēso lum̄ remitti:aut
remisso intēdi.iō non dr lumē remissuꝫ act⁹ entis in po^a
ꝓm ꝙ in po^a:nisi equoce cū formis in eē reali fluētibus:
ad quē sensuꝫ itelligendus est Ari.2°.de aīa.tex.cō̃.54.
Actus.n.equoce vel analogice dr de actu in eē reali:ꝛ in
eē intētionali:cū sufficiat hec distictio aliqn̄ diuersitati
ꝑdicamētali. ¶ Tūqꝛ actus realis itēsibilis saluata eq-
li approximatiōe agentis passo:ꝛ eadeꝫ mediꝫ dispōne:ꝛ
circūstātiū.ꝛc.intēdit aliqn̄:aut remittit ab agēte:qꝛ nō
totus effectus inducibilis ab agēte est iductus: sed in eē
itētiōali n̄:nisi itēdat agēs:aut variet approximatio: aut
mediū.ꝛc.qꝛ totus effect⁹ inducibilis statim iduct⁹ est.ꝛ
iō nō per se fluxibilis est hic actus ītētionalis:sic fluxibi
lis est actus realis. ¶ Correlariū nō in ꝓposito est alte-
rationē a magnete in ferꝝ:quā passiuꝫ ferꝝ mouetur ad
magnetē:vocare spūalē:q̄uis nō sēsui se offerat hec alte
ratio. ¶ His premissis de p^a intelligētia sint septē dicta.
ꝑmū deus nō est aptus natus icipere eē aut desinere. nꝫ
pōt aut potuit nō eē.rō pħi ad hoc. Ois suba icepbilis
aut desibilis est mālis: sed deus nō est mālis.ꝛc. vel sic
nulla de se abstracta suba est icepbilis aut desibilis.I-
ceptibilia.n.mutabilia sunt:ḡ abstracta a motu:ꝛ mā nō
inceptibilia sunt:forme āt mālēs.licꝫ cū in itellectu sūt:
abstracte sint:non tñ de se abstracte sunt: sed per itelle-
ctum agentē abstrahunt:cū igit de⁹ sit substātia ð se ab-
stracta:ipse nō iceptibilis est:ne ꝫ desibilis:fundamētū
rōnis ex p libro h⁹ manifestū est.f.mā est principiū q̄ res
pōt esse ꝛ non esse:iō sube ex nā sua abstracte a mā non
pñt non esse. ¶ Scđa rō eiusdē.nullū necessariū est ice-
ptibile aut desibile.qꝛ iceptibilia:aut desibilia sꝛ possibi
lia alr se hñe:sed deus est necessariū. resolo.n.entiū stare
nō pōt ad p^m:qð sit ꝯtingēs.Alr ipsum ens gnāret:qð i-
probat pħs.9.meta.tex.cōmē.22.qꝛ tunc ens gnāret ex
aliq̄:sed hoc iplicat ꝯdictioneꝫ:neqꝫ ad ipole stabit.ḡ ad
necessariū. ¶ Tertio nullū eternū incipit aut desinit eē
sed deus est etern⁹:alr haberet pn^m tpis.oē.n.fcm̄ hꝫ pn-
cipium tpis:vt ꝯcessit Ari.mellisso.p phy. tex. cōmē.23.
Nota tñ ex doctrina Ari.ꝛ Auer.ꝙ ꝑt aliq̄ eēntia sꝫ ali-

qð esse eē eterna:ꝛ tñ sꝫ illud esse ipsa sit iceptibilis. licꝫ
nō incipiat:qꝛ qditas fenicis exempli grā:licꝫ in eē reali
nō ꝑpetuetur:nisi forte in suis causis:tñ in suo esse inten
tionali:q̄ est itellect⁹ speclatiu⁹:ꝑpetuat:aut ꝑpetuari ꝑt:
ꝛ corruptibilis est. Iste.n.species que oībus hoībus non
sunt cōes nō nec̄ie sunt ī felicitate itellect⁹ polis aut ho-
minis ꝯtinuāda:imo eē illi⁹ nāe reale nō nec̄iū est ad de-
corē vniuersi.nō gnātiua.n.aīalia corruptibilia:nō sp sꝫ
spēꝫ ꝯseruant.2°.de aīa cōmē.35. ¶ Tertio.n.de aīa cō-
men.5°.loquēs Auer.de itellectis eternis dixit iduidua
oībus singlarib⁹ cōia.s.per pnitā sunt illa q̄ꝝ eē itellcm̄
ꝑpetuat:ꝛ p ethic.capite.io. loquēs.Auer.de v̄tutibus ꝛ
sapiētys felici reqsitis.dixit oēs aut q̄sdā eaꝝ:vł fiat ar-
gumentū:qð de qdditate fenicis fcm̄ est:de aliq̄ spē aīa-
lium a casu genitoꝝ.ꝑt.n.eoꝝ esse itellcm̄ ꝯtinuari:qꝛ ꝑt
esse ꝙ semꝑ sit hō itelligēs eā.ꝛ pōt esse ꝙ nihil:qð ē hō
ipsam intelligat. Lux āt in dyaphano ꝛ luminoso habꝫ
aliud ꝛ aliud eē.iō licꝫ in vno illoꝝ ꝑpetuet lux:ꝛ in alio
nō:nō mirꝝ esset.ꝛ sic pꝫ ꝙ licꝫ nullū eternū incipiat vel
desinat:tñ aliqð eternū est inceptibile aut desibile. etiā
in illo esse in quo est eternū:si tñ inciperet:aut desineret
aliqd:iam eternū nō esset:posset tñ esse ꝙ eēt eternū. sed
in suba:ꝛ in esse reali eternū ꝛ desibile vel inceptibile nō
se cōpatiunt. ¶ Quarto oē inceptibile aut desibile ē ab
alio:alr posset esse ꝙ aliqd gigneret se:aut corrūpet: cui⁹
oppositū per se notū est:ꝛ dcm̄ ab Ari.2°.de aīa.tex.cō̃.
47.ꝛ ab Auer.3°.celi cōmē.52.ꝛ in destructōe destructio-
num disput^a p^a. ¶ Qð si nolueris dare p^m gignēs se:neqꝫ
p^m ingenitū:te oporteret in infinitū ascēdere. sꝫ deus nō
est ab alio. ¶ Confirmat oē inceptibile est depēdēs: sed
deus nō est depēdēs:resolō.n.entiū nō pōt stare ad depē-
dens:qꝛ q̄cūqꝫ depēdēte semꝑ est aliqd ꝑus.ḡ ꝛc. ¶ Cō
firmatur argumēto Ari.2°.celi.tex.cōmē.36. ingnābile ꝛ
incorruptibile est ipm mobile:ḡ ꝛ motor. ¶ Confirmat
eterna est gnō ꝛ corruptio:ḡ eternus est motus.8°.phy.
tex.cōmē.46.ḡ mobile eternū:ḡ motor etern⁹. ¶ Quin
to qð nō est cātum finalr nō est cātū effectiue:sed de⁹ nō
est cātus in gnē cāe finalis:cū ipse sit vltimus finis:quo
nō est finis vlterior:cū ipse sit eminētissimū: ꝛ p^m simplr
ꝓbat maior:qꝛ agētis per se est ꝑꝑ finē agere:alr frustra
ageret ipm agens.agens āt deū nō est agens per accñs:
alr aliqð per accñs esset in aliq̄ gnē simplr p^m:qð est cō-
tra pħm.2°.physi.tex.cōmē.67.ponentē nām ꝛ itellcm̄
esse an̄ fortunā ꝛ casum. ¶ Scđo ꝓbat maior:qꝛ finis ē
p^a causa in cāndo:qꝛ eius est ab efficiēte appeti. ¶ Cōfir
matur deo incipiēte esse:aut incepisset sine motu.aut p^m
motū ꝑcessisset alius motus. ¶ Confirmat deo incipien
te esse:aut incepisset sine motore:aut p^m motorē ꝑcessisꝫ
alius motor. ¶ Cōfirmat deo incipiente eē aut icepisset
deus esse sine mobili:aut p^m mobile ꝑcessisset aliō mobi-
le. ¶ Confirmat deo incipiēte eē:ipse nō eēt prius natu-
ra tpe:cuius oppositū.dixit Auer.in de suba orbis.cap°.
2°.de orbe qð plus est. ¶ Scđꝫ dcm̄ deus nō est augm̄-
tabilis vel diminuibilis: ꝓbat p ex pte subti remoti aug-
menti ꝛ decremēti:qð est mā p^a. Nullū simplr abstractū
a mā p^a est augmētabile aut diminuibile.sed deus ē ab-
stractus a mā ꝑma:qꝛ eterne mouet. ¶ Scđo rōne ter-
mini illius motus:qui est quātitas omne augm̄tabile vł
diminuibile est quātū molle:sed deus non est quāt⁹.ꝛc.
vnde.12.metaphy.tex.ꝛ cōmē.41.Deus non hꝫ ptes: ne
qꝫ est diuisibile:ḡ non est corp⁹:neqꝫ virtus in corpe: pꝫ
añs:qꝛ deus est simplex simplicitate opposita cōpositiōi
ex partibus q̄titatiuis ꝛ essentialibus. ¶ Ex quo sequi-
tur correlarie deū non esse rarefactibilē:neqꝫ ꝯdensabi-
lem:qꝛ caret mā:ꝛ est non q̄tū:nō.n.est diuisibile in po-

pentia: neqʒ mobile est. ¶ Tertio rõne agentis requisiti ad augmentũ.s.nutrimenti: qꝛ igitur deus non est susce/ ptiuus nutrimenti non est ipse augmẽtabilis. ꝛc. suscipi/ tur enim nutrimentũ in porositatibus corporis: deꝰ aũt non est corpus. vnde Auer. 8º phy. cõmẽ. 44. motor in eternis non est diuisibilis essentialiter: neqʒ accidẽtalr. Qḋ declaratur ex libº. de substãtia orbis: vt pʒ in ṗ capi/ te: qꝛ forme abstracte preueniunt in subiecto quãtitatẽ: ideo non quãtificanẽ: neqʒ extendunẽ ad extẽsionẽ q̃ti/ tatis. ¶ Ubi nota rõnẽ pp quã formã preuenire quãti/ tatem infert indiuisibilitatẽ forme: ꝛ tñ mãm preuenire quãtitatẽ non infert mãe indiuisibilitatẽ: qꝛ ex preuentu forme ipsi q̃titati sequitur formã esse abstractã a mate/ ria: sed ex preuentu mãe ipsi quãtitati non seq̃ mãm eẽ abstractã a materia: non enim ipsa a semet abstrahi pt. Cum igitur forma preueniat q̃titatẽ: nõ est forma quã/ ta a subiecto: qꝛ materia nõ ẽ apta quãtificare: neqʒ mã/ re formã quã non causat: neqʒ q̃titas veniens recipiẽ in forma: sed in materia. licʒ igiẽ mã quãtitatẽ natura pue/ niat: adhuc tamen mã quãtitate extendiẽ ꝛ informatur: reuertamur ad ppositũ. ¶ Tum ẽt sumitur nutrimen/ tum ad substantiã deperditã reparandã: ꝛ aliquãdo ad q̃titatẽ debitã acquirendã: hoꝝ neutꝝ deo attribui pt. ¶ Tertiũ dcm̃ deus non est realiter alterabilis: pʒ pͥo rõne remoti subiecti reqͥsiti reali alteratiõi: qḋ est mã in potentia. Deus aũt non hʒ mãm in potẽtia partẽ sui: ne/ qʒ pͥmã: neqʒ scḋam: neqʒ ipaʒ iformat: neqʒ cãtur ab ea. ¶ Scḋo rõne termini alterationis: qꝛ deus q̃litate non informatur. neqʒ alio accñte. alr deus esset subm iforma/ bile. ꝛ sic ipse nõ esset purus actus: neqʒ etiam subm trãs/ mutabile subalr aptus est ipse informare. ¶ Tertio rõe agentis: qꝛ deus nõ a se: neqʒ ab alio mutabilis est. vnde 2º. physi. cõmẽ. 71. Qḋ mouet ꝛ nõ mouet̃: neqʒ ex se: ne/ qʒ ex alio est mouẽs ꝛ non motũ: ꝛ ista est forᵃ abstracta a mã. ¶ Quarto rõne subiecti deo: qꝛ celũ est intrãsmu/ tabile fm subaʒ: fm q̃titatẽ: ꝛ fm qualitatẽ terminantẽ realẽ alterationeʒ. ergo deus non est alterabilis subiue: neqʒ terminatiue: pᵃ pars 9ñtis deducitur a fortiori: ꝛ a signo: scḋa pars pʒ: qꝛ non terminat forma alterationeʒ: nisi sui subiecti. deo aũt orbis subiectus non est realr al/ terabilis. ¶ Quartũ dcm̃ deus non est per se localr mo/ bilis. ṗ rõe subiecti motus localis: qḋ est corpus. dicit̃ .n. primo de aĩa cõmẽ. 38. omne motũ aliquo istoꝝ motuũ .s. localr augmento aut decremento: aut alteratiõe ẽ cor/ pus. vt declaratũ est. 6º. physi. tex. cõmẽ. 32. Sed deꝰ nõ est corpus: neqʒ fm se: neqʒ fm suuʒ genus: si genꝰ habʒ. 3º. physi. cõmẽ. 34. in hoc .n. conueniunt oẽs opinãtes ꝙ ṗmum ṗncipiũ non sit corpus. Auer. in destructione de/ structionum dispuᶜ q̃nta dubio. 3. non .n. esset deus ṗmũ ens: si corpꝰ esset. qm̃ añ oĩm sensus est oĩm intellectus. ¶ Tũ qꝛ cõpe ñ viuẽte ṗꝰ ẽ viuẽs: ꝛ cõpe viuẽte ṗꝰ ẽ aĩa. ¶ Scḋo rõe termini motus localis: qꝛ deus nõ est loca/ bilis: neqʒ per se: neqʒ per accñs: aut per partẽ. locabili/ tas autẽ per operationẽ ppositũ non õstruit. ¶ Tertio rõne efficientis: qꝛ non est mobile a se: neqʒ ab alio. non enim circũscriptibilis est corpore: neqʒ circũscriptiuus: hanc 9clusionẽ in vũ ponit Aristo. 5º. meta. tex. 9mẽ. 19. Clarius tamen in translatiõe arabica. vbi Auer. expõit subam imobilem essentialr .s. animam eandẽ sniaʒ põit Ari. 6º. meta. tex. cõmẽ. primi ostendẽdo sub anima etiã non abstractas contineri. Addi possent rationes qbꝰ vti/ tur Ari. 6º. physi. a tex. cõmen. 86. ex quibus pbat indiui/ sibile moueri non posse: nisi fm accidens. ¶ Quintum dictũ deus non est localr mobilis per ptẽ: qꝛ partem nõ habet: cum simplex sit: ꝛ irresolubilis. vnde. 4º. physic. cõmen. 10. incorporea que sunt intelligibilia non hñt mẽ/ suram. ¶ Sextũ dictũ deus non est localr mobilis per accñs: vt colligi potest. 8º. physi. tex. cõmẽ. 45. de primo motore: non curando an multas intelligentias sub se cõ/ tineat, ꝛc. ꝛ. 12. meta. tex. cõmen. 38. qꝛ deus nulli accidit qḋ moueatur: neqʒ celũ motũ ab eo ab alia intelligẽtia moueri potest. ¶ Tum qꝛ mobile per accidens saltem ṗmũ põt non moueri: ergo potest non mouere: pʒ conse/ quentia: qꝛ mouere ꝛ moueri essent in eo accidentalr cõ/ iuncta: assumptum probatur: qꝛ dat̃ motum tantũ: ergo dat̃ vel dabile est mouens tantũ: colligiẽ rõ. 8º. physico. tex. cõmẽ. 36. ꝛ. 37. ꝛ. 12. meta. tex. cõmẽ. 35. ¶ Ex h̃ seq̃ deum esse simplr imobilẽ. vt dicit pħs. 8º. phy. tex. 9mẽ. 46. ꝛ. 12. metaphy. tex. cõmẽ. 43. resolutio .n. mobiliũ nõ in infinitũ tendit: sed ad primũ imobile terminatur: nega/ to aũt ṗmo imobili: negatur 2ᵐ .s. motũ mouens: ꝛ cõse/ quenter tertium .s. motum tm̃: ꝛ ad hunc sensum potuit Aristo. primo celi tex. cõmẽ. 100. dicere spũali nõ accidit transmutatio: qꝛ cui motus localis non inesse põt: neqʒ alius motus inesse põt: cuʒ motus localis ceteris sit ṗor: pʒ ratio. 12. meta. tex. cõmẽ. 38. ꝛ. 41. ¶ Septimũ dictuʒ deꝰ nõ ẽ variabilis itẽtiõalr. vt dixit Ari. 12. meta. tex. 9. 51. qꝛ ipe nullo ͦpõal ẽ: aut receptiuꝰ: qꝛ ipse ẽ purꝰ actꝰ. dixit .n. Auer. i õstructõe destructionũ dispuᶜ. 10. dubio. 2º. qḋ nullo mõ est passibile est actus purus ꝛ nudus ab omni corpe: ꝛ hoc mediũ generalr cõcludit ꝙ nullo motu rea/ li: neqʒ intentionali mobilis est deus. Et est mediũ eẽn/ tiale: cũ sit diffinitio dei: neqʒ puꝝ est negatiuũ: sed nãm actus spãlem importat: ad quã imediate sequitur non eẽ potẽtiale: neqʒ deo repugnat diffiniri diffõne 9posita ex terminis anoᶜᵒ: sʒ hñ sibi repugnat diffõ ex vniuocis cõ/ posita. vt dixit Auer. in destructione destructionũ dispu/ tatione septima dubio ṗ. Ex hoc corᵐ seq̃ ꝙ intellectus dei non est potẽtialis: qꝛ omnis intellectus potẽtialis ẽ receptiuus: sed intellectꝰ dei nõ est receptiuꝰ. ¶ Sequiẽ 2º. ꝙ in deo nõ est intellectꝰ polis: q̃tũcũqʒ nomen extẽ datur intellectus polis: qꝛ intellectus polis in maxima sui amplitudine solum intellectũ potẽtialeʒ cõprehẽdit. ¶ Sequiẽ tertio ꝙ in deo nõ est intellectus agens: si eẽ in aliquo inferat distinctionẽ realẽ inter illud: qḋ ẽ in ali/ quo: ꝛ inter illud in quo est illud qḋ est in aliq̃: qꝛ tale eẽ in aliq̃ sũme simplicitati diuine repugnat ꝛ sue irresolu/ bilitati. actio .n. diuina est ipsa ꝛ suũ esse: 2º. celi cõmẽ. 17. ꝛ sic 9sequẽter ad Ari. ꝛ Auer. 12. meta. tex. 9mẽ. 51. ꝛ. 39. ꝛ dicta in ṗ opere: non est aliq̃ distinctio inter illa que di/ cuntur de deo: nisi ex illoꝝ quid nominis. ¶ Sequitur 4º. ꝙ licʒ deus sit intellectus agens: ipse tamen 9patus deo non hʒ rationẽ agentis. qꝛ fm rõnẽ propͥã intelle/ ctus agentis: fm quã sumiẽ ab Ari. 3º. de aĩa tex. 9mẽ. 18. ipse intellectus agens abstractiuus est faciendo de potẽ/ tia intellectis actu intellecta. vt declarat Auer. 3º. de ani/ ma 9mẽ. 36. sola enim materialia sic abstrahendo intelli/ gibilia sunt: que a deo intelligi negatum est a pħo: vt in ṗ opere quolibetto primo dcm̃ est cõformiter ad Auer. in destructione destructionũ dispuᶜ tertia dubio. 15º. ṗmus intellectus non intelligit de seipso: nisi seipsum: non aliḋ rim .s. ipsum esse ṗncipiuʒ: sed ipse est apud pħos omnia entia in gradu nobiliori q̃ ipsa sunt i seipsis: ꝛ ibi dubio. 18º. primus intellectus non intelligit nisi seipsum: ꝛ intel/ ligens seipsum omnia intelligit: disputatione ẽt sexta du/ bio. 2º. idẽ: ꝛ disputatione. xº. dubio. 2º. Scḋm autem ra/ tionem cõem intellectus agentis fm quã est vnitiuum intellectiõis intellectui receptiuo: qꝛ itellectus diuinus non receptiuus est: nõ compat̃ intellectus agens intelle/ ctui diuino fm rõnẽ agentis: sic igitur non ponimꝰ oĩnʒ

intellectionis diuine esse aliquo modo operatiuū in intel-
lectu diuino. neq; ponimus intellectū diuinū esse īforma
tum cognitione. neq; ponim⁹ virtutē intellectus dei acti
uam esse operatiuā in vtutē receptiuā que sit de⁹ aut po
tentia illius intellectiua. Unde 3°. de aīa tex. cōmen. scdi
ↄcludens Ari. intelligere esse: sicut pati: optie inuenit na
turam intellectionis absolute: siue sit operatio intellect⁹
simplr abstracti: siue sit operatio intellectus non simpli
citer abstracti: qz intulit q intelligere erat: sicut pati: vt
daret intelligere illam operationē non esse passionē rea
lem: neq; ēt intentionalē. sed q intelligere erat opatio: q̄
fm suam rōnē formalē dat intelligere operans: qd ē intel
ligens ea opōne que est intellio: cui intelligenti est h ope
ratio īmanēs. ꝛ iō oportuit Ari. 3°. de aīa tex. cōmē. tertij
declarare quō intellectus possibilis erat passiuus: itētio-
nalr tñ: ꝛ a quo vt effectiuo: ꝛ quo vt forma: postq̄ dcla-
rauerat in vli intelligere esse: sicut pati. ꝛ ad hūc sensum
intelligo Auer. in. 8°. phy. cōmē. 40. ponētē motū ppriū
abstractis. s. vt intellectus ꝛ intellectū in eis sit idē equi-
uoce dictū cum motu corpoꝝ: ꝛ virtutū in corpore: ꝛ ī h
sensu ↄcessit plato deū mouere seipsū: in quo sensu: si ap
paruisset Ari. esse loquendū: idem ↄcessisset. ⸿ Illa aūt
clausula. z¹. phy. cōmē. 73. Qd oēs motores: qui sunt sub
eo: non mouēt: nisi qz mouenꝛ ab eo: ꝛ si intelligi possit ꝺ
corporibus celestibus: que non mouent: nisi qz mouenꝛ
a motore p̄: intellr de motione finali intelligentiaꝝ: ꝛ de
effectiua: non intelligentiaꝝ: sed motus denominantis
extrinsece intelligentias moueri. Sed hoc genus motus
non in deo cadit. Non est igitur natura ipsius intellige-
re simplr pati aut recipere: sed dei essentia: ꝛ intellectus
dei deū intelligens: ꝛ obz intellectū a deo sunt verissime
idē omnibus modis. intelligere. n. qd non est intelligēs
est forma intelligētis: formari aūt repugnat deo: quēad-
modum. n. esse dei est deus: ita intelligere dei est intelle-
ctus eius. Intelligētia. n. est primum p̄mi modi dicendi p
se dictū de deo. hoc voluit Auer. in destructione destru-
ctionum disputatōe. 5°. du⁹ 4°. intellectus nomen ppriū
est dei subē: idē assero: ꝛ de aliȷs intelligentȷs: qd nō eēt
si intelligere differret ab intelligente in actu: denomina-
tiua. n. esset pdicatio: si sic esset: ꝛ nō idētice vera. ⸿ Tū
qz si intelligere non est deus: cū ipsuz existere oporteat:
ipsum est prius deo: vel posterius si prius: deus nō eēt pri
mum ens: si posterius. tunc non esset intelligere finis in
telligentis. finis. n. pfectior est his: que sunt ad finē. ē igiꝛ
intelligere dei eque pfectū simplr. sicut deus. ꝛ sic ē idē
deo essentialr. qnq;. n. cōpositiōes a deo remouet Auer.
in destructione destructionū dispu⁹ 5° dubio. 3°. 1. ex ptib⁹
q̄titatiuis. z° ex ptibus eēntialibus. 3° ex accidētibus ꝛ
suba. 4°. ex gñe ꝛ differentia. 5° ex q̄ditate ꝛ eē. eoꝝ tñ ra
tiones qd nominis explicantes dr̄nt: non sic q res signi
ficata per vnā illaꝝ diffinitionū non sit res sigñata per
alterā: sed sic q diffinitio intelligentis non est diffō itel-
lecti: neq; itellectiōis. ꝛ ēt diffō opōnis nō est diffō opan
tis. Nō est ēt dicēda hec distictio distictio ex nā rei: qm̄
seclusa opōne itellect⁹ nūi nō hr̄tur noīa: neq; diffōnes:
nisi per noīa itelligeres ↄceptus reꝝ. ⸿ Licz ēt mlta ꝺ
p p̄n⁹ dicta eēnt cōiter satis nō. sunt tñ iducta: vt ↄñtem
illi ordinē saluemus in determinādo de aliȷs intelligen
tȷs: in qb⁹ nō sic apte est visus. ⸿ Scdo p̄ncipalr de itel
ligentȷs medȷs ↄsiderāda sunt prā deo attributa an illꝛ
ↄueniant. Et dōm q pbs de itelligētȷs medȷs tz p̄ᵐ di-
ctum: pp tres rōes p̄mas eius: variata tñ miore extremi
tate: vt ppositā regrit: qz apud phꝫ depēdētia. ꝛ esse ab
alio: nō remouēt necessitatē: neq; eternitatē: neq; abstra-
ctionē. nz ēt cāri a fine ifert pduci ab efficiēte. licz ↄtra-
leat: vt alias dixi. qd ēt dix Auer. ī dstr⁹ dstr^m disp⁹ 3° du⁹
1z°. Celoꝝ for⁹ pcedūt ab eisdē mouentib⁹. itelligo aīas
poste⁹ celoꝝ ab aīa p̄mi depēdere finalr: formalr: ꝛ q̄dā-
mō effectiue: nō tñ q pducte sint. ꝛc. Cū igiꝛ negauim⁹ ī
p ope q̄libetto. z°. itelligentias medias ↄseruari a p°: itel
ligiꝛ de ↄseruatiōe qua efficiēs pducēs ↄseruat. non aūt
de ↄseruatiōe qua agēs fz silitudinē ↄstuat. z^m ēt 3^m: 4^m:
ꝛ 5^m dcm̄ eisdē fundamētis applicanꝛ dixit. n. Auer. 9°. me
ta. ↄ°. z°. Trāsmutatio non est in forma: nisi fm q est in
passiuo. s. in mā iō forme que nō sunt in mā nō patiūtur
eēntialr: neq; accñtalr ⸿ Sextū dcm̄ itelligētie medie
sunt mobiles localr per accñs: colligiꝛ dcm̄ ex. 8°. phy si.
tex. cōmē. 5z. moueri fm accñs ab altero inest p̄ncipȷs:
que sunt in celo: q̄cūq; fm plures motus ferunꝛ: qz itel-
ligentiaꝝ mediaꝝ celi mouenꝛ ab intelligētia p°. oīs. n.
ars in mēte artificis fm artē opātis est efficiēs mediatū
z°. phy. tex. ↄ. 3z. vbi Auer. medicus posterior est cā: ars
vo p̄or: sed deus est ars in vnaq̄q; intelligētia. iō celū ī-
mediate motū ab vna itelligētia media est mediate mo
tum a p°: sed vnus modus quo ꝑtyna forma ab alia mo
ueri per accñs est q subz īformatū ab ea moueaꝛ ab illo
alio a quo dicere intendim⁹ formā moueri: iō intelligen
tias medias ↄcedimus moueri a deo: non qz intelligen-
tie recipiant motū ab alio in se: sed qz mobile appropria-
tum eis recipit motū ab alio: ꝛ sic vltra cālitatē finalē co
incidētē formali: quā deus hz supra itelligētias: adhuc
aliquā effectiuitatē hz deus supra illas: mouēdo eas lo-
calr per accñs: licz iproprie valde. ⸿ An ēt intelligentia
moueaꝛ per accñs ad motū q̄ ipa mouet celū. ⸿ Rñ⁹ q
nō ꝛ in h sensu ↄcludit Ari. 1z. meta. tex. ↄ. 43. ꝛ. 48. nūe
rum subaꝝ imobiliū. ꝛ. 8°. phy. a tex. ↄ. 45. ꝛc. pbaꝛ illas
esse imobiles: pbādo imobilitatē de p motore. ↄ igiꝛ ↄclusio-
nis h⁹ pbaꝛ: qz si intelligentie eēnt mobiles per accñs a
seipse eēnt fatigabiles: c⁹ oᵐ vult pho. z°. celi. ↄ. 71. ꝛ. 9°.
meta. tex. ↄ. 17. ⸿ Itē iducaꝛ de⁹. 1z°. meta. tex. ↄ. 35. daꝛ
motū nō mouēs. ꝛc. rō supra posita est. ꝛ ēt. z°. meta. tex.
ↄmē. 6. ⸿ Itē iducaꝛ ordo Ari. z°. celi tex. ↄ. 63. vbi pōit
p^m gradū ↄsequi nobilitatē suā sine opōne. i. sine motu q̄
ipse moueant. ⸿ Itē ↄnē istā de imobilitate itelligentiaruz
demōstrat Auer. ī de suba orbis capite. z°. Si moueren
tur intelligentie per accñs: hrēnt motū eēntialē ꝛ p se: sz
intelligentie motū nō hn̄t eis eēntialez. ꝛc. g̃ itelligentie
nō mouenꝛ per accñs. Sz qz ↄñia Auer. obscura ē: qz aīa
sensitiua est mobilis per accñs: ꝛ non per se. iō eā decla-
ro. Oē mobile a se per accñs ꝑsupponit aliud motū per
se. qz oē tale per accñs ꝑsupponit tale per se: ꝛ pōt pbari
mō pportionali illi quo demostraꝛ. 3° celi. tex. ↄ. 18. q mo
tum ↄ nām ꝑcedit motus nālis: sed intelligētia per te est
mobilis per accñs. g̃ ipsa ꝑsuppōit mobile per se. sz ea nō
est aliqd p̄us mobile. g̃ oz ipsam eē per se mobilē. Si. n.
ipsa esset mobilis p accñs: ꝛ nō p se: tūc resolō mobilium
staret ad mobile p accñs tāq; ad p^m. ⸿ Tū ēt si sic: tunc
eēt aliqd mobile p̄us celo. pz ēt aīam sensitiuā ꝑsuppōe-
re aliqd p̄us per se mobile. vt celū. ⸿ Septimū dcm̄ in-
tellie medie nō sunt spūali alteratiōe mobiles: qz q̄cūis
sint pōales oīt receptiue: nō tñ apud phm̄ ꝺ nouo: qz re-
ceptibile ab eis ab eterno fuit receptū. ⸿ Ubi sciēdū q
ab intelligētȷs medȷs nō negaꝛ intellect⁹ posis: capiēn
do itellcm̄ polem p inte⁹ cognitōis receptiuo: nō tñ itel-
lectus posis est in eis re⁹ eaꝝ: sed itellcūs posis eaꝝ ē ipa
met itelligētia. ꝛ licz z° itelligētia sit itellcūs posis. ꝛ sit
z° itelli⁹ in 3° itellia: nō tñ z° itellia est pōalis re^m 3^c: sed z°
est pōalis re^m p^c: ꝛ eadem z° est actus re^m 3^c. ꝛ sic ppor⁹ de
aliȷs. ꝛ sic si in aliq̄ intellia est itellcūs po^lis: nō tñ est ille
itellcūs po^lis re^m illius itellie in q̄ est: sed itellcūs po^lis est

respcũ illi⁹ itellĩe quã hʒ in se:neqʒ negat̃ ab istis itellĩgẽs
medijs itellcũs agẽs:ꝑ itellectu qui itellectionẽ vnit su
mẽdo inteᵐ agẽtẽ:nõ tñ ẽ inteᵐ agẽs ꝓducẽs aliqd de no
uo apõ phm i cis.nʒ iteᵘᵉ eaꝝ põal aliqd de nouo recipit:
qꝛ in illis apõ eũdẽ nulla notitia ꝓducta ẽ.vniẽs est igit̃
inte⁹ agẽs itelleᵘ intellectui in ipsis nõ de nouo sʒ ab eter-
no:qꝛ igit̃ itellĩe medie sũt felices deo:g est eaꝝ itellĩo ꝑ-
fecᵐᵃ:ꝛ itelligibile pfeᵘᵐ vnibile illis:nulli alteri subdit⁹.
iõ ipsemet de⁹ seipʒ illis vnit:ꝛ semet illis vnitũ ꝑpetuo
seruat:ꝛ hãc vnionẽ:dictã a theologo liberã ꝛ ↄtingentẽ
ꝛ nouã.dicit phs nec͞iã ꝛ nãlẽ ꝛ cõplãtatã. ꝛ sic pʒ quõ i-
tellect⁹ agẽs est in itellĩgẽs medijs.ꝛ inte⁹ agẽs nõ ẽ aliq̃ i-
telligentiaꝝ mediaꝝ.¶ Si tñ sumit̃ inte⁹ agẽs large ꝑ
q̃cũqʒ intellcũ vnitiuo itellectiõis itellectui receptiuo:tũ
quelʒ itellĩa media dici p̃t inte⁹ agẽs reᵘ iferioris itellĩe.
qꝛ supioꝛ semet nãlr vnit.ꝛ ẽt vnitã seruat itellĩe iferio-
ri:ꝛ sic ↄcedit̃ q̃lʒ itellĩã mediã hr̃e in se iteᵐ agẽtẽ realr
distictũ a se:nõ tñ ẽt̃ ipsam exñtẽ.ꝛ ipsammet mediã eẽ
inteᵐ agẽtẽ.nõ tñ reᵘ sui met ipsa est inte⁹ agẽs:nʒ reᵘ supe
rioris itellĩe:sʒ reᵘ iferioris inte⁹.ꝛ sic licʒ aliq̃ itelligẽtia
rum mediaꝝ tñ vnũ inteᵐ agẽtẽ i se hẽat:g nõ ẽ ipa itel-
ligẽtia media.ꝛ hẽ zᵃ itellĩa.Oẽs tñ alie itellĩe medie i-
fra scdaʒ itellĩaʒ plẽs inte⁹ agẽtes in se hñt:g iter se disti
guunt̃:ꝛ ab itelligẽtijs medijs:in qb⁹ exñt:sic ꝙ vn⁹ illo-
ruʒ itellectuũ agẽtiũ nõ ẽ alter.nʒ ẽ itellĩa in q̃ ẽ:ꝛ quã-
to iferioꝛ est itellĩa:tãto ariᵗᵉ plẽs in se hʒ inte⁹ agẽtes:ꝛ
hec ↄ̃iter dicta sunt his que in p̃ ope q̃libetto.zᵒ.i.õ mõ
itellectõis itelligẽtiaꝝ mediaꝝ.¶ Tertio p̃cipalr õ i-
tellectu ifimo:quẽ appropriate noiat Ari.3ᵒ.de aia inteᵐ
possibilẽ:eo qꝛ est maximũ põale gñis itellĩaꝝ:sũt septẽ
dicta.¶ Primũ inte⁹ polis ſm phm nõ est iceptibil͛ aut
destbilis:qꝛ ipse est abstract⁹.licʒ.n.inte⁹ polis informet
mãm in põa:quã alie itellĩe nõ iformãt:est tñ abstract⁹
ab ea:qꝛ nõ est cãt⁹ ab illa.nõ.n.de põa illi⁹ exhibilis ẽ.ꝛ
sic est inte⁹ polis imãlis.¶ Tũ qꝛ inte⁹ polis ẽ nec͞iũ:qꝛ
necẽ est hoiẽʒ eẽ apõ phm.g necẽ est intelᵐ poleʒ eẽ:pa-
tet ↄ̃ña:qꝛ nõ est hõ sine eius ꝓpria forma.4ᵒ.n.phy.ↄᵒ.
24.rõnalitas iuenit̃ in corpe hoĩs:ꝛ rõnalitas ꝛ corp⁹ sũt
ptes hoĩs.ꝛ cõmẽ.17.ibi rõalitas est in hoĩe:sicut forma
in subto:est ãt rõalitas ipse itellect⁹.ꝛ.5ᵒ.meta.ↄ.7ᵒ.hũa
nitas est subã in hoĩe pticulari.ꝛ.10.meta.ↄ.25.rõalitas
addita hoi facit hoiem:ꝛ facit hoiem eẽ hoieʒ.Auer.q̃ʒ
zᵒ.de aia.ↄ.4ᵒ.ꝛ ẽt Ari.ıplicite subm idiget forᵃ:vt sit in
actu:aia ãt est in subto:qõ gnã.r de oi aia:ẽt que ẽ inteᵃ:
itellĩere oʒ.qm̃ Ari.ibi deᵘᶜ ↄcludit nullã aiam eẽ cõp⁹.ꝑ
h̃ oĩs aia est in subto.ꝛ corp⁹ nõ.¶ Preterea.zᵒ.de aia.
Ari.tex.ↄ.8.deᵃ aiaʒ eẽ actũ subalẽ cõpis q̃tuoꝛ õmoᵇᵘˢ.
¶ Pria qꝛ aia est qõqd est cõpis aiati:quẽadmodũ for-
ma artificialis est eẽ subale ei⁹.Exponit ãt Auer.7ᵒ.me-
ta.ↄ.14.q̃ditas sumit̃.i.dãs eẽ.¶ Scdõ qꝛ posita aia po-
aiatũ ꝛ ablata aufert̃:qꝛ nõ remanet tale nisi equocc.vt
de digito tãgit Ari.7ᵒ.meta.tex.ↄ.35.ꝛ de manu in eodẽ
li.tex.ↄ.38.sʒ potẽs op⁹ pficer̃:q̃re aiata exñs pe.¶ Ter-
tio.qꝛ ẽ nã aiati.qꝛ est p̃nᵐ intrĩseᵐ mot⁹ ꝛ stat⁹.¶ Quar-
to ibi.tex.ↄ.9.qꝛ talẽ ꝓportõeʒ hʒ aia ad totũ aiatũ q̃leʒ
hʒ visus ad oculũ:g est illi⁹ eẽ subale.ꝛc̃.¶ Tũ qꝛ aia ẽ
quo aiatũ est ens ꝛ vnũ g̃.ꝛc̃.de h̃ ãt cõplete diximᵘ in p̃
ope q̃libetto.3.¶ Tũ 3ᵒ qꝛ inte⁹ polis est eternus:qꝛ ſm
phm ab eterno fuit hõ:ꝛ vn⁹ est mũõ inte⁹.sic ꝙ nõ plĩfi-
cat̃:neqʒ sil:neqʒ successiue.g ipse est etern⁹.p̃nᵐ.n.mul-
tiplicationis idiuiduoꝝ est mã:a qua itellect⁹ abstrahit.
¶ Quarta ãt rõ.ꝛ 5ᵃ dco est ꝓpa:qꝛ intellect⁹ polis ẽ de-
pendẽs:sed ab alio nõ est apõ phm sumẽdo ab vt notat
cãm efficientẽ ꝓducentẽ:vt vult Auer.p̃ phyſi.ↄmẽ.58.
¶ P̃.etiam qꝛ mobile ab intellectu possibili est subalr

trãsmutabile puta soꝛ.ꝛ ꝑꝑ hoc sciendũ.ꝙ licʒ ſm phm
non incipiat eẽ itellectus polis:ipse tñ incipit esse in isto.
vt alias dixi.ꝛ ẽt desinit esse in isto:ex extrĩseco.n.intrat
nos.12ᵒ.meta.ↄᵒ.17ᵒ.ꝛ ex Ari.15.de aialibus.ꝛ in hoc disti
guitur inte⁹ polis ab alijs intellĩgẽs.¶ Et ꝑꝑ hoc ↄceden
duʒ est itellcm̃ polem esse gnãbilẽ ꝛ corruptibilẽ:qõ ta-
men de alijs intellĩgẽs nõ cõcedit̃.dixit.n.phs.p̃ phy.tex.
ↄᵒ.vltimi se ꝑsequuturꝝ de corruptibilibus formis. ꝛ ta-
men egit de intellectu.3ᵒ.de aia ꝛ h̃ qꝛ volebat ꝙ gnõ ꝛ
corruptio hoĩs:que terminat̃ intrĩsece ad aiam cogitati-
uam:terminet̃ extrĩsece ꝛ imediate ad intellectũ poleʒ.
ꝛ sic itellcũs est gnãbilis.silr de corruptõe dõm ẽ.¶ P̃.
assumptũ phi.zᵒ.phy.cõmẽ.26.ad demõstrãdũ intelle-
ctum polem esse q̃ditatiue ↄsiderabilẽ a pho nãli:est qꝛ
intellcũs polis gnõneʒ terminat.dixit.n.phs ibi sol ꝛ hõ
gnãnt hoiem.intẽdebat.n.phs ibi d̃clarare vsqʒ ad quã
formã licebat phm nãlẽ in ↄsiderãda q̃ditate ascẽdere:
ꝛ vult ꝙ vsqʒ ad intellcm̃:qui est forᵃ hoĩs iclusiue:qꝛ oĩs
forma terminatiua gnõnis est q̃ditatiue ↄsilis a pho na
turali.sʒ intellcũs polis est forᵃ terminatiua gnãtõis.ꝛc̃.
¶ Ad idẽ facit qõ dicit p̃ meta.Auer.ↄᵒ.35.eternũ nõ p̃t
esse ꝑs rei gnãbilis ꝛ corruptibilis:itellcũs autẽ polis ꝛ
mã p̃ma sunt ptes rei gnãbilis ꝛ corruptibil.iõ vtrũqʒ il
loꝝ gnãbile est ꝛ corruptibile.sʒ diuersimode:qꝛ mã p⁹
subiue gnãtur forᵃ võ terminatiue saltẽ per accñs:ꝛ tunc
ↄ̃ Platonẽ est argᵐ Arist ꝛ Auer.qm̃ Plato nõ põebat
ideã gnãbilẽ nʒ corruptibilẽ.Ad idẽ facit Auer.p̃meta.
cõmẽ.38.passiua.n.cõponũt̃ nec͞io ex passiuis.sortes igit̃
qꝛ passiu⁹ est:cũ ex mã ꝛ itellcũ cõponat̃:qõlʒ illoꝝ cor-
ruptibile ẽ.Istã sniam.s.intellectũ polem esse gnãbileʒ
non in se:sed in isto vel in illo ponit Auer.7ᵒ.phy.cõmẽ.
20.¶ P̃.oĩs forᵃ hñs p̃uatiue oᵐ in subã corruptibil͛ est:
sed hꝫ est intellectus polis qui qm̃ receptibilis est in.s.
mã ſpmatis hũani:ibi hʒ p̃uationẽ formã ſpmatis inse-
parabilr comitantẽ:qm̃ in.s.mã ſpmatis hũani nõ exi-
stit:in qua tñ existere põt:ex hac tñ rõne nõ est corrupti-
bilitas simplr eliciẽda:nihil in formis cãtis a mã:cuius
modi nõ est itellcũs polis:qꝛ nõ imediate opponit̃ p̃ua⁹
itellectui.sicut neqʒ itellcũs recipit̃ in mã:nihil median
te forᵃ:que gnõnẽ terminat:hic ↄsideret qui negat apud
Auer.itellcm̃ polem dare esse hoi:ꝛ videbit se ex doctri-
nam illi⁹ cecidisse.Illã aũt auctoratẽ.zᵒ.de aia tex.cõmẽ.
26.vniuscuiusqʒ actus in po⁹ exñtis:ꝛ in ꝓpa mã aptus
est fieri:extẽdo ẽt vsqʒ ad itellcm̃:q̃uis nõ hẽat mãʒ sic
propriã:sicut intellĩa orbẽ.¶ Scdm dcm̃:intellect⁹ pos
sibilis est augmẽtabilis aut diminuibilis:qꝛ scdã ↄuersio
ne nutrimẽti in subaʒ nutrimẽti noua ps aie cogiᵘᵉ icipit
esse:q̃ mãʒ nutrimẽtalẽ iformat:ꝛ eãdẽ mãʒ õ nouo trãs
mutatã icipit intellect⁹ de nouo informare:denoĩatione
igit̃ extrinseca dr̃ intellect⁹ augeri.qꝛ augmẽtũ extrinse-
ce terminat:nõ qꝛ ps itellectus noua fit.sʒ qꝛ ↄuersũ nu
trimẽtũ in hñs pl⁹ de mã q̃ȝ habebat qõ resolutũ est:qõ
est aptum maiorẽ dimensionẽ sʒ tres dyametros hr̃e:
itellect⁹ incipit informare:si tñ sermo esset de sola q̃tita
tis acq̃sitiõe:tũc nõ augeret̃ itellcũs:nisi ꝑ q̃to subʒ ab
eo iformatũ eẽt mai⁹.¶ Tertiũ dcm̃ ẽ:itellcũs polis est
realr alterabil͛.Sciᵐ tñ ꝙ alteraᵗᶜ realr ẽ zᵉ:vno⁹ subiue:
qꝛ id:qõ alteᵘ dr̃:ẽ subʒ alteraᵗⁱᵒ.alio⁹ terminaᵗᶜ:qꝛ id qõ
alterat̃ termin⁹ ẽ alteraᵗⁱᵒ.ꝛc̃ sint duo dcã:p̃ᵐ ite⁹ polis ẽ
alterabil͛ termiᵘᵉ.ñ tñ ꝑ se:collr h̃ ab Auer.7ᵒ.phy.ↄ.20.
Altera⁹.n.quã fac͞ agẽs nãle i hũa⁹ embriõe terminat̃ itri
sece ad q̃ᵗᵉˢ ꝑpãtes mãʒ ad recipieᵐ aiaʒ.Extriᶜᵉ ãt imeᵗᵉ
terminat̃ ad aiaʒ cogiᵗⁱᵘᵃᵐ.meᵗᵉ võ ad itellʒ hũaᵘ.vñ Auer.
6ᵒ.phy.ↄᵒ.32.trãsmuᵗᵘʳ aliqd i ñ tpe ẽ ꝑ accñs:qm̃ se⁹ trãs-
muᵗᵃᵗᵘʳ aliã.Et si dicat̃ nullũ abstractũ imeᵗᵉ transmutat

mām:ſʒ itellcūs polis eſt abſtract⁹.g̃ ꝛc̃.¶ R̄ꝫ maioꝛ eſt
vera de abſtracto ſim̄:cui⁹ nō ē itellcūs polis:preterea
maioꝛ ē vā nō de formali trāſmutatiōe:ſʒ de vera effecti
ua ꝛ reali:itellcūs igiṫ agēs ſenſūʒ mutat aut itellcm̄:ſine
agēte medio.ſpūalr tn̄:itellūe quoqꝫ oꝛbes formāt realr ꝛ
īmediate:itellcūs polis mām in po^a formāt ꝛ ē corporis
efficiēs ſʒ ſilitudinē:vt velle Auer.l ꝯſtru^m deſtru^m.Qō
abſtractū n̄ trāſmu^r māʒ:itellr de trāſmutāte pſe:n̄ āt ꝺ
trāſmutāte p accn̄s:cui⁹ ē itellcūs poſſibil.¶ Circa 2^m
dcm̄ eſt ꝯſiderādū:q2 itellcūs polis eſt receptiuus ꝺ no
uo:iō dubiū ē:an poſſit ſubyci alteratiōi reali. Reſpōſio
phi.7.phyco.tex.cō.20.ꝙ nō p ſe:q2 foꝛ ꝯñtes motū re
ceptibiles in ſubto:g ē itellcūs:ſunt magis relationes q̄ꝫ
qualitates:ſʒ ad relationē nō ē p ſe motus:q2 p ſolā i alte
ro factā mutationē fit relatiōis mutatio.5.phycoꝝ.text.
cō.10.g̃ ad formas receptibiles in itellcū non ē p ſe mot⁹:
iō nō ē ſubycibilis itellcūs polis per ſe ipſi alteratiōi.vn̄
Auer.ibi.itēdit Ar.pbare ꝙ in pte aie cōpꝛehēſiua nō ē
trāſmutatio:neqꝫ alteratio:q2 gnātio cognitiōis in aia
nō ē alteratio:neqꝫ trāſmutatio:q2 cognitio poti⁹ eſt rela
tio q̄ꝫ q̄litas:q2 cōpꝛehēſio nō ē aliqd factū i ſe:ſʒ i re^a ad
noticia ꝙ nō gnātur in ſe:ita ꝙ an̄ nō erat:vult igr̄ Auer.
q2 exn̄tia:q̄ a.i brit res i v̄tute cognoſcēte:nō eſt exn̄tia q̄
regrat ꝙ nō pfuit res ſimplr:imo poteſt eē ꝙ res pfuerit
ſimplr:licʒ capiat eē nouū:qō ē itētionale ꝛ ſpūale:q2 po
tuit res an̄q̄ꝫ cognoſceretṙ imutare ſenſuʒ:ꝛ realr exiſtere
ꝛ potuit res eē ſcia pceptoris an̄q̄ꝫ ſciretṙ a diſcipulo:imo
iſta eē pcedētia facilitare pñt ſciaʒ i diſcipulo.¶ Ex quo
pʒ ꝙ volētes itellcm̄ trāſmutari aut alterari:dū ſpēm in
telligibilē recipiēdo:q̄uis tn̄ nō ſm̄ ſciam:itētiōi Ariſt.ꝛ
Auer.ſe opponūt:q2 volēs Ar.oñdere itellcm̄ nō eē alte
rabilē:ꝯuertit ſe ad formā in itellcū receptā:q̄ ē ſcia.ꝛ p
bat ꝙ ſʒ illā nō ē alteratio:ſciēs ꝙ ſi nulla foꝛ^a recepta i
aliquo ſubo terminare pōt alteratiōnē:neqꝫ ſubꝫ talis foꝛ^e
eſt alterabile:nō.n.dabilis ē alteratio ſine q̄litate acgſi
ta vel pdita p alterationē.Eſt igr̄ ꝯ Ar.nō ē itellcūs poſ
ſibilis alterabilis ſubītue ꝛ realr:q ꝓ baṫ q2 nulluʒ ſubm
nō realr receptiuū ē p ſe ſubycibile alteratiōi reali:ſʒ in
tellectus polis nō ē realr receptiuus:q2 ſolū in eē itētio
nali recipit ite⁹:ꝛ nō in eē reali ꝛc̃.pʒ maioꝛ.q2 ſolū in eē
reali pōt res terminare alterationē realē:pʒ mioꝛ ex dr̄ia
inter māʒ ꝛ itellcm̄ poleʒ poſita ab Auer.3.de aia.cō.5.ꝛ
14.de receptiōe:q2 trāſmutabilis receptiōis ca ē mā:ꝛ nō
inte⁹.¶ Ex quo pʒ:q̄re Auerro.dixit Ar.itēdere ꝙ in i
tellectu nō ē nedū alteratio:ſʒ nō ē trāſmutatio:q̄ gen⁹ eſt
ad alterationē:ꝛ p eādē dēmōſtrationē q̄ pus ſic formatā
roboraṫ.Nullū nō realr receptiuū eſt trāſmutabile ſub
iectiue:ſʒ inte⁹ ē nō realr receptiu⁹.g̃ ꝛc̃.¶ Alia rōne vti
tur Auer.7.phyc.cō.18.trāſit⁹ itellcūs in ſciaʒ ē ſubitus:
ergo ſciam itellcūs alteratiōe non acgrit:q2 forma q̄ ter
minat alterationē magis ꝛ min⁹ bʒ:ſm q̄ ſucceſſio ē alte
ratiōis:ſʒ h̄ rō nō ē ita gnālis:ſic̄ rō Ar.nuper iducta:q2
imaginabile eēt ſciaʒ gnātione eē acgſitā:eſt.n.ſubit⁹ trā
ſitus iter puationē ꝛ formā:que ſunt termini gnātionis.
¶ Tū q2 nō ꝯuertiṫ bre gradus ſʒ magis ꝛ min⁹ cū eſſe
terminatiuo alteratiōis:q2 lumē gradus bʒ i medio iten
tionalr receptū:ꝛ tn̄ alterationē realē terminare nō pōt
in eē in quo lumē ē:q2 eē lumis in medio ē itētionale:ꝛ n̄
reale.Si igr̄ aliq̄ꝫ alteratiōeʒ terminaret lum̄ i medio:illa
eēt alteratio ſpūalis:ꝛ nō realis:ꝛ iō ſubita eēt:ꝛ n̄ ſucceſ
ſiua:vt dixit Ar.ꝰ phy.tex.cō.23.¶ Sciēdū ē igr̄ ꝙ foꝛ
me brites eē reale ꝛ itētionale:ſi gradus brit:vt q̄litates
de tertia ſpē q̄litatis:alterationē terminare poſſunt in eē
reali:ſʒ in eē itētionali realē alterationē terminare nō pñt.
Qō ſi ꝯtigeret tales q̄litates in eē itētionali alteratiōeʒ
terminare:illa alteratio erit ſpūal:pfectiua aut iperfecti
ua:ſʒ nō realis:ꝛ ſic ꝺ lumie dū itēdiṫ aut remittiṫ ē dcꝫ.
¶ Cū igr̄ apud phm̄ ſole q̄litates de tertia ſpē i ſuo eſſe
reali ſint terminatiue alteratiōis.nullas tales i eaꝝ eſſe
reali recipe pōt itellectus:iō nō eſt intell's realr alterabi
lis.¶ P̄.ſola facta variatiōe in re:mutaṫ ꝓpoſitio men
talis de v̄o in falſuʒ:ꝛ de ſcia in errorē.g̃ ad ſciam nō ē p
ſe motus:ad qō adiuuat itellcm̄ variari de nō aſſenſu ad
aſſenſuʒ:aut ꝯ̃:ſignū aūt inducit Ar.vbi ſupra.q2 motu
impediṫ ſcie acgſitio.iō ꝯtur bati min⁹ poſſunt videre:vt
pmo elēcboꝝ.ca.12.iō arguētis cautella ē reſpōdētē con
turbare:ꝛ.6.politicoꝝ Ar.qui gdē corporis laboꝛ intel
lectū eſt ipediēs:itē ſignū aliud mathe^{ci}:q2 brit eē in itel
lectu.ꝛ nō ex̄:iō imobilia ſunt:in quo aūt pdica^{to} fit ſcia:
an q̄litatis:an relatiōis trāſeat nūc.¶ Quartū dcm̄.itel
lectus poſſibilis nō ē p ſe localr mobilis:q2 nō ē corpus:
aliter duo corpora eēnt ſil adeq̄te.ſ.aia ꝛ corp⁹.aut nō q̄
liber pꝫ q̄ntitatiue aiati eēt aiata.¶ Tū ēt nō eſſet aia
act⁹ corporis ꝛc̃.¶ Quintū dcm̄ itell's polis nō ē mobi
lis p pte:q2 ptē nō bʒ.¶ Sextū dcm̄ itell's polis ē mobi
lis p accn̄s eo mō quo moueṫ itell'ie p accn̄s.ſ.ad motuʒ
ſui ſubti ab alio ab ipo:nō tn̄ mobilis ē inte⁹ polis ad mo
tum ſui ſubiecti a ſeipſo:q2 ſolum forme conſtitute in eſſe
per ſubm ſuuʒ ſt mobiles a ſeipſis p accn̄s:intell's autem
poſſibilis non eſt cōſtitutus in eſſe per ſubiectū ſuum:cū
non corrumpaṫ ꝛ deſinat eſſe.cum ſortes deſinit eſſe aut
corrumpiṫ.¶ Septimū dictuʒ intellectus poſſibilis eſt
intētionaliter variabilis.hanc ſniam voluit Ariſtote.2°
de anima.tex.cōmen.56.ꝛ tunc pʒ quid intendat phs ibi
tex.cōmen.57.dicens hanc mutationem non eſſe altera
tionem.q2 non eſt realis mutatio:aut eſſe alterum gen⁹
mutationis:q2 ē̄ſt mutatio ſpiritualis:idem ibi cōmē.58.
vnde ſecūdo de generatione cōmē.5.muſicum ꝛ non mu
ſicum:memoria ꝛ obliuio ſunt alterationes aie.¶ Tum
q2 idem homo numero ſucceſſiue tenet diuerſas opinio
nes.vt de ſemet fatetur Auerro.6.phyſicoꝛum.cōmē.32.
iō.30.pble^a.pblemate.11.pp gd a^o itelligit.ꝛ faṫ hō ma
xime.vidit phs ꝯrioꝝ eadē ē ſcia:hō igr̄ ite^{ll} plīm viuit.ꝛ
topico.2.ca.18.i plib⁹ hoies ſunt praui:i paucioꝛib⁹ v̄o ſtu
dioſi:ꝛ h̄ n̄ ex neceſſitate:ꝛ i pḣe metaph̄.hoiuʒ gen⁹ arte ꝛ
rōnib⁹ viuit.ꝛ.7.politi.alia v̄o aīaliū natꝛe nā viuūt:hō
v̄o rōne:ꝛ ad meli⁹ pſuaderi pōt.¶ Itē nō icōueniṫ itellʒ
poleʒ certo dato itellcū ſpeculatiuō puatū eē:vt ſupra dī
ctū ē:q2 pole ē aliq̄ꝫ ſpēʒ ſtare certo tpe latitātē:ſic ꝙ ni
hil ē hō cognoſcēs eā.ꝛ ꝯñr itell's polis iſti⁹ ſpēi cognitio
nē n̄ bʒ:ꝛ tūc ea ſpē veniēte i lucē:cū icipiat illa ſpēs cog
ſci ab hoie:mutaṫ ite⁹ polis itētionalr ꝛ pfectiue ꝺ po^a ad
actū.¶ Po^a āt duplex ē.ſ.eſſentialis ꝛ accn̄talis:vt vult
Ar.2.ꝺ aia.tex.cō.55.licʒ iſtis noib⁹ nō vtaṫ ibi.ꝛ vtraqꝫ
eaꝝ mutaṫ itell's.dixit.n.Auer.8.phyſi.cō.31.ſciēs:cū nō
vtiṫ ſua ſcia:ē i po^a accn̄talē:ſʒ adiſcēs an̄q̄ꝫ adiſcat ē ſci
ens i po^a eēntiali:ꝛ ſic ſegṫ itellcm̄ poleʒ bre itellʒ agen
tē:vt ſtrictiſſime agēs eſt:ſibi cōparatū:nihil.n.mutat ſe
ipm̄ ꝓmutat aūt itellect⁹ agēs poleʒ:non itell'us polis ſe
met:neqꝫ cadit aliqd ſub ob̄ris dr̄ijs q̄ ſūt agere ꝛ pati:ca
dit aūt itellectus poſſibilis ſub differētia que ē pati ꝛ po
tentia:ꝛ intell's agēs ſub illa dr̄ia q̄ ē agere ꝛ actus:q2 igr̄
agēti repugnat poſſibilitas ꝯueniēs poſſibili:itell'us poſ
ſibilis ꝛ itell'us agēs diſtiguunṫ:ꝛ iō trāſeunte intellectu
poſſibili de nō bre in ſe itētionē illi⁹ ſpēi ad bre:abſtrahit
intellectus agens a fantaſmatib⁹:ꝛ de potētia intellectis
actu intellecta facit.¶ Haber ēt intellectus poſſibilis i
tellectū agēteʒ large ſumēdo itellm̄ agentē:q2 vniṫ aliq̄
ſuba ſepata vt itellectio illi.ꝛ tūc licʒ itell'us poſſibilis i
telligat p eēntiā:q̄ nō ē ipm̄:intelligit tn̄ p aliqd:qō nō ē

aliō ab eo in eē:q2 illō quo itell's polis intelligit nō ē se-
parabi'e in esse ab intellectu possibili:ꝛ sic itelligo Auer.
iz.metaph.cō.17.ↄcedētē3 intellectū agētē ꝑ quē itelligit
intellectus mālis:dū est felix:eē aliō a sūba itell's mālis:
lic3 nō sit aliud itellcūs agens ab itellcū māli in eē:q2 nō
sunt itellect⁹ agēs:ꝛ itell's polis duo diuersa seorsum exi-
stentia:qm̄ mā ꝛ forma nō sunt duo diuersa i eē:lic3 vnū
nō sit alteꝝ:vt p3.iz.metaph.tex.cō.54.ꝛ.z.phyco.text.
cō.iz.sed cū itellus polis iter intelligentias infim⁹ sit:ipse
nō pōt alteri itellectui cōparari vt agens:ipse.n.pure po-
tentialis est in gn̄e itelligibiliū:vt in ꝑ ope quolibetto.3.
asserebat̄:iō ipse nō est itellus agens.¶ Pōt igr̄ itellus
polis q̄drupl'r ↄsiderari:vno mō s3 ꝙ passiuus est: ꝛ sic
cōparat̄ itellectui agenti a quo ꝑfectiue pati h3.¶ z⁹ cō-
siderat̄ s3 ꝙ receptiuus est:ꝛ sic ↄpat̄ itellectui:g est itel-
lectus speculatiuus vel scia:vel igno^a:hec.n.pōt itellcūs
polis in se recipe.¶ 3⁹ ↄsiderat̄ s'm ꝙ actiuus:ꝛ sic ↄpa-
rat̄ iudicio vel fidei:q2 ipse cōponere h3 vel diuidere ꝛ iu-
dicare.¶ 4⁹ ↄsiderat̄ s3 ꝙ fundatiuus:ꝛ sic suis nālib⁹
potētys ↄpat̄:q̄ntūcūq3 sint po^c idē ꝙ ipsemet.¶ Mul-
tis tn̄ alys modis ↄsiderari pōt:q2 vt forma:aut vt aīa:ꝛ
sic formabili:aut aīato referri h3:ꝛ de isto itētionali mo-
tu itelligēdus ē Ar.3.d aīa.tex.cō.54.volēs actū appe-
titus eē motū:ꝑpoꝛ' sicut.z.d aīa.tex.cō.191.dixerat fan-
tasiā eē motū factū a sensu i actu.¶ Ex his p3 intellcū
pole3 eē variabilē gbusdā variatiōib⁹:gb⁹ non variabi-
les sunt itell'ie supiores eo.q2 itellcūs polis est gnābilis:ꝛ
alterabil ꝑ accn̄s:qō nulli itell'ie supiori cōuenire pōt:ali-
ter ipse iformarēt mā3 in po⁹:qō eis repugnat.¶ Scdo
intellcūs polis variabilis ē ꝑfectiue:ꝛ mutabilis d igno^a
in scia3:aut eē3ꝛ de nō hr̄e a.intellcm̄ speculatiuū ad ha-
bere eūdē:ꝛ nulla istaꝝ mutationū mutabilis ē itellcūs
supior eo s'm ph3.Alia mutatio ꝑpria itellectui poli tan-
git ifra.¶ Cōtra ois itelligentia mouet̄ localr̄ ꝑ accn̄s
ad motū quo ipsamet mouet.q2 oē aīal celeste mouet̄:s3
ois itell'ia est aīal celeste:q2 idē est forma ꝛ ↄpositū:ꝛ sic
de⁹ mouet̄.¶ Cōfirmat̄ oē idē3 moto mouet̄ ꝑ accn̄s:s3
deus ꝛ itell'ie sunt idē moto.q2 aīali celesti:p3 maior ex 3⁹
supp^o in pn̄⁹ qōnis hui⁹ ꝑmisso:p3 mior.q2 itelligētie sunt
gditates aīaliū celestiū.¶ z⁹ oē locabile est mobile:per
se:aut ꝑ accn̄s:aut s3 ptē.ꝛ si ēt locabile est motiuū: etia3
ad suū motuū mobile ē:sed ois itelligētia est locabilis:q2
deo attribuit̄ celū ꝑ loco.g a fortiori alys itelligētys lo-
cus nō repugnat.¶ 4⁹.n.phyco.cō.45.aīe sunt in celo.
q2 subz eaꝝ:qō est corp⁹:est in celo.¶ Cōfirmat̄ nō mi-
nus repugnat loc⁹ deo q̄3 mot⁹:si igr̄ ex locatiōe corporis
deus ꝛ alie itelligētie locant̄:ēt ex corporis earum motu
de⁹ ꝛ alie itell'ie localr̄ mouent̄.¶ 3⁹ finis ē id ad qō mo-
uet̄ qō inatū est ꝑfici ꝑ illud.z.metaphy.cō.3:s3 itell'ie ci-
tra pmā finē3 hn̄t.g mouent̄.¶ 4⁹ ois po^a mouēs exis
in corpore necessario mouet̄ accn̄talr̄.iz.metaphy.com.
41.sed ois itell'ia est v̄tus in corpore:q2 ois itellia ē aīa:
ergo ois itell'ia est act⁹ corporis:ꝛ sic ois itell'ia ē v̄tus in
corpore.¶ Cōfirmat̄ mouētib⁹ nobis necessariu3 ē q̄ in
nobis oīa sil'r moueri.z.topico.cap.zi.ꝛ.8.physi.cō.51.trās-
fert̄ per accn̄s ꝑ trāslationē corporis oē ꝙ est in corpe:ꝛ
ibi.cō.83.trāsmutat̄ ꝑ trāsmutatione subici aīa aīalis: q̄
mouet ipm̄.ꝛ.iz.metaph.cō.36.sicut mouetur aīa q̄ ē in
corpore.g ꝑportionabil'r moto celo mouent̄ oīa q̄ sūt in
celo:ꝛ sic ois itell's mouet̄.¶ Cōfirmat̄.q2 ad motū cō-
positi mā ꝛ forma illi⁹ mouet̄.¶ Ad p^m iter aīal celeste
ꝛ intelligentiā q̄ est illi⁹ forma:cadit idētitas s'm formā:ꝛ
nō s3 mām:neq3 s3 ↄgregatū:s3 idētitas s3 formā nō est
sufficiēs pn̄^m ad attribuēdū ac^s vni' alteri.iō negat̄ ↄn̄a.
Intellecta miore in sensu vo:dare igr̄ forma supra quā mā

calitatē nō h3:nō op3 ac^a māe cōicari forme:lic3 cōicent̄
ↄposito:aīal igr̄ celeste est q̄ntū:mouet̄.ꝛ itell'ia.nō tn̄ oz-
bis itell'ia:s3 mouet̄:ꝛ q̄ntu3 est:forma aūt neq3 mouet̄:ne-
q3 q̄nta ē:s3 itell'ia.¶ Ad ↄfirmatione3 idētitas absoluta
est:q̄ trāsfert motū ꝑ accn̄s:vt p3 in ↄ⁹ ab iferiori ad suu3
supi⁹:vt soz.mouet̄.g hō mouet̄.¶ Idētitas aūt intell'ie
cū aīali celesti nō ē absoluta idētitas ꝑ verificationē a^rum
vni⁹ de altero:s3 ē idētitas s'm formā.¶ Ad z^m intellias
locari celo ē vulgare:assumptū ab ar^le ob illi⁹ famosita-
te3 ad ↄfirmādū:vt p3.z.celi.tex.cō.zz.nō q2 veꝝ sit s'm
sermōis rigorē:bonū tn̄ h3 inte^m.q2 sube sepate opantur
opatiōe maifeste in loco exn̄te ꝛ locato:iō locam⁹ itelli-
gentias opantes ꝑ eaꝝ opatiōis locationē:q2 igit̄ in tali
loco manifesti⁹ apit̄ itell'ie opatio.vt in circūferētia mo-
tus magis q̄3 alibi:iō dicim⁹ itelligētiā eē ibi.ꝛ h mō in-
telligētias locauit Ar.in circūferentia orbis.8.phy.tex.
cō.84.ꝛ hoc mō locabilia nō o3 eē mobilia:sunt saltē nō
op3 eē mobilia a semet.¶ Ad ↄfirmationē mot⁹ plus i-
telligētys repugnat q̄3 locus:q2 vltra q̄ntitatē quā vtrū-
q3 supponit:ꝑꝑ quā neutrū pōt itrinsece itelligētiā dno-
minare:adhuc motu notat̄ fluxibilitas:q̄ itelligētys vel-
de disconuenit:locabilitas aūt per opationē:q̄ itelligen-
tias extrinsece denoiat:ꝑ^ea dnoiare pt:mobilitas āt q̄ ex-
trisece itelligas denoiat:pmā3 denoiare nō pt.¶ Ad 3^m
Auerro.ibi.qō non mouet̄:nō h3 finē:nisi cgnoce:ꝛ sic fi-
nis nō infert motū absolute.¶ Ad 4^m v̄tutē esse in cor-
pore apud Ar.ꝛ Auerro.importat ↄstitutā in eē per cor-
pus:ↄstitutu3 aūt est māliter vel formal'r cāttū:vt p hui⁹
dcīs est:si.n.accn̄a ꝑ subē3 ↄstituitur.4.metaphy.cō.z.
aut itellecta speculatiua per intellectū mālē:est q2 subs
est mā in qua ac^um:ꝛ inte⁹ mālis ite⁹ speculatiui:s3 si in-
tellecta speculatiua ↄstituunt̄ ꝑ fan^a eꝝ:q2 fan^a ꝑ dn̄a di-
stictiua ite^um assumēda sunt speculatiuoꝝ:ea.n.in agēte
ꝛ subto ↄueniūt:sed his vn̄ abstra^um dn̄t:ad ꝑpo^m igitur
ois v̄tus exn̄s in corpore mouet̄ a se:q̄ ipsa mouet:ꝛ sic
negat̄ mioꝛ:si aūt sumeret̄ eē in corpe ꝑ dare ꝑfectiōe3
corpori:sine cāet̄ dans eē corpori a corpe.sine.nō:tūc ne-
gat̄ maioꝛ:ꝛ ↄcedit̄ mioꝛ.¶ Ad ↄfirmationē dcīs illō ꝑ-
babile ē:ꝛ h sufficit philo.ibi ↄ Platonē arguēti:vn̄ Ar.
ibi ifra.ca.zz.negat ꝙ sensibile sit scibile.q2 multi dicūt
ꝙ sensibiliū nō ē scia.¶ z⁹ dico ar^m illō eē ad hoiem:q2
vt p3 ex Auer.4.physi.cō.18.mens Platonis est vt seq̄t̄
ex ei⁹ dictis fore eē in loco:vt sermo ē ibi de loco:sed oē
qō sic ē in loco mobile ē ad motū illi⁹ in quo est.¶ Dico
3⁹ ꝙ ois forma ↄstituta in eē ꝑ corp⁹:dū ipsa mouet corp⁹
mouet̄ in mouēdo a seipa ꝑ accn̄s:si igr̄ solū idea sit foꝛ⁹
apud Platonē s'm opionē illi⁹ recitata3 ab Ar.z.meta.
tex.cō.51.seq̄t̄ ideā aliquā moueri.¶ Dico 4⁹ ꝙ ite⁹ pos-
sibilis mouet̄ dū mouetur hō localr̄:q2 quē^m moto celo
vni⁹ intell'ie ab alia itelligētia:mouet̄ intelligētia illi⁹ ce-
li ꝑ accn̄s:ita moto hoie ab alio:mouet̄ ite⁹ ꝑ accn̄s:nō.n.
magis ē imobilis ite⁹ polis q̄3 itell'ie altiores:s3 magi mo-
bilis.¶ Sciēdū ē igr̄ ꝙ ois mot⁹ ab itell'ia dpēdēte ē ab
aliq̄ alio ab ea.q2 ē a deo glioso:vt dcīs supra:ita ois mo-
tus ab ite^u poli ē ab aliquo alio ab eo.¶ Quē^m ēt semꝑ
intell'ia dpēdens mouet̄:dū mouet:ita inte⁹ polis sꝑ mo-
uet̄:dū mouet.¶ 3⁹ quē^m mot⁹ ab itell'ia dpēdēte nō de-
noiat intell'ia3 moueri:vt ab illa itell'ia ē.s3 dnoiat illam
moueri ille mot⁹:vt a supiore itell'ia ē:ita mot⁹ ab itellcū
poli:vt ab eo ē:nō noiat itellcm̄ possibilē moueri:s3 vt il-
le mot⁹ ē ab aliquo alio ab ite^u poli:sic denomiat itellcm̄
possibilem moueri.¶ Est tamē dn̄a.q2 solum circulari-
ter mobiles sunt intelligentie depēdētes.inte⁹ aūt possi-
bilis recte mobilis est:ꝛ motu mixto ex recto circulari.
¶ Est ēt alia dn̄a:q2 omne mouēs intelligētiā dpēdēte3

est formalr i illa:ƺ nō oē mouēs itellⁱᵘˢ poleƺ ē in illo.qꝛ licƺ ab apeⁱⁱ vtrūqꝫ moueri possit:tñ iteꝰ polis pōt moueri ab extrīseco agēte corpꝰ violētāte iformatū ab itᵘ poli. De locatiōe āt iteꝰ polis dōƺ ipƺ p opationeƺ locari:pt.n. opari in loco aliq̄ in quo pⁱᵘˢ nō opabat. ¶ Ad ꝯfirmationē pⁱᵐᵃ negat ꝯña.ꝯñs tñ veꝝ ē de oi celo excepto pⁱ. qꝛ deꝰ oio imobil' ē. ¶ Ad zᵐ ꝯfirmationē aliq̄ ē p⁹ eēntialis q̄ moueri nō pōt a semet mouēte:ꝛ ois itellⁱᵘˢ ē hꝰ: siue sit iteꝰ polis:siue sit supra itellƺ poleƺ. ¶ zᵒ via spāl'r arguit ō iteᵘ hūano. Auer.3.ō aīa.cō.7.itellcūi extimat accⁱˢ trāsmutatio h mō:ꝛ nō ē ita:nisi acciñtalr. ¶ zᵒ scia est trāsmutabilis scōƺ locū:cū illō i quo ē trāsfert.4.phi. tex.cō.3z.ex quo seq̄t itellcm moueri:si.n.scia nō ē i iteᵘ: ipa nō ē i aliq̄. ¶ 3ᵒ q̄ amplⁱᵘˢ ñ mota mouēt:nō st̄ phyce ꝯsideratiōis.z.physic.tex.2.71.ꝛ.3.celi.tex.cō.z.ex greca trāslatiōe:ƺ iteꝰ polis mouet ñ motꝰ p te.g̊ iteꝰ polis ñ ē phyce ꝯsideratiōis.ꝯñs ē falsum.vt pƺ ex Ar.3.ō aīa.de ipo dterminăte:ꝛ Auer.3.ō aīa.cō.17.ꝯñᵒ ō aīa ē nālis:qꝛ aīa ē vnū entiū nāliū. Idē p ō aīa.cō.z. ¶ Si dicas qꝛ iteꝰ polis p accñs moꝰ:ē phyce ꝯsideratiōis. ¶ Cōtra qꝛ alie intellⁱᵉ depēdēter:et st̄ mobiles p accñs:erūt phyce ꝯsideratiōis. ¶ 4ᵒ iteꝰ ē extēsus.3.ō aīa.tex.cō.10.g̊ iteꝰ est mobil' ꝛc.deᵐᵒ fundāte sup nō q̄ntitate iteꝰ polis vanescūt. ¶ Ad pᵐ iteꝰ fatigat p accñs:qꝛ sensus:quē oƺ cū iteᵘ coopari:fatigat.qꝛ sensus ē vtus organica:ꝛ spiritibꝰ i suis opatiōibꝰ vtit:g faciłr resolubiles st̄:pp qō dixit Ar.p ō aīa.tex.cō.66.itelligere ꝛ ꝯsiderare marcescūt quodā interiꝰ corrupto.ꝛ.3.ō aīa.text.cō.zo.nō reminiscimur pꝰ mortē ꝛc. ¶ Ad zᵐ si aīa itellectiua mouet corpꝰ:ipa nō mouet se:quēadmodū ō itellⁱᵃ dcm ē:pƺ ex Auer.3.ō aīa.cō.58.distiguēte iter vtutē apphēsiuā pticularis ꝛ vlis:qꝛ pᵃ mouet qñ mouet.zᵃ nō. ¶ zᵒ dico q̄ moto corpe ab iteᵘ poli:pole ē artē inexītē itellcm mouere:ꝯcurrēte tñ amore appetibilis extrīseci:ꝛ tūc mouet iteꝰ polis p accidēs:quēadmodū deꝰ gloriosus exñs ars vlis i mēte itelligētiaꝝ mouēs eaꝝ celos eas mouet:ita ars iexñs anie mouēs corpꝰ iformatū itellⁱᵃ:mouet itellcm p accidens. ¶ Dñia ē tñ hic ꝛ ibi:qꝛ ars vlis ē finis i illis:i itellu aūt polⁱ nō ē finis ars:iō cū arte in itellu poli ꝯcurrit aliud ab arte:ꝛ ab iteᵘ poli ad mouēdū vt pducat artificiū:sed in itellⁱᵃ nihil ꝯcurrit:nisi ars vlis:ꝛ ipa ꝛc. ¶ An āt trāslato iteᵘ scia:q̄ ē i illo:trāsferrat. ¶ Dōƺ q̄ scia:aut ē reꝝ mobiliū:aut reꝝ imobiliū.aliq̄ igr scia ē res imobil:ꝛ illa nō trāsfert:qꝛ ex nā rei sibi repugnat motꝰ:p eē āt i itellectu nō efficit res mobil:iō ipsa remanet res ꝛ scia imobilis. ¶ Et tūc corˡᵐ seq̄t:q̄uis celuƺ moueat:nō opƺ deū:g celū iformat moueri. ¶ zᵒ seq̄t licƺ itellⁱᵃ dpēdēs moueat:nō oƺ deū:g eaꝝ ē cognitio moueri. ¶ Seq̄t 3ᵒ q̄uis iteꝰ polis trāsferat:nō oƺ deū g ē illiꝰ felicitas:trāsferri. Aliq̄ āt scia ē idē rei mobili:ꝛ tūc nāe rei non repugnat trāslatio.p itellm āt nō efficit magis imobilis q̄ sit ipse iteꝰ recipiēs ipsaƺ:iō trāslato iteᵘ poli scia illiꝰ:cui nō repugnat motꝰ trāsfert. Et pp h q̄ pōt eē aliqd imobile in aliq̄ mobili. Auer.8.phyco.cō.27.dclarās q̄ sunt illa q̄ mouēt p accñs:nō dixit oia q̄ sūt i moto.ƺ dixit illa q̄ mouēt:qꝛ st̄ i moto mouēt p accñs:ꝛ ē hec snīa Ar.p ō aīa.tex.cō.37. ¶ 3ᵒ dicūt aliq Auer.ibi auctoritatē argumti exponētē extēdere nomē scie ad cognitionē sensitiuaƺ:qꝛ dixit ꝛ ista dispō.s.moueri p accñs ē oiuƺ formaꝝ q̄ exīt in subto:ƺ pt illō dcm itelligi ista dispō.s.nō separi a substātia ꝛc. ¶ Ad 3ᵐ pᵃ rñō.motor imobilis sic q̄ nō ē mutabilis pfectiue:nƺ corruptiue:nō ē qditatiue ꝯsills a pho nāli:ꝛ hꝰ st̄ oēs itelligētie supra itellcm poleƺ:iteꝰ āt possibilis:ꝛ ois forᵃ nālis mutabilis ē pfectiue vel corruptiue:iō ad phƺ nālē spectāt:hic tñ sensus:q̄uis verus sit:ñ est ad mēteƺ phi i auctoritate allegata loquētis de motu reali. ¶ zᵒ rñᵒ.qꝛ mobilis localr ē inteꝰ polis trāsmutādo locū:ꝛ alie itellⁱᵉ nō:iō ad phƺ nālē spectat itellⁱᵉ possibilis:ꝛ alie itellⁱᵉ ad metaphycū:vt.z.phyco.cō.z6.dixit Auer. ¶ Rñᵒ hec vā ē.ƺ icōpleta:qꝛ phs nālis ēt aliqd ꝯsiᵐ:qō nō trāsmutat locū:vt celū aut elm. ¶ 3ᵒ rñō ois forma subalis terminatiua gnōnis ē qditatiue ꝯsiderabilis a pho nāli.ꝛ nulla forᵃ subalis:q̄ nō sit terminatiua alteratiōis vł gnōnis:ē qditatiue ꝯsiderabil:a pho nāli. Intellⁱˢ aūt polis gnābilis ē terminatiue:ꝛ nullus aliꝰ intellectꝰ supra ipƺ ē gnābil ꝛc.iō itellⁱˢ polis ē mouēs motū:ꝛ alie itellⁱᵉ nō:qō.n.est moueri:qō pōt formis ꝯpetere:nisi motꝰ terminatiue:ꝛ sic pƺ phƺ tetigisse cām adeq̄tā discernēteƺ iter formas subales considerabiles a pho nāli:ꝛ ꝯsiderabiles a metaphyco.istā sentētiaƺ elicimꝰ ex Ar.z.phy.tex.cō.z6.ipƺ itelligendo vt hꝫpposuimꝰ:dūƺ dixit phm nāleƺ ascēdere i cognitione formaꝝ subalium vsqꝫ ad itellcm hois iclusiue:qꝛ soł ꝛ hō gnānt hominē. ¶ Ad 4ᵐ licƺ Auer.illō nō hēat i trāslatōe sua:ponit tñ vba ex qbꝰ exhibit expō:extēsus.i.dispōne silli recte linee itelligēs:est āt dispō silis recte linee:cū exhibit forᵃ a sensibilibꝰ:ꝛ silis linee sphāalis:cū exhibit forᵃ ex itelligibili abstracto. ¶ 3ᵒ via ondit nullū itellectū moueri:qꝛ Auer.i de suba orbis.ca.p.oē mobile p se ē diisibile p se.ꝛ oē mobile p accñs ē diisibile p accñs:ƺ nullus iteꝰ ē diisibilis p se aut p accñs.g̊ nullus iteꝰ ē mobil' p se:neqꝫ p accidēs. ¶ Cōfirmat nullū motū p accñs eterne mouet:ƺ itellⁱᵉ eterne mouēt.g̊ itellⁱᵉ nō mouēt p accñs. ¶ zᵒ spūali ñ accidit trāsmutatio:vt sepe allegatū ē:ƺ ois iteꝰ ē sp̄ualis. ergo nullus iteꝰ ē trāsmutabilis.g̊ nƺ mobil'. ¶ 3ᵒ Auer.i de suba orbis.capite pmo.ꝛ.1z.metaphy.cōmē.36.ꝛ.4.aīe celoꝝ non mouent ad motuƺ corporis:neqꝫ per se:nƺ per accidēs. ¶ Cōfirmat pmo de aīa.tex.cōmē.61.formaƺ constitutaƺ in esse per corpꝰ declarauit Aristote.moueri ad motū corporis moti ab ea.sed alio mō est impoſſe q̄ aīa moueat in loco:ƺ nullus iteꝰ ē ꝯstitutꝰ i eē p corpꝰ. ergo nullus iteꝰ mouet i loco. ¶ Cōfirmat cū dclarauit Ar.aīaƺ moueri:addidit.tex.cō.63.itelligere forsan alterū est:vbi nota itellcm excipi a moueri:qūo aūt aīa mouet:declarat Auer.ibi.cō.65.s.pp subm p qō ꝯstituit:qō pƺ ibi:ex tex.cō.66.iteꝰ fortassis diuinū qd ꝛ ipassibile ꝛc. ꝛ Auer.ibi māiᵐ ē ex h smone q̄ ipole ē aīaƺ moueri in qbusdā ptibꝰ.s.iteᵘ neqꝫ eēntialr:neqꝫ accñtalr. ¶ Cōfirmat.8.phy.cō.51.ꝛ.5z.rō pp quā motor mouet:est qꝛ cōstituit in eē p motū:sed nullus iteꝰ ꝯstituit ꝛc.g̊ nullus intellectꝰ mouet. ¶ Quarto magis remote sunt a nā motᵘ intellⁱᵉ q̄ q̄ntitates:ƺ q̄ntitates sunt soluƺ p accñs mobiles:g̊ itellⁱᵉ nullo mō mobiles sunt:pƺ mior.3.metaphy.cō.3.mathēᶜᵃ q̄uis sint in re mota:nō mouent:nisi accidētalr:ꝛ.4.phy.cō.9.trāslatio suphcieꝝ:ꝛ vłr vltimoꝝ:ꝛ vłr successio coꝝ sup vbi:p accñs ē:qō nō ē ita i corporibꝰ:ꝯfirmat pūcta moueri ñ pñt.6.phy.tex.cō.9. ¶ Cōfirmat.3.qꝛ cētrū celi ipole ē moueri. ¶ Cōfirmat.4.qꝛ impole ē tps moueri.g̊ a fortiori ipole ē itellcm moueri. ¶ Ad pᵐ illa:q̄ in fine motꝰ equant loco ipsiꝰ mobil:sūt per se diuisibilia:aut p accñs:punctū aūt nō equat loco:neqꝫ itellcūs:equant aūt totuƺ mobile qō mouet ꝛ eius mā:ꝛ ēt forᵃ si cāta sit a mā.ꝛ accñs extensa tota pfunditate illiꝰ subti:ō his igr q̄ i fine motꝰ equant loco.loquit Auer.i auctoritate pdicta. ¶ Ad ꝯfirmationē motoꝝ p accñs qōdā a se mouet:ꝛ quoddaƺ ab altero.dislō ē Ar.8.phy.tex.cō.5z.tūc dōƺ q̄ motū p accñs a se non eterne mouere pōt:oē.n.tale corruptibile ē:aliō aūt motū p accidēs:nō a se:ƺ ab altero:eterne mouere pōt:tale āt nō ē nisi itellectꝰ iter subales formas:ꝛ tūc ꝯsiderādū ē super

mobili ab itellisa:an sit corruptibile ꝫ subaꝫ:⁊ tūc talis i-
tellcūs eterne mouere nō pt:cuis e itellcūs possibil'. Si
aūt mobile sit eternū:tūc illi itellcūs eterne mouere pnt:
qꝛ tn̄ respiciūt finē itrāsmutabilem:eterne mouēt. Sꝫ qꝛ
q̄ntū ē de se possent respicere finē trāsmutabilē:nō tn̄ in-
quātū itellīe sūt:sꝫ inq̄ntū sūt mouētia pp finē:ꝺ q̄ntū e ꝺ
se nō faciūt eternū motū:sꝫ de⁹ gliosus e q eternū motuꝫ
fac:hāc sniaꝫ voluit Auer.i ꝺ suba orbis.ca.4.dicēs:⁊ cū
ꝯsiderauit.s.Ar.in virtutib⁹ appetitiuis celestibus:inenit
eas moueri ad appetibile nobil' ipsis:⁊ subdit.⁊ inuenit
eas finitaꝝ potētiaꝝ:⁊ subdit cā ꝯtinuatiōis mot⁹ eaꝝ n̄
est ista vtus q̄ mouet:sꝫ illd qd largit eis ꝯtinuationē est
aliqd appetibile ⁊c. ℂ Ad 2m exponit ibi.com.100. Auer.
trāsmutationē.s.corruptionē:⁊ tūc sub spūali cadit corp⁹
celeste:vl' itelligat ꝺ p⁹ cā:⁊ alijs itellijs:qb⁹ non accidit
trāsmutatio:⁊ licꝫ aliq̄ eaꝝ dnoient extrīseca dnoiatiōe
moueri:nō tn̄ itrīseca. ℂ Ad 3m ite' i auctoritatib⁹ addu-
ctis aias celoꝝ non moueri p se:neq; p accns a se:cū quo
stat q aliq̄ eaꝝ moueāt p accns ab altero:snia est Ar.8.
phy.tex.cō.52.orb igr mot⁹ ab itellīa citra pmā a duplici
itellīa mo'.s.a p⁹:⁊ sic p⁹ itellīa mouet dpēdentē itellīaꝫ:
mouet ēt idē orb a dpēdēte itellīa:⁊ sic nō mo' itellīa de-
pēdēs. Eodē igr motu:vt a p motore dpēdēs ē hic mot⁹:
mouet itellīa dpēdēs:q̄ motu nō mo' itellīa dpēdēs:vt a
nō p ē ille mot⁹. ℂ Ad ꝯfirmationē pꝫ ex dictl nulla for-
mā mouere se nisi ꝯstituta sit i eē p corp⁹:cū q̄ stat itellīas
dpēdētes moueri p accns ab alio. ℂ Ad 4m accītalitas
magnā hꝫ latitudinē:c⁹ ps vilioꝛ ꝯpetit formis ipfectio-
nib⁹.s.sublunarib⁹ corruptibilib⁹:ps vero pfectioꝛ ꝯpetit
formis pfectiorib⁹:puta itellīi dpēdēti:for' aūt corporee
se tenēt ex pte corpoꝝ:⁊ imobilitate eis sit multū ꝓpin-
quā.sunt.n.dissibiles dislōe subti in q̄ sūt:ꝫ Ar.in pntl:⁊
3°.celi.tex.⁊ cō.7. ℂ Ad ꝯfirmationē puncta p se moueri
nō pnt:imo p ꝺ gnōne.cō.29.neq; pūctū:nꝫ linea:nꝫ sup-
ficies:sꝫ i loco:nꝫ ꝫ se:nꝫ ꝫ accns:q̄ vt mathe^ca sit mo' n̄
pnt.qꝛ vt sic sūt i itellīu:⁊ sic cētꝝ corpis celestis mathe^m
est imobile:cētꝝ āt nāle:siue sit pūctū i terra:siue sit mi^m
nāle terre:siue sit tota terra mo' lo' ꝫ accns vl' ꝫm pte:i
alijs āt a celo nō daf mot⁹ pfecte spheric⁹:iō n̄ daf i alijs
corpib⁹ cētrū gescēs:eis circulr motl:dūmō nō sint ꝯca-
ua. ℂ Ad aliā ꝯfirmatōeꝫ ꝯcedif tpis ⁊ motū nō moueri.
⁊ ne' ꝯnā.lꝫ i accnte extēso extēsiōe subtl n̄ inueniaf rō pp
quā sibi pt mot⁹ attribui:tn̄ i itellīu:q̄ntis iextēsa sit:inue-
niri pt:ꝯcedif tn̄ q mot⁹ circularis corpis alibi extitl est
alibi:⁊ sic ꝯcedif motū moueri mō q̄ itellīe moueri non
pnt. ℂ Qd āt dixit Ar.2.topi.ca.3. Qd ābulatio n̄ mo'ꝫ
itellīf gen⁹ n̄ pdicari ꝺ sua spē dnoiatiue. Sꝫ eēntial' ⁊ q-
ditatiua eē dꝫ hꝫ pdicatio. ℂ Qd āt dr.5.phy.tex.cō.10.⁊
17.s.motū n̄ moueri:itellif q nō subijcif mot⁹ motui:nꝫ
terminat mot⁹ motū. Sic ēt itelligo Ar.11.metaph.qꝛ nō
est mot⁹ mot⁹:nꝫ gnōnis gnō:nec totalr pmutatōis pmu-
tatio. Scdꝫ āt vitate:i dictl ꝺ deo nō est falsitas:nisi noīe
dei filiū altissimi yhꝫ xpꝫ bndictū ꝯphēderes:sꝫ i dictl ꝺ
intellijs sic.vt i p ⁊.7. Sūt.n.itelligētie recte localr mo-
biles admin⁹ aliq̄:an āt assumēdo corp⁹ vl' nō:theologis
discutiēdū relinquaf:⁊ i h claudif liber scds.

ℂ Alexādri achillini Bon.de orbib⁹. Liber. III.

Circa nāꝫ toti⁹ celi sit h dub^m p^m:an
itellīa sit for⁹ dans eē celo. In
hac qōne p q̄ttuoꝛ fūdamēta subijciā. 2°
gnq; ponā ꝯnes subaꝫ celi aperiētes. p^m
supp^m dare eē tripl'r itellī pꝫ:p effectiue:⁊
de h satl dixi i p oge q̄sito.2°.scdo mō for-
malr:⁊ sic loqmur hic.3° modo finalr:ad
modū loquēdi Auer. i de suba orbis.capite.4.datoꝛ cōti-
nuatiōis motui ē datoꝛ eē oib⁹ alijs entib⁹:māe āt ē rece-
pere ipꝫ eē:q̄ntis caret ipꝫ. ℂ Premitto 2° q nō ē aliqd
aial:nisi for⁹ subal' illi⁹ formet subꝫ:oē.n.aial ē subale cō-
positū ex actu ⁊ po⁹:q̄ sūt mā ⁊ for⁹ illi⁹:ē eni aial aīa ⁊
corp⁹.2.ꝺ aia.tex.cō.10.⁊ p phys.tex.⁊ cō.17.⁊c.neq; q̄re
ex illis fiat vnū q̄rēdū ē:vt dixit Ar.2.ꝺ aia.tex.cō.7.⁊
7° metaph.tex.cō.49.vnū eni ē act⁹:⁊ reliquuꝫ po⁹:ideo
vnū sūt:pꝫ ꝯnā.ex Ar.8.metaph.text.cō.15. ℂ Preaccī-
piēdū 3° q ad h vt for⁹ subalis cōicās eē suū māe sit act⁹
pmus quo aliqd sit aial:oꝫ ipaꝫ eē pn^m cognoscēdi ⁊ mo-
uēdi:qꝛ oē aial est cognoscitiuū sensu aut itellectu:⁊ ē mo-
bile i loco vel ad locū. ℂ Hoc aūt noīe mā vtoꝛ h:vt est
analogū ad māꝫ i actu:⁊ ad mām i po⁹:⁊ silr h noīe for⁹:
vt ē analogū ad imālē formā ⁊ mālē. ℂ Subiūgēdū 4°
q p celū nō itelligo orbē subꝫ itelligētie:sꝫ itellīam ⁊ or-
bem simul.

Quātū ad 2m pn^{lc} sic p⁹ ꝯ. Celū ē ꝯpo^m ex mā ⁊ for⁹
hāc ponit Auer.2.celi.cō.3. Recipiēs istā formā ⁊ aduna-
tū cū ea ē corp⁹ celeste:quā dmōstrat Auerro.in de suba
orbis.i pn°. Oē motuꝫ ex se ꝯponif ex duab⁹ naturis.s.ex
recipiēte motū ⁊ agēte eūdē:sed celū mouetur ex se:qꝛ ex
pn° sibi itrinseco:vt alibi dmōstratū ē. ℂ 2° ad hndū cō-
positū nō reqrif aliō q̄ hre māꝫ ⁊ formā vnita:sꝫ itellīa
est for⁹:⁊ orbis subiens ē mā:vt.7.physi.cō.9.⁊.2.celi.cō.
3.habef:⁊ sūt vnita:vt dixit Auer.i lib.ꝺ beatitudīe anie:
sphericoꝝ for⁹ ē fixa ⁊ stabil' i suis materijs:itelligo lr.⁊
teneri expositiue:qꝛ fixū ꝓpe cātū ē:aliō ē tn̄ eē cātum in
mā:⁊ eē cātū a mā. Infra ēt subdit.itellis abstracti sūt ve-
re for' dātes pfectionē:⁊ licet dixerit n̄ entes i subo:patet
ipꝫ itelligere n̄ māles. Theologis āt facillime obuiaf po-
nentibus animaꝫ Christi Jesus benedicti in triduo cor-
pori esse vnitam:quia qd semel assumpsit diuinum sup-
positum:nūq̄ dimisit:⁊ tam nō informabat aia corp⁹:qꝛ
si sic nō fuissꝫ Xps vere mortu⁹:ꝺdo imēsitatē suppositi
tolerare q nō vniaf aia corpi:q̄uis vniāf aia ⁊ corp⁹ in
suppo^to dino:apud quos ē vnio nālr poꝛ ꝯpōne.vt pꝫ de
angelo ex tpe corp⁹ assumēte. ℂ Reuertamur igitur ad
mētē phoꝝ:⁊ nota i substātijs tres vnionū modos:qbus
vnif actus po⁹:quos tāgit Auerro.scdo celi.cō.3. ℂ Pri-
ma ⁊ maxīa vnio est adunatio recipiētis ⁊ recepti in for-
ma abstracta:sūt.n.vnibilia indiuisibilia spūalia in gnē
intelligibiliū se habentia:vt formatiuū ⁊ formabile:vbi
nota dcm ab Auerro.in destructiōe destructionū.dispu-
tatione 3°.dubio.18.separatuꝫ a mā dans fineꝫ alicui dat
esse illi:quoniā forma ⁊ finis sunt idē in hac spē entium:
ergo dans finē in eis dat formaꝫ:qd autē dat formaꝫ est
agens:ergo dans finē huic ⁊ esse est agēs:iccirco primus
principiuꝫ est oium istoꝝ pncipiorum:scꝫ agens ⁊ forma
⁊ finis. ℂ Scda adunatio est media:⁊ est adunatio reci-
pientis ⁊ recepti in mā in actu ⁊ vnū istorum est indiuisi-
bile ⁊ intellcūs:alteꝝ vero q̄ntuꝫ est:non aptuꝫ tn̄ perde-
re actū queꝫ recipit. ℂ Tertia ⁊ infima est adunatio re-
cipientis ⁊ recepti in mā in po⁹:⁊ hoc tertiū mēbrū parti-
ri pōt in vnionē abstracti cum mā.s.intellect⁹ possibilis:
⁊ h vnio est minoꝛ prioꝛe:qꝛ nō est actus ita intimus po⁹
sensibiliū:quin q̄libꝫ mām in po⁹ ꝯtingat informari:de
pma intelligo:⁊ ēt ab eadeꝫ separi:vñ māe pme soluitur
vnio cū itellectu possibili p corruptionē māe propinque:
aliud mēbrū est vnio non abstracti cū mā in potentia:⁊
istoꝝ vnibiliuꝫ cū mā qdlibet est diuisibile:⁊ q̄ntum per
accns:⁊ dissolubile ab altero:per dissolutioneꝫ dati com-
positi:⁊ vtroruq; vel vnius cōponibiliuꝫ. ℂ Ex hoc itel-
liges Auer.3.de aia cō.5.dicentē itellectū qd fit ex vnio-
ne intellectus ⁊ itelligibilis fit verius vnum q̄ ex mā ⁊
forma. ℂ Intimius.n.vniunf ⁊ adunanf actus ⁊ po⁹ in

genere intelligibiliū q̄ȝ actus ꝛ poª in genere sensibilium: hn̄t.n.intelligibilia verius nām actus ꝛ potentie q̄ȝ mālia. ¶ Intelliges quoqȝ Auer.2.celi.cō.3.dicētē de cōposito celesti in ꝑposito forma ꝛ formatū sunt in eo idē numero sm̄ dispōnē magis diminutā q̄ȝ sit adunatio recipiētis: ꝛ recepti in forma abstracta. ¶ Cū igr̄ ex infimo gradu vnibiliū fiat cōpositū: sic ꝙ mā est idē in poª qḋ ē forª in actu: vt.4.phy.cōmē.49. dixit Auer. a fortiori ex medio gradu vnibiliū fiet vnū cōpositum: ꝛ sic cōpositū celeste est verius vnū q̄ȝ cōpositū corruptibile. magis.n.itima ē forma subiecto cui inseparabilr̄ vnitur ꝛ imediate: q̄ȝ sit forma subto intima: cui separabilr̄ ꝛ ꝑcedētibꝰ itermīatis dimēsionibꝰ vnit̄. ¶ Scḋo arguit̄ ꝑpoᵐ. oē agens per aliqḋ: ꝛ patiēs per aᵐ est cōpositū ex mā ꝛ forma: sed celū est agens in hec iferiora ꝛ mouens orbē ꝑ intelligentiam: ꝛ patit̄ per aᵐ: q2 rōne orbis mālīter mouet̄ ꝛc. rō ē Auer. in de suba orbis.cap.30. ꝛ arguēdo ꝛ respōdēdo: pȝ maior. q2 actio facit scire formā: ꝛ trāsmutatio māȝ.8.metaphy. cō.12. ꝛ.2.de gnātione.tex.cō.53. ¶ Tertio oēȝ cōpōnē ex suba ꝛ accnte preuenit cōpositio subaꝝ: q2 accntia terminata nō sunt in subto: nisi rōne forme. Cōpōnē autē ex suba ꝛ accnte in celo visu adiuuante ratio manifestat. ¶ Istaꝝ rōnū ꝯnē ponit Auer. in de suba orbis.capit.3. corpoꝝ quodā est cōpositū: ita ꝙ forma nō ꝯstituit̄ per māȝ ita ꝙ mā est subȝ tm̄: ꝛ nō mā cuius esse sit in poª.s. corpus celeste. Quoddā est cōpositū ex mā q̄ est in poª et forma q̄ ꝯstituit̄ per mām.s.corpora gnābilia ꝛ corruptibilia. ¶ Cōtra ꝯnē arguo ex nā cōpositi. Oē cōpositum ex mā ꝛ forma est corruptibile. Auerro. in de suba orbis. cap.p̊. sed celū nō est corruptibile. ¶ Tū q2 oē ꝯpositū ē nouū.12.metaph̄.cō.39. sed celū nō ē nouū: hāc rōnē expēpliciter ponit Auer.2.prioꝝ.cap.p̊. ¶ Et si dr̄ glosando maiorē.s.in oi cōposito est nouitas: ꝛ sic in celo est motꝰ. ¶ Cōtra rn̄o est ꝯ Auer. ibi dicentē: nisi dicat aliq̄ cōponi per se: ꝛ h̄ reprobat ibi dicēs: si aliq̄ essent que cōponerent̄ per se: tūc exirent de poª ad actū per se: ꝛ mouerent̄ sine motore per se: ex quo pȝ nouitatē eē in vnione cōponibiliū. ¶ Tū q2 celū ē corpꝰ simplex: q2 motꝰ eiꝰ est simplex. ḡ nō est in celo ꝯpositio. ¶ Cōfirmat̄ ꝑ Auer. in destructiōe destructionū: disputatiōe 3ª. dubio.21. celū est simplex ꝯ Auic. alr̄ ipm̄ eēt corruptibile: ꝛ in scḋo itellcū eēt q̄ternitas. ¶ Scḋo ex nā forme cōponētl. seq̄t̄ deū ꝛ intellīas esse vilia ꝛ iperfecta: q2 eēnt ꝯponibilia ꝛ apta esse pars. ¶ Tū ēt Auer. in de suba orbis.ca.3. dixit motorē nō existere in re mota: q̄uo igit̄ ibi fit ꝯpō. ¶ Tum tertio seq̄t̄ itellīaȝ eē q̄ntaȝ: q2 ipsa est dans eē corporeū. ¶ Tū q2 nō cōmunicat̄ māe q̄ntitas: nisi per itellectū. ¶ Tū ēt dat̄ minima ꝛ maxia q̄ntitas: quā pōt itellīa iformare: ḡ itelligētia q̄nta ē. ¶ Tertio ex nā māe Auer. in de suba orbis.capi.2. loquēs de subto corpore intellīe dixit est idiuiduū dmoᵐ: ꝛ ens dmoᵐ in actu hn̄s figurā in actu. Ex quo infero ꝙ h̄ corpꝰ ē forma: ꝛ nō mā: ḡ ipse nō ē ꝑ se vnibile forme.s.intellīe. ¶ Tū q2 ex duobꝰ exn̄tibus in actu nō fit vnū.7.metaphyce.tex.cō.49. est autē intellīa in actu: ꝛ orbis in actu. ¶ 4° corpora celestia non ꝯponunt̄ ex mā ꝛ forma.2.celi.cō.p̊. ꝛ alibi pluries: imo est hec ꝯ dmr̄onis eiꝰ in de suba orbis.cap.2. oē in quo est poª in suba non est nisi ad duo ꝯdictoria.s.ad esse ꝛ ad nō esse: sed celū nō est in potētia ad ꝯtradictoria. ergo ꝛc. ¶ Ad p̄mū gnātionis ꝛ corruptionis subm̄ ē mā in potentia: non autē mā in actu: ideo oē cōpositū ex mā in poª est corruptibile: nō aūt ꝯpositū ex mā in actu: celū autē cōpositū est ex mā in actu: ꝛ nō ex mā in poª. ¶ Ad confirmationē solonē datā in argumento asserui in p̄mo ope. Teneo igr̄ eā ad replicationē. Nouū eē pōt in vnione cōponibiliū: q̄le repit̄ in ꝯpositl gnābilibꝰ ꝛ corruptibilibꝰ: hoc aūt eē nouū infert icipe eē: iō tale eē nouū repugnat eterno. Aliud ē nouū: nō in suba ꝛ vniōe ꝯponibiliū: sed in accidētibꝰ: vt motu ꝛ lumine: ꝛ hec nouitas in corpore eterno reperit̄: ꝛ non infert hec nouitas corpꝰ sic nouū incipe: aut icepisse ꝛc. ꝛ ꝯn̄r nō ifert corruptibilitatē in suba: hāc distīōnē ponit Auer.8.phy.cōm.15. dicens dari mediū iter gnābile ꝛ corruptibile ꝛ eternū qḋ q̄daȝ mō est eternū: ꝛ alio mō ē gnābile ꝛ nouū: ꝛ tale ē corpus qḋ mouet̄ circulr̄: qḋ ē gnābile q̄ntū ad vbi: ꝛ manēs q̄ntū ad subaȝ: ꝛ tūc ꝯtinuāda est snīa Auer. in argumento sic. Cū duplex sit nouitas.s. in motu ꝛ vnione ꝯponibiliū: s; in deo nō ē nouitas ꝑ motū: q2 ꝑ aduersariū deꝰ ē imobilis: ḡ in deo erit nouitas ꝯponibiliū. ¶ Ad aliā confirmationē celū ē simplex: q2 nō mixtū: est tm̄ ꝯpositum ex actu ꝛ poª: ꝛ huiusmōi est ēt elemētū gnābile. ¶ Ad cōfirmationē Auer. respōdeo ꝑ ipmmet paꝝ ifra dubio.23. talis sphera dr̄ simplex ꝑut nō ꝯponitur de forma ꝛ mā potētiali. ¶ Ad 2ᵐ ex cōponibilitate forme nō seq̄t̄ imperfectiū: neqȝ vilitas: s; illa ex mā sūt.12.metaph̄.cō.30. s; forma ꝑ suā iformationē cōicat suū eē māe: aut cōposito: iō ꝑfectio ē in forma dare eē ꝛ nō vilitas: sunt.n. itellīe eīnta corpoꝝ motoꝝ ab eis.12.metaph.cō.37. ¶ Ad cōfirmationē p̄mā rn̄deo ꝑ duo dcā Auer. in de suba orbis. ca.p̊. forme celestiū existūt i suis subtis tali exn̄tia ꝙ non diuidunt̄ ꝑ diuisionē sui subti: aliō dcā forme celestium nō exn̄t in suis subtis s; ꝙ diuisibiles sūt. ¶ Ad 2ᵐ confirmationē. q2 corporeitas apḋ Auer.p̊ physi.cō.63. ē trina dimēsio. ꝛ nō ē suba: iō dico ꝙ dans eē corporeū ꝑpique ꝛ forʳ q̄ntū ē aut q̄ntitas: ꝛ sic nō dat itelligētia eē corporeū: alio mō remote ꝛ finalr̄: ꝛ sic dās eē corporeū pōt nō eē q̄ntū: ꝛ isto mō dat itelligētia corporeū eē. ¶ Ad 3ᵐ ꝯfirmationē ꝯcedit̄ ꝙ nō pōt q̄ntitas celi iformare subm̄ suū: nisi ipȝ sit subalr̄ actuatū ꝑ itelligētiā: nō.n. mā non hn̄s eē existere subale pōt ꝯstituere accn̄s i eē: ex h̄ autē nō seq̄t̄ itelligētiā q̄ntificari: q2 ipsa nō recipit q̄ntitatē: neqȝ dnoiationē ab ea. ¶ Ad vltimā nō dat maxia aut minima q̄ntitas quā possit itellīa informare: s; dat̄ maxima ꝛ minima q̄ntitas: q̄ nāȝ itellīe iformātis suū iformabile est apta seq̄: ꝛ h̄ nō arguit q̄ntitatē intellīe. ¶ Ad 3ᵐ ꝯceᵈ orbē eē ens dmōstratū: ꝛ hr̄e figurā: s; ab itellīa: ꝛ nō de se. iō negat̄ ꝯn̄a. qua ifert̄ ꝙ celū ē forª. ¶ Ad ꝯfirmationē ex duobꝰ i actu vltimato vnitis nō fit vnū ꝑ se: s; mā celi: licȝ sit i actu reᵐ forme nō habite: q2 nō ē apta recipe formā quā nō hȝ: tm̄ reᵐ itellīe q̄ ē forª habita ipse orbis ē subȝ: silr̄ ēt reᵐ motꝰ: q̄uis possit orbis dici potētialis reᵐ partis motꝰ future: pōt igr̄ orbis cū intellīa facere vnū ꝑ se. ¶ Ad 4ᵐ si eēt sermo de orbe subto itellīe: hn̄ negat̄ celū ꝯpōi ex mā ꝛ forª: s; ꝑ celū itellī dȝ anial celeste: ꝛ q2 apḋ cōeȝ illiꝰ tpis vulgatū moduȝ loquēdi: ꝑꝑ famositatē opiniōis Auic. ꝑ ꝯpōnē ex mā ꝛ forª itelligebat̄ ꝯpoᵐ ex mā i poª: vt ex dstructōe dstructionū. disputatiōe 4ª. dubio.2. collr̄. iō negat Auer. aliq̄n celū eē ꝯpoᵐ ex mā ꝛ forª: vt pȝ.2.celi.cō.71. ꝛ alibi. s; cū istis stat celū ꝯpōi ex itellīa abstracta: ꝛ ex mā i actu: ex q̄bꝰ nullū corpꝰ h̄ exn̄s ꝯponit̄: ideo dixit phus p̊ metheoroꝝ loquēs d celo tāq̄ȝ nulli coꝝ q̄ sūt apḋ nos idē exn̄s: ꝛ Auer. i li.d suba orbis. ca.3. Corpꝰ eternū ꝛ nō eternum nō cōicāt i aliquo dino. ¶ Ad Auer. poª i suba ē poª ad formā nouā subalē recipiēdā: ꝛ pȝ ꝙ nihil ē ꝯ dterminata. ¶ Cōtra dat̄ istis perit deꝰ Ar.8.physi.tex.cō.79. si possȝ eē ꝙ potentia i corpore cōposito ex materia ꝛ forma susciperet motionem in infinitū: tūc ifinitū eēt maius infinito. pbat̄ ꝯn̄a. q̄nto corpus sensibile fuerit maiꝰ: tāto tempus in quo suscipiet motionē erit maius: ꝛ sic motio erit maior. ḡ ifinita mo-

tio in corpore maiori erit maior īfinita motiōe ī corpore
minori:⁊ sic īfinitū suscipiet īfiᵐ. Neqꝫ valꝫ rñsio ponēs
celū īfinitū extēsiue:sꝫ nō itēsiue:q: Ar. supponit ibi vir-
tutē īfinitā in minori tpe agere effectū eq̄lez v̄tuti finite:⁊
sic loq̄r de itēsiua īfinitate:⁊ nō de extēsiua. ¶ Itē perit
alia deᵒ Auerro. in lib. de suba orbis. ca. 3. celū recipit mo
uere īfiᵐ. ḡ celū ē corpˀ simplex:pꝫ ꝯña. q: oē corpus ꝯpo
sitū ex mā ⁊ forma ē finite receptiōis:sicut ē finite motio-
nis in aliō. ¶ Ad pᵐ ⁊ zᵐ deᵒ Ar. ⁊ Auer. ꝓcedūt de cō-
posito ex mā in poᵃ: q: illiˀ forma in maiori q̄to ē maio-
ris v̄tutis q̄ꝫ sit in pte illiˀ: sed in celo in ꝓposito nō ē ma-
ior subalis virtus in toto q̄ꝫ in pte: supponit aūt ibi Aris.
actiuā potentiā maiorē agere eq̄le in minori tpe: q: ex ea
seq̄r si īfinite itēsa v̄tus eēt: īfinite itēsa v̄tus ageret in in-
stāti. ꝯñs ē falsuꝫ ꝯñtis huius. ḡ añs istius est falsum. Si
aūt v̄tus motiua celi īfinito tpe mouēs eēt corporea: illa
eēt īfinite itēsa. ¶ Scd̄a ꝯ. celū est viuēs: hāc ꝯnem scd̄z
expōnez Alexādri itēdit phs p̄ celi. tex. cōmen. 100. dicēs
optimā vitā ducētia. eaꝫ v̄o apte ponit Auerro. in destru
ctiōe destructionū. disputatiōe 3ᵃ. duᵒ. 13. di. celi sunt viui.
ꝓbat ꝯ. oē cōpoᵐ cuiˀ forma subalis ē aia ē viuēs: sꝫ celū
est ꝯpoᵐ: cuiˀ forma subalis est aia. ḡ ⁊c. ¶ Pro declara-
tiōe minoris nota q̄ cū Ar. z. de aia. tex. cō. p̄mi. ꝑmisissꝫ
se traditurꝫ diffiᵒⁿᵉ aie cōissimā: dixit ibi. text. cō. 4. aia est
suba: sicut spēs corporis physici poᵃ vitā hñtis: q̄ est cōis
omni aie māᵐ in poᵃ īformāti: qḋ pꝫ ex d̄claratiōe qd sit
poᵃ vitā hñs posita ibi. tex. cō. 3. s. hñs p̄nᵐ p se nutrimēti
⁊ augmēti: qḋ solū vegetabilibˀ ꝯuenit: de q̄ p̄ncipalr itē-
debat: q: tñ recordabar intelligētiaꝝ q̄ sunt aie corporꝫ
celestiū ⁊ subꝫ metaphy. ce ibi subiūxit in tex. cōmē. 7. Si
aliqḋ cōe in oī aia oꝫ dicere: erit vtiqꝫ actus p̄mus corpo
ris organici phyci: cū igit̄ h̄ aie diffō de itelligētys veri-
ficet̄: verificabit̄ ⁊ de eisdē diffinitū: corpora eni celestia
physca sunt: ⁊ nō artificialia: ⁊ sūt organica: q: istrā anime
sūt: sumit̄. n. hic organicuꝫ appropriate ꝓ istrō ad opera-
tiōes aie: forma. n. magnetꝭ pte eiˀ nata v̄tus meridiē vti-
tur ad ferrū expellēdū: ⁊ septētrionali ad ferrū attrahen-
dū: vt pꝫ expientia. ¶ Sic igit̄ patꝫ illas duas diffōnes
nō ꝯuenire: neqꝫ organicū ⁊ poᵃ vitā hñs ꝯuertunt̄. ¶ Si
igit̄ ostēdamus itelliaꝫ eē actū celi: totā anie diffōnē dcla-
ratū erit ei ꝯuenire: hoc igit̄ ostēdamus d̄mōstratiōe Ar.
assumpta. z. de aia. tex. cō. 24. itēdētis cōcludere aiaꝫ eē
actū corporis. Ois actio attributa alicui ꝑ aliq̄ duo ne-
cesse est vnū sit forᵃ ⁊ reliquū vt mā: sub sūmo maiorē d̄
intellia reᵐ celi moti ab ea. ⁊ tūc q: ꝯcludit deᵒ ꝑ Aristo.
aiam eē actū corporis: ꝯcludit ꝑ me itelliaꝫ eē actū celi.
¶ Cōtra eādē maiore vtit̄ Auerro. 3 de aia. cō. 36. ad ꝓ-
bandū itellectū agentē eē formā itellectus speculatiui: sꝫ
ergo ꝯcludit de itellia q̄ sit actus orbis: cōcludit de itel-
lectu agēte q̄ sit actˀ itellectus speculatiui. ¶ Rñō. eq-
uocatio est in esse: q: mālis aia ⁊ intelligentia s̄m eorum
esse reale informabilibˀ ab eis vniūtur: sꝫ intellectui spe-
culatiuo vnitur intellectus agēs in esse illius intētionali.
¶ P̄. potentia: cui comparantur anima materialis ⁊ in-
telligentia: non differūt p̄ncipaliter: sicut differunt intelle-
ctus agens ⁊ itellectus speculatiuus: est eni itellectˀ spe-
culatiuus qualitas aie: ⁊ intellectus agens est suba: cum
igit̄ ex actu ⁊ potētia fieri oꝫ vnū per se: opꝫ actū ⁊ potē-
tiā ad idē genus pertinere: ꝯñs etiā arᵐ cōcedi pōt in sen-
su in quo ostēdit Auerro. esse ꝯcedendū in loco allegato.
¶ Induco etiā aliā demōstrationē Aristo. z. de aia. tex.
cōmē. 25. ad ostēdēdū idē q̄ prius: ⁊ applico sic. celū per
orbem est poᵃ viuēs: ⁊ per itelligentiā est actu viuēs. ḡ i-
telligētia est actus corporis celi. Istā demr̄ationē factaꝫ
de aia. dixit Auerro. dare cām ⁊ esse: itellige tñ poᵃ viuēs.

celū per orbē: nō q: aliq̄ñ sit orbis nō subiectus intellīe:
neqꝫ q̄ sit celū nutribile: sed ex nā orbis nō est celū actu
viuēs: sed orbis est receptiuus forme ī se: qua recepta ce-
lum est actu viuēs: orbis igit̄ nō est vita: sed subiectū est
vite ⁊c. ¶ Ut aūt nō in obscuro ꝓcedamus intēdētes d̄-
clarare celū viuere: qd sit vita p̄accipiamus. Uita ē actˀ
viuētis. Actus aūt duplex p̄mus ⁊ scd̄s. z. de aia. text. cō.
z. ⁊ 5. Actus p̄mus ē forma. Actus aūt scd̄s ē duplex. vnˀ
est forma op̄ans. aliˀ est op̄atio. Ois igit̄ actˀ viuentis: si-
ue p̄mus: siue scd̄s vita ē: dūmō sit actus viuētis inq̄tuꝫ
viuens est: nō. n. calefieri hois ab igne vita est: ois igitur
forma subalis qua viuēs viuit: siue opet̄ forma: siue nō:
⁊ ois op̄atio illiˀ forme vita est: si igit̄ forme elemtoꝝ sint ī
viuente: ille nō sunt vita: hoc colligit̄ ex Auer. p̄ de ania.
com. vltimo: q: igr̄ aliq̄ vita est suba: ⁊ aliq̄ vita ē accñs:
ideo h̄ p̄dicatū vita aut viuēs pōt eē subale ⁊ accidenta-
le. ¶ Qḋ sit subale aliqḋ viuere. ꝓbat̄. ex text. phi. z. de
aia. tex. cō. 37. viuere viuentibˀ est eē. ḡ vita ē viuentis es-
sentia: pꝫ ꝯña. q: essentialis est p̄dicatio añtis in nō vlti-
mate abstractꝭ. sub hoc sensu itelligo phm. z. de aia. text.
cō. 13. distinguētē aiatū ab in aiato in viuēdo: q: essentia-
lis ē eoꝝ d̄ña ꝑ aiaꝫ: viuere eni cōe vr̄ ⁊ plātis p ethic. ca.
9. vñ vegetabilia ꝑ aiam vegetatiuā viuūt: ⁊ anialia cor-
ruptibilia per sensuꝫ. z. de aia. tex. cō. 16. ¶ Uita aūt mul
tiplr̄ dr̄. vt ibi phs. s. analogica multiplicitate d̄ vita mā-
lꝭ ⁊ abstracta: vitā mālē viuētiuꝫ diffinit Ar. in libro de
morte ⁊ vita: est māsio aie nutritiue in calido nālꝭ. Est āt
māsio aie aia manens: ⁊ māsio aie est ania: que opat̄: aut
op̄atiua est circa nutrimētū: mediāte calore nālꝭ q ē spi-
ritus: ⁊ est aie instr̄m: sic necessariū pro esse aie mālis ⁊ ꝓ
operari eius: q̄ phs in fine libri de respiratiōe. dixit vitā
esse māsionē caloris: ⁊ h̄ q: vita imediatiue in calore ē:
qui est spūs: iō recedēte calore ipole est animaꝫ manere.
Huic cōcordat diffinitio data a philosopho in principio
lib. de morte ⁊ vita: viuere est habitus anime cuꝫ calidi-
tate quadā: ⁊ tunc itransitiue legitur: q: vita est habitus
qui est anima: ipsuꝫ autē viuēs corruptibile diffinit Ar.
scd̄o de anima. tex. cōmē. 3. dicens. Est id qḋ per seipsum
alimentum augmentuꝫ ⁊ decrementum habet. idest cu-
ius principium intrinsecuꝫ ⁊ essentiale est actus circa nu
trimentuꝫ operatiuus augendo aut minuendo: tādiu. n.
viuimus q̄diu nutrimur: octauo enim physicorum. cō.
20. nūq̄ꝫ cessat aliquo istius caloris naturalis: ⁊ cum ces-
sat: tunc est mors: priuatum eniꝫ alimento non potest eē.
scd̄o de anima cōmento. 48. lr̄a tamen arabice transla-
tionis loquitur de vita pro operationibus: ⁊ non pro sub-
stantia anime: dixit eniꝫ Aristo. ibi. Scd̄o de anima. tex.
cōmenti. 3. ⁊ est dicere vitam augeri nutriri ⁊ diminui: q̄-
si dicat. he operationes vita sunt. Cum igitur Aristo. se-
cūdo de anima. text. cōmen. 34. declarasset vegetabilia
viuere per animaꝫ vegetatiuam ostendit q̄ operationes
sunt alimento vti. phus igitur ibi declarat virtutem ex
opere: vt patet in cōmento ibi. ideo vita est anima: cum
igr̄ forᵃ ē in mā: tūc ē mā in poᵃ ꝓpinq̄ nō abyciēte actuꝫ
vt forma ꝑmaneat in ea: iō in diffōne anie ponit̄ corpus
hñr vitā in poᵃ: ⁊ hec poᵃ nō abycit actū: vt dr̄. z. de ania.
tex. cō. 10. in hāc sniaꝫ venit ꝓlogus. p̄mi metaphy. dicēs
hoiuꝫ genˀ arte ⁊ rōnibˀ viuit. i. hoies suū eē subale ꝯser-
uāt defendēdo se a necessitatibˀ vitā iterrūpētibˀ. ¶ Qḋ
aūt vita ꝑ op̄atiōibˀ sumi possit adducit̄ phs. 9. ethy. ca.
10. ⁊ 10. ethy. ca. 8. 9. ⁊ 10. vitā vocās op̄ationē: p̄ et ethy co.
cap. 9. hois opus vitā q̄dā ponimus. ꝓ h̄ est et Auer. ī p-
hemio p̄mi phyc. felicitas vita ē: felicitas āt actio ē. 7. po-
liticoꝝ Aristo. ⁊ scd̄o physicoruꝫ. tex. cōmen. 58. felicitas
quedā praxis est: eupraxia enim est: scd̄o etiam de anima

Auer.cōmē.37.Cā istius actionis.s.vite est anima: pbus etiaꝫ.5.metaphyce.tex.com̄.23.anima:nāq̄ꝫ pars quedā est hominis:in qua pmo est ipsum viuere:ꝛ.9.metaphy. tex.com̄.16.speculatio in speculāte:ꝛ vita in aīa: quare ꝛ felicitas vita:nāq̄ꝫ qualis quedaꝫ est:in hāc sniam venit illud pmi ethicoꝝ.cap.18.Sōnus dimidiuꝫ vite est:quia somnus est quies virtutum cognoscitiuaꝝ:sed virtutum nālīuꝫ non:imo melius operātur virtutes nāles in somno:ob spūs retractioneꝫ in interiorib⁹:nec contradicim⁹ alias dictis:sed potius cōplemus. ¶ P̄.Aristo.in lib.de morte ꝛ vita.inspirare ꝛ expirare viuere est. ¶ P̄. Arist. 8⁰ phyc.tex.com̄.pmi.motus existit nā subsistentib⁹ q̄si vita:ꝛ exponit ab Auerroe ibi.qualē pportionē bꝫ vita in rebus viuis:talē pportionē bꝫ motus in rebus mobilib⁹. motus autē mobiliū est opatio.Si aūt intelligat motuꝫ eternū esse vitā fm q̄daꝫ silitudinē tūc cōparatur mot⁹ eternus:nō celo:q2 sic est aīe operatio:ergo vere vita.Sꝫ istis inferiorib⁹.Et nūc queādmodū a corde in totū corp⁹ vita pfluit:q2 aīa ꝛ eius opatiōes in alijs mēbris conseruant per effluxionē spūuꝫ a corde:ita ēt aīe in istis iferiorib⁹:ꝛ opationes eaꝝ:a deo ꝯseruant per effluxionē motus ab eo.ꝛ sic mot⁹ est q̄si vita: p q̄nto eo vita conseruat. ¶ Qd āt possit capi vita p suba operāte:pꝫ ex Auer. 2⁰ de aīa.com̄.2.qui voluit actū scdꝫ eē formā operāteꝫ. Et com̄.5.eiusdē scdi diffiniēs actū scdꝫ Auerro.dixit.postrema pfectio est dispō rei per quā ens agit aut patit in tpe in quo agit aut patit. ¶ Istaꝝ aūt acceptionū pmuꝫ ꝛ principale mēbrum est forma operās:q2 istud deo ꝯuenit:q2.12.metaphy.tex.com̄.39.declarās Arist.deū eē vitam ostēdit q̄ de⁹ est actus inte⁹.ꝛ sic de⁹ ē vita. In istis etiā inferiorib⁹ nō vr icōuenire eādē subam: vt dātē esse: esse actū pmū: vt aūt opans:eē actū 2ᵐ. ¶ Ad ppositum aūt cū volumus celuꝫ eē viuēs itelligimus q̄ forma dās illi eē subale sit aīa ꝛ vita.Et hoc scdo pncipalr pbo:q2 celū est aiatum:ergo illius forma subalis est aīa:sumitur aūs implicite.p celi cōmē.pmo.explicando qd per corp⁹ ꝛ magnitudinē intelligēdū sit.s.corpora simplicia: ꝛ precipue bītia aīas:q2 per bītia aīas celū itelligit:ꝛ.3.physicoꝝ.com̄.54.sub aiatis celū cōprehendit dū dixit nō inueniri dr̄ias positiōis nāliter distictas:nisi in aniatis:ſꝫ explicite.4.phyco.com̄.5.ꝛ.2.celi.tex.com̄.2.q2 nō locatur forma:nisi per corporis ab ea formati locationē:ꝛ cōmēto.3.4.ꝛ.9.ꝛ tex.com̄.12.ꝛ cōmē.60.ꝛ in libro de suba orbis.cap.4.nō fuit dcm̄ celū hr̄e aīam:nisi pp appetitū existēꝫ in eo:ꝛ motū localē:ꝛ est ꝯ demōstrata.2.celi.tex. com̄.61.qua etiā vtit Auerro.in destructiōe destructiōuꝫ. disputatione pma.dubio.xi.Qē hn̄s figurā terminataꝫ ꝛ motū in loco est aiatū:corpora enī simplicia q̄ nō ab aīa mouent:mouent a gnāte:vel remouēte phibēs. Celuꝫ aūt est in gnābile:ꝛ mot⁹ eius est nō ipedibilis:ſꝫ celū bꝫ figurā terminatā ꝛc̄.ꝛ Auer.ibi.ꝛ in.12.metaphysi.com̄. 25.oē nobilius aiato est aiatuꝫ.2.de gnātione aialiū:viuens nobilius nō viuente:sed celū est aniato nobilius.2. physi.com̄.45.ꝛ.46.Non seruat Auer.aut eius translator cōparatiuoꝝ aut suplatiuoruꝫ distrī̄ᵐ.ꝛ.2.celi.com̄. 68.pmuꝫ celum est pn̄ᵐ ꝛ cā in dādo cuilibꝫ viuo suā vitā fortius ꝛ plusq̄ꝫ pncipia ceteroꝝ corpoꝝ diuinoꝝ. ¶ 3⁰ aūt celi.tex.ꝛ com̄.68.elita figurā sibi essentialē nō hn̄t: aliter nō saluarent in mixto:neq̄ꝫ in suis partibus:cuiuscūq̄ꝫ fig⁹ essent:etiā maiorib⁹ minimo:postq̄ꝫ essent separate a toto.Mineralia vō figuras ꝯtinentis:aut fig⁹ māe in metalliū:aut lapidē trāsmutāde figurant:aut alio extrinseco. ¶ Itē.12.metaphysi.com̄.41.motor finite motiōis est aīa existēs in eo. ¶ Et.8.metaph.com̄.vltio.intelligentie abstracte attribuunt corporib⁹ celestibus fm q̄ aīa attribuit corpori. ¶ Scdo ēt metaph.com̄.16.itellāabstracti sūt postrema pfectio corpoꝝ celestiū. ¶ Scdo negato q̄ celū sit aiatū perit de⁰ Ar.2.celi.text.cō.13.ad pbādū celū hr̄e dr̄ias pōnis:itelligo distictas in nā:fm q̄ de mūdo tāgit Auer.8.physic.cō.64.ꝛ debes scire q̄ iste ptes sunt distīcte in nā in hoie:ꝛ silr in mūdo:ſꝫ i homine sunt māifeste psone:in mūdo vō p demōstratiōeꝫ. ¶ 3⁰ perit de⁰ Ar.2.celi.tex.cō.50.ad pbādū stellas nō hr̄e vtutē pgressiuaꝫ. ¶ 4⁰ perit de⁰ Ar.2.celi.text.cō. 59.ad ostēdēduꝫ celū hr̄e figurā essentialē que oēs sup h̄ fundant:celū est aiatuꝫ:pma tn̄ imediate:scda vō meᵗᵉ ꝛ occulte. ¶ P̄.celū ad gnātionē aiatoꝝ cōcurrit pncipaliter:g̊ celū est aiatū:agens.n.fm ppriū actuꝫ nihil nobilius se itēdit:q2 agēs pducit sile. ¶ Cōtra modus loquēdi Auer.2.physic.cō.p.inuit celum nō hr̄e aīam:cū dixit hn̄tia aīas:ꝛ corpora celestia:trāsmutari in loco: copula aūt diuersitatē reqrit. ¶ 2⁰ Ar.3.de aīa.tex.cō.59.vegetabilē aīam necesse ē vnūq̄dq̄ꝫ viuū hr̄e:sed celū non bꝫ aīam vegetatiuā:q2 nō est nutribile.g̊ ꝛc̄.maiorem ponit Ar.2.de aīa.tex.cō.16.viuere igit p h̄ pn̄ᵐ.s.per aīaꝫ vegetatiuā inest oīb⁹ viuētibus. Idē habetur ab Ar.in li⁰ de somno ꝛ vigi. ¶ 3⁰ in ꝯn̄r se hn̄tibus in aliquo genere necesse est existēs in illo genere hr̄e illud qd̄ alia ꝯn̄r se habētia includāt:ſꝫ vegetatiuū in aiatis est psuppositū ꝛ iclusuꝫ.2.de aīa.tex.cō.31.g̊ nō vegetatiua nō sunt aniata: sed celū nō est vegetatiuū:q2 nullā vegetatiue vtutis operationē bꝫ in se:neq̄ꝫ sibi silis gnātiuā:neq̄ꝫ nutritiuā:neq̄ꝫ augmētatiuā. ¶ 4⁰ argu⁰ Ar.2.celi.tex.cō.13.in celo nō est dextrū:q2 nō est ibi vn̄ motus:ob illi⁹ eternitatē: neq̄ꝫ sursuꝫ:q2 nō est ibi aug⁰. ¶ Tuꝫ ēt lōgitudo terminat sursuꝫ ꝛ deorsum:ꝛ est cōiter maior latitudie terminata per dextrū ꝛ sinistrū:ꝛ reqrūt hec varietates figuraꝝ: qd̄ nō appet in celo. ¶ 5⁰ omne aiatū bꝫ calorē.2.de aīa. tex.cō.50.ꝛ in libro de iuuētute ꝛ senectute viuēs nō existit sine nāli caliditate:sed celū non bꝫ calorē.g̊ ꝛc̄. ¶ 6⁰ omne aiatum est tactiuuꝫ.3.de anima.tex.cō.66.aut melius in alia translatione est tāgibile:sed celum non est tāgibile. ¶ Septimo sempiternitas celi nō est ab anima: ergo celum non est animatū:patet ꝯsequētia:q2 duratio compositi a forma est:assumptuꝫ vero est Aristo.2.celi. tex.cōmē.6. ¶ Octauo Auer.8.metaphysi.cōmen.12.de substātijs celestibus dixit nō q̄ est illic q̄ aiat per aīam: aut viuit per vitā. ¶ Amp.mors vite opponit.g̊ q̄ nō ē mortale.nō est viuuꝫ. ¶ Ad primū ly.ꝛ explicatiue tenetur:q2 pncipale ꝯsiderādū erat corpora celestia hr̄e pn̄ᵐ motus localis:siue ipsuꝫ esset aiatuꝫ:siue non:pterea potest inter illa cadere copula:pter diuersum moduꝫ habendi animam vel principiuꝫ motus:inferiora enim naturam hn̄t in mā in potentia:supiora vero in mā in actu: ex quo seqtur pn̄ᵐ motus superioꝝ esse imāle:ꝛ pncipiū motus inferioꝝ esse māle:pter qd̄ subdit Auerro.ibi principiuꝫ in istis dicit fere equiuoce. ¶ Ad scdm̄ nō allegatur ibi nisi diminute:ideo residuū clausule:qd̄ soluit argumētum:subdenduꝫ est:ꝛ aīam habet a gnātione vsq̄ꝫ ad corruptionē:ꝛ est sensus qdcūq̄ꝫ viuū hn̄s aīam a gnātiōe vsq̄ꝫ ad corruptionē:opꝫ hr̄e aīam vegetatiuā: ꝛ q̄ sic itelligi habeat pꝫ per vltimā clausulaꝫ illi⁹ textus: necesse est igit inesse vegetabilē potentiam in oībus generatis ꝛ corruptibilib⁹. ¶ Ad aliā auctoritatē.2.de aīa dr̄ illā intelligēdā eē sub limitatiōe ibi in textu imeᵗᵉ pcedenti.s.cōmēti.15.posita.alia aūt ab hoc impossibile i rebus mortalib⁹ separare intellectiuū aut sensitiuū a vegetatiuo:ꝛ addit limitatio illa pter celestia:que sine aīa vegetatiua viuunt. ¶ Ad 3ᵐ vegetatiuum in solis corruptibilibus includitur:non aūt incorruptibilib⁹: cuius

modi sunt celi: hoc ostēdit phs ibi paꝝ infra tex.cōmē.
3z. dicens: quib' inest rōcinatio corruptibiliū: his ꝛ reliq̄
oīa. Intelligens ꝙ oē corruptibile intellectiuū est sensi-
tiuuꝫ ꝛ vegetatiuū: ꝛ addit corruptibile ꝓpter corpora ce-
lestia que itelligētia sunt ꝛ icorruptibilia: vt pꝫ ex Auer.
ibi in cōmēto. ¶ Ad 4m rńdet phs si icepisset mot' celi
ab illo qđ diximus dextrū incepisset: in celo eniꝫ dextruꝫ
ante ꝛ sinistrū sunt causa: q̄re motus celi est ab oriēte in
occidens per meridiē iuxta phm. 2° celi. tex. cōmē. 30. in-
tellugo dextrū terminare latitudinē: sed sursum lōgitudi-
nem: ꝛ ante ꝓfunditatē: vt dicit phs 2° celi. tex. com. 8. ꝛ
14. Errant .n. astronomi in nālibus ponentes iuxta Pto-
lomeum prima almagesti lōgitudinē esse ab oriēte in oc-
cidens: latitudinē vero a polo ad polū: ꝛ sic opꝫ eos cōce-
dere motum celi esse a sursum in deorsuꝫ per dextruꝫ: ad
probationē ꝙ in celo non sit sursuꝫ: q2 nō est ibi augmē-
tuꝫ: negat̄ ꝯña. motus eniꝫ senlationis ꝛ augmentatiōis
repugnant corpori simplici: quale est celū: iō non ab illis
sumuntur iste dr̄ie: sed oēs a motu locali accipiunt̄: que .n.
dispersa sunt in inferiorib' accumulātur in superioribus.
¶ Ad confirmationē non semꝑ longitudo est maior la-
titudine: dr̄ia auteꝫ est inter animalia hic ꝛ aīalia supe-
riora: q2 animalia hic diuersitatē habēt membroꝝ in fi-
gura ꝛ potentia: sed aīalia celestia non hńt in partib' di-
uersitateꝫ figure: licꝫ habeāt in eis diuersitatē potentie:
colligit̄ sentētia ex Auer. in destructiōe destructionū. dis-
putatiōe pma. dubio. xi. ¶ Ad 5m ꝛ 6m itelligūtur de ani-
matis nālibus. ¶ Ad 7m. arguit ibi Aristo. cōtra tenen-
tes celū habere motū cōtrarium motui anime: vt ibi di-
xit Auerroys. iō sensus philosophi ibi est impossibile est
aiam dare sempiternitatē corpori habēti motū cōtrariū
motui aīe: ideo in textu nr̄o elegāter positū est ab anima
cogente. Iteꝫ supra cōcedebat̄ ꝙ ab aīa dependente nō
erat motus sempiternitas: sed a fine indepēdente: iō ne-
gatur ꝯñtia argumēti. ¶ Ad 8m rńdeo iuxta sententiam
Auer. in de suba orbis. cap. pmo ponēteꝫ eandē sniam: sꝫ
addenteꝫ solonē argumēti: q2 est corpus celeste viuū per
se: appetentes per se: nō per potētiā existeꝫ in eo diuisibi-
leꝫ per eius diuisionē: eēt eni. si sic: gnābile ꝛ corruptibi-
le. ꝯcedo igit̄ celuꝫ viuere per vitā abstractā: sed nō ꝑ vi-
tam diuisibileꝫ. ¶ Ad 9m nō hꝫ sempiterna vita mortem
subalem sibi oppositā ꝛc. ¶ Tertia cōclusio. celū ē aīal.
ꝓbat̄. q2 celū est corpus ꝛ aīa: que non ē vegetatiua. g̊ ꝛc.
¶ Istā conclusionē intelligit Aristo. 4. topic. cap. 3. ani-
maliū aliud mortale: aliud imortale: soluꝫ aūt celi aīalia
imortalia sunt. Ad hūc intellectū venit Porphyri' Ysa-
gogis ponens aīalia rōnalia eterna: nō tamē accipio au-
ctoritatē illius ꝙ aīal eternuꝫ sit sensibile: vt pꝫ ex Arist.
infra. sed illā relinquo Auicēne. in hāc sniaꝫ venit Auer.
2° posterioꝝ. cap. 4. qui declarās diuisionē Aristo. diui-
dentis aīal per mortale ꝛ imortale: diuidit aīal rōnale ꝑ
mortale ꝛ imortale: diffōnem hoīs inuestigās diuisione.
¶ Scđo Auer. in de suba orbis. capi. 2. Animal celeste ē
prius animal q̄ꝫ animal qđ est hic. ¶ Tertio Auer. 2° ce-
li. cōmēto. 74. mediū aīalis gnābilis ꝛ corruptibilis est
ꝯtrariū medio aīalis eterni: q2 in aīali puo nobilissimū ē
in centro. pꝫ de corde: aut ꝓpor' cordi: licꝫ non sit in me-
dio magnitudis ꝑcise: ꝑꝑ multas vtilitates pticulares: sꝫ
in aīali magno nobilissimū est in orizōte: q2 ꝯtinēs est vt
forma. 4° celi. tex. com. 35. ¶ Quarto Auer. 4° celi com.
45. Celū necesse est vt habeat formā inq̄tuꝫ mouet̄ per
se: ꝛ inq̄tū est aīal. ¶ Quinto Auer. 2° physic. com. pmo
inuenit̄ aīal simplex qđ trāffert̄ in loco ex se: sꝫ oīa anīa-
lia in sphera actiuoꝝ degentia ꝯposita sunt ex elemētis:
solū igit̄ aīal celeste inter aīalia simplex est: neqꝫ corrū-

penda est lr̄a: vt ex codicib' antiqs ꝛ doctoribus eximqs
sic allegātib' cōpitur. ¶ Sexto Auer. in de beatitudine
aīe abstracta in aīalib' sphericis sunt cā per viā forme ꝛ
finis. ¶ Septimo Auer. in de suba orbis. capi. 2. itellus
est forma simplex per quā aīal celeste cōponitur ex vno
mouente ꝛ vno moto: ꝛ paꝝ ante dixerat: necesse est vt h̄
corpus celeste sit mā aīaliuꝫ celestiū: que mouent̄ circu-
lariter ex se. ¶ Octauo Auer. in dstructiōe destructōuꝫ.
disputatiōe pma. dubio. xi. ꝯsiderandū ꝙ primū corpus
celeste est viuū aīal ꝑ se: eādē ꝯneꝫ cōcedit Auer. ibi infra
disputatiōe. i3°. dubio p̊. ¶ Ex his cum alias dicto. s. for-
mā ꝛ cōpositū eodē noīe noīari posse: pꝫ Aristo. recte no-
minare. 8. physicoꝝ. tex. com. 64. cōpositū celeste h̄ no-
mine deus: idē pmo de aīa. tex. com. 8. ꝛ alibi sepe. ¶ Iō
sapiētissime loquēs phus. 5. topicoꝝ. capi. 18. oñdēs aīal
diuidi per sensibile ꝛ itelligibile volebat: quēadmoduꝫ
mortaliū aīaliū ꝓpriū nō est sensibile: sed dr̄ia ita intelli-
gibile nō est ꝓprium aīalis celestis: qđ deus est: sed dr̄ia.
¶ Dōm est igit̄ aiam celi nō eē vegetatiuā: q2 vegetati-
ua aīa circa nutrimētū opat̄: circa qđ aīa celi nō opat̄: vt
3° metaphyce. tex. ꝛ com. 15. collr. q2 si sic: tūc celū non re-
maneret eternuꝫ: iō 2° metheoroꝝ Aristo. deridēdi sunt
oēs qcūqꝫ prioꝝ extimauerūt solū cibari humido. Tum
q2 nō est celū augmentabile: neqꝫ diminuibile: neqꝫ alte-
rabile: imo nō hńs ꝯriuꝫ: vt ex Auerro. in de suba orbis.
collr. cap. pmo. neqꝫ mām in po'. vt libro pmo huius: vn̄
Auer. 2° de aīa. com. 15. nō vident̄ corpora celestia auge-
ri. ¶ Cōtra oē aīal est aīal per sensuꝫ: celuꝫ aūt non habꝫ
sensuꝫ. ergo ꝛc. maior est Arist. tertio de aīa. tex. com. 60.
ꝛ 2. de aīa. tex. com. 27. ꝛ in libro de sensu ꝛ sensato: ꝛ i li-
bro de somno ꝛ vigilia: ꝛ in ꝓhemio metaphyce. Tū etiā
tertio de aīa. tex. com. 41. dicit Aristo. vegetatiuā ꝛ sensi-
tiuā oibus aīalib' in eē: ꝛ eodē. 3°. tex. com. 43. dic̄ Arist.
oibus aīalibus in eē vegetatiuū ꝛ sensitiuū. ¶ Scđo im-
possibile est aīal eē sine tactu. 2° de aīa. tex. com. 17. ꝛ 3° đ
aīa. tex. com. 62. ꝛ ibi supra. tex. com. 60. ꝛ ifra ibi demon-
strat̄. tex. com. 63. ꝛ 64. sed celū tactū non hꝫ. ¶ Tertio
oē corpus est mixtū: aut simplex: ipoīe est aūt ꝙ sit aīal
simplex. 3° de aīa. tex. com. 62. sed celū est corp' simplex:
pmo celi. tex. com. 13. ex precedētib' demonstrationibus.
¶ Quarto oē aīal hꝫ vt̄utē ꝓgressiuāꝫ: sed celū nō hꝫ eā
2° celi. tex. ꝛ com. 50. ꝛ 59. ¶ Quinto Ar. in libro đ mor-
te ꝛ vita. oib' aīalib' cōe est viuere: gnātio ꝛ mors. ¶ 6°
Arist. in libro de somno ꝛ vigi. somno pticipāt oīa aīalia.
¶ Septimo Auer. 4. phyco. com. 71. dixit i animalibus:
ꝛ corporib' celestib': ꝛ 2. phys. cō. 45. aīalia sunt viliora
corporib' celestib'. ¶ Octauo in celo ē añrius. g̊ sensus
pꝫ ꝯñtia. q2 2° celi. tex. com. 8. añri'. n. dico in quo sensus.
¶ Ad primū intelligit Ar. de aīali corporali. imo semel
limitat ad aīalia que nō suscipiūt spēm nō in mā ꝛ hac li-
mitatiōe excludit Ar. corpora celestia: vt pꝫ ex Auerro.
ibi. ¶ Cōtra Ar. 3. de aīa. tex. cōmē. 61. dixit. omne aīal
sensum: siue sit gnābile: siue ingnābile: ꝛ Auerroys ibi: si-
ue sit simplex: siue cōpositū: cū igit̄ nō detur aīal simplx
nisi celū: celuꝫ hꝫ sensum. ¶ Rń° argm ex malo intellcū
textus ꝓcedit: qm vult textus ibi: celum nō hr̄e sensum.
Quia igit̄ pncipalis ꝓpositi est scire an aīal celeste sen-
suꝫ hēat: iō textū exponemus ꝓpositū nr̄m demōstrati-
ue ꝯcludentē. Intendit ibi Aristo. soluere dubitationem
hāc: an possit aīal intellectum viuere ꝛ ꝯseruari nō haben-
do sensuꝫ. Et soluēdo ponit ꝯneꝫ negatiuā: pmo igit̄ dic̄
Arist. ꝓpōnē hāc. Nō pōt corpus habere aiam ꝛ itellcm
discretiuū: sensuꝫ aūt nō hr̄e: quā limitauit dicēs nō mā-
sionꝫ exñs: gnābile aūt. q. d. loquēdo de aīalib' nō man-
siuis. i. ꝓgressiuis: ꝛ si qua sunt nō ꝓgressiua: dū mō gnā-

būāa ⁊ corruptibilia sint. vt dilatabilia ⁊ ɔstrictibilia: que lapidibus affigunt̃. ⁊ hanc limitationē oportuit addere ad restringendum sermonē ꝓpōnis dicte ad oē animal gn̄abile: in quo erat vā. ⁊ ad excludendum animal celeste: de quo ꝓpō non erat vā. ¶ Solo igit̃ qōnis stat in h̄ duplex est aīal. s. incorruptibile. ⁊ h̄ sine sensu viuit. aliud est aīal corruptibile: siue sit mãsiuū: siue nō. ⁊ h̄ sine sensu viuere nō pōt. volens igit̃ Arist. primā partē huius solutionis apire. vt oñderet quare ꝓpōnē suā limitauerat: subiūxit interrogatiue. At vero neqȝ ingn̄abile quare nō habebit: q̄si dicat limitata est ꝓpō ad aīalia gn̄abilia: dẽtur rō quare aīalia eterna sensuȝ nō hn̄t. Tūc interrogationi ph̄s respōdet. aut eniȝ aīe melius: aut corpori: nunc aūt neutruȝ est. intelligens rōnē hanc oē aīal hn̄s sensuȝ hȝ ipm ꝓpter melius esse aīe: aut ꝓpter melius esse corporis. sȝ corpus celeste nō hȝ sensuȝ ꝓpter melius eē aīe: neqȝ ꝓpter melius esse corporis. vt ꝓbat ibi. ⁊ p̄mo ꝙ nō ꝓpter melius esse aīe: dicens hoc q̄dē. n. nō magis intelliget. intē^m si celū hr̄et sensuȝ ꝓpter melius eē aīe: tūc celū aut aīa illius melius intelligeret sensuȝ hn̄do q̄ȝ nō habēdo ipsuȝ. ⁊ huius dicti rōnē ph̄s nō tangit. sed eam Auer. cōmētator ibi addit: qꝛ aīa sensibilis īpedit in maiori parte intellectū. ⁊ tūc recurre ad dicta in 7° physicoꝝ. textu cōmēti. 20. in quiescēdo nāqȝ ⁊ sedendo aīa fit sciēs ⁊ prudens. ⁊ est satis ad ꝓpositū quies a passionibus aīe sensitiue ⁊ ɔcupiscibilis: que sepe vigent. ¶ Tū ēt ꝓpter sensuuȝ fatigationē: qꝛ sunt sensus virtutes corporee ⁊ vtentes spū in suis opationibus q facilr̄ est resolubilis. ¶ Tū ēt ꝓpter vegetatiuā indigentē cibo ⁊ ɔsñter somno: sine qua sensus nō reperit̃. ¶ Aliā rōnē addo: qꝛ forma q̄ est abstracta simplr̄ a mā: non indiget sensu in suo intelligere. ⁊ formā nō indigentē sensu sensus nō adiuuat in suo intelligere. formas āt celoꝝ eē abstractas pȝ supra. ¶ Tū qꝛ intellectus: qui nō est cognoscitiuus sensibiliū: non iuuat̃ in suo intelligere p sensuȝ. sȝ intellectus aīalis eterni est intellectus nō cognoscitiuus sensibiliū. vt in p̄mo ope ostēsuȝ est: qꝛ sensibilia soluȝ singulariter receptibilia sūt in sensu. sȝ abstractū nō est singulariter receptiuū: iā eniȝ esset mãle. ⁊ si poneres sensuȝ ibi virtutē distinctā ab intellectu deseruientē tñ ei. tūc etiā intelligere illius intelligentie nō esset simplr̄ abstractū. ¶ Ut pȝ ɔsiderādo sup q̄ttuor gradibus q̄bus aliqua opatio aīe dici pōt abstracta. Quoꝝ post ⁊ minimus est opatio virtutis in corpore cōicata tñ corpori: sic ꝙ corpus realr̄ alterat̃: aut lo^r mo^r: aut alio motu reali mo^r: ꝑceptibili tñ sensu exteriori in se vel in fili. non. n. aug^o embrionis videri pōt intra ventrē matris. ⁊ si operationes sensuū interioꝝ requirerēt motū spūūȝ: ille non est motus: quē cōprehēdā nunc sub sensibili motu. tales aūt opationes sunt opationes aīe vegetatiue. vt gn̄are nutrire ⁊ augere ⁊c̃. nutrimentū. n. ⁊ nutrimēti sup̄fluitas sensibilr̄ mouent̃ aliq̄n. ⁊ operatiōes sensitiue ɔcupiscibilis vt tristari irasci ⁊c̃: qꝛ aut humores ⁊ spūs incēdunt̃ vt in ira: aut mouentur spiritus ⁊ sanguis a centro ad circūferentiā. vt in gaudio. aut a circūferētia ad centrū. vt ī timore ⁊c̃. ⁊ hec opatio dr̄ abstracta: qꝛ nō est corpīs opatio. ⁊ est mãlis: qꝛ est cōicās corpī: qꝛ ē opatio virtutis cāte a corpe. ⁊ cū hoc requirens motū corpīs. Et est duplex: qm̄ opatio a corpe īchoare pōt ⁊ in aīaȝ redūdare. vt somnus q a mulcebri nutrimēti euaporatione ad cerebrū incipit quo vapore frigiditate cerebri coagulato sensus ligant̃. inualescente aūt calore p digestionem cibi liquefit vapor coagulatus ⁊ dissoluit̃. ⁊ sic vigilia fit aut ab aīa incipit hec opatio: ⁊ in corpus redundat. vt in irato ex cōuitio: qꝛ ex disconueniētis apprehēsiōe: ⁊ appetitu recōtristatiōis in displicentē: cōmouent̃ humores ⁊ spūs ⁊c̃. pȝ hoc ex p̄mo de aīa. cōmēto 3°. ⁊ de talibus operatiōibus dixit Auer. p̄mo de aīa. cōmēto. 14. oīs pa^o fcā cū alteratione ⁊ trāsmutatiōe est in corpe necessario: aut virtutis in corpe. ¶ Scd̄s gradus est opatio virtutis in corpe: q̄ tñ non cōicat̃ corpi: sic ꝙ corpus sen^ter alteretur aut moueat̃. vt sentire. lȝ. n. auditus motū localē mediȝ: p qd̄ fert̃ vox reqrat odoratus vero fumalē euaporationē ⁊ tactus alterationē realē. tñ visus p accn̄s reqrit: aut motū quo adducat̃ obm̄ ad debitā distantiā ex ꝓpinquo vel ex remoto: aut motū quo adsit lumen ɔueniēs in organo vel in medio: aut motuȝ quo disponatur organū. tñ in visiōis ɔtinuatiōe neutrū requirit̃. ⁊ hec opatio mãlis est: ⁊ qꝛ est cāte a corpe virtutis opatio. ⁊ est organica de qua Arist. p̄mo de aīa. textu cōmēti. 12. dixit ꝙ non sine corpore fiebat. qd̄ declarat̃ ex Auerroe in libro de somno ⁊ vigilia dicente: actio. n. anime sensibilis est cōis aīe ⁊ corpori. qꝛ nō agit nisi p instrumēta. hoc aūt est dicere sensitiuā animā esse virtutem organicā: ex quo sequit̃ sensum esse virtutē in corpore. virtus aūt illa in corpore est q̄ a corpe mãliter cātur. ⁊ hoc voluit Auerrois p̄mo de anima. cōmēto. 12. has partes aīe ɔstitui per corpus. ¶ Tertius gradus est operatio virtutis nō in corpore: indigentis tñ aliquo existēti in aliquo existēti in corpore. vt intē^s hominis. requirit. n. fantasma. ⁊ de hac operatione loquens Auerrois p̄mo de aīa. cōmēto. 12. dixit. possibile est vt aliquod nō cōicās corpori sit exñs in rebus existibus in corpore. intē^s eniȝ intellectus possibilis est operatio nō cōicās corpori. qꝛ nō est operatio corporis: neqȝ opatio virtutis organice est tñ exñs in rebus existibus in corpore: qꝛ nō est sine corpore. ꝓpter colligantiā fantasie cuȝ intellectu. ¶ Quartus gradus est opatio virtutis non in corpe: neqȝ indigentis aliquo exñte in aliquo exñte in corpore. ⁊ hec est opatio intelliaꝝ celestiuȝ. ⁊ est sola q̄ est simplr̄ abstracta de qua loquēs Auer. p̄mo de aīa. cōmēto. 12. dixit possibile est vt actio alicuius nō cōicātis corpi sit non exñs in aliquo coꝝ q̄ sunt in corpe: qꝛ intelligere itelliaꝝ nō est opatio organica: neqȝ colligata cū aliqua v̄tute organica. ⁊ hoc est ꝙ in hac disgressiōe q̄rebamus. ⁊ de hac abstractiōe sim^r loquens ph̄s p̄mo de aīa. textu cōmenti 12. dixit si qd̄ aīe opeꝝ ꝓpriū: ɔtingit ipsaȝ separari: qꝛ oīs opatio simplr̄ abstracta requirit virtutē: cui^o est opatio ꝓpria: simplr̄ abstractā. ⁊ iō ɔcludit Ari. ꝙ itellectus possibilis non est simplr̄ abstractus: qꝛ intelligere ei^o nō est simplr̄ abstractū: qꝛ nō ē sine fantasia. vt dixerat Ari. ibi textu cōmēti. 12. opatio igit̃ itellectus possibilis est aliquo mō abstracta: qꝛ est opatio virtutis nō cāte a corpe. Tū qꝛ est opatio virtutis nō organice sed est nō abstracta aliquo mō: seu ē mãlis: qꝛ est opatio colligata cū sentire. Tñ qꝛ est opatio virtutis colligate cū aīa sensitiua: q est cogitatiua. colligātia. n. istaꝝ virtutū in essendo est cā colligātie eaꝝ in operādo. ellicit. n. itellectus agēs ex his q̄ sunt in sensu speculatiua itellecta iformatiua itellectus possibilis. ⁊ sic pȝ qūo itellectus possibilis est aliquo mō mãlis: ⁊ aliquo mō abstractus. ⁊ ēt qūo intē^s ipȝ est aliquo mō mãle: ⁊ aliquo mō non. ꝓpter hoc ph̄s. 2° de aīa. textu cōmēti. 21. concludit de aīa nō itellectiua: ꝙ nō est sepabilis: qm̄ partiū cor^is seu organoꝝ actus sunt: ⁊ de itellectiua ꝙ separabilis est aliquo mō: qꝛ nō est actus alicui^o corpīs. i. partis corpīs. vt exponit Auer. ibi. qꝛ nō est actus organi. lȝ in tactū cōiter dimittat̃ an itellectus sit totalr̄ abstractus a corpe sicut nauta est totalr̄ abstract^o a naui: sȝ qꝛ in regēdo nauē nullā pfectionē extrahit nauta a naui q̄ formalr̄ perficiat̃. sed intellectus possibilis ex corpore recto ab eo itellectionē ellicit: qm̄ fit abstractio a fan^tms. ideo ɔcludit̃ itellectū possibilem esse magis itimū

corpi z inseparabiles q̄ sit nauta a naue. v idem et p̄hs ꝙ
ad variationē cōplonis: variabat̄ itelligere. ꝯcludit p̄mo
de aia. textu cōmēti. 14. ꝙ itellectus nō est abstract⁹. qd̄
ꝯtingit: non qꝛ ipse sit virtus mālis. sed qꝛ colligatus est
cū virtute mālī sibi seruiente: cū igit̄ scd̄z nullā cōplonē
varietur intellige intelliaꝝ: qꝛ in celo non sunt q̄litates
prime: ex quaꝝ refractione fiat cōplo: itelligere inteliaꝝ
abstractaꝝ est oꝑatio simplr̄ abstracta. z ꝯr̄ter eoꝝ sube
sunt simplr̄ abstracte. z sic nō colligate cū sensu. ¶ Et si
ꝑ o^m volueris q̄tuor gradus nō abstractaꝝ operationū,
Dices primū gradum esse z m^m: opera^m virtutis non in
corpe: colligatā tn̄ alicui exiti in aliquo exiti in corpore.
vt itelligere hoīs: qd̄ colligat̄ fantasmati exiti in fanta/
siaꝝ q̄ est virtus in corpe. ¶ Scd̄s gradus est oꝑatio vir/
tutis in corpe nō cōmunicate corpi. vt sentire qd̄ est ope/
ratio organica: nō tn̄ ꝑ se requirens alterationē realem in
corpe. ¶ Tertius est gradus v̄tutis in corpe cōicata cor/
pori operatio sic ꝙ requirit motū realē z sensibilē in cor
pore. vt tristari aut augere. ¶ Quartus gradus est oꝑa/
tio corporis: vt motus localis. z sic p₃ ꝙ oꝑationū aliqua
est totalr̄ abstracta: aliqua totalr̄ imersa: aliqua vero par
tim abstracta: z partim nō. ¶ Ad residuū p̄assumpti tex/
tus exponendū reuertamur. Deinde subiūxit Arist. Hoc
aūt nihil erit magis ꝑpter illud: intelligens destruere se/
cundā partē: ꝓbando ꝙ nō iuuat additio sensus ip₃ cor/
pus celi: qꝛ non melius se h₃ celum ꝑpter sensū: rōnē di/
cit Auerrois ibi: qꝛ sensus vt in pluribus est causa ꝙ res
corrumpant̄. de⁹ igitur est. non magis durat celū per h̄re
sensum q̄ nō h̄ndo ipsum: qꝛ celū est ingn̄abile z icorru/
ptibile. vn̄ Auer. ibi: si posuerimus corpus animatū itel/
ligēs esse nō gn̄abile neq₃ corruptibile: ma^m est ꝙ non in/
diget sensu: qꝛ nullū iuuamētū h₃ sensus in eo. sensus igi/
tur: qꝛ p̄supponit mā₃ in potentia: q̄ est p̄n^m corruptiōis:
inferret breuitatē vite celi: qꝛ redderet̄ celū corruptibile:
q̄uis aīali corruptibili ꝯferat ad lōgitudinē vite: qꝛ sen/
su tactus aut gustus. hi. n. necessarij sunt in esse aīalis. vt
dixit Auer. in principio libri de sensu z sensato: vnū ꝑpter
alterabilia: z^m aūt ꝑpter nutrimētū: cū percepta fuerint
nociua ab eis fugit animal: q̄ mixtionē soluerēt: si eorum
p̄itia saluaret̄: z sensu perceptis iuuātibus ea ꝓsequitur
saltē dilatando se. vt tertio de aīa. textu cōmēti. 63. ponit
p̄hs. z intrinsece resolōni caloris nālis agētis in illius hu
midū substātificū repat ꝑ virtutē nutritiuā: dando calo/
ri nāli humidū nutrimētale ꝯueniēs: quo quasi eque ho/
nū₃ humidū restaurat̄ loco humidi radicalis aut nutri/
mentalis dissoluti. z sic p₃ non esse intentionē Arist. celū
h̄re sensū. Imo illius intēta ꝯ. z demo^{ta} est ad o^m. ¶ Et ēt
Auerrois clara est sentētia. 3° de aīa. cōmēto. 60. corpora
celestia: si h̄rent sensum: nā ociose ageret in eis. qꝛ cū₃ sen/
sus detur ꝑpter salutem: celo nō indigente saluari a sensu:
frustra dabitur sensus celo. z super hoc fundamēto radi/
catur Auer. rō z° celi. cōmēto. 37. repheudētis Auicēnam
dicētem in celo fantasiā₃ z sensum. qꝛ cū detur sensus ꝑ/
pter salutē: possent celis accidere occasiōes: qꝛ eis possent
accidere nociua z corrūpentia: a q̄bus liberabile esset ce/
lu₃ ꝑ sensu₃ ea ꝑcipientē. z ꝑ appetitū ab eis fuga₃ impe/
rantē. z ꝑ virtutē motiuā exequentē. cū igitur celo repu/
gnet h̄re virtutē ꝓgressiuā. vt libro primo huius dictum
est: ita etiā sibi repugnat sensus: ad quē sensu₃ sequit̄ mo
tus ad locū: z est ꝓgressiuus vel in loco: z ē dilatatio aut
ꝯstrictio ad hāc met intētione₃. dixit Auer. 12. meta. com
mēto. 36. qd̄ a multis allegat̄ pro. 35. celi non sentiunt: qꝛ
nō datur sensus aīali nisi ad salutē. z z° de aīa. cōmēto. 15.
corpa celestia manifeste vident̄ itelligere z moueri: non
aūt augeri neq₃ sentire supra allegabatur hec auctoritas

ꝑpter illā particulā augeri. nūc vero ꝑpter illā: sentire.
¶ Neq₃ fundamētū Auic. necessariū est quo probat ce/
lum h̄re sensum: qꝛ o₃ aīal celeste h̄re virtutē cognoscitī/
uā motus parti^{us} quo mouetur: qꝛ cognoscere h₃ se ipsu₃.
z modū dirigēdi suum corpus in opere. hec aūt virtus co
gnoscitiua non est intellectus: qꝛ parti^{re} intellectus non
cognoscit. g̊ ipsa est sensus: qꝛ sufficit ꝙ mouens ꝑ intelle/
ctum ꝑpter finē cognoscat finem principalē ꝑpter quē
mouet: q̄uis non cognoscat finē secūdarium necessario z
nāliter sequētem cognitionē finis primarij. dōm est igit̄
vt. 12. meta. cōmēto. 36. dixit Auerrois declaratū est cor/
pora celestia esse aīata. z ꝙ non h̄nt de virtutibus aīe ni/
si itellectū z virtutē desideratiuā: que mouet in loco. Eā/
dem sentētiā dixit Auerrois z° de aīa. cōmēto. 32. ¶ Ad
z^m loquit̄ de aīali corruptibili Arist. ibi: vt p₃ ex textu i/
mediate p̄ce^{ti}. Celum aūt q̄litates primas nō h₃: neq₃ in/
tensas neq₃ remissas. ideo neq₃ tactū: p₃ ꝯn̄a: qꝛ in harū
ꝓpor^e tactus cōsistit. z hec est rō ostendens in celo nō esse
sensum: qꝛ oīs sensus tactū p̄supponit. sed in celo non est
tactus. g̊ z̄c. ¶ Ad 3^m corpora dicunt̄ simplicia simplici
tate opposita mixtioni. ad quē sensū₃ loquit̄ Auerrois lo/
co p̄allegato. s. p̄mo celi. cōmēto. 57. Corpus celeste nulli
est elementū: sicut ex nullo elemēto est. neq₃ ex hoc itel/
ligas orbē celi nō esse mā₃ in actu aīalis celestis: aut itel/
ligentiā nō esse principiū ēentiale aīali celesti: qꝛ elemen/
tū: vt hic sumit̄: respicit mixtū in quo cum alio ad mini/
ma cōdiuiso elemēto miscibile est. z sic non est in dictis
Auer. ꝯdictio ꝯcedētis itelliās esse elemēta celestium: qꝛ
sunt eoꝝ prin⁹ intrinseca. vt alr̄ allegatum est. ¶ Ad 4^m
ne^r maior. q̄ si vera est in aīali corruptibili: o₃ itelligere
sub ꝓgressu motū dilatatiōis z ꝯstrictiōis. q̄dam. n. aīalia
sunt p̄ris nutrimētum h̄ntia: q̄ sola dilatatiōe ipm attin/
gūt. virtutes aūt celi cibo nō indigent. ¶ Ad 5^m z 6^m vt
ad z^m. solū etiā aīal corruptibile his dīnty₃: q̄ masculinū
z femininū sunt: secernit̄: q̄ māles sunt. 10. meta. textu cō
mēti. 25. silr̄ de volatiuo z ꝓgressiuo dō₃ est. ¶ Ad 7^m vt
ad primū z^e difficultatis. ¶ Ad 8^m illa est descriptio an/
terius reꝝ corruptibiliū. ¶ Quarta ꝯ celū est intellecti/
uum. qꝛ celū est ꝯstitutū in esse ꝑ intellectum. hoc voluit
Auer. 8° meta. cōmēto. 12. substātie celestes sunt compo/
site ex corpe z forma aīata itelligibili. ¶ Ex hoc nascit̄
celū itelligere z amare. vn̄. 12. meta. cōmēto. 36. nō moue/
tur celū: nisi qꝛ itelligūt z̄c. z ibi celum intelligit. ¶ Auer/
rois etiā in libro de suba orbis. ca^o 4°. corpus celeste hāc
itelligētiā itelligit. ¶ Et in 3° de aīa. cōmēto. 14. hoc nō
fuit possibile ꝙ corpa celestia reciperent formas abstra/
ctas z itelligerēt eas. p̄ncipiū. n. receptiōis itellectiōis in
corporibus celestibus est intellectus possibilis: non tn̄ i/
telligas de itellectu possibili: q̄ dat esse homini. sed de in/
tellectu q̄ recipiendo intelligit. nō tamē de nouo recipit.
¶ Quarto z° cel. cōmēto. 37. imagines corpoꝝ celestiū
sunt semper in actu z̄c. ¶ Quinto aīa celi est abstracta a
mā: qꝛ alr̄ non infi^{to} tpe mouere pōt. g̊ aīa celi est itelle/
cta. p₃ ꝯn̄a: qꝛ nō est causa nāliter incognita. s₃ ipsa nō est
sensata: qꝛ sensus solum parti^{ia} app̄hēdit: cū sit sensus vir
tus mālis. g̊ aīa celi est intellecta: p₃ ꝯn̄a a suffi^{ti} diuisiōe
cognoscentiū. s. intellectu aut sensu: tūc vltra. g̊ aīa celi est
intelligēs: p₃ ꝯn̄a. qꝛ o₃ eam subsistere: alr̄ ipsa non eēt p̄/
ma causa. si tn̄ itelligeret̄ ab alio: aut non subsisteret. alie
anime celorum eiusdem generis sunt ana^{ce} cum prima.
¶ Sexto homo itelligit: g̊ celum intelligit: p₃ ꝯn̄a. qꝛ ce
lū est ꝑfectius hoīe. nō est aūt nō itellectiuū nobilius in/
tellectiuo: qꝛ iter ꝑfectiones potissima est ꝙ aliqd̄ sit itel/
lectiuū. ¶ Septimo forme particulares: eo qꝛ iperfecte
sunt: a formis perfectis z nō particularis deriuari h̄nt: qꝛ

pfecta sunt nālr priora. ¶ Tū qꝛ ad gñationē hoīs celū agit: ꝛ sic ad copulationē intellectꝰ materie ſꝫ phos. ğ celum itelligēs est. pꝫ ꝯña: qꝛ nullū agens p spēm nobiliꝰ se itendit Auer. ēt in destructione destructionū disputatiōe 3ᵃ dubio. 18. putāt phi ꝙ orbes hñt separata intellᵃ. ¶ De amore ēt. 12. meta. cōmēto. 30. illud ad qḋ 2ᵐ desiderium moueṫ nobilissimū corpoꝝ. s. celestiū: non est homo: neqꝫ aliqd coꝝ q̄ sunt hic: cū nobilius nō desiderio tendat in vilius. Istud tñ de appetitu nāli intelligi posset: q̄li mā in formā fertur. ¶ Illud aūt. 12. meta. cōmēto. 37. pimuꝫ mouens mouet primū motum: sicut primum amatum primū amāt: expositū est in primo opere. s. mouet imobile. est. n. similitudo in mō mouendi inter amatū ꝛ deum. qꝛ vtrūqꝫ mouet p modū finis: ꝛ vtrūqꝫ in mouendo nō moꝰ: ꝫ vnū vt amatum possit mouere methaphorice tñ vt amatū est. tñ non oꝫ aliud puta deū posse mouere methaphorice tñ. ¶ Istud tñ aptum est. 12. meta. cōmēto. 36. Qḋ celū hꝫ appetitū ppter intellectū: qꝛ intellectus appetit maius bonū ipso. imo corpora celestia appetunt maiꝰ bonū ipsis: ꝛ qꝛ sunt nobilissima corpoꝝ sensibiliuꝫ ꝛ meliora: necesse est vt appetant nobilissimū entium: ꝛ mapie totū celū in motu diurno: supple appetit nobilissimū. ¶ Tuꝫ etiā celū intelligit. ğ vult. pꝫ ꝯña: qꝛ ad intellectum nālr sequiṫ voluntas. ¶ Adhuc oē ens est appetitiuū sui eē fm suū modū appetitu nāli tñ: sensitiuo: vel itellectiuo: qꝛ aūt alius appetitus nō est celo conformis: celū appetitu intellectiuo appetit. ¶ Ad hoc celū itelligere pfectissimo itelligit. ğ delectabilissimo. pꝫ ꝯña: quia Auer. auctoritate Alexādri. 12. meta. cōmē. 39. voluptas seqtur cōprehēsionē: sicut vmbra corpus. ğ delectaṫ celū: ꝛ amat. ¶ Ad hec itellectus nō mouet nisi p appetitū est aūt appetitus itellectiuus ei ꝯueniēs. ¶ Cōtra sequiṫ aliqd esse itelligēs: qḋ nō est itellectiuum vtriusqꝫ partis eius essentialis: qꝛ ex pimo ope itellia nō inteᵗ aliqd extra se. celū aūt intelligit ꝛ viuit p pncipiū separatuꝫ qḋ est in eo Auerrois in libro de suba orbis. caᵒ pmo. ğ nihil itelligit celū: qḋ non itelligaṫ ab illius intellia. ꝛ ex eodē fundamēto deduciṫ ꝙ cōpositū itelligēs nō itelligit suā magnitudinē: siᵐ dēsitatē: raritatē: motuꝫ: lumen: an sit stellatū vna aut pluribus stellis: an influat in hec inferiora: que incōuenientia cōiter apparent. ¶ Scdo si celum est itellectiuū: intellia itelligit aliqd extra se. ꝯña est ꝯ determinata in primo ope. pꝰ ꝯña: ois forma est itellectio materie iformate p eā. sed itelligētia est forma celi. ğ itellia est itellectio materie celestis. ğ aial celeste hꝫ sue materie itellectionē. ğ māꝫ suaꝫ itelligit. ¶ Tertio si celū nō intelligit suā māꝫ: erit aliqḋ ens qḋ non erit itelligibile. pꝫ ꝯña: qꝛ si māꝫ sui celi nō itelligit intellia distincte: neqꝫ alia intellia eam intelligit. ꝛ ꝑiter neqꝫ intellectus possibilis: nō. n. formabilis est itellectus p illā: qm solū forma formare pōt. ¶ Quarto si celū inteᵗ p intelliam suā: ꝛ ex dictis itellia est celi pars. ğ celū inteᵗ p partē. ꝯña est ꝯtra Auerroim in libro de suba orbis. caᵒ pmo. ¶ Quinto in mouētibus rōnalibus sunt due actiōes ꝯrie eēnᵗ ſꝫ Ari. pmo ethicoꝝ. caᵒ 18. ꝛ 8ᵒ physicoꝝ. textu cōmēti. 8. ꝛ 3ᵒ de aia. textu cōmēti. 53. ꝛ 34. ꝛ 9ᵒ meta. textu cōmēti. 10. ꝛ 2ᵒ peryhermenias. ſꝫ in celo nō sunt due actiōes ꝛc̄. qꝛ vtūa celi nālr agit. ğ virtus celi nō est rōnalis. ꝛ ꝑiter nō itellectiua est. ¶ Ad pmū ꝯcediṫ ꝙ iferṫ: qꝛ illa vt plurimū sunt itellectiua recipiēdo intētiōes coꝝ: intellia āt ob sui nobilitatē recipere nō pōt ita vilū itentiones. ¶ Tū qꝛ nō sunt itentiones receptibiles in itellectu nisi p abstractionē a fantasmatibus ꝛc̄. deficiēte eniꝫ sensu deficit sciētia illius sensus: p posterioꝝ. ꝛ sic si itellie illa itelligerēt: oporteret itellectu itellie hre sensuꝫ sibi ꝯiūctū. qm p intellectus abstractionē q agēs est: itelligere: haberēt: cuiꝰ mā nō aliūde abstractiua est q̄ a fantasmatibus. quēadmodū tñ ꝯcessuꝫ est in pmo ope deū itelligere oia. qꝛ itelligit se. q est quodāmō oia: ita pportiōabilr itellia orbis. exēpli grā solis est aliquoꝰ q̄titas: figura: motꝰ: lumē ꝛc̄. qm hec cāt itellia in suo orbe. iō itelligit hec intellia quodāmō lumē. aut si appellationē saluare volueris: vbum postponaṫ. s. aliqd qḋ est quodāmō lumē itellia itelligit: qꝛ cāꝫ coꝝ itelligit: nō aūt itelligit illa p pprias naturas. ¶ Ad 2ᵐ neᵗ ꝯña: qꝛ ꝫ forma sit materie itellectio: non tñ rᵒ cuiuscūqꝫ itellectus. ſꝫ solū rᵒ itellectus apti cognoscere aliqd extra se exire pōt in actū: cuiusmodi est itellectus possibilis. ꝛ nō alius itellectus apud phꝫ: ꝛ sic neᵗ vltima ꝯña. s. aial celeste hꝫ in se itellectionē sue materie. ğ suā māꝫ itelligit: nisi forte qꝛ intellia est cā formalis materie. iō itelligēdo itelligētiā mā itelligiṫ cālr. ſꝫ illud tale itelligere nō addit itellectionē itelligēti. ¶ Ad 3ᵐ negatur ꝯña. ad pbationē negaṫ ꝯña: qꝛ itellectus possibilis: cū est felix: itelligit māꝫ celi p formā appropriatam celo. ¶ Sed dices in quo dñt itellectio materie in actu p itelliaꝫ illi materie appropriatā in itellia abstracta. ꝛ itellectio eiusdē materie p eādē itelligētiā in itellectu possibili. ¶ Rñ: ᵒ itelligētie abstracte sic itelligēti nō est fas dicere sibi aliqd de mā itellecta vt dixit Auer. 12. meta. cōmēto. 51. i fine. ſꝫ itellectui possibili est fas vti terminis significātibus māꝫ substractā illi forme. ꝛ sic formare ppōnes de illa mā: nō sic aūt pfecta est materie intellectio in actu ab isto hoīe: anteqꝫ iste homo sit felix. ¶ Ad 4ᵐ duplex est in pposito pars q̄titatiua. ꝛ p illā celū nō itelligit. ꝛ sic itelligit Auer. loco allegato. hō aūt qꝛ itelligit ꝛ fantasiatur simul: de necessitate requirit partē q̄titatiuā vt cor tāqꝫ fontē sensus. cerebrū aūt tāqꝫ cellulā: in q̄ manifestaṫ virtus cordis. vt 2ᵒ colliget declat Auer. cap. de iuuamēto cerebri. Alia est ps eēntialis. ꝛ p istā celū itelligit. ¶ Nota tñ si ps eēt q̄titatiua aut essentialis cāta a mā: tūc hrēt ps iperfectionē secū annexā. ꝛ sic itelligētia nō eēt ps. Sꝫ sic itelligo itelligētias eē ptes aialis celestis eēntiales ꝙ sunt cā formalis non cāta a subo. ¶ Ad 5ᵐ ꝯrietatē opationū iuenimus in celo. s. gñationē ꝛ corruptionē. 2ᵒ de gñatiōe. textu cōmēti. 56. hoc tñ nō ad ppositū. virtus aūt rōnalis discursiuū iportat: qꝛ rō est oie itelligibilis virtus faciens currere cām in cātū. hoc autē solū in hoie est apud phos. vt pꝫ in pmo ope. de rōnali āt discursiuo itelligit Ari. qꝛ ipsum pōt sequi opposita ob libertatē ꝯtingētie: q̄ in ipso est: cū quo stat celū eē itellectiuuꝫ sine discursu. ¶ Quintā ꝯclusionē pncipalez ex his elicio. s. itelligētia dat esse orbi: qꝛ cū forma sit illa q̄ dat eē rei. ex qd nois forme. ¶ Si subalis est: dat eē subale. si accitalis: accidētale. sed apud Ari. ꝛ Auer. itelligētia est forma celi. ¶ Cōfirmaṫ p Auerroiz in 2ᵒ physicoꝝ. commēto 4ᵒ. loquētē de nā: quā dixit supra se extēdere ad naturā celi. nā aūt q̄ est forma est suba: q̄ est in subo qḋ substētaṫ p illā. diximus aūt supra ꝙ substētari ppie est cāri. ¶ Scdo qñcūqꝫ forma subalis est realiter vnita materie: ipsa iformat eā. ꝛ dat illi esse subale. hec eniꝫ negata nō pbareṫ dari formā subalē dantē eē cōposito māli. sed itellia est forma celi subalis. vt pꝫ. 12. meta. cō. 37. diuidit. n. Auer. ibi formā p subalē ꝛ accidētalē: ꝛ subalez p mālē ꝛ non mālē. ¶ Tertio qꝛ intellia est aia celi. vt pꝫ supra. ſꝫ aia est qua viuimus. 2ᵒ de aia. textu cōmēti. 24. ꝛ viuere viuētibus est eē. 2ᵒ de aia. textu cōmēti. 37. ğ intellia dās celo vitā: dat illi esse. dixit. n. Auer. ibi viuū nō hꝫ esse fm ꝙ viuū: nisi p illud qḋ viuit. ¶ Quarto ois aia ē qditas aiati. 2ᵒ de aia. textu cōmēti. 8. sed itellia est aia celi. 8. meta. cōmēto. vltimo. pꝫ maior 2ᵒ physicoꝝ. textu cō. 28.

ex diff⁹ for⁹. ¶ Cōfirmat cū tres cause in vnū veniant 2° phys. textu cōmē. 70. ⁊ 12. meta. textu cōmē. 24. si intellia est cā celi: ipsa in triplici gñe cause cā est. s. effectiue: finalr: ⁊ formalr. hoꝝ triū generꝝ cāꝝ coincidētiā in vnū ondit Arist. 2° de aīa. textu cō. 36. ¶ Itē oē qd cū mouet mouet: querunt in eo qttuor cāe. 2° phys. cōmē. 71. sꝫ celū: cū mouet hec iferiora: mouet g celum qttuor cās hꝫ. ⁊ nō alr qttuor cās iuenies: nisi intelliam ponas formā: finē: ⁊ eff^m: orbē aūt mām. alr. n. ponēdo fundamēta Ari. ⁊ Auerrois expires. ¶ Quinto intellia est nā celi. g illi intellia est cā intrinseca: ⁊ non mā: g forma: nō tn̄ est nā vni uoce ipsa intellia cū nā inferiore: qꝛ de nā iferiore loquēs phs in libro de somno ⁊ vigilia ois vtus nālis est fatigabilis. ⁊ hoc dictū est vlr verꝝ: siue virtus cognoscitiua sit: siue nō. lapidis enim virtus fatigat lꝫ nō sen^{ter} . in continuatiōe. n. motus lapidis fortior est cā faciens pro intēsione motus q̄ vtutis debilitatio faciat pro remissiōe eius: nō tn̄ ꝓpter motū fatigat sic q bēat pn^m intrinsecū resistēs motori. Ex hoc pro brida cognitiōe celi ellice an celū sit causatū aut incausatū. ⁊ tene p̄mo q aial celeste est causatū finalr: qꝛ intellia est illius finis. ¶ Scd̄o q aial celeste est causatū in gñe cause formalis: qꝛ itelligētia est illius forma subalis dās esse. ¶ Tertio q aial celeste est cātū in genere cause mālis: qꝛ mā in actu est ps intrinseca ⁊ eēntialis aialis celestis: ex qua cū forma fit vnū per se. ¶ Quarto q aial celeste est cātū in gñe cause efficientis: qꝛ itelligētia: que est illius forma: est illius efficiens. s. ꝯseruās cōpositū suū: ⁊ nō vere ꝓducens: dixit enī Auer. in destructiōe destructionū. disputatiōe 3^a. dubio. 22. nō opinant phi q corpus ꝓcedat a sepato. ⁊ ꝯñter itellia est efficiens fꝫ similitudinē suū cōpositū: patēt hec ex Auer. 4° ce. cōmē. p̄mo. vt in p̄mo ope allegauimus. ¶ Ratiōnū istaꝝ ꝯclōnē voluit Auerrois p̄mo physicoꝝ. cōmēto 63. cū dixit corpus celeste ꝯstitui p itelligētiā: orbis igit celi ꝯstituit ab itelligētia: qꝛ orbis celi recipit esse ab ea: ⁊ nō nisi in gñe cause formalis coincidētis cū fine ⁊ efficiēte ꝯseruāte. ¶ Hanc ꝯnē voluit Auerrois in libro de suba orbis. ca° 2°. ⁊ 8° physicoꝝ. cōmē. 52. dicēs itelligentiā dare ꝑmanentiā eternā. qꝛ ipsa subꝫ eterne formādo dat quietē ꝑpetuā a gñatiōe ⁊ corruptiōe: vt ex Auerroe in libro de suba orbis colligi pōt ca° 5°. ⁊ ad istā ab intelligētia formationē sequit itelligētiā dare dispōnes: vt figurā: qtitatē: magnitudinē. vt in libro de suba orbis. dixit Auer. cap. 2. Iste enī dispōnes sunt in corpe p nām: ⁊ in mā ꝓpter formā. ¶ Cōfirmat p̄mo celi. cōmē. 95. loquēs Auer. de celesti orbe dixit. ista nā neutra ē nō existes p se in actu. Cū g existat ista nā: p alteꝝ existit. ⁊ nō nisi p itelligētiā: qꝛ vt dixit Auer. in libro de suba orbis. cap° 2° nulla est differētia in indigētia virtutis actiue in corpore siue simplici siue cōposito siue gñato siue non. ¶ Item Auerrois 12. meta. cōmēto. 37. Illud qd imaginat ex illis formis est esse illoꝝ corpoꝝ. ⁊ q̄uis assumat arguendo: assumit tn̄ tanq̄ fundamētū dictoꝝ: ⁊ in risione non negādū. dixit ēt Auer. 6° meta. cōmē. 2°. suba abstracta ē cā corpoꝝ celestiū. Ultimo celū est motū ex se: ⁊ motus eius est nālis. g forma celi dat eē celo. Posito enī vt cōmuniter ponit intelligētiā extrinsecā esse ⁊ assistentē: oꝫ resoluere corpa mota in p̄mū corpus motū ab extrinseco ⁊ oꝫ negare fundamētū demōstrationū Ari. s. oē mouens extrinsecū moto in mouēdo mouet. sup quo fundat phs 2° meta. textu cōmēti. 61. arguētis cōtra Platonis ydeas dicēs: sin aūt vnde venit. i. si ydee nō mouent: qd erit p̄ncipiū motus effectiuū: qꝛ idee cū sint extrinseca ab istis apud Platonē: non pñt ydee mouere nisi moueant: motor igit vt motor est: rōne hꝫ extrinseci. nisi igit coincidāt motor ⁊ forma: nūq̄ motor est intrinsecus. ideo si in celo motor est intrinsecus: tunc motor cum forma coincidit. ¶ Cōgruētia dixit Auerrois 2° celi. cōmē. 3°. se solū composuisse librū de suba orbis. vt ostēderet itelligētiam nō esse diuisibilē ad diuisionē celi. sed si itelligētia esset mouēs nō itra celū existēs: qs dubitaret an diuiso celo diuidatur intellia: vnicuiqꝫ. n. pꝫ motorē extrinsecū a moto nō diuidi ad diuisionē moti. sed bene dubiū est si itelligētia det esse: sic q corpus celeste est de celo tāq̄ corp⁹ de aiali. vt dixit Auerrois in libro de suba orbis ca° 2°. qꝛ corp⁹ celeste pro orbe est mā celi: qd est aial. an diuidat intelligētia ad diuisionē celi: nō curo realr: sed an itelligētia sit forma extēa. iō oportuit Auer. ibi declare q̄ forma diuidat ad diuisionē subi. puta illa quā mā causat: ⁊ q̄ nō. puta illa quā mā nō cāt. ⁊ in quo ꝯuenit forma mālis cū abstracta. ⁊ mā in actu cū mā in po^a. ⁊ in quo differūt. si igitur motus celi sit nālis: oꝫ celū esse hñs nām. ⁊ est dictūꝫ Auerrois 2° meta. cōmē. 38. g celū est cōpositū subale. pꝫ ꝯñā ex Ari. 2° physicoꝝ. textu cōmēti qrti. dicente q hñs nām suba est. Quia igit ꝯdictionē iplicat formā: nāꝫ: animā: dare esse subaꝫ esse viuēs: esse aiatuꝫ: esse aial: esse intellectiuū: esse appetitiuum ⁊c. ⁊ nō dare esse. iō ꝯcesso p̄mo: vt ꝯcedunt Ari. ⁊ Auerrois: ꝯcedo intelligentiā dare esse orbi: dixit enī Auerrois in destructiōe destructionū dispu^e 3^a. dubio. 10. esse corpoꝝ celestiū ꝯsistit in motu. iō dans motū est scd̄m veritatē dans esse. ¶ Tum qꝛ dans vnitatē dat esse. sed itelligētia dat celo vnitatē ⁊c. correspondēter huic rationi arguit Ari. 2° de aīa. textu cōmēti. 7. ⁊c. nō enim est vnitas nisi a forma. vt pꝫ ab Auerroe in pluribus locis. Corrñdenter sicut de itellectu possibili respectu corpis humani in primo ope dixi. Dixit enim Auerrois 2° meta. cōmē. 16. dispō itellectus: q est postrema ꝑfectio hois: est dispō intellectuū abstractoꝝ in corporibus celestibus: ⁊ qꝛ he due materie sunt multū ꝑpinqꝫ. ideo multa ibi dicta ad hoc ꝓpositū apta sunt. ⁊ eꝫ. ¶ Ex quo pꝫ q̄ bene Ari. ex numero orbiū numerauit intelligētias: qꝛ ex aialiū eēntialr dist^{ter} numero: vel ex mā propria: vel ex veri eterni instīi ⁊ subalis numero: sufficiēter habet numerus formaꝝ eēntialr dātium aut agētium: ⁊ ex numero motuū numer⁹ mobiliū. ¶ Cōtra Auer. in li° de suba orbis cap. 4. Istud corpus. s. celi nō indiget ipa. s. aīa. qꝛ est ꝑmanens p se: ideꝫ ab Auerroe. 12. meta. cō. 41. in corpe celesti nō est potētia vt corrūpat. qꝛ nō hꝫ ꝯtriuꝫ. est igit ꝑmanēs per se ⁊ p suā subaꝫ. ¶ Scd̄o Auer. in li° de suba orbis cap. 2. Corpus celeste nō est necessarium in suo eē for^a: ergo itellia nō dat illi eē. ¶ Tertio si sic: tunc de⁹ ⁊ itellie mouerēt mobiles. qꝛ fꝫ Auer. 12. meta. cō. 36. aīa que est in corpe mouet mota. ¶ Quarto Auer. in libro de beatitudine aīe clare asserit celū esse aiatum aīa distincta ab inte^{lia}: g ꝯ mētē Auer. est itelligētiā dare esse orbi. ¶ Ad p^m ꝑmanere est dupliciter vno° de nā sui nō eē corruptibile. ⁊ h̄ mō celū est ꝑmanēs p se: qꝛ nō hꝫ celum māꝫ in potētia partē sui. ⁊ sic orbis celi nō indiget aīa dāte sibi ꝑmanētiā: ꝓhibēdo eius corruptionē. ⁊ huius op^m volebat Auicē. Scd̄o mō de nā sui hre existiā ꝑmanētē. ⁊ hoc scd̄o mō celū ꝓ orbe nō ꝑmanet p se. imo idiget anima dāte sibi ꝑmanentiam eternā. hoc voluit Auer. 2° de aīa. cōmēto. 48. dicēs vtutes celestiū corpoꝝ fm oēꝫ dispōnē ꝯseruare esse ipsoꝝ: ⁊ ꝯseruare partes eoꝝ eodem mō. ¶ Ad scd̄ꝫ ne^r ꝯñā neqꝫ tota auctoritas allegat: sed dimittit qd soluit arg^m. sicut est dispō aialiū que sunt hic. voluit. n. Auer. vt se declarat ibi. corpa aialiū iferioꝝ idigere sensu. sed corpa aialiuꝫ celestiū non. ¶ Ad 3^m negatur ꝯñā ad Auer. p formā in corpe itelligit formā ꝯstitutam in esse p corpus. ¶ Ad 4^m negat añs: qꝛ cū in p̄n° ponit

tres entitatū gradus in pmo mālia:in scdo corpora spūalia:in 3° itelligētias. Secūdus gradus de aiali celesti facilr inte°:cuius forma est tertius gradus. ¶ Scdo qz aliquā impo^{m} ɔtinere vr̄ q deus sit forma corpis. ar° sic. diuinū esse non pōt eē alicuius rei qditas:q̄ nō sit ipsum esse. qd aūt est esse diuinū nō est aliud q̄z deus. ḡ ipossibile est deū esse alicuius formā. ¶ Scdo forma corpis non est ipsum esse. sed eēndi pn^{m}. deus aūt est ipm eē. ¶ Tertio ex vnione materie z forme resultat cōpo^{m}. qd est to^{m} respectu materie z forme. partes aūt sunt in potentia respectu totius. in deo aūt nulla est potētialitas. ipossibile est igit̄ deū eē formā vnitā alicui corpi. ¶ Quarto q p se hz eē est nobilius eo qd hz eē in alio. ois aūt forma alicuius corpis hz eē in alio. cum igit̄ deus sit ens nobilissimū:qz est pma eēndi cā:nō pōt ipse esse alicuius forma. ¶ Quinto si deus eēt forma corpis. aut hoc eēt rōne aie: aut rōne corpis. nō pmū. qz melior est aie abstrac° q̄z nō abstractio. ois. n. forma hz nobilius eē ante cōpositionez q̄z in cōpositione. nō scdz:qz potētior eēt nā corpis in requirēdo aiaz q̄z eēt nā aie in regrendo corpus :z sic aliqd eēt deo potētius. ¶ Sexto si deus iformaret:aut eēt melius deo pro eē dei:aut pro opatiōe eius. sz nō pro eē eius. qz ipse idepēdēs est. z nullā pfectionē aliūde recipiēs. est eniz tribuēs tm̄:z nō recipiēs. neqz p itellec°:qz in suo intelligere tm̄ se ipz respicit. ḡ deus nō iformat. ¶ Septio Auer. in destructiōe destructionū. dispu° 3ª. dubio 5°. cōcedit n^{m} phoz opinari deū eē aiaz mūdi. ¶ Ad p^{m} supponit ar^{m} q eē forme z esse cōpositi sint duo eē. qd negatur. imo eodē existere:quo forma existit:mā z cōpositum existūt. in hoc eniz q forma existere possit sine mā:discordāt theologus z phs. vt pz de itellectu humano. p^{m} etiaz celū secūdū formā deus est. ideo p^{m} celū secundū formaz est suū esse. neqz oz cuiuscūqz pducti esse realr distingui ab illo cuius est esse. Cōpositi. n. eē nō est ipsum cōpositū: eo mō quo cōpositū non est forma:sz tm̄ esse forme:q̄uis sit mālis:non distinguit̄ ab ipsa forma. ¶ Ad z^{m}. ois forma est esse sui. z ois forma est pncipiū eēndi ipsi cōposito. z sic negat̄ maior. ¶ Ad 3^{m} nō ex eo q aliqd sit pars formalis est impfectū:sed ex eo qd aliqd est causatū aut depēdēs:aliquā hz impfectionē. ¶ Preterea si aliqd est eminenter ɔtinēs pfectionē totius:illud nō est pars pfectionis. sz posset esse q esset pars subē. pars aūt:que est in toto in po^{a}:est pars q̄titatiua. qm̄ ɔtinuata est alteri. de° aūt non cāuz est:neqz depēdēs:neqz pars pfectiōis:neqz quātitatiua zc̄. ¶ Ad 4^{m} esse in alio est duplr. vno mō cōmunicās pfectionē illi in quo est nihil inde recipiens. z sic illud qd est in alio est nobilius eo in quo est. z hoc nō repugnat deo:sicut sibi nō repugnat cum alio numez facere. Alio mō aliqd est in alio capiēs eē p inexistētiaz. z hoc repugnat deo. ¶ Ad 5^{m} nālr iformatiua est aia. z nāliter iformabile est corpus:z sic ppter vtrūqz est iformatio. abstractio aūt:que est nō cāri a mā. est melior q̄z cāri: neqz cōcedit̄ deū cāri:q̄uis in cōpositione sit: sed in ipso iuenim° rōnē finis:q̄ abstractio ē: nobiliorē rōne forme aut effi^{tis}. sz nō est possibile dare ibi aliqd:qd sit finis tm̄: z nō forma. ¶ Ad 6^{m} melius est deū informare pro sui eē. qz si nō informaret:nō esset deus. ¶ Scdo melius est p suo inte^{re}:qz si nō iformaret:non intelligeret:qz solūz forma est pn^{m} inte^{di}:sed nō iformās nō est forma. ¶ Tertio melius est deo iformare pro sua opatiōe:q̄ est mouere:qz si nō formaret celū:non posset ipm mouere:qz fo^{m} nālr z loc° mobile est celū:z sic solū a pn° intrinseco. ¶ Quarto melius est celo pro sui eē z opari q deo informet̄. vt pz. ¶ Ad 7^{m} nō ɔcedit̄ deum esse aiam mūdi:neqz celi totius. sz primi mobilis. iō zc̄. ¶ Tertio de aliqa itelligētiis.

forma z mā in eodem gñe ɔtinent̄. Omne. n. genus per actū z potētiaz diuidit̄. suba aūt intellectualis z corp° diuersoz generz sūt. ḡ vnum nō est forma alteri°. ¶ Scdo omne esse in mā est aliquo° māle:qz nō est pter esse materie. sed intelligētiaz esse est in mā cui dant esse. ḡ sunt aliquo mō māles. ¶ Tertio nullū esse in corpore est sepatū a corpore:sed esse itelligentiaz est sepatum a corpe. ḡ zc̄. ¶ Quarto illud cuius esse est cōe corpi:eius opari est cōmune corpi:qz non est opatio sublimior virtute. Si igit̄ suba intellectualis est in corpe:tunc eius itellectio corpi cōicabit̄. ¶ Ad pmū ipsa eiusdē sunt gñis analogici puta subē. ¶ Principiat. n. vnū eoz vt actus:reliquū vo vt potētia:de quo gñe analogo maiorē opz intelligi. ¶ Ad scdm nisi forma in mā dependeat in esse a mā aut opari: aut extrahat̄ ex aliquo in corpore:ipsa nō dr̄ mālis. Nullo aūt istoz modoz dependet intellia. ¶ Ad 3^{m} esse itelligentiaz separatū est a corpe:qz nō cātum est ab eo. sed nō est separatū quin sit ɔiunctū corpi frm esse: qz intellie esse est corpis eē. ¶ Ad 4^{m} cōicari aliquā virtutē corpi aut cōicanti corpi est duplr. vno mō:qz corpus causet virtutē:aut qz virtus illa colligat̄ cum aliqua virtute cāta a corpe. z sic sumitur ab Auerroe pmo de aia. cōmēto. iz. z sic abstractū simplr est nō cōicatū corpi: neqz colligatuz cū virtute corporea. ¶ Operationē aūt cōicari corpi est eam esse organicā:eā aūt cōicari cōicanti corpi:aut existere in rebus existībus in corpe:qd pro eodē accipio:ē operationē talē colligari cū aliqua opatione virtutis corporee. z sic intellia nō est virtus cōicata corpi:neqz cōicata cōicanti corpi. opatio quoqz celestis itellie nō est cōicās corpi:neqz exñs in reb° existib° in corpe. Scdo mō cōicatio est p denominationē:qz opatio data est apta corpus denoiare. z hoc mō itelligere diuinū ē opatio corpori cōmunicata:qz ab ea denominat̄ celum itelligens ipsum. s. aial celeste:non tm̄ orbis:qui est pars aialis. ideo queadmodum intelligētia cōmunicat suū esse subiecto: ita suaz primā operationē cōmunicat aiali:z suā secundā operationē orbi. qui est pars aialis. ¶ Quid autē secundū veritatē dicendū sit de celi animatione:postq̄z neutra pars repugnat fidei. teneo cuz pho. z Auerroe. Magna est tm̄ huius partis difficultas:cum oēm itelligentiā creauerit deus in statu merēdi z demerendi:viatrices enim aliquātulum fuerunt. quid esset si aia primi celi peccasset: ante eniz diem iudicij:aut saltem post:puniret̄ compo^{m}. z sic pmuz celum esset dānatuz:z ɔtineret beatos. nisi deus sibi z sanctis suis alium locū pparasset. Posset tm̄ deus pdestinasse has itelligentias:quas sciebat esse celoz nālr formatiuas. z sic licet potuisset esse q peccassent: nō tm̄ peccassent. queadmodū fuerunt predestinate. z potuerūt non esse predestinate. sz prescite:nō enim legabile est corpus ita magnū sicut celum in centrū. ¶ Sed de deo q alicui celo sit nālr vnitus nō est tenēdū. ppter sue virtutis ifinitatē:q̄ mobile infinitū in magnitudine regreret. z illud infinite velociter moueret aut in istāti: queadmodū Ari. pmo celi. textu cōmēti. 47. dixit. si infinita grauitas esset:ipsa eēt motiua in instāti. ¶ Scdo ppter sue virtutis creatiue libertatē ɔtingentē sub se celū omne continentem. ¶ Tertio ppter sue creationis nouitatē. ¶ Sz hec theologis dimittantur.

Dubium secundū an mutationez terminauerit celum: vel mūdus. ¶ Rñdeo p duo dicta p^{m}. partē qōnis negatiuā tenuit phs. z^{m} dictum pars qōnis a^{te} est vera. ¶ Pro primi dicti declaratiōe pmitto q duplex est mutatio subita. p^{a} positiua. z est a priuatione

ad habitum. 2° priuatiua τ est ab habitu in priuationem:
tanq̃ terminos primos. pōt aūt hr̃e terminos pˢ secun-
darios: vt ȝriū. τ terminos p accidēs: vt ȝdictio. pñt autē
habitus τ puatio esse de genere substātie: τ de genere ac-
cidētis. ideo diuidit̃ generatio p simplr̃ τ ſm quid. de pri
mis. s. puatiōe τ forma subalibus nunc est sermo. mutatio
aūt subalis imaginari pōt ex subo τ ex nō subo. τ ab eter-
no τ nō ab eterno. τ de oibus est sermo pñs. τ sic creatio-
nē: lȝ non esse vere mutatio: sub mutatione cōprehendi-
mus. scđm modū intelligēdi quo intellectus accipit rem
prius non existētē deinde existentē. ¶ Ad primū dictuȝ
quattuor vȝs arguo. pmo ex natura mutationis. Genera
mutationū q̃ttuor sunt. 12. meta. textu cōmēti. 7. Quoꝝ
quodlȝ mutatur subȝ vt in mutatione taȝ substantiali q̃
accidentali declarauit Auerrois in libro de suba orbis.
ca° pmo. τ pmo physicoꝝ. cōmēto. 60. 62. 63. dixit etiam
Arist. 11. meta. nihil n. ex nō ente fieri. omne autē ex ente
fere oium est cōe dogma: eoꝝ qui de nā. si igitur celū aut
mūdus mutationē terminassent. ante alteꝝ eoꝝ fuissent
mā: motor: τ ȝñter motus: tempus: τ sic mundus añ mū-
dū. ¶ Solet negari minor. s. cuilibet mutationi subster-
ni subm. ¶ Contra motus est actus entis in potētia ſȝ q
in po° 3° physi. textu cōmēti. 6. ens aūt in potētia est ipm
subm motui siue sit eternus: siue nouus: siue subitus: si-
ue successiuus: siue in suba: siue in accñte. cū igit̃ in diffi-
nitione motus cadat subm: impossibile est motū esse sine
subo. τ si nō in aptitudie. a fortiori neq̃ in actu. ¶ Tum
q² si sic: motus esset. τ nihil moueret̃: vel aliqd mutatum
est: qđ pus non mouebat̃. pȝ ȝñā q² data. a. mutatiōe sine
subo: aut ipsa est successiua. τ sic habetur prima pars diſ^{ne}
aut est subita. τ sic habet̃ scđa pars: que cōtra phm est 6°
phy. textu cōmēti. 46. demōstrātē q ante qđlibet muta-
tū eē fuit mutari. ¶ Scđo ad pncipale tria sunt gña mo-
tuū. 4° celi. textu cōmēti. 22. s. ſȝ magnitudinē: ſȝ formā:
τ scđm locū: per formā intellige qualitatē: siue substantia
lis sit. siue accñtalis. scđm Auerroim. ¶ Conformiter si-
cut 2° phy. exponit ipse cōmēto pmo. Hoꝝ aūt generum
qđlȝ ex subiecto est: τ ex contrario. si igit̃ mundus aut ce-
lū facta essent: ex cōtrario essent. τ sic mundo aut celo cō-
trarium corpus esset. ¶ Solet negari minor: q² creatio
est ex nō ente tam in actu q̃ in po°. ¶ Cōtra. ȝcessa crea-
tione perit de° Ari. pmo physi. textu cōmē. 82. τ 12. meta.
textu cōmēti. 10. ad ostendendū māȝ esse ingenitā. ¶ Se
cūdo perit demōstratio pmi celi. textu cōmēti. 20. ad ostē
dēdū celū esse ingñabile. ¶ Tertio perit diuisiuus syllo
primi de gñatione. textu cōmēti. 11. ad ȝstituendū in esse
gñationē simplr̃. sic corrigat̃ littera ipressiōis primi ope-
ris in hoc passu. ¶ Quarto perit demōstratio pmi physi.
textu cōmēti. 62. ad ostendendū māȝ esse prin^{m} reꝝ nā-
lium. que oēs rōnes super hoc fundant̃. omni agenti su-
bijcitur mā. qđ negat̃ ponēdo creationeȝ: sola enim duo
principia ipsi sufficiunt. s. terminus a quo τ terminus ad
quē. ¶ Quinto perit sufficientia inquisitionis mutatio-
nū ab Arist. 5° physicoꝝ. textu cōmēti. 8. volentē oēȝ mu
tationē ex non subo in subȝ esse generationē: τ oēm muta-
tionē ex subo in nō subm esse corruptionē. τ nullā eē alia
mutationem subitā: que tñ mutationes ambe non soluȝ
in subiecto sūt. imo se inseparabilr̃ comitant̃. Istaꝝ rō-
num ȝclusionē ponit phs 7° meta. in fine textus cōmēti
23. τ in principio textus cōmēti. 24. Quare sicut impossi
bile dicitur factū esse: si nihil preexstiterit. τ q quidē igit̃
pars ex necessitate pexistit palam τc̃. ¶ Tertio ad prin-
cipale si celū aut mundus mutationem terminasset. non
esse mūdi pcessisset esse nā vel tēpore. τ lȝ ȝñs sit incōue-
niēs apud Auerroim in destructiōe destructionū disȝu.

pma. quero tñ vlterius: q² ȝñs cōiter ȝcedit̃: aut illud nō
esse fuisset in agēte: aut puꝝ nihil: aut in subo: nō in agen-
te: q² impossibile est mutari agens: vel non est necesse. si
purum nihil: sequit̃ vnum oppositoꝝ mutari in alteꝝ: τ
compati alteꝝ. vt dixit Auerrois tertio celi. cōmēto. 25. τ
4° meta. cōmēto. 27. τ pmo physicoꝝ. cōmēto. 51. τ 2° de
gñatione. cōmēto. 6. Ideo 5° physicoꝝ. cōmēto. 55. dȝ ipm
nihil accidere alicui. q² puꝝ nihil est impossibile: neq̃ po
test ipsum nihil esse mā: aut pars entis. ¶ Tuȝ q² ois po
tentia actiua suā passiuā requirit: ad quā mutuo refertur:
τ qua mutuo diffinit̃. si igit̃ ipsum nihil non est in poten
tia passiua vt ex eo fiat aliqd. nō erit agēs factiuū alicui°
ex nihilo. iō pmo physicoꝝ. textu cōmēti. 75. ex puro ni-
hil nō est mutatio. ¶ Tum q² impossibile est vt generet̃
corpus simplr̃. 3° celi. cōmēto. 14. τ in destructiōe destru-
ctionū. dispu^{e} 9^{a}. dubio 2°. q² ipossibile est ex nō corpore
corpus: τ ex nō magni^{e} magnitudinē fieri: q² tūc succede-
rēt sibi inuicē due q̃titates in eodē subo ime^{te}. τ sic essent
sibi inuicē ȝrie. vt dixit Auer. in libro de suba orbis. cap°
pmo τ 2°. τ huius rō collr̃ 3° celi. textu cōmēti. 29. τ 54. ge
nerās ex nō corpe facit vacuū. pȝ ȝñā: q² fit corpus: vbi
nō pfuit. rō ſm magnā ptē est Auerrois 8° phy. cōmē. 4°
τ pmo celi. cōmēto. 106. de hoc multa dicta sunt in primo
ope. quo^{ro} 2°. Si aūt det̃ 3^{m}. s. illud nihil pcedere in subo:
sequit̃ mundū aut celū terminare gñationē. ȝñs est fal-
sum. vt ex iductis libro pmo huius. τ vt dixit Auer. pmo
physi. cōmēto. 23. ¶ Tū q² gñatio requirit locū. 3° celi.
cōmēto. 29. τ pmo de gñatione. cōmēto. 27. τ sic ante mū
dum fuisset locus. rō est Auer. 4° phy. cōmēto. 6. τ in de-
structiōe destructionū. disputatiōe 3°. dubio. 18. ¶ Tum
q² gñatio requirit agēs alterās māmembers. ipossibile. n. est vt
nō corpus trāsmutet māȝ nisi mediante corpe aliquo nō
transmutabili. s. corpibus celestibus. Auerrois 7° meta.
cōmēto. 31. Arist. opinio est q agēs non facit nisi cōpo^{m}
mouēdo māȝ τ trāsmutādo. 12. meta. cōmēto. 18. dixit etiā
ȝ infra. s. cōmēto. 44. ab agente nihil puenit nisi extra-
here τc̃. 8° etiā physi. cōmēto 4°. necesse est vt res mobi-
les sint ante motū: q̃ requirit̃ reducens mobile de po° ad
actū. Cū igit̃ omne alterans sit corpus: ante celū aut mū-
dum fuisset corpus. vt tāgit̃ pmo celi. cōmēto. 33. ¶ Tū
q² ois gñatio est p qualitates actiuas ȝrias. pmo celi. cō-
mēto. 22. Omne gñatū nō gñat̃ nisi postq̃ pmo alterat̃
in qualitate agente: necessario est q alterās ipsum sit cor
pus: quapropter necesse est vt ante mundū esset corp^{s} al-
terās ipsum. τc̃. Et infra. cōmēto. 33. loquēs de mūdo an
sit nou° aut antiqu°: gñans aūt est alterās: alterās aūt est
corpus τc̃. Et 7° meta. cōmēto. 28. ipossibile est q forme
sepate trāsmutēt māȝ: nō. n. trāsmutat māȝ nisi illud qđ ē
in mā: τ iō ȝtin^{t} dicentibus mundū gñari: q trāsmutans
ipm sit aliqđ idiuiduū. s. corpus parti^{e}. Scđo pncipalr̃
arguit̃ ex nā mouētis. Si mundus aut celū esset factus:
aut ab eterno: aut nō. si p^{m}: aliqd inclinasset deuȝ ab eter-
no ad agēdū: qđ nūc nō iclinaret: τ sic nouitas eēt in deo.
rō est Auerrois in destructiōe destructionū. disputatione
pma. dubio pmo. cui similē tangit phs 8° physi. textu cō-
mēti. 7. τ Auerrois 8° physi. cōmēto. 8. Si scđȝ: tūc ēt ali-
qd inclinasset deum ad agendū: qđ nō ab eterno iclinas-
set: neq̃ nunc inclinaret. τ sic fuisset deus aliqñ po° agēs:
aliqñ ac°. τ sic ab alio agēte reduceret̃ in actu. ¶ Tum
ēt ex eternitate motoris τ mot° infert̃ eternitas mobilis.
pȝ in libro de suba orbis. ca° pmo. τ 3°. τ 8° physico. textu
cōmēti. 53. ¶ Tū scđo si deus mūdū de nouo fecisset. tūc
de° fuisset añ mūdū. τ sic tps fuisset ante mūdū. pȝ ȝñā: q²
añ ē dr̃ia tpis. τ ȝñter mobile: motus: τ motor: pfuissent.
τ sic mūdus fuisset añ mūdū. τ silr̃ deduceret̃ q mūdus

esset post mundū. rō est Arist. iz. meta. textu cōmē. z9. ⁊ 8° phys. textu cōmēti. io. ⁊ Auerrois in destructione destructionū. disput° z°. dubio pmo. ¶ Tū rōne Auer. i destructiōe destructionū. disput° p°. dubio 3°. ipo° est reperiri cāz cū oībus cū qbus est cā: ⁊ nō reperiri effectū: qꝛ cāta ⁊ cā in actu simul sunt ⁊ nō sūt. 5° meta. textu cōmē. 3. ⁊ z° phy. textu cōmēti. 37. ⁊ z° posterioꝝ. textu cōmē. iz. sꝫ ab eterno fuit de⁹: in quo nō est noua volūtas: neqꝫ nouiter vult: neqꝫ noua pportio ad aliud. ḡ nō nouiter mundū pduxit. si āt eēt de⁹ cā in po³: tūc idigeret reducēte ipm ad actū: ⁊ sic nō eēt de⁹ cā sufficiēs. Similē rōnē huic facit in destructiōe destructionū Auer. disp° z°. dubio pmo. ad pbādū q nō terminabil' eē mūdi. ¶ Tū q̄rto. si nouus ē mūdus: aut potuit pn^m mūdi plus vel minus distare ab istāti pñti: aut nō. si nō: nō pus potuit de⁹ pducere mūdū neqꝫ post. si sic: q̄re nō pus neqꝫ post pduxit: rō est Auer. in destructiōe destructionū. dispu° p°. dubio. 9. ⁊ 8° phys. cōmēto. 4.6. ¶ Solet dici deū ab eterno voluisse pducere mundum pro tunc qñ pduxit ipsum.

Contra hoc sunt rōnes de tertia via pcedentes ex nā modi pducēdi: si de⁹ pduxit mūdū aut celū: aut nāl'r: ⁊ sic ab eterno. pꝫ ꝯña: qꝛ potēs iduitari: cōtingēter ⁊ nō nāl'r agit. ꝯña est ꝯ missionē. si aūt a volūtate: tūc volūtas circa ꝯria: ꝯdictoria: pnatiua: ad quorum nullū nāl'r determinat': idifferēter se hꝫ. ⁊ non magis ad vnū q̄ ad alteꝝ iclinat'. ḡ ad h vt eligat deus eē mūdi: ipse idiget determināte. ⁊ nullū est nisi ipse: ḡ a cā voluntaria idifferēter se hñte pōt determinatio effectuū pueni re: qō repugnat rōni volūtatis ꝯtingētis. vt pꝫ z° physi. cōmē. 4.8. cū. n. volūtas magis eligit vnū q̄ alteꝝ: est propter denolationē in vno q̄ nō est in altero. ⁊ si nulla est denominatio in vno q̄ nō sit in altero: tūc voluntas ambo equal'r respicit. rō ē Auer. in destructiōe destructionū. disputatiōe p°. ⁊ 8° physicoꝝ. cōmēto. i5. ⁊ 8°. ¶ Tūc scdo: qꝛ agēs liberū: cui nō resistit' in agēdo semp eligit qō melius est. si igit' eē mūdi fuit melius: ab eterno fuit eē mūdi electū: ⁊ si nō fuit melius: tūc nō est esse mundi nunc electū. iō Auer. pmo celi. cōmē. io6. aut mūdus erit oīno pnatus: aut semp fuit: ⁊ si est eē istius mūdi nūc electuꝫ: tunc ante istū alius eligebat': qō icōueniēt: qꝛ successionē idiuiduoꝝ pcedit mā in po°. ⁊ etiā corp° ꝯtinēs: qb⁹ celuꝫ caret. Rō ē Auer. in destructiōe destructionū. ¶ Tū tertio. aut antiqua volitiōe de⁹ pduxit mūdū. aut nō: nō noua: qꝛ de⁹ eēt mutabilis. si antiqua: sꝫ oē volitū. cū ponit' in esse: cessat volitio. cū igit' de⁹ pduxit: voluit pducere. ⁊ cū nō in pducēdo fuit: noluit pducere. ḡ mutatus fuit. rō est Auer. 8° phy. cōmēto. i5. ¶ Tū 4°. si deus est agens volūtariū ꝯtingēter pducēs vt dic' missio: aut de⁹ ab eterno voluit pducere mūdū: aut nō. si nō: inuidus fuit: qꝛ noluit cōicare bonū qō potuit cōicare: ⁊ qō bonū fuit cōicari. nō. n. bōitas entiū sequit' agēs extrinsecū: sꝫ nāz entis. si aūt de⁹ voluit: ⁊ nō pduxit p te: ḡ aut fuit ipeditus: aut p meliori dimisit. nō p^m: qꝛ deo nō est obstaculū. ¶ Tū qꝛ nihil aliud a deo fuit ante mūdi pductionē. nō scdꝫ: qꝛ oꝫ eligētē bonū absolute suā volitionem ꝯtinuare. rō est Auer. in destructiōe destructionū. disputatiōe p°. du° z°. ⁊ partiꝫ pmo. ¶ Tū qꝛ si fuisset ab eterno melius nō facere pro tūc: semp fuisset meli⁹ nō facere celū aut mūdū. pꝫ ꝯña: qꝛ al'r fuisset mutatio de nō eē bonū facere mundū aut celū: ad eē bonū facere ⁊c̄. ¶ Tū qꝛ faciēs ⁊ factū dꝫ eē simul: qꝛ oē agēs agit p ꝯtactū. 7° phy. textu cōmēti io. deus aūt creās ⁊ creatū nō sunt simul ⁊c̄.

Quarta via est ex nā ppetuitatis. Oē factū pōt nō eē. sꝫ mūdus aut celū nō pōt nō eē. ḡ ⁊c̄. pbat' maior. oē icorruptibile ē igenitū: ⁊ oē igenitū est icorruptibile. ḡ oē corruptibile est genitū: ⁊ oē genitū ē corruptibile pꝫ ꝯña: qꝛ si fuerint q̄tuor termini: quoꝝ duo sint iuicē ꝯdictorie oppositi: ⁊ vni⁹ oppōnis vn⁹ ꝯuertit' v'r cū vno alteri⁹ oppōnis: necesse ē reliquū cuꝫ reliquo v'r ꝯuerti. hec regula ex pn° pmo. s. nō v'ificant' ꝯdictoria de eodē simul facillime deducit'. ⁊ est regula Ari. z° poꝝ. minor aūt rōnis pncipalis pbat': qꝛ celū ⁊ mūdus perpetuabunt': qꝛ si desineret celū aut in aliā formā fieret trāsmutatio. ⁊ sic celū hñet ꝯriū: in qō esset trāsmutabile. aut resolueret' in elemēta. nō in ea q̄ ꝯtinent': qꝛ sūt nimis parua: ḡ in alia. ⁊ sic celū eēt ps maioris mūdi. rō est Auer. i destructiōe destructionū. dispu. z°. dubio 3°. si aūt eēt mūdus q corrūpet'. pꝫ q oꝫ dari aliū mūdū. qꝛ nō est resolo in nihil: tūc sic. si celū ⁊ mūdus ppetuabunt'. ḡ nō pñt nō eē: pꝫ ꝯña: qꝛ dato opp^o ꝯñtis cū añte: ponat' q nō sit celū aut mūdus. ⁊ tūc seqtur q mūdus erit: ⁊ q non erit. q̄ ꝯdicunt. pꝫ ꝯña: qꝛ mūdus ppetuabit'. ḡ erit. ⁊ p positum nō erit. ḡ ⁊c̄. colli'r rō pmo celi. textu ⁊ cōmēto. iz6. Qō aūt nullū ppetuū a pte post pōt nō eē pbat Auer. pmo celi. cōmēto. izo. ⁊. izi. Si aliqd est ppetuū pōt semp eē. ⁊ si ppetuū pōt aliqñ nō eē: tūc potēs semp eē pōt aliqñ nō eē: ⁊ sic idē est simul in po° ad opp^{ta} imediata. qō ē ipossibile. qꝛ tūc eēt possibile vt illa opposita simul eidēꝫ inessent: sicut. n. est ipossibile imediata opposita simul actu inueniri: ita ipossibile est vt due potētie simul inueniant' ad duo opposita. potētie. n. succedūt in eodē subo sicut ꝯria: imo potētie ꝯrioꝝ sunt ꝯrie. 3° physicoꝝ. cōmēto. io. ⁊ sic si ipossibile ē ꝯria ꝯgregari: ipossibile est vt semp ens sit corruptibile in aliqua hora. ¶ Clarius deducit' hec ꝯña ab Auerroe pmo celi. cōmēto. iz5. Cū posuerimus aliqō ens hñe potētiā ad eē in tpe ifinito ⁊ ad nō eē: erit tps exitus duaꝝ potētiaꝝ in actu idē tps. iō necessario inuenient' in eodē tpe simul ens ⁊ nō ens. Itē a pño pbat' minor. s. nullū ppetuū a pte post pōt aliqñ nō eē. Oē corruptibile necessario corrūpet'. ⁊ sic aliqñ nō erit. ⁊ sic si aliqō eternuꝫ sit corruptibile: ipꝫ semp erit ⁊ aliqñ nō erit. ⁊ Auer. cōm. iz7. si corruptibile nō corrūpit' in aliquo tpe. in eo nō est po° ad corruptionē: qꝛ illa ē diffō ei⁹ qō non est in po° ad aliqd. s. vt nūq̄ exeat ad actū: qꝛ cū posuerim⁹ aliqd hñe po^{tm} ad corruptionē absqꝫ eo q corrūpat': sequunt' hec ipossibilia. s. vt in eo sit po^a: ⁊ nō sit: aut vt in eo sit potētia ad duo opp^{ta} isimul. s. vt sit semp ⁊ nō sit. ⁊ in cōmē. iz4. vbi eādē rōnē tetigerat. dicit q si in aliquo est po° ad corruptionē absqꝫ eo qō corrūpat': talis po^a in eo est ociosa. ⁊ 8° phy. cōmēto. 64. oē qō ē in po° aliqd: necessario exibit in actū: ⁊ si nō: tūc nā ageret ociose. Qō aūt oīa gñabilia corrūpant': pbat pño. iductiue. ⁊ h idē Auer. cōmēto. io3. ¶ Solet obyci huic rōni: postq̄ ꝯcessuꝫ ē q ppetuū pōt nō eē: cū ponit' q ppetuū non sit. dicit q ppōnes de sensu diuiso nō debēt poni in eē: sꝫ cōposite pōt ēs ppōnes posite admittunt'. ⁊ sic itelligūt regulā Ari. pmo poꝝ. capi. iz. falso possibili posito: qō sequit' ex illo ē pōe ⁊ nō ipossibile. ¶ Scdo dicit q illa lꝫ deberet poni in eē. nō tñ admitti dꝫ in pposito: qꝛ illa repugnat ꝯcesso. s. q ppetuum erit semp. ¶ Dicēdū. nō multā facim⁹ curā de diuisiōe ⁊ cōpositiōe: qñ ppōnes tales sm Ari. pmo elencoꝝ distinguēde sunt. ⁊ in vtroqꝫ sensu capi pñt. ponētes āt regulas i discernēdis ab inicē cōpositis ⁊ diuisis: q̄rūt multiplicitatē terminoꝝ remouere alio mō q̄ docuerit Ari. s. distinctiōe: q̄ vti recusant. ¶ Dicēdū scdo q multe ppōnes in sensu diuiso pōi pñt i eē: lꝫ tñ nō semp i ppriis terminis. sꝫ posito pronoīe demōstratiuo pro subo ⁊c̄. ⁊ h sufficit i pposito: qꝛ ponat' hec. s. h pōt nō eē: de^{ta} re q̄ pōt semper durare. ¶ Tertio dꝫ q repugnātia terminoꝝ de eodē nō semp tollit qñ ad min⁹ successiue ⁊ in diuersis tpibus

ßcedi possit vtraqꝫ pars repugnãs:ſꝫ in ꝑposito fieri non
põt:qm̃ qñcũqꝫ ꝯcesseris B.ſ.B nõ est:statiꝫ iferã ꝙ nũqꝫ
b° fuit:nec vnqꝫ erit eternũ vel ꝑpetuũ.nedũ ꝙ B nõ sit
ꝑpetuũ.ꝛ B est:qꝛ illi qḋ ė vel põt eė ꝑpetuũ repugnat ne
dũ nõ eė.ſꝫ posse nõ eė.ꝛ iḋ illa:B nõ est: demõstrato eo ḋ
qḋ vẽificari põt ly eternũ:ė ipossibilis:pꝫ ex ꝑmo ce. tex-
tu cõmẽti.izo.imo dixit Auer.res necessaria trãsmutare-
tur i ꝯtingẽtė.ꝑ celi.com.i38.vñ Auer.ibi.illud qḋ est sꝑ:
nõ ė semꝑ:nisi ex nã inata ad B.ꝛ ė nã ei° ꝑ quã est id qḋ
est ꝛc̃.io.ãt meta.com.vltio.Qḋ est corruptibile necessa-
rio ė corruptibile:ꝛ qḋ ė icorruptibile:necessario ė icorru
ptibile ꝛ semꝑ.ꝛ ė sñia textus ibi ꝓbãtl ꝙ nihil ė corrupti-
bile ꝑꝫ accñs.ꝛ subdẽtis ꝙ eadė est rõ de icorruptibili.ex
necessitate.n.exñtiũ ambo sunt. ❡ Scḋo arguiť. nullum
eternũ in ꝑterito ꝛ futuro ė factũ.ꝓbãs.n.Auer.z° phys.
com.z5.nãꝫ nõ facere mãꝫ:dixis qꝛ ė eterna. ſꝫ oė eternũ
vel ꝑpetuũ in futuro ė eternũ in ꝑterito ꝛ futuro: igiť n^m
ꝑpetuũ ė factũ.ꝓbať minor:qꝛ ex ei° opp^o sequiť ifi^m eė
mai° ifinito.nã sup eternũ ex vna ꝑte addit ab eterno ex
vtraqꝫ:ifi^m ex reliq̃.cũ igiť eternũ in futuro sit ens infi°
tpe:sequiť ipꝫ eė ens ifinito tpe ꝑterito. ❡ Tertio ar' ꝑ°
celi com.i33.ꝛ 3°celi.com.5z.qm̃.oė qḋ hꝫ mãm vel po^m
vt sit ifi^o tpe:hꝫ potẽtiã ifinitã.po^aũt ifinita nulla ė ma
ior:neqꝫ finita:neqꝫ ifi^{ta}.hñs igiť po^{am} ifinitã in futurꝫ ha
buit eternã i ꝑteritũ. ❡ Eadė rõꝫ põit Auer.ꝑ ce.cõ iz8.
ꝛ.iz4. ❡ Solet hec rõ molestari:qꝛ tp̃s ꝑteritũ ifinita-
tė hꝫ ex vno extremo tñ:ꝛ tp̃s futurꝫ hꝫ eã ex alio;ꝛ sic sꝫ
rõ valet:vnũ ifinitũ est mai° alio.ꝛ vr̃ eė arg^m Ari.ꝑ celi
textu cõmẽti.i33. ❡ R̃° Auer.ibi.in cõmẽto.rõnė ꝓcede-
re de ifi^{to} in actu:ꝛ nõ de ifi^{to} i po^a.cuiusmodi ė tp̃s:qꝛ ꝑte
ritũ nõ ė actu terminatũ:qꝛ infi^m tp̃s sibi succedit. ❡ 4°
ar' celũ ꝛ mũdũ posse ė eė eterna:ğ sũt eterna.ꝯña ė Auer.
in desť destru^m.ſꝫ nõ ė possibile ꝙ eternũ sit factum:qꝛ nã
possibilis fieret necessaria:qꝛ factũ est possibile.ꝛ eternũ
ė necessariũ.ꝑ celi.com.zi.diffiniť.n.eternũ ꝑ eė ipossibi
le nõ eė qḋ cũ diffi^e necessarij coicidit.ab eternis igiť ne-
gãda ė ꝓductio.iḋ Ari.ꝑ methe oroꝝ ꝛ z° eiusdė ifert deri
sionė eė ꝑꝑ ꝑuas mutatiões in terra fcãs putare celum
eė factũ.ꝛ 3°celi.textu.com.zi.reprobat Ari.Platonė po-
nẽtė mũdũ eė gñatũ. ❡ Quinto ois hõ gñabilis ė ex sꝑ-
mate: ꝛ nõ ex nõ sꝑmate. ꝛ oė sꝑma ex quo fieri põt hõ ė
ab hoie decisuꝫ.ꝛ a nullo alio ab hoie decidi põt.ğ oėꝫ hõ
minė ꝑcessit hõ.ꝛ nõ icepit mũdus.pꝫ ꝯña:qꝛ alr̃ nã duo-
bus modis hoiėꝫ ꝓduxisset.ſ.ex sꝑmate ꝛ ex nõ sꝑmate ꝑ
gñatione vel corruptionė.hinc originať vulgariũ nõ dis-
simulãda qḋ de ꝑcessura oui ꝛ galine.rõ est Auer.8° phy.
cõmẽto.46. ❡ Tũ qꝛ si nõ eterne ꝯseruarenť corrupti-
bilia:tũc appetitus coꝝ nãlis eėt frustra:qꝛ eė diuinũ ap-
petiit:qḋ in idiuiduo ꝯseq nõ pñt.ſꝫ in sp̃ė ꝯsequunť. z° ḋ
aia.textu com.34.ğ mũdus ꝛ celũ eterna sunt. Tum qꝛ
eternitas materie ꝛ gñatiõis eternitatė agẽtis vl'is requi-
rit ꝛc̃.rõnė tãgit phs 3°meta.textu com.iz. ❡ Cõtra fun-
damẽta determinatiõis h° gdã nitunť Ari.aut saltė Auer
roim ad ꝯdictionė deducere.ꝑ ꝯ illud.ipossibile est idem
subꝫ eė in po^a simul ad opposita.ꝑ auctoritate ph̃i 4° me
ta.ꝯ Anaxagorã.potestate nãqꝫ simul ꝯuenit eė ꝯria:actu
võ nõ.vbi Auer.com.zo.dicere ꝙ ꝯria exñt in eodė i po^a
est veꝝ:actu aũt f^m.ꝛ ifra eodė cõmẽto.Isti hoies errauė-
rũt ꝛ nesciuerũt distiguere iter po^{am} ꝛ actũ.cũ iuenerũt
ꝯria eė sil' in eodė:extimauerũt posse iueniri ea in actu:ſꝫ i
actu ė ipossibile:po^a võ necessariũ:ꝑꝑ gñationė. ❡ Con-
fir' ois po^a est sil' ꝯdictiõis.9°meta.textu cõmẽti.i7.ꝛ ifra
cõmẽti hꝫ ꝯdictorioꝝ simul:sũt ãt ꝯdictoria ibi eė ꝛ non
eė:loquẽdo de eė sn̄a^{ci} dicto de eė sim' ꝛ ꝑꝫ gd. ❡ Item
ꝑ phy.cõmẽto.56.subꝫ võ po^a pura est vtrũqꝫ extremuꝫ.

❡ Itė.iz.meta.textu cõmẽti.z6.po^a ãt mã:B.n.ė qḋ põt
fieri ambo. ❡ Scḋo.ex dñia iter potentias rõnales ꝛ nã-
les.9.meta.vbi vult approximatis ac^{uo} ꝛ pa^{uo}:sic vt pos-
sint agere ꝛ pati:nõ necesse est B agere:ꝛ aliud pati in po-
tẽtijs rõnalib°.igiť po^e rõnales pñt agere:ꝛ pñt nõ agere:
ꝛ sic ipe sũt simul in po^a ad o^{ta} ꝯdic^{ia}. idė Auerrois comẽ-
to.io. ❡ Tertio.in.9.meta.q̃cũqꝫ ꝑꝫ posse dr̃: idė est po-
tẽs ꝯria:vt ꝯualesceř ꝛ lãguẽs.ꝛ ifra posse gdė ꝯria simul
existit.ꝯria võ simul ipossibile existere.idė Auer.ibi com
mẽto.i9. ❡ Quarto.si nõ eėt possibile idė simul eė in po^a
ad opposita:seq̃reť nihil eė ꝯtingẽs ad vtrũlꝫ.ꝯña est fal
suꝫ ꝑꝫ ipos.vt pꝫ ꝑ ꝑyhermenias.ꝛ.9.meta.textu cõmẽti
7.ꝛ.6°ethi.capi.z° ꝛ ꝑiret libeꝝ arbitriũ.ꝛ non oporteret
negotiari:neqꝫ ꝯsiliari.imo 6°meta.cõmė.7. dixit Auer.
illã opi^{om} eė ꝯ itellectuꝫ ꝛ sensuꝫ. ❡ Quinto po^a vni° ꝯrij
cõpatiť actũ alteri° ꝯrij:ğ cõpatiť po^{am} alteri° ꝯrij:pꝫ ꝯña
ꝑ locũ a minori:qꝛ nulli repugnat po^a:nisi merito actus.
cui igiť nõ repugnat act°:illi nõ repugnat po^a illi° actus.
❡ Ad ꝑ^m duplex ė po^a:vna idetermĩnatiõis:q̃ subꝫ q̃ntũ
est de se: nullũ actũ sibi dterminat.q̃lė dicim° nãꝫ mate-
rie ꝑme:q̃ q̃lꝫ formã quã hꝫ ꝑdere põt.Alia ė po^a respe-
ctiua:ꝑ quã mã respicit formã:quã apta ė recipe. ❡ Istã
distinctionė itelligebat Auer.in libro de btitudie aie.po-
nės dñiaꝫ iter possibilitatė ꝛ potẽtiã:volės itellectũ possi-
bilitatis eė coiorė ꝛ altiorė itellectu po^e:qꝛ sub possibili-
tate cõprehẽdiť nã subi nõ sibi determinãtis actũ. ſꝫ po^a
respicit formã itroducẽdã ꝛc̃.hac distinctione stãte. sunt
duo dctã:ꝑ^m.subꝫ ꝯrioꝝ est in po^a idetermĩnatõis ad duo
opposita:qꝛ n^m.illoꝝ sibi determinat.sꝫ B dictũ idefini-
tũ ꝑꝑ subꝫ:gḃ° nãlr alteꝝ ꝯrioꝝ inest. vt igni calim fm
Ari.in ꝑdicis:ꝛ B dictũ ꝓbať arg° ꝑmo.ꝛ auctoritate Ari.
io.meta.textu cõmẽti.i4.Eadė.n.ė mã ꝯrijs.zi.ãt meta.
posse sanari ꝛ posse laborare nõ idė.etenĩꝫ si sic: sanari ꝛ
laborare idė eėt.subꝫ ãt ꝛ sani ꝛ lãguẽs sitne hũiditas si-
ue sanguis:idė ꝛ vnũ. Idė 3°physi.textu cõmẽti.io. ❡ z^m
dictuꝫ subm ꝯrioꝝ nõ ė simul in po^a respectiua ad duo ꝯ-
ria imediata circa ipm.ꝛ B z^m dictuꝫ erat fundamẽtũ su-
pra ꝑmissuꝫ:qꝛ nõ respicit subꝫ formã q̃ nõ caret:qꝛ potė
tiã sequiť appetit° q est rõne carẽtie in subo.cũ igiť rõne
ꝯdictiõis aut imediate ꝯrietatis oporteat alteꝝ incė illi
subo.ğ oꝫ subꝫ tñ alteꝝ illoꝝ respicere. puta id quo non
actuať. ❡ Dic sc̃^m ꝙ phs ꝑ de gñatiõe.textu cõmẽti.zz.
soluẽs qõnė vt^m eadė sit mã ꝯrioꝝ:dicit ipsaꝫ eė eadė: ſꝫ
subaꝫ:aliam tñ fm esse vbi Auer.mã est eadė fm subm ꝛ
multa fm potẽtias ꝛ habilitates ad recipiẽdũ formas ꝯ-
rias.Eadė sñiaꝫ ponit phs 4°physi.textu cõmė.84.ꝛ.iz
meta.Auer.cõmẽto.xl. ❡ Ad z^m.duplex est po^a.ſ.actiua:
ꝛ passiua:actiua aũt ė duplex:ꝑ cognitionė effectiua:ꝛ sine
cognitiõe eiusdė.ꝛ tũc sunt duo dicta:ꝑ^m.põt esse ꝙ aliqd
sit in po^a actiua ꝯdictorioꝝ.hãc voluit phs.9.meta.textu
cõmẽti.i8.vt arg^m z^m ꝓbat.sic ꝙ agẽs põt nõ agere in.a.
tpe.ꝛ in eodė põt agere.ꝛ sic est simul in po^a:qꝛ ꝑꝑ liber-
tatė illi° ꝯtingẽtė:dũ agit:põt nõ agere.ꝛ dũ nõ agit: age-
re põt.pꝫ 8°physi.textu cõmẽti.8.ėt aliqd est in po^a ac^{uo}
ꝯrioꝝ.pꝫ 8°meta.textu com.4.diffõ.n.volũtatis ė actio
equalr duo opposita respiciens:quã ponit Auer. in desť
destru^m dubio z°.ꝛ.9.meta.textu cõmẽti.3.non exit tñ hec
po^a i actũ sine determinatõe.vt 9°meta.tex.cõ.io. ❡ Se
cũdũ dictuꝫ.subꝫ nõ est in po^a passiua simul ad opposita:
quẽadmoduꝫ subꝫ nõ põt recipe simul opposita: ꝑꝑ eaꝝ
repugnãciã:vel absolute:vel in certis gradibus: nõ curo
nũc:quẽ^m igiť subꝫ nõ põt opposita simul recipe:ita non
põt eė ꝙ agens simul agat opposita.vñ dato actiuo: aut
ipm agit:aut nõ.si ꝑ^m:tũc est actu agẽs:potẽtia võ est non
agẽs.si agit actiõe a q̃ possit desistere.ꝛ si non agit agens

tunc est actu nõ agens: sed est potẽtia agens: dũmõ possit agere: ⁊ sic vnũ istorũ dictorũ nõ destruit aliud. Actus enĩ ⁊ poª opponũt: ⁊ ĩpole est vt sint simul. 9º meta. tex. com. 5. ⁊ de motu ⁊ poª ad motũ. Dixit Auer. 8º phy. cõmẽto 4º q nõ est possibile q sint simul: qꝛ tũc 9ria eẽnt in eodẽ tpe in eodẽ subo. ¶ Ad 3m. poª est duplex: logica ⁊ physica: poª logica. pole est adeq̃te signi^le p ppõnẽ possibilẽ: poª aũt physica est respect⁹ subi ad formã in eo receptibilẽ. ¶ Tũc sunt duo dicta: pmũ. poª logica est ad opposita 9dic^a: qꝛ aliqua duo 9dictoria sunt 9tingentia. g vtrorũq3 adeq̃te cõplexe significabilia sunt possibilia: quis vnũ alteri sit incõpossibile: vt p3 ex Ari. versus finẽ pmi perhyermenias. ¶ Scdm dictũ de poª physica dictũ est supra. ¶ Ad 4m negat 9ña vt p3. ¶ Ad quĩtũ negat 9ña: vñ silr argueret: sanitas in aiali compatit potentiã ad egritudinẽ: g sanitas in aiali 9patit egritudinẽ ⁊ si nõ sit multũ simile arm: nõ curo. ¶ Tũ qꝛ act⁹ ⁊ poª eiusdẽ repugnãt. iõ nõ os3 q si act⁹ stat cũ vna poª: q poª ad illũ actũ stet cũ eadẽ poª: cũ q̃ stabat act⁹. imo clare poª ad egritu^s cõpatit sanitatẽ: q̃ tñ nõ cõpatit po^s ad sani^s: qꝛ tũc idẽ aial eẽt in poª ad sanitatẽ ⁊ egri^s: ⁊ sic nõ esset sanũ: neq3 egrũ: ⁊ sic sanũ ⁊ egrũ nõ essent 9ria imediata ime^te subi circa aial: cui⁹ oppositũ vult Ari. in post pdĩtis. ⁊ Auer. pmo colli3. Idẽ eẽt argumẽtũ de qbuscũq3 datis 9rijs: que 9cederent esse imediata ⁊c̃. ¶ Scdo arguunt 9 aliud fundamẽtũ. s. oẽ subm simul in potẽtia ad plures actus põt illos actus simul hẽre. pmo qꝛ idẽ simul est in potẽtia ad 9ria: vt pbatu3 est supra: ⁊ p3 in viridẽ qd est potẽtia albũ ⁊ potẽtia nigrũ: ⁊ sic de qbuscunq3 9rijs mediatis. ¶ Scdo. possu3 sedere cras: ⁊ non sedere cras: g si ista ad actũ simul reducat: verificant 9dictoria. ¶ Tertio. mã aeris est simul in poª ad formã ignis ⁊ aque: g sil põt aeris mã formas illas recipe: 9ñs est incõueniẽs. ¶ Quarto. idẽ corp⁹ est sil i poª ad sursu3 ⁊ deorsu3 ⁊c̃. ⁊ tñ nõ simul põt eẽ in illis dĩrẽs: silr eadẽ cera est in poª ad figurã q̃dratã ⁊ circularẽ: rectam ⁊ curua3 ⁊c̃. ¶ Ad pmũ declaratũ est supra quõ subm nõ est siml in poª respectiua ad diuersas formas. ¶ Ad cõfirmationẽ. duplicia sũt opposita. mediata ⁊ imediata. ¶ Tũc sunt quattuor dicta. Primũ. possibile est sub3 esse siml in potẽtia ad opposita. mediata: pat3 ex prio argumẽto: ad qd nunc respõdet. ¶ Scdm dictũ. nõ est possibile idẽ sub3 simul esse in potẽtia ad opposita imediata. intelligo sm eandẽ ptem subi adequate: ⁊ si forme opposite gradus habent cõpossibiles: intelligo in gradibus eorũ in qbus non se compatiunt: puta in gradibus supra gradu3 me^m latitudinis existibus: p3 ex Ari. in postpdĩtis. ¶ Tertiũ dictũ. nõ oẽs potẽtie simul existentes in eodẽ subto sunt simul actuabiles: pat3 de potẽtijs ad cõtraria mediata. ¶ Quartũ dictũ. nõ ex simultate potẽtiarũ lic3 inferre cõpossibilitatẽ actuũ simul: qꝛ poª ad 9ria mediata sunt simul: ⁊ tamẽ actus eorũ nõ se cõpatiunt. ¶ Ad secũdũ ibi est sermo de potẽtia logica: q̃ nõ ordi^r ad actũ: q̃ tñ nõ facit q sim in poª nãli ad sedendũ: qꝛ su3 in poª nãli ad nõ sedẽdũ: qꝛ queãdmodũ nõ simul verificãt 9dictoria: ita nec sil falsificant: g nõ sil verificat me esse in poª ad sª: qꝛ poª nãlis ad illa ĩfert veritatẽ illorũ carẽtiã. ¶ Ad tertiũ respõsu3 est: qꝛ ille for^e aque ⁊ ignis non sunt imediate se hñtes circa subm: neq3 mã est in poª nãli ad oẽs formas: qꝛ semp h3 actu aliquã: ⁊ tũc ad illã quã actu h3 nõ est mã in poª: qꝛ poª puationẽ illius forme ad quã est poª semp psupponit. semp tñ nullã formã i se icludit mã tãq̃3 eẽntiã sibi ppriã. ¶ Ad 4m sub altera dĩrarũ põis est corpus in actu: sub alijs vo in poª: cera aũt põt esse in poª siml ad illas duas figuras: qꝛ ille sunt forme mediate circa illud subm. s3 de recto ⁊ curuo: semp cera existẽte ipsa est vnũ illorũ actu: ⁊ reliquũ in poª. ¶ Cõtra tertiu3 fundamẽtũ arguũt ẽt. s. ois poª necio exibit ad actũ: qa pole est aliq̃d fieri nũc: ⁊ illud nõ fit: g illud nũq̃3 fiet. p3 9ña: qꝛ nõ fiet in hoc istanti: qꝛ trãsit hoc instãs: neq3 in alio: qꝛ tũc poª ad fieri in h instãti nõ exit ad actũ: s3 poª ad fieri in alio istanti: est que exibit in actũ. ¶ Secũdo. bruto hñte oculos clausos: ⁊ potẽte videre: hñte visibile pñs: tũc ipm est in poª valde ppinq̃ ad videdũ: ⁊ tñ si interficit aut excecat: nũq̃3 exibit ad actum. imo nõ poterit exire: sicut n^c poterit eẽ aut ad habitũ redire: a puat^ne enĩ ad habitũ impolis est regressus: cũ puaº nõ cõitet potentiã. Ari. in postpdĩtis. ¶ Neq3 val3 solo q hec for^a ex alio subto educi possit: qꝛ isti⁹ oᵐ supra declaratum est. ¶ Tũ qꝛ si sic: tunc agẽs nãle applicit^l ei duob⁹ passiuis silib⁹ ⁊c̃. aut in vtrũq3 induceret. a. formã: aut in nullũ: qꝛ nõ est maior rõ q illa for^a iducat in vno q̃3 in alio: neq3 in vtroq3 iducat: qꝛ tũc eadẽ for^a nuõ ⁊ mãlis eẽt in duobus locis nãlr: neq3 dĩcẽ potes q in nullo eorũ for^a iduceretur: qꝛ tũc staret agens nãle dĩans applicitũ passo nõ ipeditũ ⁊c̃. ⁊ nõ ageret. ¶ Si dicas op3 deũ cõcurrere q magis cõcurrit p vno q̃3 pro alio. ¶ Cõtra. deus libere cõcurrit. g de⁹ põt nõ cõcurrere. g põt forma q̃ est in mã in poª nõ exire ad actũ: qd est intentũ pncipale. ¶ Tertio. aliq̃ ps ignis existẽs iuxta orbẽ lune est cõrruptibilis: ⁊ nũq̃3 corrũpet: ⁊ põt calefacere: ⁊ nũq̃3 calefaciet: g nõ ois poª exibit in actu3: neq3 oẽ gñabile aut corruptibile gñabit: aut corrũpet: p^r añs: qꝛ si ista ps ignis corrũpet: aut corrũpet vbi est: aut vbi nõ est: nõ vbi est: qꝛ ibi nullum est corruptiuũ nãle: neq3 naturalr pole est ibi fore: qꝛ nihil in illius mã põt nãliter gñari: celũ enĩ ⁊. ignis: q̃ sunt cã vlis ⁊ particularis sufficiens: ibi ignẽ conseruant: si aũt in alio loco corrũperet iste ignis: g ignis descenderet ĩfra suã sphẽrã: qd nõ apparet necũ: neq3 naturalr pole: nõ enĩ nãliter descenderet: vt p3: neq3 violẽter: quia nᵐ est ibi violẽtãs: neq3 nãlr esse põt ibi ignẽ deorsu3 violenter impellens: qꝛ oporteret vt illud violẽtãs vinceret celũ ⁊ elmtu3 ignis: que resistunt corrũpenti aut violẽtãti. ¶ Qd aũt nõ gñabit iste ignis ignẽ aut calore3: p3: qꝛ nõ hẽbit iste ignis passiuũ approximatu3 ab ipso nãliter trãsmutabile: qꝛ nõ aerᵐ: qꝛ est impole. nõ ignẽ: qꝛ est sile. ¶ Idẽ fiat argumẽtũ de terra in cẽtro mũdi existe. arᵐ aũt hoc qd ab istis ẽẽt ad lõgũ hñt deductũ est: ab Arist. ponit in lib. de lõgitudine ⁊ breuitate vite. ¶ Ad pᵐ 9^r est poª nãlis: aut physica. s. in idiuiduo: ⁊ in spẽ. In idiuiduo est reᵐ subi ad. a. formã: vel ad vnã aliã discretam formã: in spẽ est reᵐ subi ad formã: nõ determinatus tñ ad signatã formã. ¶ Tũc sunt duo dicta. pᵐ ois poª physica in spẽ exibit ad actũ apud phm: ⁊ sic itelligo Auer. 4º celi. 9ᵒ 40. Dẽ pole necio exibit ad eẽ: qꝛ potentia3 in spẽ frustrari vel in grẽ ppinquo nõ tolerat de⁹: neq3 nãe pa^tes: demeret enĩ de perfectione eẽntiali vniuersi. ¶ Scdm dictũ. nõ ois poª in idiuiduo exibit in actu3. ⁊ de istis secũdis potẽtijs pcedit argᵐ: ⁊ non de primis. ¶ Cõtra. Auer illã 9cedit 8º phy. 9ᵒ 64. ⁊ pbat: qꝛ alr poª eẽt ociosa. ¶ 2º. qꝛ tũc piret de⁹ ad pbandum q oẽ cor^le de necitate corrũpet. puta. a. lapis: qꝛ p te nõ op3 in idiuiduo po^s exire ad actũ. ¶ R̃. º suppoᵐ distinctione Auer. p celi. 9ᵒ 120. q̃ declarat aliqualr 2ᵐ dictũ pmissu3: poª in idiuiduo est duplex: ppinqua: ⁊ remota: tc̃ poª remota in idiuiduo est nõ necio exiẽs in actũ qꝛ cũ accepta fuerit poª in mã: tũc illa est idiuidui entis per accñs. ¶ Dico 2º q nõ q̃l3 poª ppinq̃ in indiuiduo necio exit: exibit: aut exiuit in actũ: ⁊ hoc pbat scdm argumẽtũ iducũ 9 hoc tertiũ fundamẽtũ: ⁊ p3 de embrione: quia faci

liter abortit: aut etiã abortit mulier: τ sic de alijs feminibus τc̃. ¶ Ad argm̃ inter Auer. de potentia in spẽ: τ nõ in indiuiduo: τ in hoc sensu eã cõcedit: τ ꝓbat ꝑ hoc φ alr nã ociose ageret faciẽdo talẽ potentiã: τ qꝛ ista deꝰ est ad ipossi: ideo itelligere opꝫ ꝯñs in sensu in quo est impossibile: nãm eni ociose nõ agere in spẽ verũ est: sed in idiuiduo nõ incõuenit. τ sic sensus: in quo ꝯñs falsũ est: seqꝛ ex opposito dicti ꝓbãdi in sensu in quo illud ꝓbandum est verũ. ¶ Ad aliud argm̃ neᵉ ꝯñia: qꝛ qlibꝫ mã pma genus formarũ respicit: τ talẽ reˡˢ physicã ad genus forme frustrari est impoſe: vt dictũ est: iõ neᶜᵉ est corruptibile signatũ desinere eẽ: vt potẽtia ad genꝰ forme nõ frustreꝛ. τ sic pꝫ φ determinati gñabilis non neccia est gnõ: qꝛ illa potẽtia mãe ad signatã formaꝫ est: que impediri põt ab extra in actũ: sed signati corruptibilis corruptio est ieuitabilis: qm̃ per pñtiã forme illius corruptibilis in mã signata est illa mã in potẽtia ad gña multa formarũ: τ talem potẽtiã actuari opꝫ. ¶ Ad scd̃ꝫ solutũ est. ¶ Ad 3m̃ dr̃ φ illa pars ignis corrũpeꝛ: τ φ ipsa idisponeꝛ a celo: cũ eni Ari. in lib. de lõgitudine τ breuitate vite posuisset ꝯrĩũ in loco: vbi nõ hꝫ ꝯrĩũ formale: dixit ipsuꝫ corrũpi a cõtinẽte: qd̃ est vlr ꝯrĩũ: celũ eni qd̃ est nãliter ꝯseruatiuũ ignis: ꝯtinue seruat aliquẽ ignẽ: nullũ tñ ignem seruat cõtinue. imo aliquẽ aliqñ alterat: τ versus corruptionẽ trahit. Lumẽ eni deriuatũ a pte circa poluꝫ articũ calorẽ facit esse remissuꝫ. vt occulte ponit Arist. p̊ metheoꝝ. sub directo eni illius ptis celi ꝯseruaꝛ elẽtũ aque τ multiplicaꝛ: cõcurrẽte ad illũ effectũ motus tarditate: τ solis absentia: τ sic ptẽ ignis sibi suppositã celũ remittit: τ sic aliqualr igrossaꝛ: τ grauẽ fit: τ tũc ab alia pte ignis leuiore τ calidiore subintrãte in locũ vbi illa pfuit: mouet ptis ignis infrigidate descensus: τ sic tandem vsqꝫ ad aeris regionẽ descẽdit: vbi ꝯsumpta illius determinata periodo qͣ illã hẽat: nedũ corrũpi põt: sed corꝛ: aut si vtus alterias elẽti: vtputa aeris ibi eẽt fortis: cõuertereꝛ illa ps ignis in aerẽ adhuc in sphera ignis: quã dehinc motu nãli exiret: vt pꝫ de aqua in aere genita: qꝛ igiꝛ celũ nõ ẽꝫ q̃lꝫlibꝫ sui ptẽ est itenᵐˢ caloris cõseruatiuũ. iõ nõ ẽm q̃lꝫlibꝫ sui ptẽ ignẽ ꝯsuat. nõ põt aũt ps ignis data: ꝯtinuãte illius giratione: euadere qn aliqñ supponaꝛ pti celi calorẽ itẽsissimũ remittẽti vt Saturno τc̃. an aũt iuuet hic modꝰ faciléqꝫ reddat eloꝝ ad mixtionem ꝯcursum: alˢ. ¶ Ad q̃rtũ vsqꝫ in centrũ terre põt celũ agere terrã cõseruãdo: τ etiã calefaciẽdo: aut leuefaciẽdo: tũ etiã ꝯtinuo aquaꝝ defluxu terra deducitur: τ illius centrũ grauitatis variaꝛ: τ sic ps q̃ fuit in centro terre post lonᵐᵃ tpa: vsqꝫ in superficiẽ terre adduceꝛ: ad hũc terre motũ hoies terrã fodientes adiuuãt: τ multa alia τc̃. ¶ Cõtra. 4m̃ fundamẽtũ. s. ex nihilo nihil fit. p̊: qꝛ ex opposito nõ seqꝛ ꝯdictio: qꝛ non est de eẽntia facti φ fiat ex aliq̊: imo meliꝰ aliqd factũ ẽ: si ẽ nihilo factũ sit: q̃ꝫ si de aliq̊ nõ eni seqꝛ. h fit τ nihil illiꝰ pfuit: g̊ hoc nõ fit. ita nõ seqꝛ. h fit: τ nõ fit de aliq̊: g̊ nõ fit. ¶ Scd̃o. nõ minꝰ fit cõpositũ subale accñtali: fit eni cõpositũ subale gnõne simꝛ: cõpositũ v̊o accñtale gnõne sꝫ qd: τ tñ minus psupponiꝛ gnõni subali q̃ꝫ accñtali: qꝛ mã pura: saltẽ in brutibꝰ tñ vnã formã subalẽ: sola psuppõiꝛ in subali gnõne: sꝫ in cõpositi accñtalis gnõne psuppõiꝛ mã pma iformata forᵃ subali. ¶ 3° forᵃ subalis nõ fit de aliq̊: licꝫ n̄ fiat tñq̃ꝫ aliqd ꝑ se subsistẽs: nihilominꝰ v̊e fit. qꝛ v̊e ẽ ab agẽte postq̃ꝫ nõ fuit: q̃uis fiat i aliq̊. ¶ Si dicas phõs itelligere φ reqriꝛ subm ꝑ illã ꝓpõnẽ vel parꝫ itrinseca. ¶ Cõtra. nõ est r̃nsio ad mẽtẽ coꝝ: pꝫ ex mẽte Anaxagore: q vt vitaret ex nihilo aliqd fieri: posuit formas latitare in mã: qd̃ signũ est φ ad saluãdũ illud pnᵐ nõ sufficit dare forᶜ subm: τ pp hoc inuenit Albertꝰ ma-

gnus formarũ inchoationẽ. ¶ Alij antiq cõcesserũt entia fieri ꝯgregatione τ segregatione: alij negauerũt gnõnẽ: ꝯ quos negauit Ari. formã pexistere in mã: dicẽs illã nõ fieri ex a iquo sui. aliogn ꝓcedereꝛ in infim̃. Constat aũt illos nõ negasse formã ex mã fieri tñq̃ꝫ ex subiecto. ¶ Itẽ neqꝫ respõsio ipedit ꝓpom̃: qꝛ pexigi subꝫ in q̊ nõ est rõ q̃re aliqd fiat: qꝛ cõpom̃ subale fit: τ nõ fit in subiecto: q̃uis fiat ex sibi itrinseco: sed fit forᵃ in aliq̊: qꝛ nõ nãlr ꝑ ꝑ se subsistit: vñ si ipsa eẽt: τ nõ eẽt facta: adhuc existeret in subiecto: vt pꝫ de q̃litatibꝰ celi. g̊ nõ merito factionis hꝫ ipsa subm: silr si eẽt forma potẽs ꝑ se eẽ τ fieret: fieret nõ in subiecto. iõ nõ est de rõne facti: inquãtũ factũ est: ex aliq̊ fieri tñq̃ꝫ ex pte intrinseca: vt pꝫ de forᵃ: neqꝫ fieri in aliq̊ tanq̃ꝫ in subiecto: vt pꝫ de cõposito subali: τ sic fieri ex aliq̊ τ fieri in aliquo nõ sũt imediate opposita circa factũ: nõ igiꝛ est ipoſe aliqd fieri: q̃uis nõ fiat in aliq̊: neqꝫ ex aliquo: τ sic vtroqꝫ mõ ex nihilo: quẽadmodũ aliqd põt fieri ex aliquo τ in aliquo: vt in intensione forᶜ accñtalis τ augumẽto forᶜ subalis. fit eni augmẽtũ ex pte forᶜ pexistẽte: τ etiã ex subiecto. ¶ Quarto rõnes phoꝝ ad ꝓbãdũ illã ꝓpõnẽ n̄ ꝯcludũt: vt pꝫ practicãti. ¶ Quito arguiꝛ deũ posse creare. p̊ ex nã agentis nõ psupponẽtis effectũ eius: qꝛ deus est a quo est oẽ ens: g̊ deꝰ est a quo est mã: g̊ ipse mãꝫ nõ psupponit. ¶ Scd̃o ex vlitate agẽtis: qꝛ oẽ agẽs extrahẽs de potẽtia ad actũ est ptiᶜˡ: qꝛ ad determinatã spẽm cõducit: sꝫ deꝰ nõ est ptiˡˢ agẽs τc̃. ¶ Tuꝫ quia cãre ex mã cõpositũ est hñtis formã in mã. cuiꝰ non est deus. ¶ Tũ qꝛ agentia ex mã faciũt ens ꝑ accñs ex nõ ente ꝑ accñs: deꝰ aũt est cã essendi simplr τ ꝑ se. ¶ Tertio ex vlitate effectus: qꝛ esse vlior est effectꝰ q̃ꝫ moueri. g̊ daꝛ cã vlior q̃ꝫ sit cã efficiẽs cũ motu. ¶ Tũ qꝛ nõ est in rerũ nã potẽtiale: qd̃ sit vlr receptiuũ ipsius esse: g̊ oꝫ aliqd fieri sine subiecto. ¶ Ad pmuꝫ expositurus qd senserit phs rõnẽ mutationis subiciã: mutari est alr se hr̃e nunc q̃ꝫ pus: in qua tria clauduntur: subm qd̃ mutaꝛ: dispõ antiqua quã subꝫ pdit: τ dispõ noua quã subm acqrit: opꝫ. n. iuenire illud qd̃ alr se habꝫ: τ est subꝫ. scd̃o opꝫ inuenire dispõnẽ ẽm quã subm aliter se hꝫ: τ hoc est terminus ad quẽ mutationis. tertio opꝫ inuenire dispõnẽ: quã pus habebat subm: que in mutatione perdita est: τ illa fuit terminus a quo illius mutationis: iõ phs cõcederet φ ꝯdictionẽ implicant φ mutatio sit sine subiecto: qꝛ esset ponere diffinitũ sine sui diffõne: qꝛ in diffinitiõe mutatiõis subꝫ icludiꝛ: hũc modũ ꝓcedẽdi nota: qꝛ fundamẽtũ est phi. p̊mo phy. in inueniendis motus pncipijs. ¶ Si dixeris φ pro rõne mutationis sufficit rem ꝓductã eẽ que pus non fuerit: ꝓbaꝛ φ rõnẽ mutationis non seruas: qꝛ sit. a. itellectus nũc pmo existẽs nõ in mã: τ pꝫ φ nihil. est: qd̃ nunc alr se hẽat q̃ꝫ pus: qꝛ nõ intellˢ de quo magis vr̃: qꝛ nõ imediate ante hoc fuit. a. intellˢ. g̊ non nunc se hꝫ alr q̃ꝫ imediate ante hoc se habuerit. Ex quo pꝫ. φ dicentes essentiã. a. itellˢ: dũ creaꝛ: eẽ illã que mutata est: qꝛ pus habebat esse potẽtiale: nũc v̊o hꝫ eẽ actuale. p̊ inueniũt creationi subm: 2° qꝛ hr̃e esse potẽtiale est posse eẽ: τ non est esse: qd̃ esse reqriꝛ subm ad hoc vt ipm mutetur: iõ non satisfaciunt: qꝛ oꝫ eos ꝯcedere eẽntiã in potẽtia subiectare mutationẽ: quã existẽtia terminat: τ eẽt hec occasio neᵐᵘ subiectũ in quacũqꝫ mutatione. ideo Auerro. in libro de substãtia orbis capi. p̊ declarauit φ non esse rei precedit eẽ tẽpore: τ φ posse esse pcedit rẽ: τ fieri rei: τ φ posse esse τ non esse seipsa comitanꝛ in subiecto: impossibilia enĩ non fiunt τc̃. ¶ Ubi notandũ licꝫ huic ꝓpõni: sortes potest esse: subijciaꝛ sortes: tñ potẽtie sortis ad existẽdũ nõ subijciꝛ sor. sed mã que põt trãsmutari ad formaꝫ sortis. Et si mã in poᵃ ad formaꝫ sortis non existeret: non esseꝫ

fortes ens possibile. Hec est sentētia Auerrois in destructione destructionū ruere faciens imaginationes multorū circa eē eēntiale: quidditatiuū: cognitū: ꝛ obiectiuū. nō negaṫ tamē ꝙ potētie passiue materie correspōdeat actiua agentis ꝛc. ¶ Ad rationem igiṫ sub̄a facti absolute ɔsiᵗᵃ non includit in sui essentia factionē explicite sed factū: vt sic eēnᵗ icludit factionē: ꝛ ad eēntiā facti ɔseᵗ factio: ꝛ sic ibi iplicite pōiṫ: ꝛ sic talia entia vocauit Auer. in destruᶜ destruᵒᶻ. disputatiōe pᵃ. duᵒ izᵒ. entia de nā motus: q꞉ igiṫ de eēntiali diffiᶜ factiōis est subm. iō de eēnᵃ facti: vt sic est ēt subᶻ factiōis. ꝛ res q̄ subyciṫ factiōi est de eēntia rei facte: q̄ꝛnis absoᵗᵉ ɔsiderate itellige de eēnᵃ idest de eēnᵗᵃ diffiᶜ: nō aūt de eēnᵃ: sic. s. ꝙ subm factionis sit qdditas vel ps qdditatis: sꝫ est deferēs qdditatē: sola eni forā est qdditas rei: ꝛ cū dr̄ meliᵘˢ est aliqd factū: si nō fiat ex aliq̄: ne ꝯ a phō. imo si nō ex aliq̄ fiat vt ex subō: nō est factū: ꝛ ita seᶜ nō de aliq̄ fit: g̃ nō fit. ¶ Ex quo nō q̄re forᵉ absiᵗᵉ a mā fieri nō pn̄t: siliṫ mā ꝛc. nō eni hn̄t subm ex q̄ fiāt ꝛc. an aūt ly factū sumaṫ vt pticipiū pn̄tis tpis: ꝛ nō vt pteriti distīcti ɔ pn̄s: nō est cura nūc ꝛc. ¶ Ad secūdū licꝫ minᵒ supponaṫ in factiōe subali q̄ accn̄tali: diuersorū. n. generū actᵒ diuersa subta regrūt. vt pꝫ pᵒ de gnōne. tex. ɔᵗᵒ. z3. ꝛ. z4. ab Ari. distinᶜᵗᵉ iter subꝫ gnōnis ꝛ subiectū alterationis: sp tn̄ subyciṫ aliqd. vt ēt testaṫ Auer. in li. de sub̄a orbis. c. pᵒ. ꝛ si iferas g̃ vbi nihil subyceretur: etiā factio eē posset: neᶜ ɔn̄a a phō. ¶ Ad 3ᵐ solū cōpositū est qd̄ fit 8ᵒ meta. tex. com̄. 3. ꝛ 7ᵒ meta. tex. ꝛ ɔᵗᵒ. z6. ꝛ z7. q꞉ factū est a motore ex mā ꝛ forᵃ: vt dixit Auer. izᵒ meta. ɔᵗᵒ. iz. forᵃ aūt fit p accn̄s rōne cōpositi. aliṫ dareṫ creatio. vt dixit Auer. iz. meta. ɔm̄. i8. Si tn̄ logicaliṫ loquamur: ɔceᶜ forāꝫ icipe eē: ꝛ tūc iceptio alterū duorū regrit vl subm: ꝛ h̄ regrit forā: vl ptē eēntialē: ꝛ hāc regrit cōpoᵐ: sō neutrū eorū sufficit cū subꝫ iceptionis: nisi p coincidētiā in idē: q꞉ idē est subm forᵉ: ꝛ ps eēntialis ɔpositi: ꝛ cōpositū ꝛ forᵃ tn̄ vna mutatione icipiūt eē. ¶ Sꝫ ad radices phice veritatis reuertamur. Nōnᵐ vt antiquorū error apiaṫ: subm mutationi pōt dupliṫ imaginari: vnoᵒ cāre formā terminātē mutationē. alioᵒ nō cāre forāꝫ terminātē mutationē. Tūc dōꝫ ꝙ subꝫ mutatiōis cāns formā terminātē mutationē vitat creationē: sꝫ subꝫ n̄ cāns formā terminātē mutationē nō est aptū vitare creatiōeꝫ. iō theologice ɔcedo itellm̄ humanū pduci a deo in corpe: atq꞉ ipm creari: q꞉ a mā nō cāṫ itellᵉ. siliṫ dico de grā a deo aie ifusa: si sit res pducta: vt cōiter teneṫ: ꝛ sic non oꝫ duplicē mutationē ponere: vnā a nō eē aie ad illiᵘˢ eē. aliā a nō iformare aie ad iformare eiusdē: q꞉ aīa: siue cāta a mā: siue nō: eadē mutatiōe q̄ pduciṫ: aīat ꝛc. vidēs igiṫ Anaxagoras ꝙ formā hr̄e subm sue factioni nō vitabat creationē forᵉ: posuit formā nō fieri de nouo: sed latitare in mā: cui se opponēs Ari. dixit formā pᵘˢ fuisse in poᵃ in mā. deide in actu: ꝛ sic: licꝫ forā eēt noua: q꞉ tn̄ cāṫ a mā nō creaṫ: sꝫ terminat gnōnē: q̄ gnaṫ cōpoᵐ hn̄s esse p illā formā. Aliȷ a tn̄ videbaṫ inɔᵒ nō dari rē nouā: iō vt vitarēt creationē posuerūt res fieri ɔgregatiōe ꝛ segregatione: qbus se opponit phs. sine noua ɔgregatiōe aut segregatione p solā gnōnē pōt fieri ens nouū: ꝛ sic saluauit Ari. nouitatē entiū p gnōnē: ꝛ fugit creationē: pp cālitatē forᵉ a mā: apud igiṫ ipꝫ: si forᵃ noniter iforat: aut cāta est a mā: aut nō icipit esse p gnōnē: ꝛ sic aut gnaṫ: aut copulaṫ: copulari tn̄ illud est gnari extrisece: nō aūt creaṫ: ois aūt sublunaris forᵃ vsq꞉ ad hoīs cogitatiuā iclusiue incipit eē p gnōnē: itellᵉ aūt poīs gnaṫ p accn̄s ꝛ extrisece. iō copulaṫ: aliȷ aūt itellᵉ supra poīez sunt iproducti ꝛ ingeniti. ¶ Ad 4ᵐ stādo in pncipȷs phorū rōnes militāt: sed negatis eorū pncipȷs: tūc cessat disputatio. ¶ Ad 5ᵐ negat phs assumptū. Ad pmā pbationē: licꝫ deᵘˢ psuppo neret māꝫ in agēdo: nō tn̄ psupponit effectū: q꞉ h̄ nō effecta est mā: nisi ɔseruādo. ¶ Tū ēt deus est id a quo oiā: nō tn̄ effectiue. iō licꝫ deᵘˢ sit finis māe: remotus tn̄. pt tn̄ deᵘˢ eā supponere in effiᵉᵒ. ¶ Ad zᵐ neᶜ aīs: q꞉ extractio agēti pticulari ꝛ vli attribui pt. ¶ Ad ɔfirmationē cāntia ex mā ppinq̄: ꝛ imediate sunt hn̄tia forāꝫ in mā: non aūt remote ꝛ mediate cāntia: pōt ēt deᵘˢ cuiuscūq꞉ agētis absolutū cālitatē supplere: ꝛ sic agēs imediatū aliqd nō hꝫ formā in mā: hoc tn̄ alienū est ab Ari. ¶ Ad ɔfirmationē nō pōt fieri nisi ēns p accn̄s: ꝛ nō pōt fieri p gnōnē ex ente vl nō ente: nisi p accn̄s: pꝫ pᵒ phy. tex. com̄. 75. ꝛc. ¶ Ad 3ᵐ trāseat aīs: ꝛ ɔcediṫ pᵐ ɔn̄s: sꝫ non in sensu arguētis: sed in h̄: q꞉ finis est cā vlior efficiēte: q꞉ oē effectū est finitū: ꝛ nō eꝫ: nō. n. daṫ efficiēs vliue efficiēte cū motu: apud phm: nisi efficiēs fm siliᵗudinē. ¶ Ad cōfirmationē ɔcediṫ assumptū: ex q̄ nihil ad ppoᵐ: q꞉ apud phꝫ nō oē depēdēs est effectibile: neq꞉ oē cātū ē cātū ex mā. ¶ Reuertamur vn̄ nos digredi coegerunt acutissimi theologi: vt eorū rōnes ɔ Ari. ꝛ Auer. iductas solueremᵘˢ. Ad argᵐ ex dictis eorū ɔ ingenitū eē mūdi. Et pᵒ Ari. zᵒ celi. tex. com̄. io4. volēs pbare terrā eē sphericā psupponit ꝙ terra sit gnata a celo p se: ꝛ derelicta sue pp̄e nāe: ergo vult elm̄tū terre eē pductū. g̃ ꝛ mūdū: ēt vult elm̄tū esse eternū fm ꝙ est vnū elm̄tū elm̄torū: vt declat Auer. ibi. g̃ apud phm pductū ꝛ eternū nō repugnāt. si dixeris Ari. ibi. nō loq̄ de mēte ppa: hoc nō ē verū. Themistiᵘˢ. n. ibi Ari. reprehēdit: q꞉ dū itendit demr̄are accipit aīs ipoīe. scꝫ terrā eē factā. ¶ Cōfirmaṫ zᵒ celi. ɔm̄. 56. dixit nāq꞉ fecisse stellas ꝛc. ¶ Scdo phia ꝛ artes infinities corrupta sūt. g̃ ꝛ mūdus: pꝫ ɔn̄a: q꞉ sine artibᵘˢ nō durāt hoīes: nedū ꝙ durēt felices: hoīuꝫ eni genᵘˢ arte ꝛ rōnibus viuit pheᵘˢ metaᶜᵉ. aīs aūt est Arist. ꝛ Auer. iz. meta. tex. com̄. 50. ꝛ pᵒ celi. tex. com̄. zz. ꝛ pᵒ metheorū ad pnᵐ dicēs eedeꝫ opiones ad nos ifinities reuertunṫ: nō pn̄t aūt reuerti nisi pdite fuerint. ¶ Tertio in corpe finito nō est poᵃ actiua: neq꞉ passiua ifinita 8ᵒ phy tex. ꝛ com̄. 79. sꝫ celū ē finitū corpᵘˢ. g̃ nō hꝫ celū poᵃᵐ ifinitā actiuā neq꞉ passiuā: g̃ nō pōt ceᵐ ppetuo durare. Argᵐ est Joānis grāmatici vt ex Auer. iz. metaphy. cōmēto. 4i. ꝛ 8ᵒ physico. cōmēto. 79. ꝛ in libro de sub̄a orbis. caplo vltimo. ¶ Confirmatur q꞉ celi potētia est finita: ex auctoritate Auer. 8ᵒ physico. cōmēto. 79. allegantis scdm celi. tex. com̄. 7i. ꝛ virtualiter idē eliciṫ ex hac ɔsequētia: celū si habꝫ plures stellas: fatigatur. ¶ Tum etiam q꞉ dimensiones celi finite sunt. ¶ Quarto per demōstrationē Arist. scdo celi. tex. com̄. 45. fm ꝙ deducit Auer. oīa naturalia habēt agens: ꝛ ex illa maiore cōcludiṫ in celo nō eē caluꝫ. ergo celū habet agens. ergo celū nō est eternum. ¶ Ad primū respōdet Auerro. ibi. cōmēto. 9z. non supponit illud Aristo. vt falsum impossibile: sed vt falsuꝫ poīe: terra eni nō est generata scdm totum: vt tangit Auer. scdo celi. com̄. ioz. ꝛ causus illos licꝫ admittere: vt videaṫ quid sequiṫ ex positione falsa. scdo pp̄ter inuestigationē ordinis rerū: q꞉ remoto priori: remoueṫ posterius: ꝛ non ecōtra: ꝛ licꝫ aīa dixerim ꝛ bene: scdam intelligentiā nō esse: inferre apud Aristotelē primā non esse: illud erat pp̄ter rem denominatā prius ꝛ posterius: nō pp̄ter rationē prioritatis ꝛ posterioritatis: iō scdaꝫ. nō esse: inquirēdū est quid posterius: nō infert primā nō esse: inquantuꝫ quid prius: ꝛ sic ratio prioris ꝛ posterioris etiā in inseparabilibus saluari poterit: si ad hūc sensuꝫ sumanṫ: in quo nō sumpsimus in primo opē q̄libetto zᵒ: cū diximᵘˢ in itelligētȷs nō eē portatis nāe ordinē quē diffinuerat Ari. 8ᵒ phy. ɔm̄. 56. ¶ Ad zᵐ: q꞉ certū est tps p qd̄ durat opio vna apud nos: ꝛ cer

tñ est tps p qd nõ durat. iõ si ifinities reuertit vna opio ifim est tps durationis mũdi: ꝛ sic ex illa aũcitate melius seqꝛ mũdi eternitas q̃ꝫ nouitas: itelligit aũt Ari. corrũpi hic vel ibi: nõ aũt simplr. ¶ Ad 3m aliter soluamꝰ q̃ꝫ prius duplex est poa. s. poua ꝛ puatiua: tũc poa corpis finiti poua finita est: sꝫ poa priuatiua nõ: terra eni hꝫ poez puatiuam ad sp gescẽdũ: pp absentiã cãe mouere potẽti eã: ꝛ eẽ mediũ motꝰ circulari est cã ꝯseruãs quietẽ terre. 2° celi. ꝯto loz. ꝛ tñ ipsa est corpꝰ finitũ. ¶ Ad ppom celi. poa ad nõ corrũpi puatiua ẽ. s. pp defectũ cãrũ corpis. s. mãe ꝛ ꝯrij. ¶ Cõtra. maiori tpe durare põt totũ q̃ꝫ ps. g̃ nõ ifinito tpe durare põt ps celi. pꝫ ꝯña: q2 vnũ ifinitũ nõ est minꝰ alio: sed ps p replicationẽ ꝯsumit totũ. g̃ ppor° totius ad ptẽ finita est. g̃ tpis durationis totiꝰ ad tps durationis ptis est pportio finita. g̃ duratio totiꝰ ẽ finita. ¶ Rñdeo eadẽ distinctione: poa totius positiua maior est poa ptis: sꝫ puatiua nõ opꝫ: ꝛ pp h puatio numerãda est iter ea q̃ nõ sunt corpus: neqꝫ vtus in corpe: vt enumerat Auer. 3° de aĩa. ꝯto 5°: q2 nõ est minor poa ptis: q̃ꝫ poa totiꝰ: ꝛ pp h dixit Alexã. phypateticꝰ q̄ poa itellꝰ eẽt abstracta: q̃uis suba eiꝰ eẽt corruptibil: qm illa poa erat pparatio. ¶ Ad 4m celũ hꝫ agẽs ꝯseruãs: nõ aũt pducẽs. ¶ 2° pn' si celũ fuisset ab eterno: ifim tps eẽt pteritũ: ꝯña est falsũ: q2 de rõne pteriti est totũ eẽ acceptũ ꝛ cõpletũ: ꝛ nihil illiꝰ ẽ in poa ad acciptẽdũ in futuro: sꝫ de rõne ifiniti est q̄ sit icõpletũ: nec totũ acceptũ ꝛ in actu positũ: sꝫ sp aliqd eiuꝫ sit in poa: ꝛ restat acciptẽdũ. ¶ 2° se' infinitis fieri posse additionẽ: q2 pterito ꝯtinue addit: ꝛ illõ p se est infinitũ. ¶ 3° se' aliqd eẽ maiꝰ ifinito seu aliq̃ eẽ pla ifinitis: vel ps nõ eẽt minor toto. pꝫ ꝯña de ptõ vsqꝫ ad ortũ solis hodiernũ: ꝛ dierꝝ ptõꝝ maior est numerꝰ cõputato pñti: ꝛ si nõ est maior: nõ est totũ maiꝰ pte. ¶ 4° se' vnũ ifim eẽ multiplex ad aliud: q2 quẽadm senarius est duplex ad ternariũ: ita ifiniti senarij ad infinitos ternarios. Si igit ab eterno fuerit celũ: ifiniti ternarij pcesserũt: ꝛ ifiniti senarij: ꝯña est icõueniẽs: q2 vnũ ifim nõ ẽ maius alio. g̃ neqꝫ multiplex. ¶ Ad pm ne' ꝯña eẽ ipole: q2 ifinitas in poa ꝛ in ptõ repiri pt ad imaginez diuisionis eiꝰ i ptes pporles ꝛc̃. ¶ Ad 2m ꝯce' ꝯña: addẽdo ex ea pte q̃ fim ẽ: nõ aũt addẽdo ex ea pte q̃ est ifim. solõ ẽ Auer. 3° celi. ꝯto. 52. ¶ Ad 3m ꝯce' cõiter in ifito ptẽ nõ eẽ maiorẽ toto: alij in ifinitis nõ est tom pps: neqꝫ ps. ¶ Ad 4m ne' ꝯña. Ad pbatõez ne' siĩtudo: q2 iter finitos nũeros ppor° sumit: nõ ãt inter ifinitos. ¶ Cõtra. datis plibꝰ motibꝰ: q̃rũ qlꝫ est regularis ꝛ vnius: q̃lis est ppor° velocitati vniꝰ ad velotez alterius in pte tpis eadẽ: tũc talis est ppor° velotis eorũdeꝫ in toto tpe in quo fiũt ambo: ꝛ est verũ nõ solũ de velote motuũ: sꝫ ẽt de nuõ circulanũz: si motꝰ sit cirlis: sꝫ ita ẽ q̄ in ãnis. 30. circuitiões sol ad circuitiões Saturni ab occite i oriẽtẽ 30les. hñt pporez: h eni est reuolutionez solis fieri in 3a decime tpis reuoluis Saturni. g̃ ppor° reuolutionuꝫ factaꝝ in tpe ifinito eadẽ est illi q̃ dicta est. ¶ Rx° si totuꝫ tps in quo fiũt circuitiões eẽt finitũ: saluaret in illis pportio: ꝛ vã esset illa maior assũpta. vbi aũt tps sit ifim: nõ est vã. rñsio est Auer. in destruc destruez. disputatione pa. du° 4°: q2 iter ifim tps: ꝛ ifim tps nõ cadit ppor°: quia vtrũqꝫ ẽ in poa: si vo vnũ illoꝝ eẽt in actu: iter illa daret ppor°. ¶ Cõtra. dat reuolutio pñs: g̃ dat pa reuolu°: vl sic: nõ dat pa: g̃ neqꝫ pñs. argm est sĩle argto Ari. 6° physi. ¶ Rñsio Auer. ibi negãdo ꝯam: q̃ licꝫ in eẽn' ordinatis teneret: nõ tñ in accñtalr ordinatis tꝫ. qualr reuolutiões ordinant. ¶ Aliã dat Auer. ibi maior est vã de rebus in actu: nõ aũt de rebꝰ q̃ sunt in poa: q̃les sũt ille reuolutiones: est aũt itelligẽdũ iuxta datũ sensuꝫ in pmo huius q̄ sol tardiꝰ circuit q̃ꝫ Saturnus: sic q̄ defectꝰ a cõpleta circulitione solis ẽ in. 30lo. maior i dato tpe q̃ꝫ sit defectꝰ Saturni i eodẽ. ¶ 3° pn' qñ sũt aliq̃ ordinata: tc̃ nõ dato p̄: nõ dat vltim. ꝛ dato vltimo: dat pm. sꝫ motꝰ cirles sũt ordĩnati. g̃ nõ data pa circulatione: nõ dat hodierna circulatio. silr nõ dato p̄ hoie: nõ dat soꝛ. nũc p genitꝰ. aut vltimo dato: dat pmꝰ. ꝛ sic icipit mũdus. ¶ 2° ois nũerus ẽ par vl ipar. sꝫ nũerꝰ circulationũ ẽ nũerꝰ. g̃ est par vl impar: sꝫ oẽ par vl ipar est finitũ: maior ẽ Ari. 3° phy. tex. ꝯti. 41. ad pbãdũ nõ dari ifim. idẽ est argm de nuõ hoium: q fuerũt dierũ: aut ãnoꝝ. ¶ 3° aũcitate Ari. p topi. cap. 8°. pblema de mũdo ẽ neutꝝ. g̃ nõ potẽt loꝛ eẽ sũt rõnes ad vnã ptẽ q̃ꝫ aliã. g̃ neutra pars est demrabilis. ꝛ sic rõnes Ari. ad pbãdũ eternitatẽ mũdi ex pncipijs nãlibꝰ suppositis nõ pcedũt. ¶ 4° iducit Albertꝰ magnꝰ. 8. phy. Ari. in lib. de nã deoꝝ. ꝯcedẽtẽ mũdũ eẽ creatũ. ꝛ vr idẽ velle Ari. 10a. pblematũ. pblemate. 13. ¶ 5° data eternitate mũdi ifinitꝰ eẽt nũerꝰ aiaꝝ: q2 ifiniti fuissent hoies ꝛ eorũ itellꝰ qlibꝫ remãsisset: ꝯña est ꝯ Ari. 3° phy. tex. com. 41. ¶ Ad pm maior est vã. si pm sit cã scd̃i: ꝛ necĩa in eẽ illius. sꝫ nõ est sic de circulationibꝰ: q2 eaꝝ ordo est p accidẽs: sꝫ pcessuꝫ in ifim in p accñs ordinatis nõ abhorrẽt phĩ. imo nec in causis p accñs: vt in successiua hoiuꝫ generatione: quoꝝ priores sũt cã posterior nec ẽo regsiti in fieri. Rñsio est Auer. i destruc destruez. disputatiõe 4°. du° 6° ꝛ. 8° phy. com. 13. ꝛ. 47. ¶ Ad 2m rñsio Auer. in destrc destruez est maiorẽ eẽ verã de nuõ hñte pnm ꝛ finẽ in aĩa vel ex aĩaꝫ. nõ aũt de alijs: sꝫ circulationũ numerꝰ est de nõ hñtibꝰ pnm ꝛc̃. ¶ Cõtra. soluit de mõ Arist. loco allegato. ¶ Itẽ Auer. ibi: ꝛ forte illa ppõ ẽ de gñe ppositionũ nuõꝝ p se. ¶ Rx° pñtiũ ifinitatẽ reprobat: nõ aũt pteritoꝝ aut futuroꝝ idiuiduoꝝ ifinitatẽ. sufficit igit Ari. q̄ ois numerus rerũ in actu exñtiũ est finitꝰ: ꝛ tũc ppõ est p se nota. ¶ Ad 3m exẽplariter loqt phs: nõ reqritur ãt exẽploꝝ verificatio: sꝫ ppositi manifestatio. 2° de aĩa. Auer. ꝯto. 67. ꝛ Ari. p poꝝ. ca. 40. ¶ Ad 4m posset eẽ q̄ Ari. p creatũ itelligat cãtũ. ¶ Ad 5m ne' ꝯña apd̃ Auer. q2 vnꝰ ẽ itellꝰ poĩs ꝛc̃. ois eni mltitudo nuãlis est a mã. Auer. in destrune destruez. g̃ ipole est esse pl'es formas nuõ distinctas sine mã. nõ eni pt mã nũerare: que nõ cãt. ꝛ si Auer. in destc destez dãs exẽm de lumie: qd est vnũ nuõ in se: ꝛ multiplicat nuõ p mltiplicationẽ suboꝝ. dixit q̄ ita forã est vna nuõ in se: sꝫ multiplicata est mãꝫ multiplicatione. itelligo ipꝫ de forã mãli: q̃ quemm ad suã rõnẽ fꝫ quã forat est abstracta ab itellu agẽte: ꝛ sic i suo itenli eẽ est vna: sꝫ in mã fm suũ eẽ nãle multiplicat: ꝛ sic in Petro de aĩa illiꝰ cogitiue. nõ aũt de inteue: q2 igit itellꝰ iforat mãꝫ: vt in p ope. q̃libeto 3°. dixi ad plenũ: opꝫ alterũ q̃tuor dicere: aut ifiniti itellꝰ exñt: non eni hñt ordinẽ iter se: qd tñ est ipole apud Ari. q2 si ex illis fieret vnũ: illud eẽt ifinitũ in gñe intellꝰ põlis: ꝛ negatũ ab Auer. in destruc destruez. disputatiõe 4°. du° 4°: aut itellꝰ eẽt corruptibilis ad corruptionẽ hois desinẽs eẽ: cuiꝰ oppositũ pbatũ est in ope p. q̃libeto 3°. aut itellꝰ est vnꝰ: ꝛ h tꝫ Auer. ad mẽtẽ Ari. olo eni mõ ẽ de itellu speuo ꝛ poli: q2 interum sperum sũt vnũ fꝫ recipiẽs: ꝛ sũt mlta fm itẽtionẽ receptã. vt dixit Auer. 3° de aĩa. ꝯto 5°. itellꝰ ãt polis ẽ vnꝰ fꝫ formã receptã: ꝛ mlta fm subtã recipientia: aut aliqñ forꝰ est sine mã: qd ẽ ipole apud nãꝫ: nõ eni sunt hoies sub vno nuõ pcise ꝯtinue: vt pꝫ tpe belli mortiferi: aut pestis. iõ dato certo nuõ aiaꝝ: aliqñ ẽ aliq̃ eaꝝ ñ iformãs: licꝫ ifinities iforauerit aut iforabit. ¶ Tenẽdũ ẽ ãt deũ creasse mũdũ ꝛ ñ ab eterno: ꝛ ab eterno lꝫ potuisse creare: q2 cũ libere ꝛ cõtingenter creauerit: potuit prius creasse: ꝛ post: ꝛ potuit nõ creare: ꝛ nõ seqt in deo nouitas: q2 antiq̃ volũtate potuit deꝰ nouũ creare: ꝛ põt: ꝛ cũ vult creat. ¶ An

aũt potuit creasse:aut põt eẽ q creauerit ab eterno:cõce
do q sic:τ nõ oз dare pᵐ hoiez creatuз:qꝛ licз ab eterno
deus creasset hoiez singularẽ:nullũ tñ hoiem ab eterno
creasset. ¶ An aũt hõ dicaꝛ ꝓpe creat⁹ vr̃ q nõ:qꝛ licз
ei⁹ itell͡s creeꝛ:ei⁹ tñ mã nõ creaꝛ:sed si pꝛia est:creabaꝛ
pas:si scda:gñabaꝛ. Si tñ ponereꝛ q de⁹ ab eterno creas-
set a.equũ.dico tũc q nullus eẽt pm⁹ equ⁹ genit⁹ ab eo:
licз p gñasset aliquẽ vl̃ aliquã:τ tũc teneꝛ aliq multitudi
nẽ equoꝝ pteritã fuisse finitã:qꝛ cõcedũt q ifiᵐ tpe trã-
siuisset:añq̃ a.equ⁹ gñasset:τ q i ifiᵐ tps trãsiuisset añq̃
a.equ⁹ de pñti sibi feno comedisset:sз hec nõ oз ɔcedere:
eꝑneũ eni est ifinito tpe durare rẽ corruptibilẽ:τ pseruз
sl̃ cor^ie:τ pseruз sine cibo:iõ poti⁹ cõcedendũ est q eꝑite
mũdo:sic nũc eꝑistit:τ q ab eterno ipm de⁹ creasset:q i-
finitũ eq fuissent:sic ifinitos dies fuisse cõcedit phs:τ q
ab eterno corruptus fuisset.a.equ⁹:τ q aliquando fuisз.
a.equ⁹:quia in oĩ tẽpore nõ infinito a parte ante fuisset
a.equ⁹:licз in nullo tẽpore non infinito a parte ante fuis-
set ita q.a.equus est. Sed de his hec satis.

DUbium tertiũ vtrũ celũ sit finite ma
gnitudinis in actu. ¶ R̃n⁹
premissa distictione de infinito:põt infinitũ
dupl͡r capi:vno⁹ priuatiue:τ sic iportat idẽ q
nõ hñs finẽ:aptũ tñ hr̃e: vt data linea a qua
imaginemur terminãtia pũcta eẽ abscisa. 2ᵒ negatiue
τ sic iportat idẽ q nõ hñs finẽ:τ hoc sз mẽbrũ bipartiꝛ:
qꝛ põt eẽ q res nõ hñs finẽ sit nõ quãta: vt pũctũ:τ põt
esse q res nõ hñs finẽ ifinitã hẽat quãtitatẽ. Hoc scdm
mẽbrũ bipꝛtiꝛ sm q q̃titas cui aduenit ifinitas est quã-
titas methaforica: vt q̃titas pfectiõis:τ sз q q̃titas:cui
aduenit ifinitas est q̃titas ꝓpꝛia:diuidiꝛ aũt quãtitas p
pa p ɔtinuũ τ discretũ:q̃titas aũt discreta ifinita est du-
plex.s.in actu: vt cũ eẽnt infinita entia sil̃:aut in po^a:τ est
2^a:p diuisionẽ:qꝛ sicut in infinitum diuisibilis est quãti-
tas ɔtinua:ita ifinite magn⁹ eẽ pt numer⁹. Scdo vo mõ
p ptiũ successionẽ: vt numer⁹ hoiuз:si in ifinitũ duraret
mũdus:q̃titas aũt ɔtinua ifinita diuidiꝛ p actũ τ po^as.
ifiᵐ cõtinuũ in actu est illud qd ifinite eẽt extẽsuз.ifiᵐ ãt
ɔtinuũ in po^a est dupl͡r:vno⁹ p iꝑtitiã ptiũ: vt in ifinitas
ptes ꝓportionales diuidi põt a.ɔtinuũ alio⁹ p successio-
nẽ eaꝝ: vt si in ifinitũ moueret celũ:motus τ tps. ¶ Ex
hac distictione videre poteris quõ oẽ q̃ᵐ ifiᵐ apud Ari.
est in po^a:nõ aũt in actu. ¶ Ad dubiũ igiꝛ rñdẽdo pars
ei⁹ affirmatiua est va.τ Ari.parũ mutato ɔtẽteris:pbaꝛ
celũ est magnũ:τ nõ ifinitũ:in actu itelligo.ꝗ τc̃. pbatur
minor:qꝛ dato illi⁹ opposito:celũ moueri nõ posset pbaꝛ
ɔña:qꝛ ꝓtractis in ifiᵐ duab⁹ rectis lineis a cẽtro terre:
ille ifinite magnã distantiã clauderẽt. Si igiꝛ celũ moue
reꝛ:eo eꝑite ifinite magnitudinis:ifinitũ spaciũ celũ p-
trãsiret.rõ est Ari.p celi.tex.com.35. ¶ Tũ qꝛ infinituз
spaciũ ptrãsiret in tpe finito:pз ɔña:qꝛ in.24.horis cir-
cuitionẽ cõplet.rõ est Ari.p celi.tex.com.36. ¶ Tũ ter-
tio eꝑeat.a.linea a cẽtro terre in ifiᵐ:τ sit.b.linea palella
ipsi.a.τ seqꝛ p motũ.a.linee q.a.ime^te post h tãget.b.qꝛ
nõ ime^te post h erit.a.palella sз ieq̃l͡r distãs.a.b.τ gbus-
het lineis ieq̃l͡r distãtib⁹ in ifiᵐ ꝓtractĩ sm extrema ma
gis appropinquãtia:eas oз cõcurrere:si recte sint.ꝗ τc̃.τ
seqꝛ q ime^te post h ɔcurret.a.cũ linea in duplo distãtio-
re ab.a.q̃ distet.b.ab.a.τ sic ita cito ptrãsireꝛ magnũ spa
ciũ sicut pauũ:q̃ icõueniẽtia sunt. ¶ Tuз 4ᵒ gescat.b.li-
nea:τ moueaꝛ.a.tũc ifinite magna est.b.linea ꝗ infiᵐ erit
tps in quo ptrãsieꝛ.b.ab.a.pз ɔña:qꝛ ifinito spatio tps i-
finitũ ꝓpoꝛ^r.ꝗ ifinito tpe stabit.a.ad faciẽdũ circulatiõeз
vnã.ɔña est ɔ̃ sensuз.rõ est Ari.p celi.tex.cõ.40. ¶ Tuз
5ᵒ se⁹ dabilẽ eẽ acutissimuз angulũ rectilineũ:pbaꝛ ɔña
data basi certa lineis aliquãtulũ lõgis extractĩ ab extre
mitatib⁹ basis in conuз pyramidal͡r cõcurrẽtib⁹:acutuз
cãnt angulũ.τ in 2ᵒ maiori distãtia in certa ꝓpoꝛ^e:h^cᵐ.
τ sic in ifinitũ.ꝗ in if nite distãs punctũ ɔcurrẽtib⁹ ipsis:
ifinite acutũ angulũ cãnt.ɔña falsuз:qꝛ i 2ᵒ minori basi
data minor angulus caꝛ. ¶ Tũ ẽt se⁹ p ifinite magnum
spatiũ trahi lineas finite ieq̃l͡r distãtes:añq̃ ɔcurrãt:qd
est falsuз. ¶ Scdo oẽ figuratũ est finitũ:celũ est figura-
tũ:qꝛ cir^re.ꝗ τc̃.rõ est Ari.p celi.tex.com.39. p maiore tã-
git Auer.ibi.sic ipole est: vt imagineꝛ pes ifinit⁹:qꝛ nõ ẽ
pes nisi p ei⁹ figurã:τ si imaginareꝛ eẽ ifinit⁹ in aliq̃ pte
tũc nõ eẽt figurat⁹. ¶ Tertio tps vni⁹ circulationis fini
tũ est:qꝛ q̃si.24.horaꝝ:ꝗ spatiũ descriptũ est finitũ.patз
ɔña:qꝛ ꝓ poꝛ^r se hñt mag^ne.τ tps rõ est Ari.p celi.tex.ɔ^n.
42. ¶ Ex hac ɔ̃ne se⁹ mũdũ eẽ finitũ:pз ɔña:qꝛ celũ est
finitũ:τ eꝛ celũ nõ est corpus:qꝛ nõ simplex:qꝛ tñ gneq
sunt corpa simplicia. ¶ 2ᵒ vl̃ eẽt id corp⁹ eꝛ celum nãl͡r:
aut violẽte:nõ nãl͡r:qꝛ tñ vn⁹ est nãlis locus:τ ille nõ eꝛ
mũdũ est:neq violẽte:qꝛ nulli corpi nãlis est ille locus.
ꝗ nulli est violẽt⁹. ¶ Tũ qꝛ ibi nõ nãl͡r locari põt mixtũ
aut simplex. ¶ Corᵐ nõ põt eꝛ celũ esse locus nãlis: qa
nulli corpi pt eẽ nãlis. ¶ Corᵐ 2ᵐ nõ põt eꝛ celuз eẽ va-
cuũ:qꝛ ibi corp⁹ eẽ nõ põt. ¶ Corᵐ 3ᵐ nõ põt eꝛ celũ esse
mot⁹:qꝛ ibi nõ corp⁹:neq loc⁹ eẽ põt. ¶ An aũt si in cir-
cũferẽtia celi eẽt hõ posset manũ extẽdere. ¶ R̃n⁹ casus
est ipolis:τ eꝑ ipoli:se⁹ qdlibз. ¶ 2ᵒ supposito casu.dr̃ q
nõ:qꝛ de rõne spherici est nõ sphericũ ɔtinere:τ sic man⁹
eꝛ celũ nõ ɔfuareꝛ. Sз supposito q ɔfueꝛ:nõ vr̃ q ma
gis ꝓhibitiuũ ipsi⁹ mot⁹ sit ipз nihil q̃ vacuũ:si ãt mix-
tũ in vacuo eẽt:mo^ti possз:τ sic ɔce⁹ duᵐ. ¶ Corᵐ 4ᵐ nõ
põt eꝛ celũ eẽ tps:qꝛ mot⁹ eꝛ celũ eẽ negꝛ.patent hec ex
Ari.p celi.tex.com.99.τ.100. ¶ Ex q̇ se⁹ q eꝛ celũ nõ põt
fieri corp⁹: vt ifert Ari.p celi.tex.cõ.98. ¶ Scdo oẽ cor-
pus est planitie terminatũ: vt pз ex diff^e corpis: ꝗ nõ est
celũ aut mũdus ifinit⁹.rõ est Ari.3ᵒ phy.tex.ɔ^n.40.pb^r
ɔ^a ex diff^e corpis.s.pfũditas terminata supficie:ex diff^e
sup^ei.ẽt hr̃ illã eẽ finitã:qꝛ supᵉˢ est la^de terminata linea.
ex diffõne ẽt linee hr̃ eã eẽ finitaз:qꝛ est lon^go terminata
pũcto Ari.ẽt 5ᵒ meta.c.de q̃to.Mlti^do ꝗ q̃ᵐ aliqd si fue
rit nũerabilis:τ ifra hoꝝ ãt plitas finita nũer⁹.Et.10.me
taphy.tex.com.21.nũer⁹ est mltitudo mẽsurabilis vno.
Qd si theolog⁹ ɔcedat deũ posse facere corp⁹ ifiᵐ:oз ips
dr̃e has diffõnes nõ eẽ diffõnes q̃ᵐ abso^te:sз q̃ᵐ finitarũ
quemᵐ oз ipm ɔcedere q eq̃le vl̃ ieq̃le nõ est passio q̃ti
tatis:sз est pa⁹ ꝓpꝛia q̃titatis finite. ¶ Nõ.q spherica
vna supficie terminanꝛ exteri⁹:sũt icõuexo.Celi ãt ɔca
ui sunt:τ tria elñta:iõ supficiẽ hñt iteri⁹ τ icõcauo termi-
nantẽ:linee ẽt recte nõ sibi directe obuiãtes multe sunt.
Sed cũ directe sibi obuiãt:sunt ptes vni⁹ saltẽ mathe^ce
gnto phy.com.22.τ.30. Contigua sunt mathematice cõ-
tinua:iõ intelligamus maiorẽ:oẽ corp⁹ est sup^e:aut sup-
ficieb⁹ terminatuз.dixit eni Auer.corpus hз sex fines τ
q̃tuoꝛ supficies 4ᵒ phy. com.91. vt patз in corpe trian-
gulari. ¶ Solet rõ hec molestari:qꝛ licз qdlibз corpus
sit finitũ:τ finita sunt corpa spẽ diuersa:tñ aggregatuз ex
corporibus oibus est infinitũ:qꝛ nõ repugnat esse ifinita
corpa nuõ diuersa. Sed hec euasio n⁹ est:qꝛ infinitus nu
merus indiuiduoꝝ nõ est posse:nisi successiue:τ dato q
eẽt posis sil̃:qꝛ in corpib⁹ iter cõtinẽs τ cõtentũ est ordo
iõ si aggregatũ oĩuз corpoꝝ esset infinitũ:etiã ifinitũ eẽt
vnũ corpus:puta q oĩa alia contineret. ¶ Tertio rõne
Arist.3ᵒ phy.tex.com.42. Nõ est corp⁹ ifinitũ simplex:
neq cõpositũ:ꝗ nõ est corpus infinitũ:pз ɔña ex sufficiẽ-
ti diuisione:quã supponit Ari.p celi.tex.com.34. pbaꝛ
scda pars añtis:ifinitũ ɔpositũ aut est ifinitũ ex vno ele

bene applicaꝛ inferiorib⁹ celis sicut superiorib⁹. ❡ Cōtra. hꝛ intentū: qꝛ illud celuꝫ: cui melius applicaꝛ est pm. ❡ Scdo: qꝛ abstracta simplr abstrahunt a situ: ⁊ a quo depēdet bona vel mala mouentis ad mobile applicatio: qꝛ igiꝛ plitas pmoꝝ motuū ⁊ pmoꝝ mobiliū plitatē infert pmoꝝ mouētiū: ideo dato vno pmo motore tm̄: dandus est vnus pm⁹ motus: ⁊ tm̄ vnū primū mobile: ⁊ tm̄ vnū pmū celū: ⁊ sic tm̄ vnus mūdus. ❡ Scda ꝯñtia. si pm⁹ finis est vnus: pmū celū est vnū: ⁊ mundus est vn⁹. assumptū deduci pōt ex vltima ppōne. 12. meta. entia no lūt male disponi: ⁊ plitas pncipatuū mala. ḡ vnus princeps: resolo eni stare hꝫ ad vnū pmū finē: nō āt ad duos primos tales: qꝛ tūc finireꝛ aliqd p aliqd quo dēpto adhuc sufficienter finireꝛ. ❡ Contra. apud Auer. vnus est itells polis: ⁊ est finis hois: ⁊ tm̄ sunt hoies: nō valēte igiꝛ hac simili ꝯñā: vnus est finis hois. ḡ vnus est hō: ita etiā nō valebit. vnus est finis celi. ḡ tantū vnū primū celū ē. ❡ Rñ° intell° est omnimode idē intellecto in deo. ideo ex vnitate intellecti cōuinciꝛ vnitas intellectōis: ⁊ ex vnitate itellectōis cōuinciꝛ vnitas itelligētis: sed intelligēs est aial celeste: ideo cōuinciꝛ vnitas aialis celestis: ⁊ ꝯñr mūdi: sed in hoie nō est idē itellectio cū itelligente. iō ex vnitate itells nō cōuinciꝛ vnitas itellectiōis: ⁊ sic ex vnitate itells nō cōuinciꝛ vnitas itelligētis: qd est hō: ⁊ sic remanet possibilitas plurificatiōis hoiuꝫ: nō tm̄ polītas plurificationis aialiū celestiū: ⁊ ꝯñr: neqꝫ mūdoꝝ. vnde p celi. com̄. 90. pluribus imaginationibus imaginari pōt hō circa obm idē. s. cōplexe vel icōplexe: si icōplexe: cōiter vel specialr. Si cōplexe affirmatiue vel negatiue ⁊c̄. nō tm̄ itelligas φ pluribus itellectionib⁹ solū nuō distinctis: vt pꝫ ex p ope. quolibetto 3°. ❡ Tertia ꝯñā. si ōsideratū est vnū: tūc vnū est pmū celū: ⁊ ꝯñter tm̄ vnus est mūdus. ❡ Cōtra. cibū vnū multi famescentes appetūt. ḡ nō si vnū est desideratū: tm̄ vnū est desiderās. ❡ Rñsio. ꝯa de celo facta valꝫ: q̄uis de cibo facta nō valeat: qꝛ vbi desideriū est omnimode idē desiderato: ⁊ desideranti: tunc ex vnitate desiderati cōuinciꝛ vnitas desiderijꝫ ex vnitate desiderij cōuinciꝛ vnitas desiderantis: vt dictū est de itelligēte: sed in istis iferiorib⁹ nō est idē desideriū desiderato ⁊ desideranti oīmode pfecte ⁊c̄. ❡ Quarta ꝯ°. si tm̄ est vna pma forma: tm̄ est vnū pmū celū: ⁊ cōsequēter tm̄ vnus est mūdus. ❡ Cōtra. apud Auerroim itells hois est vn⁹. ḡ nō si vna est pma forma hois: vnus est hō nuō: sic φ nō plures. ❡ Rx° dīa est iter vnā illarū ꝯñarū ⁊ aliā: qꝛ nullus est hō q sit formatū. pmū itellectus polis. iō 3° de aia. com̄. 5°. declarauit Auer. φ hō nō erat itells polis vt mā: neqꝫ instrm̄: sed q̄si mā: ⁊ q̄si instrm̄: cuius oppom est de celo reu itelligētie. Istarū igiꝛ ꝯñaruꝫ arguit Auer. p celi. com̄. 55. ex opposito ꝯñtis ad oppositū añtis: si mūdi essent plures: pna essent plura. p pncipia itelligo primū finē: pmā formā: ⁊ primū mouēs. Eodē mō arguit Aristo. 12. meta. tex. com̄. 49. Si plures essent celi: tūc eorū pnm esset spē vnum: nuō vero multa. ꝯñs est falsuꝫ: qꝛ numeralis multitudo sub spē a mā est a qua pmū pnm abstrahit. Eodeꝫ mō arguit Auer. i destc destio disputatōe pa. dubio 6°. Qꝛ aie separate a corporibus nō sunt multe: qm̄ a mā eēnt separate. ❡ Itē datis duob⁹ mundis: illi essent simul tpe: qꝛ aliter non essent duo: sed queādmodū sunt in eodē tpe: idē tēpus hn̄t cōe: ḡ vnum hn̄t tēpus illis duob⁹ mūdis cōe: ḡ vnus est motus illis cōis. ḡ vnū mobile cōe: ḡ vnus motor cōis: que oīa pliu mundoꝝ posite manifeste repugnāt. Ex his igiꝛ habeꝛ mundū esse tm̄ vnū. Tū qꝛ celuꝫ est sempiternū ⁊ ppetuū: ergo vnū tm̄: rō est Ari. pmo celi. tex. com̄. 92. Tum etiā tantū est vnū centrū: tm̄ est vnū orizon: ⁊ tantuꝫ est vnū mediū. que tm̄ vnū mundū cōstituunt: nō eni dices leuia esse extra celū: qꝛ nō extra celū terra moueri pōt: opꝫ eni locū leuiū esse infra locū huius grauissimi: vl eē locū grauiū supra locū leuissimoꝝ huius mundi. ḡ ⁊c̄. rō est Ari. p celi. tex. com̄. 91. Tū etiā id qd ꝯstat ex tota sua mā est tm̄ vnū: sed mundus cōstat ex tota sua mā. rō est Ari. p celi. tex. com̄. 95. Tū celū ex omni corpe nāli ⁊ sensibili est cōpositū. ḡ ex oi mā. pꝫ añs: qꝛ extra celū nō est corpus: neqꝫ simplex: neqꝫ mixtū: qꝛ corp⁹ siue simplex: siue mixtū est nāliter intra. rō est Ari. p celi. tex. ꝯm̄. 97. Iterū etiā φ nō sint plures mūdi argiꝛ: qꝛ si sic: tunc vna pars terre recedēs a centro moueret nāliter: qꝛ accederet ad centrū alterius mūdi: ⁊ moueret violēter: qꝛ recederet a centro huius mūdi. rō est Ari. p celi. tex. com̄. 76. ⁊ 77. Tuꝫ etiā si esset alius mūdus: aut ꝯponereꝛ ex corporibus eiusdē rōnis cū corporib⁹ huius mūdi: aut alterius: nō alteri⁹: qꝛ tūc mundus eēt equocū: ⁊ mot⁹ equocus: cui⁹ oppositū ondit diuisio sufficiēs motus simplicis: in circa centrū: ad centrū: vel a centro: neqꝫ etiā pp corporū distantiā hꝛ eoꝝ alteritas rōnis: neqꝫ essent eiusdē nāe cū istis corporib⁹: qꝛ tūc terra nāliter ascenderet: qꝛ ipsa naturalr moueret ad cētrū alteri⁹ mūdi: qꝛ oia corpora nālia eiusdē speciei nāliter moueꝛ ad eundē locū nuō. rō est Ari. p celi. tex. ꝯm̄. 78. Tū etiā naturalr localiter mobilia moueꝛ a quodaꝫ in quoddā: puta fm determinatū locū: ⁊ nō in infinitū: qꝛ tūc eoꝝ esset infinita velocitas: ⁊ cōsequēter infinita leuitas vel grauitas. rō est Aristo. primo celi. tex. com̄. 88.

❡ Cōtra. deus nō determinaꝛ ad vnū mūdū. ḡ plēs pōt cāre. ❡ 2°. nā mūdi est pfectior alys naturis. ḡ in plib⁹ idiuiduis saluari pōt. ❡ 3°. meli⁹ est pfectionē mltiplicari. ḡ melius est esse plures mundos. ❡ Quarto. nā mundi est vlis. ḡ ipsa in pluribus mūdis pōt existere. ❡ Quinto. gn̄abilia varianꝛ. ḡ ⁊ mundus: pꝫ ꝯñā: qꝛ variata parte variaꝛ totū. ❡ Ad pmū. si plures eēnt mūdi silis spēi: ipsi eēnt frustra: si vo essent plures mūdi dissimilis spēi: tūc nullus eoꝝ cōprehenderet totā nām corporis sensibilis: ⁊ sic nullus eoꝝ eēt pfectus: iō ex oibus deus vnuꝫ mūdum perfectū causat. ❡ Ad scdm negaꝛ ꝯñā: qꝛ melius est habere vnū indiuiduū perfectū q̄ multa imperfecta. ❡ Ad tertiū negaꝛ añs: qꝛ vnitas perfectionē dicit: per diuisionē aūt res nō integre pfecta est. ❡ Ad q̄rtū premitto distinctionē Ari. p celi. tex. com̄. 92. s. duplex est eē forme. pꝫ exēplo: qꝛ vnū est esse circuli: aliud est eē huius circuli: ⁊ lꝫ Ari. hanc distinctionē arguēdo dixerit tm̄ tex. com̄. 93. eā cōfirmauit dicēs: alia est rō forme sine mā: alia est rō forme in mā. Idē cōfirmaꝛ ibi com̄. 95°. hāc distictōeꝫ ponit Auer. in destc destructionū disputatiōe tertia. dubio 18°. Quo stāte dixit Auer. ibi com̄. 92°. plurificatio mundi est impolis fm mām: ⁊ est polis fm formā. primi dicti cām dedit Ari. ibi. tex. com̄. 93. totam mām alicuius spēi formeeē comprehensaꝫ sub. a. forma est cā q̄re tm̄ vnū est indiuiduū sub illa forma: ⁊ si illud idiuiduū sit icorruptibile: nō est possibilis multitudo in successione tēporis. hanc eandē sniaꝫ ponit Auer. in lib. de suba orbis cap. p. Mūdus aūt ⁊ celū totā eoꝝ mām cōprehendūt: ⁊ incorruptibilia sunt: possibilitas aūt multiplicatiōis fm formā in celo nō est oīmode: sed dicēdū est illud qd dixit Auer. ibi. com̄. 92°. in omni subiecto est aliquid cuius dispō abstracta apud intellm est alia a sua dispōne extra intellm. s. in esse: ⁊ tūc dōꝫ est φ fm eē forme in re non est possibilis celi multituo: sed fꝫ esse forme apud itellectū possibilis est: distinguendū est tm̄ de eē forme apud itellectū. s. fm φ est esse forme absolute sūpte. ⁊ fm φ est esse forme talis. s. abstracte. ⁊ tunc dicenduꝫ

est q nō repugnat possibilitas plurificationis ipsi forme in suo esse apud itellectū:qꝛ nō cuilibet forme repugnat possibilitas plurificationis:sed ipsi esse forme abstracte a materia repugnat ꝛc̃.ꝛ in hoc finitur tertius liber.

Alexandri Achillini Bononiensis de orbibus.

Liber Quartus.

CIrca celi accidentia:figurā:lumen; motū:ꝯsideremus. Quero igit̃ p̄ an celū sit sphērice figure. Rn̄° p q̄dā dcā p̄mū. Maximū celū nō est angularis figure ꝓbat̃ qꝛ celū mouet̃ circulariter vt stellarū ortus atq; occasus pandit:qm̄ stellas vtrobiq; subequali quantitate relinquit. Si igit̃ maximū celū s̄m illius superficiē exterius ipsuz terminantē esset diagonū:vel trigonū:vel s̄m aliā angularē figurā:tunc daret̃ vacuū:qꝛ spatio occupato p angulū nihil succederet:in quo iterū angulus redire posset. ratio est Ari.2° celi.tex.com̄.27.Supponit rō celū non esse rarefactibile:neq; ꝯdensabile.alr̄ ip̄a nō eēt efficax. vt supra dicebat̃. Scd̄o supponit maximū celū moueri.Scd̄o si esset celū maximū angularis figure maxime quadratū:vel triāgulare:tūc ptes celi a cētro iequaliter distarēt qꝛ a pūcto medio q̄drati aut triāgularis corpis ad ptē mediā iter angulos breuioꝛ est linea q̄ȝ ad angulū: ꝛ sic si stellatū celū sit vltimū celū:vt supra dictū est:tūc alique stelle celi stellati eēnt cōtinue terre ꝓpinquiores: q̄ȝ alie eiusdē celi:vtputa medie iter āgulos respectu existentiū circa angulos. Scd̄m dictū nō est celū maximū figure lentis:neq; colūnaris:aut alteris figure a sperica imaginabilis ꝓhibere vacuum.data enim spere cere q̄ lateralr̄ cōprimat̃:tūc ponit̃ eius polis in partib⁹ planis:poterit cera circulariter moueri:ꝛ nō dari vacuū. huiꝰ aūt figurā nō esse celo aptā[l'3] ꝓbo:qꝛ celū nō mouet̃ ab oriēte in occidēs equinocialē circulū describēdo: neq; illi eq̄distantē:sed mō ab austro recedit:mō accedit ideo licȝ figura lētis:aut oualis:aut pirāidalis s̄ȝ aliquē modū moto corpi possit vacuū ꝓhibere:nō tñ ip̄a vacuū ꝓhiberet moto mobili mō quo celū mouet̃. Tum qꝛ opȝ figurā celi esse talē q vbicūq; situent̃ poli:nō sit possibile per motū celestē fieri vacuū:qđ tñ in dictis figuris nō cōtingit:vt in lente:situādo polos in ptibus nō planis:B tangit Auer.2° celi com̄.27.similr̄ in ouali situatis polis in extremi[te] diametri breuioris per motū circularē oui vacuū fieret:idē de piramidali figura dōȝ est ꝛc̃. Tertiū dictū celū maximū s̄m sui superficiē exterioꝛē ē sphericū ꝓbat̃ perfectissimo corpi perfectissima figura debetur:sed celū est corpus pfectissimū ꝛ spherica figura est pfectissima:qꝛ illi fieri nō pōt additio.rō est Auer.2° celi.tex.com̄.23.Tū scd̄o simplicissimo corpi figura debet̃ simplicissima.est āt figura spherica figura simplicissima qꝛ vna linea vel sup̄ficie claudit̃. Tū 3° p̄mo corpi:prima figura debetur:quia prius s̄m substantiaȝ debet esse prius s̄m accidentia essentialia.Est autem figura sphe-
Auer. 2° celi.tex.com̄. 22. rica:p̄ma figura patȝ in planis figuris in q̄bus:qualis est ꝓportio circuli ad planas figuras:talis est ꝓportio sphere ad alias corpeas figuras.imo s̄m Auerroim ibi:sic eē in circulo est causa q sic est in figura corpea:rō metha[ca] est:qꝛ figura nuō ꝓportionat̃:sed triāgularis ꝛ posteriores figure numeris ꝓportionant̃:circulus aūt ꝓportionat̃ vnitati.quēadmodū igit̃ vnitas est p̄ncipiū numeri:ita circulus figurarū:si eni esset triangulus prima figurarū:oporteret circulū esse extra genus figure.Tū quarto debenti oia ꝯtinere cōuenit esse capacissimū:sed celū est maximū oium alioꝝ a se cōtentiuū.g̃ figura capacissima celo conuenit:cuiꝰ est circularis:qꝛ in angulis illius nihil perdit̃.Tum quinto velocissime mobili localiter ꝛ perpetue figura motui locali aptissima cōuenit:huiꝰ aūt est spherica:qꝛ in ea nō est p̄ncipiū:neq; finis:nisi eodem mō p totū:cū idē pūctū in circulo sit p̄n[m]:ꝛ finis:ꝛ iō perpetue mobili aptissimus est circulus.rō est Aristo.2° celi tex.com̄.28.Tū 6° ex nā aie simplr̄ abstracte:que nō est apta dare celo aliā figurā.Scire debes q circulus ē duplex realis:ꝛ itentionalis:itentionales circuli sunt intelligentie:qꝛ cū egredit̃ aliq̄d a certo dato per mediū q̄ddā super id vnde discessit:nō se super eadē linea reflectendo ad circulū accedit:intelligentie aūt suo itelligere:tanquā medio quoddā:a seipsis vt intelligentibus:sup seipsas vt intellectas:reuertunt̃ nō reflectendo ꝛc̃.ideo ipse circulū faciunt intentionalē.Sciendū etiā q circulū realem g est figura:in cuius medio est punctū:a quo in circūferentiā oēs linee in rectū ducte sunt equales:cāt circulus intentionalis:iō nō pñt corpora celestia:q̄ sunt p̄ma corpa ꝛ imediate cāta a circulis:nō eē circularia. Cōfirmatur scd̄o ex nā aie:qꝛ aīa est p se cā sphericitatis:sunt aūt celi aiati:iō opȝ eos eē sphericos:hec aūt inferiora aiata: vt melius pñt ad sphericitatē accedūt.molle eni mãe in o[m] aie iclināti a sphericitate aliquātulū recedūt. Cōfirmat̃ tertio ex nā lucis lux duplex:realis ꝛ itētionalis: lux itētionalis est itelligētia:lux realis est qualitas:ꝛ ois lux ē nāliter spherice multiplicabilis:iō itelligētie sphērice sunt:lucē aūt realē itentionalis cāt:ꝛ illius est origo ꝛ p̄ncipiū.ideo in p̄mo corpe:qđ celuȝ est:lux est:luce igitur nāliter spherice multiplicabili existe:opȝ corpus celi qđ luci subijcit̃ esse sphericuȝ. Cōfirmat̃ 4° cuȝ motus sit duplex itentionalis ꝛ realis:itelligere est mot⁹ intētionalis ꝛ circularis.vt dixi etiaȝ cāt nālr̄ motuȝ realē iō opȝ p̄mū mobile circulariter moueri:iō opȝ ipsum esse sphericū:aliter ille motus nō nāliter illi corpi cōueniret. Tum septimo ex nā motus simplicis:qꝛ certo dato pūcto:tñ triplr̄ circa hoc pūctū pōt se hr̄e aliq̄d:qđ simplr̄ mouet̃ localr̄:aut accedēdo:aut recedēdo:aut circuēdo: g̃ tñ tria sunt corpa simplicia:quibus isti motus simplices nālr̄ appropriant̃ grauia q̄ descēdūt:leuia quoꝝ est ascēdere:celi quoꝝ est circa centrū moueri Cū igit̃ grauia ꝛ leuia rectarū sint dimensionū:tūc curuarū erūt celestia:qđ nō est possibile:nisi sint sphērica:qm̄ alie curue linee superficiē nō claudūt vndiq;:nisi multe sint:sȝ figure simplicitatē auffert linearū pluritas ꝛc̃. Tuȝ octauo corpoꝝ eq̄lis magnitudinis variatoꝝ solū s̄m figuram: velocissimū dȝ hr̄e minimā figurā.si eni equalē figuraȝ haberet velocitatem alteri equalem haberet:ꝛ si maiorem figuram haberet:illud esset tardius si ergo debet esse velocissimū:opȝ hr̄e minimā figurā : sed minima figuraꝝ est spherica.rō est Ari.2° celi.tex.com̄.29. Cōfirmatio Auer.ibi.celum nō pōt esse minoris quātitatis q̄ȝ sit:g̃ ipsuȝ est sphericuȝ:pȝ ꝯña:qꝛ oi alia figura data eiusdē rei:pter sphericā:imaginabilis est figura minor. Tum nono elnta sunt spherica:g̃ a fortiori celuȝ:qꝛ eēntialis est celo figura:ꝛ nō elnto:pȝ aūs:qꝛ elnta:siue grauia:siue leuia:suo motu melius locant̃ vt pñt : qđ motu fit deducente corp⁹ ad circularē figurā:puta in graui p descensum extremas ptes corpis deducentē ad centruȝ aut ad eq̄lē ptium circunferentialiuȝ approximationem ad centruȝ. ꝛ in leui equaliter distanter a cētro vndiq; ptes per ascensum spargēdo : ꝛ experientia satis ondit de terra ꝛ aqua.rō est Ari.2° celi.tex.com̄.30.Tuȝ etiā q̄to magis ascendimus:tanto magis regularitatē sphere iuenimus. Quartuȝ dictuȝ celuȝ minimuȝ s̄m sui superficiē interiorē est sphericuȝ:qꝛ celuȝ est eiusdē nāe in superficie exteriori ꝛ iteriori.Tum qꝛ equaliter a centro sunt

apte ptes celi recedere:rō ē Ari.2° celi.tex.cō°.30. ¶ Alij arguūt celū nō esse quadratū in cōcauo:qꝛ tūc stelle eēnt nobis ꝓpinquiores in meridie ꝙ̄ in occidēte aut oriēte. Sed ꝯña de forma nō valꝫ:qꝛ nō eo:qꝛ circunducto corpori q̄drato infixus sit clauus:quadratā lineā clau° suo motu describit:sed circularē qua nō lequalr:oꝫ ipsuꝫ distare a cētro corpis circūducti magis vel minus ꝙ̄ pus. ¶ Tū etiā si q̄dratā etiā figuraꝫ stella suo motu describeret:staret imaginari angulū q̄drati ꝺscribi in meridie: ꝛ sic nō longius distaret stella in oriente aut occasu ꝙ̄ in meridie:sed eꝫ. Sed pn° nāle sup quo fundaꝛ coꝝ ꝯña est:si celestis corpis mobilis figura nālis est q̄drata:stella illius corpis nō circularē:sed poti° ad q̄dratū:declinādē lineā hꝫ suo motu describere:ꝛ ꝓ cōfirmatione suppo nit appentia:q̄ potius oñdit stellā esse in meridie nobis ꝓpingorē ꝙ̄ sit in ortu aut occasu. ¶ Alij arguūt si celū esset plane figure q̄tū ad cōcauū:tūc stelle:vt sol:vel luna:ex lōgitudine ei° a nobis nō occultarenꝛ nobis in occidēte ꝑ ptē post ptē:sed simul ſm se totas:cui° oppo° pꝫ expientia. Sed coꝝ ꝯña nō valꝫ:ꝑꝑ corpis stelle ꝓfunditatē nō ꝑmittētē ea ſꝫ se tota occultari eque cito:sicut coꝝ icipit aliqua ps occultari. Inducem° igiꝛ rōneꝫ quā tāgit Auer.p̄mo celi.com.26. Ignis in suo motu nāli eq̄liter recedit a centro.g̃ in spherā ignis reduciꝛ:g̃ cōcauū celi sphericū est:pꝫ ꝯña:qꝛ nō oꝫ ignis in suo loco nāli locationē extraneā sustinere:neqꝫ inter ptes ignis ꝛ celuꝫ vacuū cadere pōt. ¶ Quintū dictū.celū maximū ſꝫ superficiē ꝯuexā est sphericū:qꝛ alr celoꝝ cōtentoꝝ superficies cōuexa nō eēt spherica:vel ibi esset vacuū:aut corp° replens. ¶ Ꝑ.illi celi in motib° nō debēt se ipedire:ꝛ tū nō equalr circuūt:ſꝫ in coꝝ ortu ꝛ occasu vario mō se habent:qd tū cōtingeret si in alia figura ꝙ̄ spherica in commissuris se tāgerēt. ¶ Ex hoc pꝫ ꝙ rō Ari.iducta ad ꝓbādū celū esse sphericū:alr nō ꝓhiberet vacuū:ꝯcludit sphericitatē i cōuexo:nō solū in p̄ mobili:ſꝫ in alijs spheris:ꝛ etiā in cōcauo celoꝝ cōtinētiū celū:ꝛ ēt in concauo iferioꝝ:ſm ꝙ dixit Ari.2° celi.tex.com.26.ꝓbaꝛ ꝯña: qꝛ alr seq̄reꝛ alteꝝ icōueniētiū sepe r̄citatoꝝ.s.diuisio corpoꝝ:penetratio dimensionū:corpus replēs:ipedimētuꝫ in motu:aut rarefactio ꝛ cōdensatio ꝛc̄. ¶ Cōtra.figura spherica est ceteris figuri minima:g̃ maximo corpi.cuiꝰ est celū:spherica figura nō cōuenit. Scḋo.figura spherica maxime saluat ab extrīsecis oppositis:seqꝛ igiꝛ nāꝫ dedisse eā corpi maxie idigēti vt tueaꝛ:aut igiꝛ celuꝫ hꝫ ꝯtrū extrinsecū:aut illā figurā non hꝫ. Tertio eccētrici ꝛ epicicli celi sphericitatē impediūt. ¶ Ad p̄mū negaꝛ cōsequētia:qꝛ lꝫ figura spherica sit minima q̄ ad loci occupationē:tū ipsa est maxima quo ad cōtinētiā:celi aūt cōtinere est:ꝛ nō cōtineri. ¶ Ad 2ᵐ p̄ncipalis finis figure corpis est itrīsecus corpi:qꝛ forma corpis finis est:ꝛ corporis causa est for°:ꝛ ꝓꝑetatū corpi ꝑꝑ formā cōuenientiū:for° aūt celi:eo qꝛ est aīa sim' abstracta:sibi figuram sphericā determinat.iō licꝫ q̄tū ad hoc qd est ab extrinsecis defendi nō idigeat celū figura spherica:tū quātum ad sui nāꝫ ꝛ motū eius ea indiget:negaꝛ igiꝛ vltima ꝯ° ar°:q̄ dis° iferebaꝛ. ¶ Ad 3ᵐ.eccētricos ꝛ epiciclos nālissime loquēs Auer.negauit:vt supra.libro pcio.imo eos dixit esse impossibiles:neduꝫ necessarios:vt sepe asseruit ꝛ in philosophia ꝛ in astrologia.

D Ubium secundum an celuꝫ sit luminosum de se. ¶ R° lux est forma accn̄talis nāliter seq̄ns intelligentiā in instro ꝛ subto ꝓꝓo:ꝛ sic lucē itellectualeꝫ:q̄ est subaꝛ lux sensibilis:q̄ est accn̄s:conseqꝛ:ꝛ iō oportuit orbē itelligentie subiᵐ:eē lucis receptiuū.iō cū oē celuꝫ sit intelligētia iformatū:lucē hꝫ:itelligentia tū lune valde impfecta est respectu alia꞉ superioꝝ:iō valde remissaꝫ hꝫ lucē celū lune a p̄ncipio sui intrīseco:hanc sententiā voluit Auerro.2° de aīa cōmēto.69. Nā diaphaneitatis extris in corpe celesti semꝑ associaꝛ illi qd facit eam dispōnē in actu:ꝛ iō nunꝙ̄ iueniꝛ diaphanū in po°:sicut ea que sunt iferi°. Cū q̄nꝙ̄ sit lucidū pris:q̄nꝙ̄ nō. Ista aūt nā celestis semꝑ illuminata est. ¶ Quia aūt intellectus possis nō actualis est itelligentia:sed potētialis:iō ipsum nō seqꝛ lux in subto eius:sed viuidus coloꝝ in superficie viuentis hois est:ꝑꝑ mixtionē spūuꝫ cū sanguine est circa cutim extitē. ¶ Ulterius doꝫ est ꝙ lux nō parit lumē satis notabile:ꝛ ad magnaꝫ distantiā:nisi sit calcata:qd aūt sit trāsferens lucē ab esse reali ad esse itentionale:vt celestiū lux mā̄e istoꝝ corruptibiliū pris efficiaꝛ:ꝛ ea cōseruet:nō sit nūc cura:ꝛ iō in celo partes rare nō lucent: densis lucentib°. ¶ Ex hoc pꝫ dr̄ia iter dēsitatē celestē ꝛ elementarē:qꝛ celestis ad luminositatē ducit:qꝛ partes de nā sui lucē hn̄tes ꝯgregat:elr̄aris āt ad opacitatē cōducit:qꝛ ptes lucē de nā sui nō hn̄tes cōgregat:vt terreas:nō eni nāꝫ terre lux cōsequiꝛ:ꝙ si aliq̄ñ ꝯtigat partes lucē hn̄tes ꝯgregari:poterit densum lucere:vt in cristallo:aut aliquo lapide p̄cioso. ¶ Ulterius recordāduꝫ est sapiens dictū eē Uenerē ꝛ Mercuriū luceꝫ coꝝ p̄ncipalē nō hr̄e a sole:ꝛ tūc sicut de istis duob° dictū est proportionalr de superioribus stellis iudicandū est. ¶ De luna igiꝛ dubiū remanet:an splendor illius sit lux a p̄ncipio illius intrinseco effluens:an sit lumē ab extrinseco illi influxū:ꝛ est dubiū qd tāgit Auer.2° de aīa.com.71. Cuius solo est:forsan luna est cōposita ex duab° naturis. scꝫ nā diaphani ꝛ nā luminosi:ꝛ tūc dōm est ꝙ ſm nāꝫ luminosi:aliq̄ñ appet luna q̄si nigra vt tpe eclypsis:ꝛ ſm nāꝫ diaphani lumē hꝫ a sole:qꝛ ipa appet arcualis figure:qd nō est ex se:cuꝫ ipsa est spherica. ¶ Scḋo:qꝛ lucet versus solē:tā ex pte corpis lune semꝑ illuminati ſm illā ptē q̄ v̄sus solē est:nisi terra ꝓhibeat:alia eniꝫ elita diaphana sunt ꝛ alia corpa:vt nubes:aut rara:aut pua:aut etiā lunā occultātia ꝛc̄. ¶ Tū etiā qꝛ luna lumē suum ꝛ radios semꝑ v̄sus solē porrigit. ¶ Tertio:qꝛ ipsa nō cōtinue lucet:ſꝫ aliq̄ñ sic:ꝛ aliq̄ñ nō:cui° opp° cōtingeret: si ipsa lucē hr̄et de se:tā ēt in cōiunctione lune ad solē:qꝛ tūc illuminata pte lune:q̄ v̄sus solē est:ꝑꝑ illi° oppacitatē nō trāseūt radij solares ad illuminādū ptē lune:q̄ versus nos est:tā in lune oppōne soli.eis eni ambob° terra iterposita est obstaculū ꝓhibēs transitū radioꝝ solis supra lunā:ꝛ sic lumine p̄uata manet luna:vel ſm totū:vel ſꝫ ptē:ſm ꝙ tota:vel ps illius vmbrā terre subit. ¶ An āt lumē i luna apparēs sit solū reflexū ab exteriori superficie lune.aut sol radios suos itra superficiē corpis lune ꝓfūdet. ¶ Dōm vt Auer.2° celi.cō°.49.lumen in luna apparēs nō est reflexū tm̄:sic ꝙ lumē lune ſꝫ exteriorē ei° superficiē reuerberet:ꝛ nō i illi° subā recipiaꝛ:quēᵐ metalla hn̄t tersa:ꝛ si lumē in eis nō ꝓfundeꝛ:radiāt satis intēse sine impedimēto luminari exposita:ꝓbaꝛ:qꝛ de nā luminis reflexi a corpe spherico est solū ad angulos terminatos reflexionē fieri:cui° opp° appet:qꝛ tota terra ſm ptē illius expositā lune radiaꝛ. ¶ Tū ēt nō in oi situ re° solis distantis lumen lune ad terrā reuerberareꝛ:cui° oppo° apparet. Et sic appet cā imaginationis appentis in luna:ꝛ non est mons aut mare reuerberatū:quemᵐ:neqꝫ sol in ipsa sicut in speculo appet. Sed ex diuersitate ptiū lune est diuersimode lumē recipientiū. Est igiꝛ luna nō totaliter pua:qꝛ tc̄ nō eclipsaret solē:dū nigra apperet:neqꝫ est reflectens lumē tm̄:qꝛ tūc nō spargereꝛ lumē illius ꝑ terrā:sed in determinato loco vniret. Sed ꝓfundaꝛ lu-

men in luna vsq3 ad certã illi⁹ ptẽ. ¶ Cõtra. ſe' lunã ver ſus nos cir' radiare tpe quo ſoli ↄiuncta eſt: aut ſaltẽ ſm ptẽ circuli: qm ptes lune exteriores lumẽ recipiũt: ⁊ radiant: ⁊ q2 in infi^m ſubtilis eſt aliq̃ ps ad ſupficiẽ terminata: iuxta quã trãſit radius ſolis ad terrã ↄtingẽter corpori lune: ⁊ iõ illa ps lune: quã radij ſolis penetrãt: apperere deberet: cui⁹ oppoſitũ p3 expientia. ¶ R̃x° certã ptes lune: q̃uis circũcirca illuminatã nõ nobis appere: ꝯ idẽ ↄcedere btũ tenẽtes lumẽ lune eſſe exterius tm̃: q2 linee quaꝝ diameter eſt q̃ſi diameter ſolis; ꝓtracte ↄtingenter lune: plusq̃ medietatẽ lune cõprehendũt: ⁊ minus q̃ medietatẽ ſolis in punctis ↄtingẽtie: ⁊ ſic medietatis lune verſus ſolẽ exiſtis ps illuminat̃: q̃ tñ ps nobis nõ apparet: vt p3 in ſolis eclipſi: licz igit̃ ſit luna valde minor ſole nõ eſt tñ illa pars lune circũferentialis illuminata a ſole: dũ ei luna cõiungit̃: tãte quãtitatis q̃ nobis appareat: lumẽ aũt: qd luna de ſe h3: valde remiſſu3 eſt: aliter ip̃a nõ eclipſaret̃: q̃uis eni caderet luna in vmbrã terre: ipſa tñ adhuc remaneret lumine ſibi ꝓprio notabilr̃ ſplẽdens: ſi notabile lumẽ hr̃et de ſe: pp̃ ꝯ Auer. 2° celi. com. 32. ⁊ 42. dixit lune deficit lumẽ in ſe: ⁊ ſic op3 ipſa3 irradiari: nullũ aũt eſt lucidũ potẽs eã notabilr̃ illuminare: niſi ſol. ⁊ iõ iterpoſitio terre iter ipſa3 ⁊ ſolẽ eclipſat ip̃a3: quã nullũ aliud elr̃tũ vl' mixtũ: q̃uis ei ⁊ ſoli eẽt diametralr̃ iterpoſitũ: eclipſaret. Si aũt luna nullũ lumẽ de ſe hr̃et: ipſa nõ videret̃ lumẽ remiſſu3 hñs. Mercurius ẽt ⁊ Venus dici nõ pñt lucere: ſolũ ſolares radios reuerberando: q2 vt 7° de aſpectib⁹ colligit̃: nõ vbiq3 coꝝ radij diffunderent̃: ſed ſolũ in determinatis locis: qd experiẽtia cõuincit̃ in vaſe vitreo rotũdo: limpida aqua pleno aut criſtallo: aut berilo: ſphericis ſoli pñtatis: radij. n. ſolares ad ꝑpendicularẽ ſolis ⁊ corpis cõcurrũt ſolũ in loco terminato: ita vt ibi aliq̃ inuento cõbuſtibili cõburãt. ¶ Cõtra. Ariſt. in li. de ꝓprietatib⁹ elr̃toꝝ dixit oẽs ſtellas hr̃e lumẽ ſuum a ſole. ¶ Scdo: q2 pñtato diaphano corpi luminoſo: tũc illuminat̃ diaphanũ. ſ3 alie ſtelle ſũt diaphanũ: ⁊ ſoli pñtate. ¶ Ad p^m. nã lucidi ⁊ nã diaphani non repugnãt: vt declaratũ eſt in luna: iõ poſe eſt aliquid eẽ lucidũ: ⁊ illuminatũ: ſunt igit̃ ſtelle lucide ex ſe: ⁊ illuminate a ſole. Ex hoc patet ad ſcdm ⁊c̃.

Dubiũ tertiũ: vtrũ motus celi fuerit eternus. ¶ R̃x° ꝓmittẽdo ſenſu3 qõnis eẽ hũc. ſ. an eternalr̃ mouebat̃ ce^m. ¶ Et tũc ſunt duo dicta. p^m: op^o Ari. ẽ q̃ ſic. ¶ 2^m vitas eſt ad op^m. ¶ Ad p^m dictũ: arguo p̃ ex nã iſtantis: q2 iſtãs eſt ↄtinuatiuũ tp̃is: imo iſtans eſt cõtinuatio ei⁹: ſm Ari. 4° phy. tex. com. 121. iſtans eni pñs exigit tp̃s p̃teritũ ⁊ futurũ: g̃ tp̃s nũq̃ icepit: g̃ cũ tp̃s exiſtat: tp̃s eſt eternũ: g̃ cũ nõ ſit tp̃s ſine motu: etiã motus eſt etern⁹. rõ eſt Auer. 3° phy. ↄ^o. 31. ſũpta ex Ari. 8° phy. tex. ↄ^n. 11. etiã 4° celi. tex. ↄ^n. 25. ⁊ in deſtru^{ne} deſtru^{ns}. diſputatõe p^a. du^o 15°. ¶ Hec rõ iſtãtiã h3: q2 pũctũ ẽ du^x. ſ. in actu: ⁊ in po^a: pũctũ in po^a eſt ꝯtiũ linee ↄtinuatiuũ: ſ3 pũctũ in actu nõ: q2 pũctũ i actu eſt extremũ linee. ideo terminat eã: ⁊ nõ ↄtinuat: ꝓportionabilr̃ tñ in tp̃e duplicia ſunt iſtãtia: vnũ eſt inſtãs in po^a: ⁊ iſtud eſt ꝯtiũ tp̃is ↄtinuatiuũ: aliud eſt iſtans in actũ: ⁊ illd eſt terminatiuũ tp̃is: ⁊ nõ ↄtinuatiuũ: quem^m. n. dat̃ terminatiuũ aut initiatiuũ diei: qd nõ cõtinuat ptes diei: ita dari põt totius tp̃is terminatiuũ: aut initiatiuũ iſtans: qd nõ eſt ↄtinuatiuũ tp̃is. ¶ Cõtra rñſionẽ. ſunt v̾ba p̃hi p̃ metheoꝝ verſus finẽ: tp̃s nõ h3 finẽ: ⁊ 3° celi. ↄ^o 15° impoſe eſt tp̃s nõ eẽ. ¶ P̃. ex rñſione ſe' tp̃s icepiſſe: q2 in iſtãti tp̃is initiatiuo fuiſſet verũ dĩe tp̃s nõ eſt: ⁊ imediate poſt inſtãs qd eſt pñs erit tp̃s: cui⁹ opp^m ꝓbat̃: q2 tũc nõ eẽ tp̃is p̃ceſſiſſet eſſe: ⁊ ſic an̄ tp̃s fuiſſet nõ eẽ tp̃is: qd eſt in ↄ^o: p3 ↄña: q2 nõ eſt dĩa ſine illo: cui⁹ eſt dĩa: ſ3 an̄ ẽ dĩa tp̃is: ⁊ ſic ante tp̃s fuiſſet tp̃s: vt iferũ: vt p̃hs ⁊ Auer. inferũt 3° celi. tex. ↄm. 15. ſeq̃t̃ fuiſſe tp̃s in q̃ nõ fuit tp̃s. ¶ Hab3 hec rõ iſtãtiã: q2 ex̃ ẽ dĩa loci 2° celi. tex. com. 69. neq3 val3°. ex̃ mũdũ nõ eſt locus: g̃ ex̃ mũdũ eſt locus. ſilr̃ non val3. an̄ tp̃s nõ eſt tp̃s. g̃ tp̃s eſt an̄ tp̃s. ¶ R̃x° eſt dĩa ꝯ ⁊ ibi: q2 ex̃ mũdũ nõ eſt aliq̃d: ſ3 ſi mũdus icepiſſet: tunc ante mũdũ fuiſſet aliq̃d: puta de⁹: ⁊ nõ ſolũ ante ſm nã3: ſ3 an̄ notãte ſucceſſionẽ: ⁊ nõ eternitatẽ: q̃ eſt tota ſil' ⁊ indiuiſibilr̃. ¶ P̃. tp̃is eẽ ↄpletũ ẽ p aĩa3 4° phy. com. 88. ⁊ tex. ↄm. 131. cõpantẽ p̃us poſterioꝝ: locus aũt ab aĩa nõ depẽdet. ¶ P̃. pñ' ſi nõ eẽ p̃cedẽs tp̃s eẽt nõ eẽ ſimplr̃: tũc eẽ p̃us eẽt ipoſe: ⁊ ſic nũq̃ icipere. ſi aũt illud nõ eẽ non ſit ipoſe: op3 q̃ ſit in ſubto mutabili de nõ eẽ ad eẽ: ⁊ ſic an̄ tp̃s fuiſſet aliq̃d muta^{le} ab eẽ tp̃is in po^a ad eẽ tp̃is i actu: ⁊ oẽ tale aut tp̃e menſuraret̃: aut tp̃i coexiſteret: g̃ an̄ tp̃s fuiſſ3 tp̃s. ¶ P̃. nõ ẽ p̃us n3 poſteri⁹ ſine tp̃e: n3 tp̃s ſine motu: ⁊ ſic dõ3 ẽ dĩa3 eẽ iter iſtãs ⁊ pũctũ ſic q̃ l3 ſit pũctũ terminati^m: ⁊ nõ ↄtinuati^m: q2 nõ diffinit̃ pũctũ p eſſe cõtinuatiuũ ꝯtiũ linee: ſed p eẽ vnitatẽ hñtẽ põnẽ: p̃ poſterioꝝ: tñ nõ dat̃ iſtans q̃n ſit cõtinuatiuũ: q2 diffinitio iſtantis eſt eẽ ↄtinuatiuũ partiũ tp̃is: ⁊ licz det̃ termin⁹ diei nõ cõtinuãs diẽ: q2 illi ſuccedit nox: tñ nõ dat̃ inſtãs terminãs tp̃s ⁊ nõ ↄtinuãs ip̃m: q2 in p̃ori ⁊ poſteriori q̃cũq3 ſigno dato imaginat̃ p̃cedẽs mẽſura ⁊ ſequẽs: ⁊ pp̃ ꝯ Auer. 4° phy. ↄm. 25. ſeq̃t̃ vt diſpõ iſtãtis ſit ſic diſpõ pũcti q eſt in cir^{lo}: nõ pũcti q eſt in linea: nõ ſic q̃ quem^m pũctũ cir^{li} eſt p̃n^m ⁊ finis eiuſdẽ linee: q2 vnã ptẽ tp̃is terminat. a. iſtans: quã nõ initiat: ſ3 quem^m oẽ pũctũ circuli eſt p̃n^m ⁊ finis: ſic oẽ iſtãs eſt p̃n^m ⁊ finis. ¶ P̃. tp̃s ſucceſſiuũ eſt: g̃ alicui ſuccedit: aut g̃ tp̃i: aut nõ tp̃i: ſi tp̃i: eſt intẽtũ: ſi nõ tp̃i: tũc nulli ſuccederet: aut ſi alicui: tũc tẽp⁹ hr̃et opp^m ↄtrũ aut p̃uatiuũ: que ſunt impoſſia. motus eni nouus ſuccedit q̃eti exñti in tp̃e in q̃ mot⁹ eẽ poterat: ⁊ tũc oporteret q̃ quem^m mutatio q̃ icipit mot⁹ eẽ eſt inſtãtanea: ita mutatio q̃ icipit tp̃s eẽ eẽt inſtãtanea ⁊c̃. ¶ P̃. ſi nõ eẽt mot⁹ ⁊ poſtea iueniret̃: tũc nã mobiliũ ↄuerteret̃ ad recipiẽdũ motũ. ↄ^a eſt Auer. in deſtru^{ne} deſtr^{ns}. diſputatione p^a. du^o 14°. ¶ Tũ ẽt iſtans terminãs tp̃s aut remaneret: ⁊ ſic eẽt ſtãs ⁊ nõ inſtãs aut nõ remaneret: ⁊ ſic ſibi ſuccedit mẽſura in q̃ nõ ẽ: ⁊ ſic ſuccedit illi tp̃s. ¶ P̃. poſt tale inſtãs nõ mo⁹ mobile: ⁊ põt moueri. g̃ q̃eſcit. g̃ tp̃s ẽ: p3 ↄña: q2 motũ ⁊ q̃etẽ tp̃s mẽſurat. ¶ Si aũt correſpõdẽter huic p^e rõni argue^r ẽ õ mutato eẽ i motu: q2 idẽ mutatũ eẽ ẽ p̃n^m ⁊ finis mot⁹: g̃ ↄtinuat mot⁹ ⁊ vĩ rõ Ari. p̃ celi. tex. com. 100. ¶ R̃x° q̃ rõ nõ ẽ ita g̃nalis: q2 nõ de rõne mutati eẽ eſt terminare ⁊ initiare motũ: p3 in iſtis iferiorib⁹. ¶ 2° argũ ex rõne p̃mitatis in motu: q2 ſi ipſe nõ eẽt etern⁹. ip̃m p̃ceſſiſſet aliu̾ motus: ꝓbat̃ ↄ^a: q2 ſi icepiſſet mot⁹: ipſe prius fuiſſet in po^a: deide in actu: g̃ fuiſſet ſub̾m potẽs recipe motũ: ⁊ fuiſſet motor potẽs mouere: g̃ op3 motorẽ aut mobile mutari aut ipediẽs remoueri: ad ꝯ vt motus nouus eẽt: ⁊ ſic motũ celi p̃ceſſiſſet ali^a mot⁹. rõ ẽ Auer. in li. de ſuba orbis. ca. 4. ſumpta ex Ari. 8° phy. tex. ↄm. 7. ⁊ ↄfirmat̃ p dcã ibi. tex. ↄ^n. 12. ¶ Hec aũt rõ iſtãtiã h3: q2 nõ recipit mot⁹ eẽ p motũ terminatũ ad ip̃3. 5° phy. tex. com. 12. ſ3 ſubito mutat̃ mot⁹ de nõ eẽ ad eẽ. nõ val3 igit̃ ↄ^a. mot⁹ icipit eẽ. g̃ motũ p̃ceſſit mot⁹ q2 ſufficit q̃ motũ p̃ceſſerit mutatio. ¶ Cõtra. aut motũ p̃ceſſiſſet motor ⁊ mobile: aut nõ: ſi nõ: g̃ o3 dari motũ q̃ ꝓducant̃ in eẽ motor vel mobile: ſi p̃ceſſiſſent: aut in diſpõne q̃ mouere pñt: aut nõ: ſi in diſpõe motiua: ergo mouiſſent p̃us: ſi eni motor eſt nãlis: nõ poſſet nõ mouere. ⁊ ſi volũtari⁹. ẽt mouiſſet. q2 voluiſſet mouere. aliter opor-

teret mutari motorē de nō velle mouere ad velle mouere: volūtas eni esset de dispōnibus reqsitis ad mouēdū. si aūt nō eēnt in dispone motiua: opz dari motū quo acqrat dispō illa motori vel mobili: q2 nō est trāsitus a motiuo ad motorē: ꝛ a mobili ad moueri sine mutatiōe: ꝛ sic licz nō reqrat mot⁹ an̄ motū: q termineꝛ ad ipm motū: reqrit tn̄ motus quo acqrat motor: vl mobile: vel dispō in illis ad motū reqsita: aut remotio impedimēti. ¶ Rn̄. a motore p simplicē emanationē produciꝛ mobile: ꝛ sic motū nō pcessit mot⁹: sz mutatio. ¶ Cōtra: q2 subz i po⁰ accn̄tali pcessit subm in po⁰ eēntiali. g subm mot⁹ pcessit aliud subz prius: ꝛ sic gn̄abile eēt celū ex illo ꝛc. ¶ Scdo. subā icipiēs eē gn̄ōne icipit g termino mot⁹ icipit: g non simplici emanatiōe. ¶ Tū ēt ex nō eē fit aliqd p accn̄s: g psupponiꝛ ens in po⁰: ex q̄ p se fit aliqd. ¶ 3⁰ rōne ꝯtinuitatis in motu ꝛ regularitatis eius: q2 mot⁹ celi est ꝯtinuus ꝛ regularis: g idiget motore intrāsmutabili. g motor ꝯtinuauit ꝛ ꝯtinuabit motū. ¶ Hec rō istātiā hz: q2 nisi hēaꝛ in motu eternitas: ēt nō hꝛ motoris intrāsmutabilitas. hic igiꝛ petiꝛ pn̄m: aut rō non est nisi pbabilis. ¶ Sz ꝯ. ois mot⁹ cessans: aut violent⁹ est: aut violētiaz comitans: sz nō poniꝛ in celo mot⁹ violēt⁹ aut violētiaz comitās. 2⁰ celi. ꝯ⁰ 50. g nō poniꝛ in celo motus cessans: violētia aūt q̄ est in motu ignis sursuz: est q2 mobile ē ex suū locū nālē: ex ꝯtinuatione igiꝛ mot⁹ in ppetuū: ꝛ illi⁹ regularitate: sufficiēter iferꝛ motoris itrāsmutabilitas: siue iceperit motus. siue nō. ¶ P̄. nō est maior rō q̄ gescat stella in vna pte q̄z in alia celi. g cōtinue mouebiꝛ: ē eni mobile cōtinue in pn̄⁰ ꝛ in fine mot⁹: qm̄ idē pūctuz est pn̄m ꝛ finis: ꝛ ēt mutatū eē: pz p celi. ꝯ⁰. 100. ¶ P̄. nō est aptior moueri vna ps celi q̄z altera: neqz adqescere. igiꝛ ꝯtinue mouebūꝛ. ¶ P̄. meli⁹ est deū mouere q̄z nō mouere. g ꝯtinue mouet ꝛ mouebit. ¶ P̄. entiū multitudo est melior nō multitudine: g ppetua fuit entiū multitudo: sz for⁹ nāles in suo esse ꝛ ꝯseruari depēdēt a motu celi. g eo cessante oēs definerēt: g remaneret mā sine forma: q̄z igiꝛ ipole est māz eē sine for⁹: tā ipole est celū nō moueri. ¶ 4⁰ argꝛ ex eternitate motoris: quā non pbo ex mot⁹ eternitate: q2 h eēt petere pn̄m: sz ex h: q motor est pdicatū respectiuuz: qd nō pōt icipe vificari de aliq̄: nisi p mutationē in altero extremo relatiuoz: sed mutatio hec nō est in alio a deo: nō ēt in deo: g nō incipit verificari motorē eē de deo: si in alio a deo eēt mutatio: ꝛc an̄ pm̄ motū eēt ali⁹ mot⁹: ꝛ sic pōt Ari. reuerti in 8⁰ phy. tex. ꝯ⁰ 50. 53. ꝛ. 65. ab eternitate motoris sup mot⁹ eternitate: q̄uis pbatū fuerit prius motorē eē eternū ex mot⁹ eternitate. ¶ Dz h rō istātiā. de habituato potēte exire i actū: absqz mutatiōe sui. 2⁰ de aia. tex. com̄. 58. ¶ Tū q2 agēs nāle sine mutatione pōt agere. ¶ Tū ēt agēs volūtariū sine mutatiōe pōt exire in opus: vt volens cras currere. ¶ Ad pm̄. determinaꝛ po⁰ habituata p appetitū operis: ante opati. ¶ Ad 2m̄. aut approximaꝛ passuz: aut remouetur ipedimētū ꝛc. ¶ Ad 3m̄. expectaꝛ tps ꝛc. ¶ P̄. rōne nālitatis mot⁹. Mot⁹ celi est nālis: ꝛ nō hꝫ ꝯriū: g ppetuus est. ¶ P̄. gn̄ō ꝛ corruptio in istis iferiorib⁹ sūt eterne: pbaꝛ ex nā mutationis pregrentis subz eternū: qd cū sit po⁰ eterna: psupponit eternū actū. ¶ Tū q2 gn̄ō vni⁹ est cor̄ꝰ alteri⁹. ¶ Tū ēt ex nā modi gn̄andi ꝛ pducēdi res nāles: q̄s modos m̄ltiplicari oz. vt 8⁰ phy. ar⁰ Auer. corroborādo ar̄m phi ibi. ¶ Tū ēt ex nā agētis ptinꝰ regrēte agēs vle eternū: vt ar⁰ phs 3⁰ meta⁰. tex. com̄. 12. ꝛ 12⁰ meta. tex. ꝯ⁰ 34. ꝛ 2⁰ de gn̄ōne. tex. ꝯ⁰. 56. oz igiꝛ celi motū eē eternū: si gn̄ō eterna est ꝛc. Necessitate aūt gn̄ōnis vtiꝛ Ari. 2⁰ celi tex. ꝯ⁰ 21. ad ōndēdū plalitatē motuū celestiū. iō, ea negata pit demr̄atio phi, 2⁰ de gn̄ōne, tex. com̄. 54. ad ōndēdū gn̄ōnē ꝛ corruptionez eē ppetua: q2 assumit phs p an̄te motū localē celi eē eternū ꝛc ¶ Cōtra eternitatē mot⁹ ar⁰ trib⁹ vijs. Prīa est ex nā motoris: q2 oē mouēs pp finē mouet: tūc q̄ro de fine motoris eterni: aut est for⁰ quā appetit motor: q̄ psupponiꝛ motui: aut est alius finis: g p motū acqrēdus sit. Si pm̄. tūc for⁰ appetita est esse corpis celestis: g pp illā nō est motus: patz ꝯn̄a: q2 hitib⁹ pn̄tib⁹ in mā cessat mot⁹: arg̃m est Auer. 12. meta. ꝯ⁰ 36. Si sit alius finis: aut finis aliqn̄ iduceꝛ: aut nō. Si iduceꝛ g aliqn̄ finieꝛ mot⁹: si nō iduceꝛ: g motus est ociosus: pz ꝯn̄a: q2 dixit Auer. p celi. ꝯ⁰. 65. Qd ifinito tpe mouet: ad nullū finē mouet: ꝛ qd ad nullū finē mouet: ociose mouet. ¶ Tū q2 finis localis mot⁹ est loc⁹: seqꝛ corp⁹ celeste moueri in locū: ad quē nō futurꝫ est venire: cui⁹ op̄m vult phs p celi. tex. com̄. 58. ¶ Cōfir⁰. quia mot⁹: q nō hz finē: est ociosus: sz mot⁹ etern⁹ nō hz finez. 2⁰ celi. auc⁰ antiquoꝝ. tex. com̄. 2. g ꝛc. Cꝫ si negaueris maiorē: tūc perit demr̄atio Ari. p phy. tex. ꝯ⁰. 39. ꝯ Anaxagorā arguētē: intell⁹ vtiꝛ segregare: qd nūq̄z cōplebit. g itell⁹ est ociosus: eodē⁰ arguo. intell⁹ vtiꝛ mouere: qd nūq̄z cōplebit: g itell⁹ ē ociosus. ¶ 2⁰ si eēt mot⁹ etern⁹ a motore eterno cū q̄libz circu⁰ fit noua: se⁰ q ab eterno motore erit aliqd nouū ime⁰. ¶ Cōfir⁰. si motor celi faꝛ motū eternū: ꝛ mediāte celo ꝛ motu celi fit noua forma in his ife⁰. g ab antiq̄ est nouitas mediāte ātiquo: quia quem̄ antiqu⁹ est motor: ita antiqu⁹ est mot⁹ ei⁹. ¶ Ad pm̄. finis pncipalis mot⁹ eterni est itell⁰a. Ad pbōnē ne⁰ ꝯn̄a: q2 auc⁰ allegata de ꝯsuatio motu nō loqꝛ: vt exercitiū: quo sanitas ꝯsuaꝛ: q̄lis est mot⁹ celestis: fm̄ Auer. 12. meta. ꝯm̄. 36. Est q̄z mot⁹ celestis pp for̄as gn̄abiles scdario: ꝛ licz ꝯtinue aliq̄ educaꝛ de mā: non pp h cessat mot⁹: q2 illi⁹ finis pmarius durat: ꝛ sui i trāsmutabilitate ipe est cā eternitatis in motu: ꝛ inten⁰ adhuc for⁰ gn̄abilis ꝛc. iō nō oz qd iducto fine scdario: cesset artifici opōtales āt scdarij fines māe i po⁰ acqrūꝛ: qb⁹ acqsiti mutatio cessat: sicut voluit Ari. p de gn̄ōne. tex. com̄. 55. ¶ Ad Auer. intell⁰ ppō illa de nō mouēte localr: ꝛ si de localr mouēte: itell⁰ de recte mouēte. glosa est Auerro. ibidem. ¶ Ad ꝯfir⁰ Auer. p celi com̄. 100. celū nō hz nisi vnū locū: ꝛ in illo mo⁰. dimt igiꝛ cir⁰ mota a recte motis: q2 recte motoꝝ locus est termin⁹ in quē nō exn̄s mobile ferꝛ: x̄ū nō ipediꝛ: sz cir⁰ motoꝝ loc⁹ est in q̄ moueꝛ mobile: non aūt ad quē: iō ne⁰ ꝯn̄a ar⁰. ¶ Ad aliā ꝯfir⁰ ne⁰ minor: nisi itelligaꝛ ipz nō hre terminū: in quo desinat eē: in quo sensu minor eēt vā: sz negareꝛ maior: ꝛ tūc ad demr̄ationē Arist. alr itelligēdo ipz q̄z Auer. ibi exponat: facile est videre. iuxta lrāz phi. Intell⁰ itēdit ex quolz extrahere qdlz: ꝛ nō pōt. g ociosus est: ꝛ tūc ꝯ negātē minorē iducit Ari. accn̄tia ex subis: ꝛ tūc nō est rō applicabilis ad ppositū. ¶ Ad 2m̄. nouū eē ab eterno pōt dup⁰ itelligi: vno⁰ variabili: ꝛ sic pōt eē nouū ab eterno: vt eclypsis. 2⁰ inuariabili: ꝛ h dupl'r: aut mediate: aut imediate. p⁰ pducuꝛ for⁰ nāles ab altissimo. 2⁰: aut nouū est in eē itētionali: aut reali. p⁰ aliqs itell⁰ speculatiu⁹ pōt eē de nouo pductus a deo: q est itell⁰ agēs: nullo alio agēte secū cōcurēte: nō. n. fantasma: aut aliud itellectui agenti coagit. Scdo mō est dup⁰: aut fm̄ qd: aut simpl'r. fm̄ qd nouuz est itell⁰ possis: q a deo vniꝛ māe. a. cui prius nō vniebaꝛ: est eni nou⁹ in h. 2⁰ adhuc dupl'r. vno⁰ in actu: alio⁰ in po⁰: tūc circulatio. a. est imediate ab eterno: sed ipsa non est in actu: sz in po⁰: q2 ipsa est ps eterni mot⁹: ꝛ sic ipa nō hz terminū in actu: dictū est est h ab Auerro. in destru⁰ destru⁰. disputatiōe p⁰. du⁰ 13⁰. dōm est igiꝛ q ab eterno iuariabili nō pōt eē nouū imediate in reali eē: qd sit nouū simp⁰: ꝛ sit ens in actu. ¶ Ad ꝯfir⁰ celū est antiquuz

fm subaz:nouitatē tñ hz p motū:qz eo alr se hz:mot⁹ q̄s:
z si etern⁹ sit:nouitatē tñ hz:qz stellā adducit sup. a. parte
terre aq̄ aut aeris zc̄. sup quā certo tpe pri⁹ nō fuit. iō ope
raẽ stella aliq̄ i aliq̄ pte:in q̄ pus aliqñ nō opabaẽ:pt igr
ab eterno alr z alr se hn̄te pueniire aliqd nouū i ife^bus zc̄.

Secūda via argr̄ ex nā mobilis:celū ē in po^a ad ge
tē. g̃ aliqñ gescet:pz 9ña:qz nō frustraẽ po^a
in tpe ifinito. pbaẽ añs:qz orbis nō sibi determinat mo
tū:sz illi iest mot⁹ a mouēte. ¶ Tū z^o. mot⁹ est act⁹ entis
in po^a ad terminū mot⁹. g̃ celū:cū sit mobile:est in po^a ad
terminū mot⁹ q est qes:pz añs. 3° phy. tex. 9^{ti} 9. ¶ Tūz
3° qz po^a ad vbi est finita:g̃ celū est potēs aliqñ qescere.
¶ Tū 4° astrū nālr mo^r. g̃ vbi ferẽ ibi hz nālr qescere
sz ad zenith astrū celi moueẽ. g̃ ad zenith habz astrū nā
liter qescere:pz 9ña pma:ex p̊ celi. tex. com. 92. vbicunqz
ferẽ aliqd fm nāz ibi manet fm nām. ¶ Tū 5°. qz suba
pcedit accñs rōne: z noticia: z tpe. 7° meta. tex. 9^{ti} 41. g̃ i
pole est dari accñs eternū: vt motū: q̄titatē: figuraz zc̄.
¶ Ad p̊^m: po^a est z^x. s. po^{tia}: z pua^{tia}: p̊^a nō frustraẽ. scōa vo
sic: po^a igiẽ celi ad qetē puatiua est. iō nō icōuenit eā fru
strari. pz exēplo in elito terre: in quo ppetuaẽ qes: ppter
absentiā cāe mouētis. ¶ Ad scōaz 9fir^{es} mot⁹ etern⁹ ter
minū hz in po^a: z nō in actu: z ad illuz mobile est in po^a.
¶ Ad tertiā 9fir^{es}. rñdet Auer. in lib. de suba orbis. ca. 5.
si celū ex se moueẽ. s. a vtute extēsa: finireẽ mot⁹ ei⁹: sz qz
ille mot⁹ ē a vtute extrīseca: iō nō finiẽ. ¶ Ad q̄rtā 9fir
mationē eliciẽ rñ^o ex Auer. ibi. 9to 84. qz ibi est sermo
de corpib⁹ rectarū dimensionū. ¶ Scire debes rectitu
dinē dimēsionis nō attēdi penes corpis figurā: qz elmū
ignis: q̄uis eēt sphērice figure adhuc rectarū dimensio
nū ē: silr q̄uis aq̄ z terre sup^{cies} curua sit: tñ rectaz dimē
sionū sunt: corpa igiẽ sibi determinātia motū circularez
curuarū sunt dimensionū: z determinātia sibi motū non
sphēricū rectarū sunt dimēsionū. maxie eni ppe in elmtis:
qz nō sibi eēntialr fi^{us} deter^{iat}. penes eoz nāz sibi deter
minātē motū rectū attēdiẽ dimēsionū rectitudo. ¶ Ad
q̄ntā 9fir^{em}. glosat Auer. ibi de accñtib⁹ determinatl exi
stentib⁹ in mā p̊ma: qz mā p̊ma pcedit illa tēpore zc̄.

Tertia via ar^r. Oē cōpositū est nouū: sz motū est cō
positū: saltē accñtale. s. ex subto z motu. g̃ zc̄.
Scōo oē qō mo^r ex quodā in quoddā trāsmutaẽ. p̊ celi.
vbi Auer. 9to 86. in oi trāsmutatione oz vt a quo ē sit di
uisuz ab eo ad qō est: nisi trāsmutatio sit ociosa. ¶ Itez
ex p̊ phy. tex. com. 41. p̊n^o mot⁹ sunt 9ria. ¶ Itez p̊ phy.
mot⁹ tria sunt p̊n^a. s. mā: for^a: z puatio. g̃ mot⁹ eterni tria
sunt p̊n^a. g̃ puatio est mot⁹ eterni p̊n^m: sz qñ puatio est: tē
mot⁹ nō est g̃ aliqñ mot⁹ celi nō est zc̄. ¶ Ad p̊^m motus
hz nouitatē ibi: qz illius vna ps est in oriēte: vbi p̊fuit in
ocidente: z sufficit hec nouitas illi 9posito. ¶ Ad z^m rñ
det Auer. p̊ celi. tex. com. 87. in motu celi est 9rietas aliq̄
modo: z aliquo mō nō: qz cū reuertiẽ circulus ad idē pū
ctū: nō est ibi 9rietas: sz cū moueẽ celū ab vno extremo
diametri circuli ad aliud extremū eiusdem diametri: est
ibi 9rietas. ¶ Itē Auer. p̊ celi. 9to 32. mot⁹ circularis du
plr accipiẽ in imagi^{ne} abstract⁹ a moto: z sic motus hz 9
riū. s. cū imaginabimur duos mot⁹ sup eūdē poluz circa
idē cētrū ad diuersas ptes. z^{do} accipiẽ inquātū est in cor
pore moto fm nām. z sic nō hz 9riū. nō eni rectus circu
lari 9riaẽ: qz tūc duo vni extreme 9riarenẽ: qz ois mot⁹
rect⁹ hz aliū motū rectū sibi 9riū; dōz est igiẽ si mot⁹ est
a quodā in quoddā: re z rōne distinctis: q ille nō est eter
nus: sed si est a quodā in quoddā idē re: sz rōne distinctū
q potest esse eternus.

Quarta via argr̄ ex nā mot⁹. Nullū vere effectum
est eternū: sz mot⁹ est effect⁹ vere. ergo zc̄.

¶ Cōfir^r. nullū corruptibile de se est eternū ab alio: sed
motus celi est corruptibilis de se: qz ipse hz 9riū: qz ei p̊
uatiue opponiẽ qes: pbaẽ maior: qz si sic nā 9tigētis mu
tareẽ in necessariū. Ista pbatione vtiẽ Auer. 9 Auicen. z
Alexādrū ad pbādū q celū non est corruptibile de se: z
eternū ab alio. ¶ z^o. celū nō mo^r. g̃ zc̄. pb^r añs: qz celum
manet cōtinue in eodē loco in quo p̊us: qz in distātia eq̄li
a cētro. rō est Ari. 6° phy. tex. 9ti. 84. ¶ z^o. qz in celo nō
est mot⁹ p fluxu for^e: seu fm for^{am}: neqz p for^a fluēte seu
fm māz: qz motu celi nō acqriẽ aut pdiẽ for^a: z sic mot⁹
celi: aut nō est: aut frustra est. ¶ 3°. qz celū nō resistit itel
ligētie. g̃ celū nō mo^r. pz 9ña: qz ois velocitas mot⁹ seqẽ
pportionē agētis: supra resistētiā: pbaẽ añs p̊^m. qz alr ce
lū moueret cū fatigatione z pena. Cā n. fatigatiōis aīa
liū iferioz in motu est fm Auer. in lib. de suba orbis. ca^o
z^o. 9rietas eadēs iter declinationē aīe: z dclinationē cor
poris. ¶ 4° qz ois mot⁹ componiẽ ex tractu z pulsu. 7°
phy. tex. com. 10. z 3° de aia. tex. com. 55. aut igiẽ mot⁹ non
est in celis: aut saltē nō est etern⁹. ¶ 3° p̊n^r. ois mot⁹ suc
cessiu⁹ est de 9rio in 9riū: aut igiẽ mot⁹ celi daẽ termin⁹:
z sic ipse est finit⁹: aut nō daẽ: z sic est ille motus ociosus:
aut nō exñs. rō est Ari. 8° phy. tex. com. 16. ¶ 4°. ex p̊ ce
li. 9to 58. ipole est fieri qō nō 9tingit factū eē: sz motū celi
pte ipole est factū eē g̃ motū celi ipole est fieri. ¶ 5°. oē
numeratū est finitū: sz mot⁹ celi est numerat⁹: qz tps est
nūer⁹ mot⁹. g̃ zc̄. ¶ Ad p̊^m Auer. 12° met. 9to 41. excipit a
maiore motū celi: in suba eni effecta est mā respiciēs ge
nus formarū: ad q̄s est in po^a: z hāc po^{tiam} frustrari est im
pole: vt pdixi. sz mot⁹ celi: qz puatiue op^m hz fm to^m suū
gen⁹ est corrup^{le}: qō eni pua^{te} op^m hz: nō de nā sua eter
nitatē hz. 12° meta. com. 37. sz qz subm respicit pua^{em} pu
rā: quā nulla for^a comitaẽ: nō aūt daẽ agēs itēdēs puare
solū: iō nō est agēs getatiuū celi: sz agēs motū est iuaria
bile: iō cōtinuat ipz. ¶ Ad 9fir^{em} in pmanētib⁹ se^r cōtin
gēs mutari in neciuz: qñ illi^o q̄libz ps sil manet: z totuz
est 9tigēs ex se: qō tñ ppetuatū fm se z q̄libz ptem sui
ppetuaẽ: sz mot⁹: eo qz successiuus est: iō q̄uis ppetueẽ: z
nō seqẽ ipm fieri neciuz: qz illi⁹ ptes 9tinue desinūt esse:
qō repugnat enti necio: verūtñ mot⁹ est necius ad hunc
sensuz: qz nō pōt eē qn celū moueaẽ: eē igiẽ mot⁹: qz depē
det ex subo z effi^{te}: q̄ p vtrūqz ē eternū z nālr alteri appli
catū: ppetuari pōt: z sic rō Auer. valet 9 alios: z nō 9 ips.
¶ Ad z^m. negaẽ añs. Ad p̊^{am} pbationē moueẽ corpa ce
lestia p se: sūt aūt in loco p accñs: dīnt eni a mūdo. g est
in loco p ptē: z mo^r loca^r p ptē: z nō p accñs: z est etern⁹
p ptē: licz igiẽ mobilia recte sint in loco p se: nō tñ pp h̄.
sphērice mobilia sūt in loco p se: qz recte mobilia idigēt
9tinēte: sz sphērice mobilia nō idigēt eo: itelligēdo tñ in
rōne q̄ sphērica sūt: qz erratica extrīseco idigēt 9tinente.
scz stellato: accidit tñ sphērico 9tineri: qñ supficie ppa
terminaẽ zc̄. ¶ Ad pbōnē assumpti moueri lo^r ē dup^r. s.
fm mām: z fm formam: fm materiā est mutare locum
z moueri circa centrum est mutare locum fm formam.
Auer. āt 8° phy. 9to 76. allegat se in 6° phy. 9to. 85. tūc di
co q celū mo^r fm forāz: z nō mo^r fm māz. distictio aūt
dictis est Auer. 4°. phy. 9to 45. alia est distictio Auer. p̊
de gnōne 9to 25. celū mo^r fz ptē: z nō fz totū. ¶ Ad z^{am}
pbōnē Auer. 3° phy. 9to 4°. z 5° phy. 9to 9°. p fluxū seu fz
famā: z p formā seu fm veritatē nō itelligit de locali mo
tu illā distin^{ctio}: q si sic: ibi erit locus fluēs nō fz totū: sed
fm ptē. ¶ Ad 3^{am} pbōnē z^r itelligi pōt celū resistere in
telligētie. vno^o qz determinet sibi motū diuersuz a mo
tu dato ab intellīa orbi: z hac resi^{ia} nō resistit celū: qz fa
tigareẽ z laboraret aīal celeste: dū mouere. alio^o qz sit or
bis talis in po^a q̄lis est itellīa in actu actu vtuali: z h̄ mō.

celū resistit itelligētie:ꝛ sic est ꝓportio agētis supra resi-
stētiā ibi:q̄ est cā velocitatis in motu. ¶ Cōtra. si resistē-
tia talis sufficit ꝓ motu:se' ꝯ phm̄.4°phy.tex.ꝯ^m 71.s.ꝙ
sim^x moueret in vacuo:q: mā illi^9 est in po^a illi^9 loci:c^9
est for^a eē'i in po^a ꝟtuali:cū igit̄ celo me^m extrīsecū nō re
sistat:sic neqꝫ simplici in vacuo:tūc aut successiue moue-
bit̄ simplex in vacuo:aut subito mouebit̄ celū:nō eni ap-
paret rō diuersitatis h̄ ꝛ ibi. ¶ R̄c°.assignādo diuersita-
tē hic ꝛ ibi. Esse in po^a ptes grauis deorsū nō est cā suc-
cessionis in motu simplicis in vacuo:q: quāte velo^r pōt
vna ps:puta iferior:recedere a loco in quē pōt supior pe-
trare:tāte velo^r pōt ps supior moueri:sequēdo aliā ptē:
sꝫ ifinite velo^r pōt ps inferior recedere:q: po^e ptis supra
nullā resistētiā est ifinita magna ꝓpor°.g̃ ꝛc̄. Sꝫ in cir^r
mobili hꝫ vna ps locū alteri^9 itrare:ꝛ si vna ps q̄esceret:
alia moueri nō posset:q: non rarefieri:neqꝫ cōprimi pōt
celū:neqꝫ diuidi:neqꝫ penetrari ꝛc̄.g̃ pōsse quāte velo^r re
cedere pōt vna ps:tāte velo^r iseq pōt alia ps ptē recedē-
tē:sꝫ pōse s̄m velocitatē sequētē ꝓportionē agētis supra
resistētiā pōt ps recedere.g̃ pōse s̄m velocitatē sequētē
ꝓportionē agētis supra resi^{ss} pōt vna ps locū alteri^9 in-
trare.dr̄ia igit̄ iter sim^x in vacuo ꝛ celū est:q: vnū illorū
mutat̄ in vacuo:aliud vō mutat̄ in pleno:hec aūt resistē-
tia quā hꝫ celū ad itelligētiā nō est apta facere mouens
fatigari:q: cā fatigatōis nō est hec resistētia:sꝫ est q: mo
tor mouet̄ qn̄ mouet.s̄m Auer.8°phy.ꝯ^{to} 83.itelligētia
aūt mouēs celū nō mouet̄ a se qn̄ mouet iō ꝛc̄. ¶ Ad q̄r-
tā ꝓbōnē itelligit Ari.de motu ab ex̄:nō aūt de motu ab
itra:q̄lis est mot^9 celi:q mo^r a pn̄° suo itrīseco.s.ab aīa dā-
te illi eē. ¶ Ad 3^m.dictū est quo mot^9 celi hꝫ ꝯriū:ꝛ quō
nō. ¶ Ad 4^m.istā dicit Auer.ibi iportare h̄:qꝺ ipole est
vt sit:ipole est icipe.aliꝗ ꝯcedūt motū h̄re factū eē:licꝫ i-
cōplete sit cū ipso fieri. ¶ Ad 5^m nūerat tps mot^9 finitos
q: solū eos mēsurāt̄ tpe:q excedūt̄ a tpe:sꝫ mot^9 eterni.si
nūerant̄:solū s̄m ptes nūerant̄:ꝛ si pm̄^9 mot^9 nūerat̄:so
lū a posteriori nūerari pōt.solū eni mot^9 p̄mi mobilis ē
minim^9:q: est velocior in minori tpe fact^9 s̄m ptes ꝛc̄.iō
īpe:vt mēsuratiu^9:est tps mālr ꝛ icōplete:sꝫ vt diuidit̄ p
pus ꝛ posteri^9 ab aīa:sic est tps for^r:pꝫ igit̄ ꝙ tps sequtur
motū:vt in lib.de suba orbis.ca.z.Auer.ꝛ in destru^{ie} de-
stru^{nis}.disputatiōe p^a.du°15°.ꝛ ꝙ tm̄ ē vnū tps.4°phy.
tex.ꝯ^{ti}130.ꝛ in destru^{ie} destru^{is}.dispu^{ne} p^a.du°.16.ꝛ ꝙ tē-
pus mālr est ipse mot^9:ꝛ ꝙ formalr cōplet̄ per aīam.

Dubiū q̄rtū.vtrū mot^9 celi sit nāl. ¶ R̄c°
ꝙ sic.ꝑfecta eni exitte redditione
eiusdē supra seips ꝑ mediū aliqꝺ ꝛ nālissima
in pn̄° motiuo:erit ēt motū ꝑfecte spheric^9 nā-
liter ide exiēs.Q: igit̄ itellectio itelligētie exit
ab itelligēte ꝛ reuertit̄ sup idē vt itellm̄ est.iō intellectio
est pa^m mot^9 cir^{ris}:qn̄ in circulo exit corp^9 ab.a.vt a pn̄°
ꝛ reuertit̄ in idē.a.vt in terminū ꝑ arcū circuli ꝛc̄.q: aūt
in itellu poli distīctio est iter itellectionē ꝛ itellm̄:nō est
mot^9 ab itellu poli ꝑfecte sphericus in hoīe:sed pede q̄si
semicirculū describit.Dōꝫ igit̄:q: aīa celi est nā:aīa:ꝛ vo
lūtas:iō mot^9 celi ab ea fact^9 dici pōt nālis:aīalis:ꝛ volū
tarius.iō nimirū si visus est Auer.varie loq.dicit eni.z°
celi.ꝯ^{to} 61.neēē est vt corpa celestia sint aīata.iō mot^9 eo-
rū est aīalis:nō nālis. ¶ Scire debes ꝙ nā est du^r q̄daꝫ
est aīa:ꝛ h̄° mot^9 celi est nālis.vt dixit Ari.z°celi.tex.ꝯ^{ti}
3^i.ꝛ alia est nā:q̄ nō est aīa:ꝛ hac motus celi nō est nālis.
10.meta.tex.ꝯ^{ti} p^i.de hac nā itelligēdus est Auer.in dest^e
destru^{um}.dispu^{ne} 13°.du° p.dicēs n^m mo^{le} cir^r mo^r nā. Sꝫ
de nā q̄ est aīa.loqt̄ Auer.z°celi.ꝯ^{to} 3°.Celū nō hꝫ motū
nālē aliū a motu voluntario. Q: aūt aīa celi sit nā.dixit
Auer.z°meta.ꝯ^{to} 16°.Corpa celestia hn̄t nāꝫ:licꝫ equoce
cū istis iferiorib^9.Et p celi.tex.ꝯ^{ti} 5^i.ꝛ z°phy.tex.ꝯ^{ti}3^i.nā
est pn̄^m mot^9 ꝛc̄. ¶ Itē p celi.tex.com.8.demrat Ari.mo
tū cir^{rem} eē nālē alicui corpi:ꝛ nulli nisi celo:q: mot^9 cir-
cularis sim^x ē.iō simp^{ci} corpi appropriari dꝫ.Simpliciū
eni corpor̄ mot^9 sī simplices:ꝛ mixtor̄ mixti.p celi.tex.
ꝯ^{ti} 6.ꝛ 3°celi.tex.ꝯ^{ti} 35.ꝛ.41.Idē p celi.i plib^9 cō^{tis} seq̄n-
tib^9.vt tex.ꝯm̄ 10.14.ꝛ.15.ꝛc̄. ¶ Itē 8°phy.ꝯ^{to} 27.mot^9
celi est nālis ꝑ aīaꝫ:ꝛ ꝑ corp^9. ¶ Itē p celi.ꝯ^{to} 81.diuersi-
tas motuū nō est nisi pp diuersitatē formarū subaliū.g̃
a for^a subali celi est mot^9 celi diuersus a motib^9 istor̄ ife
rior̄. ¶ Itē 8°meta.tex.ꝯ^{ti} 7.Intelligētia nālr mouet.
¶ Itē p celi.ꝯ^{to} 9°.mot^9 cir^{ris} ē in celo:ꝛ nō violēter:nꝫ
p̄ter nāꝫ:q: 5°meta.tex.com.6.Si q̄st̄ sempiterna ꝛ imo
bilia:nihil ē illis violētū:nꝫ p̄ter nāꝫ:cui^9 op^m eēt:si de^9
eēt mouēs nō nālr:q: tc̄ violēter aut p̄ter nāꝫ moueret:
mouet igit̄ nālr. ¶ ꝓ.corp^9 sim^x a pn̄° itrin^{co} loca^r mo-
tū nālr mo^r.Sꝫ ce^m ē corp^9 sim^x ab itrin^{co} motū:q: i mo
uētib^9 ꝛ motī ē deuenire ad p^m motorē intrin^{seu} p moto.
7°phy.ꝯ^{to} 3°ꝛ 9°.neēē ē ꝯuenire ad p^m motū:qꝺ nō mo^r.
ab alio extrin^{co}:sꝫ ex se.ꝛ 9°meta.ꝯ^{to} 18.Corpora celestia
mouēt̄ ꝑ pn̄° itrinseca in eis:nō ex extrinseco.Et Auer.i
lib.de suba orbis.c.z°.mouent̄ cir^r ex se.s.aīalia celestia.
vt ifert ex declatis ibi ex se.s.ex nā illi^9. ¶ Cōtra tribus
vijs:p^a ē via nālitatꝭ:q: nālitatē ꝯse' neēitas aīalitatē vo
libtas:aut ꝯtin^{ia}:g̃ ipole ē motū nālē eē volūtariū. ¶ z°.
q: mot^9 nāl ē a pn̄° itrin^{co}:sꝫ itellīa nō ē celo itrin^{ca}:sꝫ ex:
vt z°celi.ꝯ^{to} p:ꝛ p celi.ꝯ^{to} 100.vn̄ Auer.in li.de suba orb.
ca°3°.Iste motor nō ꝯstituit̄ ꝑ rē motā:nꝫ existit i ea:sꝫ
est absolut^9 ab oī mā.Et ēt ibi.c°p.nō eni exit in eo.scꝫ
subo:nꝫ in toto:nꝫ in pte:nꝫ in diuisibili.nꝫ in idiuisibili.
ꝛ p celi.ꝯ^{to} zz.appꝫ ipo^{le} ꝙ sit sp mo^{le} ꝑ se:nisi ꝑ pn̄^m ex-
trisecū. ¶ 3°.q: oīs mot^9 nāl ē velocior i fine:sꝫ mot^9 ce-
lestis nō.g̃ ꝛc̄. ¶ 4°.oīs mot^9 nāl termin^9 a q̄ est violēt^9.
sꝫ mot^9 celi nullus termin^9 a q̄ ē violent^9.g̃ ꝛc̄. ¶ Ad p^m
ne^r arg^m.dr̄ia.n.ē iter aīalia ife^{ra} ꝛ celestia:nāꝫ celesteꝫ ꝛ
ife^{rem}:q: nāꝫ ife^{rem} nō se^r neēitas abso^{ta}:q: igr̄ agētia nā-
lia ife^{ra} ipedibilia sūt.iō ꝯtigēter agūt:q̄tuis nālr agant.
¶ Tū q: mot^9 cor̄ q̄tūcūqꝫ nāl est finit^9:ꝛ sic potēs est
nō eē:ꝛ sic ꝯtigēs ē.dr̄ tn̄ cōiter agētia nālia neēio agere:
q: pn̄te passiuo ipsi actiuo dn̄anti sup passiuo:absente i-
pedimēto:tc̄ nō pōt cū istis circūstātijs agēs nō agere.sꝫ
nālitatē celestē ꝯse' neēitas:q: nō ipe^{tur} sī illi mot^9:neqꝫ
finiti:volūtateꝫ q̄ꝫ in istis ife^{bus} se^r libtas:sꝫ in supiorib^9
nō. ¶ Ad z^m ꝑ itelligētias eē ex̄ orbes itellr illas nō esse
eductas de po^a māe. Illas nō eē imersas māe. Illas eē ī
ꝯstitutas in eē ꝑ māꝫ. Illas eē nō cātas a mā.q̄ oīa diuer
sis vbis in eādē cadūt sn̄iaꝫ:cū qb^9 stat itellīas dare esse
māe in actu:ꝛ eē in mā:sic existit for^a in mā forāta ab ea
hoc ponit Auer.in li.de suba orb.c.p.Et cū fuerit decla-
tū ei de corpib^9 celestib^9 cor̄ forās existere in suis subtis
tali exīa ꝙ nō diuidūt̄ ꝑ diuisionē sui subti ꝛc̄.subsequē-
tia ēt p celi ꝯ^{to}.zz.dclant hāc eē sn̄iaꝫ Auer.dicētia.neqꝫ
corporeū:nꝫ ꝙ sit vīt^9 i corpe. ¶ Cōtra.ex his se^r moueri
celū ꝑ se:cu^{ius} o^m hr̄ 4°phy.s.celū moueri ꝑ accn̄s. ¶ z°.
q: mo^{le} ꝑ ptē nō ē ꝑ se mo^{le}.resolō āt mobiliū stat ad mo
bile ꝑ ptē:ꝛ sic celū ad qꝺ stat mobiliū resolō est mo^{le} ꝑ
ptē. ¶ R̄c°.ce^m est mo^{le} ꝑ se:q: a pn̄° sui itrin^{co}.Orbis ēt
celi:licꝫ moueat̄ ab alio diffōne:nō tn̄ mo^r ꝑ accn̄s:nꝫ ꝑ
ptē:nꝫ ab extri^{co}:sꝫ ab aliq̄ sibi copu^{to} i eē. ¶ Ad p^m igr̄
ne^r op^m asseri in allegato:sꝫ in 4°phy.ꝯ^{to} 45.dictū est ce
lū eē in loco ꝑ accn̄s:ꝛ nō ꝑ ptē.ꝛ mūdus mo^r ꝑ ptē:ꝛ nō
ꝑ accn̄s:vt pꝫ ibi ꝯ^{to} 44.ꝛ vir^r colligit̄ ibi cō.43. ¶ Ad
z^m.ps in ꝓposito est z^x.q̄titatiua:ꝛ q̄li^{um}:seu eēntial:di-
stictio ē Auer.p phy.cō.36.tc̄ mo^{le} ꝑ ptē q̄ti^{tiuam} est id qꝺ
distin^r ꝯ mo^{le} ꝑ se:nō āt mo^{le} ꝑ ptē eēntialē.ce^m āt ꝑ ptē

eẽntialẽ mo'. ¶ Ad 3m maior ẽ vã de motu nõ sphérico
silr maior 4ᵗ. Sz de motu sphérico false sunt. ¶ 2° via
argr. s. via nãe. Ois nã mouet ab imperfecto ad pfectũ: qr
mot' est act' imperfect'. 3° phy. tex. com. 15. sz mot' celi nõ
est ab imperfecto. ¶ 2°. qr ois nã mouet ad vnũ finẽ: g est
vbi: vel for^a: sz motor celi nõ ad vnũ finẽ mouet g sit vbi
vel for^a. g ꝛc. ¶ 3°. qr nulla nã mouẽs ab. a. termio mo-
uet ad. a. terminũ: qr si recessus ab aliquo est nãlis: acces-
sus ad illõ ẽ innãle: sz celi motor mouet ab. a. in. a. ¶ Ad
pm. maior est vã de motu acqsitiuo ẽẽ pfectius q̃ sit ẽẽ qđ cor'.
põt ãt ex albo nigrũ fieri. ꝛ ex calõ fridũ: vbi qđ cor' est
melr' eo qđ gñat. ¶ Ad 2m. finis mot' celi est psupposi-
tus motui. s. itelligẽtia: ꝛ nõ est acqsit' p motũ ꝛc. ¶ Ad
3m. maior est vã de motu recto: nõ ãt cir'l. ¶ 3ª est via aie
ois aia itẽdit explicare formã in mobili p motũ: sz intel
ligẽtia nõ itẽdit ꝛc. ¶ 2°. qr aia mouẽs firmare põt mo-
bile: sz itelligẽtia nõ põt firmare celũ. g ꝛc. ¶ 3°. ois aia
reqrit corp' organicũ difforme in ptib': sz itelligẽtia nõ
reqrit orgaⁿᶻ ꝛc. ¶ 4°. ois aia mouẽs est nõ bñs desíde
ratũ ẽẽ ab ea: sz q̃rit illõ adipisci. Intelligẽtia ãt bz dsiᵐᶻ
ẽẽ. g ꝛc. ¶ 5° ois aia mouẽs est vtus in corpe: sz celi vtus
mouẽs ñ ẽ i corpe. g ꝛc. ¶ Rᵒ. aia du'. abstracta: ꝛ ñ ab-
stracta. q̃ iducũt vã sũt de nã ñ abstracta: nõ ãt de nã ab-
stracta. Silr mot' est du'. acqsitiu': ꝛ cõseruatiuus. Que
dicta sunt vera de motu acqsitiuo: nõ aũt cõseruatiuo.

VLtimo dubitat'. vtrũ celuz agat in iferiora motu locali: sic q̃ cessante motu circulari celi: cessaret mo-
tus iferioꝝ: ꝛ destrueret' iferiora. ¶ Rᵒ.
pmittẽdo q̃ due sunt ptes celi. s. mã: ꝛ for
ma: mã est orbis: for' est itelligẽtia. ¶ 2°.
pmitto q̃ duob' istris celũ agit i iferiora. s. motu: ꝛ lumĩ
ne: motu q̃ est accñs cuilibz pti celi q̃tũᵐᶻ iberẽs: nõ ma-
gis vigẽs in pte dẽsa q̃ rara: neq̃z ẽ3. Sz magl vigẽs cir-
ca ptes a polis distãtes q̃ circa polos: applicans actiua
passiuis: qr stellã adducit supra ptẽ a q̃ distabat. dixit. n.
Auer. 2° de gñõne. tex. com. 55. mot' gñat faciẽdo appro-
pinquari gñantẽ ipz gñando. vbi clarius Ari. qr adduc̃
ꝛ abducit generãs: ꝛ ẽt sui mot' velocitate aerẽ est cõte-
rẽs ꝛ disgregãs: ꝛ' sz Ari. 2° celi. tex. cõᵗ 42. ꝛ p̃ metheo-
rũ calefacit localis: ꝛ eni mot' calorẽ cãt ptes mobilis di
strahẽdo: qr si violẽt': 3rictas est iter agẽs ẽt superãs ꝛ
agẽs stra victũ: si nãlis sit mot': ptes mobilis grauis vl'
leuis alr mouet': dũ sunt ptes mobilis: q̃ si p se existerẽt:
qm p se existẽtes ptes sm rectã lineã cẽtro terminatã ascẽ
dũt vel descẽdũt: dũmõ extra locũ suũ nãlẽ existes non
ipediant': sz iexistes sm palellã lineã linee recte ad cẽtꝝ
terminate ascẽdũt vel descẽdũt: ꝛ sic ptes mobilis loca-
liter distrabunt': ꝛ 3terunt': supueniẽtib' ptib' alijs ipsis
q̃s opz credere in motu: nõ tñ pp̃ h̃ assero ptẽ toti resiste
re: qm tũc in cẽtrũ terra descẽdẽte exclusio ipetu: aut alio
rũ adiuuãte ꝛc. in isiᵐ tardaret' ille mot': añq̃ fieret cen
trũ terre cẽtrũ mũdi: qm in ifinituz minoraret' pportio
ptiũ supra cẽtrũ pmonẽtiũ descensuz supra ptes ifra cẽ-
trũ resistẽtes illi motui: vt apud calculãtes notũ est. In
motu q̃z circulari quo aer celi motũ se' ptes aeris letio-
res ꝛ calidiores: qm aptiores sunt motui q̃ minus cale-
ꝛ minus leues min' leuib' supueniũt: ꝛ eas cõterunt de-
pellẽdo: ꝛ sic motu calor cãt': vt pz in forti 3fricatiõe aza
lini cũ silice a quo fauille exiliũt: ꝛ etiã motu calor cõser
uat': iõ ignis cũ nõ mo': extinguit'. Scđz igit' 3'ᵉ motus
est pprietas calidi: ꝛ sm Ari. 2° metheoꝝ in stellis cadẽti
bus calor ꝛ lumẽ ex motu gñant'. ¶ Contra. terra mota
nõ calefit nz aq̃. imo 2° de aia. 3ᵗᵒ 15°. aq̃ calefieri nequit:
sicut nec ignis frigefieri. ¶ 2°. aq̃ calida motu frigefit.

¶ 3° flabella' refrigerat. ¶ 4° post motũz hõ remanet
frigidus ¶ Ad pm fortior est nã illoꝝ elntoꝝ ad resistẽ-
dũ motui calefaciẽti q̃ sit mot' ea potẽs calefacer'. Auer
rois aũt voluit: cũ est aq̃ manifeste cal'a: hoc est pp̃ vapo
res aque pmixtos. Or si aq̃ esset pura: nũq̃ ipa remanẽte
pura duceret' ad manifestã caliditatẽ: sz pus transmuta-
ret' in elntũ calm ꝛc. ¶ Ad 2m p accñs est q̃ exeũtes va
pores ex aq̃ plus minuant de corpib' calidis aq̃ q̃ ad-
dat mot' de calore. ¶ Ad 3m p accñs est pp̃ nouũ aeres
adductũ ꝛ vaporẽ: cũ expulsione vapoꝝ ꝛ aeris pexistis
circa corp': q̃ potẽtiora sunt frigefacere q̃ sit mot' potẽs
calefacere. ¶ Ad 4m. mot' 3ueniẽs ipz calefacit: sz sup-
fluus nõ: qr spũz resoluit. ꝛ colerã icinerat: ꝛ hec plus re-
frigerãt corp' aialis q̃ mot' illud calefaciat. ¶ Lumẽ
quoq̃z calefactiuũ est: ꝛ pfertiz cũ reflectit' radius ad per
pẽdicularẽ: qr tũc radius duplicat': ꝛ fortius: cũ radij cõ-
gregant': vt experiẽtia speculoꝝ cõcauoꝝ lumine reuer-
berato in certo pũcto ignẽ generantiũ cõuincit'. Loca ẽt
vmbrosa frigida sunt respectiue: ꝛ media regio aeris fri-
gida est: ꝛ a radioꝝ reflexione a terra nõ molestata. So-
le q̃z ad nos accedẽte: fit estas. ꝛ eo recedẽte: hyems. Tñ
etiã Ari. 4° de ptib' aialiũ: sz q̃ noctes plenilunijs tepi-
diores sint: pp̃ lucẽ pleniorẽ: ꝛ gnto de hystoria aialium
plenilunia cũ dieb' tepidis cõiungit. dicẽs: sz maxie ple-
nilunijs dieb' q̃ tepidis restituũt: logẽ de echinis cibo
idoneis. ¶ Tũ ẽt calore celesti aialia iperfecta ex putri-
da mã gñant': vt i 2° meta. 3ᵗᵒ 18°. dixit Auer. Sz cũ mo-
tu ꝛ lumine celũ calefacit hec iferiora: dubitatur ab ali-
qbus de tertio instrõ. s. ifluẽtia: q̃ celũ frigiditatẽ pariat:
qm subitã aeris mutationẽ in frigidũ videm' absq̃z ven
to aut alia cã iferiore. ¶ Scđo gñant' mineralia sub ter-
ra: vbi neq̃z lumẽ: neq̃z mot' attigũt. ¶ 3° aucitate astro
nomoꝝ: quã recitat Auer. in lib. de suba orbis. c. 2° ifluẽ
tias 3cedẽtiũ. ¶ 4°. qr elnta frigida celũ 3fuet. ¶ 5°. qr
frigidoꝝ elntoꝝ for' subalis est p se itẽta a nã: cũ sit elnt
pars mũdi eẽntialis: g ẽt eoꝝ dispõnes neciie sunt a celo
itẽte: quarũ vna ẽ frigiditas. ¶ Soluit' hec difficultas
ab Auer. 2° celi. 3ᵗᵒ 42. rephẽdẽte Aui. celũ pducit i istis
iferiorib' calorẽ silcz vnicuiq̃z elntoꝝ: ꝛ iste est calor ce-
lestis: ꝛ est diuisus a calore elntari: vt pz i 2° meta. 3ᵗᵒ 18°.
ꝛ in li. de suba orbis. c. 2°. ꝛ 2° celi. 3m. 102. Et si fuerit fri
gus: erit sz cõparationẽ: quẽadmõ. n. calefacto corpe in ter-
mis: vrina de corpe exiẽs superfusa appet ẽẽ frigida: qr in
cõparatione ad humanũ corp' appẽns est ẽẽ frigida: qa
minus calida est q̃ corp': ita luna cuius lumẽ rel' calefa
cit appet frigefacere: sz a frigiditate aeris luna poros cor
poris apperiẽte corp' aialis fit frigidius. ¶ Luna autez
soli 3iũcta: ꝛ si q̃si p triduũ nõ nos illuminet: corpa tam
nra affligit: vt manifeste pz in corpib' egris. Ifluit igitur
celũ lune motu positiue: lumine vo priuatiue: qr corpa a
3seruãte destituta male se hñt: natus eni natue absentia
tpe pcelle submergit'. 2° phy. ¶ Ad pm luminariũ maio
rũ absentia frigiditas elntaris terre ꝛ aque dñat': ꝛ vigo
rat': ꝛ aerẽ q̃ facile passibilis est ad eiᵘ nãm 3uertit: ex h̃
seq vr magis vigorari frigiditatẽ terre q̃ aque: qm ma-
ior est distãtia terre a fonte caloris q̃ aq̃: sz ad opm est ra
dioꝝ fortior reuerberatio. de hoc als. iplicat'. n. difficul-
tas ptinẽs ad nãz elntoꝝ vtrũ sint elnta ab itrinseco al-
terabilia. ¶ Ad 2m. ps terre exterior passa a celestib' par
tẽ illi 3tinuã alterat in viscerib' terre latẽtẽ aptã vt i me
talla 3uertat': p antiperistasiz q̃z calor in viscerib' terre
fortificat' ꝛc. ¶ Ad 3m aucitas astronomoꝝ sup experien-
tia fundat': cuiᵘ nõ est resoluere: an celũ agat. a. istrõ. b. iõ
exit astronom' ei' sciaz: cũ dicit ifluẽtiaz celi distingui a
motu aut lumie. ¶ Ad 4m. calor celestis fridicatẽ elarẽ

cōseruat pſeruitz in tāta distātia quāta est elntoꝝ frigidorū a celo.iō Auer.in destruc^{ne} destr^{nū}.dispu^{ne} pma. dubio iz.cā grauitatis terre est:qꝛ est in maxia distātia a motu orbiū:nō qꝛ distātia sit cā:sꝫ mot⁹ in tāta distātia. ⁋ Ad gntū itēdit celū elnta frigida ꝯseruare:nō tn̄ p infinctiā distinctā a motu aut lumie:sed p hec:calefaciendo ēt:pōt p accñs terrā purificare:vaporē ⁊ ptes calidas extrahēdo:⁊ ꝯñr siccitatē illius adiuuat nālē. ⁋ Quia igit̄ sol in magnitudine alias stellas supat:⁊ luminis mltitudie mediocrē hñs mot⁹ velocitatē:⁊ terre ppinqtatē:pre ceteris magis calefacit aut calefactiuū est:⁊ oculus mūdi eēt:vicedus:si phm metaphorice liceret loq. ⁋ 3° pn̄ pmitto ꝙ sublunariū corpoꝝ:qdā sūt simplicia:vt qttuor elnta: qdā cōposita:cōpositoꝝ:qdā pfecte mixta sunt:qdaꝫ vo impfecte:pfecte mixtoꝝ:qdā sunt aiata:qdā vo nō. Aiatoꝝ:qdā sensitiua aiant̄ aia:qdā vo nō. Sensitiuoꝝ vero qdā esse hñt ab itellectu:qdā vo nō. Oiuꝫ istoꝝ ps eēntialis est mā pma.iō iste res dicte sunt nāles:iter corruptibilia vo tm̄ hoiuꝫ itellect⁹ est pars eēntialis. ⁋ Quarto pmitto:qꝛ sublunaria corpa gnabilia sunt ⁊ corruptibilia:illoꝝ gnōnē ⁊ corruptionē possumus cōsiderare.z° eoꝝ pmanentiā in esse.3° eoꝝ opationes:qrū qdā sunt intelligere ⁊ velle:qdā vero nō. ⁋ His stātib⁹ sint hec tria dicta. Pimū res nāles q̄ ad suū gnari ⁊ corrūpi pēdent a celo.pbat̄ gbusdā vijs:pma est rōne cālitatis mot⁹ celi:qꝛ celū suo motu est cā gnōnis ⁊ corruptiōis. Scdo de gnōne.tex.cō.55.⁊ z° celi.tex.co.zi. Tū qꝛ itelligentia:eo qꝛ abstracta:gnōnē aut corruptionē imediate cāre nō pt qm̄ apud phm ab eterno nō est nouitas:sꝫ mediāte celo moto saluat̄ pme liberalitas:q̄ cōicans est pfectionē generabilib⁹:⁊ alie itelligētie saluant̄ in pfectione sua silis pme:neqꝫ celū stellatū:qūis luminosuꝫ sit:⁊ motū:ipsas cāre pōt:pp sui vniformē modū se hñdi:iō planete sui accessione ⁊ sui recessu:⁊ maxie sol:gnōnis ⁊ corruptiōis cā sunt:vt ifert Ari.z° de gnōne.tex.cō.56. ⁊ p meta.tex.ꝯ^{to} zi.vbi Auer.Cū nō fuerint mot⁹ celestes diuersi nō erit gnō:neqꝫ corruptio. ⁋ P.pma cā est dator eē oibus iferiorib⁹:vt pallegatū est ex pmo celi.tex.ꝯm.100.⁊ ex lib. de suba orbis.ca.4.⁊ ex destru^{ne} destr^{nū}.⁊ nō nisi mediāte motu celi:iō remoto motu celi subtrahit̄ influxus prie cāe. ⁋ Scdo arguit̄ rōne pmitatis in motu:qm̄ remoto primo remouet̄ posterius:sed celi mot⁹ est pm⁹:⁊ alie nāles trāsmutationes posteriores sunt:⁊ in motu celi reducant̄ tanqꝫ in pmū:quēad^{m} ꝯcludit Ari.8° phy.tex.com.77.nō fiunt aūt gnō ⁊ corruptio sine alteratione ⁊c. Tū etiā in per se ordinatis in mouēdo:cessante motu prioris cessat motus posterioris:sunt aūt inferiora p se ordinata in celū ⁊c. ⁋ Tū etiā pportionabilr se hꝫ motus cordis aialis corruptibilis motui diurno.iō cōgruū est ꝙ sicut cessante motu cordis cessat ois motus corruptibilis animalis:sic cessante pmo celo a motu oē residuū ⁊ mūdus cessat moueri. ⁋ Tuꝫ etiā cessante causa vniuersali:cessat causa pticularis:cū igit̄ celū sit causa vniuersalis:nihil eni:qō sit indiuiduū alicuius speciei corruptibilium: pōt eē cā vniuersalis illius speciei:qꝛ eēt illud indiuiduū causa sui met:est igit̄ illud idiuiduū cā particularis:celuꝫ aūt vniuersalr causat ⁊ generabilr qōlibet indiuiduū illius speciei:iō illius est causa vniuersalis. ⁋ Tertio arguit̄ rōne causalitatis inferiorū:qꝛ hec iferiora sunt vt istrumēta respectu superiorū:sm Arist.scdo de gnatione. tex.com.54.⁊.55.cessante autē principali cessat instrumētū.dixit eni Auer.in lib.de somno ⁊ vigilia.instrumētuꝫ eni artificis:sicut dicit Aristo.non mouet̄:nisi sm artificem.Et scdo de gnatione.cōmēto.55.istrumentū nō mouet sine artifice.8° autē physi.cōmēto.47.Ista inferiora

sunt quasi istrumēta:per que mouent corpora celestia.s. ꝙ homo in generatōe hois nō dat nisi illud qō est quasi istrumētū:⁊ corpora celestia sunt q̄si artifex ⁊c. ⁋ Quarto arguit̄ ratione mēsure motus:qꝛ cū non est tēpus:non est motus:sed cessante motu celi:non est tēpus:ergo ⁊c. ⁋ Quinto arguit̄ ratione loci. Locus eni cōseruatiuus est locati:celū aūt est locus generabiliū ⁊ corruptibiliuꝫ. ⁋ An autē quiescente celo:esset celuꝫ locus ⁊c. ⁋ Dico ꝙ licꝫ cōtineret:non tamen esset locus nālis:qꝛ deficeret ei conditio qua cōseruaret. ⁋ Scdm dictum.res nāles quo ad suū esse dependēt a motu celi. Hoc voluit Auer. in destructione destructionū.disputatiōe pma.dubio.ii°. si vllus supercelestiū motuū cessaret:ordo totius vniuersi destrueret̄. Probat̄ tripliciter imaginat̄ agens cōseruare effectū.vno mō:qꝛ repugnat agenti agere circa rem factā vt scindenti repugnat. ⁋ Scdo qꝛ impressa forma: reperit in passo dispositionē conseruantē:vt figura duro impressa. ⁋ Tertio.quia ab alio agente conseruat̄:vt.a. ignis genitus.a.b.sed nō repugnat celo agere circa factū. ⁋ Scdo in passo quecūqꝫ cōditio presupponit̄ ibi:a celo est vel saltē esse pōt. ⁋ Tertio:quia secluso celo:non ab alio agente saluaret̄:non igit̄ dicit̄ celum cōseruare res materiales solū sicut impediēs lupuꝫ custodit agnū:sed sicut cōiter dicit̄ lumē a luminoso in esse ⁊ cōseruari dependere:hoc voluit phs.8° physi.tex.com.primi dicens. motū esse q̄si vitā his que subsistunt.Auer.etiā 7° meta. com.9.declaratū est in scia nāli:hoc.s.celū eē corpus sensibile:qō est causa alioꝝ substantiꝫ sensibilibus. ⁋ Preterea.Ari.p metheoꝝ diffiniēs pmā cām corporalē diffinit eam per pncipiū:vnde motus:⁊ sic vult celū pncipiare motū in his inferioribus. ⁋ Scias ꝙ inducebat̄ hec auctoritas in pmo opere nostro ad pbādū deū mouere: nō qꝛ intenderez Aristo.ibi loqui de deo.de celo eniꝫ loquitur:sed qꝛ actiuitas:quā habet celū in his inferiorib⁹: ab aia celi est:⁊ non nisi mouendo:hoc incidentaliter dictū est ad ppositū. ⁋ Preterea in mixtis producendis varie ⁊ fortes requirūt̄ alterationes:que a solis partibus celi supinductis fieri possunt:⁊ debēt. ⁋ Astronomi preterea asserunt ꝙ existentibus oibus planetis in pma aut scda domo:nō cōtingit natū viuere:qꝛ opꝫ eos esse disseminatos per celū:vt natū in diuersis tēporibus suaꝝ etatū cōseruent. ⁋ Attribuunt quoqꝫ ordinē mensiū gbus moratur natus in vtero planetarū ordini. vt pmū Saturno:z^{m} Joui:⁊ sic gradati.octauū mensēz iterū saturno ⁊ nonum Joui. ⁋ Tertiū dictuꝫ.res materiales a celo dependent in operari:qꝛ eoꝝ forme subales ⁊ accidentales:que pncipia operationū sunt:a celo depēdent:patꝫ de natura totius aialis regitiua motuꝫ lune sequente in diebus creticis. ⁋ Tum de fluxu maris ⁊ refluxu:ascendente enim luna ad mediū celi super aquis:vigorat̄ illi⁹ operatio in eis:ipsas subtiliando:q̄ sua viscositate vapores exire prohibent. Et si nō fuerit terra:que est maris fundū aquā maris imbibens sui spōgiositate:neqꝫ fuerit ventus ei ꝯtrarius resistens:aqua in cupū ascendit ⁊ turgescit;descendēte vero luna:decrescit tumor. ⁋ Tuꝫ etiā sol suis radijs exustā terrā reddit incultam:amplitudine potestatis spirantez reddit tellurē fertilem ac fructiferā: eo igitur fructus alunt̄:augescunt:⁊ maturitatē assequūtur:diei:ac noctis:estatis:atqꝫ hyemis:aliorūqꝫ temporꝫ anni:est effector.Qōqꝫ hoies alij sint nigri:alij cādidi:ceterisqꝫ differant formis:alio modo ad climata vibrans. radios causa est. ⁋ Tum etiaꝫ animalia multa tempore plenilunij humoribus repleta sunt:que tempore cōiunctionis sunt inanita. ⁋ Tuꝫ etiaꝫ venti:pluuie:sicte:mores hominū:celuꝫ sequunt̄:⁊ sic de alijs:pro istis est phs

p̄mo metheo℞.necesse est hūc mundū inferiorē superio
ribus lationibus cōtinuari:vt ois eius virtus gubernet̄
inde.Ptolemeus quoq₃ centiloquiū verbo nono:vultus
huius seculi sunt subiecti vultibus celestibus.

Contra determinata arguitur multiplr.q̄ celū nō agit in hec īferiora:producendo:neq₃ cōser
uādo.p̄mo ex resolutione effectus in causā.Omnis effe
ctus dependētiam hab₃ a causa.ergo in ipsā resolui pōt.
Hec aūt inferiora in celū resolui nō pūt:q₂ non possunt
due cause eiusdē generis dependentiā vnius effectus ter
minare.¶ Causa aūt p̄ticularis dependentiā terminat
effectus efficiendo ⁊ cōseruando.ergo nō celū.¶ Scdo.
intelligentia dependentiā terminat:ergo nō celū.patet
ↄ̄n̄tia:q₂ ad indepēdēs stat resolutio.nō aūt ad depēdēs.
ideo Auer.12° meta.cōmēto.18° inferiorū operationes in
nō errantē intelligentiā reducit.¶ Tertio.forme sensi
biles perfectiores sunt celo.ḡ non in ipsū vt in efficientē
causā reduci ⁊ resolui possunt.p₃ ↄ̄n̄tia.q₂ effectus nobi
litatē cause equat:cū vniuoca est.cū autē equiuoca est:a
cause perfectiōe deficit.vt dixit Auer.12° meta.com̄.4o.
nō eni p̄fectio effectus causā superat:q₂ si sic:illa imper
fectio independēs videret̄:neq₃ liceret ex p̄fectione cau
sati p̄fectionē cause cōcludere.¶ Quarto si sic:tūc sub
stantialiter mutabilia in accidētaliter mutabilia resolue
rent̄:cōsequēs falsū:q₂ accidētia in subam resoluunt̄:⁊
nō ecōtra.¶ Ad p̄mū.causa℞ eiusdē generis quedā p̄or.
⁊ est causa mediata:⁊ remota:quedā posterior.scdo phy.
tex.com̄.32.tunc resolutio effectus in duas causas eiusdē
generis primas est impossibilis:q₂ ordo essentialis causa
rū periret:sed resolutio effectus in duas causas diuerso℞
ordinū est possibilis.sic aūt est in p̄posito de causa p̄ticu
lari rei inferioris:q̄ est cā posterior:celum aūt est causa
prior.¶ Cōtra.si in generatione ignis aut caloris req̄rit̄
celū:nō ē ignis cā sufficiens ignis aut caloris.¶ Respō
deo.sufficit ignis in ordie suo:q₂ nulla alia causa particu
laris requirit̄:sed non sufficit simpliciter:q₂ requirit̄ cau
sa vniuersalis:est autē ignis cā p̄ticularis ḡnatiōis ignis:
q₂ non ad cuiuscūq₃ ignis generationē pōt iste ignis con
currere:q₂ nō ad sui met generationē:celū aūt cā vniuer
salis est:vt per oppositū p₃:⁊ tangit̄ a pho.scdo de ḡnōne.
tex.com̄.53.¶ Ad scdm.negat̄ ↄ̄n̄tia:q₂ terminari potest
dependētia vltimate:⁊ nō vltimate:vltimata resolo ad
ītelligentiā stat:nō vltimata vero ad celū.Cū eni cōpona
tur celū ex ītelligētia ⁊ orbe:cū resolutū fuerit vsq₃ ad p̄
mū mouens motū:resoluēdū est vsq₃ ad primū mouēs
imobile:q̄ est anima primi mouētis moti.resolubile est
eni p̄mū alterans:q̄ est p̄mū mouēs motū:in p̄mū loca
liter mouēs:q̄ est mouēs imobile.¶ Ad tertiū.cōpara
ri pōt forma mālis oino celesti aialitati eiusdē:⁊ māe:si
primis duobus:celū est p̄fectius:⁊ tunc principali agenti
cōparant̄ vir' illas ↄ̄tinenti.vt dixit Auerro.in destru
destructionū.disputatione 9ª.dubio scdo.Si tertio:tunc
in catena corruptibiliū ⁊ incorruptibiliū celū est nobili':
sed in ordine act' ⁊ po' formā oino materialē sequit̄ celū
mā:q̄m actus potētiā p̄cedit:⁊ tūc cōparant̄ instrō:nō tm̄
agenti:sed actiuo℞ subto.¶ Ad quartū.ↄ̄cedit̄ ↄ̄n̄s ⁊ cō
sequētia.⁊ ad improbationē ↄ̄n̄tis:negat̄ ↄ̄n̄tia:resolutio
igit̄ p̄fectionē dicentiū stat ad p se tale.sed dicentiū imp̄
fectionē nō semp:mutatio aūt dicit ip̄fectionē in mutabi
li.¶ Scdo p̄n' arḡ ex nā isto℞ inferio℞.Nullū eternū
fieri pōt aut cōseruari.Est aūt itell's polis eternus.Scdo
mā p̄ma est eterna.Tertio ex ↄ̄pōne itell's polis cū mā:
que sunt eterna componit̄ hō.Quarto.elīta eterna sunt.
Quinto.etiā mixta in esse specifico.Sexto.mixtū in va
cuo moueri pōt s̄m Auer.4° phy.com̄.71.ergo mixtū cō
seruari pōt sine celo.¶ Ad p̄m itell's polis non fit simplr
apud phm.iō nō indiget quo ad hoc agente aut cōserua
te:sed fit in mā.a.vl.b.p̄paratio aūt māe:quā d₃ itellect'
iformare:a celo pēdet:iō itell's possibilis quo ad eē in h
depēdet a celo aliquo mō:licȝ idirecte ⁊ īproprie.¶ Ad
scdm.mā quo ad suū eē in po':q̄ ex se h₃:nō depēdet:sed
quo ad suū eē in actu:q̄ h₃ a for':q̄ est cā:forālis:finalis:
⁊ efficiēs ↄ̄seruās māe:mā depēdet a celo.formā eni celū
efficit:q̄ māȝ in eē actuali ↄ̄seruat.¶ Ad 3m.mā scda ho
minis depēdet a celo:iō ⁊ hō ab eo pēdet.Tū scdo nō in
format itell's polis māȝ:nisi dispositā:q₂ igit̄ celū est cā
dispōnis ⁊ p̄parationis māe:iō celū est cā ḡnōnis hois:⁊
ↄ̄seruationis eiusdē:vt sepissime dictū est ab Ari.sol ⁊ hō
generāt hoiem.¶ Ad 4m.elīta sunt corruptibilia s̄m p̄
tes:⁊ p partiū eo℞ nouā ḡnōnē cōseruant̄ a celo.¶ Ad
q̄ntū.mixta in esse specifico ↄ̄seruant̄ a celo p successiuā
īdiuiduo℞ ḡnōnē.¶ Ad 6m.negat̄ assumptū:vult autē
Auer.si mixtū in vacuo cōseruaret̄:⁊ sine māe relinque
ret̄:successiue moueret̄ ⁊c̄.¶ Tertio p̄n' arḡ ex defectu
req̄sito℞ ad actionē.Prio q₂ celū maxie recedit a natura
actus:cuius est agere:q₂ celū maxie ad nāȝ corpis acce
dit:vt ei' magnitudo pandit.Scdo:q₂ deficit illi instrm̄.
q₂ lumē est in medio itentionalr:ḡ realiū operationū lu
mē nō est p̄nm.p₃ ↄ̄n̄tia:q₂ entis realis p̄nm actiuū est rea
le.motus aūt in aquā nō agit:aut saltē in terrā:q₂ eā nō
mouet.Tū respectus nō est p̄nm agendi:sed mot' localis
est respect'.ḡ ⁊c̄.Tertio celū nō tangit hec inferiora.ḡ in
illa nō agit.p₃ aīs de celo supra lunā aut elo īfra ignē ⁊c̄.
Quarto.q₂ itellīa lune nō agit in itellm humanū:ḡ neq₃
celū in corpus humanū.p₃ ↄ̄n̄tia:q₂ sicut imediat̄ itelli
gētia lune intellectui humano:ita imediari d₃ corpi lune
corp' humanū:sed nō est sic.ḡ ⁊c̄.Quinto datis duobus
filijs sil natis.vn' ē bon':⁊ alter ē mal'.ḡ nō ex celo pen
dēt eo℞ opatiōes.p₃ ↄ̄n̄a:q₂ celū eq̄lr agit in illis.¶ Ad
p̄m.ne' argm.q₂ maxie recedēs a nā act' ē po':cui' nō est
corp':cu' p₃ est act'.Est āt celū ↄ̄pom:neq₃ corp' mai' ē
minoris vtut':s₃ ceteris p̄ib' est maioris.¶ Ad 2m.mlte
for' in eē itētionali cānt:vt p₃ de arte:s₃ n̄ sp cā sunt oiuȝ
opationū in eē itentionali:q̄liū sunt cāe in eē reali:vt p₃
de sanitate in mēte medici.¶ Ad 3m.q̄ rm ad tactū nō p̄
p̄ie ē tact' iter nō repatiētia.p de ḡnōne.ↄ̄to 45.S₃ q̄ rm
ad imediationē fundamētū ar' est p̄pō.7'.phy.quā itel
ligit Auer.ibi.ↄ̄to 13°.d postremo motore:⁊ p moto.03.n.
q̄ iter hec nō sit mediū:dato āt agēte nō postremo p̄t eē
mem iter ip₃ ⁊ passū:q̄ mem aget:⁊ patiet̄:⁊ sic ē in ḡnō
ne aialiū p putrefactionē q̄ mediū ↄ̄tinens:vt aer agit:⁊
patit̄.Soluēs tm̄ Auer.2° celi.ↄ̄to 42.rōnē quā soluim'
dixit q̄ ex oib' celis fit vnū agēs:q̄si vnū aial:agēs s₃ di
uersas p̄tes:puta s̄m diuersas stellas.addo ēt q̄ nō incō
uenit lumē stelle sup̄ioris trāsire p celū iferius.imo nece
est q̄ sic:ad h vt lumē illud ad hec iferiora deducat̄.iō
celū mediū patit̄:itentionalis tm̄ est hec passio ⁊c̄.¶ Ad
4m.ne' ↄ̄n̄a:q₂ licȝ nō eēt itell's polis passū idoneū re'
itelligētie:est tm̄ corp' hūanū passū idoneū re' celi.Ad
p̄bōnē.ordo p̄fcōis forā℞ īfert ordinē loci aut sit' i corpi
b' īforāt' ab eis.s.ordinē dignitat' ⁊ p̄fectōis:iter illa cor
pa.Dico vlteri' q̄ itell's polis ē apt' pati ab itelligē' lune:
q₂ oēȝ subaȝ sepatā recipe apt' ē itell's polis:vt p ope.q̄'
4°.dductū ē.¶ Ad 5m.admittāt̄ gemelli sil nati:⁊ siliuȝ
ↄ̄plonū i toto ⁊ p̄tib' for' ⁊ māȝ isequētib':tc adhuc p̄nt
dissilib' nutrimēt' educari.Puella.n.lacte meretrici nu
trita meretricio delectat̄:⁊ puer lacte suis educat':Into.
Pōt ēt eē diuersitas ↄ̄uersationū:⁊ diuersitas ivita eo℞
ex varijs occurrētijs:q̄uis ex celo eēt siliū':q̄ si oia po
sueris paria i ābob':vno ridēte:alter redibit:⁊ flēte vno:

fiebit alter rc. ¶ 4. pn' ex nō agēt l. qr si celū i ifer^m ageret: seu formā celū itēderet pducere. pz ɔña. qr agēs sibi passuz assilat. ¶ Scdo. si sic. nō tātā in reb^9 difformitatē cāret ḡta in eis repit. pz ɔña. qr celū ē vni^me: roēz regionē eodē mō ɔtinēs. ¶ Tertio. vtutē ɔseruatiuā terre cāret i igne: silr celi iferiores a supiorib^9 alterarent: aut motu cōtererent. pz ɔña. qr nō agit agēs i extremū: nisi p mediū. ¶ 4°. si sic: reb^9 daret celū ppetuitatē. pz ɔña: qr stella suā vtutē hñte: et suū effectū hre dz. ¶ Tū ēt necessitatē. qr posito actiuo r pa^uo rc. neqꝫ dispō materie ipedit: qm materie dispō a celo pēdet ¶ Tū qr celū ipedit aut non: si p^m: necessario nō euenit effect^9. si scdm: necessario euenit. ¶ Ad p^m corrup^biu data ē vt^9 gña^m. vt eē eternū: qd ɔsegui nō poterāt in eē idiuiduali ɔsequerent in eē spe^ci. nō dico itē^li: sz reali. z^o de gñatiōe. textu cō. 57. r z^o de aīa. textu r cōmē. 34. r. 35. nō est aūt celū corrup^le. iō nō est celo data vt^9 gñandi sibi sile: neqꝫ de sui suba: neqꝫ de aliena. ¶ Dico z^o qp agētis vni^ci est formā eiusdē rōnis cū for^a sui itendere: nō āt equoci. est aūt celū agēs equocū: ad rōnē igit negat ɔña. ad pba^nem celū assilat sibi passuz faciēdo passuz tale in actu q̄le erat celū i vtute. ¶ Ad z^m ne^r ɔña. ad pba^nem ne^r a^ntm: qr diffor^e est celū diffor^te accn^li: in motu: lumine: r raritate. difformitatē quoqꝫ subalē hz celū comparādo vnū orbē alteri: sz de his satis libro p h^9 opis. stellaz quoqꝫ radij sup diuersis terre partib^9 cadunt diuersimode. ¶ Ad 3^m ne^r ɔña. vt^9 n. celi ad tātā distātiā a cētro q̄ta est distātia ignis nō est terre ɔseruatiua phibēdo gn corrūpat. Neqꝫ necesse ē mediū pcise eodē mō alterari sicut extremū quēadmo^m. 8° phy. cō. 37. r cōmē. 4 z. z^o celi recitat Auer. in exēplo Alexādri. s. de pisce q ē stupor manū piscatoris stupefaciēte: tāgētis rete: quo stupor retinetur: nō tñ stupefaciēte rete. r lz illuminent celi iferiores ab altis: nō tñ terunt neqꝫ calefiūt. ¶ Ad 4^m ne^r ɔña. qr lz semp duret celū: nō tñ semp durat celū cā. a. effect^9 neqꝫ q̄ñcūqꝫ stella vtutē hz faciēdi aliqd: se^r ide effect^9: qm celū ipediri pōt: nō dico a motu suo: sz a pductiōe hui^9 effect^9 ifer^m. ¶ Cōtra pīret iudicialis astro^m. ¶ R^o negādo ɔñaz: sz libratis astroz ifluxib^9 iudicēt astro^i qp dispō celi sic indicat: r si nō euenit ab iferiorib^9 ipe^tum: eueniet effectus. r tūc bñ iudicabūt. approbatū. n. vo est: r ab astronomismet ɔcessuz: qp sapiēs dñabit astris. Ptolomeus. n. cētiloquij vbo pmo dixit. Hec iudicia q̄ tibi trado sūt media iter necessariū r po^le. i. ɔtingētia vt in plibus: apud eū q rez nās r stellaz op^9 ɔsiderat. Jō vbo qnto eiusdem. Optim^9 astronomus multū malū poterit phibere: qd sz stellas vētuz est: sic. n. pmuniet eū: cui futuz est: vt possit illud pati. Et vbo octauo eiusdē: aīa sapiēs ita adiuuabit opus stellaz: quēadmodū seminator vtutes nāles. Et in pn^o q̄dripartiti. Nō est extimādū qp supiora sua significata pdicāt ineuitabilr: veluti q̄ diuina dispōne ɔtingūt: r q̄ nullatenus euitāda. nec nō q̄ veraciter r ex necessitate puenitūt: vt eclipses. ¶ Ad ɔfirmationē negat ɔña: qr non totalr dñat celū passo: pp hōis libertatē. Opationuz eniz hōis: q̄dā mediātib^9 q̄litatib^9 manifestis vl occultis fiūt realr opantib^9. r in istis celū hz dñiū. pōt. n. hō ex ifluxu celi egrotare. Alie sunt spūales: organice tñ: r iste cōplonē corpis sequunt. iō celū sup his dñat. Alie sunt itellectuales. r sic abstracte qp nō organice sūt. r iste idirecte aliquo mō subijciunt celo: pp colligātiā itellect^9 cū virib^9 sensitiuis. z^o. n. de aīa. textu cōmē. 94. Duri carne inepti mēte. molles aūt carne bñ apti. iō ite^m voluit Ari. insepabilē a corpe. p de aīa. textu cō. 14. r iō ex dispōne fantasmatū varia: pp subtilitatē spūuz vl grossitiē: turbulētiā vel claritatē: mltu^dē vel paucitatē: r etiā pp eoz caliditatē vl frigiditatē: vario mō ɔtingit itelligere r formare. r h pz in litargicis r freneticis in qb^9 cerebri opatio ipedit: r ɔñiter ipm ite^e. Et pp hāz viriū colligātiā pōt medicus ad bñ itelligēdū adiuuare. r etiā ipedire speculationē. r etiā astronomus de bona vel mala nati itellectiōe iudicare. dicit eniz Ptolomeus cētiloquij vbo. 38. Cū fuerit mercuri^9 in natiuitate alicui^9 in aliqua domoz Saturni: r ipe fuerit fortis in esse suo: dat bonitatē itelligētie medullitus in reb^9. Sz pp itellectus cōpōnē vel diuisionē libertas est in ite^u: loquēs. n. Ari. de potētia rōnali. 9° meta. textu cōmē. 3. solū de ite^u r scia loquit. qp si rō libertatis nō eēt originalr in ite^u: tūc Ari. de pn^o rōnali: nedū icōplete loq̄ret: sz de secūdario sermonē faceret: neglecta radice pma. ¶ Remota tñ hōis libertate: nullus effect^9 apud phz liber est. Nō tñ remota hōis libertate oīa necessario euenirent: qr lz ɔcurrēte alia celi pte aut pro aut ɔ̄ ineuitabilr r necessario ɔcurrat: r cū ɔ̄rient: aut sunt eque potētes: r tūc effectus nō pducit. si nō: debili^9 succūbit: tñ pōt celo aduenire ipedimētū ab iferiori cā. vt hōs rūpens ramū fructiferū pululationē ei^9 phibet. qr igit hec iferiora mā^z in po^a partē sui hñt: etiā ɔ̄rietatē hñt. ¶ Est igit optime resol^da aduertēda dña iter libertatē r ɔtingētiā. qr apud phz ex solo hōie libertas ē. nō aūt solū ex hōie ɔtingentia est. Est. n. ɔtingētia amplior. duob^9. n. extitib^9 potētialibus: vno in gñe itelligibiliū: r h est itellect^9 possibilis. altero vo in gñe sensibiliū: r h est mā p^a. Ex potētiali in gñe itelligibiliū nascit libertas. sz ex potētiali in gñe sensibiliū nascit ɔtingētia. h voluit phs 6° meta. textu cōmē. 5. in trāslatiōe greca. q̄re mā erit cā pterq̄ vt in plib^9 alr accn̄tl. Quēcūqꝫ tñ corpus po^nem pmā itelligibilium in se hz: illud po^nem pmā sensibiliū in se claudit: r nō eɔ̄. Qd igit dixi in pmo ope q̄^no p. Sequit z^o nullā eē in reb^9 ɔtingētiā: ad q̄d nō ɔcurrit hō: passuz est ab ipressura defectū nō apponēdo: libertatis: qr nō assignauim^9 ibi originē ɔtingētie. sed originē libertatis ɔtingētie. s. discursuz itellectus: r qr discursus itellect^9 reperit in hōie. qr reperit in ei^9 itellectu: r in nullo alio aiato aut itellectu reperit. iō solū sequit ex ibi dictis in illo tertio dubio qp solū ab hōie liber effectus puenit. Nō aūt sequit absolute qp solū in hōie sit ɔtingētia: qr de ɔtingētia sic absolute nihil ibi dictū fuerat vñ sequeret. iō sanus itellectus illū locū bñ iterptet: r ɔsideret qp ide sequit tm̄ in hōie aut ei^9 pte praticū habitū existere. qr tm̄ opari qd est in ptāte hōis est pratici habitus obiectū. Et cū vlteri^9 in ar^lo tāgit: oēz dispōnē a celo pēdere: h negat. qr a varijs causis pēdere pōt: vt a talpa ripā magni fluminis vt padi rūpēte: aptū aūt a talpa foramē: q̄uis paruū sit: aquaz ipulsu apit: r eaz decursu auget. r tādē p locaq̄ nō inūdasset: effluit eridan^9: r terram aliter q̄ fuisset disposita nō erūpēte fluuio dispōit. r ppa-rat vt alr a celo patiat q̄ passa fuisset. r sic fructifera magis q̄ pus reddit: aut eɔ̄. ¶ Ad ɔfirmationē. ipedimētū a celo eueniēs p pñtiā astri ad o^m ifluētis ineuitabilr nālr euenit: sz ab istis iferioribus eueniēs ipedimētū ɔtingenter euenit: r nō necessario. ¶ 5° pncipalr ar^r ex ɔdictionibus celi: qr stabilitatē nō hz. r sic nō adest huic parti stella nisi p istās. r sic nō agit: neqꝫ ɔseruat. pz ɔña. qr hec oia tps reqrūt. ¶ z^o si ageret celū in hec: corrūpet ista: qr res motu suo distare fac a suo pncipio. r sic nō gñaret. qr nālia ad vnū ðterminant. ¶ 3° qr si sic: forti^9 ageret q̄ ista: q̄ accn̄talr mutāt. q̄ subalr mutaret. r sic corrūpet. ¶ 4° si sic: ad iducēdū ageret. q̄ nō ad ɔseruādū. ¶ 5° si celū p motū ē cā: in alio r alio istāti fieret ali^9 r alius effect^9. pz ɔña. qr in alio r alio istāti a^a r a^a est celestis planetaz cōiūctio aut sepatio: r a^a r a^a ad hec hitudo. ɔñs est falsum: qr iterficiēs equū hodie vel cras idē cadauer facit: r ponēs h ouuz sub hac gallina hodie vel cras facit qp o galli-

na idē pullus plificeť: quēadmodū mulier hodie vl' cras
pariens eūdē īfantē parit. ¶ Ad pᵐ. stabilitatē hʒ celū in
suba: ꝛ in loco ꝓʒ māʒ: nō āt ꝓʒ formā. negaꝫ āt ꝯña qua
īferꝫ stellā nō adesse nisi ꝑ istās: qꝛ stella aut directe aut
reflexe sēp respicit datū locū. ꝛ lʒ recedat vna stella: re-
māet tñ celū pñs dato loco ꝓʒ alias stellas. ¶ Ad 2ᵐ cō-
cessit Ari. solē ī obliquo circulo accedēte eē cāʒ gñatōis:
recedētē vō corruptiōis. 2º de gñatōe. textu com. 56. ꝛ. 12.
meta. textu ꝛ cōmēto. 33. ꝛ. 34. iō negaꝫ ꝯña: corᵖⁱ: ꝗ non
gñat. imo se' oᵐ. qꝛ vni' cor'ᵒ gñatio ē alteri'. Ad pbaᵗᵒᵐ.
nālia ſm vnā virtutē ꝛ codē mō se hñtia ad vnū determi-
nanꝫ: nō āt q̄litercūqꝫ se hēant. idē. n. cā ē ꝯrioꝝ. 2º phys.
2º posterioꝝ. ꝛ 5º meta. sʒ determinatio agentis nālis est
pñte passo: cui dñaꝫ sine īpedimēto non posse non agere.
¶ Ad 3ᵐ ꝯceditur ꝙ in vno tpe cor': in alio gñabaꝫ. ꝛ sic
subalr mutat celū. ¶ Ad 4ᵐ ne' ꝯña: ꝑꝑ multitudinem
suppositoꝝ: in qb' ille opatiōes fiūt. Tū ēt cōpleto mo-
tu quo gñabaꝫ. a. pōt celū ꝯseruare istud. pʒ de tenente si-
gillū in aqua. ¶ Cōtra magis ītima ē res sibi q̄ȝ aliud. ꝗ
si ipa nō ꝯseruat se: neqꝫ aliud ipsaʒ ꝯseruabit. ¶ Rꝫ: non
oʒ maiorē ītimitatē magis facere ꝑ ꝯseruatiōe. Tū etiaʒ
vnaq̄qꝫ res appetit se ipsaʒ ꝯseruare. ꝛ in exeūdo in actuʒ
aliq̄n adiuuaꝫ: ꝛ aliq̄n īpediꝫ ꝛc̃. ¶ Tū ēt ad ꝯseruatio-
nē q̄ res corruptibilis se ꝯseruat ꝯcurrit celū tāq̄ȝ cā vlis
ꝯseruās. ¶ Ad 5ᵐ negaꝫ ꝯña. ¶ Ultimo suppōamus ce-
lū quiescere: tūc adhuc celū ageret in īferiora lumine ꝛ īflu-
entia. ¶ Scdo quiescēte celo: ignis stupā: aut sulfur īcēde-
ret. ¶ Tertio stella calā ēt aerē in ignem ꝯuerteret. ꝛ sol
aquā in vaporē: ꝗ in media regiōe aeris in aquā ꝯuertere-
tur: q̄ cadēs in terrā pulueri admisceręꝫ: aut terre ībibere-
tur. ꝛ sic fieret mixtio ꝑfecta vel impfecta: ēt stella frigi-
da alia in eā frigida ꝯuerteret: ꝛ sic nō capiente loco calā
vbi gñanꝫ ꝛ multiplicanꝫ: discederēt calā a loco vbi su-
ꝑfluerēt. ꝛ declinarēt in locū vbi deficerēt. idē de frigidis.
¶ 4º lʒ nō eēt hyems ꝛ estas in eadē mūdi pte: qꝛ sola so-
lis declinatiōe ꝑ motū ad meridiē ꝛ septētrionē hec fiūt.
eēt tñ in diuersis ptib' mūdi simul. qꝛ vbi solis est pñtia:
ibi ē estas. vbi absentia hyems. vbi meᵐ: medium. imo in
estate mot' sol supra nr̄aʒ regionē magnū calorē facit. si
igiꝫ staret supra eā: terrā redderet īhitabilē. ¶ 5º aliq̄ ꝑs
celi v̄tutē hʒ ꝯseruādi simᵉ vel mixtū. ꝗ celo suppoᵐ ꝯser-
uabile ꝯseruabit. ¶ 6º celū eēt effectiuū formaꝝ subaliū
vl' accñtaliū. ꝛ mā pᵃ eēt receptiua eaꝝ nō īpedita: ꝗ qe-
scēte celo: adhuc eēt gñatio. ¶ Ad pᵐ. si quiesceret celū nō
ageret in hec īferiora. qꝛ nō motu: vt pʒ nō lumine. qꝛ in
his īferioꝝ ib' nō eēt diaphanū luminis receptiuū. qꝛ eēt hic
vacuū aut mā nō formata subali forma. nō īfluētia: quia
duob' tñ īstrumētis attingit celū hec. s. motu ꝛ lumine. ꝛ
istis mediātib' oē reale qd a celo hic fit: pariꝫ ꝛ ꝑduciꝫ.
nos āt ꝯcedim' īfluētiā aliq̄n pro re facta a celo: de q̄ nō
ē hic sermo. ¶ Qd āt dixit qdā ꝙ mā īfinito tpe seruaret
formā: quā hēt in īstāti ꝑ getis celi: est ꝯcedere aliquam
formā in esse ꝛ ꝯseruari nō depēdere a motu celi. cui' oᵐ
sustinet phs. ¶ Tū ēt est ꝯcedere ꝙ res corruptibilis ha-
bēs māʒ in poᵃ pte sui ꝑpetuari: qd apud phʒ īplicat ꝯdi-
ctionē. vt pʒ ꝑ celi. ꝛ sic mot' celi eēt cā breuitatis vite: vbi
ges ei' eēt cā ꝑpetuitatis. ¶ Aliqb' tñ visuʒ est min' im-
possibile eē māʒ formari: q̄uis nō sit disposita: q̄ȝ ipsam
eē īformē. ¶ Ad 2ᵐ. tūc nō essent: ignis: stupa: aut sulfur.
¶ Ad 3ᵐ nō eēt hic elm: neqꝫ mixtū. iō nullā hic posset ce-
lū facere opationē. Si. n. hic vacuū sit: pʒ hic nihil eē: qd
celi opationē sustineat. si āt sit hic mā non formata suba-
liter: nō pōt fieri mutatio subalis. neqꝫ accñtalis. qꝛ ois
talis nō solū ex subo ē. sʒ ēt ex ꝯrio: ꝛ nō ex ꝑuatiuo tñ. sʒ
ex positiuo ꝑuationē comitāte: aut ex ꝑuatiuo positiuum
comitāte. si. n. mutatio eēt gñatio: vel cor'ᵒ: siue subalis: si-
ue accñtalis: ex ꝑuatiuo est. si vō sit aliqua alia realiū mu-
tationū: ex poᵗᵒ ē. pʒ 5º phy. cōmēto. 55. ¶ Ad 4ᵐ nō esset
hyems: neqꝫ estas. Est igiꝫ nr̄a imaginatio resoluēs. ꝙ in
pmo īstāti q̄etis celi resoluerenꝫ oia īferiora in māʒ pᵃᵐ:
qꝛ desineret celū eē ꝯseruās īferiora: ꝑꝑ desitionē dispō-
nis reqsite in ipsis: vt ꝯseruet. aut in nihil oia rediret. iō su-
pra dictū est q̄ȝ repugnat nature vacuū: aut māʒ esse sine
forma: tā repugnat celū quiescere. iō Auerrois. 12. meta. cō-
mēto. 41. auc' Arist. 9. meta. textu cōmē. 16. Nō ē timēdū
celū quiescere. ꝛ si diceres nō est pole fieri corruptionē sine
gñatiōe: neqꝫ sine alteratiōe: neqꝫ sine tpe. neqꝫ sine agen-
te. ꝗ tñ pōis. qꝛ stat nō eē alteratū mixtū. a. ad corruptio-
nē in īstāti in quo poniꝫ celū quiescere. ¶ Rꝫº. hec ōndunt
nō eē nālr pole celū quiescere. neqꝫ sunt maiora icōueniē-
tia ꝑ icōueniēti posito. s. celū quiescere. desinerēt. n. res: non
qꝛ celū poᵗᵉ ageret ad illaꝝ desitionē: sʒ qꝛ celū desineret
eē ꝯseruās illas. ¶ Ad 5ᵐ igiꝫ dr̄ ꝙ celū nō sub q̄cūqꝫ di-
spōne ꝯseruatiuū est istoꝝ īferioꝝ. sʒ sub motu eoꝝ ē cō-
seruatiuū. ¶ Ad 6ᵐ nō ē celū effectiuū in ista īferiora: ni-
si moueaꝫ. neqꝫ mā pma potēs est recipe. qꝛ nō subalem
formā. qꝛ ad illa mā est indisposita ꝛ indifferens. ꝛ sic aut
vtrāqꝫ oppositaꝝ formaꝝ eoꝝ reciperet: aut neutrā. ꝛ si
mā sit in poᵃ. illa est valde remota. Neqꝫ accñtalē formā
pōt recipe mā cū hac circūstātia: qꝛ forma accñtalis sub-
stātialē ꝑsupponit in suo aduētu. qꝛ forma accñtalis indi-
get quo sustenteꝫ: qꝛ ipsa nō est subsistēs: cuʒ nō sit suba.
mā igiꝫ cū ꝑus nā ordineꝫ in actū subalē q̄ȝ accñtalē: non
poterit recipe posteri' sine ꝑori: quēadmodū neqꝫ ex pte
forme poterat recipi posteri' nō recepto ꝑori. ¶ Cōtra. si
mā pᵃ eēt: ipsa ipleret celū. ꝗ mā eēt q̄ta. ꝗ adhuc reman-
sisset q̄titas in mā. ꝗ ibi eēt forma accñtalis sine subali:
aut illi q̄titati ꝑsupponereꝫ forma subalis. ¶ Tū etiam
apud Auerroiʒ īplicat ꝯdictionē māʒ existere sine forma.
vt pʒ 2º phy. cō. 12. qꝛ qd nō est in actu eēt in actu. ꝗ apud
Auerroiʒ ꝯdicᵒᵐ īplicat celū quiescere. ¶ Rꝫº in mā esset
q̄titas iterminata. est. n. ipa īsepabilis a mā. ꝑ phy. cōmē.
63. hec tñ q̄titas nō termināreꝫ intrīsece a forᵃ. qꝛ nᵃ forᵃ
subalis māʒ pᵃᵐ īformaret: sʒ determinareꝫ extrinsece a
celo ꝯtinēte. ¶ Ad aliud ꝯce' ꝯña. lʒ. n. dictū sit accñtalē
formā eē in mā. nō tñ subalē īformātē: assisteret tñ ītelli-
gētia aut toti aut pti materie. ¶ An āt assistentia talis ꝑ-
sentialis ad īformationē sufficeret: qdā dixerūt: vt salua-
rēt felicitatē intellect' possi: remotis ītellect' speᵇᵘˢ: ꝙ de'
ꝛ itelligētie īformāt ītellectū poleʒ nullā dispōne ꝑparā-
te. ꝛ ꝯiter quēadᵐ pñt ītellie. īformare ītellectū poleʒ nō
dispoᵐ: ita māʒ pmā īformaret ītellect' polis: q̄uis indi-
sposita eēt. ꝛ sic saluareꝫ exñtia materie ꝛc̃. Alij vō dixe-
rūt. pñtialitas ītellect' materie nō suffic̄ ad īformationē.
Nō ēt ꝑ q̄etē celi desineret eē ītellect' polis. qꝛ tūc mere
īcipet gen' ītelliaꝝ saluato celo. ꝛ sic dareꝫ forma nō for-
mās: ꝛ mā nō māns: q̄ satis ipolia sunt apd phos. Uacu-
uʒ quoqꝫ īplicare vr̄. qꝛ 4º phy. Auer. cōmē. 60. dixit da-
to vacuo: seq ꝙ tūc q̄titas eēt suba sepata. ꝛ itelligo ī no-
minatiuo vt seqꝫ ex demōstratiōe text' cōmē. 80. eiusdeʒ
4ⁱ. Eligēdo tñ iter ea q̄ dicta sūt. multis min' maluʒ vi'
ꝯcedere nouū aial ex ītelᵘ ꝛ mā qd sit itellectiuuʒ ꝛ felix:
q̄ȝ ꝯcedere māʒ sine forma: ꝛ formā sine mā. Hec de celo
nūc dicta sint ad magnitudinē summe bōitatis: cui sem-
per sint Laus: Gloria: ꝛ Honor.

¶ Explicit liber de orbibus. Ab excellēti artiū ꝛ medici-
ne doctore Alexādro Achillino Bononiēsi philosophiaʒ
publice ꝛ ordinarie docente.

¶ Alexandri Achillini Bononiensis de vniuersalibus.

Utrum vniuersalia existant in intellectu. Rñdeo duplex vniuersale: cōplexū: incomplexum. cōplexuʒ est propositio vniuersalis pōne vel natura. positiōe rōne signi distribuentis subiectum. natura vero ratione cōtinue veritatis q̄, rūcunqʒ illius singulariuʒ. sic loquitur Auerrois primo priorum. capite septimo. de hoc vniuersali Aristo. secūdo posteriorum dixit: est vnum preter multa. quoniam veritas vniuersalis a singularium veritate distinguitur. ꝛ est principium artis ꝛ scientie. Ubi Auerrois aut cum formantur forme in eo qd̄ extrahat ex eis similitudinem: que est inter eas: ꝛ ex hac similitudine prouenit intellectuʒ vniuersale anime: vniuersale igitur intellectū anime est propositio vniuersalis. similitudo ex qua prouenit vniuersale est conuenientia singulariuʒ propositionū per experientiam habitaruʒ. prouentus est effectiuitas instrumentalis: quaʒ habet antecedens super consequens. Ille in quo formantur singulares propositiones habēs vim extrahēdi similitudinem inter eas est homo: qui experitur. ꝛ tunc propositio elicitur: aut formatur ex rebus volūtarijs. s. ex his quoruʒ nos sumus principium per voluntateʒ. ꝛ tūc propositio est principium artis. i. principium operādi. aut formatur propositio ex inuentis per naturam: ꝛ tunc propositio est principium speculandi. Uniuersale autem incomplexum duplex: in essendo: in predicando. vniuersalia in essendo sunt intellectus: quoruʒ solum possibilis nō in intellectu est: quia pura potentia in aliquo genere nō est receptibilis in aliquo illius generis: quia tūc pura potentia daretur potentialius in eodem genere. Est autem intellectus possibilis humanus pura potentia in genere intelligibilium. vt dixi in libro de intelligentijs. Alij autē omnes intellectus inferioribus intellectibus ꝯserti sunt. Correlariuʒ aliquod vniuersale in essendo est extra animam. ꝛ aliquod est in anima. Intellectus sunt vniuersalia. quia abstracta sunt. non tamen per alterum: sed ꝑ se. ꝛ sunt dicibilia de pluribus: quāuis impossibile sit ibi esse multitudinem sub specie. dixit enim Auerrois primo celi. cōmento. 92. Celitas enim dicitur de pluribus indiuiduis. ꝛ sicut hec inuenitur in pluribus partibus huius celi: ita non est longe quia inueniantur plura indiuidua totius celi. Est autem celitas forma celi: ꝛ est intelligentia. vt in libro de orbibus dixi. quia igitur huiusmodi predicabilia impossibile est predicari de multis: vocaui ea vniuersalia in essendo. Uniuersale in predicando duplex: in potentia: in actu: vniuersale in potentia duplex: propinqua: remota. vniuersale in potentia est forma mālis: substantialis vel accidētalis dicit̄ vniuersalis in potētia. qꝛ nō est abstracta de se: sed abstrahi potest ab itellectu agēte. ꝛ sic pʒ ꝙ materialia intelliguntur per aliud: qꝛ per intellectum agētem eoꝝ formas a materia abstrahētem. sʒ tamen sunt intelligibilia ꝑ se: qꝛ eoꝝ nā. s. forma est abstrahibilis. dicit̄ vniuersalis in potētia remota: qꝛ ad hoc vt possit forma materialis abstrahi ad esse vniuersale: oʒ eā prius abstrahi ad esse singulare itētionale. s. vsqʒ ad cogitatiuā iclusiue. ꝛ sic pʒ in remotiōe ab esse vniuersali ordo ꝛ gradus: qꝛ forma saltē. sensibilis habʒ esse in subiecto: in medio: in sensu exteriori: ꝛ interiori. Corꝫ. aliquod vniuersale in potētia remota est extra animā. pʒ de forma q̄ naturaliter est in subiecto: aut extranee in medio. lʒ ipsa nō dicatur vniuersale: nisi per respectuʒ ad intellectuʒ: queʒ formare potest. Ule in predicādo in potentia propinqua est forma mālis in esse itētionali in imaginatiua ꝛ cogitatiua virtute. primo est hoc vle in potētia: qꝛ aptū est itellectū formare: ꝛ nōdū ē abstractū vniuersalizāte abstractiōe. qꝛ hec abstractio vlizās solum ab intellectu agente fit trāsferente formā de esse fantaꝰ ad esse itellectuʒ. Est autem in potētia ꝓpinqua: qꝛ nulla alia preuia dispōne īdiget fantasma vt in itellectū possibilem sit trāsferibile. Corꝫ. aliqd̄ vle in potētia propinqua est in sensu: lʒ iterioricū eniʒ est forma in sensu exteriori: adhuc remote est vniuersalis. lʒ nō remotissime: nō tn̄ dicit̄ fantasma vniuersale: nisi qꝛ possibile est ipsum esse translatum ad intellectū. Uniuersale in actu est forma mālis formās intellectuʒ possibilem. ꝛ hoc ē actu vle: qꝛ est abstractum vniuersalizāte abstractiōe: ꝛ in predicādo approprīate. qꝛ cū predicabilitate de multis est ex parte rei possibilitas multitudinis suppositoꝝ simul vel successiue. Corꝫ. solūʒ in intellectu possibili reperibile est hoc vniuersale apud Auerroim: qꝛ nulla alia itelligētiaꝝ ꝑ reꝝ māliuʒ intentiones intelligit. Sed eaꝝ essentia est earum inteꝰ. vt in libro de intelligētijs dixi. pōt auteʒ istud vniuersale dici species intelligibilis: qꝛ est forma obiecti intelligibilis: in esse tamē spirituali extraneo: intelligibili. nō autē in esse nāli: māli: reali. Qd̄ aūt hec duo esse rebus cōueniant. pʒ ab Aristotele primo celi. textu cōmēti. 92. ꝛ. 95. ꝛ septimo meta. textu cōmenti. 23. ab Auerroe auteʒ in pluribus locis. vt alibi deo dante ꝛ magis de intētione adducemus. Tum quia istud vniuersale est similitudo obiecti. Dixit enim Auerrois. 12. meta. cōmento. 4. intellectum accipere cōsimilitudineʒ inter particularia: quia isto assimilat̄ intellectus obiecto. quia intellectus ꝛ obiectuʒ eadeʒ forma formātur. per itellectuʒ eniʒ anima est intelligibilis. tertio de anima. textu cōmēti. 37. quia per se intelligibilium receptiuus est intellectus similitudinuʒ. Causa igitur efficiens vniuersalis in actu in predicādo est intellectus agēs: non adiutus ab alio: quamuis fantasmate. vt dixit Auerrois primo de anima. cōmēto. 8. sed non est agēs ꝓprie. qꝛ preexistebat res: sed nō in esse: qd̄ acquirit ab intellectu. aut si in illo esse erat: nō erat cōtinuata cuʒ. a. fantasmate: cum quo nūc cōtinuatur. Est igitur trāsferēs intellectus agēs de potētia intellecto ad actu intellectum. Hoc voluit Auerrois septimo physicoꝝ. cōmēto. 20. dicēs ipsum esse comprehēsionem in nobis: nō aliquid factū in se: sed in respectu ad nos. Causa materialis subiectiua est intellectus possibilis: que melius dicitur locus. tertio de anima. textu cōmēti. 6. quia accidētibus in esse reali datur subiectuʒ cui inhereāt: ꝛ formis materialibus de quo extrahātur. sed eisdem in esse intētionali non. ꝛ presertim vniuersali. formeʒ auteʒ nō habet vniuersale: cuʒ forma sit: licet per modū materie se habeat ad intellectū agētem. tertio de anima. textu cōmenti. 36. sed tamē secūdum naturam itellecti hec forma diuersificat̄. alia enim est forma simplex: alia composita ꝛc̄. Uniuersalis autem finis est: vt prepararet intellectuʒ possibileʒ ad deum recipiēdum: aut receptuʒ cōseruandum. Qd̄ igitur vniuersale sit in nobis: dum intelligimus: experimur. omnisqʒ ipsuʒ scientia presupponit. Quid auteʒ sit. dixit Aristoteles primo posterioꝝ. textu cōmēti. 25. est vnum de multis. ꝛ primo peryhermenias est in multis natū predicari. ꝛ primo de partibus animaliuʒ: que in pluribus sunt: hec vniuersalia appellamus. Est igitur intentio. que omne predicamētuʒ transcendit. dixit enim Auerrois. 12. meta. cōmento. 4. Et facit. s. intellectus ea. s. vniuersalia: vnam intentionem. vnde primo metaphysice. commento septimo. Auerrois declarans speciem dixit. intentio in qua cōmunicant: supple indiuidua: est species. Quale autem sit: pʒ.

quia est spirituale:formatiuum:representatiuum:preparatiuuz intellectus. Propter quid autez sit patet:scilicet vt res materiales cum suo primo principio vniat ⁊ coniungat. Corruptibilium enim natura cum deo continuabilis est:a quo exiuit in esse:non autem in esse reali: sed in esse intentionali ⁊c.

¶ Expletis terminorum significationibus:causis: ⁊ questionibus:soluenda sunt dubia. Primo ex natura vniuersalis in se. Utrum vniuersale sit nomen tantum. Respondeo ꝙ non per Auerroim primo metaphysice. commento sexto Sunt enim:qui sic dicūt:scientiarum destructores.quia eisdem terminis vocalibus scriptis aut mentalibus:ad placitum tamen significantibus: vtitur doctus ⁊ indoctus:carens sensibus:⁊ habens eos: ⁊ sic nō necesse esset: deficientie sensu: deficere nobis scientiam illius sensus : qđ est contra philosophum primo posteriorum. Quare dicendum est intētiones rerum apud doctuz reperiri:quibus indoctus caret. Dicendum tamen.ꝙ certū genus vniuersalium analogicoruz:vt ens:substātia: spiritus corpus.sunt termini:⁊ nomina tantuz.⁊ nō sunt intentiones rerum naturaliter significantes importata per ipsa.similiter de equiuocis dicendum:si vniuersalia appellarentur.generaliter enim omne corruptibili cōmune ⁊ incorruptibili.⁊ etiaz omne incorruptibilibus appropriatū:cōmune tū multis:est analoguz:⁊ non vniuocum.

¶ Secundo.vtrum vniuersale sit ens rationis. Respondeo.non quia sit fictum a ratione.quia intentioni respondet significatum ex parte rei.sed est ratiōis vniuersale in actu.quia ab intellectu est:⁊ in intellectu.

¶ Tertio.vtrum vniuersale sit respectiuum. Respōdeo, respectiuum.per Auerroim primo metaphysice. cōmento.28. auctoritate veridicantium species sunt relatiue, ⁊ non sunt existentes per se. Item septimo metaphysice. commento.48.vniuersale est in capitulo ad aliquid. Itē 5o.metaphysice cōmento.21.scientia dicitur secunduz relationem ad scitum.est autem aliquod vniuersale scientia ⁊c. Item quinto metaphysice.cōmēto. 20. intellectus in sua substantia est relatiuus.sed non est in substātia intellecti.quia intellectus speculatiuus essentialiter refertur:sed intellectum accidentaliter.quia intellectū nō est de natura sua intellectuz:sed per aliud efficitur itellectū.

¶ Quarto.vtrum vniuersalia sint scientia rei. Respōdeo ꝙ sic.per Auerroim primo metaphysice. cōmento. 27. distinguentem comprehensionē vniuersalem a singulari. Comprehēsio vniuersalis est scientia singularis in potentia.comprehensio autem singularis nō est sciētia. Itē Auerrois in libro de beatitudine anime. intellectus speculatiuus est scientia in potentia. Item Auerrois.12.metaphysice.cōmento.51.remouet scientiam vniuersalem a deo.quia vniuersale non est nisi scientia singularis in potentia.potentia autem non est in deo.

¶ Quinto.vtrum vniuersale sit extra animam in re abstractum. Respōdeo ꝙ non.per phylosophum primo de anima.textu cōmenti.8. Uniuersale:aut nihil est: aut posterius est.quia platonicum vniuersale:aut nihil est : aut est posterius singulari sensibili.q2 si precederet singulare.ita ꝙ esset causa rei sensibilis : non posset intelligi res sensibilis:nisi nobis probatum fuisset ꝙ idea est. quemadmodum probatuz est ꝙ materia ⁊ forma est.cōsequēs est falsum:quia notum est singulare.⁊ nō idea.patet ꝯña: q2 non perfecte cognoscitur causatuz:ignorata illius causa.nō est autem idea simul cum sensibili re.quia ponitur idea icorruptibilis:sensibile vero corruptibile.ergo post est.phylosophus etiaz primo posteriorum.capite.19.Gaudeant species platonis:monstra enim sunt.quia non sunt a natura intenta: non enim moueri possunt:quia non corporee:neq3 corpori affixe:neq3 mouere:q2 abstracte sunt non formantes corpus.patet septimo metaphysice.commento.31.⁊.28.Sed ꝙ prima pars disiunctiue vera sit.pz ratione Auerrois tertio de anima.cōmēto.16.Si vniuersalia essent in re abstracta:res intelligerent. patet consequentia:quia res in se intellectionem haberent. est enim res abstracta intellectus.secūda ratio Auerrois.tertio de anima.commento.18.Si vniuersalia essent in re abstracta:non oporteret ponere intellectum agentem.pz consequentia:quia solum ad abstrahendum inuentus est intellectus agens.ex hoc patet quare Aristoteles enumerans predicamēta.tertio physicorum.textu commenti.3.⁊.17. substantiam enumerat per hoc aliquid.⁊ alia predicamēta non sic.quia plato non ponebat ideas accidentibus: sz substantys.vt igitur per substantiam non intelligerētur idee platonis:dicebat hoc aliquid:quod est nomen indiuidui.Similiter patet quare:secundo de anima.textu cōmenti.2. Aristoteles formam diffinit per esse illā qua aliquid est hoc.⁊ tunc certum est formaz non esse ideā.idez colligitur.12.metaphysice. textu commenti.14. Et si dixit phylosophus.secundo de anima.textu commenti.68. Eadem est natura cōmunis vtriq3.s.celo ⁊ aeri: intelligit ꝙ vtrumq3 est diaphanum. Saluatur etiā generationis vnitio absq3 natura cōmuni:per esse genitum eiusdē speciei vel generis propinqui cum generāte.similiter in specie athoma esse comparationem:septimo physicoꝝ. textu cōmenti.24. Conuenientia quoq3:licet sit similitudo: vel in substantia: vel opere: vel accidente:ꝯtrarietas autē disconuenientia:aut repugnantia:non requirit fundamētum aliud in re ab ipsis indiuiduis met.penes autē quid rerum perfectiones mensurentur.dixi in fine libri de intelligentys.potest enim indiuiduum perfectioris speciei essentialiter mensurare minus perfectam speciem. quātis non essentialiter mensuret indiuidua proprie speciei. Neq3 etiam propter hoc differentia numeralis est eque magna distinctio:q2 plus vel minus differunt aliqua indiuidua.possunt etiam alia indiuidua plusquam numero distingui:absq3 hoc ꝙ ponatur natura specifica extra. pz ex distinctione indiuiduorum per principia eoꝝ intrinseca. ¶ Natura etiam intendens conseruare speciem : prime intentionaliter intendit.verbi gratia. hominem:non quia cōseruet vniuersalem hominez:sed q2 cōseruat indiuidua.vt ꝙ semper sit homo aliquis vel aliqua. Et si dixeris extra animā reperitur propria passio.vt risibilitas, ergo extra animaz reperitur subiectuz:cum quo conuertitur. Respōdeo.non datur passio vniuersalis extra aīaz: sed in intellectu ipsa reperitur.⁊ ibi habet subiectuz:cum quo ꝯuertitur. Et si auerrois quarto physicoꝝ. cōmento.2.diffinitio cōmunis declarat hāc naturam cōmunē. pz ꝙ per non habēs naturaz cōmunē intelligit Auerrois equiuocū.⁊ per habēs eam:vniuocuz.⁊ p approPinquās non habenti naturam:analogum.

¶ Sexto.vtruz vniuersalia sint extra animā. Respōdeo ꝙ nō. Auerrois pmo de anima. cōmento.8. diffinitiones non sunt rerum vniuersaliū extra aīam existētiuz:sz particulariuz.Si autem essent res vniuersales extra:eorum essent diffinitiōes. Cōtra Auerrois ibi intellectus agens facit in particularibus vniuersalitatē. ergo in particularibus est vniuersalitas.ergo extra animā est. Respōdeo. nō est in eis p formalē inexistētiam.sed in eis:q2 eoꝝ est illud vniuersale. Cōtra Auer.pmo physi.cōmēto.28.genus ⁊ dña sunt entia in rei veritate:⁊ precedunt rem in esse. Respōdeo.prioritas vniuersaliū est prioritas in intellectu iuxta Auerroim.12. meta.cōmento.27.

¶ Septimo. vtrum vniuersalia substãtiarum sint substãtie. Respondeo ꝙ non: per Aristo. septimo meta. textu ⁊ cõmento. 45. ⁊. 54. qꝛ substantia cuiuslibet rei est ei ꝓpria: nullum vniuersale est ꝓprium singulari. Item cõmento 57. nulla substantia est cõe: vle est cõmune. Tertio nulla substantia est in pluribus. vniuersale est in pluribus. idẽ cõmento. 58. idem Aristo. ⁊ Auerrois. 10. meta. textu commẽti. 6. impossibile est vt aliquod vniuersalium sit substãtia: qꝛ impossibile est vt aliquid sit cõe pluribus: nisi ſm ꝙ in anima tñ. intelligo hec de vniuersali in predicãdo appropriate. ꝑpter cõmunitatem intellectus possibilis apud Auerroim. Supposito autem ꝙ vniuersale sit intẽtio. tunc vniuersale non est substantia rei. qꝛ intentiones sunt res velocis transmutationis: ⁊ nõ fixe. tertio de aĩa. cõmento. 39. Ergo nihil est fixum. Ratio est Auerrois primo meta. cõmento. 45. Item intentiões sunt qualitates anime ipsam formantes: ⁊ denominantes intelligere: si igitur essent substantie: tunc substãtia componeretur ex qualitatibus. quod est impossibile. ratio est Auerrois septimo meta. cõmento. 47. Quod si essentiam intellectum formantem consideraueris quantum ad esse reale: qđ habet in materia: tunc aliquod vniuersale est substãtia: aliquod vero accidens. forma enim ⁊ substantiali ⁊ accidẽtali formari potest intellectus possibilis. Et si dixeris ꝙ substantia non est in subiecto. Aristoteles in predicamẽtis. verum ſm suum esse reale.

¶ Octauo. vtrum vniuersalia sint forme. Respondeo cõpositum duo dicit. materiam: formam: materia non est in anima. qꝛ potentia non format. qꝛ potentia nõ est actus. Et si. 12. meta. cõmento. 14. materia non habet esse extra animam ſm hunc intellectum. quia est communis. dico ꝙ materia est in intellectu per intentionem ad placitũ ipsam significantẽ. sed non per intentionem eam naturaliter significantem. compositũ etiam non est in anima. qꝛ lapis non est in anima. tertio de anima. textu cõmẽti. 38. quia potentia ⁊ materia est pars compositi: que a se ipsa abstracta esse non potest forma igitur est in anima. ⁊ sic vniuersale est forma. Unde Auerrois septimo metaphi. cõmento. 30. Artificium non est nisi forma generati. sicut est in naturalibus. Item primo meta. cõmento. 27. ⁊ sunt forme. ⁊ loquitur de comprehensionibus vniuersalibus. ⁊. 12. meta. cõmento. 14. forma eius: qđ fit: est in anima. Forma autem equiuoce dicitur de forma vniuersali: que declarat quidditatem speciei. ⁊ de forma particulari: que est forma materie demonstrate. Auerrois septimo meta. cõmento. 35. est autem vniuersale forma declarans. Auerrois etiam septimo meta. cõmento. 37. diffinitio est intentionis vniuersalis: ⁊ forme vniuersalis: ⁊ proprie: non cõgregati ex materia ⁊ forma. ⁊ de genere ⁊ differentia. dixit septimo meta. cõmento. 43. genus est forma vniuersalis: differentia vero particularis. ⁊ quamuis de genere dixit Auerrois. cõmento. 17. primo meta. ꝙ est medium inter actum ⁊ potentiam: intelligit ꝙ est forma sub esse imperfecto.

¶ Nono. vtrum vniuersale a natura denominata differat. Respondeo. in vniuersali duo inueniuntur: materiale: ⁊ est natura translata; formale: ⁊ est esse intentionale datũ nature ab intellectu. dico natura. quia est forma. dico igitur ꝙ non re differt. sed formaliter seu ratione. ⁊ sic intelligo Auerroim primo celi. commẽto. 92. forma est subiectum vniuersalitatis: ⁊ Auerroim 5° meta. cõmẽto. 30. ꝙ genus ⁊ differẽtia accidũt forme: scđm ꝙ forma est.

¶ Decimo. vtrum vniuersale quantum est de se: non est in intellectu: nec extra. ꝙ sic videtur. qꝛ ꝙ fit extra: ab agente naturali est reducente materiam de potentia ad actũ. Et ꝙ fit intra intellectũ: ab intellectu agẽte est transferente formam de esse singulari ad esse vniuersale. Respõdeo. differentia est inter non esse de se hic. ⁊ de se non esse hic. prima est negatiua indicans naturã non trahi ad existentiam naturalem a se ipsa. ⁊ hoc est verum. secunda indicat negationem per se conuenire nature: qđ nõ est possibile. quoniam tunc ad esse hic trahi non posset: qꝛ oppositum ꝑdicati substantialis rei conuenire nõ potest. Contra. sequitur dari vnitatem prescindentem ab esse vniuersali ⁊ singulari. patet de ista natura in se considerata: que potest habere duplex esse: vniuersale: ⁊ singulare: ⁊ neutrum habet. Respondeo. differt non habere hoc esse a nõ considerari sub hoc esse. forma igitur cognita habet esse intentionale. licet non consideretur sub esse intentionali. sed consideratur vt potest sibi vtrunq; esse aduenire: ⁊ hinc sumpserunt aliqui abstractionẽ nature: qꝛ de singularitatem non includit.

¶ Undecimo. vtrum vniuersale sit corporale. Respondeo. vniuersale in actu est indiuisibile. 6° physicorum. cõmento. 59. Aristo. quoq; tertio de anima. textu cõmenti. 23. aliter non posset vniuersale formare intellectum: qui est inextensus. sed in esse naturali est extensum: ⁊ corporeum. sed per accidens: quia ad extensionem subiecti. aliter duo corpora essent simul.

¶ Duodecimo. vtrum vniuersale sit corruptibile. Respondeo ꝙ sic: quia destructis primis substantiis impossibile est aliquid aliorum remanere. Aristoteles in predicamentis. Sed illud concluderet de esse reali forme. non autem intentionali. nisi intelligeretur consequentiam negatiue a singularibus ad vniuersale valere. voluit autem Auerrois tertio de anima. cõmẽto. 5. ꝙ intellecta speculatiua essent generabilia ⁊ corruptibilia. habent enim duplex subiectum. intellectum possibilem: ⁊ hoc est eternũ: ideo ⁊ ipsa. ⁊ habent fantasmata. ⁊ in isto sunt generabilia ⁊ corruptibilia. Item ꝑmo meta. cõmẽto. 27. vniuersalia sunt per accidens corruptibilia: quia corrumpit̃ hoc vel illud singulare fantasiatũ. Et si dicatur ex. 12. meta. cõmento. 27. ⁊ 8° meta. cõmento. 14. ⁊ etiã septimo meta. cõmento. 53. vniuersale non generat: neq; generatur. intelligitur ipsum non acquirere aut perdere esse reale. qꝛ non est ens reale. vel qꝛ remanet aliquod indiuiduũ corrupto alio: presertim de genitis generatione non cessabili. Aristo. autem primo posteriorum. cõmento. 26. vniuersale est semper: ⁊ vbiq;: intelligit vniuersale non sibi determinat locum. neq; tẽpus: qꝛ eorum indiuidua in variis locis ⁊ diuersis tẽporibus existere possunt. ¶ Contra. vniuersale est igenerabile: ⁊ incorruptibile. primo posteriorum. caplo. 30. Respõdeo. concessum est consequẽs. per respectum ad intellectum possibilem: cum quo stat dictũ Auerrois. tertio de animo. cõmento. 30. vniuersalia sunt colligata cũ imaginibus ⁊ corrupta per corruptiones eorum.

Secundo principaliter cõparari possunt vniuersalia singularibus. Primo vtrum vniuersale sit in singulari: aut separatum a singulari. Respõdeo. vniuersale in potentia remotissima est in singulari: sicut pars in toto: qꝛ est forma. sed vniuersale in actu est in intellectu: ⁊ nõ in singulari. sed separatum est ab eo: qꝛ abstractum est ab eo: ⁊ repositum in intellectu possibili. est tamẽ in singulari per predicationem. per sumptionem enim superioris de inferiori regulantur syllogismus: ⁊ demonstratio. primo posteriorum. sed non per inexistentiam. dixit enim Auerrois 7° meta. cõmento. 44. in indiuiduo non est substãtia: nisi mã ⁊ forma ꝑticularis: ex qb⁹ cõponit̃.

¶ Scđo. vtrum vniuersale sit idem vel diuersum a singulari. Respõdeo. est idem ſm formam: sed diuersum ſm con-

gregatuz ex materia ꝛ forma. vt septimo meta. cōmento. zi. dixit Auerrois de quidditate hominis. Duplicem tamen habet forma existentiaz: materialez: intellectualem. prima dicitur realis: ꝛ per eam res est extra nihil. ꝛ non multiplicatur. per secundaz res non est extra nihil. multiplicantur eniz esse intentionalia. qꝛ forma in intellectu aliquando est species specialissima: aliquādo subalterna. aliquando genus generalissimuz: secundum ꝙ forma magis vel minus abstracte cōsideratur. hec tamen esse sunt finita. quemadmoduz predicamēta sunt finita. primo posterioꝝ. ꝛ scdo meta. textu cōmenti. io. Utrumqꝫ tamen esse est a prima causa: sed diuersimode. quia ab eo: vt principium vnde motus: pendet esse reale: ab eo vero vt intellectus agens pendet esse intentionale. primo tamen agēti respondet materia pro passo. secūdo vero agenti respōdet itellectus possibilis. qui est materia itelligibilis. Propter diuersitatez inter hec duo esse: de vniuersali esse sciētiaz: dicit phs primo posterioꝝ. ꝛ nō de singulari. ꝛ Auerrois primo meta. cōmento. 6. indiuidua sunt sēbilia secūdum formam: ꝛ nō secūdum materiam. quia secūdaz formaz habent esse permanēs: secūdum vero materiam esse fluxibile. ¶ Item vniuersalia sunt remota a sensu: singularia vero propinqua. primo posterioꝝ. ¶ Item vniuersalia ꝑcipiuntur intellectu: ꝛ nō singularia: ꝛ sensu singularia: ꝛ non vniuersalia. ¶ Item aliud est caro ꝛ carnis esse. tertio de anima. textu cōmenti noni. ¶ Item singularia multiplicātur: vniuersali nō multiplicato. ¶ Itē vniuersalia nō sunt per se generabilia. singularia sic. Et si non essent ista esse vnius forme: non saluaretur domuz esse ex vniuoco. qꝺ est contra phylosophū. septimo meta. textu cōmenti trigesimi. domus enim intra est sine materia: extra vero est cum materia. Et si Auerrois tertio meta. cōmēto decimo. vniuersale ꝛ singulare sunt due nature. Intellexit inter ea esse formalem distinctionem.

¶ Tertio. vtruz vniuersale sit causa singularis. Respondeo vniuersalia artificialia sunt causa efficiens regulans artificem. vt sanitas in mente medici. secundo physicoꝝ. cōmēto. 3z. ꝛ quinto meta. cōmēto scdo. ꝛ tertio. sed in naturalibus in illo esse in quo sunt abstracta per intellectū: nō sunt cause singulariuz nisi vt forme declarantes: vt secundo physicoꝝ. cōmēto. 3i. ꝛ. iz. meta. cōmento. 35. vnde Auerrois primo meta. cōmēto sexto. species est causa rerum. i. causa scientie indiuiduoꝝ. ꝛ sic intelligendus est Auerrois primo meta. cōmēto. z8. intellectuz enim vniuersale est prius secūdum causam: ꝛ tempus: eo quod est sub eo. Sed vniuersalia in potētia secundum esse: qꝺ habēt in materia: sūt cause singularium: formales: finales: ꝛ efficiētes cōseruātes indiuidua: quoꝝ sunt forme: nō tamē producūt illa.

¶ Quarto. vtrum vniuersalia declarēt quidditatem singularium. Respondeo ꝙ sic. Auerrois primo meta. commento. 45. qꝛ sunt essentia ꝛ quidditas ipsius singularis. ideo cum singularia in intellectu sint: singularium quidditas apud intellectum est. ꝛ ideo indiuidua sunt habentia quidditatem eoꝝ cognitam apud intellectum. ꝛ sic cognita sunt secundum formam eorum.

¶ Quinto. vtruz vniuersalia predicētur de singularibus. Respōdeo ꝙ sic. ex diffinitiōe vniuersalis. Nomina eniz compositoꝝ principaliter importāt formam: secundo compositaz: presertim naturalium: secundo de anima. cōmēto octauo. ideo sub significato compositi cadit forma. verificatio autem est inter signuz ꝛ signatum: ꝛ econtra. Auerrois autem nono meta. cōmēto. iz. distinguit materiam ab vniuersali. materia non predicatur de illo cuius est: nomine principali: sed denominatiuo. vniuersale autē de re ꝑdicaꝛ secūdūz qꝺ est forma. forma tamen in intellectu potest esse ratio cognoscendi partem totum: vt est ratio cognoscendi partem: non est vniuersale predicatuz de indiuiduo. in quo sensu conceditur hec. animal nō est anima. septimo metaphysice. textu cōmēti. 36. vt autem forma est ratio cognoscendi totum: sic est vniuersale predicabile de indiuiduo. vt colligitur. septimo metaphysi. cōmento. 34. forma enim predicatur per se de habente formam. secundum ꝙ declarat eius quidditatem substātialem. item cōmento. 35.

¶ Sexto. vtrum vniuersale existat: nullo singulari illius existente. Respondeo. existentia reali: non: sed existentia intentionali est possibile.

¶ Septimo. vtrum vniuersale sensibilium: cuius nullum singulare fuerit sensatum: sit in intellectu. Respōdeo nō per simplicem intentionem. Sed si propheta iudicat de non sensatis futuris: hoc est per conceptuuz pluriuz congregationem. differentem tamen a cōceptuum congregatione: qua erronee comprehenduntur impossibilia existere: qꝛ compossibilia sunt importata per cōceptus plures: qualiter non est in aggregationibus cōceptuum representantium res impossibiles.

¶ Octauo. vtrum vniuersale sit notius singulari. Respōdeo. prius notuz est singulare. quia in homine duplex est virtus cognoscens: sensitiua: intellectiua. sensitiua prius tempore operatur in. a. indiuiduo ꝙ̄ intellectiua. intellectiua enim cognitio a sensu originem ducit: sensus autem vniuersalia non cognoscit: sed singularia. ꝛ est sententia phylosophi primo posterioꝝ. ꝛ primo metaphysice. dicētis singularia esse prius nota. quia sunt propinqua sensui. Si autem respectu intellectus sumatur cognitio. tūc non prius cognoscitur vnum ꝙ̄ alterum: quia eadem cognitiōe vtruqꝫ cognoscitur. quia cognitio vniuersalis est cognitio singularis in potentia. intellectus enim ꝓpter abstractionem suam: cognitionem singularis recipere non potest: quia tūc intellectus esset sensus. Tertio de anima. cōmento. i8. Item tunc non esset differentia inter singulare ꝛ vniuersale. Si autem notius itelligiꝛ magis notū: tūc nō cōparāꝛ. qꝛ alteri° rōnis sunt noticie: ꝛ aliaꝝ vtrarū.

¶ Nono. vtrum species prius apprehendatur ꝙ̄ genus. Respōdeo ꝙ sic. cognitiōe confusa: ꝯtingenter tamē. sed non distincta. patet ex Auerroe. Tertio de aīa. textu commēti. io. qꝛ cōceptus generis extrahitur ex ꝯceptu specierum donec intellectus ascendat ad quidditatem simplicem. que est genus generalissimuz. conceptus autem entis cōmunis non est naturaliter significans: sed ad placituz. vt dixi in libro de elementis.

¶ Decimo. vtrum forme intentionales educantur de potentia materie. Respondeo non: qꝛ oīs forma educta de potentia materie motu ex ea extrahiꝛ: quia agens extrahens hꝫ in materia in quā agit dispositiōes disconuenientes forme extrahende: quas oꝫ abijcere. Intentiōes autē nō motu extrahuntur. sed in instāti est earum translatio: nullo motu precedēte. vt dixit Auerrois. scdo de anima. cōmēto. ii5. ex his elicitur ꝙ vle est in itellectu: qꝛ predicabilitas est ꝑ itellectū cōponētē ꝛ diuidētē. Tū etiā res sensibiles in se sunt in potētia: sꝫ in sensu sunt actu. proporcionabiliter res intelligibiles in se sunt in potentia: sed in intellectu sunt in actu.

Tertio cōparanꝛ vlia itellectui. Et pmo vtruz vle sit inatū itellectui possibili. Rñdeo ꝙ non: qꝛ danꝛ ab itellectu agēte. ꝛ possibile ē ꝙ ex tpe. itellect° .n. possibilis est pura potētia in gñe itelligibiliū. ꝙ̄ nullaz formā sibi determinat. Et quāuis habitis terminis itellectus nālr assentiat alicui complexo: puta per se noto.

non tamen illa incomplexa sunt naturaliter habita.

¶ Secundo. vtrum vniuersalia sint obiectū intellectus. Respōdeo. esse in itellectu est duobus modis: obiectiue: & subiectiue. subiectiue sunt intētiōes vniuersales: & q̄ ex eis componunt̄. Obiectiue est tripliciter: remotissime. & sunt entia extra aiam. remote & sunt intentiōes in medio: in sensu exteriori: & iteriori. propinque: & sunt illa que formant intellectū. primo. n. physicoꝝ Arist. textu cōmenti. 49. vniuersale s̄m rōnē notum est. singulare aūt secūdū sensum. pbat̄. rō est vniuersalis in recto: ḡ rō est vl̄is in genitiuo. pꝫ aña: q: itellectus est substantia abstracta. pꝫ ꝯña: q: modo essendi proportionat̄ modus operandi: & modo opandi obiectum. pꝫ ꝯña: q: intellectus est ipsius vniuersalis tanq̄ꝫ obiecti. Simil̄r de sensu: ipse est singularis in recto: q: est forma mālis. ḡ est singularis in genitiuo. pꝫ ꝯña ab agente singulari. operatio est singularis: & obiectū singulare. Singularium. n. sensus est p̄mo posterioꝝ. capite. 17. Esse aūt obiectiue remote in itellectu est dupliciter. vno mō hn̄s intētionem in actu in intellectu: alio mō non hn̄s: sed potēs hr̄e. primo mō solum cognita hn̄t esse obiectiuum: sed scd̄o mō cognoscibilia. Habere aūt intentiōnē in intellectu est dupliciter: propriam: hāc hn̄t p se intelligibilia: alienā. & sic intentionē hn̄t in itellectu: q̄ p accn̄s intelligunt̄. ex hoc pꝫ q̄ obiectū vl̄e in potentia presupponit̄ itellectū: sed vl̄e in actu non: q: p̄mū est intelligibile. scd̄m vero est intellectū: itellectio: & formatio. sed obiectum vl̄e in actu precedit scientiā que est habitus ꝯclōnis. & pōt cōponere ꝓpositionē p se notam.

¶ Tertio. vtrum vl̄ia in actu sint in itellectu: aut extra. Respondeo q̄ non extra. q: tūc vl̄e in illo esse: in quo eēt intra intellectum: esset extra. vl̄e. n. est: dum intelligitur: singulare vero: dum sentitur. in particulari aūt de ente & vno ph̄s & Auerrois. Ens & vnum sunt vniuersalia: que non habent esse: nisi in aia. & de vniuersalibus artificialibꝫ dixit Auerrois p̄mo meta. cōmento. 34. Nullus dicit q̄ vniuersalia coꝝ hn̄t esse extra animaꝫ. Et. 12. meta. cōmēto. 27. vl̄ia non hn̄t esse extra aiam. Cōtra. vniuersale sentit̄ scd̄o de aia. cōmento. 108. Respondeo intelligit singularia sub vl̄i contenta sentiunt̄. sensus enim est virtus singularis: cui repugnat vniuersal̄r cognoscere: sed singulariter confuse cognoscit. non enim scit sensus discernere singulare sensatū ab omni: qd̄ non est ipsuꝫ. pꝫ de ouo. iterum p̄ntato hn̄ti cognitionē eius in memoria: non discernēti: an sit id īdiuiduū: qd̄ prius. non eniꝫ idētitas est per se sensatū. Contra. natura lapidis est extra aiaꝫ: & vniuersalis. Respōdeo. nā lapidis est forma lapidis. & est extra animam in esse reali: & in illo esse non est vl̄is in actu: sed in esse intentionali vniuersali est in itellectu: & non extra. nihil autem impedit quin termini vniuersales ad placitum significatiui sint extra animam.

¶ Quarto. vtrum forma in intellectu habeat esse singulare. q̄ sic. per Auerroim 3° de anima. cōmento. 10. intellectus intelligit singulare extra. Respondeo. singularis est singularitate vniuersali nō multiplicabili: non aūt singularitate multiplicabili. Auerrois p̄mo meta. cōmēto. 40. dualitas est in re ꝓpter māꝫ: ideo imateriale non iterat̄ secundū indiuiduum. ideo intellecta non iterantur. ideo intellectum animalis nō iteratur. Auerrois aūt intelligit in hac re singulari formā: nō tn̄ in esse singulari: sed vniuersali. singulare etiā ibi intelligit̄ incōplexū. vt pꝫ in eodē tertio in multis locis. Intelligit etiam intellectus singulare remote: non propinqꝫ. Est aūt apud Auerroim intellectus vniuersalis in essendo. & hꝫ vnitatē indiuidualem eandem cum specifica. & tali esse singulari singularizatur forma in itellectu. Correlariū aliqd̄ singulare p se cognoscitur ab intellectu. s. illud cuius esse est vniuersale.

¶ Quinto. vtrum vniuersale verius habeat esse in itellectu q̄ꝫ extra. Respondeo esse naturale est distātius a primo ente: esse vero spirituale est ꝓpinquius. q̄uis sit extraneūꝫ. Est igit̄ spirituale esse pfectius. qm̄ nobilius est agēs: nobilior potētia. ergo nobilior actus. origine tn̄ prius est esse naturale: q: ab illo transumitur esse spirituale. Cōtra sequitur accidens esse nobilius substātia: q: itellectio est qualitas. Respondeo intellectio est qualitas analogice cum alijs qualitatibus: nō vniuoce. ꝯñs aūt nō sequit̄ absolute: q: oī accn̄te est aliqua substātia nobilior.

¶ Sexto. vtrum sciētia sit ipsum scitum. Respōdeo. entium alia sunt intelligibilia in actu: alia in potentia. intelligibilium in actu primū est deus: cuius scientia pfecte est ipsum scibile. scd̄a vero substantia est scientia: qua scitur secūda. sed prima substātia est: quo scd̄a scit primam. tertia est scientia sui & scitum. & scd̄a est sciētia secunde in tertia. & prima est scientia prime etiā in tertia. & sic semp sciētia est scitum. lꝫ aliquando sciens a scientia & scito differat. in libro de intelligentijs dixi. Intellectus aūt mālis cognoscit materialia: & imaterialia. Si imaterialia: aut scientia: aut sapientia appropriate. Si speculatiua scientia: tunc distinguitur scientia a scibili: q: scientie sunt noticie propositionū demōstratione cōcluse constantes ex intentionibus terminoꝝ ad placitum res significantiuꝫ. & de ista scientia dixit Auerrois 3° de anima. cōmento. 15. scientiam speculatiuam esse ipsum scitum est impossibile. Si autem sapientia proprie dicta sciantur: sic scientia est ipsum scibile: q: intellectus possibilis in se recipit: substātias intelligentiaꝝ: & eas per eaꝝ essentiam intelligit. de ista scientiali sapiētia loquens Auerrois tertio de anima cōmēto. 36. dixit. nō est aliqd scientiaꝝ speculatiuaꝝ. sed aliquid currēs cursu rei generate nāliter a disciplina sciētiaꝝ speculatiuaꝝ. & sic multiplicatis obiectis intelligibilibus multiplicantur scientie vel sapientie. Si autem de materialibus loquimur. primū est intellectus possibilis: ipse autem scitur scientia distincta ab ipso scibili: q: intellectus possibilis cognoscit se: aut intellectione nō felicitatiua. & tunc intelligit se per intellecta speculatiua: que in intellectu possibili recipiuntur: q: forma est cognitio materie: aut se intelligit intellectus possibilis intellectiōe felicitatiua. & sic per substantiā intellectus agentis intelligit se: q: tamen vnum informat aliud: ideo vniunt̄. & sic aliquo mō idētificantur. Si autem loquimur de alijs intellectis naturalibus. Hec aūt sunt composita ex materia & forma. & tunc q: intellectio est forma rei abstracta: ideo scientia a scito distinguit̄: sicut forma a cōposito: q: tamen forma est essentia & quidditas compositi dans cōposito esse nomē & diffinitionē. ideo forma est aliquo mō idem composito. & sic scientia est aliquo modo idē scito. Si aūt comparetur scientia forme. sic est ideꝫ scientia q̄ scibile: q: forma scitur p formā. Sed tamen est ibi aliqua distinctio: q: forma in esse intētionali vniuersali est sciētia: sed in esse reali est scitum remotum. sed scitum propinquum est ipsamet forma in esse vniuersali. Si aūt scientia comparetur materie: q: illa est cognita per accidens: sic scientia distinguit̄ a scito: q: forma non est materia: sꝫ est illi aliquo modo idem per inseparabilitatē in esse inter formaꝫ & ipsam. q: forma est dans esse determinatuꝫ specificum & formatum ipsi materie. & eam perficit. & sic vnum sunt. & sic est cognitio materie per formam. vt in libro de elementis dixi. materia enim celi per formam celi cognoscitur: cum perfecte cognoscitur. Si autem imperfecte cognoscatur: tunc est de ipsa sicut est de alijs inferioribus: aut superioribus cum sic cognoscunt̄. s. q̄ p

intentiones ipse ad placitum significates intelligitur. vt in libro de orbibus declaraui. Indiuidua autem suas formas habent in intellectu: que dicuntur scientie ipsorum. sed in potentia. qꝛ particularia non sciuntur nisi in potentia. vt dixit Auerrois. 12. meta. commento. 5i. quia actu scitum est vniuersale: ꝛ non singulare. quia actu scitū format animam. Si autem celestia dicantur potentia cognita. quia a nobis non cognoscantur: ſꝫ cognosci possint: tūc est potentia solum respectu nostri. non autem absolute: qꝛ ipsa in se sunt cognita. ꝛ sic patet quomodo oportet cōsiderātem de intellectu considerare aliquo modo de oībus intelligibilibus ſm certam mensuram ꝛ rationem. non tamen ꝙ alie scientie tollātur. vt arguit Aristoteles primo de partibus animalium. Scitum autem sciētia cōplexa est duplex: propinquum: ꝛ remotum. propinquum est propositio in intellectu existens: remotum vero est significabile complexe. hoc autem complexe significabile: licet oporteat ꝙ sit verum: potest tū esse ꝙ non sit. ꝛ potest esse ꝙ sit: qꝛ negatiuarum propositionū potest esse ꝙ termini non supponant pro aliquo: quāuis vere sint. vt nihil est chiᵃ. ꝛ potest esse ꝙ subiectum pro aliquo supponat. ꝛ tunc significabile complexe est aliquid. qꝛ rei importate per subiectum identificatur. est enim hominem esse animal: ipse homo: affirmatiuarum autem verarum alique sunt de terminis ampliatiuis: alique non. Si sunt de ampliatiuis verbis: aut distractis. possunt esse vere quamuis complexum significabile nihil sit. vt cesarem fuisse. Cū autem verbum non ampliatiuum non negatur: neqꝫ distrahitur. tunc si propositio est vera: complexe significabile est aliquid vel aliqua. sed ipsum est duplex: necessarium: ꝛ contingens. ꝛ necessarium duplex: per se notum: ꝛ est notum ex terminorum suorum euidenti compositiōe. non per se notum: ꝛ hoc habet causam. qꝛ veritas antecedentis est causa veritatis consequentis: vel in essendo: vel in inferendo. non enim oportet si significabile complexe certum sit incātum in noᵃ. ꝙ etiam omne sit huiꝰ. ꝛ ratio ex implicatione contradictionis nō valꝫ. s. oppositum implicat: ergo incausatum est. tertio. n. de aīa. cōmēto. 36. veritates ꝯñis demōstrabiles duplicem hñt cāꝫ: vniuersalē ꝛ principalē: ꝛ est intellectus agens: aliā vero particularē ꝛ instrumētalem: ꝛ est aña: aut eius notitia.

¶ Contra. concessa est identitas vniuersalis ad singulare Arist. scđo topicoꝝ. caplo. 22. si sensibile est scibile: sensus est scientia. ꝛ infra. si sensus non est scientia: sensibile non est scibile. Secundo concessa est identitas forme in esse reali ꝛ intentionali: sequitur opinio antiquoꝝ: quā recitat phūs scđo de aīa. textu cōmenti. 25. s. terra terrā cognoscimus: ꝛ aqua aquam. Tertio scientia est in qualitate: ꝛ scitum in substantia. 10. meta. cōmēto. 22. ergo differunt. Quarto scientia nostra causaꝉ a rebus: ergo ipsa non est ipse res. pꝫ aña: qꝛ diuina est causa rerum: nostra aūt causata est a rebus. 12. meta. cōmēto. 61. Quinto accidit oēm scientiam scibile esse. 10. meta. textu cōmenti. 21. ¶ Ad pᵐ ꝯ singatis ꝯña valꝫ supposita predicatiōe pmi modi. Inter autem sensibile ꝛ scibile non est essentialis idētitas. qꝛ sensibile est sensu perceptibile. ꝛ scibile intellectu: potentie autem differunt: ideo ꝛ obiecta formalr. ¶ Ad scđm. antiqui volebant per realeꝫ terram terrā cognosci. qđ inconueniens. non sic nos: qꝛ forma intentionali realē cognoscimus. volebant enim antiqui animā realr componi ex rebus: vt illas cognoscere posset. ¶ Ad 3ᵐ distinctio predicamentalis formalē arguit distinctionem: non realem. ¶ Ad quartū. deus causat reꝫ: ꝛ per scientiaꝫ eiꝰ est cā earum. sed nostra scientia complexa causatur ab intellectu agente: ꝛ ab antecedente. prima est causa vniuersalis: secunda particularis: pꝫ tertio de aīa. cōmento. 36. sed ex hoc non sequiꝉ quin intentio sit essentia: cuius est intentio. ¶ Ad 5ᵐ. textus phī sonat ꝙ accidit. s. possibile est omnem scientiaꝫ esse scitam. qꝛ habitam ab aliquo intelligente per eam. ꝛ tamē non omne scibile esse scitum. s. cognitum: quadratura enim circuli: si scibilis est: nondū tamen scita. in pdicamētis. caplo de relatiōe. ¶ Sed dubitatur. si cognitio est cognitum: tūc actus rectus est actus reflexus. Secundo sequitur potentiā sensitiuam esse reflexiuam: qꝛ si actus intellectus est intellectus: etiā actus visus est visus. Tertio sequitur potentiam sensitiuā esse cognoscitiuam sui. Respondeo. consequentia non sunt inconuenientia. patebit als.

FINIS

¶ Alexandri Achillini Bononiensis de Elementis.

Luminum clarissima lux: qua oēs alie veritates illustrant̄: me p vmbras māc tutum ab errore per filiū hois duchas in te ips. ¶ Tripartitur opus. ¶ In primo libro de intrinsecis elementorum principijs. ¶ In scdo de elementis. ¶ In tertio de ipsorum accidentibus differendum.

Primum dubium circa si est materie. Utrū materia existat. ¶ R̄c°. q̄ sic pro cui⁹ declaratione p̄mitto duo. p̄mū noie materie importat̄ subiectū circa qd̄ operat̄ agens transferens de vno esse in aliud. 2ᵐ noie transmutari importat̄ aliter se hr̄e nūc q̄ꝫ prius. Tunc sic. trāsmutatio est: ergo materia est. añs est p se notū. cum. n. sensibilia in eadē dispōne permanent: quiescunt. cū vero nō: trāsmutant̄ ambo vel vnum. ɔn̄a est a posteriori p̄supponēte subiectū: qd̄ est materia: q2 illō qd̄ alr̄ se hꝫ nūc q̄ꝫ prius est subm̄: circa qd̄ succedit vnū esse alteri. nō enim terminus a quo incipit mutatio est alr̄ se hn̄s: q2 in fine mutationis ipe nō est: neq̄ꝫ termin⁹ ad quē attingit mutatio est id qd̄ alr̄ se hꝫ: q2 ipse in p̄n° mutationis nō existebat. ideo subꝫ cū sub vtroq̄ꝫ termino maneat: ⁊ esse antiquū perdat: ⁊ nouū assumat: est qd̄ trāsmutat̄. Conuertibilitatē ɔn̄tis cum añte huius demonstrationis ostēdunt Aristoteles ⁊ Auerrois. p̄mo de generatione. textu ⁊ cōmento p̄mo. Necesse est posito subo esse transmutationē: ⁊ trāsmutatione posita esse subm̄. Idem scdo de gn̄one. cōmento. 6. ⁊. 46. ad sensum ɔfirmat̄ accēsa nūc primo palea: iste ignis nō prefuit: q2 alr̄ ipse nō eēt generatus: neq̄ꝫ est ipse totalr̄ nouus: quia p̄fuit in palea aliqd̄ qd̄ post extinctionē ignis remanet in cinere: ⁊ illud p̄existens post manens appellat̄ mā. harum duarū rationū vtrāq̄ꝫ pꝫ esse a posteriori: primā a passione. scdam a causato subali: Pro aperienda rōne hac p̄mitto duplicem esse trāsmutationē: substantialē: accidentalē: colligitur distictio ab Auerroe in libro de suba orbis. cap. p̄io. ⁊ p̄mo physicoꝝ. cōmento. 93. Transmutatio subalis est quā indiuiduū deferēs nomē p̄dit ⁊ diffinitionē. Accidētalis vero est quā indiuiduū deferēs nō nomē p̄dit neq̄ꝫ diffinitionē. Intelligo indiuiduū hoc sensatū per se extr̄o. vt sortes. sic. n. se exponit Auerrois in libro de suba orbis cap. p̄°. vbi gn̄a. corpus qd̄ est aer transfert̄. lꝫ. n. duob⁹ generatio attribuat̄. p̄mo physicoꝝ. textu ⁊ cōmento. 58. et p̄mo de gn̄one. textu cōmenti. 52. subto ⁊ opposito. tamē nimis occultū est subm̄: vbi sensatū nutu demonstratū est notū. colligit̄ sn̄ia ex Auerroe. 5. phisi. cōmēto. 7. in fine. Quoniā si trāsmutatio fuerit in essentia indiuidui demonstrati. s. indiuidui substātie: donec illud fiat nō indiuiduū. dicit̄ corruptio simpl̄r. quū aūt fuerit i aliquo accidente: donec fiat non illud accn̄s. dicit̄ corruptio aliqua nō corruptio simpl̄r. colligit̄ sn̄ia. p̄mo de gn̄one. textu et cōmēto. 20. primā istarū mutationū vocaui substātialeꝫ. scdam vero sub accn̄tali mutatione cōprehēdebam: que diuidēda est per eā cuius termini sunt esse ⁊ nō esse: ⁊ hec generatio est ⁊ corruptio accn̄talis. ⁊ per eā cuius termini sunt esse ⁊ eē: ⁊ hec est motus: ⁊ nō gn̄o neq̄ꝫ corruptio Intelligo nomē ⁊ diffinitionē qua indiuiduū est: non aūt qua ipm̄ est tale vel tantū. in transmutatione enim accidentali oppositum perdit nomen: q2 priuatio aut ɔ̄rium perdit̄: sed indiuiduū nō perdit nomē ⁊ diffinitioneꝫ per quā est. nō enim sequit̄. hoc desinit esse hoc albuꝫ. ergo hoc desinit esse. sorte aūt moriente: ipse desinit esse hoc ens. absit. n. q̄ ɔcedam sortē esse sorteꝫ: sorte nō existēte. siue ante illius ortū: siue post illius obitū. vt in annexo huic questioni subiūgam. ¶ Cōia aūt vtriq̄ꝫ mutationi iuxta Auerroim in libro de suba orbis. cap. p̄°. sunt hr̄e subꝫ recipiens transmutationē: q1 subalis trāsmutatio est mot⁹ regrens subm̄. tertio celi. cōmēto. 54. ⁊ silr̄ accn̄talis. p̄°. de gn̄one. cōmento p̄mo. ⁊ p̄° phisi. textu ⁊ cōmento. 60. ⁊ 63. p̄pter hoc ɔcesserunt aliqui theologi creationē nō eē transmutationē. An aūt creatio sit ponēda. dixi in libro de intelligētijs discordiam theologoꝝ a phis. ¶ Scdo nō esse p̄cedit eē rei gn̄abilis ⁊ corruptibilis: ⁊ omnino inherere: ⁊ eius qd̄ fit. sn̄ia colligit̄ ex Auerroe. p̄° physi. cōmēto. 64. Necesse est vt nō esse p̄cedat gn̄atuꝫ. ⁊ si nō: non esset generatū. intelligo p̄cedere tēpore: q2 in tēpore res fit: siue requirat̄ tēpus p̄ mensura gn̄acionis siue pro mensura alteratiōis: quā terminet generatio: ⁊ tunc opꝫ q̄ gn̄atuꝫ nō fuerit prius ante gn̄oneꝫ. ⁊ hic aduertere p̄pter resurrectionē. aliud. n. est nunq̄ꝫ prius fuisse: ⁊ aliqn̄ prius nō fuisse. particularē concedimus in resurrectione: negata vniuersali p̄pōne: quēadmodū cuꝫ p̄mo surrexit aliqs ɔcedimus q̄ ipse nō imediate ante hoc fuit. si eniꝫ esse eius qd̄ fit sit sub tēpore: qm̄ ipm̄ est eē rei generabilis ⁊ corruptibilis: que excedit̄ a tēpore. 4°. physicoꝝ. nō pōt esse q̄ nō eē illi oppositū sit añ tēpus. nō eniꝫ abstractior est negatio formal̄r accepta q̄ꝫ sua opposita affirmatio. nō est p̄tis p̄positi: an priuatio inter abstracta numeranda sit. Intelligo esse ⁊ nō eē: ad q̄ sequit̄ ɔ̄dictio: quia aliter nō esset mutatio. Intelligo q̄ negatio capi pōt pure negatiue. ⁊ sic nō est negatio terminus mutationis: q2 triplex est nō eē: necꝰioꝝ: impossibiliū: ɔtingentiū: pure āt negationi pōt aliqd nō corridere in re: quēadmoduꝫ dicit Auerrois. tertio celi. cōmēto. 55. de corpore in actu: q̄tuor elemētis posito ab antiqs esse elemēto: nō eē graue aut leue: negatione simplici: vt inde seq̄ret̄ id nō esse corpus nāle: cū careat motu. ɔ̄rio illi qd̄ Auerrois dicebat de celo: cū dixit id nō eē graue aut leue: q2 intēdebat celū hr̄e nām: de qua dr̄ nō esse graue vel leue: ⁊ sic negationi simplici pōt aliqd in re substerni. dr̄ enim de hoie nō leo simplici negatione: ⁊ certū est q̄ nō eē necessarioꝝ nō est terminus mutatiōis: q2 tūc necessariū posset aliter se hr̄e: silr̄ nō esse impossibiliū nō est termin⁹ mutatiōis: q2 tūc impossibilia eēnt possibilia: ⁊ impossibilia aliter se hr̄e essent possibilia alr̄ se hr̄e. remanet ergo q̄ solū nō eē ɔtingentiū est terminus mutatiōis. terminū intelligo p accn̄s: nō per se: necessariū tn̄ patebit in fine p̄mi huius libri. pōt esse p̄hus p̄p hanc cām dixisse. p̄mo physi. textu cōmenti. 75. q̄ ex nō ente nō per se fit aliqd. Intelligo ēt q̄ negatio capi pōt priuatiue. ⁊ tūc negatio est determinati gn̄is regrens subiectū de quo dicatur. ⁊ sic nō eē inheret subiecto: eo mō quo ɔuenire pōt priuationi q̄ mā̄c inhereat. si. n. priuatio nō esset in subiecto: oporteret vt ipa priuatio esset id in quo reciperet̄ generatio. vt tangit Auerrois. tertio celi. cōmēto. 54. dicens. si esset sic. s. q̄ eēnt elementa gn̄ata ex nō esse: contingeret vt nō esse eēt illud qd̄ gn̄atur. s. illud in quo est motus gn̄onis: ⁊ eēt hec opinio gn̄antiū corpus simpliciter. 5. phisi. ɔmēto. 53. Intelligo etiā priuationē posse general̄r accipi respectu cuiuscūq̄ꝫ qd̄ fieri pōt. ⁊ sic nō accipit̄: q2 tunc oporteret dare materiā sine forma: ⁊ tunc agens illā materiā transmutare nō posset: q2 nō extrahitur forma de potentia materie: nisi per motū: sed necessariū est ad hoc vt mot⁹ sit: q̄

mobile sit in actu: et ideo impossibile est aliquod ens generari ex moto qd est in potentia tm: verbi gratia: ex materia pma. sm q potest intelligi nuda forma: nedu; q generetur ex non esse. colligit sententia ex Auerroe. 8°. physi. cōmento. 4°. dixit enim Auerrois. pmo physi. cōmento. 75. nihil fit oino ex simplici priuatione: qm si ita eet: tūc ens inueniret per se ex priuatione. et sic priuatio posset alterari. Intelligitur igit de priuatiōe determinata rei que fit. dixit enim Auerrois. 8. physi. textu cōmenti. 62. exponens Aristotelē loquētē de oppositis. s. de esse et non esse generationē terminātibus et corruptionē: intelligo p nō esse: non nō esse simplr: sed nō eē alicuius. s. non eē huius generati: vel huius corrupti. priuatio. n. precedens eē rei est terminus generatiōis: priuatio vero sequēs eē rei est terminus corruptionis. Intelligo etiā q non esse rei que fit cōparari pōt ad formā que negatur a subiecto: et sic nō esse pcedit ipm inherere forme ipsi materie. Alio mō cōparari potest nō esse ad cōpositū qd fieri debet: et sic non esse pcedit id qd fit. ¶ Tertio. posse pcedit esse in subiecto. dīt autē possibilitas logica a nāli: qr quāuis esset sortes mortuus: adhuc possibile est q sortes sit: qr possibile necessario est possibile: alr possibile eēt q possibile esset impossibile. qd est incōueniēs. intelligo de possibili simpliciter. s. qd nō potuit neq; pōt. ideo cū ante mortem sortis possibile eēt sortē eē: infra etiā post illius obitu; possibile est sortē esse: l; post illius obitū sit apd phylosophos naturalr impossibile ipm eē: et ante illius natiuitatē erat nālr possibile. possibilitas igitur logica nō requirit subm in quo sit: sed possibilitas naturalis reqrit subiectū transmutabile in illud qd dicitur possibile. Et pter hoc. s. q oporteat potentiā esse in subiecto excludit creatio: quia actus et potentia sunt eiusdē generis. iō si naturalis potētia est in subiecto: op; formā quā respicit data potentia esse in subiecto: et sic causatā a materia: et extractā de ea: vel saltē mālem aliquo modo. Possibilitas igitur naturalis est duplex. s. materialis et subiectiua. per materialem potētiā cōparatur materia ad formas educibiles de illi' potentia. et sic formas quas sic respicit materia: causat vl causare potest: sed per potentiā subiectiuam cōparat materia ad intellectū: qr non educitur intellectus de potentia materie: sed ipse venit de foris. iuxta Aristotelē. 2°. de generatione animalium. ideo materia subijcitur: et ab eo causat: et non causat ipm materia: ideo intellectus abstrahit a materia: a quātitate: a loco etc. nō negat tn hic q materia sit subiectū formar naturaliu;. imo etiā illis subijcitur. ¶ Quarto. terminus a quo est cōtrarius termino ad quē: et cōiter termini sunt eiusdē generis: et subijcibilis et pdicabilis: siue illi termini fuerint cōtrarij cōtrietate stricte accepta: siue fuerint contrarij cōtrietate large accepta: qualis cadit inter priuationem et formā: et l; impossibile sit dari priuationē substantialem quin eā subalis forma comitetur. et sic sit formar incōpossibilitas circa idē subiectū in potētia ad esse simul in eo: potentiū in illo subito sibi inuicem succedere. nō tamē cōrie sunt iste forme: sed disperate sunt: ideo distantiā maiorē et minorem nō hūt sub genere: l; sm earū loca propria distent. ¶ Et si dixeris motū circularē nō esse de cōtrario in cōrium pmo celi. textu cōmenti. 20. aut motū aialium. 6. physi. cōmēto. 92. ¶ Rx°. motus circularis est aliquo mō de cōrio in cōriu;. s. put eo describit semicirculus: l; eo vt describit circulus cōpletus nō sit cōrius terminus a quo termino ad quē: qr idē non sibi cōriatur. In motu aūt nāli aialiu; est cōrietas terminorū positionis: vt dextri ad sinistrū: l; in eo nō sit cōtrarietas loci sursum et deorsum. Inter quātitates: lic; nō sit cōrietas sm esse earū abstractum: tā in natura contrarietatem hūt sm perfectū et imperfectū: qr earu; vna est idoneū instrumētū forme: nō actiuū tn: et reliqua nō. Si aūt generat albū ex elemētis: et nō ex cōrio colore. sufficit q ex priuatione albedinis fit generatio. ¶ Dnt aūt he due transmutationes: qr subalis subiectū est in potentia: sed accidētalis est in actu. p;. 3°. celi. cōmento. 54. et 5° physi. cōmento. 8. et pmo de generatiōe. textu et cōmento. 10. et textu cōmenti. 23. Actus. n. subalis ad quē terminat substātialis transmutatio: reqrit subiectum in potentia. Actus aūt accidentalis ad quē terminat accidētalis mutatio: requirit subiectū esse in actu subali: et in potentia ad accñs aliquod. neq; elemētor forme rupte tollunt māe esse potentiale. imo Aristoteles dicit elemēta eē i mixto in potētia. L; enim actus sic rupti tollant potentiam ad formas simplices: non tn tollūt potentiā absolute: qr remanet ibi potentia ad formas cōpositas. ideo Auerrois. pmo physi. cōmento. 82. distinguens materiā primam a scda. dixit māim scdam esse in actu: et aut mō medio iter potentiam et actū: sicut est de materia mixti qd generat ex pluribus elementis. in materia etiā ex qua generatur hō nō psupponit fuisse aīa cogitatiua in materia: dum inducit intellectus: sed simul tēpore cū inducitur intellectus: cogitatiua educit. Sed de hoc dictū est a nobis in libro de intelligentijs et in libro de orbibus. et amplius dicetur infra. ¶ Drnt scdo iste transmutationes ex pte subiecti: qr subiecto generationis ablato: aufert sub; alteratiōis: quia nō subijcitur aliqd alterationi nisi pro quāto subijcitur generationi. Auerrois pmo de generatione. cōmento p°. l;. n. gnābile et alterabile cōuertant. tn qr actus substātialis est nā prior accidentali: et subm actui subali est natura prius subiecto actui accidētali: sunt enim actus et potentia correlatiua et simul natura. pmo igit duorū correlatiuor pcedente primū de duobus correlatiuis. scdm de pmo ordine pcedit scdm secūdi ordinis. q si non: tunc scdm primi ordinis nō esset simul nā cum pmo primi ordinis. ¶ Sciendū q l; motus et mutatio per subitum et successiuum distingui possint: nō tn dīt pter hoc generaliter mutatio substātialis ab accidētali: qr in substātie mutatione subitū et successiuū reperiunt: similiter et in accidentali vtrūq; reperit. Generatio eni diuidit per simpliciter et sm qd. sm q forma generatione acqsita aut cōpositū genitū est ens simplr: vel ens sm qd. p° de gnōne. textu et cōmēto. 18. et exponit: pmo de gnōne. textu cōmēti. 20. q illud est substātia: vel accñs: vt p;. 5. physi. textu cōmenti. 7. et pmo physi. textu cōmēti. 62. Generatio aūt substātialis est duplex. simplex: et cōposita: sm q forma vl cōpositum gnōnem terminans est corpus simplex vel cōpositū: vel natura simplex vel cōposita: vt p; ex Auerroe pmo celi. cōmēto. 20. Gnō aūt simplex est duplex: cōpleta: et est qua forma incipit esse vel cōpositū. et de ista sermo est pñs: et est subita: qr est transitus inter cōdictoria et priuatiue opposita: inter que nō est mediū. pUentus. n. forme substantialis est subitus. nō negat tn quin in hac gnōne possit esse successio sm partes materie quātitatiuas: sic q vna pus formet q; alia. Alia est gnō incōpleta: et est qua forma elementaris vel corpus simplex nō incipiens esse incipit esse in tanto vel tanto gradu. et hec successiua est: et est illa qua forma elementi intendit vel remittitur. Generatio cōpleta diuidit per gnōnem simplr: et per gnōnē aliquā. Cōpleta simplr terminat ad formā pfectiorē forma rei q corrūpit per illā gnōnē. Completa vo generatio aliqua terminat ad minus pfectā formā: qr perfectius ē cōpositū recedens de esse q; cōpositū tendens in esse. p; pmo de gnōne. textu cōmēti. 20. diuidit etiā gnō p simpliciter et cōposita in alia significatiōe ab Aristotele. p°. phys.

textu cõmenti.58.ponendo in subiecto vel p̄ᵗᵒ terminum ↄplexũ vel incõplexũ respectu huius vbi fit: vt sortes albus fit niger. vel sortes fit niger. silr ex pte p̄ᵗⁱ pone exẽplũ. Similr accidẽtalis mutatio (trãseat ꝙ diuidat̃ per simplicem vel cõpositã: ſm ꝙ qualitatũ q̃dã est simplex ꝛ p̄ma: quedam vo scd̃a.hi.n.nõ sunt termini vniuersales mutatiõis accidẽtalis) diuidit̃ per cõpletã ꝛ incõpletaz. Cõpleta est forme accidẽtalis p̄ma acq̄sitio: ꝛ subita est: ꝛ est generatio ſm qd: ꝛ q̄uis forma per istã gn̄onẽ acquisita sit incõpleta aut remissa: nõ tñ ꝓpter hoc dr̃ gn̄o incõpleta: nisi in terminis equocando. puta intelligẽdo generationẽ cõpletam qua forma aut cõpositũ accipit esse cõpletũ. vt cũ vltima pars sortis quãtitatiua que gn̄atur accipit formã: ista significatione alis vtar. Incõpleta vo mutatio ſm qd est forme accidẽtalis nõ incipientis esse acq̄sitio esse vel gradus. ꝛ ista est successiua acq̄sitio: ꝛ est motus ꝓprie: ꝛ nõ mutatio stricte. Gradũ tñ acquisitum nõ intelligo illũ qui est indiuisibile terminãs latitudinẽ. qꝛ ille subito acq̄rit̃: sed intelligo gradũ qui est pars latitudinis: sed qꝛ nõ oĩs forma mutatiõe acq̄sibilis gradibꝫ: iõ disiunctiue dictũ est acq̄ri esse vel gradũ. Et tũc cõsidera q̄ñ diminutionẽ aut corruptionẽ contingat esse acq̄sitionez ꝛc̃. Motus igit̃ ꝛ mutatio: vtrisq̃ appropriate acceptis. per diuersitatẽ terminoꝝ distinguunt̃: qꝛ mutationis nõ vterq̃ terminus p̄mus. s. a quo ꝛ ad quẽ positiuus est: sꝫ vnus positiuꝰ est ꝛ alter nõ: sed ipsius motus vterq̃ terminus p̄mus est positiuus. 5º. phy. textu cõⁱ. 49. ꝛ. 51. est enim motus inter esse ꝛ esse: mutatio vo inter esse ꝛ nõ esse: esse aũt ꝛ esse inter que est motus sunt ↄ̃ria mediata. 5º. phy. cõmẽto. 9. ꝛ. 52. sed esse ꝛ nõ esse inter q̃ est mutatio sunt priuatio ꝛ forma de quibus p̄º. phy. ꝛc̃. ❡ Ex quo pꝫ cũ ꝓprietas p̄cipioꝝ nãlium poneret̃ eẽ ↄ̃rietas: nõ potuit accipi ↄ̃rietas: vt est oppositio distincta sub gn̄e oppõnis a priuatiua oppõne: qꝛ tunc termini generationis ꝛ corruptionis nõ eẽnt comprehẽsi: qꝛ nõ sunt ↄ̃rij: neq̃ poterat dici principia esse p̄uatiue opposita: qꝛ tunc termini motus ꝓprie accepti nõ essent cõprehensi: qꝛ ipsi nõ sunt priuatiue oppositi: sed cõtrarie: vt igit̃ oẽs termini p̄mi mutationũ essent cõprehensi. dixit Auerrois. p̄º. phy. cõmento. 43. ꝛ. 44. ꝛ alibi sepe. Intendo per ↄ̃trariũ cõmune priuationi ꝛ forme ꝛ ↄ̃trarijs. ❡ Inter alios aũt modos negandi mãm vnus valde apparẽs est: quẽ tangit phylosophus. 2º. phy. textu cõmenti. 8. et p̄mo de gn̄atione. textu cõmenti. p̄ᵐ. dicens ꝙ omnia sũt vnũ. fundamentũ opinionis est ꝙ duplex est ens. s. extimabile seu apparens: ꝛ intelligibile seu verum. distinctio refert̃ ab Auerroe. p̄º. phy. cõmẽto. 41. qꝛ igitur sensui apparet esse in rebus variationẽ: dixerũt variari ens extimabile: sꝫ ens intelligibile. s. subã: nõ dico intelligẽtia: qd̃ erat ens simplr ꝛ veꝝ dicebãt esse idẽ ꝛ nõ transmutatũ. vt puta ignem aut aliud corpus ſm ꝙ aliud aut aliud corpus visum est antiq̄s esse principiũ: qꝛ sciẽtia est ꝑmanentiuz ꝛ nullũ ens est nisi singulare. iõ singularia erant permanẽtia in rei veritate: lꝫ non sic appareret sensui: pꝫ ex Auerroe. 3º. celi. cõmento. 2. dicunt. n. ꝙ opiniões vniuersales vincunt sensuz. Et tũc apparet q̃ necessariuz fuerit. Aristotelẽ. p̄º. phy. reprobare illã opinionẽ antiquã oĩa sunt vnũ in subã: qꝛ illa opinio oẽs reꝝ nãliuz causas destruit: qꝛ mãz destruit: qꝛ illud vnũ apud eos erat nãliuz subã. vt dixit Auerrois. p̄º. phy. cõmẽto. 7. ꝛ nõ erat mã que sit in potẽtia ad subam. formã ẽt destruit: qꝛ tũc due substãtie in vno essent. qd̃ nolunt: essent enim tũc duo p̄ncipia. ꝛ si nõ est forma differẽs a mã: nõ ẽ mã. formatiuũ enim ꝛ formabile simul sũt. nisi forte mãz capias improprie. s. p subito variationis accidẽtalis. in hoc. n. sensu mã ab antiquis concedebat̃: ꝛ forma accidentalis. finez ẽt ꝛ verũ efficiens subaꝝ negant: qꝛ eterna est substãtia apd̃ eos nõ potens incipere neq̃ desinere. colligit̃ ex p̄º. metaphy. textu cõmẽti. xi. ꝛ sic negant gn̄onẽ ꝛ corruptiõez. ꝛ sic ↄcedebant oẽm transmutationẽ esse alterationem. De hac tñ opinione. dixit Aristoteles. p̄º. de gn̄one. textu cõmenti. 52. dementiã esse opinari ignẽ ꝛ glaciẽ eẽ vnuz. Sed aliq̄ rõnez phylosophi ampliant nullũ cõtrariuz est subaliter aliud ↄ̃trariũ: sed elemẽta sunt ↄ̃traria. Sꝫ aduertendũ ꝙ ↄ̃trarietas est accidẽtalis substãtie: ↄcludẽs distinctionẽ coꝝ accidentalẽ: nõ subalẽ: nisi intelligamꝰ. nõ est possibile eandẽ rẽ subalr naturalr sibi determinare ↄ̃traria. aut esse cãm ↄ̃rioꝝ particularem ꝛ per se: sꝫ tũc considerandũ esset in minori ꝓpositione. ❡ Scd̃s. modus negandi mãm tenet ꝙ imediate succedit nouuz corpus antiquo corpori: qꝛ apparebat subalis mutatio: sed dixerunt nihil p̄teriti corporis: qd̃ transmutat̃ remanet ĩ corpore nouiter facto. hũc modũ tangit Auerrois. p̄mo phy. cõmento. 63. versus finem cõmẽti. Aristoteles aũt volens ostẽdere istũ modũ dicendi nõ esse ꝓbabilẽ. dixit p̄mo phy. textu cõmẽti. 34. Ex his que nõ sunt fieri aliquid impossibile est: ꝛ de hac opinione oẽs nãles conueniunt. ꝛ. 12. metaphy. textu cõmẽti. 53. ꝛ. 54. ꝛ textu vltio. colligit̃ hũc modũ nõ esse dictũ ab aliquo antiquoꝝ. oẽs enim ↄ̃ria ponebant p̄ncipia. ꝛ eis aliquod subm figurabant. vt dixit Aristoteles. p̄º. phy. textu cõmẽti. 55. ❡ Tũ qꝛ nõ esset mutatio: qꝛ nihil eẽt ibi mutatuz. ꝙ si ibi esset mutatio: cũ nõ sit ibi subm qd̃ mutat̃. ergo oppositũ erit illud qd̃ mutabit̃: ꝛ qꝛ idẽ est recipiẽs mutationẽ ꝛ terminuz mutationis. ergo vnũ oppositũ reciper suũ oppositũ. qd̃ implicat ↄ̃dictionẽ: qꝛ esse reciperet̃ in nõ esse. ꝛ priuatio reciperet formã rõ est Auerrois. p̄º. phy. cõmẽto. 63. Itẽ tunc mutatio esset ex nihilo. qd̃ est ↄ̃tra inductionez ad sensuz positã ab Aristotele. p̄º. phy. cõmẽto. 63. Non enim esset rõ quare requirat̃ subiectum actioni agentis: nisi materia illius requireretur pro effectu generãdo. Tũ qꝛ illius ↄ̃trarij p̄ñtia potius esset ad impediendũ productionem effectus q̃ ad causandũ effectũ: qꝛ per ipm ↄ̃riũ resistit̃ agenti: ꝛ sic ad minus tardat̃ actio. Remanet igitur vt aliquid sit subm generationi substãtiali: ꝛ hoc ẽ qd̃ noĩe materie importat̃. ꝛ inuenitur hec materia in ↄ̃rio ĩ qd̃ agit agens. Est igitur materia. ❡ Cõtra. subꝫ gn̄onis non est: ergo mã nõ est. ꝓbatur assumptũ: qꝛ. 5º. phy. textu cõmenti. 8. Qd̃ mouetur est: qd̃ generatur nõ est. ergo generatio nõ est motus. huius demõstrationis sensus minoris est assumptum. confirmat̃. qd̃ mouet̃ est in loco: qd̃ generat̃ nõ est in loco ergo gn̄atio nõ est motus. Si aũt mã esset: ipsa locaretur: qm̃ ipsa esset trine quantũ. Non intelligit aũt Aristoteles per id qd̃ mouet̃: aut per id qd̃ generatur: terminũ ad quẽ motus aut generationis: qm̃ tunc maior esset falsa. Neq̃ in vna p̄missaꝝ de termino ad quẽ motus aut generationis intelligit: ꝛ in alia p̄missarum de subiecto motui aut generationi: qꝛ tunc mediũ demonstrationis esset variatũ. ergo in vtraq̃ p̄missaꝝ intelligit Aristoteles de subiecto motus aut generatiõis. ❡ Secundo materia nõ est quid q̃lis aut quanta: ꝛ sic de alijs p̄dicamentis. 7. metaphy. textu cõmenti. 8. ꝛ probatur a cõmentatore. p̄º. metaphy. cõmento. 17. qꝛ oĩum illorum receptiua est: ꝛ nihil seip̄m recipit. ꝛ sic materiaz opꝫ esse nihil: qꝛ omne ens aliquo decem p̄ñᵗᵒᵖ comprehenditur. p̄mo phy. cõmento. 25. ❡ Tertio materia est vnũ numero cũ priuatione. p̄mo phy. textu cõmenti. 60. ꝛ priuatio est non ens. p̄mo phy. textu cõmẽti. 75. ꝛ. 79. ergo materia etiam est nõ ens. ❡ Quarto. medium inter ens ꝛ non ens: nõ est ens: qꝛ medium non est extremũ: sꝫ ma/

teria est medium.p̊mo phy si. cõmento. 70. ergo rc̃. ¶ Ad nõ ens est tripliciter iuxta Aristo. iz. meta. textu cõmẽti. ii. p̊mo qd̕ nõ habet esse neq̃ imaginationez. scd̕o priuatio. tertio nõ ens in actu: sed ens in potẽtia. tunc materia est nõ ens. 3° mõ. ¶ Contra. etiã subiectũ motus est ens i potentia: q2 motus est actus entis in potẽtia. 3°. physi. textu cõmenti. 6. ¶ R̃n̄t aliqui subm̄ motus est in potẽtia ad accñs: nõ aũt ad subam. ⁊ tale ens in potẽtia moueri põt. ¶ Cõtra. illa diffinitio data de motu cõuenit generatiõi ⁊ corruptioni. per philosophũ. 3°. physi. textu cõmenti. 6. q̃ ens in potentia positũ in diffinitione motus est ẽt in potẽtia ad subam. Dico igit̃ q̄ motus diffinitiuo. 3°. phy. requirit subm̄ in potẽtia disiunctiue. s. ad subam vel accñs: sed motus diffinitiue. 5°. phy. sic: motus est mutatio de subto i subm̄. textu cõmenti. 7. reqrit subm̄ in potẽtia ad certum accñs tm̄. Sed pro snia phylosophi. 5°. physi. logr̃ de sensato qd̕ generat̃, ⁊ de sensato qd̕ mouet̃, ⁊ sic formatur ratio. sensatũ qd̕ generat̃ nõ est: sed sensatũ qd̕ mouet̃ est. ergo gñio nõ est motus. ⁊ sic: lz in p̊ma p̊missaꝝ loquatur de opposito: in scd̕a vo de subto: tñ cõña valz. Non. n. dici põt de subto gñonis q̄ nõ sit in loco: q2 est q̃ntum: ⁊ ipsuz tangit̃ ab agente. ⁊ lz sensatũ sit cõnotans prñ: cõiũgitur tñ cũ v̓bo generat̃: ⁊ sic distrahit̃ a ptõ vel prñti: ⁊ accipit̃ pro eo qd̕ est in fieri. Nõ ens etiã tripliciter d̕r iuxta philosophũ ibi. p̊mo mõ est falsuz: ⁊ est nõ ens in cõpositiõe ⁊ diuisione. scd̕o mõ est indiuiduũ substãtie nõ existens: sed potẽs existere. tertio mõ est negatio accidẽtis. vt non albũ. Tunc qd̕ generat̃ est nõ ens. scd̕o mõ: sed qd̕ mouetur est ens opposito mõ illi. ¶ Ad 2m. loqtur Aristoteles determinãdo: neq̃ philosophus dicit ipossibilẽ eẽ cõnem ibi illatã. s. materia nõ est in actu aliquod ens alicui᷒ p̊ni: sed supiorẽ apparentẽ antiq̃s esse verã. s. materia est magis suba q̃ forma aut cõpositũ. Ad minorem. gñalissima p̄nt accipi analoga: ⁊ tunc oẽ ens comprehendunt iuxta sniam Aristotelis. x. meta. textu cõmenti. 26. corruptibile ⁊ incorruptibile dĩnt genere: ⁊ Auerroim sepissime.

¶ Ad tertiũ. idem nũero est tripl̕r iuxta p̄hum. p̊mo topicoꝝ. cap. 5. s. noĩe: vt vestis tunice: vel diffinitiõe vt aial rationale hoĩ. scd̕o mõ ꝓprio vt risibile hoĩ. 3° accñte: vt albũ musico aut ecõtra. tunc materia ⁊ p̊uatio sũt nũero vnũ: nõ p̊mo mõ: neq̃ scd̕o mõ: sed tertio modo. mã eniz est que d̕r priuata: sed ex hoc nõ sequitur mãm esse nihil: neq̃ priuationẽ esse aliqd̕: neq̃ priuationẽ esse eiusdez rationis cũ mã. alia. n. est rõ priuationis a rõne materie: vt p̊mo physi. dixit Aristoteles. textu cõmẽti. 60. ⁊ in h̕ dĩt Aristoteles a Platone. Et fm̄ Aristotelẽ. 5. meta. tex. cõm. 7. vnũ est duplex: fm̄ accñs: ⁊ fm̄ se: mã ⁊ p̊uatio sũt vnũ fm̄ accñs: ex qua vnitate nõ infert̃ vnitas specifica: sz nõ sunt vnũ fm̄ se: ex qua numerali vnitate ea q̄ sunt sic idẽ seq̄tur esse eiusdẽ spẽi ⁊ gñis. vt dixit Aristo. ibidẽ. ¶ Ad q̄rtũ. nõ ponit̃ mã mediũ inter ens ⁊ nõ ens ab Auerroe sed inter puꝝ nõ ens ⁊ ens i actu: q2 mã nõ est nihil: neq̃ ipsa est ens in actu: sz ipsa est ens in potẽtia: vt pz in libro de suba orbis. capite p̊°. ¶ Or. si dixeris q̄ nõ ens puruz ⁊ ens puꝝ cõdicũt. iter que mediat mã. p̊°. phy. cõmẽto. 70. R̃°. verũ est de rigore sermonis: sz nõ sic intelligit Auerrois: sed intelligit nõ ens purũ: idest purũ nihil. s. qd̕ nõ ẽ ens actu neq̃ potẽtia. ⁊ ens purũ. i. ens in actu: ⁊ sic inter ea mediat mã que est ens in potentia.

SEcundum Dubium. ¶ Quia nõ possum questiones obiter occurrentes sub silentio p̄terire ꝓpter sciaꝝ p̄mixtionẽ: ⁊ materierum amplitudinẽ: vt ifra patebit. iõ questiunculaz imp̄tinẽtez subnectã in quã cecidit sermo noster in principio huius prime questionis. An sorte nõ existe sortes nõ sit hõ. ¶ R̃°. sortes añq̃ nascat̃ nõ est hõ. intelligo natiuitate intra vteruz: certũ. n. est q̄ dũ sortes p̄cipitat se vt ventrẽ mr̃is exeat: est homo: neq̃ sortes postq̃ mortuus est est hõ. intelligo dũ modo ipse nõ resurgat. ⁊ sic tẽporaliter intelligit̃ ablatiuus in cõñtia positus in dubio. ⁊ sic cõcedit̃ q̄ sortes: dũ nõ existit: nõ ẽ hõ. similr̃ cõditionalr̃ cõcedit̃ si sortes nõ existit: ipse non est hõ. Qm̄ Aristoteles. 7. meta. dixit subaꝝ sensibilium singulariũ neq̃ diffinitio neq̃ demõstratio est: q2 habẽt mãz: cuius nã talis est vt cõtingat ⁊ esse ⁊ nõ esse: quapropter corruptibilia oĩa ipsoꝝ singula rc̃. ⁊ Auerrois ibi. cõmento. 53. p̄ticularia enim nõ sciunt̃: nisi dũ sunt in sensu. ⁊ cũ recedant a sensu p̄nt corrũpi: ⁊ tunc non remanebit cognitio eoꝝ apud sentiẽtes: sed tñ remanebit existimatio. hec aũt nõ stant si sorte corrupto: ipe sit risibilis ⁊ hõ. hanc sniam hz p̄hus. p̊°. posteriorum. ⁊ Auerrois cõmẽto. 19. ⁊. 20. R̃n̄t aliqui intelligentes Aristotelẽ ⁊ Auerroim de ꝓpositionibus singularibus ⁊ cõtingẽtibus ⁊ p accñs nõ est scia: sed de singularibus corruptibilibus est scia p ꝓpositiones nec̃ias: ⁊ verũ dicũt: sed intelligant̃ ꝓpões nec̃ie esse vl̕es. si aũt intelligat̃ q̄ singulares absolute necessarie sint: error est. Aristoteles eniz. p̊°. posterioꝝ i dubitatione vtrũ demõstratio vl̕is sit potior p̄ticulari. dixit de p̄ticulariũ ꝓpositiõibus demõstrationẽ p̄ticularez intrantibus q̄ sunt corruptibiles. ⁊ nõ sic est de ꝓpõnibus demõstrationẽ vlem intrãtibus. nõ eni demõstrationez intrãt ꝓpões p accñs. ¶ Scd̕o Auerrois. 4°. meta. cõmẽto. 20. hõ hic singularis cũ fiet terra: non est iste hõ in actu: neq̃ in potẽtia ꝓpinqua: aut remota: sed si ista terra fuerit hõ potẽtia: erit alius hõ nũero: nõ ille idem hõ corruptus. ¶ Tertio. Aristoteles. p̊°. de p̄tibus aialiuz. quã primũ aia a corpore discessit: aial esse desinit. h̕ cõfirmat̃ ex diffinitione mutationis subalis premissa. ¶ Quarto. Auerrois. p̊°. prioꝝ. cap. 20. scilz de cõpõne possibilis ⁊ inuenti in figura prima dixit hãc: oĩs hõ est rõnalis: esse veram de eo qd̕ est hõ in actu: nõ de eo qd̕ est hõ in potẽtia. ¶ Quinto arguit̃ ex diffinitione gñabilis. p̊°. celi. textu cõmẽti 121. q2 ipm̄ est qñq̃ ens ⁊ qñq̃ nõ ens. ¶ Sexto adducũt aliqui Aristotelẽ. p̊°. prioꝝ. capite. 30. falsuz esse oẽm intelligibilez aristomenẽ semp esse: cũ aristomenes corruptibilis sit. ⁊ sic ꝓpositio nõ est eterne veritatis. Sz nõ ad ꝓpositũ est auctoritas: q2 Aristoteles loquitur de p̊tiõne binaria: quã de secũdo adiacente cõiter appellam᷒: ⁊ nõ de trinaria. volens q̄ esse alicuius rei apud intellectum sit eternũ. sic q̄ semp hõ intelligit saltez habitualr̃ aristomenẽ. Cuius tamen esse nãle non est eternũ. ¶ Cõtra. p̊°. Auerrois super por° in cõitatibus concedit sortez semp esse hominez: ⁊ rõnalem: ⁊ potentia semper ridẽtẽ. ¶ Scd̕o. qñcũq̃ p̊mr̃ idem de seipo ꝓpositio est v̓a: non enim verificat̃ cõdictorium de cõtradictorio: sed in hac ꝓpositione. cesar est cesar. p̊mr̃ idem de seipso. ergo ipsa est vera: siue existat cesar siue nõ. ¶ Tertio. qñcũq̃ est propositio in p̊mo mõ dicendi per se: ipsa est vera. sed ista. cesar est cesar: aut hec. cesar est hõ: aut hec. cesar est animal rõnale: est primi modi: ergo rc̃. ¶ Quarto. qñcũq̃ est ꝓpositio que est mediũ probandi bonuz entimema illa est ꝓpositio necessaria: sed hec propositio: cesar est homo: est mediũ deductiuũ huius entimematis cesar currit: ergo homo currit: ergo rc̃. ¶ Quinto. iste terminus cesar idẽ significat ⁊ vniuoce siue suppositum existat siue nõ. ergo eadem diffinitione significatur. scilz ista animal rationale. ⁊ sic siue cesar existat siue non: ipse est animal rõnale. aliter ipse non esset vniuoce idem. ¶ Sexto. omnis conclusio syllogismi ex oppositis est impossibilis: sed ista ꝓ

positio.cesar nõ est cesar.est ꝯ syllogismi ex oppositis.puta illius.quilibꝫ hõ est cesar: nullus hõ est cesar: ergo cesar nõ est cesar:ergo ꝛc. ¶ Septimo.corrupta re. no minus erit rõ Aristo.5°.topicoꝝ.cap.vltimo.ergo re corrupta adhuc diffinitio verificaẽ. ¶ Ad pᵐ.intelligit Auerrois forte existente: nõ aũt absolute: sic seipsum exponit Auerrois in fine primi peryhermenias. ¶ Ad 2ᵐ.eadẽ missione.s.opꝫ terminos pro aliquo supponere: qȯ exẽplo pꝫ in terminis nõ simplicibus. sit sortes niger: tunc hec ẽ falsa.sortes albus est sortes albus.ꝛ ꝯdictoria vera:cõcedo igitur has ꝯsequentias.cesar nõ est:ergo cesar non est existens. pꝫ cõsequẽtia a conuertibili.scḋa.cesar non est exñs.ergo cesar nõ est ens.pꝫ ꝯña a conuertibili. Distinctio enim nois entis:cum nõ est ꝑticipiũ:ab ea dictione q̃ participiũ est:ficta est.vt dicetur infra.tertia.cesar nõ est ens.ergo ipse nõ est substãtia: neq꜡ animal:neq꜡ hõ: neq꜡ cesar.pꝫ ꝯña a superiori negatiue. vel cõiori. nõ curro.descensus.n.ab ente ad cesarem nõ est a superiori neq꜡ a cõmuniori:sed a cõi ad particulare non cõe.concedit igitur existẽtiaꝫ ꝑdicari de his que existunt in ṗmo mõ dicendi per se.satis.n.distinguitur deus ab alijs.si esse dicatur de ipso independẽter:vbi esse dependẽs de alijs dicaẽ.non incaute transeas:qꝛ̃ tibi ꝯtra astant Auicẽna. Albertus magnus.Sanctus Thomas et Scotus. ꝛ multi alij.

¶ Ad 3ᵐ.faciliter negareẽ minor:qꝛ in neutra illaꝝ ꝑdicatur ꝑs diffinitionis de diffinito: qꝛ singularia nõ diffiniunẽ:lꝫ pro eis de intentionibus vniuersalibus diffinitiones date sint.transeat tñ qȯ ad primũ modũ ꝑtineãt; nõ discernẽdo pro nũc inter illas.tunc dicenduꝫ ꝙ veritas ꝛ necessitas.primi modi ꝑpositionũ nõ est vniuersaliter veritas ꝛ necessitas absolute:sed aliquando est veritas ꝛ necessitas non absolute.ꝛ sic est in proposito: quia nõ absolute verũ est de cesare:dũ mortuus est:ꝙ ipse sit cesar:sed hic verum ꝛ necessariũ est:ꝙ ipse est cesar:dum ipse est:iuxta philosophũ.p°. ꝑyhermenias.oẽ qȯ est qñ ẽ necesse est esse.pro cuius declaratione recurre ad logicã.

¶ Ad 4ᵐ.ad hoc vt valeant ille consequentie sufficit ꝙ hec conditionalis sit necessaria.si cesar est: cesar est hõ. ¶ Et si volueris reducere illud entimema ĩ syllogismũ cathegoricum.ꝛ nõ ypotheticũ.non reduces per illaꝫ: aut si sic:vnum assumptũ est falsum. ¶ Ad 5ᵐ.ille terminus significat idem ſm essentiã:nõ tamen significat ideꝫ ſm esse nãle.si enim sit idem esse ipsius existis.ꝛ non existẽtis:potest esse ꝙ illud sit esse cogniti.quod esse a significatione presuppositum est. ꝛ sic negantẽ vltime ꝯseqñtie rationis:qꝛ nõ valꝫ.animal rõnale significat sortem.ergo sortes est animal rationale. similiter non valet. sortes est significatum vniuoce contentuꝫ sub hoc nomine homo:siue sortes existat siue non.ergo sortes est hõ. arguitur.n.ab esse intentionali ad esse reale. ¶ Ad 6ᵐ.quãdo conclusio infertur ex oppositis in terminis cõplexis: nõ opꝫ conclusionẽ esse falsam. vt conclusa hec:sortes albus nõ est sortes albus:ꝛ sit sortes niger. Neq꜡ opꝫ in terminis simplicibus cõclusionẽ ex oppositis esse falsam: nisi termini supponant pro aliquo. vt de illa in proposito: sortes non est sortes:ipso nõdum nato aut mortuo: sed si termini supponerent pro aliquo:qꝛ sortes viueret. ꝯ esset falsa. nõ dico impossibilis simplr. Sed cum Auerrois.2°.priorum.capite.xi.dixit intentionem huius syllogismi eẽ concludere impossibile aut conuersuꝫ illius. ¶ Respondẽt ꝙ Auerrois.intelligit extra terminos cõplexos fieri syllogismuꝫ:sed in terminis simplicibus;pro aliquo tamen supponẽtibus ꝛ nõ pro nullo:vniuersalibus ꝛ nõ singularibus. ¶ Sed hec responsio repugnat Auerroi ibi in cõmento.dicenti:ꝛ equale est:siue sit inuentũ extra intellectum:aut nõ inuentum.sicut si concluditur ꝙ ircocerũus nõ est ircocerũus:qꝛ dictuꝫ est contrariũ sibi ipsi. ¶ Rx°: igitur ꝙ iste tales.cesar nõ est cesar. chymera nõ est chymera:sunt impossibiles nõ absolute: quẽadmodũ earum cõtradictorie sunt necessarie nõ absolute. Sed illud non tollit:quin affirmatiue sunt false:ꝛ negatiue sunt vere. nõ valꝫ igiẽ hec cõsequentia.ista propositio est impossibilis ſm quid:ergo ipsa est falsa. ¶ Ad 7ᵐ. intelligit Aristoteles ꝙ assignare proprium rei qȯ existit re corrupta:est nõ bene assignare proprium. vt esse leuissimum igni:qꝛ igne nõ existente dabitur adhuc corpus leuissimum:qꝛ depro igne remanet aer.intellige leuissimum superlatiue. scilꝫ omni alio leui leuius:non tamen intelligas leue simpliciter.potes tñ intelligere leue in summo: qꝛ aer lꝫ sit leuis ſm qd.potest tñ esse ꝙ ipse sit sume leuis.suba.n.gradus habet apud Auerroim. vt infra declaraẽ ꝛc.ꝛ sic illa Aristotelica auctoritas nõ est ad ꝑpositũ.

Tertium Dubium.

¶ Circa qdditatẽ simplicis materie. Queritur quidnam ipsa sit. ¶ Rx°.dando diffinitionem sumptam ex Aristotele ṗmo phy si.textu ꝯmẽti.82.primũ subiectum vnicuiq꜡ ex quo fit aliquid cũ insit non ſm accñs. Pro huius diffinitionis ꝛ diffiniti declaratiõe noto ꝙ motus est duplex.simplex: compositus.ṗmo celi.textu cõmenti.8. ꝛ resoluendo duplex est natura.simplex cõposita p°.phy si.cõmento p°.ꝛ componẽdo duplex est naturatũ.simplex:compositum. Naturatũ simplex ex simplicibus naturis cõponitur.et motus simplex a simplici natura originem sumit. Naturatum cõpositum ex cõpositis naturis est: ꝛ motũ cõpositum natura cõposita principiat.due aũt sunt nature.2°. phy si.textu cõmenti.10.materia ꝛ forma. Auerrois autẽ p°.phy si.cõmento.82.diuidit materiã in primã ꝛ scḋam. materia ṗma est simplex. ꝛ materia scḋa est composita. ꝛ conueniũt he due materie:qꝛ ex vtraq꜡ est cõpositũ ꝑ se:sed dĩnt: qꝛ materia scḋa est in actu. vt elementa: cum sufficienter rupta fuerint:sunt materia scḋe mixti. si eniꝫ nõ rupta fuerint elementa:tũc ipsa sunt naturatũ per se existens:ꝛ nõ natura.opꝫ.n.naturas esse in toto cuius sũt nature ꝛ materia ṗma est in potẽtia.est.n. maxime subm ꝑpriũ gñonis ꝛ corruptionis susceptibile.vt pꝫ primo de generatione.textu cõmẽti.24. diffiniẽ igitur in pñti materia ṗma. Si.n.diffinitionẽ queris cõmunẽ materie prime ꝛ scḋe recurre ad 2ᵐ phy si.textu cõmenti.28. ex quo fit aliquid cũ insit. ¶ Noto scḋo:qꝛ resolutio effectuum mãlium in genere cause mãlis vsq꜡ ad mãm primã inclusiue spectat ad philosophũ naturalẽ. vt in ꝓhemio ṗmi physi.dixit Auerrois.subm.n.est cõuertibile cũ transmutatione subali.ideo decet Aristotelem in libro ṗncipioꝝ. determinãteꝫ de materia ṗma.illius diffinitioneꝫ nobis tradere.errorẽ.n.Auicẽne in hoc Auerrois reprehendit. vt in sequẽti q̃stione tangã. ¶ Noto tertio ꝙ poniẽ subꝫ loco generis: quo dĩt materia ab alijs trib⁹ causis ad generationem necessario ꝯcurrentibus: ꝛ conuenit cũ alijs potentijs.scḋo diciẽ primũ: vt materia scḋa excludaẽ.tertio diciẽ vnicuiq꜡.s.actui subali:qui generatione acquiri potest imediate. ꝛ actui accidentali generatione ſm quid acquisibili mediate.nõ enim aiabus celestibus: neq꜡ celi accidentibus materia prima subijcitur. vt in primo libro de orbibus.declarauit: ꝛ omnibus generabilibus est cõmunis: vt excludantur subiecta ṗma aliorũ generũ.quẽadmodum enim in vnoquoq꜡ genere est vna prima contrarietas.p°.phy si.textu cõmenti.50.ita in vnoquoq꜡ genere est vnum subiectũ primũ illius cõtrarietatis. Tum

quia omne genus per actum ꝛ potentiam diuiditur. primo de anima. cōmento. 6. ꝛ. 12. metaphy. cōmento. 8. ꝛ sic prima potētia illius generis est primū subiectū eiusdem. non tamē potest potentia de genere accidētis actui substantiali subijci. dicit quarto ex quo fit aliqd. q2 in substa est vnum subm primū generis abstractoꝝ: qđ est intellectus possibilis: qui tn̄ nulli subijcit gnationi. ꝛ etiā datur materia in actu: que animabus celestibus subijcit: sȝ non generationi: q̄uis motui locali subijciat. ꝛ datur subm in potentia: qđ actui subali materiali subijcit. Quinto. dicit cum infit: q2 pmo physicoꝝ. textu cōmenti. 58. ꝛ. 61. duobus attribuit mutatio: subiecto: ꝛ opposito. que differūt: q2 subm manet. oppositum vero nō manet. vt pȝ ibi. textu cōmenti. 59. dixit autē Auerrois. p° physicoꝝ. Ↄmēto. 63. Motus debet esse in subiecto. ꝛ impossibile est vt sit i illo cuius partes successiue destruunt per generationē: q2 motus est actus entis in potentia ad terminū motus abijciente actum in motu successiuo: ꝛ nō abijciēte i motu nō successiuo. ergo motus solū actuat id qđ actuari potest per terminū motus: sed id qđ corrūpit in generatiōe nō potest actuari per terminū generationis: q2 ipsum est Ↄtrium termino. ergo id qđ corrūpitur per generationem non pōt actuari per motū qui est generatio. Motus aūt qui est inter esse ꝛ esse subm est duplex: mediatum ꝛ immediatū: intelligo de mediato ꝛ remoto subiecto. ¶ Cōtra. oppositum iam exclusum est per genus diffinitionis. scilȝ per subm. ergo non amplius est. 5°. excludendum. ¶ R. negando assumptū: q2 subm est duplex: alterationis: ꝛ generationis. subm alterationis: cum fit substātialis mutatio: nō manet. scilȝ propinquū: sed subm generationis manet. materia enim prima cū alterationi subijcitur dicitur subiectum posterius. scilȝ resoluendo. iuxta Auerroim. pmo de generatione. cōmento. 24. Sexto. ponitur non scđm accidens. quia subiectum substātiali mutationi est duplex. vnū per se: ꝛ est materia prima: aliud vero secūdum accidens. ꝛ est cōmune ad materiam primā vt ens. vt ponit philosophus. pmo physicorū. textu cōmenti. 76. ¶ Contra. ibi loquitur philosophus de termino mutationis a quo: non autē de subiecto. Tum q2 per se attributa iferiori attribuūtur etiā per se cōmuniori. scđo physi. Aristoteles. textu cōmenti. 32. ꝛ posterioꝝ. primo. capitulo de vniuersali. ¶ R°. philosophi ibi. ens terminat mutationem per accñs: q2 nō inq̄tum ens est: q̄uis aliquid per se terminet mutationē de quo per se dr̄ ens pōt ēt philosophus ibi intelligi de subiecto mutationis. Dico tn̄ vltra: q2 quantitas interminata est insepabilis a mā. ideo q̄tum est subm mutatiōis. s. gnonis. sȝ ſm accñs: q2 quantitas accidit subiecto. iō subiecta p accñs erant excludenda. q̄uis. n. interminata q̄titas sit passio materie ab ea insepabilis: nō tn̄ subijcit mā generationi per nām q̄titatis. Ad cōfirmationē. pmo attributa minꝰ cōis nō sunt pmo attributa cōioris: sed possunt eē cōiori secūdario attributa. ¶ Noto q̄rto. q aliqui in diffinitione hac addunt aliam textus clausulam. s. in qđ cū corrūpitur abibit vltimū. quā tn̄ addere nō oportet: q2 ex appositis seqt. valet. n. mā est primū subm veniens ad Ↄpositiōem. ergo ipa est vltimū ad qđ stat resolutio. Tū q2 gnonem per se intēdit nā: ꝛ nō corruptionē. queadmodū etiā motus est acquisitio per se: si aūt sit perditio: est per accidens: iuxta sentētiam Auerrois. 5°. physi. Ↄmēto. 48. corruptio. n. est generatio seu acquisitio ipsius non esse: seu priuationis. Cum autē non fiat realis resolutio in re: nisi corrumpendo: nō erat principalr intenta resolutio. Tum q2 philosophus ad aliud vtitur ea clausula: q2 ad concludendum materiā esse incorruptibilē. alr ipsa corrumperet anteq̄ corrumperet. Si tamen primū subiectum vnicuiq; poneret ad restringendū diffinitū. ꝛ non ex parte diffinitiōis. tūc illa particula. ꝛ si corrumpitur. ꝛc. requiritur ad excludendū formā. q2 ex ea fit compositum per se: sed in formā per corruptionē non resoluitur: sȝ in materiā. nisi velles formā excludi per naturam illius prepositionis ex. pprie cōpetentē materie: sed tunc oporteret negare q ex forma ꝛ materia compositū esset ꝛc. Scienda est tn̄ alia materie prime diffinitio: quā ponit Auerrois in de substantia orbis. capit. p°. s. substantia in potentia: sed de hoc infra. illa enim metaphysicalis est: et ea quā dedimus est naturalis. ¶ Contra. data diffinitio competit alteri a diffinito: q2 intellectui possibili. pȝ quia intellectus possibilis est subiectū primū vnicuiq; intelligibilium: ex quo fit hoc: cum infit homini: nō ſm accñs. ¶ Scđo. q2 competit materie in actu: q2 ipa est subiectū primū vnicuiq; actui intellectuali: ex quo fit celum: cum insit ei: nō ſm accñs. ¶ Tertio. q2 competit substātie cōposite: quia ipa est subiectū primū accidētiū quorūcūq;: ex quo fit compositū accidentale: cum insit illi composito: non ſm accidens. ¶ Quarto. q2 competit subiecto artificialiū: q2 illud est subm primū in illo genere vnicuiq; actui artificiali: ex quo fit artificiale cōpositum: cū insit ꝛ non ſm accidens: q2 illius compositi subiectum est pe intrinseca ꝛ essentialis. ergo ꝛc. ¶ Ad hec duplex est genus entium: intelligibilium: ꝛ sensibilium. vtrūq; illorū generum habet materiā ꝛ formā. materia sensibiliū est prima materia: intellige sensibiliū actu: quia visu sensibilia: non omnia in materia prima sunt: puta lux: figura: magnitudo: motus celi: sed in materia in actu sunt: vt in libro de orbibus declaratū. materia vero intelligibilium est intellectus possibilis. sententia est Auerrois. 3°. de anima. cōmento. 5. Scđo vt discerneret vnum subiectū ab alio dixit philosophus: ex quo fit: q2 subiectū sensibilium subijcitur reali transmutationi: sed non subm intelligibilium. Tertio. equiuocat de ex: q2 principalr attribuitur rei: que est materia: sed in argumēto attribuit rei que est forma. 3° ponitur q vltima resolutio per corruptionem stat ad materiā primā: sed in intellectū nō sic resoluitur. ¶ Ad 2m. ex quo fit aliquid duplicē sensum facit. pmum res fit per transmutationē ex subiecto. ꝛ iste intelligitur i diffinitione. aliū. res cōstat ex subiecto. ꝛ iste est sensus argumenti. Dico igitur q mā in actu nō est illa ex qua fit celum: q̄uis celū cōstet ex ea. scđo dicit pmū respectu scđi. in his inferioribus datur subiectum primū transmutationis. ꝛ subiectū scđm: qđ est materia scđa seu composita: sed nulla materia in actu est cōposita ex partibus q̄litatis: ergo nulla materia in actu est materia scđa. ergo nulla materia in actu est etiā materia pma. ꝛ sic mā in actu nō est subiectū primū. nisi negatiue. Inter mās tamen in actu est ordo pfectiōis: ꝛ in eo ē dare octauā: nedū scđas. ¶ Ad 3m. aliud est fieri aliqd: aliud est fieri tale aut tantum. Est. n. fieri dupliciter. simplr: ꝛ ſm quid. p° physicorum. textu cōmenti. 62. ꝛ pmo de generatione. textu cōmenti. 11. tunc in diffinitione accipitur fieri simplr: non autem ſm quid: sed in argumento accipitur scđm quid fieri. substantia enim fit simpliciter: accidentia vero secundum quid fiunt. ¶ Ad quartum. negatur assumptum. artificialiū enim fieri est secundum quid fieri. secundo expositum est etiam vnicuiq; actui substantiali generatione acquisibili: huiusmodi autem non est materia artificialium. Tertio. datur materia naturalis vnicuiq; transmutabili communis: sed non materia artificialis. secūdo physicorum. commento. 22. Sunt enim artes rerum particularium.

Quartum dubiu3 de genere materie. ¶ Utrum materia sit substātia. ¶ Respondeo φ sic: q2 materia est primū subiectu3: ex eius diffinitione. ergo ipsa non est accidēs. p3 cōsequētia: q2 dato opposito consequentis cum antecedente: aut ipsa materia esset in subiecto: aut nō. si sic: tunc ipsa nō esset primū sub3: sed haberet aliud subm prius se: qđ est oppositū aňtis. Si āt materia nō esset in subo: neq3 in actu: neq3 in aptitudine: tūc dareť accidēs sine subiecto. qđ ɔ̄dictionē implicat. vt ex diffōne accñtis in p̄ntis eliciēdū esse vult phs primo physi. textu cōmēti. 14. iđ Auerrois. 3. physi. cōmēto. 65. dixit. materia nō dr̄ in subo: neq3 de subo. ¶ Scđo subm est tpe ꝛ natura ṗus eo qđ fit ex eo: s3 substātia fit ex materia: ğ si materia esset accñs: esset accidēs nālīter prius suba ɔposita facta ex eo. ¶ Tertio seqť φ suba esset ex nō suba. ¶ Inter mōs aūt negandi mām esse suba3: occurrit vnus asserens φ quātitas est subm mutationis: ꝛ capit euidētiā ex mutationibus q̄ fiūt in sacramēto hñdicti corpis xp̄i in altari: quibus materia nō subijcit. ¶ Cōtra quē: dato subiecto subalis mutationis: op3 dare terminū ad quē est mutatio: quē s̄m nature cursu3 o3 esse actū actuāte subm tūc si actus iste sit accñs: mutatio est accidentalis. ꝛ si subalis sit mutatio: actus acq̄situs est suba: ergo sub3 actui est substātia: ꝛ tūc ex forma ꝛ subiecto fit vnū cōpositū substātiale. ¶ Et sic habeť φ genus sube analogū diuidiť p actū ꝛ potētiam: quoꝝ q̄đl3 est suba. ¶ Scđo habeť φ suba cōposita est. vt primo physi. cōmēto. 51. dixit Auerrois. ꝛ in libro de suba orbis. capite p̄mo. ꝛ textu cōmēti. 64. primo physi. dixit phs ꝛ pluries alibi. s. 7. 8. 12. meta. ꝛc. l3. n. sensu notū sit hoc eē: demonstrato ligno: non tñ notū est per se: an hoc sit simplex: vel cōpositū. ¶ Et tunc p3 φ mā ꝛ forma sunt p̄ncipiū itrinsecū substātialis cōpositi. ¶ Et φ mā ꝛ forma sunt p se cāe eiusdē: ꝛ intrinsece ipm cānt. ¶ Ex his p3 Auicēnā volētē metaphysici eē pbare substātiā cōpositā esse: aut materiam esse: aut formam esse: ꝛ consequēter actū: aut potentiam esse. rationabilr̄ reprehēdi ab Auerroe: quia hec demonstratio est naturalis: quia illius medium est substantialis trāsmutatio: vt p̄mo physi. ɔmēto. 83. dixit Auerrois: ꝛ scđo physi. cōmento. 22. ꝛ. 12. meta. ɔmēto. 5. via aūt Auicēne qua dixit creatā esse materiā ab intelligentia intelligente defectū sui a prima intelligentia: est extra fundamēta Aristotelis creationē negātis: vt in li° de intelligentijs ꝛ de orbibus diffuse declaratū est. in hoc enim mediauit Auicēna inter peripateticos ꝛ loquentes sue legis. ¶ Soluta est etiā ratio Auicēne. s. dať substātia contingens ex se: ꝛ necessaria ab alio: ergo datur substantia simplr̄ necessaria. negatū. n. est aňs. pro minori. s. dať substantia necessario ex alio. ¶ Cōtra illud cuius eē est ad aliud se habere: nō est suba: s3 potius relatio. vt ex diffōne coꝝ q̄ sunt ad aliq̄d in p̄ntis colligiť. sed materie eē est ad aliud se habere. 2° physi. textu cōmēti. 26. ğ ꝛc. ¶ Secūdo illud cuius dr̄ia est de p̄nto relationis est nō substātia: s3 relatio est: q2 dr̄ia ꝛ spēs sunt eiusdē gn̄is: nō enim relatio ɔstituens essentialr̄ ꝛ intrinsece dare potest esse nō relatiuū. sed materie differētia est de p̄nto relationis: q2 potentia est de p̄nto ad aliq̄d. p̄mo physi. ɔmēto. 70. ꝛ potētia est differētia subalis materie: vt in libro de suba orbis. capite p̄mo. dixit Auerrois. ¶ Tertio illud qđ est potentia ad subam nō est suba: q2 tūc illud esset potētia ad seipsu3. s3 mā est potētia ad suba3: q2 formā substātialē mā est apta recipere tāq3 suā pfectionē: in quam nālr̄ inclinať. p̄mo physi. textu ɔmēti. 81. ¶ Quarto illđ qđ nō p se existit: neq3 accidētibus substat: nō est substātia: q2 ille videnť esse subaꝝ ꝓprietates: p̄sertī3 inferioꝝ: s3 mā non p se existit ꝛ accñtibus nō substat: quia ipsa est puru3 potentiale. existētia autē est per actū: ꝛ non per potētiam: ꝛ subiectū accñti est in actu substātia. i. ¶ Ad primū. materie duplex est esse: vnu3 secūdu3 φ ipsa est ens non inherēs. ꝛ sic ipsa est substātia: aliud esse est secundū φ mā est potētia aut subiectu3: ꝛ sic ipsa respicit actum: ꝛ sic ipsa est ad aliquid: ꝛ sic idē secūdū diuersa esse ad duo vel plura predicamēta pertinere potest. ¶ Ad secundū differentia duplex: ɔstitutiua: ꝛ circūscriptiua tunc illud cuius differentia constituta est relatio: est de predicamēto relationis. sed materia non constituitur aliquo: quia ipsa est simplex: ꝛ principium. sed materie differentia circunscriptiua est relatio: ꝛ hoc infert materiam secūdum aliquod esse relationem: non autem absolute op3 ipsam esse relationem. ¶ Ad tertium materia nō est in potētia ad substātiam absolute: sed ad substantiā: que est forma. ideo ipsa non est forma: quāuis ipsa sit substātia. ¶ Ad quartū materia p se existit in hoc sensu: q2 ipsa nulli subo inheret. ꝛ accidētibus substat idetermīnatis ꝛ ēt terminatis: mediāte tñ actu subali. non tamen separata a forma est eius existentia.

Quintum dubiu3 circa differētiā materie. vtru3 materia sit forma. ¶ Respōdeo φ nō: quia omni forme subiectu3 formabile r̄ndet: q2 non est forma nisi ipsi° formabile: maior difficultas illius ꝓpōnis est de intelligētijs: q̄bus orbis formabilis r̄ndet. vt in libro de orbibus dixi. aut de itellectu possibili: cui corpus hominis respōdet: vt in libro de itelligentijs dixi. si igitur materia esset forma: ipsi respōderet subiectū formabile. ꝛ sic ipsa non esset primū subiectū: qđ est cōtra diffinitionē materie p̄habitā. ¶ Scđo nullu3 receptiuu3 oium materialiū formaꝝ est forma. sed materia est receptiuu3 oium formaꝝ mālium. ğ ꝛc: p3 maior: q2 eo qđ mā nō est de gn̄e formaꝝ abstractaꝝ: q2 tunc ex abstracto ꝛ māli mālia cōponerenť: tūc dato opposito maioris: aut illud receptiuum nō reciperet oēm formā mālē: aut seipsu3 reciperet. rō est Auerrois. 3° celi. ɔmento. 67. ¶ Tertio. illud qđ nihil est distinctū non est actus: actus eni3 distinguit. 7. meta. textu. ɔmēti. 49. s3 mā nihil est distinctu3. rō est Ari. p̄mo meta. textu ɔmēti. 17. oēs. n. forme in mā hn̄t eē potentiale ꝛ ɔfusum: ꝛ sic indistinctū. ¶ Quarto. cōpositū est essentialr̄ vnū: ğ partiū vna est actus: alia v̄o potētia: sed forma est actus: ideo mā est potētia: q2 forme est dare esse: materie v̄o est recipere. ¶ Tū q2 forma dat nomē rei: materia v̄o nō: nisi denominatiue: aut i ɔcreto: mā eni3 q2 ipsa est cōis multis rebus: dare nō pōt spēale nomē. si aūt esset mā ꝓpria: illa non h3 propriū nomen. ꝓpter sue substātie latentiā: non tamē ipossibile est φ illi materie scđe nomē sit ipositum. ¶ Tū q2 a forma sumiť diffō: l3 nō sine mā: tñ res gn̄abilis nō est sub determinata spē: nisi facta trāsmutatione de potētia ad actu3: scđo physicoꝝ. textu. ɔmēti. 11. ¶ Tum q2 forme est agere: materie v̄o pati. 2° de gn̄atione. textu. ɔmenti. 53. ꝛ sic cōpositoꝝ motiōes a forma actiue initiant: a mā v̄o passiue. ¶ Distiguiť igiť mā a forma: sicut potētia ab actu: receptiuu3 a receptibili distinguibile a distictiuo: formabile a formatiuo. ¶ Et si mā esset forma: tunc nedū tres cause in vnā venirēt. sed quattuor. qđ est cōtra phylosophū. scđo physicoꝝ. textu. ɔmēti. 70. finis eni3 est forma rei: ꝛ efficiens conseruans. mā igitur identificata forme: q̄ttuor cause coinciderēt. ¶ Tū etiā sequiť φ substātia

cōposita esset res simplex nō habēs inter suas partes es-
sentiales distinctionē in re. ⁊ sic vnū mālē in actu nō eēt
multa in potentia. qđ est cōtra phylosophū. pmo physi.
textu cōmēti. zi. ¶ Tū etiaȝ forma predicat̄ aliquo mō
de eo cuius est forma: nō autē materia. 7. meta. cōmento.
34. nisi forte predicaret̄ mā denominatiuo noīe. vt dixit
Auerrois. 9 meta. cōmēto. iz. aut si abstracto nomine pre-
dicat̄: in obliquo pdi'. vt lapis est ex mā. ¶ Et si dixeris
etiā lapis est forma: in ablō. ¶ Dicā ꝙ quiditas lapidis
est lapis ꝯm formā: sed quiditas lapidis non est lapidis
materia: neqȝ lapis ꝯ mā. ¶ Cōtra illud ꝙ est in actu
mouēdi intellectū: ⁊ in actu existendi: ⁊ in actu realr ope
randi: est forma. sed mā est huiusmodi. qꝛ mā est ꝑ se in-
telligibilis: cum sit ens ꝑ se. ⁊ ꝑ se existit: qꝛ ipsa non inhe
ret: neqȝ suum esse potētiale habere potest mā a forma. ⁊
mā opatur: qꝛ ipsa coagit forme. quia principiū causans
formā causat operationē effectiue factā a forma. ¶ Se-
cūdo illud qđ est cōpositū ex mā ⁊ forma est aliquo mō
forma: sed materia est huiusmodi. dixit. n. Auerrois pri-
mo physicoꝝ. cōmēto primo. Quecūqȝ sunt pter primam
māȝ ⁊ vltimaȝ formā sunt materie cōposite ⁊ forme cō-
posite. ¶ Tertio mā aliquātulū distat a nō ente: ergo ali
quāte ꝑfectionis est mā. ꝯ aliquāte est actualitatis. patȝ
ašs qꝛ suba est nobilior accidente. ¶ Quarto mā intelli
gibiliū ⁊ etiā sensibilium est actus corporis: ꝯ ipsa est for
ma. ꝯ quāuis materia sit mā sensibiliū: nihil obstare vi-
detur: quin ipsa mā possit esse actus. assumptū patet de
itellectu possibili. qui est mā intelligibiliū: ⁊ de cogitati-
ua que est mā sensibilium: in esse tamē spirituali: nō aūt
reali. ¶ Ad primū negatur prima pars copulatiue. quia
materia est intelligibilis per accidens: ⁊ non per se: neqȝ
intelligibilitas est passio sequens entitatem: tanqȝ suū su-
biectū primū. sed sequitur actum intelligibiliū. negatur
etiā secūda pars copulatiue: scilȝ ꝙ materia ꝑ se existat.
quia ipsa existere habet per formaȝ: qua actuatur. mate-
ria enim est in actu. quia existit in cōposito. ⁊ sic mā est in
actu nō distincto ab eo actu quo cōpositum existit: tamē
materia est in potentia ꝯm suā naturam. qꝛ ipsa trāsmuta
bilis est ad formā: q̄ actuari pōt. tertio celi. cōmento. z9.
pro tertia parte copulatiue mā opat̄: nō tamē agēdo: sed
patiendo. ea. n. cōpositū patitur: ⁊ nō agit. iz. meta. cōmē-
to. 30. mā est cā potētie. in illis in quibus est potētia. ⁊ sic
negat̄ materiā coagere forme. neqȝ mā causans māliter
formā causat motū effectiue: effectiue factū a forma. neqȝ
cā cause est causa cāti: nisi saluato eodē gn̄e causandi: cu-
iusmodi non est hic: qꝛ vis māȝ subyci forme. ⁊ ipsaȝ effi
cere motuȝ factum a forma. ¶ Ad zᵐ. mā prima est sim
plex: ꝯ mā secūda est cōposita ex materia ⁊ forma. vt ru-
pta elba forma vltima est forma mālis simplex: q̄ vltima
est via resolutionis compositi in causas suas intrinsecas.
sed forma nō vltima est forma composita: non tamē for-
maliter ⁊ intrinsece: sed virtualiter. s. qꝛ psupponit in ea-
dē mā formā aliaȝ in quā resolui potest. neqȝ forme ma-
teriales se inuicem informant: sicut forme abstracte: qꝛ
in aduētu forme mixti rumpant̄ forme elementoꝝ. ⁊ in
aduentu aie forma mixti totaliter corrumpit̄. ¶ Ad ter-
tium materia est imediata nō enti: ⁊ sic negatur ošs. ad
ꝓbationē. non pōt illud qđ nihil actualitatis icludit: esse
ꝑfectius eo qđ est actus: qꝛ actus ⁊ ꝑfectio ideȝ sunt: ma-
teria aūt prima nō est actus neqȝ actum includens: sed
est pure potentia. non igitur oīs substantia est nobilior
accidente. Cōtra. materia cōtinet̄ sub ente. ergo aliquam
differentiā supaddit enti qua differt ab alijs: ergo aliquā
actualitatē essentialiter includit. Respōdeo ens est ana-
logum: ⁊ nō vniuocū. neqȝ habȝ differētias: ⁊ sic negatur
prima cōsequētia. diffinit etiā Auerrois in libro de suba
orbis. capitulo primo. māȝ ꝑ substantiam in potentia:
est igitur potentia id quo materia differt ab alijs. ⁊ sic ne
gatur vltima cōsequentia. ¶ Ad quartuȝ. sensus est ma-
teria spiritualis sensibiliū: ⁊ intellectus est materia spiri-
tualis intelligibiliuȝ. ⁊ ista sunt substātialiter actus: ideo
materiaȝ in eoꝝ esse reali etiam possunt actuare. habent
enim potētiale aliquod infra se. sed materia prima est po
tentialissimum. ⁊ sic nullū potentiale habet infra se. ⁊ sic
materia nulli cōparatur vt actus.

SExtum dubiū. ¶ Utruȝ materia
prima habeat aliquā for-
mā substātialem sibi propriā. ¶ Respō-
sio phylosophi primo physi. textu. cōmen-
ti. 69. ꝙ non. qꝛ si sic: nullam aliaȝ substā-
stantialē formaȝ reciperet materia priori
permanēte: sed alia generata: statim cor-
rumperetur pexistēs: ⁊ sic materia corrumperet̄ ad cor-
ruptionē forme: que esset de essentia materie. pȝ cōsequen
tia: qꝛ non habet materia simul duas formas ipsaȝ actuā
tes: qꝛ intus existēs ꝓhibet extraneū. ratio est Auerrois
super textu allegato: ⁊ in libro de substātia orbis. capitu-
lo primo. dixit permanēte: qꝛ forme vniuersales: non tā
in predicando: sed via indeterminationis: vt in genera-
tione equi forma qua hoc est aial: anteqȝ forma equi sit
genita. de quibus Auerrois primo metaph. cōmēto. i7. nō
permanet euenientibus particularibus formis. forme ēt
elementoꝝ ad mixtionem venientiuȝ non permanēt: sȝ
corrumpunt̄: lȝ non totalr. vt tertio celi. cōmēto. 67. col-
ligitur. ¶ Secūdo omne recipiens recipit ꝯm ꝙ in po-
tentia: ergo radix receptionis est potētia. ergo radix rece
ptionis non sibi formā determinat. ¶ Tertio si sic: ge-
neratio esset alteratio. pȝ cōsequētia: qꝛ subiectuȝ genera-
tionis non perdit nomē neqȝ diffinitionē sumptā ab illa
forma: que est ꝓpria materie. ¶ Quarto si sic: forme es-
sent accidētia pȝ cōsequētia: quia aduenirent enti in actu:
qđ non intrinsece mutaret̄ per aduētum illaꝝ. ¶ Quin-
to Auerrois primo physicoꝝ. cōmēto. 79. si materia es-
set in sua natura formata: non reciperet formas: nisi ens
generaret̄ ex ente. pȝ cōsequētia: qꝛ subiectum mutatiōis
esset ens in actu. ¶ Sexto si sic: materia esset genus pri-
mo metaphysice. cōmēto. i7. pȝ cōsequētia: qꝛ ipsa diceret
formaȝ cōem multis ⁊c̄. ¶ Duplr auteȝ imaginatur ma
teriam habere formaȝ sibi proprias: vno modo ponēdo
materiaȝ esse cōstitutam ex duobus quoꝝ vnuȝ est for-
ma: quemadmoduȝ imaginātur ponētes apud Auicēnā
materiā secūdo primaȝ. ⁊ hoc reprobat̄: qꝛ si sic: materia
esset principiatuȝ intrinsece. ⁊ non primum principium.
¶ Secūdo. quia ipsa haberet materiam priorem. ⁊ sic
ipsa non esset materia prima: neqȝ esset primuȝ subiectū.
¶ Tertio. qꝛ ipsa esset generabilis ⁊ corruptibilis: quia
ipsa esset compositum substātiale habēs materiaȝ pmā
partem sui: ꝙ si non: daretur aliquid diuisibile ⁊ incorru
ptibile qđ repugnat. Alias duas rationes format Auer-
rois primo physicorum. cōmento. 63. s. generatio eēt con
gregatio. patet cōsequentia: quia ipsa esset additio actus
ad actum. secundo sequitur ꝙ generatio esset ex aliquo
qđ est contra phylosophuȝ. 5. physicoꝝ. volētem ꝙ fit
ex non aliquo. textu. cōmēti. 7. patȝ cōsequentia. qꝛ for-
ma in materia permanens in generatione facit subiectū
esse aliquid. ¶ Contra autē illos quibus apparet ꝙ ele-
menta sint materia prima. arguit Auerrois primo meta-
physice. cōmento primo. elemēta sunt in actu: ⁊ materia
prima est in potē tia. ¶ Secundo. materia prima est in-
generabilis ⁊ incorruptibilis: elementa autem sunt ge-

nerabilia ⁊ corruptibilia. ⁊ ſm partes eoꝝ continue generantur: aut corrumpunt̃. ¶ Tertio. elemẽta habẽt cõtrariũ rõne ſuoꝝ accidentiũ: que ſibi determinant: ⁊ mã nõ. ¶ Quarto. q꞉ trãſmutabile eſt vnũ elẽtũ ĩ aliud: aut igit̃ ꝑ ꝯ ſe corrũpit̃: ⁊ ſic elemẽtũ ꝑ ſe nõ eſt mã ꝓ pe: aut nõ corrũpit̃ ꝑ ſe: ⁊ ſic ꝯ ria cõgregant̃: ⁊ etiã gñatio eſt alteratio. rõ eſt Ariſto. ſcðo de gñatione. tex. cõ. 31. ¶ Cõfirmat̃. vnũ elemẽtũ hꝫ formã alteri ꝯ riaꝫ: ⁊ ꝯ ria apta ſunt fieri circa idẽ ſubm. ĝ elemẽta in ſubo ꝯ ueniũt ⁊ differũt forma ⁊ ſpẽ: ergo ipſa nõ ſunt mã ꝑ ma. ſi enim negat̃ in eis ſubm vnũ: opꝫ negare alterationeꝫ inter ea: qð eſt cõtra ſenſum. ¶ alius modus imaginandi mãm habere formã ppꝛiã eſt: imaginãdo aliquã formã inſeparabilẽ a mã: extra tamẽ eſſentiã materie: ſicut propria paſſio ſubm inſeparabilr̃ ꝯ mitat̃: ⁊ ex̃ eſſentiã illius eſt. quẽadmodũ in materia celoꝝ repit̃. ¶ Sed hoc reprobat̃: q꞉ generatio vnius eſt corruptio alterius: vt prima ratio tãgit: ⁊ q꞉ iſte modus imaginari põt formaꝫ corporeitatis ſubalẽ iſeparabilẽ a mã cũ gñatione ⁊ corruptione poſteriorũ formaꝝ: iõ vſqꝫ ad ſpecialẽ locũ vbi corporeitas reprobat̃: reſeruamus. In ſcðo eniꝫ huius prolixe nimiũ ⁊ diligenter de hoc inquiret̃. ¶ Contra. vnicuiqꝫ potentie proprius actus correſpõdet: ſed mã eſt potẽtia ſubſtãtialis: ergo materie ꝓprius actus correſpõdet. ꝙ ſi actus ille ſeparabilis ſit: iam nõ eſt adequatus: neqꝫ proprius. ¶ Secũdo in genere cauſe mãlis eſt reſoluere ad vnã materiã eiuſdẽ rationis in oĩbus principiatis per illam: ergo in genere cauſe formalis eſt reſoluere ad vnaꝫ formã eiuſdẽ rõnis in oĩbus pricipiatis per illã: ⁊ tũc illa forma erit propria materie. ¶ Tertio. dat̃ vna materia eterna. ergo dat̃ vna forma materialis eterna: ⁊ ſic iſeparabilis a mã patet ꝯ ſequẽtia: q꞉ minus cõuenit eternitas minus nobili ꝗ̃ magis nobili. ¶ Quarto. gen' generaliſſimũ predicamẽti ſubſtãtie: ſiue ſuba ſit: ſiue corpus: eſt vnius rationis in oĩbus ſuis inferioꝛib'. ergo ipſum ſumptũ eſt ab vna forma: que eſt eiuſdem rationis in ſuppoſitis eius. ergo illa erit inſeparabilis a materia. patet ꝯ ſequẽtia: q꞉ forme in ꝗbus cõmunicãt genitum ⁊ corruptũ nõ corrumpunt̃ in trãſmutatione ſymbolum habentiũ. ¶ Ad primũ. proprius actus intelligit̃: q꞉ ꝓprij generis: ⁊ ſic materia prima habet propriũ actuꝫ: ſed ipſa nõ hꝫ propriũ actum ſibi q̃rto modo cõuenientem: ſed vno actu depoſito alterũ actũ aſſumit. ¶ Ad ſecũdũ negat̃ ꝯ ña: q꞉ mã nihil ẽ origine ꝑ ius. vñ ipſa fieri poſſit: ſed hñ ꝗcũqꝫ mãli forma dat̃ mã: ꝗ eſt prior in ſuo gñe cauſe. Tũ q꞉ forme ẽ ſpecificare ⁊ determinare ⁊ approprĩare ad d̃terminatã oꝑationẽ: ⁊ motũ: ⁊ ad determinatum eſſe ſpecificũ: ideo forma cõis nõ dat̃. mã aũt nõ eſt de ſe determinata: ſꝫ eſt diuiſibilis in ptes quãtitatiuas. ¶ Ad tertiũ. negat̃ ꝯ ña. vilior etiã eſt mã ꝗ̃ cõpoſitum corruptibile: ⁊ tamẽ eterna eſt mã: ⁊ nõ cõpoſitũ. ¶ Ad quartũ forme ꝑ dicamẽtales ſunt eiuſdẽ rõnis gñice: nõ autẽ eiuſdẽ rõnis numeralis: aut ſpecifice. voluit autem Auer. in lib. de ſuba orbis capite. 5. genus ſumi a mã: nõ autem a forma: ⁊ ſic illa que habent materiã eiuſdem rationis: ſub eodem genere vniuocant̃.

Septimum dubiuꝫ circa exiſtentiam materie.

¶ Utrum materia poſſit exiſtere ſine forma. Reſtringi ſolet titulus q̃ſtionis ad materiã primã: q꞉ ſecunda eſſentialiter actum icludit. vt implicite tãgit Auerro. ſcðo phy. cõmento. 30. duꝫ dixit materiã nõ poſſe eſſe in actu: niſi per formã: ⁊ preſertim ꝑ ma mã: ſed nõ oportet reſtringere: q꞉ materia ſcða actum ita ruptuꝫ includit: ꝙ ipſa ſine actu exiſtere non põt: diſtincto ab eo: quẽ includit: niſi forte actus inexiſtẽs integraret̃. ¶ Duplices autem intelligunt̃ forme. ſ. reſpectiue: ⁊ ab his ꝗbuſdam materia ſeparari non põt. puta a dependentia: a diſtictione a deo: ⁊ forma: ſiue propter identitatem ſit relationis ad materiã: ſiue non. ſed de abſolutis formis intelligit̃ principalr̃ in preſenti: ⁊ preſertim de ſubſtãtialibus. ¶ Dico tunc ad q̃ſtionem ꝙ nõ: q꞉ tunc materia eſſet priuata ſimpliciter. patet cõſequentia: quia materie priuatio nullã formam cõmitaret̃. ratio eſt Auerrois ꝑ physi. cõmẽto. 76. ¶ Secũdo. quia tũc: ex materia ⁊ forma non poſſet fieri per ſe vnum. pꝫ ꝯ ſequẽtia: quia actu eſſet materia quo per ſe exiſtere poſſet. ſunt enĩ materia ⁊ forma partes eius: qð eſt aliquid hoc: quarũ nulla põt eſſe hoc aliquid. ratio eſt Auerro. 7. meta. cõmẽto. 31. vbi ſubdit ꝙ ſubiectũ forme non habet eſſe niſi per formaꝫ. ¶ Tertio: q꞉ tunc aliq̇d exiſteret: qð nõ eſſet actus: neqꝫ actum eſſentialiter includens: neqꝫ ſubiectum actui. ¶ Quarto. materia in genere cauſe formalis dependet a forma: ergo deus eam ſeparare non poteſt: patet conſequentia: quia cauſas intrinſecas iſtoꝝ mãlium deus ſupplere non poteſt. ¶ Quinto ſi ſic: qð nõ eſt in actu: eſſet in actu: qð cõtradictionẽ implicat. patet cõſequẽtia: quia pura potentia exiſteret: ⁊ ſic ipſa eſſet pura potentia: ⁊ nõ eſſet pura potentia. ratio eſt Auerro. ſcðo phy. cõmento 12. deductionẽ rationis ponit Auerro. tertio celi. cõmento. 29. q꞉ eſſe materie in actu non eſt: niſi q꞉ ipſa eſt pars eius qð exiſtit. ¶ Sexto. relatiua poſita ſe ponũt. in predicamẽtis Ariſtotelcs. ſũt aũt materia ⁊ forma relatiua. ſcðo phy. tex. cõmẽti. 26. ⁊ cõmẽto. 30. ſed ponit̃ formam nõ eſſe. ergo ſequit̃ materiã non eſſe. ¶ Septimo. materia ſine forma non eſt intelligibilis. ergo materia: ſi forma non ſit: non eſt: patet cõſequentia: quia vigoroſior eſt itellectus in ſeparando per operationem ſuaꝫ ꝗ̃ natura extra. ¶ Or ſi dixeris eaꝫ eſſe in potentia remota ad intelligi: dicam etiam ꝙ ita debet eſſe in potentia remota ad eſſe ¶ Octauo. forme eſt finire ⁊ determinare materiam: ergo abſente forma materia eſt ĩfinita ⁊ ĩdeterminata. Tũꝫ quia parti qualitatiue conueniret per ſe exiſtere. intelligo perſeitate tertij modi. non auteꝫ ſecundi modi dicendi per ſe. ¶ Item tunc: materia ⁊ forma eſſent duo in actu: ⁊ ſic agens generans daret multitudinem ⁊ perfectionem: qð eſt contra philoſophum. octauo meta. cõmẽto. 15. factum enim eſt vnum in actu: ⁊ non multa. ⁊ ſic dat agens perfectionẽ: ſed non multitudinẽ: q꞉ factũ non ponit in numeruꝫ cum ꝑ exiſtentibus: quia eius materia prefuit: ⁊ corruptum eſt illud: cuius materia erat pars. ¶ Ad hoc eſt textus quarto phyſicoꝝ. textu ⁊ cõmento. 17. ⁊ infra textu cõmenti. 59. materia eſt inſeparabilis a rebus. ¶ Iſtaruꝫ rationũ cõcluſionẽ ponit Auerrois ſeptimo metaphyſice. cõmento. 39. contra ideas platonis. impoſſibile eſt formaꝫ eſſe ſine materia: quoniam impoſſibile eſt materiam eſſe ſine forma. ⁊ primo phyſi. cõmento. 70. forma ſuſtentat ſubiectum: ſm ꝙ ſubiectũ non poteſt denudari a forma. ⁊ tertio phyſicoꝝ. cõmento. 65. materia non inuenit̃ per ſe: ſed in aliquo. ſ. compoſito: ⁊ cum aliquo: ſcilicet cum forma. ſed materia inuenitur per formam. ſm ꝙ forma eſt perfectio eius. forma autẽ inuenitur per materiã: ſm hoc ꝙ materia eſt ſubiectum eius. ⁊ ſimiliter accidentia. De formis autem accidentalibus eſt textus Ariſtotelis. ſcðo de generatione. textu cõmẽti. 6. Nõ ſeparabilẽ: ſed ſemꝑ cũ ꝯ rietate. Idẽ Auerro. ſcðo phyſi. cõmẽto. 15. prima materia non denudatur a primis ꝯ rijs: que ſunt quattuor ꝑ me qualitates loquitur tamẽ de facto: nõ de poſſibili. quãuis intelligat Auerrois vtroqꝫ modo. dixit enim philoſophus primo

de generatione.textu cōmenti.29.neqꝫ vnquā materiaꝫ
sine passione possibile est esse:neqꝫ sine forma. Itē si sic
mā esset in potētia:ad ꝯria imediata:ꝛ sic ꝯria essent sil:
qꝛ potētie ꝯrioꝝ sunt ꝯrie.3.phy.com.10. Intellige ꝙ re-
spiciūt ꝯria:licꝫ subito idē sint. ❡ Itē aut digito mā mō-
strari posset:aut nō:si sic:ipsa eēt alicubi:ꝛ i loco:ꝛ forma
ta. Si nō:aut vbiqꝫ esset:ꝛ sic esset imensa:aut nullibi:ꝛ
sic nō eēt:nō eni ipa de spūaliū gñe est. ❡ Itē aut posset
diuidi:ꝛ sic mā esset quāta:aut nō:ꝛ tūc aut essentialr̄:ꝛ
sic quātitatē recipe nō posset:neqꝫ trāsmutationē:aut ac
cidentalr̄.ḡ accidēte disponit̄ .hec rō tamē nō distinguit
īter accidentalr̄ formatiuū:ꝛ accidentalr̄ predicatiuum:
que dr̄nt:qꝛ stante accn̄tali predicatione:nō est nec̄e reci
pi accidentalr̄ predicabile in eo de quo predicatur: sed
in accn̄talr̄ formatiuo est nec̄iuꝫ accn̄talr̄ formatiuū ali-
cuius recipi in illo cui⁹ est formatiuū:cū de p̄dicari hēat
affirmatiue de eo. ❡ Itē tūc mā nō gn̄ceret:neqꝫ moue
ret̄:neqꝫ eēt vna:neqꝫ multa:supponit rō hic eē sermonē
de accn̄te:siue positiuo:siue priuatiuo.ꝛ ꝙ vnū ꝛ multa
sint posteriora ente:quēadmodū tenuit Auicēna:quoꝝ
neutrū hic asserit̄. ❡ Itē quātitas iterminata est insepa
rabilis a mā.p̊ phy.com.63.ꝛ in lib.de suba orbis.capite
p̄mo.ꝛ p̊ de gñatione.t.cō.32.quāuis arguēdo. ❡ Cōtra.
mā est ens distinctū a forma.ḡ existia mãe dr̄t ab existia
forme.pꝫ ꝯña.qꝛ esse est eēntia:qꝛ vtrūqꝫ eoꝝ est quo ali
qd est. ❡ Scḋo.mā ꝛ forma sunt duo absoluta.ḡ separa
bilia. ❡ Tertio.mā nō est aliqd demonstratū in actu.ḡ
mā nullā formā hꝫ.ꝛ existit.ergo ipsa existit sine forma.
❡ Quarto.deus p̄ducta mā nō necessitat̄ ad p̄ducēdū
formā.ꝛ p̄sertiꝫ:qꝛ actione nāe p̄ducit̄ forma:que ipedi
ri pōt. ❡ Quito.diuidat̄ minimū:cū sit quātū:tūc dabi-
tur mā sine forma:qꝛ mā diuisione nō annichilat̄ : neqꝫ
pōt dari forma minor minima forma. ❡ Ad p̄mū mā ꝛ
forma distinguunt̄ ſm rōnē:nō ſm esse.4.⁹ phy.com.17.
ꝛ 7.meta.com.27.nec̄e est:vt oē generatuꝫ sit diuisibile
in duas ptes in mām.s.ꝛ formā:ꝛ tex.cō.49.in duo pote-
state:nō actu:ꝛ est textus scḋo phy.cōmēti.12.scḋo negat̄
ꝯñtia:qꝛ esse est forme:ꝛ per formā ꝯpositū existit.ꝛ etiā
mā p̄pter formā est.vt dixit Auerro. in expositione sua.
12.meta.cōmēto.14. Scias tamē ꝙ ens absolute ē actu:
sed scḋario potētia est ens.ita existētia absolute est actua
litas:sed existia scḋario est potētia.eē igit̄ actu mãe est a
forma:sed eē potētiale mãe est suba mãe:ꝛ nō dependet
a forma:sed isto eē potētiali solo mā nō existeret in reruꝫ
nā. ❡ Ad scḋm negat̄ ꝯñtia.p̄pter mutuā eoꝝ adinuicē
causalitatē. Tum etiā antecedēs nō est simplr̄ veruꝫ:qa
in eoꝝ rōnibus cadūt relatiua. ❡ Ad tertium.exponit
Auerro.4.phy.com.59.i.in sua eēntia nō est aliqd demō
stratum:ꝛ si ita esset:ipsa nō reciperet rea demōstratas.
Sensus igit̄ Auerro.est.materia nō est forma:neqꝫ for-
mā essentialr̄ includens. ❡ Ad quartū.philosophus ne-
gat p̄ductionē materie:ꝛ dato ꝙ admitteret:diceret ma
teriā ꝛ formā esse simul natura.ꝛ ꝙ non sunt simpliciter
duo:quia sunt ptes eius qḋ est aliqd hoc.septimo. meta.
cōmēto.27.in fine.quēadmodū eniꝫ ex duobus circulis
non fit circulus : neqꝫ ex portionibus circuli maioribus:
neqꝫ ex minoribus : sed precise ex semicirculis duobus
equalibus circulus integratur:licꝫ etiam esse possit ꝙ cir
culus ex certa portione maiori ꝛ certa minore integrare-
tur. ❡ Ad quintuꝫ.admisso casu negatur consequentia.
qꝛ potest esse ꝙ ptes minimi cōuertent̄ in cōtinens quo
absente:cōuertant̄ possibile est in instrm̄:aut in diuidēs.
quo non dato:casus est supra nām.puta ꝙ deus diuidat
minimū:sine istrumēto:in vacuo:tunc nō in p̄ncipale di
uidens cōuerti possent ille partes.puta in deum:sed tūc

creabit deus nouū genus formarū potentiuꝫ sub tanta
quantitate ꝛ materia existere.quanta.scꝫ.est pars illius
minimi.vel partes ꝛc̄.aut deus materiam sic diuisaꝫ an-
nihilabit.hec enim in potestate illius reseruata sunt.

Octauum dubium circa vnitatē ma-
terie. ❡ Utruꝫ materia sit
vna numero oīum generabiliū ꝛ corruptibi-
lium. ❡ Respōdeo per sex p̄positiones.pri-
mum dictū.materia prima est multa in potē
tia ꝛ successiue ꝛ simul:probat̄ per dr̄iam inter materiaꝫ
istorū inferiorū ꝛ celi in vnitate:qꝛ celestis est vna nume
ro simpliciter. Intellige non sic:ꝙ non sint multe mate-
rie:quarū quelibet est celi materia.qꝛ multi sunt celi:sed
sic ꝙ nō est multa numero in potentia:neqꝫ simul : neqꝫ
successiue:sed materia istorū inferiorū est multa nume-
ro in potentia simul:quia diuersas partes quātitatiuas
hꝫ:ſm quas actuari potest simul diuersis formis.suc-
cessiue etiā est hec materia mlta in potētia:quia pōt vna
substātialis forma alteri succedere:quoniā substantialis
forma mālis saltē extrinsece ꝯtrariū hꝫ:snia est Auerro.
in lib.de suba orbis capite p̄mo. ❡ Scḋm dictū.mā pri-
ma est plura ſm habitudinē ad diuersas formas:qꝛ mā
istoꝝ inferioꝝ dupliciter ꝯsiderari pōt.vno mō ſm subꝫ
ꝛ sic ipsa est vna. Alio mō ſm habilitates:ꝛ sic ipsa ē plu
ra.vna eni est mā:que iuxta Auerroi scḋo phy.cōmento.
48.equalr̄ recipit ꝯria.sentētia est Aristo. ꝛ Auerro.12.
meta.tex.cōmēti.xi.ꝛ q̄rto celi.cōmēto.35. ❡ Tertium
dictū oia corpora cōcauo lune cōtenta habēt materiam
eiusdem rationis.s.primā:qꝛ omnia cōposita sunt resolu-
bilia in elemēta:ꝛ vnū elementū in alterū est trāsmuta-
bile.ergo materiā eiusdē rōnis hn̄t:ꝛ etiā p̄prietates eas-
dem gn̄ales:vt generabilitatē ꝛ corruptibilitatē.ratio est
Auerro.q̄rto celi.cōmēto.37. ❡ Quartū dictū.mā pri-
ma prima est multiplicata per diuisionē in ptes quanti-
tatiuas.qꝛ corpa ista inferiora nō sunt inuicē ꝯtinua:sed
discontinua:ideo mā vnius nō est mā alterius:neqꝫ illi
cōtinuata:aliq̄ eni istoꝝ corporū habēt accidētia:cōtra-
ria etiā in sūmo:que i eodē subiecto adequate cadere nō
possunt:ꝛ etiā loca habēt diuersa:ideo impossibile est eā-
dem mām in numero positiue esse in eisdē oibus:ad qḋ
sequit ꝙ impossibile est dari vnā formā informātē māꝫ
simul totā:sic ꝙ ipsaꝫ ꝛ quālibꝫ partē eius simul infor-
met:qꝛ tūc non esset diuisus iste mundus inferior in ele
menta:ꝛ mixta ex elemētis:qḋ est cōtra sensū cōiter cō-
cipientium. ❡ Quintū dictū.materia prima nō est vna
numero positiue:qꝛ vnitatē numeralē positiuā cāt vna
forma numero.nulla autem forma quālibet partem ma
terie informat.materia igitur ſm diuersas sui partes in-
tegrales existit sub diuersis formis. ❡ Sextum dictuꝫ.
materia prima est vna numero priuatiue ſm suum esse
intellectum:licꝫ non ſm suum esse reale.probatur.ꝛ pre-
mitto primo ꝙ si in infinitū duraret mundus:certa ma-
teria prima sub cuiuscūqꝫ forme substantialis specie ali
quādo existeret:ipsa:vel aliqua eius pars:vl̄ totū ad eā.
plus eni de materia sibi determinat vna spēs q̄ꝫ alia.pre
mitto vlterius ꝙ vnitas priuatiua numeralis ipsius ma
terie est illa:que ꝯuenit materie seclusa omni forma sub-
stantiali ab ea.his stantibus patet dictū:qꝛ si demerent̄
oēs forme a materia:ipsa esset vna massa non īformata:
neqꝫ aliquā vnitatē positiuā habēs.patet ex.12.meta.cō
mēto.14. ❡ Ubi sciendū ꝙ materia habet duplex esse.
vnum extra animam.ꝛ istud habet a forma in cōposito:
cuius est pars.ꝛ istud esse in vno composito est esse vnū
positiuum.per aliud tamen. Aliud est esse intellectum.
qḋ habet materia ſm ꝙ est apphēsa ab itellectu:ꝛ quia

in sua essentia nullā formam includit. ⁊ nō intelligiṫ nisi
ſm priuationē. iō vnitas materie priuatiua est: q̄ꝛ diffini
tur materia per potētiam ad formā: sed potētia ad formā
negat formā a subto. dicendū igiṫ ꝙ materia sub q̄ttuoꝛ
elemētis est vna ſm essentiā sed nō est vna ſm eē. ⁋ Cō
tra. non si remouereṫ oēs forme a materia: ipa eēt vna:
q̄ꝛ postq̄ꝫ diuisio est materie in plures ptes nō sufficit pro
habenda vnitate remouere formas separātes: sed opꝫ da
re vniens ⁊ ꝯtinuans ptes materie prius separatas ad in
uicem. ⁋ Scđo. Auerrois i de suba orbis. cap. 2°. loq̄ns
de materia celi dixit. si intellectus poneret eā sine intelli
gentia: queādmodū ab ea auferreṫ moueri: q̄ꝛ motoꝛ au
ferreṫ: ita illius eē auferreṫ: q̄ꝛ forma auferreṫ. Tūc ma
teria p̄ma est magis potētialis q̄ꝫ materia celi. ergo si re
mouereṫ forma a mā: ipsa nō remaneret. ꝙ si remanet:
daṫ forma sine materia. ⁋ Tertio. si materia esset pluri
ficata in indiuiduis eiusdē rōnis: ipa haberet rōnē spēi:
q̄ꝛ illud qđ est eiusdē rōnis in indiuiduis est hn̄s rōnem
spēi: sed mā nō hꝫ rōnē spēi: q̄ꝛ ipa nō pōt esse vniuersa
lis: q̄ꝛ oē vniuersale: aut est abstractū de se: aut abstrahi
bile est per intellectū. sed neutrū est materia. ꝓpter suū
esse pure potētiale materialiū. ⁋ Quarto. si mā eēt vna
priuatiue ſm esse intellectū: ipsa haberet esse cognitū: sed
ꝯn̄s est falsum: q̄ꝛ illud qđ nō pōt formare intellectū non
habet eē cognitū. sed materia nō pōt formare intellectū.
q̄ꝛ tunc ipa haberet rōnē actus formatiui ipsius intelle
ctus: ⁊ sic ipa nō esset pura potētia. ⁋ Ad pmū. remotio
formaꝝ a materia pōt intelligi realis. ⁊ hec regrit vniēs
partes mãe separatas: ad hoc vt ex eis massa vna itegre
tur. ⁊ pōt intelligi per intellectū abiectio: nō ꝙ intellectꝰ
nō cōsideret formā: sed ꝙ intellectus ꝯsideret formā nō
esse de essentia materie: sed possibilē recipi in materia: et
hec vnitas per forme abiectionē nō regrit vniens partes
materie. ⁋ Ad 2m. dr̄ia est inter mãm celi ⁊ inferiorū: q̄ꝛ
materia celi nullā prioritatem hꝫ ad formā celi. ⁊ sic nul
lo mō p̄scindi pōt a forma: q̄ꝛ hoc esset abstrahere poste
rius a priori. qđ implicat. Sꝫ materia istoꝝ inferioꝝ. licꝫ
absolute sit simul natura: q̄ꝛ correlatiua ē forme: ⁊ sit ma
teria posterius natura in genere cause formalis: q̄ꝛ in eo
genere materia est causata: ⁊ nō causa. rōne q̄ꝝ ipsa neq̄ꝫ
esse potest: neq̄ꝫ intelligi sine forma. tn̄ prioritatē habet
materia ad formā in genere cause materialis: ⁊ sic minꝰ
repugnat materie inferiori abstrahi a forma q̄ꝫ superiori
q̄uis ipa sit magis potētialis q̄ꝫ materia celi: q̄ꝛ materiā
inferioꝝ p̄scindere est aliquo mō p̄scindere prius a poste
riori. Dico igiṫ materiā inferiorē intelligi vnā numero
priuatiue: q̄ꝛ nulla forma cadit in diffinitiōe illius. ⁊ si ibi
implicite forma poniṫ: negata tn̄ ibi poniṫ. ⁋ Contra. ēt
in diffinitiōe materie celestis nulla forma cadit. ergo nō
ꝓpter hoc est dr̄ia inter has materias. ⁋ R°. dr̄ia circū
scriptiua materie in actu est illius forma subalis: que est
illi propria ⁊ inseꝑabilis: qđ nō est de materia inferiori.
illa tn̄ circūscriptio materie celestis per formā est a poṡt
⁊ ꝑtinet ad primū modū dicēdi per se. ⁋ Ad 3m. species
respicit indiuidua tanq̄ꝫ ptes subiectiuas: que speciei reci
piunt p̄dicationē: sed materia respicit materias multas
indiuiduis cōicatas: vt partes quātitatiuas sui: que non
recipiunt materie totius: cuius sunt pars: p̄dicationē. scꝫ
verā affirmatiuā essentialem. tn̄ materia homogeneū est
habēs ptes eiusdē rōnis. ⁋ Cōtra. hec est vera. hec mate
ria est materia. ⁋ R°. iste terminus materia: est terminꝰ
specificus sub genere tn̄ analogo: ⁊ nō vniuoco. ⁊ si in itel
lectu est: est ad placitū materie significatiuus: ⁊ nō nālr:
sed materia q̄uis habeat esse intellectū: nō tn̄ deponit eē
singulare: q̄ꝛ ipsa abstrahi nō potest: q̄ꝛ tunc ipsa a semet
abstrahereṫ. ⁋ Ad 4m. duplex est esse cognitū. per se: et
accn̄s: omne per se cognitū est formatiuū intellectus. Li
cet. n. deus non sit suimet formatiuū: est tn̄ alioꝝ a se for
matiuū intellectuū: nō opꝫ aūt ꝙ per accn̄s cognitū for
met intellectū. est aūt materia per accn̄s cognita: ⁊ nō ꝑ
se puta per formā: que ostendit intellectui correlatiuum
suū. ⁊ sic vnū correlatiuoꝝ cognosciṫ per alterū. cuꝫ quo
stat ꝙ qui diffinite cognoscit vnuꝫ illoꝝ: diffinite cog̃scit
alterū: vt in p̄dicamētis dicit philosophus. ⁋ Cōtra. ad
minus forma erit dr̄ia materie. ⁋ R°. negaṫ ꝯn̄a: sed po
tentia respiciens formā est dr̄ia. forma vero est ibi vt ter
minus quē respicit potētia: ⁊ sic forma nō est dr̄ia mãe: sꝫ
correlatiuū: q̄uis notior sit forma q̄ꝫ materia: q̄ꝛ forma ē
per se intelligibile: ⁊ quo materia cognosciṫ: non sic est d̄
materia: ⁊ sic aliquid est correlatiuum: qđ nedum cogno
scitur cum altero: sed etiam per alterum.

Nonum Dubium. Utrū possit esse
ꝙ in eodeꝫ supposito sint
multe materie. ⁋ R°. ꝙ non: q̄ꝛ tūc pos
set ex illo generari aliquid sine corrupti
one illius suppositi: in quo p̄fuerāt mãe:
q̄ꝛ tūc possibile eēt ꝙ extrahereṫ vna mate
ria de illo supposito: ⁊ formareṫ vna alia
forma: remanēte alia mā sub priore forma. ⁋ Scđo. seq
tur ꝙ per resecationē finitā a finito: ipm non minoraret:
pꝫ ꝯn̄a: q̄ꝛ ex illo supposito extrahereṫ vna mā: ex qua fieret
aliquid. exēpli. gra. pedalis q̄ntitatis: ⁊ tn̄ remaneret p̄exi
stens suppositū tm̄ sicut prius erat. pꝫ ex Aristotele. p°.
de gn̄one. textu cōmenti. 28. ⁋ Tertio. sequiṫ infinitam
posse a finito fieri resectionē: q̄ꝛ qua rōne due mãe sunt
cōpossibiles simul in vno supposito: eadem rōne infinite
sunt compossibiles: q̄ꝛ nō plus repugnāt tres q̄ꝫ due ⁊c̄.
Quarto. seqṫ dari dimēsionū penetrationē: qđ est impos
sibile: ⁊ ꝯ nām q̄ntitatis: cuius ꝓprietas est facere latera
continentis distare: cū ipsa habuerit cōtinens: pꝫ ꝯn̄a: q̄ꝛ
oēm mãꝫ inseparabilr̄ comitaṫ q̄ntitas: ⁊ sic penetrātibꝰ
se materiebus: se penetrarēt ēt q̄ntitates eaꝝ. ⁋ Quinto.
sequiṫ posse duo indiuidua existere in eodē loco adeq̄te:
quia cuꝫ materie possunt esse simul: etiam earum forme
possunt esse simul. ⁊ consequēter ex illis composita. ⁊ sic
vt inferā ꝯn̄s Aristotelis. posset totus mūdus esse in q̄nti
tate. exēpli gra. grani mily. ⁋ Contra. q̄ttuoꝛ elemētoꝝ
materie in mixto perfecto sunt coextense: quia aliter nō
quelibet pars mixti quātitatiua esset mixta: scđo sequiṫ
ꝙ forma mixti non formaret materiam primā median
tibus inter eam ⁊ materiā pluribus elementorū formis.
⁋ Scđo. possibilis est condensatio. vt patet ad sensum q̄
materia conculcatur. ⁊ ita vbi erat materia aliquāta: ibi
est in duplo plus de materia q̄ꝫ prius: qđ non fit nisi illis
materiebus se penetrantibus. ⁋ Tertio. qualitates ele
mentorum formis ꝓpℯ se compatiunṫ. ergo forme sub
stantiales quarū proprie sunt se compatiunṫ. ⁋ Et si di
xeris esse differentiam inter eas formas ⁊ qualitates: q̄ꝛ
remittunṫ aut intenduntṫ qualitates: ⁊ nō substantiales
forme. ⁋ Patet ꝙ ꝯ dicis Auerroi de formis elemētoꝝ
substātialibus ꝯtra Auicēnam determināti. ⁋ Quarto.
in mixto ē materia p̄ma ⁊ mā scđa simul adequate: ergo
plures materie in eodē supposito exn̄t. pꝫ aña. q̄ꝛ totum
locū mixti occupat mā prima. ⁊ p̄cise totum locū eundeꝫ
mixti occupat mā scđa. ⁋ Tum q̄ꝛ materia p̄ma est ꝑ
essentialis materie scđe. ⁋ Ad primū rn̄sio. quattuoꝛ ele
mentoꝝ materie in mixto ꝑfecto non sunt coextense sub
minimo forme mixti: neq̄ꝫ se penetrant: sed iuxta posite
ꝯtinuāṫ: ⁊ sic nō est possibile duas elementoꝝ formas eē
in eadē mā adequate: neq̄ꝫ possibile est vnā formā mixti

cum vna elementari forma esse simul adequate:neq3 du
as formas mixti materiales: sed bene vna forma mixti
quattuor formis elementorũ potest coexistere: dũmodo
nulli illarũ adequate coexistat: sed oibus illis quattuor
simul adequat forma mixti:cũ ipsa perfecta fuerit.patet
igitur quõ forme sunt incõpossibiles. ¶ Ad 2m.concedi
tur.pmo ɔña:q2 conculcari notat constringi: nõ autez se
penetrare.⁊ sic negatur vitio assumptũ in argumẽto. Di
co igitur q partes materie poterant in re que condensat
minorẽ locum occupare:⁊ aduenientibus alijs materie
partibus cedere:nõ in visceribus pseruatis suis capiẽdo:
sed iuxta se ɔpatiẽdo. ¶ Cõtra.maior est virtus ad agen
dum in condensato q̃3 in rarefacto ceteris paribus. ergo
virtus actiua creuit:⁊ non nisi: q2 forme pexistenti noua
forma accñtalis vl substãtialis:nõ curo;aduenit. ¶ Rñ:
creuit virtus accidẽtali adiuuamẽto:nõ essentiali:q2 nul
lum punctũ h3 plus de forma q̃3 prius: sed qõlibet pun
ctum habet aliud punctũ:sibi ppinquius q̃3 prius:et sic
virtus est magis vnita: ⁊ sic fortior ad in distans impri
mendũ.iuuamentũ essentiale est ex qualitate in materia
exñte:sed accidẽtale est a forma ppinqua illi que iuuat.
¶ Ad 3m.concessa cõsequẽtia intelligẽdo de pprio.q̃rto
modo.negatur añs:q2 qualitates prime nõ sunt proprie
formis elemẽtoꝝ.caliditas.n.in terra ⁊ aqua preter nãlr
dispositis reperit:quibus nõ est ppria.sunt tñ forme sub
stantiales elemẽtoꝝ a suis nãlibus qualitatibus insepa
rabiles ad hunc sensuz.donec enim durat forma substan
tialis in materia:semp est ibi aliquid qualitatũ cõuenien
tium illi forme.dũ enim est forma aque in materia:semp
est ibi aliquid frigiditatis ⁊ humiditatis.⁊ sic de alijs for
mis elemẽtoꝝ dicẽdum. Ubi sciendũ q elementũ ab al
tero duoꝝ elementoꝝ in qualitate simbolum habentiũ
pati põt.ideo ignis fm siccũ patiens ab aere ad naturaz
aeris conuertitur;ergo q̃uis staret sũma ignis caliditas:
adhuc forma ignis remitteretur. Similr patiente igne a
terra fm calidũ. quãuis illius siccitas sũma esset. adhuc
corrũperet ignis in terram.ergo stante caliditate sũma
rumpit forma ignis:⁊ sic caliditatẽ deserit forma ignis.
⁊ similiter siccitatem forma ignis deserit. ergo non sunt
inseparabilia qualitas ⁊ forma substãtialis elemẽti.hinc
elice quare ambe qualitates dicte sunt esse elemẽtis sub
stantiales:qm per quarũlibet illarũ rupturam perditur
forma substãtialis elementi:⁊ altera pexistente in mate
ria:per cuiuslibet alterius intensionem forma elementi
de materia educi põt. Similr dato igne sũme calido ⁊ sũ
me sicco debilis virtutis:igne vero calido vt.6.⁊ sicco vt
6.fortis virtutis:q2 ignis remissus assimilat sibi intẽsuz:
op3 ad remissionez qualitatũ ignis intensi remitti formã
eius;⁊ quia nõ eque cito remittitur vna illarũ qualitatũ
sicut altera.ideo aliquãdo fit qualitatis remi⁹ vbi nulla
substãtialis forma remittit. ⁊ sic separat qualitas a for
ma substãtiali qualitatẽ illam sibi determinante. Ex hoc
sequitur latitudines in elemẽtis cõpleri per ɔria.nõ eniz
posset ignis remissus remittere intensuz:nisi ɔrio ageret
⁊c̃.si igit caliditas sũma esset inseparabilis ab igne ⁊ ecõ
tra.tunc aer calidus in sũmo ⁊ humidus in sũmo:quãuis
valde fortis ⁊ magnus:nõ posset cõuertere in sui naturã
minimũ ignem;q2 illius sũmã caliditatem aer nõ vince
ret:sed conseruaret. Sciendũ tñ q lic3 sepe ita sit sicut as
serit datũ correlarium:nõ tamen semp aut necessario la
titudo est ɔpleta.patebit infra.dũ incipit caliditas sũma
remitti:q2 nõ imediate post hoc erit generata frigiditas:
sed mediate. ¶ Ad 4m.concedo materiã scdam ⁊ pmaz
se cõpati:vnde si fm radicẽ mã scda esset alia a pma: tũc
incõuenientia pinducta sequerent:sed nõ est sic.q2 mãe
prime adueniens forma elementi componunt ambe ma
teriã scdam:q2 igitur forma mixti: nedũ compatitur for
mã elementi:sed necessario prequirit eã:ita materia scda
necessario pregrit mã3 pm:⁊ cõpatiunt se suba formabi
lia:quẽadmodũ ⁊ forme formãtes se cõpatiunt.

Decimum Dubium circa verita
tem materie. ¶ Utrũ
mã sit per se intelligibilis. ¶ Rñ°.q non:
ex Auerroe.p°.physi.cõmẽto.69. Ista na
tura:que est subiecta substãtie: nõ potest
intelligi per se: quũ nõ sit aliquid in actu
habẽs qditatẽ. ¶ Ubi sciendũ q per se
intelligibile est id qõ per formã:que est ipm:vel eẽntialr
inclusa in ipso:intelligibile est. Et hoc est duplex:qõdam
est de se actu intellectũ. vt intelligentia simplr abstracta:
aut corpus spirituale.eius enim essentia est intellectio es
sentialiter. Aliud aũt est potẽtia intelligibile: ⁊ est forma
aut formã essentialr includens:que abstrahibilis est per
intellectũ. Alia oia per accidens intelligibilia sunt:qm p
naturã suã non sunt intellectus formatiua. vt ex lib° de i
telligentijs a nobis intelligere possibile est. Cũ aũt mate
ria pma nõ sit intelligentia: neq3 sit forma:neq3 sit form
siue abstractã siue abstrahibilem essentialr includẽs. iõ
ipa non est per se intelligibilis.incõplexa.n.que per se in
telligibilia sunt: intellectus possibilis formatiua sunt. et
reddunt actualr formantia ipm per intellectũ agentem
ea abstrahentẽ de potentia in actũ. ¶ Sciendũ etiaz q
potentia est quedã latentia ⁊ occultatio:ideo que poten
tialia sunt latentia sunt aliquo mõ.sic q nõ se oñdũt itel
lectui:sed op3 q per aliud oñdant.ideo intelligentia no
bis orbẽ ostendit:⁊ forma mãlis mã3.⁊ in hoꝝ cognitiõ3
manuducimur: aliqñ similitudine: vt tangit philoso. p°.
physi.textu cõmenti.69.de materia artificialium: aut de
subto mutationis accñtalis:qm ab his ad intelligendum
mã3:que pura potẽtia est:⁊ sub3 in trãsmutatione subali
deducimur:vt.12.meta. cõmento.14.colligit. ¶ Cõtra.
mã neq3 per similitudinẽ neq3 per formaz cognosci põt.
q2 similitudine nõ est vtendũ in scientijs demõstratiuis:
neq3 aliquã formã sibi determinat mã:rõne cuius cogsci
possit. ¶ Scdo.mã est p se pncipiuz causans ⁊ diffiniens
res naturales:ergo per se cognoscibilis est. ¶ Tertio. p
se significat mã.ergo per se intelligitur.p3 cõsequẽtia:q2
significatio psupponit itellectionẽ. ¶ Quarto.aut mãm
intelligis:aut nõ:si pmũ est intẽtũ. si scdm:nõ ɔcedas eã
nõ eẽ intelligibilẽ:q2 h scire nõ potes:ignorata illius nã.
¶ Ad pm. Auerrois.p°.physi. ɔmẽto. 82.⁊ 3°.de aia. ɔto.
14.in reb⁹ difficulter cogscibilibus:sicut est mã p° in gñe
sensibiliũ tactu:⁊ mã in actu:que est orbis subiect⁹ intelli
gẽtie:que est potẽtia in gñe coꝝ q̃ solo visu sensibilia sũt.
⁊ intellectus possibilis in gñe intelligibiliũ: pp nãm coꝝ
potẽtialẽ in illis generib⁹ silitudine vti op3 ɔducẽte ad
imaginãdũ imaginatiõe itellectui sufficiẽter fuiẽte: vt i
tellect⁹ agẽs abstrahere possit formã in eo eẽ in q̃ for⁹ est
cognitio mãe. Actuatio.n.itellectus possibilis est duplex
vna effectiua:⁊ est ab itellectu agẽte:⁊ nõ est ab alio agẽ
te:neq3 totalr:neq3 ptialr:neq3 vlr:neq3 pticulr. siue illõ
aliud concurrens esset fantasma:siue nõ:vt in libello de
vlibus dixi.alia est actuatio formalis:⁊ est a forma.nihil
enim formalr actuare põt:nisi ip3 sit forma: aut ad min⁹
formã essentialr includẽs.cuiusmõi nõ est mã: sed mãm
inuenimus. vt pdictũ est ex subali trãsmutatiõe.⁊ subalẽ
transmutationẽ comphendimus ex pportiõe ⁊ analogia
ad accñtalem mutationẽ: vt.p°. physi.declarat Auerrois
cõmento.62. ¶ Ulterius.pmitto q forma sui ptia ha
bitus est;sui vo absentia puatio.p°.phy.tex.ɔto.68. q2 nul

la forma appropriat̃ materie: negatione forme remanet formarum priuatio: que facit ad intellectum materie: priuatio aũt per habitum cognoscit̃. ideo a forma materie cognitio pendet. ¶ Ad 2ᵐ. negat̃ ɔ̃ña. sufficit. n. mãꝫ cognosci siue per seipam cognoscat̃: siue ꝑ alteꝝ. ¶ Ad 3ᵐ. negat̃ ɔ̃ña: q2 distĩctius põt aliqđ significari q̃ꝫ intelligi. lꝫ igit̃ significare presupponat intelligere: nõ tñ distincte aut per se significari ꝑsupponit distincte: aut ꝑ se intelligi illõ qđ ꝑ se significat̃. ¶ Nomẽ igit̃ reꝝ nãliũꝫ. p° significat formã. scđo cõpositũ aut mãꝫ: vt 2°. de aia. ɔ̃mto. 8. colligit̃. ita forma. p° est sui cognitio. scđo ɔ̃positi. 3° mãe. salte via ɔ̃fuse cognoscẽdi. via. n. distĩcta ɔ̃positũ cogñscit̃ post ꝑtiũ cognitiõeꝫ. nõ ponit tñ Auerrois. ibi significationeꝫ mãe ꝑ formã: q2 illa nõ ẽ gñalis significatio cuicũq3 formã ɔ̃phendenti: sꝫ solũ gñalis est intellectui possibili. Si. n. forma ois esset mãe cognitio: 2 cuicũq3 cognoscẽti: tũc ꝑma intelligẽtia esset in scđa cognitio scđe: 2 sic scđa intelligẽtia duab' cognitiõib' realr̃ distinctis se cogñsceret. s. ꝑma 2 scđa intelligẽtia. imo ꝑfectius per ꝑmaꝫ scđa se cognosceret q̃ꝫ ꝑ seipꝫ. qđ elegãter est a nobis relictũ ꝑ incõueniẽti in p° libro de intelligẽtijs. Si aũt in itellectu possibili nõ ɔ̃ceđat̃ q per itellectũ agentẽ ipe seipm intelligat tẽpore quo hõ est felix: tũc negat̃ felicitas hois 2 intellectus possibilis: q2 isto mõ ɔ̃tinuationẽ hꝫ intellect' possibilis cũ illo a quo celũ 2 nã depẽdet. Dicẽdũ igit̃ q huic cognitioni qua mã per formã cognoscit̃ reqrit̃ ꝑparatio per sciãs speculatiuas 2 virtutes: q̃ preparatio in hoie ẽ: 2 nõ in alio intellectu q̃ꝫ hois: 2 sic est in intellectu possibili hoc genus cognitiõis: 2 nõ in alijs intellectib'. fuit. n. h̃ intellectui possibili necessariũ: q2 ẽ pure potẽtialis: 2 sic nõ potẽs se per essentiã suã ꝑpriã cognoscere: vt haberet. vñ seipm ꝑfecte posset cognoscere. 2 hec nec̃citas in alijs itellectib' nequaq̃ꝫ reqrit̃. sunt. n. intellectus in actu. 2 iõ per ꝑpriã eẽntiã se cognoscẽtes: redeo igit̃. Similr. p° sensatuꝫ est forma. scđo ɔ̃positũ. 3° mã subiecta forme sensate. Iste igit̃ terminus, materia: mãꝫ distincte significat. quã tñ intellectus per multa intelligit. ¶ Ad q̃rtũ. ɔ̃cessuꝫ ẽ cã esse intelligibilẽ: sed ꝑ alteꝝ. ¶ Cõtra. phylo. 7. meta. textu cõmẽti. 39. postq̃ꝫ dixit q corpus erat mã: dixit: q aia 2 corpus: vt vniuersale: 2 vt singulare: supple. accipi possunt. ḡ mã hꝫ duplex eẽ. s. vniuersale 2 singulare. ergo materia est in itellectu in suo eẽ vniuersali. ¶ Itẽ Aꝝ. 7. metaphy. textu ɔ̃ᵗⁱ. 35. hõ 2 equus ex hac mã 2 hac forma vt vniuersalr sũt. singulare võ ex vltima mã. vbi phylo. vult vniuersale ɔ̃stare ex mã 2 forma vniuersali: singulare võ ex mã 2 forma singulari. ¶ Ad ꝑmũ. vult ibi phus q ɔ̃posita duas habeãt significationes vniuersalẽ vt hõ: singularem vt sortes. expositio est Auerrois ibi. Alias tñ ɔ̃cessi mãꝫ eẽ in itellectu per terminos ad placitũ significatiuos: non aũt per terminos nãlr significatiuos. ¶ Ad sm sniã phylo. est q hõ singularis 2 oẽ aliõ singulare nõ ꝑdicat̃ plus q̃ꝫ de vno singulari: 2 ipm est sub sua spẽ spãlissima. expositio est Auer. ibi. Similr q mãe diuersorũ indiuiduoꝝ sint eedẽ rõne. exponit Auer. 12. meta. ɔ̃mto 27. i. smone vniuersali: per quem describitur mã. Alr tñ dixi. q vtendo terminis ꝑsonalr acceptis hõ cõponit̃ ex carnib' 2 ossib': 2 iste hõ ex istis carnib' 2 ossibus.

Undecimũ Dubiũ. Utrũ materia sit genus. ¶ R̃: q nõ: q2 gen' est forma vlis: mã aũt non est for': neq3 hñs formã vniuersalem aut ꝑticularẽ: nisi aduẽticiã. ¶ Scđo. gen° ẽ vnũ in multis sm formã mediã iter actũ 2 potẽtiã: sed mã nõ est vnũ in multis sꝫ formã: sed est vnum sm esse potentiale. ¶ Tertio. genus ꝑdicat̃ de spẽ 2 indiuiduis eoꝝ. mã aũt nõ ꝑdicat̃. nisi in obliquo 2 in cõcreto. Hec Auer ꝑmo meta. cõmento. 17. ¶ Quarto. diuisio mãe est in ꝑtes q̃ꝫtitatiuas: sꝫ diuisio gñis est in ꝑtes subiectiuas. ¶ Quinto. gen' hꝫ eẽ in itellectu: mã aũt nõ: nisi ꝑ aliud: sꝫ ipa ẽ in re ex̃ aiam. ¶ 6°. gen' est vle itelligibile: mã võ est singularis 2 sensibilis: ꝑ aliud tñ. ¶ 7°. oẽ gen' i recta linea ꝑdicamẽtali reponit̃. mã võ nõ: sꝫ reductiue: vt ꝑncipiũ. ¶ 8°. diuidẽs mãm in ꝑtes ẽ agẽs nãle: sꝫ diuidẽs gen' i ꝑtes subiectiuas ẽ intellect' agẽs. ¶ 9°. diuisio gñis est ꝑ dr̃ias eẽntiales: sꝫ diuisio mãe nõ. ¶ 10°. gen' est ꝑncipiũ spẽi: q̃ apud itellectũ ẽ: sꝫ mã est ꝑncipiũ indiuidui sensati ex̃ aiaꝫ existẽtis. ¶ 11°. gen' est totũ vle illis q̃ꝝ est genus: sꝫ mã est ps eius cui' est mã: 2 nõ totũ. ¶ Cõtra. illõ qđ est vnũ cõe multis spẽ dr̃ntib' est gen': sꝫ mã est vnũ cõe multis spẽ distĩctis: vt hoi leoni. ergo 2c̃. ¶ Scđo. ꝑdicat̃ mã essentialr de his quoꝝ est mã: q2 hec est ꝑmi modi. hõ est ex mã: q2 ꝑdicatuꝫ est de diffinitiõe subiecti: 2 illa quoꝝ est mã sũt diuersaꝝ rõnuꝫ. ergo mã ꝑdicat̃ de rebus diuersaꝝ rõnum: et sic ipa est gen'. ¶ Tertio. oẽ illud cui dr̃ia adueniens cõstituit spẽm est genus: sed mãe aduenĩẽs forma que ẽ differẽtia ɔ̃stituit spẽm. ergo 2c̃. ¶ Quarto. oẽ diuisibile per dr̃ias essentiales in diuersas species est genus: sed mã est huiusmõi: q2 per diuersas formas ꝑit̃ in diuersas spẽs. ¶ Ad primũ materia est cõis multis specie diuersis: aut simul: 2 hoc est sm diuersas ꝑtes quãtitatiuas. vt i virga semiuiridi: sed est dissimilitudo: q2 virge ꝑtes sunt continuate sm materiã: sꝫ nõ sm formã: nisi per accñs: sꝫ stat materiã sub vna forma esse discõtinuatã ab alia materia: que est sub alia forma. aut cõicat̃ multis materia successiue: 2 tũc hoc est per trãsmutationẽ vnius in alterũ. quoꝝ modoꝝ neutrũ generi cõpetit. ¶ Ad 2ᵐ. materia predicat̃ in obliquo: sꝫ genus in recto: 2 genus dicit qđ: mã võ est deferens ipm quid. vnde ad interrogationẽ factã per quid de re respõdetur per genus: sed nõ per materiã: nisi forte per diffinitionẽ respõderet̃: cuius materia eẽt pars. ¶ Ad tertiũ. constitutionẽ ex materia 2 forma facit agẽs naturale: sed cõstitutionem ex genere 2 differẽtia facit intellectus. cũ hoc tamẽ aliquid corrñdet ex parte rei: 2 sic non est fictio. equiuocatio igit̃ est de constitutiõe. ¶ Ad quartũ. diuisio per intellectũ fit ab intellectu: 2 non est ficta: ꝑpter indiuidua diuersaruꝫ naturarũ habẽtia specie diuersas operationes. licꝫ sint cõuenientes in genere: sꝫ diuisio materie est ab agente reali. vt pꝫ in decisione sanguinis menstrui ab habẽte ipm: nisi esset diuisio per designationem ¶ Et si dicas genus est sumptũ a materia: vt sumitur ab Auerroe in de substãtia orbis. cap. 5. ergo genus est materia. ¶ R̃°. negando cõsequentiã. veritas enim antecedẽtis est: q2 substãtie mãles in nulla substantiali forma cõueniebant: vnde generis vniuocatio sumi posset: sed bene materia erat eiusdẽ ratiõis in oĩbus. ideo a principio materiali eiusdeꝫ rationis oĩbus illis cõicato sumpta est generis vniuocatio ad illas substãtias. nõ aũt q2 genus sit materia. ipm enim est forma. specificabilis tñ: 2 determinabilis: 2 cõtrahibilis: 2 sic potẽtialis est ad cõtrahentia 2 diuidẽtia: que dr̃ie sunt conueniant igitur: q2 vtrũq3 ad suũ compar cui coniungitur habet rationeꝫ potẽtie: que cõparat̃ ad actũ. ¶ Sed dubitat̃: q2 genere dr̃nt: quoꝝ nõ est cõis materia. 10. meta. textu ɔ̃mẽti. 12. h̃ nõ est possibile: nisi mã sit genus. ¶ R̃°. principiũꝫ gñis vniuoci est mã: non q2 ipa componat genus: sed q2 ipsa ẽ vnde sumit̃ genus: q2 que sunt eiusdẽ generis in aliq̃ ꝑncipio eiusdẽ rõnis ɔ̃uenire hñt: sꝫ nõ formali ꝑn°. q2 spẽs sub gñe sunt alterius rõnis formalis. ergo in mã opꝫ eas ɔ̃uenire: ad h̃ vt gen' vniuocũ eis rñdeat: q̃cũq3 igit̃ sunt

inuicem transmutabilia habent materiaʒ eis cōem:ꝛ sic
sunt eiusdē generis:ꝛ ex opposito:si non sunt eiusdē gn̄is:
nō habent mām eis cōem.Ex hoc intellige ꝯn̄am Auer/
rois in libro de subā orbis.cap̄.5.sunt in materia.ergo in/
uenit in eis plus q̄ vnū numero:ꝛ sunt genera ꝛ spēs.pn
cipiū enim ad ꝓbandū formas elemētoꝝ esse eiusdem
rōnis est ipas habere mām eiusdeʒ rōnis:qđ ex eoꝝ mu/
tua transmutatione conuincitur.

Duodecimuz dubium circa eternitateʒ ip/
sius materie.Utruʒ materia p̄ma sit ge/
nerabilis ꝛ corruptibilis. ¶ R̄°.phylo/
sophy.8.phys.textu cōmenti.82.p duas
ꝯnes p̄ma.mā generaẗ ꝛ corrūpiẗ vt sic:
scilʒ per accn̄s.iuxta expositionē Auer/
rois ibi.scđa materia nō generaẗ neqꝫ corrūpitur vt sic.s.
per se.ꝓbaẗ prima ꝯ.priuatio q̄ est in materia s̄m se cor/
rumpiẗ:ꝛ rōne corruptionis illius dicitur mā corrumpi.
¶ Scđa ꝯ ꝓbaẗ:qꝛ mā s̄m potētiaʒ nō generaẗ per se:
neqꝫ corrūpiẗ.imo necesse est ipam esse ingn̄abilem ꝛ in/
corruptibilē:qꝛ si fiat mā:opʒ aliqđ subm subyci illi fa/
ctioni ex quo subito p̄° fiat mā:sed materia p̄ma est subm
primū ex quo fit aliquid.ergo mā prima est anteq̄ꝫ fiat.
Qđ si materia sit corruptibilis ꝓbaẗ:qꝛ si corrūpiẗ illđ
qđ fit bat:in materiā primā abibit vl°.q̄re corrūdēter for/
mādo demr̄atiōeʒ de corruptione sicͭ de gn̄atione:mate/
ria corrūpeẗ anteq̄ꝫ corrumpaẗ. Istam rōnem intelligit
Auer.p̄°.metaphy.cōmēto.y.dicēs elementaʒ nō oʒ dici
gn̄ari:neqꝫ corrūpi.contingeret.n.elemētū h̄re elemētuʒ:
ꝛ sic in infinitū. ¶ Scias.q̄ generari est ex materia ꝛ for
ma fieri.colligiẗ ab Auer.7.metaphy.cōmento.26.quū
arguit si forma fieret.ipsa ex mā ꝛ forma fieret.ꝛ sic i in/
finitū.ꝛ similr est de mā.iō.8.metaphy.textu cōmenti 3.
dicit phylo.solius cōpositi est gn̄o ꝛ cor°.ꝛ demonstratio
posita est ab Arist.12.metaphy.textu cōmen.12.qꝛ omne
transmutabile ab aliq̄ ꝛ ad aligd:ꝛ ex aliquo trāsmutaẗ
ꝛc.iō limitauit Arist.ꝯnes suas per vt sic.data.n.trāsmu/
tatione in formā:illa est gn̄o cōpositi positiui:ꝛ cor°.com
positi priuatiui.positiuū cōpositū est terminus ad queʒ:
priuatiuū v̄o est terminus a quo.ꝛ quēadmodū mā gene
raẗ per gn̄oneʒ termini ad quē.ita corrumpiẗ per corru
ptionē termini a quo. ¶ Scias etiā q̄ si sit aliquod ho/
mogeneū qđ nullā q̄ntitatem sibi determinet supra mini
mā:nō opʒ q̄ ipʒ diuisiōe corrumpaẗ:aut vnione icipiat.
numerus.n.vnitate principiaẗ:ꝛ vtrūqꝫ ad q̄ntitatem pti/
net.num rus vt spēs quātitatis:reliquū vero.s.vnitas vt
principiū.iō vnione materia vnitur:ꝛ diuisione materia
diuidiẗ.formalr̄ semp intelligēdo.substantia aūt ꝓprias
mutationes habet.puta generationē ꝛ corruptionē.Ari/
stoteles.n.p̄mo de generatione.textu cōmenti.x.voluit
segregata facilius esse trāsmutabilia:cōgregata vero dif
ficilius.ꝛ sic p̄parant diuisio aut cōgregatio ad facilē aut
difficilē rerū corruptionē:nō aūt sunt generatio aut cor/
ruptio. ¶ Sciendū etiā q̄ generabiliū ꝛ corruptibiliuʒ
p̄ncipia opʒ esse corruptibilia ꝛ generabilia:sic q̄ omne
principiū rei generabilis est gn̄abile:ꝛ corruptibilis cor/
ruptibile.ideo cū mā sit pars rei generabilis ꝛ corrupti/
bilis:opʒ materiā esse generabilē ꝛ corruptibilē.sentētia
est Aristotelis ꝛ Auerrois.3°.celi.textu cōmēti.61.imo vi/
gore ēt istius rōnis ꝯcediẗ intellectū possibilē esse gn̄abi
lem aut corruptibilē.s.per accn̄s saltē:qꝛ nō plus sequiẗ
ex rōne illa.Dicenduʒ est igiẗ iuxta Auerroim.7°.meta.
cōmento.23.q̄ forma nō est gn̄abilis:neqꝫ corruptibilis
nisi per accn̄s:silr̄ est de mā.ꝛ q̄ gn̄abile ꝛ corruptibile i
rei veritate est cōpositū ex mā ꝛ forma.vt p̄dixi.Cōposi

tuʒ.n.ex materia ꝛ forma est terminus ad quem genera/
tionis:ꝛ ꝯpositū ex mā ꝛ priuatiōe est terminus a quo.et
sunt illa de quoꝝ vno dr̄ gn̄ari ꝛ altero corrumpi.Et hec
sunt subta gn̄onis.s.logica.de q̄bus p̄dicaẗ gn̄ari aut cor/
rūpi.subm aūt physicū ꝛ nāle est mā.Scias igiẗ q̄ gn̄o ē
corruptio.ꝛ gn̄o est intenta a nā.corruptio v̄o non:qꝛ bo/
nū rōneʒ hʒ appetibilis.malū aūt nō.iō mā gn̄aẗ ad ge/
nerationē termini ad quē:ꝛ corrūpiẗ ad corruptionē ter/
mini a quo.nō aūt gn̄aẗ ad gn̄oneʒ priuationis:neqꝫ cor/
rūpiẗ ad corruptionē forme.ideo Auerrois.ibi vidēs cō/
positū priuatiuū corrūpi per desitionē illius priuationis:
dixit priuationē per se corrūpi:nō qꝛ priuatio sit ens:non
qꝛ ipsa sit cōpositū:sed qꝛ ipa est quo desinēte cōpositum
priuatiuū desinit.Scias etiā q̄ discordare h̄nt theologi
ꝛ Auicēna.cōcedētes māʒ creatā:(lʒ diuersimode inter
se intelligāt) a philosopho tenēte eā eternā.ꝓpter discor
diaʒ in principio posito ab Aristotele in l̄ra in vnaquaqꝫ
mutatione subyci opʒ aligd p̄mū:ex quo fiat.ideo dicāt
Auicēna.Albertus magnus:Sanctus Thomas:ꝛ Sco/
tus.ꝛ alij multi q̄cq̄d velint:vt q̄ creatio sit:ꝛ nō sit mu/
tatio:eoꝝ opinionē relinquit Arist.vt impossibilē.12.me/
taphy.textu cōmēti.34.dicens:ꝛ si non:ex nocte erunt siẗ
oīa ex nō ente.in ān̄te negaẗ modus ponēdi p̄ncipia eter
na ꝛc.ꝛ textu vltimo.oīa ꝯria materiā h̄nt:ꝛ hec potētia
est.ideo apud Arist.nō est mā prima creabilis:sed est ef/
fectiue v̄e incausata:qꝛ qđ nullū esse in actu hʒ de se:non
terminare pōt causalitatē effectiuā ꝓducentē:qꝛ cā effi/
ciēs ꝓductiua deducit de nō esse actu ad eē actu. ¶ R̄:
est aliquoꝝ vt scoti.mā hʒ actū entitatiuū:lʒ non habeat
actū formalē. ¶ Cōtra.diuidiẗ ens p actū ꝛ potētiā.ꝛ po
nit rūo actū ꝯuertibilē cuʒ ente.q̄uis.n.cōmentator.7°.
metaphy.cōmento.15.dicat q̄ ens deriuaẗ ab esse:nō pp
hoc dicit q̄ oē ens sit actu de se:sed oē extra existit:aut p
existiam:que est ipm:aut p existiaʒ:que est nō ipm.Item
lʒ indiuiduū gn̄abile anqꝫ sit:sit in potētia.ꝛ cū existit sit
in actu:nō tn̄ dr̄ in actu:qꝛ existat absolute:sed qꝛ eētia/
liter actū includit.si ēt mā est in actu:cū existit:nō est:qꝛ
ipa sit actus entitatiuus:sʒ qꝛ ipa per actū informaẗ.ꝛab
eo capit esse. ¶ Cōtra.aliqn̄ est q̄ a forma nō est existia.
puta cū forma nō existit.g̊ forma nō est existētia. ¶ R̄°.
negaẗ ꝯn̄a:sed seqẗ q̄.a.forma nō est eterna.qn̄.n.forma
nō est existia:ipa nō est forma. Itē q̄uis hec negatiua sit
vera mā nō est forma.ꝛ significet in entib⁹ diuisionē iux/
ta Ar.6.metaphy.cōmēto.8.nō pp h̄ ipsa est actus:neqꝫ
de se est in actu. ¶ Or si Auerrois.4.metaphy.cōmēto.
15.qđ nō est in actu:nō est ens:pʒ intelligere:siue res fue/
rit in actu per se ipam:siue p alterū ¶ Itē seqẗ mām nō
esse purā potētiā:pʒ ꝯn̄a:qꝛ ipsa esset actus eētialr̄:quia
q̄uis apud rōneʒ tuā:ista sit p accn̄s:mā est:ꝛ ista sit scđi
modi:mā est apta existere:tn̄ apō te ꝛ me ista est p̄mi mo
di.mā est ens. ¶ Itē seqẗ q̄ mā p̄ᵃ est aliqn̄ potētialior:
ꝛ aliqn̄ minus potētiale:qꝛ mā anq̄ꝫ existat est magis po
tētialis q̄ꝫ post existiaʒ.ꝛ si illi eē potētiali māe oporteat
r̄idere subʒ:aligd erit potētiali⁹ mā p̄ᵃ.ꝛ sic aliquid erit
p̄us i gn̄e cāe mālis q̄ꝫ mā p̄ᵃ.aut si illđ subʒ eēt mā p̄ma:
tūc aligd sibi subyceret.Tū ēt seqẗ eē aliq̄ꝫ mutatiōeʒ a
poᵃ ad poᵃᵐ.pʒ ꝯn̄a:qꝛ i ꝓductiōe māe variaẗ mā de eē i
potētia pura poᵃ ad eē i actu pura poᵃ.q̄ nō h̄ñ ꝯsonāt mē
ti phoꝝ.ꝛ p̄sertim:qꝛ apō Scotū ꝛ Frācisc ū:mā añ sui ꝓ/
ductiōeʒ habuit eē cognitū vl̄ q̄ditatiuū.ꝛ sic eētia māe
trāsit de vno eē i aliđ:qꝛ igiẗ vigore sacramēti eucharistie
mā dsinit eē:ꝛ icipit sepe:iō illā dico incipe eē cū for°:aut
dsinere:sʒ h̄ theologo relinq̄.ꝛ accipio ꝯnē phylo.2°.phy.
tex.ꝯⁱⁱ x.subʒ ē eternū:qꝛ ipʒ fieri nō pōt:neqꝫ ex se:neqꝫ
ex alio vel alijs. ¶ Cōtra.illđ qđ q̄ntū ē de se nō est:ad h̄

vt sic: indiget agente dante sibi esse effectiue: qm̄ si sue nature relinquit̄: ipsum nō est. Sed materia est huiusmōi. patet a fortiori de materia celi: que indiget virtute largiente sibi permanētiā ꝫ eternam ex Auerroe in libro de substantia orbis. capite. 2°. ⁊ a me in libro de orbibus. ¶ Scdō de naturali ordine causarū: q2 finis necessitat agens: agens formā: ⁊ forma materiā. ergo ꝓportionabiliter in causatis earū erit ordo. pꝫ cōsequētia: q2 correlatiua sunt simul natura. iō si aliquid ꝑcedit vnuꝫ correlatiuoꝝ: illud ꝑcedit alteꝝ illorū. ⁊ si aliquid ꝑcedit vnum illoꝝ quicqd est simul natura cū illo qd̄ ꝑcedit alterū: precedit etiā alterū illoruꝫ. Si igitur formalr̄ aut materialr̄ causatur aliqd: illud effectiue ⁊ finalr̄ causat̄. pꝫ cōsequētia a posteriori ad suū prius. ⁊ si cause sunt sibi inuicem cause: ⁊ causata sunt sibi inuicē causata: materia auteꝫ est per formā causata formalr̄. ¶ Cōfirmat̄ per Auerroim in de suba orbis. cap̄. 2°. finis significat agens significatione necessaria. ergo. valꝫ ꝯña: ꝗ habet finē. ꝗ habet cām efficientē. ¶ Tertio. Auerrois in de suba orbis. cap̄. 4. cōcludit ꝑmū motorē dare esse oībus entibus: ⁊ est sn̄ia Aristotelis. p̄°. celi. tex. ꝯn. 100. Ex q̄ seqt̄ deū dare eē mãe pme. dat̄ aūt esse duplr̄: aut formalr̄: aut effectiue: sꝫ deꝰ non dat eē formalr̄. ꝗ deꝰ dat eē mãe effectiue. ¶ Quarto. Auerrois. p̄°. phy. cōmento. 60. subm̄ est id qd̄ dicitur in rei veritate gn̄ari. ¶ Ad primuꝫ. qn̄ loquimur de aliquo cū hac determinatione quantū est de se: tunc accipimus ipm̄ ſm suā diffinitionē: ⁊ tunc materia ſm suū esse cognitū nō existit extra aiam. iō si tm̄ in illo esse ipsa eēt: ipsa nō realr̄ existeret: sed ipa hꝫ aliud esse indiuiduo: et sub forma: ⁊ ſm hoc esse existit. ⁊ istud esse dat illi agens ꝑducens formā: q2 per formā que terminauit ꝑductionem cōpositū est ⁊ materia. 2°. de aīa. textu ⁊ cōmēto. 7. ⁊. 12. metaphy. cōmento. 14. ¶ Ad scdm̄. cōcedo materiā effectiue causari: sed efficiens duplex: ꝑducens: ⁊ conseruans. forma est efficiēs cōseruans materiā. ¶ Ad tertiū. deus dat esse effectiue ipsi materie ꝑducendo formam. agens igit̄ producens dare esse alicui duplr̄ intelligitur. vno modo ꝑducendo illud. alio mō esse ꝑductū vel improductū cōicando. ꝑmo mō non accipit materia esse: sed scdō mō: q2 per formā que terminauit ꝑductionē cōpositum est ⁊ materia: vel per formā que nō terminat productionē: sicut intellectus humanus apud Auerroim. de incarnatione aūt an christus esse incipiat vbo nō incipiēte esse: similr̄ de resurgēt: theologis relinquo. secūdū auteꝫ intelligētie apud phylosophū cōicat deus esse intētionale improductū: ⁊ ꝑmo celo cōicat eē reale improductū. et sic pꝫ ad cōfirmationē: q2 deus est intelligētiarū efficiēs ꝯseruatiuum. ¶ Qd̄ aūt dixi. q̄libeto de intelligētijs. 2°. deū nō cōseruare intelligētias. pꝫ ꝙ ibi est sermo de substantiali esse intelligētiaꝝ: seu de suba earū: qd̄ non fluit effectiue ꝑductiue apud phylosophū a deo: lꝫ suba intelligētiaꝝ finaliter causet̄ ab eodē ꝑmo ente. ¶ Cōtra. ibi cōceditur scdam intelligentiā ꝯseruare se: igit̄ opꝫ scdam intelligentiā ꝑducere se: pꝫ cōsequētia ex expōne data. ꝯña falsuꝫ. ¶ Rꝫ°. si considerat̄ deus vt extrinsecum ab intelligentia: tūc apud phylosophū: deus nō ꝯseruat intelligentiā: sed si deus tanq̄ intrinsecū scdē intelligentie cōsideratur: tunc scda intelligētia cōseruat se: ad hunc sensum: q2 id: quo ꝯseruat̄ scda intelligētia: est intra scdaꝫ intelligentiā. ad modum loquēdi Aristotelis. 4°. physi. de amphora vini ꝙ ipa est im amphora vini: q2 vinuꝫ est in amphora. ¶ Ad q̄rtū. dixit Auerrois. ibi. oē generatum semꝑ indiget aliq̄ subto. ¶ Scias. generatū est ꝯpositū: ⁊ subm̄ materia. ⁊ dixit Auerrois. ⁊ est id qd̄ in rei veritate dicit̄ generari. s. in tēpore i quo generat̄ in actu. Intelligo subm̄ vere generari. s. per accn̄s: q2 nō generat̄ subm̄ absolute: sed generat̄ in actu: q2 ipm̄ fit in actu ab agente per formā sibi datā ab eo. d. d. generatū. n. cōpletum fuit generatū: ⁊ nō est in actu. Nō intelligo ꝙ cōpositū generatū nō habeat eē actu: cū cōplet̄ generatio. hic. n. intellectus falsus est: sed intelligo dari tēpus in quo dicit̄ cōpositū generari. ⁊ est illud tēpus in quo cōpositū generatur in actu. i. dum actualr̄ durat generatio. ⁊ dat̄ tēpus ante hoc in quo cōpositū nōdū dicit̄ gn̄ari. Et dat̄ tēpus post illud: in quo cōpositū generatū est iam cōpletū: ⁊ nō est i actu. i. ipm̄ cōpositū nō amplius est in actuali generari. Et sic pꝫ ꝙ q̄uis subm̄ diceret̄ gn̄ari in actu: seu trāsmutari ad actū. nō ꝓpter hoc subm̄ incipit esse. ¶ Cōtra. qn̄ aliqua forma formās est aliqd̄ subm̄. illa est apta noiare illud subm̄: sed gn̄atio est forma formans materiā. ergo gn̄atio noiat materiaꝫ generari. ¶ Rꝫ°. oīs forma noiat subꝫ: nō tn̄ quocūqꝫ noīe: vt acꝰ est in passo: ⁊ tn̄ acꝰ nō nominat passuꝫ agere: sed noiat ipꝫ pati. ita gn̄atio est i materia: ⁊ nō noiat ipsam materiā ꝓprie gn̄ari: sed nominat materiā trāsmutari ad esse seu ad actū. ¶ Contra. transmutari ad esse est ipm̄ gn̄ari: ideo si materia nominatur trāsmutari ad esse: ipsa noiatur gn̄ari. ¶ Rꝫ°. proprie generari est ex mã ⁊ forma fieri ab agente. ⁊ sic: q2 prefuit materia. ⁊ cōpositū nō: ⁊ quia mã nō est ex materia: neqꝫ fit ex mã: sed cōpositū est ⁊ fit ex mã: ⁊ q2 mã non cōstat neqꝫ fit ex forma: ⁊ cōpositūꝫ constat ⁊ fit ex forma: ideo qd̄ vere fit ⁊ proprie: est ipsum cōpositum. ⁊ non aliud: et sic sequitur ꝙ ad ꝓprie gn̄ari nō sufficit transmutari ad actum. qd̄ est proprium materie.

Dubiū decimū tertiū circa poam̄ materie: ¶ Utꝝ mã sit sua potētia. ¶ Rꝫ°. videt̄ Auerrois in hoc sibi ꝯriꝰ. dixit. n. ꝑmo phy. cōmento. 70. potentia mãe nō est in suba mãe: sic ꝙ sit ꝑs diffinitionis eius: q2 si sic mã corrūperet̄ in aduētu forme: q2 tunc potētia corrūpitur. ¶ Scdo. q2 tunc materia esset in ꝑdicamento ad aliquid. pꝫ cōsequētia: q2 id: cuius dr̄ia essentialis est in ꝑdicamento ad aliqd: ipsum est in ꝑdicamento ad aliquid. Dixit etiā in libro de substātia orbis. capite. p̄°. Naturā prime mãe necesse est esse naturā potentie. scilꝫ ꝙ potētia est eius differētia substantialis: substātia igitur materie est in posse: ⁊ materia substantiatur per posse. ¶ Rꝫ°. igitur ꝙ questio est vera: q2 diuidit̄ substātia per actū ⁊ potētiam. 2°. de anima. textu cōmenti. 2. forma est actus: materia vero potentia. Tuꝫ etiā illud qd̄ est principiū transmutandi ab altero est potentia passiua. 5°. ⁊. 9°. metaphy. huiusmōi autē est materia. Hanc sententiā habet Auerrois. 7°. physi. cōmēto. 20. vbi cum Alex. ꝯcedit formā agere per seipsam: ⁊ materiā pati per seipsam. ¶ Sciendū ex Auerroe. 2°. posteriorū. cōmento. 9. ꝙ rerum diffinitarū quedam sunt simplices: quedā composite. Cōposite per intrinseca essentialia ꝑncipia diffiniri habēt: ⁊ earū diffinitio ad primū modū dicendi per se pertinet. Simplices autē per propriū essendi modū circūscribunt̄. vt deus est actus purus: materia est substantia in potentia. iuxta descriptionem Aristotelis. de materia. 2°. de anima. textu ꝯmenti. 2. ⁊ cōmētatoris in libro de suba orbis. capite. p̄°. potentia igitur cadēs in diffinitione materie: nō est ꝑncipiū constitutiuū mãe: sed est illius circūscriptiua dr̄ia. materia enim simplex ē: ⁊ primū principiū in genere cāe mãlis: non est resolubile in aliqd prius in illo gn̄e. ¶ Sciendū ēt ꝙ duplr̄ mã cōparat̄ ad formā: vno modo absolute. s. ſm ꝙ ipsa est potētia ad formā. scdō mō ꝯsiderat̄ ſm ꝙ ipa est priuata. a. vel b. forma. ꝑmo mō ipa est res: q̄ est de gn̄e sube: ꝯpositiua cum forma ipsius qd̄ est aliquid hoc. scdo autem mō cō

ſiderando eam. tunc poteſt eſſe q̄ a. vel b. trāſiuerint in
pteritum. ⁊ tunc materia nō eſt potētia earū. ſi vero non
tranſiuerint: neq̧ exiſtant. tūc materia eſt potētia illarū:
alr res cōponibilis ex illa forma eſſet ipoſſibilis. ⁊ cū ex-
trahet̃ aliqua illaꝝ formaꝝ in actū: tūc materia deſinet
eſſe potētia eius trāſmutabilis ad illam: ꝙuis remaneat
materia ſubijcibilis illi forme: q̄ꝛ illa forma eſt etiā poſſi
bilis permanere. ⁊ ſic pꝫ q̄ cū ſtatim incipit eſſe forma:
q̄ quāuis potētia ad illā corrūpat̃: nō tñ eſt forma: neq̧
cōpoſitū ex illa: res ipoſſibilis: imo eſt exñs: q̄ꝛ materia ē
poſſibilis ſubijci illi forme: lꝫ non ſit amplius illa forma
exhibilis de illa mā. ⁊ cū ſtatim corrūpit̃ illud compoſi-
tuꝫ: tunc pdit̃ ēt potētia ſubijcibilis: q̄ꝛ non remanet mā
amplius potēs ſubijci illi forme. in hoc ſenſu potētia ac-
cidit materie: ⁊ potētia eſt de pᵈⁱᶜᵒ relatiōis: ꝙuis ipſa po-
tentia ſit eadē res qͦ mā. cū aūt iſta potētia ſit reſpectus
ad formā nō exñtem: ipſa pōt cōparari ad materiā cuius ē.
⁊ ſic eſt res realis ⁊ relatio exñs. alio mō ꝯparari pōt ad for
mā nō exñtē. ⁊ ſic ipa hꝫ rōꝫ nō exñtis. ⁊ ſi tales volueris
relōnes vocare rōis: ad nomē nō ꝯtēdo. de mā. n. appetit⁹
⁊ deſiderij materie eſt eē ad nō exñs. p°. phyſi. textu ꝯmēti
81. materia igit̃ non eſt potētia eēntialr. ⁊ hoc ꝯcludit rō
Auerrois in lī°. de ſuba orbis. cap. p°. ⁊ pmo phiſi. cōmēto
70. q̄ pcedit ex ptitoꝝ diſtinctiōe. q̄ nō eſt realis: ſed for-
malis. vt ex Ariſtotele colligit̃. 3°. phyſi. textu cōmēti. 21.
Tum q̄ꝛ ſubalia pᵗᶜᵃ: nō aliqñ ſic: ⁊ aliqñ nō: verificant̃ de
illo cui ſubalia ſunt: ſed ad quācūq̧ formā potētia ſic vifi
cat̃ de materia. iō ad quācūq̧ formā potētia nō eſt ſuba-
lis ipi materie: ſꝫ accidētalis. corrūpit̃. n. potētia in adnē-
tu forme apud gñonē: alr poſſibilis eſſet reſurrectio apō
philoſophū. qͦ eſt ꝯ ipm in fine ſcōi de gñone. colligitur
ſnia ex. 12. meta. ꝯmēto. xi. Sed potētia eſt mā idētice: q̄ꝛ
alr potētia actuaret materiā: q̄ꝛ in materia reciperet̃ po-
tētia in ſubto: ⁊ ſic potētia nō eſſet potētia: ſed actus. Tū
q̄ꝛ ſi ſic materia eēt in potētia ad potētiā: q̄ꝛ de ſe eēt apta
nata recipe potētiā. ⁊ ſic ante poᵃᵐ eēt potētia ſufficiens
ad recipiendū. ⁊ ſic fruſtra apponit̃ potētia ſcōa. ſi igitur
corrūpitur potētia: nō eſt: q̄ꝛ aliqua res deſinat eſſe: ſꝫ q̄ꝛ
materia deſinit poſſe tranſmutari ad illā formā: q̄ꝛ ad il-
lam iā tranſmutata eſt. proportionabilr de pmo pncipio
reſpectu potētie eius actiue: dicendū eſt: ſcilicet q̄ ipſum
eſt ſua potentia actiua. aliter forma nō ageret per ſe: ſed
per accñs: potentia per potētiā actiuā. ⁊ materia non pa-
teret̃ per ſe: ſed per potentiā paſſiuā. ¶ Cōtra materia eſt
vna: potentie vero multe: imo infinite. ergo materia ⁊ po
tentia nō ſunt idem re: q̄ꝛ nō verificant̃ cōtradictoria de
eodē: puta vnum nō vnū. multa nō multa. ¶ Secundo
ſequit̃ q̄ poſſe ſanari ⁊ poſſe infirmari erunt vnum: et ſic
ſanitas ⁊ egritudo erunt vnū, pꝫ cōſeqnētia: q̄ꝛ potentia
eſt idē genere cū termino potētie. ꝯñs eſt contra philoſo-
phum. 3°. phiſi. textu cōmēti. x. ⁊. xi. metaphi. ¶ Tertio
nullum ptūm accidētaliter verificabile de aliquo eſt ps
deſcriptionis eiuſdē: ſed potentia eſt huiuſmōi: q̄ꝛ per te
aliqñ dicit̃ de materia: ⁊ aliqñ nō. ¶ Quarto ſi materia
eſſet pura potētia ipſa nō differret ab intellectu poſſibili:
qui eſt oīa fieri. 3°. de anima. textu ⁊ cōmento. 18. ¶ Ad
primū. potētie aut ex mā numerant̃: ⁊ ſic non ſunt multe
quantū eſt ex natura māe: niſi pᵖter materie extenſiōeꝫ
ſeu diuiſibilitatē ⁊ tranſmutabilitatē. aut numerant̃ ex
formis ad quas materia cōparat̃. ⁊ ſic ſūt multe. ¶ Hᵉ°.
eſt Auerrois. 4°. celi. cōmento. 35. ¶ Ulterius potentia
materie eſt duplex: ppinqua: ⁊ remota: materia eſt potē-
tia ppinqua ad duas ꝯrietates. ⁊ ſic numerus potētiarū
ppinquaꝝ ſcōm ſpēm eſt quaternarius: licꝫ infinite ſint
potētie ſcōm numerū: ſed materia mediate eſt potentia
remota formaꝝ mixtoꝝ: ⁊ q̄ꝛ hec nō eſt pprie potentia:
nō opꝫ eā numerari ſm numerū formaꝝ. ¶ Sciendum
tñ ſm Ariſtotelē ⁊ Auerroim. 9°. meta. ꝯmēto. 12. q̄ ma-
teria remota nō eſt in potentia illud cuius eſt materia: q̄ꝛ
ipſa indiget in hoc q̄ exeat in actuꝫ alio motore ab eo qͦ
generat illud qͦ eſt in potētia. ¶ Hinc elice diuerſitatē
inter potentiā ppinquam ⁊ remotā. Materia: que eſt p-
pinqua potētia: eſt que vno ſolo agente: ſuppponente tñ
vniuerſalia agētia: indiget vt exeat in actum id qͦ ipa eſt
in potētia. vt ſanguis meſtruus mulieris reſpectu homi-
nis aut ſanguinis mēſtrui mūdi mā propinqua. ⁊ hec po
tentia dicit̃ mā poſſe ſimplr. Materia: q̄ eſt potentia re-
mota: eſt que per plures vno motore exit in actum id qͦ
eſt in potētia. vt elemēta reſpectu hoīs: q̄ꝛ opꝫ q̄ illa mīſ-
ceant̃ prius ad hoc vt ſint pmixta ſm pportionē illaꝫ
ſm quā ſunt ſub forma ſanguinis mēſtrui. ⁊ per iſtam po
tentiā materia nō dicit̃ poſſe ſimplr. ¶ Dicūt etiā poten-
tia ppinqua ⁊ remota: q̄ꝛ nulla potētia remota ſm ſpēm
corrūpit̃: intellige de illa que remotiſſima eſt. ſ. de poten-
tia materie pme: ſed aliqua potētia ppiqua ſm ſpēm cor-
rūpit̃: q̄ꝛ aliqñ elementa corrūpunt̃: intellige ſm certaꝫ
partē. colligit̃ ſnia ex Auerroe. 12. metaphi. cōmento. xi.
Cōſiderandum tamē q̄ vltra potētiā materie ad q̄ttuor
cōtraria: eſt materia potēs recipere intellectū poſſibileꝫ:
qui eſt forma abſtracta: ⁊ hec potentia nominari debet
ſubiectiua: q̄ꝛ ipſam māꝫ cōſequit̃ q̄ ipſa eſt ſubiectū: nō
ſm q̄ ipſa eſt materia: alr intellectus eſſet eductus de po-
tentia māe. ¶ Qͦ autē voluit philoſophus. 3°. phiſi. tex-
tu cōmenti. 17. q̄ in potentia nāli ſit homo: hoc eſt pᵖter
animā cogitatiuā eius: que de potētia māe extrahit̃. Cuꝫ
autē philoſophus. 2°. de generatione animaliū dixit intel-
lectualem formā potētia prius haberi q̄ actu: eſt verum
de potentia de qua loquit̃ philoſophus. ⁊ cōmento. 8. me
taphi. cōmento. 8. ſ. de poſſibili: qͦ opponit̃ impoſſibili:
ſed nō ſic philoſophus intelligit: ſed de potentia ſubiecti-
ua: nō autē de potentia māli: quēadmodū enim poſſibi-
lis intellectus conuenit cū intelligentijs ineſſe abſtracto
ita ꝯuenit materia intellectus poſſibilis cū materia intel-
ligentiarū ineſſe ſubiectum. quēadmodū igitur orbis eſt
ſubiectū intelligentie: ⁊ nō materia pprie: ita materia hu
mana eſt ſubiectū intellectus poſſibilis: ⁊ nō materia p-
prie: nō tamē ita pprie eſt materia ſubiectum intellectui
poſſibili: vt eſt orbis ſubiectū intelligētie: quia non ſemp
format̃. a. materia intellectu: ideo eaꝫ nō eſſe ſubiectum:
ſed quaſi ſubiectū dixit Auerrois. 3°. de anima. cōmēto. 5.
verum quēadmodū intellectus poſſibilis dr̃ ab eis per
abſtractuꝫ ſm quid ab abſtracto ſimpliciter: ita ſubiectū
intellectui poſſibili dr̃ a ſubiecto intelligentiarū per eſſe
ſubſtātialiter trāſmutabile: q̄ꝛ orbis eſt ſubſtātialr intrāſ
mutabile: ⁊ q̄ꝛ intellectus eſt aliquo modo materialis. iō
ſubiectum hoc eſt de nouo actuabile ab intellectu ⁊c̃.
¶ Ex his concludit̃ dictuꝫ philoſophi. p°. phiſi. textu cō-
menti. 21. vnuꝫ eſt multa: neq̧ eſt implicatio cōtradictio-
nis cū diuerſimode ſumant̃. vna enim materia eſt mul-
te forme potentia. ¶ Ad ſecūdū. dicūt ille potentie diffi-
nitione: ⁊ ſi non: tūc actus illi eſſent idē: quia potētia per
actum eſt diffinibilis: ſed ſubiecto ſunt idem. potētia autē
actui eſt idem genere pdicali. ⁊ ſic materia vt potētia q̄li-
tas eſt de genere qualitatis. ¶ Ad tertiū. potētia ad for-
mā dupliciter accipi pōt: vel reſpectu determinati indiui
dui. ⁊ ſic accidētaliter verificat̃ de materia. ⁊ ſic non po-
nitur potentia in diffinitione materie. Alio mō capitur
potētia abſolute. vel melius abſtracte. vel vniuerſaliter:
vel ſimplr. ⁊ ſic neceſſario ⁊ ſemp verificat̃ de materia. ⁊
ſic diffinitionem materie intrat potentia. ¶ Contra ſeq̄t̃

dari rem habentem finē:q̄ nō h₃ principiū:q: potētia respectu.n.forme ab eterno fuit in mā.sed in exitu isti⁹ forme de potentia in actū:ipsa potentia desinit esse. ¶ R̄n° quēadmodū nullius agentis actiuitate ꝑuatio est in mā. sed defectu agentis:ita defectu agentis potētia est in mā. dixit.n.Auerrois.5°meta.cōmēto.19.potentie nāles sunt priuationes.intellige de potentia subiecti ad recipiēdū. ꝛ de priuatione ꝓcedente formā.ꝛ de identitate s₃ subiectum:ꝛ nō s̄m formā.forma vero requirit agens ꝑ qd̄ fit in mā:ꝛ sic l₃ vtrūq₃ 2riorum sit accidentale materie: tamē 2ria positiui reqrit agens:ꝛ ꝑsentia priuatiui reqrit absentiā agentis:tale igit̄ respectiuum h̄re finē:ꝛ nō principium:non inconuenit. Auerrois ꝑmo celi. cōmento. 120 ¶ Ad 4ᵐ negat̄ 2ñā:q: duplex est purum potētiale.s. in genere sensibiliū:ꝛ in gn̄e intelligibiliū·mā ꝑma est purū potentiale sensibiliū:ꝛ in esse reali.ꝛ intellectus nr̄ est pura potentia in genere itelligibilium. vt p₃ 3° de aia.cōmēto.5. ¶ Sed dubitat̄.q: Auerrois 2° celi cōmēto.15.ꝛ.16. asserit dextrum ꝛ sinistrū in celo differre realiter: ꝓpter diuersitatem potentiarum q̄ sunt in illis partibus. ꝛ sic potentia realiter dr̄t ab eo cuius est potētia. ¶ Scdo quia Auer.5° phy.cōmento.18.in potentia nāli est motus.s₃ nō in suba.g̃ suba ꝛ potentia realr̄ drn̄t. ¶ 3° oē posterius cātum est realr̄ distinctū a priori ꝛ cā.sed potētia materie ē posterior mā:ꝛ cāta ab ea ꝛc̄. ¶ R̄n° ad pᵐ. dixit Auer. 4° phy.cōmento 5°.ꝙ distinguit̄ pōnes s̄m nām.q: alias prīt ꝑncipiare oꝑationes.ꝛ h̄ nasci pōt ex diuersitate partis celi a parte.q: vna earum est stellata:alia nō:vna ē multarum stellarum:alia paucarum:vna magnarum:alia paruarum ē stellarum.ꝛ ex h̄ seqtur partem celi ab alia parte differre: nō aūt potentiam ab illo cuius est potētia. ¶ Ad 2ᵐ remittit se Auerrois ad 7° phy.ꝛ ipse ibi cōmento.20.determinat ꝙ in potētia nō est motus.q: ipsa est forma terminās alterationē extrinsece:siue potentia sit forma subalis.vt vult Alexā.siue nō.dico tn̄ ꝙ 2ña nō val₃. caliditas.n. terminat motū s₃ ꝙ est q̄litas intensibilis:ꝛ nō terminat ipm: s₃ ꝙ ipsa est actio:passio:aut motus. ¶ Ad 3ᵐ potētia cōparari pōt ad mā₃:s̄m ꝙ prior: s̄m ꝙ posterior: s̄m ꝙ simul: put potētia est eadē res qd̄ mā:ipsa est simul cū ea: ꝛ sic nō dr̄ cātum a mā.s̄m vō ꝙ potētia respicit formā: tūc duplr̄ est:aut potentia respicit formā subesse sub quo forma cātur a mā in gn̄e cause māl'is:nō q: forma intrinsece cōponat̄ ex mā.s₃ q: forma de potentia materie educta subsistēt̄ a mā.tūc potētia est respectus cāe ad cātū. ꝛ q: terminus est posterior mā.iō respectus ad formā est posterior mā. Alio mō potētia respicit formā sub esse sub quo forma cāt mām in gn̄e cāe formalis:nō q: mā intrinsece cōponat̄ ex forma.sed q: format̄ determinat̄ ꝛ ꝑficitur ꝑ illam:tūc potentia est respectus ad cā₃. ꝛ prius. ꝛ sic potentia est aliquo prior mā.ꝛ sic circūscriptio potentie circa mā₃ aliquo modo est circūscriptio a priori: ꝛ aliquo modo a posteriori.

Quartum decimū dubiū. ¶ Utrū a materia sit magnitudo. ¶ R̄n°: dixit Arist. 7° meta.textu cōmenti.8.Qz quātitas nō est suba.ꝛ 2riter quātitas nō est mā. Idē Auerrois 4° celi.cōmento.40.Sed Auerrois ꝑmo phy. cōmento.63.ꝓbat ꝙ dimēsiones nō sunt sube:q: tunc mā h̄ret nomen ꝛ diffinitionem. vult igitur ꝙ quātitas non est mā.sed forma:q̄ si esset suba: mā h̄ret nomen ꝛ diffinitionē ab ea.ꝛ sic tota trāsmutatio esset in accidentibus. ¶ Scdo actus non identificat̄ cū potētia pura.Est aūt q̄titas actus vt dixit Auerrois in libro de suba orbis.cap.ꝑmo.mā vero est pura potentia ex dictis.

¶ Tertio quandocūq₃ in ordinandis entibus nature s₃ eorum nālē entitatem:ꝛ inter aliqua duo ponit̄ mediū. illa extrema non sunt eadem res.non enim vna res in latitudine ꝑfectionis entiū his s̄m idem esse nāle locanda est: quēadmodū ipsa neq₃ duos gradus entitatis h₃: quēadmodū ipsa nō est duo entia.sed inter quantitatē:quam appellat actum purum:ꝛ mām ponit Auerrois in libro de suba orbis.cap.5.ens aliqd̄ medium.s.mām celi.q: mā celi nō est actus.imo ipsa est infra infimū actum.s. quātitatem: neq₃ est ita potētialis sicut mā ꝑma.q: mā celi nō est nālis potentia ad formā subalem nō habitam, iō ꝛc̄. ¶ 4° ꝑ 2ñā₃ ph̄i ꝑmo phy.textu cōmēti.15.Si solū suba est:nō est magnitudo.dictio autē exclusiua non excludit aliqd̄ de quo dicat̄ subiectum.neq₃ ad mētem antiquorum est intelligere antecedens de suba incorporea.q: nō 2cedebāt ipsi incorporea itelligibilia. sed tm̄ sensibilia: imo entia rara:vt aerem:etiā nō entia aliqui appellabāt.ꝙ si dixerunt subam esse ens itelligibile:non tn̄ dicebāt eam incorporeā.dixerunt eni₃ ens finitū vel ifinitū.ꝛ omne tale est corpus. Tū etiā ꝑmo phy. Arist.textu cōmēti.18.si idiuisibile est:non est quātum:neq₃ quale.que 2ña nō valet:de eo ente incorporeo itelligibili.q: itellectio est indiuisibilis:ꝛ qualis.nisi forte per quale intelligas figuram. iuxta themistij expositionē.ipsa enim magnitudo est.iuxta Ari. 2° de aia.ꝛ Cōmētatorem ibi. cōmento.133. loquit̄ igit̄ ibi Arist.de suba ꝛ aliqs ꝑnᵗᵒ: que posuerat mēbra diuidētia ens ibi.textu cōmenti.13. ¶ 5° q̄titas est ꝑ intellectū abstrahibilis a mā.p₃ in mathematicis.si eni₃ mathematicus a pᵃ mā nō abstraheret. g̃ neq₃ a forma subali māli. q: in eē nō ꝛ in intelligi mā ꝛ forma se comitant̄. ¶ Illa aūt rō Aristo. ꝑmo physi.textu cōmenti.15.si suba ꝛ quātitas sunt:multa sunt. Soluit̄.q: est ibi multitudo: ꝓpter ꝑriam quātitatiuam multitudinem:q̄ sequit̄ ex eo ꝙ suba quāta est.colligit̄ snīa ex ꝑmo physi.textu cōmenti.28.l₃ Auerrois ibi exponat ꝙ esse substantie est aliud ab esse quātitatis. veruntamē pluralitatem ibi esse exponit Auerrois ex eo ꝙ quātitas ꝛ suba duo sunt ¶ Secūdo calefacta fiola plena aere ꝛ bn̄ clausa:ipsa frāgit̄.ꝛ non nisi ꝓpter gn̄ationē quātitatis a calore rarefaciēte. ¶ Soluit̄. rumpit̄ fiola ex motu locali partiū aeris sequente rarefactionem:neq₃ ceteris paribus fortiori motui pōt fiola resistere q̄₃ sit iste motus aeris contenti. ¶ Tertio vase pleno nihil resistit compressioni:nisi quantitas. q: illius suba sub minore loco posset existere. ¶ Soluit̄ ꝙ stante suba materie ꝛ eius raritate aut crescēte:ipsa non pōt sub minori loco existere. ¶ Quarto augm° fit ꝑ additionem quātitatis ad quātitatē:quēadmodum intensio ꝑ additionē gradus ad gradum. ¶ Soluitur ꝙ añs est verum:si mā noua adueniat.sed nō alr̄. ¶ Quinto si mā esset sua quātitas:etiā forma extensa esset sua quātitas.ꝛ sic dimēsiones materie ꝛ forme se penetrarēt.ꝛ sic duo corpora essent simul.qd̄ est cōtra Aristo.4° physico. textu ꝛ cōmento.8. ¶ Soluunt nō incōuenire de quātitatibus se informātibus.ꝛ cum Aristo.2° de aia.textu cōmenti.69. ꝓbās lumen non esse corpus:adducit pro incōueniēti:ꝙ duo corpora essent simul.s.aer ꝛ lumen:q̄ tn̄ se informāt.dicūt ꝙ dicentes lumen esse corpus nō dicunt lumen informare: sed ꝙ ipsum ꝑ se existat vt flāma ꝛc̄. ¶ Dicendū tamen ꝙ non opz 2cedere formā esse quātitatem:adhuc 2cesso ꝙ mā esset quātitas:saltem in phylosophia. ¶ Scdo nō minus incōuenit de informātibus se ꝙ dimensiōes se penetrent q̄₃ de non se informātibus dimensionibus.iuxta 2ñam philosophi.4° physi.textu cōmēti.53.si duo simul corpora.g̃ plura.q: proprietas quātitatis est facere distare.vt 4° phy.textu cōmēti.76.ph̄s dixit de cubo in aqua

posito ⁊c. ¶ Tertio.qꝛ etiā varia accidentia extensa: q̄ non se informāt:sunt in eodem loco adequate.puta dulcedo.caliditas.albedo in lacte ⁊c.⁊ sic iste se penetrarent. ⁊ sic te oporteret limitare:neq3 ambo informant vnū tertiū3. ¶ Quarto.phs p̄mo de aia.textu cōmēti.72.reprobat aiam esse corpus:qꝛ tūc duo corpora essent simul:tūc facilr̄ solueret̄ rō ph̄i.s. non incōuenit de his que se inuicem formant:sicut sunt aia ⁊ corpus. ¶ Quinto. incōueniēs est esse duo pūcta simul:nō iuxta posita iuxta Auerroim p̄mo de aia.textu cōmēti.70.cōtra dicētes aiaz esse punctū.⁊ sic principia quātitatis sunt icōpossibilia:g̃ etiā dimēsiones sunt incōpossibiles. ¶ Sexto.principalr̄ arguunt aliqui gn̄alissimū vnius p̄dīcti vere imediate negatiue predicat̄ de gn̄alissimo alterī⁹.p̄mo posterioꝝ ca.14. ¶ Soluit̄.ꝙ exēplū an suba sit q̄titas:in se h3 difficultatē:de qua nō est sermo ph̄i. ibi neq3 Cōmentatoris. commento.31.sufficit enim ph̄o ꝙ dentur aliqua gn̄a: quoꝝ vnum nō est alteꝝ: sic ꝙ non coincidāt in aliquo:vt suba intelligibilis tn̄.⁊ suba sensibilis. ¶ Septimo.Auerrois 4.° phy.cōmēto.60.arguendo ꝙ vacuum non est: infert tāq̄ impossibile ꝙ quantitas esset suba. ¶ Soluit̄.vult Auerrois sequi ꝙ suba nō existe quantitas esset: aut scd̄o vult sequi ꝙ quātitas esset suba abstracta a sensibilibus. ⁊ neutrū istoꝝ ↄcedit̄ a tenente subam esse quātitatem. ¶ Octauo.quātitas est p se finita aut infinita. p̄mo phy. textu cōmenti.15.p se diuisibilis.5° meta.capite de quāto. p se terminatiua motus.5° physi.p se sensibilis.2° de aia. dicibilis denominatiue de suba. Aristo.in p̄ītis:suba aūt nō est aliquod illoꝝ. ¶ Soluit̄.ꝙ ex negatiuis de per se nō sequunt̄ negatiue sine illa determinatione. pbabilr̄ igit̄ qꝛ ꝑmutatio s̄m quātitatem est accidentalis ⁊ principia quātitatis.s.punctū ⁊ vnitas nō sunt suba:neq3 quātitas erit suba.corporibus.n.humidis ⁊ liquidis vt aque aut lacti aduenit diuisio sine subali corruptione aut vnio sine gn̄atione.sic enim arguit phs.3° meta.textu cōmenti.17.si corpus esset suba:linea superficies ⁊ pūctum essent suba:p3 ↄn̄a.qꝛ illa sunt p̄ncipia corporis:ↄn̄s est falsuz. qꝛ ois suba generat̄:⁊ omne qđ generat̄ est compositum: punctū aūt non est cōpositū.huius rationis minor: que est primo assumpta:limitanda est. ¶ Contra.auctoritate Auerrois.4° phy.cōmento.15.ↄcedentis ꝙ quantitas est mā. ¶ Secūdo.ois actus est principium agēdi:sed quātitas nō est principium agendi.4° physico.cōmēto.84. ¶ Tertio.raꝝ ⁊ densum sunt ↄ̃ria in quantitate.4° phy. cōmēto.84.inter que possibilis est muta°:dixit .n. Auerrois vbi supra:qđ trāslatio corporis de raritate in densitatē est translatio de maiori quātitate in minorē. ⁊ econtrario.g̃ poterit variari mā de vna quātitate in aliam: si quātitas sit forma actuās mām. ¶ Quarto.Aristo.p̄mo celi.textu cōmē.1. Hec gdē sunt corpora ⁊ magnitudies. ⁊ exponit Auerrois ibi.i.corpora simplicia:g̃ ad minus illa sunt quātitas. ¶ Ad p̄mū loquit̄ Auerrois de mente antiquoꝝ:quoꝝ est rō:quā format.induxit.n.Auerrois platonē ⁊c. ¶ Ad scd̄m nō o3 omnem actū accidentalez esse opationum producēdo aliud a se:sed sufficit ip̄m esse formatiuū:a relationibus enim nō negatū est esse actuz: a quibus negatum est agere. ¶ Ad tertiuz ↄcedit̄ mutatio ad quātitatem.ad hunc sensum.s.ad terminos quātitatis. ꝓ exprimit Auerrois.4° physico.cōmento.84. mā recipit vtrāq3 quātitatem:maiorem.s.⁊ minorem: hanc q̄n̄q3: ⁊ hanc q̄n̄q3. sine aliqua quantitate in actu addita aut diminuta.⁊ ad hunc sensum intelligo Aristo.3° physi. textu cōmenti.17.⁊ Auerroim dicentes quātitatez in actu mouere quantitatem demonstratam. vnde Auerrois primo meta.cōmento.17. vult materiaz esse in potentiaz ad quātitatem.potētia tamen materie ad quātitatem:nō referēdo ad terminos quātitatis:est subiecti:potius q̄3 materie: eo qꝛ a mā inseparabilis est quātitas. ¶ Et si dicas. tūc aliquid p propriam naturaz reciperet ↄ̃rioꝝ mutationē. vtputa quantitas mutationē in calido ⁊ frigido. ¶ R̄n̄° negando ↄn̄a3:qꝛ materia est principiu3 recipiendi: ⁊ nō quantitas.rarum tamen ⁊ densum:vt terminant motu3: habent rationē qualis.vt secundo de generatione.cōmēto.15.dixit Auerrois. Interroganti enim quantū est hoc: non respondet̄ rarum:aut densum:sed petenti quale: illā igitur quantitatē concedo esse idem qualitati.hoc innuit Auerrois.4° physi.cōmento.84.cum dixit. ꝙ trāslatio inter rarum ⁊ densum est translatio inter quātitate3 maiorem ⁊ minorem. ¶ Ad quartū abstractum pro concreto ponitur. ¶ Et si adducat̄ Auerrois in libro de suba orbis.capite.5.exponēs.sol ⁊ luna sunt forme:idest dimēsiones.⁊ sic celū est sua quātitas. ¶ R̄n̄° negando ↄn̄a3. qꝛ Auerrois se expōit ibi:dimēsiones nō in materia:idest corpora sp̄ūalia:⁊ sic exponit abstractum per concretuz. ⁊ sic lr̄e sensus est.celum est dimensionatū. ¶ Secundo. dico ꝙ illa:celu3 est dimensio:est pars disiunctiue ibi cōcluse:cuius secunda pars conceditur.s.aut hn̄t mā3 equiuoce cum his materijs.ideo non o3 primaz partem disiunctiue concedere.⁊ est illa quam assumpsit argumentum .s.sol ⁊ luna sunt dimensiones.

Quintum decimū dubiū ¶ Utrū mā sine quantitate habeat partes. ¶ R̄n̄° supponit q̄ōnis titulus quātitatem esse a mā separabilez. Cuius oppositum dixit Auerrois. 4° physi. cōmento.15.dimensio nō separatur a mā in imaginatione:nedum in esse. Si tn̄ admittat̄ mā3 existere.⁊ ipsam non habere quantitatez: sequitur eam esse indiuisibilem : qꝛ diuisibilitas ei deficit: neq3 ipsam materia potest recipere. pbatur qꝛ mensura est passio quantitatis.10.meta.textu cōmenti.2.⁊ psupponit equale vel inequale:qđ est passio quātitatis in p̄ītis. qꝛ mensurat quātitas:vel per adequationem:⁊ sic ipsa est equalis mēsurato:vel p reduplicationez. ⁊ sic est inequalis.si aūt mensura excederet mensuratum:tunc mensura non certificat̄ de quantitate mēsurati:nisi negatiue.s.mēsuratu3 non est tn̄ sicut mensura:aut confuse certificat.s. circa tantum.ꝙ si distincte certificat.hoc est ratione partis mensure.s.medietatis vel tertie:que precise mensurato equatur. Equale aūt vel inequale presupponit finitu3 vel infinitum:qꝛ esse intrinsecum alicuius absoluti psupponitur ipsi esse comparatiuo eiusdez ad extra : presertiz ad non principiū. vnde primo physicoꝝ.textu cōmēti.15. finitum ⁊ infinitum quantitati congruit.s.accidit vt passio.⁊ qđ Auerrois ibi dixit.finitum ⁊ infinitū sunt de differentijs quanti.intelligo ꝙ datur differentia circūscriptiua:vt passio.⁊ cum dixit ꝙ quantum est genus infiniti capitur genus pro cōiori. quantitas enim a mathema° abstracte consideratur.⁊ sic infinite magnu3 corpus admittit geometra.⁊ cum dixit infinitum essentialr̄ dicitur de quanto:dico ꝙ etia3 passionis de subiecto p̄io est essentialis:licet non primi modi:sed secundi modi dicendi per se.finitum autem vel infinitum diuisibilitatem presupponit:non eni3 indiuisibile est finitu3 vel infinitū.primo physicoꝝ.textu cōmenti.18.punctū eni3 est naturaliter prius quantitate:⁊ non formabile est p eam : ideo ipsum est indiuisibile:ipsum enim a quantitate abstrahit:iō illi subiectum adequatum correspōdere non potest:quia equalitas est adequatio.ideo naturalr̄ prius equalitate ⁊ quantitate est naturalr̄ prius adequatione. iō omne fini

tum est diuisibile: ⁊ omne infinitum est diuisibile: ⁊ non econtra. diuisibilitas aūt presupponit habere partes integrantes: siue continuatas: siue non: quia se extendit diuisibilitas ad actu: cuiusmodi est in discreto: ⁊ ad potentiam: cuiusmodi est in continuo. resolu° aūt passionum ad rationem formalem terminatur. Est igitur habere partes ratio formalis quantitatis. intellige partem: non formaliter: sed id qđ est pars: respectiuum enim totius pars est. ideo illa potius circumscriptio rationis formalis dicenda est ꝙ ratio formalis. habere enim etiam respectiuum est: ⁊ sic si aliquid non habet quantitatem: illud non habet partes: neqꝫ diuisibilitatem. ¶ Et si dicas quantitatem esse diffinibilem ꝑ diuisibilitatem. 5° meta. ¶ Dicendum illam esse descriptionem. Sed quomodocūqꝫ sit: siue diuisibilitas sit essentia quātitatis: siue passio eius: a quocūqꝫ remouetur quātitas: remouetur diuisibilitas. ¶ Et autem materia quātitate carens non possit quantitatem recipere patet. quia ex non quāto quātum fieri nequit: neqꝫ ex indiuisibili diuisibile: neqꝫ agens illam māꝫ tangere potest. ponētes autē diuisibilitatem in partes integrales entitatiuas ⁊ substantiales: eandem cum materia: dant viam ad tenēdum quantitatē esse eandem rem cum materia: qđ ipsimet negant: solum enim restat tunc instantia supra naturam de sacramento altaris: vbi quantitas manet: sed substantia recedit. propter quā concedunt nominales nō omnem quantitatē esse materiam ⁊c̄. Si autē de materia sub quantitate existente loquimur: tūc ipsa habet partes: que quātitatiue appellantur partibus quātitatis substātes: non hꝫ autē ipsa partes essentiales: neqꝫ subiectiuas. ¶ Et tūc considerandum est an sint due extensiones: vna formalis alia materialis: sic ꝙ formalis sit quātitas: qua materia formalr̄ ⁊ intrinsece denominaꝫ extensa: ⁊ materialis sit materia: que denominatur extensa. ¶ Rn̄deo ꝙ non in eo qđ extensio est: qꝛ tn̄ vna est extensio: q̄ est quantitas continua: qua oē qđ est extēsum noiaꝫ extēsum in vno subo: quēadmodum est vna caliditas aut albedo in subo vno: sed in eo ꝙ quātitas est actus: tūc duplex est extensio: in actu. ⁊ in potentia: quātitas cōtinua est extēsio actu: ⁊ mā receptiua dimensionum est dimensio in potentia. vex tn̄ absolute mā non est extensio. sed vt ipa est potentia quātitas. materia tamē nō est potētia trāsmutabilis ad quātitatē. sed est eius potentia subiectiua. quia quātitati cōtinue ipsa continue subijcitur. materia enim est omniū materialiū formaꝝ subiectū ⁊c̄. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ corporeitas est lata: qꝛ ipsa est nālr̄ posterior superficie ⁊ participans ea. ⁊ superficies est longa: qꝛ ipsa est posterior linea: econtra vero punctum est indiuisibile: linea vero non est lata: neqꝫ superficies est profunda: qꝛ prius est pūctum linea: ⁊ linea est prior superficie: ⁊ superficies corpore. hec enim se habent vt principium ⁊ principiatum: ⁊ sunt positiua distincta: lꝫ per negatiuas differētias distinguanꝫ. qꝛ desunt nobis noia huiusmodi entia absolute aut positiue declarantia. ¶ Contra. materia: que est pars capitis sortis: non est pars pedis eius. sed quantitas non causat substantiam: ideo non ꝑ quantitatem materia partem habet. ¶ Scđo. proportionabilr̄ se habet materia sortis ⁊ quantitas eius: pars sortis ⁊ quātitas partis: sed substantia est naturalr̄ prior quātitate. ergo pars substantie est naturalr̄ prior parte quātitatis: non igiꝫ quantitate substantia partes habet. quia posterius non est cā prioris: neqꝫ distinctio posterioris distinctionem facit in priori. ¶ Tertio. sub certa quantitate stat esse plus vel minus de materia. ergo nō sunt partes materie partibus quantitatis correspondentes. pꝫ antecedens in mutatiōe inter rarum ⁊ densum vt pꝫ quarto physicorum. textu cōmenti. 84. ¶ Quarto. dato ꝙ imaginemur materiā sine quātitate: adhuc non poneremus tantam māꝫ in grano sinapis sicut in orbe concauum celi replente. ¶ Ad primum. quātitas non causat materiam: sed causat quātū: ⁊ vnam materie partem esse extra aliam: ⁊ locum occupātem esse. aut replentem faciendo: si circūstet continens: latera continentis distare. ¶ Ad secundum. qꝛ pars quantitatiua est: de qua est sermo: ideo quantitate materia partes habet. tamen res: que est materia: naturaliter prior est re: que est quātitas. ¶ Contra. mā est quantitatis receptiua ex se: ergo ipsa ex se diuisibilis est. ¶ Respōdeo. in potentia remota materia ex se diuisibilis est: sed cum ipsa quātitate formaꝫ: ipsa est ꝓpinque diuisibilis. ¶ Ad tertium. conceditur rarefactio aut condensatio: secundum ꝙ materia sub certa quantitate plures vel pauciores partes habet: sic habens materiam est magis vel minus dēsum aut rarum. rationis autem aīs verum est in hoc sensu: sub certo termino quātitatis potest esse multa vel pauca materia. ⁊ sic negaꝫ cōsequentia. sed falsum est in alio .s. sub certa quātitate absolute potest esse plus vel minus de mā. quia quemadmodū calcatur mā: ita calcatur quātitas: ⁊ sic cōceditur ꝯn̄a. ¶ Contra. sequitur ꝙ quātitas cōtinua nō est extensio: pꝫ ꝯn̄a: qꝛ multa existēte quātitate: pauca est extensio: ⁊ pauca existente quātitate: multa est extensio. ¶ Rn̄deo. cōcedo formalr̄: sed realr̄ nego. ¶ Ad quartū. nō dicitur materia multa vel pauca: nisi comparatiue. s. ad quātitatē magnam vel paruā. in vno. n. pussillo inferioris elementi tāta materia cōtineꝫ: ꝙ exēpli gratia. decem pussilli elementi superioris fieri possunt iuxta sententiam Aristotelis primo metheo. ⁊ 2° de generatione. textu cōmenti. 37.

SExtum decimū dubiū. ¶ Utrum quātitati succedere possit alia quātitas in mā. ¶ Rn̄deo Auerrois primo physicoꝝ. cōmēto. 63. quātitas est inseparabilis a materia: est enim eadem quantitas numero in genito hoc ⁊ corrupto: dūmodo in trāsmutatione illa non acquiratur aut perdatur mā. De forma enim substantiali dixit Auerrois ibi illā esse separabilem a mā. ⁊ de quātitate dixit inseparabilem: ⁊ non ob aliam causam: nisi qꝛ forme. s. substātiali forma succedit: sed non quātitas quātitati. ꝓbaꝫ. ⁊ primo. sequiꝫ ꝙ corpus fieret ex non corpore: pꝫ ꝯn̄a: qꝛ ex materia: que non est corpus: fit corpus: quia ex materia nullā quātitatem habente. quia ꝑexistēs quātitas non se tenet ex parte subiecti. qꝛ ipsa recedit in mutatione illa. ¶ Scđo. sequitur ꝙ de non magnitudine magnitudo fieret. qꝛ quātitas educitur de materia: que non habet quantitatē: quam seruet sub trāsmutatione. ¶ Respōdet. fit quātum ⁊ corpus ex quāto in potentia: non ex quāto in actu. similiter fit quantitas ex non quātitate in actu: sed ex quātitate in potentia: qꝛ materia est corpus in potentia: ⁊ dimensio in potentia. ¶ Cōtra respōsionem fit tertia ratio. sequitur ꝙ quātitati est aliquid cōtrarium. pꝫ ꝯn̄a. qꝛ omnis forma expellibilis de subiecto ꝑ aliam incompossibilem sibi succedentem in eodem subiecto habet cōtrarium: saltem eo modo quo substātiales forme contrarietatem habēt. scilꝫ in naturalr̄ sequentibus ad eas. sed quantitas est forma expellibilis. de subiecto per aliam illi incompossibilem in eodem subiecto. ergo ⁊c̄. ꝯn̄s falsum. ⁊ pꝫ ex predicamētis. quāuis. n. quantitas habeat cōtrarium: cū ad formā substātialem cōparatur: non tamen de se cōtrarium hꝫ: quo mō nunc de ea loquimur. Rōnes ⁊ cōclusio earum sunt Auerrois in libro de suba orbis capite ꝑmo. ¶ Respōdent. sufficit quantitati esse priuatiue op-

positum vt terminet generationē. ¶ Cōtra. sequit̄ ꝙ indiuidua eiusdeʒ speciei possunt esse termini secūdi ⁊ comitātes terminos pimos generatiōis. s. a. quātitas ⁊. b. qḋ est impossibile. ¶ Scḋo sequitur ꝙ omnis forma substātialis erit indiuisibilis. ꝯñs est falsum. q̄ grauitates ⁊ leuitates ad diuisioneʒ materie diuidunt̄. vt pꝫ ad sensuꝫ. pꝫ ꝯña. q̄ omnis forma ante quātitatem est indiuisibilis. quia ipsa non hꝫ vnde diuidatur: nisi ex subiecto. sed hoc non: quia ipsum non habet quantitatem ex se: q̄ preexn̄s quantitas non est. sed omnis substātialis forma est ante quantitateʒ per te. ⁊ etiaʒ eo q̄ ponis succedere quantitatem quātitati: oportet auteʒ subiectū: circa qḋ quātitatis fit variatio: habere actuʒ substantialem: quo existat sub vtroqꝫ termino mutationis: ⁊ sic oportet illū actum substātialem esse quātitate priorem. ¶ Quarto. sequitur ꝙ materia haberet nomen ⁊ diffinitioneʒ ⁊ substātialeʒ dispositionē. pꝫ ꝯña. cum corporeitas sit accn̄s: tunc mutatio de corporeitate in corporeitatē esset accidētalis. ergo presupponeret subiectuʒ in actu substātiali. si eniʒ supponeret subiectū in potētia: tunc non fieret variatio in quātitate: quin etiam fieret variatio in substātia. qḋ non apparet. ergo illum actum substātialem perdere nō posset materia. q̄ nullum actū preuenietem quātitatē possibile est esse corruptibile. rō est Auerrois pimo physicoꝝ. comento. 63. ¶ Si aūt preintelligeret materiā existere sine quātitate. tunc q̄ ipsa nō stat sine forma substātiali: ⁊ non pōt recipere formaꝫ diuisibilē. q̄ ipsa non esset quāta: ⁊ sic non quantitate esset formabilis: neqꝫ a naturali agente esset tangibilis. ergo illa substātialis forma tunc existens in mā est inseparabilis a materia: ⁊ propria illi. ¶ Quinto. rō ꝓpter quā in habētibus simbolū facilior est transitus: q̄ꝫ in nō habentibus: vt dixit Aristo. secūdo de generatione. textu cōmenti. 24. est q̄ qualitati simbole nō cōtrariatur dispositio: quā requirit generandū. ideo ipsa nō expellitur: ⁊ quoniā nullum ei incōpossibile generatur. ꝓportionabilr̄ quātitati non incōpossibile est aliquid ipsius generandi. ideo nō expellit̄ quātitas de subiecto illo. Idem vult phylosophus primo physicorum. textu cōmenti. 60. Non oppositū quidē ꝑmanet. ¶ Sexto. frustra corrūpitur quātitas preexistēs: vt equalis inducatur: aliter. n. mutatio esset de idiuiduo vnius speciei in aliud non diuersum: imo equale: cū mutatio sit in quātitate. non enim ars preinductam in materia dispositionem a natura aut ab artifice alio abijcit. ꝙ si sic: non secundum artem operatur: sed frustra. non autē minus vitat superfluum natura q̄ꝫ ars. ¶ Ex hoc sequitur ꝙ non fit resolutio vsqꝫ ad materiam primam in corruptione ex parte formaruꝫ accidentalium. vt dixit philosophus primo de generatione. textu cōmenti. 24. neqꝫ lr̄a tolerat illius dictionis: sed interpositionem ante ly alteram. vt pꝫ. quam aliqui littere addiderunt: vt soluerent auctoritatem illam. loquitur tamen philosophus ibi de qualitate vtriqꝫ termino mutationis cōmuni. non auteꝫ de quantitate. ¶ Contra. quandocūqꝫ subiectū accidentis corrūpitur: omne accidēs illius subiecti desinit esse: aliter accidēs remaneret sine subiecto: aut migraret de subiecto in subiectum. sed compositum in actum est subiectuꝫ quātitatis: ⁊ corrumpitur. vt pꝫ ex Auerroe in libro de substātia orbis. cap. primo. ⁊ scḋo de anima. cōmento. 4. ¶ Secundo Auerrois de rarefactione ⁊ condensatione loquēs dixit ꝙ materia vtranqꝫ quantitatem recipit ⁊ maiorem ⁊ minoreꝫ. ⁊ sic duas successiue: vt ex quarto physicoruꝫ. cōmento. 84. allegatum est. ¶ Tertio ad quantitatē est motus augmētationis ⁊ diminutionis. q̄ motu est apta quantitas acquiri aut deperdi. alr̄ eternum esset terminus motus. ¶ Quarto. equale ⁊ inequale sunt passiones quanti. ergo facta variatione in eis: etiaʒ in quanto fit variatio. ¶ Quinto. forma est causa quātitatis: ergo facta variatione in forma substātiali. fit etiaʒ variatio in quātitate. ¶ Ad primum. materia est subiectū quātitatis inhesiōis: compositū vero denominatiōis vel appellationis vtendo nomine quo philosophus vtitur in 4° physi. textu cōmenti. 25. cum voluit transferri appellationem a parte ad totuꝫ. als̄ enim hunc nature ordinem in his inferioribus esse asserimus: materia: quantitas. a. forma substantialis. non oportet autem subiecto inhesionis saluato: ⁊ subiecto denominationis corrupto corrumpi accidens. Ad minorem. subiectuꝫ secundū ⁊ ſm partem est in actu. quia est compositum. sed subiectum primum est in actu. quia habet formam substantialem ipsum perficientem. ¶ Ad secundū. licet in re sit vna quātitas. s. maior ⁊ minor: ipsa tamen est due ratione terminorū. ⁊ hoc Auerrois ibi intendit distinguens inter alterationem ⁊ rarefactionem ⁊ condensationē. quia calidiras fit ab alia caliditate in actu: qḋ non inuenitur in quantitate. scilicet quia non fit per aliam quantitatem secundū viam generationis: cum non sit quantitas de potentijs actiuis: sed sequitur potentias actiuas: ⁊ operationes earum. s. calidū ⁊ frigidum. ¶ Ubi nota tria. primum ꝙ quantitas non efficit. Cōtra. philosophus tertio physicorum. textu commēti. 17. semper eniꝫ extimabitur aliqua species mouēs. ⁊ specificatur de quantitate ⁊ ab Aristotele ⁊ ab Auerroe ibi. deducente ad quantitatem demostratam. ¶ Respōdeo. pretermisso ꝙ textus in cōcreto loquatur scilicet de quanto. ⁊ non de quantitate. dico ꝙ in augumentatione proprie dicta ad eam faciendam requirit̄ quantitas actu instrumentaliter faciens ad augumentuꝫ: que preexistēti quantitati animalis additur: nō ꝙ ipsa efficiat: neqꝫ qḋ agens principale sit quātitas. quāuis possit esse ꝙ forma principalr̄ augens quanta sit: saltem per accidēs. ¶ Nota secundo ꝙ quātitas non efficitur. quia si sic: quia tunc ipsa a quantitate in actu efficeretur: intellige in his que ꝑ se efficiuntur. sed quantitas non a quantitate in actu fit. quia per primum dictum non est quātitas actiua. Cōtra. Auerrois. 12. meta. cōmento. 18. cum notaret calidū non induci: sed extraduci. dixit. sic est de magnitudine consequente generationem. s. quum magnitudo fuerit trāsmutata apud generationeꝫ ex quantitate in quantitatē aliā: non transmutabitur ex quantitate adueniente ex extrinseco. ⁊ similiter motus localis ⁊c̄. ergo ex potentia quāto fit actu quantum. ⁊ sic quantitas generatur. ¶ Respondeo. intelligit Auerrois de quantitate terminata. interminata enim non sequitur generationem. ⁊ illa fit in actu. ¶ Nota tertio ꝙ variatio terminorū quantitatis sequitur qualitates primas: sed principaliter calidum ⁊ frigidum: secundario vero passiuas qualitates. patet de transitu aque in terram: vbi termini quantitatis variātur. ⁊ nō caliditas aut frigiditas: q̄ frigiditas non: de qua magis videtur: quū caliditas non sit ibi. quia frigiditas est qualitas coruꝫ simbola. similiter de transitu terre in aquam. ⁊ fortius est argumentum: sumpto vno eorum qḋ est frigidissimum. vtputa aqua: que in terram conuertatur. q̄ tunc aut frigiditas non variatur: aut decrescit. non enim ipsa crescere potest. quia assumpta est aqua summe frigida. ⁊ tamen densitas notabiliter crescit. Cōtra. terminus quantitatis est principiuꝫ quātitatis. ⁊ est posterius qualitate prima. ergo quantitas est posterior eadem qualitate. quicquid enim est prius principio: est prius principiato. Secundo termini quantitatis sunt generabiles ⁊ corruptibiles. ergo ⁊ quantitas est generabilis ⁊c̄. pꝫ ꝯña. q̄

ipsis principijs posterior est quãtitas: quibus generatis etiã ipsam generari oportet. ¶ Respõsio. duplex est terminus quantitatis intrinsecus. ⁊ ille prior est: ⁊ nõ est sermo de illo: alter posterior est ⁊ extrinsecus. s. figura. ⁊ de hac hic sermo est. ¶ Contra. Auerrois septimo physicorum. cõmento decimoquinto. dixit ꝙ densitas ⁊ raritas sequuntur calidum ⁊ frigidum. ¶ Responsio. hoc intelligo: quia densitas ⁊ raritas non sunt qualitates prime: sed posteriores sunt qualitatibus primis: cum quo stat fieri variationem in denso ⁊ raro: per solam variationem factam in humido ⁊ sicco. ¶ Contra. omnis rarefactio fit a calido: ⁊ omnis condensatio a frigido ex libro metheororum. ¶ Responsio. primo metheororum habetur celum calefacere ⁊ rarefacere hec inferiora: ideo non omnis rarefactio est a calido. quia nunc de formali calido sermo est. ¶ Et si restrinxeris te ad inferiora agẽtia: secundo dico ex quarto metheororum. textu cõmenti. 30. aliquando rarefactio fit a frigido: sed per accidẽs. aliquãdo enim comburere dicitur ⁊ calefacere frigidũ ⁊c. Tertio. dico ꝙ humiditas agẽs in grauissimo ⁊ sicco alterat ⁊ rarefacit ⁊c. ¶ Qd autem ab aliquibus asseritur rarefactionem aut condensationem non esse possibilem: quoniam tunc per conuersionem rarioris in densum aut ecõtra: daretur continentis corporis motus in instanti: quia maiorem vel minorem locum occuparet genitum: ꝙ̃ illud ex quo est generatio. ¶ Soluitur. negando ꝯsequentiam: quia genitum est maius vel minus eo in quo est generatio: non tamen diuisibiliter: sed indiuisibiliter. comparatur enim corpus nunc ad id qđ immediate ante hoc fuit: vel melius: genitum est maius: ⁊ in nulla ꝓportione maius: ⁊ per nullum quantitatiuum excessum est maius ꝙ̃ imediate ante hoc fuerit materia: ex qua erat generatio. ¶ Ad tertium. in vera augumentatione quantitas acquiritur per materie acquisitionem. ¶ Ad quartum. conceditur variatio equali aut inequali oportere alterum relationis extremum variari: non tamen oportet illũ esse nouum secundum rem. ¶ Ad quintum. forma est causa terminationis quantitatis: ⁊ finis quantitatis: non tamen est forma principium effectiue producens quantitatem: non repugnat autem certum datum eternum habere cãm finalem: propter formam enim est quãtitas. ¶ Sed dubium est. quia Auerrois primo metaphysice. cõmẽto. 17. materia non debet esse in aliqua dispositione eorum que fiunt ex ea: sed omnes dispositiones fiunt ex materia substantiales ⁊ accidentales. Et Auerrois enumerãs ibi dispositiones enumerat qualitatem substantialem: ⁊ accidẽtalem: ⁊ quantitatem. ¶ Respõsio. vult Auerrois nullũ actum esse materie essentialem: cum quo stat aliquẽ actum substantialem vel accidentalem esse materie proprium ⁊ inseparabilem secundum rem: variabilem tamen ꝑ terminos. ¶ Contra. aut quantitas est forma educta de potentia materie: aut non. si sic: ipsa non est eterna. Si ipsa non est educta de potentia materie: tũc dabitur materialis forma: que non erit educta de potentia materie. Et sic ipsa erit abstracta. ¶ Respõsio. non est quantitas educta: sic ꝙ terminauerit productionem: est tamen educta sic ꝙ est per materiam causata: ⁊ sic quantitas non est forma abstracta. immo diuisibilis ⁊c. ¶ Correlarium. non omne subiectum est causa effectiua sue proprie passionis: patet de materia respectu quantitatis: quia nullam actiuitatem habet materia. Intelligo de materia in potentia: ⁊ de quãtitate interminata: ⁊ sic aliqua propria passio nõ fluit a principijs subiecti. quia subiectum principia nõ habet. quia simplex est. fluit tamen a subiecto. quia materia est causa subiectiua seu materialis quantitatis. Tum etiam quia dans formam dat accidẽtia sequentia formã quãto celi ⁊c. ideo si aliquod accidens fit in generatione: ab agente fit. ⁊ sic non oportet ꝙ a subiecto. Non nego tamen ꝙ aliquod accidens in generatione fiat a subiecto. Sed concedo. vt de motu elementi generati pendente a generante ⁊ a forma generati.

DEcimum septimum dubium. ¶ Utrum quantitas interminata preueniat substantialem formam in materia. ¶ Respondeo. interminatum dicit negationem termini. Quantitatis autem terminus est duplex: vnus intrinsecus: ⁊ eiusdem generis: vt linee pũctum: superficiei linea: ⁊ corporis superficies. Alius est terminus extrinsecus. s. alterius generis: ⁊ est figura: que est de predicamento qualitatis. ⁊ huius termini forma substantialis est principium. vt dixi in primo libro de orbibus in fine primi dubij. Dico igitur ꝙ trina dimensio omnem formam precedit causatam a materia. fundamẽtum enim Auerrois in libro de substãtia orbis. capite primo. ad inueniendum intelligentias non esse materiales est: omnem substantialẽ formam preuenientem quantitatem necesse est esse indiuisibilem: ⁊ omnem formam diuisibilem necesse est esse posteriorem in materia ꝙ̃ quãtitas. quia diuisibilitatem habent ipse forme a quantitatis diuisibilitate. sicut ⁊ materia. quia recipiens recipit secundum naturam recipientis. ⁊ sic in indiuisibili materia forma indiuisibiliter recipitur. quia igitur forme materiales sunt diuisibiles ad diuisionem subiecti: ⁊ habentes plus de virtute in toto ꝙ̃ in parte: ideo ipse sunt posteriores quantitate in materia. ⁊ quia intellectus possibilis est indiuisibilis: ipse est naturaliter prior quantitate. Tum quia si non precederet quantitas formam substantialem in materia: tunc non possent esse plures forme substãtiales simul in materia: patet ꝯsequẽtia. quia pluralitas formarum est propter pluralitatem partium materie. non enim in eadem parte materie adequate reperiũtur plures substãtiales forme complete. nisi forte ipse diuersorum generum sint: ⁊ equiuoce existentes in materia. ratio est Auerrois in libro de substantia orbis. capite primo. ꝑ. dictum est de mente Auerrois quantitatem non incipere esse aut desinere: sed omnis forma substãtialis pure materialis inceptionem habet ⁊ desitionem: ideo omnem formam materialem precedit quantitas. ¶ Tum etiam ex parte subiecti: qđ quamcũqꝫ formam substantialẽ pure materialem precedit: ⁊ determinat sibi quantitatem subiectũ illud. quia quãtitas iterminata est illius passio. ⁊ sic aliquante nobilitatis est passio. quante non est subiectum: ideo subiecto precedente datam formam: quantitas inseparabiliter comitans materiam precedit eandem formã. Tum etiam ex parte dimensionum. quia ipse cuilibet trãsmutabili sunt cõmunes: ideo non incompossibile habentes in aliquo: sufficit igitur dimensiones secundum terminos variari: non autem requiritur ꝙ secundum se totaliter perdantur. ¶ Tum etiam ex parte corporei agẽtis: quia ipsius agẽtis proprietas est tangere passum in qđ agit: a principio actionis vsqꝫ ad actionis complementum: si autem passum quantitatem non habuerit: aut si habuerit: sed non eandem. aut non tangetur passum: aut non eodem tactu. non sumitur hic tactus pro virtute sensitiua: sed sumitur pro simultate extremorum ipsorum corporum agentium ⁊ patientium. vt ex quinto ⁊ septimo physicorum accipitur. ¶ Et si dixeris. agens generatiuum esse intrinsecum passo: ⁊ non extrinsecum: ideo ad ipsum passum non habet agens contactum. ¶ Responsio. in generationibus

simplicium corporum agens est extrinsecum a passo. sed
in generationibus mixtorum: exempli gratia ex semine
aut ex corpore semini proportionato: agens spiritus est
contentus a materia: ⁊ in ea inclusus. ⁊ sic est aliquo mo-
do intra. sed extra est: ⁊ nō intrinsecus est. sed extrinsecus
a primo patiente. ⁊ hoc est vltimum agens: cuius proprie-
tas est tangere passum. vt septimo physicorum declarat.
cōmento. 13. ¶ Cōtra. subiectū: qđ est materia: est prius
actuabile actu substantiali ꝙ accidentali: quia potentia
substantialis essentialiter respicit actum sui proprij gene-
ris: actū aūt alieni generis respicit accidētaliter. actꝰ aūt
substantialis est sui generis. accidentalis autē actus est
alterius. ¶ Secundo. quia quantitas est actuatiua subie-
cti in actu: non autem subiecti in potentia. quia esse acci-
dentale non potest esse primum esse: sed presupponit esse
substantiale prius. ¶ Tertio. quia forma substantialis
est naturaliter prior accidentali. substantia enim prior est
accidente. septimo metaphisice. textu cōmenti. 4. princi-
pia etiam que sunt materia forma ⁊ priuatio prius sunt in
substantia ꝙ in alijs generibus. 12. metaphisice. textu cō-
menti. 28. immo ad substantialia principia stat resolutio
tanquam ad prima ⁊ causas quorundam. vt dixit Auer-
rois primo physicorum. cōmento. 56. ¶ Quarto. qr im-
mediate vnibilis est substantialis forma ipsi materie: nō
autem mediante aliquo. quia aliter materia forme vnire-
tur per accidens. ⁊ sic materia ⁊ forma facerent vnum p̄
accidens. que sunt inconuenientia. ¶ Quinto Auerrois
tertio celi. commento. 17. ponit superficiem esse in mate-
ria. quia in ea existit prima forma substantialis. ⁊ sic quā-
titatem preuenit substantialis forma. ¶ Ad primum. licet
forma substātialis sit noua: ⁊ extrahatur de materia quā-
ta: tamen intimius est in materia forma substantialis ꝙ
quantitas: quamuis preextiterit quantitas. quia semper
noua forma successit antique forme substantiali: que pri-
us erat perfectione ⁊ actuatione in materia ꝙ quanti-
tas illa: quamuis forma illa substantialis esset tempore
posterior illa quantitate. vnde si forme ab extra venirēt:
imaginaretur faciliter quantitatem preexistentem pri-
us formare ⁊ immediatius ipsam materiam. sed non sic
est. sed extrahuntur forme de potentia materie. immedia-
tiores igitur imaginari debent substātiales forme ipsi ma-
terie ꝙ sit quantitas. ¶ Ad secundum. nunꝙ est quanti-
tas in materia quin in eadē materia preexistat actus sub-
stantialis intimius vnitus materie ꝙ illa quantitas. licz
non inseparabilius. non enim forme eorum que corrum-
puntur recedere imaginantur de materia: sed imaginari
habent resolui in materiam: ⁊ in potentialitatem illius
redire: aut in eam que est absolutum: aut respectu alte-
rius indiuidui. ¶ Ad tertium. cum prioritate nature stat
posterioritas originis ⁊ temporis. vnde seruo antiquo fi-
lius familiaris nouiter nascens preponit̄ in domo. ¶ Ad
quartum. inter formam substantialem ⁊ materiam nihil
mediat per se: ꝙ si dicitur quantitatem mediare est val-
de per accidens. quia nunꝙ inuenit formas materiaꝫ neqꝫ
inuenire potest sine quantitate. est enim quantitas condi-
tio materie ipsam non deserens. ¶ Ad quintum. dicit su-
perficiens quantitatem terminatam: quia figuraꝫ de qua
Auerrois ibi loquitur. vbi Auerrois. ⁊ eam precedit for-
ma substantialis in materia. s. forma elementi que est pri-
ma in materia prioritate originis respectu aliarum sub-
stantialium formaruꝫ. ¶ Sed dubitatur. quia precedē-
tia formam cadere habent in diffinitione substantie com-
posite. ⁊ sic substantia per quantitateꝫ diffiniretur. qđ est
inconueniens. Tum quia materia cum forma est causa
accidentium primo physicorū. textu cōmenti. 80. ¶ Re-
spondeo. priora per se cadere habent in diffinitione. sed
priora per accidens non oportet. qualis est prioritas quā-
titatis ad formam: neqꝫ negatur materiam esse causam
quantitatis. est igitur quantitas prior forma ratione ma-
terie per se precedentis certam formaꝫ in suo genere cau-
se. quia quantitas interminata est proprietas inseparabi-
lis a materia: ⁊ sic actus aliquis est passio materie ⁊ po-
tentie.

Decimum octauum dubium. ¶ Utrum quantitas
interminata sit q̄titas terminata. ¶ Re-
spondeo. interpretando Auerroim quar-
to physicorum. commento. 15. cum abstu-
leris a materia vltimum. i. superficiem ⁊
figuram: nihil remanebit in ea: nisi dimē-
sio non terminata: que est corpus in potentia. s. ad super-
ficiem ⁊ figuram. ⁊ cuꝫ terminabitur corpus per vltima.
s. per superficiem ⁊ figuram fit corpus in actu. Et termi-
nantur iste dimensiones per aduentum forme substan-
tialis: que est anima in corporibus animatis. Sꝫ in alijs
non sibi figuram determinantibus: vt sunt elementa: ter-
mini corporis variantur. quia maiores dimensiones re-
quirit vnum elementuꝫ altero. ⁊ sic maioreꝫ superficieꝫ.
Tunc dicenduꝫ ꝙ quantitas interminata non est mate-
ria. quia nulla quantitas est materia. vt patuit in quesito
proprio. sed interminata quantitas est quantitas. ¶ Se-
cundo. dicendum ꝙ quantitas interminata non est quā-
titas terminata. quia terminatum ⁊ interminatum sunt
additiones repugnantes: nisi intelligantur respectu di-
uersorum. ¶ Tertio eadem quantitas: que ante aduen-
tum forme substantialis certum ⁊ determinatum termi-
num non habet: intellige quantum est ex se. si enim ha-
bet quantitas certum terminum: ille est ibi ratione for-
me: que in illa transmutatione perdi habet: ⁊ sic eius ter-
minus secum abit. sed est potens accipere illum ⁊ termi-
nari: est illa que postquam aduenit forma substantialis
habet determinatum terminum. ⁊ in hoc sensu loquitur
Auerrois capite primo de substantia orbis. cum vult de-
terminatas quantitates sibi succedere in subiecto. quia
quantitas interminata est eterna: cuꝫ igitur fieret quan-
titas terminata: iaꝫ essent due quantitates in vno quan-
to adequate. scilicet terminata ⁊ interminata: qđ non est
dicenduꝫ: propter dimēsionuꝫ penetrationeꝫ esse impos-
sibileꝫ. ¶ Contra. quandocūqꝫ sunt aliqua duo quorum
vnum est eternuꝫ: ⁊ reliquum non: illa non sunt idem. sed
quantitas terminata non est eterna: ⁊ interminata sic: ⁊
consequenter interminata est inseparabilis a materia: ⁊
separabilis est terminata. ¶ Secundo. quādocūqꝫ sunt
aliqua duo: quoruꝫ vnuꝫ est naturaliter prius forma sub-
stantiali: alteruꝫ vero est naturaliter posterius: illa non
sunt ideꝫ. sed interminata quantitas est naturaliter prior
forma substantiali: ⁊ terminata est posterior. ¶ Tertio.
quandocunqꝫ sunt aliqua duo: quoruꝫ vnuꝫ est in actu: ⁊
reliquuꝫ est in potentia: illa non sunt ideꝫ. sed dimensio-
nes interminate sunt in potētia. ⁊ terminate sunt in actu.
¶ Quarto. dimensiones terminate ⁊ interminate diffe-
runt s̄ꝫ equale ⁊ inequale: ⁊ maius ⁊ minus. ¶ Quinto.
quia vna istaruꝫ dimensionum fit ex altera. quia termi-
nate dimensiones fiunt ex interminatis. nihil autē fit ex
seipso. ¶ Ad primum. quantitatis terminus est nouus:
sed non quantitas sub termino. ¶ Ad secunduꝫ. quanti-
tas s̄m vnuꝫ modum essendi: scilicet s̄ꝫ quem potentia-
lis est. prior est. a. forma substantiali pure materiali: ⁊ s̄m
modum essendi terminatuꝫ ⁊ completuꝫ est posterior. ⁊
s̄ꝫ moduꝫ indeterminatuꝫ est prior. ¶ Ad tertiuꝫ. eadē

res: que prius est terminabilis: deinde est terminata ¶ Ad quartum. eadem res in diversis temporibus est maior ⁊ minor: sic autem est de dimensionibus. ¶ Ad quintum. termino advenienti subijcitur terminabile. nõ intelligas quantitatez recipere terminos eius. quia de natura potentie est recipere: non autez ipsius actus. materia igitur recipiẽs quantitatẽ terminos illius recipit. sed quantitas terminata denominatur.

Decimum

Decimum nonũ dubiũ. ¶ Utrũ materia pma sit causa corruptibilitatis. ¶ Respon° q̄ sic. per Auerroim primo physicorum commento. 79. unde valz cõsequentia: hoc habet materiam primaz partem sui essentialez: ergo hoc est generabile: ergo alterabile: ergo ꝯdensabile: ergo rarefactibile. ut dixi in libro de orbibus. immo apud philosophuz sequitur. ergo corrumpetur. non quia materia effective faciat corruptionem: quia potentie passive non est efficere. tota. n. causalitas materie super forma aut forme operatiõe est passiva. sed quia ipsa subijcitur forme habenti contrarium: cui contrario forma in finito tempore resistere non potest: ideo individuũ illud corrumpetur. Tum quia materia istius individui in certũ genus formarum ordinatur: a cuius generis individuo non est possibile materiaz evadere per futurum eternum. aliter ociosa esset potentia materie ad genus illud formaruz recipienduz: ipsa igitur transmutabilitas ad materiaz cõparatur sicut propriuz ad subiectuz suum. Istaz sententiam vult Auerrois secundo physicorũ. cõmento. 88. Illa que inveniantur in rebus naturalibus de necessitate: non propter aliquid: ut mors animalis: sunt propter materiam: Et illa que inveniantur in eis propter aliquid: sunt propter formam ⁊ rationem. Tuz quia in diffinitione materie cadit hoc. s. res per quaz res potest esse ⁊ non esse. ⁊ hec est potentia ad transmutationez. ⁊ sic sequitur istaz esse materie descriptionez datam per illius proprietatem. ¶ Contra. eternuz non est causa corruptibilitatis. ¶ Secundo. necessarium non est causa contingentis. ¶ Tertio qd̃ non est causa essendi: non est causa nõ essendi. ab eodem enim sub diversis modis opposita proveniunt. secundo physicorum. textu cõmenti. 30. sz materia non est causa essendi. q2 ipsa nõ est actus. ¶ Quarto. agentis contrarij est corrumpere: forme autem est abijci ⁊ perdi: ideo istis principijs corruptibilitas compositi reperitur. ¶ Ad primuz. non est materia simpliciter eterna. est enim variabilis s̃m diversas formas. ⁊ corruptibilis est s̃m corruptionem compositi privative: causa igitur intrinseca compositi simpliciter eterna non est causa generabilitatis aut corruptibilitatis eiusdem. extrinsece autez. s. finaliter ⁊ effective possunt eterna esse causa contingentiuz. immo aliter esse non potest quin ab eterno sit contingens. ¶ Ad secunduz. a necessario aliter ⁊ aliter se habente pendet contingens. puta a celo moto pendent inferiora. ⁊ a materia formata. a. forma contingenti pendet. b. compositum contingens. ¶ Ad tertium. materia est causa essendi ⁊ cognoscendi rem. omnis enim causa per se rei est causa essendi illius ⁊ cognoscendi illud. non est tamen materia id quo aliquid est: sed ipsa materia est id in quo est id quo aliquid est. quia in materia est forma qua compositũ est. non putes me exponere Auerroim secundo de anima. commento. 37. quia nõ loquor de composito de quo ipse ibi loquitur: neq3 Auerrois dixit in quo sit aliquid quo aliquid est. sed dixit. illud scilicet cõpositũ. cuius est hoc scilicet forma: propter qd̃: scilicet formaz invenitur aliquid. scilicet materia. ¶ Ad quartum. effective corruptio est ab agente. sed subiective ipsa est a materia: finaliter autem corruptio causam non habet. sed ipsa ex necessitate materie est: quia non aliter fieri potest q̄ materia habeat novaz formam: quin preexistens recedat: ideo generans causat corruptionem: non tamen intendit eam. ideo falsum est q̄ contrariũ intendat contrariũ corrumpere: sed intendit sibi simile generare. ⁊ hoc fieri non potest sine contrarij corruptione. Non ne adminus secundaria intentione corruptio est intenta: tamquam id sine quo generatio esse non potest: ¶ Respõdeo q̄ non. quia malum non est bonum: nisi intelligatur bonum ad hoc faciendum: scilicet generandum. sed non est bene dictum.

Vigesimuz

Vigesimuz dubium. ¶ Utrum materia appetat formam. ¶ Responsio Aristotelis primo physicorum. textu commenti. 80. q̄ sic. quia omne perfectibile naturaliter appetit perfectionem suam. sed materia est perfectibile: forma autem est illius perfectio ⁊ complementum. quia materie confusio per forme specificationem: et indeterminatio per forme determinationem: ⁊ potentialitas per forme actualitatem: sublimantur. ⁊ sic conceditur q̄ non eternum perficit aliquid qd̃ est quodãmodo eternum. ¶ Secundo. omne ens naturaliter appetit permanere. ponit̃ ab Auerroe primo physicorum. cõmento. 81. est autem forma permanentia materie. ¶ Tertio. omne naturaliter ordinatum in finem: cum contingat ipsum carere suo fine: naturaliter appetit finem: in quez naturaliter ordinatur. sed materia naturaliter inclinatur in formam quam non hz ⁊c̃. ¶ Cõtra. quia appetitus sequitur cognitionem: materia autẽ non cognoscit. ¶ Secundo. si sic: aut materia caret forma: aut fastidit formam habitam: aut duas appetit. primuz non est possibile. quia non stat materia sine forma. neq3 fastidit formam habitam. quia fastidium sequitur cognitionem. neq3 etiam duas appetit formas materia. quia impossibile est materiam duas formas habere in eadem sui parte adequate ⁊c̃. ¶ Tertio. omnis appetitus est inclinatio sequens formam. sed materia de se formam non habet. ¶ Quarto. si sic: infinitas formas materia appeteret: ⁊ sic infiniti essent appetitus in materia. consequens est impossibile. quia infinituz abhorret natura. Aristoteles primo de generatione animalium. ¶ Quinto. materia sub nobiliori forma existens appetens viliorem: appeteret sui imperfectionem. qd̃ est inconveniens in natura. ¶ Ad primuz. duplex appetitus scilicet naturalis: ⁊ cognoscitivus. naturalis dicitur. q2 sequitur formam vel materiam. ⁊ non cognitionem particularis principij. sequitur enim cognitionez principij universalis. quia hec inferiora ab intelligentia non errãte diriguntur. ut dixit Auerrois. 12. meta. commento. 18. cognoscente: non dico finem secundarium: sed primarium. ⁊ sic iste appetitus est naturalis iclinatio ad formã non habitam: non enim appetitus est inclinatio in formam absolute. quia recepta. a. forma. non amplius eam appetit: ⁊ tamen naturaliter inclinatur in formaz. ⁊ isto appetitu materia appetit: quamvis ipsa non habeat appetitum violentum. Cognoscitivus autem appetitus dictus est. quia cognitionem sequitur sensitivam aut intellectivam vel melius appetitus est certa cognitio: materia igitur naturaliter appetit: non autẽ cognoscitive: sic aliquo modo dissimilis est appetitus mulieris ad vi-

rum ab appetitu materie in formam: quia appetitui naturali femine appetentis esse masculum potest animalis eiusdem appetitus esse coniunctus. sed appetitui naturali materie non animale materie potest adiungi. q2 materia non est apta cognoscere. sententia est Aristotelis primo physicoru3. textu cōmenti. 81. ¶ Ubi nota. q2 hic est sermo de appetitu rei non habite. ideo quia intellectus intelligentiarum non cognoscunt: neq3 appetunt principaliter non habita. ideo dixit Auerrois appetitus duplicem. s. naturalē: 7 cu3 sensu. vt excluderetur amor intelligentiarū. q2 intellectus earū non est cum sensu. 7 includeretur appetitus humanus itellectiuus: qui est cū sensu. quia sensui coniungitur: 7 etiam potest esse q2 sit iste intellectiuus appetitus humanus respectu non habiti. Or si appetitum ponere volueris in intelligētijs: vt se extendit appetitus ad amorem: tunc appetitus intelligentiarū vocandus est apud philosophū naturalis: q2 licet cognoscitiuus sit: tamē illa cognitio est natura illius cognoscentis. ¶ Ad secundu3. materia de se nullam formā habet: ideo materia de se oēs formas appetit. materia aūt aliquando h3. a. formam: sed tunc non appetit a. formam. materia etiā nō fastidit formā quam habet: sed naturaliter inclinatur in alia3. materia etia3 appetit duas non simul. sed successiue habēdas. aut in diuersis suis partibus quantitatiuis habēdas. nō eni3 est naturalis appetitus ad impossibile. ¶ Ad tertium. negatur maior. q2 nam passiuam sequi potest appetitus ad patiendū. ¶ Ad quartū. proportionabilr de appetitu materie dicendū est: sicut de potentia eiusdem dictum est. q2 appetitus materie est quodāmodo vnus: respectu. s. materie cuius est: 7 quodāmodo plures. s. respectu appetibilium. ¶ Ad quintum. forma adueniēs per se incompossibilis est priuationi sibi opposite. 7 sic perficit materiam. per accidēs aūt incōpossibilis est p̄existenti forme: 7 q2 contingit eam esse nobiliorem aduenienṫe. ideo per accidens imperficitur materia.

Vigesimum primum dubium.

¶ Utrum appetitus sit naturalis materie. ¶ Responsio. q2 naturale alicui dupliciter intelligitur. primo cōueniens rei sic q2 necessario etiam vniuersaliter comitetur eam. Alio modo naturalr cōueniens rei: siue separabile: siue non. animali eni3 sanitas naturaliter cōuenit: 7 tamen aliquod animal est aliquādo non sanum. ¶ Appetitus etiam capitur aliquando respectu forme. alio modo respectu. a. forme. ¶ Tertio. premitto q2 primo imaginatur materia: secundo carens forma: tertio naturaliter potens. ¶ Quarto. naturalis materie inclinatio in formā. ¶ Quinto. est appetitus: quo materia formam appetit. Ratio ordinis: q2 materia est indifferēs ad priuationē 7 formam: 7 vtriq3 presupposita vt subiectū. ¶ Secundo. priuatio est indifferens ad potētiam 7 non potētia3. q2 materia anteq3 formetur est priuata: 7 potens habere illam forma3: 7 postquā transiuit in preteritū forma: etia3 materia est priuata. 7 nō amplius est potentia forma illa. ¶ Tertio. potentia est indifferens ad formā 7 ad non formam. q2 potentia est ad priuatione3 7 formā: 7 appetitus est solum ad forma3: 7 nō ad priuatione3. 7 l3 Auerrois dicat secūdo physicorū. cōmento. 48. materia est preparata ad recipiendū duo cōtraria equaliter: 7 ideo receptio vtriusq3 cōtrariorū est ei nālis: nō tñ intelligit q2 priuatio sit cōtrariū in qđ mā naturalr inclinetur. sed intelligit Auerrois de contrarijs positiuis. ¶ Quarto. nālis iclinatio materie esse potest in formā habitam 7 non habitam: in formā habita3 est amor: aut fruitio potius q3 appetitus: sed in non habitā appetitus dicitur. Dicēdum ergo q2 appetitus respectu determinate forme nō est naturalis materie: inseparabilr ipsa3 comitans: philosophus eni3 p̄io physicorū. textu commenti. 81. dicit materiā esse turpem per accidēs: sed appetitus est rōne indigentie 7 carentie. vt ibi dicit philosophus. ergo appetitus conuenit materie per accidens. P̄. requiritur in mā potētia nālis ad. a. formā: ad hoc vt materia formā illam naturalr appetat. ideo cū potētia ad. a. formā sic sit materie accidētalis: q2 sit separabilis ab illa: erit etiā appetitus separabilis ab ipsa mā. nō intelligo de separatiōe proprie accepta: qua separatū scōr suū existit ab eo a quo separetur: sed sic q2 mā remanet: 7 nō appetit. a. formā. extraducta igr. a. forma de mā p̄dit potētia nālis ad illa3 formā: 7 perditur naturale desideriū ad eandē. Si tamē sermo sit de appetitu ad formam non determinādo ad. a. vel. b. suppositu3: tūc quēadmodū potētia naturalis nō deserit materiā: ita neq3 appetitus naturalis mā3 derelinquit. 7 sic nālis est appetitus ipsi materie necessario 7 inseparabiliter 7 vniuersaliter comitans eam. materia igitur in sua reali existētia nunq3 est sine forma: 7 sic absolute ipsa non appetit forma: l3 ipsa appetat forma3 alia3 ab illa quā habet. Sed materia in sua diffinitiōe: 7 in suo eē cognito apud animā nostrā: nullā forma3 includit: nulla forma actuatur: in omnem formā naturalr inclinatr. 7 sic ipsam consequitur appetitus ad formā. vt p3 ex sua diffinitione. s. substātia in potētia. Istum appetitū tamē nō esse re distinctū a materia appetente cōcedo. sed rōne distinguitur. ¶ Contra. materia appetit formam: 7 ipsa non pōt non appetere eam. ergo necessario appetit. nō eni3 possibile est materiā esse actu formatam quacūq3 forma. 7 sic est appetitus inseparabilis a materia. ¶ Secundo appetitus materie est naturalis iclinatio materie in formā: sed semper materia est inclinata in formā: siue eam habeat: siue nō. q2 forma est finis materie nālis. sed melius materia cōsequitr suū finē sub forma q3 sub carētia forme. ergo melior est inclinatio ad formā habitā q3 ad habendā. ¶ Tertio. nihil corrumpitr in mā se tenēs ex parte principij passiui: cū gn̄atr compositū: cuius est forma: nisi potētia materie ad illā formā: s3 p̄ te corrumpitr appetitus materie ad eādē. ḡ ille appetitus erit potētia. ¶ Quarto. mā equaliter respicit ɔtraria. z° physi. com. 48. s3 forma 7 priuatio sunt p̄ma ɔ̄ria circa mā. s. esse 7 nō esse: ergo in vtrūq3 eorū mā nālr inclinatr. ḡ nō magis inclinatr mā in formā q3 in priuationē. s3 in p̄uatione mā nō nālr inclinatr. q2 priuatio nō est finis neq3 p̄fectio materie: ḡ neq3 in formā mā nālr iclinatr. ¶ Ad primū. appetitus forme nō deserit mā3: quāuis appetitus ad istā formā deserat materiā. ¶ Ad scōm. dr̄ia est inter nālē inclinationē in formā: 7 naturalē inclinationē in formā non habitā. prima nālis inclinatio non est appetitus: q2 illa compatitr p̄ntiā forme. sed scđa inclinatio est appetitus: 7 illa nō compatitr p̄ntiā forme: quia appetitus potentiā dicit: que adueniente forma perditr. dicēdū vlterius q2 amor rei fruibilis est finis desiderij: iō forma que prius desideratr a mā: post amatur amore nāli: 7 nāle desideriū est ad ɔseruari sub forma p̄nte. An aūt repugnet amor vni9 desiderio alterius. Rn̄° q2 nō. quēadmodū neq3 actus repugnat potētie ad ɔ̄rium illi actui. ¶ Ad 3m. nālis potētia materie est eq̄lis ad duo ɔ̄ria: dixit. n. Auerrois. z° phy. cōmēto. 48. p̄parationē3 in potētijs passiuis eē eq̄lē ad duo ɔ̄ria. sed illorū ɔ̄riorū illud qđ est bonū p̄fectio 7 finis: est nālr appetitū: illud

vero qđ nõ est bonũ:cuiusmodi est priuatio:nõ est nãlr appetitũ. ¶ Ex hoc pz dĩa inter potẽtiã nãlem ⁊ appetitũ:qꝛ potẽtia respicit tã priuationẽ q̃ formã:sed appetitus mãe respicit formã ⁊ nõ priuationẽ:ideo diximus appetitũ mãe presupponere potentiã.potẽtiã presupponere priuationẽ:priuationẽ presupponere mãm. Isti tamẽ ordines ſm intellectũ sunt ¶ Ad quartũ.licz mã per potentiã equalr respiciat vtrũq3 ꝯriorũ:per appetitũ tamẽ respicit tm̃ vnum illorũ.scz formam:negatur igitur illa cõsequentia:materia equalr respicit duo contraria:ergo que naturalr in vtrunq3 inclinaꝛ.ꝓportionabilr enĩz sicẽ inequales sunt actus:in quos mã inclinaꝛ:ita ineq̃lis est in eos materie inclinatio.

Vigesimum secundũz dubium. Utrũz mã sit pars qdditatis. ¶ Rñdeo premittẽdo primo. q̃ per qdditatẽ itelligendũz est id qđ est qd.⁊ id quo aliquid est qd.que autez res sit hoc:dico q̃ est forma.Si eni per qdditatẽ intelligas diffinitionẽ.pz q̃ iproprie loqueris ex trãslatione arabica grecã exponente.2° phy.tex.com̃.28.vbi greca:hoc autẽ.s.exemplũ est ratio ipsi⁹ qđ erat esse qd.⁊ arabica.⁊ hec.s.imago est significãs:qđ erat esse qd:ꝓprie igitur loquendo diffinitio dicenda est quidditatis exp̃ssiua:⁊ nõ est qdditas:licz equocãdo de forma:ipsa dicaꝛ forma declarãs qdditatẽ ⁊c̃.vt colligiꝛ ex scđo phy.ab Auerroe cõmẽto.31.⁊.7° meta tex.cõmẽ.35.speciem aũt dico q̃ qd erat eẽ.Cõiter aũt distinguiꝛ forma in formã totius ⁊ partis.an aũt forma totius sit quid distinctũ a forma ptis:subnectã dubiũ icidentale:in quo concludã q̃ non.eadẽ igiꝛ forma:vt format materiã:est forma ptis.s.mãe:vt autẽ ipsa est quo suppositũz est:ipsa est forma totius.s.suppositi:⁊ pz q̃ forma est quo aliquid est.iuxta pħm.scđo de ai᷉a.tex.com̃.2.⁊ iõ ipsa est ꝑncipiũ eẽndi.An aũt forma sit id qđ est.dico q̃ sic.dixit eni pħs scđo de ai᷉a.tex.com̃.7.qđ vere est.actus est.iõ esse ptem cõpositi:qđ est aliquid hoc:nõ tollit a forma eẽ quid.est tamẽ ordo iter esse qd in forma:⁊ esse quo aliquid est qd.qꝛ res prius est in se q̃ ad aliud compareꝛ:forma autez est in se id qđ est:sed respectu mãe ⁊ cõpositi ipsa est quo aliqd est:iõ prius forma est qđ est. ¶ Secũdo vero ipsa est quo aliquid est. ¶ Tertio.forma est ꝑncipiũ agendi operatiões:que necessarie sunt:aut oportune pro compositi ꝯseruatiõe.dixit eni pħs.in scđo libro de gñõe ⁊ corruptione.tex.com̃.53.mãe est pati:⁊ moueri.mouere aũt ⁊ facere alterius potẽtie.s.forme est.ex hoc sequiꝛ q̃ cõpositũ nõ est primũ ꝑncipiũ effectiuũ suarũ operationũ:nisi rõne forme:que est cõpositi pars. ¶ Quarto.forma est quo aliqd itelligiꝛ:qꝛ res ſm q̃ in actu sunt itelligũꝛ.9° meta.tex.⁊ ꝯ°.20.sunt autẽ actu per formã:ideo p eaz intelliguntꝛ. ¶ Quinto.forma est vnde sumiꝛ nomẽ rei.pħs eni 2° phy.dixit q̃ res ante forme aduentũ nõ habz nomẽ speciale:sed post forme aduẽtũ:quẽadmodũ ante operationẽ artificis res nõ est artificialis:sed post.colligiꝛ ex tex.com̃.31. ¶ Sexto.forma est vñ accipiꝛ diffinitio rei:qꝛ cõpositũ declarari habz per formaz. ¶ Scđo.declarandũ est.an mã sit qdditas:⁊ dico q̃ mã est id qđ est:nõ tamẽ ꝑmo:sed scđo:qꝛ ꝑmo ens est forma.scđo võ potẽtia. ¶ Scđo.mã non est quo cõpositũ sit:qꝛ ille modus causandi est ꝓprius forme:mã vero est ex quo compositũ est:⁊ in quo est forma.scđo eni meta.vel ꝑmo.tex.com̃.17.materia est indistinctũ indeterminatũ:distinguibile per formã:⁊ determinabile.ipsa eni est nã:ideo ipsa est ꝑncipiũ intrinsecũ rei nãlis:⁊ principiũ motus ꝑmũ.scz passiuũ:⁊ est in re nãli per se:in qua re ipsa principiat motũ. ¶ Tertio.quẽadmodũ forma est ꝑncipiũ agẽdi:ita mã est ꝑncipiũ patiendi. ¶ Quarto.mã est ꝑncipiuz intelligendi cõpositũ.s.post q̃ ipsa est itellecta per formã. ¶ Quinto.licz mã det aliqđ nomẽ rei:non tamẽ dat illi nomẽ specificũ.vñ mã est cõis multis:ideo nomẽ ꝓpriũ ⁊ spãle non dat:sed cõmune multis diuersarũ spẽruz:vt esse passiuum transmutabile corruptibile alterabile ⁊c̃. ¶ Or si materiã propriam acceperis:adhuc illa non hz speciale nomẽ:ſm qđ appropriaꝛ speciei:vt patet de carnibus ⁊ ossibus:que hominis ⁊ brutorũ sunt multorũz. ¶ Sexto.materia in diffinitione rez:quas causat itrat.per eadem enim principia per que res est:ipsa cognosciꝛ.formas autẽ materiales materia causat:ideo easdez materia diffinit:sed si que sũt forme abstracte a materia:nõ per materiam diffiniunꝛ.q̃ si sint forme in vno esse abstracte:⁊ in alio non : vt mathematica:tunc si ille in esse naturali aperianꝛ:materia intrabit:si autẽ in esse mathematico diffinianꝛ:non:quia ab ea abstrahunt.Dico igiꝛ q̃ materia sicut est quid scđo.ita scđo ⁊ improprie quidditas dici potest.Et isto modo loq̃ẽdi aliquando vtitur Auerrois:sed proprie non:qꝛ ipsa non est quo aliquid sit. ¶ Principale vero est.an materia sit pars quidditatis.dico q̃ non:qꝛ de natura qdditatis est esse quid:⁊ id quo aliquid est quid.hoc autẽ soli forme cõuenit.ideo materia:quãuis ipsa sit pars substantie composite:non tamẽ est pars qdditatis.qꝛ materia licet sit:non tamẽ est quo aliquid sit.ideo cum ipsa non sit pars forme:ipsa non est pars qdditatis:sz quia ipsa est subiectũ forme:ideo deferens qdditatẽ appellanda est. ¶ Sciendũ etiã q̃ preterita ordinẽ inter se habẽt:quia per ꝯsequẽtiã superiora aut vniuersaliora ex particularibus eliciunꝛ:cũz igiꝛ forma det esse hoc.ideo ipsa dat esse idiuiduale:specificũ:⁊ genericũ.Si autẽ a materia aliqua preterita sumpta sint:illa sunt concreta:substãtialia tamẽ ⁊ denominatiua:vt carneum:osseũz:materiale ⁊c̃.non eni potest esse idẽ formaliter ꝓprie:nisi preteritũ sit ex forma sumptũ. ¶ Contra.omne:qđ est:est quidditas:vel habens quidditatem:vel pars quidditatis:si eni illud non est alterũ triũm:ipsum non est:sed materia non est quidditas:neq3 habens qdditatem:ergo est pars. ¶ Secũdo.omnis quidditas est forma.per te:sed aliqua quidditas est completum in spẽ.patet de itelligentijs:ergo aliqua forma est completum in specie:ꝯsequens est falsum:qꝛ forma pars est. ¶ Tertio.quidditas rei sufficit ad hoc vt res sit:sed forma non sufficit ad hoc vt res sit.ergo forma non est quidditas. ¶ Quarto.sequitur q̃ diffinitio data per mãm esset per additamentũ:quia ipsa esset extra quidditatẽ. ¶ Ad primum.negaꝛ maior.debuit eni tertia pars disiũctiue eẽ:vel subiectũ quidditati. ¶ Ad scđm.in intelligentijs nõ est species vniuoca:ideo in eis non est pars speciei vniuoce.scđo apud pħm intelligentie sunt partes formales celestiũ aialium.ideo ipse non sunt species cõpleta.tertio cõcedo ipsas esse in specie analoga cõpletas:ad hunc sensum:quia non dependent a subiecto : qđ formãt. ¶ Ad tertium.quidditas sufficit ad hoc vt res sit in suo genere:cause scilicet formalis:sed oportet ipsam non sufficere in omni genere cause:quamuis enim itelligentia sit animalis celestis forma:finis:⁊ efficiens:⁊ nõ tamẽ ipsa est illius materia:neq3 esse potest.ipsa enim propter nobilitatẽ suam supplere non potest genus cause materialis sensibilis. ¶ Ad quartum.negatur consequentia:quia licet materia sit extra quidditatem:non tamen est extra substantiam compositam.imo ipsa est pars substãtie.ꝑmo enim de anima.cõmento.16.materia in diffinitionib⁹ naturalibus necessaria est ⁊c̃.an autem diffinitio sit appellanda

quidditas. dictuz est supra ꝙ ĩproprie: sed an qdditas sit idem cuz eo cuius est qdditas: deo dante alĩs discutiet.

Vigesimuz tertiũ dubiũ incidẽs est. Utruz esse rei sit essentia. ¶ Respõdeo: ens ⁊ esse sola grã matticali distinctione separant̃: que inter participium ⁊ verbuz afferri solet. ens enĩ participiũ: esse vero verbũ est. Similiter ens dicere essentiã: ⁊ ens dicere existentiã: sola verboruz alietate dĩnt. sum enĩ ⁊ existo verba sunt substãtiua: que re significata nõ distinguũt̃. Auer. enĩ scḋo phy. cõmẽto 71. dixit metaphysicã cõsiderare de existentibus ꝟm ꝙ existunt. ipso autẽ qd: ⁊ aliquid: vt synonimis vtendum. Ens autẽ ⁊ aliquid significatione cõuertibilis sunt: dĩa tñ grãmaticali separata: non enim aliqd participiũ est: sꝫ nomẽ. Ens aũt participiũ est: ⁊ non nomẽ: qui enĩ ens nomen esse voluerũt: grãmaticã cõtempserunt. Ens autem ab esse deriuatuz accipio. ex septimo meta. cõm. 15. nulli enĩ dubiũ eẽ debet participiũ a verbo deriuationẽ accepisse. Est aũt ens analogice distinguibile: in actum: potẽtiam: ⁊ congregatũ: siue hec substantia sint: siue accidẽs: per prius tñ dictũ est de actu. scḋo via originis de potẽtia. tertio vero de constituto: sed analogia perfectionis cõpositum in secũdo loco: materia vero in tertio locanda est. Hoc vult phs scḋo de aĩa tex. cõmẽti. 7. sed famosa significatio prima est sup eo qḋ compositũ est: vt de subã. dixit Aristo. scḋo de aĩa. tex. cõmẽti. 3. ¶ Dearticulãdo igitur hec tria mẽbra ad subãm videndũ est: an forma sit ipsuz esse. ⁊ dico ꝙ sic. qꝛ omne id quo aliquid est: est forma. pꝫ ex diffinitione forme: sed ipsuz esse est id quo aliquid est: ergo ipsum esse est forma. ¶ Uidendũ scḋo: an materia sit esse: dico ꝙ esse est duplex: actu: ⁊ potẽtia: tũc mã non est esse actu: sed materia est potẽtia esse. ¶ Tertio. vidẽdam an cõpositũ sit esse. ¶ Respõdeo. eẽ compositi dupl̃r itelligi põt: intrãsitiue: ⁊ est eẽ qḋ est cõpositũ: cõpositũ enĩ est ens: vt pꝫ: alio mõ trãsitiue: ⁊ est esse quo ipsum cõpositũ est: ⁊ illud est forma: ⁊ hoc esse nõ est ipsum cõpositũ absolute. Uerũ igitur esse forma est. Hac vero formabile pticipans actuat̃: ⁊ sic ipsa forma ⁊ forma ⁊ materia ⁊ cõgregatũ sunt. Esse igitur materie est duplex. diminutum: hoc esse potentiale est: ⁊ mãliter independens in prima mã: in secũda vero materia dependens est: finalr tamẽ: ⁊ formaliter causatũ est: effectiue vero cõseruatiue adhuc cãtũ est: effectiue vero pductiue apud phm iproductũ est: sꝫ huius oppositũ lux vera xp̃s benedictus nobis aperuit. Sed de his satis alĩs diximus. Aliud autem esse mãe est cõpletũ: ⁊ hoc est forma: que materiã actuat: ⁊ in triplici genere causat: formali: ppinquo finali: ⁊ effectiuo cõseruante: ⁊ sic cũ totũ non sit aliud q̃ꝫ partes sue: vt statim subiungã: esse cõpositi patens est: iam actuale: qḋ est forma: q̃ꝫ potẽtiale: qḋ est mã: ⁊ sic pꝫ cõgregatum esse duo: que si nõ vnirent̃: cõpositũ nõ esset vnũ: sed vniunt̃: qꝛ actus actuat mãm: ⁊ sic cõpositũ est vnũ ens. dico igit̃ queadmodũ in tractatu de vlibus dixi: qḋ hoiem esse est hõ existẽs: sed hois esse intelligi põt homo exñs. ⁊ sic est idẽ qḋ prius: vel intelligi põt hois existentia: que est aĩa eius: ⁊ tunc dĩnt esse hois: ⁊ hoiem esse: sicut totuz ⁊ pars: ⁊ hoc mõ intelligo Auer. 7. meta mouẽtẽ questionẽ: an quidditas hois sit homo. dicentẽ ꝙ ipsa est homo ꝟm formam: sed ipsa nõ est homo ꝟm congregatũ ex mã ⁊ forma. ¶ Descendamus iterũ ab vlibus in causando: quẽadmoduz ab vlibus in pdicando prius descendebamus. deus gloriosus est oĩno suũ esse: oĩno actus: nihil potẽtiale habẽs. scḋa intelligentia dependens est ⁊ potentialis: qñ ipsa est diuini amoris ⁊ luminis receptiua: q̃ recipientis est intellectio ⁊ felicitas. duo igit̃ esse ad ꝟm ens pertinẽt: secũdus actus: ⁊ primus. ideo eẽntia ⁊ eẽ. idest prĩa substantia: ⁊ secũda: duo sunt: seu qdditas: ⁊ essentia. idest forma: que est prima: ⁊ forma: que est secũda: duo sunt. q̃ ad secũdam pertinent. prima tanq̃ꝫ intellectio ⁊ amor secunde: ⁊ secunda tanq̃ꝫ intelligens ⁊ amans primaz: ⁊ sic quodãmodo distinguũt̃ iuxta Auerroiz. tertio de anima. cõmento qnto. non igit̃ intelligo ꝙ esse: ⁊ forma que est: sint duo: sed vnũ. dixit eniz philosophus. scḋo de anima. textu cõmẽti. 8. Anima est eẽ qḋ erat quid corporis: etiaz esse dolobre erat substantia ipsius: ⁊ anima hec. s. anima erat esse animati: sed sicut in secunda itelligentia esse distinguit̃: ita ⁊ forma distinguitur. Teneo tamẽ cum hoc vnam formam habere plura esse: qꝛ esse naturale ⁊ spirituale multiplicant̃: quãuis eẽ naturale sit forma in subiecto naturaliter receptiuo: vel in materia: ⁊ esse intentionale sit forma subiecto intentionaliter receptiuo. vt in libro de vniuersalibus dixi. siue illud receptiuũ sit mediũ sensus: cogitatiua: aut intellectus. ¶ Dimitto igit̃ Auicẽnam. Albertũ magnum. ⁊ Sanctũ Thomaz qui tenent ꝙ esse differt re ab essentia. volunt enim aliqui eoꝝ ꝙ eẽ sit actus datus ab essentia: ⁊ sit effectus forme: ⁊ non forma. ¶ Sed ꝯtra ipsos est Aristoteles secũdo de anima. ponens duplicem actum. primũ: ⁊ scḋm: non autez triplicem: oportet enim ꝟm ipsos dare medium inter primuz actum: ⁊ scḋm: quia inter formaz ⁊ operationẽ dant actũ medium: scilicꝫ esse sequens formam: qḋ apud ipsos est actus ante operationem. Similiter daretur medium inter substantiam ⁊ accidens: quia esse substantie non est substantia per se: quia ipsuz non est materia. neq̧ forma neq̧ compositum: neq̧ ipsum est accidens: non eniz possibile est substantiam existere existentia que est accidẽs. Tum etiam generatio substantie: que est progressus de non esse substantie ad esse substantie: terminaret̃ ad accidens: quia terminaretur ad esse: qḋ esset accñs. ¶ Dimitto etiam Scotum qui dum compararet esse ad formam: voluit ꝙ existẽtia forme materialis esset modus sequẽs formã: ⁊ pdicationẽ esse de subã vult esse minus intrinsecam q̃ꝫ passio subiecto. Quia teneo ꝙ existentia est ipsamet essentia: ⁊ queadmodũ ipse cõcessit hoc in deo: ita cõcedo illud in alijs formis: ⁊ ꝙ existẽtia predicetur in primo modo dicendi per se: queadmodũ ⁊ ens predicat̃ in primo modo. Egidio igitur propiquior est sermo noster quemadmodum ipse in hoc veritati propinquior existebat. ¶ Contra. nihil concipi põt sine eo qḋ qdditatiue dicitur de ipso: sed res concipit̃ sine esse: ergo esse nõ est de illius essentia. ¶ Secũdo. omne recipiens est aliud a recepto: sed essentia est recipiens esse adeo dante esse essentie. ¶ Tertio. omne esse non receptũ est deus: qꝛ ipsum est infinitum: purũ esse: nihil potẽtialitatis habens: ⁊ per se subsistens: sed esse intelligentie depẽdentis nõ est de9: ergo esse itelligentie depẽdẽtis est receptũ: ⁊ non nisi in essentia. ¶ Quarto. omne habitum a causa effectiue est re distinctũ a non habito per causam effectiuaz: sed essentia non habetur per causaz effectiuam: ⁊ esse sic. ergo ⁊c̃. ¶ Quinto. esse ⁊ non esse succedunt sibi in essentia: ergo neutrũ eorũ est essentia. Confirmat̃: quia põt esse ꝙ eẽntia non sit: ⁊ non potest esse ꝙ esse nõ sit. ergo essentia nõ est esse ⁊c̃. ¶ Ad primum. duplex est esse: naturale: ⁊ intẽtionale: similiter ens diuidit̃ per reale ⁊ rationis: an autez omne esse intentionale sit rationis. Si aliquando de sensibus continget nos loqui: forte planum de hoc sermonem faciemus. tunc negatur minor: quia essentia concipitur sine esse naturali: non tamen concipitur sine esse. imo ipsa in conceptu anime est ens rationis: oportet igit̃

proportionabiliter respondere ens reale forme in esse naturali: ⁊ ens rationis forme habenti esse cognitū per intellectum: nulli eni dubium est ꝙ res potest esse ꝯcepta: quāuis non existat. ¶ Ad secundū. concessa maiore negatur minor: quia licet materia recipiat formam: non tamen materia recipit compositum: nisi ſm partem: neqꝫ materia recipit mā̄: neqꝫ eē̄ntia recipit eē: quāuis deus faceret ꝙ res esset: que non erat. ¶ Ad tertium. negatur maior: patet de esse potentiali materie. ¶ Ad quartum. negatur minor: quia ꝑ causam effectiuā est res generabilis ⁊c. quemadmodū esse eius per effectus est. ¶ Ad quintum. negatur antecedēs: sed forma ⁊ priuatio sibi opposita sunt: que in materia succedunt. ¶ Ad cōfirmationē quēadmodū potest esse ꝙ forma non sit: ita potest esse ꝙ esse naturale rei non sit: ⁊ sic negatur minor.

Vigesimum quartum dubium incidens. Utrū totum sit sue partes. Oportet enim scire an per humanitatem intelligēda sit vna res congregata ex materia ⁊ forma: iuxta intellectum Auicenne Scoti ⁊ sancti Thome ⁊ Egidij: an intelligēda sit anima: que homo est: vt intelligit Auerrois ⁊ Albertus etiam: ⁊ qđ exemplariter de homine dixi: vniuersaliter intellige de naturato. ¶ Respondeo ꝙ totum est sue partes: probatur p̄mo ex Auerro. p̄mo physicoꝝ. cōmēto. 17. totum nihil aliud est q̄ꝫ congregatio partium. Idem tertio celi. cōmento. 8. congregatio partium est totum Idem quarto physicoꝝ. cōmēto. 43. totum est sue partes. Idem super po: substantia ipsius ſm qđ est extra intellectum est materia ⁊ forma. ¶ Or si dicatur auctoritatē illā. q̄rto physicorū. non minus esse cōtra Auerro. q̄ꝫ sit cōtra Themistium: cōtra quē arguit Auerro. ibi. quia ibi vult Auerro. totum celū moueri: sed non ſm materiam: partes vero ſm materiā mouen̄t. cōtra partes celi mouen̄t ſm formā ⁊ ſm materiā: ergo totum celum mouetur ſm formam ⁊ ſm materiā: patet cōsequētia: quia totum est sue partes. ideo si ratio Auerr. valꝫ cōtra Themistium. ipsa valꝫ contra Auer. ⁊ si soluitur ꝓ Auerroe: soluīt etiā pro Themistio. ¶ Respondeo. motus partium nominat totum. ideo cōtra Themistiū est ratio: sed modus quo nominan̄t partes moueri non transfertur ad denominādū totum. ideo ratio non est cōtra Auerro. Sed hec ad difficultatem de loco spectant. ¶ Secundo Aristote. secūdo de anima. tex. ⁊ ꝯ°. 10. animal est anima ⁊ corpus. Idem scđo de partibus aīaliū. At fieri non pōt: vt similares ex dissimilaribus conficiantur: sic eniꝫ pars similaris multe esset dissimilares: cōsequētia autē non valꝫ: nisi totum sit sue partes. Idem primo physicorū. tex. cōmenti. 46. Alia sunt ordo: alia vero compositio sunt. Ideꝫ primo de anima. tex. cōmenti. 16. domus est lapides ⁊ ligna. Idem scđo de anima. tex. cōmēti. 10. oculus est pupilla ⁊ visus. Idem p̄mo de generatione. tex. cōmēti. 35. ⁊ enim materia dicitur ⁊ species ⁊ caro: aut os: ex identica quideꝫ predicatione causalem intelligere est facere Aristoteleꝫ huius distinctionis ignarum: ⁊ sue mentis conceptus male promentē. ¶ Tertio Aristoteles. sexto physicorū. textu cōmenti. 38. facit demonstrationē ad probandū ꝙ totus motus non est aliud q̄ꝫ congregatū ex partibus motus: quia tunc pars mobilis duobus motibus moueret̄. sciliꝫ motu partis ⁊ parte motus totius. Similiter probat ꝙ motio tota non est aliud q̄ꝫ cōgregatū ex motionib' partialibus: quoniā tūc vni motui: quo moue̅t vnum mobile: due motiones correspōderēt: sciliꝫ motio que est partes congregate: ⁊ motio distincta a partibus cōgregatis:

sstat etiaꝫ argumentū de p̄mo motu in p̄mo mobili: ⁊ queratur quis illorū duorū motuū sit primus motus. consimili argumēto sequitur ꝙ duabus quantitatibus. a. corpus esset quantū. similiter duabus caliditatibus. a. ignis esset calidus: si quantitas aut caliditas a partibus simul sumptis differāt: ⁊ sic duo accidentia solo numero distincta in esse eoꝝ naturali absoluta: vere motu acquisibilia: neqꝫ vnū totū integrantia: essent in eodem subiecto adequate: ⁊ esset dimensionū penetratio: que īpossibilia sunt ⁊ vana in natura. ¶ Cōtra per Auer. tertio de anima. cōmento quīto. Qđ cōponitur ex intellectu materiali ⁊ intentione intellecta in actu non est aliqđ tertiū aliud ab eis: sicut est de compositis ex materia ⁊ forma. Intelligitur eni affirmatiue similitudo: ⁊ non negatiue. ¶ Scđo. quīto meta. cōmēto. 6. in compositis est nā addita nature cōponentiū. scꝫ illud qđ fit ex compositione. ¶ Tertio. quīto metaphy. cōmento. 19. sex est vnicū sex: ⁊ non tres binarij. ¶ Quarto. septimo metaphy. cōmēto. 60. syllaba nō est littere: ex quibus fit: sed est aliquid additum litteris. ¶ Ad primū. non fit naturatum ex eis: quēadmodum fit ex materia ⁊ forma: quia naturatum habet in se principium motus physici: quo caret intellectū: qđ licet mouere posset corpus hominis: non tamē se naturaliter. vnum etiam intimius est vnum ibi q̄ꝫ alibi in composito naturali: q2 noīe partis totū noīatur: q2 pars est intellectus: ⁊ totū est itellectū: sed in cōposito nō sic est: quāuis ꝯcederet̄ ꝙ itellectus est hō ſm formā: nō tamē absolute itellectus est hō. ¶ Itē itimius vniun̄t idiuisibilia spūalia abstracta q̄ꝫ alia. ¶ Itē q2 recipiēs obiectū fit aliquo mō obiectū: vt intellis est lapis aliquo mō: cū itellectus itentionē lapidis hꝫ in seipso: etiam itellectus qui erat intelligibilis in potentia remota fit actu intelligibile: ⁊ sic potētia cognoscitiua efficīt obiectū itellectus. ¶ Ad 2m. in cōpositis est habēs nām: ⁊ nō nā tm: ⁊ hoc vult Auer. cū quo stat naturatū eē naturas sic vnitas. ¶ Ad tertiū. vult phs ꝙ tres binarij nō est p̄teritū essentiale: per qđ videri habeat ad iterrogationē factā ꝑ qd de nuō senario. Est eni tres binarij p̄teritū q̄le ipsius numeri: q2 numerū senariū notificat esse cōpositū: ⁊ sic non negat phs ꝙ sex sint tres binarij: sed cōcedit. ¶ Ad quartū. qñ instantia compositū aliquo modo rumpun̄t: tūc d̄r totum non esse p̄cise ille partes: sed est ille partes sic rupte: vult igi̅t phs ꝙ lr̄e venientes ad syllabarū cōpositionē in sonis earū aliquo modo rumpan̄t. vt patet cum aduertentis proferenti. ideo syllaba nō est ille littere absolute: sed sic rupte sunt: ꝙ ad vnitatem reducte sunt: ⁊ sic nō nega̅t absolute ꝙ syllabe sint littere: sed ꝙ sint littere in esse cōpleto: syllaba igitur est littere sic determiate rupte: ꝙ ad vnitatem quandam reducte sunt. ¶ Contra argumentis Scoti: quia ipse est qui tenet oppositum: presertim de toto ex partibus qualitatiuis composito. sciliꝫ ex materia ⁊ forma. Sanctus eniꝫ Thomas ⁊ multi alij quāuis per humanitatem intellexerint compositū ex materia ⁊ forma: non tamen voluerunt totum realiter differre a partibus simul ⁊ determinato modo acceptis. ¶ Compositum generatur ⁊ non pars: vt octauo metaphysice. textu cōmenti. 3. dixit philosophus. ¶ Secundo. cōpositum grauitatem habet: ⁊ non pars. vt tertio celi. cōmēto octauo. dixit Auerro. ¶ Tertio. cōpositi est passio: ⁊ non partiū: vt homo est risibilis: ⁊ non intellectus: neqꝫ corpus. ¶ Quarto. totū est intrinsece causatū: ⁊ non pars. Similiter partes causant: ⁊ nō totū. ¶ Respōsio Auerrois est negando ꝯ̄ntiā. distinguit eni q2 ꝑtes collectiue accepte sunt totum: sed partes diuisiue accepte non: non intelligo partem diuisiue acceptā sic ꝙ ipsa sit ex totū:

quia tunc ipa non esset pars:sed partes diuisiue acceptas
esse totum significat ꝙ vnaqueqꝫ partium totius sit ipz
totum. Et sic partibus simul acceptis attribuunť attri-
buta toti:non autē partibus diuisiue acceptis:⁊ sic ptes
sunt aliquid:subiecto collectiue accepto:nō etiam eo diui-
siue accepto. Et sic materia ⁊ forma sunt risibile:⁊ non ri
sibiles:⁊ sunt substantia generata aut composita:nō aūt
sunt substātie generate:aut cōposite. ¶ Theologice etiā
veritati cōueniens est tenere totuz esse suas partes:quia
aliter sequitur ꝙ non qđ deus semel assumpsit:nunquā
dimisit:q̄ꝛ per te deus assumpsit humanitatē.scꝫ in nati-
uitate christi benedicti in vtero:⁊ dimisit eandeꝫ in mor-
te xpi:q̄ꝛ tūc erat anima separata a corpore:⁊ ꝯsequēter
tertia illa entitas non erat.ergo nō erat assumpta. ¶ Se-
cundo sequitur ꝙ deus bis assumpsit humanitateꝫ:quia
semel in xpi benedicti natiuitate:⁊ semel in eiusdeꝫ resur-
rectione:que inconuenientia sunt apud sanctos. ¶ Et si
cōtra hāc determinationē dixeris sequi ꝙ xps in triduo
fuisset homo:quia tunc fuissent anima ⁊ corpus. ¶ Se-
cundo sequiť ꝙ duo sint.1000.quia due medietates toti⁹
sunt mille millesime eiusdē. ¶ Ad primū.negať cōsequē-
tia:q̄ꝛ ptes nō quomodocūqꝫ accepte sunt totuz:sꝫ opor-
tet vt simul sumantur ꝙ si quantitatiue fuerint oportet
vnā cōtinuari alteri:aliter totuz esset sicut cumulus:ciui
tas:aut exercitus:aut huiusmodi:⁊ si qualitatiue fuerint:
oportet formā formare materiā:licꝫ igiť in triduo essent
anima ⁊ corpus xpi vnita diuinitati:nō tamē aīa anima-
bat corpus:⁊ sic xps vere erat mortuus. ¶ Ad scđm.con
cessit philosophus.textu cōmenti.21.primo phycorꝫ.ꝙ
vnū in actu est multa in potētia.ideo vnū totū est nume-
rus in potentia:est due medietates in potentia:⁊ est mil-
le millesime etiaꝫ in potētia:similiter ꝯceditur ꝙ simpli
cia pͥncipia simul accepta sunt cōpositū:⁊ sic vniuersali-
ter tenetur questio de toto quātitatiuo:vniuersali:qdđi-
tatiuo:qualitatiuo cōparato ad partes integrales:vt me-
dietates subiectiuas:que sunt inferiora:diffinitiuas.scilꝫ
genus ⁊ differentiaꝫ:⁊ essentiales.scilicꝫ materiaꝫ ⁊ for-
mam:siue totū sit substantiale:siue accidentale.

Vigesimum quintū dubiū. Utrū forma ad generatio-
nem habeat esse reale in materia. Et hoc
consequenter queritur:an in materia sint ra
tiones seminales formarū. ¶ Rñdeo.pri
ma cōclusio. Ratio seminalis non est ma
teria:neqꝫ priuatio:neqꝫ potentia materie:neqꝫ appetit⁹
vel inclinatio naturalis eius neqꝫ generaliter respectus:
quia semen est causa agens.secūdo phy.textu cōmētī.31.
⁊ primo de partibus animaliū.principiū nāqꝫ ⁊ efficiens
rei:que gigniť:est semen.ratio autē seminalis non aliud
videť:nisi quo semen:aut pportionale semini est:neutrū
autē predictorū est actiuum. ¶ Secūda cōclusio.ratio
seminalis nō est forma ipsius generādi:neqꝫ pars forme:
in esse completo latens in materia:quia tunc res per ge-
nerationeꝫ nō inciperet:sed prefuisset:vel ſm totum:vel
ſm partem.innuitur ratio ab Aristotele.pͥmo physicorꝫ.
textu com.33.q̄ꝛ tunc fieri esset alterari:cōsequens istud
habebat anaxagoras concedere:sequendo sua fundamē-
ta:⁊ tamen negauit ipsuꝫ.ideo de eo.primo de generatio-
ne.textu cōmenti.1.dixit Aristote.ꝙ propriā vocem igno
rauit.patet secūda pars:vel intelligitur pars forme quā-
titatiua:vel gradualis. Si primuꝫ esset forma partim ab
intra ⁊ partim ab extra:⁊ sic ſm vnam parteꝫ illa forma
esset abstracta:⁊ ſm aliam non. Si scđm:tūc forma sub-
stantialis:quamuis perfecta:susciperet magis ⁊ minus.
¶ Secundo.forme artificialis anteqꝫ habeat formam
artis non est ars:neqꝫ artificiosum.ergo subiectuꝫ natu-
rale anteqꝫ recipiat formaꝫ naturalē non est forma:neqꝫ
formatum:patet cōsequētia:ex proportione artis ⁊ arti-
ficiati ad naturā ⁊ naturatū. ¶ Tertio.forma in suo esse
in potentia in subiecto non distinguit:non dat eēnō das
nomen:neqꝫ diffinitionē:neqꝫ operationes.ergo non est
forma actu latitans in materia. Eliciunť rationes iste ex
Aristotele secūdo physicorꝫ.textu cōmēti.11.cum cōclu
dit formā esse naturā. ¶ Tertia cōclusio. Ratio semina
lis non est forma imperfecta:que sit causa omnium for-
marum extrahibilium ex materia essentialiter distincta
a materia ⁊ a forma extrahenda:siue forma illa ponatur
generalis:vt corporeitas:siue non:expectans tamen for-
mam generandi in materia:quia tunc esset illa forma p̄-
pria materie:de essentia eius:aut inseparabilis ab ea. Tū
quia generans daret multitudinem:quia faceret esse ali-
quid:non preexistente corrupto. Tūꝫ quia generatio nō
esset de non ente simpliciter:q̄ꝛ materie daret illa forma
esse substantiale. ¶ Quarta conclusio. Ratio seminalis
non est agens principale:neqꝫ virtus actiua eius:neqꝫ q̄-
litates eius prime:quia incohatiuum forme non est ali-
quid distans a materia generationis. ¶ Quinta conclu-
sio. Ratio seminalis est forma substantialis seminis aut
corporis proportionati semini:quia ratio seminalis dicit
quo seminale exit in actum gignendi.hoc autem est for-
ma eius.ipsa enim regulat alterationem. Et si dicas in
generatione hominis formam spermatis corrumpi:ergo
forma spermatis non agit ad hominis generationeꝫ.pa-
tet cōsequentia:quia oportet agens producens aliquem
effectum esse in illo instanti in quo effectus incipit esse:pa-
tet antecedens.ex primo physicorꝫ.cōmento.62.non ces-
sant partes spermatis corrumpi ⁊c̄. ¶ Respondeo intel
ligit Auerro.per sperma sanguineꝫ menstruū:quia apud
philosophū masculus dat principiū actiuum:femina aūt
principium passiuuꝫ.ideo negamus antecedēs. In proli-
fico enim spermate est pars spumosa agēs ad generatio-
nem:quā partem non oportet corrumpi:sed post genera-
tionē in spiritū euanescit ⁊c̄. ¶ Ex his sequiť.non oī for
me incohationem respōdere:q̄ꝛ intelligētie non:quāuis
enim esset infima:cuiusmodi est intellectus possibilis:so
lum enim eductis formis de potentia materie ratio semi
nalis est concessa.homini aūt datum est semen:ppter co
gitatiuā:que ex materia educitur:formis etiā elemento-
rum non:quia ille spiritu generante nō indigent ad corꝫ
generationē:⁊ sine medio generanť.mixtis aūt:quia per
digestionē generātur:spirituosuꝫ corpus correspōdet:qđ
calidū naturale appellatur dans digesto cōplementum.
In plantis autē pͥncipium materiale cū formali in vnuꝫ
corpus concurrunt:vt patet in seminibus:que seruntť:q̄ꝛ
in illis sexus distinctus non est.in aīalibus auteꝫ que pu-
trefactione generanť est ibi semini pportionale.secūdo
de generatione animaliū:sed in alijs duo pͥncipia mascu-
lus ⁊ femina.primo de generatione aīalium:conceduntť.
Dicēdū igitur ꝙ questio negatiue terminať:quia forme
presupponiť materia:que est potētia forma:sed non est
hoc esse reale forme. Soluitur autem questio ꝯsequēter
quesita.s.dari rationē seminalē:q̄ꝛ semen est:sed nō omni
forme rñdet rō seminalis:q̄ꝛ semen ex coeūte natura est
masculi ⁊ feminine.pͥmo de generatione aīalium. Aristote-
les:non omne autem animal coit:ꝙ si nomen seminis ex-
tendas ad genituram:vt etiam semini proportionata cō-
prehendantur:⁊ ea que semina cōmuniter appellant:vt
grana que seruntur.tunc ad vegetatiua soluꝫ se extendit
ratio seminalis:quia genitura est ex generante factū cor
pus ad generandū ⁊c̄.alijs autē non opꝫ naturaꝫ ꝯcessio

se hanc materiam ab agente decisam. ¶ Contra. sequit Aristo. nõ mediasse iter formaꝝ latitationẽ ⁊ creationẽ: dato ꝙ formaꝝ inchoationẽ non posuerit. qđ est ecõtra Auer. 12. metaphysice. cõmẽto. 18. ¶ Secundo sequitur nullã generationẽ esse naturalẽ: patet cõseqñtia: qꝛ nullius generationis ꝑncipiũ actiuuz est intrinsecũ. ¶ Tertio. sequitur formas fieri de nihilo sui: ⁊ sic creari: patꝫ cõsequentia: quia non datur actiuũ inexistens. ¶ Quarto. sequitur quãcũq3 formã ex quacũq3 materia esse extrahibilẽ: ɔsequens est cõtra philosophũ. ꝑmo phys. tex. cõmenti. 43. ⁊ 44. patet consequẽtia: qꝛ inchoatio forme materiã appropriabat: que negaĩ in materia. ¶ Ad primum mediauit Aristoteles inter antiquorũ opiniones. dicendo formã in materia habere esse in potẽtia. anteq3 in actum educaĩ ab agente naturali. ¶ Ad secundũ generationis ꝑncipium intrinsecũ quo ipsa dicitur naturalis est passiuũ. s. materia. non autẽ actiuũ. patet ex Auer. scđo phy. cõmẽto ꝑmo. ¶ Ad tertiuz forma extrahiĩ de potentia materie. ideo fit ex aliquo sui: quia ex materia q̃ est causa eius. hoc aũt repugnat creationi. ¶ Ad quartũ ex semine oliue fit oliua: ⁊ non frumentũ: ⁊ ex semine frumenti fit frumentum ⁊ non oliua. Tum ex parte agẽtis propinqui productiui vnius: ⁊ non alterius. Tũ ex materia propinqua trahibili ad vnum: ⁊ non ad alterum.

Vigesimuz sextum dubiũz. Utrũ forma substãtialis sit principium indiuiduationis prime substãtie. ¶ Querere enim que res sit differentia materialis cõtrahens speciem ad indiuiduum est speciale querere. quia multa sunt hoc: que sunt non sub specie: presertiz vniuoca: ⁊ esset questio logicaliter proposita. ¶ Respõdeo. principiũ indiuiduationis non est due negationes. s. indiuisio in se ⁊ diuisio a quocũq3 alio. qꝛ indiuiduũ substantie est positiuum: ergo eius ꝑncipium itrinsecum nõ est negatio: licꝫ eniꝫ vnũ dicat negationẽ. q̃rto metaphy. textu cõmẽ. 4. tamen res: que est vna: non eẽntialiter negationem includit: licet ad eam negatio sequaĩ. Tum qꝛ si tantũ vnum esset singulare: ipsum non esset diuisum a quocũq3 alio. Tum quia negatiua veritas non est ꝑma: sed presupponens aliam priorez. ¶ Secunda conclusio indiuiduationis principiũ non est septem accidentia. scꝫ forma: figura: locus: stirps: nomen: patria: tempus: quia substantia in suo esse prior est accidente. septio metaphy. textu cõmenti. 4. Et Auerro. septimo metaphy. textu cõmenti. 2. Indiuiduũ eni substãtie: qđ prius est alijs indiuiduis accidentium: manifestum est per se. Tum quia si sic: tunc indiuiduum substantie esset accidentale. patꝫ cõsequentia: quia ipsum in suo esse includeret accidens. cõsequens est falsum: quia substantiale ⁊ accidentale compositum distingũntur. ¶ Tertia conclusio principiũ indiuiduationis non est quãtitas: quia indiuiduum substãtie est pure substantia: ergo nullo accidente est: accidente enim aliquid est tale aut tantũ: aut ⁊c. non autem substantia prima accidente est. Tum quia stante eodem indiuiduo variatur quantitas: patet in augmẽto aut decremento: quantitas enim interminata precedit indiuiduũz ⁊ sic ipsa non est quo indiuiduum sit. terminata autẽ variatur. Tum quia. 10. metaphy. cõmento ꝑmo Auerrois Causa ꝙ indiuiduũ sit continuũ est forma eius. ergo forma dignius dicitur vnum q̃3 continuatio: cum forma sit causa continuationis. Et infa intendit indiuiduuz naturale: qđ est vnum per continuationez ſm suaz formam. ¶ Item Auerrois. ꝑmo celi. cõmen. 72. forme diuersarum naturarũ innate sunt habere materias diuerse quãtitatis: cum diuersitas formarum sit causa diuersitatis quantitatuz ⁊ magnitudinũ recipientiuz formas. Tum quia intelligentie sunt indiuidue: ⁊ non quante. ¶ Quarta cõclusio. principium indiuiduationis non est signatio quãtitatis: quia signatio quãtitatis est quãtitas: aut materia signata. ¶ Quinta cõclusio. principium indiuiduationis: non est existia: que est compositũ: qꝛ existiã in suo esse ⁊ operari a principijs suis dependet. ¶ Sexta conclusio. ꝑncipiuz indiuiduationis non est materia signata: quia ꝑ materiã idiuiduuz non est in actu: sed in potentia. Tum quia intelligentia est singularis: non tamẽ singularitate opposita vniuersali in eẽndo: vt i libro de vniuersalibus declaraui: ⁊ non per mãm. similr intentio coloris in medio. Tum quia materia existente vna: indiuidua plurificanĩ. patet in virga seminiridi: aut in duobus monstruose coniunctis. dixit eniꝫ Aristoteles. quarto de generatione animaliuz: vnũ ne an plura sit per coagmẽtationem: qđ monstrificum prodit animal: iudicandum est ꝑncipij ratione. verbigratia si cor pars euismodi est. Qđ vnum cor habet: vnuz animal est: qđ duo: id duo est animalia: que sibi coaluerunt: ꝑpter conceptum coniunctionem: vel de duobus racemis eidem palmiti alligatis: vel de muliere pregnante. ¶ Item materia nõ vere cõtinua indiuiduum est vnũ: patet de animali corruptibili. qꝛ ibi est cõtinuatio ꝑ naturã: ⁊ nõ mathematica cõtinuatio: aut de mũdo: cuius ptes sunt vnite per spũalem vnionẽ: ⁊ nõ ꝑ cõtinuationẽ: qꝛ sunt cõtigue. ¶ Itez mã est eadẽ nuõ in gñato ⁊ corrupto: nõ est aũt idẽ idiuiduũ gñatũ ⁊ corruptũ. ¶ Septima cõclusio. vlr ꝑncipiũ idiuiduationis non est ipsa res: qꝛ aliq̃ res est cõposita ex materia ⁊ forma: que tñ nõ existit seipa: sed ꝑ suã formã. ¶ Octaua ɔ̃. hecceitas non est ꝑncipiũ iduiduationis. ꝓbaĩ. ⁊ suppono ꝙ ꝑ hecceitatez significari. vt Scotus. itelligo id quo aliqđ formalr est hoc. ⁊ in ꝓposito differt ex nã rei ab eo: cuius est ⁊ nõ re. tunc illud qđ nõ est pn^m eẽndi: nõ est ꝑncipiũ essendi hoc: sed hecceitas nõ est ꝑncipiũ essendi: pꝫ: qꝛ hecceitas non est ꝑn^m operandi. g̃ non est ꝑncipium essendi: patet cõsequẽtia: quia eadem sunt ꝑncipia essendi ⁊ operandi: sed hecceitas ẽt apud Scotũ est ɔditio agentis: ⁊ nõ est rõ agẽdi. Cõfirmaĩ: qꝛ hecceitas nõ principiat motuz. g̃ neq3 esse. ¶ Nona ɔ̃. ꝑn^m iduiduationis est forma: siue iduiduũ sit res itelligibilis: siue sensibilis: siue simplex: siue cõposita: qꝛ forma est ꝑncipiũ essendi: operãdi: distinguẽdi: a quo sumiĩ nomẽ rei ⁊ diffinitio. ¶ Itẽ distinctionẽ rei esse per formã ostẽdit Auer. ꝑ de aia com. 53. mẽbra leonis non dñt a membris cerui: nisi ꝑꝑ diuersitatẽ aie cerui ab aia leonis. ⁊ secũdo de aia. com. 60. melius est extimare distictionẽ formarũ eẽ causam distictionis materierum: q̃3 ecõtra: ideo siue disticcio sit specifica siue numeralis: nõ ꝑmo accipiẽda est a materia: licꝫ aliquãdo scđo aliqua per materiam differre possint. substantiã enim materialẽ ab imateriali distinguimus per materiã. ¶ Istã sñiam vult Auerrois ꝑmo phy. cõmẽto. 63. declarans quomõ corpus in transmutatione accidentali manet vnum numero: dixit eniꝫ dispositio eius substantialis est: qua fit vnum numero. ¶ Secunda auctoritas est. primo de anima cõmẽto. 90. Omne qđ est vnum ⁊ cõtinuum: non vnũ ⁊ continuum est per suã materiã: sed per suã formã. ¶ Tertia est. scđo de anima tex. ⁊ ɔmẽto. 2. Ubi Aristoteles: species est ſm quã aliquid dicitur hoc. Ubi Auerrois. forma est ꝑ quã indiuiduũ sit hoc. ¶ Quarta est. secũdo de anima. commento septimo. Cõgregatũ nõ diciĩ vnũ: nisi per vnitatẽ existentẽ in forma: mã eniꝫ non est hoc: nisi per formaꝫ. ¶ Quinta est scđo de aia. cõmento. 8. Hoc enim indiui-

duum non est hoc nisi per suam formã:non per suaʒ materiam. ¶ Septa est secundo de anima.cõmento.9.vbi habetur conclusio cum demonstratione. Indiuiduum non fit indiuiduum:nisi per formã:quia nõ est idiuiduũ: nisi sm ꝙ est ens in actu:⁊ est ens in actu per suaʒ formã non per suam materiã.Et septimo metaphy.cõmẽto 7°. Compositum enim ex materia ⁊ forma non est in actu: nisi propter formaʒ. Idem scdo physicoꝝ.cõmento 4°. Eandem rationẽ ponit Auerrois.scdo de anima.cõmento 7°.Compositũ non dicit̃ vnum:nisi quia sua forma est vna.vnum eni est analogũ per prius dictũ de forma: iõ vnitatis radix est forma:a qua aliorum pendet vnitas.

¶ Septima auctoritas:sed obscura est.scdo de anima. cõmẽto.63.vbi dixit Auer.cogitatiuã distinguere speciẽ substantie a speciebus accidentiũ.Ex quo sequitur ꝙ si substãtia esset hec per aliqđ accidens:ꝙ species substantie non representaret indiuiduum:nisi esset cõiuncta speciei illius accidentis:quo indiuidnatur indiuiduũ:⁊ sic periret cogitatiue discretionis operatio seruiens intellectui in presentando sibi obiectuʒ propriũ:qđ est quidditas rei materialis. ¶ Octaua est scdo de anima.cõmento.37.Illud per qđ est ens:⁊ est hoc:est sua forma. Ideʒ intelligit Auerrois tertio de anima.cõmento.10.res exñs in carne per quã caro est qđ est.scilicʒ forma. ¶ Nona est Auerrois.septimo metaphisice.cõmento.5° dixit Ari. formã esse primã:quia est causa substantie demonstrate: ⁊ substantie demonstrate non sunt substantie:nisi per illam:⁊ dixit ipsam esse vnaʒ:quia substantia demonstrata non est vna:nisi per hanc substantiam:⁊ per hanc naturaʒ que dicitur forma. ¶ Decima auctoritas est.septimo metaphysice.cõmento.27.Ubi Aristote.dixit.⁊ hoc ꝗ dixit Auer.forma est illud qđ demõstratur per hoc pronomen hoc. ¶ Undecima est.tertio de anima.cõmento 24.forma est causa vnitatis. ¶ Alie auctoritates adduci possent de identitate quidditatis cũ eo:cuius est:ex secũdo ⁊ octauo metaphysice:sed pauciores ꝙ̃ adducte sint sufficerent. ¶ Cõtra.illa sunt vnũ nuõ:quorũ materia est vna.qnto metaphy.textu cõmẽti.12.ergo materia est principiũ indiuiduationis. Tum etiã.septimo meta. cõmẽto.28 generans generat aliud ꝓpter materiaʒ:sed in generatione vniuoca genitum numero differt a generante. Tum etiam.12.metaphy. tex.com.49. quecunꝗ numero sunt multa:habent materiã. ¶ Scdo.illud qđ est principiũ speciei:nõ est ꝑncipiũ per qđ aliquid est ꝗ: q₂ pertinentia ad diffinitionẽ sunt cuilibet idiuiduo cõmunia:⁊ nulli ꝓpria sed forma pertinet ad diffinitioneʒ.

¶ Tertio Aristo.ꝑmo celi.tex.cõmenti.93.oñs ꝙ mundus est vnus numero dixit:q₂ constat ex tota sua materia.ergo materia est causa vnitatis. ¶ Quarto. Auerro. primo phy.cõmẽto.6.omnis multitudo est rerũ differentiũ sm formã:aut sm quantitatẽ:q₂ multa:aut sunt alterius:⁊ sic forma differũt.i.rõne:aut sunt eiusdem rõnis: ⁊ sic quãtitate.idest numero:ꝗ̃ quãtitas est principiũ indiuiduationis.Tum q₂ quãtitas est principiũ diuisionis in partes eiusdẽ rationis:vt pʒ ex diffinitione quanti.qnto meta.s.quoꝝ quodlibʒ est aptũ esse vnum ⁊ hoc aliqd.

¶ Ad primũ.differẽtia est inter esse ꝑncipiũ indiuiduationis:⁊ pluralitatis numeralis:⁊ vnitatis diuersorũ:q₂ ꝑncipiũ indiuiduationis est quo res in actu:⁊ hoc est forma:sed principiũ multiplicationis indiuiduoꝝ sub eadẽ specie simul existentiũ est materia diuisa:⁊ etiã forma diuisa ad materie diuisionẽ:⁊ principiũ multiplicationis indiuiduoꝝ successiue est trãsmutabilitas materie de vna forma in aliã.Celum enim pro mundo est vnuʒ numero iuxta sententiã Aristo.prio celi:q₂ cõstat ex tota sua mã. Idem etiam vult Auerro.in libro de substãtia orbis.ca. primo.Est igitur materia causa pluralitatis numeralis. Similiter cum sunt duo formaliter aut noie distincta:illa ad vnũ esse non reducunt̃.nisi cum materia eorũ vna fuerit:vel subiecto idem fuerint.⁊ in hoc sensu loquitur Aristote.qnto metaphy.negatur igit̃ cõsequẽtia argumẽti. ¶ Ad cõfirmationẽ generãs generat aliquid propter materiã.i.causa multiplicationis generabiliũ ab vno generante est multitudo materierũ:in quas agit generans. Expositio est Auerro.ibi. ¶ Alia cõfirmatio ponit materiã esse causam multitudinis:qđ est cõcessuʒ. ¶ Ad scdʒ. forma duplex eẽ:naturale extraneũ:forma nãlis in suo esse naturali est in materia:⁊ est principiũ idiuidui:⁊ non est vniuersalis:nisi in potentia:⁊ hoc est esse nãle seu reale:sed in esse abstracto per intellectũ:ipsa est species:⁊ in illo esse nõ est ꝓpria vni idiuiduo tm̃:sed est cõmunis: ⁊ in isto esse vniuocant̃ indiuidua. ¶ Ex hoc patet dictuʒ Auerrois in destructione destructionũ.Cõueniẽtie multorũ indiuiduorũ in vnũ causa est forma. Indiuidua aũt distinguunt̃ inuicem materia:non forma:forma enĩʒ hʒ duplex esse in actu:⁊ hoc est esse vniuersale.in quo vniuocantur singularia:aliud est esse forme in potẽtia.⁊ est esse forme in materia:⁊ in isto esse singularia distinguuntur. Differẽtie quoꝗ speciei in indiuiduis materiales dicũtur: quia non faciunt in indiuiduis diuersitatẽ rationis: sed numeralẽ:quia materiam impossibile est esse vniuersalẽ:⁊ simil̃r formã causatã a mã in illo esse in quo ab ea causat̃:ĩpossibile est esse vniuersalẽ. ¶ Ad tertiũ:qñ vna forma cõprehendit suã mãm totã:⁊ non est possibile illđ cõpositũ ex illa forma ⁊ illa materia corrumpi:tunc illud est vnũ numero in vna specie:⁊ nõ est possibile esse plura indiuidua sub illa specie:sic autẽ est de mundo:⁊ hoc voluit phs. ¶ Ad quartũ.negatur ↄsequẽtia.ois differẽtia est numeralis aut specifica:ergo quãtitas est principium idiuiduationis. Ideʒ dicit̃ ad philo.3° meta.tex.com.xi. dicens.diuisibile omne:aut sm quãtitatẽ:aut sm diuisionẽ:q₂ eni numerus est quãtitas:ideo dña nuõ differunt quãtitate:nõ ꝙ quãtitas sit quo aliquid est hoc.

VIgesimum septimum dubium. Utrum priuatio sit res. ¶ Rñ.o.hic videtur cõtradictio inter Aristo.primo phy.tex.comẽti.60.dicenteʒ ꝙ priuatio cũ materia est vnum numero. ⁊ Aristo.in postpredicamẽtis dicẽtẽ ꝙ priuatio non est priuari:neꝗ priuatũ.priuatũ enim mã est. ¶ Dicendũ tamẽ ꝙ priuatio est carentia forme in subiecto apto nato habere formã:⁊ materia est illa que caret certa forma.ideo Aristo.ꝑmo phy.voluit ꝑuationẽ cũ materia esse vnum numero:q₂ de eodẽ:de quo dicit̃ mã:dicit̃ priuatio:licʒ nõ in abstracto:sed in cõcreto.tamẽ nõ sunt vnũ specie:q₂ alia est priuationis diffinitio a diffinitione materie.Sʒ quia absentia forme potest importari in abstracto.per hoc nomẽ priuatio:⁊ in ↄcreto per hoc nomẽ priuatũ:⁊ vtrũꝗ importat̃ per modũ habitus ⁊ quietis. ¶ Põt etiã eadẽ absentia importari per moduʒ fluxus ⁊ fieri:⁊ sic importat̃ per hoc verbũ priuari.ideo ↄcessit Aristo.in predicamentis differentiã iter ꝑuationeʒ:ꝑuatuʒ:⁊ ꝑuari. ¶ Concedendũ tamen est ꝙ priuatio sit per se nõ ens.vt ꝑmo phy.textu cõmẽti.75.⁊.79.cõcedit philosophus.⁊ in hoc differt phs a platone.ideo materia nõ est priuatio per se:sed potest identificari per accidẽs:quo aũt sentiatur priuatio:vt tenebra.scdo de aĩa patebit aĩs deo dante.Est autem differentia inter priuationem ⁊ negationem:terminat enim negatio contradictoriaʒ oppositionem:sed priuatio priuatiuam oppositionẽ:⁊ iste due

oppositiones non differūt ex parte habitus: q2 eadē forma habet priuatiue oppositū ⁊ cōtradictorie oppositū: quāuis possit esse q̄ vni forme sit dare cōtradictoriū: puta intelligentie: quāuis ibi non sit dare priuatiue oppositum: differētia tñ negationis ⁊ priuationis accipitur ab extrinseco. scʒ ratione subiecti: q2 negatio respicit indifferenter oīa non habituata: sed priuatio requirit determinatum subiectū: in quo sit aptitudo ad formā: cui priuatio opponit̄. vt colligitur ex Auer. 3° de anima. cōmēto. 5. ⁊ 14. differunt igitur negatio ⁊ priuatio: q2 p̄uatio est ablatio alicuius a nā determinata: ⁊ negatio est ablatio alicuius negati simplr̄. Auer. 4°. metaphy. com. 4. ¶ Corelariū. priuationis nō est priuatio: q2 absentia priuationis est habitus presens. ¶ Cōtra. priuatio est p̄ncipium realis trāsmutationis: ergo priuatio est aliqd: patet cōsequētia: q2 nō est possibile ens principiari a non ente: quia qḋ nihil est: nihil causat. ¶ Secūdo. illuḋ quo formaliter noiatur aliquid priuatū secluso omni ope intellectus est res: sed p̄uatione mā denoiat̄ ⁊c̄. vt oculus est cecus ⁊c̄. ¶ Tertio. illud qḋ est idem realiter mā̄e est ens reale: sʒ priuatio est huiusmodi. pʒ maior: q2 oē qḋ est mā est ens reale: pʒ minor auctoritate phī: tum q2 secluso omni qḋ nō est materia a mā: ipsa etiam est priuata: ergo etiā p̄uatio est. ¶ Quarto: omne ad qḋ stat resolutio reꝝ est res: sed in priuatiuā oppositionē stat resolutio rerū: q2 cōtrarietas resoluit̄ in priuatiuā oppositionē. 10. metaphy. textu cōmēti. 15. ⁊ in libro de substā orbis. capite p̄mo. ¶ Ad p̄mū. negat̄ ɔ̄sequētia. q2 duplex p̄ncipiū: per se: ꝑ accn̄s. p̄ncipiū per se est ens: sed p̄ncipiū per accn̄s esse ens non opʒ: neqʒ ipsuʒ est causa. p̄ncipiū eni cōmunius est q̄ʒ cā. ¶ Cōtra. Auer. p̄io phy. cōmento. 82. priuatio est causa corruptionis. ¶ Rn̄o. negat̄ priuationē esse cām reruʒ naturaliū: quarū ponit̄ p̄uatio esse principiū: sed non negatur modus causandi negationis super negationes proportionalis modis causandi affirmationis super affirmationes. dixit eni phūs. primo posterioꝝ. quēadmodū affirmatio est causa affirmationis: ita negatio est causa negationis. itellige in causis adequatis. ¶ Ad scḋm. denominatio duplex: positiua negatiua. tunc negatiua a nō ente sumitur. positiua vero ab ente: esse aūt priuataʒ aut cecū sunt negationes determinati gn̄is ⁊c̄. forma igitur p̄sens positiue denominat: sed forma absens p̄uatiue denominat. ¶ Cōtra. sequitur q̄ priuatio sit forma. q2 absentia forme est forma absens: sed priuatio est absentia forme. ¶ Respōsio. licʒ theologus ɔcedat. q̄ forma absens sit aliquid: ꝓpter intellectuʒ: non tamē philosophus: q2 quādocūqʒ forma non est in materia: ipsa non est apud ipm. ¶ Ad tertium. negat̄ q̄ materia sit priuatio: quāuis concedatur q̄ materia est priuata certa forma: nō tamē materia est priuata simplr̄: neqʒ materia est priuatio. ¶ Ad quartū. resolutio cōtrarietatis in priuatiuā oppositionē est ꝓpter resolutionē accidentiū in substātiā: ⁊ ꝓpter nō esse variabilia accidentia: nisi ꝓpter substātiaruʒ variationē: si eni substantie essent stabiles: essent etiā accidentia stabilia: oppositio autē in substātijs priuatiua est: que est terminus mutationis. ¶ Contra. priuatio est quodāmodo forma. scḋo phy. tex. cōmēti. 15. ¶ Rn̄o. vltra expositionē Auerrois. scilicʒ pro forma imperfecta. scḋo priuatio est forma per accidens. scilicʒ quia ipsi coniungitur forma: quando sunt duo opposita in que successiue trāsmutabile est aliqḋ subiectū: tunc quodlibʒ illoruʒ se habʒ vt actus respectu subi: ⁊ sic intelligit phūs priuationē esse quodāmodo formā: ⁊ est significatio valde metaphorica: quā apposuit Aristoteles ad ostendendū amplitudinem sue considerationis.

Vigesimuz octauū du[m]. ¶ Utrū priuatio sit p̄ncipiuʒ. ¶ Rn̄o. aut refert̄ p̄ncipiū ad naturatū: aut ad trāsmutationē: si ad naturatuʒ. sic priuatio nō est p̄ncipiū: nisi per accidens. duo eni sunt intrinseca p̄ncipia nāti: mā ⁊ forma. p̄ phy. tex. com. 65. p̄ncipiū aūt trāsmutationis est priuatio. ¶ Sciendū tamē q̄ trāsmutationis tria sunt p̄ncipia. scʒ subʒ: terminus a quo: ⁊ terminus ad quē. subm̄ est mā: sed ipsa nō est terminus. silr terminus a quo ⁊ ad quē sunt termini: sed nō suba: hoꝝ igit̄ triū p̄ncipioꝝ duo sunt cāe nāti. s. mā ⁊ forma: sed p̄uatio est p̄n[m]: ⁊ nō cā: est eni terminus. ¶ Sciendū tñ q̄ trāsmutatio est aut de nō subo in subʒ: aut ecōtra. ⁊ ista solet mutatio appellari: ⁊ nō motus: ꝑ subʒ intelligo esse: ⁊ cōsequēter ꝑ nō subm̄ nō esse: alia est de subo in subm̄: ⁊ ista solet motus appellari: ⁊ nō mutatio: prius igitur loquamur de terminis mutationis: deinde motus. termini igit̄ mutationis primi sunt priuatio ⁊ forma. ¶ Scias tamē q̄ priuatio qn̄qʒ comitat̄ potētiā nāle ad formaʒ: ⁊ tunc ipsa est terminus a quo gn̄ationis: forma vero est terminus ad quē: qn̄qʒ vero priuatio nō comitat̄ potētiā māe ad formā illā: cuius est p̄uatio: ⁊ ista est terminus ad quē corruptionis: forma vero est terminus a quo. Auer. igit̄ 5° phy. c[o]. 7. Cum abycit modos priuationū famosaruʒ numeratarū in libro p̄dicamētoꝝ: abycit illā de q̄ phūs in p̄ntis dixerat: a priuatione ad habitū impossibilis est regressus: tanq̄ʒ impossibilē ad terminādū gn̄ationē: quāuis illa terminet corruptionē: nō teneo tñ has esse duas priuationes: sed vnā: quo vnitas in eis reperiri pōt: ⁊ diuersaʒ rōne. ideo vna dicat̄ ante formā: alia dicat̄ priuatio post formā: ⁊ sic priuatio differt a potētia: cū seperari possint: ⁊ etiā vnū sit positiuū ⁊ ens: reliquū vero priuatio: vtrūqʒ tñ eoꝝ ꝑ actū intelligit̄. ¶ Cōtraria igit̄ aut termini positiui in ista mutatione: puta forma: termini a quo ⁊ forma termini ad quē sunt termini q̄si per se: vt in gn̄ōne eq: termini primi sunt forma eq: ⁊ p̄uatio eius. termini secūdi q̄si per se sunt forme spermatis: intellige sanguinis eque. Et forma equi. Sʒ termini per accidēs sūt termini ɔ̄dictoꝝ: vt equ[us] ⁊ nō equ[us]. ¶ Sʒ de terminis motus dicēdū q̄ ɔ̄ria sunt duplicia: mediata: ⁊ imediata. inter imediata motus existere nō pōt: sed mutatio: sʒ hūi iter ɔ̄ria mediata: q2 opʒ q̄ in tēpore in quo mouet̄ mobile: mobile recesserit a termino a quo: ⁊ nondū totaliter attigerit terminū ad quē. sententia est Auerro. q̄nto phy. cōmēto. 10. ⁊ 18. termini igitur primi motus sunt duo cōtraria mediata: termini vero quasi primi sunt priuatio ⁊ forma: termini vero per accidens sunt termini contradictoꝝ: vt in motu a calido in frigidū: termini p̄mi sunt calor ⁊ frigus: termini secundi ⁊ quasi ꝑ se sunt frigus ⁊ priuatio frigoris: termini vero per accidēs sunt frigus ⁊ nō frigus. Ex hoc apparet q̄ʒ necessariū fuerit. primo physi. cōmēto. 44. ⁊ alibi: exponere totiens cōtrarietatē principiorū coprehēdere sub se cōtrarietatē verā ⁊ priuatiuā oppositionē: q2 oportebat indifferenter loq̄ de terminis primis mutationis: qui erāt priuatio ⁊ forma: ⁊ de terminis primis motus: qui erant cōtraria. ¶ Cōtra Auerro. q̄nto phy. com. 7. dixit. transmutationē: que est de subto in subm̄. scʒ de ɔ̄rio in ɔ̄riū: collocari sub trāsmutatione: que est de nō subo in subm̄: aut de subo in nō subm̄. ergo vtraqʒ istarū mutationū est iter esse ⁊ esse: aut vtraqʒ est inter nō esse ⁊ esse. si eni vna illarū sit iter nō esse ⁊ esse: ⁊ altera inter non esse ⁊ esse: nō poterit vna sub altera collocari: sicut neqʒ subitū sub successiuo: aut ecōuerso: aut positiuuʒ sub negatiuo: aut ecōuerso. ¶ Rn̄o cōtrarīj priuatio: exempli

gratia.nigri capi pōt precise priuatiue:ꝛ sic est terminus mutationis:ꝛ nō est termin⁹ ꝑ se motus:sed per accidēs. Alio modo positiue.vt est albedo:ꝛ tūc ipa est terminus motus:ꝛ nō mutationis subite:nisi eēt illa albedo in minimo gradu existere potente. voluit igitur Auer.motū q est in subto ente in actu:ꝛ inter esse ꝛ esse:posse ēt habere terminos:qui noīe sunt ꝑuatiui:sed re sunt positiui: quia albedo est nō nigredo:ꝛ albū ē nō nigrū.ideo data trāsmutatione inter album ꝛ nigrū:ipsa est inter albū ꝛ non albū:ꝛ tunc talis ꝑuatio:que est res positiua:subitaꝫ mutationē terminare nō pōt:nisi in minimo sui esse:sed solū terminat motū. Si quis vellet extendere terminos ꝑ accidens ad formas accidentales comitantes mutationē: diceret quantitatē ꝛ qualitatē existentē in materia trāsmutationis esse terminos accidentales mutationis:vt albedo:aut rubedo:si materia generationis fit alba vel rubea.hec ex ꝑmo physi.cōmēto.44.ꝛ qnto physi.cōmēto.55.colligunt̄:sunt igit̄ termini per se determinati: sed termini per accidēs sunt indeterminati. ❡ Sciendū ēt ex parte subiecti generationis. Utruꝫ non ens generari possit aut moueri. ❡ Et dicendū iuxta Aristo.qnto phy.tex.cōmēti.8. Qꝫ non ens est triplex:primū est nō ens ꝑ cōpositionē:vt chimera nō est:scdm est indiuiduū sube:qđ nō est:sed esse pōt:tertiū est nō ens per accidēs:vt nō albuꝫ.primū neqꝫ moueri:neqꝫ mutari pōt:secundū non moueri potest:sed bene generari:tertiū vero ꝛ moueri ꝛ generari potest. ❡ Sciendū etiā ex quo non ente fit aliquid. ❡ Et dicendū iuxta philo.12. meta.tex. cōmēti.2. triplex est non ens.s.nō ens simplr:qđ non habꝫ eē:neqꝫ imaginationē:2ᵐ est priuatio:tertiū est mā.ꝙ ex nō ente tertio modo:ꝛ sic querit phs ꝑncipiū ꝑ se ꝑmū. ❡ Sciēdum est etiā ex quo ente fiat aliquid. ❡ Et dicēdū iuxta Aristo.12.meta.tex.cōmēti.8.ꝛ ꝑmo phy.tex.cōmē.78. duplex est ens:in actu:in potētia.ꝙ nō ex ente in actu.sꝫ ex ente in potētia:ꝛ subintelligendū est per se.dixit enim Auer.tertio celi.cōmēto.64.corpus nō generat̄ nisi ex corpore in actu:quātūis accidentaliter:qm eēntialiter est ex corpe in potētia:sed impoīe est vt nō fit oīno.imo est necessariū ꝛ eternū:ex hoc habet̄ ꝙ ꝯtrariū positiuū est terminus quasi per accidēs. ❡ Contra.phs ꝑ phy.textu cōmēti.43.ex imusico fit musicū per se:ergo ex ꝑuatiue opposito per se fit aliqđ. ❡ Secundo nulla res ex omni mā fieri pōt:ergo nō ex mā per se res fiunt. ❡ Tertio.illud qđ est pars rei:que fit est ꝑncipiū per se:sed priuatio est pars ꝛc.per Auer.primo.phy.cōmēto.64.generatuꝫ incōpletum est compositū ex tribus:completuꝫ vero ex duobus tantū:completū eni ex materia ꝛ forma est incōpletū vero ex mā fm partē priuata est:ꝛ fm partē formata. ❡ Quarto Aristo.6ᵒ phy.textu cōmēti.41.gnō est inter cōtradictoria.Ad idē est phs.6ᵒ phy.tex.cōmenti.91.ꝛ nō est extimanduꝫ Aristo.loqui de terminis ꝑ accidens gñationis:ꝛ presertim cuꝫ ibi ex intentione.tex. cōm.83. soluit q̄stionē quomodo inter cōtradictoria pōt esse mutatio. ❡ Ad primū.generationis mā est principiū per se: qꝛ est subꝫ:priuatio vo est non subm:sed terminus a quo per se:qꝛ igitur ly ex.ꝑncipalr attribuit̄ māe:ideo ex priuatione nō fit aliquid:nisi per accidēs:necessariū tamē. vt dixit Auerro.ꝑmo phy.cōmēto.75.qꝛ necesse est generandū esse priuatū:sed ex imusico fit aliquid per se: non ꝓpter priuationē:sed rōne materie. ❡ Ad scdm:mā duplex:ꝑma:scda.tunc quecūqꝫ fuerit mā prima:dūmodo qualitatiue ꝛ quātitatiue disponat̄:illa est apta esse ꝑncipium propinquū vel remotū:cuiuscūqꝫ rei naturate fiēde:sed vltra ꝑncipiū cōmune requirit̄ aliquādo ꝑncipiū propriū:ꝛ est materia secūda. ❡ Ad tertium.priuatio est pars rei:vt ipsa est in trāsmutari:qꝛ oꝫ ꝙ rei q̄ trāsmutatur prē eē sub termino a q̄:ptē vo sub termino ad quē:nō eni idiuisibile est qđ alterat̄ ꝛ vix sine iplicatiōe ꝯdictionis ponibile est in casu aliquid fm quālibet sui partē vniformiter ꝛ equevelociter alterari:ex diffinitione eni motus mobile ꝑtim est in termino a quo:ꝑtim in termino ad quē:iuxta sniam Auer.sexto phy cōmēto.32.neqꝫ inconuenit quādo est aliquid nō pure positiuū:priuationē esse illius partem. ❡ Ad quartū exposuit Auer. cōtradictionē.idest repugnantiā inter esse ꝛ non esse:nō negatiuaꝫ sed priuatiuaꝫ. ❡ Sed dubitat̄ an ꝯtrariū intelligendū sit vere contrariū:qđ est alterius rationis:dum dicimus trāsmutationē esse inter cōtraria. ❡ Qđ non videt̄:quia ponamus aliquid esse summū:puta aquā in frigiditate:q̄ incipiat remitti:tunc nō imediate post hoc erit caliditas: qꝛ tunc non daretur minimū caliditatis:neqꝫ primū esse eiusdē:qđ est cōtra phm:ꝛ tamē erit remissio frigiditatis:ꝛ tunc querunt̄ primi termini huius alterationis:ꝛ videtur ꝙ sint gradus intensus ꝛ remissus frigoris:ergo non requirit̄ cōtrariū pro motu habendo:cōtrariū intelligo alterius rōnis:est eni ibi cōtrariū eiusdē rōnis.scꝫ maior gradus minori gradui. ❡ Rñsio cōmunis que nō cōcedit dari minimū gradū caloris:neqꝫ ꝑmū eiusdē:glosant eni Ari.dat̄ primū esse.idest vltimū nō esse caloris.faciliter euadit:cōcedendo ꝙ imediate post hoc erit caliditas:ꝛ sic termini primi dari pñt vere ꝯtrarij:cōcedūt eni ꝙ vere ꝯcedendū est:qualitates que in certis gradibus cōtrariant̄:in certis gradibus cōpossibiles sunt. ❡ Sed Aristo.qnto physicoꝶ.tex.cōmentu.19.cōcedit ꝙ inter magis ꝛ minus eiusdē speciei est ꝯtrarietas:nō simplr:sꝫ talia quanta sufficit ꝓ motu:quēadmoduꝫ etiā inter quātitates nō ꝓprie est ꝯtrarietas:vt dictū est. Sed de his satis pro nunc. Et hic primū librum claudimus. Et ad totius naturam cōsiderandum pertransimus.

❡ Alexādri Achillini Bononien.de elmtis. Liber. II.

SI est elmtū:presupponit̄:qꝛ ipsum est subꝫ ꝯsiderationi.cōcauū aūt celi sphericū est:vt in libro de orbibus.declaratū est a nobis:ꝛ mundum:quē tactu sensibilē appellamus:cōtinet:ꝛ ignē incōplete sphericū reddit:ꝓhibet.n.ignis sua celo adherentia:ne iter eos vacuū intercidat.rōne cuius adherentie hūc mundū iferiorē.dixit Ari.ꝑmo metheorū celo esse cōtinuū:vt oīs eius virtus inde gubernet̄. Celū igit̄ sua sphericitate centrū requirit:a celo autem vsqꝫ ad eius centrū longissimā lineā imaginor esse deductaꝫ. cuius longitudinē mathematicus explorās dixit esse miliariū.109037.tantā eni dixit ipse esse maximā lune ꝓpinquitatē terre. Lineā aūt hanc in quattuor ꝑtes diuido. nō equales:tamen sed potius vt mathematici aliqui dixerunt ꝓportionē seruantes.exempli gratia.fractionib⁹ dimissis:sit diameter terre vt vnuꝫ:secūda pars erit.33. tertia vero.1089.quarta vero.35937. Sectionū igitur loca sunt vbi elementorū termini contiguant̄.tu vero itelligas lineā hanc.super superficiē terre cadere:aquis imo aque elemēto coopertaꝫ:aliquādo eni inter aerem ꝛ terrā aque non mediant:querimus aūt locū casus linee vbi elementū aque aliqꝫ itercepeū sit. Duius igit̄ linee pars iferior centro cōterminus mathematico est quasi semidiameter superficiei:que est terre diameter. Est eni fm mathematicā descriptionē longitudo diametri terre miliariū.6500.est aūt terra grauis simplr:ideo oībus aliqꝫ substat.secūda pars prior ꝓxima est sphere aque spissitudinem ꝛ situm idicās:quia ipsa est grauis fm quid:ꝛ erit diameter aque miliariū.208000. Tertia pars est aeris:

q: aer est leuis fm quid: ⁊ erit diameter eius milliariuz. 6656000. Quarta vero que celū lune attingit igni appropriaṫ: q: leuissim⁹ est: cū ipse sit leuis simpliciter: vbi alie tres partes mixtis ⁊ elemētis cōstitutis cōes existunt: ⁊ celi cōcauitatē cuz illis pariter implent. ⁊ erit diameter eius. 2129920000. Sed naturalē phm hic aduertere opz qm̄ ad experientiā supficies aque exterior nō lōge distātior est a cētro mūdi q̄ supficies terre exterior: aque enī in supficie terre existētes ad mare ōcurrūt: ⁊ certū est q̄ loca decliuia petūt aque. si enī terre dixeris admixta eē alia. etiā aque pisces ⁊ aer admiscenṫ ⁊c̄. ideo aptior est phō iter elnta minor ꝓportio q̄ hec: q̄ data est. presertiz q: corpoꝝ ꝓportio adhuc multo maior est q̄ eoꝝ ꝓportio diametrorū: corporis enī ad suaz diametrū quasi triplā sexquiseptimā ponūt: ⁊ sperarū proportio est ꝓportio diametroꝝ triplicata. Aristo. igiṫ decuplā iter elemēta. exēpli grā. denotauit. Triū aūt elemētoꝝ inferioꝝ eē sensus ostēdit: quartū aūt ratio. nō enim manifesta est in ignē mixti resolutio: neqꝫ ascensus fumi in aere ignē esse ostēdit: pp diuersaz in partib⁹ aeris leuitatē prope terrā aut aquā ⁊ in suprema illius regione. nō enī superficiem aeris exteriorē sensu discernim⁹. verū inflāmationes in aere apparentes aliqd significāt: ⁊ etiā corpa in aere ascēdētia sunt calida ⁊ sicca: q̄ si aliud corpus in aere ascendat: illud in aerē conuersum diffundiṫ. ⁊ visuz effugit. iō igne nihil est leuius: aere aūt leuior est ignis. pz ex Auer. q̄rto celi. cōmēto. 32. ⁊ ex Ari. in lib. de ꝓprietatibus elemētorū. Hec igiṫ quattuor corpa noie elnti importātur. verū ꝓpria significatione vtēdo elntū illa importat: sed nō absolute: sed vt in mixtione existētia huiꝰ elnta se frāgere potuerūt. Cū igiṫ hec corpa extra mixtionē sunt: dicanṫ simplicia grauia ⁊ leuia: ⁊ nō elnta: nisi in potentia: cū vero intra mixtuz sunt: tūc ꝓprie elnta sunt: vt ex eoꝝ diffinitione cōprehendi pōt: sed opiones ponentes elnta cōpletē corrupta esse: dū in mixtionē venerūt: faciunt vt elnta vocem⁹ hec quattuor simplicia: quāuis extra mixtū sint: loquamur igiṫ vt plures: ⁊ intelligamus vt pauci: qm̄ cōis opio nō dimittit in mixto rē: quā elntū appellet. ¶ Quid aūt sit elm̄ accipiendū est ex tertio celi. tex. 2ti. 31. Elemētū corpoꝝ est: ad qd̄ alia corpa diuidunṫ intus exīs potētia aut actu: idiuisibile in altera spē. Sciēdū q̄ dr̄ aliqd elm̄ corpoꝝ: q: ipsum est primū corp⁹: ad qd̄ stat resolō cōpositoꝝ corpoꝝ: mixta enī resoluunṫ in corpa p̄ora eis: vel igiṫ resolutio hꝫ statū: aut nō. non 2m q: impole est ire in infinitū: q: infinitū abhorrēt ⁊ natura ⁊ cognitio nostra: ergo opz esse aliqua corpa p̄ma: ad q̄ stet mixtoꝝ resolutio: ⁊ termineṫ: similr opz esse aliq̄ prima: que in mixtionē veniant. Ista igiṫ appellat phs p̄ria corpora: nō simplr: sed generabiliū: quēadmodū motus elemētorum nō sunt p̄mi simplr: sed primi sunt respectu mixtorū: similr qualitates prime sunt prime: nō simplr: sed respectu secūdarū. Est igiṫ celū primū corpus: eius ēt motus est simplr primus: ⁊ etiā eius qualitas vt lux est simplr prima corpis qualitas. ¶ Sciēdū etiā elnta habere duplex esse intra mixtū: extra: intra ipa hnt eē potētiale: extra vero ipsa habēt esse actuale: q: cuz ipsa extra sunt: ipsa per se sunt: cum vero ipsa intra sunt: ipsa sunt in alio: nō tamē sicut accidēs in subiecto: sed sicut pars in toto. ¶ Sciendū etiaz q̄ corpora sunt duplicia: homogenea: etherogenea: etherogenea sūt quoꝝ ptes integrales quātitatiue aliā hnt rōnē a rōne totius: ⁊ sic ipsa diuisibilia sunt in corpa p̄ora eis: ⁊ cū elnta nō sint diuisibilia in corpora p̄ora eis: ipsa opz esse homogenea: ⁊ istud est esse indiuisibile in altera spē. i. nō esse diuisibile in aliqua: que sint partes quantitatiue totius alterius rōnis a toto: sed ipsa diuisibilia sunt in ptes quātitatiuas: que eiusdē sunt rōnis cū toto: q̄libet enī ps quātitatiua terre est terra ⁊c̄. ¶ Ex ista diffōne sequiṫ q̄ elnta sunt substātie: qm̄ ipsa per se existunt: sic q̄ in nullo subiecto recepta sunt. Tum q: ipsa subarū cōpositionē itrāt. ¶ Scdo. sequiṫ q̄ elemēta sunt corpa: q: ipsa extēsa sunt: ⁊ in ptes quātitatiuas diuisibilia: ⁊ locū occupātia: vt sensus ostendit. ¶ Tertio. seqṫ q̄ ipsa sunt corruptibilia: q: per alterationez ipsa in mixtionez veniunt: oē autem alterabile est corruptibile. ¶ Ex quo sequiṫ vltra q̄ ipsa ex mā sunt: que est subm generationis corruptionis: ⁊ alterationis. ¶ Ex quo sequiṫ vltra q̄ ipsa formā hnt in mā: q: nō stat mā sine forma. imo mā in potētia nō stat sine forma educta de potentia illius. ¶ Sequiṫ etiā ipsa hr̄e qualitates p̄mas: fm q̄s ipsa alterare possunt alia: ⁊ ab alijs alterari. ordinauit igitur Aristo. hec sic. p̄ de gn̄atione. tex. cōmēti. 6. p̄mo materiā. scdo p̄mas 2rietates. tertio elnta. loquēs de elemētis in illo esse in quo ad mixta referunṫ. ¶ An aūt elnta plures substātiales formas in se hēant: cōsiderandū est. Et vt nō oporteat nos aliqd ignotū presupponere. generalius q̄ pris exigeret negotium dubitatur.

An in cōposito subali plures subales forme reperianṫ: ⁊ q: hec qd̄ est valde difficilis: ⁊ valde ampla: ⁊ plures speciales questiones cōprehendēs. ideo eā in qnqꝫ articulos diuidā. ¶ In p̄mo articulo cōsideraṫ. an in celo plures subales forme reperianṫ. ¶ In scdo articulo. an in elntis plures esse possint. ¶ In tertio. an in mixtis nō aiatis. ¶ In quarto an in vegetabilib⁹ ⁊ sensibilibus. ¶ In q̄nto. an in hoie. ⁊ in hoc scdo hic liber cōplebiṫ: ⁊ tertio volumini subsequēti cedet. ¶ Hāc āt distinctionē premitto q̄ duplex est cōpositū corpus. scꝫ gn̄abile ⁊ eternū. distinctio est Auer. in libro de suba orbis in fine tertij capli. Et Aristo. p̄mo de ptibus aialiuz. capite vltio. ⁊ est diuisio quā itēdit Aristo. 12. meta. textu cōmēti. 5. diuidēs subam sensibilē in eternā ⁊ gn̄abilem. itelligo hic cōpositū. nō ipsum mixtū. sed naturatū ipm. siue simplex siue mixtū fuerit. Et q: tantū celū est naturatū ingn̄abile: ⁊ est primū corpus. ideo de ipso sit hec p̄ma cōclusio. Tantū vnā substātialē formā hꝫ celū. hāc in libro tertio de orbibus declarauī. primū enī celū apd̄ phm ex prima forma cōstat ⁊ ex orbe p̄mo: ⁊ hec est inferens preiacentē 2clōis. nā enī ipsum 2stare itelligit Ari. p̄mo de ptibus aialiū. vbi supra. ⁊ nullū celū hꝫ multas subales formas: q: celū est corpus simplex. q: ipsum simplici motu moueṫ. q: puro circulari: itelligo simplex: nō q: sit homogeneū: q: incōpositas vocat Aristo. p̄mo de ptibus aialiū similares ptes: ossa: neruos: carnes: ⁊c̄. que mixta sunt. in alia enī cōsimiliū partiuz diuidunṫ. vt declarat Auerro. 3. celi. cōmēto. 33. 2cedo tn̄ celū esse corp⁹ homogeneū. sed nego q̄ eē homogeneū sit rō adequata: per quā corpus sit simplex: q: esse homogeneū excedit: ⁊ est in plus q̄ corpus simplex: q: oē corpus simplex est homogeneū: ⁊ nō ecōtra: q: aliqua corpa cōposita ⁊ mixta homogenea sunt: sed itelligo simplex corpus. q: ex simplicibus naturis est cōstitutū. Est aūt simplex nā simplicis motus p̄ncipiū. Est aūt simplex motus triplex: a centro in leuibus: ad centrū in grauibus: circa centrū i neutris. p̄ celi. tex. cōmēti. 6. ⁊ q: celestes nāe sunt eiusdē spēi analoge: ⁊ naturata: ⁊ 2ntia nām lō numerus celorū nō facit numeruz in numerandis simplicibus corporibus. Simplicitati igiṫ subaliū formarū: substantialiū formarū pluralitas repugnat: q: vnāquāqꝫ subalē formaz simplicē ꝓprius ⁊ localis motus ⁊ simplex cōsequiṫ. ⁊ sic in habēte plures subales formas 2positio repiṫ simplicita-

tⁱ opposita ꝛ corporis ꝛ mot⁹. ¶ Sed dubitat̃ argumẽtis cõibus ꝓposito talijs: qꝛ celũ ex genere ꝛ dr̃ia cõponit̃: qꝛ celi abinuicẽ eẽntialr̃ distinguũt̃: ꝛ cõueniũt. Est aũt genus forma vlis: dr̃ia vo ꝑticularis. 7. meta. cõmẽto. 43. ꝛ scd̃o phy. tex. ꝛ cõm. 28. ꝛ cõmẽto. 92. ¶ Scd̃o. qꝛ genus cõponit̃ ex potẽtia ꝛ actu: qꝛ actus ꝛ po⁹ sunt ꝑncipia generũ. ¶ Tertio: qꝛ genus est vniuocũ mult̃ꝭ speciẽb⁹: ergo genus nõ dicit formã specificã: sed ipsuz dicit formã: qꝛ aliter genus nõ ꝑdicaret̃ de eoꝝ cuius est gen⁹: ergo in cõtento sub spẽ sunt forma specifica ꝛ forma generica.

¶ Rñdeo. vt resolute ad minus cõia sub ente cõtẽta cõsiderãdo descẽdere valeã: dubitationẽ de vniuocatione entis extirpabo. Dico igit̃ ꝙ duplex est genus: vniuocũ: analogũ: analogũ nullã facit cõpositionẽ: aut infert eẽ in cõtẽto sub eo: qꝛ analogici gñis vnitas est ex ꝑte termini vocalis: aut scripti: aut intẽtionis ad placitũ significãtis spẽs: aut idiuidua: nõ aũt nãliter. intẽtio eñ entis est nãlis similitudo termini vocalis: aut scripti ad placituz ens significãtis: ꝛ huic cõceptui correspõdent in re plures res iter se ordinez hñtes: vt suba ꝛ accñtia. ordinant̃ aũt accñtia in subaz: qꝛ ꝑ eã accñtia cõstituunt̃. 4. meta. cõmẽto. 2. ꝑrita eñ attribuunt̃ sube: nõ qꝛ suba sit agens aut finis eoꝝ: sed qꝛ cõstituunt̃ per eã: ꝛ subm est eoꝝ. imo Aristo. 12. meta. tex. cõmẽti. 2. iuxta expõnẽ Auerro. vult ꝙ siue ens significet vnũ genus ꝛ vnã nãm: siue genera diuersa. semꝑ suba est ꝑor ceteris. Est igit̃ ens analogũ. 4. meta. tex. cõ. 2. ꝛ ꝑ ở aĩa. tex. cõ. 78. ens multipliciter dr̃. Idẽ scd̃o de aĩa. cõm. 30. analogia etiã nõ stante cũ vniuocatione. Ens eñ multiplex est. ꝑ phy. tex. cõ. 12. 16. 25. multiplicitate significationũ: qm̃ suppositoꝝ multiplicitas etiaz in spẽ specialissima vniuoca reperit̃: ꝛ sic spẽs quãuis spãlissima ꝛ vniuoca dicẽda esset multiplex: qđ nõ est dicendũ. Or si hoc cõcedas. ¶ Contra Aristo. est: volentẽ illã entis multiplicitatẽ facere ꝓpõnẽ distinguibilẽ: qđ nõ facit sola suppositoꝝ multitudo: vt patet ꝑmo elencoꝝ. Tũ qꝛ nõ est pos̃e ens: ꝛ nõ ens verificari de eodẽ termino sine variatione significationis: ꝓpter primũ principiũ esse verũ notissimũ: sed sic est de ente ꝛ nõ ente: vt pꝫ ꝑrio phy. tex. ꝛ cõ. 25. dixit eniz Auerro. ibi hoc nomẽ ens ꝛ nõ ens dr̃r de decẽ ꝑdicamẽtis. ¶ Qđ aũt cũ analogia entis non sit vniuocatio: neqꝫ equocatio: expressit Auerro. 3. de aĩa. cõmẽto. 36. vbi cõ Auẽpace dixit. manifestũ est eñ per se: qđ hoc nomẽ gditas nõ dicit̃ pure equoce: neqꝫ pure vniuoce. Et aperte Aristo. 12. meta. tex. cõ. 3. suba est ens absolute: sꝫ accñtia nõ sunt entia simpl̃r: ꝛ hic expresse negat vniuocationẽ. Ideꝫ dixerat Aristo. 7. meta. tex. cõmẽti. 3. alia dicunt̃ entia: eo ꝙ entis. hoc idẽ asserit Auerro. 8. phy. incidentalr̃. cõmẽto. 77. hoc nomẽ ens dicit̃ de suba: ꝛ de alijs predicamẽtis cuꝫ determinatione. ¶ Scd̃o. nã vna cõis nõ est nisi in vno predicamẽto: sed significatũ entis nõ est tantũ in vno ꝑdicamẽto: ergo significatũ entis nõ est vna nã. maior est Aristo. ꝛ Auerro. ꝑ ethico. capite. 7. ad ostendẽdũ ens ꝛ bonũ dici ambigue. i. nõ sm̃ vnã intẽtionẽ: quã ꝑticipent decẽ predicamẽta. rõ est Auerro. ibi. Et non itelligas ex rõne ꝙ nõ possit esse vna res in diuersis predicamẽtis: sꝫ in argumẽto est restrictio ad itentionẽ vnaz significatã. ¶ Tertio. Aristo. 7. meta. tex. cõ. 14. ꝛ 15. Ens non dicit̃ vniuoce: neqꝫ equoce: vbi Auer. ens deriuat̃ ab esse: sꝫ eẽ nõ est sm̃ vnã ꝛ eandẽ intentionẽ in vnoquoqꝫ predicamentoꝝ: actus eñ est esse independenter formalr̃. compositi vo dependẽter: quãuis eñ forma ab agente effectiue dependeret: aut a mã mãliter: a nullo tñ formalr̃ dependet: qꝛ tunc ipsa esset subycibile aut cõpositũ: nõ aũt actus. ¶ Quarto. si ens significaret vnã nãm: ipsum eẽt genus. patet cõsequẽtia ex Auer. 10. meta. cõmẽ. 8. ostendente diuersitatẽ iter genus vniuocũ ꝛ analogũ: qꝛ gen⁹ significat sua significata mediante vno cõi ꝑ significato: sed ens aut vnũ nõ: sꝫ imediate significãt decẽ ꝑdicamẽta. ratio est Auerro. ibi. ¶ Quinto si esset ens vniocuꝫ: tũc ad vnã sciaz ꝑtinerẽt oẽs q̃ttuor cause: patꝫ cõñtia: qꝛ nõ est tãta rerũ diuersitas ꝙ ad diuersas scias ꝑtinerẽt. ratio est Aristo. 3. meta. tex. cõmẽti. 3. Et Auer. falsitateꝫ cõsequẽtis declarat. 4. meta. cõmẽto ꝑ. ꝑtinent̃ eñ cause iter nãlẽ ꝛ metaphysicũ: qꝛ metaphysici sunt finis ꝛ forma. ipsius vo nãlis mã ꝛ efficiẽs. iuxta Auer. in ꝓhemio ꝑmi phy. sube eniꝫ ꝑtire sunt in intelligibilia ꝛ sensibilia: nãlis sensibilia cõtẽplat̃. metaphysicus vero intelligibilia. pertinẽt aũt oĩa ad vnã sciaz. vt metaphysicã: ꝓpter entiũ analogiã. 4. meta. tex. ꝛ cõ. 6. nõ tñ entia sensibilia: aut mathematica ita examusciῶ in meta. cõsiderent̃: ꝙ alie de illis scie supfluãt: qm̃ abstracte ꝛ vlr̃ in meta. cõsiderant̃: sed ꝑticulariter ꝛ appropriate in alijs sciẽtijs. metaphysica igit̃ omnia cõsiderat: sed non oĩ modo considerandi omnia illa cõsiderat: sed suos modos cõsiderãdi specialibus relinqt scientijs. Huic rationi ꝓportionabilẽ facit Aristo. in ꝑmo ethycoꝝ. loco allegato de bono. ¶ Sexto. si ens eẽt vniuocũ: etiã ꝑdicamẽtoꝝ saltem itellectualia eẽnt eadẽ: qđ est cõ Ari. 12. meta. tex. cõmẽti 21. ꝛ cõmẽtatorẽ ibi: ergo vnũ ꝛ ens nõ sunt vna nã cõis alia a decẽ ꝑdicamẽtis. ¶ Septimo arguit Auer. 3. meta. cõmẽto. 10 si ens ꝛ vnũ dicant̃ de decẽ ꝑdicamẽtis vniuoce: necesse esset vt intellecta nõ haberẽt dr̃ias: qbus differẽt abinuicẽ in oĩbus suis naturis: qꝛ ꝑdicamenta non essent diuersa: ꝛ sic ipsa nõ eẽnt simplicia. ¶ Octauo. 3° phy. Arist. tex. cõmẽti. 4. cõmune aũt in his nullũ est accipere. s. ꝑñtia. vbi Auer. intẽdebat phs declarare ꝙ motus nõ dr̃ vniuoce: iõ ipse nõ hꝫ diffõnẽ dictã vniuoce: sꝫ sm̃ prius ꝛ posterius. nisi eñ distributiue maior itelligatur: cũ hac minori motus est in multis ꝑdicamẽtis: non infert̃ motũ nõ esse vniuocũ. ¶ Nono. ꝛ aduertat Scotus. Deo nihil est cõe vniuocũ: ergo ens nõ est vniuocuꝫ. pꝫ cõña. ꝛ añs ꝓbat̃: qꝛ dato opposito illius: tũc intellectus noster posset magis abstrahere q̃ꝫ eẽt deus in se abstractus: pꝫ. qꝛ a deo aliqđ abstraheret itellect⁹ noster: ꝛ abstractione nõ ficta: neqꝫ imaginabili tñ: qꝛ a deo abstraheret itellectus nr̃ cõceptũ entis deo vniuocũ. cõñs autẽ est ipos̃e. ¶ Qđ si entitatẽ eẽ in se abstractã posueris: ꝛ nõ per itellectũ nr̃m: tũc peius est: ꝛ maius incõueniens: qꝛ tũc erit aliqđ in re magis abstractuꝫ q̃ꝫ deus: vel erit gditas aliq̃ magis abstracta q̃ꝫ deitas: qđ absurdissimuꝫ est in nã: ꝛ in metaphysica nãliter inuenta. ꝛ in metaphysica supnaturalr̃ reuelata. ¶ Cõtra. vnius potẽtie vnuꝫ est obiectũ adequatũ: ꝛ nõ nisi ens: qꝛ supra ens nõ ẽ aliqđ: ꝛ infra ens quocũqꝫ dato põt intellectus pos̃is aliud itelligere. ergo tñ ens est obiectũ illi adequatũ: qꝛ inferiora ente excedit itellectus nr̃: ꝛ altiora non dant̃. Tuꝫ qꝛ oẽ intelligibile est ens: ꝛ oẽ ens est intelligibile: ꝛ sic ibi est adeq̃tio. Scd̃o. vni⁹ scie vnũ est subꝫ. sꝫ metaphysica est vna scia: ꝛ circa ens est. 4. meta. t. c. 1. ergo ens ẽ vnũ ꝛ vniuocũ. ¶ 3°. ꝑ⁹ dignitatis vnũ est subꝫ. vna eñ ꝑ⁹ est dignitas 4. meta. tex. cõmẽti. 8. si aũt enti plures cõceptus respõderẽt tũc plures essent dignitates illis cõceptib⁹ correspõdentes. ¶ Quarto. omni passioni subm ꝑmuꝫ rñdet: sed passionibus trãscẽdẽtibus nõ rñdet spãlius subꝫ ente ꝑ subto adequato. vt pꝫ. ergo ꝛc̃. ¶ Quito substãtia est magis ens q̃ꝫ accñs. septimo meta. tex. cõ. 4. sꝫ nõ est suba magis suba q̃ꝫ accñs sit suba: neqꝫ suba est magis accñs q̃ꝫ accñs sit accñs. ergo oꝫ in vniuoco sube ꝛ accñti cõiesse cõparationẽ: nõ eñ in equocis fit cõparatio. septio physi. tex. cõ. 24. ꝛ

nõ nisi in ente. ¶ Sexto. itellectus certus de vno ⁊ dubius de duobus hꝫ cõceptũ: de quo est certus: aliũ ⁊ distinctũ ab illis de quibus est dubius: sed phs ⁊ theologus sunt certi q̄ deus est ens: ⁊ phs dicit q̄ deus est finitus i vigore: theologus vero ĩfinitus: licꝫ eni Aui. dixerit deũ esse ĩfinitũ: pꝫ tñ q̄ ꝫ Aristo. est dictũ illud: ponẽtẽ deum necẽo ⁊ naturalr agere ad extra: ⁊ formare primũ celũ. ⁊ ĩmediate effectiue mouere celũ primũ. g̃ vterq̄ istoꝝ disputantiũ certus est q̄ deus est ens: ⁊ sic cõceptũ habẽt entis ab alijs distinctũ. ¶ Ad primũ ꝯceditᷣ maior: quã declarat Auer. scđo de aia. coñ. 108. de sensu exteriori dicens. Necesse est aliqd esse cõe illi multitudini: qđ cõprehenditᷣ a sensu. refert dictio illa: qđ: multitudinẽ cognitã: ⁊ nõ refert cõe ad illã multitudinẽ. puilegiũ eni est relatiui neutri generis posse referre añs nõ eiusdẽ gñis. nõ. n. sunt vlia extra itellectũ: ⁊ si essent extra ipsũ: nõ apprehenderentᷣ sensu. vt dixi in lib. de vlibus. Si autẽ vis referri multitudinis genus: tũc illud dr̃ sensatũ rõne suppositoꝝ eius. nõ aũt in suo eẽ vli. seqᷣ Auer. ⁊ si nõ supple si nõ datᷣ cõe illi multitudini: nõ erit illic aliqd p qđ ille sensus possit dici vnus: qm̃ sensus nõ est vnus: nisi per vnã intentionẽ: ⁊ hãc vnitatẽ obiecti declarãs subdit: opꝫ q̄ sit vnũ genus subm eis: qđ dicatᷣ vniuoce. Istud tñ dictũ speciales hꝫ difficultates de visu ⁊ de interiore sensu: q̃s ad librũ de sensibus reseruo. Intellectus aũt possis in hͦ differt ab intelligẽtijs in actu: ⁊ ꝯuenit cũ sensu: q2 ipse hꝫ obm adequatũ sibi vnũ vnitate vniuocationis: sed illđ nõ est ens ipsũ: sed est actus mãlis: ⁊ dicitᷣ ab alijs quiditas rei mãlis. nõ intelligo tñ p q̇ditatẽ totũ: sicut ipsi intelligũt: sed formã: que est altera pars cõpositi: neq̄ per q̇ditatẽ rei mãlis itelligo q̇ditatẽ rei p se apte moueᷣ sensum: puta q̇ditatẽ accidentiũ: quã nominarũt alij q̇ditatẽ rei sensibilis: sed itelligo formã subalẽ causatã a materia. Alie autẽ itelligẽtie hñt coꝝ essentiã pro obiecto eis adequato. Triplicia aũt sunt intelligibilia ab intellectu possibili: quedã p̄mo ⁊ per se: ⁊ sunt forme subales materiales. vnde Aristo. 7. meta. tex. cõ. 4. dixit subaꝫ eẽ priorẽ cognitione q̄ accñs. ⁊ Auerro. 3º. de aia. cõmẽto. 5. posuit in diffinitione itell's possis formã mãlẽ tanq̄ proximũ obiectũ intellectus possis. Ex hoc seqᷣ subalẽ formã mãlẽ esse p ꝓpriã spẽm in fantasmate. ¶ Scđo aũt intelligibilia ⁊ p se sũt forme simplr abstracte: ⁊ forme accñtales: ⁊ licꝫ ꝓpingor sit iclinatio ad formas accñtales q̄ ad formas intelligentiaꝝ: tñ magis intẽditᷣ ab itellectu possibili intelligẽtia q̄ forma accñtalis. Est eni forma accñtalis: vt preparãs intellectũ: ⁊ itelligẽtia est illa cui preparatᷣ. Quedã aũt sũt per accñs itelligibilia: vt mã: siue celi: siue iferiorũ: siue intelligibiliũ. Cõposita aũt sunt per partẽ itelligibilia: puta per formã. nõ posuit igiᷣ Auer. in diffõne itellectus possibilis obiecta per accñs cognoscibilia: neq̄ per se secundo cognoscibilia: sed solum illa que per se p̄mo sunt apprehẽsibilia ab illa potẽtia. s. formã mãlẽ. eodẽ mõ sicut fecerat Ari. scđo de aia. dũ obiecta sensibꝰ exterioribꝰ assignaret: nõ eni sub illis obiectis sensibilia scđo: aut p accidẽs: cõprehendũtᷣ. Ex hoc pꝫ dñia inter sensũ ⁊ itellectũ in cõparatione ad eoꝝ obiecta adequata: que illis virtutibus sunt relatiue opposita: q2 vle obm sensus non apprehenditᷣ a sensu: sed vle obm intell's apprehenditᷣ ab itellectu scđo. qđ singulare cõprehensum sub obiecto adequato sensus est cõprehensibile a sensu: ⁊ aliquãdo est aliqđ eorum actu comprehensũ: sed nullum singulare est actum apprehensum ab intellectu: sed bene poᵃ est apprehensũ: nõ intelligo poᵃ reducibili ad actũ: sed q2 itellectus speculatiuꝰ est cognitio in potentia singulariũ: q2 ois cognitio in actu est cognoscẽs: sed itellectus speculatiuꝰ nõ est cognoscẽs. g̃ itellectꝰ speculatiuꝰ nõ est cognitio in actu: sed itellectꝰ speculatiuꝰ est cognitio singularis: g̃ est eiꝰ cognitio in poᵃ opposita actui isto mõ accepto. iuxta modũ Arist. p̄ posterioꝝ. in dubitatione. vtrũ demõstratio vlis sit potior pticulari: cõcedentis scientẽ p ꝓpõnẽ vlem scire potẽtia illud qđ importatur p ꝓpõnẽ illiꝰ singularẽ: licꝫ Auer. ibi cõmẽto. 39. videatᷣ exponere de potẽtia ꝓpinqua ⁊c. q2 igiᷣ itellectus speculatiuus est forma essentialr ipsius idiuidui: iõ idiuiduũ est aliquo mõ p se cognitũ: ⁊ q2 itellectiuꝰ speculatiuꝰ hꝫ esse multũ diuersũ ab eẽ qđ hꝫ forma in mã: iõ idiuiduũ est aliquo mõ p accñs cognitũ: ⁊ sic pꝫ nõ repugnaᷣ hec: idiuiduũ est p accñs itellectũ: ⁊ idiuiduũ ẽ p se cognitũ: que a nobis alias cõcedebanᷣ: q2 idiuiduũ p se cognosci põt duplr itelligi vel in gñe cãe efficiẽtis. ⁊ hoc mõ. vbi a multis cõceditᷣ ipsum esse p se cognitũ: q2 ipm effectiue partialr: minꝰ p̄ncipalr: poniᷣ ab eis mouere itellectum possibilẽ: a nobis drᷣ p accñs cognitũ: q2 p aliud. puta per itellectũ agentẽ ab eo abstrahentẽ. ¶ Scđo itelligi pt idiuiduũ p se in gñe cãe formalis itelligi: ⁊ hoc mõ: quia essentia idiuidui est formatiua itellectus possis: conceditᷣ idiuiduũ esse p se cognoscibile: ⁊ q2 eẽntia idiuidui postq̄ eleuauit eã intellectus agens format intellectũ possibilem. iõ dicitᷣ indiuiduũ p accñs cognitũ. q2 ipsi eẽ forme in singulari extraneatᷣ esse abstractũ. impropie tñ dici põt idiuiduũ eẽ p se cognitũ: q2 p eẽntiã suã cognitũ est: formantẽ intellectũ. ¶ Ad scđm vnitas subiecti sciẽ opponitᷣ equocatiõi. 4. eni meta. ꝯmẽto. 2. de equoco nõ cõsiderat vna ars: neq̄ reqritᷣ vnitas vniuocatiõis: qualis reqriᷣ in gñe cõpato ad suas spẽs: sed illi sufficit vnitas analogie: q̄ est media iter vniuocationẽ ⁊ equocationeꝫ. ⁊ quãuis nõ detᷣ mediũ iter hñe vnã significationẽ ⁊ nõ hñe. iter dicere vnũ cõceptũ ⁊ nõ dr̃e. tñ datᷣ mediũ iter hñe multa significata: quoꝝ vnũ non attribuitᷣ alteri: ⁊ hñe vnũ significatũ: ⁊ illud est hñe multa significata ordinata: sic q̄ vnũ alteri attribuatᷣ. vt dixi i q̃one ꝺ p̄ncipijs chyromãtie. ¶ Ex quo pꝫ maiorẽ eẽ vnitatẽ obiecti potẽtie cognoscitiue q̄ sit obiecti habitus scientifici. ¶ Ad tertiũ dignitatis termini nõ vniuoci sunt: sed analogici. ¶ Ad quartũ passiones ẽt multiplices sunt: quẽadmodũ ⁊ id cui attribuũtᷣ. ¶ Ad q̇ntũ magis ens. i. pfectiꝰ. i. distãtius a nõ gradu entis. ¶ Ad sextũ ꝯcessus est alius cõceptus: ex quo nõ seqᷣ vniuocatio: neq̄ q̇ditas ꝯceptibilis vniuoce dicta: eaꝫ. n. ponũt cõseq intelligibilitatem tanq̄ subm ꝓpriũ eoꝝ: sed tũc opꝫ deũ nõ eẽ p̄ intelligibilẽ: sed scđo. s. rõne entis: cui p̄mo cõpetit itelligibilitas. sequiᷣ scđo deũ nõ esse p̄mũ obm itellectus diuini: sed entitatẽ: aut primũ itelligibile nõ eẽt p̄mo apprehensum a p̄mo itellectu. pꝫ cõparãdo entitateꝫ itellectui diuino: q̄ absurda sunt: ad ꝓpositũ genꝰ analogũ cũ dñis aut ꝯhẽte ꝯpositionẽ facit in itellectu nr̃o: nõ aũt in re. ꝓportionabilr itelligo de suba: que est genꝰ analogũ ad mãm formã ⁊ cõpositũ. silr cõpositũ est analogum ad spũale ⁊ mãle. vñ Auer. 10. meta. ꝯ. 26. q̄ loqᷣ de corpe simplici. nõ loqᷣ nisi de noibꝰ: qm̃ hoc nomẽ: corpꝰ. v. g. qđ drᷣ de corruptibili ⁊ icorruptibili est nomẽ equocũ. itelligo equocatione analogiã cõpatiẽte. Et corpus spũale est genꝰ ꝓpinquũ celoꝝ: ⁊ sic nego corpa celestia vniuocari in aliquo: ⁊ a fortiori nõ vniuocanᷣ cũ alio ab eis. q̄ si tẽpꝰ dixit Auer. 4. phy. coñ. 133. vniuoce cũ alio tpe dici. Intelligo in rõne mathematica abstracte. ⁊ nõ nãlr. ¶ Scias tamẽ talis p̄dicati analogiã nõ abijcere: sed ꝯpati p̄dicationẽ eẽntialẽ. vt. 4. meta. cõmẽto. 2. Auer. predicabilia essentialia iueniũᷣ in hoc gñe: qđ drᷣ multiplr: sicut iueniũᷣ in gñe: qđ drᷣ vniuoce. multe eni diffõnes ex termi-

nis analogis cōponunt̃.vt Auer.2.phy.com.p̄.Hoc dixi
in q̄one de pncipijs chyromātie.Idē intelligo de ɔūsa.
cōuersione:cōtradictione:distributione ₇c̃.qm̄ hec ꝑ ter
mini analogiā saluant̃.¶ Correlariū licȝ quicūq₃ cōce-
ptus solū naturalr̃ significatiuus sit vniuocus:nō tamē
gn̄aliq₃ cōceptus est vniuocus.ꝑ cōceptū itelligo actū for
mantē itellectū poſeȝ:sed aliqs est analogus:₇ aliqs eq-
uocus:pȝ de cōceptibus signoꝝ analogoꝝ ₇ equocoꝝ.
¶ Correlariū scd̄m:cū vnitate conceptus dicibili in qd
de decē p̄dicamētis stat decē gn̄alissimoꝝ simplicitas:₇
irresolubilitas:₇ p̄mitas:q₂ cōceptus gn̄alissimoꝝ vniuo
coꝝ sunt p̄mi rerum conceptus nāliter significatiui ₇c̃.
¶ Generi aūt vniuoco forma ex pte rei correspōdet:nō
tn̄ est illa forma vl̃is in actu:sȝ vl̃is in poᵃ naturalr̃ signi
ficata termino mētali generico:₇ forte etiā ad placitū ꝑ
aliū terminū mentalē.alr̃ eni res per terminos p̄ītales
significatas itelligit itelligēs metaphysicā ₇ phias nālē
cū logica:q₃ logicus tn̄.qm̄ ɔceptibus ad placitū res si-
gnificantib⁹ vti̅t logicus purus:est eni logica verborȝ
libra:licȝ differat logicus ab illo:cui a natiuitate deficit
sensus:q₂ nullā cognitionē siue distinctā:siue cōfusaȝ hȝ
de re ille:cui d̄ficit sensus a natiuitate:sensibili ꝑ illū sen-
suȝ:sed logicus rerū significatarū per terminos cōfusam
hȝ cognitionē:vel saltē nō simplr̃ sciētificā:sed hn̄s alias
scias itentionib⁹ naturalr̃ signātib⁹ itellexit.imo hō fe
lix ꝓpōnes hȝ ex eēntijs itelligentiarū cōpositas:q₂ eas
ɔponere pōt:nō tn̄ depēdētes itelligētie ex extremis ha
bitis ꝓpōnes cōponere pn̄t:q₂ actus cōponēdi illis repu
gnat:q₂ actus ɔponēdi reqr̃it itellectū eē potētia cogno-
scēs:nō aūt actu:q₂ actus cōponēdi est idifferēs ad affir-
mationē ₇ negationē:nō etiā sub quoq₃ eē forma signat̃
a gn̄e:sed sub determinato:₇ eadē forma etiā ꝑ dn̄aȝ im-
portat̃:sed sub alio eē:₇ sic ex gn̄e vniuoco ₇ dn̄a nō ifer
tur pluralitas formaꝝ in re:sed bene pluralitas modoꝝ
essendi forme.Corpa eni simplicia corruptibilia plures
formas hr̄e nō pn̄t:qđ tn̄ oporteret:si genus ₇ dn̄a infer
rent formarū pluralitatē in re:q₂ ipsa sunt hn̄tia genus
vniuocū ₇ dn̄aȝ. ¶ Dōm est igit̃ p̄mo q̄ nō si aliq̄ pre-
dicata essentialia s̄m sub ₇ supra ordinant̃:illa sumunt̃
a diuersis formis.pȝ de p̄dicamētis accidentiū:vt albe-
do ₇ color.oporteret eniȝ q̄ māle formabile acciūtis for-
maret subam:aut nō quālibet partē qualitatiuā accidē-
tis esse in suba tanq̄₃ in subo.q̄ si hoc aliqs cōcedat.non
aduertēs:aut negligēs tot eē entia sine necessitate:q̄ sen
sus nō ostēdit:neq₃ rō cōuincit.nō tn̄ ɔcedet duas quāti-
tates in eodē subiecto adequate:q₂ inde seq̄t̃ dimēsionū
penetratio:₇ sic q̄ntitatis:q̄ est gen⁹ nō videt q̄ntitas re di-
stincta a q̄ntitᵗᵉ:q̄ ē spēs ei⁹.Extat tn̄ dn̄a iter p̄ītū sube ₇
predicamētū acciūtiū:q₂ in p̄dicamēto sube icludunt̃ cō
posita:sunt eni sube famosiores:vbi forme non ita appa
rent:iō nō forme.sed in acciūtib⁹ multis forme ordinant̃:
q₂ earū cōcreta accidētalē ₇ denominatiuā p̄dicationeȝ
dicere vident̃.iuxta Aristo.scd̄o topicoꝝ.capite.3.dōm
est igit̃ q̄ oē genus est diuisibile ꝑ actū ₇ potētiā 5.phy.
cōmēto.9.q̄ in oī p̄dicamento sunt cōposita ex ꝓpo actu
₇ ꝓpria potētia.¶ Unde Auer.4.celi.com.35.Cōposi-
tio rerū.s.ex mā ₇ forma ita inuenit̃ in predicamēto vbi:
sic̄ in alijs predicamētis.potētia igit̃ ad acciñs formaliter
sumpta est eiusdē gn̄is cū actu:sed realr̃ est res:quā pōsse
est esse alterius gn̄is.iō licȝ ex poᵃ ₇ actu acciūtiū nō fiat
vnū ꝑ se subale:fit tn̄ vnū per se reponibile in p̄dicamēto
acciūtis.ɔcretū eni ₇ abstractū nō gn̄e differūt. ¶ Qđ si
Ari.in p̄dicamēto relationis ponit positiones:₇ positio-
nū cōcreta ponit in nono p̄dicamēto:est q₂ idē ē in diuer
sis generib⁹ diuersimode.si eni p̄ncipia:que in ɔpositio-
nē veniunt sunt eiusdē generis:opȝ p̄ncipiatū ex eis esse
etiā illius generis.¶ Dico secūdo non si aliqua p̄dicata
eēntialia in p̄dicamēto sube ordinant̃:illa sumunt̃ a di-
uersis formis.pȝ de p̄dicatis de deo ₇ itelligentijs.iuxta
Auer.12.meta.cōmēto.39.vt suba:spūs actus:sed q₂ ista
sūt p̄dicata p̄īti analogi sube. ¶ Iō sit tertiū dictū. Nō
si aliq̄ essentialr̃ p̄dicata ₇ vniuoce in p̄dicamēto sube or
dinant̃:illa sumūt̃ a diuersis formis.pȝ de p̄dicatis cor-
poꝝ simpliciū sublunariū:ifra tāget̃. Tū q₂ nō differūt
illa p̄dicata sic ordinata nisi rōne.s.s̄m magis abstractū
₇ minus abstractū:hec tn̄ abstractio nō est in naturis re-
rū ꝑ nās earū:sed ꝑ intellectū agentē sic eas abstrahētē
scȝ s̄m magis vl̃e ₇ minus vl̃e:₇ aliqn̄ aliter:vt dn̄e ₇c̃.
si eni eēnt illa sic abstracta:ipsa eēnt de gn̄e intelligen-
tiarū.multiplicatio igit̃ logicaliū vocū vt eis correspon-
dentiū intentionū nō ifert multitudine rerū nāliū:neq₃
metaphysicaliū.¶ Cōtra.diffō hȝ ptes significantes p-
tes rei:₇ ptib⁹ diffōnis ptes rei respōdēt.7.meta.tex.cō.
33.¶ Rn̄deo.ptes rei que sunt genus ₇ dn̄a rōne distin
guunt̃:₇ nō re.7.eni meta.tex.cō.43.vltima dn̄a ē suba
rei ₇ diffinitio:qđ nō eēt:si nō idētificaret̃ dn̄a gn̄i.mate
ria eni licȝ sit pars idiuidui:non tn̄ est ps ipsius vl̃is:vt
ex libro de vl̃ibus deducit̃.ꝓ habēda igit̃ diuersa diffi-
nitione dn̄e a gn̄e:sufficit diuersitas modoꝝ eēndi:q̄ ēt
diuersitas est origo ꝓprietatū diuersarū generi ₇ speciei
cōuenientiū.risibilitas.n.spēm humanā sequit̃.nō auteȝ
genus ad hoiem.¶ Cōtra Auer.p̄ phy.cōmēto.28.par-
tes diffōnis precedūt rē in eē:q̄ ante actū itellectus cir-
ca rē.imo ante modos rei:est distinctio ptiū diffōnis:q₂
modus sequit̃ rē:cui⁹ est modus:₇ pars rei p̄cedit rem.
¶ Rn̄deo.q₂ vē diffinibile est compositū ex mā ₇ for-
ma:opȝ ptes diffiniti ꝑ diffinitionē declarari:₇ sic dictuȝ
Auer.est indefinitū.si aūt cōparauerim⁹ genus ad spēm:
tūc p̄oritas nāe gn̄is est a quo nō ɔuertit̃ subsistēdi ɔn̄a.
iuxta Auer.sup porphirio.c.7.si autē dn̄a spēi cōparat̃:
tūc si illa dicit formā aut mām:pȝ q̄ est prior:si dicit to-
tū.₇ nō sit vltima dn̄a:tūc illa est p̄or eo mō quo genus.
iuxta doctrinā Ari.2.posterioꝝ.c.13.docētis diffinire.da
to gn̄e diuiso per dn̄as essentiales:tūc adde dn̄am gn̄i:si
nō habes cōuertibile cū diffinito:tūc est casus nr̄ q̄ dn̄a
est p̄or spē prioritate nāe:a q̄ nō cōuertit̃ ɔn̄a subsistēdi
eo mō sicut genus.Si aūt hēs conuertibile cū diffinito:
tūc habes diffōnē:₇ sic nō elicit̃ ex illo tex.nō dari dn̄aȝ
cōuertibilē cū spē:neq₃ dn̄aȝ vltimā diffōnis nō cōuer-
ti cū diffinito:sed elicit̃ q̄ donec durat acceptū.s.gn̄is cū
dn̄a vl̃ dn̄ijs in plus q̄ sit diffinitū:adhuc addēda est dif-
ferētia vlterior pro habēda diffōne.terminus igit̃ istius
ꝓcessus est diffinitio.cui⁹ diffinitionis vltima ps:licȝ di-
ceret totū:tn̄ dicit illud per modū ptis ₇ p̄oris:q₂ ipsa est
determinatiua generis:ex qua cū residuo diffōnis habe
tur eēntia diffiniti cōplete apta.¶ Ad scd̄m genus com
poni ex poᵃ ₇ actu itelligit̃:nō q̄ genus dicat mām.₇ dif-
ferētia formā:q₂ tūc nō p̄dicaret̃ genus d̄ re.vt.7.meta.
com.34.dicit Auer.māȝ nō p̄dicari:neq₃ gen⁹ dic̄ formaȝ
determinatā:q₂ tūc nō diuideret̃ genus per dn̄aȝ.sed di-
cit genus formā mediā iter actū ₇ potētiā:q₂ dicit gen⁹
formā sub actu iperfecto.vt tangit Auer.p̄ meta.cōmen-
to.17.Genus tn̄ de p̄īto sube vniuocū diximus esse iten
tionē sube cōposite ex mā pria ₇ forma simplici māli.nō
tamē sunt q̄tuor generalissima:quēadmodū sunt q̄tuor
forme simplices māles:q₂ in eē specifico sumpte forme
simplices cōstituunt spēs q̄tuor:sed abstracte reducunt̃
in vnū.q₂ p̄ncipio eiusdē rōnis causant̃.s.mā prima.₇ h
mō intellige q̄ genus sumit̃ a mā.₇ tūc nō cōuertit̃ hoc
genus cū corpore sensibili:q₂ celuȝ est sensibile visu:sed

cõuertiť cũ corpe tãgibili:ꝛ hoc genus est minus cõe ꝙ̃
corpus nãle:qꝛ celestia corpa etiã nãlia sunt:ꝛ sufficiẽter
diuidiť hoc genus ꝑ simplex ꝛ cõpositũ:simplex aũt ꝑ
graue ꝛ leue:ꝛ vtrũqꝫ ꝑ simplr ꝛ fm qd.cõpositũ autẽ ꝑ
ꝑfectũ ꝛ iꝑfectũ:ꝑfectũ per aĩatũ ꝛ inaĩatũ.aĩatũ ꝑ sen
sibile ꝛ isensibile:vel melius ꝑ sensitiuũ ꝛ nõ sensitiuũ:
sensibile ꝑ rõnale ꝛ irrationale.diuisio autẽ rõnalis per
mortale ꝛ imortale:est ad mentẽ Auicẽ.volẽtis mãm ce
li eiusdẽ rõnis cũ mã istoꝝ iferioꝝ ꝛ celũ eẽ aĩatũ sensu:
nõ aũt est ad mẽtẽ pħi.iõ iuste rephendiť Aui.ab Auer.
Dicendũ igiť ꝙ potẽtia ꝛ actus in sub̃a sunt ṗncipia in
trĩsece cõponẽtia supposita de qbus vel de signis eoꝝ sic
intellige:ꝛ hic ꝛ alibi.gn̄alissimũ sub̃e ṗdicať essentialr.
ꝛ ꝯñter ṗncipia gn̄is dici pñt:qđ saluare nõ pñt ponẽtes
ĩtelligẽtias in ṗdicamẽto:nisi dicãt eas cõponi ex actu ꝛ
potẽtia:qꝛ ṗncipia gn̄is oẽ cõtentũ directe sub gñe prin
cipiãt.alr illa nõ eẽnt ṗncipia gn̄is:sꝫ forte alicuius sub
gñe ꝯtẽti. ¶ Ad tertiũ pꝫ genus dicere formã eãdẽ quã
spẽs:sed sub esse iterminato. ¶ Cõtra.ex determinati ge
nus ꝛ dr̃ia dicũt eãdẽ formã cũ spẽ.ġ gñe essentialr ṗdi
cato de spẽ:etiã genus eẽntialr ṗdicabiť de dr̃ia:cuiꝰ op
positũ dicit pħs.3.meta.tex.cõ.10. ¶ Pꝫ.sexto topicoꝝ.
pħs:si genus ṗdicať ꝑ se de dr̃ia:tũc sortes eẽt plura ani
malia:que ꝯña nõ valꝫ.si genus dicit eandẽ formã cum
dr̃ia ꝛ spẽ. ¶ Ad primũ.diuersitas itentionũ primarũ ꝛ
scdarũ sufficit vt nõ ṗdiceť genus de dr̃ia ꝑ se.hñt enim
diuersas rõnes:cũ idẽtitate tñ rei.rõne cuius realis idẽ
titatis ꝛ ordinate determinationis vnius ab altero.pħs
7° meta.tex.cõmẽti.43.ṗdicat dr̃iaꝫ gn̄is de dr̃ia specifi
ca in abstracto vt fissio pedis est pedalitas.genus enĩꝫ si
gnificat formã sub esse sub quo totũ cõprehendiť.ꝛ dr̃ia
significat formã vt pars:ꝛ iõ nõ ṗdicareť dr̃ia de spẽ:nisi
acciperet cõcretũ a forma acceptũ:vt forma est ṗncipiũ
distinguẽdi aut cõstituẽdi. ¶ Ad scdm voluit pħs ꝙ ge
nus bis eẽntialr ṗdicareť de idiuiduo spẽi:si genus ṗdi
careť de dr̃ia:qꝛ pꝫ ꝙ aĩal dr̃ de sorte eẽntialr rõne hois
ꝛ diceret aĩal de eodẽ sorte iterũ rõne rõnalis:ꝛ sic bis:ꝛ
potes distiguere iter esse duo aĩalia:ꝛ eẽ bis aĩal. ¶ Sꝫ
dubitať:qꝛ ad minus distinctio ꝓprietatũ:que est in re
videť regrere in ṗncipiis illoꝝ maiorẽ diuersitatẽ ꝙ̃ sit
diuersitas rõnis. ¶ Rñdeo.gradus seu ordo in formis
est duplex:rõnis:ꝛ cadit iter formã generalẽ ꝛ specialeꝫ:
ꝛ qꝛ idẽ referť ad se:ideo ibi est ordo rõnis.Eadẽ igiť for
ma vt in itellectu est:lapis est lapis:ꝛ corpus inanimatũ:
ꝛ corpus nãle:nõ ĩtelligas formã in esse itentionali esse
cãm esse realis:sed forma vt in itellectu est ṗncipiũ eẽ ge
nerici ꝛ esse specifici:que sunt intentionalia eẽ:sed illa for
ma in re est que itentionibꝰ corrñdet diuersa etiã esse:ꝛ
ꝑ illas itentiones diuersas diuersa illa esse cognoscunť:ꝛ
hoc voluit pħs.7.meta.tex.cõ.43.genus nihil est preter
gn̄is spẽs:q̃uis subdit:ꝛ si aliqd est:vt mã est.ꝛ hunc or
dinẽ nõ solũ facit rõ:sꝫ nã:qꝛ ꝑfectior forma iꝑfectio
res cõtinet.vt scdo de aĩa.tex.cõ.31.trigonũ in tetragono:
qꝛ tetragonũ hꝫ tres angulos ꝛ plures.forma aũt ad suũ
genus ꝯparata:ibi est pluralitas rõnis:qꝛ eadẽ forma:vt
dat esse speciale supponit seipsaꝫ vt dat eẽ gn̄ale.superio
ra enĩ in diffõnibus inferiorũ sunt cõprehensa:qꝛ ꝑfecte
ṗus itelligiť aliqd esse corpus ꝙ̃ ignis:vt de gñe cõpara
to dr̃ie tãgit pħs sexto topicoꝝ.capite.19.genus est notiꝰ
dr̃ia:qꝛ cõius est:ꝛ sic itelligiť mãm prius iformari for
ma gn̄ali ꝙ̃ speciali:ꝛ hũc ordinẽ facit rõ distinguẽs for
mã gn̄icã a specifica:iter q̃s nõ est distinctio fm eẽntiã:
qꝛ supius de suo iferiori ṗdicať eẽntialr.rõne igiť identi
tatis gn̄is ꝛ spẽi philo.7.meta.tex.cõ.43.voluit ꝙ i sub
stãtiis nõ est ordo:si itelligať nõ de ṗmis substãtiis tñ:
que ꝯstat nõ eẽntialr ordinari:sed etiã de scdis:ꝛ rõne di
uersitatis voluit.7.topicoꝝ.capite.3.ꝙ genus ꝛ spẽs nõ
eadẽ significãt.dicẽs nõ multiplex ꝛ duplũ nõ eadẽ signi
ficãt.Secũdo cõparať forma ad ꝓpriã mãm:ꝛ sic vna
iformat mãm formaliorẽ ꝙ̃ altera:aut magis dispositã.
Tertio forma cõparať ad accñtia:ꝛ sic alicuius cõpositi
plura accidẽtia tenẽt se ex ꝑte mãe ꝙ̃ alterius cõpositi:
aliqñ vero plura accñtia tenẽt se ex ꝑte forme:ꝛ cũ plu
ra se tenẽt ex ꝑte forme.dr̃ forma imediatius attingere
mãꝫ:ꝛ quãto plura accñtia se tenẽt ex ꝑte mãe:dr̃ forma
minus imediate informare mãm. Quarto cõparať for
ma ad alias sub̃ales formas:ꝛ sic forma perfectior plura
virtualr cõtinẽs dr̃ minus formare mãm primã. ¶ Ad
argumẽtũ igiť negať ꝯñtia inferẽs ex pluralitate acci
dentiũ pluralitatẽ substãtialiũ formaꝝ:qꝛ ab eadẽ forã
fm varios gradus plura accñtia fluunt. ¶ Sed dubita
tur.qꝛ si eadẽ forma est importata ꝑ genus ꝛ dr̃iaꝫ:tũc
in diffõne est nugatio:pꝫ ꝯñia:qꝛ ibi est genus explicite:ꝛ
etiã iplicite.s.in dr̃ia.sic arguit pħs.7.meta.tex.com.18.
ꝙ accñtia non ꝓprie diffiniunť.qꝛ sub̃m ibi iplicite ꝛ ex
plicite poniť.vt simus est nasus cauus. ¶ Scdo philo.
scdo meta.tex.cõ.10.nõ ꝓcediť in infinitũ in predicatis
qditatiuis:ġ neqꝫ in formis.ꝯñtia aũt philo.tenet ꝑ hoc
qꝛ multitudo ṗdicatorũ qditatiuoꝝ multitudini forma
rũ equať sicut sue origini. ¶ Tertio.seqť ꝙ dr̃ia de gñe
vere ṗdicabiť:pꝫ ꝯñtia ex euidẽtiate eoꝝ.ꝯñs est ꝯ Arist.
sexto topi.capite.3.nõ enĩ de aĩali gressibili bipes ṗdica
tur:sic enĩ bipes de eodẽ bis ṗdicareť. ¶ Ad primũ.va
riatio nois ꝛ significationis gn̄is ꝛ dr̃ie cũ varietate rex
aut modoꝝ:a qbus sumunť nugationem tollit:ꝛ licꝫ vñ
additũ ꝑticulare supfluũ faciat in diffõne:qꝛ de cõceptu
iferioris est supius:iuxta pħm sexto topicoꝝ capite.3.in
fine:nõ tñ dr̃ia generi addita:qꝛ extra ꝯceptũ forme per
moduꝫ partis ꝛ distincte est forma per modum totius ꝛ
cõfuse:quãuis ṗus a nobis habeať cõceptus forme:quo
confuse representat totum ꝙ̃ conceptus forme quo re
presentat ipsa forma formam.veruꝫ est etiã ꝙ diffinitio
substantie datur sine aliquo addito:sed accidentiũ non:
vt ibi vult pħs:sub̃m aũt est id qđ addiť in accñtiũ diffi
tionibus. ¶ Ad scdꝫ tenet ꝯña philo.a fortiori:quia ab
vna forma multa predicata qditatiua sumũť.ergo si nõ
ifinita sunt ṗdicata qditatiua:que plura sunt:neqꝫ etiam
forme:que origines sunt ṗdicatoꝝ qditatiuoꝝ:erũt infi
nite:tenet etiã rõ a destructione ꝯñtis:qꝛ ab vnaquaqꝫ
forma ad minus vnũ ṗdicatũ sumiť.ġ si ifinite sunt fore
ĩfinita sunt ṗdicata.ġ si nõ infinita sunt ṗdicata:nõ ifini
te sunt forme. ¶ Ad tertiũ cõcediť ꝯñs:neqꝫ vult philo.
oppositũ:sed vult dr̃iam nõ vlr ṗdicari de gñe:pꝫ per id
qđ subdit pħs.sed de aĩali gressibili bipede bipes ṗdica
tur.cõcedit igiť ṗdicationẽ dr̃ie de gñe idefinitã:licꝫ vni
uersalẽ neget.ab iferiori enĩ valꝫ ꝯña.homo est bipes.ġ
aĩal est bipes.ad suũ supius affirmatiue:sine cõfusione.ꝛ
melius ṗdicationẽ illã fm accñs appellamus.iuxta Ari.
ṗ posterioꝝ.cap.17.ꝛ iuxta expositionẽ Auerro.ibi.com.
34.i.non fm cursuꝫ nature.

Dubitatur etiã.Utrũ celum compo
natur ex quiditatibꝰ:ꝛ vr̃
ꝙ sic:qꝛ sub ente contineť:ꝛ sub substantia:ꝛ
sub corpore. ¶ Respondeo quiditas est for
ma:sepissime qdem cõiungit pħs quid est cũ
forma.aut quid erat esse.quia per formã satisfit questio
ni quid est.ꝛ earũ notať eternitas per tẽpus predicatũ
in cõpletũ.forma etiã vere est.scdo de aĩa.tex.cõ.7.alia
vero que sunt a forma dependenter sunt.scꝫ compositũ
ꝛ materia.cũ igiť nullũ celũ ex pluribus formis cõpona

tur.neq̃ ex pluribus quiditatibus.ſi tñ large capit̃ qdi-
tas pro p̃dicato in quid.ſic celũ hȝ multa p̃dicata in qd.
ſcȝ corpus ſpũale.corpus.ſubſtãtia.ens. Si capiat̃ quid
pro diffinitione ſic celũ eſt diffinibile diffinitione analo-
ga:ꝛ nõ vniuoca.Si capiat̃ quid pro ente potẽtiali:ſic in
celo eſt qd:ſcilȝ materia:in actu tamẽ.vt in libro de orbi
bus declaraui.℄ Sed dubitat̃.in celo videt̃ plures for
me:q2 ſunt ibi duo efficiẽtia.ſ.primũ ens:qd eſt remotũ
mouẽs:ꝛ ſcdm:qd eſt mouẽs ꝓpinquũ.℄ Scdo:q2 du-
plici fine finitur motus celi.primo itellectu:qui eſt finis
remotus:ꝛ ſcda intelligentia:que eſt finis propinquus.
℄ Tertio.ſcdo ente itelligente p̃mũ ens:primũ eſt for-
ma ſecũdi:ſed ſcdm ens dat eſſe celo formaliter.g̃ p̃muȝ
ens eſt forma celi iformati a ſecũda itelligentia:pȝ ꝯña:
q2 forma formãs formam format formatũ.℄ Quarto.
ſtella eſſentialr̃ diſtinguit̃ ab orbe:ergo ſunt ibi due for-
me partiales.℄ Reſpõdeo.duplex eſt eſſe primi:vnuȝ
eſt eſſe intellectũ:ꝛ hoc eſt duplex:q2 p̃mũ eſt intellectuȝ
a ſe ꝛ ab alio:eſſe intellectuȝ a ſe eſt idẽ eſſe reali illius:ꝛ
ſic vt ſic nõ habȝ eſſe in intellectu:ſed eẽ ab alio intelle-
ctum eſt eſſe exiſtẽs in intellectu intelligentis eũ.ꝛ iſtud
aliquo modo diuerſificat̃ ꝓpter diuerſitatẽ recipientiũ.
Aliud aũt eſt eſſe reale illius.ꝛ in hoc eſſe apud p̃hm cõ-
paratur orbi p̃mo:qui appropriate illi ſubijcitur:ꝓpter
quã cõpoſitionẽ Ariſto.p̃ma de partibus aialium.Quã-
obrẽ celũ factũ eſſe ab cuius gratia cauſa:ſi factum eſt:ꝛ
eſſe ꝛc.in orbe aũt ſcdo eſt tantũ vna intelligẽtia que cõ-
paratur illi vt aia ſubiecto recipienti eã:ꝛ ſic eſt de alijs
orbibus:ꝛ ſic licȝ primũ ens ſit mouens ſm orbẽ:non ta
men eſt natura ipſius mouens ipſum:ſed eſt ars vniuer-
ſalis in mẽte nature mouẽtis eũ ℄ Ad ſcdm.fineȝ eẽ in-
trinſecũ compoſito eſt dupliciter:p̃mo q2 eſt dans eẽ illi
cõpoſito:cuius eſt finis:ꝛ ſic finis eſt itrinſecus:quia eſt
eẽntia ꝛ qditas illi:cuius eſt finis.Secundo vero q2 eſt
nõ forma finito:niſi forte qualitatiua.nõ ſubalis:ſȝ cauſa
ꝛ actus forme finiti:ꝛ ſic in diffõne eẽntiali forme cadẽs:
ꝛ ſic deus eſt finis intriſecus orbi ſcdo.vbi primo modo
erat finis extriſecus:ꝛ ſic eẽ duos fines ſic diuerſos non
īfert plures formas realr̃ inexiſtere cõpoſito:ſed vnꝰ eſt
in cõpoſito realr̃ : alius vero in eſſe intentionali.℄ Ad
tertiũ formãs orbẽ formaт̃ in alio eſſe q̃ȝ formet orbem:
q2 in eſſe itellectiuo format̃ formans orbem:ꝛ nõ in eſſe
reali:ſed in eſſe reali format ſecũda itelligẽtia orbẽ:ꝛ nõ
in eſſe itentionali:ꝛ ſic nõ negant̃ a celo due forme vna
in eſſe reali:alia in eſſe intẽtionali.proportionabiliter de
alijs celis itellige.℄ Correlariũ nõ ſi ita eſt in re ꝙ itel-
lectus p̃mus formet ſcdm itellectuȝ:ſecũdus intellectus
formatur a primo in ſuo eſſe reali.℄ Ad quartũ.ſolutuȝ
eſt in libro de orbibus negando antecedens.

℄ Secundus Articulus.

SEcũdo principalr̃ conſiderandum eſt
compoſitum generabile:ꝛ qꝛ
ipſum diuiditur in elementũ ꝛ elementatũ:ad
hunc ſenſum ꝙ ſubſtantiarũ primarũ genera-
bilium:quedã eſt ſimplex:quedã vero eſt mix
ta.Sit ſecũda ꝯcluſio de elemẽto:tñ vnã formã ſubſtã-
tialẽ hȝ elemẽtũ.huius cõcluſionis oppoſitũ ponit̃ a te-
nẽtibus corporeitatẽ eẽ ſubſtãtialẽ formã eternã imper
fectã genericã expectantẽ formã ſpecificã.℄ Cõtra qs
inſtat̃.p̃mo logicaliter.ſcdo nãliter.Et p̃mo ex nã predi-
cationis eſſentialis premittendo diſtinctionẽ p̃tiuȝ in p-
tes ſm fidẽ:ꝛ partes ſm imaginationẽ:quã ponit Auer.
p̃ phy.com.5.Et q2 fides ibi cõpoſitionẽ verã iportat:cõ
poſitionẽ verã itelligo:que extra aiaȝ ẽ.duplices ſunt p-
tes vt ꝯponẽtes totũ.ſ.q̃ntatiue ꝛ ſſ mã ꝛ forꝰ:ꝛ q̃ntitaᵗᵉ:ꝛ
ſunt partes aliquote.ꝛ nõ aliquote ad eas reducũtur.di-
ſtinctio eſt Auer.p̃mo phy.cõmẽto.36.ꝛ.5.meta.cõmẽto
30.ꝛ.4.phy.cõmẽto.20.ꝛ.3.celi.cõmẽto.12.p̃tes ſm ima
ginationẽ dicunt̃ partes ſm itellectũ ꝛ diuidunt̃ in par-
tes ſubiectiuas:ꝛ ſunt inferiora:ſeu minus cõia reſpectu
totoꝝ vniuerſaliũ.iuxta ſniam Ariſto.p̃mo phyſi.textu
cõ.4.Et in partes diffõnis:que ſunt genus ꝛ differentia.
Juxta ſniam Auer.p̃io phy.com.5.ꝛ Ariſto.5.meta.tex.
cõ.30.Duplex aũt eſt dr̃ia iter p̃dicationẽ p̃tiuȝ ſm fideȝ
de toto:ꝛ gñis:qd eſt pars diffõnis ꝛ diffiniti.5.meta.cõ-
mẽto.30.de eodẽ.qꝛ genus eẽntialiter p̃dicat̃.ſ.in recto:
affirmatiue:vere:ꝛ in abſtracto a ſubiecto:vł melius nõ
cõcreto cõcretione ſubiecti inheſionis:ſed partes ſm fi-
dẽ:aut in obliquo:aut in recto:ſed denominatiue:ꝛ in cõ-
creto:vt homo ẽ aial:ꝛ nõ eſt aiale:ꝛ homo eſt ſuba:ꝛ nõ
ſubale:viuẽs ꝛ nõ vitale:he ſunt p̃dicationes eẽntiales.ſ.
predicationes gñis de eo:cuius eſt genus:ſed dicẽdo:hõ
eſt animatus:ꝛ nõ eſt aia.materiatus:nõ materia.ſũt he
p̃dicationes denominatiue:ſubſtãtiales tñ:ſed homo eſt
ex mã:iſta eſt in obliquo.Eſt tñ dr̃ia inter materiã ꝛ for-
mã in p̃dicando de toto:quia forma dicit̃ de compoſito
ſm formã:ſed mã nõ.7.meta.cõmẽto.34.ꝛ ſcdo phyſi.
cõmẽto.11.exemplũ lapideitas eſt lapis ſm formaȝ:ꝛ la-
pis ſm formã eſt forma lapidis.℄ Et ſi dixeris ꝙ lapis
ſm mãm eſt mã lapidis.quẽadmodũ lapis ſm formaȝ
eſt forma lapidis.dixit enĩ Auer.4.phy.ꝯmẽto.49.mã
dicit̃ a qua in potẽtia.℄ Rñdeo.negãdo ꝯñtiã:ſi ex illo
aſſumpto iferẽ mãm p̃dicari de re:pȝ iter mãm ꝛ formã:
reſpectu quoꝝ ſunt dr̃iaȝ aſſignãdo.q2 forma eſt qditas
vel declarãs qditatẽ cõpoſiti:ſȝ mã nõ ſic.niſi ſm ꝙ for-
ma ipſaȝ detegit.res enĩ in actu eſt vere talis:ſȝ cũ eſt in
potentia:nõ eſt talis:neq̃ȝ dicit̃ talis.ideo mã cũ eſt i po-
tentia lapis:nõ dicit̃ lapis:neq̃ȝ lignũ cũ eſt i potẽtia ſcã-
num dicit̃ ſcãnuȝ.Scda dr̃ia de veris partibus ſit vera
predicatio poſſeſſiua vt manus eſt mea:corpus meũ:aia
mea:ſed de gñe nõ.q2 nõ dicit̃ aial eſt meuȝ:ſed animal
eſt ego.dicendũ ꝛ qdẽ ſm curſum nõ nãlẽ.iuxta Auerro.
ſuper porphirio.c.3.ꝛ primo poſterioꝝ. cõmento.35.niſi
forte alterius aialis me poſſeſſorẽ eſſe oſtẽdere voluero.
colligi põt ſnia.7.meta. tex.cõ.24.34.36. Tunc arguo
ſic ex põne.corpus eſt huius ignis pars eſſentialis : ergo
hic ignis non eſt corpus:ſed corporeus : ꝛ ſic hoc indiui-
duũ ignis nõ eſt contentũ ſub hoc genere corpus.Jſtam
ſniaȝ voluit philoſophus.4.topicoꝝ.capite.11.nullo mo-
do pars predicat̃ de toto:q̃re nullo modo erit corpus ge
nus aialis:eo ꝙ eſt pars eius.repugnant igit̃ hec ꝙ cor-
pus ſit genus:ꝛ ꝙ ſit ſumptũ a forma ſubſtãtiali corpo-
reitatis diſtincta realiter a forma ſpecifica.Ex hoc patet
ꝙ intendẽtes verificare predicationeȝ generis de ſpecie
per hoc cõcretũ habẽs:vt homo eſt animal.i.homo ha-
bet aialitateȝ.ignis eſt corpus.i.ignis habet corporeita-
tem:vltra hoc ꝙ p̃rimã differentiã datã deſtruant:veri-
ficant illas non per identitatẽ vnius cum altero.qd eſt ꝯ
philoſophũ.ſexta topicoꝝ.oſtendentẽ maiorẽ intimitatẽ
generis ipſi ſpeciei q̃ȝ ipſi differentie:q2 per ſpeciem ꝛ ge
nus forma importat̃ per modũ totius:ſed per differẽtiã
importat̃ per modũ partis:ſed per coincidentiã in eodẽ
ſuppoſito:de quo eſſentialiter predicant̃ in cõcreto.quẽ-
admodum formarũ accidentalium eſt concurſus in eo-
dem ſubiecto:de quo accidentaliter predicant̃:etiam in
concreto:ꝛ tunc propter vnum concurſum genus ꝛ diffe
rentia de ſe inuicẽ eſſentialiter predicarent̃:qd eſt cõtra
Ariſtotelẽ.ſexto topicoꝝ.in eodem capite.8.inducenteȝ
ꝙ tunc multa aialia de ſpecie predicarent̃.Quã ꝯñtiam
ſic deduco.q2 aia ꝛ homo ſunt duo:ꝛ qdlibet illorum eſt

aīal per te volentē ꝙ aīa que est differentia sit animal. ⁊
sic erit homo duo aīalia. scilicet animal qđ est totus ho-
mo: ⁊ animal qđ est pars hominis. Item etiā materiā de
forma predicari concedere haberēt. ❡ Or si dixeris esse
equiuocationē corporis: qđ est pars a corpore: qđ est ge-
nus: qꝛ materia: que est pars quantitate corporat̄: ⁊ hoc
est corpus qđ est pars: sed quacūq; forma substantiali i-
formante materiā: tunc corpus est compositum ⁊c. ⁊ hoc
est corpus qđ verificat̄ de supposito. ❡ Sed tunc patet
ꝙ non sumis predicata q̄ditatiua de eodē a diuersis for-
mis substantialibus illius compositi ⁊c. sed ab eadē: qđ
intendimus: qꝛ corpus essentialiter predicat̄ de igne. er-
go corpus dicit eandē formā in re quā dicit ignis. pꝫ cō-
sequentia: qꝛ si non eandem dicit: tunc partem dicit: ⁊ sic
non essentialiter predicat̄ ⁊c. genus enim dicere non pōt
formā posteriorē forma specifica neq; formā simul na-
tura cum ea: sed aut specificā dicit: aut priorē natura q̄
specifica: cui specifica forma superuenit specificādo. Cō-
firmat̄. quia hec predicatio est eēntialis. hoc corpus est
ignis: demonstrato. a. igne: ⁊ nō nisi quia igneitas: que est
forma specifica: est eēntialis huic corpi: ⁊ ita igneitas est
illa forma qua hoc corpus est corpus. aliter predicaret̄
totum de parte: ⁊ sic illa predicatio non esset vera: nedū
ꝙ esset essentialis. similiter de alijs: vt hoc viuēs est ani-
mal: hoc animal est homo. alīs. oporteret dicere istas esse
veras denominatiue: aut participatiue: qđ nō est verū:
qꝛ subiectū non est cōmune ad predicatū: sed est singula-
re predicati saltem realiter: quia aliquo modo hic homo
⁊ hoc aīal differunt eodē semper demonstrato. puta ra-
tione: qꝛ respondens q̄re hoc est animal dicere habet: qꝛ
tactiuum: ⁊ respondens quare hoc est homo dicere habꝫ
quia intellectiuum. ❡ Qđ autē inferunt aliqui. si vita
est denominatiua corporis ⁊ separabilis ab eo: possunt
bruta reuiuiscere: nō valꝫ ɔ̄sña: patet: quia non si albedo
denominatiue ⁊ cōtingenter predicat̄ de sorte: potest al-
bedo eadem numero in duobus tēporibus discontinua-
tis naturaliter inesse sorti. Aduertat tamē theologus hic
quoniā hec predicatio christus est homo est non in con-
creto ad subiectū: ⁊ vnius nature de toto ex duabus na-
turis constituto: ꝓpter assumptionē vnius nature cōsti-
tuentis ab altera constituentiū. Hanc enim assumptio-
nem cōgruū fuit ⁊ decens fieri vt diuine legis promulga-
tor peregregium esset exemplar seruandoꝝ ⁊ veridicus
expressor eorūdē. Et quia regni celoꝝ explicanda supra
cōmunē nature cursum fuerant: oportuit deū nobis ipa
reuelare: ⁊ non per nunciū: qui non esset deus: qꝛ illi ho-
mo credere non tenebat̄: qꝛ īter ceteros homo aut ange-
lus eligibilior existens fidē sibi exhiberi non merebat̄.
q̄m vtroꝝ aliqui mali extiterunt fidem alijs eiusdē ra-
tionis minuentes. mentiri ⁊ eni quātū ex defectibili na-
tura eorum est: possunt. accedit ad hoc ꝙ non est homo
certus ꝙ que dei sunt: qui nō est deus ꝑfecte cognoscat.
neq; decebat testimonium ab īferiore natura q̄ homo
exhiberi. ob eorū diminutā naturā: ⁊ ad tam alta myste-
ria detegendū non bene idoneā: neq; decuit testē esse q̄d
supra hoiem: qꝛ ad capescendas intellectuales naturas
nō omnis homo faciliter ascendit. ideo diuinitati deus
humanitatē adiunxit vt inde exemplū probitatis omnis
homo eliceret: in quo omnis virtutis specimen refulge-
ret. ad quem cognoscendum ois homo quāuis diminuti
sensus leuiter cōduceret̄. Hec igit̄ est fidei nostre certi-
tudo: quia deus mentiri nō pōt: ⁊ ꝙ christus benedictus
deꝰ sit: opera supra naturā ab eo facta: ⁊ ab alijs sanctis:
⁊ vndequaq; per vniuersum apertissime ɔfirmant ⁊ pre
cipue p Uirginē Gloriosā cuius gratia circūquaq; dif-
funditur: rem enim nō diuinā transeuntibus annoꝝ mi-
libus quottidie magis inualescere: non est ꝓbabile: ⁊ pre
sertim cum primos ecclesie gubernatores a recto trami-
te deuiare sepe contingat: sed extra cōmunē cōceptionē
(non immerito) reputat̄. fragilitati igit̄ humane optime
preuisum est ⁊ melius q̄ ratio excogitare possit: vt neq;
dubitandū sit an mētiatur dicēs: neq; dubitandū sit de
dicentis ignorātia: per testimoniū non indignū ⁊ debili
cognitioni nostre familiarissimū. Hec obiter trāseundo
dicere volui vt bene philosophantes gaudeant: ⁊ qui de
eorū heresi letant̄: cōfundant̄: ⁊ suos errores deponant.
❡ Confirmat̄. igneitate ignis est in genere: qꝛ ois spēs ē
sub genere: sꝫ igneitate ignis est in specie. ergo ⁊c. aut igit̄
sub genere non subalterno cuꝫ corpore: ⁊ tunc ignis erit
in duobus generibus non subalternatim positis: qđ est
contra principiū logicū antepredicamētoꝝ Aristotel. ⁊
sexto topicoꝝ. capite. 8. non contingit idem in duobꝰ ge-
neribus esse non cōtingentibus se inuicem. intellige for-
maliter idem. Si autem sub corpore est ignis igneitate:
ergo duplici corporeitate ignis est corpus: qđ est super-
fluum in natura: nō eni per igneitatem sub corpore con-
tinet̄ ignis: nisi igneitas sit quedā corporeitas per ignei-
tatem intelligo formā substantialē propriā ignis q̄ ignis
est ignis. ❡ Qđ si dixeris non oportere igneitatē eē cor-
poreitatem: sed sufficere ꝙ igneitate ignis sit sub corpo-
reitate. ❡ Contra. sequit̄ imaginabile esse ꝙ aliquid sit
ignis: ⁊ nō sit corpus: quia imaginabile est seruari ignei-
tatem in materia sine corporeitate. aliter opꝰ beati Tho-
me in hoc implicaret cōtradictionē: dum poneret tantū
vnam formā substantialē in igne. scilicꝫ qua ignis esset
ignis: ⁊ sic ab inferiori ad suum superius: vltra hoc ꝙ nō
sit concludens per se: quia sermo concludens per se con-
cludit in omni materia. vt dixit Auerro. ꝑmo phyſi. cō-
mento. 25. ⁊ practicatur ab Arist. ꝑmo prioꝝ. in terminis
ignotis: non erit formalis: qđ incōueniens est. ❡ Scđo
arguo ex vniuocatione. Et premitto sententiam Aristo.
septimo physicoꝝ. tex. cōmēti. 31. ⁊ scđo posterioꝝ. textu
cōmenti. 22. in genere latent equiuocationes: non enim
tanta est generis vnitas: sicut speciei fm Aristotelē ꝑmo
topicoꝝ. capite 5° ⁊ q̄nto metaphy. textu cōmēti. 12. sꝫ ex
positione corpori correspondet vna forma numeralis:
aut si multiplicat̄ illa forma ipsa solo numero multipli-
catur: quemadmodū forma specifica multiplicat̄. ḡ erit
corpus verius vnum: aut vniuocū: aut non minus vniuo
cum q̄ species specialissima. non enim maior aut minor
indiuiduoꝝ numerus infert maiorem vel minorē vni-
uocationē: non enim magis vniuocū est homo paucis ho-
minibus existentibus q̄ sit cuꝫ homines multi existant
❡ Tertio. ex diuisione generis Aristote. scđo posterioꝝ
capite. 13. cōmentū enim. 19. Auerro. ibi nō correspōdet.
⁊ septimo metaphy. textu cōmenti. 28. Differentijs for-
malibus genus distinguit̄: materialibus vero species. cu-
ius oppositum ex positione sequit̄: qꝛ non differt genus
in igne ⁊ aqua: nisi per materiam: qꝛ corporeitas est eius-
dē rōnis in vtroq;: mā est eiusdē rōnis in vtroq;: ⁊ ignei-
tas ⁊ aqueitas: que sunt alterius rōnis nō sunt corporei-
tates. differentia autē eorū que eiusdem rationis sunt:
materialis est appellanda: sic arguit philosophus. sexto
meta. textu cōmēti. 43. non bene diuidi bipedē per ala-
tum ⁊ non alatum: sꝫ per fissionē pedis ⁊ non fissionē ⁊c.
qꝛ forma generica est eadē in ratione: licꝫ indiuidua spe
cie distinguant̄: qđ est cōtra philosophū. sexto topicorū.
capite. 18. volentem ꝙ vita non fm vnaꝫ speciem videt̄
dici: sed altera quidem aīalibus: altera autē plātis īest.
⁊ cōsequenter ꝙ natura generis diuersificet̄ specie in di-

uersis speciebus:⁊ etiã est euidens:ꝙ animal:qđ est ho-
mo:specie differt ab animali qđ est equus. ¶ Et etiã est
impossibile naturã generis in speciebus non diuersifica-
ri:qꝛ tunc diuisio generis in species esset materialis:aut
accidentalis:qꝛ ipsa esset per materiam:aut per acciden-
tia:⁊ sic diuisio non esset essentialis.patet cõsequẽtia: qa
diuisio generis est per aliquid posterius natura generi-
ca:distinctũ re ab ea:⁊ superadditum illi per te:⁊ sic non
essentialr̃ predicaret̃ genus:sed accidentalr̃ predicaret̃
de specie:qđ est impossibile.patȝ ꝯsequẽtia:qꝛ ex positio-
ne sequit̃ ꝙ idẽȝ indiuiduũ numero sub diuersis ⁊ dispe-
ratis speciebꝰ specialissimis eiusdẽ generis successiue re-
perit̃.patet trãsmutato.a.igne in.b.aquaȝ:aut ecõtra:ea-
dẽ corporeitas numero manet:⁊ sic idem indiuiduũ cor-
poris. ¶ Tum etiaȝ sequit̃ dari corpus materiale sim-
plex:qđ nõ est ignis:neqꝫ aliud ceterorũ corporũ:q̃ sim-
plicia ab Aristo.numerant̃.p̃o celi.tex.cõmenti.17.qđ
est cõtra philosophũ ibi.qꝛ tunc nõ sufficiẽter diuiderẽt
qnqꝫ corpora simplicia simplex corpꝰ.qđ est incõueniẽs
⁊ cõtra philosophũ.patet cõsequẽtia principalis de hoc
indiuiduo ex prima materia ⁊ forma corporeitatis com-
posito.ipsum eni dici nõ põt corpus compositũȝ:qꝛ nul-
la forma composita ipsum format̃. ¶ Item sequit̃ dari
indiuiduũ generis:qđ nõ est indiuiduũ alicuius speciei.
¶ Item sequit̃ dari indiuiduum cuius species non est
tota essentia:qꝛ indiuiduũ datum nõ est in specie:sed ipȝ
est pars speciei ⁊c̃. ¶ Respondẽt aliqui hec de idiuiduo
incõpleto nõ incõuenire. ¶ Sed dicendũ ꝙ indiuiduũ:
de quo dicit̃ ꝙ ipsum non est in specie:sed in genere: est
indiuiduum incõpletũ:qđ natura nondũ compleuit:sed
natura est in complendo ipsuȝ:si absit impedimẽtũ.hu-
iusmodi autem non est indiuiduũ datum:quia ipsuȝ nõ
est completum magis sub specifica forma q̃ȝ non sub ea:
qꝛ specifica forma iuxta positionem nõ est de substantia
indiuidui huius:sed ipsa est naturalr̃ posterior hoc indi-
uiduo. ¶ Quarto arguit̃ ex natura differentie Aristote.
septimo meta.tex.cõ.42.vltima dr̃ia dicit totã essentiaȝ
rei:⁊ dr̃ia prior ⁊ posterior sunt idem:sed ex positiõe for-
ma specifica vt igneitas non dicit corporeitatem que est
de essentia ignis:licȝ illã presupponat igneitas in mate-
ria. ¶ Respondẽt.vltima differentia dicit totam essen-
tiam completiue:sic ꝙ complet diffinitionem:sed nõ di-
cit totã essentiã absolute:qꝛ ipsa non dicit genus. ¶ Cõ-
tra Aristote.4.topicorũ destructa specie nõ potest genꝰ
remanere:probat enim ph̃s ibi.capite.10.fidem non esse
speciẽ opinionis:quia destructa fide stat opinio:⁊ probat
ꝯñtiam per assumptã ꝓpõnẽ.actus enim intellectus vt
inclinat̃ a ratione probabili est opinio:sed vt inclinat̃ a
voluntate:sequente tamẽ aliã rationem est fides:⁊ quia
stat stante ratione probabili:nolle.ideo nõ est fides spe-
cies opinionis:patet in habentibus cõscientiaȝ credendi
malũ de alio apparentibus probabilibus signis ad cre-
dendum cõtra cõscientiã:sed trãsmutato elemento in al-
terũ iuxta positionem saluat̃ genus ⁊ perdit̃ species: idẽ
si idẽȝ est corpus numero subiectũ trãsmutationi substã-
tiali:sequit̃ ꝙ ex identitate indiuidui saluata nõ infertur
identitas speciei.qđ est ꝯtra philosophũ.qnto metaphy.
tex.cõmenti.12.⁊ p̃mo topicorꝝ.cap.5. ¶ Respondẽt nõ
saluat̃ indiuiduũ ignis:neqꝫ speciei eius:sed saluat̃ indiui-
duũȝ generis.s.corpus. ¶ Cõtra.destructis primis sub-
stantiis impossibile est aliquid aliorũ remanere. Aristo.
in predicamentis:⁊ septimo meta.tex.cõ.8.sed idiuidua
specierũ specialissimarũ sunt p̃me substãtie.ergo eis de-
structis genera destruunt̃:nedum quo ad esse qđ habe-
bãt in illis:sed quo ad essentiã que in illis indiuiduis exi-
stebat.cuius oppositum dicit rñs. Similr̃ generato inferiori generatur superius in suo eẽ reali ⁊ singulari.vt po-
nit philosophus.scđo phy.caplo de causis.textu cõmẽti
35.⁊ sic non potuit forma generica precedere formã spe-
cificam:aut specifica indiuidualẽ:nisi prior recederet ad-
ueniente posteriori.eo modo quo intelligit̃ philosophus
scđo de gñatione aialium. Itẽȝ forma generica est termi-
nus mutatiõis a quo.in hoc eni differt forma a materia:
qꝛ materia transmutationis est subiectũ:forma vero est
terminus:sed terminus a quo ⁊ terminus ad queȝ sunt
incõpossibiles ⁊c̃.impossibile est enim indiuiduum ge-
neris superioris transire ad nãm generis inferioris sine
substãtiali trãsmutatione proprie forme illius indiuidui
qđ perdit̃. ¶ Quinto arguit̃ ex natura speciei indiuidui:
indiuiduũ speciei tantum sub vna specie continet̃:ergo
tantum vnam formã subalẽ hȝ.pȝ ꝯñtia:qꝛ si duas for-
mas hȝ.a.indiuiduũ:ipsuȝ in duabus spẽbus est.pȝ ꝯña.
qꝛ substantialis forma dat esse specificũ. ¶ Rñt ab vlti-
ma forma sumit̃ species:corporeitas aũt est generica for
ma:ideo ipsa non dat esse specificũ. ¶ Cõtra.ois forma
dans esse hoc dat esse singulare:⁊ cõsequẽter specificum:
⁊ genericũ:idiuiduo existenti in illo gñe:docet eni Arist.
arguere ab vnitate numerali ad specificã ⁊ genericã vni-
tatẽ.qnto meta.tex.cõ.12.⁊ p̃mo topicorꝝ.capite qnto:sȝ
corporeitate ignis est hoc corpus.igitur corpeitate ignis
est in spẽ.minor ꝓbat̃:qꝛ aut corpeitas est forma vlis: ⁊
sic ipsa nõ determinat̃ ad hic ⁊ nunc:aut particularis ẽ:
ergo facit ipsa hoc aliqđ.p̃terea apud ph̃m.scđo de aia.
tex.cõ.2.valȝ.illa est forma:q̃ ipsa est quo aliquid est h.
¶ Cõfirmat̃ aut corpeitate ignis ẽ i spẽ ignis:aut nõ:si
sic.q̃ nõ idiget illo idiuiduũ forꝰ specifica:q̃ ẽ igneitas ad
hoc vt sit ignis:si nõ.q̃ datũ indiuiduũ est in duabus spe-
ciebus. ¶ Rñt corporeitate in nulla specie reponitur
a.indiuiduũ. ¶ Cõtra.sequit̃ ꝙ.a.indiuiduũ partiȝ erit
in spẽ:⁊ partiȝ nõ:intelligẽdo de parte que est per formã
nõ ruptã:qđ est icõueniẽs:qꝛ tũc demõstratũ indiuiduũ
ignis est ens eẽtialr̃ p formã corporeitatis ⁊ per ignei-
tatẽ:⁊ sic p vtrãqꝫ ẽ suba:⁊ p vtrãqꝫ ipȝ est corpꝰ:⁊ sic ipȝ
est bis ens:bis suba:bis corpus ⁊c̃.que sunt irrõnabilia.
¶ Aliter respõdet̃.sunt ibi multe forme.q̃ multa idiui-
dua:que sunt in multis spẽbus:quorꝝ tamẽ vnũ est p̃us
origine:⁊ alterum posterius:sed perfectius. ¶ Contra.
vnaquaqꝫ forma suppositum est quid ⁊ aliquid:⁊ preser-
tim cuȝ non sit rupta.ergo pluribus formis est plura qđ
⁊ sic ipsa erit quid ⁊ quid:⁊ sic nõ vnum. ¶ Item sequit̃
ꝙ non dicit species totaȝ nãm indiuidui.pretactum est.
¶ Sexto.ph̃s in postpredicamentis.⁊ qnto meta.textu
cõmenti.16.prius natura est a quo illato non conuertit̃
essendi cõsequentia:ergo naturali ordine sequit̃.hoc est
ignis:ergo hoc est cõpus:ergo quecũqꝫ forma naturalis
est causa antecedentis adequata:illa etiam est causa cõ-
sequentis adequata vel non.sȝ in proposito excessa:quẽ-
admodũ predicatũ excedit subiectũ.igneitate igit̃ dante
eẽ ignẽ adeq̃te:oȝ igneitatẽ dare esse corpus. ¶ Confir-
matur.vere mediũ demonstrandi hominẽ eẽ corpus est
aial aut viuens:q̃ eodẽ p̃ncipio quo homo est aial:aut vi-
uens:homo est corpus:pȝ ꝯñtia:qꝛ aliter non eẽt mediũ
illud demõstrationis cõueniens:⁊ licȝ demõstratio hec
esset pticularis:pp nõ cõuertibilitateȝ terminorꝝ.ipsa tñ
eẽt a priori:⁊ mediũ est causa in itelligendo ⁊ in eẽndo.p̃
posteriorꝝ.caplo scđo. ¶ Qđ si.ẽt corpeitate distincta ab
igneitate:hoc sit corpus:tũc hoc hẽbit duas corpeitates
imo erit duo corpa:⁊ etiã erit bis corpus:qđ ẽ ipole:⁊ su-
pfluũ in nã:pȝ ꝯñtia:qꝛ multiplicata cã formali:mltipli-
catur effectus formalis. Si aũt concesseris ꝙ p igneita-

tē hoc nō est corpus:tunc sequit̃ q̄ ignis nō inquantum
ignis est corpus:q2 igneitas non est specificans : neq3 cā
quare corpus dicat̃ de igne:ad verificandū aūt redupli-
tiuam op3 illud assumere:vt patet considerāti p̄mo phy
sicoꝝ.textu cōmēti.74.⁊ p̄mo prioꝝ.cap.33.⁊ 4° meta.
textu cōmēti p̄mi.Et q2 ignis ēt nō inquantū corpus est
ignis:ideo o3 q̄ si ignis ⁊ corpus coniungunt̃:q̄ non per
essentialē coꝝ identitatē coniūgant̃.⁊ 9ñter sequit̃ appo
sitionē gn̄is spēi non facere nugationē:etiā in diffinitiōe.
vt ignis corpus est.qð est contra phylosophū3.7° meta.
textu cōmēti.43.⁊ 6° topicoꝝ.in fine capituli tertij.p3 cō
sequētia.q2 aliā formā dicit vnū ab altero:⁊ re ⁊ rōne : ⁊
etiā sequit̃ q̄ spēs nō p̄ nām ꝑpriā recipit p̄teritionē ge-
neris:sed p̄ nā3 cōe3 sibi ⁊ alijs.similr̃ de idiuiduo respe
ctu spēi.imo spēs nō diceret totā essentia3 idiuidui.vt p̄ta
ctū est.⁊ ēt idiuidua differrēt formaliter.s.p̄ ꝑprias for-
mas:p̄ quas neutrū illoꝝ esset in spē.q̄ sunt icōueniētia:
gm̄ sequit̃ nō valere hāc 9ñam:ista forma dat esse sortē:
g̃ ista forma dat esse hoiem:aial ⁊c̄.vbi patet nō esse im-
pedimētū in arguēdo ab iferiori ad supi⁹ affirmatiue ⁊c̄.
vel sic.isto p̄ncipio hoc est sortes:g̃ isto p̄n° hoc est hō:ani
mal ⁊c̄.¶ Scd̄o.p̄ncipalr̃ rōne nāli arguit̃ q̄drupl̃r.⁊
p̄mo ex nā forme.scd̄o māe.tertio via cōpositi.4° gene-
rationis.Prio igit̃ ph̄s.2°.physi.textu cōmēti.12.diuidit
nā3 in mā3 ⁊ formā.sic q̄ ois subalis forma est nā.non
eni restringit̃ hic nā ad nō aia3 vt Auerrois.6° physico.
cōmēto.92.sed iuxta pōnē corpeitatem nullus motus se
quit̃:neq3 mixtus:neq3 simplex:siue a cētro:siue ad ip3:
siue circa ipsum:neq3 aliaru3 formaꝝ motus corpeitas
p̄ncipiat:vt ascensum in igne.q2 tunc forma ignis nō eēt
natura.q2 non esset primū p̄ncipiū motus:sed eēt secun-
dū principium:aut neq3 primū neq3 secūdum.patet 9ña.
quia aut corporeitas sola p̄ncipiat motū effectiue exēpli
gratia. in mā.⁊ tunc igneitas nō esset illius motus prin-
cipiū neq3 primū neq3 secūdū:si aūt corpeitas principiat
illum motū:⁊ etiā igneitas illum principiat.tūc cū corpo
reitas sit nālr̃ prior igneitate.ipsa corpeitas erit p̄mū p̄n
cipiū faciens illum motū:⁊ igneitas secundū p̄ncipium:
nō eni3 magis iclinat corpeitas sursu3 q̄3 deorsu3 aut e3.
ideo si ipsa corpeitas nō p̄ncipiat motus 9rios : ipsa non
p̄ncipiat vnū 9rioꝝ.supponit argumētū motū localē nā-
lem fieri effectiue a forma:⁊ in mā fieri ab eadē.sed de h̄
in ter° huius.¶ Scd̄o. ph̄s.8.physi.textu cōmēti.79.i-
fatigabiles formas a fatigabilibus distinguit p̄ esse ab-
stractas a mā.sed iuxta pōnē seqtur q̄ corpeitas est for-
ma ifatigabilis:q2 p̄ pōnē ipsa est eterna.g̃ ipsa est abstra
cta a mā.⁊ sic sequit̃ q̄ corpeitas eēt intellectus ⁊c̄. pat3
9ña.q2 ois forma abstracta est itellectus.¶ Tū q2 cor-
poreitas nō h3 9rium neq3 p̄ se neq3 p̄ accn̄s. g̃ ipsa est i-
fatigabilis.¶ Et si distinxerit Auicēna de corruptibili
ex se:⁊ ab alio.⁊ dixerit q̄ corpus est corruptibile quātū
est ex se.sed est icorruptibile ab alio.s.a colcodea que est
decimus itellectus in descēdēdo a deo.⁊ est formaꝝ da-
trix in 9cauo lune assistēs ad regulanda3 actiuoꝝ ⁊ pas-
siuoꝝ sphērā:⁊ ipsa3 9seruādā. quēadmodū dicit etiam
Auicēna de celo.¶ Cōtra.sequit̃ aliquā rē fieri eterna3
ab alio:que tn̄ ex se corruptibilis est:vt als̄ dixi Auerroi
arguere cōtra ipm̄.q2 nā cōtingētis sube reuertit̃ neces-
saria.ꝑpñe.n.passiōes reꝝ aliqn̄ ab extrinsecis p̄ncipijs
fluerēt:cōtra nā3 p̄ncipioꝝ itrinsecoꝝ.mā.n.q̄ est intra
est cā corruptibilitatis:⁊ extrinseca forma icorruptibili-
tatis.⁊ sic icōpossibilia 9gregant̃ in rebus nālib⁹.¶ 3°.
ph̄s scd̄o de anima.textu 9mēti.29.omnis actus in pro
pria materia natus est fieri:q2 ois forma ad hoc vt ifor-
met materiā prima3:requirit illam esse ꝑparatam ⁊ di-
spositam ad talē formā qualitatiue ⁊ quantitatiue.⁊ pre-
sertim suppositis minimis naturalibus. sed corporeitas
iuxta pōnē nullā dispōnē reqrit in mā : neq3 q̄litatiua3:
neq3 q̄titatiuā q2 p̄uenit corpeitas q̄ti^{tes} iuxta pōnē.q2
neq3 dimēsiōes:neq3 aliud accn̄s i subo in po° recipi prit:
neq3 possunt esse primus actus materie:s3 sunt actus cō-
positi:vt ipsi dicunt:illud igitur cōpositum erit realiter
alterabile:⁊ tamē nō erit corruptibile.qð inconuenit ⁊c̄.
¶ Quarto.aut forma corpeitatis est diuisibilis:itellige
diuisibilitate p̄ sepationē ptis a parte : non aūt solūmō
p̄ designationē.aut indiuisibilis.si diuisibilis : tunc aliq̄
forma diuisibilis est eterna.cuius oppositū ponit Auer-
rois 2° celi.9mēto.47.Si corpus celeste reciperet diui-
sionem:reciperet corruptionem.est aūt a corruptiōe distā
tius celeste corpus nō celesti.ideo si diuisibilitas corru-
ptibilitatem in remotiori a diuisiōe infert:etiā corrupti-
bilitatem in ꝓpinquiori corruptibilitati apta est inferre.
¶ Si indiuisibilis sit ista forma.¶ Cōtra.diuisa mate-
ria quelib3 illius pars corporeitate.formatur.⁊ sic plura
loco ⁊ situ distantia eadē numero forma informant̃. qð
vix de intellectu possibili concedendum est ab Auerroe.
¶ Tum etia3 multas nobiliores formas.s.animā plan-
te animam animalis anulosi 9cedit Aristoteles esse diui
sibiles.primo de anima.textu cōmenti.93.⁊ secundo de
anima.textu cōmenti.20.ergo a fortiori diuisibilis erit
huiusmodi forma.que vilis est. imo vilior est q̄3 forma
elementi.quā patet ad sensu3 diuidi.¶ Tum etiam da-
retur forma indiuisibilis:q̄ non esset itellectus.¶ Quin-
to.sequitur formas substantiales in actu non repugnar̃:
aut non esse incompossibiles in eadem materia adequa-
te.vt specifica ⁊ generica.quia in aduentu specifice for-
me generica non recedit.qð inconuenit. quia generatio
non esset corruptio ⁊c̄.qð est cōtra phylosophum primo
de generatione.textu cōmenti.17.⁊. 20. ⁊ 2° meta. textu
cōmenti.7.data enim corruptione:que non esset genera-
tio:oportet corruptionem ipsam esse intentam ab agen-
te naturali.qð est incōueniens:quia ipsa est malu3.qð nō
cadit sub obiecto appetitus naturalis.patet 9ña. q2 na-
turale agens inte ndit operationē suam.ideo si absit bo-
nitas appetenda:presente malitia:oportet malitiam esse
intentam.si enim agens naturale non intendit aliquid:
non agit.q2 si sic:frustra ageret.vna igitur forma recedē
te de materia:alia subintrat in eam:⁊ agens naturale nō
intendit recedentem expellere:sed intrantem educere.
¶ Rn̄. licet corporeitas non corrumpatur : corrum-
pit̃ tamē alia forma specifica:sub qua latebat forma ge-
nerica:nō.n.possibilis est subalis mutatio p̄ gn̄ationē:ni-
si p̄ formaꝝ subaliū vnius alterā in mā successionē:nō.n.
dicēdū est nihil remanere de illo qð corrūpit̃:q2 tūc nō
eēt ibi gn̄atio.neq3 dicēdū est solū formam remanere in
trāsmutatiōe:q2 forma subijci nō pōt:neq3 remācere pōt
sine subo.iō remanet mā corrupta forma specifica:rema
nēte tn̄ forma gn̄ica cū mā.¶ Cōtra.seq̄t̃ formā subalē
subo actuato.s.corpi accn̄talr̃ aduenire:qð icōuenit:quia
tūc accn̄tales eēnt huic subo forme subales:q2 nō corrū-
pit̃ corp⁹ in aduētu forme specifice.l3 aliqð idiuiduū cor
rūpat̃.qð icōuenit.q2 mutatio q̄ acqrerent̃ forme suba-
les eēt accn̄talis.¶ Et sic gn̄o eēt eēt accn̄talis subo ⁊c̄.
¶ Etiā gn̄o sube erit mutatio accn̄talr̃ aduenieñs subo.
¶ Tū ēt seq̄t̃ q̄ illud corp⁹ erit in po° accn̄tali ad suba3
aut ad formā specificā.qð icōuenit.q2 ex po° accn̄tali cu3
forma ad quā ē nō fit p̄ se vnū subale.¶ Tū ēt nō appet
q̄re nō possint forme eētoꝝ mā3 p̄ma3 imediate actua-
re.¶ Sexto.p̄mo physi.textu cōmēti.62.⁊ 9mēto. 63.⁊
in libro de substātia orbis.capite primo.Et primo de ge-

neratione.textu cōmēti.20.Esse est duplex.s.simplr.ꝛ est esse substantie.ꝛ esse secūdum quid.ꝛ est esse accidentis. quero igitur vtrum corporeitas det materie esse simplr: aut non.si nō:nō est corpeitas forma substantialis.q̄z eni pōt quelibet qualitas qualificare:tam pōt actus substantialis substantiare:si sic:ḡ materia informata corpeitate nō est amplius in potentia naturali ad esse simplr.pꝫ ꝯsequētia:qꝛ nihil est in potētia naturali ad id qđ hꝫ. ¶ 7°. idē est homo:ens homo:ꝛ vnus homo.4°meta.textu cōmēti.3.ꝛ p̄mo elencoꝝ.capite.4.ḡ forma dās esse ignem dat esse ens ignem.ꝛ sic dat esse ens:ḡ forma ignis dat eē corpus.pꝫ ꝯña.qꝛ impossibile est aliquā formaꝫ dare eē p̄dicatum cōmunius:ꝛ minus cōmune:ꝛ tamē non dare esse intermedium extremis essentialr ordinatum. aliter oportet aliquod intermedium precedere generationeꝫ: aut sequi corruptionē:extremis nō p̄cedentibus neq̄z sequētibus generationem aut corruptionem.qđ nō est rationabile.mediat autem corpus inter ignē ꝛ ens. vt patꝫ p nō conuertendum esse ꝯñam subsistendi:a corpore ad ignem ꝛ ab ente ad corpus. Itē igneitas est forma substātialis.ergo ipsa dat esse substātiam:ꝛ ipsa dat esse ignem: ḡ cum esse corpus sit infra substātiam ꝛ supra ignem:dabit igneitas esse corpus. ¶ Octauo. corpeitati danti esse superueniēs igneitas:aut dat esse:aut non:si sic: ḡ erunt ibi duo esse essentialiter diuersa:qꝛ duaꝝ essentiaꝝ sunt:q̄ꝝ nulla est rupta:ḡ duo entia.patꝫ ꝯña.quia ens ꝛ esse sunt idem.neq̄z plus facit pro multitudine equorum multitudo equinitatis:aut multitudo aialitatū pro multitudine animaliū:q̄z multitudo esse:ꝛ presertim forme:pro multitudine entiū.quātū eniꝫ possunt accidētales forme multiplicare eē accidētale:tantū possunt substātiales forme multiplicare esse substantiale:ꝛ lꝫ aliquando multa sint eē vnius rei:hoc erit respectu diuersoꝝ:vt forma extracta de passo ī cōpatiōe ad agēs actio ē ꝛ in ꝯpatōe ad passuꝫ passio.Silr forma subalis cōpata medio itētiōalr receptiuo ꝛ materie realr receptiue.tamen hic huiusmodi diuersitas nō accidit.quia ista esse in proposito a diuersis radicibus originant̄.puta a diuersis reb⁹.qꝛ a diuersis formis. Hic aūt est eē radicatū in corporeitate: ꝛ esse radicatū in igneitate:neq̄z vnum eē in nām alteri⁹ transit.neq̄z ambo in nām tertiā:dum fit gñatio:neq̄z añ:neq̄z post.hic Theologus aduertat pp xp̄m bñdictuꝫ: in quo sunt due nature:quaꝝ vna alterā assumit.q̄z igit̄ varias formas sequunt̄ varie passiones:tā varia esse varias formas sequunt̄.imo eē est intimius forme q̄z passio subto. qꝛ nō imaginabilis est forma:nō imaginato eē: ꝛ tamen imaginabile est subiectū:nō imaginata passione. ¶ Tuꝫ qꝛ multiplicato eē substātiali sumpto a diuersis formis: multiplicant̄ substātie composite:ꝛ sic erūt ibi due sube. ergo plura supposita.Si aūt igneitas nō dat esse: nō fiet substātialis mutatio:cum generabit̄ ignis.ergo generatio simplr nō est mutatio substātialis.ḡ igneitas non est forma substātialis.hec aūt euidēter sunt incōuenientia. ¶ Respondet.esse est forma:ideo multiplicatis formis multiplicātur esse ꝛ entia.non tamen pp̄ter hoc multiplicantur supposita.qꝛ idem est subiectū ab illis formis informatū.ꝛ sic tātum est vna substantia subsistens: neq̄z per se seorsuꝫ existere est p̄dicatū necessario dictū ꝛ vniuersaliter de īdiuiduo.pꝫ de aqua quā alteri cōtinuari cōtingit:neq̄z est pp̄ter hoc vnum ens multa entia multitudine opposita vnitati īdiuiduali aut specifice de p̄dicamēto sube. ¶ Sed ista ratio cōcedit genus esse partem indiuidui naturaliter p̄orē forma specifica.qđ supra reprobatum est. ¶ Itē data planta ibi est vita p formaꝫ generis:aut igitur est ibi alia vita p differentiaꝫ aut spēꝫ:ꝛ sic duabus vitis viuit planta.a.si aūt nō est ibi alia vita. ergo differentia ꝛ spēs non dicūt rem distinctam a re dicta per genus. ¶ Ultio.sequitur q̄ de duabus formis quarum vna est eterna.ꝛ reliqua nō.q̄ complete actuat forma nō eterna:ꝛ eterna nō.qđ est plus nobilitare formas corruptibiles q̄z eternas. ¶ Tum quia sequitur eternuꝫ pro sui existentia depēdere a corruptibili. patēt ꝯsequētie.de forma generica specifice comparata: qꝛ positio asserit genericā esse formā eternam:vbi specifica est forma nō eterna:ꝛ q̄ mā nō potest reperiri sub generica forma tm̄:sed cū generica necessario requirit̄ vna specifica.ꝛ q̄cūq̄z fuerit specifica illa aliquando perditur; remanente generica cū sequenti forma specifica. ¶ Secūdo.principalr arguit̄ ex parte materie.p̄mo physicoꝝ.textu ꝯmēti.69.nō hꝫ mā formā substātialē sibi propriam.qꝛ tunc tūc nullam aliam reciperet illa p̄manēte.patet supra. sꝫ iuxta positionem corpeitas est forma īseparabilis a mā. igitur illā nunquā perdit materia aut p̄dere potest.ḡ illa est forma p̄pa materie. ꝯsequēs est īpossibile. ¶ Scđo. natura materie est potētia.p̄mo physi.textu ꝯmēti.69. ꝛ p̄mo de generatiōe.textu ꝯmēti.24.ꝛ in libro de substātia orbis.capite p̄mo.Sed huius oppositū dicit positio: qꝛ actus inseparabilis a materia dat esse p̄priuꝫ materie: aut substantiale:vt differētia.aut sequēs substātiaꝫ inseparabilr conuertitur vt pa°. ¶ Tertio. materia nō est scibilis per se:sed est scibilis p analogiam ad formā p̄mo physi.textu cōmenti.69.cuius oppositum sequitur ad positionem.quia materia habens actum sibi proprium est cognoscibilis per illum. ¶ Quarto.phylosophus quinto physicoꝝ.textu cōmenti.8.dixit qđ generatur non est. Si de subiecto gñationis intelligatur:vt cōiter intelligitur.qꝛ cū gñatio sit mutatio de nō esse ad esse:aut vterq̄z terminus est s̄m quid:ꝛ sic mutatio eēt accidētalis: aut vnus s̄m quid:ꝛ alter simpliciter.ꝛ sic inter res diuersorum generꝝ esset mutatio.s.inter substantiaꝫ ꝛ accidens.ḡ vterq̄z est simplr esse:vel simpliciter non esse.ꝛ sic terminus a quo est nō esse substātiale.cuius oppositum sequitur ad positionem dātem materie formam p̄priaꝫ.s.aut de essentia materie:aut ab ea inseparabilem. quia apud pōnē subiectū gñationis est hec substātia.ꝛ hoc corpus. ꝛ sic nūq̄z incipiet esse hec substantia: neq̄z hoc corpus: quāuis substātia aut corpus inciperet eē pars huius indiuidui ad sensum demonstrati:qđ incipit esse. ¶ Respōdet.intelligit phylosophus subiectū gñationis nō eē: qꝛ nō est in actu substātiali cōpleto:cuius oppositum est de subiecto alterationis. ¶ Contra.sequit̄ q̄ aliquid est idē s̄m actualeꝫ substātiā sicut prius:ꝛ tamē est subaliter mutatū.pꝫ ꝯsequētia.qꝛ p pōnem corpus idem s̄m substantiam sustinuit gñationē. ¶ Quinto. incidentaliter infero hic rōnem metaphysicā.phylosophus septimo meta. textu ꝯmenti.49.ꝛ octauo meta.textu cōmenti penultimi.ꝛ vltimi.declarans ex quibus fiat vnum: ꝛ ex qbus nō:dixit illa quoꝝ vtrūq̄z est in actu nō vere vniuntur.ꝛ sic varie forme in vno composito existētes habēt vnitatē tātum ordinis:que non sufficit pro vnitate suppositi. Sed oppositum sequitur positionē.qꝛ mā in actu p formā corporeitatis facit vnum p se:vt ignem:cum inde extracta subali forma ignis. ¶ Rñdet. mā informata forma īcompleta est potētia p̄pria forme cōplete.ꝛ sic facit vnū cū ea.sed icōpleta forma est ibi vt p̄parās.ꝛ sic vult Auer.sepe dicēs:nō negat̄ a recipiēte eē in actu:sꝫ negat̄ eē ī actu illud qđ recipiēdū ē. ¶ Cōtra.aut fit ibi vnū p cōpōnē:ꝛ tūc nō dat vnū eē alteri:vt pꝫ de neruo ꝛ carne.aut p trāsmutationem.ꝛ tunc vel accidentalem.ꝛ sic non fit per se vnū.vel substantialem:ꝛ sic preexistēs for-

ma corrumpit͂.aut igit͂ partialr:⁊ sic corpeitas remitte͂ret͂.⁊ tunc procedēdo cōtinuando remissionē corpeitas tādem corrumperet͂:aut corrūpi imaginaret͂.aut totalr corrumpit͂ corporeitas:⁊ est intentum. Si aūt ipsa nullo modo rumpatur.⁊ ea mediāte formam appeteret mā specificam:tunc sequit͂ errasse phm dicentē in hoc casu sequi materiā appetere sui ipsius corruptionē.pmo phy. textu cōmēti.81.dum ostēderet mām nō appetere formas mediāte aliqua forma ⁊c. ¶ Itē sequit͂ formā genericā eē potētiā mãe ad specificā formā.qꝛ ipsa est qua mā pt actuari p formā specificā.⁊ sic aut actus est potētia:aut forma generica nō est actus. ¶ Itē ex nālr priori potentiali ⁊ ex naturalr posteriori actuali nō fit vnū per se.qꝛ posterius cuius est dare eē:est extraneū priori:⁊ non est causa ppria eius.quia pōt prius existere sine posteriori. ¶ Respōdet.sufficit ꝙ prius sit in potētia ad posterius:vt gñe cōparato differētie:aut mā cōparata igneitati:nō enim requirit͂ simultas nature inter principia cāntia intrinsece cōpositū.pꝫ de celo cuius forma nullā nālem similitatem hꝫ cum orbe:sed semper prioritatē nature:licꝫ nō tpis apud phos. ¶ Cōtra. sequit͂ ꝙ in quocūqꝫ esset prius ⁊ gñale:ꝙ illud esset in potētia ad posterius:qđ est falsum.qꝛ oporteret ꝙ corpus in lapide esset in potentia ad vitā. Item cū quocunqꝫ facit actus eēntialr vnū:illđ est in potentia passiua.sꝫ gñale nō est in potētia passiua.qꝛ icludit actū:imo dantē esse simplr:qꝛ si daret esse secūdū quid generica forma vel specifica:ipsa non esset substālis:neqꝫ eēntialr pdicaret͂ ⁊c. Neqꝫ similitudines adducte sunt ad ppositum:qꝛ genus ⁊ differētia apud itellm sunt:⁊ cōponūt secūdū imaginationē nō sm rē. loquimur nūc de reali compositiōe.materia aūt lꝫ origine pcedat: formā:⁊ actuat͂.⁊ esse hꝫ a forma educta ex ea:sed ex seipsa nō est.de orbe vero ⁊ intelligētia.positū est actum esse porem potentia simplr.tu autem ponis potētiā simpliciter porē actu. ¶ Sexto.phs scđo de aīa. textu cōmēti.z.⁊ pmo phy.textu cōmēti.69.declarās nāꝫ mãe dixit ipsam nō esse hoc aliqđ.sed formā esse illā qua aliqđ est hoc aliqđ. Sed huius oppositū ponit positio:qꝛ dat materie formā ppriam:ğ ipsa erit p illā aliqđ hoc:qđ est īpossibile subyci gñatiōi. ¶ Respōdet. pōt esse ꝙ aliqđ hoc sit subm gñationis secūdū:sed nō subm pmū. ¶ Cōtra.illud qđ nūquā subycit͂ gñatiōi.imo neqꝫ subyci pōt: imo neqꝫ imaginari pōt ipm subyci nisi cū ipsum est sub alio determinato nō est subm primū:sed ipm subycit͂ rōne alterius.sed nō est imaginabile apud pōnē solā mām subyci.imo imaginat͂ semp esse sub forma corpeitatis qñ subycit͂. ¶ Itē sequit͂ ꝙ genitū erit dupliciter aliqđ hoc p specificā formā genitū est aliqđ hoc.⁊ p genericā. forma enꝫ est qua aliqđ est hoc.z° de aīa.textu cōmenti.z. Et si retorqueat͂ argumētū de dimēsionibus iterminatis.pꝫ nō esse ad ppositum:qꝛ ille sunt passio materie in potētia:cuiusmodi nō est corpeitas substātialis. ¶ Tertio. pncipalr arguit͂ via compositi. Ignis est corp⁹ simplex pmo celi.textu cōmēti.iz.ğ nō plures subales formas hꝫ ignis.patet cōña.qꝛ corporis simplicis simplex est nā:⁊ cōsequēter simplex motus.sed simplex forma non est resolubilis in porē formā.qꝛ resolubilitas cōpositionē arguit.pmo phy.cōmēto pmo.forme q̄ sunt pter vltimam formā sunt forme composite.sed forma ignis p pōnē est pter vltimā formā.qꝛ forma ignis est citra aut post corporeitatē. Cōpositio enim forme per resolutionem eius in porē formā cognoscitur a posteriori:forme autē resolubiles sunt forme cōplexionales:que sunt forme mixtorum impfectoꝝ:⁊ forme complexioni attribute:⁊ sunt forme mixtoꝝ pfectoꝝ inanimatoꝝ.⁊ forme supaddite cōclusioni:⁊ sunt anime inferiores.he enim omnes in elementares formas resoluuntur:ideo composite dicuntur.elementares autem forme sunt ille:ad quas vltima stat resolutio:ideo simplices eas esse oportet. Et si ad eas nō stet vltima resolutio:sed aliam formam priorem presupponant.iam elementa nō sunt corpora simplicia: neqꝫ prima corpora in istis inferioribus:qđ est contra doctrinam philosophi. ¶ Secūdo.omnia corpora diuisibilia in p se mouens ⁊ per se motū sunt per se ⁊ ab intrinseco mobilia.octauo physicoꝝ.textu cōmēti.4z.⁊ ibi textu.z8.⁊ vltra concludit ꝙ elementa nō sunt per se mobilia.ergo vult ea non esse diuisibilia in per se mouens ⁊ p se motum in actu.cuius oppositū sequitur ex positione: quia motiua est forma elementi:⁊ mobile est compositū ex materia prima ⁊ forma corporeitatis.⁊ sic ex se pprie mouerentur elementa:cuius oppositum infra declarabitur. ¶ Tertio. phylosophus primo physicoꝝ. textu cōmenti.i6.contra antiquos diuisit vnum per vnum continuitate:indiuisibilitate:⁊ ratione.sed corpus ⁊ ignis sunt vnum in hoc.quia de se ⁊ de indiuiduo vere ⁊ affirmatiue predicant͂.nō dico vniuersaliter:neqꝫ conuertibiliter: similiter diuiso corpore animalis diuiditur animal.moriente quoqꝫ animali:moritur animal ⁊ corpus.patiente etiam corpore:patitur animal.⁊ aucto animali:augetur corpus.sed non sunt vnum cōtinuitate:neqꝫ indiuisibilitate:ergo ratiōe:ergo essentia:ergo forma:ergo nō dicūt corpus ⁊ ignis duas formas.de modis essendi vnū per accidens non est sermo hic. ¶ Quarto. ignis vnius generationis est terminatiuus.6° physicoꝝ Auerrois commēto.59.in hoc enim distinguit͂ homogenei generatio a generatione etherogenei.ğ plures substantiales formas non habet ignis.patet cōsequentia.qꝛ si plures haberet: pluribus generationibus ignis generaretur.non enīꝫ generatio subita est aliud q̄ꝫ forma prius introducta. ¶ Respōdet.vnam formam habet ignis generationis terminatiuā.s.igneitatem:aliam vero non generabilē:scilꝫ corporeitatē.⁊ sic non oportet ipsum pluribus generationibus generari. ¶ Contra.sequitur ꝙ numerus formarūꝫ materie prime superat numerūꝫ potentiaꝝ illius.qđ est inconueniens.qꝛ potentia est differentia substātialis materie:vt in libro de substātia orbis dixit Auerrois capite pmo. patet cōña.qꝛ datur forma in mā:ad quā mā nō est in potentia.imo nūq̄ꝫ potuit:neqꝫ poterit esse in potētia ad illam.pꝫ cōña.qꝛ potentia naturalis:⁊ etiāꝫ subiectiua pura materie ad intellectum excludit actūꝫ. ¶ Quinto. ignis est tantūꝫ vnius quiditatis.ergo non multas formas substātiales habet ignis.pꝫ cōña.quia forme quiditas est.⁊ sic multaꝝ formaꝝ indiuiduū erit multaꝝ quiditatum indiuiduum:⁊ sic ignis erit quid ⁊ quid. ¶ Respōdet non esse intentionem Auicēne formāꝫ partis esse quiditatem:sed formam totius resultantem ex partium vnione. ¶ Contra.nō euadis.quia variatis formis variantur composita ex formis resultantia:⁊ etiam quiditates:etiam tuo modo intelligendo quiditatem. Tuꝫ quia dictum est in primo libro huius.totum non dicere tertiā entitatē distinctā a partibus:⁊ dictū est solam formam esse quiditatē. ¶ Cōfirmatur.qꝛ vnius rei est tm̄ vnum esse:quo est id qđ est.6° topicoꝝ.dixit.n.capite.4.nā vnicuiqꝫ eoꝝ que sunt vnū est esse qđ est:sed eēntia ⁊ forma est esse rei:ğ multiplicatis substātialibus formis in eodē ⁊ in toto indiuiduo:multiplicant͂ illius esse simplr: quid autē de homine ipso dicendū sit:ifra explicat͂. ¶ Ultio principalr via gñatiōis arguit͂.qꝛ phs pmo de gñatiōe. textu cōmēti.z3.distinguēs iter subm gñatiōis ⁊ subꝫ alteratiōis:vult subm gñationis eē in potētia.subꝫ vero al

terationis esse in actu.iõ pmo phy. Auer.cõmẽto.63.subz
subalis trãsmutationis est vnũ priuatiue:sed subz trãs/
mutatiõis accidẽtalis est vnũ positiue. Idẽ Auerrois.5.
phy.cõmẽto.8. Huius oppositũ sequitur ex põe.qꝛ apõ eaz
subiectũ gñationis est corpus subale.qõ icõuenit.pz per
rõnes Auerrois pmo phy.cõmẽto.63.qꝛ tũc gñatio esset
alteratio:aut cõgregatio.pz cõsequẽtia.aut forma aduenĩ/
ens est suba.ꝛ sic est cõgregatio:qꝛ illa nõ facit vnũ cũ p/
existẽte.qꝛ pexñs est in actu.si aũt forma adueniens est
accñtalis:tũc illa mutatio ẽ alteratio. ❡ Et si illa muta/
tio est in suba:qꝛ subz seruat suã actualitatẽ:igr̃ illa muta
tio in suba est alteratio subi. ❡ Rñz subiectũ gñationis
est in actu substãtiali incõpleto.sed subiectũ alteratiõis
est in actu substãtiali completo:sed ipsum est in potẽtia
accidentali siue ad accñs. ❡ Cõtra.sequitur φ subiectũ
gñationis nõ esset primuz principiũ in genere cause ma/
terialis:qꝛ subiectũ gñationis psupponit mãz partẽ sui.
❡ Itẽ sequit̃ φ subm gñationis esset cõpositũ. ❡ Itez
sequit̃ φ subm gñationis eẽt resolubile.cõsequẽtia sunt
cõ phm pmo de gñatione.textu cõmenti.22.ꝛ pmo physi.
textu cõmẽti.56.dicẽtẽ ad patiendũ sufficit vnũ. ❡ Se/
cũdo.phs.5.phy.textu cõmenti.17.inueniẽs sufficientiã
mutationum inuenit generationẽ esse ex nõ subo.subiectũ
aũt hic importat ens in actu subali:hoc etiã vult phylo/
sophus determinãs pmo physi.textu cõmenti.75.φ ge/
neratio nõ est ex ente simplr̃:neqꝫ ex nõ ente simplr̃. ibi
etiam cõmẽto.78.ex ente in potentia fit aliquid.non ex
ente in actu. Huius oppositum asserit positio.quia subz
generationis est corpus.qõ corporeitate est subiectum.
quia per corporeitatem actu est subiectũ gñatiõis: quia
omnis forma substantialis existẽs in materia dat mate/
rie esse subiectũ.ꝛ sic generatio erit motus. patet conse/
quentia.qꝛ scḋm phylosophũ generatio est in subiectum:
tanquã in terminũ ad quẽ.ꝛ per se generatio est ex subo
tãqꝫ ex termino etiã a quo:ꝛ scḋm phm mutatio de subto
in subiectuz est motus.ergo ꝛc̃.ideo Auerrois pmo phy
sicoꝝ.cõmẽto.63.contra Auicẽnã intulit. ꝛ quomodocũqꝫ
fuerit:non erit:supple gñatio: nisi ex aliquo.supple sub/
iecto. ❡ Item sequitur φ corruptio erit motus : qꝛ scḋm
phm ipsa est ex subiecto:ꝛ per põnẽ ipsa est in subiectuz:
qꝛ resoluitur compositum in ens in actu p corruptionẽ.
ergo corruptio est de subiecto in subiectũ.ꝛ sic ipsa ẽ mo/
tus:eo modo quo loquit̃ phylosophus quinto physicoꝝ
de motu. Item sequitur φ cõis corporis vtriqꝫ termino
gñationis esset materia prima ps.qõ est cõtra phyloso/
phũ pmo de gñatione.textu ꝛ cõmento.31. pter hoc Al/
bertus magnus in libro de motu progressiuo visus est li/
mitare.gñatio est ex nõ subiecto.s.nõ cõstituto p gñatio/
nẽ.sed alij motus sunt ex subiecto cõstituto p gñationẽ:
hec tamẽ solutio nõ saluat potẽtialitatẽ subiecti ad esse
simplr̃:neqꝫ vnitatẽ cõstituti ex actu ꝛ potẽtia.neqꝫ saluat
φ oia habẽtia mãm eiusdem rõnis sunt transmutabilia
inuicẽ.ꝛ sic de multis de quibus habita est consideratio
supra. ❡ Tertio.phs primo de gñatione.textu cõmenti
23.declarat φ in mutatione substãtiali totum mutat̃ in
totum nullo sensibili remanẽte vt subiecto. Ubi Auer/
rois exponens nihil in actu remansit ex illo ex quo ẽ ge/
neratio. Huius oppositum concedit positio. qꝛ remanet
substantiale compositum sub vtroqꝫ termino gñationis
apud eam.qõ est inconueniens:qꝛ tũc in substãtiali trãs/
mutatione subiectũ non perderet nomẽ neqꝫ diffinitio/
nem. Argumẽtum est Auerrois pmo physicoꝝ.cõmento
63. Itẽ sequitur φ idẽ indiuiduum esset prius igneũ de/
inde aqueum:silr̃ viuũ ꝛ mortuũ:animatũ ꝛ inanimatũ.
imo si deus sine forma posteriore saluaret id subm:ipsuz
non esset animatũ:neqꝫ inanimatũ:quia prescinderet ab
vtroqꝫ. ❡ Respõdet de mãli corpore nõ inconuenit φ
denominet̃ ab anima animatum : ꝛ a forma que non est
anima inanimatũ. ❡ Contra.plus repugnant opposite
differentie circa idem qꝫ duo cõria.sunt.n.itimiores diffe
rentie rei illi cuius sunt differẽtie qꝫ cõtraria subiecto:sed
duo cõria circa idẽ adequate in eẽ coꝝ intensis sunt incõ/
possibilia ꝛc̃. ❡ Itẽ sequitur φ idẽ in actu est idẽ essen/
tialr̃ duobus cõtrarijs:qõ de materia non cõcedit̃. que ẽ
in potẽtia nisi successiue:aut scḋm diuersas partes.pz cõña.
qꝛ animati ꝛ inanimati est idez corpus pars eẽntialis ꝛc̃.
❡ Itẽ sequitur φ animatũ ꝛ inaiatum essentialr̃ predi/
carent̃ de eodẽ.ꝛ φ in ipso animato inanimatũ contine/
retur.ꝛ sic oppositũ in opposito.pz cõña.qꝛ seclusa anima
hoc est inanimatum:ꝛ ea superueniente:hoc idem est ani
matuz.ꝛ nõ perdens nomen habitum a forma priore ꝛc̃.
existẽte.n.teꝝ cõpossibilitate:cõpossibilitas est nominuz.
❡ Quarto.phs pmo de gñatione.textu cõmẽti.33. distin
guit gñationẽ ab augmentatione.qꝛ in gñatione qõ gña/
tur in actu nõ manet idẽ:sed in augumẽtatione sic. Sed
huius oppositũ cõcedit positio de corpe qõ põt dici aug/
mẽtatũ dum gñatur ignis. qꝛ in multiplicata analogia
genitũ est. ❡ Quinto.phs p subalẽ transmutationẽ. pri/
mo phy.textu cõmẽti.51.inuenit mãm primã: ꝛ 8° meta.
cõmẽto.12.transmutatio facit scire mãz:ꝛ in libro de suba
orbis.in principio.ḡ p subalem transmutationẽ fit resolu
tio vsqꝫ ad mãz primã.pz cõña.qꝛ aliter ille effectus non
inueniret eam:aut inueniri nõ ostenderet : sed inueniret
corpus compositũ:qꝛ nihil nobis pcipue ostẽdit trãsmu/
tatio nisi subiectum. ❡ Respondet. inuento subiecto:si
cõpositum est:pars cõponẽs inuenitur. ❡ Cõtra. oportz
ad hoc vt sciatur partẽ existere:qꝛ totum existit: φ sciat̃
illud esse cõpositum:ꝛ istud transmutatio nõ ostendit:qꝛ
illud subiectũ apud põnem nõ est trãsmutabile. ❡ Itez
sequitur Aristotelẽ nõ inuenisse primũ principiuz mate/
riale nãliũ:nisi latẽter:imo de tali subiecto nõ habere/
tur rõ naturalis ad pbandũ illud esse compositũ ex ma/
teria ꝛ forma.non eni sine cã fugiebat Auicẽna ad rõnẽ
metaphysicã:qua pbaret mãz esse.distinguebat.n.mãm
pmã:in pmo primã spectantẽ ad metaphysicũ:ꝛ scḋo pri
mã:que spectat ad phm nãlem:quaꝝ prima est pura po/
tentia :secunda vero est corpus.ꝛ ideo qꝛ hec opi᷑ magna
habebat fundamẽta.multis rõnibus ꝛ vijs isurreximus
cõcã. ❡ Sexto.sequit̃ φ in mutatiõe subali eẽ subale sal/
uaret̃:siue dicatur mãz eẽ subz gñatiõis:ꝛ nõ cõpositũ su
byci.lz corpeitas esset a mã iseparabilis:nõ tñ est subm:
siue dicat̃ cõpositũ ex mã ꝛ corporeitate esse subiectum.
❡ Septimo arguunt aliqui.ignẽ sequit̃ sua ppria cali/
ditas:quia ipsa est ipsius ignis accidẽs inseparabile ꝛ p/
pus effectus.ꝛ in igne nõ sunt due caliditates.ḡ pexñs cali
ditas recessit.ḡ ois alia forma siue subalis siue accñtalis
recessit.pz cõña.qꝛ minus icõpossibilis est igneitas calidita
ti qꝫ alijs formis:ḡ si calitatẽ expellit:expelliret al's for/
mas. ❡ Dixi tñ φ nõ ois caliditatis gradus ẽ ab igne ise/
parabilis.ꝛ sic nõ ad oẽz calefactionẽ seqt̃ igneitatis ex/
duc᷑:lz in pᵃ ignis gñatõe nõ opz calitatẽ pexñtẽ recede/
re sz remãere.lz sub eẽ itẽsiori remãeat dũ ignis a calefa/
ciẽte gñat̃.pt.n.aer sũme calidus igniri neqꝫ sola calitas
sufficiẽter ppat ad formã ignis.ẽ.n.aereitas ẽt sibi deter
minãs calitatẽ:lz nõ p. Sz cõcedimus formã esti remitti
aut itẽdi:qõ negat̃ ab Auic. ❡ Octauo.ɋrũt qre reqrit̃
forma subalis gñica aut specifica ante idiuidualẽ:nõ vt
disponat mãz:qꝛ nõ ois forma requirit substãtialem di/
spositionez.alr̃ iretur in infinitum in formis:neqꝫ vt ap/
propriet mãz.qꝛ iuxta Auerroiz.7° physi. cõmento.29.

genus non est subiectū ꝓpinquū formaꝝ:q꞉ excedit spe ciē:⁊ spēs indiuiduū.sexto topicoꝝ.capite.8.⁊ similr̄ est de accidētibus ꝓprijs generi.q꞉ tunc non posset genus repiri sine illa spē cui appropriaret similr̄ neq꞉ spēs sine indiuiduo cui materiā appropriaret. ¶ Dixi esse differē tiā iter formas simplices ⁊ ꝯpositas:q꞉ simplicibus for mis nulla forma substātialis preparat māz:sed ꝯpositis sic. ¶ Sꝫ respōsio nō tenetur ab Auicēna: q꞉ simplices forme corporeitatē ꝓsupponunt apud ipsum. ¶ Contra quē posui correlariū in libro de itelligentijs quolibeto ꝑ. dubio p̄mo.s.tūc opꝫ dari formā eternā:que nūq̄ꝫ : aut ꝑ petuo operaret̄ : aut ⁊c̄.s.supple aliquādo sic ⁊ aliqn̄ non. Illui tertiā mediā:q꞉ notū est mediū inter nūq̄ꝫ ⁊ ꝑpetuo ⁊ tunc hec diuisio triū partiū pro sui qualibet parte est i ꝯueniens.primo q꞉ dare formā eternā:q̄ nūq̄ꝫ oꝑaret̄ ē ponere formam in ocio sempiterno:qđ natura abhorret: quēadmodū ponere eā causatā a mā ⁊ eternaꝫ:est ipossi bile.dicere ēt ꝙ ꝑpetuo opet̄ :icōuenit:q꞉ nullū localem motū principiare potest:neq꞉ simplicē:neq꞉ ꝯpositūꝫ. vt ꝓtractū est:dum dicebat̄ corporeitatē nō esse nām. ⁊ si non eternat̄ mouere::q̄ operatio corporeitatis erit eterna:’ di cere etiā ꝙ corporeitas aliquādo sic:⁊ aliqn̄ nō:operetur: est dicere eā nō esse eternā:q꞉ modus operandi quantū ad eternitatē ⁊ nouitatē ꝓportionat̄ mō essendi forme: q꞉ interrupto modo operandi statīꝫ sequitur formā esse aliquo mō corruptibilē. vt de intellectu possibili manife stū est. ¶ Tū ēt si nullū motū principiare pōt corporei tas:ipsa etiā non aliquādo oꝑari pōt:q꞉ operationes:que sunt motū ꝓcedentes:ille spūales sunt:que huic corporei tati attribuende nō sunt.⁊ subiūgebamus:⁊ sic daret̄ for ma materialis ifatigabilis.pꝫ q꞉ illa nō haberet ꝯtrium: neq꞉ ꝑ se:neq꞉ ꝑ accidēs.multa ēt alia ꝓpter que reprehē ditur Auicēna ꝓtracta sunt.⁊ aliqua ex p̄mo celi. ꝯmento 20.assumunt̄. ¶ Est aūt alius modus imaginādi formā substātialē corporeitatis.s.nō iseparabilē a mā:sed sepa rabilē:vel aduenientē subiecto:ab intra tñ:prius tp̄e q̄ꝫ vltima forma substātialis:aut simul cū ea. ¶ Sed ꝯtra q꞉ corporeitati nō icōpossibilis est forma posterior tp̄e aut nā:non datur agens expellens illā de mā.⁊ sic illa:si dā da esset:erit icorruptibilis:neq꞉ aliud officiū hꝫ corporei tas veniēs q̄ꝫ recedens:nō enim est inter corporeitates sic itellectas specifica distin°.ideo ita bene corporare po terit ꝑprijs corporeitas sicut hec:quā nouā dicis. ¶ Itē tūc due corporeitates sibi succederēt in eodē subiecto. ⁊ sic subiectū gn̄ationis esset nō corpus.⁊ sic ex nō corpore corpus fieret. vt arguit Auerrois in libro de subā orbis. capite p̄io. vt in p̄io libro huius oꝑis determinatū est. ¶ Cōtra etiā hūc modū corporeizandi sunt multa ꝓindu ctoꝝ. vt ꝙ corporeitas nō esset nā:ꝙ ipsa esset vere vniuo cū:sicut spēs spālissima ⁊c̄.Eisdē ēt medijs quibus repro bat̄ corporeitas substantialis:reprobat̄ etiaꝫ forma:qua aliqd sit subā cōmunis vtriq꞉ termino mutationis : ⁊ q̄ hūsdā rꝓnes.vt ꝙ sequit̄ tunc ꝙ oīs subā sub gn̄e esset ꝯposita ex materia ⁊ forma.hoc ꝯn̄s nō cōcedunt ipsi:si cut neq꞉ nos:ꝓpter substātie ambituꝫ vltra eas que ex mā ⁊ forma:subas:cōponunt̄. Remanet igitur vt corpo reitas sit forma accidentalis. vt dixit Auerrois p̄io phy sicoꝝ.ꝯmēto.63.sub qua mā manēs dr̄ manere sub eadē corporeitate singulari. vt dixit Auerrois scđo meta. cō mēto.31.vel primo meta.cōmēto.17.qđ idē est. ¶ Cōtra formā elemēti ꝓcedūt dimēsiones iterminate:sed accidē tia nō subiectant̄ in subō in potētia:sed in subiecto i actu. 2° de aīa.ꝯmēto.4.ꝫ regrunt dimēsiones formā substā tialē priorē forma elemēti.⁊ hanc vocauit Auicēna cor poreitatē substātialē. ¶ Secūdo, accidētalis forma est iseparabilis a mā ergo subālis etiam iseparabilis est ab eadē.patet antecedens de dimēsionibus iterminatis. pꝫ ꝯn̄a:q꞉ itimior est actus eiusdē gn̄is ꝓprie potētie illius gn̄is:q̄ꝫ actus alterius generis. ¶ Tertio.trāsubato vno elemēto in alteꝝ:nō est transmutatio in corpore:q꞉ qđlꝫ illoꝝ est corpus.⁊ alterius spēi sunt elemētū incipiēs esse ⁊ desinēs:ergo corporeitas est gn̄alis forma que saluat̄ in vtroq꞉. ¶ Quarto.qualitates simbole regrūt subꝫ cō mune vtriq꞉ elemētoꝝ:⁊ nō materiā primā. vt pꝫ. quia actus substātialis presupponit̄ accidētali. ergo corpus substātiale est illis subiectū cōmune. ¶ Ad primuꝫ. per corporeitatē alteꝝ triuꝫ intelligere possuꝫ.p̄io trinaꝫ di mēsionē:que est lōgitudo:latitudo : ⁊ profunditas.⁊ est spēs quātitatis cōtinue.dixit eniꝫ Auerrois p̄io physi. cōmēto.63.tres dimēsiones que dicūtur corpus. secūdo substātiale compositū trine dimensionabile.⁊ est genus analogū sub substātia:diuisibile per spūale ⁊ materiale: cuius est essentialr̄ ꝓdicari:⁊ nō denominatiue:cuius sup posita sunt per se existētia. Auerrois aūt p̄io physicoꝝ. cōmēto.63.duꝫ dixit ꝙ deferēs vtrāq꞉ trāsmutationeꝫ .s.substātialē ⁊ accidētalē est vnuꝫ numero. ⁊ est corpus demostratū:scilꝫ ad sensuꝫ:itelligit non de materia.q꞉ il la est nimis ignotū:sed itelligit de idiuiduo sensibus no stris substrato. Tuꝫ etiā quarto physicoꝝ.ꝯmēto.60.qđ iuenit̄ per se est corpus:dimensiones vero inueniunt̄ in corporibus. Tertio pro materia quantitate disposita:iux ta modū loquendi.7° meta.textu ꝯmēti.39. corpus autē materia.⁊ sic corporeitas est principium sube materialis cōposite ex actu ⁊ potentia reducibile ad ipsaꝫ.est enī ꝑ cētialis eius.ideo denominatiue predicabilis ē i recto in cōcreto.sꝫ in obliquo etiā in abstracto.⁊ sic ipsa nō est ꝑ se existēs:sed in alio sicut ꝑs in toto.⁊ si diuisero mām ꝑ mām in actu ⁊ materiā in potētia:tunc mā in potentia est principiū ꝓdti sube vniuoci.Est eniꝫ gen° gn̄alissimū substātie vniuocū corpus materiale constitutū ex mate ria p̄ia ⁊ forma subali educta de potentia materie: ⁊ sic celū nō est in ꝓdto sube vniuoco.⁊ oībus istis modis cor poreitas est aliquid in reꝝ nā.pro forma aūt subali cor poreitatē accipe suspectū est:q꞉ forma subalis nō quātifi catur:nisi ꝑ aliud.s.rōne subi de quo extraducit̄. ¶ Tuꝫ q꞉ si accipit̄ corporeitas pro forma distincta a specificis formis:qua corpus adequate est corpus:negatū est ipsaꝫ repiri. Si aūt formas materiales specificas appellaueris corporeitates:cōcedet̄ esse in reꝝ natura corporeitas substā tialis. ¶ Ad argum̄ igit̄ negat̄ minor.⁊ pro auctoritate Auerrois distinguo de accidētibus:quedā sunt in poten tia:quedam in actu.accidētia in actu regrunt subiectū in actu.sꝫ accidētia in potētia nō:sunt aūt dimēsiones iter minate accn̄tia in potētia.⁊ sūt ꝓsupposite forme : ⁊ māꝫ iseꝑabilr̄ comitātes. vt pꝫ ꝑ phy.ꝯm̄to.63.⁊ in lib° đ suba orbis.ca° p̄. Cū āt dimēsiōib° aduenit termin°:ipse fuit in actu ⁊ termiate.4.phy.ꝯmēto.15.potētia ē in mā ē : quā respectiuā appellauim° siue sit re idē māe:siue nō. ¶ Ad scđꝫ.negat̄ ꝯn̄a.q꞉ nō dat̄ forma subalis iterminata:quē admodū dat̄ forma accn̄talis nō terminata:nec actū eē eiusdē gn̄is cū potētia ifert ipꝫ eē inseꝑabilē a potētia.i mo accidētia ꝓpa iseꝑabilia sunt a subis:q̄ tñ sunt diuer soꝝ gn̄uꝫ. vt q̄titas:⁊ mā.⁊ forma mālis seꝑabil̄ ē ꝑ de sitionē forme:remanēte eo qđ subꝫ erat. vt 4.phy.ꝯ° 17 dixit Auer. ¶ Ad 3m̄. qđlꝫ illoꝝ est corpus:⁊ dn̄t spē ꝑꝑ diuersitatē formaꝝ elemētariū:nō tñ dn̄t dn̄s diuidē tibus corporeitatē:nisi forte illā:q̄ est gen° gn̄alissimū ꝓdti sube. Sꝫ vlia nō sunt ex itellꝫ. vt in tractatu de vlib° di xi. Est aūt q̄titas iterminata cōis vtriq꞉ termino trāsmu tatiōis:nō ꝑ ꝓteritionē:nisi accn̄talē:⁊ i ꝯcreto.sꝫ ꝑ iexi

stentiam: quẽadmodũ.n.mã est vtriq3 termino cõis: priuatiue: ꝛ nõ positiue: successiue: ꝛ nõ simul. ita etiã quantitas iterminata. ꝛ quẽadmodũ mã est potentia multa: q2 ad multa habitudinẽ habet. vt dixit Auerrois.1z. meta. cõmẽto.xi. ita quantitas iterminata varijs terminis aut terminari põt. ¶ Ad quartũ diaphancitas aut alia q̇litatum duobus elemẽtis simbola subiectũ habet mãz. cicatrix ẽt iter accidẽtia in potẽtia numeraꝫ: cũ3 sit supficiei cutis ꝯsolidate ineq̃litas ex vlnere. iuxta Auer. in libro de suba orbis. capi. pmo. priuatio etiã forme subalis sube materie accidit. pmo phys. ꝯmẽto.79. q2 forma subalis imediate recipiꝫ in mã prima. ꝛ in eodẽ subito precise est priuatio illi opposita. q2 precise circa idẽ subiectũ3 sunt habitus ꝛ priuatio. vno tñ alteri succedẽte. ¶ Sciẽdum tñ qð quantitatẽ iterminatã nõ itelligimus mediare inter mãz ꝛ formã situalr: sicut texta iter carnẽ ꝛ diploidẽ: q2 solũ iter incõpossibilia eẽ in eodẽ loco cadit ordo sit⁹ .s. prius ꝛ posterius loci. mã autẽ ꝛ forma sunt in eodẽ loco. loco eni3 totius locanꝫ. neq3 causaliter ꝛ situaliter mediare: quẽadmodũ mediat aer in impressione coloris in oculũ3: quia impressionẽ recipit ab obiecto: ꝛ ea3 reddit organo. 7. phys. textu ꝯmẽti.1z. ꝛ 3° de aia. textu ꝯmenti. 65. siue mediatio sit in genere causemãlis: vel effectiue: õ quo als. q2 non prius recipit quãtitas formã q̃3 materia. Imo forma materialis extrahiꝫ ab agẽte nãli de mã: nõ autẽ de quantitate. quẽadmodũ clipeus nõ percutiens clipeatũ: sed sustinens ictu3 percutientis situalr mediat: sed nõ causaliter: prius tamẽ recipiens est: ꝛ patiens. q̃3 pcussu3. 2° de aia. textu ꝯmẽti.115. Sed vꝫ quãtitas mediare: q2 nõ posset agens naturale formã extrahere de potẽtia materie: nisi ipsa esset quãta. ¶ Secundo ex natura forme vniusq3 actus actiuoꝝ in patiẽte ꝛ disposito videtur esse. scðo de aia. textu ꝯmenti. 24. ergo forma elemẽti requirit dispositionẽ in materia. ꝛ sic non imediate vnitur forma materie. ¶ Secũdo vnicuiq3 actui ꝓpria potẽtia rñdet. sed igneitas est actus. ergo ipsa habet propriã potentiã sibi respõdẽtẽ. Sed materia prima nõ est sibi propria potẽtia: sed cõmunis. q2 vna ẽ materia oĩu3 gñabiliu3. ergo op3 mã3 actuari ꝛ determinari. ¶ Tertio vniuscuiusq3 actus in potentia existis ꝛ in ꝓpria mã aptus est fieri. scðo de aia. textu ꝯmenti.26. sed mã nulli appropriaꝫ ĝ addito sibi aliquo mediãte iter formam ꝛ materiã appropriaꝫ mã. s3 appropriãs non põt esse accidẽs. q2 faceret potẽtiã accidẽtalẽ ꝛ propriã accidẽti: non autẽ appropriaret ad subalẽ formã. ¶ Quarto. 2° phys. textu ꝯmẽti.26. in alia spẽ alia est mã: sed nõ pria: ĝ scða. ĝ in igne ꝛ aqua sunt diuerse materie secũde: nõ accidentales. q2 substãtia nõ intrinsece causatur ab accidente. ĝ substãtiales. ¶ Ad primũ. materia cõparata efficiẽti indiget vt prepareꝫ ad suscipiẽdũ formã ab eo. ¶ Secundo materia cõparata forme: qua formaꝫ: idiget dispõnibus: q̈bus forma operari possit. ¶ Tertio mã cõparata forme vt actuanti nõ idiget medio. ꝛ sic inter materiam primã ꝛ formã simplicẽ nihil mediat. in primo sensu est auctoritas Aristotelis predicta. quia agenti prepараꝫ: ꝛ presens est materia cõtrarijs dispositionibus affecta: que abijciende erant: ꝛ cõuenientes inducende. ꝛ quãto materia pauciores contrarietates habet: quas perdere habeat: tanto facilius transmutatur. ideo secũdo de gñatione. textu cõmẽti.25. in habẽtibus simbolũ facilior est transitus. quia facilius est per trãsmutationẽ vnu3 pmutare q̃3 multa. ¶ Ad secũdũ. materia est vna subiecto ꝛ multa aptitudine. ꝛ ratiõe diuersarũ aptitudinũ ad diuersas formas diuersis formis appropriaꝫ. ¶ Ad tertiũ. dispositionibus accidẽtalibus appropriaꝫ materia forme: nõ tamẽ mediantibus inter materiã ꝛ formã: sed preparantibus eã ad hoc vt possit agẽs mã3 actuare forma3 ex ea extrahendo: ꝛ etiã forma in ea abstracta aut etiã extracta valeat operari pro sui in ea conseruatione. ꝯcessu3 est autẽ accidens preparare ad substãtiam non tamẽ per se esse principiũ substantie intrinsecu3 ꝛc̃. ¶ Ad quartum Auerrois eam declarat particulariter de animatis. ꝯtra. Auerrois secũdo physicoꝝ: ꝯmẽto.10. vnũquodq3 habet principiũ motus propriũ: habet materiã secundã: sed celu3 ꝛ elemẽta habent principiũ motus propriũ: ergo oĩa corpora simplicia habent materiã. sed materia secunda est substãtia cõposita. iuxta Auerroi3 in cõmẽto presenti: ꝛ pmo physicoꝝ. ꝯmẽto pmo. Et subdit. quoniã vnũqðq3 entiũ habet principiũ motus propriũ: necesse est ipsu3 habere subiectũ motus propriũ: preter subiectũ cõmune. s3 ista nõ est materia pura: sed composita. ergo plures formas habẽt celũ ꝛ elemẽta. ¶ Qð si non habẽt materiã secundã: non habent principiũ motus propriũ. ergo neq3 motũ propriũ. cõsequens falsu3. vt patet. ergo ꝛc̃. ¶ Respondent. mã3 compositã elemẽtoꝝ esse trãseuntẽ. ¶ Cõtra. Auerrois primo physicoru3 cõmento.82. Cõueniũt materia prima ꝛ secunda: quia ex vtrisq3 est compositu3 per se. ergo materia secunda intus manet. ¶ Alij. materia secũda est composita ex materia pma ꝛ accidẽtibus. ¶ Contra. materia secũda est principiũ per se intrinsecũ substãtie apud Auerroi3: ergo materia secũda est substãtia apud ipsu3. ¶ Alij. materia secũda est idẽ materie prime re: quia materia secũda dicit materiã primã: nõ tamẽ absolute. sed materia secũda dicit materiã primã: vt sub accidẽtibus determinatis est: ꝛ sic rõne dñt mã prima ꝛ secunda. ¶ De due respõsiones sunt contra Auerroim ibi dicentem q̇ materia secũda non est natura. s. pure. est eni3 materia secũda composita: non autem natura pura ꝛ simplex: sed ipsa est compositum ex materia ꝛ forma. ¶ Alij. elementu3 non mouetur a se. ideo non oportet q̇ elementum in se habeat principiu3 motus. ¶ Respon⁹ cõtra Auerroi3 est. vt patet infra de principio motus elemẽtorum: neq3 satisfacit responsio pro celo. ¶ Ite3 non saluat. quia dicit littera principiũ haberi: ꝛ non dicit ens esse principiu3. ¶ Respon⁹. vnũquodq3 idest omne qð habet principium motus proprium: habet materiam secunda3 sibi propria3. ꝛ sic sub illa vniuersali non simplicia: sed solum mixta comprehenduntur: quia elementa omnibus mixtis sunt cõmunia. licet non omnia omnibus. quemadmodu3 igitur elemẽta non habent principium motus proprium: sed cõmune mixtis: non per preteritione3: sed cõmune per inexistentia3: sita non habent materiam secunda3: sed prima3. ꝛ vt satisfaciat responsio pro celo. Dico Auerroim intelligere vnũquodq3 materialium. ꝛ sic celum excluditur. ratio glose est. q2 textus loquitur de principio motus ꝛ trãsmutationis. ꝛ de speciebus corruptibilibus se dicturum dixerat Aristoteles in fine primi physico. patet autem q̇ licet natura in celo principiet motum: non tamen principiat trasmutatione3 de forma in formam: neq3 substãtialem: neq3 accidentalem: nisi intelligas de intentionali mutatione: de qua nõ est cura in pñti. materiam vero propriam habent elemẽta in generatione. s. materiã prima3 cum determinata potentia ad determinatam formam elementi. hoc voluit Auerrois primo celi. cõmento quinto. dicens innata est est forma ignis vt habeat materiam propriam. magis aute3 est ista materia sub. a. elemẽto q̃3 sub. b. q2 vltimo passa est tales vel tales dispositiones accidẽtales: ꝛ talem dispositionẽ substãtialem: a tali agente. ꝛ hoc voluit Auerrois. 7° physicorum. commento. 29. quoniam si ita

esset.s. ꝙ forme nō haberēt subiecta ꝓpria: idē pateret a quocūq;. ⁊ sic nō essent hic materie ꝓprie pro formis naturalibus: neq; preparatio propria: sciēs formas mixtoꝝ hr̄e mās proprias: sed formas elemētoꝝ hr̄e ꝑparatiōes proprias: ⁊ sic itelligo Auerroiz. 8. meta. ꝯmēto. xi. dicentē in entibus aūt nālibus quelibet forma habꝫ māʒ propriā. ⁊ Auer. 2° de aīa. ꝯm̄to. 8. volētē cū auferunt forme reꝝ nāliuʒ: auferunt materie. s. appropriate. certuʒ. n. est māʒ primā esse cōeʒ ⁊ remanere ſꝫ substantiā: ſꝫ nō ſm esse. ¶ Tertio arguit ex pte māe: q2 non ex quolibet fit quodlibet p̄mo physi. textu. ꝯmēti. 36. ⁊ vltra hoc ex determinato ⁊ ꝓportionato fit aliqd: ḡ mā idiget determināte. ¶ Scḋo mā ordiate recipit formas: q2 mediantibus formis vniuersalibus recipit mā formas particulares. 2. meta. cōmēto. 33. ¶ Tertio mā nō est principium nisi ꝑpter priuationē. ḡ alio idiget: q2 forma indiget qua materia priuata reddat ⁊c̄. ¶ Ad primū solū illa quoꝝ portio materie est possibilis esse vna sunt inuicē trāsmutabilia. Itē nō qōlʒ inuicē trāsmutabiliū in alteꝝ transmutari pōt. q2 nō mortuū in viuū: neq; acetuʒ in vinū: ſꝫ bene ecōtra: sed in elemētis hoc nō hꝫ veritatē. in mixtis ēt materieꝝ secūdaꝝ est differētia ⁊c̄. ¶ Ad secūdū forme elemētoꝝ nō habēt ordinē in mā: neq; potētie eaꝝ. imo oēs ille imediate sunt in mā. sed mixtoꝝ forme ordinem habēt ad elemētoꝝ formas. silr mixtoꝝ potētie mediantibus elemētoꝝ potētijs sunt i mā. forme quoq; gn̄ales a spālibus presupponunt. Sed non dixit Auerrois formas oēs p̄suppositas manere in aduentu posterioꝝ formaꝝ. ¶ Ad tertiuʒ ⁊ priuatio ⁊ potētia materie ⁊ forma qua mā erat priuata forma gn̄andi recedūt. ⁊ sic non disponūt māʒ: duʒ forma cuius erat priuatio aut potētia ē in materia. ¶ Ex his pro essentiali elemētoꝝ cognitiōe predicata eoꝝ subalia colligamus. p̄mū est ens: secūdum suba: tertiū constitutū ex actu ⁊ potētia. Et hec oīa p̄dicamēta sunt analoga analogia nō stāte cū vniuocatione: nullū eniʒ intrinsecū p̄ncipiū celestiū est eiusdē rōnis cū principio aliquo māliū: nisi rō seu diffō analoga eēt. quēadmodū ⁊ diffinitū. diuidit igitur ens ꝑ decē p̄dicamenta quoꝝ primū est suba. ⁊ diuidit suba ꝑ tria. s. māʒ formā ⁊ cōpositū ex illis: diuiditur autē cōpositū ex illis ꝑ spūale ⁊ māle. māle autē per simplex ⁊ cōpositū. Simplex aūt elemēta cōprehendit. ⁊ in q̄ttuor differētias diuidit. mā autē in potētia eiusdē est rōnis in omni corpore sublunari: ⁊ in multis mixtoꝝ eiusdē rōnis est aliqua forma elemēti. ideo corpus māle est primū predicatum vniuocū. ⁊ diuidit hoc genus ꝑ simplex ⁊ compositum. qm̄ principia: que sunt actus ⁊ potētia: que ipsuʒ componunt: ꝑñt esse simplicia ⁊ irresolubilia in suo genere: vel cōposita ⁊ resolubilia. elemētoꝝ aūt differētia ē simplex: nō aūt cōpositū. q2 subalis forma: ex qua elemētuʒ cōponitur: nullā aliā formā in mā presupponit: sed ipsa est prima in illo gn̄e: intellige vniuoco: ⁊ primitate originis: nō ꝑfectionis. silr mā cōponens est etiā simplex ⁊ irresolubilis in suo genere: ideo constitutuʒ ex duobus p̄ncipijs itrinsecis: quoꝝ qōlʒ est simplex: dr̄ corpus simplex. ⁊ rō nālis ꝯfirmat. q2 simplici motu mouent: vel a cētro: vel ad cētrū ſꝫ ꝙ grauia sunt vl' leuia. Corpus igit māle simplex ꝑ graue ⁊ leue diuidit: ⁊ vtrūq; ꝑ simplr ⁊ ſꝫ qd. vt patebit cū eoꝝ numerꝰ specificꝰ: ⁊ ēt idiualis ꝯcludet.

¶ Tertius Articulus.

TErtio principalr ꝯsiderādū est circa mixta: nō eniʒ solum intēdimus ꝯsiderare de elemētis vt sunt partes vniuersi: quēadmodū in libro de celo de illis cōsiderat. ſꝫ vt ordinant etiā in mixta: vt de illis determiat liber de gn̄atōe ⁊ corruptione. elementa eniʒ vt subiectū cōsiderant in libro celi. scientie eniʒ naturali: ⁊ motui subyciunt. sed vt cause considerātur eadē elemēta in libro de gn̄atione. qm̄ ad mixta referuntur: quoꝝ sunt cause aut ad mixtionē aut generationē. iuxta Auerroiʒ tertio celi. ꝯmēto primo. Distinguo tamē de forma subali. totali. s. ⁊ partiali. ꝑ totalē intelligo illam que quālibꝫ partē materie vnius indiuidui informat: siue elemētū siue mixtū fuerit illud indiuiduū. ⁊ presertiʒ cuʒ forma illa extensa est. partialē vero itelligo: que tātuʒ partē materie vnius indiuidui format sic sic ꝙ nō totā. Neq; intelligo mixtū illō qō alteri admiscetur. sit eniʒ elemētū esset mixtū. sed mixtū itelligo substātiā cōpositā ex elemētoꝝ mixtione resultantem. ⁊ hec substātia est duplex aiata ⁊ inanimata. ¶ Tūc de mixto inaiato siue ꝑfectū fuerit: siue iperfectū sit hec que tertia est ꝯclusio. Licet mixtū inaiatū tm̄ vnā formā totalem habeat: plures tm̄ subales formas habꝫ in se partiales. ꝓʒ prima pars ꝯclusionis. q2 omne tale est in determinata spē ꝑ determinatā formaʒ. patʒ alia pars: q2 elemēta manet in mixto. ¶ Pro huius assumpti declaratione hanc materiā de remanentia elemētoꝝ in mixto duximus disputādā tanq̄ȝ partē pluralitatis formaꝝ satis principalē. ¶ Respōdeo igit ꝙ sic. ſꝫ quomō remaneāt respōdet Aristoteles tertio celi. textu. ꝯmēti. 32. ⁊ scḋo de gn̄atiōe. textu cōmēti. 48. remanēt in potētia: ſꝫ nō in actu. Ideʒ dixit Auerrois p̄mo de gn̄atione. textu cōmēti. 90. ⁊ prio cāticoꝝ. ꝯmēto. 56. In p̄ncipio aūt secūdi libri de ꝑtibus aialiū dixit Aristoteles. Cōpositio ex elementis conficitur: sed melius dici pōt ex virtutibus elemētoꝝ cōficit. humiditas eniʒ ⁊ siccitas. caliditas. ⁊ frigiditas mā sunt corpoꝝ cōpositoꝝ. non intelligo accidētia esse māʒ: sed humidū ⁊ calidū ⁊c̄. ⁊ sunt virtutes elemētoꝝ: q2 qualitates p̄ie sunt cause istrumētales eaꝝ. 4°. celi. ꝯm̄to. 40. Auerrois. Intelligo aūt mixta potius ex elemētoꝝ virtutibus q̄ȝ ex elemētis fieri: ꝑpter vltimatū eē specificuʒ integꝝ: ꝑ qō sunt idiuidua sube seorsuʒ existētia: qō perdūt cū mixtionē subeūt. ideo Auerrois. 12. meta. ꝯmēto. 22. dixit virtus q̄ est in simplicibus ad recipiēdū formas cōtrarias. Quid aūt itelligēdū sit ꝑ esse potētiale elemētorū: aut virtuale: secundum ꝙ elementa manēt in mixto. difficultas est quā soluit Auerrois prio de gn̄atione. cōmēto vltio: distinguens potentiā: potentia vno modo est essentia qua res potest multa: ⁊ sic sumitur in proposito. alio modo pro preparatione qua quis est habile ad recipiendū ꝑ motū. ⁊ sic nō sumitur hic. ¶ In quo sit primū dictū. elemēta non manent in mixto in suo esse integro ⁊ cōpleto: integꝝ intelligo in substātia: ⁊ cōpletū in accidētibus que sibi naturaliter determināt elementa. Istud eniʒ est esse elementoꝝ in actu secundū qō negauit phylosophus elementa remanere in mixto. ¶ Et probatur pluribus vijs. primo ex substantia mixti: quia nulla forma elementi dat mixto: imo neq; parti quantitatiue mixti nomen aut diffinitionem. ⁊ si sic: iam illud vel pars eius quantitatiua non esset mixtuʒ: sed elementuʒ. aliud eniʒ est in parte mixti quantitatiua inexistere igneʒ: hoc enim concedendum est in doctrina philosophi. ⁊ mixti parteʒ quantitatiuaʒ esse ignē. hoc enim 2m falsuʒ est: q2 in qualibꝫ parte mixti quantitatiua est mixti forma vlterior q̄ȝ forma elemēti: ꝓhibens denominationeʒ parti quantitatiue cōmunicari a forma simplici. ¶ Secūdo ex accidentibus mixti: quia non saluantur in mixto elementorum qualitates p̄ie in intenso essē: vel due: vel in mixto perfecto. non eniʒ qō est nunc: an detur mixtum imperfectū ex igne ⁊ aere tātū: qō sit calidūʒ in summo,

pz ad sensum: nõ eniz elemẽtorum opationes mixtis cõ-
uenitunt. vt calefacere in summo nulli mixto pfecto con-
uenit. Ideo Aristoteles scdo de gñatione. cõmẽto. 21 nihil
generaꝛ ex glacie: neqꝫ ex arsione. ¶ Tertio. ex vnitate
mixti. quia tunc mixtuz non haberet vnã formã substã-
tialẽ: ꝛ sic ipsuz nõ eẽt vnũ ens. rõ est Auerrois. 3° celi. cõ-
mẽto. 67. cõtra Auicẽnam. ¶ Aliaz ẽrrõnẽ inducit. scilz
ꝙ gñõ mixti nõ adduceret formã substãtialẽ. he rões lz
iducanꝛ ab Auerroe cõtra Auicẽnã: sunt tamẽ fortiores
in ꝓposito ꝓpter remissionez accidẽtiũ quã concedebat
Auicẽna: que nõ teneꝛ a põe: cõtra quã hic arguiꝛ: ꝛ pbã-
tur ꝯsequẽtie. quia nõ sunt due specifice forme substãtia-
liter cõplete cõpossibiles in eadẽ numero mã: ex qua ex-
trahunꝛ. s. forma subalis mixti ꝛ elemẽti. si igiꝛ ꝑexit for-
me elemẽtoꝝ ꝛ pmanẽt: tunc nõ aduenit forma subalis
mixti: ꝛ sic non remanet mã mixti sub vna forma: sz sub
pluribus: ex quibus pluribus: cũ sint in actu: non fit vna
suba. Imo remanẽt quattuor entia exempli grã. ꝛ sic patz
prima cõsequẽtia. ꝛ sequiꝛ ꝙ gñõ mixti nõ adduceret for-
mã substãtialẽ in actũ: ꝛ sic pz ꝯña scde rõnis. ꝛ sequiꝛ ꝙ
mixtũ nõ subalr dñt ab elemẽtis: sz tñ in accidẽtibus: qd
pz esse falsuz. ¶ Secũdo nõ est possibile formã elemẽti
posse dare indiuiduo elemẽti esse: nomẽ: diffinitionẽ: ope-
rationẽ: ꝛ subsistẽtiã. ꝛ postea ea non variata subalr non
amplius dare esse illi nõ actuabile p vlteriorẽ subalẽ for-
mã. he pbationes sunt cões cõtra Auicẽnã ꝛ ꝓpositum.
¶ Tertia spãlis. qꝛ nõ põt forma mixti actuare mãz q̃-
litatibus in summo dispositaz. ¶ Quarto. arguitur ex nã
mixtionis: qꝛ tũc mixtio eẽt ad sensuz tñ: quẽadmodum
est de pipe ꝛ zinzibere tritis ꝛ simul pmixtis. hec. n. talia
sunt admixta: ꝛ nõ vere mixta: ꝛ nõ sunt vnũ: nisi cõgre-
gatione ꝛ pmixtione coꝝ. nõ aũt subaliter. quẽadmoduz
est de aere: cui vapor aut exala° pmixta sunt. rõ est phi p̊
de gñatiõe textu ꝯmẽti. 90. pz ꝯña. qꝛ minima elemẽtoꝝ
sunt põe distincta. nõ. n. se penetrãt: ꝛ p te suũ esse ꝛ suba-
le ꝛ accidẽtale integrũ seruãt. ¶ Quinto. arguitur ex nã
ptis mixti. qꝛ tũc nõ q̃lz ps mixti itegralis eẽt mixta: vel
vna ps ptis mixtis eẽtialis eẽt elemẽtũ puꝝ. rõ ẽ phi p̊-
mo de gñatõe. textu ꝯmẽti. 90. dicẽtis de elemẽtis ad mix-
tionẽ veniẽtibus. Non. n. sunt eadẽ simplr que prius. pz
ꝯña. qꝛ aut forma mixti ẽ de q̃libet parte materie extra-
cta. ꝛ tũc habeꝛ secũda pars. aut nõ: ꝛ tũc habeꝛ prima. ꝛ
etiã habeꝛ forma indiuisibilis: q̃ nõ est itellectus: qd est
ipossibile apud phz. ¶ Arguũt alij 6° ex hõgenitate mix-
ti: qꝛ tũc sequiꝛ mixtũ nullũ eẽ vere homogeneũ. pz ꝯña.
qꝛ minima elemẽtoꝝ nõ pñt se penetrare. 4° phy. textu.
ꝯmẽti. 76. de cubo in aqua posito. ꝛ 2° de aĩa. textu. ꝯmẽ-
ti. 69. est aũt alterius rõnis ꝯstãs ex igne ꝛ forma mixti
a cõstãte ex aqua ꝛ forma mixti. ¶ Sed distinguẽdum
iuxta phz p̊mo de gñatiõe. textu. cõmẽti. 35. de ptib° mix-
ti formalibus ꝛ mãlib°. formales ptes mixti hõgenei sũt
hõgenee: mãles v̾o eẽ homogeneas nõ opz. ꝛ quãuis qd-
libet mixtibiliũ sit hõgeneũ: nõ tñ mixtũ respectu sim-
plicis homogenei ipz cõponẽtis ẽ homogeneũ. tñ hõge-
nei est cõparari ad ptes quãtitatiuas: q̃le nõ ẽ miscibile
mixtis. ¶ Dico scdo ꝯ Thomã ꝛ Scotũ Egidiũ plus q̃
Cõmẽtatorẽ ꝛ alios multos. ꝙ elemẽta ad mixtionẽ ve-
niẽtia nõ totalr corrũpunꝛ: sic ꝙ nihil de suba elemẽti re-
maneat in mixto: vel elemẽtoꝝ: nisi mã prima. pbaꝛ se-
ptẽ vijs. pria ex diffõne elemẽti posita. 5. meta. textu. cõ-
mẽti. 4. s. ex quo cõponiꝛ aliqd: ꝛ est in eo: ꝛ idiuisibile in
alterã spẽz. que diffinit° p̊mo cõuenit materie prie. ꝛ Auer-
rois ibi in cõmẽto mãz trãsientẽ excludit. dixit Albert°
puus ꝛ ẽt Gregorius ariminẽsis ꝙ soli materie prie con-
uenit hec diffinit°. Sz hec expõ ꝯ textũ ẽ declarãtẽ de sy-
labis ꝛ de aqua ꝛc. Et ꝯfirmaꝛ ex diffõne elemẽti posita
3° celi. textu. ꝯmẽti. 31. Elemẽtũ corpoꝝ est ad qd alia cor-
pora diuidunꝛ intus exñs potẽtia aut actu idiuisibile in
altera spẽ. Ex exponiꝛ ab Auerroe. 3° celi. ꝯmẽto. 41. Ele-
mẽtũ est simplicissimũ coꝝ q̃ existũt in cõposito. ꝛ ꝯmẽ-
to. 65. Est illud in qd vltimo diuidiꝛ res: scilz mixtũ eẽn-
tialiter. ꝛ prio cõponitur eẽntialr. diuisio igiꝛ in aliqua p
corruptionẽ ꝑexistis ꝛ gñationẽ noui nõ est elemẽtoꝝ ad
mixtionẽ veniẽtiũ. Imo neqꝫ diuisio dici dꝫ: sz corruptio
ꝑexistis: neqꝫ sequẽtis dici dꝫ mixtio sz gñatio: ideo addi-
tur inexñs. Aristoteles aũt ibi textu ꝯmenti. 37. exponit
vltimã particulã ad differẽtiã homogeneoꝝ resolubiliũ
in aliqua corpora alia spẽ distincta. vt in elemẽta caro re-
soluiꝛ. Cõuenit igiꝛ hec diffinitio q̃ttuor corpibus simpli-
cibus: vt dixit Auerrois in libro cãticoꝝ. cõmẽto. 6. si igiꝛ
oppositũ dicti tenetur: sequiꝛ elemẽta nõ eẽ elemẽta. qꝛ
nõ cõuenit eis elemẽti diffinitio. qꝛ ipsa nõ manẽt in illo
qd cõponiꝛ ex illis. ¶ Cõfirmaꝛ. qꝛ nõ est elemẽtũ: nisi
elemẽtati. 3° celi. ꝯmẽto. 21. ꝛ 31. ꝛ. 68. qꝛ corpa simplicia
nõ sunt elemẽta simplr. sic ꝙ cuiuscunqꝫ corpis ipsa sint
elemẽta. nõ eniz aliqd coꝝ est alterius coꝝ elementum:
quãuis mã vnius remaneat in altero. cũ vnũ in alteruz
subaliter trãsmutaꝛ. Qd si dixeris oportere q̃litatẽ cor-
rupti remanere. Dicã ꝙ etiã remanet qualitas: si q̃ sim-
bola est genito ꝛ corrupto. neqꝫ etiã elemẽtũ ẽ sui met ele-
mẽtũ. sz bene mixtoꝝ sunt elemẽta. sz corruptis elemen-
tis: ipsa nõ sunt elemẽtati. qd. n. nõ est: nulli est elemẽtũ.
ꝛ etiã qd extra mixtionẽ est: nõ est elemẽtũ: nisi in poten-
tia. Et cõfirmaꝛ. qꝛ correlatiuoꝝ altero destructo: alteꝝ
destrui necesse est. ¶ Cõfirmaꝛ. qꝛ ad minus terra in ter-
reis mixtis nõ cõrũpiꝛ. vt i marmore: aut aqua i aqueis
qꝛ nõ corrũpiꝛ suba: nisi p q̃litatũ ꝯriaꝝ iductionẽ: q̃ tñ i
gñone mixtoꝝ illis elemẽtis ꝓportionatoꝝ nõ iducũꝛ.
cũ sint ibi siccitas frigiditas dẽsitas multũ itẽse. ꝛ sic hu-
miditas calitas ꝛ raritas nõ sunt inducte aut extincte. qꝛ
tantã suaꝝ qualitatũ remissionẽ tolerat elemẽtũ: imo ma-
iorẽ. vt pz in imediata elemẽtoꝝ adinuicẽ nõ simboloꝝ
trãsmutatione: qꝛ trãsitus ab elemẽto in elemẽtũ est ab
extremo in extremũ: sz ab elemẽto in mixtũ est trãsitus
ab extremo in mediuz.

Secũda via ex nã materie: ꝛ p̊mo ex diffõne mate-
rie ꝓcedit põita. 2° phy. textu. ꝯmẽti. 28.
s. ex qua fit aliqd cũ insit. sub qua phs in eodez 2° textu.
ꝯmẽti. 31. dixit elemẽta cõphẽdi. idẽ ex. 12. meta. cõmẽto.
22. est eni duplex mã: ꝓpinqua: ꝛ remota. lz oẽs resoluan-
tur in vltio in vnã mãz. 8° meta. ꝯmẽto ꝛ textu. 11. Quod
ẽt prio de gñatione aĩaliũ. phs capite prio. exẽplificauit
dicẽs: mã vero aĩalib° ptes sunt totis dissimilares: dissimi-
larib° similares: isqꝫ ea q̃ elemẽta corpoꝝ appellanꝛ. idẽ
ẽt ex. 12. meta. textu ꝛ ꝯmẽto. 15. ¶ Scda rõ ex respectu
materie in formã. qꝛ materia prius respicit simplicẽ for-
mã q̃ cõpositã. Quod nõ esset: si elemẽta ad mixtionem
veniẽtia corrũperenꝛ. qꝛ mã pria imediate actuareꝛ p
formã mixti: quẽadmodũ p formã elemẽti actuaꝛ. rõnẽ
tãgit Auerrois. 3° celi. cõmẽto. 67. ꝛ. 12. meta. ꝯmẽto. 11. vbi
vult formas mixtoꝝ eẽ in mã mediãtibus corpibus aut
formis elemẽtoꝝ. ꝯña est falsuz. s. mãz imediate actuari
p formã mixti. qꝛ tunc nõ eẽt forma mixti pfectior q̃ for-
ma elemẽti. ꝛ sic piret ordo vniuersi. pz ꝯña: qꝛ recessus
a mã est mẽsura pfectionis: ꝛ equalis recessus eq̃lis pfe-
ctionis: ꝛ inequalis. opz eniz mõz essendi formaꝝ ꝓpor-
tiõari mõ formãdi eãrũdẽ. Tũ qꝛ mixtũ nõ haberet nisi
vnã nãz: itellige formalẽ. ꝯña est ꝯ Auerroim p̊mo celi.
ꝯmẽto. 8. cõposita aũt hñt plus vna nã. Cõfirmatur. qꝛ
iformabile p aiaz est graue: ꝛ nõ nisi: qꝛ in mixtura terra

dominat̃: saltē quantitatiue. q̃ hō idiget terra ipm̄ sub-stinēte: cui pedē possit affigere. vt p3 in ambulāte ꝑ are-nā. qm̄ fixi defectu pedē substinētis multū laborat hō in ambulādo. Quātū etiaꝫ terrestriū aīaliū getē terre mo-tus iterrūpat expientia cōprobamus. qm̄ a. 29. decēbris 1504. ꝑ totū mēsem ianuarij. 1505. quasi quotidie terra leuiter aut grauiter motu exagitata est. ita vt aīalia do-mestica exterrita lamētatiuas voces ter aut q̃ter ad mi-nus emittere audita sint. dū hinc ⁊ īde errarēt. ꝯcussiōes aūt in sequētibus mēsibus sensate leues fuerūt ⁊c̃. in ani-malibus igit̃ motus sequēs dn̄iuꝫ elemēti dr̄ a motu se-quēte aīaꝫ: elemētū igit̃ dn̄ans inexistit. imo Auer. p̄mo celi cōmēto. 8. postq̃ꝫ dixit: si in corpe ꝯposito iueniẽ mo-tus simplex. ille erit corpis simplicis exitis in eo: appel-lauit elemētū dn̄ans in mixto ptē cōpositi. imo Auerro-is. 10. meta. ꝯmēto. 23. voluit cōpositū eē vnū in actu per partē dn̄antē. alr̄ nō eēt vnū in actu: nō itelligas forma-lē vnitatē: sed actiuā ad vnū. Et Aristoteles. 3° meta. tex-tu cōmēti 17. subā entiū cōpositoꝝ idiuidualiū sunt q̃t-tuor elemēta: ex qbus componuntur sube sensibiles. De istis elemētis loquebat̃ Auerrois p̄mo physicoꝝ. ꝯmen-to. 82. cum dixit dari subiectū ex quo gn̄at̃ res: ⁊ est in actu. ex quo est gn̄atū per se: ⁊ nō est eo per accidens.

Tertia via est ex mixtione. ⁊ primo ex diffinitione ipsius posita primo de gn̄atione. textu com-mēti. 90. Mixtio est alteratoꝝ vnio. Alteꝝ aūt facit dif-ferētia accidentalis: aliud vero substātialis. vnio etiā re-quirit vnita existere. ideo suba elemēti nō totalr̄ recedit. Et si intelligas alteratoꝝ ⁊ corruptoꝝ. Hoc ꝯ ph̄ꝫ ibi di-cētē. miscibilia in mixtione nō sunt corrupta. ❡ Confir-mat̃. si nō manēt elemēta in mixto: nō miscent̃: neq3 vni-unt̃: s3 corrūpunt̃. Hoc aūt est ꝯ ph̄s. in ibi dicētez. Hec enim. s. miscibilia neq3 corrupta eē necessariū est. qm̄ mix-ta. ⁊ reddēs rōnē ph̄s q̃re gutta vini nō miscet̃. 1000. am-phoris aque: est q̃ corrumpit̃ spēs. soluit̃ eniꝫ spēs vini ī formā aque: ibi textu cōmēti. 88. ❡ Et si dixeris: ibi nō eē mixtionē: q̃ vnū cōuertit̃ in alteꝝ. nō q̃ vnū corrum-pit̃. Similr̄ elemēta: l3 corrūpant̃: nō tamen simplr̄ dr̄r corrupta. q̃ virtus eoꝝ saluat̃: scilꝫ mixtū: qđ est mediuꝫ ꝑ cōuenientiā cū elementis: nō ꝑ participatiouē. ❡ Con-tra rn̄sionē est Aristoteles p̄mo de gn̄atione. textu ꝯmē-ti. 82. Non est mixtio sine alteratione: sed si vnū vel am-bo corrumpunt̃: nō est mixtio. Itē ibi textu cōmēti. 84.: videntur enim que miscent̃ prius ex separatis cōuenie-tia. ⁊ possibilia separari rursus. separata igitur concurrūt ⁊ miscent̃. ⁊ sunt iterum separabilia. ⁊ sic in mixtione nō sunt totaliter corrupta. ⁊ sic mixtū elementis participat. ❡ Secūdo. si nō manent elemēta in mixto: sequitur ꝙ mixtio esset generatio absolute. qđ est cōtra phylosophū p̄rio de generatione. textu cōmēti. 83. dixi absolute. quia omnis motus in substātia gn̄atio vel corruptio dicit̃. 3° physicoꝝ. textu cōmēti. 6. ⁊ in postpredicamentis. ⁊ in li-bro de gn̄atione animaliū. dicitur ꝙ generatio dr̄ nutri-catio. dr̄. n. quarto de gn̄atione animaliū. Nihil enim re-fert genitura dicatur an motus: id qđ partē corpis vnā-quamq3 augeat: nec interest augentē motum: an a princi-pio instituentē placeat appellare. eadē nāq3 rō motus ē. Auerrois etiā 4° methcoꝝ. cōmēto. 14. cibatio ſm̄ qđ ē gn̄o: ⁊ nō est differētia iter gn̄ationē ſ3 partē ⁊ gn̄ationē ſm̄ totū. ⁊ p̄mo de gn̄atione. textu cōmēti. 39. in augumē-tatione est nō gn̄o: sed aggeneratio. ❡ Et si dixeris gn̄a-tionē ⁊ mixtionē accidētalr̄ differre: q̃ diuisionē elemē-toꝝ mixtio p̄supponit: ⁊ eorūdē alterationē: que nō requi-rit gn̄o: que nō est mixtio. ❡ Dicā ꝙ gn̄atio absolute est corruptio completa termini a quo: quā nō dicit mixtio.

Neq3 req̄rit̃ elemētoꝝ diuisio ⁊ alteratio: nisi vt deben-tia elemēta saluari in mixto rumpant̃. ⁊ reducant̃ ad eē: in quo formā mixti possunt expectare. Illā enim māꝫ p̄-mā numero eandē priuatiue: ⁊ ēt qualitatibus eisdē affe-ctā potuit agens nāle aliunde habere q̃ꝫ ex elemētorum diuisione ⁊ alteratōe. sed tūc nō oportuisset agēs nāle ha-le habere māꝫ secūdaꝫ: ex qua mixtū generare potuisset. Alia igitur ⁊ alia elementoꝝ mixtura est alterius ⁊ alte-rius mixti mā scđa. ex qua alterius ⁊ alterius mixti for-ma est extrahēda.

Alij arguunt ex q̃rta via scilꝫ rōe virtutis aut q̄litatis miscibiliū q̄ iter ceteras minime efficax est: vt p3. Uirt° elemētoꝝ saluat̃ in mix-to. p̄mo de gn̄atōe. textu cōmēti. 84. sed virtus elemēti: aut est essentia: aut iseparabilis ab ea. g̃ elementoꝝ eēn-tia est in mixto. ❡ R̄n̄t saluatur virtus: que est quali-tates p̄me ❡ Cōtra. humidū non est sine corpore: neq3 humectū. 2° de anima. textu ꝯmēti. 113. g̃ qualitates p̄me elemētoꝝ nō sine elemētis sunt. ❡ Dico ꝙ loq̄t̃ Aristo. de humiditate corpori suꝑfusa: que nō subiectat̃ in cor-pore humefacto. ❡ Secūdo. qualitates elem̄toꝝ sunt in mixto: g̃ ⁊ elemēta. p3 ꝯn̄a: q̃ si nō manēt elemēta: neq3 eoꝝ qualitates. p3 ꝯn̄a: q̃ nō est qualitas alicuius: qđ nō sit. ❡ R̄n̄t sunt qualitates: que fuerunt elementorum. q̃ remāsit subiectū inhesionis. s. mā: quāuis subiectū de-noīationis sit ꝑditū scilꝫ elemētū. ❡ Alij. qualitates mix-toꝝ similes sunt q̄litatibus elemētoꝝ. S3 tūc facilr̄ dici pōt: mixta nō constare ex elemētis: s3 ex corporibus simi-libus elemētis. ❡ Alij. virtus elementi saluat̃. q̃ q̄litas secūda: q̄ est cōplexio: q̄ virtute cōtinet qualitates elemē-ti: saluat̃. ❡ Cōtra. sequit̃ ꝙ qualitates p̄ie essent ille: q̄ rōnē elemēti haberent: ⁊ nō suba elemēti. p3 aūt ꝙ qua-litates p̄me sunt ille ex quaꝝ ruptura ꝯplō resultat. ꝯn̄s aūt falsum est. qm̄ qualitates nō sunt partes mixti essen-tiales: neq3 mūdi. ❡ Alij. saluat̃ virtus elemētoruꝫ: quia forma mixti: que virtualr̄ perfectionalr̄ continet formas elemētorum. ❡ Cōtra. tunc nō esset mixtū resolubile in elemēta: quāuis generabilia essent elemēta ex mixto. q̃ resolutio est solū in id qđ inexistebat reductio.

Quinta via rōne mixti. quia si nō sunt elementa in mixto: nō est mixtū ens cōpositū respectu elemētoꝝ. quāuis enim mixtoꝝ qualitates rupte essent: aut ꝯtrij ꝑmixte: tn̄ mixtoꝝ substātia esset icōposita: ⁊ nō mixta. q̃ eius nā: que est mā: simplex esset: qm̄ p̄ma eēt: ⁊ nō secūda. eoꝝ quoq3 forma simplex esset. qm̄ māꝫ sim-plicem imediate actuaret. ❡ Secūdo. elemētū est eēn-tialr̄ prius mixto. g̃ elemētū est causa mixti. non. n. teneo ordinē essentialē saluari: ꝓprie loquēdo de ordine essen-tiali: iter aliqua que nō se hn̄t sicut causa ⁊ cātuꝫ. quēad-modū dixi in ope de intelligētijs de spēbus que erāt eēn-tie ordinate. sed nō eēntialr̄ ordinabant̃. q̃ nō semꝑ supe-rior spēs est causa iferioris spēi. quāuis nāe reꝝ sint ordi-nate causate a prima causa. qm̄ ordinatissime ab eadē in existia effluūt effectiue: ⁊ in genere cāe finalis. ❡ Et si aliqñ dixi in primo ope vt in fine quolibeti quarti itelli-gere depēdere a fantasmatibus. ibi nō ꝓprie capit̃ depē-dere sicut effectus ab effectiua cā depēdet. s3 sicut a trāsi-feribili ad altius esse: sine cuius p̄sentia nō saluaret̃ intel-ligere. nō. n. causalitatē h3 effectiuā fantasma suꝑ itellige-re. vt p3 ex Auerroe. 3° de anima. cōmēto. 18. q̃ tunc itel-ligere eēt sentire: ⁊ itellect° esset sensus. q̃ cā effectiue sin-gulari effectus ꝓueniēs nō est vniuersalis: ⁊ virtus sin-gulariter cognoscēs est sensus: ⁊ nō itellectus. vt dixi in li-bro de vniuersalibus. ad genus igit̃ cause mālis potius q̃ꝫ effectiue obiectū reduci h3. sed de hoc in libro de sensu

bus vero d̃ īte quid senserit Aristoteles:apiet.ordinē igit̃
effectuū nō se inuicē causantiū nō voco eēntialē. ¶ Re-
deat vnde effluxerat orō:nō est aūt elemētum cā mixti:
nisi materialis:mā aūt ꝓprie est pars eēntialis illius cu-
ius est mā:si enim efficerēt elemēta mixtum.ex qua mā
id efficerēt:⁊ qua virtute:cū sit mixtū ꝑfectius elemēto
⁊ ꝑsertim aīata valde nobiliora sunt elemētis.de quibus
Auerrois cōtra Alexandrū loquit̃.3° de aīa. cōmento.5.
¶ Cōfirmatur.qꝛ mixtum est naturalr posterius elemē-
to:ergo sine eo stare nō pōt mixtū.¶ Tertio nō resoluit̃
mixtum:nisi in ea ex q̄bus componit̃.7°.meta. textu cō-
mēti vltimi.sed ipsum resoluit̃ in elemēta. elemēta.n.in
mixto sunt sepabilia p̄mo de gñatione.textu cōmēti. 83.
g̃ ex elemētis mixtū componit̃.Qđ si ex inexīte elemē-
to nō cōponitur mixtū:tūc ex nulla parte mixti segrega-
bile eēt elemētū.Qđ est ꝯ pħm primo de gñatione.textu
cōmēti.84.⁊ 2° de gñatione.textu cōmēti.46.Elemen-
ti.n.eē in mixto sic est: ꝙ elementa redire p̄nt eadē:vel
igit̃ spē.⁊ hoc nō:qꝛ sic vnū elemētum esset in altero: qđ
falsum est.g̃ in numero eadē redire p̄nt.⁊ sic non erant
elemēta totaliter corrupta.

Sexta via rōne repugnātie:qꝛ dato ꝙ nō sint elemē-
ta in mixto:perit ratio pħi.2° de anima. textu
cōmēti.39.ad probandū animam eē cām augumenti. qꝛ
si nō:elemēta distraherent̃:⁊ idē facerent si ipsa augerēt
qm̄ leuia sursum ⁊ grauia deorsum traherent.si aūt ipsa
nō sunt in mixto:quāuis anima nō augeret:nō distrahe-
rētur elemēta.Duplex igit̃ est in mixto ligatura: vna est
subaꝝ elemētoꝝ:⁊ ista est forma mixti:⁊ in ꝓposito ē aīa
alia est qualitatū primaꝝ nexus:⁊ hec est cōplexio. Con
firmat̃.mouet̃ mixtū a p̄domināti elemēto.g̃ elemētum
est in eo:velle aūt extorquere a p̄dñanti elemēto.i.a nā
mixti mouēte ꝓportionabilr sicut elemētū p̄dñans mo-
uet:est facere Arist.nescire grāmaticā neq; logicā neq;
phylosophiā.qꝛ est accipe vnū nomē pro alio noīe.⁊ rē
vnā pro re alia. ¶ Secūdo. perit rō pħi.2° de gñatione
aīaliū.si ex qualibet corporis pte tā similari q̄ dissimila-
ri semē deciderei:tunc ex elemētis etiā deciderei.⁊ parē
ꝯriaꝫ tenere ꝓpter elemētoꝝ inexistētiā ipsi aīali. ¶ Ter-
tio.perit demostra° pħi.2° celi.textu cōmēti.22.⁊ 3° celi.
textu cōmēti.68.ad ꝓbandū elemēta nō habere determi-
natā figurā:alr nō sub quocūq; mixto saluarent̃ elemē-
ta:qꝛ in mixtis illis suā figurā nō seruarēt.¶ Quarto.pe
rit sn̄ia pħi 2° metheoꝝ.Oīa terminata corpora nō sine
terra ⁊ aqua:g̃ ad minus mixta terminate figure hn̄t i se
elemēta:q̄bus eoꝝ figura terminat̃:⁊ de aīalibus loquēs
phylosophus in p̄ntis. Ignis.n.⁊ aqua ⁊ alia hōi ex q̄bus
animal cōstat:ante sunt q̄ aīal sit. ¶ Quinto. Arist. 4°
metheoꝝ.textu cōmēti.54.loquēs de carnibus ⁊ ossib°.
manifestū est in quolibꝫ p̄dictoꝝ ꝙ ipsa sunt composita
ex elemētis:⁊ qđ elemētoꝝ illoꝝ vincit sup ipsuꝫ.vt patꝫ
ex eodē 4°.textu cōmēti.48.Et hec sn̄ia nullū in parti-
culari pħia expertū latere pōt.⁊ nisi auctoritas beati Tho
me ⁊ Scoti ⁊ alioꝝ multoꝝ oppositū tenētium me mo-
uisset ad scribēdum: labor hic mihi vanus apparuisset.
¶ Sexto perit rō pħi.2° de anima.textu cōmēti.52.pro
pter qđ sensus nō sentiūt elemēta aīalibus inexistentia.
vbi pħs rn̄det.qꝛ sensibus:q sunt in potētia imediata ad
sentire:deficit mediū itrinsecū vel extrinsecū. qꝛ sensibi-
le positū supra sensuꝫ nullā facit sensationē. Debuissꝫ āt
pħs rn̄dere.qꝛ elemēta ad mixtionē veniētia corrūpebā-
tur:id eo nō sentiunt̃ in mixto.

Septima est via cōcordantie.p̄mo qꝛ putrefactio
mixtis adueniēs ea secūduꝫ partē icine-
rat:fm vero aliā partē resoluit. Hoc est.qꝛ putrefaciens
calor humidū mixti facit ebulire:⁊ ip̄m cōuertit in vapo
rē:⁊ terree partes q̄ humidis cōglutinabant̃ remanent
discōtinue:⁊ sic grossuꝫ remanet cinerulentū:subtile ve-
ro euaporat.¶ Secūdo.adustio mixtis adueniēs vi ca-
loris subtile a grosso separat.⁊ sic subtile sublimat̃:⁊ gros
sum descēdit.¶ Tertio.liq̄scūt aliqua ab igne:qm̄ a fri-
gido coagulata fuerūt:coagulant̃ aūt q̄ frigido eliquata
fuerunt.4° metheoꝝ.textu cōmēti.46.⁊.40.Cōfirmat̃.
qꝛ 4° metheoꝝ.textu cōmēti.51.dicit. ꝙ ferrum ⁊ cornu
mollificabilia sunt.qꝛ lꝫ in eis dn̄et̃ terra nō tn̄ tota ter-
re sunt.multa alia dicta ex 4° metheoꝝ adduci possent:q̄
breuitatis cā relinquūtur.¶ Quarto.vnū mixtū est al-
tero magis aereū:qꝛ in eo ptes aeris magis dn̄ant̃.alteꝝ
aūt magis aqueū:qꝛ partes aque in ip̄o magis dn̄antur.
¶ Quinto.q̄re simplex corpus nō nutrit:est qꝛ mā aīati
ex q̄ttuor elementis est ꝯgregata.ex eisdē aūt sumus ex
q̄bus nutrimur.2° de gñatiōe.textu cōmēti.50.⁊ 8° de hy
storiis aīaliū.elemēta.n.q̄ sunt partes nutrimēti:sūt par-
tes nutriti post nutritionē:sed in alia ꝓportione. Nō enī
cōstat hō ex pane aut vino.sꝫ ex elemētis:q̄ in pane ⁊ vi-
no ꝑfuerūt.Cū.n.dixisset pħs 2° de anima.textu cōmēti.
28.siccis enī ⁊ hūidis ⁊ calidis ⁊ frigidis alunt̃ oīa viuē-
tia:dixit Auerrois ibi quūꝫ nutrimētū est loco ei° qđ dis-
soluit̃ ex elemētis:ex q̄bus cōponit̃ oē viuū. ¶ Et si nō
sit elemēti suba in mixto:tūc solū prima mā eēt:q̄ recipe-
ret aīaꝫ.⁊ sic nō esset maior cura in mā vnius simplicis
elemēti eā recipet q̄ duoꝝ triū vel q̄ttuor.qđ ē ipossibile
sō Auerrois 3° celi.cōmēto.47.ipossibile ē vt corp° fiat a
corpe vno fꝫ ꝯplōnē.¶ Et si ad accn̄tia recurras.¶ Cō
tra.q̄litercūq; fꝫ q̄litates p̄mas aut quātitatē ⁊c̃.disposi-
ta est mā ex q̄ttuor elemētis ꝑmixta:talr fꝫ q̄litates pri-
mas quātitatē ⁊c̃.pōt disposita eē mā vni° simplicis ele-
mēti.¶ Qđ si Arist.3° de gñatiōe aīaliū dixit.alimētum
aūt aliis aqua:aliis terra:aliis qđ ex his ꝯstat. Intelligit
nō ꝙ simplex corpus sit nutrimētū:sꝫ ꝙ simplex corpus
est ministrās nutrimtū:qꝛ aliqđ simplex corpus ē locus:
vnde colligit̃ alimētū.vel mixtū est illud cui alligat̃ nu-
trimētū vt fructus arbori ⁊c̃.¶ Sexto.quō pōt aliquid
eē substātifice siccius ⁊ q̄litatiue humidius. ¶ Et est qꝛ
suba elemētoꝝ siccoꝝ in mixtiōe dn̄atur:⁊ tn̄ q̄litates hu-
midoꝝ fꝫ gradus vincūt:vel qꝛ humidū:qđ est aīatū:est
exsicatū:sꝫ humidū in porositatibus ꝯtētū ē valde fluxi-
bile.¶ Septio.dato hoīe colerico exēpli grā:alterāte q̄-
litatibus gradualr tēperatis:quare abiecto alterante ex-
trinseco ad colerici nāꝫ reducit̃.cū tn̄ ꝯuenientissima sit
forme humāe q̄litatū p̄maꝝ fractura:ex qua tēperamē-
tū resurgit.¶ Hoc est.qꝛ miscibiliū elemētoꝝ ꝓportio
corpi illi est nālis:in qua colera dn̄atur. ⁊ cui extraneat̃
tēperamētū. Nō.n.diuturnitas q̄litatis in subo eā reddit
q̄litatē nālē:pꝫ i ethyco p multos annos:in quo gradus
caliditatis febrilis:quāuis sit diuturnus:ē ꝑter nāꝫ.¶ Ex
hoc ēt pꝫ.quomō sanguineus senex eq̄lis caloris ⁊ hūidi
tatis cū iuuene tēperato nō est iuuenis neq; tēperatus:sꝫ
terrestrior ē.qꝛ plus ꝓportiōabilr hꝫ de suba terre i mix-
tiōe.¶ Ultio pꝫ q̄re virtus stomaci ē nutrimēti eliq̄ti-
ua.s.vt mixtio nutrimēti soluat̃.⁊ illi° elemēta ad mixtiōeꝫ
nutribili ꝓportiōatā reduci possint.ꝓportiōabilr i metali
cis corpibus expti mixtionē terreaꝝ ptiū cū aq̄is cōce-
dūt:q̄ destilatiōe separant̃ in plerisq;.⁊ fꝫ artē alchimie ali
q̄ ꝯponunt̃.vt docet Arist.in libro secretoꝝ itelligētes
ip̄s.¶ Dico 3° qđ ⁊ si ad minima diuidant̃ elementa ad
mixtionē veniētia ⁊ ꝑmisceant̃.⁊ ēt p̄me coꝝ q̄litates re
mittant̃ ⁊ ꝯplexionent̃:nō tn̄ remanēt sube elemtoꝝ itegre:
⁊ nō rupte.qꝛ remittunt̃ q̄litates p̄me ad hoc vt ex eis fiat
ꝯplō:g̃ remittunt̃ sube eltoꝝ:vt ex eis fiat mixtū.pꝫ ꝯria

qz esta remanēt in mixto:ꝛ nō in eoꝝ eē subali integro:ḡ
remanēt in eoꝝ eē subali rupto.nō.n.ruptio in accītib⁹
ē ruptio ī suba:nisi forte ꝯriter aut comitanter. argu^m est
Auerrois 3° celi.ꝯmēto.67.Ex hoc pꝫ epiloga° Arist.pmo
de gñatiōe.tex.c.90. Hec.n.neqꝫ corrupta eē necessariuꝫ:
neqꝫ adhuc pmū eadē q̄ pus.neqꝫ ꝯpōz eē mixtionē eo/
rū:neqꝫ ad sensuz.❡ Secūdo.elemēta ad minima diuisa
nō ꝯtinuanť:quēadmodū neqꝫ in suis sphēris ꝯtinuanť:
ꝛ dato q̄ adinuicē humido ꝯglutinarenť:adhuc ex eis nō
fieret vnū ens in actu hñs vnū nomē:diffinitionē: eē: ꝛ
opationē eēntialē ab elemētis.aut ab eoꝝ opatiōibus di
uersaꝫ:nisi extraherenť de mā forma:sed extracta ide for/
ma nō pñt ꝑexītes forme eē itegre:ne forma supueniēs
sit accñs:neqꝫ ꝯpositū subale sit vnū p ꝯgregationē:neqꝫ
pñt ꝑexītes forme recedere totalr:vt pdixi:ḡ rūpuntur.
❡ Qō si dicať igneitatē subalr itegrā:exēpli grā.stare
posse in mixto remisso calore. ❡ Cōtra.seqtur ipaꝫ stare
posse ī mā sine calore.pꝫ ꝯña.qz caliditas ē eiusdē rōnis
in suis gradibus:ḡ quātū ē ex pte caliditatis ipa nō ē ma
gis ab igneitate isepabilis in vno gradu q̄ꝫ in altero.ꝯña
est falsuꝫ:qz tūc nō posset agēs nāle igneitatē extrahere
de mā:qui iuto illi⁹ q̄litatē expelleret.rō ē Auerrois 3° ce/
li.cōmēto.67.ꝯ Auicēnā. ❡ Cōtra hāc rōnē.nō ad quā/
cūqꝫ ifrigidationē moriť aial:ḡ stat sensus remissa calidi
tate nāli:ꝛ tñ nulla caliditate in eo existe:nō viuit aial: ꝛ
tñ aia nō remittiť. ❡ Rñsio.multiplex dña repiť hic ꝛ
ibi.qm̄ forma elemēti simplex est:sensus vo ꝯpositus ē.
ꝛ q̄litas elemēti simplex est:ꝛ q̄litas sensus est cōposita:
qz ꝯplonalis est:ꝛ nālissimū eē ignis est esse sūme calidū
ꝛ nālissimū ipsius sensus est eē medie sine tpate calidū:i/
de fit q̄ sepato vno gradu caloris ab igneitate:non fit cā
q̄ alter gradus sit sepabilis.nō sic de forma ꝯposita. re/
cordare tñ q̄ datur maxima caliditas cū q̄ nō stat ignis:
quēadmodū dať maxima cū q̄ stat etiā ignis. Tū etiam
qz lꝫ diuersimode elemēta apud vtrāqꝫ opionē.s.tā Aui/
cēne q̄ꝫ Auer.sunt mā mixti in esse rupto:sꝫ apud neutrū
eoꝝ aial est mā.ide fit vt aliquā rupturā tolerare possit
elemētū:quā nō tolerat aial.ꝛ sic si pfectissimū suū esse
pdit:a fortiori alia sua esse minus pfecta poterit amitteť.
ideo Auerrois videns elemētoꝝ agibilitatē:ꝛ pugnā eē
merito q̄litatū:qbus se rumpūt gñant ꝛc̄. iō dixit ꝓpor/
tionabilr quātus gradus caloris perdiť ab igne:tātus p/
cise gradus pditur substātie eius.itellige stāte sūma sic/
citate.silr pcise quātus gradus siccitatis pditur ab igne.
stāte caliditate sūma:tātus pcise gradus sube ignis pdi/
tur. Sꝫ aial mixtionē elemētoꝝ sibi determinās ruptas
qualitates reqrit ad certā mēsurā:cū latitudine tñ q̄daꝫ.
qz pōt aial eē sanū ꝛ egꝝ.ꝛ sanū:tēperatū:ꝛ distēperatū.
ꝛ tēperatū pōt eē in motu ꝛ in qete.ꝛ qetū pōt eē inanitū
ꝛ repletū:vigilās ꝛ dormiēs:in nocte:in die:in hyeme: in
estate ꝛc̄.que oia caliditatē eius apta sunt variare.ēt itra
sue latitudinē sanitatis. ❡ Tertio.arguiť ex via gñatio/
nis applicādo:opꝫ.n.igeniū esse vniuersale ꝛ applicatiuū
qz tūc mixta nō gñarenť:qz eoꝝ motus quo fiūt nō est
gño:qz ille nō est corrup⁹:qz nullius ē corrup⁹.qz nō mix
ti:qz tūc veniūt elemēta ad mixtionē vt suppono. neqꝫ
elemēti neqꝫ elemētoꝝ.qz p te nulla illis aduenit muta/
tio in suba.sola.n.adueniēs eis variatio est accidētalis.
❡ Noto igiť aliqua.primuꝫ.elementis aduenit duplex
ruptura.vna p diuisionem eius in partes quātitatiuas:
quā triturā appellamus:ꝛ hec p mixtiōe ē necia:neqꝫ suf
ficit elemētoꝝ diuisio in magnas ptes:sꝫ opꝫ q̄ ad mini
ma diuidanť:ꝛ q̄ plurimū vnius tāgat minimū alterius:
sed hec ruptura nō sufficit ad mixtionē faciēdā dixit eni
phs pmo de gñatione.textu ꝯmēti.86.neqꝫ secūdū pua
saluata.opꝫ q̄ miscētur dicere mixta eē.cōposi⁹.n.erit:ꝛ
nō mix⁹.tūc.n.ꝯtingeret q̄ nō ex qualibꝫ parte carnis ge
nerarenť ignis ꝛ aqua.vt arguit Aristote.2° de gñatione.
textu cōmēti.47.vbi Auer.ꝯtingit aut nō ex q̄libꝫ parte
ptiū carnis gñareť terra ꝛ aqua:aut gñanť: ꝛ tūc cōtin/
git q̄ corpus penetret corpus. Alia igiť est ruptura p alte
rationē q̄ est varia⁹ in forma subali vel accītali:ꝯria eni
iuxta se posita sine ipedimēto agūt rūpendo suas q̄lita/
tes:ad quaꝝ rupturaꝫ forme elemētoꝝ subales etiā re/
mittunť.hoc voluit phs.2° de gñatiōe.textu ꝯmēti.48.
Que miscenť corrūpunt itētiōes.i.formas ab eis intētas
adinuicē:tūc neqꝫ mā erit:neqꝫ illoꝝ ꝯrioꝝ actu simplr:sꝫ
mediū.itē si aer.exēpli grā.calefieri hꝫ in hora:tūc ī me/
dietate hore maior ē illius leuitas q̄ꝫ pus:ḡ ignis leuitas
magis recipit ꝛ min⁹. tāgeť ēt ī ſra q̄ grauitas ꝛ leuitas
sunt elemētoꝝ forme subales. Itē mixtū sm nām dñan/
tis elemēti moueť.q̄ igiť fortius descēdat vnū mixtū q̄ꝫ
alteꝝ est:qz forma grauis elemēti fortior est in vno q̄ꝫ in
alio:supposita semp ceteroꝝ paritate in magnitudie:figu
ra:medio ꝛc̄. ❡ Alteratio aūt iter q̄litates pmas elemē/
toꝝ ad mixtionē ē necessaria:teste pho pmo de gñatiōe
textu ꝯmēti.82. Impossibile.n. est alteꝝ altero misceri.
quēadmodū dīt qdā entibus adhuc mixtis:ꝛ nō altera
tis:nō.n.magis nūc mixta q̄ꝫ pus inquit.ꝛ lꝫ auctoritate
alioꝝ h dicať:nō pp h veritatē suā pdit. Duplex aūt est
alteratio.ꝯuersiua vni⁹ in alteꝝ:ꝛ nō ꝯuersiua.pma ter/
minať ad gñationē silis dñanti:aut nutritionē.scdꝫ q̄ se
paratū est:id qd ꝯuertiť:vel ꝯiūctū ꝯuertēti: puta intus
susceptū.dixit.n.phs pmo de gñatiōe.textu ꝯmēti.82.al
tero aūt corrupto nō mixta esse.sed hoc qdē eē.hoc auteꝫ
nō eē.mixtionē aūt silr se habētiū:eē nutrimētū. Et quē/
admodū vno mixtoꝝ corrupto:nō fit mixtio:ita duobus
vel pluribus vel oib⁹ cōmixtis.subdit.n.phylo.ibi paruꝫ
īfra:eodē mō.ꝛ si ambobus ꝯuenietibus corruptū ē alte/
rutrū mixtoꝝ. Nō.n.mixta sunt nullatenus entia. Ideꝫ
īfra.textu cōmēti.88.reddēs.n.phs rōnē q̄re multa pau
cis cōposita nō faciūt mixtionē:dixit.trāsmutať.n.alteꝝ
in dñans.iō gutta vini mille amphoris aque nō misceť.
soluiť.n.spēs. Nō ꝯuersiua aūt:si ad certā mēsurā dedu/
cit elemēta.vt puta q̄ vnū miscibiliū dñetur cū subdñio
alterius:mixtū parit.si aūt nō:nō.de rōne enīꝫ putrefaci
entis caloris nō est ad determinatā formā mixti deduce
re.sed potius ligata dissoluere.dixit.n.Aristo.3° de gña/
tiōe aialiū.nihil gigniť putrescēs:sed cōcoctū. ❡ Cōside
rāda est etiā eoꝝ q̄ liganť nā.qm̄ cū simul sunt:si in actu
sunt:ibi nō est mixtio.vt suba cuꝫ accīte.ꝛ hoc mō infert
Aristoteles tanq̄ꝫ icōueniēs ꝯ empedoclē elemēta in mix
to esse saluata sꝫ paruā.2° de gñatione. Ubi Auerrois cō
mēto.46.primū icōueniēs q̄ mixtio sit cōpō ptiū mini/
maꝝ:sꝫ tñ sensibiliū.ꝛ sic seqť q̄ mixtio apud aliquē nō
ē mixtio apō aliuꝫ acutiorē in visu. Si aūt:cū simul sūt:
sunt potētia:aut isepabilia sunt.vt mā ꝛ forma. ꝛ sic eoꝝ
ꝯgregatio nō est mixtio:sed cōpō:sꝫ phꝫ pmo de gñatiōe
textu cōmēti.83.ꝛ.84. Si aūt cū simul sunt:sunt in potē/
tia:ꝛ sunt sepabilia iteꝝ:tūc aut ꝯiūcta sunt corpa ꝛ sube:
ꝛ sic mixtio ē:aut eē pōt.est eni mixtio corpoꝝ ligatura.
Si aūt nō:nō.sed pōt esse q̄ sit cōplo:puta si q̄litates p/
me sint:que ligate fuerint. Corpa aūt:q̄ misceť:pñt esse
elemēta.ꝛ pñt eē mixta:ꝛ pñt eē a nā applicita ꝛ ab arte:
semp aūt nā ē mixtionē complēs:nō aut ars.actio aūt ele
mētoꝝ adinuicē aliā ꝛ aliā facit in elemētis eoꝝ ꝓportio
nē:ꝛ sic ad aliā ꝛ aliā mixti formā ꝑparať.ꝛ hos mixtio/
nis gradus voluit Alexāder aphrodiseus eē subtilr ꝯsi/
derādos ꝛc̄. Sciēdū ēt q̄ mixtio ē mediū iter ꝯgregatio/
nē in qua mixta totalr saluanť:ꝛ gñationē in q̄ opposi^m

ẽ.id ex quo eſt gñatio:totalr̃ corrũpit̃. q2 congregata in
mixtiõe aliquo mõ rũpunt̃:⁊ nõ totalr̃. ⁊ ſunt oppoſitũ.
ex quo eſt gñatio mixti. ¶ Attẽtiõe dignũ eſt ẽt ꝙ miſci-
biliũ materie ꝯtinuant̃. ⁊ forme ẽt: quãuis ſuã ruptã nãz
ſeruent. ¶ Et ſi Ariſto. 3° celi. textu cõmẽti. 68. dixit non
fieri cõtinuũ ex cõpõne: pz ibz loq̃ de figuraꝝ cõpõne: q̃
ſic adinuicẽ cõiungi nõ pñt: qn iter eas remaneat vacui-
tas. paucis q̃buſdã exceptis: vt triãgularibus q̃dratis ⁊c̃.
⁊ adhuc nõ q̃uocũq3 his ꝯcurrẽtibus vacuitas iplet̃. ſunt
igit̃ miſcibilia corpa: hõgenea: ſi prima mixtione miſceri
habẽt. mixtoꝝ. n. mixtio mixtio eſt ſecũda: diuiſibilia ad
minima: alterabilia: q̃ſi eq potẽtia: hñt terminabilia: ſic
ꝙ abſit viſcoſitas: fluxibilitas: euaporatio: reſolutio ⁊c̃. B
voluit phylo. pmo de gñatiõe. textu ꝯmẽti. 88. Actiuoꝝ
aũt ⁊ paſſiuoꝝ q̃cũq3 ſunt facile diuiſibilia ⁊c̃. ⁊ ſi cũ in
mixtiõe ſunt: ſunt aliqualr̃ rupta: ⁊ aliqualr̃ ſaluata: ⁊ ſic
mixtũ in ea reſolubile eſt ⁊c̃. Hec incidẽtalr̃ ad doctrine
bonitatẽ dicta ſunt. ¶ Forme aũt elemẽtoꝝ: quãuis cõ-
tinuate ſint: nõ ſunt forma mixti. vt bene cõtra Empedo-
clẽ dixit Galenus pmo elemẽtoꝝ. ꝓbat̃. ⁊ pmo ex nã ge-
nerationis: q2 tũc gñatio mixti eẽt alteratio: q2 ipa eſſet
elemẽtariũ formaꝝ diſpõ accñtalis. 2° q2 gñatio mixti eẽt
ꝯtinua°: q2 elemẽtoꝝ forme ad ꝯtinuitatẽ deducunt̃: ꝑ
materieꝝ illaꝝ ꝯtinuationẽ adinicẽ: nulla ibi noua ſuba-
li forma acq̃ſita. q̃ icõueniẽtia ſunt. q2 tũc mixtũ eẽt acci-
dẽs: ⁊ nõ ſuba. ¶ Scdo ex nã mixti: q2 tũc elemẽta non
eſſent materia ſecũda mixti. imo ipſa eſſent ipſuz mixtũ.
cuius oppoſitũ vult Auerrois 3° celi. cõmẽto. 67. ⁊ Ariſt.
2° de gñatiõe aĩaliũ: ſ3 oĩs aĩa ſiue virtus ſiue potẽtia cor-
pus aliud pticipare vr̃. id qđ magis diuinũ q̃3 ea que ele-
mẽta appellant̃. ¶ Scdo: q2 tũc grauia elemẽta eẽnt i-
fra: ⁊ leuia ſupra: q2 nõ eſſet ibi alia nã aliũ ordinẽ requi-
rens q̃3 nã elemẽtaris: nõ negat̃ tñ mẽbra hoĩs inferiora
eſſe magis terreſtria ſupioribus: quẽadmodũ ſanguis ad
iferiora deſcẽdẽs ẽ magis groſſus ⁊ grauis q̃3 ſanguis ad
ſupiora nutrienda aſcẽdẽs: aut eni3 ſanguis aſcẽdẽs i cor
de caleſcit: aut cordis iſfluxu illuſtratus accẽdit̃. ⁊ facilius
aſcẽdit. ¶ Tertio. ex nã aĩe. q2 tũc aĩa eſſet ex elemẽtis:
q2 elemẽtoꝝ forme in certa nob'ĩũ ꝓportione cõgregate
eſſent aĩa. cuius oppoſitum vult phylo. pmo de aĩa. textu
ꝯmẽti. 82. ⁊ 3° de aĩa. textu cõmẽti. 6. ⁊ Auerrois 3° de aĩa.
ꝯmẽto. 5. cõtra Alexãdꝛũ aphrodiſeũ. ¶ Secũdo. quia
aĩa eẽt accñs: q2 pmo formalr̃ nõ eẽt niſi elemẽtariũ for-
maꝝ ordo aut ꝓportio. Cõfirmat̃ tertio. q2 phylo. primo
de aĩa arguit cõtra antiquos dicẽtes aĩaz eẽ cõpoſitaz ex
oĩbus reꝝ pncipijs: vt oĩa cognoſceret. q2 dicit nõ vale-
re ꝯñam illã. pz q2 dato ꝙ eſſet aĩa ex principijs rerum:
adhuc ipſa nõ cognoſceret mixtũ. vbi Auerrois ꝯmẽto.
77. reddit rõnẽ: q2 forma mixti eſt alia a formis elemẽ-
toꝝ. ergo ꝑ formas elementoꝝ forma mixti non cogno-
ſcitur. ¶ Tertio. q2 tũc mixtum nõ haberet aliquid qđ
elemẽta inicẽ ꝯtineret: ⁊ ſic ipſa diſtraherent̃. q2 grauia
deorſu3 ⁊ leuia ſurſu3 iclinarent̃. hoc argumẽto vtit̃ phs
2° de aĩa. textu cõmẽti. 39. ad ꝓbandũ nutritionẽ aut au-
gumẽtationẽ nõ eſſe a nã elementari. ¶ Quarto. ſequit̃
ꝙ oĩs forma mixti eſſet etherogenea: q2 ex ptibus quan-
titatiuis alterius rõnis itegraret̃. ⁊ hoc ſiue mixtũ eſſ3 ꝑ-
fectũ: ſiue imꝑfectũ. ¶ Quarto. ex nã mixti. q2 mixtũ nõ
eſſet vnũ eſſentialr̃: q2 nõ eſſet ibi vna forma: q̃ mixtũ in
determinata ſpẽ locaret̃: ſ3 vnitas eius eẽt ꝑ diuerſaru3
formaꝝ cõtactũ. Argumẽtũ eſt Auerrois 3° celi. ꝯmẽto.
67. ¶ Secũdo. q2 mixtũ eſſet ſimplicia. q2 elemẽta lui-
cẽ iuncta eſſent mixtũ: cuiꝰ oppoſitũ habet̃. 7° meta. tex-
tu cõmẽti vltimi. Et dixit Auerrois 3° celi. cõmento. 38.
mixtũ eſt aliud ab elemẽtis ſuba ⁊ forma. Et dixit Auer-
rois. 12. meta. ꝯmẽto. 22. neceſſe ẽ vt forme eaꝝ. ſ. ſubaꝝ
ex elemẽtis factaꝝ ſint alie a formis iſtoꝝ. ſ. corpoꝝ ſim-
pliciũ. ⁊ ꝓbat. q2 gñatũ debet eſſe aliud ab eo ex quo ge-
nerat̃. ¶ Tertio. ſequit̃ ꝙ vnũ mixtũ nõ eẽntialr̃ dr̃t ab
alio: ſaltẽ de ꝑfectis mixtis: q2 oĩs ſuba exñs in vno eſt in
alio. ⁊ ſi differẽter ẽ: ſm plus vel minus illius ſube eſſ3: q̃
ad ſubalẽ drĩam ꝯcludẽdã minime ſufficiũt. ¶ Quarto:
ſeq̃t̃ ꝙ mixta ꝑternãlr̃ alterata ad ſuã priſtinã diſpõne3
nõ redirẽt: an aũt ab itra vel ab extra nõ curo: alr̃ tñ dixi
ꝙ ab extra. ⁊ ẽt aliquo mõ ab itra: vt ferrũ calefactũ ad
frigiditatẽ: q2 altera° ad caliditatẽ aliã feciſſet elemẽtari-
u3 formaꝝ mixtionẽ: ⁊ ſic ad aliud mixtũ vel idiuiduum
eẽt ꝑpara°. ¶ Quito. ſeq̃t̃ ꝙ marmor ⁊ ferrũ plus ſuba-
liter ꝯuenirẽt ꝙ ferrũ calidũ ⁊ frigidũ: q2 ꝓportiões mar-
moris ⁊ ferri ꝯuenientiores ſunt q̃3 ferri calidi ⁊ frigidi.
ꝯñs eſt falſu3: q2 primoꝝ diſtictio ẽ ſpecifica. ſcdoꝝ vero
idiuidualis tñ. Educit̃ igit̃ forma elemẽti de mã ſcda: q̃
ẽ elemẽta rupta a celo tãq̃3 ab agẽte vlĩ: ⁊ a calore nãli di-
gerẽte tãq̃3 ab agẽte pticulari. vt 4° metheoꝝ colligitur.
textu cõmẽti. 14. ⁊ 12. meta. cõmẽto. 18. ⁊ quẽadmodum
forma mixti eſt diſticta a formis miſcibiliũ: ita q̃litas cõ-
plexiõalis ẽ diſticta a q̃litatibꝰ pmis: ſi. n. eẽt forma mix-
ti forme elemẽtoꝝ: ꝓportiõabilr̃ q̃litas ꝯplonalis mixti
eẽt q̃ttuor qualitates pme determinato mõ ſe habẽtes.
¶ Contra. pmo ex natura forme: q2 ſequit̃ formas elemẽ-
toꝝ ſuſcipere magis ⁊ minus: itẽſionẽ ⁊ remiſſionẽ. qđ ẽ
cõtra phz in pdicamẽtis. ⁊ 8° meta. textu cõmẽti. 8. ¶ Se-
cũdo. ſeq̃t̃ ꝙ forme ſubales elemẽtoꝝ hñt ꝯ̃rium. qđ eſt
cõtra Ariſtotelẽ in pñtis. pz ꝯña: q2 cũ magis ⁊ minus ẽ
admixtio ꝯ̃rij. 5° phyſi. textu ꝯmẽti. 19. ¶ Tertio. ſequit̃
ꝙ ad ſubſtãtiã eſt motus. ꝯ̃ phz 5° phyſi. textu ꝯmenti. 10.
pz ꝯña. ex forme ſubalis ſucceſſiua acq̃ſitiõe vel ꝑditiõe.
¶ Quarto. Auerrois ſibi ꝯ̃dicit. 5° eni3 phyſi. textu ꝯmẽ-
ti. 21. in ſuba nõ eſt forma diminuta: q̃ poſtea fiat cõpleta.
Idẽ 6° phyſicoꝝ. ꝯmẽto. 45. ¶ Quinto. ponit Auerrois
formas elemẽtoꝝ medias iter ſubam ⁊ accidẽs: qđ eſt i-
ter ꝯ̃dictoria dare mediũ. ſ. inter eſſe in ſubo ⁊ non eſſe in
ſubo. ¶ Sexto. ponit Auerrois mediũ iter potentiam ⁊
actu3. q2 forme elemẽtoꝝ manẽt in mixto: nõ potẽtia ſo-
lũ que eſt mã eoꝝ: nõ in actu. q2 mixtũ nõ eſt elemẽtum.
¶ Septimo. ſequit̃ formã mixti eẽ accñs: q2 ſequit̃ ea3
aduenire mãe iformate forma elemẽti: ⁊ quelib3 forma
quãtũcũq3 iperfecta dat materie eẽ ſimplr̃. ¶ Octauo.
ſequit̃ ꝙ nõ ſufficit pro forma mixti extrahẽda ꝑparatio
qualitatiua: aut quãtitatiua: ſed req̃rit̃ ſubalis ꝑ formas
elemẽtares diſpõ. ¶ Nono. ſequit̃ quotlib3 formaꝝ ſuba-
liũ cõpoſſibilitas in eodẽ ſubo: ex quo due ſe cõpatiunt̃.
ſic arguit phs de corpibus in cõparatiõe ad locũ. 4° phy-
ſicoꝝ. textu ꝯmẽti. 53. ¶ Decimo. ſequit̃ ꝙ fere cũ frigi-
ditate ſũma ſtabit forma ſubalis ignis in mã. pz in lapide
marmoreo aut criſtallo: hẽ. n. lapides mixta ꝑfecta ſũt: ⁊
ſic ex q̃ttuor elemẽtis cõſtituta. ¶ Undecimo. ſeq̃tur ꝙ
ſub tñ vno gradu caliditatis ſtabit igneitas: q2 iſeꝑabi-
liter ſe hñt qualitas ⁊ forma ſubalis. ¶ Ad pmũ forma
ſubalis duplr̃ accipi põt: vno mo in ſe. ⁊ ſic ipa non ſuſci-
pit magis ⁊ minus. ⁊ ſic dixit Auerrois in pñto ſube. ſub-
ſtãtiã nõ ſuſcipe magis ⁊ minꝰ. q2 ipſa nõ pdicat̃ magis
de vno idiuiduo q̃3 de altero: neq3 magis de vno in vno
tpe q̃3 in alio. q2 eſſentia cõſiſtit in idiuiſibili: q2 ipſa dicit
certã diſtãtiã a nõ gradu entis: a qua quomõcũq3 receda-
tur vel ꝑ itẽſionẽ vel ꝑ remiſſionẽ: variaret̃ eẽ ſpecificũ.
Sed in formis accñtalibus cõcrete acceptis nõ ſic ẽ. q2
ipſarum multe de indiuiduis ſube cũ aduerbio magis
vel minus pdicant̃. l3 ipſe in cõparatiõe ad eaꝝ ꝓpria i-
diuidua ſuũ ſeruẽt ꝑfectiõis entitatiue gradũ idiuiſibilẽ

specificū. Alio mō accipit̃ forma fʒ q̄ est i mā:ꝛ sic si ipsa
recipit magis ꝛ minus:hoc est fʒ q̄ ipsa ē in mā. ¶ Re-
spon' est Auerrois 8° meta.ꝯmēto.io.ꝯditionalr tñ loqt̃
Auerrois:qꝛ solertia nālis sequit̃ corpis tēperamētuʒ. ꝛ
gn̄alr ois substātialis forma melius operat̃ in mā bñ di-
sposita q̄ȝ in mā nō sic pparata.ꝛ tamē nō omnis substā-
tialis forma recipit magis vel minus:sed solū illa que itē-
siuā hʒ quātitatē:scdʒ quā fʒ modos essendi intensuʒ ꝛ
remissuʒ variat̃.Ex quo pʒ solutio dubitatiōis an forma
itēdat̃.arguūt.n.q̄ nō.qꝛ nō ātiqua:qꝛ illa nō est maior
q̄ȝ prius:nō noua:neq̄ȝ aggregatū vtriusq̄ȝ:qꝛ nō prefue-
runt.Sed mā est intensior.qꝛ plus hʒ de forma q̄ȝ pus.
Prio dico q̄ eadē est forma numero q̄ pus hʒ esse remis-
suʒ 2° intensuʒ aut ecōtra.2° dico q̄ mā non dicit̃ inten-
sior:qꝛ cōparatiuū illud nō applicat̃ nō habēti quantita
tē intensiuā:q̄lē mā nō habʒ:neq̄ȝ aliqua forma mixti:sʒ
iter substātiales formas tātū subalis forma elemēti quā-
titatē hʒ intensiuā.elemētoꝝ tñ ꝯcreta denoiatiua fʒ ma
gis ꝛ minus predicant̃:vt magis aereum est hoc:qꝛ in eo
dn̄antior est aer.ex quo mō loquēdi nō notat̃ forme ele-
mētaris intēsio neq̄ȝ remissio.sʒ dn̄iuʒ illius in mixto ma
ius vel minus:qd̄ dn̄iuʒ quantitatē elemēti sequit̃ : vel
absolute:vel in cōpatione ad alia elemēta datū mixtum
cōponentia:nō neglecta tñ gradus itensione. ¶ Contra.
aut forma numeralr variat̃ p intēsionē:aut nō.nō pmū.
qꝛ tūc idiuiduū sube nō duraret nisi p instās.presertiʒ in
remissiōe elemētaris forme:qd̄ hʒ Aristo.pro icōueniēti
8° physi.textu ꝯmti.63.Si aūt nō variat̃ forma nume-
ralr:g̃ scd̄s gradus supueniēs pmo nō dat materie eē sim
plr.g̃ secūdus gradus nō est forma subalis : pʒ ꝯn̄a. qꝛ si
sic:mā haberet duplex eē subale:pmū a pmo gradu:ꝛ 2m
a scd̄o gradu:qd̄ est icōueniens:si.n.eē a pmo gradu mā
pderet:ipa ēt pmū gradū pderet. ¶ Scd̄o.in suba nō est
ꝯrietas.g̃ neq̄ȝ remissio:pʒ ꝯn̄a.qꝛ intēsio ꝛ remissio p ꝯ-
rij admixtionē aut depurationē sunt. ¶ Ad hec duo ad
ad pmū:si p se existeret scd̄s gradus.s.extra totū itēsibi-
le:ipse daret eē simplr.nō.n.eēt gradus sine forma cuius
est gradus.sʒ qꝛ ipe inexistit:ipse dat eē tāti gradus.dico
igit̃ q̄ scd̄s gradus est in potētia:ꝛ nō in actu.iō non dat
eē simplr.melius est tñ formā sub gradu q̄ȝ graduʒ dare
esse. ¶ Ad scd̄m.nō ois intensio nascit̃ ex ꝯrietate:lumē
eniʒ intendit̃:ꝛ ipsuʒ non hʒ ꝯrium:neq̄ȝ certe pti forme
crescit aut decrescit intensio:siue ipsa ponat̃ cuʒ ꝯrio : si-
ue non:siue cuʒ paucis gradibus:siue cuʒ multis sui con-
trarij. Quid autē ad Aristo.3° topicoꝝ.capite.9.aut 2° de
gn̄atione.textu cōmēti.59.aut pzio celi.textu ꝯmenti. 16.
aut.5° physicoꝝ.ꝯmento.19.ꝛ.45.aut quarto celi. ꝯmēto
6.dixi in libro de itelligentijs. quolibetto vltio. ¶ Corre
lariuʒ.dabilis est mutatio:qua nihil positiuū acquiritur.
acgrēdū tñ est:cū cōtinuabit̃ transmutatio.qd̄ erit dep-
ditiuaꝝ transmutationū finis.dictū eni supra q̄ data cor
ruptiōe:q̄ in gn̄atione nō ordinat̃:oʒ eā eē intentā a nā:
qd̄ est ꝯ nām:qꝛ data aqua sūme frigida conuertibili in
ignē:tūc in vltimo eē frigiditatis sūme icipit pdi frigidi
tas:ꝛ substātialis forma aque sine acquisitione alicuius:
vsq̄ȝ quo minima gn̄ari possit caliditas. Qd̄ si Auerrois
3° physicoꝝ.cōmēto.4.dixit.q̄ mot' est gn̄atio:ꝛ.5° phy-
sicoꝝ.ꝯmēto.48.motus est acgrere:sic q̄ motus nō est
pdere:nisi p accidens:capit ipse pfectionem actū acqui-
sitionē:ꝛ gn̄ationē.vt sunt cōmunia acgsitioni positiui ꝛ
priuatiui.vt colligit̃ ex eodē.3° cōmēto.5.declarāte cor-
ruptionē eē de esse in nō esse.ꝛ qd̄ voluit Auerrois q̄ mo
tus sit pdere p accidēs:intelligit̃ q̄ motus est pditio ter-
mini a quo:siue ille terminus sit positiuus siue puatiu':
sed p accidens ipse est pditio:necessario tñ.sʒ ipe p se est
acgsitio. ¶ Correlariū.corrup' est acgsitio:non tñ ipsius
esse:sed ipsius nō esse.lʒ ipsa fit de nō esse priuatiui in esse
priuatiui ꝛc̄.ꝛ sic corruptio est generatio partis post par-
teʒ ꝛc̄.opʒ.n.q̄ spēi competat gn̄is diffinitio. Impfectio
igit̃ motus dicit tendētiā mobilis ad aliud eē siue nobi-
lius:siue vilius:siue itensius:siue remissius:siue positiuū
siue priuatiuum.nō restringit tendentia ad successiuum.
¶ Correlarium aliud. forma subali hn̄te gradus:priua-
tio illi opposita hʒ gradus.imo aliquos hʒ cōpossibiles
forme in certo gradu.imo pro icōpossibilitate priuatiōis
ꝛ habitus:oportʒ vtrunq̄ȝ restringere ad certos gradus.
¶ Correlarium aliud.lʒ forma sui absentia aut presentia
specificā faciat variationē:nō tñ sui intensiōe aut remis-
sione:variatio eni itensiua potius p modos forme est q̄ȝ
p formas:cōcedit̃ tamē partes forme fʒ quas est inten-
sio eē eiusdem rōnis essentialis. Per parteʒ forme nō in-
telligas aliud q̄ȝ graduʒ:q̄ aūt gradus sit forma pbauit
calculator capite pmo de intensione. ¶ Contra.sequitur
q̄ non ois mutatio ad substātiaʒ sit gn̄atio : aut non ois
gn̄atio sit subita mutatio.pʒ ꝯn̄a.qꝛ aut inten° elemēti ē
gn̄atio:ꝛ sic est secundū.qꝛ successiua est hꝰ mutatio.aut
nō.ꝛ sic est pmū.qꝛ illa mutatio post gn̄ationem est:ꝛ ad
subaʒ est. ¶ Respon° gn̄atio minimi subita est. ¶ Con-
tra.id in qd̄ fit muta' est idiuisibile.6° physi. textu ꝯmen
ti.44.minimū aūt est q̄ȝtū. ¶ Rn̄o.non loquit̃ Aristo.
ibi de termino aut subto generationis:sed vult q̄ illud in
quo fit mutatio est indiuisibile : ꝛ est instans. Sed gene-
ratio maioris minimo potest eē nō subita:pʒ ad sensuʒ in
cōbustione palee. ¶ Ubi cōsideranda est successio quo
ad partes subiecti quātitatiuas:qꝛ aliqn̄ gn̄anti extrinse
co ppinquior est vna pars passi q̄ȝ alia:sed successio quo
ad partes forme itēsiuas est in eadē pte aut eē pōt:si for-
ma sit maior minimo gradu illius forme. ¶ Contra.tu
quolibetto scd̄o de itelligentijs concedis q̄ ois mutatio
mensurat̃ instanti. ¶ Secūdo.vr̃ oēm subam suscipere
magis ꝛ minus:corruptibileʒ tñ:siue simplex fuerit.siue
mixtū:qꝛ cōdenset̃ suba sine corporis extrinseci aduēni-
entia:tūc ibi est plus de suba sub aliquāta quantitate q̄ȝ
prius:ꝛ nō extēsiue:qꝛ nō maior occupat̃ locus:g̃ itēsiue.
¶ Ad primū.ibi est sermo de cōpleta mutatiōe:qꝛ soluʒ
ea seruit iceptioni simplr aut desitioni:de qua est ibi ser-
mo. ¶ Ad 2m ibi plus est de suba:nō āt magis:neq̄ȝ valʒ
ꝯn̄a ibi corpus est dēsius:g̃ ibi magis est de suba. ¶ Qz
si idē dixeris de formis elemētoꝝ aut qualitatū pmaꝝ
.s.plus eē de eis.nō aūt magis.ꝛ sic eas nō itēdi. ¶ Rn̄o
est dissimilitudo.qꝛ cum fit plus aut minus de suba sub
certa quātitate p solā rarefactionē aut ꝯdēsationē inten
sioni aut remissioni nō ꝯiūctā.tūc forma ꝛ materia simul
adeunt aut abeūt.sʒ in itensione aut remissiōe est princi-
palr forme variatio in subo:nō curando mām:an abeat:
adeat:aut stet.nisi forte eēt intensio p accn̄s.puta p par-
tis itensioris rarefactionē:aut remissioris ptis subti con
dēsationē.2° in rarefactione aut ꝯdēsatione est partium
materie:aut forme iuxta pō maior vel minor:sed in intē-
sione aut remissione nō est iuxtapositio.sʒ q̄si penet' est
in intēsione:qꝛ scd̄s gradus pmo supueniēs in subo exn̄-
ti sub pmo gradu recipit̃.ꝛ illius subti extēsione extēdit̃
sicut ꝛ primus gradus.sit in tui ptāte itelligere ꝯpōnem
istoꝝ graduū eē vel formalē:vl virtualē:seu eminētialē.
ꝛ in remissione est partis forme depditio. In mutatione
igit̃ quāuis subali imaginabile est aliquādo solū formā
eē acquisitam:ꝛ aliqn̄ solū māʒ:ꝛ aliqn̄ vtrūq̄ȝ: si.n.hō
existat itellectu tn̄:tūc in nutricatiōe acquirit̃ mā solū:
ꝛ sic minus est de forma in vniuerso q̄ȝ prius:si aūt exi-
stit hō itellectu ꝛ sensu.iuxta opinionē Arist.ꝛ Auer. tūc

materia ⁊ forma acquiritur:non tñ intellectiua: sed sensitiua.s.cogitatiua.Si autem incōplete generetur ignis:solū forma acquiritur.¶ Ad secūdū argumētū principale in substātijs inquātū substantie sunt:nō est cōtrarietas: quia celū nō habet cōtrariū.¶ Secūdo.in substātijs corruptibilibus nō est contrarietas rōne materie.quia mā nulli ↄ̃riatur.¶ Tertio.nō cōtrariantur substātie materiales secūdū formā.quia forme mixtoꝝ nō habēt ↄ̃rietatē.sed quia Alexāder aphrodiseus concessit ꝙ sic in formis elemētorū:cuius opinioni alludit Auerrois primo physicoꝝ.cōmēto.52.Ideo dicendū ꝙ substantias ↄ̃riari secūdū formā est dupliciter.intrinsece ↄ̃rietate fundata super forma.⁊ sic intelligit Alexāder ⁊ reprehenditur ab Auerroe.quia voluit caliditatē.exempli.gratia.esse formā substātialē ignis.⁊ in hoc sensu dixit.5°physicoꝝ.cōmēto.10.si diceret Aristoteles ↄ̃rietatē esse in substātia secūdū formā:sed nō secūdū subiectū:sermo non esset verus.extrinsece vero ↄ̃rietate fundata super qualitatibus formas ↄ̃riari ↄcedit Auerrois.discordia igitur istoꝝ est an caliditas sit forma intrinseca ⁊ substātialis igni:aut accidentalis:pmū tenet Alexāder: secūdū tenet Auerrois.⁊ cōueniunt ambo in hoc.ↄ̃rietas est super qualitate itrīsece.¶ Quarto.substātie cōposite nō ↄ̃riantur.¶ Sed quia Auerrois pmo physicoꝝ cōmēto.54.⁊ Aristoteles 2°de gnatione.textu cōmenti 6.dixerunt ignē ↄ̃riari aque.que sunt substātie composite ex mā ⁊ forma:sed nō sunt mixta.¶ Secūdo.quia cause nāles imediate ⁊ ꝑ se ↄ̃rioꝝ sunt ↄ̃rie.4°metheoꝝ.textu cōmēti.41.⁊ forme substātiales elemētoꝝ sic sunt respectu qualitatū pmaꝝ.¶ Respōdet Auerrois.5°physicorū.ↄmēto.10.cause ↄ̃rioꝝ sunt ↄ̃rie extrinseca denoīatiōe sumpta ab effectibus:sed itrinseca denoīatione sunt aut ↄ̃ria aut dispata.sunt aūt forme elemētoꝝ dispate.¶ Cōtra.ignis ⁊ terra maxime distant.quia ipsa sunt extrema vnius linee recte longissime.s.semidiametri sphere actiuoꝝ.vt 5°physi.textu ⁊ ↄmēto.24.habētis in extremis potētias ↄ̃rioꝝ:quas nō habet diameter sphere actiuoꝝ: neqꝫ semidiameter aut diameter mundi:vt dixit Auer. 4°physicoꝝ.ↄmēto.5.¶ Itē grauitas ⁊ leuitas sunt forme subales elemētoꝝ:⁊ sunt ↄ̃rie.vt pꝫ 2° de aīa.ↄ͛ᵒ.108.⁊.117.quia enumerantur hec ↄ̃rietas iter ↄ̃rietates multiplicatū eē tactū iferentes.¶ Tertio.quia forme elemētoꝝ sunt eiusdē gnīs:⁊ predicabilis ⁊ subijcibilis.ergo nō sunt diuerse.pꝫ ↄña.ex rōne diuersitatis.10.meta.sed eniꝫ alique cause ↄ̃rioꝝ vt celestes diuersitatē habeāt:quia nō sunt eiusdē generis vniuoci.sed analogi:hoc tñ de formis elementoꝝ nō est veꝝ.¶ Ad primū ↄcedo ↄñs ↄ̃rietate repta in accidētibus eoꝝ:nō aūt in substātijs:vt iter loca sursū ⁊ deorsū.hāc rōnē itelligit Aristo.2°de gnatione textu cōmēti.49.cū dixisset ignē ⁊ aerē ↄ̃riari aque ⁊ terre subdit:vt cōtingit substantiā substantie ↄ̃riā eē.quia videbat hoc eē ꝑ accn̄s ⁊ nō ꝑ se.¶ Ad secūdū.ↄ̃rietas est extrinseca rōne motuū.quia vt ibi declarat Auerrois nō sentiuntur nisi mediāte grauitatione aut leuitatione: que motus sūt. ¶ Cōtra.forme elemētoꝝ sunt imediate receptibiles in eodē subto:non simul.sed successiue.ergo ↄ̃rie sunt.¶ Si dixeris negando ↄñaꝫ.quia subꝫ eaꝝ est in potētia: ⁊ non in actu.¶ Stat argumētū de formis mixtoꝝ.quia eaꝝ subꝫ est quodāmō in actu.¶ Respōsio.negādo ↄñaꝫ.quia ↄ̃rietas est maxia distantia sub gnē.10.meta.textu cōmēti.13. nō aūt maxime distāt elemēta:quia tunc tñ duo essent elemēta.quia maxia ↄ̃rietas est iter duo tñ.⁊ sic circa māꝫ ꝑmā non possunt eque pmo fieri quattuor forme elemētoꝝ.imo oporteret formas aeris ⁊ aque esse compositas ex extremis formis ⁊ nō simplices.ↄñs est falsū.⁊ si eni iste non sunt medie ꝑ cōpositionē neqꝫ alioꝝ duoꝝ elemētoꝝ forme sunt extrema.⁊ quia mixtoꝝ resolutio nō ē ad duo pria tñ.ideo distantia simplicium non est ↄ̃rietas. Et ꝓpter hoc Aristo.in libro de sensu ⁊ sensato.voluit ꝙ ignis inquātū ignis nō est actiuus:quia actiuitas in ↄ̃rietate ē.vt ꝑ de gnatiōe colligitur.textu cōmēti.50.⁊.51.⁊ cū cadat reduplicatio sup termino subali nō existe ↄ̃rietate merito sube.sed qualitatis.non est ibi actiuitas merito substantie.sed qualitatis.quia actiuitas ibi ponitur ꝓpter alterationē.Alterationis aūt principiū particulare ⁊ ꝓpinquū est qualitas aut motus:⁊ nō substantia.quāuis substantia motū localē imediate habeat principiare.si aūt suba substantiā generat:hec gnatio terminus est alteratiōis. extrinsecus tamen.¶ Ad tertiū negatur ↄña:quia motus stricte est in subiecto ente in actu: mutatio autem: qua crescit:aut decrescit elementū:est in subiecto ente in potentia.Colligitur fundamentū respōsionis.quinto physicoꝝ.textu cōmenti.10.Tum quia motus est de subiecto in subiectum.quinto physicoꝝ.textu cōmenti.8.sed mutatio intensiua forme elementi: est de non subiecto. quia est ex materia prima.¶ Contra.subiectū in potētia nō tollit rationem motus:nisi quia non resistit:sed hec causa tollit successiuā graduū acquisitionē.¶ Itē data successiua graduū mutatione in substantia est cōtrarietas:quia nō est successio in effectu agentis perfecte in actu: nisi ratione cōtrarietatis passi vel adiuuantis passum ad agens.¶ Ad primū.negatur aña.dixit enim phūs quinto physicoꝝ.textu cōmenti.8.qd mouetur est.⁊ sic quia materia prima est pura potentia : ipsa non de se est : ideo ipsa non potest imediate subijci motui.ideo si subijcitur motui:oportet eam subijci forme substantiali : qua ipsa sit. ¶ Ad secundū.Auerrois quinto physicoꝝ.ↄmento.10. concessit dictū Aristotelis in predicamētis esse famosum:non tamen falsū.voluit autē Aristoteles in specie: cui permiscetur contrariū:esse cōtrarietatem quodam modo:quia ibi est contrarium in esse remisso.sed in substantia non potest ei contrariū permisceri:non enim in eadē materia totali est simul forma duorū elementorum.¶ Ad quartū.duplex generatio simpliciter.s.cōpleta.incompleta.Completa generatio est qua res incipit esse.sed incōpleta est qua res non incipiens esse incipit esse in tanto vel tanto gradu.Tunc in gnatione simpliciter completa nō est actus fluens.s.imperfectus qui postea fiat perfectus.differunt eniꝫ fluxus ab esse: ⁊ fluxus a non est.gnatio enim cōpleta est fluxus a non esse. quēadmodū dixit Auerrois quinto physicoꝝ. cōmento.21.sed in generatione simpliciter icompleta est actus fluens etiā ab ipso esse.quēadmodū.3°celi.cōmēto.67. dixit Auer.vnde colligitur distinctio.si tamen per actū fluentē intelligas actū imperfectū:tunc omni motui conuenit actus fluens.Differunt iste gnationes.quia cōpleta subita est saltē cum generatur minimū. ⁊ ꝓpter hoc dixit Auerrois cōmento.21.formā esse indiuisibilē: non quia sit non extensa.quia inter substātiales formas solū intellectus est non extensus : non quia forma non habeat gradus.quia inter substantiales formas forma elementi habꝫ eos.non tamen forma mixti gradus hꝫ. sed quia in sua completa generatione non habꝫ successionē per eos:aut in ea nō sunt gradus. ¶ Contra. sequitur ꝙ in accidentibus etiā non erit motus:sed mutatio successiua. ¶ Responsio.negando consequentiā : quia in contrarijs accidentibus contrarie miscentur forme : sed non in substantia.Tum quia subiectū substātie est ens in potentia.sed in accidentibus.motū terminantibus subiectum est in actu.conceditur tamen in accidentibus subita mutatio que est generatio:vel corruptio secundum

quid. ¶ Et si dixeris subiectuz mutationis non esse materiaz primaz: sed elementuz: qḋ intenditur. ¶ Hoc est contra Auerroiz ꝑmo physicoꝝ. cōmēto. 60. probantem ꝙ compositūz cuius forma variatur: non subycitur mutationi: tunc eniz forma esset accidens: quia esset in subiecto in actu. ¶ Necessitas autez distinctionis gn̄ationis ꝑ completaz ⁊ incōpletaz est: quia aliter non sufficienter dixisset Aristoteles qn̄to physicoꝝ. textu cōmenti. 8. mutationez inter subiectū ⁊ non subiectuz esse gn̄ationez ⁊ corruptionem. Tuz etiaz non sufficienter diuisisset Aristoteles tertio physicoꝝ. textu cōmenti. 6. motum in sex species. ⁊ ꝓpter alia de quibus infra: diuidenda est igit̄ gn̄atio per simpliciter ⁊ secunduz quid. ⁊ gn̄atio simplr̄ per simplicez ⁊ compositaz: ⁊ gn̄atio simplex per cōpletaz ⁊ incōpletaz. gn̄atio autez completa per simplr̄ generationez ⁊ per gn̄ationez aliquā. distinctiōis membra in ꝑmo huius. questione prima declarata sunt. ¶ De generatione cōpleta loquitur Auerrois qn̄to physicoꝝ. cōmēto. 9. dicens non esse mediuz inter priuationē ⁊ formam: que sunt termini huius gn̄ationis: sic intelligendo aut forma est: ⁊ sic est habitus. aut non: ⁊ sic est priuatio. sed bene est mediuz inter formaz maiorez minimo: ⁊ nō esse eius. qui tamen termini quāuis mediati sint: non tamen terminant motuz: quia non sunt cōtraria: neqꝫ subiectuz eoruz est in actu: sed in potētia. nisi intelligeres ꝙ terminarēt motuz mediate ⁊ ꝑ accidens. s. factuz in qualitatibus primis. ¶ Contra. sequitur Aristotelez non cōtinuare sententiaz de gn̄atione quā inuenerat ibi. 5° physicoꝝ. qꝛ cōez inuenerat. ⁊ post subdit qḋ generatur non est: qḋ non est veruz de eo qḋ incōplete generatur. ¶ Secūdo. quia gn̄atio incompleta nō est de non esse: sed de esse. qꝛ generationē incompletaz precedit gn̄atio completa: per quā res incipit esse simpliciter. ¶ Ad primuz. nō decuit Aristotelez ibi exprimere aliquid propriuz elementis in esse in quo miscibilia erant: quia generalis erat ibi phylosophi consideratio ⁊ nō particularis. ⁊ quia nondum aliquid erat declaratuz de elemētis. sed sufficiebat ei loqui de generatione aut corruptione: qua res incipit: aut desinit esse: sententia colligitur ab Auer. ꝑmo physicoꝝ. cōmento. 57. ¶ Ad secunduz. primi termini generatiōis ⁊ corruptionis incomplete sunt tanta forma ⁊ priuatio eius. Qḋ si termini positiui comitentur: illi non sunt termini primi ⁊ per se. ⁊ dato ꝙ illi essent termini quasi per se: illi non sunt contrarij. ¶ Contra. quinto physicoruz. textu cōmenti. 19. contrarietas est inter terminos alterationis inter magis ⁊ minus eiusdez forme: ergo iter magis ⁊ minus forme elementi est etiaz cōtrarietas. ¶ Respondeo. negando ꝯsequentiā. quia per se cōtrarium habet qualitas alterationis terminatiua: qḋ non habet forma substantialis. Tuz quia alterationis qualitatiue termini primi sunt positiui: potentes esse contrarij: saltez large sumendo cōtrarietatez: sed generationis primi termini non sunt positiui. ⁊ sic patz concordia dictoruz Auerrois: neqꝫ illius sermo restringendus est ad substantiam completaz ibi in illo cōmento in argumento allegato. qꝛ tunc excluderetur simpliciuz gn̄atio: que non est excludenda. ¶ Ad quintū. non dat Auer. mediuz inter substātiaz ⁊ accidens: sed inter formaz perfectā ⁊ accidēs: ⁊ tūc mediuz est forma imperfecta: que conuenit cum forma substātiali perfecta. quia dat esse simplr̄. ⁊ cuz qualitate: quia ipsa habet gradus. Quēadmoduz igitur qualitatibus correspondet latitudo a nō gradu vsqꝫ ad gradum. exempli gratia. vt. 8. Ita formis elemētoruz etiaz correspōdet. ⁊ quēadmoduz nō sub quibuscūqꝫ gradibus possunt qualitates dare esse subiecto secunduz eaꝝ specificā denominationē. sed sub aliquibus sic ⁊ aliquibus nō: ita forme elemētoruz. si eniz forme elemētorum sub quātūcūqꝫ remisso gradu actuarent: non dixisset Aristo. nō dari ignez frigiduz: aut non calidū: nō curo nunc. Itez non posset forma mixti extrahi elemētoꝝ formis in mā̄ existentibus. ꝙ si sic: tunc duabus existētys mixtum quodcūqꝫ existeret: ⁊ etiaz duplici essentia essentiaretur. s. forma mixti: ⁊ forma elementi. Tuz etiaz duplex eē specificuz res haberet. s. simplex: ⁊ mixtuz. differunt tamen forme elemētoruz a qualitatibus: qꝛ cōtraria in gradibꝰ remissis se cōpatiunt̄: sic ꝙ cū ipsa sunt simul in eodē subiecto. puta post generationē contrarij in subiecto. quātū vnū eoruz est supra mediuz latitudinis sue: precise tantū arithmetice alteruz est infra mediū proprie latitudinis. ⁊ licet ꝑmixtio cōtrarioꝝ in gradibus remissis sit apud multos modernoꝝ ⁊ acutissimos viros negata: eā tamē in doctrina phylosophi ⁊ Cōmentatoris concedere opꝫ concedentiū reactionē s̄m qualitates eiusdez contrarietatis. vt patet expresse ab Aristo. quarto de generatione animaliuz. di. Interdū etiā ita fit: vt qḋ agit magis patiatur ꝙ̄ agat: ⁊ refrigeretur qḋ calefacit: calescat qḋ frigefacit ⁊c̄. Sed elementoruz forme non se cōpatiuntur in eadem materia: neqꝫ in intensis gradibus: neqꝫ remissis: neqꝫ vna eaꝝ intensa: alia vero remissa. ¶ Sciendūz est tamen ꝙ non quācūqꝫ remissionez passuz elementū est impotens actuare materiaz. patet in substantiali mutatione vnius in alteruz. vbi quasi corruptū est remissime: aut genitum est in suo primo esse. non eniz data imediata ignis in aquam transmutatione saluatur forma ignis in materia cum frigiditate ⁊ humiditate quasi fumis. Et Auerrois tertio celi. inuit ruptionez quasi ad medietatez cōmento. 67. cum elementa ad mixtionē veniunt: ergo ante instans mixtionis rupta erant elementa. ¶ Ad sextum. dicit Auerrois elementa esse in actu in mixto. ⁊ Aristoteles dicit ea esse in potentia. vt Aristoteles declaret. Uidens igitur Aristoteles elementa in mixto non dare esse: nomē: ⁊ diffinitionez: ipsi mixto: dixit illa esse in mixto in potentia. quia ab actu sumuntur: nomen: esse: ⁊ diffinitio. secundo physicorū. textu cōmenti. Et quia vidit Aristoteles ꝙ per esse elemēta in potentia in mixto. poterat intelligi ꝙ soluz materia elementi maneret in mixto. ideo dixit elementa remanere in mixto virtualiter. qḋ materie non conuenit. cui succedens Auerrois. quia per virtutez elementi poterat intelligi non substantia elemēti: sed aliud. vt pretactuz supra. quāuis elementuz esset totaliter corruptum: dixit ꝙ hoc esse virtuale est forma elementi: sed remissa. sunt igitur elementa in mixto in potētia opposita actui integro: ⁊ in actu remisso. ⁊ sic non datur medium inter actuz ⁊ potentiaz absolute. Sed quēadmodum in oximelle simplicia manent: Ita manēt elementa in mixto. secundo physicoꝝ. cōmento. 31. Et quēadmoduz in hac syllaba stat est vnus sonus: in quo reperiuntur virtutes litterarum simplicium non integre sed fracte. Integruz enim sonum non seruant. s. t. t. vt patet cum aduertentia proferenti. vt voluit phylosophus primo de generatione animalium. ⁊ septimo metaphysice. textu cōmenti vltimi. ita remanent elementa in mixto. sed non integra: sed rupta. ¶ Ad septimū. negatur cōsequentia: ad ꝓbationē esse simpliciter est dupliciter: proprie: ⁊ est cum de toto aut parte quantitatiua verificatur predicatuz sumptum a forma dante esse. ⁊ sic ignis ante aduentuz forme mixti habet esse simpliciter. quia demonstrato eius indiuiduo est ita ⁊ hoc est ignis. Alio modo improprie. ⁊ est cū de toto aut parte quantitatiua nō verificatur id predicatū per hoc verbū est: sed per hoc ver

buʒ inexistit. vnde demõstrata illa parte saltem ad intellectuʒ: de qua prius verificabatur ignis. ⁊ post non verificatur ꝑ aduentuʒ forme mixti: de illa verificatur. huic inexistit ignis. quia ignis est pars partis essentialis mixti. ex hoc intellige Auerroiʒ secũdo de generatione. commento. 48. distinguenteʒ inter esse potentiale partiũ in toto: ⁊ esse potentiale elementoꝝ in mixto. quia partes integrales sunt partes quãtitatiue: sed elementa in mixto sunt partes qualitatiue. Dico igitur ꝙ forma adueniens materie habenti esse simpliciter primo modo est accñs. Si vero materia nõ habet esse simpliciter primo modo: sed bene secundo modo. non oportet formaʒ illi materie aduenientẽ esse accidens. ⁊ sic forma mixti non est accidens. ¶ Contra. quantũcũqʒ imperfecta sit forma actuans materiaʒ: illa dat nomẽ: ⁊ diffinitionẽ. patet ex Auerroe primo physicoruʒ. cõmento. 63. dicente. si dimensiones essent substantie: sequitur ꝙ materia haberet nomẽ ⁊ diffinitionẽ. ⁊ patet ꝙ si esset dimensio forma substantialis: ꝙ ipsa esset imperfectissima substantialis forma. ¶ Secundo precise per eandẽ consequentie negationẽ. ⁊ eandeʒ distinctioneʒ soluitur ratio Auerrois cõtra Auicẽnaʒ dicentem forme corporeitatis superuenire formã specificaʒ. contra queʒ Auerrois infert ꝙ forma specifica esset accidens. ¶ Ad primuʒ. aliud est esse actuʒ imperfectum ⁊ esse actum ruptum. quãtitas est actus imperfectus: ⁊ actuare potest. sed ruptio actus quãuis perfectioris actualitatem minuit: qualis in elementoꝝ formis reperitur. ¶ Ad secunduʒ. ratio mouens Auerroim ad ponenduʒ formas elementorum remitti est: vt perderent suum esse actuale quo dabant esse simpliciter primo modo: vt forma mixti superueniens simpliciter actuet id qđ propter rupturam non erat simpliciter actuatũ. Sed Auicẽna ponebat corporeitatem cui non adueniebat remissio. Tum quia volebat Auicẽna nullam formã substantialem remitti. Tuʒ quia volebat corporeitateʒ esse eternaʒ: ⁊ si posuisset eam remitti: posuisset eam corruptibileʒ. ideo contra Auicẽnaʒ procedit argumentum. specifica forma aduenit materie informate forma: que nõ remittit̃. neqʒ desinit esse: ergo forma specifica est accidẽs. Sed non contra Auerroim: quia forma mixti aduenit materie informate forma elementi: que est in esse remisso: sic ꝙ illa non simpliciter actuat. sed relinquit subiectũ possibile actuari simpliciter per formaʒ mixti. ¶ Cõtra. licet differant Auerrois ⁊ Auicenna. quia Auicenna vult formas induci. ⁊ Auerrois vult eas educi. ⁊ Auicẽna non ponat corporeitatem remitti: ⁊ Auerrois ponat formaʒ elementi remitti: adhuc corporeitas non simpliciter actuat materiaʒ: neqʒ actuare potest eandem: sed semper compositum ex materia ⁊ forma corporeitatis est inexistens habenti formam specificaʒ: sicut pars illius essentialis. Ergo omnino cõsequentia Auerrois cõtra Auicẽnam non valet. ⁊ si valet: euidentius cõtra Auerroim valet: quia forma elementi aliquando substantialiter ⁊ simpliciter actuauit: vbi nunquam forma geometrica simpliciter actuauit apud Auicẽnam. ¶ Respõsio. fundamentum Auerrois est remissibilitas formarum. quia aliter saluari non potest formaʒ vnam posse reponere in esse specifico indiuiduuʒ in actu: ⁊ eadem remanente extrahi aliam formam ex materia eadem: qua aliud indiuiduum actu habeat esse specificum ⁊ determinatum. sed hec est formarum remissibilium proprietas. scilicet posse actuare materiam: cum ipse integre sint: cum vero rupte sint: posse expectare actum vlteriorem materiei earum perfectiuum: qđ formis non remissibilibus repugnat. ⁊ hoc est magnum fundamentum contra opinionem Antony de parma: tenentis minimuʒ elementorum diuisi quantitatiue in mixto. non remissis elementoruʒ formis substantialibus. Hac igitur via euadere noluit Auicẽna neqʒ potuit. quia esse substantiale datum a forma corporeitatis remanet in se inuariatum: dum aduenit forma specifica apud ipsum. ex quo fundamento multe ratiões contra ipsuʒ facte procedebant supra. ¶ Contra. ista positio Auerrois destruit naturaʒ forme. quia conuertit illam in naturam materie. quia ponit positio duplex esse simpliciter: actuale: potentiale: qđ est destruere principia phylosophie naturalis: ⁊ prime. ¶ Tum etiam quia vltima forma: que est prius in materia antequam adueniat forma mixti: dimittit materiam in potentia ad substãtiam. implicat auteʒ contradictionem formam substantialeʒ esse in potentia naturali ad substantiaʒ. ¶ Ad primuʒ. duplex est actus: existendi: inexistendi: tunc tollit ruptio forme substantiali adueniens actuʒ existendi. qꝛ non amplius sensus attingit ad dicendum hoc est ignis. exempli gratia. Sed non tollit ruptio talis actuʒ inexistendi. quia vere potest intellectus dicere mixto inexistit ignis. exempli gratia. ⁊ sic non reuertitur forma in purã potentiaʒ. quia adhuc est ibi actualitas inexistentie: licet versus naturaʒ potentie reducatur forma per rupturam aliquid actualitatis abycienteʒ. ¶ Ad secunduʒ. non est illa materia in potentia ad substantiaʒ: sed est in potentia ad formaʒ mixti: ⁊ sic ad aliquam substantiam est in potentia: ⁊ ad aliquaʒ non. Et nõ sic euadere potest Auicẽna. quia concedit indiuiduuʒ in esse specifico repositum recipere vere affirmatiue ⁊ essentialiter predicationem generis sumpti a forma que est pars essentialis partis indiuidui: qđ supra reprobatuʒ est. ¶ Ad octauuʒ. duplex est forma: simplex: composita: simplici sufficienter preparant accidentia: sed composite non. Composita duplex: imperfecta: perfecta: imperfecte due vel tres elementoꝝ forme preparant. perfecte vero quattuor. ¶ Contra. sequit̃ ꝙ in minimo elementi inexistenti mixto erunt due aut plures forme elementorum. qđ est impossibile. pꝫ cõsequentia: quia in minimo elementi existit forma mixti: quia de qualibet parte materie minimi elementi educta est forma mixti: ⁊ quãlibet partem illius materie informat. ergo si in illo minimo non preexistunt forme elemẽtoruʒ: ipse non preparant materiaʒ pro receptione forme mixti. ¶ Dicunt aliqui formas elementoruʒ existere in qualibet parte materie adequate. exempli gratia. forma ignis ⁊ aque sunt simul in eadem materia adequate ad hoc: vt quelibet pars mixti quantitatiua mixta sit: ⁊ sic dari possit mixtum vniforme: taʒ substantialiter ꝙ̃ qualitatiue: quãuis elementa sint actualiter in mixto. ¶ Cõtra. tunc non posset in illa materia existere forma mixti: patet consequentia. quia id actualitatis: qđ non datur ꝑ vnam formam elementi datur ⁊ completur per aliã formam substantialem illi coextensam. Qđ si vna elementaris forma non complet actualitatem dataʒ per aliam: dicat positio quomodo forma mixti materiam sufficienter actuat. pars eniʒ actualitatis preexistebat. conuenientius tamen est tentatiuis rationibus in voce vti ꝙ̃ in scriptis. Tum quia eandeʒ materiam numero existere sub formis essentialiter distinctis: quarum vna non preparat ad aliam: neqʒ ordinatur ad aliam: est impossibile. ⁊ presertim adequate: ⁊ ipsa materia existente eodem modo qualitatiue ⁊ quantitatiue disposita. non enim bene dicitur illas preparare ad tertiuʒ. s. formaʒ mixti. quia ex natura sua incompossibiles sunt ⁊ disperate: vt patet ex compositis earum. oporteret enim concedere. exempli gratia. hoc est ignis. hoc est aqua: eodem demostrato: qđ

est impossibile. Tum etiam sequitur ꝙ sub tam modica
materia quāta est minimi ignis posset fore terre existe-
re: verum hoc esset potius īexistere ꝙ͂ existere: ꝓpter cō-
iunctionē minimi ignis cū minimo terre: non tamen ap
paret quid repugnet huic imaginationi ꝙ alie elemētoꝝ
forme forment materiam minimi elementi terre: cū ip-
sum plus habeat de materia ꝙ͂ aliud minimum simpli-
cis corporis: ⁊ sic ex materia vnius minimi simplicis fie-
ret mixtum perfectum: qḋ extraneū est ⁊ īpossibile. imo
vnum minimū terre. 1000. minimas partes forme reci-
pere haberet ipsius ignis. Tum etiam sequit̄ ꝙ elemen-
ta cōplexionata essent pacificata: q2 simul cū eodē qua-
litatiuo instrumento reperirent̄: qḋ est falsum: quoniā
cōtinue pugnāt in mixto: ⁊ habent mixta principiū alte-
rationis actiuū intra se. scḋo phys. cōmento pmo. ¶ Se
querer̄ etiam plura corpora esse in eodē loco adequate. s.
quatuor elementa. Et si ex vnitate materie ⁊ quātitatis
eorum ea vnum corpus esse dixeris tunc non valet cōse-
quentia a numeratione iferioris ad numerationē supe-
ris ⁊ vniuoci. scȝ hec sunt quatuor elementa. ergo hec sūt
quatuor corpora qḋ cōtra dialecticas disciplinas proce-
dit. vti etiam potes demonstratiuo loci. scȝ hic sunt qua-
tuor elementa. ergo hic sunt quatuor corpora. Sequitur
etiam ꝙ ea: que sunt naturaliter cōtraria: eēnt simul: qḋ
est impossibile: patet ꝯsequētia: q2 ad formas elemento-
rum naturaliter se. uunt qualitates pme intense in gra-
dibus: in quibus naturaliter sunt icōpossibiles. Sequit̄
etiam formas elementoꝝ se penetrare: ⁊ sic duabus ele-
mentaribus formis in eadē numero materia cōpossibi-
libus: infinite numero forme essent cōpossibiles: qḋ ab-
horret natura. Item sequit̄ vnū elementū materiā alte-
rius elementi ad sui naturā cōuertere: ⁊ tamē nihil cor-
rūpere: ⁊ sic generatio cōpleta est sine corruptione parꝫ
ꝯñtia: q2 vnū elemētū: dū fit mixtio: ꝓducit suā formā in
mā alterius elementi: a qua non expellit preexistentem
formaȝ elemēti. sequitur etiam ꝙ non fieret mixtio: qn
generentur simplicia: patet cōsequentia: quia in quolibȝ
minimo simplici producende sunt aliorū elementorum
forme. hec autē inconuenientia sunt. ¶ Dico igitur for-
mas elementorum determinatas partes materie diuer-
sas formare: sic ꝙ in mixto materia minimi ignis formā
mixti recipit ſm partē: non ſm totū: ⁊ nullius elementi
formam recipit: sed preparant forme elementorū mate-
riam ad formā mixti: non aūt generaliter ꝑparant qua-
tuor elementorū forme cuilibet parti minimi mixti: ⁊ sic
concedit̄ ꝙ maiorem substantialem preparationē requi
rit tota forma substātialis mixti ꝙ͂ certa eius forme ps.
¶ Ad nonū principale. negat̄ consequentia: q2 non due
elementoꝝ: neqȝ due mixtorū: sed bene vna elementi: ⁊
alia mixti: neqȝ cōsimilis est ratio de omnibus: q2 elemē
tum preparat mixtioni: ⁊ in mixtum ordinat̄ vt materia
īmanens. Si autē elementū in elementū ordinat̄: vt aq̄
in aerem. q̄rto physicoꝝ. cōmento. 49. hoc est vt mate-
ria transiēs ad meliorem formā ordinat̄: ⁊ hoc modo ēt
vnum mixtum in aliud ordinat̄. ¶ Ad decimum conce
dit̄ ꝯsequēs. Sciendū tamē ꝙ q2 aliquantā remissionē
tolerat ignis potens actuare materiā: ⁊ aliquantā nō: qḋ
datur maximus gradus sub quo ignis materiā actuare
nō pōt: negatiua enī īdefinita verificat̄ pro gradibus mi
noribus. ⁊ dat̄ primū instans esse mixti: ideo ille gradus
ignis: q̄ habet̄ in primo instanti esse mixti: est maximus
sub quo nō pōt ignis actuare materiā: q2 sub illo nō: sub
nullo minori: sed sub quolibet maiori gradu ignis mate
riam pōt actuare: ⁊ sit exēpli grā. gradus vt. 7. ¶ Cōtra.
sequitur ꝙ tunc semper generaretur ignis eque itensus.

¶ Secūdo. sequit̄ ꝙ semꝑ eque cito generaret̄ ignis si-
ue a forti agente siue debili: qḋ est cōtra pncipia natura-
lia. ¶ Rñō non īconuenit primū ꝯsequens: neqȝ ipsum
est necessariū: ignibilia enī sunt mixta varias sibi quali-
tates determinātia: vt sulfur. ⁊ palea: oleū ⁊c. ideo negat̄
ꝯña. ¶ Ad 2m. negat̄ ꝯña: q2 plus resistit̄ vni agēti ꝙ͂ al-
teri: ⁊ est fortius vnū agēs altero: vel īpedit̄ vnū: ⁊ non
alteꝝ vel bñ applicat̄ vnū ⁊ nō alterū. Si tñ mixtū resol-
uit̄ in elētaȝ: datur minimus gradus sub quo est ignis in
actu. exempli gratia. ⁊ est gradus vt. 7. vt exemplificauit
⁊ tūc cōsequēter ad exemplū. nullū dabit̄ mixtū calidū
⁊ sic cū vt. 7. neqȝ calidius ⁊ siccius ꝙ͂ vt. 7. q2 tunc ignis
in illo mixto esset in actu: in quo posset māȝ actuare: ⁊ sic
non posset expectare mā illa existētiā a forma mixti: ip-
sa remanente sic circūstātionata. similiter de alijs elemē
tis intellige. ¶ Cōtra. sequitur ꝙ ignis semꝑ veniet ad
mixturā sub vno gradu precise. cōsequens est icōueniēs:
quia magnis igneū est vnū mixtū altero. patet cōsequē-
tia: q2 signas maximū graduȝ sub quo ignis actuare nō
potest. ¶ Rñō. negādo cōsequētiā: q2 natura per deter-
minata media ꝓcedit: cū enī venerit ignis ad illū gradū
sub quo existere non poterit: ⁊ natura mixti generandi
non tantum gradum expectet pro sui esse: tunc generabi
tur ibi vnum mixtum. saltem imperfectum. ſm ꝙ meli9
erit possibile nature generanti: dūmodo pro tūc sit aliud
elementū reductum ad esse potentiale. si enim non esset
pro tunc nisi ignis ruptus: tunc ignis in naturā agentis
in ipsum conuerteretur. aut in aliud. ¶ Ex hoc apparet
necessitas formarum imperfectarum adinuicem ordina
tarum: anteꝙ͂ generatio mixti perfecti compleatur: ⁊ sic
patet ꝙ non omne mixtuȝ ex quatuor elementis est. Et
tunc dato mixto imperfecto: cōtinuabit naturale agens
actionem reducendo elementa ad determinatam men-
suram: quā agens intendit: quia etiam elementa in suo
esse remisso ⁊ potentiali crescere possunt ⁊ decrescere. Et
sic actu faciunt: quia sunt naturaliter agentia inuiceȝ ap
plicata contrarietatem habentia ⁊ non totaliter impedi-
ta. ¶ Contra. sequitur elementum sub remissiori gradu
forme substantialis ⁊ qualitatis reperiri posse in mixto
ꝙ͂ per se: qḋ nō videt̄ verū: q2 possibile est sibi minus cō-
trariari mediū in quo sit elementū ꝙ͂ mixtū: in quo cōti
net̄ elītaȝ. ergo sub remissiore gradu durare poterit ele
mentū extra mixtum ꝙ͂ in mixto. in mixto enī necessa-
rio coniungit̄ elementū ꝯtrario. Sed extra mixtum pōt
elementū esse in medio cōtinēti nō ꝯtrario: sed simili. pu
ta in regione propria. ¶ Rñō. cōcedendo ꝯsequēs. Ad
improbationeȝ non ponunt̄ minima naturalium ꝓpter
cōtrarietatē extrinsecorū pncipaliter: sed ꝓpter nām for
me rei naturalis sic requirentis. Secūdo: q2 forma mix-
ti intendens conseruare seipsam taliter regulat actiōes
ꝙ miscibilia conseruantur in illa ꝓportione: in qua mix
tum sibi determinat illa miscibilia: sed cūȝ non posse in-
cipit forma mixti formas illas amplius regulare: mixtū
incipit deficere. resistentiaȝ igitur habet elementum ru-
ptum ad cōtraria per formam mixti: quā non habet ele-
mentum integrum. ¶ Ad vndecimuȝ principale. dicen
dum ꝙ sub aliquanto gradu existere potest ignis in po-
tentia ⁊ sub aliquanto non: q2 infinite remissus est gra-
dus aliquis. ideo si sub quocunqȝ gradu existere posset:
infinite modice virtutis esset in mixto: ⁊ cum multum
potente cōtrario: ipsum facere non posset mixtionē: ⁊ cū
datur primum nō esse ipsius ignis: dabit̄ maximus gra-
dus sub quo ignis in potentia existere non potest: ⁊ est
exempli gratia gradus vt vnum vt predixi. Si tamē ge-
neraretur ignis: daretur minim9 gradus sub quo ignis

posset existere: et esset ille quē haberet ignis in primo in-
stanti sui esse. ¶ Correlarie conceditur elemēta sub re-
missiori gradu generari posse q̄ conseruari: q2 in genera-
tione eorū presens est agens faciens pro eorū ↄseruatio-
ne et vigore. ideo vtplurimū post generationez eoꝝ ipsa
intenduntꝰ. imaginabile est tamen q2 sub illo gradu sub
quo generantꝰ: etiam conseruentur: neq3 sequitꝰ dari ele-
menti vltimum esse in actu: q2 sub illo gradu certo tem-
pore seruari posset: et in fine illius temporis p̄mo nō eēt
illud elementum. intelligo igitꝰ de cōseruatione elemen-
ti in suo esse actuali. cum dico elementum sub remissiore
gradu generari posse q̄ cōseruari. Si autē loquar de cō-
seruatione elementi in suo esse potētiali. dicendū q2 ipm
sub remissiori gradu cōseruari potest q̄ generari in actu:
q2 remissior est minimus gradus elementi in suo esse po
tentiali q̄ sit minimus gradus elemēti in suo esse actua-
li. signatus est enim minimus actualitatis gradus. vt. 7.
minimus vero potentialitatis. vt. 1. sub quo eē potentia-
li: licz terminent elementa generationē aut corruptionē
incōpletā: non tamē completaz: de qua loquebar in pre-
senti correlario. ¶ Contra. sequitur q2 maioris resisten-
tie erit ignis in esse potentiali q̄ in esse actuali. cōsequēs
falsuz: q2 minor est forma in esse potētiali q̄ in eē actua-
li: patet cōseqnētia: q2 ignis in aqua suffocatꝰ: dū submer-
gitur. et lapis in quo est ignis remissus seruatꝰ itegerr. et sic
ignis in eo seruatur. ¶ Respōdeo. duplex est resistētia.
essentialis: accidētalis: eētialis sequitur naturā forme:
accidentalis vero sequitꝰ adiunctū adiuuans. tunc rōne
proprie et essentialis resistētie maior est fortitudo forme
in actu q̄ eiusdem in potentia. iuxta rationem argumen
ti: sed ratione alterius forme. puta lapidis: stat viz eē ma
iorem elementi remissi ad resistendum. Intelligo de lapi
de: qui est corpus mixtum: puta smaragdo aut adamāte.
et nisi esset hec resistentia per accidens: nullū mixtuz lō-
go tempore duraret. ¶ Ex his patet q2 facta substātiali
trāsmutatione aque in ignem: oportet aquā ad notabilē
siccitatem et caliditatem deduci: quanta requiritꝰ pro ex-
traducenda forma ignis: et iste gradus supra mediuz gra
duz caliditatis est. quia iuxta Aristotelē scdo de partibꝰ
animalium. capite scdo. ignis nunq̄ frigidus datur. et q2
facilius est aquā in alterādo calefacere q̄ exsiccare: ideo
facilius ipsa in aerem cōuertitꝰ ab igne q̄ in ignem. sym-
bola enim est aeri aqua: sed non igni. ¶ Cōtra. sequitꝰ q2
non fiet alteratio in elementis sine gñatione vel corru-
ptione: quia forma substantialis elementi: et qualitas eiꝰ
inseparabiliter se habent. ¶ Secūdo. sequitꝰ q2 igne sū-
mo agente in aquā: q2 statim inciperet esse aer et terra. pz
cōsequētia ex qualitatū combinationibus: et sic perfecte
mixtum fieri posset ex duobus elementis. ¶ Tertio. se-
quitur q2 medium aialium terrestriū in hyeme eēt plus
aqua q̄ aer. quia ipsuz plus habet de frigiditate q̄ de ca
liditate. ¶ Quarto. sequitꝰ q2 vapor eleuatus ab aqua nō
esset aqua. neq3 de facili conuertibilis in aquā: quia in eo
leuitas dominatur. cuius oppositum patet experientia.
¶ Quinto. sequitꝰ non esse elementa inuicē immediate
trāsmutabilia. patet cōsequentia: q2 in p̄ncipio actionis
statim fit mixtū: cōsequēs est cōtra experientiaz: et phm
scdo de gñatione. tex. com. 35. ¶ Ad primū. de gñatione
completa loquēdo: negatur ↄsequentia: sed de incōpleta
loquēdo: etiam negatꝰ cōsequētia: q2 si remissa esset ignei-
tas per remissionē siccitatis stante caliditate: tunc adue-
niente remittente caliditatē: non oportet formaz substā-
tialē remitti donec durat gradus caliditatis supra gra-
dum forme. ¶ Ad ꝓbationē negatur assumptū: quia lz
stante substātiali forma: stet vtraq3 qualitas: non tamen
oportet stante vna qualitatuz et altera remissa: stare for-
maz substantialē. similiter vna qualitatū crescente alia
vero decrescente: impossibile est formā substantialez cre
scere simul et decrescere. ideo non inseparabiliter se ha-
bent et c. et licz pro extraductione forme substātialis elēti
nō sufficiat vna qualitas: quia non sufficienter preparat
vna q̄litas mām ad substātiā vnius elementi. calefaciēs
enim non ignit: nisi exsiccet: aut in siccam materiā agat:
tamē postq̄ forma est in materia: ibi sunt due qualitatez
preparantes pro ipsa forma elementi. vna tamen primo
preparat. alia vero scdo. Dixit eni Auer. scdo de gñatio-
ne. tex. cōmenti. 26. vnumqdq3 istoꝝ. scz elementorū cō
stituitur ex duabus differentijs. scz quarū vna est quali-
tas actiua: altera vero passiua. Considerandū tamen est:
an sequatur intensio elemēti variationē mediꝫ ꝓportio-
nalis inter illas qualitates: an non. quecunq3 enim qua-
litatū illaruz variata variatꝰ medium ꝓportionale illaꝝ
qualitatū. ideo si teneatꝰ pars questiōis affirmatiua: quā
tenuit calculator tractatu de elementis: sequitur elemē-
tarem formā precise variari: sicut medium illud propor
tionale variatꝰ. Diuus tamē acutissimi viriculus igeniū
sepe admiratus sum: opinio longe abest a veritate. Qua-
litates eni quas elementū sibi determinat: alterius sunt
rationis. ergo earū denominationes alteriꝰ rationis sūt.
ergo non in vnā denominationē cōgregari habent. Nō
eniz possibile est denominationē vnā. exempli gratia. in
igne calidi et sicci sumendā esse: quia tunc oporteret cali-
ditatem posse nominare siccum. et siccitatē calidum: que
improbabilia sunt: caliditatis eni proprium est calidum
denoiare: ideo siccitati nō ↄueniens. ꝓbatꝰ tñ ↄña: q2 sit
a. ignis calidus: vt. 6. et siccus. vt. 6. et itendatꝰ illiꝰ caliditas
ad sūmū stāte illiꝰ siccitate. tūc p positionē est. a. calidius
et siccius q̄ prius: q2 medium proportionale inter 6. et. 6.
est. 6. et medium proportionale inter. 6. et. 8. est quasi. 7. et
non est. a. calidius et siccius nisi ꝓpter intensionem cali-
ditatis: vt ponit casus. ergo maior caliditas potest nomi
nare siccius: neq3 loquor nunc de siccitate caliditatē cō-
sequente: quā calefaciens inducat: quia suppositū est sta
re siccitatē: neq3 curo an caliditas hāc faciat nominatio-
nem absolute accepta: an respectu siccitatis: cū qua con-
iungitꝰ: quia qđ nature rei repugnat per nihil extrinsecū
rei potest attribui. stante igitur vna elemēti qualitate in
tensa: alia v̄o remissa: precise quantū remittitꝰ vna quali-
tatū: tm̄ remittitꝰ forma sūbalis elemēti. Et sic potius se-
quitur intensio elementi qualitatis sue remissioris inten
sionē q̄ sequatꝰ mediū proportionale: neq3 calculatoris
argumenta cōtra cōclusionē hanc arguentia procedunt
quia cōflari denominationē vnam presupponūt ex dua-
bus alterius rationis qualitatibus: qđ negamus. ¶ Ad
scdm: negatꝰ ↄsequētia: quia non eque cito incipit esse for
ma substātialis sicut qualitas: q2 remissior est minimus
gradus qualitatis q̄ sit minimus gradus eiusdem qua-
litatis: cum quo stare potest forma substātialis in mate-
ria: et cum incipit esse forma succedens: non in eadez ma-
teria manet substantialis forma preexistens. Sed mini-
mus gradus qualitatum cū quo non stat forma preexi-
stens: qui als potuit esse maximus gradus cuz quo stat
forma que nunc est preexistens: est minimus gradus cū
quo stat forma que nunc est sequēs: et als erit maximus
gradus cum quo non stabit forma: que nūc est sequens.
possunt enim elementa inuicem transmutari. Exemplo
vtar: conuertatur aqua in ignē: tunc caliditas deducitur
ad intensum graduz conuenientez igni: sit ille gradus. vt
qnq3. tunc ille est minimus gradus caliditatis cum quo
non stat forma substantialis aque: et ille est minimus

gradus cū quo stat ignis. Ecōtra autem econuerso igne in aquā: gradus. vt. 5. caliditatis esset maximus cuz quo non stat ignis: ꝛ esset maximus gradus cum quo stat aq̄. Si autem de frigiditate sit sermo in casu conuersionis aque in ignem. gradum accipiam frigiditatis. vt. 3. compossibilem gradui caliditatis. vt. 5. ꝛ dicam ꝙ maximus gradus frigiditatis cum quo stat ignis est gradus vt. 3. ꝛ illemet est maximus cum quo non stat aqua. Ecōtra autem cōuerso igne in aquam gradus frigiditatis. vt 3. est minimus gradus frigiditatis cum quo stat aqua: q2 datur primum instans in quo est aqua. ꝛ illemet est minimus gradus cum quo non stat ignis: vnius exēplo vsi sumus vt facilis fiat ad alia transitus. oportet enim intellectum esse vniuersalē ꝛ applicatiuum. Qd̄ autem fieret mixtum perfectū ex duobus elementis mediate. scz eis sm partes diuersas in quatuor elementa conuersis: nullum est inconueniens: sed non generando alia elementa ex illis duobus: neqz aliunde habendo alia duo elemēta: nunquā ex illis duobus mixtum perfectū haberet̄. Sz si mixtum inde fieret: esset imperfectū. ¶ Ad tertiuz. cōfusa est aliquādo aeris substātia i hyeme: ꝓpter vaporū permixtionem. ideo negatur cōsequētia. ¶ Ad quartuz. negatur ꝯsequētia. q2 impressionē a calido faciliter perdit: neqz assero vaporem esse aquaz. vt patet aduertenti. ¶ Ad qntū. negat̄ ꝯña: pz ex mixtione ad ṗmū: neqz admiscēt̄ forme elementorū statim cū icipit eorū alteratio. stāt enim ꝯrie qualitates in elemēto vno. itelligo ꝙ qualitates que in certis eorū gradibus cōtrarietatē habent. in certis gradibus: in quibus cōtrarietatē non hñt: stant simul: aliter ipsaz non esset alterabile: neqz corruptibile: aliter agens qualitatē summam sm se totam subito extraduceret post cōtrarij expulsionez: aut successiue qualitatem extraduceret: quādo nihil impediret aut resisteret. que nō cōsonant. patet cōsequētia: q2 aut nō succedit cōtrarium cōtrario: neqz succedere aptuz est: ꝛ sic non sunt elemēta alterabilia: aut succedit: ꝛ hoc dupliciter: aut facta graduum cōtrarioꝝ permixtione: ꝛ tūc ꝯtraria se cōpatiunt̄: aut sine graduū permixtione: ꝛ tūc aut imediate post corruptionē vnius cōtrarij sūma alterius latitudo extraducit̄ de passo: ꝛ sic qualitas gradualis subiecto sm totam suam latitudinē extraducit̄: aut solum remissior gradus introducitur. deinde intensior: ꝛ sic: q2 in his simplicibus solū materia prima subycit̄. que nihil habz quo resistat agenti. postq̄ perdidit cōtrariā formā ꝛc̄. iō successiue extraducitur qualitas quādo nihil resistit agēti. ¶ Secūdo ṗncipaliter arguit̄ ex natura materie. subiectum generationis est ens in potentia. primo phy. cōmento. 54. ꝛ ṗmo de generatione. tex. com. 10. ꝛ in lib. de substātia orbis. capite ṗmo. ergo forme elementoꝝ non manent in mixto. patet consequētia: quia generabile est mixtum: cuius generationis subiectum debet esse ens in potentia: ꝛ non ens in actu per formas elemētoꝝ. ¶ Secundo: quomodo recipiens erit denudatū a natura recepti: si materia iformata formā recipit. ¶ Tertio. in oēz formā natura materie inclinatur: ergo nō magis in vnā q̄ in aliā. ergo cū infinite sint forme potentes existere in mā: vel specie: vel indiuiduo: inter illas nō est ordo. ergo omnes imediate materiā primaz poterunt informare. ḡ forma mixti nō presupponit formā elementi in materia. ¶ Quarto. sequitur ꝙ non infinite essent potētie in materia: cōsequens est falsuz: quia infinite forme sunt ibi receptibiles. patet cōsequētia: q2 ibi est ordo potētiarū. q2 priores sunt potētie ad elemēta q̄ ad mixta. ¶ Ad ṗmū respōdet Auerro. tertio celi. cōmēto. 67. vniuersale generationis ṗncipiū ꝛ materiale oportet esse purā potentiā: ꝛ oēm actum excludere: ꝛ hoc maxime saluat̄ in elementorū generationibus: sed in mixtoruz generatiōibus mā nō sic oēm actum excludit: sed actū sibi dantē esse specificum excludit: cuiusmodi nō sunt forme elementoꝝ in mixto: quia ibi sunt in esse tali ꝙ simpliciter actuare non possunt. Aliter genitum esset simplex ꝛ mixtum insimul. ꝓportionabiliter arguendo vt Auerro. 3° celi. cōmento 54. de corporibus in actu: quorū vnuz ex alio generaretur. ¶ Ad scdm̄ non recipit̄ forma mixti in materia: nisi sm ꝙ materia est in potentia. s. postq̄ materia perdidit esse actuale: qd̄ habebat a formis elementorum. dicit ly postq̄ ordinē nature: ꝛ non tēporis: q2 primuz esse refractum elementorū est primū esse mixti: ꝛ primū nō eē elementarium formarū in actu. ¶ Ex quo patet ꝙ nisi sit̄ fiat quatuor elementorū refractio: ꝙ nō fiet mixtio perfecta: procedente igitur actione elementorū adinuicem sic ꝙ non in eodem instanti corrumpant̄ forme elntoꝝ: sed vna prius q̄ altera: tunc ex illa materia nō generat̄ mixtū perfectū: nisi forte iterū oīum preexistentiuz formarū fiat corruptio in certo dato instanti: tunc eniz non sunt elnta subdominantia: quasi dominantia dominata: sicut vult phs ṗmo de generatione. textu ꝯmenti. 89. sed est ibi aliqd̄ elemētū cōuertēs alterum in sui nām: aut in aliā. dic̄ tamē Auerro. huic argumēto ꝙ mā est denudata nō simpliciter: sed a specie actus: quē habz recipe. ¶ Cōtra. subiectum generationis nō est ens in actu: sz est ens in potētia: ergo ipm nō habz aliquē actū. ergo gñatio est de nō subiecto. ergo mā per nullā formā actuat̄. ¶ Tū q2 non apparet qn forma elemēti vnius expectet formā alterius elemēti: quēadmodū forma elementi expectat formā mixti. ¶ Ad ṗmū. fractura ducit ad esse potētiale. ¶ Ad scdm̄. fractura ducit ad nō subiectū: ꝛ licz subz gñationis simplicis nullaz habeat actualitatem: tamen subiectum generationis composite habet actualitatem inexistentie: licz non habeat actualitatē existētie. ¶ Ad tertiū Auerro. tertio celi. cōmēto. 67. forme elementorū sunt eiusdez generis. s. ordinis: q2 licz in latitudine entiū ordinē hēant: tamē nō est ordo eēntialis inter simplices formas in formando mām: quia tunc secūda forma superueniens priori non esset simplex: q2 ipsa esset resolubilis in priorem formā: sed nō est sic de formis mixtorū cōparatis formis elementoꝝ: forme enim mixtorū cōposite sunt. ergo in formas elntorū resolubiles sunt tanq̄ posterius in suum prius. ¶ Ad quartū: tātū quatuor species formarū materia prima imediate respicit: ꝛ sic concedit̄ cōsequens: ꝛ ad improbationē negat̄ antecedens. Sed quantū ad numerū formarū elementarium negatur cōsequentia: ꝛ ad improbationem inter potentias solo nūero differentes non est ordo essentialis: neqz essentiarum: neqz inter formas elemētoꝝ vna est prior in materia q̄ alia: ꝛ sic negat̄ assumptum. Ad scdam ꝯsequētiā. potētia māe ad formas mixtoꝝ: q̄ ordinē habent ad formas elēoꝝ: nō est ꝓprie po°. vt in ṗ huius dictū est: ꝛ sic potentie materie quadruplex est terminus: ꝛ sic potētia est quadruplex: sed mediantibus elementorū formis alias pōt demū mā formas recipere. 12. meta. cōmēto. 9. ꝛ. 14. potentia igit̄ materie est aliquo modo vna: ꝛ aliquo mō multa ex parte subiecti est vna: ex parte termini est multa: quia igitur forma elementi est imediata nature materie prime: solum illā actuare potest: ꝛ imediate: ꝛ nō mediate. ideo nullā formaz presupponit forma elementi: sz forma mixti distat a natura materie prime. ideo ipsa nō potest eaz imediate actuare. sed requirit forma mixti formas elementorū in mā: aliter illud qd̄ dr̄ mixtū nō esset mixtū: velle eni naturā potētialē: que est simplex: actua-

ri per formã cõpositam. ⁊ non per formã simplicem. est
ponere actum ⁊ potentiã non correspondere in natura.
¶ Tertio principalr arguit̃ ex agente. data elemẽtorũ
remanẽtia in mixto: sequit̃ ꝙ agens generatiuũ elemẽti
approximatũ mixto subdominanti non generaret ex il-
lo elemẽtũ. cõsequẽs est cõtra experientiã. patꝫ cõsequẽ-
tia: qꝛ elementũ ibi preexistit. ¶ Scdo. si elementa face
rẽt mixtũ: effectus esset nobilior causa. patet cõsequẽtia.
qꝛ mixtũ est nobilius elemẽto: cõsequẽs est incõueniẽs:
qꝛ illa nobilitas eẽt icausata: qꝛ a causa ipsa dependere nõ
posset: quia naturã cause excedit pfectio effect⁹. ¶ Ter-
tio. natura agẽtis est esse in actu: sed elnta in mixto agũt.
ergo sunt in mixto in actu: ⁊ nõ in potẽtia mixtũ eniꝫ est
ab intrinseco corruptibile: ⁊ sic corrumpit̃. scdo physico.
cõmẽto prio. ⁊ pmo de gñatione. cõmẽto vltimo. elemẽ-
ta eni in mixto possunt redire ad eosdẽ effectus. idest ad
suã pristinã actualitatẽ: nisi affuerit impedimẽtũ: qḋ nõ
fit: nisi per propriã actiuitatẽ vnius in alterũ: aut ab ex.
¶ Quarto ex vno simplici elemento põt agens facere
mixtũ: quia ex vno elemẽto mixtũ pt generare quatuor
formas elementorũ: ex quibus fiet mixtum. ¶ Quinto.
agens mouens ad mixtionẽ violentaret elemẽta: que in
mixtionẽ venirent: ⁊ cum nõ sit agens violentans elnta:
illa nõ veniunt ad mixtionẽ. ¶ Sexto. sequit̃ non dari
mixtũ vniforme: qꝛ ex alterius rationis partibus mixtũ
omne integratur. ¶ Ad primũ. agens in casu intẽdit for
mã elemẽti: donec ducat illã ad esse actuale: ⁊ tũc forma
mixti corrumpit̃: ⁊ sic negat̃ cõsequẽtia: ⁊ tunc agẽte sup
totã materiã dominante: alia in sui naturã cõuertit. Si
autẽ nõ dominat̃: soluta ligatura reintegrant̃ elnta: ⁊ in
eorũ loca naturalia abeunt absente impedimẽto. ⁊ istud
mixti resolutio appellat̃. ¶ Ad scdm. causa vniuersalis
est celũ: istrumẽtalis sunt elemẽta: particularis est calor
materie inexistẽs: intelligo: sicut corpus contentum: non
sicut forma in subiecto: qui calor celesti calori proportio-
nat̃. ¶ Ad tertiũ. esse in potẽtia in aliquo est per inexi-
stentiã materie in illo: que est potentia aliquid: ⁊ hoc esse
potẽtiale nõ est actiuũ: aliud est esse potẽtiale: qḋ est esse
remissum forme nõ potẽtis dare existẽtiã: licꝫ det inexi
stere: ⁊ hoc est actiuũ. ⁊ hui⁹ sũt elemẽta in mixto. ¶ Cõ
tra. mãm actuari p formã nõ est aliud q̃ mãm informa-
ri forma: sed elementorũ forma quãtũcũqꝫ remissa ifor-
mat̃ materia. ḡ mã actuat̃. ¶ Secũdo. eẽ forme mãlis
non est nisi forma existens in materia: ergo quandocũqꝫ
forma est existens in mã: ipsa dat esse materie. ¶ Ter-
tio. effectus forme inseparabilis est a forma: ergo inexi-
stente forma: ipsa materiã actuat. ¶ Ad primũ. actuari
mãꝫ est duplr. ꝯplete ⁊ icõplete: tũc ꝯplete mã actuat̃ cũ
a forma recipit id cuius est mã: nomẽ ⁊ diffõnẽ: ⁊ sic for-
me elementorũ nõ actuant mãm: qꝛ quãtũcũqꝫ modica
materia sit pars demõstrati. hec est falsa: hoc est ignis: qꝛ
in illa mã est forma mixti. Aliud est incõplete actuari: ⁊
est mãꝫ hr̃e eẽ nõ specificũ ab illa forma: ⁊ sic mã actua-
tur forma elnti: qꝛ elntũ inexistit tanq̃ pars essentialis:
aut saltẽ tanq̃ pars partis essentialis. vt dixit Auerrois
scdo de gñatione. cõmẽto. 48. ⁊ ille. s. partes elemẽtorꝫ
in mixto sunt partes in qualitate: vbi partes in continuo
sunt partes in quãtitate. ¶ Ad scdm. proportionabiliter
sicut duplex est forma itegra: sic ꝙ dare potest existẽtiã.
forme eni mixtoꝝ quãuis intensionẽ nõ habeãt: integrã
possunt tamẽ dare existentiã: ⁊ rupta: sic ꝙ tantuꝫ inexi-
stentiã dat: ita duplex est esse. s. extitie: ⁊ inexistentie: esse
igit̃ inexistens est forma iexistẽs: ⁊ esse existẽs est forma
existens: ⁊ ita forma elemẽti est in mã: a qua tñ materia
nõ hꝫ esse specificũ ⁊ completũ. ¶ Ad tertiũ. esse specifi-
cũ est separabile a forma. Intellige ꝙ certa forma est in
rerũ natura: a qua separabile est esse specificũ. vniuersa-
liter eni intelligendo falsum esset: qꝛ a formis mixtorꝫ
nõ separabile est: ab ea tñ forma: a qua separabile est eẽ
specificũ: nõ est separabile esse cõpletũ vel incõpletũ. vñ
caliditas vnius gradus nõ põt denominare subꝫ calidũ
ppter multã frigiditatẽ illi subiecto inexistentẽ: est tamẽ
dña: qꝛ caliditas vnius gradus denoiat subm in quo est
adequate calidũ vno gradu: licꝫ nõ nominet ipsuꝫ calidũ
absolute: siue sit ille gradus in subo illo sine ꝯtrario: siue
cõtrariũ adsit: sed forma ignis nõ noiat hoc esse ignem:
neqꝫ intensum: neqꝫ remissuꝫ: sed bene noiat hoc demõ-
stratũ ad sensum in se habere ignẽ intensuꝫ vel remissuꝫ.
¶ Ad q̃rtũ põt esse ꝙ generans elemẽta nõ habꝫ vim
cõmiscendi ea: ⁊ sic generatio elemẽtis nõ ide fieret mix
tũ: preterea sic mediate ex vno elnto mixtũ perfectũ fa-
cere nõ est ꝯ determinata. ¶ Ad quintũ pars ignis in cõ
cauo lune existens: cũ sit corruptibilis: aliqñ corrũpet̃: ⁊
nõ in sphera ppria: sed exibit eã virtute stelle nõ intense
calefactiue: nisi forte esset ita fortis v̾tus in sphera ignis
pro alterius elementi generatione. sicut est aliqñ in aere
virtus aque generatiua: aut exibit spherã ignis v̾tute par
tis celi septẽtrionalis: aliꝭs partibus ignis leuioribus su
pra eam ascendentibus: ⁊ sic ad locũ vbi aer: aqua: ⁊ ter-
ra: coniungunt̃. valet descendere. videmus eniꝫ aliquã-
do incẽsa in superiori aeris regione vsqꝫ ad terrã descen
dere: ⁊ fumalis etiã euaporatio exiens a terra virtute ca
loris solis ⁊ stellarũ: ⁊ puluis a vento in aerẽ eleuat⁹ suf-
ficiunt pro generatione mixtoꝝ: saltẽ imperfectorũ: cir-
ca mediã aeris regionẽ: ⁊ sic cõcedit̃ ꝙ in locũ mixtiõis
aliquãdo aliqua cũ aliquali violẽtia cõcurrunt. dedit tñ
natura elemẽtis mediꝭs grauitatẽ ⁊ leuitatẽ: quibus cor
pora mota per ipsas adiuuant: vt facilior esset eorũ ꝯcur
sus ad mixtionẽ. Dixit eni Auer. 4. celi. ꝯmẽto. 39. qꝛ ele
menta media habẽt grauitatẽ in suis locis: fuit possibile
vt admiscerent̃ facile cũ terra ex motibus corporũ cele-
stiuꝫ. vbi notat̃ ꝙ nõ mere violẽtus est aliquoꝝ elemẽ-
torũ motus in mixtione: ⁊ notat̃ celũ esse cãm effectiuã
suo motu elementa mouentẽ ad mixtionẽ: vt colligit̃. se-
cũdo de gñatiõe. tex. ꝯmẽti. 60. Tũ etiã in mixtis elemẽ-
ta reperiunt̃: que radiꝭs stellaꝝ ꝯtẽperari possunt in cer
tã mixtionẽ pro certo mixto requisitã ⁊c̃. ¶ Quarto. ar
guit̃ ex nã loci: qꝛ in mari generat̃ mixtũ perfectũ: puta
piscis: ⁊ tamẽ ibi ignis esse nõ põt. ergo aliqḋ mixtũ per-
fectum est et nõ ex igne. ¶ Secũdo. sequit̃ ꝙ vbicunqꝫ
naturaliter locabile esset mixtum perfectum: patet cõse-
quentia: quia vbiqꝫ sub luna mixtum habet elementum
cum quo conuenit. consequens autẽ falsum est. vt patet
experientia. ¶ Tertio. sequitur ꝙ omne mixtum perfe-
ctuꝫ esset terree: aut aquee nature. cõsequens falsum: qꝛ
dantur animalia calida: similr plante ⁊c̃. ⁊ sic sequeretur
ꝙ in igne nostro dominaret̃ terra. similiter ⁊ in glatie.
probat̃ tamen cõsequentia: quia illud elementũ qḋ do-
minat̃ in mixto est locus naturalis mixto: sed in terra:
aut circa eam: omne mixtum perfectum locat̃. ¶ Quar
to. sequitur ꝙ non possent duo elementa in mixto pari-
ter dominari. patet cõsequẽtia. quia tunc mixtum illud
naturaliter in duobus locis locaretur. ¶ Ad primum.
negatur ꝙ in mari ignis esse non possit: ⁊ quãuis nõ pos-
set ibi ignis in actu durare: quia forte suffocaretur: aut
vinceret̃. tamen in esse potẽtiali ibi existere potest. ⁊ de
facto est in materia. ex qua animal generãduꝫ est. ¶ Ad
secundum. negatur cõsequentia. quia locus mixti est ele-
mentum dominãs: nõ aũt elntũ absolute. ¶ Ad tertiũ.
pdominiũ elemẽti in mixto intelligi põt. quãtitatiuuꝫ: ⁊

sic cócedit grauia vincere in mixto pfecto: sed qualitatiuo dominio nõ: qr licz quo ad motú localé multú faciat grauitas: tamé quo ad alias opationes vt sensatiões: aut nutritiones nõ sic faciat vt calor. ¶ Ad quartú. cócedit cósequés. ¶ Ultimo remanét tria dubia declaráda. primú si generat mixtú ex elemétis remanentibus in mixto: qúo generatio vnius est corruptio alterius. mixtú eni generat: ⁊ tñ in eius generatione nõ corrumpunt elta. ¶ Responsio. dimissa generatione intétionali. vt acquisitione cognitionis aut luminis: in qbus nõ oportet positiuú perdi. quéadmodú nõ opz q positiuú comitet puationé forme itentionalis: oportet tñ priuatiuuz perdi. de reali loquamur. dixit Auer. pmo de gñatione. tex. cómenti 83. differentiá eé inter generationé ⁊ mixtionez manifestá per se: vnde in gñatione res totalr corrúpit: ⁊ in mixtione corrumpit nõ totaliter: vt ipe declarat. scdo de generatione. tex. có. 48. Distinguédú est igit de corruptione. scz. totali: qua aliquid desinit esse: sed corruptio partialis seu fm quid est qua desinit res esse: sz nõ totaliter: intelligo totú respectu partiú intensiuaz: nõ extensiuarum: vt als patuit: tunc elemêta ad mixtioné veniétia nõ simplr corrumpunt: qr eoz forme ⁊ etiá materia eoruz in mixto manent: sed corrumpunt fm quid: qr illa minima elemétoz: si essent diuisa ⁊ separata: durare non possent: qr eoruz formis aduenit tanta ruptura q ille forme earú materias actuare nõ pñt. ideo in materijs admixtis eoz surgere hz alia forma. ¶ Ex quo sequit q maior est partis elemêti duratio sub esse integro vel fracto q̄ sub esse integro tantú. Cú aút dixit Aristo. generationé vni9 esse corruptioné alterius. Intellexit oportere ad minus vnú corrumpi cóplete vel incóplete. potest tñ eé q multa corrumpant: vt in multoz lignoruz appositione ignis. vbi ex multoz corruptione vnus ignis generat: ⁊ sic nõ est necesse esse tot entia: sicut pus in vniuerso: neqz in numero: neqz in specie. Similr in resolutiõe mixti in elementa corrumpitur mixtum: sed generatur elementum: non tamen simpliciter generatur: quia prefuit in esse remisso: sed generat fm quid: qr incipit forma elemêti cóplete actuare posse materiá: quá prius actuare cóplete non poterat: sed incóplete actuabat. ¶ Or si dicas q generatio nõ est corruptio: qr ipsa opponunt ɔtrarie. qnto phy. Aristo. tex. có. 55. ¶ Dicendú q generatio cóparari pót ad terminú gñationis a quo ⁊ ad qué: ⁊ sic negat q gñatio ⁊ corruptio opponant. imo sunt idé: qr gñatio termini ad qué est corruptio termini a quo: ⁊ túc terminum a quo intelligo priuatiuú: pót etiaz generatio cóparari ad terminú a quo positiuú comitanté terminú priuatiuuz: vt cú generat homo comparet gñatio hois ad sanguiné mestruú vel embrioné: ⁊ túc generatio ⁊ corruptio se comitant: saltê vna succedit alteri. opponút aút generatio ⁊ corruptio: cum terminus a quo vnius est terminus ad qué alterius: ⁊ etiá terminus ad qué vnius est terminus a quo alterius: ⁊ sic vnú nõ est alterú. ¶ In nutricatiõe aút hois gñat ps hois p iceptioné ptis cogitatiue: ⁊ corrúpit forma cibi: exépli gra. sanguinis apud phos: a qb9 medici discordát ponétes sanguiné vlterioré trásmutationé pati anteq̄ nutriat: vt in aliquá humiditatú de secúdis: vt cambiú. ¶ In corruptiõe aút hois cogitatiua desinit esse ⁊ cad aueritas incipit. ¶ In gñatione aút accidétali qualis est qualitatú secúdarú ex primis: nõ opz cótrariá qualitaté corrúpi: qr illa nõ habz cótrariú directe a quo vel altero mã absolui nõ possit: sed priuatio illius qualitatis corrumpit: dum ipsa qualitas generatur. ¶ Or si gñatio sit forma nunc primo existens in mã: túc illa est corruptio priuationis opposite illi forme: qr pñtia forme est absentia priuationis eiusdé forme. Et cósequéter est absentia forme icópossibilis psentie illius forme. Generalr igit verú est q gñatio est corruptio: sic intelligédo q gñatio termini ad qué est corruptio termini a q̄. ⁊ sic gñatio ⁊ corruptio sunt idé re: ⁊ differút fm esse: seu ratione ⁊c. ¶ Scdm dubiú. qúo in subali trásmutatiõe nullú sensibile manet: iuxta sniaz Aristo. p̄ de gñatione. tex. cóméti. 23. ⁊ tamé iuxta determinata elnta remanét in mixto. ¶ Rñsio aliquoz est. elnta in suo eé cópleto sunt sensibilia: sed ipsa in suo eé incópleto non sunt sensibilia. ¶ Contra. suba est sensibilis per accñs subiectiue existés in ea: túc qualitas pma quátúcúqz remissa sit: est per se informatiua sensus: ergo suba illi subiecta est sensibilis. Est aút elntú quáuis ruptú: subm suoz accidentiú que merito illius elnti mixto insunt: ergo elntuz quáuis ruptú est sensibile. ¶ Secúdo elntú ruptú est substátia: nõ intellectualis: qr ipsum nõ est abstractú: ergo sensibilis. ¶ Tertio Aristo. scdo de aia. tex. có. 52. proponés dubitationé quare elnta in mixto nõ sentiunt a tactu aialis ppio: qr elntum in mixto est sensibile actu: ⁊ tactus est illius sensitiuus: ⁊ obiectú est approximatú potentie sine ipedimento. ¶ Respondet. q deficit materia: quéadmodú combustiuú non cóburit se: quáuis absit ab eo mã cóbustibilis extranea: in pposito tamé nõ deficit materia secundo formabilis. scilicz sensus: sed deficit materia pmo formabilis: scz medium: qr ab esse reali ⁊ mãli: ⁊ ad esse intentionale: quale est sensatio: nõ eleuari potest sensibile imediate: qr nimia est eoz distantia: requiritur igit mediú inter obiectú ⁊ sensum: qd in aiali nõ reperit. mediare inter virtuté sensitiuá ⁊ sensibile: cú sensibile intra sit. Ex his patz esse elnta in mixto: ⁊ ipsa in suo esse rupto esse sensibilia. ¶ Respondeo igit per verba textus: nullo sensibili manente vt subto substantialé fieri trásmutationé: qr licz remaneat aliqua forma ibi: non tamé ipsa manet vt subiectú. ¶ Cótra. licz de qualitate symbola: aut etiam quátitate: euaderet rño. qr illa non subijciunt trásmutationi. nõ tamé euadit de elnto: qr ipsum subijcitur. vult eni Auerro. primo phys. cóméto. 82. elementa esse materias secúdas mixtorú: ⁊ mãm scdam remanere vt subiectú in trásmutatiõe: qm ex ipsa per se fit mixtú. ¶ Scdo. licz imaginaret: aut ab aliqbus ɔcederet: qd q̄litas intensa ɔria actioné realé qualitatis remisse secú existentis impediret: nõ tamé eius qualitatis remisse actionez spúalé in sensum qualitas intensa prohiberet: ⁊ sic poterit elementum sentiri: quáuis sit ruptuz: ⁊ sic si elementú in mixto manet: túc sensibile in trásmutatiõe manet. ¶ Tertio. materia sub quátitate: aut qualitate symbola manés est sensibilis: ⁊ remanet in trásmutatione: vt subiectú. ideo aliqd sensibile manet vt subm. ¶ Rño philosophus naturaz subiecti generationis declarans debuit dicere eam nulluz sensibile sibi determinare: qr si sic: túc in omni substátiali trásmutatione oporteret aliqd sensibile remanere: qd nõ est verú: licz igitur in generatione mixtoz sensibile remaneret: ⁊ etiam simplicium symboloz: nõ tamé remanet in generatiõe simplicíú nõ symbolorú: ⁊ sic patet ad scdm respõsio. ¶ Ad tertiú materia in eo: qd sensibile nõ est subm: neqz in eo qd subiectú est sensibilis: ⁊ licz substátia generanda non pcederet tempore qualitaté symbolá: tamé mã ipsaz pcedit: de quátitate aút dicendú q scdm q sensibilis est hz róné terminati: ⁊ hanc precedit mã: sed iterminata quátitas accñs est in poténtia: de quo nõ loquit phs. cuz vult. septimo meta. substantiam precedere accidens tempore: neqz etiaz infinito tempore stare potest materia hec sub substantiali forma determináte sibi caliditaté: propter

naturalē mãe inclinationē in genus formaꝝ nō frustrabilē. ideo nō perpetuabilis est. a. caliditas per huius subiecti transmutationē perpetuā de igne in aerē: ꝛ ecōtra. qꝛ opꝫ istam materiā aliquādo ad formam aque ꝛ terre trāsmutari: ꝛ sic quālibet qualitatē primā mā̃ pͥma precessit. etiā tp̄e. materia aūt in actu: que celestis est sua accidentia: vt qualitatē: quātitatē: figurā: motū: non precedit tempore: qꝛ simul īceperūt: ꝛ apud pħos vtrūqꝫ eoꝝ fuisse eternū cōcedit̄. Aristo. aūt septio meta. dū poneret ꝓcessionē sube respectu accidentiū tēpore: non loquit̄ de substātijs eternis: sed corruptibilibus. vt Auerro. etiā testat̄ super. 12. metaphy. cōmēto pͥmo: cū numerus librorū ibi numeratoꝝ cōuenienter aptetur: aut intelligatur.

¶ Tertiū dubiū vtrū in subali transmutatione elemēti fiat resolutio ex parte formarū substantialiū vsqꝫ in materiā pͥmā. ¶ Pro respōsione premitto φ fieri resolōnē vsqꝫ ad mā̃m primā est φ ipsius qḋ resoluit̄ nihil remaneat nisi mā̃ pͥma. dimitto intellectū possibilē: si enī remanet forma accidentalis: nō fit resolutio ex parte accidentiū. si substātialis: nō fit resolutio ex parte substātialiū formarū. hoc stante ad dubiū. ¶ Rn̄o. φ sic. nō enī forma subalis corporeitatis manet: neqꝫ generica aliqua alia cū specifica: vt pꝫ ex determinatis: neqꝫ aliqua ꝑtialis: iō cū in eis non fit nisi vna subalis forma: quā opꝫ in substātiali trāsmutatione perdi: sic φ primū esse sequentis forme est pͥmū nō esse precedētis forme: iō resolutio fit vsqꝫ in mā̃m primā. ¶ Ex parte autē accidentalium formarū distinguēdū est: aut fit trāsubstātiatio in elemētū symbolū: ꝛ sic qualitas aliqua manet. scḋo de ḡnatione. tex. cō. 24. ꝛ in libro de suba orbis. capite pͥo. aut in nō symbolū elementū fit trāsmutatio: ꝛ sic nulla qualitatū primarū manet in genito: que fuerit nālis ipsi corrūpendo: sed accidētalis qualitas ab agente disponēte producta manet. nō enī materia in extraductione forme de ipsa est solū modo negatiue disposita. s. sine cōtrario: sed positiue. s. qualitatibus generādo elemēto cōuenientibꝰ. ꝛ in hoc differūt qualitas prima ꝛ forma substātialis elemēti. pꝫ sensu. Si enī vapori patienti ab aqua in instanti trāsmutationis esset ignis potētior ꝙ̄ aqua materie pn̄s aut fulmine aut alr̄. extraduceret̄ forma ignis de mā̃: si dispositiones precedentes recederēt: qḋ nō apparet. Sꝫ quātitas interminata in nulla mutatione recedit: sed bn̄ variari potest ſm̄ terminos: ꝛ hoc ꝓbat Auerro. pͦ physi. cōmēto. 63. quia tunc materia haberet dispōnē subaleꝫ: ꝛ nomē: ꝛ diffōnē: vt in pͦ deductuꝫ est. q. 16. ¶ Dicunt φ solū fit quātitatū mutatio: dū subalis fit mutatio. ¶ Cōtra. si aliquādo fit quātitatū mutatio: tūc quātitas habꝫ cōtrariū: pꝫ cōsequētia: qꝛ formaꝫ successiue receptibileꝫ in eodē subiecto simul ei incōpossibilē habꝫ. ¶ Dicunt vltra hoc requiri distantiā formalē ad habendaꝫ cōtrarietatē. ¶ Sed dōm φ illud necessariū est ad intrinsecā ꝯrietatē cōcludendā: sed sufficit nobis ad presens cōtrarietas: siue intrinseca: siue extrinseca: que nō requirit formalē distantiā. Accedit etiā φ mā̃ est subm̄ quātitatis: qḋ nō corrūpit̄. Accedit φ quātitas est ꝯueniens forme generāde: ideo nō expellēda est quātitas de subiecto: sicͨ neqꝫ alia accn̄tia vtriqꝫ termino generationis cōmunia. Si aūt fiat elemētorū mixtio pro mixti ḡnatione: nō fit resolutio vsqꝫ ad mā̃m primā: neqꝫ ex ꝑte accidentaliū formarū: neqꝫ substantialiū. ¶ Ex hoc aūt cōcesso. sciłꝫ symbolas qualitates in substātiali trāsmutatione remanere: seqtur mā̃m esse subiectū qualitatū accidentaliū: si enī cōpositū esset subiectū. oportet formā subijci: ꝛ forā esset aliquādo calida ꝛ aliquādo frigida: qꝛ ipsa esset aliquādo subm̄ caliditatis: ꝛ aliqñ frigiditatis: potētiū ab ipso denominare subm̄ ſm̄ earū specificā denominationē. Non enī dicendū est aqueitatē recipere frigiditateꝫ: qꝛ sibi sit nālis: ꝛ nō caliditatē: qꝛ sit ei ꝯria: qꝛ cōtrariorū est idē subm̄: ꝛ sic ipsuꝫ est vtriusqꝫ receptiuū ꝛ naturaliter: si igit̄ vnū cōtrariorū naturalr̄ insit cōposito: hͦ est qꝛ forma sibi determinat illud cōtrariū: sed materia est subm̄ aptū naturalr̄ habere ꝯtrariū illud: ꝛ sic forma nō recipit: ꝛ sic si cōpositū recipit: rōne sue ꝑtis eēntialis recipit: ꝛ cōgrue: qꝛ pͥncipiū recipiendi est mā̃. Qḋ expsse patet in hoīe in quo intellectus nō subijcit̄ quātitati. ergo huius accidētis cōpositū: hoc. s. homo nō est subiectū: aut ꝯcede itellectū esse quātuꝫ: qḋ nō est incōueniēs. correlariū qualitates nō depēdent in esse neqꝫ in operari a subiecto denominationis. Qui igit̄ ponit formā substancialem elemēti: aut tertiā entitatē subijci ꝯrijs: nō saluat remanētiā qualitatis symbole post corruptionē elementi in symbolū elemētū. Qui aūt sustinet Arist. ꝛ Auerro. de remanētia qualitatis symbole negat formā subijci recipiēdo q̄litatē. qꝛ tūc cōfunderet̄ actus cū potētia: quia actus reciperet. ¶ Cōtra variatio in formis elemētaribus nō est motus: qꝛ subm̄ est in potētia: ḡ etiaꝫ variatio in pͥmis qualitatibus nō erit motus: qꝛ per te subm̄ earū est in potētia. ¶ Scḋo. qꝛ Auer. scḋo de aīa. cōmēto. 4. subm̄ accidentiū est in actu. ¶ Tertio. qꝛ Aristo. in predicamētis voluit subam pͥmā ſm̄ sui mutationē esse contrarioꝝ receptiuā: est aūt suba prima cōpositū. ¶ Rn̄o ad pͥmū negādo ꝯn̄tiā: qꝛ materia pͥma ē imediatū subm̄ substantialiū formarū: sed accidentaliū est mediatū. mediatio autē est ex parte recepti: non recipientis: qꝛ forma subali recepta recipit mā̃ accidentalem: nō quia subalis forma recipiat: ꝛ sic soluit̄ scḋa ratio: qꝛ forma subalis facit mā̃m in actu: quando ipsa materia recipit accidens. ¶ Ad tertiū. suba prima ſm̄ sui mutationeꝫ recipit: ſm̄ tn̄ ꝑtē sui eēntialē. s. mā̃ꝫ: nō qꝛ recipere pͥmo ꝯueniat cōposito: sed mā̃e: qꝛ igit̄ ista ꝓprietas attribuit̄ pͥme sube de ꝑdicamto sube. ideo itelligēda est φ ꝓpriū pͥme sube est esse subm̄ denoiabile a contrarijs ſm̄ mutationem factam circa materiam que est pars substantie illius: ꝛ sic denominatio illa radicat̄ pͥmo in composito: sꝫ mutatio in re radicatur in materia illius.

¶ Quartus Articulus.

Quarto principaliter cōsiderāduꝫ circa animata vegetatiua aut sensitiua. Auer. 3. de aīa. com. 6°. formarū mixtoꝝ: quedā sunt ꝯplexionales aut attribute cōplexioni: q̄dā aūt sūt forme supaddite cōplexioni. ¶ Ubi sciendū φ subaliū formaruꝫ: quedā est cāta a mā̃: q̄dā nō. nō cāte sūt itellꝰ: cāte aūt sūt simplices. aut cōposite: simplices sūt forme elētoꝝ: cōposite vͦo sūt forme mixtoꝝ: ꝛ quēadmodū q̄litates pͥme sūt instra ꝛ ꝓparatiōes in materijs formarū simpliciū: ita q̄litates scḋe: que cōplones appellant̄: sunt ꝓparatiōes ꝛ instra foraꝝ mixtoꝝ. Cōplexionū aūt q̄dā est pͥa: q̄dā scḋa. pͥa est q̄ imediate ex q̄litatū pͥmaruꝫ ruptura resurgit: scḋa vͦo ex cōplexionū ruptura surgit. ꝛ sic ex q̄litatibus pͥmis mediate nascit̄. illas formas igit̄ subales: que imediate nascūt̄ ex ruptura formarū elꝰtariū: vocat Auer. ꝯplonales aut attributas ꝯploni: qꝛ quēadͫ ex q̄litatū pͥmaruꝫ ruptura imediate surgit ꝯplo: ita ex elꝰtariū formarū ruptur.. surgit forma cōplexionalis. Illas vͦo subales formas: que ex elꝰtariū formarū ruptura mediate resurgunt: vocat Auerro. additas cōplexioni aut superadditas complexioni: aut formas in cōplexione: qꝛ quēadmodum ex q̄litatū primarū fractura mediate surgit ꝯplo scḋa. itaqꝫ

elementariū formarū substātialiū ruptura mediate surgit hec substantialis forma. est igit̄ secūda cōplexio posterius respectu prime: ꝛ se habēs vt forma respectu ei⁹. ꝛ ita forma substātialis sic mediate sequens vt forma est in cōplexione. sunt autē aīe vegetatiua tantū ꝛ sensitiua tantū forme complexioni superaddite. Intellectiuā aūt animā: si complexioni superadditā vocare volueris: hoc erit per accidēs: ꝛ rōne alterius: puta aīe cogitatiue: quā requirit possibilis intellectus in mā per ipsum formabili. Ad has aūt formas compositas causandas elementa māliter ꝯcurrūt: qm̄ mixtoꝝ mā scđa sunt elta. Jđ oportet inueniri agens ab elntis distinctū: ꝛ hic est calor cōmiscens ad generationē. dixit eni Aristo. 4. metheoroꝝ. tex. cōmēti. 2. generant autē calidū ꝛ frigidū obtinentia materiā sed calidū per se: frigidū vero p̄ accñs. ꝛ in hoc differt gñatione simplicis a gñatione mixti: qꝛ ad generandū simplex nō necessario cōcurrūt hec ambo: sed ad mixti gñationē sic. frigidū eni est temperās calidū ꝛ intra passum cōtinēs ipsuz nō sinens eū euaporare. Et 4° metheoroꝝ. cōmēto. 5. Auer. omne mixtū habꝫ calorez ꝓpriū in se ſm suā nāꝫ: qui est calor ei ſm similitudinē forme: ꝛ nō itelligas per hoc dictū: oē mixtū esse calidū: sed ꝙ calor materiā cōcludit ꝛ terminat ipsam. calorem igitur ꝛ frigus istrumēta esse opꝫ elementoꝝ: quibus se rumpant mutuo se alterādo: sed calorē opꝫ eē celi instrumentū ad formā mixti generandū: vt igit̄ est calor celi aut elementi istr̄m: elemētū gñare itendentis: ipse rōnez hꝫ elemētaris ꝛ imensurati. vt vero calor est celi instr̄m mixtū intendētis: tūc ipse hꝫ rōnem mēsurati ꝛ artificialis: ꝛ sic nō opꝫ dr̄iaꝫ caloris nālis ꝛ artificialis esse realē sed sufficit eā esse rōnis distinctionē. Aduertere tñ oportet distinctionē inter calorē: qui est corpus calidū: ꝛ calorē qui est qualitas. Educunt̄ igit̄ he forme non ab igneo calore. vt dixit Aristo. scđo de gñatione aīalium. sed a spiritu: qui est corpus vaporosum est eni spūs calide ꝛ humide nature. ideo ipsum vocat Aristo. scđo de gñatione aīaliū .n. aerem calidum: ꝛ in genitis per ꝓpagationem aut ex semine decisum a generāte semē: aut causatū a celo: aut ꝓportione respondentem illi. vt scđo de gñatione aīaliū dixit Aristo. vt in genitis per putrefactionem. i. ex putri mā. hunc locū allegat Auer. 12. meta. cōmento. 18. ꝛ dicit Aristo. in libro de aīalibus. ꝙ iste calor nō est ignis neqꝫ igneus. ignis eni corrumpit aīalia: non generat: iste aūt calor generat. ꝛ ideo videt̄ eē similis calori artificiali: quē ars mēsurat ad aliquā proportionē. virtus autem hunc calorē regulās est celi itelligētia. vt parū ifra ibi dixit Auer. sed qꝛ Auer. 12. meta. cōmēto. 13. distinguit ex semine genita a genitis per putrefactionē: qꝛ prima habēt duas cās. s. solē ꝛ habentez semen: ex putri vero materia genita solē tantū: nō intelligit ꝙ calor itra māꝫ non sit agens: sed intelligit nullaꝫ causam extra materiam effectiue concurrere ad generationē illam: nisi celuꝫ: cū suis tamen medijs. ❡ Qđ etiā dicitur illa esse genita per putrefactionem: nō intelligitur ꝙ putrefactio ducat ad formā: sed ꝙ materia passa putrefactionē est: que post patitur digestionem a calore naturali regulato a celo deducēte materiā illā de potētia aīa ad actū aīam: sunt autez aīe pure māles due. s. vegetatiua ꝛ sensitiua. Intellectiuā autem in libro de intelligentijs declaraui esse abstractā nō simplr̄: ꝛ mālē nō pure: que nō sunt elementares forme: neqꝫ ex elemētoꝝ formis imediate surgentes: sed complexioni sup̄addite sunt: nō qꝛ ipse in māꝫ iducant̄: sed extraducant̄ in actuꝫ. vt patꝫ. 12. meta. commēto. 18. In hoc eni Auicēna reprehendit̄ ab Auer. qꝛ formas nimis esse ab extra ponebat. ecōtrario autē reprehenditur Alexander afrodiseus: qm̄ aliquas nimis esse ab itra ponebat. Eum eni reprehendit Auerro. ꝑmo de aīa. cōmēto. 88. ponentē animā esse a mixtione ꝛc. ꝛ etiā tertio de aīa. cōmēto. 5. vbi Auerro. verba Alexādri formalia reiterauit in suo libro de anima. ꝛ in libro de itellectu. Media igit̄ inter istos est Aristotelis ꝛ Auerro. via. ❡ Utrū autem in transitu ad vegetatiuā formā substātialis mixtio recedat. ꝙ non videt̄: quia superadditū alicui requirit existere illud cui superaddit̄. forma autem vegetatiua est cōplexioni superaddita. imo vt predictū est: ipa est forma in cōplexione. iuxta sniam Auerro. 3. de aīa. comsexto. presupponit igitur vegetatiua cōplexionalem formam. ❡ Scđo qꝛ mixtione recedente in aduentu vegetatiue: ipsum vegetans nō remaneret mixtū. ❡ Tertio etiam organizatio posterior est mixtione: ꝛ ipsa nō recedit in aduentu vegetatiue. ḡ neqꝫ mixtio recedere habꝫ. patꝫ cōsequētia: qꝛ non remanet posterius sine priore ad esse posterioris necio reqsito: pꝫ prima pars assumpti: qꝛ omne organicū est mixtū: sed nō ecōtra: qꝛ idez est organicū: qđ ex homogeneis etherogeneū ꝯstituti: pꝫ secūda pars assumpti ex diffōne aīe requirentis corpus esse organicum. ❡ Quarto: qꝛ aīa est actus corporis organici naturalis: materia autē non est organicuꝫ ꝛc. ergo subm̄ aīe habꝫ vnam formā: per quā est: aliā ab aīa. si eni organica sit materia per accidentia ipsaꝫ preparantia: tūc diffinitio prioris composito. scꝫ aīe dat̄ per posteriora composito subali. s. per accidentia. ❡ Quinto. recedente aīa: qđ remanet: mixtū est: sicut prius. ergo aīa adueniens relinquit ipsum mixtū: sicut ipsuꝫ inuenit. patꝫ antecedēs de aīali moriente in cadendo ex turri. occupans eni aer iterficit aīal ex altissimo ruens: iuxta Aristotelē in libro de ꝓprietatib⁹ elemētoꝝ: qꝛ idē numero est motus a principio eius vsqꝫ in finē: qđ nō esset: si variaret̄ subm̄: neqꝫ etiā subita morte apparet māꝫ sufficienter preparari p̄ determinata forma generāda. Tū sexto quātūcūqꝫ varia sit mors: idē cadauer relinquit̄: ergo forma mixti preexistens ibi relinquit̄. non eni varia agentia eundē effectū intendūt: vt ignis: aqua: interficiēs: a qbus oībus sequi pōt mors: probat̄ antecedēs idētitas est accñtiū viui ꝛ mortui. dixit eni Aristo. primo de partibus aīaliū. capite. 2. At qui mortuus homo eādē figure formā habet eandē: tñ homo nō est. Tum qꝛ per illā distinguunt̄ cadauera ab electoribus eorundeꝫ. ❡ Confirmat̄ illud añs in eadē herba virente ꝛ sicca eadē virtus reperit̄. ḡ eadem subalis forma in earū vtraqꝫ reperit̄. Item mors ꝛ vita priuatiue opponunt̄. ergo circa idem subm̄ fieri habent. ❡ Rn̄o substantialē formā remanere in gñatione vegetantis dupliciter intelligitur. ꝑmo ſm materiā: ꝛ est elementa ſm determinatū mixtionis gradūꝫ remanere in generato vegetāte. secūdo modo ſm formā: ꝛ est subalē formam mixti remanere. Tunc sunt duo dicta. primūꝫ. materia mixtionis remanet sub anima vegetatiua. scđm. forma substātialis mixti: que preexistebat in materia: nō remanet eadē. dum anima vegetatiua extraducitur de materia: quia due forme pure materiales in eadem materia adequate sunt incōpossibiles: nisi preexistens: dum fit mixtio. rumperet̄: formaꝫ autez mixti non rumpi ob sui perfectionem oportet. secūdo quia tunc vegetans eēt animatū ꝛ inanimatū: quia per mixtionē. idest formam mixti substantialē ipsum mixtum est inaīatuꝫ: ꝛ per vegetatiuā ipsum est animatū. Idez est argumentum de forma corporeitatis ꝛ anime: similiter de forma spermatis ꝛ anima: primo physicoꝝ. cōmēto. 62. non cessant partes spermatis corrumpi ꝛc. Item sperma est aliquo mō cōtrariū aīali aut saltem disperatū. ideo non se cōpatiunt̄.

¶ Ex hoc eodē medio soluit̄ alia difficultas. ¶ Utruz
succedēti sensitiue p̄existentē vegetatiuā recedere opor
teat. Et dicendū est q̄ sic. aliter idez eēt planta ⁊ aial. aut
saltē sensibile ⁊ isensibile. p̄ncipia eniz que sunt sensus ⁊
nō sensus intus sunt eiusdē gn̄is existentie. ¶ Ad p̄mū.
supaddita est vegetatiua for⁹ cōplexioni: nō autē substā/
tiali forme mixti: nō tamē eo: q: cōplexio qua p̄parabat̄
mā pro forma mixti p̄existenti remaneat in mā. imo illa
corrūpit̄ mixtione: cui preparat: corrupta itelligo corrū/
pi ꝯplexionē sufficiēter p̄parantē mām ad formā: nō aūt
de cōplexione diminute preparāte: q: elementoꝝ p̄por/
tio variat̄: sed eo q: cōplexionē scdaz reqrit: vbi prior for
ma p̄mā requirebat: vtraq3 igit̄ istaꝝ formaꝝ sp̄us: aut
calor nāls cōplexionādo educit: ⁊ vtraq3 simul cum sua
cōplexione est: qua debilitata vtraq3 eaꝝ debilitat̄: ⁊ ro/
borata roborat̄: vtraq3 eni eaꝝ forma est passibilis ⁊ cor
ruptibilis. ¶ Ad scdm. nomē mixti ad miscibilia refer/
tur: ideo cū ex miscibilibus elemētis vegetans cōstet. ip/
sum est mixtū: quāuis ipsiz mixti formā nō habeat anie
via originis ⁊ imperfectionis p̄supposită. Scdo dico q̄
vegetans est mixtū: licz nō per mixtionē: tn̄ per formam
virtualr̄ continentē mixtionē mixtū est. s. per vegetatio/
nē. duplr̄ igit̄ intelligit̄ aliqd eē mixtū formalr̄. vno mō
mixtione: que est forma: que nō est ania: alio modo ania
ex elintis educta. q̄ si has volueris duas mixti sp̄es: qui/
bus aiatū mixtū a nō aiato distinguat̄. cōcedet̄a te tunc
vegetans esse mixtū. sed mixtione: que ania est. nō autez
mixtione: que nō est aia. ¶ Ad tertiū. negat̄ prima pars
assumpti: q: celi corpus est organicū: ⁊ simplex: ⁊ nō mix
tū. celorū eni p̄tes p̄ v̄tutes distinguūt̄. verūtn̄ si per or/
ganizationē etherogeneoꝝ cōpositio itelligat̄ ex homo/
mogeneis aut etherogeneis cōponētib⁹: tūc est organiza
tio posterior mixtione: sed ipsa nō aliā arguit formā sub/
stantialē: sed aliā dicit elemētoꝝ p̄portionē ad maiorez
fractionē ruptorū. ¶ Ad quartū. corpus informabile p̄
aiaz nō est mā prima tātū: sed scda: loquēdo de informa/
bili propinquo. corpus eni physicuz aie subm est subale
formas habēs elemētorū: rōne quarū ipsiz est mā secū/
da: ⁊ in aialibus ipsuz est motū in actu: ⁊ intrinsecū aialr̄:
aie resistēs: etiā cōtraoperando: ita vt lassitudinē in aia/
libus pariat: ⁊ sic quāuis vegetatio sit forma mixti: aut
eā virtualr̄: aut eminēter ꝯtinēs: nō tn̄ p̄p hoc vegetatio
est forma imediate formās mām primā. ¶ Ad q̄ntū. ne
gat̄ aña: q: aia est forma mixti. sic q̄ ipsa formare habz
mām ex elintis mixtaz: quoꝝ tn̄ elintoꝝ p̄portio variata
est: ⁊ variat̄ donec mixtū in elinta resoluat̄: ⁊ iō idem est
motus cadentis ex turre aialis ⁊ cadaueris eiusdē: q: in
subiecto inhesionis non facta est substatialis mutatio: q̄
subm motui desinat eē: sed bene in subo denoiationis fa/
cta est variatio. ¶ Ad cōfirmationē. post mortē subitaz
relinquunt̄ forme substātiales elemētorū: que ibi p̄fue/
re. ¶ Ad sextū. negatur ꝯntia: licz eni a varijs agentibus
idē cadauer relinquat̄: nō tn̄ eadē mixti forma relinqt̄.
aliā tn̄ in elemētis proportionē relinquit ignis: aliā aq̄.
aliā interficiēs vulnere. ¶ Ad confirmationē. virtus p̄/
prie sequēs aiam nō remanet: sed virtus sequēs miscibi/
lia sub determinata ruptura remanere pōt. ¶ Ad vlti/
mū p̄ntie aie ⁊ absentie idē esse subm cōcedit̄: ⁊ remotū:
⁊ propinquū: propinquū tamē in se aliquā variationem
passum est. ¶ Utrū aūt in trāsitu subi nō aiati ad sensi/
tiuā formā: oportet vegetatiuā formā generari. ¶ Re/
sponsio vegetatiua forma duo importat aut aiam vege/
tatiuā: que est p̄ncipiū nutritionis: ⁊ istā op3 p̄us genera/
ri q̄3 sensuz: aliud importat. scz formā plantarū: ⁊ hāc nō
cōcedimus p̄cedere sensitiuā: q: tūc aial in fieri aut em/
brio prius fuisset planta: deide aial: qd nō cōcedit̄. i nul/
lo eni pregnationis tēpore cōmuniter cōcedit̄ mulierez
cōcepisse plantā. ¶ Cōtra. ph̄s. 16. de aialibus: aial p̄us
viuit vita plante. deide aialis. q̄ ⁊c. ¶ R̄nsio alid est eē
plantā: aliud est viuere vita plante. i. tali vita quali viuit
planta. fetus eni plāta nō est: sed aliq̄n nutrit̄: vbi nō sen
tit: nō eni mixtio elemētoꝝ in fetu est tolerās actuari per
formā plāte: sed fetus est aial icōpletū seu in fieri. nomen
accipiens a termino vltimate intento ab agente ibi parti/
cularīter operāte. nō eni per nutritionē illā in fetu fit li/
gnū: aut herba: sed caro ⁊c. Qd aūt cōiter dr̄ aiam sensi/
tiuā a p̄nc io animationis fetus formasse mām: sed non
potuisse a..a3 sensitiuā: tunc opera sensus exercere: p̄pter
māe indispositionē. habz Ari. cōtra se. scdo de gn̄atione
aialiū dicentē. nō simul aial ⁊ equus generat̄. Itē etiam
Auer. scdo de aia. cōmēto. 59. dicentē. cū p̄ma virtus fue/
rit facta. s. aia sensitiua: statiz sentiet: nisi aliqd impediat:
aut sensibilia nō sint p̄ntia. nō eni dicendū nām gn̄antē
aial sibipsi apposuisse impedimentū. ¶ Utrū aūt opor
teat q̄ sensitiua generalis p̄cedat sensitiuā p̄ticulorem.
¶ Respōdeo. per formā gn̄alē nō itelligo cōmunē per
predicationē: s3 singularē: ideterminatā tn̄: ⁊ iperfectaz.
dico igit̄ q̄ sic teste ph̄o. 16. de aialibus. quia nō eadē ge/
neratione gn̄at̄ aial ⁊ quus. nō eni vbi nālis agētia ope/
rant̄ recurrendum est ad rōnes formales: q̄bus vtimur
apud itellectū. Hoc voluit Auer. p̄mo meta. cōmēto. 17.
prius recipit formas vles. i. impfectas ⁊ ideterminatas:
singulares tn̄. ⁊ mediantib⁹ illis p̄ticulares recipit. s. de/
terminatas ⁊ p̄fectas: sed nō est intelligendū3 duas esse
aias sensitiuas in materia: sed adueniēte speciali forma:
generalis recedit. si eni forma generalis nō recederet. se
queret̄ q̄ aial nō generaret aial: neq3 equus equū: neq3
homo hominē. qd est cōtra experientiā ⁊ auctoritatem
Aristote. ⁊ cōmunē hominū cōceptionē. p3 ꝯña. q: potē/
tia generatiua sequit̄ vegetatiuā virtutē: sed ea potentia
solū producet̄ aia vegetatiua nō aūt sensus. si eni ibi est
forma vegetatiua: eius est generare sibi sile. aiam autem
que est solū vegetatiua ipossibile est esse p̄ncipiū generā/
di aiam sensitiuā: q: tūc illa vegetatiua vltra gradū suū
essentialē ageret. si autē sensitiua sit que sensitiuā sibi si/
milē generet: tūc sensitiua est vegetatiua. p3 cōsequētia
a diffōne vegetatiue: que est eē p̄ncipiū faciēdi tale quale
ipsum est. scdo de aia. textu com. 49. ⁊ sic alia vegetatiua
prior: que nō est sensitiua: est superflua. Tū q: forma vir
tualiter cōtinēte ibi existente nō op3 ab ea cōtentuz ibi
existere: sed sensitiua vegetatiuaz virtualr̄ continet. scdo
de aia. tex. com. 30. sed minor est dubia: q: vegetatiuā p̄/
ducere nō potest sensitiua. quēadmodū nō producit̄ sen/
sitiua plantā: neq3 plāte operationē. similr̄ neq3 ignē p̄/
ducit sensitiua: neq3 summā caliditatē. ideo potius dica/
tur eminētialis cōtinētia q̄3 virtualis: qua vegetatiuam
sensitiua cōtinet: q̄n aialis nutritiua lignū nō generat: ⁊
plāte nutritiua carnē aut os nō generat. Dicendū est tn̄
q̄ sensitiua cōparari pōt ad formas plātorū: ⁊ tunc istas
virtualr̄ cōtinet: nō q: earū opationes faciat: s3 q: illis p̄/
portionales ⁊ p̄fectiores facit: q: nutritiua seruat plantā
in plāta: ⁊ in aiali seruat aial: pōt etiā sensitiua cōparari
ad illā vegetatiuā: quā p̄us generat sensitiua: anteq̄3 sen/
sitiuā generet: ⁊ sic illā vegetatiua virtualr̄ cōtinet sensi/
tiua: q: illā producere pōt sensitiua in esse reali. Si autē
large de vegetatiua intelligas: que est principiū nutritio/
nis. q̄ illa virtualr̄ cōtineat̄ a sensitiua: nō est verū: quia
sensitiua est isto modo vegetatiua. Cū eni dixisset Arist.
scdo de aia. tex. com. 31. q̄ in sensitiuo est vegetatiuū3 in
potentia. exponit Auer. si sensibile est: nutritiuū est: ⁊ nō

ecõtra.nisi forte ponas saluari virtualiter ɔtinentiã per solã formalẽ vnius cũ altero distinctionẽ:quãuis realiter identificent̃:nõ eni generis nutribilis esset sensus p se dr̃ia:nisi sensus esset q̃dã nutribilitas:reuertor ad principale. ¶ Itẽ si simul eẽnt vegetatiua ⁊ sensitiua:tũc in recessu sensitiui vegetatiuũ remaneret:⁊ sic post mortez aialis:scz postq̃ aial pdidisset sensuz:adhuc corpus eius viueret aia vegetatiua: vltimũ eni via gñationis est primũ via corruptionis. Idẽ est argumentũ q̃ gñatio anialis nõ esset corruptio termini secũdarij ɔmitantis priuationẽ forme aialis in mã:q2 vegetatiua forma nõ recederet veniente sensitiua. Hanc sniam collige ab Auer.scđo colliget.capite septio.cũ loquit̃ de diuisione virtutũ aie per vegetatiuã ⁊ sensitiuã:q2 approbat.dicentes aiaz numerari per relationẽ ad operatiões:⁊ reprobat Galenuz volẽtẽ q̃ aia vegetatiua sit virtus ꝓpria in sua eẽntia.s. differẽs a sensitiua in aiali distictione sm rez. ¶ Cõtra. Auer.scđo colliget.capite.xi.aia nutritiua:que est in embrione:est parata recipere aiaz sensibilẽ.vbi innuit̃ actuz posteriorẽ recipi in priori actu:⁊ cõpossibilẽ eẽ simul illoꝝ actuũ existẽtiã.imo ibi videt̃ Auer.innuere q̃ isti actus nõ sunt vnũ:neq3 numero:neq3 diffõne. ¶ Respõsio.intelligit Auer.nutritiuã preparasse subm vt recipiat aiaz sensibilẽ:qđ cõfirmat hoc q̃ vult ibi s.q̃ actus illi non sunt vnũ:neq3 diffõne:neq3 re.ideo ipsuz itelligo de nutritiua:que recedit adueniente sensitiua. Dici igit̃ nõ potest sm Aristo.fundamenta eandẽ aiam sensitiuã in mã imperfecta pncipiare sensuz:nõ dearticulando ad specialez sensuz.vbi in mã pfecta ⁊ q̃litatiue ⁊ q̃ntita[ue] sensuz pticularẽ pbebit.ex variatione eni materie magna:qualis est inter terminos:qui sunt maximũ ⁊ minimũ tẽpera menti elementoꝝ cõcludit̃ forme variatio. ¶ Utrũ autẽ distinctio partiuz aialis diuersas inferat formas:videt̃ q̃ sic ex Arist.in fine.4.metheorũ.q2 eaꝝ aliud est nomẽ: alia diffinitio:alia cõplexio:alia operatio:alia densitas: aut raritas:alia mollities:aut duricies : alius color : alia figura ⁊c.arguo igitur sic.mẽbra suis nãlibus ꝓprietatibus differunt.igitur substantialibus formis.patet consequentia ex Aristo.in libro de sensu ⁊ sensato attribuente oculũ aque:aurẽ igni ex eorũ ꝓprietatibus nãlibus. Tũ quia negata hac ɔsequẽtia:claudit̃ via nãli pħo ad inueniendũ naturas rerũ ex operibus. Tuz quia membra se alterant:pz ex cõtraoperantia calidorũ ⁊ frigidoꝝ.ergo substantialr differunt:patet ɔsequentia:q2 aliter eadem forma subst̃tialis esset pncipalr agẽs ad sui destructionẽ. ¶ Rñõ subaliter differũt ossa:nerui:caro ⁊c. Auer. sexto phy.cõmẽto.59.⁊ aliqualr.12.meta.ɔmẽto.2.quia innuit membra aialis eẽ: sicut species sub genere.nõ tñ in forma substãtiali differũt:qm oium illoꝝ membroꝝ forma substãtialis est vna:qm si essent iste forme partiales q2 disponit̃ materia pro aia per organizationẽ:aut expectant iste forme aiam:⁊ sic est gñatio sine corruptiõe:aut non:⁊ sic non est ista formarũ pluralitas in corpe aiato: sed differẽtia illarũ in mã est:nõ tamẽ in pma ⁊ remota: q2 illa est vnius rõnis in oibus illis partibus:sed in propinqua:que elementoꝝ dicit certã mixtionẽ.vt sepe dcz est.vnde in ossis mixtura terra dominat̃:⁊ non ignis.cõtra proportionẽ empedoclis positaz ab Ari.pmo de aia. tex.cõmẽti.77.in alijs vero aliud elñtũ:aut idẽ:sz in alia ꝓportione.noie igit̃ carnis nõ mã pma absolute importat̃:neq3 materia certa qualitate:aut quãtitate disposita: sed certa elemẽtoꝝ mixtio importat̃ in hac re sensui substante. Si eni esse carnẽ nõ esset ab aia:nõ posset virtute aie aliqd cõuerti in carnẽ:q2 pncipiũ essendi est pncipiũ operandi.si igit̃ nõ anima est pncipiũ essendi carnis:ceẽt etiam nõ aia illius pncipiũ operandi:qđ est falsum ⁊ impossibile. ¶ Preterea.caro si assimilat carnẽ:⁊ in carnẽ ɔuertit:⁊ carnẽ auget:⁊ terminus actionis est similis principio:hec aũt sunt opera nutritiue aie:ergo forma carnis est aia nutritiua:⁊ etiã est sensitiua vt pz. ¶ P.ania dat carni esse:⁊ q2 forme:vt forma est:nõ est nisi formaliter causare:ideo anima dat formaliter carni eẽ carnẽ.iđ ⁊c. ¶ Itez si caro alia forma esset caro:⁊ alia viua:ipsa caro nõ esset per naturã ꝓpriã viua:sed nõ viua:⁊ sic generãs carnẽ generaret quid non viuũ:⁊ nõ quid viuũ. Et quẽadmodũ de nutritiua dicenduz:ita de sensitiua. Si qua eni esset danda diuersitas: Forte diceret̃ sensitiuã esse in corde tantũ:sed hoc est dicendũ iuxta Arist.pmo de aia. tex.com.72.sed in omni qđ sentit corpore. ¶ Cõtra.eodem modo distinguunt̃ partes organice quo cõcludit̃ ex earũ distinctione trãsmutationes medias ad ipsas terminatas esse diuersarũ specierũ:sed solũ ex diuersitate forme specifice acq̃site cõcludit̃ diuersitas trãsmutationis specifica. ¶ Rñõ.specifica est forma accidẽtaliũ distictio: que arguit alterationes specie differre:⁊ hoc exẽplariter declarat Auer.de cõuersione carnis in sanguinẽ.6.phy. cõmẽto.59.⁊ predixerat motũ generationis componi ex trãsmutatione in qualitate ⁊ trãsmutatione in substãtia. ¶ Contra.Auerro.ibi generatio a pncipio ad finem rei etherogenee est habẽs diuersitatẽ in partibus specificã: quãuis ipsa sit vna. ¶ Rñõ.generatio est habens specificam distinctionẽ accidentalẽ:sed est vna substantialr. Dixit eni Auerro.pmo celi.cõmento.39.non est pes:nisi per eius figurã. Auerro.etiã scđo colliget.forme mẽbrorũ ɔsimiliũ nõ sunt aliud nisi forma complexionalis.capit tamẽ Auer.ibi cõplexionalẽ formã pro accidẽtali forma:q2 substãtialis forma membroꝝ non est complexionalis.sic q̃ imediate ex elemẽtis resultet.vt supra accipiebat Auerrois. ¶ Oz si pmo de gñatiõe dixit Auerro. cõmento.37.videnť mortui minus habere manus ⁊ pedes q̃ carnes ⁊ ossa:hoc est q2 apert[us] eis deficit manuũ aut pedũ operatio q̃ carnis aut ossis operatio.man[us] eni equiuoce est que sui officio fungi nequit.primo de ptib[us] animaliũ.idem dicitur de oculo ab Aristo.scđo de ania. tex.cõ.9.põt igitur noie carnis iportari membrũ officiale:qđ est potẽs exire in opatiões carnis.s.nutrire se:⁊ sic equiuoce dicit̃ caro mortua a viua:q2 differt mortuuz a viuo per substantialis forme:que est aia pñtiã ⁊ absentiã:que vita est.vt scđo de gñatione aialium. Dixit Arist. ⁊ octauo meta.tex.cõ.14.⁊ latitudinẽ habet quandã : q2 motũ aliquãdo perdit manus:⁊ non sensuuz operationẽ: ⁊ aliqñ ecõtra:vel quia oppilari potest neruus motus:⁊ non opilari tunc neruũ sensus:⁊ ecõtra:aut si vnus ⁊ idẽ est neruus per quẽ spiritus qui est sensus ⁊ motus instrumentum:defert̃ ad membrũ: distemperabit̃ neruus p vna operatione:⁊ non pro alia:aut subtilis spiritus p angustos meatus penetrare poterit ad dandũ dispositionẽ requisitã pro sensu:per quos grossior spiritus penetrare nõ poterit ad dãdũ dispositionẽ ad motũ requisitã. Alio modo capit̃ caro pro certa mixtione elementoꝝ que est altera pars viuentis compositi:quã partez appellamus carnẽ:⁊ hec accidẽtalr differt viua a nõ viua seu mortua q2 viua quibusdã formis ⁊ substantialibus ⁊ accidentalibus subiecta est:quibus non subijcit̃ mortua:⁊ hoc mõ post epsesim vel optesim.idest elixationẽ vel assationem carnes pulloꝝ comedimus:⁊ carnes ⁊ ossa mortuoꝝ honoramus. ¶ Ad primũ.negatur cõsequẽtia.illoꝝ enim diuersitas ex materie secũde diuersitate orit̃:⁊ nõ ex diuersitate substantialis forme.ideo earũ distinctio est numeralis : non autem specifica essentialis : non intelligas

numeralem partiū distinctionē sic ꝙ vnaqueq; pars sit vnum numero actualiter distinctum ab alio. ꝓpter eoꝝ cōtinuationē in materia ⁊ in forma: sed in potētia differunt ⁊c̄. Variā tamē partiū diuersitas operū ex potētiarū aīe diuersitate aliquādo est orta: vt primo de aīa. Dixit Auerro. cōmēto. 89. recitans opinionē Aristo. de aīa operante diuersas actiones. aīa non operaẜ vna virtute tantū: ⁊ vno mēbro tantū: neq; vna virtute tantū: ⁊ membris multis diuersis: ꝫ operaẜ diuersis virtutibus ⁊ mēbris vnicis principalibus: ⁊ diuersis mēbris nō principalibus. Ad Aristo. optime iuenit ipse elementū dominans in mixtione: ⁊ non formā diuersam: ⁊ sic ꝯsequētiā negatā non probat auctoritas inducta. imo extat textus Ari. ꝑmo de aīa. cōmētī. 58. vbi Aristote. cōtra opionē tenētem aīam esse armoniā dixit. cū multe sint elemētoꝝ cōmixtiones in corpe vnius aīalis: sequereẜ incōueniens. s. ꝙ in eodē essent plures aīe: ⁊ sic expresse vult ꝙ diuersitas mēbroꝝ nō arguit animaꝝ diuersitatē. ¶ Ad scdaꝫ negaẜ cōsequētia: qꝛ ad alterationē sufficit diuersitas q̄litatū: que sunt principiū alterationis: sed qꝛ principium alterans ꝓpinquū nō est aīa: nō adiuuaẜ vel impediẜ ab aīa alteratio: nisi forte per motū localeꝫ alteratio reguleẜ: quemadmodū tangit Auerro. scdo de aīa. cōmēto 50. volens ꝙ aīa est primū alterans nō alteratū. s. regulans alterationē ad determinatū finem: non autē ꝙ ipsa substantialiter sine instro aut eaꝫ qualitate informante eaꝫ fiat alteratio ab aīa: sed mouet anima localiter: quia exempli grā nutrimentū in stomaco ꝑma digestione digestū pellit ad intestina ⁊ meseraicas ⁊ epar. vt secunda digestione digestū in sanguinē cōuertaẜ ⁊c̄. ꝓportionabiliter sicut intelligentia solis solē a puncto verticali in celo distantē vt in hyeme ad ꝓpinquitatē adducit vt in estate. ¶ Sꝫ si inferis ex istis ꝙ ossa virtutē habeāt sensitiuā aliter in corpe aīalis eēnt plures aīe. s. vegetatiua in ossibus ⁊ sensitiua in carne. ꝑmū ꝯsequens est falsuꝫ: ⁊ cōtra Aristo. tertio de aīa. tex. cōmēti. 66. dicētē ꝓpter hoc ossibus ⁊ capillis ⁊ huiusmodi ꝑtibus nō sensitiuis: terree eni sunt. ¶ Rn̄o. aliq̄ ossa sentiunt. puta dentes: patet experientia. Sꝫ si dixeris verū eē in magnis doloribus. dicā ꝙ quocūq; sic sentiunt. scdo dico ꝙ etiam in paruis affectionibus sentiunt. patet in cōtactu dentis a ferro frigido: ꝙ si dixeris ꝙ rōne radicis ⁊ nerui ibi existentis sentiunt. dicā ꝙ hoc est cōtra Aristotelē volentē ꝙ tactus in sua imediata obiecto occursione iudicet. occurrit aūt ferrū exteriori parti ⁊ dure ⁊ nō iteriori ⁊ molli. ꝙ si dixeris differentiaꝫ esse dentis ab alijs ossibus. iō licꝫ dentes sentiant: non oportet alia ossa sentire. Dicam ꝙ etiā alia ossa sentiant: ⁊ pꝫ experientia: qꝛ dolores aliquādo ossibus infigunẜ: puta cū cōtingit ea apostemari. Cū eni sint vie per quas transit nutrimētū ad os: ꝑ illas pōt nimis magna quātitas māe trāsire: que ibi imbibita apostemabit. Ad Aristo. voluit ipse ꝙ aīal apponens ad tangendū nō prebet ossa: neq; capillos: sed partē aliā: in qua magis viget sensus tactus: vt manū ⁊c̄. Sꝫ si dixeris in osse eē aīam sensitiuā: sed eā sentire non posse: propter terrestreitatē ossis. dicā ꝙ nō est sic. qꝛ ociose egisset natura in dando sensum ossi: qꝺ neq; in indiuiduo: neq; in specie sentire pōt: ⁊ sic abundasset in suꝑfluis: secūdo defecisset natura in necessarijs: nō dādo organa sensus habenti animā sensitiuā: verūtamen nō esset hic defectus vel abundantia in toto idiuiduo: sed in parte indiuidui: non esset etiam ociositas in omni operatione: qꝛ non in nutritiua: sed in sensitiua tātū. Qꝺ etiā allegaẜ os nō sentire ꝓpter terrestreitatē: patet non valere: qꝛ dentes cōsistētiū ossibus īfantiū sunt terrestriores: ⁊ tamē sentiūt dentes ꝙ si dixeris priuationē sensus ꝓuenire ex elemētoꝝ proportione in ossibus existente: ad quā sequiẜ terrestreitas: dicā ꝙ non: qꝛ elementorū proportio etiaꝫ est in dente ad quā sequitur terrestreitas.

¶ Quintus Articulus.

Quinto ꝑncipalr cōsiderandus de homine. an in ipso animaꝫ itellectiuā expectet sensitiua. ¶ Hec cōsideratio duo presupponit. vnū ꝙ intellectus sit forma iformans materiā dās esse hominē. Aliud ꝙ prius tempore sit aīa sensitiua in materia q̄ꝫ intellectus possibilis: quoꝝ primū in lib. de intelligentijs declarauit: ⁊ etiā in libro de orbibus. questione de motu intellect⁹. Quibus addo ꝙ ambo illa asseruntẜ ab Arist. scdo de generatione animaliū dicente. Sed quāobre talē animaꝫ prius haberi necesse sit ex his que de anima diseruimus apertum est. Sensualē autē qua animal est: tempore ꝑcedente recipi: ⁊ rationalem qua homo certū est: vbi diligenter considerandū ꝙ huic dicto nō repugnat dictuꝫ Aristo. in lib. de motibus aīaliū. s. animam esse sicut monarchū ⁊c̄. qꝛ in corpe est vnuꝫ membrū ꝑncipale ⁊ primū in quo generaẜ spiritus: qui transfundiẜ per totū corpus ad opa vite oīa perficienda. sic ꝙ vsq; ad intelligere cooperatur: sed per accidens: quia spiritu vtitur sensus: quē notum est cooperari ipsi itellectui. ideo teneo iuxta Auerroī primo de anima. cōmēto. 72. fuit necessariuꝫ: vt anima sit in toto corpore. qꝛ igitur corp⁹ est sensibile in omnibus partibus suis: necesse est vt in omni parte eius sit aliqua pars aīe: ⁊ vniuersa aīa sit in vniuerso corpore: vt ibi in textu dixit ph̄s. Correlariuꝫ capilli pili vngues humores adeps (humores intellige illos qui in vacuitatibus venarū cōtineneẜ) non sunt partes principales corporis animati: qꝛ hec non animata sunt: quāuis eorū aliqꝺ sit animabile: vt sanguis: qm̄ ipse est per virtutē nutritiuā in substantiā nutriti transmutabilis: perdita tamen sanguinis forma ⁊c̄. ¶ Item Aristo. scdo de anima. tex. cōmenti. 9. comparat partem quātitatiuam corporis ad partem anime quātitatiuā: ⁊ sic vult ꝙ quelibꝫ pars corporis quātitatiua sit animata. Idem dixerat Aristote. ꝑ de aīa. tex. cōmenti. 93. Et Auerrois ibi necesse est vt sit aīa in toto animali: vna in subiecto ⁊ plures ꝫ vtutē ⁊c̄. ¶ Item scdo de aīa tex. cōmenti. 14. vult ꝓpter augmētum esse in toto. similiter etiā vegetatiuā animā. non eni esse animati est per non aīam: sed per animā est. Et vnitas animati non est per cōpositionē duarū formaruꝫ. s. ꝑ animā formantē cor: ⁊ non aīam formantē corporis residuū: neq; potentie anime reperiri possunt sine anima: neq; anime operationes reperiri possunt vbi anima nō est. nisi itelligas de operationibus ab anima i exteriorē materiā positis. vt sagitta in termino fixa. ¶ Cōsiderandum scdo ꝙ de cogitatiua non pōt Arist. ibi intelligere. qm̄ ibi subdit rationalē solam extrinsecus accedere: ⁊ separabilem a corpore: qꝺ de sensu ibi negat expresse: neq; de intellectu agente intelligendus est ibi Aristo. contra Alexandrū afrodiseum: quia loquitur Aristoteles de intellectu quo homo est. hic autē non est intellectus agēs apud Alexandrū. ¶ Ex hac igitur auctoritate colligendus est primo formaꝝ ordo temporaliter sibi succedentium. non eni de potētijs: quas posset aliquis opinari eē alias a substantia anime: aut eius operationibus loqtur: quia istis nullū animal est animal: neq; eis homo est: ꝫ per aīam: quāuis potētie anime ⁊ illius operationes nō sine aīa sint: neq; de ordine nature tantum loquiẜ: quia ibi ponit expresse tempore procedēte recipi: ⁊ licꝫ ly tpe

in antiqua translatione non ponatur: ⁊ etiam dictio illa
apud multos grecoꝝ codices non reperiaꝛ: q꞉ vocabulū
grecū tēpus notās fortassis nō examinauerat trāslatoꝛ.
tamē in ea ponit pħs expresse nō simul generaꝛ animal
⁊ equus. generatio aūt formā requirit incipientē esse in
materia subiecta generationi: ⁊ etiā poniꝛ ibi crescere fie
ri ante sensū ⁊c. qđ tēpus requirit. Arist. etiā ibi finis po
stea contingit. ergo forma ꝓpria ⁊ specifica est vltimate
adueniens. ¶ Secūdū correlariū. intellectu homo est.
⁊ sic itellectus dat esse hoiem. diffiniens eni pħs secūdo
de aīa. formā dixit eam esse: qua aīal est hoc. Ubi Auer.
cōmēto scđo. forma est per quā idiuiduū fit hoc. intelle
ctus aūt est forma. Intendens eni pħs aīe diffinitionē
inuenire: dicit ꝙ aīa est substātia que est forma: ergo itel
lectu indiuiduū est hoc: ⁊ nō nisi sortes vel plato ⁊c. non
eni fera aut planta est indiuiduū per itellectū. Clare etiā
Auer. scđo de aīa. cōmēto. 36. anima est causa corꝑis ſm
substantiā ⁊ formā: que est causa esse oīum. Eandē sniā
habet Auerro. ꝑmo meta. cōmēto. xi. reprehendens anti
quos negantes causā formalē q꞉ ꝑ illas substantie sin
gulares sunt substantie in actu: ⁊ sunt existentes per se.
¶ Secūdo. Auerro. in eodem cōmēto ꝓbat aīaꝫ eē sub
stantiā q꞉ ipsa est pars substātie: aut igiꝛ ex ratione non
habeꝛ intellectum esse substantiā: aut intellectus est ꝑs
substantie: ⁊ non nisi sortis vel platonis ⁊c. Et cōfirmaꝛ
ex cōmēto. 4. eiusdem secūdi. ex differētia ꝑma iter sub
stantialem formā ⁊ accidentalē. s. esse partē huius substā
tie composite. Et ex secūda differentia: q꞉ cum dixerunt
Aristo. ⁊ Auer. aīam esse in subiecto. Dixit Auerro. sub
iectum forme non est in actu ſm ꝙ subiectum: nisi per
formam: ⁊ indiget forma vt sit in actu. Et Auerrois scđo
de anima. loquens de anima qua viuimus ⁊ intelligimꝰ:
de qua loquiꝛ Ari. ibi. dixit ꝙ corpus recipit eam. vnde
Auerro. differentia nona ꝑdicamētoꝝ. rōnale inueniꝛ in
subiecto. s. in homine sicut pars eius. ¶ Tertio. Auerro.
in eodē scđo cōmento ꝓbat forma est substantia: q꞉ ipsa
est pars qua ablata auferꝛ substātia. ergo ablato intelle
ctu a sorte: ipse nō est amplius homo: quāuis ei remane
re imaginareꝛ cogitatiua: nisi forte vtaris equiuoce hoc
nomine homo. vnde Auerro. primo de aīa. cōmēto. 82.
Intellectus est principiū ſm formā ⁊ finē. ¶ Quarto.
Auerro. in eodē cōmēto. forma est substantia: per quā ꝑ
ficiꝛ hec substantia: que est in potentia forma. cuꝫ igitur
intellectus sub forma comprehendaꝛ: ipse perficit mate
riā: que est in potētia forma: ⁊ sic intellectus actuat ma
teriā. ¶ Confirmaꝛ. per tex. cōmēti. 4. dicentē aīam esse
in corpore vt in subiecto: ⁊ Auerro. ibi. propriū est forme
vt sit in subiecto. Et dixit Aristoteles se de aīa cōmunis
sime loqui. scđo de aīa. tex. ꝯmēti ꝑmi. Auerro. etiā scđo
physi. tex. cōmēti. 70. cū exponeret Aristo. volentē homi
nē vniuoce generari. dixit. forma generata est finis motꝰ
materie ab agente: ⁊ sic ista forma erit agens finis ⁊ for
ma. imaginādo autē formā extra assistere: vt cōiter ima
ginanꝛ: dicendū esset illā formā habere rōnē agentis aut
finis: non autē forme. nisi aliū modū forme inueniant ab
eis: que dedit Aristo. Et infra Auer. finis hominis in ge
neratione est inuenire suā primā ꝑfectionē: ⁊ finis eius
ſm ꝙ est ens: ipsum esse in sua ꝑfectione vltima. nō com
peteret aūt homini generato felicitas vt finis: nisi ipe eēt
intellectu. Istā sniā vult pħs scđo de aīa. tex. com. 32. di
cens. vltimū aūt ⁊ minimū ratiocinationē ⁊ intellectū.
dixit vltimū. i. maximū ⁊ perfectissimū corruptibiliū.
q꞉ itellectus est. ⁊ dixit minimū: q꞉ vilissimū abstractoꝝ
est: q꞉ ipse ratiocinaꝛ: ⁊ discurrit: ⁊ nō alij intellectꝰ apud
pħos. Sed apertius Auerro. ibi in cōmēto. cōplementū

animaliū: ⁊ finis eoꝝ: qui intendebaꝛ in gñatione: quē
cū nō potuit attingere: stetit: est modus animaliū habēs
virtutē speculatiuā cogitatiuā. i. intelligibilē. vbi habeo
intellectū a natura gñatione attingi. ¶ Subiungiꝛ etiā
a pħo scđo de aīa. tex. com. 5. inexistere anima somnus ⁊
vigilia est. i. actus primus ⁊ secūdus sunt aīa inexistēs: si
igitur aīa est inexistens: ipsa non est extra assistens: ꝙ si
aliqua aīa assistit: illa intus assistit: ⁊ nō extra. Alius tex
tus hꝫ. in eo qđ existit aīa: somnus ⁊ vigilia est: ⁊ transla
tio arabica hꝫ: qm̄ apud ipsum supple aīatuꝫ est esse aīe.
ꝑdictoꝝ cōfirmatio est: q꞉ aīa est esse animati. iuxta pħꝫ
scđo de aīa. tex. com. 8. ⁊ dicit etiā formaꝫ esse id qđ erat
esse quid. ¶ Tertiū correlariū intellectus nō expectat
annos discretionis: ad hoc vt māe adueniat. Aristoteles
aūt in libro de regimine ꝑncipū ponit ordinē virtutum
sequētiū corꝑis cōplexionē: que nō sunt substātia aīe ab
solute. ideo ex tempore virtutes tales esse in homie ostē
dit. ¶ Quartū correlariū realis est differētia inter gene
ricā formā ⁊ specificā: nō intelligas tñ in eodē supposito
esse formā genericā: siue hoie: siue nō: realiter ⁊ essentia
liter distinctā a specifica: q꞉ istud est impole: sed itelligo
genericā ⁊ specificā formā esse in diuersis suppositis. vt
septimo phy. inuit Aristo. tex. cōmēti. 31. sed vna succedit
alteri: vt gñice specifica: q꞉ nō pōt generica gñare speci
ficā: q꞉ gñica est nimis vilis: neq꞉ pōt genericā specifica
generare: q꞉ naturaľr posterius ⁊ etiā tēpore: non cā effi
ciens sui naturaľr ⁊ tēpore prioris: neq꞉ genericā generi
ca ⁊ specificā specifica: q꞉ tunc sortes esset plura corpora:
aut vnū corpus esset pluribus formis: neq꞉ intelligas ali
quā istarū formarū esse vniuersalē: quāuis ipsa generica
vel specifica appellata sit: qm̄ oēs in mā sunt. sunt ergo
singulares. an autē itellectus sit singularis in libro de i
telligētijs dixi. Est igiꝛ separatione itellectus ab isto cor
pore vera illius mors: ⁊ vnione eidē vera illius genera
tio. declarās eni Ari. ꝑmo de aīa an intellectus genereꝛ
dedit drīam inter fieri ⁊ infieri: dicens itellectū nō fieri:
quia gñatione nō incipit: sed infieri: q꞉ fit in re: q꞉ intellꝰ
incipit esse in ista mā patet tex. com. 65. ad cuius confir
mationē subdit ibi Aristo. intellectū nō corrūpi: q꞉ non
inceperat. ⁊ ꝯriter q꞉ intellectus inceperat esse in isto: ita
desinit eē in isto: posuit igitur pħs duas: que virtute sunt
quatuor ꝓpōnes. ¶ Qꝫ si dixeris itellectū esse formam
assistentē: ⁊ nō iformantē: hoc est ꝯ pħm. scđo de gñatio
ne aīaliū vbi supra. ꝓpriū est finis cuiusq꞉ gñationis. ꝗ
intellectus qui est forma ꝓpria homini terminat gene
rationē eius. ¶ Itē pħs ibi. itellectus prius hꝫ in poten
tia. deinde in actu a materia. ergo intellectus post gene
rationē actuat ⁊ perficit ⁊ cōplet mām. ¶ ꝑ. Auerro. ꝑ
physi. cōmēto. 62. de forma hois indiuisibili dixit ꝙ est
forma gñata: ergo illa generatōēꝫ terminat: ꝗ illa actuat
māꝫ: ⁊ tertio phy. tex. ⁊ cō. 17. ex potētia hoie facit homo
hoiem. ¶ Cōsiderādū igiꝛ ꝙ cū duo sint itellectus qbꝰ
hō operaꝛ agens ⁊ possibilis. duo sunt intellectus homini
assistentes: q꞉ itellectus nō est forma causata a mā. ideo
abstractus est a subiecto: ⁊ cū ipse subm formet: ipse assi
stit illi. Assistere aūt itellectus agentis bene distinguiꝛ ꝯ
formare mām tactibilē: sed assistere ipsius itellectus ma
terialis non distinguiꝛ cōtra formare. Intellectus enim
agens non dat esse homini: sed bene dat illi operationē
producendo ipsum intelligere in intellectu possibili: aut
trāsferendo obm de eē māli ad esse abstractū vle. ⁊ hinc
ortum est aīaꝫ itellectiuā nō dare esse homini: q꞉ anime
intellectiue pars est intellectus agens: que non dat esse.
sed itellectus possibilis dat eē. ⁊ est abstractus ⁊ assistēs.
in rōne eni ꝙ intellectus possibilis non educiꝛ de potē

tia mãe:intellectus possibilis est abstractus:sz in ratione qua format:ꝛ nō educiť:assistere diciť ꝛ in rōne q̄ actuat materiā:dat esse:ꝛ mãe:que est corpus humanū:ꝛ homini:ꝛ huius latētia fecit aliquē doctorē subtilē in quarto sniarū maledicere Auer.ꝛ oblog de ipso:ꝛ de sequētibus ipsum. ¶ Et si dixeris ꝙ adminus itellect⁹ erit quātus per accñs ad quātitatē subiecti:qui intellectus aduenit. ¶ Rñ̄o negādo ꝯñaz:qꝛ omnis forma quātificabilis p quātitatē subiecti est cāta a mā:qꝛ nulli nō causato a mā cōicať passio mãe:solū eni quibus dñať mā:cōicat mā suas ꝓprietates:nō sic aūt est itellectus:ꝛ quāuis in ista materia sit prius quātitas q̄z itellect⁹:hoc nō est nisi fm quid:ꝛ nō simpliciter:qm simplr loquēdo itellectus est causa materie:ꝛ nō mā ipsius itellectus.ḡ itellectus est ante mām ꝛ quātitatē simplr:quātitas eni mām sequiť natura.apud tñ Auerro.hec mā ab eterno habuit itellectū in se:sicut formā:ꝛ hec eadē mā ab eterno pdidit itellectū illū eundē numero:quē nūc receptura est:ꝛ sic patz dña iter ab eterno habuisse:ꝛ semp habuisse. Intellect⁹ igiť per se est nāliter prior quātitate:sed p accñs.s.rōne cogitatiue:ipse ē posterior. Est igiť sensitiua duplex:vna imperfecta tempore precedens intellectū:alia pfecta:quā diximus in eodē instanti extraduci:cū intellectus inducitur. ¶ Contra disponēs ad aliqd nō corrūpiť aduenit adueniēte illo cui dispōit:qꝛ nihil icōpossibile sibi adueniente eo cui disponiť:nullus eni motus in instanti infusionis itellectus fit sensui incōpossibilis:neqꝫ preerat. Simili eni ratione probať:qualitatē symbolā non recedere de mā:dū trāsmutatio fit iter elemēta symbolū habentia. ¶ Tūs etiā disponere videť forma ad sui corruptionē:ꝛ naturalr:ꝛ semp:si ad sibi incōpossibile preparat:ꝛ disponit. ¶ Respōsio.motū desinentē in termino ad quē nō dicimus preparare ad sui corruptionē:sz potiꝰ perfici.iuxta Auerro:qnto phy.cōmēto.5z.similr vegetatiua:licz desinat esse in aduētu sensitiue perficiť:ꝛ ratio est:qꝛ vegetatiuū est in potētia pmitus ꝛ pma itentione vt fit sensitiuū.iuxta sniam Auer.4.phy.cōmēto.49.loquētē de aqua in cōparatione ad aerē. ¶ Scdo.dicēdū ꝙ in illo instāti fit generatio:que repugnat preexistenti forme.dicendū est igiť ꝙ nā intēdēs pfectissimā elītoꝝ mixtionē .pcedit cōtēperando:ꝛ elītoꝝ ꝓportionem ad mediū deducendo:vsqꝫquo ad itellectū preparet:ad quē cū puenit:stetit.vt scdo de aīa.tex.cō.32.paulo ante aliegatū est.ideo primū esse mixtionis pfecte est primū non esse mixtionis imperfecte:ꝛ sic primū esse aīe cogitatiue est primū nō esse sensitiue imperfectioris:quā genericā appellauim⁹.nā igiť nō potuit attingere vltimū in quo staret habebat:nisi p medias mixtiōes:ꝛ ita formas imperfectas extrahit nā mām actuantes:ꝛ mixtionis variationē tolerantes vsqꝫ in finē.s.vsqꝫ in mixtionē homini conuenientē. Queadmodū etiā calor naturalis cōsumēdo humidū:quo cōseruať:se debilitat:ꝛ mā naturalr inclinať in aliā formā:quāuis eadē adueniēte corrumpať forma:que est esse materie.ita pōt vegetatiuū preparare ad sensitiuū per se:ꝛ ad sui corruptionē p accidēs.ꝛ non per se. aduenit etiā itellectus possibilis icōpossibilis prime forme sensitiue:qꝛ meli⁹ dispositā mām ꝛ pfectiorē:formas requirit pro sui esse ꝛ operari q̄z sit illa prima sensitiua. vt declarat Auerro.3.de aīa cōmēto.20.in fine.qꝛ aliter nō copularet alio mō intellectus agens cū homine q̄z cū bruto.ideo per istā aīam cogitatiuā.homo etiaz differt a brutis.vt tangit Auer.3.de aīa.in fine cōmēti.20.qualitati aūt symbole nihil incōpossibile aduenit. Secus aūt qui colligatus est cū itellectu:educiť de mā.ꝛ nō cōpatitur ibi aliā formā mālem:nisi ruptā ꝛc̃. ¶ Qd aūtē sint due anime in hoīe ꝛ vltra textū phī primi ethycoꝝ.capite 18.ponentē in hoīe aīam irrationalē:participantē tamē aliqualr rōne.ꝓbať ex operationibus:nō qꝛ multis:qꝛ eadē forma in multas ꝓdēt:sed ex nō reducibilitate earuz in vnū pncipiū:quāuis diuersificatū:ꝓpter potētiarum diuersitatē. Impossibile e͂ſt intellectū operatione singulari operari:qualis est sensatio:ꝛ impoſſe est sensuz operari opatione vniuersali:qualis est intellectio.ratio presupponit itellectionē ꝛ sensationē esse operationes in ea formaliter inexistentes:ꝛ tūc qꝛ modi operandi naturalr sequunť modos essendi:sensu vlr operāte:ipse eēt abstractus ꝛ inorganicus:ꝛ itellectu sīgulariter operāte operatione in eo formalr existe:ipse eēt singularis:organicus:eductus de potētia mãe:quorū qōlibet est īpossibile ꝛc̃. ¶ Tū qꝛ si itellectus posset pncipiare sensationez:deus ꝛ alie intelligentie ipsaz etiā possent pncipiare:ꝛ sic oporteret nām dedisse organa sensus celo:cōsequētia tamen rōnis huius difficulter ꝓbaretur:qꝛ intellecta speculatiua recipere pōt intellectus possibilis:que intelligētia altior recipere non pōt. Sz dicendū magis repugnare operationem singularē intellectui vel possibili:vel nō:q̄z repugnet itellectus speculatiuus eidē:qꝛ eiusdē generis:analogi tñ:est intellectus speculatiuus cū intellectu:sz diuersi generis ē q̄ singulare est. Duo igiť sūt pncipia cognoscendi in nobis reperta vnū vniuersalr:ꝛ est itellectus:ꝛ est incorporeus:inorganicus:incorruptibilis. Aliud vero singulariter:ꝛ est sensus:ꝛ est virtus in corpore:ꝛ organica:ꝛ corruptibilis:ꝛ est aīa cogitatiua. ¶ Tū qꝛ hō est genitus:sed intrinsece ꝛ formaliter generationē terminare nō pōt mā:neqꝫ intellect⁹:sed cogitatiua sic:sensus eni ab intra extraduciť:itellectus aūt ab extra iduciť:pꝫ ex Aristo.scdo de gñatione aīaliū vbi supra. ¶ Cōtra.sequiť ꝙ pluribus mutationib⁹ fiet homo:qꝛ vnā terminat intellectus:aliā vero sensus. ¶ Scdo.qꝛ potētie in mā nō simul videnť actuabiles. ¶ Tertio.intellectus est anima nutritiua:ergo itellectus est aīa sensitiua:pꝫ ꝯña:ex maiori distātia inter vegetatiuā ꝛ intellectū q̄z iter sensitiuā ꝛ intellectū. Sicut eni que sunt distantioris nature vniunť illa que sunt propinquioris nãe vniunť:cuicūqꝫ eni compossibile est extremū distans:eidē cōpossibile est mediū inter illa:probať aūt antecedēs:qꝛ ois aīa est actus phy sici corporis potentia vitā hñtis:sed potētia vitā hñs ē hñs principiū nutrimēti.ḡ itellectus est actus eius qd est nutrimentū in potētia.ḡ intellectus est actus nutritiue:pꝫ ꝯña:qꝛ aliter per accñs dña poneret in diffinitiōe:qꝛ accidit itellectui potētia nutritionis:qꝛ illa est in subiecto ipsius intellectus:qꝛ intellectus presupponit nutritiuaz: que est ꝓprius actus potētie ad nutritionē. ¶ Rñ̄o.negando ꝯñam:qꝛ gñatione homo fit:ꝛ nō alia mutatione quā gñationē cogitatiua terminat intrīsece:intellectus vero extrinsece.diximus in libro de orbib⁹. ¶ Ad scdm. hoīs est illud priuilegiū:qꝛ aliter nō poterāt īmālia cuz mālibus cōiungi aut ligari:neqꝫ mālia in deum cōpleta reditione redire ꝛc̃. Dico igiť ꝙ potētias materiales duas in mā simul actuari est impossibile:sed vnā potētiam materialē actuari:ꝛ secū aliā potētiā nō mālem:sed subiectiuā:nō impossibile est actuari.potētia igiť sensus est mālis.ideo actus sensus est causatus a mā:sed potētia intellectus nō est mālis:sed subiectiua.ideo nō oportet intellectū esse causatū a mā.imo opꝫ ꝙ ipse non sit cātus: actus eni ꝛ potētia eiusdē sunt gñis ꝛc̃. ¶ Ad tertiū.dico ꝙ intellectus est nutritiuū aliquo mō.qꝛ māz per nutritiuā:que est sensus:appositā ꝛ dispositā ꝛ vnitaz ꝛ formatam sensu etiā itellectus format.vt in libro de orbib⁹ declaraui qōne an intellectus moueať. ¶ Cōsiderādūz

quocꝫ si corrũperet̃ sensus siue cogitatiua itrante intellectu: ꝙ daret̃ corruptio sine generatione: qḋ est ipossibile: q2 agentis nõ est per se corrũpere. quãuis agens illud venenũ esset aiali ꝛc̃. nõ eñ generatione intellectus per se iducit̃: neqꝫ sine termino gñationis per se dat̃ terminus per accidẽs: neqꝫ cõpositum: cuius nulla forma est per se terminus formalis gñationis: per se generat̃. ❡ Ꝑ. si solum itellectus esset forma hominis: q2 corruptio illi⁹ erit segregatio. generatio eiusdẽ erit sola congregatio: qḋ est impossibile ꝛc̃. aut copulatio: qḋ idẽ est. ❡ Arguunt aũt aliqui ad pluralitatẽ formarũ probandã multis vijs. ꝛ ꝑ rõne affinitatis: puta filiationis ꝫcte ingenito a generãte. nõ eñ sufficit ad hoc vt sortes sit filius platonis. ꝙ habeat sortes accidẽtia a platone: q2 subalem generationẽ nõ per se terminãt accidẽtia. Tum q2 accñtia habita ab aliquo subam ab eodẽ eẽ habitã presupponũt: ꝑsertiꝫ ꝓpria: aut plura: dũmodo nõ per solã accidẽtalẽ mutationẽ fuerint acq̃sita. Tũ q2 accidentia sequẽtia formã non pñt esse a generante: nisi etiã forma sit a generante: neqꝫ sufficit filiũ habere mãꝫ a pr̃e: q2 fm philo. ꝑ de gñatione aialiuꝫ. illa est a mr̃e. sperma eñ maris ad generationẽ actiue cõcurrit: ꝛ nõ passiue: neqꝫ sufficit transmutatio nãlis: qua filius in eẽ reponit̃: q2 illa gñatio trãsit: ꝛ filiatio manet. ġ in filio videt̃ esse forma subalis terminans generationem a patre. que sit fundamentum filiationis. ❡ Rñio. licꝫ paternitas restringeret̃ ad suppositũ nature sensus: siue ad suppositũ nãe intellectus: ipsa nõ cõcludit pluralitatẽ formaꝝ in genito. pꝫ vltra id qḋ theologizando dicit̃ de filio: qui est sapia patris. nõ maiori vinculo alligat̃ filius patri q̃ꝫ fructus vegetabili: aut brutum generanti: quẽadmodũ igit̃ rõne viculi nõ ponit̃ specialis forma substãtialis in plantis. ita nõ opꝫ eã ponere in hoie. ❡ Sed q2 argumẽtũ petit modũ q̃uo sortes sit filius platonis. dicã nõ curãdo: an relatio sit qd reale realiter distinctũ a fundamento: q2 virtus spermatis decisi a platone extrahit de mã: que est pars essentialis sortis: siam cogitatiuã eius: ꝛ vtercꝫ illoꝝ existit. ideo plato est pater sortis: ꝛ sortes est filius platonis. ❡ Scḋo. arguũt alij rõne dispõnis ꝫcte a pr̃e i filio. puta hereditarij morbi: q2 leprosus leprosũ gñat: vt in pluribus. ġ nõ a casu. ergo a determinato ꝑncipio: nõ a mã: q2 ipsa est interminata. nõ ab intellectu: neqꝫ ab accñtibus sequẽtibus eũ: neqꝫ ab iñuentia: q2 ibi gñatur sanus. ġ in mã est forma faciẽs pro lepre gñatione: aut igit̃ intrante intellectu in mã: recedit de mã hec dispõ: aut nõ recedit. si recedit. tũc genitus nõ est leprosus: qḋ est cõtra experiẽtiã. ꝛ casum. Si aũt nõ recedit dicta dispositio: ꝛ tunc aut illa dispositio ad leprã est substãtialis forma: ꝛ tũc est intentũ. s. pluralitas formarũ substãtialiũ ibi: aut accidentalis est illa dispositio: sed omnis accidẽtalis dispositio presupponit substantialeꝫ sine qua non saluatur. ergo ibi est alia substantialis forma. ❡ Rñt remansit virtus patris lepram faciẽs. ❡ Cõtra arguũt. ibi nulla erat virtus patris: nisi virtus gñatiua: que ꝓducto fetu nõ ampli⁹ opat̃. ❡ Itẽ nõ remanet ibi de spermate pr̃is: ergo neqꝫ de virtute illius. ❡ Tũ q2 virtus illa pr̃is nõ trãsfert̃ de subo in subiectũ. ❡ Item si remanet virtus patris: sequit̃ ꝫ eos: ꝙ nõ oĩa in subali trãsmutatione corrumpunt̃. ❡ Ad hec tamẽ respõdent ad ꝑmũ ꝑ Aristo. 16. de aialib⁹. capite. 2. q2 generato corde nõ recedit virtus formatiua: quia tũc abesset generans alia membra: ideo neqꝫ generatis alijs membris recedit. ꝛ lꝫ illa nõ ampli⁹ diceret̃ generatiua: q2 ipsa generare nõ põt: tñ diceret̃ idiuidui geniti gubernatiua. Sed in hac rñsione est falsitas: q2 v̄tus geniti regitiua est geniti forma substãtialis: ꝙ si illa a patre trãsfusa esset: tũc nõ fuisset hic generatio ꝛc̃. ꝛ sperma vł aliquid spermatis esset formaliter animatũ: qḋ nõ est veꝝ neqꝫ ad mentẽ phi. virtus igit̃ generatiua fetus formato fetu euanescit. ❡ Sꝫ his omissis ad ꝑncipalẽ dubitationẽ reuertor. querit argumẽtũ modũ quo gñat̃ leprosus: aut alius hereditarius morbus cõtrahat̃. quo habito euanescit difficultas pluralitatis formarum. ❡ Dico igit̃ ꝙ male cõplexionatũ sperma ꝛ spiritus decisuꝫ a patre malã imprimit mẽstruo sanguini impssionẽ: ꝛ sic forma extracta aut inducta in mã sanguinea malã hꝫ complexionẽ pro instrumẽto suarũ operationũ: ꝛ sic hereditarijs morbis filiũ laborare cõtingit. ❡ Alij 3° arguunt ex vite longeuitate. si intellectus imediate format mãꝫ. nõ esset vnus hõ lõgioris vite altero: q2 nõ rõne materie neqꝫ ipsius intellect⁹. q2 illã nõ sibi ꝺterminat: neqꝫ põt sibi esse forma. que nõ terminet motũ: ꝛ tũc si illa dispositio pro longitudine vite est substãtialis: est intentum de pluralitate formarũ. si accidẽtalis: illa presupponit substãtialem: ratione cuius illa est accidentalis in materia. ❡ Rñio. longitudinẽ vite ex abũdantia calidi ꝛ humidi bene ꝓportionatoꝝ: vt in libro de lõgitudine ꝛ breuitate vite determinãt Arist. ꝛ Auerro. ꝛ etiã ex bona cõplexione: ꝛ cõpositione: ex quibus bona membroꝝ vnitas cõsurgit. ❡ Alij. 4. arguunt ex cadaueritate a diuersis agentibus relicta. Sola incisione mortali recedit intellectus. ergo forma preexistens ibi remanet. pꝫ ꝯñtia: q2 ꝑ solã incisionẽ non generat̃ substãtialis forma. ❡ Tuꝫ quia a tam varijs agentibus: qualia sunt potentia hoieꝫ interficere eadẽ forma relinquit̃: sed nõ causat̃. ❡ Sed si huic rationi obediat̃: probat vltra intellectũ ꝛ cogitatiuã aliã formã in hoie ꝛc̃. quia cogitatiua non remanet post intellectus discessionẽ. ❡ Dico igit̃ ꝙ pauciores dispositiões requirit forma cadaueris q̃ꝫ itellectus: aut cogitatiua: ꝛ a quocunqꝫ hoie dispositiones rumpant̃: ipsa extrahit̃. an aũt cadauereitas oĩs corpis humani vnius sit rationis. dico ꝙ nõ: ꝓpter varias moriẽtiũ dispõnes: quibus vnum elementũ magis vigorat̃ q̃ꝫ alteruꝫ: ꝛ sic varia est elementoꝝ ꝓportio faciens pro alterius forme imperfecte preparatione. ❡ Quinto. arguunt alij ex hominis corruptione: dato intellectu in mã ꝑma imediate formante. tunc nõ posset corrumpi: q2 coꝝ hois principioꝝ intrinsecoꝝ vtrũqꝫ perpetuũ est: q2 forma est sufficiens causa dispositionũ ipsius materie. Et si dat̃ agens prohibens ꝙ nõ restauret̃ eque bonũ humidũ radicale per virtutẽ nutritiuã: sicut erat illud qḋ est resolutuꝫ: vel illud a quo facta est resolutio: aut det̃ agens resoluẽs ipꝫ humidũ. ❡ Cõtra. aut illud est agens intrinsecũ: aut extrinsecũ. nõ ꝑmũ: q2 nõ itellectus: neqꝫ mã. ergo accñs. ġ instrumentũ est ipsius intellectus. ġ fortius esset instrumentũ q̃ꝫ ꝑncipale agens: qḋ incõuenit. Tũ q2 erit istrumentũ ꝫ intẽtionẽ pricipalis: qḋ nõ apparet. Si extrinsecũ sit agens. ❡ Cõtra. itellectus est eo vigorosior: cuꝫ sit nobilior. ❡ Itẽ itellectus imediate vnitus mãe nũq̃ꝫ separat̃ ab ea: sicut neqꝫ itelligẽtia ab orbe. ❡ Tertio. si sic intime esset itellectus vnitus mãe: ipse satiaret appetitũ ipsius materie. ❡ Ad ꝑmũ. hꝫ intellectus ꝯriũ per accidens: ꝛ intrinsecũ corpori: ꝛ extrinsecũ: ꝛ põt accidẽs corporis ꝫ intẽtionẽ itellectus. ꝛ simil̃r accñs extrinsecũ licꝫ accñs vilius sit itellectu: ipsum tñ põt eẽ potẽtius in destruendo q̃ꝫ itellectus in cõseruãdo: q2 non põt agens regulans operationẽ facere opationẽ suã. s. bene regulare: nõ opante alterãte: aut nõ cõmẽsurate opante. ❡ Ad scḋm. negat̃ ꝯñã. q2 dispositio est cõtingens. ❡ Ad tertiũ. negat̃ ꝯñã. q2 nõ satiat̃ appetitus mãe celi: q2 nõ est in mã appetit⁹ ad eã: nisi forte ponas appetitũ cõplacẽ

tle:q2 nõ est ibi desideriũ sine carẽtia ⁊c.ꝑ phy.com.81.
neq3 satiaꝭ mã aliquo appetitu:nisi actueꝭ forma appe
tita:quãuis mã hẽat formã pfectiorẽ ea quã desiderat.
¶ Aliq arguunt.6°.Sensitiuũ hoĩs cũ sensitiuo bruti cõ
uenit:⁊ intellectiuũ hominis differt a sensitiuo eiusdem.
¶ R̃ñ.licz ꝯñs cõcedã:tñ assumit falsum.s.sensitiuũz
hoĩs cũ sensitiuo bruti ꝯuenire eẽtialr̃ vl̃ realr̃.nisi for
te in gñe intelligas ea cõuenire:q2 cogitatiua hoĩs specie
distinguiꝭ a sensitiua bruti. ¶ Cõtra.ex idẽtitate obiecti
⁊ opationis arguiꝭ idẽtitas.exẽpli grã.visus. ¶ R̃ñ.lz
distinctio obiectoꝝ primoꝝ ⁊ adequatoꝝ iferat forma
lem potentiaꝝ distinctionẽ:tñ idẽtitas obiectoꝝ idẽtita
tem specificã nõ infert.aliter nõ posset esse ꝙ due poten
tie essentialr̃ distincte vt ꝑmus secũdus itellectus intel
ligerent vnũ primũ obiectũ:puta primũ ens:qđ est ipro
babile:videꝭ tñ Auerro.scđo de aĩa assignare aliqđ obz
sensibile per se a sensu inquãtũ humanus est:qđ tñ non
est sensibile per se a sensu absolute:⁊ sic facilr̃ negareꝭ eẽ
identitatẽ obtoꝝ adeq̃toꝝ visui hoĩs ⁊ bruti:q2 aliqđ ca
dit sub obo vniꝰ qđ nõ cadit sub obo alteriꝰ:q2 forꝰ suba
lẽ sensus hũani pñt cõprehendere:quã sensus brutoꝝ cõ
prehendere nõ pñt:sed de hoc alĩs. ¶ Cõtra. Auerro.in
lib.de suba orbis.capite pmo.vnã formã habere plureꝭ
vnũ subm est impoĩe.tunc si huius dicti sensus est.non
põt vna forma multa subiecta iformare:hoc est ꝯ Auer.
de itellectu possibili.Si autẽ sensus sit auctoritatis:non
põt vnũ subiectũ iformari a multis formis.tũc cõtra cõ
clusionẽ ꝑncipalẽ hic sensus est. ¶ Scđo.datis pluribꝰ
formis in eodẽ:seqtur eãdẽ rẽ esse in pl̃ibus spẽbus:q2 p
vnamquãq3 formã res est in specie:⁊ sic non esset homo
vnũ ens per se. ¶ Tertio.ptes diffõnis sunt vnũ:⁊ non
subiecto tñ:q2 sunt in eodẽ:sed per formã a qua sumunꝭ.
q2 aliter nõ eẽtialr̃ pdicarenꝭ de diffinito:vt pdeclara
ti:sed huius oppositũ poniꝭ:q2 hõ sensu est aĩal.⁊ intelle
cu ipse est rõnale.tã igiꝭ aĩal ꝙ cogitatiuũ diceret partẽ
in hoĩe:⁊ nõ essentialr̃ pdicarenꝭ:⁊ sic in sorte plura sup
posita reperirenꝭ.Si eni esset tantũ vnũ suppositũ.ğ tã
tũ vna natura est ibi per se:⁊ si alie sint:erunt ibi per acci
dens:⁊ sortes erit homo per se:⁊ aĩal aut viuẽs p accñs:
aut ecõtra. ¶ Quarto.nõ cõpatiunꝭ se plures forme:ni
si altera earũ remittaꝭ:ğ remitteꝭ sensus:si cõpati habz
itellectũ:sz nõ remittiꝭ sensus:ğ sensus nõ est cõpossis cũ
intellectu. ¶ Quinto.appetitui rõnali alius rõnalis ap
petitus ꝯriaꝭ:⁊ illi eidẽ rõnali appetitui sensitiuus appe
titus cõtrariaꝭ.vt possibile est.ğ duo eidem ꝯrianꝭ:ꝯñs
est falsum.ğ ⁊ añs:⁊ nõ nisi in supposito.s.appetitũ sensi
tiuũ distingui ab itellectiuo.vnde ꝑ de aĩa Auerro.com.
7.virtus intelligibilis est eadẽ subiecto cũ cõcupiscibili.
ergo nõ daꝭ aliqñ qñ vnũ sit alterũ aut alteri cõiunctuz.
¶ Itẽ Aristo.3.meta.tex.cõmẽti.9.iopinabile est pone
re imobilia in mobilibus.Intellectus aũt imobilis:infe
riora vt hoĩes mobilia sunt.ğ intellectus in hoĩbꝰ nõ re
perieꝭ. ¶ R̃ñ.voluisse Auer.esse duas formas de potẽ
tia mãe eductas.quarũ q̃libet eandẽ mãz numero ⁊ ade
quate informet:est impossibile.sonãt aũt verba eius nõ
põt esse ꝙ vna forma habeat duo subiecta.⁊ qđ dꝭ de in
tellectu:nihil est:q2 sortes aut sortis corpus nõ est subm
intellectus:sed quasi subiectum:vt alĩs dixi:⁊ etiam in
tellectus est quodãmõ plura.s.respectu diuersaruz ma
terierũ.licz essentia eius sit vna in se.Sed in ꝓposito cogi
tatiua est educta:⁊ itellectus nõ.ideo iste sunt forme di
uersoꝝ generũ:qm cũ abstractis numerari põt itellectꝰ.
ꝓpter hoc ꝙ ipse nõ causaꝭ a mã:sensus aũt nõ:quia cau
saꝭ a materia:⁊ sic nõ repugnãt inuicẽ sensus ⁊ intellectꝰ
in formãdo mãm:q2 mã prima indiget forma educta de
potẽtia illius.aliter ipsa nõ saluareꝭ in esse:⁊ tale eẽ nul
lo modo dare põt itellectus:vt etiã ligenꝭ sensibilia cuz
itelligibilibus idiget mã itellectu:⁊ tale esse dare nõ põt
sensus:neq3 ſm totũ:neq3 ſm partẽ:q2 nõ ita nobile esse
dare põt sensus:se igiꝭ cõpatiunꝭ sensus ⁊ itellectus:vbi
due forme mãles mãm potẽtes actuare nõ se cõpatereꝭ
q2 vtraq3 earũ mã existeret simplr̃:educta igitur forma
eductã non cõpatiꝭ:nisi ruptã:sed excludit:q2 intus exi
stens prohibet extraneũ:sed non ꝓhibet non eductam.
¶ Cõtra.capio aĩal qđ diuidiꝭ per dñias:aut igiꝭ ipsum
diuidiꝭ per cogitatiuam tantuz:aut per intellectiuã tñ:
aut per vtrũq3 : non primum:quia tunc non esset homo
itellectiuus.s.vniuersalr̃.nõ scđm:q2 tũc nõ esset hõ sen
sitiuus.ꝓpria eni dñia aduenięs gñi totã indiuidui essen
tiã cõprehendit.Si tertiũ.tũc genus duabꝰ vltimis dif
ferẽtijs imediate diuidereꝭ:⁊ eque prio:⁊ ex eodẽ latere:
qđ nõ est impoĩe.Tũ scđo:q2 tũc nõ esset hõ vna spẽs:sz
due.ꝓpter differẽtiarũ formaliũ vltimaꝝ multitudinẽ:
⁊ si ordinate diuidãt vt cogitatiuũ prius:tũc nõ cõstituit
cogitatiuũ spẽm:nisi forte incõpletã. Tũ tertio vniꝰ rei
erũt due q̃ditates:pz ꝯña:q2 forma est q̃ditas:⁊ due for
me due q̃ditates. Tũ 4°.q2 vnius rei eẽnt plura eẽ:cuiꝰ
oppositũ vult phs.6.topicoꝝ.capite.4.vniuscuiusq3 eo
rũ que sunt:vnũ est eẽ qđ est:⁊ p hoc ꝓbat rẽ nõ habere
plures diffõnes:q2 cũ diffõnes sunt diuerse:tẽ eẽ eiusdez
rei essent diuersa.pz ꝯña:q2 oĩs forma in mã est eẽ mãe:
⁊ sic datis pluribus formis danꝭ plura esse. Tũ q̃nto:q2
hõ erit duo aĩalia:aut bis aĩal.pz ꝯña:q2 vtraq3 istarum
formarũ est apta dare esse aĩal:similr̃ ⁊ viuẽs ⁊ corpus
⁊ subaz.vñ si solũ cogitatiua informaret mãm:adhuc co
gitatiuũ illud eẽt aĩal:viuens:corpus:⁊ suba.similr̃ si so
lũ itellectꝰ formaret illđ itellectiuũ eẽt aĩal:corpꝰ:⁊ sub
stãtia. ¶ R̃ñ.aĩal equoce dꝭ de aĩali p itellectum ⁊ de
aĩali p sensuz:sub aĩali p intellectũ cõprehẽdunꝭ celi.sub
aĩali p sensum aĩalia corruptibilia:nõ aũt icorruptibilia.
Dico igiꝭ ꝙ ad hoĩem p cogitatiuã ꝯhiꝭ aĩal per sensuz.
est eni cogitatio q̃dã tactus noĩe accepto ab origine ꝑori
opatione:sed aĩal per itellectũ ꝯhiꝭ ad hoĩez p itellectũ
possibilẽ:⁊ sic vtrũq3 istoꝝ generũ.quoꝝ q̃lib3 est aĩal
equoce.s.aĩal per sensuz:⁊ est suba aĩata sensitiua : ⁊ aĩal
per itellectũ:⁊ est suba aĩata itellectiua:est genus ad ho
minẽ.ex hoc itelliges Auer.ꝑ posterioꝝ.com.43.volen
tem ꝙ ostẽdaꝭ:ꝙ hõ est intelligibilis:per mediũ qđ est
aĩal.⁊ p mediũ qđ est rõnale:certuz eni est ꝙ aĩal qđ est
aĩal per sensum nõ est mediuz ad ostẽdẽdũ ꝙ homo est
intelligibilis:sed bene aĩal qđ est aĩal p intellectuz:⁊ sic
q̃ẽadmodũ homo hz duas formas:ita hz ipse duas q̃di
tates:⁊ duo eẽ:⁊ duo gña ꝓpinq̃:⁊ duas dñias vltimas:q̃
sunt cogitatiuũ ⁊ itellectiuũ discursiue.que dñie forma
liter differũt:licz ipse sint eedẽ subto ⁊ iseparabiles in eẽ
q̃ẽadmodũ forme sunt iseparabiles.Si dicas hos esse
errores:⁊ nõ paruos. ¶ Respõsio veꝝ eẽt aut in re sim
plici:aut si q̃ditates essent eque ꝑme:seu ordinẽ nõ habẽ
tes.Sed vna ordinaꝭ in aliã.vt cogitatiua in intellectũ:
⁊ etiã si genera ⁊ differẽtie differãt per analogũ ⁊ vniuo
cũ.Itẽ cogitatiua separato itellecto ad imaginationẽ nõ
daret homini existentiã:ad minus itelligibilẽ.multipli
catio etiã quiditatũ cõuertibiliũ ⁊ adequataꝝ:vt diffini
nitionũ essentialiũ ⁊ quiditatiuarũ ex terminis vniuocis
cõstitutarũ:est impoĩe:sz nõ q̃ditatũ nõ adequatarum:
neq3 diffinitionũ nõ q̃ditatiuaꝝ aut essentialiũ.vñ vniꝰ
rei q̃tuor sunt cause ⁊c.diffinitio aũt hoĩs per aĩal intel
lectiuũ est per genus analogũ.⁊ nõ vniuocũ.sed diffinitio
eius per aĩal sensitiuũ est diffinitio per genus vniuocuz.
similr̃ differentia:que est cogitatiuũ.est vniuoca.sed ra

tionale sumptū ab intellectu est dr̄a analoga: ⁊ si sumit̄
rōnale ab itellectu pure potētiali: cuiusmodi est itellect⁹
humanus tm̄: tūc homini appropriat̄: ⁊ licȝ vtriusq̄ for/
me. s. cogitatiue ⁊ itellectus idē sit mā̄le subm remotū. s.
mā̄ prima ⁊ scd̄a. s. elūta determinate rupta: verūtamen
id est ,ppꝛie subm cogitatiue: sed ipsius itellectus ipsum
est q̄si subiectū: vt in libꝛo de itelligētijs dixi: q꞉ tm̄ ex il/
lo subꝛo extracta est cogitatiua: ⁊ nō itellectus: ideo non
vniuocant̄ iste forme: ⁊ sic diffinitio aīe vtriq̄ cōis dicta
est ab Auer. esse analoga scd̄o ⁊ tertio de aīa. ꝑncipiū igit̄
hoīs opatiuū est ꝑfectius: dūȝ hō generat̄: q̄ȝ sit ꝑncipiū
generatiuū brutoꝝ: ergo ad ꝑfectiorē terminuȝ ꝑducit
homo suā mā̄m in quā agit: sed bruta ad formā subalem
que est sensus deducunt suā mā̄m: ḡ nō tm̄ ad formā ac/
cidentalē: neq̄ȝ tantū ad vegetatiuam deducit homo. oīs
eni forma subalis est ꝑfectioꝛ in suo esse reali ea forma: q̄
realiter est accn̄s: sed intellectū nō per se iducit homo in
mā̄m: nisi forte passibilē: quē si cōcederes inductū: habe
reȝ itentū: sed erroꝛ est ꝯcedere itellectū passibilē iduci:
q꞉ que inducunt̄ ab extra veniūt: que vero ab itra sunt:
extrahi dicūtur. itellectus igit̄ passibilis extra ducibilis
est: nō aūt iducibilis. ergo aliā formā substātialeȝ educit
homo ab itellectu: puta cogitatiuā: nulla eni alia dat̄ for
ma ꝑfectioꝛ formis brutoꝝ: que infra itellectū possibilē
sit. Tū q꞉ Aristo. scd̄o de aīa. ponit ḡnatiuā eē ꝑfectioreȝ
augmentatiua: virtualr̄ tm̄. s. ex rōne formali obiecti: pu/
ta nutrimenti inquātū est suba: ⁊ inquātū est quātū. tex.
com̄. 47. eo q᷑ ḡnatiua est finis argumētatiue. tex. com̄.
49. Est aūt apud multos inducēs virtus augmentatiua
aīam ꝟm ꝑtē. ergo ḡnatiua totā aīaȝ educit aut inducit.
Tum etiā Arist. scd̄o de ḡnatione aīaliū voluit feminaȝ
prebere corpus genito: marē vero aīam: sed itellectū per
se: ⁊ imediate nō ꝑbet hō: q꞉ in vigore illius nō per se cō/
tinet̄. cogitatiuā igit̄ prebebit. ¶ Ad scd̄aȝ ꝯfirmationē
cōcedit̄ q᷑ hō est spēs vniuoce cōtenta sub aīali sensibili
in ꝑdicamēto sube vniuoco in recta linea. scd̄o homo est
species analoga cōtenta directe sub aīali itellectiuo con/
tento in ḡn̄e sube analogo: ſȝ nō in ḡn̄e vniuoco: ⁊ sic hō
est duobus modis spēs. s. vniuoca ⁊ analoga. vlterius dr̄
q᷑ ordo cadēs iter cogitatiuū ⁊ itellectiuū pōt dupliciter
intelligi vel ordo predicamētalis: vel nāe: ordine predi/
camentali neq̄ȝ cogitatiuū est ante itellectiuū neq̄ȝ post:
q꞉ ipsa nō in eodē predicamēto vniuoco reperiunt̄. ideo
dici nō pōt cogitatiuū cōstituere spēȝ incōpletā cōplebi/
lē per vlterioꝛē drīam: q꞉ vltra cogitatiuū in ḡn̄e vniuo/
co nulla est alia vlterioꝛ differētia formalis. Alius est oꝛ
do nāe: quo nā̄ agendo ꝑcedit ad maximā ꝑfectionē per
ḡnationē acq̄sibilē: ⁊ isto ordine cogitatiuū est prius ori
gine: nō tēpoꝛe: q̄ȝ itellectiuū: q꞉ cogitatiuū est vltima ꝑ/
paratio mā̄e ad hoc vt formet̄ intellectu. vt dixi in libꝛo
de intelligentijs. quolibeto. 3. ⁊ in hoc ordine cogitatiuuȝ
cōstituit spēm in esse incōpleto cōplebilē per vlterioꝛeȝ
formā. s. intellectū. ¶ Cōtra. mā̄ formabilis itellectu est
de genere vniuoco: ergo itellectus formatiuus eiusdē est
de eodē ḡn̄e. pȝ ꝯn̄a: q꞉ actus ⁊ potētia sunt eiusdē ḡn̄is.
¶ Rn̄o. q᷑ materia ꝟm q᷑ est potētia ad formā trāsmu/
tabilē de potētia illius ad actū est de ḡn̄e sube vniuoco:
sed ipsa vt est potētia subiectiua est potētia de ḡn̄e aīaliū
intelligibiliū: analogice tm̄ cū alijs mā̄ebus cōpꝛehensa.
¶ Ad tertiā ꝯfirmationē res pōt dici vna dupliciter ꝟm
mā̄m: ⁊ ꝟm formā: tunc vbi res sit vna formalr̄: illius est
vna q̄ditas: sed vbi res sit vna mā̄liter nō opȝ. homo aūt
habet q̄d. s. esse sensitiuū cogitādo: ⁊ eē itellectiuū discur/
rendo: ⁊ ꝯn̄ter nō est hō vnū formalr̄ respiciendo ad pre
dicata in q̄d: sed hn̄ est vnū formalr̄ respiciendo ad vlti/
mā eius formā ꝟm nāȝ: que est itellectus. ¶ Coꝛrelariū
aliq̄d est vnū in nā̄: q̄d nō est vnū ꝟm predicata in quid
de eo. ¶ Ad quartā ꝯfirmationē vnius rei esse plura eē
duplr̄ intelligit̄: vltimata: nō vltimata. Tunc vnius rei
nō sunt plura esse vltima: sed vnū: eo mō quo res est vna:
sed vnius rei esse plura esse nō vltima nō icōuenit: sic est
in hoīe: q꞉ forme elementoꝝ ordināt̄ in sensuȝ: ⁊ sensus
in itellectū: ⁊ nō est vlterioꝛ ꝑcessus: sed status ibi. vltra
tamē esse nā̄le rei aliq̄n reperit̄ illius esse extraneū: aut
spūale. de q̄bus eē nō loq̄tur pħs in auctoꝛitate in argu/
mēto allegata. Ex hoc sequit̄ dici posse drīam vltimaȝ.
in ꝑdicamēto: in diffōne: cōuertibilē cum spē specialissi/
ma: ⁊ nō ordinatā in vlterioꝛē formaȝ: prioꝛibus modis
cogitatiuū dici pōt vltimū: sed nō vltimo modo. ¶ Ad
q̄ntā cōfirmationē negat̄ ꝯn̄a: q꞉ pluralitas aīaliū no/
tat duo indiuidua: nō est aūt soꝛtes duo hoīes: sed est vn⁹
homo. si autē intelligit̄ hoīeȝ esse aīal per duo ꝑncipia. s.
itellectu: ⁊ sensu. tūc cōcedit̄ q᷑ est aīal duob⁹ modis: nō
tm̄ aīalia. q꞉ terminus eq̄uoce sumptus in suppositis non
numerat̄: est aūt aīal eq̄uoce dictū ꝺ aīali sensitiuo ⁊ de
aīali itellectiuo: ⁊ sic si viuit hō intellectu ⁊ sensu: non est
eadē vita intellectiua cū sensitiua: ⁊ itellectus dat esse vi
uens ⁊ itellectiuū: ⁊ nō sensitiuū: ⁊ sensus dat esse viuens
sensitiuū: nō aūt esse viuēs intellectiuū. ¶ Sed dubitat̄
supposito q᷑ cogitatiua det eē hoī: ⁊ itellectus assistat ei/
dē vel formādo vel nō formādo. sequit̄ q᷑ ideȝ numero
est vniuersalr̄ itellectiuū: ⁊ nō vniuersalr̄ itellectiuū: ⁊ sic
ꝯdictoꝛia de numero eodē verificāt̄: pȝ ꝯn̄tia: q꞉ quādo
aliq̄d ꝑncipiū formale cōstitutiuū alicuius in esse specifi
co est nō rationalitas vlis: tūc illud cōpositū est nō rōci/
natiuū vlr̄: pȝ q꞉ nā̄ ꝑncipij formalis ꝑpꝛij cōicat̄ in cō/
creto supposito cōstituto ꝑ illud ꝑncipiū: ſȝ nō rōnalitas
vlis est ꝑncipiū intrinsecū hoīs ⁊c̄. s. aīa cogitatiua: q꞉ ip/
sa nō est ꝑncipiū vlis intellectionis: ḡ hō iste cōposit⁹ ex
cogitatiua ⁊ coꝛpe ⁊c̄. nō est vlr̄ ratiocinatiuus: ⁊ iste idē
homo est ratiocinatiuus vlr̄ denoīatione sumpta a prin/
cipio assistente. vt pȝ experiētia. ḡ ꝯdictoꝛia de eodē: q̄rū
vnū ꝑ se v̄ificat̄: ⁊ reliquū per accn̄s. ¶ Rn̄o. eē itelle/
ctiuū vlr̄ discursiue hoī cōuertibilr̄ cōuenit: aut igit̄ ipȝ
est subale de eēntia eius: aut illius eēntiā ꝯn̄s: si substā/
tiale de essentia: opȝ itellectū dare esse homini. si substā/
tiale sequēs eēntiā: ergo ipsum est ꝑpꝛiū hoīs. ⁊ oē ꝑpꝛiū
alicuius subiecti cōpositi fluit a ꝑpꝛijs ꝑncipijs intrinse/
cis eiusdē subiecti. ergo itellectus est ꝑpꝛiū ꝑncipiū ho/
mini: ⁊ nō extrinsecū. ḡ intrinsecū. nō mā̄. ḡ forma dans
esse. ideo teneo intellectū possibilē dare eē homini. vt se/
pissime dictū est. Ad argm̄ negat̄ ꝯn̄a: q꞉ cū ꝑnm̄ homini
intrinsecū: q̄d est cogitatiua: sit in ḡn̄e limitatuȝ: negatio
inde accepta nō dȝ eē trāscēdēs: eo q꞉ cogitatiua cōpatit̄
formā alterius ḡn̄is: opȝ negationē sumptā a cogitatiuo
nō negare altius genus. Dico igit̄ q᷑ a cogitatiuo accipit̄
esse nō intellectiuū vlr̄: quātū est ex aliquo ꝑncipio de ge
nere sube vniuoco: sed nō opȝ inferre negationē illā vleȝ.
¶ Ad scd̄m ꝑncipale negat̄ ꝯn̄a: q̄uis in hoīe due spēs
colligent̄: ibi est tm̄ itellectus: q est vltima forma: q̄ hō
est homo. cogitatiua igit̄ forma nō est vltima: ſȝ ordinat̄
in intellectū: nō tm̄ est homo vnus ꝑ simplicē formā: sed
ꝑ ꝯpositissimā: nullū eni est mixtū hoīe ꝯposit⁹: hȝ igit̄
hō duo esse: vnū est esse mā̄le a cogitatiua: reliquuȝ vero
est eē diuinū ab intellectu possibili. Dixit eniȝ Aristo. 4.
de ꝑtibus aīaliū. hoīs nā̄ atq̄ suba diuina est. officiū aūt
diuini est itelligere. ¶ Ad tertiū. cōcessuȝ est ab eodem
ꝑncipio sumi spēm ⁊ genus: nō aūt a diuersis. ¶ Et si vo
lueris sumere aīal a sensu ⁊ rōnale ab intellectu. tūc dico
q᷑ a diuersis formis sumunt̄: sed nō sunt sic habentia: sic

cōtractiuū ⁊ cōtrahibile:⁊ sicut actuatiuum ⁊ actuabile: ꝙuis ipsi actus ⁊ potētie sint simul. idō nō se habent ſm magis ⁊ minus cōe per se:sed solū mālr: ꝑpter identitatē mālē cogitatiue cū itellectu. diuidēdo igit̄ aial sensu ꝑ intellectiū:aut per intellectiuū:aut diuidēdo aial intellectu ꝑ sensuȝ aut sensitiuū:est diuidere bn̄s pedes ꝑ alatū ⁊ nō alatū:nō aūt per fissos ⁊ nō fissos:qđ reprehēdit̄ ab Ari. 7. meta tex. cō. 43. ⁊ ꝑ de ptibus aialiū. oȝ enī ad h̄ vt ꝑ se diuidat̄ aial sensu ꝑ itellectū:ꝙ itellect⁹ eēt gdaȝ sensus similr̄ diuidendo aial itellectu per sensum tanꝗ̄ per drīaȝ essentialē ⁊ per se:opȝ ꝙ sensus esset gdā itellectus:que sunt icouenientia. Cōcedo igit̄ nō icōuenire differentiā alterius gn̄is esse sumptā a diuersa forma a qua sumit̄ genus de alia coordinatione. sed tn̄ hoc solū verū est in specie substātie:que non est vna simpliciter:sed est vna composite: ⁊ sic intellectiuū est differentia animalis de ꝑdicamēto substātie:sed non formalis:sed mālis. Et si dixeris oppositū:tūc cū aial vniuocū sit aial sensu: opȝ ꝙ rōnale esset essentialr̄ sensitiuū:sic ꝙ ꝓncipiū sentiēdi in hoīe esset eēntialr̄ ꝓncipiū itelligēdi:qđ est ipossibile apud Auer. ❡ Et si queras an homo vt intellectiu⁹ est sit in gn̄e substātie vniuocat⁹ cū brutis. ❡ R̄n̄o. homo est vniuocatus cū brutis:tū rōne ꝓncipij passiui. s. ratione mā̄e ꝓme:⁊ etiā rōne materie secūde:tū rōne ꝓncipij formalis educti de potētia materie. s. cogitatiue v̄tutis:sed hō vt intellectiuus est:nō est vniuocatus cū brutis:qꝛ licȝ formet itellect⁹ eādē māꝫ:quā sensus:non tn̄ eodē formādi gn̄e:qꝛ assistēter format itellectus:sensus vero inherenter. itellectus igit̄ nō est ꝓncipiū sentiendi: ideo nō vniuocat itellectus hoīem cū brutis. ❡ Sed si queras an homo vt est cogitatiuus sit de gn̄e diuinorū. ❡ R̄n̄o. ꝙ nō:qꝛ lȝ cogitatiuus homo sit de genere diuinoꝝ nō tamē per cogitatiuā:sed per accidēs rōne itellectus ipsum formātis. ❡ Et si queras an hō sit eiusdeȝ generis vniuoci cū diuinis. ❡ Dico ꝙ nō:qꝛ aialia diuina in nullo vniuocant̄:qꝛ iter se nō cōueniunt in aliquo ꝓncipio formali ⁊ gditatiuo:neqȝ mālī:qđ sit eiusdē rōnis:nisi analogice:a qbus aialibus etiā hō differt:qꝛ materiā in potētia icludit quā nō icludit aliqđ aial diuinū. est igit̄ hō inter spēs aialis diuini nona ⁊ ifima ſm pl̄om vbi itellatū est pria ⁊ suprema. ❡ Ad q̄rtū. forme eiusdē gn̄is sunt:que sunt incōpossibiles:⁊ que nō se cōpatiunt̄: nisi altera remittat̄:nō sic opȝ de formis diuersoꝝ generū. nō opȝ igit̄ remitti mālē formā:nisi educat̄ alia forā q̄ māȝ actuet:qꝛ igit̄ eiusdē gn̄is nō est actuatio:quā dat itellectus cū actuatione cogitatiue:ea nō remittit̄ cogitatiua. forme enī subales ꝑfecte remissionē aut itensioneȝ nō patiunt̄:nedū aīe:forme enī mixtoꝝ ꝑfectoꝝ alium ⁊ aliū mixtionis gradū sequūt̄. nō. n. mixti inexn̄teȝ formā distinguimus ꝑ actū ⁊ potētiā:quēadmodū elītorū formas distinguimus:⁊ sic ruptio accn̄tiū in eis nō rūpit formā:sed abijcit eādē:sed in elītaribus formis accidētiū ruptione ꝓus rūpit̄ forma simplex anteꝗ̄ ipsa totaliter abijciat̄. ❡ Ad q̄ntū appetitū sensitiuuȝ ⁊ itellectiuum ꝯtrariari dicimus extrīsece:⁊ quo ad effect⁹:qꝛ aliquā opationē appetitus sensitiuus intēdit:quā rō appetit nō eē:aut appetitus est ad sic. rō aūt ad nō:sed formalr̄ ⁊ intrīsece nō ꝯtriant̄. ❡ Ad ꝯfirmationē cogitatiua sensitiua cū appetitu sensitiuo sunt idē subto:cognoscitiua v̄o itellectiua est eadē cū appetitu intellectiuo. sed sensus cū appetitu itellectiuo nō sunt idē:neqȝ itellectus cū appetitu sensitiuo. ❡ Ad aliā cōfirmationē nō est itellectus simplr̄ imobilis:qꝛ gn̄ationē terminat. ꝙuis ꝓductionē non terminet apud Auer. ❡ Ultimo argumēta quedaȝ formarū pluralitatē ꝓbātia ⁊ theologicas difficultates petētia iseram⁹. Et ꝑ de peccati originalis ꝯtractione:qꝛ nō merito mā̄e ꝯhit̄. qꝛ lapides ipm ꝯherēt:neqȝ ipsius intellect⁹:qꝛ ille nō est a parentib⁹:ḡ ꝯhit̄ peccatū originale merito alicuius forme subalis vel accn̄talis ꝯtē:ꝙ si subalis sit:est intentū. s. pluralitas formaruȝ ingenito si accidentalis:est etiā intentū:qꝛ substātialē presupponit. ❡ R̄nsio. pro ipsis ⁊ pro me. iusticia originalis est habitus:quo ꝓ̄pter tēperat aīa passiones appetitus sensitiui. peccatū v̄o originale est carētia huius habitus: ⁊ sic macula ē ꝓuatiua:⁊ nō positiua. ꝯhit̄ vero peccatū originale:qꝛ nascente hoīe ꝑ trāsfusionē seminis de⁹ de cōi lege aīe illius nō infundit habitū iusticie:qꝛ Adaȝ peccando ꝑdidit ipsum pro se ⁊ suis heredib⁹. ⁊ sic pȝ ꝙ nō ꝯtrahit natus peccatū originale:qꝛ mā inficiat formā:neqȝ quia aliqua subalis forma vel accn̄talis ꝓpris in semine remaneat in genito:⁊ iclinat peccatū originale ꝯ rōnē habitualiter in pueris:⁊ actualiter in adultis:nō positiue:sȝ negatiue:qꝛ nō hȝ itellectus habitū:quo resistat appetitui sensitiuo ꝯ rōnē positiue iclināti. An aūt iste habitus sit itellectiuus aut sensitiu⁹. ꝗ ponūt itellm eē formā hominis:⁊ nullā aliā formā ponūt in eo subalē:hn̄t ipsum ponere in suba q̄ est itellis. Qui āt ꝯn̄r ad ꝓn⁹ Arist. loquunt̄ poti⁹ ponerēt ipsuȝ in appetitu sensitiuo q̄ȝ in itellectu:quēad⁹ Ari. v̄tutes morales ponit i sensitiuo appetitu. radix enī erroris est:q̄ sit v̄tus:q̄ regula idigeat:⁊ est v̄tus hn̄s passiōes appetit⁹. ❡ 2⁹. ponit̄ difficultas de trāsubatione panis i corp⁹ xp̄i:qꝛ nō fit trāsubatio in deū qꝛ ipse est imunis a mutatiōe:nō in aīaȝ:nisi comitāter:nō in accn̄tia:qꝛ nō eēt ibi trāsubatio:sȝ trāsaccidētatio:ḡ ē ibi for⁹ corꝑeitatis. pȝ ꝯn̄a. qꝛ si ꝯsecrasset btūs Petrus in triduo statiȝ post xp̄i bn̄dicti expirationē in cruce:aut ꝯsecratū an̄ mortē dn̄i ꝯseruasset vsqȝ post mortē ei⁹. an̄ tn̄ resurrectionē ei⁹. fuisset ibi sub spēb⁹ panis corp⁹ sine aīa. sed nō sine for⁹ subali extitisset. ḡ vltra aīaȝ aliā formā habuisset corp⁹ illō. ❡ R̄nsio. ꝑ vtrisqȝ trāsubat̄ panis vigore sacri in māȝ ꝓmā vl̄ scdaȝ sub determinatis dimēsionib⁹ extitē:nō dico i māȝ ⁊ dimēsiones. ⁊ istā māȝ ꝑdictū ē dici posse corp⁹. ⁊ corporeū ꝑt eē drīa sumpta a mā distiguēs hn̄sē a nō hn̄te. fit igit̄ trāsubatio in māȝ nō absolute:sȝ q̄ fuit vl̄ est ps essentialis xp̄i bn̄dicti:⁊ sic pȝ qualr̄ dn̄s nr̄ Jesus xp̄s. dū hoc altissimū sacrm̄ instituerat:nō dixit corp⁹:qđ est ego:qꝛ nō de corꝑe qđ est genus. sȝ de pte sui eēntiali loquebat̄. si enī itellectu corp⁹ eēt corp⁹. tūc vigore sacri eēt xp̄s bn̄dict⁹ in eucharistia ⁊ intellect⁹:⁊ nō comitāter:qđ a sanctis negat̄. Et licȝ ꝺ mā pria absolute nō dicat̄ hoc:tn̄ de mā scda:aut prima sub determinatis dimēsionib⁹ extāte dr̄ h̄:⁊ corp⁹ ēt ꝓꝑe loquēdo:⁊ positū i cruce vel in sepulchro:⁊ formatū ex purissimis sanguinib⁹ v̄ginis: rōne cui⁹ for̄atiōis ex v̄ginis sanguinib⁹ nō ꝯcurrēte ad for̄atōeȝ illā masclo:nȝ scie a masclo ꝺciso:sȝ v̄tute altissimi obūbrāte. noīe. n. soli xp̄o bn̄dicto appropato dr̄ xp̄s bn̄dict⁹ hoīs fili⁹:vbi alij hominuȝ:cū filij sunt:hoīuȝ filij sūt:⁊ nō hoīs:xp̄s enī bn̄dictus licȝ Joseph habuerit ꝓ prē:nō tn̄ nālī:sȝ adoptiuo: vbi alij hoīuȝ masculū habuerūt ad eorū gn̄ationē nālr̄ agētē:siue patrē illū appellauerīs:siue nō. deo igit̄ agēte spālr̄ ad gn̄ationeȝ illā dei fili⁹ ē dn̄s nr̄. Et licȝ mā pria absolute nō sit tua vl̄ mea:qꝛ ipsa ē sublunarib⁹ oīb⁹ corporib⁹ cōis. tn̄ mā:que vel fuit sub aīa xp̄i bn̄dicti. dicit̄ eē illius vel fuisse:⁊ licȝ mā ꝓma vel scda absolute nō dicat̄ caro:ipsa tn̄ sub ꝺterminata q̄ntitate ⁊ q̄litate ⁊ mixtione caro ē:in quā panis trāsubat̄ ꝑ v̄ba sacri a sacerdote ꝓlata itēdēte actualr̄ vel habitualr̄ facere:qđ scā mr̄ ecclīa itēdit:⁊ q̄ fuit ps puri sanguinis v̄ginis saltē ꝓma mā. ⁊ est sub agilitate. postꝗ̄ christus bn̄dictus surrexit

⁊ hac comparata ad animam saluatur vita ⁊ mors. ⁊ ad
suppositum diuinum numeralis identitas: ⁊ corporis:
⁊ accidentium eius: que tamē cōcessimus materie ꝓme
inherere. Sciēdū etiā sanguinē in corde cōtentū nondū
cōgelatum fluere posse: aperta sibi via ꝑ solutionē conti-
nuitatis: similr ⁊ aquā in cordis capsula cōtētā. qđ tamē
nō sine magno mysterio ꝓcessit. ⁊ pōt sanguis dici viuus
improprie: quemadmodū aque fluentes respectu stātiū.
nō enim dicēdū sanguinē fuisse viuū post expirationē:
⁊ ante surrectionē. etiā si quis sanguinē dicat viuum im-
proprie loquitur. quia ipse est non aiatum. ¶ Tertio ar-
guunt alij ex trāsubstatione panis in corpus xp̄i benedicti
q: forma: qua caro est caro: non est accidentalis: q: tran-
substantiat̄ panis in carnem: si autem esset illa forma car-
nis accidens: tunc transaccidentaretur panis in carnē:
⁊ nō transubstantiaretur. ¶ Tum q: dixit lux. caro mea
vere est cibus. nō. n. accīs nutrit. ¶ Tū quia homo con
stat ex carne: ⁊ non ex accidente. ¶ Si autem substātia-
lis sit forma carnis. ⁊ ipsa nō est itellectus. quia tunc hō
esset caro: ⁊ non totū ad carnē. qđ falsū est. Tum quia
homo componitur ex intellectu ⁊ carne. ideo non est for
ma carnis forma humana. ¶ Tū quia panis transubat̄
in carnem: ⁊ non in animā nisi comitanter. ¶ Si dicas
cōuertitur panis in carnem: vt habet esse corporeū ⁊ car
neum: nō vt habet esse viuum. ¶ Contra. iste diuersita-
tes per intellectū sunt. mutatio vero est realis. ¶ Si āt
forma carnis sit substantialis ⁊ alia ab intellectu. aut igi
tur ipsa excedit itellectū: aut intellectus eam: aut est ex-
cedens ⁊ excessa. non primū. quia non vbicūq: est intel-
lectus: ibi est forma carnis. quia non in osse aut neruo est
forma carnis: sed bene intellectus inest. non secundū: q:
in brutis est caro: ⁊ non intellectus. ¶ Tum quia non
omnis homo haberet carnem. ¶ Tum quia vltra spe-
cificam formā non est descensus per formas. ¶ Tū quia
intellectus est pura potentia in genere intelligibilium. in-
fra autem purā potentiā non datur infra in illo genere.
¶ Si tertium. quia est in brutis: ⁊ non in osse. ¶ Con-
tra. que sic se habēt: accidentaliter coniūgunt̄. ⁊ nō essen-
tialiter. ¶ Tū datis duabus formis in eadē materia est
ordo essentialis. ¶ Si aūt essentialiter vniant̄: ipse erūt
semper vnite. ¶ Responsio. nomine carnis importatur
materia secunda accidētaliter sic disposita. ⁊ substātiali-
ter secūdū q̄ anima hominis requirit. ⁊ sic licet caro ab-
solute in alio ab homine reperiatur. nō tamē reperitur in
ea raptura: qua est in homine: ⁊ eisdē accidentibus. an
autem si elemēta manēt in mixto: elemēta panis trāsub-
stantiētur in elemēta hominis: cōsideret theologus intē
tionē principalē. s. corpus christi: ⁊ comitātē ⁊c̄. ¶ Quar-
to. petunt alij difficultatē de identitate corporis xp̄i in se-
pulchro: in cruce: in vita super terram: in eucharistia: ⁊ in
celo. q: ꝑ mortē nō manet mā sine forma. ⁊ sic sic: nō eēt
idem corpus. ¶ Si noua forma sit ibi actuans materiā:
nō est idē corpus: quia variata est eius pars essentialis.
¶ Tum quia etiā in veneratione committeret̄ ydolatria
aut quasi. ¶ Tum etiam sequitur deū dimisisse aliquid
in resurrectione: qđ assumpsit in morte. s. illam formā cor
poris. ¶ Tum etiā sequitur deum bis assumpsisse: scilꝫ
in natiuitate ⁊ in morte. ¶ Tum assumpsisse corpus nō
humanū. s. compositū ex ista forma ⁊ mā. Si autem sit
corpus idem per intellectū: tūc nō esset corpus mortuū.
¶ Responsio. pro respōdētis ⁊ arguentis vtraq: parte.
Corpus ibi est mā. mā. n. subiectam corporeitati. que est
quantitas: appellauit corpus Auerrois pmo phy. cōmen-
to. 63. ⁊ est eadē: ⁊ accidētia eadē: ⁊ suppositū diuinū idē.
sed corpus compositū est variatū variatione forme: hoc

fragilitati humane cōformius est: an aūt hoc deus fece-
rit: ipse nouit. ⁊ cui voluit ipse reuelare. an aūt illa forma
fuerit alterius nature a cadauereitate: videtur q̄ sic. q:
resolutionē corporis in elemēta ꝓhibebat. q: iuxta psal-
mū. Non dabis sanctū tuū videre corruptionē. i. resolu-
tionē in elementa: quā cadauereitas nō prohibet: sꝫ hoc
respectu potētie diuine operantis nihil facit. satis enī si-
bi est influxū suū gnalē: sine quo hic nihil fit: subtrahere:
quēadmodū in camino ignis ⁊c̄. factū est. aliud ēt est ca-
dauereitatem ꝓhibere in elemēta resolutionē ꝑ paruum
tēpus: ⁊ magnū. ꝑ paruū enī tēpus cadauereitas eā ꝓ-
hibet: sꝫ nō ꝑ magnū. ⁊ pro paruo tp̄e ꝓhibere resolutio-
nē fuit ꝓposito satis oportunū: qui tertia die surrexerit.
Sed de veneratōe alia debet̄ veneratio filio dei: alia aīe
xp̄i: alia huic forme. si ibi alia sit forma: alia materie. in-
doctus vō hec nō discernēs in fide sancte matris ecclesie
militantis saluat̄. Et quēadmodū eodem miraculo anti-
quo: quo assumpsit carnē humanā: assumpsit quottidie:
cū nō ieiunauit: mā nutribili: ⁊ deposuit quottidie mā
ꝑtiū resolutarū: ita i ꝓposito nouā formā assumpsit: ⁊ de-
posuit. ⁊ tm̄ vnica fuit corporis ⁊ forme assumptio. ⁊ hac
solū humanū corpus fuit assumptū. sed data illa alia for-
ma sit assumptio vnius ꝑtis ⁊ nō alterius. q̄re nō mate-
rie. q: iā erat assumpta. ⁊ sic auctoritas Ambrosij. Idem
corpus sumptū de virgine est passū: sepultū. resurrexit:
ascēdit in celū: sedet ad dexterā pr̄is ⁊c̄. Et infra. vā caro
xp̄i q̄ pepēdit in cruce: iacuit in sepulchro. intelligit̄ igit̄
idē ꝓpter materie: suppositi: ⁊ accntiū: idētitatē: cū dīa vi-
ui ⁊ mortui: q̄ regrūt diuersitatē in forma sbali. s. pn̄tia
aīe: ⁊ absentia. an aūt alia regrat̄ forma. nō est necessari-
ū illud respectu diuine virtutis. ⁊ sic cū oīa ope diffinita
sint ꝓmo politicoꝝ: mortuū ⁊ viuū opib' distigunt̄. vn̄
recedēte aīa: opꝫ corpus variari. dixit eni xp̄s soluite tem
plū hoc: ⁊ in triduo reedificabo illud: solutiōe: nō ꝯtinui-
tatis: q: foramina thome ondit: q̄ nō erāt ꝯtinuata: nō i-
cinerationis: vt ꝓdixi: g̃ mortis aduētu solutum est tem-
plum: non hominis tantum. sed corporis: iuxta Joānem
euangelistam: corruptio igitur Christi fuit simpliciter:
aliter illius generatio etiam fuisset generatio secundum
quid. quoniam igitur Christus habuit corpus mortale:
quia eiusdem speciei cum corpore aliorum hominū: fu-
it corpus eius: ⁊ non preseruatum a deo. quia actio calo-
ris naturalis in humidum mutabat ipsum secundū eta-
tes: ⁊ in violentia passionis illate a iudeis fuit mortuus
substantiali mutatione perditiua intellectus: quem re-
surrectione acquisiuit. ¶ Quia igitur opinio Aristotelis
non habet in hoc quesito de formarum pluralitate aliqd
contra fidem: teneo ipsam. licet consequenter respondē-
do oporteat dimittere phylosophum. ¶ Contra opinio
Aristotelis non saluat resurrectionem. quia non potest
forma materialis redire eadem in numero: neq: mo-
tus terminatus ad eam. Nec enim preterita sunt ⁊c̄.
¶ Secundo. sequitur ex pōne potuisse Christū non ve
re resurrexisse: nec vere mortuum fuisse. quia poterat sen
sus remanere: intellectu recedente ad inferos. ¶ Ter-
tio. sequitur q̄ post resurrectionem corruptibilia erunt
corpora damnatorum. patet consequentia. propter cor-
ruptibilitatem sensus. ¶ Quarto. sequitur possibile esse
transhominationē: sine transubstantiatione: transuita-
litate: ⁊ transanimalitate. quia remanente forma que est
animal: potest forma: q̄ homo est: perdi. ¶ Ad primū.
discordant theologus ⁊ phylosophus. ¶ Ad secundū.
posui illas formas apud phꝫ nālr iseꝑabiles: ⁊ a mā. am
plior aūt est dei ptās in separando intellectum a corpo-
re. de communi tamen lege anima sensitiua desinit esse:

recedente intellectu. ¶ Ad tertiū. ꝯceditur ꝯsequēs: nō
corrumperet tamē. nō quia qescat celū. qꝛ tēpore iosue
quiescente sole pugnabatur in terra. non tamen inde ha-
bet ꝙ oēs alij celi qeuerint. imo nō de luna: ad quā orō
iosue se extēdit. vt pꝫ capite. io. Et si oēs qescēt celi: quē-
admodū erit post vłe iudiciū: tūc nō se corrūpēt. non qn
sint actiua passiuis approximata: vt cor calidum cerebro
frigido: aut celū elemētis: neqꝫ ex dote impassibilitatis:
qꝛ eā nō habebūt dānati. sꝫ qꝛ deus subtrahet īfluxū ad
actionē destructiuā eo seruato ad afflictiuā: ⁊ ꝯrio alte-
rāti ad mortē poterit esse resistētia ex ꝯrio ad oppositum
reducēti. ¶ Ad 4m. negat ꝯña: qꝛ hō est aial: viuens: ⁊
suba ⁊c. ꝑ itellectū. si itelligas de aiali ꝑ sensum ꝙ ipsum
remaneat: facta trāshominatiōe ꝑ intellectū: dictū ē nāz
nō posse: deo aūt nō repugnare. ¶ Sꝫ dices quomō stat
opinio Aristo. cū fide: qꝛ ꝫ rōnē nālē: aut intellectus est
vnus: vt itellexit Auerrois Arist. Aut intellectus est plu-
rificatus incipiens esse: vt itellexit aphrodiseus Alexan-
der. istaꝝ aūt nulla est cōformis fidei. ¶ Rñō. hec ē cir-
cūstantia: ꝓpter quā dixi oportere relinquere phꝫ. ⁊ iter
duas illas opiniones falsas ꝓbabiliorē eligēdo: illa ē opi-
nio Auerrois. quāuis hīi dixerit: dū tenet intellectū dare
eē homini: terminat eni gnationē. ¶ Et si ꝯ Auerroim
adduxeris Aristotelē 2° phy. textu cōmēti. 26. loquentez
in plurali de forma hoīs: ad quā stat cōsideratio qditati-
ua formaꝝ. ¶ Rñō. textus Auerrois in singulari est: se-
cūdo itellectus possibilis apud Auerroiz est multa rōne
mãe. qꝛ plures mãe formant̄ ꝑ ipm: quāuis ipse sit vnꝰ i
se. Si ēt Auerrois sup por°. capo de ꝓprio. dixit rōnale est
vere ꝓpriū hoī ꝫm primā fidem: nō ꝫm actū. Intellexit
ꝙ aptitudo hoīs ad ratiocinādū ē vere ꝓpriū hoīs. dixe-
rat eni Auerrois in cōitatibus rōnale nō ꝓdicari ꝫ ma-
gis: nisi diceret rē accidentalē. ⁊ sic pꝫ ꝙ rōnale pōt ipor-
tare subaz ⁊ accñs diuersimode accipiēdo. ex quo seqtur
etiā itellectū esse principiū intrinsecū: qꝛ ꝓpria fluunt a
principijs subiecti intrinsecis. ḡ aptitudo ad rōcinandū
cū sit ꝓpria homini a ꝓncipio intrinseco hoīs fluit. ⁊ sic
intellectus est principiū intrinsecū nō assistens ex̄. ꝫ pri-
maz fidē itelligo aptitudinē existie: ꝫm actū aūt actualez
existentiā. certū. n. ꝙ nālr prius est aptitudo existētie ꝗꝫ
existia actualis. fides. n. apud Auerroim cōpōnē verā di-
cit. discursus igit̄ cū hoīe cōponit̄ ꝓma cōpōne dicendo
homo est aptus discurrere: ⁊ scđa cōpositione vt homo
discurrit. ¶ Sed his posthabitis: ad tertium librum ac-
cedentes secundum hic claudamus.

¶ Alexandri Achillini Bononiensis. Liber tertius.

Pter accidētia elemētoꝝ quantita-
tē primū duxīmꝰ cōsiderādū
ideo dubitatur ꝓmo. ¶ Utꝝ detꝰ mini-
mū in nālibus. ¶ Rñō. qōnem hāc esse
amplioris ambitꝰ ꝗꝫ nostra regreret cō-
sideratio. ¶ Sit igit̄ p° ꝯclo. cuiuslꝫ nā-
ti ē dare maximā ⁊ minimā magnitudinē:
quā forma illius nāti sibi determinat. intelligētie eni na-
ture dicunt̄ quaꝝ ꝓfectio in idiuisibili cōsistit: nō autem
nāta. ⁊ si determināt itelligentie sibi quātitatē. hoc nō ē
in se: sed in alio: puta in orbe ipsis subiecto. ꝓbat̄ sub ali-
quāta magnitudine res nālis ꝑ se existere pōt: ⁊ sub ali-
quāta non: ḡ datur terminus iter nimis paruū ⁊ ꝯueniē-
ter paruū: ⁊ similr inter nimis magnū ⁊ ꝯuenienter ma-
gnū. cū. n. a non quāto imaginamur aliqd: puta māz cre-
scere vsqꝫ quo totaz latitudinē quātitatis nimis parue re-
spectu determinate nature pertransiuerit: tūc aut dabi-
lis est maxia quātitas sub qua stare nō potest nātum: cu-
ius quātitas est mediocris: ⁊ cui illa est cōueniens: aut da-
bilis est minima quātitas: sub qua nātū datū existere po-
test: qꝛ signato tēpore ꝑ qō durat quātitas nimis parua:
quero de quātitate habita in instanti termināte illud tē-
pus. aut est possibile naturatum existere sub illa aut nō.
si sic: tūc illa est minima quātitas sub qua datum natu-
ratum existere potest. Si autem non potest datuz natu-
ratum existere sub illa quantitate: tunc illas quātitas est
maxima sub qua datū naturatuz existere non potest. qꝛ
ipsum sub ista quantitate existere non potest: ⁊ sub nulla
minore quantitate etiam existere potest: sed bene sub q̄-
libet maiore citra certam datam. Similiter ad imagina-
tionem transeunte aliquo a quantitate conuenienti ver-
sus nimis magnam quātitatem: tunc detur instans ter-
minans tempus aut esse instantis qō apud Aristo. tantū
est vnum instans qō fuit ⁊ erit. sed variatur ipsum ꝫ di-
uersa esse. quarto physicoꝝ. textu cōmenti. io3. ⁊. io4. cōi
autem modo loquendi vtimur. licet ꝫm istum sensuz in-
telligamus. per quod durauit quantitas conueniens ipsi
naturato: aut sub quantitate data in hoc esse instantis po-
test datum naturatum existere: aut non. si potest: illa est
maxima quantitas sub qua datum naturatum existere
potest. si autem sub illa non potest: tunc illa est minima
quantitas sub qua illud naturatum existere non potest:
quia sub illa existere non potest: sub nulla etiam maiori
existere potest: sed bene sub qualibet minori: supra tamē
aliud extremuz. ꝓpter enim non euitabilē esse alteram
partem cōtradictionis: non euitetur diuisio. neqꝫ congre-
gabiles sunt illi termini simul in eodem. s. maximuz qō
sic: cum minimo qō non. ⁊ maximuz qō non cū minimo
qō sic. ꝓpter contradictionem quā claudunt. ¶ Istam
conclusionem voluit phylosophus scđo de anima. textu
cōmenti. 41. omniuz natura constantium positus est ter-
minus magnitudinis ⁊ augmenti. nō capitur augumē-
tum proprie. quia nō omne naturatum proprie augetur.
quia nullum inanimatuz proprie augetur. neqꝫ est dictū
vniuersale. quāuis augumentum etiam improprie cape-
retur. s. pro rarefactione nisi quo ad primā partem: quia
celum non augetur neqꝫ proprie: neqꝫ improprie. sed opꝫ
supplere vltime parti: in augumentabilibus siue proprie
siue improprie. vt pꝫ ex Auerroe. 6° physicoꝝ. cōmento.
91. omne gnabile naturale habet aliquam quantitatē na-
turaliter in initio generationis ⁊ in fine: ⁊ ista quantitas
habet extrema ⁊ medium. verbi gratia. quoniā quanti-
tates embrionum sunt terminate. s. minimi embrionis ⁊
maximi embrionis. ⁊ similiter quantitates hominū sunt
terminate. s. maximi ⁊ minimi. vnde impossibile est au-
geri in infinitum aut diminui. nam si transiuerit quan-
titatem naturalem in diminutione ⁊ additione: statim
corrumpetur ens. actio enim cuiuslibet entis perficitur
per quantitatem ⁊ qualitatem terminataz: sicut est dispo-
sitio in entibus artificialibus. ¶ Ex ista conclusione se-
quitur ꝙ termini magnitudinis ⁊ paruitatis sunt ꝓpter
formam: que est principium essendi naturatum. natura-
tum enim duo dicit materiam ⁊ formaz. posuit eniz Aris.
secundo de anima. textu cōmenti. 41. natura cōstantium
pro medio inherētie ꝓdīti ad subiectum: subdens que na-
tura est hec que terminum requirit dicens: hoc aūt ē est
anime ⁊ rationis magis ꝗꝫ materie. ⁊ sic datur minimuz
ex principio intrinseco ⁊ naturali: qō est forma. dixit eniz
Auerrois octauo physicorum. cōmento. 62. Res natu-
raliter habent magnitudines terminatas. minimus igi-
tur homo est terminatus naturaliter: similr maximus.
Si enim magnitudines rerum non essent terminate:
tunc magnitudines non haberent perfectionem: que-
sitā in nā ꝑ motū augumēti. Manifestū. n. est ꝑ se. quē-

admodū nō quelibet actio fit p qualibet qualitatē.s. per qualibet formā.ita manifestū est esse ipossibile vt q̄libet actio entiū fit p qualibet magnitudinē. sȝ vnaq̄q; actio actionū ppriaꝝ cuilibet enti hȝ ppriā q̄litatē ꝛ ppriam quātitatē.sicut igr̄ actio hoīs nō potest puenire nisi a forma hoīs:ita ipossibile est vt actio eius pueniat nisi a sua magnitudine.magnitudo igit̄ hoīs est terminata nālr. igit̄ ꝛ sua forma:ꝛ similr̄ vnaqueq; reꝝ nāliū. Et primo celi.cōmēto.72.si mā alicuius forme fuerit inata eē in corpore ifinito:necesse est vt mā istius forme sit ifinita. forme.n.diuersaꝝ māꝝ inate sunt habere mās diuerse quātitatis.quā diuersitas formaꝝ sit cā diuersitatis quātitatū ꝛ magnitudinū recipiētū formas. ¶ Accedit ēt Auer. 3° meta.cōmēto.17.dicens.minima.n.ptiū corpis sensibilis q̄ nō diuidit̄ fm q̄ est illud corpus est cōposita.v̄.grā. minima ps ignis est cōposita ex mā ꝛ forma. ꝛ sic nō est sine gnatiōe. ¶ Scda ꝯ.oē celū sui maximo ꝛ minimo termino ꝯtinet̄.q2 q̄titas ꝛ extēsio eius variari nō pōt. iō illa quā hȝ celū est maxīa ꝛ minima.ꝛ sic seq̄t̄ q̄ inter maximū ꝛ minimū alicui⁹ rei nō dat̄ mediū. verūtamē nullum celum est maximum ꝛ minimum celum. q2 spera stellata est maximum:lune vero celum est minimuȝ. inter que sex sunt media iuxta Aristote.in libro de proprietatibus elemētoꝝ.ꝛ fȝ hāc sniaȝ itelligo Ari.de secretis secretoꝝ ad Alexādrū.ꝛ cū dixit ibi q̄ nouē sūt sphere.dixi in libro de itelligētījs in illo nouenario spheram actiuoꝝ ꝛ passiuoꝝ ꝯputari.pytagoras aūt vt teneret numeꝝ denariū eē pfectū duas terras enumerabat: hanc quā habitamus:ꝛ antictonā.i.ꝯ latā:q̄ nō est sensib⁹ nostris manifesta. vt dixit Arist.pmo meta. Uirtuti aūt primi celi:cū multiplex sit:cōmoda est illius ampla magnitudo.q2 in eo multe stelle repiunt̄:nō aūt tot ꝛ tāte stelle in paruo corpe apte disponerent̄.Seruit etiā ampla illa magnitudo velocitati motus:quā in maxio orbiū eē oȝ. Alias ēt dixi pfectiorē itelligentiā alijs maiorē motū reqrere q̄ȝ alie itelligentie:q̄ minus pfecte sunt:reqrāt.ꝛ cōseqnēter altiorē locū.pportionant̄ aūt ꝯiter alie magnitudies alijs itelligētijs ꝛc̄. ¶ Tertia ꝯclusio. cuiuslibet īdiuidui elemēti maximū ꝛ minimū assignabile est.quia ipm pcedente rarefactione aliqñ desineret eē.aut ad maximā quātitatē eius deduceret̄.silr ad minimā aut ad nō esse pcedente cōdensatiōe.ꝛ per augumētū improprium versus maximā dimensionē deducit̄.ꝛ per cōpressionē versus minimā. ¶ Isti ēt termini in generatiōe cōprehēdunt̄.6°.phy.ꝯmēto.32.primū in omni gnatiōe ꝛ corruptione est minima pars q̄ potest inueniri de gnato. minimū.n.de omni gnato est terminate quantitatis.v̄.grā. minima pars ignis ē terminata.s.minima q̄ pōt eē ignis. ¶ Ubi nota q̄ ex quocūq; generet̄ ignis:illud est densum:aut nō est ita raꝝ sicut ignis.ideo in oī gnatōe ignis datur minimus ignis.sed maximus ignis dari nō pōt in gnatiōe:q2 tūc oporteret ignē p ꝯdensationē gnari. Silr in corruptiōe ignis ꝯtinue tendit ignis versus illā quātitatē q̄ fuit minima sub qua gnabat̄.q2 p cōdensationem ipse corrumpit̄.ꝛ sic nō dat̄ maximus ignis etiā in corruptione.q2 omne gnabile corpus ex igne est minoꝝ dimensionū q̄ȝ sit ignis.Si igit̄ ponat̄ q̄ rarissimo igni approximet̄ rarefaciens ipm donec illū ignē corrūpat. casus nō est possibilis.q2 sūmus ignis plus rarefieri nō potest:neq; calefieri. ¶ Et si logicus ad imaginationē admittat:ꝯiter ꝯcedat dari sublunare corpus rarius igne. qȯ abhorret phs.sed oē aliud nāle corpus ab igne i maius se trāsmutari pōt.Terra vero ex nullo corpe minoꝝ dimēsionū q̄ȝ ipsa sit gnari pōt.neq; in id corrūpi.imaginabile est tñ opp" puta vnā terrā nō multū densaȝ gnari ex vno mixto habēte densiorem terrā q̄ȝ sit illa q̄ gnat̄ ꝛ ꝯiter cōcedat logicus q̄ sub remissiore gradu existere potest forma terre q̄ȝ sit gradus sub quo ipsa mixto inexistit.qȯ difficultatem facit phylo.ideo quādocūq; ipsa gnat̄:ipsa p cōdēsationē gnat̄.ideo in eius gnatione dat̄ maxima terra.sed cū terra ēt corrūpit̄:versus suā quātitatē maximā deducit̄:ad quā cū venerit: tunc pmo non erit.ꝛ sic dari non pōt minima terra in gnatiōe illius aut corruptiōe.sed igne aut terra in suis nālibus dispōnibus existibus.maximū est ignis:ꝛ minimū est terra. hoc voluit Auer.2° de aīa.cōmē.97.maxima dimēsionū quam mā recipit est dimēsio ignis:minima vero est dimensio terre. ¶ Ex his seq̄t̄ q̄ sub maiori quātitate pōt ignis existere q̄ȝ gnari aut corrumpi.ꝛ pportionabilr̄ eȝ est de terra:ita q̄ sub minori pōt terra existere q̄ȝ gnari aut corrūpi.q2 ea genita cū aliq̄bus raritatibus nō sibi totaliter nālr̄ cōuenietibus ab extrinseco puta ipsaȝ gnante minorat̄. ignis vero cū densitate q̄daȝ genitus ab extrinseco maiorat̄.nō tñ necesse est ignē quācūq; gnat̄:sub mīma quātitate gnari.pȝ.sit passiue aer a sicco satis intēse: ꝛ cuȝ sit calidus ꝛ siccus:sibi approximet̄ ignis ꝯuertēs aerē. ꝛ pȝ q2 sub itenso gradu sunt qualitates ignis:q2 sub itenso gradu gnabit̄ ignis.Sed elemēta media sub maxima eoꝝ quātitate generari possunt ꝛ corrūpi:ꝛ silr̄ sub minima.sub mediocribus aūt quātitatibus cōiter ꝯseruant̄. nō itelligas tñ in eodē idiuiduo hec oīa ꝯgregari.sȝ in diuersis idiuiduis ꝛ tēporibus diuersis. ¶ Sciēdū etiā q̄ dato minimo ignis:illud nō est ꝯuertibile in aerē.q2 minimū aeris in.10.minima ignis ē ꝯuertibile.vt supponit̄ ex cōi ꝯceptione.ꝛ sic minimū ignis tātā mām haberet: q̄ ex ea gnabilia essent.x.minima ignis.qȯ iplicat.q2 tūc illud pmū:qȯ dictū erat minimū:non esset minimū. Similr̄ neq; minimū vnū tñ supioris elemēti in iferius elemētū est trāsmutabile.sed si gnatio dȝ esse in diminuta analogia:opȝ multa minima supioris elemēti pati:exempli grā.x.vel vltra.possibile est tñ minimū ignis ꝯuerti i aerē:supposito q̄ ante trāsubatiōnē ꝯtinuet̄ rei in quam ꝯuertendū est:sed ipso p se seorsuȝ remanēte:nō. ¶ Sciēdū ēt q̄ nō dat̄ maxima ps rei:neq; minima.q2 quacūq; pte data:illa est minor toto:g̃ eadē dat̄ ps maior puta: q̄ cōtinet ptē p̄assumptā ꝛ medietateȝ eius:qȯ remanebat de toto accepta priori parte.similr̄ quacūq; pte data illa est quāta ꝛ extēsa:g̃ illa ptes hȝ:sed pars est minor toto. in ifinitū.n.diuisibile est ꝯtinuū:ꝛ pcessus in ifinitum est in potētia:ꝛ nō in actu.6° phy.cōmēto.59.pȝ dato q̄drato cuius diameter ex minimis.exēpli grā.5.ꝯpōit̄.ꝛ p parallellas lineas ad costas terminatas distātes i diamet⁹ pcise p vnū minimū tñ:tūc in costa ꝯphēdūt paralelle minus q̄ȝ minimū:alr̄ tot eēnt minima in costa quot eēnt i diametro:ꝛ sic eēt diameter eq̄lis coste:qȯ est ipossibile. silr̄ datis duobus circulis se ꝯtinētib⁹: trahant̄ linee ab extremitate minimi maioris circuli vsq; in cētꝝ vtriusq; qȯ idē pūctū suppōit̄ eē.tūc in miore circulo ꝯphēsuȝ inter lineas est minus minimo.alr̄ tot minima eēnt in paruo circulo sicut in magno. ¶ Et igit̄ dixit Auer.7° phy.cōmēto.2.Corpora nālia nō diuidunt̄ in ifinitū in eo q̄ nālia.verbi grā.pmū motū in igne est ps minima: que pōt esse ignis in actu.Silr̄ caloris est minima ps q̄ pōt mouere aīal. ¶ Intelligit̄ q̄ nō diuidit̄ in aliq̄d qȯ seorsuȝ existit:q2 nō in infinitū paruū igneȝ existere tolerat nā ignis.neq; etiā ꝯria circūstātia:vt dixit Arist. in libro de sensu ꝛ sensato. Sepate aūt tāte suphabūdātie rōnabilr̄ vtiq; resoluunt̄ in ꝯtinentia:vt minimus sapor mari ifusus: sed si diuidantur minima naturalia: erit propter quantitatem que mathematice accipi potest. ¶ Pro-

portionalis ꝯ. de mixtis homogeneis tenẽdaest. vñ p̃io
phy. cõmẽto. 37. Caro hʒ magnitudinẽ terminate quãti
tatis. s. ꝙ nõ inuenit̃ caro hñs magnitudinẽʒ minorẽ illa.
Idẽ 6° phy. cõmẽto. 59. ꝛ p̃mo phy. cõmẽto. 38. Manife
stũ est ꝑ se ꝙ quãtitas carnis ẽ terminata in magnitudie
ꝛ ꝑuitate: ꝛ necesse ẽ vt hꝰ corpus: a quo exeũt hꝰ corpa:
ꝑueniat ad minimã q̃titatẽ illius spẽi corpis. ¶ Consi
derãdũ quoqʒ qꝛ mã: ex qua minimũ gñari hʒ: est q̃ta: ꝛ
in ifinitũ diuisibilis. iõ nõ dat̃ p̃ia pars magnitudinis a
qua icipit gñatio: ab extrĩseco agẽte: cũ quo tñ stat: ꝙ da
tur primũ gñatũ in actu. sentẽtia est Auerrois 6° phy. cõ
mẽto. 59. in fine. ¶ Proportionalis ꝯ. euidẽtior est i mix
tis etherogeneis. dato. n. minimo hõgeneo: qꝛ ex finitis
ipʒ cõponit̃ precise: opʒ finitã quãtitatẽ esse etherogenei.
silr ecõtra dato minimo etherogeneo vt sensitiua indu
ctio ostendit. dare opʒ minima homogenea ipm compo
nentia. hãc s̃niaʒ de mixtis ꝑfectis: que aialia sunt: expꝛs
sit Arist. 2° de gñatiõe aialiũ. Magnitudinis aialiũ me
ta ꝛ terminus his describit̃. ꝛ 4° de gñatiõe aialiũ. sʒ vt
ꝑficiendi cuiusqʒ aialis certa est magnitudo. tum ad ma
ius. tũ vo ad minus: quẽ terminũ nõ supragrediunt̃. vt
maiora vel minora euadãt. sʒ i meꝰ magnitudinis spatio
excessum defectũue iter se capiunt: atqʒ ita hõ alius alio
auctior ẽ. ꝛ ceteroꝝ q̃uis aialiũ. sic mã seminis: ex q̃ cõ
sistũt: nõ idefinita est: nec in plus: nec in minꝰ. vt ex quã
talibʒ possit gñari. ¶ Sciẽdũ tñ q̃uis multa mixta ꝑfe
cta ẽt aiata ex multis minimis integrent̃: nõ tñ animal
multũ ꝑfectũ. pʒ de plantis prima pars: a q̃bus ramuscu
lus extractus põt seorsum existere ꝛ viuere. silr de aiali
ãnuloso. aialia aũt ꝑfecta multũ si diuidant̃: licet vna ps
possit existere: tñ ambe eoꝝ ptes existere nõ pñt. Sʒ qꝛ
animalia ꝑfecte nature post ortũ crescũt in quãtitate: ꝛ si
nascerent̃ sub minimis eoꝝ quãtitatibus: tũc ad q̃dru
plũ aut qncuplũ crescũt. ꝛ sic hñt i q̃druplo vel qncuplo
vel alr plus de mã q̃ƺ prius: ꝛ tñ ad duo minima illꝰ spẽi
nõ attingũt: qꝛ tũc ille due ptes: que essent duo minima
illius aialis: possent seorsuʒ existere. qd̃ est ꝯ expiẽtiã. ve
rũtñ ẽ ꝙ aucta tãtã hñt quãtitatẽ sub quãta duo aut tria
aut q̃ttuor aialiã possent existere. hñt tñ aiata maximaʒ
quãtitatẽ: quã acqrere pñt ꝑ augumẽtũ cũ illis circũstan
tijs quas hñt (nõ. n. sic circũstãtionando datur minima
quãtitas quã ꝑ augumẽtũ acqrere nõ possunt) cũ ad sta
tũ ꝑuenerint: qꝛ tñ ꝓcessit calor naturalis exiccãdo hu
midũ radicale: ꝛ ipʒ ipuꝝ reddẽdo ꝑ mixtionẽ factã per
virtutẽ nutritiuã deterius restaurãtẽ ꝛc. ¶ Finalẽ autẽ
cãm ponit Auer. 4° celi. ꝯmẽ. 40. vlr finitas nõ iuenit̃ in
rebus: nisi ꝑꝑ formas eaꝝ: nõ ꝓpter quãtitates: qꝛ omni
q̃titate possibile est inuenire maiorẽ aut minorẽ q̃tũ ẽ ex
se: nõ sic aũt hoieʒ. 1000. pedũ damus: aut tñ sicut granũ
milij aut sinapis. ¶ Itẽ 4° celi. ꝯmẽ. 24. finis ꝯueniens
augmentabili est mẽsura termiata in lõgitudie latitudi
ne ꝛ ꝑfunditate. vbi gr̃a. augumẽtũ hois nõ ẽ nisi ad mẽ
surã nãlẽ hũanitatis. ¶ Itẽ p̃mo de gñatione ꝯmẽ. 3. in
mẽbro ẽ cã extẽsionis in oẽs dimensiones: que rarefacit
humiditatẽ diuidendo illam ad minima foramina: que
crescũt ꝑ extẽsionẽ corpis: ꝛ iteꝝ implent̃ humiditate: q̃
trãsmutat̃ in partes carneas minimas. ꝛ applicabit se il
lis: ꝛ iteꝝ ꝯtingent in illis partibus carnosis nouis fora
mina minima: ꝛ cũ mẽbrũ extẽderet̃: rarefient illa fora
mina: ꝛ implebunt̃ per humiditatẽ cibalẽ per virtutẽ at
tractiuã. ꝛ cũ calor coagulauerit illã: reuertet̃ in carnẽ ꝛ
os: deide 3° rarefiet: ꝛ sic erit cremẽtũ mẽbri augumtatũ.
g̃ non est augumẽtaꝰ nisi ſm istã virtutẽ ſm quã hʒ for
mã. ꝛ istã virtutẽ intendebat Arist. ¶ Alia ꝯ. ifinite ma
gnã magnitudinẽ ꝯcedẽs mathematicus pꝰo nãli maxi
mã quãtitatẽ in nã cõcedẽti nõ ꝯdicit. qꝛ veritas veritati
nõ ꝯdicit p̃mo ethicoꝝ: ꝛ 3° de aia. Auer. ꝯmẽ. 5. dixit eni
Cõmẽtator 3° celi. ꝯmẽto. 6. mathematico nõ est incõue
niẽs ꝯcedere corpus ifinitũ. qꝛ ꝯsiderat de eo iquãtũ est
abstractũ a corpe nãli. ad bonũ tñ itellectũ referant̃ ma
le sonãtia. s. quocunqʒ corpore finito imaginato imagina
bile ẽ maius. qꝛ nullus imaginãt corpus infinitũ: qꝛ eo
qd̃ est corpus: ipʒ supficie aut supficiebus claudit̃: ꝛ sic fi
nitur. Nãlis aũt diffinit hoc impossibile. q̃ꝛ inquãtum
est vltimũ terminans corpus nãle est q̃si forma: formaʒ
aũt iquãtũ est forma impossibile ẽ augeri in infinitũ. au
gumẽtatio. n. in ifinitũ est ex mã: nõ ex forma. vt declatũ
est in physicis liꝰ 3° circa textũ ꝛ cõmẽtũ: 59. ꝛ 60. 8° autẽʒ
phy. ꝯmẽ. 23. minima partiũ magnitudinis factaꝝ ẽ ter
minata in itellectu in actu. Cõmẽto etiã. 9. tertij celi. mi
nima quãtitas terre est termiata: cũ ipossibile sit ꝙ q̃libʒ
ps hẽat ptẽ minorẽ ipa. Cõsilr est de oĩbus alijs corpori
bus: que cũ diuiderent̃: corrũperent̃: ꝛ nõ possent rema
nere. Silr nõ vr̃ cur spongia cõpressa redeat ad suã pri
stinã magnitudinẽ cũ sibi relinq̃t̃. nisi qꝛ maiorẽ q̃tita
tẽ sibi determinat q̃ƺ illa sit ad quã ꝑ cõpressionẽ angu
stabat̃: qꝛ tunc nã illa vacuitates nõ haberet sufficientes
cõtinere nutrimẽtũ pro illo aiali ꝛc. ¶ Sexta ꝯ. datur
minimũ certo circũstantionato continẽti potens resiste
re. pʒ de illo cuius virtus resistitiua est eq̃lis virtuti con
tinentis: a ꝓportiõe aũt equalitatis non fit motus. verũ
tamẽ si stante agente debilitaret̃ passuʒ: lʒ in pñti istan
ti nõ ageret: tamẽ imediate post istans pñs ageret. silr di
cẽdum: si stante resistẽtia passi icipet agẽtis virtus cre
scere. ¶ Alia ꝯ. a vtute fatigabili datur minimũ nõ por
tabile. ꝛ est põdus tante virtutis in resistendo sustinen
ti quante est agens in sustinẽdo. qꝛ hoc portari non põt:
nulluʒ maius portari põt: sed quodlibet minus. Contra
supponat̃ humeris illud qd̃ dicis minimuʒ respectu for
tis: ꝛ q̃ro an sustinebit̃ a forte. ꝛ sic erit portabile a forte:
aut nõ subsitiebit̃. ꝛ sic ipʒ vincet fortem. ꝛ sic nõ equat̃
virtuti fortis. cuius oppositũ dicebas. ¶ Rñio admisso
casu. dico ꝙ virtus fortis est dbilitabilis: ideo nũc nõ de
scẽdit põdus illud: sed imediate post hoc descẽdet. qꝛ nũc
nõ vincit fortẽ: ꝛ imediate post h̃ vincet. iõ ꝑ nullũ tẽpus
substinebit̃ põdus illud a forte. nisi adiuuet̃ aut crescat
in virtute. aut imagiet̃ fieri idebilitabilis vtutis. an aũt
in obuiatione hꝰ resistẽtie a graui eo dato ꝯtingat inter
rumpi motũ: est difficultas ad quã calculãtes aduerte
re opʒ. ¶ Alia ꝯclo. dabile est primũ instans in quo non
videbit̃ obm: cũ vr̃: ꝛ minorabit̃ obm versus nõ quãtuʒ
saluato oculo bene disposito ꝛ meꝰ ꝛ obti ꝑentia. aut cuʒ
saluato oculo ꝛ medio remouet̃ obiectũ ab oculo. ab in
tra pariferiã visus ad extra. qꝛ in minoratiõe instãs cõti
nuãs tp̃s in quo videbit̃ obm cũ tp̃e in quo non videbit̃
obm se tenet ex parte negatiõis. alr daretur debilissima
visio: ꝛ habẽs vltimũ esse. ꝛ minimus angulus sub quo
res videri posset. similr instans cõtinuãs tp̃s. per qd̃ est
obm intra pariferiã: cũ tp̃e in quo olim est extra: se tenet
ex parte negatiue: qꝛ tũc non vr̃: ꝛ imediate ante videba
tur. aliter daret̃ vltimũ instans esse visiõis. ¶ Et si Ari.
in libro de sensu ꝛ sensato. concedat nullũ tp̃s quãtũcuqʒ
paruuʒ est insensibile: sed oẽ est sensibile. Hoc tñ declat
de sensatione ꝯtinuata quo ad partes inexistẽs: sed non
quo ad sensatũ ꝑ se seorsuʒ: ifinite eni parua ẽ albedo ali
qua visu ꝑcepta in toto: q̃uis nõ ifinite parua albedo:
ꝛ si ꝑ se existeret: sic ꝙ nõ in toto videret̃. põt tñ alr ꝑdi
visio q̃ƺ fuerit pretactum. puta ex luminis remissione ꝛc.
¶ Alia conclusio. datur minimum tẽpus mẽsurans mi
nimũ motũ. itellige minimũ in q̃titate: nõ aũt minimuʒ

in velocitate.dixit.n.Arist.2°celi.ɔmēto.39.motus celi
hȝ tp̄s terminatū.ꝛ ipossibile ē vt celū moueaꝛ in tp̄e mi-
nori illo p tm̄ spatiū.pȝ iductiue.qꝛ sicut ambulās hȝ tp̄s
minimū in cui⁹ minori nō pōt ambulare spatiū termia-
tū.ꝛ musicus hȝ tp̄s in cui⁹ miori ipossibile ē tāgere aliq̄.
ꝛ silr in oi opatiōe.6°ēt phy.ɔmēto.50.p̄mū tp̄s ē mini-
mū in quo pōt mobile trāsmutari. ❡ Cōtra.mobile trās
mutaꝛ in tp̄e qd̄ dicim⁹ minimū:g̊ in pte illi⁹ tp̄is:sȝ ps ē
mior toto.g̊ totū tp̄s nō est minimū. ❡ R̄ńo.in pte tp̄is
fit ps motus:non tn̄ totus motus. ❡ Octaua ɔ̄. in motu
ad q̄litatē daꝛ p̄mū idiuisibile p se:diuisibile p accn̄s.qꝛ
minimus color est termiatus p se.queādmodū minima
forma ē terminata.s.ꝙ minimū eius qd̄ pōt eē coloratuȝ
in actu est terminatū:queādmodū minimū eius qd̄ pōt
eē aliqd̄ demostratū:est terminatū.vbi gr̄a. qm̄ minima
aqua ē terminata:ꝛ silr de alijs corpibus simplicibus ꝛ
cōpositis.6°phy.textu ꝛ ɔmē.49.Auer.5°phy.ɔmē.22.
loquēs de alteratiōe dixit.Si motus fuerit in qualitate:
tūc iter.i.interclusuȝ erit p̄ma q̄litas:ad quā trāsmutaꝛ
trāsmutatū.ꝛ de motu locali de quo minus vr̄:prius dixe
rat:si motus fuerit in loco:iter erit p̄mus locus.s.primus
locus ad quē motū moueꝛ.8° ēt physi.cōmē.23.p̄ma ps
q̄ fit ex motu quodāmō ē in actu:ꝛ quodāmō in potētia.
qm̄ hȝ ꝙ illud qd̄ exit in actu ē dterminatū hȝ hūc modū
ē idiuisibile.ꝛ hȝ ꝙ motus ē ɔtinuus est diuisibilis:ꝛ non
est in eo p̄mū nālr in actu:nisi qesceret motū.6°aūt phy.
Auer.ɔmē.67.neqȝ in motu:neqȝ in tp̄e iueniꝛ p̄mū nālr
.s.p̄mus motus aut p̄mus tp̄s:qm̄ motus ꝛ tp̄s sunt diui-
sibilia.ꝛ ɔmē.70.nō est p̄mū tp̄s in quo cessat:ꝛ textu cō
mēti.71.neqȝ in ipo moueri:neqȝ stari est aliqd p̄mū.sta-
re.i.ire ad stādū.ꝛ Cōmētator qꝛ tūc ɔtinuū ɔpōneret ex
idiuisibilib⁹:ꝛ repetit hec rō ibi a ph̄o textu ɔmē.73.ꝛ
cōmēto.72.Nō daꝛ p̄mū getis.qꝛ in impartibili nō potest
qescere.qꝛ in atomo nō pōt moueri.Et Auer.ibi ista porꝛ
tas.s.dari p̄mū ē ipossibile in istis rebus:ppter ɔtinuatio
nē.ꝛ ɔmē.74.ɔtinuatio in motu locali ē mãifesta p se.ꝛ
qꝛ ipossibile ē imaginari aliquā ptē eius existere subito.
in ceteris aūt est qd̄ nō pua. Itē 8°phy. cōmēto.23. dicit
phylo.nō eē ɔtinuitatē in augumto neqȝ in alteratōe.in-
tellige ppetuitatē:qꝛ vtriqȝ sunt ptes ad terminū cōeȝ co
pulate.imo aliq̄ ē altera⁹ subita.vt tāgiꝛ p̄ phy.ɔmen.23.
ꝛ 2°de aīa.ɔmē.121.verūtn̄ Auer.sermo est de itētionali
alteratiōe:nō aūt de reali.sȝ de reali loqꝛ Arist. ❡ Sciē-
dū tn̄ ꝙ alterationē itentionalē aliqñ ɔtingit eē successi-
uā:sȝ p accn̄s:vt qñ reqriꝛ aliqd successiue motum: vt in
auditiōe motus aeris localis.ꝛ in odoratiōe fumalis eua
porationis localis motus.alr subita est.sȝ de reali altera-
tione ipsaȝ eē subitā nō est itelligēdū ipaȝ fieri in istanti:
sed eque cito subȝ puū ab extrinseco alterari pōt hȝ oēs
ptes q̄litatiuas.nō tn̄ itelligēdū est ꝙ eque velociter hȝ
oēs ptes altereꝛ.qꝛ vniformi existe passo.nō hȝ agēs ex-
trinsecū eq̄lē ppoitionē supra extrinsecas ptes passi ꝛ i-
trinsecas:neqȝ itelligēdū est aliqd eē subitū:qd̄ rōnē mo
tus tollat.ꝛ sic simul ɔgelanꝛ oēs ptes aque ꝛ subito. sed
maior est ɔgela⁹ in vna pte q̄ȝ in alia.ꝛ subita cōgela⁹ esse
vr̄:qꝛ aqua nālr est frigida ꝛ in summo:iō pro ea cōgelāda
nō reqriꝛ vlterior infrigidatio.sed reqriꝛ cōstrictio que
versus nām lapidis reducit:ꝛ sic intellige Arist. in libro
de sensu ꝛ sensato de ɔgelatione subita. ❡ Ex hoc soluiꝛ
dubitatio.an termini qbus claudiꝛ quātitas rebus nāli-
bus ɔueniēs sint affirmatiui aut negatiui.s.maximum ꝙ
sic:aut minimū ꝙ nō. minimū ꝙ sic ꝛ maximuȝ ꝙ non.
❡ R̄ńo.sunt affirmatiui:ꝛ negatiui.qꝛ in iceptione dato
maxio aut minimo ꝙ affirmatiui sint itelligiꝛ: qꝛ datur
p̄mū instans nāti. In desitiōe vero itelligiꝛ ꝙ sint nega

tiui.qꝛ daꝛ p̄mū nō eē eiusdē. ❡ Et sic soluiꝛ ɔ̄dictio in-
ter Auer.in libro de suba orbis.capite p̄mo.dantē maxi-
mā quātitatē aeris ɔuertēdi in ignē.ꝛ Arist.8°phy.textu
ɔmēti.69.ꝛ 6°physi.textu ɔmēti.41.ꝛ.43.dantē p̄mum
eē ignis gn̄andi data.n.illa maxia quantitate aeris esset
dicēdū in istāti p̄nti.sub illa est aer:ꝛ non imediate post
istās qd̄ est p̄ns erit:ꝛ in istāti qd̄ est p̄ns nō est ignis : ꝛ
imediate post istās qd̄ est p̄ns erit.ꝛ si datur primū esse
ignis: in istanti:qd̄ est p̄ns:est ignis:ꝛ nō imediate ante i-
stans:qd̄ est p̄ns:fuit.ꝛ sic in istāti:qd̄ est p̄ns:nō est aer.
ꝛ imediate ante istās:qd̄ est p̄ns:fuit.ꝛ sic illa quantitas
data nō est quātitas aeris:neqȝ magna:neqȝ parua.sȝ est
quātitas ipsius ignis. ❡ Solutio.ꝙ illa ē maxia quanti-
tas aeris.qꝛ illa est maxia sub qua potuit gn̄ari aer:sȝ est
minima sub qua gn̄ari pōt ignis.ꝛ est minima quantitas
sub qua nō stat aer:dū tēdit aer in non esse.ꝛ sic stant si-
mul dari p̄mū eē ignis:ꝛ maximā q̄titatem aeris:ex qua
ignis est gn̄andus. ❡ Cōtra istā r̄nsionē est Auer.2°celi.
cōmē.95.ɔcedēs dari maximā raritatē:ad quā cuȝ ignis
pueneri:impossibile est ipsum rarefieri magis. ❡ Se-
cūdo arguiꝛ ꝙ possit eē ꝙ nō detur p̄mū eē ignis.pbaꝛ.
ꝛ pono passum cōtinuari agenti cōuersiuo eius. tūc non
opȝ eē subitā gn̄ationē minimi:ppter quātūcūqȝ parui
ignis gn̄ationē:ppter passi ɔtinuationē cū igne agente ꝛ
pexite. ❡ Tertio.arguiꝛ dari vltimū esse corrūpendi:ꝛ
vltimū nō esse gn̄andi.dato maximo aere p̄mo generato
ex igne:ɔseruetꝛ sic p tēpus:in cuius fine sit ignis sibi ap-
plicitus rarefaciens:tūc dabitur vltimū esse aeris: ꝛ vlti
mū nō esse ignis.qꝛ in istanti applicationis nō est actio:sȝ
imediate post erit.g̊ in illo istāti est aer:ꝛ nō amp̄. ❡ Si
milr dato minimo aere gn̄ato vel ex aqua vel terra:ꝛ cō-
seruato p tēpus:approximetur cōdensans:ꝛ seqtur idē.s.
dari vltimū esse aeris:ꝛ vltimū nō esse gn̄andi.q̄ haben-
tur pro icōueniēti:ꝛ sunt ɔ̄ phylo.ꝛc̄. ❡ Ad primuȝ. ɔce-
do ɔ̄ńs:neqȝ ipm est ɔ̄ dicta:qꝛ rarissimus ignis in nihil
corrūpi pōt p rarefactionē.sed si corruptibile est:p ɔden
sationē est corruptibile. ❡ Ad scd̄ȝ.ɔcedo ɔ̄ńs. ❡ Con-
tra.seqꝛ ꝙ nō ē necessariū augumētationeȝ fieri p mini-
ma.pȝ ɔ̄ńa.qꝛ nutrimētū nutrito ɔtinuaꝛ:anteq̄ȝ ipsum
in subaȝ nutriti trāsubetur. ❡ Sȝ distiguēdū nutritio-
nē fieri p minima nutriti:nō opȝ aūt ꝙ p minima nutri-
mēti.qꝛ q̄libet ps minima nutriti nutrimēto indiget: sed
nō cuilibet minimo appositū ē minimū nutrimēti: neqȝ
cōuertibile est in minimū nutriti. Sed ɔ̄.fit hō aut equ⁹
nutritū.tūc in eis nō sunt minima.p dicta : g̊ nō fit in eis
augumētatio p mima. ❡ R̄ńo.fit p minima carnis aut
ossis:sȝ nō p minima hoīs aut eq̄.ꝛ sic in eis sunt minima
hōgeneor.an aūt nutrimētū sparsiȝ fit p mēbra: sic ꝙ i
ptibus ei⁹ ipȝ nō hēat ɔtinuitatē.ꝛ dato ꝙ nō.an minus
minimo alteri ɔtinuatū existere possit: alis ɔsiderādū ē.
❡ Ad 3ᵐ.in gn̄atiōe potuit stare aer sub tāta rarefactio-
ne:qꝛ p̄ns ē gn̄ans aerē:qd̄ ɔdēsat ipȝ:iō statiȝ nō erit aer
sub tāta raritate.ēt pp p̄ntiā gn̄antis aerē.Sȝ i corruptio
ne:sȝ deducaꝛ ad raritatē tātā:tn̄ cū statiȝ ē tāta raritas:
aer p̄ nō ē.qꝛ agēs p̄ns passo ē ɔ̄riū aeri dstruēs ipm.Ca-
sus igr̄ argumti nō ē nālr possibilis.qꝛ sub miori dispōe
gn̄ari pōt aer q̄ȝ ɔseruari:qꝛ ab agēte rarefaciēte gn̄ari pt
puta ex grauib⁹:ꝛ ēt sub maiori q̄titate gn̄ari pōt aer q̄ȝ
ɔseruari:qꝛ ipe ab agēte ɔdēsante gn̄ari pt.puta dū agēs
aerē gn̄ans i terre simplr agit. ❡ Oꝫ si dixeris. dcm̄ esse
supra opp̄ᵐ.s.sub miori eēȝ ɔseruari posse q̄ȝ gn̄ari. ❡ R̄:
dcm̄ ē eēȝ i mixtiōe sub remissiore gradu saluari posse q̄ȝ
eē mixtiōeȝ:ꝛ h̄ dcis nō repugn̄t.an āt facili⁹ sit ɔseruare
q̄ȝ gn̄are alis diceꝛ.sȝ ad imagiationē admisso casu.ɔ̄iter
dōȝ ē ꝙ op̄ᵐ reglar ab Ar.nob traditar.8°ph.d iceptōe

rei ꝛ deffiniõe est imaginabile: ꝫ nõ fit vero. ¶ Sciẽdũ ẽt
ꝙ minimoꝝ simpliciũ mãe nõ sunt eq̃lis portiõis. q꞉ ex
vno minimo elti bñte supius eltũ fiũt aut fieri p̃nt circa
decẽ minima supioris elti: ꝛ sic circa in decuplo min⁹ de
mã hꝫ minimũ vnũ genitũ ꝙ̃ minimũ ex quo fit gñatio.
¶ An ãt vnũ minimũ sit eq̃lis q̃titatis cũ alio minimo.
¶ Dicẽdũ ẽ oẽ minimũ mixti ẽ maius minimo elti ꝯpo-
nẽte ipꝫ: eo q꞉ mã minimi mixti ẽ totũ q̃titatiuũ ad mi-
nimũ elti ꝯponẽs id mixtũ. Sꝫ q̃titatẽ vni⁹ minimi sim
plicis pbabile ẽ eẽ eq̃lẽ q̃titati alterius minimi elti: non
enĩ pbabile est eẽ talẽ pportionẽ vni⁹ minimi elti ad aliõ
minimũ alteri⁹ elti: q̃lis est ppor̃ sphere vni⁹ elti ad sphe
rã alterius elti. Si.n. pportionẽ nãliũ accepis vt ignis
ad terrã: q̃ sit mille ad vnũ: illa ẽ nimis magna pportio: ꝛ
tãto magis: q꞉ tũc oporteret iter illas datas spheras eẽ p-
portionem mille ad vnũ duplicatã: q꞉ nũerus minimoꝝ
ignis est millecuplus numero minimoꝝ elti. ꝛ vnũqdꝙ
minimũ ignis eẽt ẽt millecuplũ ad minimũ elti terre. Si
aũt pportionẽ speraꝝ datã a mathematicis accipes: ad
hac illa est valde magna. vt dixi in p̃n⁰ scdi h⁹ libri. Si igr̃
mã pria eẽt solũ sub elemẽtarib⁹ formis ꝯpletis nõ sciui
eẽ trãsmutãtib⁹: tũc ipsa in q̃tuor portiões eq̃les in mul
titudie mãe eẽt diuisa. ꝛ sic p̃cise i ea pportiõe in qua mi-
nus de mãe multitudie sibi d̃terminat vnũ minimũ: p̃cise
in eadẽ eẽnt plura minima vni⁹ elti ꝙ̃ alterius: ꝛ sic ma-
iorẽ locũ occuparet ignis elꝫ. nũc aũt elã se alterãt: ꝛ con
uertũt vnũ i nũm alteri⁹: ipa ẽt in mixtionẽ veniunt ꝛc̃.
¶ Cõtra minima arguit̃. ꝛ p̃ ex diffiõne q̃ti: qõlꝫ q̃tũ ẽ
diuisibile i ptes potẽtes eẽ h̃ aliqd. 5⁰ meta. textu ꝯmen.
18. sꝫ oẽ minimũ ẽ q̃tũ ꝛc̃. ¶ Scdo. minimũ põt p se exi-
stere: g̃ ps ei⁹ p se existere põt. pꝫ ꝯña. q꞉ totũ ꝛ pars sunt
eiusdẽ rõnis eẽntialis: q꞉ elta sũt hõgenea. ꝛ ẽt existia aut
ẽ idẽ eẽntie: aut ꝯseqr̃ eẽntiã. ¶ Tertio. oẽ agẽs p̃us ꝛ ve
locius agit in ptẽ passi ppiquã ꝙ̃ remotã: g̃ p̃us iducit for
mã in pte minore ꝙ̃ maiore. ¶ Quarto. ignis in ifinitũ
ẽ apt⁹ crescere p appositionẽ ꝯbustibiliũ. z⁰ de aia. textu
ꝯmẽ. 41. iõ nõ ẽ ignis p̃n^m augmẽti. ¶ Qnito. dato mini
mo i me⁹ iter calidũ ꝛ frigidũ: tunc minimũ illud ex vna
pte calefit: ꝛ ex alia frigefit: g̃ daĩ min⁹ mimo. pꝫ ꝯña. q꞉
ps minimi frigida ẽ minus minimo. ¶ Sexto. ex primo
physi. ꝯmẽ. 64. Gñatũ ẽ cõpositũ ex trib⁹. s. ex p̃uatione
ꝛ forma ꝛ mã: sic ꝙ p̃ua⁰ ẽ in pte mãe: ꝛ forma in pte. g̃
ibi nõ ẽ mima mã: q̃ subijciĩ gñatiõi. q̃ñ mior ẽ mã sub-
iecta p̃uatiõi tñ ꝙ̃ subita p̃uatiõi ꝛ forme: nõ.n. illa p̃ua⁰
ꝛ illa forma se ꝯpatiunĩ in eodẽ subito ad eq̃te. q꞉ sũt op-
posita ꝛ icõpossibilia. ¶ Ad p̃^m. rõ q̃titati i se mathema
tica ẽ: iõ rõne q̃titatis q̃tũ ad imaginationeꝫ possent p-
tes i imaginatõe eẽ separe: sꝫ mã nõ tolerat diuisionẽ illã
pꝫ in celo ꝛc̃. nullã diuisionẽ realẽ tolerãte: sꝫ iferiora alĩ
quã tolerãt: sꝫ nõ oẽꝫ. ¶ Ad z^m. nõ saluat mã formã: nisi
sit mã q̃litatiue ꝛ q̃titatiue disposita: cuiusmodi nõ ẽ in
miore minimo. iõ negaĩ ꝯña. Et ad pbationẽ negaĩ ꝯña.
q꞉ mas ꝛ femina sũt eiusdẽ rõnis: ꝛ tñ nõ põt masculus i
se ꝯcipe: sꝫ bñ mulier. dixi aĩa ꝙ ppetates sequẽtes speci
fica p̃ncipia absolute cuilibꝫ idiuiduo ꝯpetiuãt. sꝫ sequẽ
tia p̃n⁰ nõ absolute: sꝫ sub determiata mã aut d̃terniatis
mãe dispõnib⁹ nõ oꝫ eẽ oĩb⁹ idiuiduis spẽi cõia: eẽ ãt ge
neratiuũ i alio reqrit organa seminis trãsfusiua: ꝛ oẽ gña
tiuũ in se reqrit organa receptia sic ad ppo^m subsistẽtia.
ꝫ ꝯcedaĩ ꝙ subsistẽtia sit forma: nõ tñ subsistẽtia ẽ mã:
neꝙ̃ ꝯpo^m: q̃ existũt: ꝛ illa attribuiĩ denolatiue p̃ncipalr̃
supposito: qõ reqrit d̃terminatã q̃titatẽ ꝛ q̃litatẽ vltra il-
lã: quã p̃n⁰. specifica absolute sũpta reqrũt: ptes.n. mino-
res mimo: ꝫ existãt: nõ tñ subsistũt. q꞉ nõ seorsũ existũt:
sꝫ i toto: põt tñ aliq̃ ps subsistere: q̃ non subsistit: vt pꝫ de
mag⁹ ex plib⁹ minimis ꝯstãte: cui⁹ ps subsistere sola põt.
Correlariũ subsistentia nõ est pcũꝫ de re eẽntialr̃. Corre
lariũ. aliqualr̃ alr̃ est accipe subsistentiã ꝙ̃ subãꝫ: q꞉ suba
q̃ditatiue p̃⁹ de illo de quo p̃⁹: sꝫ nõ subsistẽtia. ¶ Ad 3^m.
for⁹ subitã extraductionẽ p gñõnẽ p̃cessit altera⁰ succes-
siua ꝛ p ptes. ꝛ h̃ tã i subali trãsmutatõe ꝙ̃ accñtali. iõ cõ
cesso añte: negaĩ ꝯña. ¶ Ad 4^m. expõiĩ in ifinitũ. i. i q̃ti
tatẽ multo maiorẽ ꝙ̃ sibi determiset aĩatũ: q̃ q̃titas etiã
nõ determinate figure ẽ: nõ.n. determinatã figurã deter-
minãt sibi elta: q̃lẽ sibi d̃terminãt aĩata. figura.n. termi-
nus ẽ q̃titatis. iõ crescẽs nõ ad figurã: ad ifinitũ crescere
dr̃. ¶ Ad 5^m. põt eẽ ꝙ illud minimũ diuidaĩ: cuius vna
ps i ignẽ alia i aquã ꝯuertaĩ. ꝛ põt eẽ ꝙ solũ a potẽtiore
ꝯrioꝝ patiaĩ illud mediũ. ¶ Ad sextũ. dictũ Auer. ẽ ve-
rũ in gñatiõib⁹ in qbus mai⁹ minimo gñaĩ. ꝛ dixit Auer.
si nõ ẽ succ⁰ in forma: ꝙ ipa ẽ in accñtibus. de gñõne ho
minis. p̃ phy. ꝯmẽ. 62. loqns. ¶ Est aũt difficultas an ge
neratio fiat p minima. ¶ Ad h̃ ẽ Auer. 6⁰ phy. ꝯmen. 59.
motus gñatiõis ꝛ corruptiõis ẽ ꝯposit⁹ ex trãsmutatiõe
in q̃litate ꝛ trãsmutatõe in suba: trãsmutatio i suba est in
nõ tpe. s. pductus forme subalis: ꝛ motus gñatiõis totius
est cõpositus ex motibus ptiũ in gñabilibus cõpositio
ex mẽbris diuersis. ꝛ non est necesse vt trãsmutatuꝫ: qõ
p̃cedit: sit de spẽ transmutati posterioris: sed de alia spẽ:
ꝫ transmutatio sit eiusdẽ spẽi. in corpibus simplicib⁹ nõ
accidit hoc. vt in gñatiõe ignis ꝛ aque. sed seqtur necessa-
rio vt ante trãsmutationẽ posita sit alia trãsmutatio: siue
sit diuisibilis siue indiuisibilis. s. finis trãsmutationis so-
lũmõ. ꝫ nõ sit dare p̃mã ptẽ magnitudinis: in qua ẽ gñõ.
ẽ tñ dare primũ gñatũ scilꝫ minimũ in gñato ex ptib⁹ di-
uersis. ¶ Duplex igiĩ est mixtũ: hõgeneũ: etherogeneũ:
hõgenei ẽ p̃mũ: nõ ita p se sicut etherogenei: q꞉ hõgenei
partes sunt eiusdẽ rõnis. quaꝝ vna nõ p̃supponit alterã.
ꝛ sic nulla est essentialr̃ prior altera. sed etherogenei est
dare partẽ vnã: a q̃ alie depẽdẽt: ꝛ si nõ in fieri: saltẽ in cõ
seruari. vt a corde aut ab ei pportionali. ꝯcediĩ igiĩ du-
hiꝝ ps affirmatiua. nõ tñ necesse est facta primi minimi
gñõne s̃m minimũ subito gñari. puta cum mã scdi mini
mi mãe primi minimi cõtinua est. ¶ Est alia difficultas
veꝝ deĩ minimũ alteratũ: aut minim⁹ gradus forme p
alterationẽ inducẽde. probo ꝙ nõ. q꞉ approximato nãli
calido frigido in sũmo sine ipedimẽto in pportiõe maio-
ritatis: aut imediate post hoc aget corrũpẽdo frigiditatẽ
sũmã. aut nõ: nõ z^m. q꞉ nõ stat agẽs nãle approximatum
p tps passo: cui agẽs dñaĩ: remoto ipedimẽto: sine actio-
ne. si agit: aut certã ptẽ sui ꝯrij agens icipit abijcere: aut
nõ. nõ p̃mũ. q꞉ ifinite velociter ageret. g̃ ifinite modicã i-
cipit abijcere: ꝛ cũ nõ abijciaĩ ꝯriũ sine ꝯrij iductione. g̃
imediate post hoc erit caliditas in passo: ꝛ nulla certa ca-
liditas imediate post hoc erit ibi. q꞉ alr̃ infinite velox fu-
isset calefactio. q꞉ aliquãta caliditate in certo tẽpore idu-
cta: est aliquãte velox alteratio. ꝛ in duplo minori tpe ea
iducta: est in duplo velocior alteratio. ꝛ sic in ifinitũ mi-
norãdo. g̃ si certa caliditas imediate post hoc erit: subita
erit alteratio. tũc vltra. g̃ p ptẽ ante ptẽ caliditas acqriĩ.
g̃ nõ p minima. ¶ Rñõ. daĩ minimũ in formis q̃litati-
uis: vt in octaua cõclusione dictũ est. minimũ q̃litatis p
gñationẽ s̃m qd acqriĩ. ꝛ p corruptionẽ s̃ꝫ qd desinit eẽ.
ꝛ cũ daĩ calidũ approximatũ frigidissimo: admitto casuꝫ
ꝛ ꝯcedo ꝙ imediate post h̃ erit remissa frigiditas: sed nõ
imediate post h̃ gñata erit calitas. ꝛ sic cõcediĩ aliquãta
vnius ꝯrij remissio sine ꝯrij illius intensione. sꝫ cũ p̃mo
nõ erit certa quãtitas vt vnius gradus frigiditatis s̃m se
totuꝫ ꝛ quãlibet partẽ eius: tunc p̃mo erit caliditatis gra
dus minimus. sed residuũ caliditatis post alterationem

successiue acqref donec durabit calefactio. ¶ Sed q̃re
nõ sic p gñationẽ acqrit sʒ minimũ:sicut pmũ. ¶ Rñio
subʒ patiẽs:aut aliqd hʒ qualitatis extrahẽde ab agẽte.
ꝛ tunc cõtinuatur motus sine minimi generatione pre-
cedente.ꝛ qꝛ non datur prima q̃litas in potẽtia:sed ante
quãlibet introductaʒ qualitatẽ in potẽtia est alia q̃litas
prior.ideo saluatur cõtinuatio in motu.sed quia datur p̃-
ma qualitas in actu quã itroducet agẽs:ideo saluaf me-
diũʒ in qd primo mutans venit.Si aũt subiectũ patiens
nihil habeat de qualitate extrahẽda ab agente:tũc dictũ
est.¶ Causa autẽ successionis introductionis dicta ẽ ab
Auerroe.4° physi.ↄmẽto.71.s.resistentia extrinseca vel
intrinseca motori.ꝛ si cõtinuef motus vsqꝫ in totalẽ fri-
giditatis remissionẽ:tũc cũ deuẽtũ erit ad minimã frigi-
ditatẽ.exẽpli grã.vt vnũ:illa p corruptionẽ subito rece-
det:quia minus minimo existere nõ põt.¶ Cõtra.sequif
gñatione sm gd priorẽ eẽ alteratione.ↄñs est ↄ̃ phylo.p̃-
mo physi.ↄmẽto.62.pʒ ↄña:qꝛ anteq̃ꝫ itendatur albedo
aut caliditas:illa gñat.¶ Rñio.lʒ quelʒ qualitas intẽsi-
bilis p̃us gñef q̃ꝫ intẽdaf:tñ negãdo ↄñaʒ in alteratione
reali:qꝛ illa est iter ↄ̃ria.ꝛ precessit alteratio destructiua
ↄ̃rij.lʒ nõ p̃cesserit alteratio inductiua forme.ꝛ sic salua-
tur phs 6° phy.textu cõmẽti.8.ante oẽ mutari fuit muta-
ri p̃us.¶ Contra.tunc sequif argumẽtũ Auerrois ↄtra
Auicẽnã nõ concludere:qꝛ illud ad qd deducit rõ Auer
rois nõ est incõueniẽs.s.q possit forma elemẽti stare in-
tegra cũ qualitate remissa.qꝛ concedis q forma elemen-
ti remanet remissa illius qualitate.¶ Tũ etiã vult phs
in libro de sensu ꝛ sensato.q forme sint diuisibiles in i-
finitũ.¶ Respõsio.negãdo ↄñam:qꝛ cũ q̃litatis remis-
sione rumpitur forma elemẽtaris: cuius oppositũ dice-
bat Auicẽna.Frigiditas enĩʒ est iseparabilis ab aq̃ quẽ-
admodũ caliditas ab igne.2° de aĩa.Auerrois ↄmẽto.115.
ꝛ sic itellige iseparabilitatẽ frigiditatis ab aqua:nõ q qua-
cũqꝫ frigiditate data illi sit aqueitas ↄiuncta.pʒ in terra
aut in igne aut aere alteratis ad corruptionẽ ab aqua vł
terra.sʒ quacũqꝫ forma aque data.dũ alteraf aqua per
frigidi vel calidi ↄ̃rietatẽ:ipsa pariter intendif frigidita-
te intensa:ꝛ remittitur frigiditate remissa:similr nõ in tẽ-
sa neqꝫ remissa frigiditate:sed stante.nõ intenditur neqꝫ
remittitur forma aque:sed stat.nisi alteratio fiat secũdũ
aliã ↄ̃rietatẽ.s.humidi ꝛ sicci.ꝛ tũc qꝛ terra aquã põt cõ-
uertere p siccũ:opʒ stãte frigiditate remitti aque formã:
ꝓpter humidi remissionẽ.¶ Correlariũ.corruptio incõ-
pleta est sine gñatione cõpleta vel incõpleta.alr enĩʒ nõ
essent elemẽta imediate transmutabilia:sed prius fieret
mixtũ:saltẽ impfectũ.nõ.n.cũ statiʒ incipit alteratio ac-
q̃sita est forma simplicis gñandi.iõ si ibi esset tũc gñatio:
cũ illa corruptiõe icõpleta q̃ est ibi:tũc esset ibi mixti ge-
neratio:ꝛ sic nõ esset elemẽti in elemẽtũ imediata trans-
mutatio.nõ opʒ igif elemẽtariũ formaꝝ subaliũ vel q̃-
litatũ eoꝝ latitudies ↄpleri.¶ Cõtra detur calidũ vt.7.
cũ dimidio:tũc p te nihil est ibi de frigiditate.qꝛ tũc geni-
ta eẽt ibi q̃litas sub minore gradu q̃ꝫ sit minimus gradus
illius forme.suppono.n.gradũ vt vnũ esse minimũ gra-
dũ friditatis. Tũc sic huic remisse calido approximatuʒ
agẽs calefaciẽs:ꝛ seqf q ifinite velociter alterabit agẽs
ipʒ passuʒ:qꝛ subito mediũ gradũ caloris inducet.qꝛ ca-
lefaciẽti nihil resistit.vt pʒ.ꝛ sic latitudo q̃litatis eẽt su-
bito p alterationẽ inducibilis.qd est ipossibile.¶ Et si
dicas q p gñationẽ semigradus ille acquirif.¶ Cõtra.
seqtur q possibile eẽt aliquã partẽ latitudinis successiue
pdere p alterationẽ:quã nõ esset possibile successiue ac-
qrere.qd nõ apparet.pʒ ↄña.qꝛ semigradus iste successi-
ue pdif p te:ꝛ nõ põt iste successiue acqri.qꝛ generaretur
minus minimo.ergo ꝛc.¶ Rñio.illũ semigradum non
posse successiue acqri est p accñs.s.rõne quantitatis gra-
dualis:quã ex nã forme reqrit.quãtũ.n.ex quantitate i-
tẽsiua ibi imaginata nõ repugnaret in illo semigradu sin-
xũ tẽporalẽ imaginari.¶ Sic igif saluaf pmũ esse gña-
ti:quẽadmodũ docuit phs.6° physi.textu cõmẽti.41.cuʒ
datur p̃mus gradus forme subalis p gñationẽ simplici-
ter acq̃situs:ꝛ daf primus gradus forme accñtalis p ge-
nerationẽ sʒ gd acq̃situs.¶ Saluaf etiã primũ non eẽ
corrupti iuxta doctrinã phylo.6° phy.textu ↄmenti.43.
primũ enĩ eẽ generati est primũ nõ esse corrupti.¶ Et
aũt dixit phylo.5° physi.textu cõmẽ.14.Esse opʒ qd cor-
rũpif:nõ intelligif q detur vltimũ eẽ corrupti.sed itel-
ligif non esse possibile aliqd cõrũpi:nisi sit vel fuerit:nõ
enĩ possibilis est hec copulatiua.hoc cõrũpif:ꝛ hoc nec ẽ
neqꝫ fuit. ¶ Saluaf etiã pmũ in quo mutaf iuxta phʒ
sexto physi.textu cõmẽ.44.¶ Saluatur etiaʒ q ante
oẽ mutari fuit mutari.6° physi.textu cõmẽ.58.¶ Salua-
tur primũ p se in gñatione ꝛ alteratione:sed in augumen-
to ꝛ loco p̃mũ p accidens.6° physi.ↄmẽto.59.Est.n.mini-
mũ duplex:p se:p accidens:in suba ꝛ q̃litate est minimũ
p se:ꝛ diuisio in ifinitũ p accñs:sed in quãtitate ꝛ vbi est
diuisibilitas p se:ꝛ minimũ p accñs.6° phy.ↄmẽto.49.ꝛ
61.¶ Sed videf ↄ̃dictio in dictis Auer.qm 6° phy.ↄmẽ.
49.dixit trãsmutabiliũ sunt q̃dã in qbus iuenif primuʒ
p accñs:vt in qualitate:in eis aũt q̃ sunt in vbi aut i quã-
to nõ iuenif p̃mũ:neqꝫ p se:neqꝫ p accñs.¶ Rñio.quã-
titates ↄsiderari pñt in esse abstracto seu mathemᷓ:ꝛ sic
ipse nõ hñt p̃mũ:neqꝫ p se:neqꝫ p accñs:alio mõ ↄsidera-
ri pñt i suo eẽ nãli:ꝛ sic p se nõ hñt p̃mũ:sʒ hñ p accñs.s.
rõne forme nãlis illã quãtitatẽ sibi determinãtis.Idem
de supficie q̃ est locus dõʒ est.ꝛ sic in dictis Auer.non est
ↄ̃dictio.¶ Ad scdʒ.ↄcedo in formis diuisibilitatẽ in ifi-
nitũ in partes ieptites.ꝛ ↄcedo q rõne q̃litatis ibi ẽ ter-
minus:sʒ rõne quãtitatis nõ.¶ Sʒ dubitaf.qꝛ videtur
q vltimus gradus forme nõ subito pdi habeat:qꝛ ipse ẽ
aliquãte virtutis resistitiue.eo q ipse põt p se existere.ꝛ
pcise finite virtutis est agẽs.g pcise finite velociter expel-
lef iste gradus:si expelli hẽat.g nõ ifinite velociter:g nõ
subito.¶ Rñio.si illius gradus ps possʒ p se existere:ipe
gradus nõ subito desineret eẽ.sʒ qꝛ ps illius nõ p se exi-
stere põt.iõ totũ subito desinit eẽ:pp ifinite modice ptis
eius desitionẽ.¶ Sciẽdũ q aliquãta existẽte forma acci-
dẽtali in aliquo subo:q nõ qdcũqꝫ agẽs i illõ subʒ auctĩ-
uũʒ illius forme vtif gñõne:qꝛ aliqñ forma illa iã genita
ẽ:ꝛ tũc alteratione tñ vtif aliqd agẽs ad assimilãdũ sibi
passuʒ.Silr agẽs nõ corrũpit subito suũ ↄ̃riũ:nisi cũ dedu-
xerit ↄ̃riũ vsqꝫ ad maximũ gradũ sub quo existere nõ po-
test id qd agẽti ↄ̃riaf.¶ Quidã ãt imaginãtes ↄ̃ria non
pmisceri dñt durare ↄ̃rij abiectionẽ vsqꝫ quo nihil sit ibi
de ↄ̃rio.ꝛ in fine illiꝰ corruptiõis stati p gñationẽ iduci sũ-
mũ gradũ ↄ̃rij:qꝛ mã iã ẽ disposita ꝛc.¶ Sʒ ↄ̃ arguif p̃
qꝛ Ari.ꝛ Auer.nedũ volũt ↄ̃ria i gradibꝰ remissis in codẽ
subo.sʒ ẽt ea volũt i medio ꝛc.cũ.n.vnũ nõ totalr dñatur
sup alteꝝ:sʒ ẽ ibi dñiũ cũ subdñio: ꝛ sic certũ ẽ tps i quo
p̃t mixtũ datũ durare:ꝛ sic daf mĩmũ tps p qd datũ mix-
tũ duraf nõ p̃t.Dico igif q maiꝰ ẽ iuuamẽtũ ad resistẽdũ
ↄ̃rijs extriseciis huic esto ex mixtiõe eiꝰ cũ alijs q̃ꝫ sit ipe
dimẽtũ sibi adueniẽs ex ruptura subali ꝛ alteratõe q̃lita-
tiua a ↄ̃rio.¶ Scdo.seqf q q̃litas p̃ma nõ eẽt terminꝰ
ad quẽ alterationis.pʒ ↄña.qꝛ sola gñõne acqrif q̃litas.
ↄñs ãt ẽ falsuʒ ꝛc.¶ Tertio.seqf q duo ↄ̃ria nõ eẽnt ter-
mini p̃mi motus.itellige de ↄ̃rijs alterius rõnis.pʒ ↄña.
qꝛ in alteratiõe esset successiua pditio ↄ̃rij:q̃ terminaref
p maiorẽ ꝛ minorẽ gradum eiusdeʒ q̃litatis.¶ Et si di-

catur ꝙ post ɜrꝗ abiectionez successiua est alterius ɜrꝗ
eductio. ¶ Cōtra.seqꝛ ꝙ agēs successiue agit:qñ nihil si
bi resistit.qḋ est ɜ phylo.volētē motū agentis eē ex dñio
agētis supra resistētiā.vt deo dante dicemus in qōne de
cōparatione motuū.pȝ ɜña:qꝛ qñ calidū expulit frigidi
tatē de subo:tūc ipsum nō hȝ qd resistat calori ꝛc̄. ¶ Sȝ
oritur difficultas:qꝛ cōcessūz est in q̄litatibus intensibili
bus vere p alterationē acqsibilibus dari pmā q̄litatem.
¶ Cōtra. in illis q̄litatibus verissime repiꝛ itēsio:ḡ ante
oēz gradū q̄litatis acqsitū est dare gradū remissiorē pus
acqsitū.alr̄ q̄litas nō acqreret p alterationē:sed p subitā
mutationē. ¶ Itē qꝛ latitudo q̄litatū terminaꝛ ad non
gradum illius qualitatis.ḡ infinite remissa est aliqua q̄
litas illius speciei. ¶ Secūdo arguiꝛ. nō dari pmū locū
p motū localē acqsitū:qꝛ in alio ꝛ alio instātis eē mobile
est in alio ꝛ alio loco:ḡ cū detur vltimū nō esse motus lo
calis:nō pōt dari primus locus p motū acqsitū. pȝ ɜña.
qꝛ dato primo loco in aliquo instātis esse mobile erit in
illo.Si igiꝛ nō daꝛ esse īstātis alteri esse īstantis īmedia
tū:non dabiꝛ primus locus in quē mobile mutaꝛ. ¶ Ad
pmū.imaginatio de latitudine vniformiter difformi ter
minata ad nō gradū:nō īfert ꝙ in illa qualitate nō detur
minima:q̄ pōt existere sola in subo.sic ꝙ nō sit pars gra
dualis alterius q̄litatis:ꝛ sic illa pars latitudinis:q̄ est in
fra minimū gradū potētē existere absqȝ hoc ꝙ ipsa sit ps
alterius:est imaginā da in alio seu inextis. ¶ Ad ɜfirma
tionē ɜcediꝛ ꝙ īfinite remissa est aliqua q̄litas in aliquo
eē eius fȝ qḋ inexistit.ꝛ ɜcediꝛ vt p̄dixi dari mutationez
accñtalē:qua q̄litas acqriꝛ:q̄ est gñatio fm quid. ¶ Ad
secūdā difficultatē dico ꝙ locus est duplex:in actu:in po
tētia.locus in actu est locus equalis locato.cū mobile est
extra terminū a quo fȝ se totū ꝛ quālibet sui partez : ꝛ sic
ɜcediꝛ dari pmū locū.s.in actu:sed loca media inter hec
data sunt loca in potentia:ꝛ de istis ɜcediꝛ nō dari pmuz
locū:sufficit igiꝛ pro motus ɜtinuatione dari loca inter
media in potentia:in qbus nō datur primū:sed pro natu
ra medij sufficit dari pmū locū in actu in quē mutās pri
mo venit.Est igiꝛ locus in actu ille q est totius mobilis.
ꝛ dꝛ locus in potētia ille q est locus ptis mobilis. Istud
itellige in motibus localibus rectis:qꝛ de circulari motu
nō est verȝ mobile dserere locū suū vt acqrat aliū i actu:
neqȝ itelligas ptē mobilis recti p se locari.qꝛ id nō est ve
rū.neqȝ itelligas ptē mobilis habere locū sibi ꝓpriū. qꝛ
ptes mobilis loco totius locanꝛ:nō aūt loco sibi ꝓprio.
sed verius loquēdo locus in potētia est pars loci totius.
¶ Correlariū.vnus locus in actu est maior alio.qꝛ vnū
mobile est maius alio. ¶ Utrū aūt cuilibet parti sensi
bili tēporis corrīdeat pars magnitudinis sensibilis per
transire iuxta Auerroiz tertio physi.cōmento.6. non est
pñtis speculationis.

Dubitatur. Secundo circa motum.
¶ Utrȝ aliqd moueat se.
¶ Rño premittēdo ꝙ mouēs se aut est mā:
aut forma:aut cōpositū.ꝛ h aut simplex : aut
mixtū:si simplex:aut graue:aut leue.Simplr
vel fȝ qd:aut neutrȝ:si mixtū:aut artificiale:aut natura
le.si nāle:aut perfectū:aut imperfectū.si iperfectum: aut
aīatū aut nō:si aīatum:aut vegetatiua:aut sensitiua: aut
ītellectiua anima. ¶ Secūdo.premitto ꝙ mutatio ē du
plex:realis:spiritualis.Si primuz:aut est ad esse:vt gene
ratione.aut ad nō esse:vt corruptione.aut ad maius. au
gumēto:aut ad minus:decremēto:aut ad qualitatē:alte
ratione.aut ad locū latione.ꝛ hoc motu extra naturā: aut
violēto:aut nāli. ¶ Tertio.premitto ꝙ moueri a se ītel
ligitur a principio motus effectiuo existente in moto.siue

illud sit natura illius:siue ars:aut appetitus in illo : siue
sit forma violēter inherēs moto:siue neutralr̄:siue nālr̄:
siue vna ps q̄litatiue vel quātitatiue moueat aliam:siue
pars totū:siue aliud.siue totū moueat totū:vel aliud ex
tra:ad cuius motū sequaꝛ motus mouētis. ¶ Prima cō
clusio.Oē nātū hȝ principiū itrinsecū actiuū sui motus
localis nālis.eo mō quo localiter nālr̄ moueri potest.vt
terra per partē:planta augumēto:animal petris affixuȝ
dilatatione aut cōstrictione. ¶ Nātū est ex naturis con
stitutū.nature sunt mā ꝛ forma: sub forma cōprehendo
abstractas:ꝛ māles.sub mā:materiā in actu:in potentia.
¶ Hāc ɜclusionē pōit Auerrois pmo celi.cōmēto.5. In
pncipio octaui physi.declarauit phs ꝙ oē motū localr̄ p
se hȝ mouēs in se.pȝ ꝓ.qꝛ forma:p quā nātū est : effectiua
est nālis lationis ꝛ variatiōis loci nālis:que nō est latio
sed augumētatio:aut diminutio:aut dilatatio:ꝛ ɜstrictio:
primū analogatū nāti est celū. ꝛ diuidiꝛ in ptē p se mo
uētē.ꝛ ptē p se motā in actu.4° physi.cōmēto.71.ꝛ.8° ph.
textu ꝛ ɜmēto.40.qꝛ illius aīa est itelligētia:ꝛ mouet ip
suȝ localr̄.nō ad locū:sed in loco.Orbis aūt est pars p se
mota in actu.Istā aūt māȝ in actu:cuius est moueri : di
cimus nullā actiuitatē habere sup motū. qꝛ ipsa non est
actus:alr̄ dareꝛ actus corporeus abstractus a mā. qḋ i
plicat ɜdictionē.neqȝ est actū essentialr̄ icludēs.sed ē po
tētia hñs actū a se inseparabilē ꝛ sibi ꝓpriū. Efficere igiꝛ ē
opatio denoiatia:nō subi actui opātī: sȝ suppositi:aut pn
cipij opis:neqȝ habet ista mā causalitatē sup actum ex se
opantē.qꝛ tūc esset intelligētia mālr̄ cāta:ꝛ nō abstracta.
qḋ est implicatio iō neqȝ cālitatē effectiuā habet mā da
ta sup opus opantis. Intelligētia autē circulr̄ mouendo
nullo vtitur istrumento.sed in proprio subo eius nālē il
lius itellectionē nālr̄ seqꝛ ille motus iuxta phos. vt in li
bro de orbibus declaraui. ¶ Has aūt celestes aīas de
claraui in libro de orbibus nō moueri a se.sed earȝ depē
dētes ab alio circulariter moueri.s. a Deo glorioso: qui
est earȝ ars vniuersalis.p accñs tñ mouētur ꝛ valde im
proprie.qꝛ.s.eorȝ mobile moueꝛ a pmo ente. ¶ Utrum
aūt istud p accñs moueri itelligētie denoiet orbē moue
ri p accñs.dixit Auerrois in lib° de suba orbis.capite.4.
primū motū ex se:ꝛ ex alio:est motū p accñs p nāȝ moto
ris sui. Ubi itellige ꝙ primū motū tñ ex se est primū ce
lū.qꝛ ipsuȝ a nullo sibi extrisecō moueꝛ:qꝛ tñ a pmo mo
tore moueꝛ:q iuxta phos est illi celo itrinsecus ꝛ nālis.
sed primū motū ex se:ꝛ ab alio:est fȝ celū.s.saturni.qꝛ ipȝ
moueꝛ a sua itelligētia:ꝛ a pmo:ꝛ qꝛ itelligentia saturni
moueꝛ p accñs a pmo.iō aīal celeste fȝ dꝛ moueri p accñ
dēs ab alio.ꝛ sic moueri p accñs ad aīatū trāsferꝛ ab aīa.
¶ Utrū aūt celū positū extra suā nālē inclinationē:aut
in q̄litate:aut in quātitate.aut situ. seipȝ possit reducere
ad suā nālē dispōnē:est ponere casus quos nedū diceret
Aristo.īpossibiles:sed ɜdictionē ipli cantes. Nō est autez
in celo alia mutatio iuxta phos realis neqȝ intētionalis:
nisi illuminatio aut alia spēꝝ itētionaliū trāslatio. ꝛ hāc
Deus imediate effectiue facit. ¶ Error.n.pspectiuorum
in hoc est altioris scie:ꝙ sit pspectiua.s.silitudines ab ea
re cuius sunt silitudines in medio ꝓducunꝛ aut in sensu.
trāsfert.n.Deus lucē stelle ad alia corpa diaphana:nisi i
teriacētis corpis non diaphani pñtia ipediaꝛ abstractio.
qd aūt in hoc senserit Aristo.alās deo dāte dicā. Unam
quāqȝ aūt itellectualē lucē sua propria lux sensibilis nālr̄
cōsequiꝛ in suo proprio subo. vnde lumē abstrahiꝛ. Hec
igiꝛ de spūali corpe dicta sufficiāt. ¶ De elemētis autez
sit primū dictū a celo effectiue ꝛ localiter moueꝛ elemē
tū.efficiēs aūt duplex.vle.ꝛ particulare.celū est agēs vle
nō aūt particulare ꝛ ꝓpriū.non tñ agit celū attrahendo

elemētū aut expellendo:aut alia spē violēti motus mo/
uēdo.qꝛ tūc elemēti leuis facilius attraberet celū medie/
tatē ꝙ totū:qꝛ medietati magis ꝯiaref celū ꝙ toti. ꝯñs
est ꝯ experientiā.silr velocius depelleret celū medietatez
elemēti grauis ꝙ totū. Simi!r cuz attractio ⁊ expulsio
sint motus violēti. 7° phy.textu cōmēti.10.nō reperirētur
motus naturales.sed eis cōiuncta esset violentia. Eisdez
rōnibus ꝓbatur locum nō attrahere aut expellere cor/
pora in ipm mota aut ab ipso. ⁋ Secūdum dictū locus
mouet elemētum finalr ⁊ formalr aliquo modo:⁊ effecti
ue:sed nō ꝓprie effectiue.primā partē ⁊ scdam ꝯnis vult
Auerrois. 4° celi.cōmēto.25.Causa finalis in motib⁹ isto/
ruz elemētoꝝ sunt loca cōuenientia:⁊ sunt aliquo modo
forme:quū sint perfectius dicitur finis de loco: ⁊ forma
equiuoce.4° physicoꝝ.ꝯmēto.14.⁊ ꝯmēto.30.declaṙ.qꝛ
locus separaṙ a locato.⁊ in hoc differt a mā ⁊ forma. ⁊ in
fine istius cōmēti locus facit trāslationez ita ꝙ est causa
finalis ei.Et in codē.4° textu ⁊ cōmēto.35.forma ē finis
corporis:⁊ locus est finis cōtinētis corpus.⁊ 4° phy. cō/
mēto.43. Causa motus eius qđ mouetur i cōtinēte est ex/
tra nāz.⁊ est rem motā eē extra suū vbi nāle. Distinguit
aūt moueri in cōtinēte mobilia celestia a corruptibilib⁹
qꝛ nō violente locabilia sunt supiora sicut multa iferio/
ra.⁊ sic patet ꝙ quēadmodū esse in suo loco nāli elemēti
aut elemētati est cā finalis quietis nālis:ita esse extra su/
uz locū nālez est finalis causa motus nālis. Et 4° celi.lo
cus:qꝛ ꝯtinet:est forma.ꝓportio eniz ꝯtinētis est ꝓpor/
tio forme textu cōmēti.35.Sz ꝙ iproprie effectiue mo/
ueat locus,ꝓbaṙ.5.eni physi.⁊.4° textu cōmēti.5.⁊.36.lo
cus habet quādā potētiā.intellige actiuā:sed non ꝓducti/
uam:sed bene ꝯseruatiuā.dixit.n.Auerrois in eodem 4°
cōmēto.xi.Cū locus nō est agēs manifestū est ꝑ se:sz est
tāquā finis extrinseca in corporibus simplicibus.sz non
ita possit in cōpositis.Elemēta.n.a suis locis nālibus cō/
seruanṫ:ideo in ipsa mouenṫ tāquā in fines suos. vñ.4°
physi.cōmēto.48.Causa in motu nāli est causa in quiete
nāli.⁊ hec est similitudo cōtinētis ad cōtētū.Omne eniz
qđ trāsmutaṫ in aliquid:trāsmutaṫ in simile.sed elemen
ta in suis motibus nālibus trāsmutanṫ in sua loca. ḡ lo/
ca sunt elemētis similia.rō est phi.4° celi.textu ꝯmenti
25.Correlariū.supficies aque est silis terre:⁊ superficies
aeris aque:⁊ supficies ignis aeri.⁊ iter hec ē silitudo for/
malis ex 4° celi.ꝯmēto.23.s.in q̄litatibus pmis: vt tāgit
Auerrois 2° de aīa.cōmēto.115.oē eniz aīal qđ inatuz est
esse in aqua aut aere nō sentit aliquā q̄litatē caliditatis
aut frigiditatis in eis:si fuerint in simplicitate quam de/
bent habere:qꝛ est locus eius nālis.⁊ locus est silis loca/
to.sed supficies celi est similis supficiei ignis virtualr.vt
colligiṫ.4° celi.cōmēto.22. ⁋ Cōtra.elemēta media de/
orsum mouenṫ magis nālr ꝙ moueanṫ sursum.4° celi.
cōmēto.39.ergo magis locanṫ per supficiem inferioris
elemēti cōtenti ꝙ per superficiem elementi continentis.
⁋ Secūdo.maior est similitudo ignis ad ignē ꝙ ad ce/
lum:⁊ aeris ad aerem ꝙ ad ignē:ḡ moueṫ ignis sursuz ꝓ/
pter elemētū ignis sursuz exris:cum quo cōuenit.ꝯñs est
falsum:qꝛ si nō esset ignis in concauo lune: adhuc ignis
ad ipsum moueretṫ.argumētū est phi 4° physi.textu cō/
mēti.22. ⁋ Rño.ad primū magis nālr mouenṫ media
deorsuz.i.facilius recipiunt ipetum ad deorsum. tamen
nālis inclinatio leuiū ad sursum est.grauiū vero ad deor
sum. ⁋ Ad secundū.similitudo intelligiṫ loci nō absolu/
te:sed in tāta vel tāta distantia vel ꝓpinquitate ab orbe.
qꝛ sic possibilis est cōserua° elemēti ibi.descēdunt igitur
grauia ad centrū:qꝛ ille est locus deorsum : non qꝛ ibi sit
terra:aut qꝛ ibi sit finis aque.iuxta sententiam Auerrois

4° phy.cōmento.42. Idem vult Auerrois 4° celi. ꝯmē/
to.23.elementa mouētur ad simile:qđ est locus:non aūt
ad simile:qđ est totū. ⁋ Et ꝙ nō ꝓprie effectiue moueat
locus.pz qꝛ mirabile esset centrum trahere glebaz a con
cauo lune. ⁋ Tuz qꝛ motus elemēti esset violentus:qꝛ
a principio extrinseco trahente. ⁋ Tum qꝛ equalr gra/
uia equalr figurata per eque rara media equalr distātia
a suis locis deberēt equalr moueri.ꝯñs est falsuz. pz vbi
vnum citius inceperit moueri ꝙ aliud.qꝛ impetu adiu/
uatur id qđ prius icepit moueri.⁊ sic ipsuz velocius mo/
uetur ꝙ id qđ tardius incepit moueri. Cū si dixeris non
esse paritatē in ceteris propter ipetus diuersitatē: dicā li/
de patere ⁊ nō tñ centrū est causa motus. vt pz. ⁋ Itez
mouens ⁊ motū simul sunt scilz īmediatum ⁊ sine alte/
ratione mouens:nō autem corpus nāle motū in aliquē
locum simul est cū loco in quem moueṫ. ⁋ Cōtra. tunc
periret rō Arist.pmo celi ꝓbans nō esse plures mūdos.
qꝛ grauia vnius mundi cū grauibus alterius a cētro tra/
hūtur in eūdē locū. ⁋ Rño.de° Aristo.ibi.textu ꝯmen/
ti.79.non fundatur super attractione:sed super naturali
mobiliuz inclinatione in idez centrū. ⁋ Itez si locus i/
primeret virtutez locato secūdum quā moueretṫ locabi/
le vt magnes ferro tūc omne ꝓpinquius loco velocius
moueretṫ.qđ nō opz.pz de graui a remotiori loco descen
dēte distantiori a loco in quē tēdit ꝙ graue aliud a ꝓpin/
quo recedens alijs paribus. Cū si dicas ꝙ non est alioꝝ
paritas:puta ipsius ipetus. ⁋ Rño.non dr oībus pari/
bus:sed alijs:ideo itelligenda est paritas in alijs excepta
diuersitate posita in casu ⁊ sequēte ad positum.sed diuer
sitas impetus sequiṫ ex hoc ꝙ vnū ex ꝓpinquo: reliquū
a remotis icipit.sed alia paria itelligenṫ: vt figura mobi/
liū.quātitas eoꝝ:densitas ipsoꝝ:mediū cōsimile ⁊c̄. mo/
tuz vel nō:ꝯ latum vel nō.⁊c̄. ⁋ Tertiū dictū generans
elemētum mouet ipsum mediate:sed nō īmediate.8° eni
phy.cōmēto.31.motor corpoꝝ nāliuṁ in loco est in rei
veritate ab eo qđ generat ipsa:sicut alia accidētia que i/
ueniunṫ generari in re per gnationē ipsius. ⁋ Potētia
eniz ad motū dicitur duobus modis.s.essentialis:⁊ acci/
dētalis.8° phy.textu ⁊ cōmēto.32.cū igiṫ elemētū mobi/
le nō existit:tunc elemētum est in potētia essentiali.quia
mā:ex qua gnabile est elemētū:est in potētia ad formaz
principatiuā operis.⁊ sic indiget elemētū aliquo generā
te ipm de potētia ad actū essendi.⁊ tūc de potentia essen/
tiali reduciṫ elemētū ad actū motus. ⁋ Secunda pars
dicti patet:qꝛ generans nō est localr mouēs per se : neqꝫ
īmediatū:sed mediatum.⁊ ꝑ accñs.Dixit eniz Auerrois
3° celi.cōmēto.28.quēadmodū cetera accidētia existia in
re gnata nō existūt in ea:nisi a generāte:tamē mediante
forma gnati:que fit a generāte.ita est de hoc motu. verbi
grā.genita prima parte ignis isunt oīa accidētia ignis:in/
quātū ignis est:quoꝝ vnus est motus ad supius.⁊.8° phy/
sicoꝝ.ꝯmēto.32.gnans est illud qđ dat corpi gnato for/
mā suam.⁊ oīa accidētia cōtingentia forme:quoꝝ vnum
est motus in loco.⁊ ideo cū forma fuerit cōpleta in eo:cō
plebiṫ vbi suū debitū:⁊ alia accidētia:nisi aliqđ ipediat.
⁊ paꝝ infra in 3° celi.cōmēto.28.ostēdit motorē extrin/
secū nō esse motorē essentialē.dicēs.iste tñ motus nō est
primus:neqꝫ essentialis a motore extrinseco sed a forma
moti.Et paꝝ īfra.neqꝫ eniz nominaṫ lapis iter ea q̄ mo/
uenṫ ex extrinseco:qꝛ nō moueṫ hoc motu ab extrinseco
sine medio qꝛ iter cām extrinsecam ⁊ motū mediat alia
causa.4° etiaz celi Auerrois ꝯmēto.25.potētia ad formā
⁊ vbi est in eodē subiecto.s.in corpe:ex quo est gño.itelli/
go tñ nō īmediate.sed ordinate.qꝛ motus.exēpli gratia.
ad supi° causaṫ a leuitate:vt paꝝ supra ibi dixerat Auer/

rois. ¶ Cōtra. 4° celi.cōmēto.zz.motor in eis eēntialr
est gñans: ꝛ motū est gñatū. ¶ R ñō. Auerrois ꝛ Aristo.
4° celi.cōmēto.z5.generās causa ꝛ agēs elemēta est cau-
sa motus ad loca eoꝝ: nisi aliqd īpediat. ¶ Et si fuerit:
tūc recessus īpedimēti erit causa motus eius p accidens.
ꝛ tūc forme istoꝝ erūt mouētes: etiā p accñs. ꝛ assimila-
bunt eis q̄ mouent p se. dico igit q gñans est causa eēn-
tialis ipsius gñationis. s; ip; est cā p accidēs: motus loca
lis. q. n. gñans non mouet: nisi mediāte elemēto: qd mo
uet aliquo mō p accñs: nō pōt dici gñans mouere per se
ꝓprie. ¶ Cōtra. oē extrinsecū mouēs maiorē habet pro-
portionē supra partē q̄ supra totū. ḡ velocius moueret
pars elemēti q̄ totū. q̄ñs est ꝫ ph; p̄mo celi. textu cōmē
ti. 5i. ponētē regulā ꝓportionū. ¶ Secundo. seq q mo-
uēs ꝛ motū nō essent simul. qd est ꝫ phm 7° phy si. textu
ꝯmēti. r. ¶ Tertio. seq q forme nāles nō haberēt pro-
prias opationes: q principiū motus est extra. ¶ Quar-
to. q gñans ꝛ remouēs ꝓhibēs nō magis mouēt sursū
q̄ deorsum. ¶ Quinto. sequitur q nō mouētur mixta sm
motū p̄dn̄antis elemēti. q elemētū nullū motu; sibi de-
terminat. ¶ Sexto. sequitur elemētū nō hr̄e in se principi
um mot⁹ localis actiuū. ¶ Septimo. gñans mouet ma-
teriā grauis: ꝛ nō graue. ḡ nō est generans causa motus.
¶ Ad p̄mū. maior est vera de p se principali ꝛ imediato
agēte: cuiusmodi nō est gñans: neq; remouens ꝓhibens.
¶ Ad scd̄z. maior est vera de imediato agente. vt p; ex
Auerroe 7° physico. ꝯmēto. iz. cuiusmodi nō gñans: neq;
remouēs ꝓhibēs. ¶ Ad tertiū. negat q̄ñā: q p̄ncipiū ꝓ-
pinquū est intra. ¶ Ad quartū. p̄ncipalis mouētis est in
determinatū locū inclinare: gñans ēt: sm q talis vel ta-
lis forme eductiuū: mediate in talē vel talē locū iclinat.
¶ Ad qntū. negat q̄ñā: ad ꝓbationē negat assumptu;.
¶ Ad sextū. negat q̄ñs. ¶ Ad septimū. dans formā: mo
uēdo ꝛ trāsmutādo ad formā mā; grauis: dat accidētia
graui sequētia formā. ¶ Cōtra. dato q eternū esset ele-
mētū: adhuc ascēderet: aut descēderet. ḡ gñans nihil fa-
cit. ¶ Secūdo. stat dū mouet elemētū: nō eē generans:
neq; remouēs ꝓhibens: aut abesse ꝛ distare a moto: ḡ ipa
non sunt causa motus. ¶ Tertio. q motus esset violen-
tus: q esset ab extra. q gñans ꝛ remouēs ꝓhibens extra
sunt. ¶ Ad primā. nō est gñans necessariū in motu ele-
mēti: nisi ad educendum formā de potentia essentiali: iō
posito q nō educat elemētum: aut q sit eductū ad actū:
tunc nō indiget elemētu; ad hoc vt moueatur: generāte.
¶ Ad secūdū. initiū motus reqrit gñans: aut remouens
ꝓhibēs: nō aūt cōtinuatio illius motus: sed cōtinuationē
mediū adiuuat. ¶ Ad tertiū. negat q̄ñā. q licet sit p ac-
cidēs ab extra: est tn̄ aliquo modo p se ab intra. ph's etiā
8° physi. textu cōmēti. z7. cōcessit aliquē motu; ab extra
eē nālē. ¶ Quartū dictū remouens ꝓhibēs mouet ele-
mētū p accidēs. ꝛ nō est necesse q aliquid faciat in effe-
ctu. q si contingat elemētū esse in potētia accidētali ad
moueri: hoc est dupl'r: aut est in loco suo nāli. ꝛ tunc non
mouet nāl'r: neq; indiget motu ducente ipm in suū locū.
si aūt ip; est extra suū locū: tūc nō mouet: q supponitur
q sit in potentia accidētali ad nāl'r moueri: ḡ quiescit: ꝛ
cū ista quies sit violēta sibi: ipsu; idiget remouente pro-
hibēs ipsu; moueri. p; ex tertio celi. cōmento. zi. ꝛ. z8. ꝛ
8° phy. cōmēto. 3z. ¶ Quidā p ꝓhibēs itelligūt mediū:
per qd fit motus: q volūt elemētū p se mouere mediu;:
amoto v̄o medio ipediente: elemētū mouet se p accidēs:
ꝛ reducit p accidēs in cā; per se. s. in elemētū mouēs me-
diū: ꝛ mediū per se mouēs elemētū. ¶ Contra. Auerr. 6°
physi. ꝯmēto. 37. graue ꝛ leue remoto ꝓhibente mouet
ex se. dixit eni Arist. posuisse illa non moueri ex se. q nō
mouent ex se. donec moueant ex aliis. mediū aūt nūq̄
est remotū: sed semp resistit. ꝛ sine illo nō fieret motus. ḡ
p ꝓhibēs nō itelligit ipsum mediū. ¶ Et si intellexeris
mediū remoueri: sic q cedat: sic q fieri possit motus: ꝛ
tn̄ adhuc resistat. ¶ Cōtra. hoc non cōsonat l're Aristo.
8° physi. est textu cōmēti. 3z. vbi exēplificat de euellente
colūnā. ¶ Intelligo igit ꝓhibēs illud qd ꝓhibet vt mo-
tus ichoet. vt graui descēdere colūna supposita. ꝛ remo-
uet ꝓhibēs: si colūna remouet. ꝛ si lapis trahit extra co-
lūnā. Simil'r sagitta sursum ꝓiecta: cū desinit aer ipsam
sursum portare: remouet aut remoueri incipit ꝓhibens.
Simil'r lapide sui grauitate rūpēte chordā qua sustine-
bat lapis: lapismet remouet ipediens. sil'r si aqua aut ar-
gentū viuū supercalefacta ascēderet p calorē: tunc remo
uēs calorē remoueret ipedimētū ꝛc̄. dictū est ꝯditionale:
aduerte igit. ¶ Itē si mediū ipediret: nō daret mot⁹ nā-
lis rectus: g nō eēt ipeditus. cuius oppositū vult Auerr.
4° phy. ꝯmē. 7i. ¶ Itē si sub appetitu elemēti mouentis
cadāt mouere mediū ꝛ mouere se: intētum primū eēt vt
elemētū nāl'r locaret. ꝛ sic itenderet elemētū p̄mo se mo
uere. Sed dicendū sub appetitu elementi cadit se moue-
re: nō aūt mouere mediū. stat eni; graui descendente. exē
pli grā. ipsum graue nō mouere mediū. vt si medium ab
alio motore deorsu; ipelleretur eque velociter sicut gra
ue descendit. ¶ Itē remouens mediū op; moueri: ad h
vt moueat mediū. ḡ necessario elemētū prius nā mouet
se q̄ moueat mediū: ḡ nō mouet p̄mo elemētū a medio.
¶ Quintū dictū mediū mouet adiuuādo: nō autē soli-
tarie. si. n. solus ventus aliqd moueret: tunc motus ille
nō eēt nālis illi moto. ¶ Sciendū q Aristo. 3° celi. textu
cōmē. z8. vult aerē esse cām motus nālis ꝛ violenti facti
in eo. Et Auerrois ibi: aer sui grauitate iuuat grauia ꝛ le-
uia in descendendo. ꝛ sui leuitate ea iuuat in ascēdendo.
correspōdēter ignis: q leuis tn̄: vt 4° celi. textu ꝛ ꝯmēto
z9. ꝛ. 3z. licet iuuet in ascensu: nō tn̄ in descēsu. nisi forte p
accidens ꝛc̄. terra aūt quia grauis tn̄: nō iuuat ascēsum:
nisi p accidens se mouendo infra leue. Est igitur aer ad-
iuuans ꝛ deferens: nō autem est principale efficiens. quia
medium mouetur a re mobili: Auerrois etia;. 8° physic.
cōmē. 8z. aer ꝛ aqua talē habent nām: cū accipiant prin-
cipium mouendi ab alio: per se mouent. Idem 4° physi.
ꝯmēto. 68. Aer autē ꝛ aqua postq̄ impulsa sunt: mouent
per se. dicit eni; postq̄ aer separat ab expellente: mouet
a sua forma naturali: ꝛ ante sepationē mouet ab vtroq;. s.
ab expellente. ꝛ a sua forma. quapropter motus eius est
velocior necessario q̄ motus expulsi. ꝛ presertim si expul
sum violenter mouetur. Et 3° celi. ꝯmento. z8. aer: q pri
cipium motus accepit a motore extrinseco: remanebit:
postq̄ fuerit separatus a re mota: motus per se per prin-
cipium naturale qd est in eo. s. grauitatē ꝛ leuitatem. ꝛ si
hoc non esset: caderet lapis ꝛc̄. ¶ Ex quo patet in motu
naturali ꝛ violento mediū moueri. ꝛ sic in naturali motu
medium adiuuat elementū: sed in violento portat mo-
bile a medio. ideo dixit Auerrois. 4° celi. cōmento. zz. si
auferremus medium ab istis: ita q vacuum esset: nō eēt
possibile in eis vt mouerent ꝛc̄. ꝛ sic bene rephēdit Auē
pace ab Auerroe. 4° phy. ꝛc̄. ¶ Ubi nota q in ꝓiectioni-
bus in qbus impellēs ab impulso sepatur: tres eē opinio
nes: vnā Platonis volētis mediū succedēs ipellere mo-
bile. ¶ Cōtra hoc est expientia impulsoꝝ: post que pen-
det filū aut palea: que aer facilius portaret q̄ sagittā aut
lapidem: aut facilius impelleret. ¶ Secūda est opio Pa
risiēsium. Qd impetus est q̄litas infixa impulso mouēs
ipm: que tn̄: q violēta est: ꝯtinue remittit. ¶ Contra. de°
Arist. perit ostendētis 4° phy. textu cōmēti. 68. vacuū nō

esse.qr tunc impulsa moueri nõ possent. quia mediũ nõ moueret ea:quã 9tiam:dato impulsu h9:ops nõ valere. qr res impulsa hз resistentiã intrinsecã ⁊ motorẽ intrinsecum:ĝ non repugnaret illi ipulsio:dato vacuo:ꝙ moueretur in eo.⁊ sic quiescẽte extrĩseco ⁊ pᵒio pncipio: adhuc lapis 9tinuat motũ.¶ Tertia est Aristo.⁊ Auer. ꝙ mediũ impulsuз mouet̃ a sua forma.⁊ portãt exẽpli grã. lapidẽ.⁊ sic qescẽte exteriori ⁊ pᵒmo principio: adhuc lapis mouet̃.⁊ sic lapidis istius mot⁹ est aliquo mõ nãli silis: aliquo mõ violẽtus:vt aer a se nãlr motus portat lapidẽ: facit motũ lapidis aliquo modo nãli similẽ:vt aũt mot⁹ est ꝫ inclinationẽ lapidis:sic est violẽtus.⁊ dixit Auer.3° celi.9mẽto.28.motus lapidis sursuз assimilat̃ nãli:qr lapis mouet̃:dum extrinsecuз mouẽs quiescit: motor igit̃ est cum moto:⁊ si hoc nõ esset:caderet lapis:qr nõ est in eo pncipiũ leuitatis.Sciendũ tñ ꝙ ꝗ̃з põt elemẽtũ extra recipere impulsionẽ:sic ꝙ cũ impellit̃:mouet se.tum põt elemẽtũ in mixtione existens impulsionẽ recipere.sic ꝙ postꝗ̃ impellebat̃:ex se mouet̃. ideo Auerrois reddens cãm:quare sibi relictus lapis caderet: dixit ꝙ in lapide non erat principiũ leuitatis:qđ ex se moueri posset post impulsum.Sed in mixto est ꝫrium pris elemento moto. sed extra mixtionẽ nõ semper est ꝫrium pris ⁊c̃.¶ Contra.qr retardat̃ motus impulsi versus finez motus: ĝ nõ portat ipsuз aer ex se motus.pз 9ña.qr aer a se motus nõ hз vñ quiescat.¶ Itẽ sequit̃ ꝙ postꝗ̃ incepit aer moueri:ꝙ mouebit̃ in eternũ:qr ex se mouebitur nõ hñs in se cãm quietis.¶ Ad primũ.ab aere impulso impellit̃ alius aer quiescens:⁊ impellenti resistit:⁊ sic retardat motũ ipellentis:⁊ iste aer scđo impulsus tardius incipit moueri ꝗ̃ aer primo impulsus inceperit.qr aer impetuosius impellebat̃ ab exteriori motore ꝗ̃ ipse impellat. ⁊ sic motus aeris tandẽ impeditur.cum continue ꝓpter impedimentũ medij quiescentis aut ꝫtrarij cõtinue aeris motus remittat̃. Cõtra. sequit̃ medio ꝫrario non fieri posse motũ.quia aer non portat ꝫ motuз aeris. R̃ño.infra est. cõcedendo 9ña.¶ Ad scđm.negat̃ 9ña.qr non in eternũ durabit iste aer.¶ Tum qr resistẽtiã hз extrinsecã: sз non intrinsecam.¶ Utrũ aũt aer sit adiuuans motuз nãlem:aut necessarius sit:vt fiat motus naturalis in eo. ¶ Respõdet Auer.3° celi.9mẽ.28.pᵒmo est adiuuans:qr impulso aere:ipse mouet se.⁊ adiuuat motũ nãlẽ in eo factũ.scđo est necessarius saltem simplicibus:qr alr mutarent̃ simplicia:nõ aũt mouerent̃:qr in vacuo nõ põt esse motus simplicis:nisi fieret resistens vna pars alteri. vt in grauissimo ad centrũ venienti pars vltra centrũ parti citra centrum.Et infra aer:secũdũ ꝙ est corpus passiuũ ⁊ continens:est necessarius in esse istius motus.⁊ sm̃ ꝙ est graue aut leue facit motũ esse faciliorẽ ⁊ ꝑfectiorẽ. nota sibi necessariã diuisionẽ medij a mobili:nõ qr oporteat mediũ diuidi a moto in medio.qr põt esse ꝙ mediũ 9tinens simul moueat̃ cum re mota.vñ medij talis diuisio est ꝫdictio in esse motus.qr talis diuisio ꝓhiberet potius ꝗ̃ adiuuet motũ:sed diuisio necessaria medij est quaз facit mobile in medio ꝓpter sui existẽtiã in eo.de nã eniз quasi contenti est facere latera 9tinentis distare.¶ Querit̃ tamẽ derelicto lapide sue nature in aere:qđ prius incipit moueri:an mediũ:an lapis:qr eque nãle est aeri eẽ supra lapidẽ:sicut lapidi esse infra aerem.¶ Itẽ videt̃ mediũ potius impedire ꝗ̃ mouere:qr nõ ita cito est mobile in loco in quẽ tẽdit ꝑ mediũ:sicut sine medio: neqз ita cito ꝑ mediũ densuз sicut ꝑ rarũ.¶ Ad primũ.duo se tenent ex parte moti. vnum est appetitus esse in suo loco: aliud est esse supra vel infra medium.sed in medio est vnũ tantum.s.esse supra vel infra mobile.qr mediuз vt in pluribus est in sphera propria:sed appetit esse supra vel infra rẽ motã.⁊ sic citius incipit res moueri ꝗ̃ mediũ. Idem cõtingit in motu violento.s.prius moueri rẽ motã. vnde Auer.3° celi.9mẽto.28.expellitur eñi aer a lapide:⁊ expellit ipm:cũ lapis hз duos motores.s.nãm ⁊ mouẽs extra. ¶ Itẽ cũ duo motus se comitant̃:quoꝝ vnus est naturalis:alter violentus:absentibus alijs mouẽtibus.ꝑueniet nãlis violẽtũ:⁊ est nãlis cã potius violenti ꝗ̃ ecõtra. qr simplr primũ est nãle:⁊ nõ violentũ.motus igit̃ aeris ab altero ꝓcedens motũ sui a se hз motorẽ extrinsecũ.sз motus grauis est nãlis:⁊ motus aeris est violẽtus. pro ꝗ̃to ipellit̃ ⁊ diuidit̃.iõ preuenit motus lapidis motũ aeris. est eniз elemẽtũ motũ extra suũ nãlẽ locũ:in quo moueri hз.⁊ mediũ forte est in ꝓpria sphera:in ꝗ nãlr hз qescere.¶ Ad secũdũ. mediũ nõ ipedit:qr si sic:non daretur motus nãlis in istis iferioribus:nisi impeditus:sic arguit Auer.4° phy.9mẽ.71.ꝫ Auẽpace.dicẽdũ est igit̃ ꝙ licet aer resistat motui:nõ tamẽ aer ipedit motũ.¶ Contra. aer ⁊ aqua cedũt nãlr in loco rebus:ꝗ mouent̃ in eis. 4° phy.9mẽ.62.ĝ nõ resistunt.¶ R̃ño.negãdo 9ñaз: imo orbis:ꝗ nãlr iclinat̃ in motũ circularẽ ꝑ intelligentiam: adhuc resistit intelligẽtie.vt dixit Auer.4° physi.9mẽ.71. Si.n.non resisteret orbis itelligẽtie:nõ moueret itelligẽtia orbẽ.similr si nõ resisteret mediũ:nullũ corpus nãle simplex moueri posset violẽter:neqз nãlr:qr in oi motu reqrit̃ dñiuз mouẽtis supra resistentiã:nihil aũt est resistẽs elemẽto nãlr moto:alijs absentibus ipedimentis: nisi mediũ.vt colligit̃ 3° celi.textu ⁊ 9mẽ. 78.⁊. 8° physi. 9mẽ.82.qr nisi mediũ esset:neqз lapis:neqз aliqđ simplicium corpoꝝ moueret̃:neqз nãlr:neqз sm̃ violentiaз. si enim auferret̃ mediũ ab istis:auferret̃ motus. ecõtra illis qui putant ꝙ velocius mouerent̃: qr assimilant̃ ꝑ se motis essentialr.4° celi.9mẽ.22.subito eñi mouerentur. iuxta sniaз Auer.4° phy.9mẽ.71.Ex 4° igit̃ phy.9men. 71.⁊.72.mediũ resistit.qr ipm est cã successiõis in motu. qr sup eo cadit dñiũ mouẽtis.sed nõ ipedit.qr motus impeditus nõ est nãlis:ꝗ̃uis ẽt ab extra ipediat̃. ¶ Tum qr mediũ adiuuat ꝑ suã nãm ⁊c̃.nõ ĝ impedit eodẽ mõ. voluit.n.Auer.8° phy.9mẽ.82.ꝙ lapis motus i aere siue in aqua nõ est vere 9tinuus:cũ tñ sensui videat̃ 9tinuus: qđ est ꝓpter aliũ ⁊ aliũ aerẽ:q lapidẽ associat̃.ħ tñ pncipalr itelligit̃ in motu violẽto.¶ Qr aũt dixit Auer.3° celi.9mẽ.28.lapis nõ mouet essentialr:nisi aerẽ in quo est. ⁊ mouet se:qr ħ qđ mouet se:sequit̃ motũ aeris:est itelligẽdũ ꝙ motus lapidis nãlis a se nõ est eẽntialis ꝓprie: sз lapis essentialr mouet aerẽ:cũ sic derelictus est sue nature.nõ tñ ille motus est aeri nãlis.sed nõ nãlis. ⁊ hoc ꝓ prima clausula.sed ꝑ scđa sciendũ est. ꝙ tardius icipit lapis moueri ꝗ̃ postea moueat̃:qr post adiuuat̃ lapis ab aere:sed in principio nõ.qr expectat aer vt moueatur ab alio:anteꝗ̃ se moueat:aut alteꝝ. qr ipse est in sphera ꝓpria. sз lapide impellente aerẽ:icipit aer se mouere:⁊ portare lapidẽ:⁊ sic impelli aerẽ ꝓcedit:nõ motũ lapidis absolute:qr nõ motũ lapidis mediũ ipellentis:sed motũ lapidis adiutũ ab aere.¶ Sз dubiũ est quõ rota reuoluta circa axẽ velocius mouet̃:postꝗ̃ reuoluẽs eã suo ꝓprio motui rotã reliquerit ꝗ̃ prius moueret̃.nõ eñi vr̃ aliunde ꝗ̃ ab impetu acquisito nõ regulato a motore:q prius regulabatur.neqз videtur aerem tunc mouere circulariter: presertim opposito impedimento motui aeris circulari.vt puta ligno vel tela rote ꝗ̃si imediata.imo poti⁹ aerẽ resilire ⁊ expelli a rota experientia oñdit:ꝗ̃ ꝙ aer rotã circulet.¶ Similr ꝗ̃re velocius mouet̃ asta certe lõga ꝗ̃ nõ ita lõga.¶ Similr pluã nõ tñ. ꝓijcitur sicut lapis.vr̃.n.qr nõ tm̃ ipetũ acqrit ab ipellẽte: ꝓpter paucã

mām quā hꝫ. ¶ Rñ. motū rote esse compositū ex motu violento partiū grauiū sursū ductaꝝ: ⁊ ex quasi nālí grauiū deorsū ductaꝝ: ⁊ sic aliqͣ est ibi motus ex se. ⁊ hoc cōtinuabit motū: quāuis aer nō adiuuet. ibi ēt est aliud adiuuans. qꝛ ps grauis descēdēs īpellit alias partes: ⁊ facit eas ascēdere: ⁊ ad hoc mobilis figura adiuuat. ¶ Cōtra. quomō velocitatur mot⁹: qꝛ ita potētes sunt partes ascensure resistere. sicut partes descensure trahere a sursū ⁊ īpellere deorsū. ¶ Item sequit̃ nihil proijci posse omni aere quātūs leuiter cōtralato: qđ est cōtra experiētiā. ¶ Respōsio. manus applicata rote aliquādo adiuuabat motū. vt tempore quo deorsum trahit̃. sed īpediebat aliquo mō velocitatē tempore quo manus deducte iteꝝ eleuant̃. ¶ Ad aliud. cōtralatus leuiter motus: aut est vincibilis ab impellente ad oppositū. ⁊ sic mutabit motū aer. aut non: ⁊ tūc ꝯceditur tūc ꝙ aer īpedit motū violentū versus differentiam illā signatā pōniꝭ a qua mouet̃ aer. aut aer secundū diuersas partes in diuersas pōnes fertur: ꝓpter diuersas causas. ¶ Ad aliud de asta ad illam longiorē meliorē habet manus ꝓportionē: ⁊ illa est etiā aptior diuidere aerē. ⁊ ēt portari. ¶ Ad aliud de pluma aer impulsus cito relinquit plumā. ⁊ non est in pluma virtus sufficiens pro diuidēdo aerē ipm: aut īpellendo. ¶ Ratio aūt quare homo non ita cito firmat cursū cū vult: est qꝛ spūs positi in forti motu ⁊ agitatione non ita cito obediunt volūtati. ¶ Sextū dictū. totū elementū mouet ipsum elementum secundario: ⁊ non primo: intelligo totū cathegorematice. qꝛ in elemento sunt due partes essentiales. forma: materia: forma mouet: mā mouet̃. 4° physi. cōmento. 71. ideo totū ꝑ partē essentialem: que est sua natura mouet. s. ꝑ formā. similr totū per ptē sui essentialē: que est mā eius: mouet̃. s. ꝑ materiā. differunt tñ iste nature: qꝛ forma mouet se: ⁊ sic mouetur. mā aūt licet moueat̃: nō tñ mouet. ¶ Cōtra. materia nō mouet: neqꝫ mouet̃. 8° phy. ꝯmē. 4. ¶ Rñ. negatur assumptū: voluit aūt Auerrois ibi ꝙ mā ꝫ ꝙ intelligit̃ denudari a forma: nō mouet̃. qꝛ qđ mouet̃ est in actu. forma igit̃ duplr cōsiderat̃. vno mō ꝫ ꝙ forma. alio modo ꝫm ꝙ in mā: primo mō mouet forma: ⁊ vulgatū est intelligentiā mouere. secūdo mō forma mouet̃: si mālis sit. ⁊ si etiā imālis: dū mō mobile eius cui⁹ est forma moueatur ab altero ab ea. ꝫ mālis forma mouet̃ secūdū ꝙ est in mā mota a seipsa: vt pꝫ 4° phy. cōmē. 22. ibi. n. grauitas in lapide est motor: ꝫ ꝙ est forma tñ. ⁊ ipsa est mota inquātū est in prima mā. Et Auerrois 3° celi. ꝯmē. 28. forma igit̃ eius. s. lapidis mouet inquātū est forma: ⁊ mouetur ꝫ ꝙ est in mā. ꝯcedit̃ igit̃ totū trāsmutari a toto. vt 4° celi. ꝯmēto. 24. dixit Auerrois: graue aūt ⁊ leue totū trāsmutat̃ a toto ⁊c̃. ¶ Septimū dictū grauitas aut leuitas mouent ꝑncipalr. ⁊ nō instrumētalr ipsa elemēta. supponit dictū nō dari grauitatē aut leuitatē: que sint q̄litates accñtales elemētoꝝ. sed dari grauitatē ⁊ leuitatē: que sint forme sub͡ales eorūdē. Dixit enim Auerrois 3° celi. ꝯmēto. 17. in fine prīa forma sub͡alis existit in mā. s. grauitas ⁊ leuitas. idē in ꝓlogo quarti celi. ⁊ in ꝯmē. primo eiusdē quarti. ⁊ sic grauitas ⁊ leuitas dicit̃ nāe ab Auerroe 4° celi. ꝯmē. 2. nā aūt oīs sub͡a ē 2° phy. textu ꝯmē. 4. ⁊ ꝑmo celi. ꝯmēto. 17. grauitas est nā q̄ est forma ex qua ꝓcedit descēsus. ¶ Itē Auer. scđo de aīa. cōmē. 108. graue ⁊ leue sunt in ꝑ͂dicto sub͡e. ⁊ 4° celi. ꝯmē. 20. in fine: īpossibile est ponere grauitatē ⁊ leuitatē sub accidēte. sic itelligēdo ꝙ grauitas ⁊ leuitas sunt res que est accñs. Ex quo pꝫ quare ꝫ diuisionē grauis ⁊ leuis elemēta numerant̃. qꝛ si grauitates spē differunt. similr ⁊ leuitates: qđ nō est possibile: si grauitas ⁊ leuitas sint accidētia. qꝛ grauitas aque ⁊ terre eēt eiusdē rōnis. similr ⁊ leuitates. differrēt enim tūc ꝑ intēsiū ⁊ remissiū. ⁊ sic iclinarēt in loca eiusdē rōnis. Qꝛ si dicas sunt accñtia alterius rōnis: admin⁹ sequit̃ ꝙ nō essentialr ⁊ a ꝑori elemēta distinguūt. ⁊ qꝛ dixit Auer. 4° celi. cōmēto. 27. in fine ꝙ graue ⁊ leue sunt in ꝑ͂dicto relatiōis: ꝯcedit̃ idē eē in diuersis ꝑ͂dictis ꝫ diuersa esse. puta graue ꝫ ꝙ nālr petit cētrū graue est. ꝫ vero ꝙ velocius vel tardius petit altero: cōparat̃: ⁊ qꝛ 4° celi. cōmēto primo dixit Auer. quā de cā iste ꝓprietates grauitas ⁊ leuitas sunt principia motuū ꝯtrioꝝ in his corporibus vocatis elemēta: dat̃ sub͡a ꝓpria: ⁊ accñs ꝓpriū. verū aliquādo grauitas ⁊ leuitas sumunt̃ pro grauitatiōe ⁊ leuitatione iuxta Auer. 4° celi. ꝯmē. 29. grauitas ⁊ leuitas quas hñt elemēta in suis locis: non est nisi velocitas motus ad superius ⁊ ad iferius ab eo q facit violentiā. est igit̃ grauitas ⁊ leuitas isto mō opatio forme sub͡alis aut ēt alterius. ⁊ sic est motus quo mediāte grauitas ⁊ leuitas mouēt sensū: aut quo mediāte iuuant̃ motus nāles aut violēti in medio ⁊c̃. ex quo pꝫ q̄ rōnabilr fit variatio in motu: facta variatiōe in graui ⁊ leui ꝑmo. n. celi cōmēto. 54. ⁊. 88. quāto magis fuerit graue aut leue: tāto magis erit velox. ⁊ si velocitas est infinita: grauitas est īfinita. ⁊ 4° phy. textu. cōmē. 71. stāte medio eodem: facta variatiōe in graui aut leui: variat̃ motus. fit. n. variatio in primo principio illius motus. idē 8° phy. textu ꝯmē. 32. ⁊ iā leue opabit̃ mot̃: nisi aliqđ īpediat. ¶ Itē scđo celi. textu cōmēti. 105. grauitas maior ꝓpellit minorē. ¶ Item grauitas est principiū descēdi deorsū. q̄ ipsa est ꝑncipiū mouēdi deorsū. pꝫ añs. qꝛ grauitas est resistēs itendēti remouere graue ex loco eius nāli. Interrogāti enim q̄re hꝫ pōdus eleuare nō potes. Respondet̃ qꝛ nimis graue. ¶ Cōtra. enumerās Arist. 5° meta. textu ꝯmē. 18. accñtia quātī refert graue ⁊ leue. Ubi Auer. graue ⁊ leue numerant̃ in accñtibus q̄ntitatis secūda intētione: sunt enim q̄litates nāles: ꝫ locant̃ sub accñtibus quātitatis. qꝛ grauitas ⁊ leuitas diuidunt̃ eadē diuisiōe qua diuidit̃ magnitudo. ¶ Scđo nō data grauitate aut leuitate accidētali: sequitur sub͡a suscipe magis aut minus. ¶ Tertio. sub͡e nō ꝯtriant̃. grauitas aūt ⁊ leuitas ꝯtriant̃. ¶ Quarto. graue ⁊ leue sequunt̃ ꝯtrietates accñtales: nō sunt igit̃ sub͡e. qꝛ sub͡e ꝑcedūt accñtia: pꝫ añs 4° phy. cōmē. 85. ex raro ⁊ dēso oriūtur due ꝯtrietates. s. graue ⁊ leue. ¶ Quinto elemēta nō manēt in mixto: sed grauitas ⁊ leuitas sic. sed qꝛ negatū est añs supra: arguit̃ aliter sic. forme sub͡ales rumpunt̃ in mixto: grauitas aūt aut leuitas non. quia datur mixtū grauī⁹ elemēto: vt auꝝ aut plūbū. ¶ Sexto sub͡a nō est sensibilis per se. sed grauitas ⁊ leuitas sic. ¶ Septimo. Arist. 3° celi. textu cōmēti. 26. ꝓbat grauitatē aut leuitatē eē necessariā his nālibus: qꝛ alr nō graue ⁊ graue eque velociter descēderēt. ⁊ leue ⁊ nō leue eque velociter ascēderēt. pꝫ ꝯña. posito. a. nō graui descēdente ꝑ. c. spatiū: tūc. b. graue in eodē tpe mouet̃ ꝑ maius spaciū q̄ c. g̃ ps. b. in eadē ꝓportione se hñs ad. b quali se hꝫ spaciū. c. ad spaciū maius q̄. c. ꝑ qđ mouet̃. b. in dato tpe. ¶ Itē textu ꝯmē. 27. vanū est aūt ꝓbare nāā esse necessariā rebus nālibus. Item ꝑmo de gñatiōe textu ꝯmēti. 65. ⁊ in libro de lōgitudine ⁊ breuitate vite. appellat grauitatē ⁊ leuitatē q̄litates. ¶ Ultimo in eucharistia dat̃ grauitas sine sub͡ali forma. ⁊ in nālibus in vapore aqueo est leuitas: nedū q̄ nō est forma sub͡alis eius. sed est ꝯtria forme sub͡ali eius. ¶ Ad ꝑmū. graue ⁊ leue in rōne q̄ pōdus vel pōderis absentiā dicūt: q̄ntitates appellant̃. Item forme sub͡ales etiā q̄litates nāles dicunt̃. ¶ Ad scđm cōcessit Auer. ꝯña de formis elemētoꝝ. ¶ Ad 3m. ꝯtriari substātias rōne suoꝝ accñtiū nō īconuenit: ⁊ sic est hic rōne

motus sursu3 τ deorsu3. ¶ Ad 4m. certā subā3 sequi ori-
gine accñtia est necessariū. imo Arist. 2° de gñatōe. textu
2mē. 6. dat p̄mo mā3 primā. scd̄o 2rietates q̄litatū p̄ma-
rū in mā. 3° subas elemētoꝝ. ꝫ pfectione τ simplr̄ suba p̄-
cedat. accñtia. n. mā3 p̄parantia pro receptiōe subalis for-
me tpe p̄cedūt illā. ¶ Ad 5m. negaṫ minor. ad pbatione3
negaṫ 2ña. q2 dictū supra q2 2positū pōt vincere certam
pte simplicis in q̄litate. q̄uis pdat 2positū 2patū simpli
ci 2ponēti. ¶ Ad 6m. Auer. 2° de aia. 2mē. 108. graue τ le-
ue nō sentiunṫ: nisi mediāte motu. τ 12. meta. 2mēto. 14.
forma eni nō 2p̄bēdiṫ ꝫ sensu3: ꝫ ꝫ suā actionē. Rñdeo
igiṫ subā3 sentiri p accñs τ nō p se. Auer. aūt 2° de aia. cō-
mē. 65. duplr̄ sentiṫ aliquid p accñs. vno mō: q2 accñtalr̄
2iūgiṫ sensato: alio mō q2 sentiṫ a sensu nō inquātū sen-
sus: ꝫ inquātū hūanus est: τ h̄ scd̄o mō licꝫ suba p accñs
sentiaṫ: tñ p nā3 suā q̄ est forma eius sentitur. τ sic aliquo
mō dici pōt sentiri p se. vt tāgit Auer. p̄ celi. 2mē. 5. dicēs
eē corpis est sensibile p se. Dic tñ aduertat theologus: ne
oporteat ip3 2cedeṙ discretibilē sensu eē hostiā 2secratā
a nō 2secrata: q2 vna iprimit sensui formā subalē in eē i-
tētionali: quā 2secrata hostia nō iprimit. ¶ Ad 7m per se
notū est nālia hr̄e nā3: ꝫ nō est p se notū: q2 suba grauis
stet sine grauitatiōe. τ hoc ꝫ ondit phs. ¶ Ad 8m. in eu-
charistia grauitationē facit oipotēs. nō q2 sit ibi grauitas
In vapore aūt si ip3 subalr̄ dr̄t ab elemēto: nō 2riaṫ leui-
tatio forme: q2 vapor ex aere dn̄anti aque τ ex aqua 2po
niṫ: τ sic motus vaporis dn̄anti elemēto in eo p̄portiōaṫ.
Sic igiṫ si nō daṫ q̄litas accñtalis: q̄ sit leuitas aut gra-
uitas: ꝫ sint leuitas τ grauitas forme subales: tūc earum
erit p̄ncipiare motū p̄ncipalr̄ τ nō istrumētalr̄: cuius sūt
p̄nm. ¶ Octauū dictū elemēta mouenṫ ex se p accñs. τ nō
p se p̄p̄e. p3 rōnibus phy. 8° phy. textu 2mē. 27. 28. 29. p̄-
mo oē principiū p se motiuū ē vitale: ꝫ forma elementi
nō. ¶ Scd̄o oē nāle mouēs se p̄p̄e pōt se getare. τ 2riter
h3 resistētiā itrinsecā. dr̄ in maiore nāle: q2 celestia ex se
p̄p̄e mouenṫ: ꝫ nō pñt ex se geicere: ꝫ elemētū nō pōt se
getare. neq3 ēt h3 resistētiā itrinsecā. vñ Auer. 5° phy. cō-
mē. 18. Corpa simplicia q̄ttuor extimanṫ mouere se i lo-
co: ꝫ nō hñt geicere ex se. ¶ Sciēdū tñ cū elemēta fuerit
relicta a motorib9 extrīsecis: τ venerit in sua loca nālia:
tūc pñt se getare. ꝫ in rōne itelligiṫ q̄etatio anteq̄ attin-
gaṫ terminus mot9 vltimate itētus. lignū. n. q̄uis ad su-
pficiē aque descēderit: adhuc itrat aquā: τ nō reuertitur
ad supficiē aq̄. dōec extrinsecū mouēs nō relingt ip3 τc̄.
¶ Tertio oē nāle mouēs se p̄p̄e pōt se ad oēs pois dñā
mouere. elemēta aūt nō vndequaq3 ex se moueri possunt.
¶ Scias tñ ignē ad oēm locū celi 2caui moueri posse. τ
terrā ex oi pte descēdere: ꝫ nō est in ptāte ignis descēsus:
neq3 terre ascēsus. ¶ 4°. oē per se mobile: siue nāle siue
nō: est diuisibile in p se mouēs τ p se motū: q̄ sunt partes:
q̄ distinguunṫ: τ sunt in actu. ꝫ elemēta nō sic diuidūtur.
rō ab Auer. 3° celi. 2mento. 28. repetiṫ. ¶ Et si ex hōge-
neitate elemētoꝝ pbaṫ minor: tāgit rō ptes q̄ntitatiuas
elemētoꝝ: τ nō q̄litatiuas: sed 4° phy. 2mē. 71. tāgiṫ diui-
sio in ptes q̄litatiuas. q2 in mā3 τ formā: τ mā est in potē
tia: τ nō in actu: ꝫ igiṫ forma sit mouēs in actu eēndi: nō
tñ mouēdi cōiter: nisi excitēṫ. nō tñ mā est motū: qđ sit in
actu: sed ē motū: qđ est in potentia. snia est Auer. 4° celi.
2mē. 22. Motor τ motū in simplicibus nō distinguunṫ
in actu ab iuicē: sic̄ distinguunṫ in aialib9. ꝫ motor τ mo-
tū idē sunt in subo. τ dr̄nt ꝫ modū. grauitas. n. in lapide
est motor ꝫ q2 est forma tñ. τ ipa ē mota inquātū ē in
p̄ma mā. τ 8° phy. 2mē. 31. Corpa simplicia carētia aiab9
nō mouenṫ ex se: ꝫ ex extrīseco. distinguit carētia aiab9
a celo: qđ h3 aia3: τ mouēṫ ex se. Idē ibi cōmē. 32. ¶ Itē

Auer. 5° phy. 2mē. 18. Corpa simplicia nō mouēt se in lo-
co: nisi p accñs. Et 4° celi. 2mē. 22. talr̄ igiṫ ignis τ lapis
mouebūt se accñtalr̄: τ est dicere q2 aliqđ mouet se accñ-
talr̄. i. q2 nō mouet se: nisi p p suā motionē i mediū: qđ de-
fert ip3: vt gubernator nauis moueṫ ēt qñ ipe mouet na-
uē. ¶ Itē 3° celi. 2mēto. 28. lapis nō mouet (itelligo p la-
pidē glebā terre aut graue simpler) eēntialr̄: nisi aerē i
quo ē: τ mouet se: q2 h̄ q2 mouet se segṫ motū aeris: sicut
hō in naui p se motū nauē: ꝫ se mouet p accñs. q2 mouet
nauē: ad cui9 motū ipe moueṫ. ¶ Sciēdū tñ q2 ꝫ forma
sit mouēs in actu: τ sit motū in actu: ipsa tñ: ꝫ sit mouēs p
se: nō tñ ē motū p se: ꝫ p accñs. vñ Auer. 3° celi. 2mēto. 28.
Si lapis fuerit mot9 eēntialr̄ inquātū ē grauis: τ mouet
eēntialr̄ ꝫ q2 grauis: g̊ est motor τ motū eēntialr̄ eodem
mō. qđ ē ipossibile. Dicēdū est igiṫ q2 elemēta non sic ex
se mouenṫ: qđ sint dñā suaꝝ actionū: sicut aialia gradien
tia: ꝫ ēt nō sunt sic p se mota: gn ēt moueaṫ ex extrinseco.
vñ Auer. 4° celi. 2mēto. 25. vult determinare q2 nō mo-
uenṫ elemēta ex se in rei veritate: ꝫ ex extrīseco. 8° etiam
phy. 2mē. 27. posuit Arist. elemēta moueri ex alijs: q2 ista
nō mouenṫ ex se donec moueanṫ ex alijs. Ex qb9 verbis
appet: q̄re ē cū elemētū moueaṫ ab itra: τ moueaṫ ab ex:
posuit poti9 Arist. ea moueri ab extra q̄ ab itra. q2 cause
extrinsece sunt p̄us mouētes q̄ itrīsece. ¶ Quare ēt ele-
mēta dicanṫ mota p accñs declat Auer. 4° celi. 2mē. 22.
vbi distinguit iter aialia τ elemēta: q2 mota in aialibus
sunt aialia in actu: ꝫ mota in elemētis nō sunt elemēta i
actu: ꝫ in potētia. τ si 2tingat q2 sint in actu: tūc accidit q2
potētia: ad supius. exēpli grā: in eo q2 est ignis i actu. τ q2
hec potētia est accñs: cū remoueṫ ipediēs: motus ignis i
loco erit accñs: talr̄ igiṫ lapis τ ignis mouebāṫ accñtalr̄
a seipis: ¶ Itē Auer. ibi 2mē. 23. Qđ moueṫ ad illa loca
est graue aut leue in potētia: τ nō in actu. nisi accñtalr̄. τ
2mē. 24. potētia p̄cedēs h̄ motū nō est in moto: nisi vio-
lēte. τ ē in ea re: ex q̄ fit res mota: vbi grā. potētia ad mo-
tū ignis i lig9 ex quo fit ignis. Et 2mē. 25. ibi potentia ad
formā τ ad vbi ē in eodē subo. s. in corpe ex quo ē gñatio.
subdit tñ possibile ē sepatione iter motū τ formā in his
simplicibus: puta dato p̄hibēte: ꝫ in motu. exē. grā. nu-
trimēti vt nutriat: nō daṫ ipediēs sanitatē seq̄ntē p ductio-
nē forme gn ipediat formā. τ si formā nō ipedit: neq3 sa-
nitatē ipedit. itelligo h̄ ō p̄ncipali mēbro. nasci. n. egrum
nūc expiētia ondit. Auer. ēt. 8° phy. 2mē. 33. Corpa simpli
cia mouenṫ ex extrīseco: τ nō mouenṫ ex se: nisi p accñs.
¶ Tū etiā 5° phy. textu 2mē. i. moueri p accñs ē moue-
ri p iexistētiā alteri moto. τ est diffō Arist. p̄ de aia. textu cō
ti. 37. τ 8° phy. textu 2mē. 27. ꝫ moueṫ elemētū: q2 est in
medio moto: g̊ p accñs moueṫ. τ q2 moueri p accñs duo-
bus attribuiṫ. s. rei q̄ p se moueri pōt: vt exñs in naui. τ
rei q̄ p se moueri nō pōt. vt distiguit Auer. p̄ de aia. 2mē.
37. imo Arist. in textu. τ 8° phy. 2mē. 27. vt in qōne ō mo
tu itellectus exēplariter declaui de mā τ forma τ accñte.
tūc elemētū moueṫ p accñs p̄ mō: q2 motus ei 2ueniens
est elemēto nālis τ accñtalis. ¶ Itē 3° celi. 2mē. 28. ōcla-
tū est de celis q2 nō noiaṫ iter ea q̄ mouenṫ p se: quū non
moueanṫ a loco nisi a gñante. τ ifra. lapis nō ē p se mot9
eēntialr̄: ꝫ assimilaṫ ei qđ moueṫ p se: iō idiget in motu
suo motore extrīseco. ¶ Nonū dictū elemētū moueṫ a se
p se ip̄p̄e: τ nō tñ p accñs stricte: q2 ois motus localis
nālis moto effectiue p̄ncipiaṫ a forma moti. ¶ Et si ex-
trīsecū efficiēs 2currat: 2poniṫ mot9 aut q̄si 2poniṫ: τ sic
acgriṫ ipetus. 3° celi. 2mē. 28. ¶ Scd̄o oē motū a sua nā
est p se motū a se. 3° ce. 2mē. 20. τ 28. ꝫ elemētū moueṫ a sua
nā: q2 a sua forma subali. vñ Auer. 2° phy. 2mē. i. oia nālia
hñt in se p̄ncipiū motus. Exponit Auerrois q2 p̄ncipiu3

motus est actiuū:tā in corporibus simplicibus ꝙ̄ mixtis.
Et cōmēto.7°.ꝯ Auicēnā.nō dubitam⁹ elemēta moueri ex
se:nō ex motore extrinseco.Itē 7°phy.cōmēto p̄.Apparet sen-
sui aliqd moueri ex se:absq; ꝙ distinguaꝫ motor a mo-
to sensu.vt in q̄ttuor elemētis.Et cōmē.10.aer nālr moue
tur ex se:cū moueꝫ ex alio.ē tñ dñia iter extrinsecū reqsi-
tū ab aiali.ꝛ ab elemēto.q: ob3 extrinsecū:qḋ reqrit aial:
ē mouēs metaphorice:ſ3 extrīsecū mouēs reqsitū elemē
to realr mouet.¶ Itē Auer.4°celi.cōmē.25.mot⁹ aeris
ad supius cātur a sua leuitate.¶ Itē 3°celi.cōmē.28.la-
nō noiaꝫ iter ea q̄ moueñ ab extrīseco:q: nō moueꝫ ꝥ
motu ab extrīseco sine me⁹.vbi intellige.mediū iter mo
uēs extrinsecū ꝛ motū ē forma elemēti:q̄ ē itrinsecuꝫ mo-
uēs ¶ Itē Auer.4°phy.cōmēto.64.ſ3 expōnē Alexan-
dri quā Auer.nō reprobat:si est nā cā trāslatiōis effecti-
ua elemētoꝝ:vacuū nō est cā.¶ Itē 8°phy.cōmento.28.
in corporibus simplicibus grauibus vel leuib⁹ nō est alie-
tas oio iter motorē ꝛ motū.Ista.n.inueniunꝫ moueri ad
sua loca nālia ex se:sed ad loca opposita suis locis nālib⁹
ex alijs.¶ Itē p̄ celi.cōmē.89.Corpa simplicia moueꝫ
p se nālr.s.a pncipijs intrinsecis in eis:nō ab extrinsecis.
Terra.n.q̄to est maior tāto velocius dscēdit.g nō ab ex
descēdit.¶ Itē ois motus ab extra tardaꝫ in fine:ſ3 ele-
mētoꝝ motus nō tardaꝫ ꝛc̄.¶ Itē cōmento.81.p̄mi celi.
causa diuersitatis corpoꝝ mobiliū est diuersitas nāꝝ.ꝛ
istra.approximatio ꝛ remotio nō opanꝫ nisi in motibus
reꝝ:quaꝝ mouēs est extrinsecū secūdū appropinquatio-
nē aut remotionē a mouēte:q̄propter verificaꝫ in ꝥ loco
ꝙ motus elemētoꝝ nō est ab extrinseco:q̄uis sit mani-
festū p se.vñ nō moueñ attractiōe:neq; expulsiōe:neq;
pertinēt:aut debuñ.itellige dum ipsa nālr mouentur.
¶ Itē cā getis terre est nā sua:scil3 sua forma:nō aliud
extrinsecū 2°celi.cōmto.102.ꝛ 5°phy.cōmto.64.quies est
a nā:scil3 a cā exñte in re.Tunc sic.cā getis in loco est cā
motus cū est extra locū 4°phy.cōmto.69.ſ3 q: Auer.hic
loqꝫ de cā finali.s.similitudine cōtinētis ad cōtētū:dximus
enī3 locū finalr mouere ꝛc̄.iō induco Auerroi3 loquentē
de cā effectiua.2°celi.cōmēto.92.ꝯ Themistiū.Et 2° ce-
li.cōmēto.80.Causa in qete terre nō ē nisi eius differētia
.s.grauitas simplr.ꝛ hic itellectus tuus sit vlis ꝛ applica-
tiuus:vlis itelligēdo pticulr dictū vlr in oi elemento.ꝛ
applicatiuus motuū nālr ꝯuenientiū suis mobilibus pri-
cipijs.vñ 2°celi.cōmēto.104.loquēs Auer.de motu terre
ad cētrū:motus g est a sua forma ꝛc̄.¶ Itē p̄ celi.cōmēto
17.Et itelligēdū ex descriptiōe grauis ꝛ leuis nā3 q̄ ina-
ta est ad mouēdū ad mediū vl a medio.s.habitū ꝛ formā
ex qua pcedit hec opatio:ꝛ si ꝥ nomē grauitas ꝛ leuitas
nō dicanꝫ vulgariter:nisi de accñte.¶ Itē lapis mouet
ſ3 ꝙ est in actu grauis vt ꝑallegatū est:ſ3 p formā sibi i-
trinsecā est actu grauis.¶ Itē forma grauis mouet ſm
ꝙ est forma ꝛc̄.¶ Itē 4°phy.cōmē.71.illa q̄ moueñ ex
se:q̄ nō diuidunꝫ in motorē ꝛ rē motā in actu:necessario
īdigēt medio:ꝛ hec sunt corpa grauia ꝛ leuia.¶ Itē pro
multis p̄dictis 4°celi.cōmēto.40.Cā motus ad supi⁹ est
forma corpis.cā forme ē locus:cā loci est corpus spheri-
cū.¶ Itē cā in diuersitate motuū ē diuersitas nāꝝ loco-
rū:ꝛ nāꝝ reꝝ motaꝝ.4°phy.cōmē.67.ꝛ p̄ ce.cōmē.8.Cā
motuū simpliciū est eē corpoꝝ simpliciū:eē aūt itelligiꝫ
forma coꝝ.¶ Itē 4°celi.cōmē.24.Quedā trāsmutatio-
nis p̄ncipiū hñt:qḋ mouet ea ex itrinseco.ꝛ nō ab extrin-
seco:vt graue ꝛ leue.ꝛ ibi p̄n^m trāsmutatiōis in loco i gra
ui ꝛ leui ē in eis p se.q: p̄n^m motus aut maior ps motuū
est ex se:ꝛ nō ex extrinsecis.¶ Itē motus lapidis nō est
eēntialis a motore extrīseco:ſ3 a forma moti ꝛc̄.¶ Con-
tra.qḋ nō est in potētia eēntiali nō idiget agēte p se:sed

elemētū nō est in potētia eēntiali.¶ Scdo.si elementa
p se mouerenꝫ:nō idigerēt me⁹:ſ3 eo idigēt.¶ Tertio.si
elemēta se mouerēt:idē eēt actiuū ꝛ passiuū respectu eius-
dē.¶ Quarto.piret de⁹ Arist.pbās dabilē eē motorem
imobilē.q: sufficit venire in p̄mū motū ex se.¶ Ad p̄mū
negaꝫ maior.ab artifice.n.p se pueniꝫ opatio ſm artem.
¶ Ad scdꝫ.mota p se ppe nō idigēt me⁹:nisi p accñs:q:
hñt resistētiā itrinsecā:quā nō hñt elemēta.illud tñ p accī
dēs ē necessariū.q: nō pōt eē ꝙ moueaꝫ aliqd in istis in-
ferioribus:qḋ nō moueꝫ p mediū.¶ Ad 3^m.pōt aliquid
ꝯpositū eē actiuū ꝛ passiuū ſ3 diuersas ptes.s.mā3 ꝛ for-
mā.ſ3 in re simplici est icōueniēs respectu eiusdē:ꝛ eodē
mō:dictū est enī supra ꝙ formo ſ3 ꝙ in actu ē:mouet:ſ3
vō ꝙ in mā est:moueꝫ.ꝛ ad istū sensū h3 Auer.in lib°de
suba orbis.capite p̄.p icōueniēti idē eē mouēs ꝛ motum.
¶ Ad 4^m.duplex fit resolō:vna corpoꝝ mobiliū vsq; i
p̄mū corpus mobile.ꝛ sic in 7°phy.phs resoluit vsq; ad
p̄mū motū ex se:ꝛ est celū.ꝛ vltimate resoluēdo est p̄mu3
celū.Alia q̄ resoluit p̄mū motū ex se in ptē p se mouētē ꝛ
ptē p se motā in actu.ꝛ ista reducit in p̄mū mouēs imo-
bile in 8°phy.ꝛ illud est itelligētia:ꝛ vltimate resoluēdo
est p̄mū ens.scil3 deus gloriosus.¶ Itē 4°phy.cōmē.68.
aer h3 in se p̄ncipiū motus.Et cōmē.71.vbi distinguit mo-
ta ex se:q: aliqua diuidunꝫ in motorē ꝛ motū in actu:vt
corpa aialiū simplicia ꝛ cōposita.Aliqua vō ex se motoꝝ
diuidunꝫ in motorē ꝛ motū in potētia:vt grauia ꝛ leuia
simplicia.diuidunꝫ.n.in formā:q̄ mouet.ꝛ mā3 q̄ est po-
tētia:q̄ est motū.q: igiꝫ forme mālium sunt imerse māe.ꝛ
tales forme mouētes moueñ.iō Auer.4°celi.cōmē.22.
motor ꝛ motū in simplicibus nō distinguunꝫ in actu:ſ3
sunt idē ſ3 sub3:ꝛ diuersa ſ3 modū.q: grauitas ē motor
inquātū est forma.ꝛ moueꝫ inquātū est in mā.Idē hꝫ 3°
celi.cōmē.28.ꝛ sic p3 in simplicib⁹ ꝯtētis a celo lune sunt
duo mota:vnū ē mā in potētia:aliud est forma inquātu3
est in mā.ꝛ vnū illoꝝ ē motor.s.forma.ꝛ reliquū nō ē mo
tor.s.mā.¶ Itē 3°celi.cōmē.28.lapis nō est p se motus:ſ3
est similis p se moto.ꝛ idiget motore extrīseco.ꝛ nō noiaꝫ
inter mota ex extrinseco:q: nō moueꝫ ex extrinseco sine
medio.s.imediate:ſ3 mediāte forma:q̄ itra est.¶ Itē da
tur mobile p se:g daꝫ motiuū p se.¶ Qḋ si negaꝫ ꝯña.
q: cuilib3 potētie passiue corrñdet actiua:nō tñ appet ꝙ
rñdeat p se talis.Sed ꝯ q: pbabile ē nā3 nō deficiētē in
mēbro viliori nō deficere in nobiliori.¶ Itē daꝫ mobi-
le localr p se ꝛ nālr:g datur nā motiua:ſ3 nō mā elemēti.
g forma:sed de motu nō locali.s.alteratiōis nō val3 ꝯña.
¶ Itē motus de potētia essentiali indiget agente p se:g
motus de potētia accñtali eo idiget.pro veritate tñ an-
tecedētis recordari o3 el⁹ qḋ ē dictū supra:gñans non est
p se mouēs localr elemētū:l3 sit p se cā gñatiōis.¶ Fū-
damētū aūt pp qḋ diuisa in motorē ꝛ motū in potētia nō
sint mota ex se ppe:ꝛ diuisa in motorē ꝛ motū i actu sint
mota ex se:est q: in grauib⁹ ꝛ leuib⁹ illud qḋ moueꝫ ē in
potētia illud cui attribuiꝫ motus q: mā de pxio trāsmu
tāda in ignē.v.gr̄a.ascēdit nisi ipediaꝫ.ꝛ est potētia ignis
cui motus sursu3 est nālis:ſ3 in diuisis in motorē ꝛ mām
in actu illud qḋ moueꝫ est actu illud cui mot⁹ attribuiꝫ.
vt aial est actu aial:dū moueꝫ motu attributo aiali.sñia
est Auer.4°celi.cōmē.22.ꝛ.24.vt tactum est supra vltra
mediū octaui dicti ¶ Decimū dictū.forma elemēti mo-
uet mā3.¶ Cōtra.seqꝫ motū simplicis posse esse in va-
cuo.qḋ est ꝯ Aristo.4°phy si.textu cōmē.70.ꝛc̄.¶ Rñō.
negādo ꝯña3:q: mā nō resistit forme:q: est pura poten-
tia.neq; reph̄ēdit in hoc Auer.Auēpace.ſ3 in ꝥ forma si-
bi determinat certā velocitatē:nō supra minimā resistē-
tiā:sed ex se:sic ꝙ si sibi nō resistiꝫ.adhuc certā velocita-

tē facit: qua mouet. ¶ Cōtra. tūc infinite velociter moueret forma. pꝫ ꝯña. qꝛ sibi nō resistit a mā: q̄ est pura potētia. si. n. mā resisteret: tūc mot⁹ in vacuo fieri posset a simplici. ¶ Rñ. negaī ꝯña: qꝛ lꝫ mā nō resistat: tñ mediū resistit. ¶ Cōtra. infinite modice resistit aliqua forma: ꝛ mā minus resistit q̄ꝫ forma: ģ minus q̄ꝫ infinite modice mā resistit. ¶ Rñ. negaī maior. qꝛ virt⁹ resistitiua ex pte forme finita ē. Tū etiā nō resistit mā: neqꝫ pax: neqꝫ multū. iō negaī minor. ¶ Contra. ad minus intelligētia infinite velociter mouebit orbē. qꝛ ei non resistit mediū. ¶ Rñ. negaī ꝯña. qꝛ mā celi resistit intelligentie: non enim est sic pura potētia sicut mā elemētoꝝ. sꝫ est i actu ¶ Cōtra eius actualitas est nō posse recipe formā quaꝫ nō hꝫ. qūo hec actualitas ꝓmouet resistentiā. ¶ Tū ēt qōlibet punctū materie celi finite resisteret: ģ īfinita pūcta infinite resisterēt. ꝛ sic nō moueret celū. ¶ Tertio. sequiī intellectionē fatigari: qꝛ sibi resistitur in agendo. ¶ Quarto. finite virtutis est forma: ģ finitum gradū sibi forma determinat: quo nō appetit forma veloci⁹ mouere aut moueri: ģ finite velociter mouet aut moueī: q̄ꝫuis esset in vacuo: aut infinite modice resistenti medio. ¶ Ad primū. dixit Auerrois resistentiaꝫ esse: qꝛ orbis ē in potentia ad illū locū in quē intendit intelligentia esse ipsam orbis partē vt stellam. 2° celi. ꝯmēto. 63. ¶ Contra. sequitur māꝫ primā resistere. pꝫ ꝯña. qꝛ ipsa est in potētia ad formā: vel ad locuꝫ in quā vel in quem intēdit agēs ipsaꝫ esse in actu. ¶ Secundo. sequiī q̄ simplex in vacuo resistentiā habet intrinsecam. qꝛ est in potētia ad illum locū in quo forma eius intendit ipsum esse in actu. ¶ Responsio ad primū. actualitas materie: q̄ facit māꝫ celi posse recipere motuꝫ: nulla alia forma mediante in subō: facit eā posse resistere: cum fuerit potentia in loco: in quo nā'r appetit eā motor esse in actu. sed ois actualitas a mā pma negaī. ¶ Ad secūdum. eius rn̄sionem habes de orbibus libro. 4. versus finēꝫ dubij tertij. ¶ Ad scdꝫ non magis afficiunī puncta celi celestibus dispōnibus q̄ꝫ inferiora inferioribus: sed pūcta inferioꝝ non habent grauitatē aut leuitatē: sed corpora. 3° celi. textu ꝯmēti. 17. sicut igiī puncta hic nō resistūt: ita neqꝫ ibi. ¶ Ad tertiū. negaī ꝯña. qꝛ fatigabilitas nō sequiī resistentiaꝫ absolute. sꝫ sequiī resistentiā inclinantē ad oppositū. sed nō repiī in celo hic secūdus modus resistendi. ¶ Ad q̄rtum conceditur prima ꝯña. qꝛ in motum naturaīr inclinaī forma: ꝛ non est possibile esse infinitum motuꝫ. ꝛ negatur vltima ꝯña. qꝛ datur maxima subtilitas medij in nā: lꝫ non detur maxima subtilitas apud imaginationeꝫ. 4° physi. ꝯmēto. 72. ģ dato maximo agente: datur maxima ꝓportio agentis supra resistentiā: ģ maxima velocitas. in vacuo aūt nulla est resistentia. qꝛ nō mediū. quia non est ibi mediū: non mā: quia ipsa est pura potētia: nō forma: qꝛ nihil resistit actioni: quā intendit principaīr ꝛ p se. ¶ Itē dato q̄ graue depelleret: nō tantā velocitatē appeteret: qꝛ ipse sibi nō resistit: neqꝫ etiā appetit manere extra suū locū. ꝛ sic nō determinatus est appetitus forme ad determinatū gradū motus. ¶ Or aūt solꝫ dici voluntatē aut lumē in multiplicādo lumē sint infinita: ꝛ infinite velociter agentia. ¶ Rñ. negando q̄ sint agentia infinita: qꝛ solum deus est: cui imaginabilis est infinitas ꝯuenire. ꝛ sic solū ipse est. cuius est istas opationes efficere: q̄ sunt sentire: itelligere: appetere. dicendū tñ vltra q̄ iste sunt actiones spūales: que sunt supra tēpus. ¶ Et si ꝯ determinata allegatur sequi q̄ gñans aut aliud agens non possit velocius agere: quāuis sibi minus resistereī. qꝛ concessa est maxima velocitas possibilis ꝓuenire ab agente. ¶ Respon⁹. negatur ꝯña: qꝛ non est maxima velocitas: nisi respectu minime resistentie. ꝛ maximi agentis: qō si in alijs concediī. tunc illa nō est maxima absolute: sed cum determinatis circūstantijs. ¶ Considerāduꝫ igitur q̄ elementū: aut est in potentia essentiali ad motū: aut accidentali. si essentiali: tūc indiget elementuꝫ gñante: quo ducaī in actū: primū igiī mouēs est gñans. sed ipsuꝫ est mouēs remotū. qꝛ gñando dat formā: q̄ est principiū imediatū motus. Si aūt sit elemētū in potētia accidentali ad motū: tūc qō primo mouet est remouēs ꝓhibens: sed ipsuꝫ est mouens p accn̄s: deinde mouet forma elemēti: ꝛ hec est imediatū: p se: ꝛ principale mouēs: qō mouet se: māꝫ suam: ꝛ medium: medium vero vt aer est agens adiuuans. ꝛ sic elemētum mouet se: ꝛ adiuuatur. Ordo igiī mouentiū est remouens ꝓhibens: qō licꝫ p accidens moueat elementum: per se tamen mouet impedimentū. deinde forma mouet māꝫ: ꝛ totū elementū: ꝛ medium: tertio totuꝫ elementuꝫ. cathegorematice capiendo totū: mouet se: rōne tñ partis essentialis: ꝛ etiam mouet medium: 4° medium adiuuat elemētuꝫ in motu suo. Mota aūt sunt impedimentū a remouente ꝓhibēte: aut materia mota a gñante: ꝛ a forma. deinde elementū mouetur: ꝛ forma eius: a forma: ꝛ a generante: ꝛ a remouente ꝓhibens. deinde medium moueī ab elemento: ꝛ a se met: cum ipsuꝫ excitatum fuerit ab extrinseco. prius igitur mouetur medium ab elemento: anteq̄ꝫ mediū moueat elementuꝫ. vnde Auer. 4° celi. ꝯmēto. 22. dixit graue non se mouere: nisi ꝓpter motionem suā in medium: qō defert ipsum: intellige graue mouere mediū: deinde medium portare ipsuꝫ graue. ¶ Cōtra. Auer. 3° celi. ꝯmēto. 28. versus finem ꝯmenti. lapis non mouet essentiaīr nisi aerem in quo est: ꝛ mouet se: qꝛ hoc qō mouet se: sequitur motū aeris. ¶ Respon⁹. mouet lapis duo: sꝫ mediū: ꝛ mouet se accidentaīr. ergo si lapis mouet aliqd essentiaīr: oportet vt illud motum sit mediū: ꝛ hoc qō mouet se sequitur motuꝫ aeris: qꝛ comitāter aeri mouetur: ꝛ ab aere adiuuatur. ¶ Contra. materia est potentia: cui⁹ nō est ex se moueri: imo 8° physicoꝝ. cōmēto. 30. qō est i potentia nō mouet: neqꝫ moueī. ¶ Secūdo. illud est p se pmo motū ad qō refertur potentia mouens tāquam ad suam ꝓpriam resistentiam: qꝛ non fit motus nisi ex proportione motoris ad resistentiā: in simplicibus aūt resistentia est mediū: ꝛ non mā: ergo medium est p se motuꝫ. ꝛ non materia. ¶ Respon⁹. materia non ex se mouetur: qꝛ non imediate subijcitur motui: sed mediante forma substātiali: prius tamen natura saltē recepta in materia. ¶ Or si fuerit motus prius in materia q̄ꝫ forma illa elementi: tunc illi motui p̄supponebaī forma substantialis ꝯria forme elementi gñandi in materia. tamen ex se mobilis est: qꝛ de natura eius est moueri: ꝛ prius natura moueri q̄ꝫ forma: qꝛ forma non moueī: nisi qꝛ ipsa est in materia mota. Neqꝫ intelligas materiā esse ex se mobilem. quia ipsa sit actiuam habens virtutem: neqꝫ quia ipsa sit suppositū: qō est qō primo nominaī moueri: qꝛ neutruꝫ eorum est verum. sed quia ipsa est primuꝫ principiuꝫ patiendi. materiale tamen. Or si in ea necessaria est forma vt ipsa subijciatur motui: hoc non est: quia forma sit materie ratio recipiēdi. sed ipsa forma dat materie existentiam: sub qua materia potest moueri. ¶ Ex quo pꝫ q̄ elementum diuiditur in per se mouens ꝛ per se motum: licꝫ tamen non diuidatur elementū in per se motuꝫ in actu ꝛ per se mouenꝫ. ¶ Contra. Aristoteles 5° physicoꝝ. textu cōmenti. 5. forma est imobilis. ꝛ textu cōmenti. 3. forma non mouet: neqꝫ mouetur. ¶ Responsio. Auerrois ibi intelligit de forma substantiali finiente: ꝛ accidentali terminante alterationem. cum quo stat formā quādo

non terminat generationem moueri: aut posse moueri.
¶ Ex quo patet materiā aliquo modo per se moueri: ꝛ
aliquo modo per accidens: quia inquantum ipsa est ꝓmū
principium recipiendi motum dicitur aliquo modo per
se moueri: sed pro quanto subyci nō potest materia mo-
tui: nisi subiecta sit actui substantiali: dicitur ipsa moueri
per accidens. ¶ Ad secundum. negatur maior. materia
enim est primo motū in elemēto: ꝛ elementum est secun
do motum: ꝛ medium est tertio motum: sed medium est re
sistens: quo non est ibi prius resistens: neq₃ forte posteri-
us. ¶ Motus autem naturalis mixto est a forme sub-
stantiali mixti: mouetur etiam motu elementi dominātis
in mixtura. primo celi. textu cōmēti. 8. sed motus ille nō
est naturalis mixto. q₂ elementum nō est principium pri-
mum in mixto: neq₃ est natura formalis mixti sed forma
substantialis mixti est prior dignitate ꝛ perfectiōe ꝛ prin
cipalitate: sed naturalis est huiusmodi motus materie se
cunde subiecte forme mixti. verum mixta imperfecta nō
videntur habere alium motū localem: nisi illū quē for-
ma dominantis elementi principiat: ideo dicuntur talia
mixta naturalr̄ moueri ꝭm illum motū. ¶ Plante autē
a principio intrīseco augentur: puta ab anima: ꝛ a calore
naturali. scđo de aīa. textu cōmenti. 41. ideo mouent̄ lo-
calr̄ a se. ꝛ sic habent principiū gn̄ationis actiuum: intel-
ligo cōiuncte gn̄ationis: non seiuncte: nutritio enim non
est seiuncta gn̄atio: sed adiuncta. Aristo. tamen scđo de
aīa. textu cōmē. 16. ꝛ. 15. vim motiuam negauit a plantis
.s. translatiuam plante de loco ad locū: vt p₃ ab Aristote
le in libro de plantis. sed hanc in plantis non concessim⁹:
sed illam dedimus: que sequitur augmentum. dixit enim
Auerrois ꝓmo de gn̄atione. cōmēto. 25. qđ auget̄: mutat
locū ꝭm partem. Sed plantis extirpatis ꝛ sue nature re-
lictis earum motus localis a dominante est elemento.
¶ Sed quare non a forma subali mixti? ¶ Rn̄o. nō de-
tegitur dn̄ium forme super materiā. neq₃ apta est forma
plāte tale genus motus facere. Neq₃ possibile est formā
plante illum motū regulare: q₂ ipsa nimiū est imersa ma
terie. ¶ Animalia lapidibus affixa a seipsis mouentur
dilatatione: ad nutrimentū acquirendū: cōpressione ve-
ro nocumēta eis concurrentia vitant quantum possunt.
sed ipsis auulsis: ipsismet derelicta motū habēt ꝑdomi-
nantis elementi. hoc concessit Aristo. in libro de partib⁹
animalium. puta manu ꝛ pede mortuis. s. q̄ in illis nō re-
manēt nisi opera elemētorum. 4° metheoꝝ. textu ꝯmenti
54. neq₃ possibile est formā eoꝝ: que est sensus: illū mo-
tum adiuuare: q₂ aīa non est apta talē facere motū: neq₃
etiam illum regulare potest: ꝓpter magnū dn̄ium materiei
supra formā. ¶ Animalia perfecta ꝑ naturā suā mouen
tur: aut lapsu: aut gressu: aut natando: aut volādo. ꝛ per se
mouens est aīa: ꝛ corpus est ꝑ se motū in actu. ¶ Cōtra.
requiritur cogni⁹ ꝛ appetitus: ad hoc vt sensus moueat:
aut etiam intellectus: que sunt accidentalr̄ in appetente.
¶ Rn̄o. q₂ animalia mortalia erant fatigabilia: vt eoꝝ
anima posset ꝛ quietem ꝛ motū principiare: oportuit eo-
rum animā variari de non cognitione ad cognitionē: ꝛ de
cognitione vna in aliā: ꝛ de vno appetitu ad alium. cum
igitur motū sensui attribuimus aut intellectui possibilē:
nō negamus ab eis cognitionē ꝛ appetitū. que sunt prin-
cipia motus in aīali. tertio de aīa. textu ꝯmēti. 50. ipsum
tamen appetibile licet requiratur vt obiectū: nō oportet
q̄ ipsum extrinsecum sit ab animali appetente. patet de
sanitate habita promouente exercitium animalis: vt ipsa
conseruetur in eo. ¶ Sed dices q̄ corpus nō est primū
motum. quia 7° physicoꝝ. ꝯmento primo. dixit Auer. q̄ ꝓ
mum motum est calor naturalis. ¶ Rn̄o per Auer. tertio
celi ꝯmento. 28: In animalibus essentialr̄ distinguit̄ in
esse motor a moto: quia motor est forma: ꝛ motū est ma-
teria. s. secūda. voluit autem Auerrois 7° physi. ꝯmento ꝓ-
mo. Q₂ motum primū ꝑ se in animalibus est corpus: sed
istud corpus non mouetur ꝭ₃ totum. quia pars istius cor-
poris puta calor naturalis mouet se: ꝛ motum totum: sed
de isto primo motore corporeo est difficultas: an sit spiri-
tus: aut musculi sint ꝓmum organum motus in aīali: ideo
disiuncte loquitur Auer dicens. calor naturalis aut mu-
sculoꝝ. spiritus igitur aut musculus mouet se: ꝛ mouet
alias partes animalis: in hoc igitur differt primum per se
motum in animali celesti a moto primo in animali mor
tali: quia motum celi est secundum se totum motum. ꝛ mo-
tum animalis mortalis est motū per partem mouentem
alias partes: ꝛ q₂ eorū forma per cognitionem ꝛ appetitū
mutabilis est: ꝛ dominatur sue materie. ipsa possunt ini-
tiare suum motū ꝛ firmare: ꝛ ad oēm positionis differen-
tiam se flectere: ꝛ q₂ motus in istis sequitur tēpore gene-
rationem: non est iste motus a generante. ¶ Et si dicitur
quomodo est iste motus naturalis? eo q₂ ipse potest esse
velocior aut tardior. ¶ Responsio. in cuius forme pote
state est motus: q̄ sit etiam gradus motus non est mirum.
causam tamen huius ponit Auerrois scđo celi. cōmento
37. animal quando mouetur motu aliquo: ꝛ est in natura
eius velocius moueri: tunc non mouet animal suum cor-
pus: nisi per partem sui instrumenti: per qđ natum est mo-
uere suum corpus. s. calorem naturalem. ¶ Sed dices. Auer
rois 7° physicoꝝ. ꝯmento primo voluit q̄ illud motum
secundū totū: q₂ pars eius mouet totū: est motum ꝑ acci-
dens. ergo sequit̄ q̄ animal nō est per se motū. patet ꝯña.
q₂ corpus: a quo dicis animal esse per se motū: mouetur
per partē sui. vt dicis. ¶ Responsio. in animali conside
ratur totū animal. 2° totū corpus qđ est pars essentialis
animalis. 3° calor naturalis. Tūc calor naturalis est pri-
mū motum: ꝛ est quo residue partes corporis animalis
mouētur. ꝛ sic alie partes animalis sunt motū per acci-
dens: q₂ mouētur ad motum extrinseci ab eis. Totū cor-
pus: qđ est pars animalis: est motum per partem: q₂ calor
naturalis est pars corporis: non enim calor in ꝓnti dicit
nobis accidens: sed substantiam. Totum autē animal est
per se motum. q₂ motus animalis origo actiua ꝛ passiua
est ab intra. ꝛ sic patet q̄ non ita per se motum est animal
mortale sicut celeste. q₂ celeste animal nullo modo per
accidens motū dicitur ratione corporis: sed animal mor
tale aliquo modo per accidens motū dicitur ratione cor
poris q₂ per partē mouetur. hanc sententiā h₃ Auerrois
3° celi. ꝯmento. 20. dū dixit motum ignis nō esse naturalē.
q₂ ignis non mouet̄ illo motu a principio existēte in eo.
ꝛ fere illud idem dicimus in motu mēbroꝝ animalis a
primo moto qđ est in eis: ꝛ est calor naturalis. ¶ Ex his
sequitur distinguendū esse inter primū corpus mouens
aīal. ꝛ inter primū mouens aīal. q₂ calor naturalis est ꝓ-
mū corpus mouens animal. sed calor naturalis non est
primū mouens aīal. q₂ ante calorē naturalē est alius mo
tor prior. q₂ anima mouet calorem nālē. animā intelligo
determinatā per cognitionē ꝛ appetitū. q₂ de motu volū
tario nunc loquimur: non autem de motu cordis anima-
lis. Sed hec ꝑticularibus phīe libris determinanda re-
linquant̄. ¶ Secūda ꝯclusio. principalis nullius alteri-
us motus a localibus declaratis principium actiuum est
nā mobilis: p₃ inductiue. q₂ motus corporis ignis circu-
laris aut superioris regionis aeris est a celo. Motus ele-
mētoꝝ aut mixtoꝝ violentus est ab impellente aut tra-
hente. in hos enī alij preter nām motus reducunt̄: dato
etiā q̄ ad replendum vacuū motus isti essent. violentus

eni est hic motus.4.celi.tex.cō.39. ¶ Sol calefaciens elm̄ta frigida sic ꝙ ascendāt:est trahēs:⁊ caliditas impressa est instrumentū. ¶ Magnes etiā trahit ferrū:⁊ qualitas impressa ferro a magnete est instrumētū motus.7.phy.cōmento.io. ¶ Similr ambra calefacta paleā trahit mediāte qualitate palee impressa. ¶ Cōtra.oē mouens in mouendo mouet̄:ꝑcertiꝫ si fuerit corpus localiter mouēs. ¶ R̄n̄o.localiter mouentiū quoddā alteratione mouet:⁊ huiꝰ mouens nō opꝫ moueri aliud est localr̄ mouēs nō alterādo:⁊ huiꝰ corpus in mouēdo mouetur. ¶ Medicia electiue humorē corporis euacuās:nō aūt leniēdo:aut cōprimēdo:aut aperiēdo orificia venarū:attrahit humorē:⁊ qualitas impressa humori a medicina est instrm̄ eius. Hec tn̄ quattuor genera mobiliū vltima dicūt̄ ex se moueri:q2 in se hn̄t qualitatē:que est instrm̄ attrahēs:licꝫ ab extrinseco moueant̄.s.attrahente.istis motibus addit̄ nutrimentū mēbris apponēdus:q2 a mēbris attrahit̄:qualitatem etiā illi imprimentibꝰ. teste Auer.in.7.phy.cōmē.io.in plātis eniꝫ nutrimētum ascēdit.vt pꝫ. ¶ De motu autē generationis nihil gnat se:siue simplex sit:siue mixtū. Si tamē a virtute formatiua regeret̄ idiuiduū:tūc genitū haberet in se id:qđ fuit ṗncipiū generationis actiuū ⁊ passiuū.sed añs huius cōdictionalis est impossib:q2 virtus formatiua est presens mãe ante illius animationē ⁊c̄. ¶ De motu autē corruptionis simplicia nō hn̄t in se ṗncipiū corruptionis actiuū mixta aūt sic.q2 ex cōtrarijs alterātibus cōponūt̄:⁊ sic ab itra corrūpi pn̄t:⁊ ēt ab ext̄. ¶ Sciēdū tn̄ ꝙ licꝫ cōcedat̄ alteratiuū eē itra mixtū:nō tn̄ alteratiuū ē i pte q̄ ṗ alterat̄:sꝫ ē alterās ex̄ ptē alteratā.4.ce.Auer.cō°.24. dicit. Manifestū ē p se:q2 faciēs motuꝫ alteratiōis in re alterabili est extra alterabile:⁊ accidit vt putet̄ ꝙ alterabile alterat̄ p se:cū in eo fuerint due partes.s.pars alteratiua ⁊ pars alterabilis:vt accidit infirmo sanāti p se.cor eni in eo alterat mēbrū egrotū ad sanitatē:mēbrū auteꝫ īfirmū ē alterabile. ¶ Semis ēt vtus ē actiua:⁊ ps actiua nō est passiua eadē rōne:neqꝫ fac̄ se. Aris.⁊ Auer.scđo de aīa.tex.⁊ com.47. ¶ Principiū aūt actiuū nutricationis ⁊ remotū est nā.s.aīa.sed propinquū est calor naturalis:similr̄ augmētationis:sed reqrit̄ nutrimētū. vñ Auer.ṗ de aīa.cōmēto.40.primū augmētabile est partes corporis:⁊ ṗmū alterabile est corpus deferens alterationē:⁊ ꝑpter hoc nō est augmētatio habēs mouēs ex se:neqꝫ alteratio.dictū est partes esse primū augmētabile:q2 ṗmo de gñatione.tex.cō.35.⁊.37.duplices sunt partes:ẜm mãm:ẜm formā:⁊ ẜm mãles nō fit augmētatio:sed ẜm formales.i.ẜm ꝙ figurā seruāt.eadē eni pars dupliciter cōsiderari pōt:⁊ ẜm formā:⁊ ẜm mãm. dissolutionis aūt ⁊ diminutionis nãlis cā est calor dissoluens:⁊ nō restaurās quātū est alternis vicibus dissolutuꝫ:⁊ sic per accñs se cōsumit calor intēdens se cōseruare ex hūidi substātifici in vaporē resolutione. ¶ Alterationis aūt elm̄toꝝ sub vniformi dispōne existentiū ṗncipiū actiuū est extra elm̄ alterabile. Eoꝝ vero difformiū vna ps aliā alterare pōt:⁊ sic alterās extra alteratū est.similr̄ est in mixtis. Sed mixta quātūcūqꝫ vniformia pñt se alterat̄. Hec audꝫ Auer.fulciūt̄ ⁊ declant̄.4.ce.cō°.24. Quedā ex extriseco hn̄t ṗnᵐ qđ mouet ⁊ n̄ itriseco.vt sanabile ⁊ augmētabile. In augm̄tabili āt motor ꝑpinquꝰ:q ē cibꝰ. venit ab extra:⁊ motor remotus vt calor nãlis est ab intra:q2 est in mēbro augmētabili.intellige calorē nãlem non moueri ab extra:sed mouet̄ ab aīa regulāte per naturalē ipsi aīe subordinationē ipsius:⁊ hic est corpus:ꝙ si calor iste a cibo reparat̄:preter intentionē est nature augmētantis. ¶ Hic aūt pertinēter dubitat̄ a quo agēte reducat̄ aqua calefacta ad suā nãlē frigiditatē:postq̄ ab ea remotū est ipaꝫ calefaciēs:⁊ calorē ipsius ꝯseruās ⁊ ꝑportionabilr̄ de aliqͦ elm̄tis ꝑternaturalr̄ dispositis intelligendū est. ¶ R̄n̄siones varie adduci solēt. Prima.licꝫ forma subalis nō possit agere sine instr̄o in subto alieno:tn̄ in subto ꝑprio agit inducēdo qualitatē:nō sibi violētā:sed nãlē:pro hac sñia videt̄ Auer.scđo de aīa.cōmento.50.cōcedēs aīam esse primū alterās. ¶ Cui tamē auctoritati ꝯdicere vr̄ Auer.in lib.de suba orbis.capite scđo volē celū eē primū alterās:⁊ nō deuꝫ. ¶ Sed huic ꝯdictioni respōdet̄ formā esse primū alterās:q2 regulās alterationē.puta approximādo aut remouēdo alterans vel alteratū.nō tamē primū alterās est forma:in qua sit instrm̄ alteratiōis. ¶ Dicēdū igit̄ respōsionē cōiter datā esse falsam:q2 ex ea sequit̄ ꝙ qualitas nō est primū alterās:sed suba est primū. ¶ Secūdo.sequit̄ ꝙ alteratio nō fieret ratione ꝯrietatis:pꝫ q2 subalis forma:que nulli per se contrariat̄:alterat. Sequit̄ tertio.ꝙ agente simili passo in actu adhuc fit alteratio.pꝫ ꝯña:q2 forma subalis pōt alterationē cōtinuare p r̄n̄sionē. ¶ Scđa r̄n̄sio. subalis forma nō pōt agere in subm̄ ꝑpriū:neqꝫ alienuꝫ sine instrumēto alterādo:sed q̄litas duplex.actualis:virtualis:qualitas virtualis est inseparabilis ab elm̄tis:sed actualis est sepabilis:aqua igit̄ calefacta qualitate virtualivtit̄:puta frigiditate ad faciēdū se actualr̄ frigidā. Hec r̄n̄sio excellētes habuit fautores Auicēnā ⁊ plurēs commentatorē. ¶ Cōtra.res agūt per suas formas:⁊ patiūt̄ per suas mãs.7.phy.cōmēto.20.⁊ 5°meta.cap.de quali. naturalis potētia est priuatio quedā ⁊c̄.ideo nō opꝫ ponere qualitates tales virtuales:que tn̄ si ponerent̄:non possent in subm̄ suū agere:vt pꝫ de hoīe sua manu aquā calefaciēte:q2 eius virtus ad calefaciēdū nō est multa:⁊ tn̄ iuxta r̄n̄sionē oporteret formā subalē aque cū illo virtuali instr̄o:⁊ cū frigiditate actuali satis intensa esse multū potentē resistere ita debili calefacienti vt manus hominis naturalr̄ dispositi. ¶ Scđo.sequit̄ ꝙ ante qualitates primas essent ponēde alie qualitates priores.s.q̄litates virtuales radicate originalr̄ in elemētari corpore. ¶ Tertio sequit̄ ꝙ prima radix alterationis actiua nō esset qualitas prima. ¶ Quarto.sequit̄ ꝙ ad actionē nō reqrit̄ cōtrarietas:neqꝫ dissimilitudo actualis. ¶ Quīto.sequit̄ in vino esse qualitatē virtualē calefactiuā ⁊ frigefactiuā:q2 ipsum est virtualr̄ calidū:⁊ tn̄ calefactum ad suā redit frigiditatē actualē:quā sibi nãliter determinat.iuxta Arist.4.metheoꝝ.tex.com.52. ¶ Tertia responsio.forma nō pōt agere sine instr̄o:neqꝫ in subto ꝑprio:neqꝫ alieno:sed non dant̄ qualitates virtuales: sed mediantibus qualitatibus remissis actualibus seipsam reducit aqua ad frigiditatem intensam:quāuis ipsa esset intensi caloris. ¶ Cōtra.qualitates ille se cōpatiunt̄ in eodē subto:ergo vna earū nō agit in subꝫ alterius corrūpendo ipsam:⁊ de subiecto eam expellēdo. ¶ R̄n̄o. negādo ꝯñam.patꝫ de lumine in aqua ⁊ aque frigiditate. ¶ Cōtra.nō est hoc simile:q2 virtualr̄ calefacit lumen ⁊ equoce:⁊ sic inter lumē ⁊ frigiditatē ꝯrietas est virtualis:⁊ formalis nō:sed qualitates:que per se ꝑducunt effectū vniuocū:⁊ nō vltra gradū ꝑpriū:tūc sic se cōpatiūt̄:nō se destruūt. ¶ Itē frigiditas caliditatē cū qua extendit̄ nō impedit ab agendo aliā caliditatē sibi similem in aliud subm̄.puta frigidū.ğ nō repugnāt caliditas ⁊ frigiditas illa inter se. ¶ Itē sequit̄ ꝙ a minori fieret actio. stante eni ceteroꝝ paritate:si gradus caloris nō sit actiuior:erit tn̄ eq̄lis actiuitatis cum gradu frigoris.ğ a fortiori gradu caloris existente intensiori q̄ gradus frigoris vt supponit̄ gratia argumenti:⁊ in eodē subto adeq̄

te sunt:ꝗ agente frigiditate ad expulsionez caliditatis:a
debiliori cōtrarioꝝ fit actio:⁊ sic a proportiōe minoris
inequalitatis. Or si addas frigiditati iuuamentuꝫ forme
substātialis:iam cadis in reprobatas opiones.s.formaꝫ
subalē agere cū instrō vel sine alterando ⁊c. ¶ Item hi
tres modi respōdēdi ꝯ Auer. sunt volētē ꝙ alterationis
ꝑncipiū actiuū nō sit intra simplex alterabile:ſꝫ volentē
nālē eē alterationē a ꝑn°.passiuo:⁊ in h̄ differt alteratio
a motu locali. ¶ Itē specialr̄ ꝯ tertiū modū respōdendi
est spēalis difficultas:q̄ꝛ cōcedit q̄litates primas agere
vltra gdū ꝓpriū. Et qm̄ Auer. iz. met. cō. i8. ꝯcedit for^{as}:
q̄ ē po^{a} aia ꝓducer̄ for^{as} q̄ est actu aia.s. vtutē in sele:aut
i mā ꝓportionata seminī ꝗ i suba ꝯcedit aliquā for^{as} agerē
vltra gradū suū eēntialē:qð multo difficilius est q̄ꝫ age
re vltra gradū suū accn̄talē. nisi dicat̄ spūm esse instrm̄
ad aiam generādā:nō aūt agens ꝑncipale ⁊c. ¶ Quar
ta rn̄o. negat subalē formā posse agere sine instrō:negat
etiā qualitates virtuales:negat etiā dari aquā vniformi
ter calefactā:qm̄ oē agēs nāle velocius agit in partē sibi
ꝓpinquā q̄ꝫ in remotā. Si tn̄ daret̄ aqua vniformis:ipa
non posset ex se ad suā nālē dispōnē redire:sed ea diffor
miter alterata ipsa redire posset:q̄ꝛ vna pars agit in aliā:
⁊ nō in se. Sed ꝙ plus possit remisse frigida ꝑs vincere
calidā intensaꝫ:ex iuuamēto forme est. Sed ꝯ luminosa
equipotētia s̄m lumia sibi obuiātia in medio calefacti
bili pn̄t vniformiter calefacere mediū.puta aquā. ¶ Si
distinguas resistentiā eēntialē:que par est per casum: ⁊
resistētiā accn̄talē:que maior est in medio q̄ꝫ in circūfe
rētia:tūc supponā in casu argumēti debilius esse mediū
s̄m resistentiā essentialē precise s̄m eādē ꝓportionē s̄m
quā resistentia accn̄talis maior est in medio q̄ꝫ in circū
ferētia. ¶ Scdo ꝯ eandē pōnē ꝯcedētē q̄litatē remissaꝫ
agere vltra gradū ꝓpriū ꝑꝑ iuuamētū acceptū a subali
forma.ga sequit̄ actiuitatē forme sub determinato gra
du nō sequi multitudinē forme absolute:q̄ꝛ opꝫ cōputa
re ex ꝑte virtutis actiue iuuamētū datū a subali forma.
Secus aūt faciunt Arist. ⁊ Auer. in cōparandis grauib⁹
⁊ leuibus:q̄ꝛ formā esse vlem causaꝫ in alteratione intel
ligūt nō cōparādā:sed in responsione videtur ꝙ forma
substātialis ponit̄ ꝑticularis cā alteratiōis effectiua:sic
⁊ in motu locali ipsa est cā ꝑticularis effectiua. ¶ Quīta
rn̄sio. frigesit aq̄ a cōtinēte siue sit aq̄ frigidior ꝯtinente:
siue nō. ¶ Cōtra. mediū alterare aquā dū sit ꝯriū appli
catū sine totali ipedimēto ⁊ dn̄ans nulli dubiū. ¶ Sed
stante similitudine iter mediuꝫ ⁊ aquā nō est actio inter
ea. iuxta Ar. ⁊ Auer. ꝑ̇ de gn̄ōne. tex. ꝯm̄. 5i. ponētē ꝯrie
tatē iter sublunaria reqsitā ad actionē:aut saltē dissimi
litudinē. ¶ Scdo. Ari. scdo de gn̄ōne. tex. com̄. 55. habi
tibus pn̄tibus in mā cessat motus. ¶ Tertio. seqt̄ aliqd
agere vltra gradū ꝓpriū:⁊ hoc ꝑꝑ dispōnē māe:⁊ sic se
quit̄ passibilitatē māe facere ꝙ agēs plus possit q̄ꝫ pōt.
pōt etiā mediū eē alteratiuū aque ad caloreꝫ postq̄ꝫ me
diū est calidius aqua. neq̄ꝫ me⁹ repugnat esse fortius ad
calefaciendū q̄ꝫ aqua certa ad resistendū. imo etiā aqua
ad aliū frigiditatis gradū reducit̄ vno tēpore. puta hye
mali q̄ꝫ estiuo. ¶ Sexta rn̄o. aqua frigesit a se per acci
dēs:q̄ꝛ se mouet ad locū sibi naturalē:⁊ reducit se ad cō
densationē sibi cōuenietē:⁊ tantā cōdensationeꝫ:sequit̄
tāta frigiditas. ¶ Cōtra q̄ꝛ densitas ⁊ raritas sequūtur
calidū ⁊ frigidū. ⁊ nō eꝯ. 4. phy. tex. cō. 85. Tum etiā licꝫ
māe datū sit esse pn̄^{m} sufficiēs pro motu locali:nō tamen
pro quocūq̄ꝫ motu locali:ſꝫ pro puro alterationi non ad
mixto:qualis nō est rarefactio ⁊ cōdēsatio. ¶ Septima
rn̄o. aqua frigesit per accn̄s ab eleuāte vapores ab ea:q
cōseruabāt caliditatē aque. ¶ Hec positio si poneret in

aqua fuisse frigiditatē actu:sed latentē:ꝑꝑ vaporis calidi
pn̄tiaꝫ:defendi posset in modo reducendi aque. Sed tn̄
suppositū est falsuꝫ:q̄ꝛ in aqua est nouus gradus frigori
qui est effectus positiuus regrēs cām positiuā ipsiuꝫ cau
santē. ¶ Octaua rn̄o. aqua calefieri nō pōt. iuxta Auer.
scdo de aia. com̄. ii5. sed ꝙ sensui appareat calida:est pro
pter vapoꝝ calidoꝝ occursuꝫ tactui:quos effumare vi
demus. ¶ Cōtra. elnta sunt mutuo adinuiceꝫ imediate
trāsmutabilia. ¶ Scdo. elnta sunt corruptibilia:ꝗ alte
rabilia. ¶ Tertio. elnta cōicant in mā cuꝫ passo.ꝗ elnta
inuicē approximata absq̄ꝫ impedimēto satis potētia re
patiunt̄. pꝫ ꝯña. ex ꝑ̇ de gn̄atione. tex. com̄. 54. ¶ Quar
to. aqua est aliqn̄ calida in actu:aliqn̄ in potētia. 3. physi.
Auer. com̄. 8. ¶ Rn̄o igit̄ promente Auer. ibi habenda
nō negat̄ ꝙ aqua calefieri possit:corrūpi:repati:i doctri
na philo. ⁊ Auer. hec eni necessaria sunt in istis. sed nega
tur aquā calefieri:⁊ nullū aliō corpus illi permisceri. aq̄
eni nām hꝫ vaporabilē. si igit̄ fiat cōuersio aq̄ ad calidi
tatē:ibi vapores ꝑmiscent̄. ¶ Cōtra. nō pōt nouū corp⁹
esse ꝑmixtū aque:cū aquā nō intrat corpus ab extra ni
si ꝑcesserit altera⁹ cōuertēs aquā in vaporē.ꝗ ꝑus aqua
calefiebat. ¶ Rn̄o. notabili caliditate non calefit aqua
anteq̄ꝫ s̄m ꝑtem cōuertat̄ in vaporē:⁊ sic nō bene fuerat
applicitū Auer. fundamentū. ¶ Cōtra. frigiditas est in
separabilis ab aqua. vt Auer. ibi. ⁊ nō virtualis:q̄ꝛ illam
negas. ergo formalis. ¶ Rn̄o. frigiditas est inseparabi
lis ab aqua:sic ꝙ nulla est aqua:que nō habeat frigidita
tē intensam vel remissaꝫ. Si aūt loquaris de frigiditate
te sūma. dico ꝙ illa non est inseparabilis ab aqua:q̄ꝛ illa
in terra reperiri pōt. ¶ Ex quopꝫ ꝙ in alteratione non
acqrit̄ impetus:sic acqrit̄ in motu locali:q̄ꝛ tūc vltra na
turalē suā dispōnē res seipsam duceret:qð nō apparet:ſꝫ
bn̄ appet lignū cadēs sup aquā descēdere in ipsaꝫ:donec
ligni grauitas adiuuet̄ ab extra. puta ab aere descēdere.
¶ Utrū aūt quēadmodū in motu locali velocius mo
uet̄ magna pars elnti q̄ꝫ parua motu nāli. ita veloci⁹ fri
gefiat magna quātitas aque q̄ꝫ parua. ꝙ sic. q̄ꝛ in maiori
quāto est maior vtus. 8. phy. com̄. 8i. ⁊ 4. metheoꝝ. tex.
⁊ com̄. i3. ¶ Rn̄o. si ab itrinseco frigefieret aqua: aliqd
faceret argumētū:sed nō est sic. tn̄ existe aqua vniformī
magna ⁊ parua:licꝫ sit plus de virtute in magna:non tn̄
ꝓportionabilr̄ plus:q̄ꝛ in pluri aqua est etiā plus calori
extēsiue sed posita vasis ꝑitate aquā cōtinētis:vapores
calidi tardius euaporāt in aqua multa:q̄ꝛ magis distāt
a superficie aque:sed si vasa sint ineq̄lia:sic ꝙ aqua in eis
sit eq̄ ꝓfunda:tūc pōt eē ꝙ multe aque plus de aere ap
proximet̄ q̄ pōt adiuuare ad frigidandū. cōputata tamē
fortitudine vapoꝝ accidētali:q̄ꝛ plures sunt. ¶ Itē pos
set eē ꝙ aer aliquāte calidus nedū ꝓhiberet reductionē
ꝑue q̄ꝫtitatis aque:imo illā calefaceret. Ubi aer quātis
multus eēt in eodē gradu caloris:magnā aq̄ q̄ꝫtitatē nō
calefaceret. neq̄ꝫ eā frigefieri posset īpedire:saltē vsq̄ꝫ ad
certū gradū frigiditatis. ¶ An aūt vapores cōseruēt ca
liditatē aque:ꝙ nō:q̄ꝛ ipsi sunt sensibilr̄ minus calidi q̄ꝫ
aqua. Tū q̄ꝛ aqua calida citius ꝯgelat̄. ꝑ̇ metheoꝝ. ergo
vapor nō seruat caliditatē. ¶ Rn̄o. facilius cōgelat̄ aq̄
calida ꝓpter raritatē eius reddētem eam passibiliorem.
¶ Cōtra. cū ad pristinū gradū frigiditatis deducit̄ a cō
gelante:ad pristinū cōdensationis gradū reducit̄. ergo ꝑ
tūc aqua nō est rarior. ¶ Item ex aqua remota ab igne
exalāt vapores tot quot nō est verisile esse genitos:ſꝫ ge
nerari. ideo nō sunt calidiores aqua. ¶ Itē calefacienti
vaporē resistit vaporis frigiditas ⁊ aque:sed calefacienti
aquā non resistit frigiditas vaporis:si vapor sit calidior
aqua. ¶ Ad ꝑmū. nō semꝑ ad eūdē gradū densitatis aq̄

deducit ex equali gradu frigiditatis:q2 stat eã eẽ valde subtilez:τ tunc ex pauco frigore inducto potest plus frigefieri q̃3 acqrere de densitate. ¶ Ad scdm.vapores ibi pmixti sunt calidiores aq̃:τ ex aq̃ alios τ alios vapores generãt.iõ negaẽ ɔñia iferẽs eos nõ eẽ calidiores aqua. ¶ Cõtra.aqua frigefit.τ ɔgelaẽ.vt pose est:saltẽ ɔdẽsatur.g̃ nõ in vaporẽ ɔuertiẽ. ¶ Scdo.manus vapoꝝ caliditatẽ tolerat:τ nõ aq̃ caliditatẽ vt suppono.g̃ maior ẽ aque caliditas. ¶ Rñõ.alia est po aq̃ patiẽs ab aere aut me⁹ ɔdẽsationẽ aut ɔgelationẽ:alia est q̃ patiẽ a vapore:τ in vaporẽ ɔuertiẽ. ¶ Ad scdm.hoc est pp̃ter fortitudinẽ actionis densi:nõ pp gradũ aq̃ itensuz. ¶ Ad tertiũ. ɔcediẽ totũ. ¶ Ex his pz ad q̃õnẽ principalẽ.s.an aliqd moueat se:qm̃ motus est duplex.s.q est actus pfecti:τ q ẽ actus iperfecti.Tũc mot⁹ q est actus pfectus duplr sumiẽ:absolute vt est modus ɔñs eẽntiã:alio mõ respectiue:cũ cõpaẽ ad pfectibile.Tũc de actu pfecto absolute idẽ mouet se:q2 de⁹ seipm̃ itelligit:s3 de actu pfecto respectiue:si actus τ po⁹ reqrãt maiorẽ distinctionẽ q̃3 ex rõne formali:nõ idẽ mouet se:q2 mouere est ipsius actus: s3 moueri est ipsi⁹ po.ᵉ Intellectus eni agẽs τ posis sunt duo:quoꝝ vnũ est pn̈ᵐ agẽdi:reliquũ võ patiẽdi. ¶ S3 de motu:q est actus iperfect⁹.loquẽdo distiguiẽ res mota:aut ipsa est simplex:aut ɔposita:si composita:pose est idẽ mouere se:q2 aliqñ ibi est distictio ptis eẽntialis p se mouẽtis a pte pmo mota:mouẽtis eni seipsuz aliud qdẽ mouet:aliud võ mouẽ.8.phy.De re aũt simplici pose ẽ q idẽ sit p mouẽs τ motũ p accñs:q2 formaꝝ:quedã est cãta a mã:τ ois talis:si mouet.mouẽ p accñs:sed nulla forma nõ cãta a mã:q̃uis moueat:mouet se:τ q̃uis ipsa moueaẽ:ipsa nõ mouẽ a se:s3 ab alio.S3 q eadẽ res sit pmo mouens:τ p mota a se est ipose.τ hoc vult philo.7.⁰ phy.tex.cõ.z.τ Auer.ibi.com̃.io.nihil mouet se:q2 dmõstratũ est a philo.in pn̈⁹ septimi.q oẽ p se motũ:si quiesceret eius ps:totũ q̃esceret ad q̃etẽ ptis:τ sic non mouẽ a se:q2 motũ a se nõ d3 q̃escere ad q̃etẽ alterius. Et si non q̃esceret totũ ad q̃etẽ ptis:iã illud esset motũ p ptẽ aliaz:que nõ q̃esceret:cuius oppositũ supponiẽ:q2 accipiẽ motũ per se.s.nõ per accñs:neq3 per ptẽ.Consistit hec rõ in duabus ɔsequẽtys.pma.hoc mouẽ a se p.g̃ ab B nõ auferẽ moueri p ablationẽ mot⁹ a quocũq3 qd nõ est ipsuz. scda ɔñia est ab opposito ɔñtis ad opp̈ᵐ añtis.s.ab B auferẽ moueri p ablationẽ mot⁹ ab aliquo qd nõ est ipsuz. g̃ hoc nõ mouẽ a se p.τ q dicit nõ esse sumptũ oppositũ ɔñtis pp mutationẽ signi vlis in pticulare:magis considerat vba ,ppõnũ q̃3 sensuz earudẽ.Et vñ.S.Thome q dmr̃atio sit a pori:q2 affirmatio ẽ por negatõe:τ i vtraq3 ɔñia arguiẽ ab affirmatiua ad negatiuã.Auer.autẽ vult pmã a priori:sed nõ scdam:q2 añs est cã adeq̃ta ɔñtis.τ tũc negatio añtis est cã negationis ɔñtis:τ sic arguẽdo a negatione ɔñtis ad negationem añtis arguiẽ ab effectu. nõ eni ois negatio ad quãcũq3 affirmationez cõpata est posterior affirmatione. ¶ Cõtra.si aliqd mouet se:idez sibiypsi resistit. ¶ Rñõ.pmitto triplr eẽ resistẽtiã:itrinsece tm̃:vt in aialib⁹ simplicib⁹:τ tũc aial celeste per vnã ptẽ:nõ tñ q̃titatiuã:s3 q̃litatiuã:mouet:τ p aliam resistit motui:τ sic nõ icõuenit aliqd sibi resistere.aliqñ resistẽtia est extriseca tm̃:vt in grauib⁹ τ leuib⁹ simplicib⁹:τ in istis cũ nãliter localr mouenẽ:nihil in eis ipsismet resistit:s3 mediũ ex̃ est qd resistit motori:nõ tñ ipedit motũ. ex.4.phy.com̃.74.τ etiã.7i.aliqñ võ resistentiã intrinsecã τ extrisecã h3 mobile sibi resistentẽ.vt in aialib⁹ cõpositis.mediũ.n.extrisece resistit τ corp⁹ alalis itrisece: grauitate.exẽpli grã.τ in istis idẽ sibi resistit:vt in pmis aialibus:distictio est Auer.4.phy.com̃.7i. ¶ Cõtra.inter mouẽs τ motũ est distinctio fm põnẽ.4.celi.cõ.zz. g̃ nõ idẽ mouet se.τ.8.phy.Auer.com̃.z8. Intelligendũ est hic p distinctionẽ distictõez in esse.nõ p diffinitionẽ. Motorẽ.n.in aialib⁹ esse distinctũ a moto p diffõnẽ est manifestũ p se. ¶ Rñõ est Auer.4.celi.com̃.zz. Et qa motor τ motũ eẽntialr sunt relatiua:necẽ est vt sint duo fm positionẽ.Et q2 motor τ motũ in lapide sunt idẽ fm positionẽ:τ duo fm modũ:necẽ ẽ vt nõ sint relatiua:nisi accñtalr.i.forma mouẽ p accñs:τ mouet p se vel p accidẽs. ¶ Et est sciẽdũ q Auer.8.phy.ɔm̃.30.dixit motorem d3 eẽ distictũ a moto aut fm diffõnẽ τ eẽ isimul: sicut illa que mouenẽ ab extriseco:aut fm diffõnẽ tm̃:sicut est dispõ in brũtib⁹ aias.aia eni que est motor in eis distiguitur a corpe qd est motũ fm diffõnẽ.lic3 nõ distinguatur fm eẽ.s.q2 ipose est aiaz eẽ sine corpe nisi equoce:τ quia corpa simplicia sunt vna fm diffõnẽ:τ nullã coꝝ diuidi põr in motorẽ τ motũ:necẽ est vt nõ sint mota ex se:nisi esset pose vt motor eẽt ipsuz motũ. ¶ Si igiẽ aliqs dixerit q corpa simplicia sunt cõposita ex mã τ forma:q̃ruz vtrũq3 est distinctũ fm diffõnẽ a reliquo. ¶ Dicem⁹ q mã pma nõ est existẽs in actu:τ illud qd mouẽ ex se d3 diuidi in motorẽ τ motũ in actu:qm̃ illud qd est in potẽtia nõ mouet:neq3 mouẽ.s.ex.se.5.phy.cõmẽ.8.Si igiẽ lap̃.v̄.g.moueret ex se:ɔtingeret vt esset mouẽs τ motũ eodem mõ fm formam:qd est ipossibile:s3 q2 illud ɔsequẽs est ipossibile de per se mouente:τ per se moto.ideo Auer.8.phy.com̃.z8.subiungebat post q̃3 dixerat motorẽ in aialib⁹ eẽ distinctũ a moto p diffõnẽ est manifestũ p se.subiunxit:s3 est ignotũ vtrũ distinguaẽ.an nõ distinguaẽ nisi p accñs.nõ.n.euadi põt qn forma mãlis mouens moueat se p accidẽs:q2 ipsa ɔstituta est in eẽ p subiectũ τc̃. ¶ Cõtra.oẽ qd mouẽ:ab alio mouẽ.7.physi. tex.com̃.i.g̃ nõ a se. ¶ Rñõ.nõ curãdo.an tex.dicat ab alio vel ab aliquo:q2 motũ moueri ab aliquo est p se notũ:iõ pmittiẽ vt pn̈ᵐ.sed motũ moueri ab alio est occultũ:sed demõstrãdũ ibi:q2 aut mouẽ res ab itra:aut ab extra:τ q̃uocũq3 sit:ipsum mobile mouẽ ab alio.s.a pncipio motus effectiuo mobili intrinseco vel extriseco ab eo.Et nullũ pncipiũ mouẽs siue intrinsecũ siue extra est ipsum motũ p se pmo.Si aũt mobile mouẽ ab itra: sic ipsum mouẽ a se:τ sic negaẽ ɔñia argumẽti.τ p añte allegandu3 est tex.com̃.z.Dõm est igiẽ q nihil mouet se: sic q motor sit idẽ cũ moto eodẽ mõ.4.celi.cõ.zz.quia motor dñt eẽntialr a moto.exẽpli grã.in motis ab extra. in qb⁹ differt motor a moto etiã põne vel diffõne.exẽpli grã.in brũtibus aias.in qb⁹ nõ differt motor a moto p se põne:lic3 nõ differãt subto.s.motor τ motũ p accñs. q2 in elr̃tis nihil itra est pp̃rie p se motũ.imo totũ elm̃: lic3 sit corpus nãle τ per se mobile:est tñ adhuc p accñs mobile.vt pz supra. ¶ Cõtra.8.phy.tex.cõ.34.τ.40.nihil mouet se:τ.3.ce.cõ.z7.ipose est vt aliqd sit mouẽs τ motũ eodẽ modo. Idẽ Auer.in lib.de suba orbis. cap.p. in principio. ¶ Rñõ.intelligit de per se pmo mouente. cum eni res est simplex:non potest esse q sit ipsa per se mouens τ per se mota vno eodem motu:quia tunc ipsa esset actus τ potẽtia.eodem modo.cũ autẽ ipsa est cõposita tunc potest esse q diuidaẽ in partem qualitatiuaz p se mouẽtẽ:τ partẽ per se motã:τ põt esse q nõ fm diuersitatem mobiliũ.dixit eni Auer.8.phy.com̃.30.res non mouet se nisi fm q est non ɔsimilis.i.fm q ipsa diuiditur in motorẽ τ motum. ¶ Contra.itellectus mouet se. ¶ Respondeo:lic3 hec sit motio intẽtionalis τ vniuersalis:tamen intellectus agens est qui mouet intellectuz possibilẽ. ¶ Cõtra.ad minus volũtas mouet se. ¶ Respondeo negando etiam.q2 ipsa formaliter mouetur ab

obto in esse itellecto cõformi:aut discomieniētē:ꝫ effectiue ipsa mouet̃ ab intellectu agente:qui tunc meret̃ dici volūtatē agēs:neq3 volūtatis pdit̃ libertas pp hoc:qꝛ itellectu ad opposita ꝯponēte:ipsa in opposita põt:vt in lib.de itelligētijs declaraui.vñ operāte itellectu aut virtute alia illi subdita:põt pp ꝯueniētiā ꝯsiderationis:aut discõueniētiā ꝯtinuari opatio vel iterrūpi:nisi adueniat īpedimētū. ¶ Contra.mare motu reali a se fluit:aut refluit. ¶ Rñ.corpa celestia illū motū efficiunt:vt luna in suis quadris diurnis.vt in lib.de orbibus declaraui. ¶ Cõtra.ad minus aialia a se mouent̃.vt.8.phys̃i.dixit philo.tex.cõ.29.ꝛ ibi.ꝯ°.17.iaiata nõ ex se mouēt̃:ꝫ aiata. ¶ Rñ.motū scḋo:cui9 est aial:mouet̃ a se:ꝛ tñ mouet̃ ab alio:qꝛ a pn° itriseco ipsius.vñ Auer.3.celi.com̃.28.motor eēntialr̄ distinguit̃ in eē a moto.sic in aialib9:motor eni in eis est alius a moto:qꝛ motor est aia:ꝛ motū est corp9.In simplicib9 aūt corpib9 idē fm̄ põnez est motor ꝛ motū:ꝫ dr̄nt f3 modū.lapis eni mouet se iquātū est grauis in actu:ꝛ mouet̃ inquātuz est po° inferius. ¶ Cõtra.8.phy.ꝯm̃.28.In istis.s.elntis ꝛ iaiatis nõ apparet alietas motoris a moto:sic appet in hntibus aias.imo in eis nõ est alietas oino. ¶ Rñ.in elntis non est alietas iter motorē itrisecū p se pmū ꝛ motū p se primū in actu:qꝛ nihil in elntis est p se motū p̊ in actu:sed inter pmū motorē ꝛ pmū motū p accñs est ibi distinctio:siue illō pmū motū sit mã iformata:siue sit forma in mã.vñ Auer.3.celi.com̃.28.seq̃t̃.Et cã in hoc:qꝛ iuenit̃ vno mõ in actu:alio mõ in po°:qꝛ cõponit̃ ex mã ꝛ forã. Forma igit̃ mouet inquātū est fo°:ꝛ mo° inq̃tū est in mã.nõ eni est in po° ad iferius:nisi fm̄ ꝙ est in mã.Idē Auer.4.celi.ꝯm̃.22. ¶ Resoluēdo igit̃ dõ3 ꝙ triplr̄ ē moueri.iuxta Ari.5.phy.tex.ꝯm̃.1.p accñs:p ptē:ꝛ p se.Cū igit̃ mobile recipit motū:aut recipit ipm̄ fm̄ nãm suã:nã aūt eius duplex:mã:forma.fm̄ formã nõ recipit:ꝫ fm̄ mã3:ꝛ tūc mobile fm̄ se mouet̃:qꝛ nã sua:q̃ est ei9 mã:est prima radix recipiēdi motū:ꝛ h̃ est duplr̄:qꝛ pn̄m mot9 effectiuū:aut est ab ex̃:aut ab itra.si ab ex̃:tūc mot9 ille nõ est nãlis:si localis sit:ꝫ nõ nãlis:vel ꝯ nãm est:fm̄ ꝙ passum nãlr̄ iclinat̃ in ꝯriū illius mot9:aut nõ.exēplū de nõ nãli motu est mot9 circularis ignis in ppa sphera.exēpluz de motu ꝯ nã3 ascēsus lapidis. ¶ Correlariū.aliqḋ mobile fm̄ se mouet̃:ꝛ tñ nõ nãlr̄ mouet̃:ꝫ vel violēte:vel nõ nãlr̄.si aūt mot9 ille est ab itra:tūc motus est nãlis:ꝛ hui9 est motus celi:ꝛ mot9 lapidis descēdentis:ꝛ sic p3:ꝙ cū aliqd fm̄ se mouet̃:ꝙ illius q̃libz ps quãtitatiua mouet̃.Si aūt mobile recipit motū nõ p̊ p nã3 suã:ꝫ p ptez q̃tītatiuã illius nãe:tūc mouet̃ mobile p ptē.Et hoc est duplr̄:aut ab itra:ꝛ sic iste motus est nãlis.exēplū est de aiali:qḋ nãlr̄ pgressiue mouet̃:cui9 tñ aialis ps q̃titatiua est pma radix recipiēs motū pgressiuū.vtputa tibie.ꝛ rõne earū totū aial mouet̃.aut ab ex̃ est mot9:ꝛ tunc si sit ꝯ nãlē passi iclinationē:violētus est:vt igne cõburēte manū dati aialis:ꝛ nõ totū aial:aut nõ nãlis:vt aliq̊ impellēte manū hois ad illius domesticū.si aūt pma radix receptiua mot9 nõ sit nã mobilis:neq3 ps q̃titatiua illi9 mobilis:tūc mouet̃ illō mobile p accñs:siue moueatur fm̄ totū:vt homo in naui:siue moueat̃ fm̄ ptē:sūt tamē adhuc alia mota p accñs.s.que p se motis accñt ꝛc̃. Cuz igit̃ q̃rit̃ vtrū aliqd moueat se:cõsiderandū est sup pn̄° actiuo ꝛ passiuo motus:an sit idē:an in eodē ꝛc̃. ¶ Considerādū est ꝙ q̃uis ptes moueāt̃ motu totius:nõ tamē dr̄ ptes moueri p accñs.iuxta Auer.6.phy.ꝯm̃.86.qꝛ i motu p accñs ea que mouent̃ p accñs pp vnū motū eq̄ velociter iter se mouent̃:ꝛ cū toto ad cui9 motū mouēt̃:ꝫ in motu ptiū nõ op3 sic.p3 in celo vbi ptes ppe polū tarde mouent̃ respectu totius celi.ꝛ in aiali moto ppter pedes velocius mouet̃ pes q̃3 manus:ꝛ põt eē ꝙ velocI9 moueat̃ totū q̃3 pars.vba Auer.Et itendit qn̄ si motus earū.s.partiū eēt p accñs a motu totius:non differrēt in suo motu a toto:neq3 a seipsis.Scias tñ nõ ꝯuerti ꝯña3.s.eq̃lis est motus ptiū cū toto.g̃ ptes mouent̃ per accidens.ꝛ hec de hoc difficili quesito dicta sint.

Dubitatur tertio.Utrū tantū quatuor sint elnta. ¶ Rñ.ꝙ sic p Ari.2.de gnõne.tex.cõ.16.23.ꝛ.34.qꝛ tñ quatuor sunt q̃litates pme.s.caliditas:frigiditas:humiditas:ꝛ siccitas:que tñ sex modis cõbinabiles sunt:ipsis in sua simplicitate remanētib9:quoꝝ duo modi sunt icõpõles.s.calidū ꝛ frigidū:ꝛ humidū ꝛ siccū:pp eoꝝ ꝯrietatē:calidū aūt ꝛ siccū ignis est:humidū aūt ꝛ calidū aer:frigidū ꝛ humidū aqua:ꝫ siccū ꝛ frigidū terra.modū arguēdi ponit philo.2.topicoꝝ.cap.19.Cū aūt pmiscēt̃ q̃litates:tūc in mixtis sunt:siue ṽa mixtione:siue ad sensuz miscerent̃:vel subarū pticipatiōe vl̃ accñtiū:nõ icõuenit tñ elntis violētā passis in eis qualitatū remissionē ꝛ cū ꝯrio admixtionē repiri. ¶ Secunda ratio.tñ quatuor sunt motus simplices recti.g̃ tantū quatuor sunt corpora simplicia rectarū dimensionū.p3 ꝯña ex eēntia motus sup nã mobilis.pbat̃ aūs:tñ quatuor sūt loca p motus simplices acq̃sibilia.p3 ꝯña.quia specificat̃ motus a termino ad quē.pbat̃ ans.duo sunt loca ꝯria maxime distātia ꝛ duo media:qꝛ tñ quattuor sunt nature simplices:quaꝝ quelibz in ppriū locū effectiue inclinat.leuitas eni simplr̄ in locū simplr̄ sursuz inclinat:qḋ est lune cõcauū:ꝛ hui9 leuitas est forma subalis ignis leuitas ṽo fm̄ qd sursuz inclinat:sed in locū fm̄ qd sursuz:ꝛ est forã aeris subalis hui9 leuitas.Grauitas fm̄ qd in locū deorsum fm̄ qd inclinat:ꝛ ipsa est forma subalis aque.Grauitas ṽo simplr̄ in locū simplr̄ deorsuz inclinat:qḋ est centrū mūdi:ꝛ ipsa est subalis terre forã.Grauissimū eni oibus superfert̃.leuissimū ṽo oibus suplatis supfert̃.p̊ celi.tex.ꝯm̃.17.rõ est Arist.4.celi.tex.cõ.44.ꝛ.2.de gnõne.tex.ꝯm̃.22.breuiter repetita. ¶ Ex q̊ p3 ꝙ nõ seq̃t̃ nūerus elntoꝝ numerū motuū simpliciū:sed nūerū motū simpliciū rectoꝝ in spē cõseq̃t̃. ¶ Ex q̊ p3 ꝙ nõ dr̄ aliqd graue simplr̄:qꝛ oibus alijs sit grauius qꝛ maior est grauitas in magna portiōe terre q̃3 in pua:ꝛ tñ vtraq3 est simplr̄ grauis:neq3 re9 nñi itelligit̃ aliqd leue:qꝛ sic puã terre portionē appellam9 leuē:qꝛ faciliter moueri aut portari põt.imo põt esse ꝙ ita pua esset terre por° ꝙ nedū nataret in aqua:sed in aere sustineret̃.vt p3 de puluere:qꝛ potētior eēt magni aeris resistētia q̃3 puluis puluerís grauitas:ꝛ sic posset eē:ꝙ quēadmodū lignū in aqua aque inundationē iseq̃t̃:ita puluis dct9 aeris agitationē imitaret̃.hinc elicuerūt aliqui modū nauigandi p aerē:vt demone gubernāte ꝛc̃. Neq3 dõm est ꝙ simplr̄ est aliqd graue aut leue:qꝛ ad vacuū replēdū ascēdat vl̃ descēdat:qꝛ violēte res attrahit̃:cū ꝯ suã nãm ppriam mouet̃.quāuis ad replendū vacuum moueret̃.vt ex.4.celi.cõmēto.39.preallegatum est. Neq3 etiã quia sine cõdictione sit tale:quia tunc aqua esset grauis simpliciter aer leuis.Ex quo patet ꝙ si grauitates elementoꝝ eēnt eiusdem speciei.similiter ꝛ leuitates:ꝙ ex numeris eaꝝ nõ haberet̃ numerus elementoruz:leuitatis igitur ignis causa est caliditas primo:sed leuitatis aeris causa est nõ caliditas:sed humiditas p̊mo.grauitatis terre causa est siccitas primo:ꝛ grauitatis aque cã est frigiditas primo. ¶ Cõtra.tertio celi.com̃.47.iter ꝯria põt esse vnū medium tñ:ꝛ põt eē ꝙ sint plura media:g̃ põt esse ꝙ sit tãtuz vnū elntū mediū.arg°m est Aris.4.celi.ꝯm̃.38. ¶ Rñ.

Auer. ꝯrietas est duplex. vna est que est circa idē subm: sed diuersum ſm formā: ⁊ de hac verū est ꝙ cōtingit tā/tū vnū mediū intercludi. Alia est ꝯrietas ſ3 formā ⁊ subz. ⁊ hec reqrit duo media: quoꝝ vnū sit vt for⁹ respectu al/rius: ⁊ hac ꝯrietate ꝯriant̄ elm̄ta. ideo duo media ibi inue/niunt̄. ¶ Ex hac determinatiōe gnq3 correlaria eliciūt̄. pmū nō est tm̄ vnū elm̄tū. pbat̄ a posteriori: q2 nō tātū est vnus motus simplex respectiue. rō est Ari. 3. celi. tex. com. 41. Essent. n. oia aut leuia tm̄: aut grauia tm̄: qđ ē ꝯ sensu3: ⁊ ꝯñter q2 aliqđ elm̄tū est: sequit̄ ꝙ plura sunt ele/mēta: q2 plures sunt motus simplices: ⁊ plura loca: cor/respondent enī motus simplex ⁊ corpus simplex. vt cō/tra Joānē grāmaticū dixit Auer. ꝑ celi. com. 8. Tū quia miscibilia sunt elm̄ta. g̊ ipsa sunt plura. p3 ꝯñtia. q2 nihil sibimet miscet̄ presertim homogeneu3 vniforme ⁊ sim/plex. ¶ Itē stāte vnitatē elm̄ti nō esset pluralitas mãe₊ scōarū: neq3 pluralitas mãe pme. g̊ nō eēt pluralitas for/marū substãtialiū simpliciū: g̊ neq3 pluralitas mixtorū. rō est Auer. ꝑ canticoꝝ. com. 17. ¶ Ite3 mixta hñt itra se pncipiū alterationis ⁊ corruptionis: ⁊ nō nisi ꝑpter pn/cipioꝝ ꝯrietatē in eis congregatoꝝ. Rō est Auer. ꝑ cāti/coꝝ. com. 9. illud impole. s. mixta nō hñt nisi vnū elm̄tu3 ex quo cōstent. g̊ nō sunt ab intrinseco corruptibilia ⁊c. ¶ 2ᵐ correlaᵐ. nō infiᵗᵃ sᵗ elta: q2 nō infiᵗᵃ sᵗ nāliū mixtoꝝ pnᵃ: q2 tūc non scibilia essent mixta. ꝓportionabiliter ar/guit̄: sicut arguit philo. tex. com. 35. ⁊ 8. phy. tex. com. 75. trāsire infinitū est impole. finitas enī vbi pōt̄ē melior ē octauo phy. tex. com. 48. ⁊ ꝑ phy. tex. com. 41. rō est Ari. pmo poste. tex. com. 6. psupponit rō mixti ſpēm aliqua3 ex oibus elm̄tis esse cōpositā aut cōponibile3. ¶ Scdo. tūc ifinita eēnt corpa sublunaria: ⁊ sic ifinite magna ca/pacitate op3 ipsa eē ꝯtētā: ⁊ seqt̄ ēt hoc ꝯñs: si ifinite ma/gnitudinis extēsiue eēt aliqđ elm̄tū. ¶ Tertio. quia tunc oporteret eē ifinita loca: ifinitos motus: ifinitas nās: ⁊ i/finitū mūdū: que oia apte ipossia sūt. p3 rō. 3. celi. tex. cō. 41. itē elm̄ti nō esset diffinitio: q2 si sic ex ifinitis eēt: neq3 esset elm̄ti gnō: q2 ifinita vici nō pñt: neq3 trāsiri. scdo de gñatione Ari. tex. com. 36. ¶ Tū etiā ifinite eēnt ꝯrieta/tes: ⁊ sic in eodē mixto. imo etiā simplici. ifinite eēnt q̄li/tates. rō est philo. scdo de gñatiōe. tex. com. 35. pat3 ꝯñs. ex alteratiōe vnius in alterū ⁊ ꝯrietate eorūdē. ¶ Ter/tiū. nō tm̄ duo sunt elm̄ta: q2 nō tm̄ vna est pma ꝯrietas: neq3 tm̄ duo sunt loca. ¶ Et si aliqs poneret ignē ⁊ ter/rā eē simplicia: aquā vero ⁊ aerē esse cōposita: nō posset dicere quare aqua esset grauior aere: nisi altero triū mo/doꝝ. ꝑ q2 aqua plus h3 de terra. scdo q2 ipsa minus hab3 de igne. 3. q2 in aere minorē h3 ꝓportionē terra sup ignē q̄3 habeat terra sup ignē in aqua. ¶ Sed ꝯ pmū modu3: q2 tūc magnus aer esset grauior pua aqua. p3 ꝯñtia. quia plus hēret de terra in se magn⁹ aer q̄3 certa data parua aqua. ¶ Cōtra scd3 modū dicēdi. q2 tūc paruus aer eēt grauior magna aqua. p3 ꝯñtia: q2 puus aer minus h3 de igne q̄3 multa aqua. ¶ Cōtra tertiū modū: q2 tūc equa/liter grauis esset magna aqua sicut pua. Tū etiā magn⁹ aer eēt equalr leuis: sic puus aer. p3 ꝯñs. q2 in vtroq3 eq̄/lis eēt ꝓportio. Similr nō saluaret̄ q̄re aqua magna eēt in aere grauior paruo plūbo: ⁊ nō sic eēt in aq̄. ¶ Quar/tū correlariū. nō tm̄ tria sunt elm̄ta: q2 nō inter tria extre/ma tm̄ saluari pñt due ꝯrietates pme. Tū etiā nō tantū tria sunt loca elm̄tis correspondentia. ¶ Quintū correla/riū. quattuor sunt elm̄ta. huic snie rō ⁊ sensus cōformant̄: q2 terre grauissime imediate circūponit̄ aqua: aque autē aer. ignē aūt supra esse rōne cōuincit̄. ¶ Sextū correla/riū. nō plura q̄3 quattuor sunt elm̄ta: q2 hec sufficiunt pro simplici ⁊ cōposita nā cōseruāda. ideo si plura ponerēt̄: esset ociosum ⁊ vanū. ¶ Cōtra. arguo ⁊ ꝓbo ꝙ plura q̄3 quattuor sunt elm̄ta. q2. 8. sunt. ꝓbat̄ datis corpibus nālr q̄litates duas sibi determinātib⁹: dabilia sūt corpa sibi tm̄ vnā illaꝝ determinātia. g̊ dabūt̄ ēt elta 4.ᵒʳ q̄ꝝ vnū erit cali3 tm̄. aliđ fridū tm̄: aliđ hūidu3 tm̄: aliđ siccū tm̄. ⁊ sic. 8. erūt elm̄ta. ¶ Confirmat̄: q2 alius est q̄ternarius elm̄toꝝ numerus ab his que cōiter ponunt̄ elm̄ta: q2 q̄li/tatibus cōbinatis nālr pꝰ est vna earū: q2 dualitatē nā/liter ꝑcedit vnitas. g̊ pma corpa: que sunt elm̄ta: non sibi duas determināt q̄litates. g̊ alia sunt corpa: que sūt ele/menta ab his que ponunt̄ elm̄ta. ¶ Confirmat̄ tertio. q2 fumi in aere ascēdētes simplices sūt. ergo vltra elta data sunt alia. nō enī maior apparet simplicitas in aq̄ q̄3 in fu/mo. ¶ Cōfirmat̄. 4. dat̄ calitas ligās ignē cū aere dat̄ humiditas ligās aerē cū aqua: dat̄ frigiditas ligās aquā cū terra: g̊ dat̄ siccitas ligās terrā cū alio elm̄to. p3 ꝯñs: q2 nō maioris est v̄tutis vna qualitatū pmaꝝ in cōiun/gendo elm̄ta symbola q̄3 alia. ⁊ ēt ꝯria q̄litas vt hūiditas nō d3 eē potētior sua ꝯria siccitate. ¶ 2ᵒ. arguit̄ ꝙ duo tm̄ sunt elm̄ta: q2 grauitate ⁊ leuitate sufficiēter diuidūt̄ elm̄ta: ⁊ sic duo tm̄ sunt. ¶ Cōfirmat̄ scdo ꝙ tria tm̄ sūt. q2 tres mot⁹ simplices tm̄ sūt. Tū q2 tm̄ tria sunt loca. s. sursu3 ⁊ deorsu3 ⁊ mediū: ⁊ sic tm̄ tria sunt elm̄ta: que in ea loca nālr iclināt̄. ¶ Cōfirmat̄ 3ᵒ. q2 vnū tm̄ est elm̄: q2 tm̄ vna ē mā pma: g̊ tm̄ vnū ē pmū corpus. p3 ꝯñs: q2 ꝑcise nūeralr vno iuēto pn⁹ itrīseco: ꝑcise nūeralr vnum iuenibile est intrinsece pncipiatū ex illo. Tū q2 accñtalr tm̄ distinguit̄ vnū elm̄tū ab altero: vt ignis ab aere: vt ꝑ magis calidū ⁊ min⁹ calidū: magis raꝝ ⁊ minus raꝝ ⁊c. g̊ tm̄ vnū ē elm̄. Cōfirmat̄. mãe eltoꝝ sᵗ eiusdē rōnis. g̊ ⁊ forᵉ. p3 ꝯñs. q2 forme alteri⁹ rōnis reqrūt potētias alte/rius rōnis: q2 po⁹ specificat̄ ꝑ actū. ¶ Ad pmū o3 elm̄tu3 hēre duas q̄litates pmas: alr nō in qđlib3 aliud elm̄ trās/mutari posset: q2 nō ad qđcūq3 aliđ elm̄tu3 ꝯrietatē hēret in q̄litatib⁹: vt calidū tm̄ ad hūidū tm̄. similr frigidū tm̄ ad siccū tm̄. ¶ Scdo. q2 tūc nō iuicē miscibilia eēnt oia elta. p3 ꝯñs. q2 mix⁹ miscibiliū alterationē3 psupponit ⁊ reqrit: ⁊ ꝯñter nullū eēt mixtū pfectū ex oībus elm̄tis eq̄ ꝑ ad mixtionē ꝯcurrētib⁹. ¶ Ad 2ᵃᵐ ꝯfirmationē. l3 valo/at. binari⁹ est. g̊ vnitas est. nō tñ val3. a. cōp⁹ sibi determi/nat duas q̄litates primas. g̊ dabile est corpus sibi deter/mināς vnā illaꝝ tm̄. ¶ Cōtra. corpoꝝ simpliciū debēt eē simplices q̄litates: ⁊ sic nō cōbinate. ¶ Rñō. simpli/citati q̄litatis nō opponit̄ cōbinatio. imo neq3 rem⁹ sed q̄litatū simplicitas tollit̄ ꝑ eē q̄litatē ex q̄litatū pmaꝝ refractiōe resurgētē: q̄lis est ꝯplexionalis q̄litas: q̄ forᵐ mixti nālr ꝯseqt̄. ¶ Ad tertiā ꝯfirmationē rñt philo. 2ᵒ de gnōne. tex. cō. 28. fumus ex terra ⁊ aere est. Auer. aūt ibi dixit. fumus ē aer ⁊ terra. ¶ Cōtra. tūc nō ascēderet fumus in aere: q2 nihil ꝯpositū ex graui ⁊ leui est leuius leui cōponēte ip3: q2 alr nihil grauitatis poneret i eo ele/mētū graue ip3 ꝯponēs. ¶ Rñō. stat leuius eē ꝯpositū ex leui ⁊ graui q̄3 sit certa data res leuis eiusdē rōnis cū re leui cōponēte ip3: q̄uis nō possit eē ꝙ ꝯpositū ex graui ⁊ leui sit leui⁹ leui ꝯponēte ip3: ⁊ h̄ est q2 aer iferior non est multū leuis: ꝑpter multā illius alterationē ab aqua: aut terra ⁊c. ideo in inferiore aeris regione aliquid ascen/dit: qđ in superiori regione descenderet aut non ascende/ret: ⁊ sic est de fumo: du3 modo non ignitatur: aut ad qua/litates intēsiores aeris q̄litatib⁹ ꝯducat̄. ¶ Ad q̄rtā cō/firmationē negat̄ vltia ꝯña: q2 op3 eē statū. alr in ifinitū iret̄. colligatū aūt terre elm̄ ꝑ siccitatē est ignis: quē3 nā sursu3 posuit: ⁊ nō deorsu3: vt eloꝝ ordo finiret̄: quēadᵐ añ ignē nō fuit aliđ elm̄ igni colligatū sicco: terrā. n. opor/tebat ifra ponere: nō aūt ante ignem. ¶ Ad secundum.

grauitas ꝛ leuitas sufficienter diuidūt simplex respectū nō tamē in duo tātū: q꞉ partiunt̃ leuitas ꝛ grauitas per simplr̃ ꝛ sm̃ qd. ¶ Ad cōfirmationē motus circularis nō ostēdit nobis elm̄tū: nisi equoce: q꞉ celū nō est miscibile: sed elm̄toꝝ pncipiū: puta celū sed motus respectus in quattuor diuidit̃ ꝛ sm̃ illā diuisionē est numerus elementoꝝ. ¶ Ad aliā cōfirmationē responsum est media esse duo. Ad aliā cōcedit̃ vnū primū corpus nobilitate ꝛ pfectione ꝛ causalitate ꝛ cōtinētia: nō tn̄ est cōpositum ex mā pᵃ: iō negat̃ ꝯñtia. ¶ Ad vltimū rn̄det philo. scḋo de gn̄atione. tex. com̄. 31. Si elm̄ta essent eiusdē speciei specialissime: seqtur q̄ idē sb̃aliter esset ignis ꝛ aq̄. ¶ Secūdo: sequit̃ q̄ trāsmutatio vnius in alteꝝ esset accidentalis: ꝛ nō sb̃alis. ¶ Tertio. sequit̃ q̄ idem esset nāliter calidū: cū esset ignis: ꝛ nāliter frigidū: cum esset aqua. ꝛ sic duo ꝯ̄ria sibi nāliter determinaret. ¶ Sed dubitat̃. q꞉ ignis nō videt̃ esse elm̄tū: q꞉ lucidus est. scḋo q꞉ impuritatem habꝫ a frigidis influentijs: vt a polis: a saturno. ¶ Rn̄o ignis: qui apud nos est: lucet: ꝛ est mixtū imperfectū. est enī humidū feruēs: ꝛ sic lucet ignis elm̄tū: cum miscet̃ corpori diaphano. iuxta Auer. in lib. de sb̃a orb. cap. 2. Sed ipsuꝫ elm̄tuꝫ simplex manēs tantū hꝫ raritatē q̄ actuare nō pōt diaphanū in potētia ipsum illuminando. ¶ Dubitat̃ scḋo. q꞉ aqua nō est elementū: q꞉ nutrit. Scḋo. q꞉ ipsa est dulcis aut amara: est auteꝫ sapor mixti passio. ¶ Rn̄o. negando assumptū: sꝫ aquositati vrinali aialiū ꝯmixta exit: aut aliunde. similr̃ plātas terreo ꝯmixto nutrit̃. ¶ Ad scḋm. aqua maris ppter siccitates terrestres ipsaꝫ ificiētes amara reddit̃. ꝛ iō illō: qḋ aquā appellamus: nō est aqua pura. ¶ Et si arguit̃ seq̄ q̄ eterno tēpore stet aqua pternaturalr̃ disposita. ¶ Rn̄o: negādo ꝯñaꝫ: q꞉ nulla aq̄ semp durat: ꝛ pōe est dari aquaꝫ cui amaritudo nō est admixta. tum etiā cū vl'is suo cōtinuo motu illi miscet aliqḋ: ꝛ sic illud nō est mixtum: sed admixtū: puta ex terreo aqueo: ꝛ etiā aereo. quēadmodū etiā aeri vapores ꝛ exalationes permiscent̃: sunt igitur simplicia elm̄ta ex naturis simplicibus: q̄uis essent ipura substātialr̄. p extraneë sb̃e ꝯmixtionē: ꝛ p ꝯtrarij accidentis priuaꝫ ꝛ informationē. Ideꝫ dōm est de terris: puta arenosis. lutosis ꝛc̄. ꝛ sic pꝫ q̄ sm̄ numeꝝ planetarū nō est numerus elementoꝝ: neq꞉ icōuenit de natura vnius elementi plures planetas reperiri.

Dubitatur quarto. Utrū pme qualitates sint forme substantiales elm̄toꝝ. ¶ Rn̄o. q̄ nō. i hoc enī Auer. Alexandrū reprehendit. 8. meta. com̄. 5. quia caliditas est accidens in mixtis: ergo etiaꝫ in elm̄to. pꝫ ꝯñia: q꞉ qḋ est accñs in vno: in nullo est substantia pmo phy. tex. cō. 27: ꝛ est tex. philo. arguēti tn̄ tertio meta. tex. cō. 17. hoꝝ. s. elementoꝝ calores qdē ꝛ frigiditates ꝛ similes passiones nō sunt sb̃e. ¶ Confirmat̃: q꞉ ignis est substātia: aut igr̃ caliditate tm̄: aut siccitate tm̄: aut vtraq꞉. si pmū: siccitas est in eo accidēs: si secūdū: caliditas. si tertiū: nō est ignis per se vnū simplex. ¶ Cōtra. scia dei in deo est sb̃a: ꝛ in nobis citra felicitateꝫ est accidens. ¶ Scḋo. itellect' est intelligibilia. tertio de aia. tex. com̄. 37. q꞉ eadē diuisione diuidit̃ itellect' ꝛ obiectū. s. p actū ꝛ potētiā: ꝛ eadē potētia: que aia est potēs intelligere: est obiectū potēs intelligi: ꝛ quo actu aia intelligit: obiectū intelligere. 3° de aia. tex. cō. 38. g̃ intellectus: q in se est sb̃a: respectu accñtis intelligibilis est accidēs: puta potētia q̄litas: aut potentia quātitas. ¶ Ad primū rn̄o. eiusdē obiecti sunt iste noticie: sꝫ nō sunt ipse idē: nisi equoce: q꞉ dei cognitio per dei essentiā est: nr̄a vō scia p itētiones est ad placitū significatiuas. ¶ Sed in nāli felicitate scia nr̄a est per dei eētiā: sed mediate cognitā ꝛ obscure: obscuritate se tenēte ex pte po' cognitiue nr̄e: q̄ debilis est: ꝛ nō ex pte obiecti in se: sꝫ in deo imediate ꝛ clare est huiꝰ cognitio. ¶ Ad scḋm. si intellectio sit q̄litas: aut itellectus possibilis sit potētia: hoc est equoce vł analogice cū alijs q̄litatibus. ꝛ nō vniuoce. ideo aliquid pōt hr̄e modū accidētis: q̄uis nō sit accñs. ¶ Scḋo. sequit̃ in substātia itrinsece esse ꝯrietatē: q꞉ caliditas frigiditati per se ꝯriat̃: ꝛ sic in sb̃a esset ꝯrietas sm̄ formā. sed hoc ꝯcessit afrodiseus Alexāder. ¶ Tertio. seq̄t̃ q̄ ad sb̃aꝫ eēt per se motus: qḋ est ꝯ philo. 5. phy. tex. com̄. 10. pꝫ ꝯsequētia: q꞉ ad caliditatē est per se motus. ¶ Quarto. seq̄t̃ q̄ substātia esset per se pmo tangibilis a tactu inquantū tactus est: qḋ est ꝯ philo. scḋo de aia. tex. com̄. 65. pꝫ cōsequētia: q꞉ caliditas est pmū sensibile tactus inquantū tactus est. ¶ Et si Auer. com̄. p. celi. cōcessit q̄ esse corpis sit sensibile p se: verū est scḋo: sed nō pmo: q꞉ ibi sermo ē de quāto extēsiuo. scire enī an tale corpus sit sb̃a: vł nō questio est metaphysica: que ordine doctrine post nāleꝫ sciam acgrēda est. si tn̄ sit sensibile elm̄tū p suā formam sb̃alē: adhuc est sensibile scḋo. ꝛ nō pmo: quēadmoduꝫ colori cōpat̃ sensibile in scḋo mō dicēdi per se: nō aūt in pmo. 2. de aia. tex. cō. 66. ¶ 5°. seq̄t̃ q̄ sb̃a susciperet magis ꝛ minus: sed hoc supra cōcessuꝫ est. ¶ 6°. sequit̃ q̄ forme sb̃ales iter se ꝛ p se agerēt: ꝛ etiā se corrūperent: cuiꝰ oppositū hr̄ p de gnōne. vbi Auer. ꝯm̄. 48. res agit in aliaꝫ rē iquātū ē ꝯria. ¶ 7°. seq̄t̃ q̄ mā eēt imediatū subꝫ motus ꝛc̄. itelligo eo mō quo sb̃a eēt subm q̄litatū pmaꝝ. ¶ Cōtra. id quo p sb̃a agit est eiꝰ forᵃ sb̃alis. mā enim nō agit: forma aūt nō est suppositū operans. iō forma est quo agit' est: sꝫ q̄litate elm̄tū p agit. est eniꝫ ea in actu: ꝛ ea gn̄at elm̄tū. ¶ 2°. id quo posito ponit̃ elm̄tū: ꝛ quo remoto remouet̃: est eius forma. Ari. scḋo de aia. tex. cō. 8. sed q̄litate posita ponit̃ elm̄tū ꝛc̄. ¶ 3°. oia agentia p se sunt ꝯria: g̃ pnᵐ actiōis est pnᵐ ꝯrietatis: solū aūt q̄litas ꝯrietatē facit. ¶ 4°. oē pnᵐ eēntialr̄ distinguēdi est pnᵐ eēndi: sꝫ prie q̄litates eēntialr̄ distinguūt elm̄ta. g̃ ꝛc̄. ¶ Ad pᵐ. quo est duplex. pncipale. istrale. pncipale est forᵃ substātialis: sꝫ istrale ē forma accñtalis. pōt aūt ignis exēpli gratia ad duos effectꝰ ꝯpari ad ignē pductū: ꝛ tūc ignis est pncipale: sꝫ ad caliditatē pductā cōparādo caliditas est pncipalis: q̄uis ipsa nō hēat esse p se: sꝫ in alio. licꝫ. n. mā pōt motū localē imediate pducere: nō tn̄ ipsa pōt q̄litatē pducere: licꝫ illā possit sibi determinare. Si auteꝫ ignis solū caliditatē pduceret: ꝛ nō igneitatē: oporteret igneitatē ab ext̃ venire: ꝛ sic igneitas iduceret̃: ꝛ nō educeret̃ de po' mā̃e: qḋ ē in q̄ Ari. Plato. ꝛ Auer. Auic. repbēdit. itellige q̄ p̄ite igne nō gn̄et ignis. aliqñ. n. igne absente agēs vl'e p gnōne ignis faciēs nō creat: sꝫ exducit formā ignis de po' mā̃e. Tū ēt illo mō negaret̃ vniuoca elemēti gnō: ꝛ ꝯr mixti. ¶ Tū etiā fora gn̄aret̃. cuius oppositū pꝫ. 7. meta. ꝯm̄. 26. ꝛ. 12. meta. tex. cō. 12. pꝫ ꝯñtia. q꞉ forᵃ icipet eē: que nō depēderet a mā. ¶ Cōtra. Arist. in lib. de sensu ꝛ sensato. ignis nō iquātū ignis agit. g̃ ipe nō pducit igneitatē: q꞉ igneitas nō pōt vniuoce gn̄ari ex mā: nisi ab igne iquātū ignis est. ¶ Rn̄o. añs verū est. q꞉ agere dicit actū q ꝯtigēter: seq̄t̃ ad sb̃aꝫ corruptibilē. Tū q꞉ ignis est pdicatū sb̃ale absolutū. Sꝫ agit est respectiuū. s. de pdicto actionis. Tū q꞉ nō p māꝫ: sꝫ hn̄ p formā: ꝛ q̄litatē agit ignis. ¶ Cōtra. si forma sb̃alis ē pnᵐ agēdi: seq̄t̃ q̄ nō sequat̃ fortitudo actionis multitudinē forme in mā adhuc ceteris pibus. pꝫ ꝯñā: q꞉ opꝫ secū cōputare iuuamentū forme sb̃alis: siue mltū iuuaret forᵃ sb̃alis accñtales q̄litates in agēdo: siue parū. ¶ Rn̄o. agētia vl'ia ꝛ remota nō cōputant̃. aliter oporteret celuꝫ ꝛ

deū semp̄ cōputare: ⁊ sic nisi deus resisteret nō posset dari resistētia equalis agēti aut maior. p3 ɔña: q2 ad actionē semp̄ deus agit. Est aūt forma sub͠alis respectu calefactionis agens v͠le: lic3 respectu ignitionis sit p̄ticular̃. Ideo in calefactione p̄ticulare agens est caliditas ⁊ principale: lic3 in ignitione caliditas sit istrumentale. ❡ Ad scđm. negat̃ maior p3 de ꝓprijs passionibus. Aristo. aūt vtens cōsimili ꝓbatione facit eā de p̄mo: quo posito ponit̃ cōpositū: ⁊ quo remoto remouet̃ nō aūt de secūdario: sicut ipsa format̃ in ꝓposito. ❡ Ad tertiū. maior est vera: sed qualitas: que est p̄n^m ɔ̃rietatis in ēentia sua: est p̄ncipiū ɔ̃rietatis in sub͠a per accñs. ❡ Ad quartū. el͠nta dupl͠r ɔ̃siderant̃. vno mō vt p̄tes vniuersi: ⁊ sic naturis recte local͠r motiuis distinguunt̃. que sunt d̃ñe intrinsece ⁊ essentiales el͠ntis. Alio mō vt miscibilia sunt: ⁊ sic q̄litatib⁹ p̄mis distinguūt̃: q2 ille q̄litates sunt principia actionis ⁊ trāsmutationis: nō aūt grauitas ⁊ leuitas: nisi remote: distinctio est Auer. 3. celi ɔm̃. vltimo: ⁊ i ꝓhemio quarti celi. Sciendū etiā duplicē esse distinctionē: essentialē: accidentalē: tūc distinctio el͠toꝝ ꝑ qualitates est ꝑ aliq̄d: qđ est accñs: sed nō per aliq̄d: qđ sit sub͠a. ❡ Contra. oē id quo itrīsece ɔ̃stituit̃ spēs sub͠e est sub͠a: s3 ꝑ ɔ̃rietates primas intrinsece ɔ̃stituūt̃ spēs sub͠e. p3 per Aristo. scđo de ḡnatione. tex. ɔm̃. 7. manifestū q̄ non oēs ɔ̃rietates corporis spēs ⁊ p̄ncipia faciūt: sed solū que s̄m tactū. cā enī effectiua ⁊ finalis potius ad īdiuidua cōparant̃ q̄3 ad spēs: sed hu͠ōi ɔ̃rietates ad spēm cōparant̃. iō rōnē habent itrīseci p̄ncipij ⁊ nō extrīseci. ❡ Pro missione sciās el͠nta hr̄e dispōnē in qua itrat q̄litas propria illi pro d̃ña: ⁊ sic eēntialiter aliquo mō distinguūt̃ elemēta per qualitates: sed tñ illa d̃ña est circūloquutiua: sed minus h3 illa qualitas de nā accñtis in elemētis q̄3 in mixtis: quia qualitas a forma mixti separabilis est s3 certos gradus: sed a forma el͠nti nō. ad hunc sensu3 q̄ stante vna qualitate sūma nō pōt alia el͠ti qualitas remitti q͠n forma elemēti cū q̄litate illa remittat̃. Est etiā p̄ncipiū elemēti q̄litas: lic3 nō intrinsecū: sed extrinsecū: q2 effectiuū cōseruādo vel producēdo istrumental͠r ⁊c̃. vt tāgit Auerro. 3. celi. com̃. 67. ⁊ q̄rto celi. cōmēto. 40.

DUbitatur q̄nto. Utrū caliditas: frigiditas: siccitas ⁊ humiditas sint qualitates p̄me. ❡ R̃ñ o. q̄ sic ꝑ Aristo. scđo de ḡnatione. tex. cō. 8. q2 ab eis alie originant̃: nō aūt ipse ab alijs: p3 inductiue: graue leue: duꝝ molle: lubricū aridū: aspeꝝ lene: grossu3 subtile. addit Auer. rarū. ⁊ den su3: sunt ɔ̃rietates: que circa sensibilia tactu apparent alia ab illis que prius enumerata sunt. ideo videndū est an aliqua istarū sit p̄ma: ⁊ primo de graui ⁊ leui. Graue ⁊ leue ab aliquibus ponunt̃ qualitates prime local͠r motiue: ⁊ q2 motus localis est simpliciter prior alijs motibus: ⁊ presertim in el͠tis alios elementoꝝ motus p̄cedit: q͠m ipse tēpore p̄cedit substātiaz elemēti: q2 motus localis est in subeo ente in potētia eēntiali: vt ascensus est in eo qđ est ignis in potētia: iō apud eos sunt qualitates motiue simpl͠r priores alteratiuis. ❡ Cōtra Aristo. scđo de p̄tibus a͠ialiū. capite p̄mo. Grauitas ⁊ leuitas sunt posteriora qualitatibus primis. Idē Auerro. septimo phy. ɔmē. 15. ❡ Et si supra diximus q̄ grauitas ⁊ leuitas sunt forme sub͠ales el͠ntoꝝ nāliter p̄ores qualitatibus p̄mis. ❡ R̃ño. formas elemētoꝝ substantiales dupl͠r ɔ̃siderari. vno modo s3 q̄ sub͠e sunt: q̄s ɔ̃sequūt̃ q̄litates: sic sunt forme priores q̄litatibus: cōsecutio tamē qualitatū ad formas el͠ntoꝝ substātiales nō est itelligēda in ḡñe cāe effectiue: sed ordo ibi accipiēdus est in genere cause formalis: q2 mā p̄ma natural͠r prius respicit formā substātialē. scđo vero formā accidentalez. alio modo s̄m q̄ el͠nta istrumētal͠r causata sunt ab accidentibus: ⁊ sic forme elemētoꝝ aliquo mō s̄m q̄d posteriores sunt accñtibus. positus enī ordo est ab Arist. m̃ ɔ̃rietas: ignis. Scđo dico iuxta Auer. scđo de ḡnatione. tex. com̃. 45. Grauitatē ⁊ leuitatē importare grauitationē ⁊ leuitationē. ⁊ ista dicūt motus quosdā deorsum vel sursum: ⁊ hec posteriora sunt el͠ntis suas ꝓprias qualitates habentibus. ❡ Dico tertio cōtrarietatē inter grauitationē ⁊ leuitationē cadentē nō esse p̄mā cōtrarietatez. q2 a prima cōtrarietate posteriores ɔ̃rietates fiunt: sed a grauitatione ⁊ leuitatione non fiunt posteriores ɔ̃trarietates: q2 grauitatio ⁊ leuitatio nō sunt actiue: sed hec nomina significātia sunt cōtrarietatē s̄m motu3 tantū sine actione ⁊ passione. vt dixit Auer. scđo de ḡnatione. tex. cōmēti. 8. ❡ Cōtra Auer. p̄ de ḡnatione. ɔmēto. 65. si calor ⁊ frigus sunt in corporib⁹. igit̃ grauitas ⁊ leuitas sunt in corporib⁹. ⁊ duricies ⁊ mollicies: ꝓbat̃ ɔña. cū iste q̄litates appareāt eē p̄ores in eē in corporib⁹ q̄3 ille. ❡ Responsio. ɔña Arist. ibi posita dupl͠r ꝓbat̃: ad hoīe3: ⁊ tūc ꝓbatio Ari. est ex cōcessis ab antiq̄s: aut scđo ex eo qđ famosum erat apud antiquos: ⁊ est ꝓbatio Auer. p3 cū dīcēdū appareat: tertia est ꝓbatio demōstratiua ex necessaria sequela qualitatū aliarū ad primas: ⁊ sic rō est a p̄ori ad posterius. ❡ Scđo. de raro ⁊ denso cōsiderādū est. Rarū aūt ⁊ densum ab antiquis ponebant̃ esse principia dicentibus athomos. p̄ phy. Cōtra quos Auer. 7. physi. cōto. 11. Qualitatū alterationi attributarū alie sunt prime. vt caliditas frigiditas ⁊c̃. alie secūde: ⁊ sunt ille que fiūt ex istis. vbi gr͠a. densu3 ⁊ rarū color ⁊ sapor. An aūt son⁹ sit enumerādus iter q̄litates scđas: hic indiscussu3 relinquat̃. dubitat enī Auer. 7. physi. ɔmē. 14. an motus alterationis iter graue ⁊ acutū sequat̃ variationē in qualitatibus. ⁊ vr̃ ad partē negatiuā q̄si declinare: allegans 2^m de aīa. in quo declarat̃ modus quo soni fiūt. s. ex ꝑcutiēte ⁊ ꝑcusso sonus enī in simplici el͠nto reperit̃ vt in aere. aptitudo tamē ad sonū: que in corporibus: que sonora appellant̃: reperit̃: vt in metallicis corporib⁹ coꝝ cōplexionē sequit̃: ⁊ cōpositionē. Alias de sensibus ⁊ sensibilibus deo dante fiet sermo. ❡ Contra 8. phy. tex. com̃. 55. p̄ma oīum principia sunt raritas ⁊ dēsitas. ❡ R̃ño. ꝑ Auer. ibi intēdit philo. motū localē esse priorē ḡnatiōe. siue rarū densum sint p̄ncipiū trāsmutationis: vt antiq̄ dixerūt ponētes athomos: siue calidū ⁊ frigidū humidū ⁊ siccū. vt Aristo. Tum etiam Auerro. 7. phy. com̃. 15. densitas ⁊ raritas sūt qualitates sequētes calidū ⁊ frigidū. Auer. etiam scđo de ḡnatione. com̃. 15. reddens rōnē q̄re Arist. nō numerauerat rarū ⁊ densum iter cōtrarietates dixit. q2 sunt qualitates nō actiue sequētes calidum ⁊ frigus. ❡ Cōtra. si rarū ⁊ densum sequerent̃ calidū ⁊ frigidu3. maxime esset: q2 rarū sequit̃ caliditatē ⁊ densum frigiditatem: sed hoc non videt̃: q2 stat aliq̄d esse calidius ⁊ dēsius: patet de corde respectu pulmonis. caro etiā viri solidior est ⁊ calidior carne femelle. ❡ Dicendū q̄ stando inter qualitates primas nō cōmixtas caliditatē sequit̃ raritas: ⁊ etiam humiditatem: ⁊ frigiditatem sequitur densitas ⁊ etiā siccitatē. non tamē o3 q̄ densius sit frigidius. terra enī densior est q̄3 aqua: ⁊ non frigidior: simil͠r aliquādo aer est eque calidus cum igne: ⁊ densior eo est. hec in naturali dispōne sūt. in preternaturali vero aqua calefactionē passa est calidior certo aere: quo ipsa est dēsior: sed in mixtis nō precise omne densius est frigidius: quia possibile est materiam densam pati a forti calore ⁊ intensiori q̄3 patiatur materia non sic densa. Est igitur in mixto denso materia frigidorum elementorum passa

tamē a fortiori calefaciēte: vel forte per actionē fortem
leuia euaporarunt ⁊ grauia remanserunt passa a calore.
¶ Tertio dicendū de duro ⁊ molli. Aristo. 7. physi. tex.
com. 14. pma ꝯria sunt calidū ⁊ frigidū humidū ⁊ siccū.
ꝯria sequētia ista sunt. vbi gra. duricies mollitice: ⁊ scdo
de gnatione. textu com. 13. molle est humidi: durū vo sic-
ci. hoc itelligo supposita in eis actiuaꝝ qualitatū equali-
tate: aut in rebus eiusdē spēi. oē eni molle est humidum:
⁊ nō ecōtra: quapropter mollities ē ex humiditate: ⁊ du-
ricies ex siccitate. verba sunt Auer. scdo de gnatione. cō.
13. Si aūt durū ⁊ molle ad rarū ⁊ densuꝫ cōpararent. di-
xit Auer. 4. phy. com. 85. densitatē sequit grauitas ⁊ du
ricies: est verū vt in pluribꝰ: q2 aliqn grauiꝰ est magis ra-
rū: q2 plūbū est grauius ferro ⁊ rarius. Similr ꝙ rarita-
tē sequit molle ⁊ leue. In hoc eni reprehendit Auer. Ale
xādrū afrodiseū: q2 nō oē leue est rarū: pꝫ in nube: neqꝫ
omne rarū est leue: pꝫ in vitro. Et iuxta Auer. 3. celi. cō-
mēto. 10. lapis preciosus diaphanus: vt saphirus: est gra-
uis ⁊ rarus. Dicēdū est igit ꝙ precisus est ordo istarū q̄-
litatū ꝯriarū ad calidū frigidū humidū ⁊ siccū: sed vniꝰ
ad alterā ordo nō est precisus: sed variari pōt. vt patꝫ in
glacie: que dura est ⁊ humida: ⁊ in metallo qđ est molle
⁊ fluxibile in potētia nō in actu. ⁊ tñ ipsuꝫ est siccū: licet
cōiter molle sequat humidū: ⁊ durū pendeat a sicco: fri-
gidū tamē etiā indurare pōt: vt terra vincente igneꝫ sic-
cissimū sui frigiditate. Intelligenda est tamē differentia
iter argumēta fieri in cōcretis terminis: ⁊ in abstractis:
si eni sic arguit. hoc est durū: ḡ a frigido vel sicco. valet.
si autē arguit hoc est durū: ergo frigidū vel siccū: ꝯñtia
nō sic valꝫ. q2 non opꝫ qualitatē vincentē vt induret in
mixtione vincere. ¶ Quarto. de aspero ⁊ leui Auer. scdo
aīa. com. 117. ex qualitatibus primis fiunt asperū ⁊ durū.
Et scdo de gnatione. cōmēto. 15. asperitas est siccitatis: le
ne aūt humiditatis. ¶ Cōtra. ibi Auer. vitrū ē leue: ⁊ nō
humidū. ¶ Rñ. leuitas ex humiditate ē in superficiali
extremitate corporis repta: que humiditas non postea
vincit in mixto. lapides eni in aqua geniti leues sūt ⁊ du
ri ⁊ sicci: hoc pꝫ de lapide fulgureo descēdēte: iteriora. n.
illius ⁊ dura sūt ⁊ sicca: exteriora vero leuia: nisi forte in
illius lapidis acutie: vbi est vt serra: vt plies mihi expien
tia ostēdit. ideo Auerro. scdo de gnatione. com. 15. asperi-
tas significat siccitatē multā in superficie. leuitas vo hu-
miditatē in eius supficie. ¶ Quinto de grosso ⁊ subtili.
Arist. 3. celi. tex. com. 43. ex raro ⁊ paruis ptibus fit sub-
tile: ex denso aūt ⁊ magnis partibus fit spissuꝫ. scdo autē
de gnatione. com. 10. omne subtile est humidū. ⁊ nō ecō-
tra. ¶ Cōtra. ignis est subtilis ⁊ siccus. ¶ Rñ. de sub-
tili fluido verū est: in elītis eni calidis cōuersio aeris in
ignē a calore aerē subtiliat: exalatio etiā: que mixtū iper-
fectū est: subtilis ē ⁊ sicca. ¶ Sexto. de lubrico ⁊ arido.
scdo de gnatione Aristo. tex. com. 10. subtile ⁊ grossuꝫ: lu-
bricū ⁊ aridū: durū ⁊ molle: ⁊ alie dñe tangibiliū: q̄s nu-
merauit ex his sunt. scꝫ calido: frigido: ⁊ humido: ⁊ sicco.
Et com. 11. ibi omne lubricū humidum ⁊ nō eꝫ. Ariditas
vero siccū. tex. com. 12. ¶ Dicēdū igit ꝙ caliditas: frigi-
ditas: humiditas: ⁊ siccitas sunt q̄litates tangibiliū prie.
dixit eni Arist. scdo de partibus aialiū. capite p̄. humidi-
tas eni ⁊ siccitas: caliditas ⁊ frigiditas mā sunt corporuꝫ
cōpositorū. cetere aūt dñe eas sequūtur: vt grauitas ⁊ le
uitas: ⁊ reliqua id genus affectiones: q2 pmū subm. scilꝫ
māa pmā sibi in quatuor ptes diuidūt. ¶ Scdo. quia
ipse sunt dñe primoꝝ corporū: que sunt elta. ¶ Tertio.
q2 ad illas alie sensibiles qualitates reducunt. ¶ Quar
to. q2 ille sunt ꝯrie actiue: nullū alterās vniuocū psuppo
nentes. licꝫ eni celū sit primū alterās: ipsuꝫ tñ est equoce

alterans. ¶ Sed dubitat p̄ q2 itellectio: sensatio: lumē:
sunt qualitates: quas neutra illaruꝫ quattuor precedit.
¶ Rñ. lux equiuoce dr de celesti ⁊ iferiori: celestis est
ante qualitates primas sequēs itellectū: quēadmodum
quātitas eius sequit eundē. si eni ipsa sequeret māam ce-
lestiam esset ideterminata quātitas ⁊ nō determinata: qđ
est cōtra Auer. in lib. de substātia orbis. capite p̄. cuꝫ igit
quātitas celi terminata sit: ⁊ nō iterminata: ipsa sequitur
formā celi: ⁊ nō māam: quēadmodū motus sequit intelle
ctū in mā quāta operantē. Sed de ista luce nō est sermo
apud nos: q2 de differentijs tangibiliū loquimur: de qbus
ostendit se loqui Arist. scdo de gnatione. tex. com. 8. neqꝫ
lux est qualitas ꝯriū habēs: neqꝫ figura. lux autē iferior
est qualitas scda: posterior qualitatibus pmis. Si autēꝫ
in fluentiā celestē poneres: illa esset exclusa: q2 nō esset tā-
gibiliū dña. ¶ Scdo dubitat: q2 vnū subm tantū vnaꝫ
ꝯrietatē sibi determinat. ¶ Sed mā prima est vnū sub-
iectū: ergo tñ vna prima est ꝯrietas. Ista eni via incedit
Arist. p̄ phy. ad inueniēda tria esse rerū nāliū pncipia.
vult eni tex. com. 56. ꝙ in vnoquoqꝫ genere sit vna pma
ꝯrietas: suba est primū genus. ¶ Rñ. nō tantū est vna
ꝯrietas pma: q2 tūc nō eēnt nisi duo elīta: qđ est contra
sensum. Secūdo dico duas esse ꝯrietates primas. vt idu
ctione declaratū est. Tertio dico pro phi intētione habē
da. p̄ phy. sufficere duas pmas ꝯrietates in vnā puatiuaꝫ
oppōnē reduci. s. qualitatē primā ⁊ puationē eius: ⁊ hec
oppō analogiā hꝫ ad oppōnē priuatiuā in substātia: ⁊ sic
resolutio terminat ad formā subalē simplicē ⁊ priuatio-
nē eius: quoꝝ subꝫ primū ⁊ etiā imediatū est prima mā.
substātialibus aūt formis nō est itrinsece ꝯriū: sed bene
illis est puatiue oppoꝫ. nisi resoluas resolōne metaphysi
ca formas māles ad imāles: q2 ea resolutione facta pua
tio pdit: q2 subales forme celestes priuatiue oppositum
nō habēt. sub luna igit priuatio subalis manet. ⁊ tūc illa
duo pncipia sunt simplr pma. s. forma imālis ⁊ mā subiec
ta illi: que semp manēt etiā in idētitate nūerali apud philo.
¶ Ex si dixeris ꝯrarietatē passiuarū qualitatuꝫ poste-
riorē esse ꝯrietate actiuarū. ¶ Rñ. qualitates pme ad
eltoꝝ naturas cōparari possunt: ⁊ sic nō dicūtur passiue:
sed actiue oēs: sed cū ad mixtoꝝ nām cōparant: due di-
cte sunt actiue: due vero passiue: siccum eni difficilē facit
passionē: humidū vero facilē: ⁊ sic per pati diffiniunt: ⁊
sic passiue dicte sūt. Dicūt igit due ꝯrietates pme nega-
tiue: q2 nulla est ꝯrietas prior eis: neqꝫ vna earū est por
altera: neqꝫ vna ab altera depēdet: quēadmodū etiā q̄t-
tuor qualitates dicte sunt prime. q̄uis caliditas alqꝫ ea-
rū sit pfectior. ¶ Dubitat tertio. q2 videt siccitatē non
esse ponēdā qualitatē primā: q2 oēm siccitatis effectum
apta est caliditas facere: puta duriciē aspitatē. ¶ Rñ.
nō oēm effectū siccitatis pōt caliditas cōplere: q2 siccuꝫ
ex aqua terrā gnare pōt: qđ caliditas facere nō pōt. scdo
dico ꝙ caliditatis ē exiccare per accñs: ⁊ nō per se. puta
cū caliditas facit humidū subtile mixti euaporare: gros-
so remanēte. aū aūt agēs p accñs ponimꝰ agēs per se.

Dubitatur sexto. Utrū ambe qualita-
tes: quas vnū elītum sibi
determinat: sint sūme. ¶ Rñ. qđlibet eltuꝫ
duas qualitates hꝫ: q2 aliter nō qđlibet elītū
haberet ad qđlibet aliud elītū ꝯrietatē: neqꝫ
esset cū qđlibet alio miscibile. ꝯñs falsum: qm māam ha-
bent eiusdē rōnis. ¶ Scdo dico ꝙ qđlibet elementum
vnā qualitatū sibi pmo determinat. ⁊ sūmā. iuxta Arist.
scdo de gnatione. tex. com. 49. dicentē ꝙ mixtū ex terra
⁊ aqua est mixtū etiā ex aere ⁊ igne: q2 aliter illud mixtū
esset frigidū in sūmo: sed hoc nō sequit: si elītū nullā q̄li-

taté sibi in sũmo determinaret. ¶ Tertio. dico ꝙ nullũ
elmtũ duas sibi pmo determinat qualitates: qꝛ tunc vnã
nãm sequerent duo sine ordine: ꝛ imediate. Tũ qꝛ non
vnicuiqꝫ elemẽto remaneret qualitas: quã sibi pmo de-
terminaret. ¶ Quarto. dico ꝙ elemẽtũ qđlibet duas hꝫ
qualitates: quaꝝ vnã sibi pmo determinat: aliã vo scđo.
qm impoſſe est eandẽ qualitatẽ duob⁹ subtis alteri⁹ spẽi
eque pmo cõuenire. iõ cũ caliditas igni ꝛ aeri cõueniat.
vni pmo: alteri vo scđo attribueť: si aũt aeri caliditas pri-
mo conueniret: nã ipsuꝫ in cõcauo celi locaſſet: qꝛ ibi ve-
locitate mot⁹ celi caliditas aptiſſime cõseruať. ignis igiť
est pmo calidus: aer vo scđo. ꝓportionabilr de alijs pri-
mis qualitatibus iudicãdũ. aer est p humidus: aqua est
pmo frigida: ꝛ terra est pmo sicca. oẽ aũt pmo tale ẽ ma-
xime tale. 2. meta. tex. com. 4. ꝛ si tale gradus habet: tũc
prio tale est sũme tale: ꝛ ꝓsertiꝫ cũ ipsuꝫ est naturalr di-
spositũ. cũ igiť qđlibet elmtoꝝ sit alterabile a sua natu-
rali dispõne: põt esse ꝙ nulla qualitatũ elmti sit summa.
¶ Quinto. dico ꝙ qualitas quã sibi secũdo determinat
elmtũ est sũma: cũ ipsum est in sua nãli dispõne: qꝛ si illa
esset remiſſa: aut per ꝯrij admixtionẽ: aut sine. si per cõ-
trarij admixtionẽ: tũc elemẽtũ naturaliſſime dispositũ
triũ esset qualitatũ: qđ est icõueniẽs: qꝛ tũc eẽnt oĩa elta
symbola. tũ etiã simplici nãe elmtoꝝ repugnat ꝙ quali-
tas: quã sibi determinat in sua nãli dispõne sit rupta per
cõtrariũ inexistẽs. hanc sniaꝫ hꝫ Auer. 3. celi. com. 67. di-
cens ignis qualitates. s. caliditatẽ ꝛ siccitatẽ eẽ in sũmo.
Si aũt qualitas elmti sit remiſſa sine ꝯrij permixtione:
sequiť latitudinẽ qualitatis subito induci. patꝫ ꝯña. sit
ignis sũme calidus: siccus vero in me⁹ gradu latitudis.
tũc illi approximeť sũme exiccatiuũ: tũc iste ignis subito
fiet siccus: qꝛ nihil istius ignis resistit exsiccanti. ꝙ si oꝫ
esse succeſſiuã alterationẽ: opꝫ ibi esse humidũ resistens:
ꝛ sic remiſſionẽ eẽ cũ ꝯtrarij ꝑmixtiõe. Cõfirmať. sit ter-
ra sũme sicca: sꝫ frigida vt. 3. cui appliceť ignis dominãs.
ꝛ sequiť ꝙ inductis tribus gradibus caloris essent tres
gradus frigoris expulsi: ꝛ sic in fine hui⁹ alterationis fiet
cõuersio terre in ignẽ: qꝛ ignis tũc cõplere dñať materie
terre: qꝛ nihil habꝫ ibi sibi resistẽs: ꝛ sic gñabiť ignis val-
de remiſſi calidi: aut residuũ calori subito induceť. ¶ Oz
si dixeris ꝙ gradus frigiditatis ꝓexistentes in terra ex-
pectant ibi latitudinẽ caliditatis esse supra mediuꝫ. tunc
sequiť idẽ. s. latitudinẽ subito iduci: qꝛ in approximatio-
ne ignis ad terrã nõ habꝫ terra: quo resistat calori: quia
sua frigiditate ipa nõ resistit: qꝛ caliditas pluriũ graduũ
est cõpoſſibilis illi frigiditati terre. ideo frigiditas illi ca-
liditati multe nõ resistit ne iducať. ¶ Cõfirmať. si elmtũ
sibi determinet qualitatẽ vnã remiſſaꝫ sine ꝯrij ꝑmix-
tione: sit aqua sũme frigida ꝛ humida in medio gradu la-
titudinis: terra aũt sit sicca in sũmo ꝛ frigida. vt. 4. ꝛ sit
terra potẽtior ꝙ aqua: ꝛ sequiť ꝙ nõ habebit terra istru-
mentũ: quo sibi assimilet aquã in frigiditate. nisi remiſ-
sus gradus frigiditatis summũ gradũ frigiditatis expel-
lat de subiecto: qđ est incõueniens. ¶ Sciẽdũ est ꝙ eq̃-
litatẽ graduũ formarũ nõ necessario seqĩ equalitas vir-
tutis actiue earũ: nisi forme fuerit eiusdẽ rõnis: ꝛ cetera
fuerint paria: puta multitudo forme que ex mãe multi-
tudine variať ꝛ iudicať: seu subiecti densitate vel raritate.
¶ Sexto. dico ꝙ elmtũ extra suã nãlẽ dispositionẽ exñs
nõ est summũ. pꝫ. qꝛ qđlibet elmtũ est alterabile a cõtra-
rio elmto: siue illi symbolo: siue nõ: ꝛ sic cũ elmtũ est paſ-
sum violentiã aliquãto tẽpore: ipsum est remiſſuꝫ. Dixit
eni Arist. 4. metheorũ. ꝛ Auer. ꝯm. 10. magis eni frigidũ
aqua ꝙ aer calidus. ¶ Itẽ Ari. scđo de gñatõe. terra est
magis sicci ꝙ frigidi. vbi Auer. cõmẽto. 23. terra est ma-
gis sicca ꝙ frigida. Itẽ Auer. 4. celi. ꝯmẽto. 39. Omnes
ꝯueniũt ꝙ humiditas in aere est maior ꝙ caliditas. Itẽ
Arist. scđo de partibus aialiũ: aqua feruens calidior est
ꝙ ignis exiguꝰ. Itẽ aer trahiť ad pulmonẽ aialis gratia
euentãdi cordis igniculũ. vt cõtra Galenũ in libro. de iu-
uamento anhelitus. dixit Ari. in libro de respiratione. ĝ
aer est minus calidus calore cordis. pꝫ ꝯña. qꝛ aliter nõ
euentaret aer cordis caliditatẽ: sed cõseruaret eã: aut in-
tẽderet. Itẽ experiẽtia. ignis nos alterat ad calorẽ: ꝛ nõ
aer. cõsiderãda est tamẽ ignis mixti nã: qm densior ẽ ꝙ
aer: neqꝫ est diaphanus: sed aer sic. Itẽ aer estatis est ni-
mis calidus respectu hoĩs. ꝛ aer veris cõueniẽs est homi-
ni. ĝ aer: vt sit homini locus cõueniẽs: nõ est aer calidus
in sũmo. Oz si dicas aerẽ iferiorẽ a terra: aqua: aut vapo-
ribus. aut alio frigefieri. hoc est intẽtũ. s. nõ oẽm qualita-
tẽ elmti esse sũmã. Itẽ miscibilia sunt elmta. ĝ ipsa in suis
q̃litatib⁹ sunt remiſſibilia: ꝙ si miscenť. remittunť. dixit
eni auer. 4. metheo. ꝯm. 10. ad hoc vt ad mixtionẽ veniãt
elmta: opꝫ potẽtias eoꝝ nõ eẽ equales: ꝛ ad hoc vt poten-
tie eoꝝ nõ sint equales: opꝫ vnã qualitatũ eẽ summaꝫ ꝛ
aliã nõ. Experiẽtia etiã pꝫ. ignis eniꝫ magis calefacit ꝙ
exsiccet. patꝫ eo agẽte in aquã ꝙuis frigidiſſimã: non tñ
humidiſſimã. eã eni cito calefacit: sed nõ cito exsiccat. ĝ
in p eẽ ignis ex aqua geniti ignis siccitas nõ est summa.
Caliditatem igitur ignis sibi primo determinat: ꝛ sicci-
tatẽ secundo. Aer humiditatem primo: caliditatem vero
secundo. conseruans caliditatẽ ignis est celum suo mo-
tu velociſſimo rem calefactibilẽ cõterente: intrinsecum
vero cõseruãs est forma substãtialis ignis. remiſſa vero
est aeris caliditas ꝑp certã distantiã a velociſſimo motu.
ꝛ humiditas est sũma: cuius causa nõ est negatiua tantũ:
qꝛ eam non cõsumat caliditas: qꝛ caliditas ꝛ humiditas
se cõpatiunť in simplici corpore: licꝫ in mixto vnius par-
tis caliditas humiditatẽ alterius partis aliqñ faciat euapo-
rare: frigiditatẽ vero sibi prio aqua determinat. humidi-
tatẽ vero scđo. Terra est prio sicca. secũdo vero frigida.
ꝛ sicca nãliter est terra: nõ ꝑp expreſſionẽ humidi factaꝫ
ex partiũ terre concalcatione: quãuis in mixtis terre hu-
miditatibus fiat grauitate ꝛ frigiditate humiditatis ex-
preſſio: que expreſſio nõ ita velociter fit: gñ certo tẽpore
duret mixtũ ex sicco frigido cũ humido. ¶ Dubitatur
pmo. si miscibilitas eltoꝝ sequiť qualitatũ illoꝝ iequa-
litate: tũc si naturalr miscibilia sunt elta. ipsa nãliter sũt
inequaliũ qualitatũ. ¶ Rñó. differt mixtio ab aptitu-
dine ad mixtionẽ: mixtio eni qualitatũ rupturã presup-
ponit: sed aptitudo ad mixtionẽ duplex est: propinqua: re-
mota. ꝓpinqua est cũ actuali qualitatũ iequalitate: sꝫ re-
mota stat cũ vtriusqꝫ qualitatis in sũmo equalitate. stat
tñ forte agens elto: vndequaqꝫ sũmo applicitũ ipsuꝫ ad
mixtionẽ cogere: neqꝫ ipoſſe est eltũ ſm duas qualitates
equalr remiſſuꝫ venire ad mixtionẽ ꝛc̃. ¶ Scđo dubi-
tať. qꝛ qualitas mixti est itensior qualitate elmti. ĝ elmtũ
nõ hꝫ qualitates sũmas. probať añs. qꝛ grauitas mixti
est maior grauitate elmti. ĝ ꝛ qualitas. pꝫ añs: qꝛ plũbuꝫ
est grauius ꝙ terra: puta stante paritate in quantitate.
Auer. 3. celi. com. 9. ꝛ sic intelligendus est Auer. 4. ce. cõ-
mento. xi. plumbi quãtitas minor est maior quantitate
maiori ferri: similr aurũ est grauius terra: similr argẽtũ
viuũ. ¶ Cõfirmať. qꝛ opiũ ꝛ mãdragora sunt frigidiora
aqua: qꝛ tanta aque quãtitas nõ sic ifrigidat corpus hu-
manuꝫ: quanta opij: imo opiũ magnũ imprimit effectũ
infrigidãdi: vbi aqua frigida nedũ aialib⁹ non nocet: sed
eis maxime ꝯfert. ¶ Rñó. velociſſime descẽdere plum-
bo attribuiť: nõ tñ ꝯparato plũbo terre: que ad plumbi
mixtionẽ venit: qꝛ ipoſſibile est ꝙ mixtũ ex grauiſſimo ꝛ

nō grauissimo sit grauiꝰ grauissimo ad mixtionē venien-
ti: presertim cū eorū par quātitas fuerit: plumbuꝫ igitur
certam terrā: que est graue simplr vincit in grauitatiōe.
puta illā: que formā terre habꝫ nō summā: sed remissaꝫ.
ponere enī duas grauitates siue substātiales siue accidē-
tales in eodē mixto: quarū vna est simul: alia vō mixta
superfluuꝫ est in natura. eadē responsio est de auro ꝛ ar-
gento viuo. Similiter licet igni nostro attribuatur fer-
uere: ꝛ nō elnto: ꝛ eidē attribuaẜ actiuitas rōne calca-
te caliditatis: tn̄ summa caliditas elementari danda est.
¶ Ad cōfirmationē: in opio ꝛ mādragora est proprietaꝫ
extinguendi calorē nālē. puta spūm: ꝛ frigefaciunt priua-
tiue destruēdo calidū qd vitā ꝛ caliditatē aialis ꝯseruat.
vbi aialia vim habēt fortē resistēdi qualitati: quā aqua
est apta iprimere ꝛc̄. ¶ Tertio dubitaẜ. qꝛ per excellēs
frigus a qua cōuertiẜ in niuē ꝛ grādinē. g ipsa nō p̄fuit
frigidissima. Et si cōcediẜ terrā in mixtione aut aquā eē
cōpactiorē in natura sua: sequiẜ terrā posse pati cōdensa-
tionē preternaturā. ¶ Respōsio aqua patiēs a forti fri-
gido cōgelaẜ: nō tn̄ frigefit magis q̄ȝ esset prius: dūmodo
nō fuerit remisse frigida prius: ideo versus nām lapidis
reduciẜ a sicco. dare aūt densius aqua nō incōuenit. ꝙ si
ad tactū appareat glacies frigidior: est qꝛ potētior est illa
frigiditas imprimere in sensum q̄ȝ prius: ꝓpter solidita-
tē subito acq̄sitam. Terra aūt sūma cōprimi non pōt: ꝛ ꝑ
oēm alterius corporis cum ea mixtionē terra redditur
maiorem locum occupans.

Dubitatur septimo. Utrū figuraꝫ ali-
quā sibi determinet elntū.
¶ Rn̄o. ꝙ non. qꝛ homogeneū est elt̄ū: non
aūt est oīs figura diuisibilis in figuras toti cō-
similes. vt pꝫ de circulari ꝛ pyramidali: de qui-
bus magis videẜ alterā earū igni ꝯuenire: aliter enī pos-
sibile esset diuidere elementū in partē quātitatiuā: que
nō esset elntū: neqꝫ ex elto. rō est philo. 3. ce. tex. com. 65.
Quelibet enī pars ignis est ignis: nulla ps pyramidalis
est pyramis. g̃ sibi nō determinat ignis pyramidalē figu-
rā. 3. celi. tex. cōmēti. 48. ¶ Cōtra. nō quelibet pars celi
est spherica: ꝛ tamē celū ē homogeneuꝫ simplex sibi de-
terminās sphericā figurā. ¶ Rn̄o. drīa est īter simplex
curuarū dimensionū ꝛ rectarū: qꝛ per realē partiū sepa-
rationē diuisibile est corpus: qd est rectarū dimensionū
sed nō id qd curuarū est. scdo qꝛ partes in actu hꝫ corpꝰ
rectarū dimēsionū: dūmodo nō fuerit sub minima quā-
titate: certa enī pars ignis pōt subsistere: nulla autē celi
pars subsistere pōt ex̄ totū suū. Et si pars elti potēs sub-
sistere esset alterius rōnis ab elnto: ipsa esset elntū elnti.
ꝛ sic ante elntū esset aliud elntū prius. ¶ Secūdo. elnta
figura cōtinentis figurari pn̄t. ergo ipsa nō habēt termi-
natas figuras: sic ꝙ sine figura data stare non possint. ra-
tio est philo. 3. celi. tex. com. 68. ¶ Tertio. elnta sunt mā
oium figurarū mixtis appropriataꝝ receptiua. ergo nul-
lā eaꝝ sibi determināt. Et si in infinitū variabiles sunt
figure: siue nāliter: siue nō: mixtis cōuenientes: maior est
ambitus receptibilitatis figurarū q̄ȝ formarū substātia-
liū. ¶ Quarto. si elnta haberēt figuras proprias: nō pos-
set ex eis fieri mixtū. pꝫ ꝯsequētia: qꝛ figure nō admiscēẜ
adinuicē. 3. celi. tex. cō. 68. ¶ Forte dices figuras eltoꝝ
suscipere magis ꝛ minus: quēadmodū elementoꝝ forme
suscipiūt. ¶ Huic se opponit Auer. 3. celi. com. 67. cōue-
niunt figure cū formis ꝑfectis in hoc ꝙ cōsistūt in idiui-
sibili: ideo alterationē recipere nō pn̄t. vt. 7. phy. philo. ꝛ
in p̄dicamētis. ¶ Et si per sphericū corpus itelligere vo-
lueris: corpus tantum vna superficie cōtentū a centro il-
lius corporis equaliter distante. tunc nedū elnta spheri-
ca essent: sed neqꝫ celi: qm̄ cōcauā hn̄t superficiē. quēad-
modū ꝛ tria elnta alia a terra. terra vero cauernositates
habet: aut aqua: aut alio corpore repletas: cuius exterior
supficies montes ꝛ valles hꝫ: eā nō esse perfecte sphericā
ondētes. ꝛ dato ꝙ ad ꝑfectā sphericitatē exterior supfi-
cieꝫ ignis accederet: qꝛ celi cōcauū est de sphericū: cui: ne
deẜ vacuū: imediari hꝫ ignis: nō enī facile aliorū corpoꝝ
ꝑmixtionē tolerat ignis. nō tn̄ iseparabilis ē hec figura
ab ipso. vt ex ꝑtibus ignis varijs ibi ascendentibus ꝛ de-
scēdentibus iudicari pōt. quēadmodū enī nō necessariū
est ignis ꝯcauū esse ꝑfecte sphericū. sic nō est necessariū
aerē esse perfecte spericū: aqua aūt nō vndeq̄qꝫ terram
ambit: neqꝫ cētrū suū. ideo plus alijs elntis quantū ad h̄
recedit a sphericitate. ¶ Cōtra. figura: qua per motū na-
turalē figuraẜ aliqd: est ibi nālis: sed spherica est huiꝰ: qꝛ
ꝑtes terre naturalr petunt centrū. ꝛ cum nō sit possibile
ꝙ omnes sint in cētro: tūc motu earū a grauitate in cir-
culū disponunẜ: vt cētro melius approximēt: ẜm ꝙ pos-
sunt. Hoc cōfirmat casus grauiū sup superficiē terre ad
equales angulos. derelictis enim duabus terris in aere
nāe sue: ipse ad angulos acutos tendētes: duas lineas re-
ctas suis motibus describēt. eo fit vt motꝰ hominis sup
terrā quodāmodo ad sphericū declinet: qm̄ linea capite
descripta longior est ꝙ linea pedibus descripta. ¶ Se-
cūdo. decisio lune ab vmbra terre ẜm gibosaꝫ discretio-
nē inter ꝑtes lune illuminatas ꝛ nō illuminatas est: qd
nō esset nisi terra eēt spherica. ¶ Tertio. successiua stel-
larum apparitio: que prius latebant ambulantē ad dter-
minatū polum. puta articū sphericitatē terre ostendit. vt
tangit phs scdo celi. ad fineꝫ. ¶ Confirmatur. defectus
lune in oriente circa tertiam noctis horā apparentes: cir-
ca primā horaꝫ noctis nobis apparent. qd ex gibositate
terre est: non permittente soleꝫ. ita cito oriri nobis: sicut
orientalibus oriẜ. ¶ Idem iudiciū est de stellis ꝓpe po-
los existentibus: que aliquibus nō occultanẜ: aliquibus
vero sic. ¶ Responsio. aliud est elemēto figurā esse na-
turalē: ꝛ elementū determinare sibi figurā: tūc nālis est
spherica figura elnto: quia naturalr sibi cōuenit. vt sani-
tas aiali nāliter cōueniēs est: sine qua tamē viuit anial.
sed figuram nō sibi determinat elementū: quin sine illa
ipsum reperiri possit. ¶ Ad primū. terra suo motu sphe-
ricitati meliꝰ appropinquat iuxta posse. qꝛ natura de pos-
sibilibus facit qd melius: sed illā nō attingit: ob multas
causas: aque autē fluxibilitas superficiem reddit a cētro
equaliter distanteꝫ: nisi aliud impedierit. Ex quo sequiẜ
ꝙ ideꝫ vas in in eleuatiori loco a centro minus de aqua
continet q̄ȝ in loco propinquo centro. pꝫ ꝯn̄tia: qꝛ equa-
lis portio circuli parui plus recedit a linea recta q̄ȝ equa-
lis portio circuli maioris: ide fit ꝙ spherica corpora ma-
gna in superficie visa quasi plana apparere: ꝛ terraꝫ q̄si
plane secare orientem soleꝫ apparere. sed superficies aq̄
in vase prope terrā est vt porio parui circuli. ꝛ in eodem
vase alto est. vt equalis portio circuli maioris: qꝛ equa-
liter vndequaqꝫ distantem a centro superficiē seruat aq̄.
quia ad concauitatem partes aque circunstantes ꝯfluūt
ꝛ ab eminentiori defluunt. Sed forte aqua in vase violē-
ter contenta non disponiẜ ẜm partes sicuti extra vas ẜm
suā ꝓpriā naturā disponeretur. ¶ Ad scdm. vmbra ab
obiecto quātuis non spherico ad distantiā protensa rotū-
datur. quemadmodū quadratū ad distantiaꝫ visum ap-
paret circulariter. ꝛ quēadmodū lumen per foramē qua-
dratū transiens in distantiam rotundaẜ. ideo negaẜ cō-
sequentia. vmbra terre ẜm portionē circuli discernit in-
ter partes lune illuminatas ꝛ non illuminatas. ergo ter-
ra: cuius est vmbra: est spherica. ¶ Ad tertiuꝫ. sufficit ꝙ

terre versus sphericam declinet. Et similr ad ꝯfirmationes. Argumentum aũt qd̃ probat sphericitatẽ aque: posito signo in pupi ipsum apparet prope: ⁊ non distans. ꝗ aqua arcuat: supponit ꝙ medium. s. aer non ita ingrossatur ab aqua prope aquã ꝙ visionẽ impediat. vbi aer distantior ab aqua non sic ingrossari potest: ⁊ ꝙ non plus impedit visionem paucus vapor ꝙ̃ multus.

Dubitatur octauo. Utrũ vnum elm̃tũ sit locus naturalis alteri⁹.

¶ Rñõ totalis non: sed partialis sic. pma ps patet. ignis eni cõtinet aerem ⁊ aquã ⁊ terrã. ergo ipse non est proprius adequate aerez cõtinens: aut vnũ aliorũ elementoꝝ: ⁊ de isto loco itelligit q̃stio: nõ aũt de cõmuni. distinctio est Ari. 4. phy. tex. cõ. 14. aer aũt terrã ⁊ aquam continet. aqua vero terram cõtinet: sed non vndeqꝫ eaz ambit: neqꝫ etiam solũ terrã cõtinet. Sz ⁊ mineralia: ⁊ alia que intra terrã latent. secũda pars patet ex Aristo. 4. celi. tex. cõmẽti. 23. ignis eni naturaliter locat: sed nõ ab elemẽto: sed a celo s3 partem exteriorẽ: ⁊ licz inter locu ⁊ locatũ similitudo requirat. vt tangit Auer. 4. phy. tex. cõmẽti. 43. nõ tamẽ requiritur actualis inqualitate eiusdez generis: sed sufficit virtualis ⁊ alterius: vel non eiusdẽ generis vniuoci. vt tãgit Auer. in libro de substãtia orbis. capite scdo. ¶ Et si dixeris lunã esse naturalr frigidam. ergo non ignis conseruatiuã. patet añs. per astronomos ponentes ipsam eẽ frigide nature ⁊ humide: ⁊ per phos dicentes eam nõ esse intense calefactiuã. ¶ Dixi ignẽ ꝯseruari a celo celi motu velocissimo. nõ tamẽ melius cõseruaret ignis imediate sub stellata sphera: que velocioris valde est motus ꝙ̃ sphera lune: quia nimis distaret ignis a centro terre: seu mundi ⁊ ab aliis elementis: neqꝫ ipse subesset aliis celis. lumina etiam stellarũ a cõcauitate celi reflexa multum sunt calefactiua. licz eni celũ diaphanũ sit. reflexiuũ tñ est luminũ. propter sue substãtie soliditatẽ. Ex his patet ꝙ de tribus opinionibus quas tãgit Auerro. in libro de substantia orbis. quomodo celũ calefaciat ista iferiora. pma. celũ nõ est calidũ. secũda. celũ est calidũ equiuoce. tertia. celũ est calidũ analogice. pma est Aristotelis tenẽtis celũ calefacere motu: aut lumine: neqꝫ agẽs aliquod accidẽs requirit in se accidẽs illius speciei vel generis ꝗ agat. secũda opinio est modernoꝝ tempore Auer. q2 celum mediante qualitate quadã que est caliditas virtualis calefacit: qua celum format: ideo celũ est virtualr calidũ: ⁊ non formalr. tertia opio est astronomoꝝ cõcedentiũ celũ esse calidũ vt mars aut frigidũ vt saturn⁹. ¶ Et si cõtra hanc tertiã viam dixeris ꝙ qualitates passiue ⁊ qualitates non passiue nõ sunt eiusdẽ generis: sed iferiorũ qualitates sunt passiue ⁊ q̃litates celi nõ. ꝗ ⁊c. ¶ Respõdet Auer. ibi. maior est vã de genere vniuoco: non aũt analogo. ¶ Quo aũt pncipio celũ frigefaciat dubiũ est. nõ eni sola distãtia id efficit. q2 licz absentia calidi sit cã ꝙ caliditas absit: nõ tamẽ ipsa est causa ꝙ frigiditas adsit: est aũt celũ positiue frigefactiuũ ⁊ elemẽtoꝝ frigidorũ p se cõseruatiuũ. ideo videt oportere ponere influentiam. ¶ Responsio. aliud est esse frigefactiuũ: ⁊ esse frigidorũ cõseruatiuũ. licet igitur celũ non frigefaceret: frigida tamẽ cõseruat. Ignis autẽ aerẽ locat: inter que est similitudo actualis in qualitate pria. scz in calido. iuxta Auer. scdo de aia. cõmẽto. 115. quẽadmodũ igit ignis naturaliter petit cõcauũ celi. ita aer concauũ ignis. non tñ sic ꝙ si ignis esset extra suũ locum: naturalr moueat aer ad ignis cõcauũ: sed oportet vt cõcauũ ignis locet aerẽ. ipsum esse in certa determinata distantia a centro mundi. ⁊ determinata ppinquitate ipsi celo. Hanc sniam voluit Auerrois quarto physicoꝝ. ꝯmẽto. 42. loquens de loco terre. graue non querit hunc finẽ. s. superficiẽ aque nisi s̃m ꝙ est mediũ totius: non s̃m ꝙ est finis aque: ⁊ si nõ: tunc terra moueret ad aquã vbi esset finis eius ⁊c. ⁊ q̃rto celi. tex. ⁊ cõmẽto. 23. ⁊. 25. ¶ Sed dubitat primo. q2 ex determinatis sequi videt locum totalem elementi ignis esse: nõ vnã superficiẽ: sed duas. s. celi cõcauã superficiem ⁊ aeris cõuexam. sed hoc est falsum: q2 ex eo seqt locũ non esse vnã quãtitatẽ: ⁊ sic nõ valz ꝯñtia: hoc est vnus locus. ꝗ hoc est vna quãtitas. ¶ Secundo. sequit ꝙ possibile sit ꝙ minorato loco crescat locatũ: qd̃ est inconueniens: q2 tunc locus ⁊ locatũ nõ essent equalia. probat ꝯña: rarefiat ignis vel apponat illi. sic ꝙ plus distet supficies cõcaua ignis a celo ꝙ̃ prius: ⁊ tũc patet locatũ crescere. ꝙ aũt tũc locus decrescat probat. quãdocunqꝫ est aliquod aggregatũ ex duab⁹ quãtitatibus: quaꝝ vna stat altera decrescit: illud aggregatũ decrescit: sed locus ignis est aggregatũ ex duabus superficiebus. s. celi cõcaua ⁊ aeris cõuexa parte: ⁊ vna earũ stat. s. quantitas celi: altera vero minorat. s. cõuexum aeris: quia ipsuz efficit propinquius cẽtro ꝙ̃ prius. ergo locus decrescit. ¶ Responsio. concedit cõsequens. ⁊ negat sequi locũ non esse vnã quantitatẽ. q2 licz ille due superficies non sint vna superficies: sunt tamen vnus locus: ⁊ sic sunt vna quãtitas. ¶ Ad scdm. equalitas inter locum ⁊ locatum est in cõtinentia: sic ꝙ precise quantũ cõtinet locus: tantuz est locatum: ⁊ quantũ est locatum tantũ est locus continẽs: nõ requirit autẽ equalitas in quãtitate inter locũ ⁊ locatum. distinctio cum dictis est Auerro. q̃rto physicoruz. cõmento. 43. scitum est eniz ꝙ maioris capacitatis ⁊ cõtinentie est certus circulus aliquãtulũ extensiue minor quadrato aut triãgulo. ꝗuis aliquãtulũ sua cõnua extẽdente extra circũferẽtiã dati circuli: ⁊ hoc propter depditionem in angulis factã quã non contingit fieri in circulo. scdo celi. cõmẽto. 29. ¶ Secundo dubitat. q2 licet dictum sit vnum elementũ esse locũ naturalẽ alterius. non tamẽ dictum est ꝙ vnuz sit locus duoꝝ: q2 non põt elementũ cõtinens cum duobus sibi imediate succedentibus symbolaz qualitatẽ habere: qua mediante loc⁹ naturalis cõseruet locatũ: ⁊ cõsequẽter sequi videt violentam esse locationem terre in aere: ⁊ sic violentum perpetuari: ⁊ deuz cõtingenter agere ad extra: q2 ipse disponit elementa s̃m sui voluntatem ad salutẽ aialiũ terrestriũ: non aũt sicut natura elementorũ exigit disponi. ¶ Respondeo ⁊ concedo violenter locari terrã in aere: similr violenter tangere aerem terrã. ⁊ cum infert violentum perpetuari. dico ꝙ violentia est s̃m partem illoꝝ elmẽtorum: sed non s̃m totum eorũ: secũdo dico ꝙ nullus aer perpetue manet iuxta terram: neqꝫ aliqua terra ppetue manet iuxta aerem: ppter variationẽ in vtroqꝫ elementoꝝ s̃m partes eoruz: ⁊ sic illa non est simplr violentia: neqꝫ simpliciter seruat: sed s̃m quid. ⁊ cum infert deum cõtingenter agere ad extra. dixi in libro de intelligentiis ꝙ cõsequens est verum. licz ipsum sit ꝯ philosophũ. ideo negaret philo. cõsequẽtiã: q2 deus disponit elmẽta s̃m ꝙ naturaliter disponibilia sunt s̃m partem: ⁊ s̃m ꝙ requirunt mixta disponit aliam partẽ. ¶ Tertio dubitat: q2 remota terra aqua descendit in locum terre. ergo locus terre est naturalis aque. Similiter aer cedente igne versus ꝯcauum celi ascendit. ¶ Rñõ trahuntur hec elmẽta ne detur vacuũ: ⁊ sic violentus est ille motus ⁊ non naturalis. hoc voluit Auerrois. 4. celi. cõmẽto. 39. dicẽs hoc fit violente. s. necessitate vacui: ⁊ loquit de aere intrante superficiem aque. ¶ Contra. in locum terre facilius trahibilis est aer ꝙ̃ aqua: ergo aer ibi trahi habet. ⁊ nõ aq̃.

¶ R̄ n̄o. deorſum facilius trahiẗ aqua: ⁊ preſertim itra
terre ſpherā. ¶ Quarto dubitaẗ. qꝛ ignis eſt ꝯ̄rius aque
duplici ꝯ̄rietate. q̄re igitur eſt ꝙ locus ignis eſt ſimpl'r
ſurſum: locus vero aque nō eſt ſimpl'r deorſum. cōſimi-
le eſt dubiū de aere ⁊ terra. ¶ R̄n̄o. melius ſaluanẗ cō-
traria per diſtantiā mediata q̄ȝ imediata. ꝓpter minorē
cōtrarietatē mediȷ ad extrema q̄ȝ extremoꝝ inter ſe: ex-
trema hic intelligunẗ duplici cōtrarietate repugnantia:
mediū vero intelligitur vnā tantū habere cōtrarietatē.
ſecundo dico ꝙ maxima diſtātia localis eſt propter na-
turas localiter motiuas. ſ. leuitas ſimpliciter ⁊ grauitas
ſimpliciter. nō autē per qualitates alteratiuas. ⁊ ſic ma-
xime diſtant localiter ignis ⁊ terra.

Dubitatur nono. Utrū vnuȝ elemen-
tuȝ in alterū imediate trā-
mutari poſſit. ¶ R̄n̄o ꝙ ſic. ex Ariſt. ſcđo de
generatione. tex. cōmenti. 24. qꝛ elementa ha-
bent adinuicē ꝯ̄rietatem. ergo agere poſſunt
vnuȝ in alterū. ergo poſſibile eſt ꝙ fortius aſſimilet ſibi
id qđ eſt debilius. ergo poſſibile eſt debilius conuerti in
naturā fortioris: ⁊ poſſibile eſt id qđ vna vice fortius al'r
circunſtantionari. vt al's ſit debilius. ¶ Secundo: quia
ipſa habent materiā eiuſdem rōnis. ergo inuicē tranſmu-
tabilia. ¶ Tertio. quia ſi non: tunc eēnt generatio ⁊ cor-
ruptio impoſſibiles: vt ad longum declaraẗ ſcđo de ge-
neratione. vſqȝ in tex. cōmēti. 30. Dicendum eſt igiẗ ſiue
elementa fuerint ſymbola: ſiue non: cū vnū abſolute do-
minaẗ ſuper alterū. facta eoꝝ approximatione: ſine ex-
trinſeco impediente: tunc dominās in ſe cōuertet alterū.
intellige in ſe: in aliquid eiuſdē ſpeciei cū ipſo. Si autem
vnū in vna qualitate dominaẗ: ⁊ reliquū in alia: tunc ge-
neraẗ tertium elemētū ex eis. Si autē hec elementa cuȝ
dn̄io nō abſoluto agerent: tunc ex eis tertiū fieret: mixtū
ſ. ⁊ ſic intelligit Ariſto. p̄mo de gn̄atione. tex. cōmēti. 89.
dicens. Quādo autē potentie adequanẗ equaliter. tunc
trāſmutatur vtrūqȝ in dominās in ſui ipſius nā. non ge-
neraẗ eni alterū ſed mediū. requiriẗ igiẗ adequatio: non
tamē tollens actionē: ſed tollens omnimodā vnius ſuꝑ
altero victoriā: relinquēs aliquā victoriā vnius ſuper al-
terū. ideo proportionē ibi appellauimus dn̄iuȝ cuȝ ſub-
dominio. Uoluit tamē philo. faciliorē eſſe inter ſymbo-
la elementa tranſmutationē. ſcđo de gn̄atione. tex. com.
24. ⁊ etiā citiorē. ſupponēdo tamē in huiꝰ cōparatione
actiuitatis ⁊ reſiſtentie paritates: ⁊ applicationis agētis
reſiſtentie: ⁊ remotionis impedimētoꝝ. facilius eni vin-
ciẗ vnum q̄ȝ duo ⁊c̄. ¶ Nō intelligimus tamen in huiꝰ
trāſmutationibus fieri deordinationē in vniuerſo: ſic ꝙ
vnū elementū totum in alterū cōuertaẗ: ſed ſufficit par-
tē: ⁊ ſatis paruā: elemēti eſſe: que trāſmutationē patiaẗ.
Neqȝ intelligimus fieri ſemper tranſmutationeȝ vnius
in alterū elemētū: quin aliquādo fiat ex elementis mix-
tum. puta cuȝ eſt dn̄ium vnius ſuper altero cum ſubdo-
minio. ¶ Cōtra. arguiẗ ex natura agētis: qꝛ opȝ ꝙ agēs
in primo inſtanti gn̄ationis exiſtat. qꝛ aliter ſequeretur
generari aliquid ſine generāte. Huius tn̄ oppoſitū ſeqẗ:
admiſſo ꝙ ex duobus elemētis generēẗ tertiū: qꝛ tūc in
p̄mo eſſe tertiȷ geniti duo elemēta corrupta ſunt: que ge-
nerare dicunẗ tertiū elementū. ¶ Secūdo. qꝛ oportet
agens gn̄ans nō corrumpi in inſtāti gn̄ationis: qꝛ prius
nāliter deſinit agens poſſe agere in extrīſecū q̄ȝ ſe defen
dere: qꝛ maior requiriẗ virtus ad agendū in extrinſecū
q̄ȝ ad reſiſtendū: ergo ſi in hoc inſtanti corruptū eſt hoc
agens. imediate ante hoc perdita erat eius virtus imu-
tandi extrinſecū. Huius tamē oppoſitū ſequiẗ: ex eo ꝙ
duo elemēta generant ex ſeipſis tertiuȝ. ¶ Tertio. quia
agens corruptiuū non habet agere in ſuā ꝓpriā mate-
riaȝ per ſe. quia tunc ipſum ſeipſum per ſe corrumperet.
Huius tamen oppoſitum ſequiẗ: qꝛ quodlibet duoꝝ ele-
mentoꝝ conuertit ſeipſum in tertiū. ¶ Quarto. qꝛ agēs
non pōt agere vltra ſuam ꝓpriā ſpeciem: qꝛ tunc plus
eſſet entitatis aut perfectiōis in cauſato q̄ȝ in cauſa. ⁊ ſic
non poſſemus ex nobilitate effectꝰ ſuꝑ cāe nobilitate cō-
cludere: videreẗ etiam pars perfectionis effectꝰ ſm̄ quā
effectus ſuperat cauſam independens a cauſa effectiua.
Huius tamē oppoſitū ſequiẗ: qꝛ ex duobus minus per-
fectis elementis. tertiū vtroqȝ perfectius generari poſ-
ſet. vt ex aere ⁊ terra ignis. vincēte caliditate aeris: ⁊ vin-
cente ſiccitate terre. ¶ Ad primum. duplex. agens prin-
cipale: ⁊ inſtrumētale: ⁊ principale duplex reſeruās ſibi
virtutē qua agat: ⁊ alteri dans virtutē ad agendū. tūc nō
oportet inſtrumentū preparans remanere in īſtāti edu-
ctionis forme. Exemplū in bello hoſtis miles aduerſa-
rium deijcit. ⁊ haſtam frangit: ⁊ illa duo elementa ad ge-
nerandum tertiū īſtrumenta ſunt. principale etiam dās
virtutē alteri nō oportet exiſtere. vt ſortem in generādo
filio dicimus dediſſe vim gignitiuā ſpermati: ⁊ ſic poteſt
eſſe ꝙ ſortes non exiſtat in inſtanti generatiōis īfantis.
ſed principale: qđ virtutē actiuaȝ ſibi reſeruat: eſt id qđ
oportet eſſe: dū incipit eſſe effectus: ⁊ iſtud eſt celū in ca-
ſu argumenti. poteſt igiẗ elementuȝ dupliciter generari
vniuoce. ⁊ tūc ab alio eiuſdē ſpeciei generaẗ: qđ eſt agēs
ꝑticulare ⁊ per ſe. licet non ſit eſſential'r ordinatuȝ: ⁊ pōt
equiuoce generari a celo: ⁊ tunc inſtrumentū eſt illa duo
elementa: que ad eius generationē cōcurrūt. ¶ Ad ſecū-
dum: qꝛ imaginamur agentia nālia vſqȝ ad certū termi-
nū extra ſe eſſe actiua: ⁊ circa ſe periferiam ſue actiuita-
tis habere: quā imaginamur ſucceſſiue perdi: ⁊ minora-
ri per debilitationē virtutis. ideo cōcedimus imaginabi-
le eſſe virtutē aliquādo deſinere poſſe agere in extrīſecū
quādo ſibi ꝯ̄trario adhuc aliquo modo reſiſtere poteſt.
cōcedo qđ aſſumiẗ. ⁊ nego ſequi oppoſitū eius ex deter-
minatis: qꝛ argumentū ſupponit vim actiuā tertȷ el'nti
eſſe p̄ncipaliter in duobus que corrumpunẗ. qđ eſt nega-
tum. ¶ Ad tertiū. negaẗ ſequi oppoſitū illius aſſumpti.
quia vnum duoꝝ elementoꝝ alterat aliud: ⁊ nō alterat
ſe: ſed alteraẗ ab altero. ideo nullū illoꝝ elementoꝝ cō-
uertit ſe in tertiū: ſed celū vtrūqȝ cōuertit facta materie
p̄paratione vnius ab altero. ¶ Ad quartū. duplex gene-
ratio: vniuoca: equiuoca. In vniuoca generans agit intra
ſuā ſpeciē: qꝛ genitū eſt eiuſdem ſpeciei ſpecialiſſime cuȝ
generante. vbi autem generatio fuerit equiuoca. tūc effe-
ctus eſt alterius ſpeciei vel rationis a generante: ⁊ tunc
ſi eſt effectus minoris perfectionis eſſentialis q̄ȝ cauſa:
tunc dicitur generans egiſſe infra ſpeciē ſuā. Si aūt effe-
ctus eſſet maioris perfectiōis eēntialis q̄ȝ cauſa efficiēs
ipſum: tūc diceret agens egiſſe vltra ſuā ſpecieȝ. ideo cō-
cedo aſſumptū: nec illius oppoſitū ſequiẗ. quia īſtrumē-
to nobilius eſſe genitū non inconuenit: ſed p̄ncipali agē-
te ⁊ totali incōueniret: ⁊ duo elementa dicta ſunt eſſe in-
ſtrumentum. ¶ Secūdo arguiẗ ex proportione agētis
ſupra paſſum: qꝛ oportet ad hoc vt agens agat: ꝙ domi-
neẗ paſſo. quia ꝓportio agentis ſupra paſſum: ſi eſt equa-
litas: tunc agens ab actione eſt totaliter impeditū: ſimi-
liter ſi ꝓportio illa ſit minoris ad maius: ergo ad actio-
nem faciendā requiriẗ in agente maioritas. iuxta Auer.
12. metaphy. cōmento. 41. Sed huius oppoſitū ſequitur
approximatis duobus elemētis non ſymbolis: ex qbus
tertiū generari habet: qꝛ ſi vnū dominaẗ ſuper alterum:
tunc cōuertit alterū in ſui naturam: ſed vnum eoꝝ nō
cōuertit alterū in ſui naturā: per caſum. ergo vnū eorum

nõ dñatur alteri:⁊ agit vnum in alterũ:ergo sine dñio est actio. ¶ Secũdo.approximatis duobus elemẽtis: aut vnũ eoꝝ est equalis virtutis cum altero:⁊ sic non fit actio:si aũt inequalis:tunc debilius perdet:⁊ permutabitur:nõ aũt maius ⁊ fortius. ¶ Rñio.vnũ elementuʒ. alteri dominari:põt esse:vel ratione ambarũ q̃litatũ in eo repertarũ:vel ratione vnius:tũc si dñatur elementũ quo ad duas qualitates:tunc absolute dominaẽ dñio q̃ potest alterũ cõuertere.aut cũ subdominio quo cũ altero in mixtionẽ venire potest.Si autẽ ratione vnius q̃litatis tantum dominaẽ.⁊ tunc altera existente symbola: adhuc est totale dominiũ.altera vero non existente symbola:tunc est partiale dominium:tũc in casu argumenti. vtrũq3 elementoꝝ dominaẽ alteri s̃m vnã qualitateʒ:⁊ sic vtrunq3 elemẽtorũ agit in alterũ s̃m ꝓportionẽ maioris ad minus:q̃uis nõ cõuertat alterũ in se:q: neutrũ alteri dñari dicĩ s̃m duas qualitates. ¶ Ad secunduʒ. stat esse dñium equale vtriusq3 super altero.s̃m aliam ⁊ aliam qualitatẽ:⁊ esse inequale:neq3 ꝓpter hoc cõuertiẽ maius in minus. ¶ Tertio.arguiẽ ratione actionis:q: si ex igne ⁊ aqua generari põt terra:frigiditate aque vincẽte caliditatẽ ignis:⁊ siccitate ignis vincente humiditatẽ aque.iuxta sniam Ari.scdo de gñatione.tex.com.27.tũc sequiẽ ignem agere in aquã.⁊ nõ calefacere eam. ¶ Secundo.agat ignis in aquã cõuertẽdo eam in aerẽ:qd erit dominãte caliditate ignis super frigiditate aque:⁊ dominante humiditate aque super siccitatẽ ignis:⁊ tunc seqẽ ignẽ calefacere aquã:⁊ nõ exsiccare eam.generãs enim humidã rem in summo nõ exsiccat. ¶ Tertio.si ignis est cõuersiuus aeris in ignẽ:sit aer sũme calidus:tunc seqẽ q sic:itas rarefacit:patet ɔñtia:q: aer rarefit.dũ in ignẽ conuertituẽ:⁊ nõ nisi a sicco.cõsequẽs est falsuʒ:q: siccitas est in sũmo cõdensatiua.g̃ nõ rarefactiua.pʒ añs.sit aqua frigida in sũmo que patiaẽ a terra conuersioneʒ in eã:tunc aqua ɔdensaẽ:⁊ a sicco patiẽ. ¶ Quarto.voluit Auer.scdo de gñatione.cõmẽto.17.cõdensationẽ fieri a frigido.ex quo sequi videẽ.q aqua non possit transmutari in terrã:q: si sic:tunc aqua ingrossareẽ:⁊ nõ infrigidareẽ.puta si ipsa aqua fuerit a principio sũme frigida:⁊ terra agens fuerit remisse frigida.⁊ tunc aqua cõdensareẽ:⁊ illius frigus remitteret. ¶ Quinto.sequiẽ q possibile sit aliquid rarefieri ⁊ ĩfrigidari:qd videẽ ĩcõueniẽs. ꝓbaẽ tamẽ ɔñtia.sit terra remisse frigida:que ab aqua sũme frigida patiaẽ cõuersione in aquã.tũc patet q terra rarefit:⁊ infrigidaẽ. ¶ Sexto.sequiẽ eẽ posse q aliqd rarefiat:⁊ nõ calefiat.qd videẽ ĩcõueniẽs.probaẽ ɔñtia. ⁊ ponaẽ q aer sũme calidus vincaẽ ab igne sũme calido ⁊ sũme sicco.tunc patet aerem rarefieri:⁊ non calefieri. ¶ Rñio.cõcedo primũ ɔñs:q: ignis s̃m caliditatẽ ꝑdit cũ aqua in casu illo.licʒ vincat aquã s̃m siccitatẽ. ¶ Ad s̃m cõcediẽ cõsequẽs:q: caliditatis siccitas est effectus per accidẽs nõ necessarius:licʒ aliqñ fiat q in mixto caliditas subtiliãs humidũ faciat euaporare ipsum:⁊ sic remanẽt in mixtione dñantes partes sicce:que nõ dominabanẽ. ¶ Ad tertiũ.negaẽ ɔñtia:q: cõdensare ⁊ rarefacere nõ per se sequunẽ qualitates primas:licʒ sequãtur eas.Ex quo sequiẽ q idẽ instrumentũ a diuersis agentibus in diuersos effect⁹ dirigiẽ:q: siccitate vtiẽ ignis ad ignitẽdũ:⁊ siccitate vtiẽ terra ad terrestrificãdũ. ¶ Ad quartũ.dixit ibi Auer.facientia raritatẽ ⁊ densitatẽ necessario faciant caliditatem ⁊ frigiditatẽ:qd verũ est:q: raritas ⁊ densitas sũt effectus naturalr posteriores q̃litatibus primis:⁊ cũ reperiaẽ qualitas vnius cõtrarietatis prime sine qualitate alterius ɔrietatis:oportet q faciens densitateʒ aut raritatem de numero istorum inferiorũ habeat secũ caliditatẽ aut frigiditatẽ⁊. Sed superficialius intelligendo dictum Auer.est indefinitum.cõdẽsatio enĩ a frigido fieri potest:⁊ ab hũido:⁊ a sicco. ¶ Ad quintũ.cõcediẽ ɔñs. Aliũ tamẽ casuʒ ponũt aliȷ ad ꝓbandũ aliquid frigefieri ⁊ rarefieri:⁊ ponũt aquã calidã descendere per aerẽ flante borea:⁊ cadere super lapideʒ calidũ:ita vt in vaporẽ ipsa cõuertaẽ:⁊ pʒ q aqua frigesit a vento frigido:⁊ subtiliaẽ in vaporẽ. Sed dicenduʒ aqua dum descendit:frigefit:sed nõ in vaporẽ conuertiẽ sed in cõtactu lapidis calidi:tũc cũ in vaporẽ conuertiẽ: calefit. ¶ Ad sextũ.cõcediẽ cõsequẽs. ¶ Quarto.arguitur rõne q̃litatũ ꝑmo:q: nõ daẽ ignis frigidus.dixit enĩʒ philo.scdo de partibus aialiũ.ignis quãtũcũq3 exiguus frigidus nunq3 fit.⁊ in postpredicamẽtis:nõ est possibile ignẽ frigidũ esse:huius oppositum sequiẽ data transmutatione ignis in aquã:q: nõ educitur forma substãtialis aque.donec qualitas eius sit remissa in medio gradu:vl' infra mediũ.⁊ sic imediate ante ɔuersionẽ ignis in aquã ignis est frigidus. ¶ Secũdo.arguiẽ q si imediate trãseat aqua in igneʒ.q: non eque cito corrũpiẽ humiditas sicut frigiditas.ergo aliqñ erit in hac mã caliditas cum humiditate satis intẽsa.ergo tunc facta est aque in aerẽ cõuersio. ¶ Tertio.sequiẽ q vnũ elemẽtũ.puta terra: esset duabus siccitatibus siccũ:⁊ duabus frigiditatibus frigidũ:qd est incõueniens in natura.pʒ ɔña:q: genereẽ terra ab igne ⁊ aqua:tunc terra est sicca siccitate ignea ⁊ terrea:⁊ ipsa erit frida frigiditate aq̃a ⁊ terrea. ¶ Quarto.sequiẽ q generari poterit ignis valde densus.patʒ.q: patiaẽ terra cõuersionẽ in ignẽ.aut igniaẽ ferrũ:tunc in ꝑmo instanti ignis aut ignis habet quãtitatẽ conuenientẽ igni:⁊ tũc q: imediate ante hoc fuit forma terre ĩ materia:ergo erat forma in mã cũ quãtitate ɔueniente igni aeri aut aque.non enĩ est transitus a quãtitate terre cõueniẽti in quãtitatẽ cõuenientẽ igni imediatus.Si aũt nõ est ignis nũc primo genitus sub quãtitate cõueniente igni:sequiẽ q stabit forma in materia non quãtitate disposita pro illa forma. ¶ Ad primum.minimus gradus frigiditatis sub quo generaẽ aqua est gradus medius.⁊ tunc primũ esse gradus vt quatuor frigiditatis in materia illa est primũ esse aque:nec sequiẽ dari ignẽ frigidũ. imo neq3 non calidũ:quia ꝑmũ instans:in quo ignis nõ est calidus:est ꝑmũ istãs:in quo nõ est ignis. ¶ Ad scdʒ. actio ignis in aquã est duplex:paulatina:⁊ tũc conuertiẽ aqua in aerẽ:veloci aũt ignis actiõe aduriẽ humiditas. ⁊ sic cõuertiẽ aqua in ignẽ. ¶ Ad tertiũ.negaẽ ɔñtia:q: eiusdẽ rõnis est siccitas siue ignea sit siue terrea.hec enĩ cõcreta substãtialem formã cõnotant:que qualitati non intrinseca est. ¶ Ad quartũ.alie sunt dimensiones:cum quibus stare potest elemẽtũ:ab eis cũ quibus stat in sua nãli dispõne:ipsis igiẽ elemẽtis naturalr dispositis quãtitates differentes s̃m magnũ ⁊ paruũ respondẽt ordinate:sicut in vniuerso ordinanẽ:sed nõ sic differunt quãtitates nõ nãles eaꝝ.ignis igitur ex terra aut ferro genit⁹ potest esse cum aliqua densitate non sibi naturali.veruʒ caliditas ferruʒ remollit soluendo duriciẽ a frigore acquisitam:⁊ sic reddiẽ ferrũ aptum recipere figurã artis:⁊ ẽt rarefacit ipsum:vt sensus ostẽdit:q: grossius apparet inflãmatũ q̃ cum frigidaẽ ⁊c. ¶ Sed dubitaẽ an ex tribus elemẽtis quartũ generari possit.⁊ videẽ q sic.quia applicenẽ ignis aer ⁊ aqua:vincente frigiditate aque caliditatem ignis ⁊ aeris: ⁊ siccitate ignis vincente humitateʒ aque ⁊ aeris:⁊ pʒ fieri elemẽtũ frigidũ ⁊ siccũ.⁊ sic terrã. ¶ Rñio.Auer.q nõ.sed itelligiẽ quãdo illoꝝ elementorum quodlibet dominaẽ in qualitate vna.modo in casu nostro aer vndequaq3 perdit. ¶ Dubitaẽ scdo.

in his permutationibus elemētoꝝ aliquādo sit infinite velox motus: vr videt̃ ꝙ sic: q infinite modica erit aliquādo resistentia ipsi agenti: q ad non gradum remitti habet qualitas resistens. g infinite modica erit aliquādo ante finē alterationis. ℂ R no. ꝙ nō. q finite velox est motus celi: τ est ceteris motib⁹ velocior. Ad argumētū negat̃ ꝙ infinite modica erit aliq̄ resistētia: q nō fit remissio ad nō gradū p successiuā perditionē; latitudinis: q certus gradus fm se totū corrumpit̃: q dat̃ minim⁹ gradus forme. quēadmodū in gñatione q̄litatis certus gradus subito est acq̄situs: sed non per alterationē; nisi forte precedentem. sed per generationē τc.

Dubitatur decimo. Utrū q̄litates fm bole elemētoꝝ sint eiusdē speciei. ℂ R no. ꝙ sic: q propinq̄ssime compa rant̃ ille qualitates: g in specie vniuocant̃. ps ɔña. ex. 7. phy. τc. ℂ Secūdo. data pte qōnis negatiua sequit̃. dū cōuertit̃ aer in ignē: ꝙ ignis duplici caliditate eēt calidus. s. ignea τ aerea. Or si caliditas pce existens vt aerea corrumpat̃: tunc nō est in habentibus symbolū facilior trāsitus p pauciorū corruptionē. quātis imaginaret̃ facilitas trāsitus per qualitatū cōformitatē: qd est ɔ phm. scdo de gñatione. tex. cō. 24. ℂ Or si abigne τ aere qualitates eiusdē rōnis inducant̃: cū ille ab vniuoco agente fiant: ille qualitates ab vtrisq; eoꝝ facte erunt eiusdē rōnis. ℂ Cōfirmat̃: q sequit̃ ꝙ mixtum erit duabus caliditatibus calidū: vt aerea τ ignea: similr τ frigidū duab⁹ frigiditatibus: ps ɔsequētia: quia vtraq; formaꝝ illoꝝ elmtoꝝ in mixto cōseruat̃. g vtraq; earū caliditas etiā in mixto reseruat̃. ℂ Item sequit̃ ꝙ octo erunt elmta: q datis duabus caliditatibus oꝫ dari duo elmta: quoꝝ vnū igneā caliditatē sibi determinet. reliquū vero caliditatē illā sibi pmo determinet: quā aereā appellamus. ℂ Itē sc' ꝙ eēnt q̄tuor hūores vnī⁹ q̄litatis τ nō ɔbinate q̄litatesq; eēnt alij τ q̄tuor hūorib⁹ cōbinatas q̄litates hntibus: q sunt colera: sanguis: flegma: τ melācolia. ℂ Itē sequit̃ etiā nō essetantū quatuor qualitates pmas: sed octo essent. ℂ Itē sequit̃ ꝙ non essent tantū due cōtrarietates: frigiditati enim aque caliditas ignea τ aerea ɔriarent̃. ℂ Itē ex duob⁹ elmtis tertiū generari potest. scdo de gñatione. puta ex igne τ aqua aer. ergo opꝫ caliditatē ignis vincere frigiditatē aque: τ humiditatē aq̄ vincere siccitatē ignis. ergo caliditas ignea τ aerea sunt vnū: τ hūiditas aerea τ aquea vnū. ℂ Itē; terra ex aere aquā generare pōt. pmo metheoꝝ: q terra frigefacere pōt aerē. g inter illa est ɔrietas: τ nō p diuersitatē inter caliditatē τ caliditatē: sed inter caliditatē; τ frigiditatē. ℂ Tum etiā sequit̃ ꝙ elmtū preternaturalr dispositū. puta terra in humido nō posset ignis ad suam naturalē siccitatē reducere. ℂ Cōtra. ignea caliditas siccitati est compossibilis: τ non aerea. ergo ille caliditates specie differūt. probat̃ añs. trā substātiato igne in aere; caliditas remittit̃: τ nō nisi ab humiditate. ℂ Secūdo. humiditas aerea flāmā conseruat: aquea vō extinguit. g humiditates ille distinguūt̃. ps ɔñtia: ab effectibus cōtrarijs causarū cōtrarietatē arguentibus. 4. metheoꝝ. ℂ Tertio siccitas ignea cū maximia raritate τ caliditate stat: terra vero cum maxima densitate τ frigiditate. g differūt. ℂ Quarto. si caliditas ignis τ aeris sint eiusdē spēi: τ ipsa est sūma in igne. g ipsa est remissa in aere: τ nō nisi per cōtrarij admixtionē. g aer non est simplex. Or si ipsa sit simplex τ sūma: g alterius erit rōnis a caliditate ignis. ℂ Quinto. quātū inducit̃ de vno ɔrio: tantū corrumpit de alio. sed tota latitudo frigiditatis inducit̃ a generante aquā ex aere. ergo tota latitudo caliditatis corrūpit̃: τ sic aer cōuertendus in aquā erat sūme calidus. ℂ Sexto. si grauitas τ leuitas elementorū specie differūt. ergo τ qualitates actiue etiā spē differunt. ℂ Septimo. mixtoꝝ calores differūt vt febrilis: τ naturalis: calor enī nālis est aie istru ad nutritionē subordinatū: augumentationē: τ generationē: τ figurā. elmtaris aūt calor non. ℂ Octauo. subta eoꝝ specie differunt. g τ eoꝝ propria. ℂ Ad pmū. negat̃ assumptū: neq; oꝫ in gñatione aeris ex igne remitti calorē. ℂ Ad scdm. ignis noster mixtum est. flāme igit̃ cōseruatio ab humido est aeree substātie τ vnctuoso: qd faciliter in flāmā cōuertit̃. nō aūt merito qualitatis tm̄. imoderata etiā olei multitudo: q̄uis ipm sit flāme valde cōseruatiuū: flāmā suffocaret. ℂ Ad tertiū. stat siccitas cū calidissimo rarissimo: τ cū frigidissimo densissimo. ideo negat̃ ɔñtia. ℂ Ad quartū. elmtoꝝ simplicitas penes naturas simplices attēdit̃: nō aūt penes hre accidētia intensa vel remissa: per ɔrij admixtionem vel non. ideo negat̃ vltia ɔñtia. verū elementoꝝ purior est nā q̄litatibus eoꝝ sūmis exitib⁹ q̄ nō sūmis. ℂ Ad quintū. minor est cōtingēs: q pōt gñari aqua sub sūma frigiditate τ sub remissa. cū eniꝫ ipsa ex terra: que fuit sūme frigida: gñat̃. nō opꝫ ipsa generari in eē remisso frigiditatis: sed cū ex calidis gñat̃: ipsa in esse remisso frigiditatis gñari pōt. ℂ Ad sextū. negat̃ ɔña. q grauitas τ leuitas sunt forme subaleꝫ: que sunt alterius rōnis. sed non sic opottet de qualitatibus. s. ipsas esse alterius rōnis in elmtis alterius rōnis. ℂ Ad septimū non est dña in illis qualitatibus p se: sed dña est in substātijs: q spūs bonus est nālis calor: sed fumus aūt putrida fuligo est pter nāꝫ. ℂ Ad octauū. nō sunt ille qualitates proprium quarto modo elementorum.

Undecimo dubitat̃. Utrū ignis sit primo calidus. ꝙ non. q ipse nō calefacit. q nimis rare sube existens alia vincere nō potest. ℂ Secūdo. q ipse naturaliter descendit ad mixtionē. g ipse frigidus est τ grauis. ℂ Tertio. q ipse non lucet. g ipse non nō est calidus in sūmo: patꝫ ɔñtia. a negatione ꝑrij ad negationē subtl. patꝫ antecedens: q si sic. ipse phiberet stellas de nocte videri. ℂ Quarto. si sic. tunc ipse corrūperet aerem: τ mundū. ℂ Quinto. si ignis esset pmo calidus: ipse esset siccus in sūmo: q caliditas oēm humiditatem cōsumeret. ꝙ si ipse nō sit siccus in sūmo. tūc possit ipse magis exsiccari: τ sic ipse poterit magis rarefieri: τ certo igne dabit̃ aliqd rarius: τ sic certo igne erit aliqd calidius. siccitas eni est lima caloris. Tum q si aliquid humidi cū igne misceret: tūc nō esset ignis purū elmtum. ℂ Sexto. ignis descendit. g ipse non est calidissimus: ps añs de stellis cadentibus. ℂ Septimo. si ignis esset pmo calidus: tūc alia essent calida rōne ignis: q pmo tale est causa alijs ꝙ sint talia. ɔña est falsum: q aer est calidus nō pmo: τ tamē non rōne ignis est calidus. ℂ Octauo. si ignis esset sūme calidus: tūc calide in fluentie ipsus nō calefacerent: sed ipsum calefaciunt: q est actiuū approximatū passiuo: nō impeditū. ℂ Respōsio. ignis in sua nāli dispōne est calidus in sūmo: sed potest eē ꝙ ipse sit calidus nō in sūmo: cū extra nālē dispositionē est: sed rōne mot⁹ celi: ipsiusmet ignis: τ rōne luminis sibi a cōcauo celi reuerberati ad suā naturalē dispositionē redit. ℂ Ad primū. negat̃ assumptū: q cōterminas sibi aeris extremitatē ignis calefacit: licꝫ aliter etiā patiat̃: fm ꝙ accidit esse fortitudinē maiorē ex pte vnius q̄ ex parte alterius. ℂ Ad scdm. cū aliqua violētia est motus ignis deorsum: quāuis ad mixtiones veniret: τ motu celi cogi pōt magis calefaciēte certā ignis partē: que leuior facta

depellit preexistentē ibi ignē non ita leuē. aut celi radio remissi caloris factiuo. ¶ Ad tertiū. nō est ꝓpriū ignis simplicis lucere. nō eni ꝓhibet stellas videri de nocte: neqȝ ipse illuminat terrā: sed cū miscet aeri lucet: ꝛ cum miscet aque etiā: ꝛ efficit flāma: ꝛ cū miscet terre efficit ab aliquo cōpositū: qđ carbo dr̄. ¶ Ad quartū. negatur ꝯñtia. qꝛ ipse nō corrūpit celū: qꝛ celū non cōicat secū in mā: neqȝ aerē totaliter corrūpit: qꝛ aer est potēs illi resistere. sed quēadmodū aliqñ corrūpit ignis ptē aeris: ita aliqñ aer ptē ignis. ¶ Ad qntū. negat ꝯñā: sed concedit ꝯñā: neqȝ caliditatis est humiditatē simplicē ꝯsumere: ꝛ cōcedit certū ignez posse magis siccari: magis calefieri: magis rarefieri: ꝛ sic certo igne aliqđ est rarius aut calidius. ꝯcedit tñ ꝙ ignis: pp fortē suā actiuitatē nō tolerat extranei corporis cū eo permixtionē: qꝛ cito illud consumit: siccitatē aūt esse limā caloris est verum: nō qꝛ siccitas calorem itendat: sed qꝛ ipsum fortius actiuuz reddit. ¶ Ad sextum. negat añs. Ad ꝓbationē stelle cadentes non sunt ignis: sed mixtū: in quarū mixtione multa quātitas aeris includit faciliter motū deorsum suscipientis. ¶ Ad septimū. negat ꝯsequētia. qꝛ est ibi equocatio de pmo tali. ¶ Ad octauū. sūme calido nō addūt īfluentie calide calorē: tū qꝛ ipse nō sunt itensioris caloris ꝓductiue neqȝ passuz est intensioris gradus caloris receptiuū.

Dubitatur duodecimo. Utrū elta media equalr habeāt ō grauitate ꝛ leuitate. arguit ꝙ sic: qꝛ equalr distant ab extremis: saltē vnūqđqȝ illoꝝ a suo extremo: vel equalr imediat illi. Oppositū aūt arguit: qꝛ maior ē sphera ignis: per quā distat aer a celo ꝙ̄ sphera terre: per quā distat aqua a cētro. ¶ Scđo si sic: elnta ex ꝫrÿs essent. ¶ Tertio. elnta media in sua sphera nāliter locant: ꝛ naturalr qescunt. ḡ ipsa in suis spheris nō grauitāt: neqȝ leuitant. ¶ Rñō. per Auer. 3. celi. cōmēto. 39. grauitas medioꝝ eltoꝝ in suis locis est maior leuitate eoꝝ. pȝ a signo: ꝛ pmo: qꝛ in alto vociferans: aut sonās distātius audit ꝙ̄ in depresso sonās. iđ in altis locis: vt turribus sonātia extollunt. verū etiā aer in loco altiori subtilior est: ꝛ minus habēs vapores sibi permixtos ceteris paribus ꝙ̄ aer: ḡ depressior est: ꝛ hoc fac. vt ipse equalr ipulsus ad maiorē distātiā mobilis sit ꝙ̄ ḡ depressior est. ¶ Cōtra. nō hnt elta duas substātiales formas: ꝓpter eoꝝ simplicitatē: aut igit grauitas ꝛ leuitas nō sunt forme substantiales: aut non sunt ibi ambe. ¶ Rñō. in eis est grauitas ꝛ leuitas ſm quid: ꝛ sunt in capitulo relationis. 4. celi. cōmē. 27. forma igit subalis aeris est plus grauitas ꝙ̄ leuitas. ¶ Contra. sequit formā subalē aeris inclinare in locum deorsum ſm quid: in quē aqua inclinat. ¶ Rñō. aereitas aqueitati cōparari pōt: ꝛ sic est leuitas ꝛ nō grauitas: ꝛ in locū ſm quid sursum inclinat: ꝛ talis nature est etiam aer: cū absqȝ cōparatiōe accipit. Alio modo pōt aereitas ꝯparari sibimet: dū ipsa alteraȝ duarū passa est impressionuȝ. s. vnam ad supra: reliquā vero ad infra: ꝛ in hac cōparatione aereitas est plus grauitas ſm quid. ꝙ̄ leuitas: eo: qꝛ pari ipulsu illato aeri: ad sursum. s. ꝛ deorsum. aer facilius mouet se deorsuȝ ꝙ̄ sursum. 4. celi. cōm. 29. ꝛ. 39. ¶ Correlariū primū Auer. ibi. motus aeris impulsi ad sursum propinquior est motui violento: ꝙ̄ motus aeris ipulsi deorsuȝ. ¶ Cōtra. sequit ꝙ motui nāli aeris propinqor erit cert⁹ datus descensus ꝙ̄ ascensus: qđ vr̄ falsuȝ: qꝛ ascensus est nālis aeri. ¶ Secūdo. hñtia grauitatē i aliquo loco: ibi violenter quiescūt. ḡ aer violente quiesceret in regione sua. ¶ Ad primū rñō. similitudo descensus ad motum naturalē aeri est intelligenda facilitate: ꝛ sic licȝ magis cōueniat ascensus ascensui in rōne motus. non tñ magis cōuenit in hoc: qđ est faciliter fieri. ¶ Ad scđm. habentia grauitatē in vno loco: ꝛ ibi grauitantia: sunt que violēter ibi quiescūt: sed habētia grauitatē: ꝛ nō grauitātia: nō violenter ibi locant: cū quo tñ stat ꝙ facilr sunt ipulsionē recipiētia ad deorsuȝ: ꝛ sic est de aere. Elemēta igit media in suis regionibuȝ habēt formā subalē: per quā in igne vel in ignis regione descenderēt: si ibi essent: ꝛ in terre regione existentia ascenderēt: si nō eēnt impedita ꝛc̄. Hec aūt elemēta nō in suis regionibus grauitantia sunt. nō eni aīal sentit grauitationē a sphera aeris: neqȝ a sphera aque: quāuis sub valde profunda aqua existeret aīal. nō eni esset possibilis natatio in aqua ꝛc̄. si etiaȝ aqua in ꝓpria regione grauitaret: ipsa lignū sub ea existens ascēdere nō permitteret: qm̄ posset tāta aque quātitas ligno superponi ꝙ ipsa sua virtute resistitiua vinceret ligni viȝ ascensiuā. ¶ Cōtra. argumēto Ari. vter aere plen⁹ plus ponderat ꝙ̄ vacuus. similr vesica. ¶ Secūdo. plūbuȝ duarū librarū tardius descendit in aere ꝙ̄ lignū centuȝ librarū: ꝛ hoc nō est: nisi ꝓpter aerē in ligni cōpositione intrantē. ḡ aer in ꝓpria sphera grauitat. similr in aq̄ plūbū descēdit: ꝛ nō lignū: qꝛ aqueitati ꝛ terreitati aer resistit dominans in ligno: ꝛ sic aqua nitit deorsum trahere in sphera propria. assumpta sunt Aristo. ꝛ Auerro. 3. celi. ¶ Rñō. themistÿ ꝛ simplicÿ: nō pcepi drīaȝ in experiētia. ꝛ si ibi est differentia: ipsa est ibi pp aeris cōculcationē: ḡ grauior sit aere exteriore. ¶ Cōtra. rei leuis cōculcatio potius leuitat ꝙ̄ grauitet: qꝛ velocius ascēdit plus de aere ꝙ̄ minus de eo ceteris parib⁹. ¶ Dicēduȝ ꝙ aer vndecūqȝ deprimat: ex se descendit: a superiori aūt vesice deprimit. ideo descenderet ille aer: nisi impediret. iđ vesica plena est grauior. Sed Auer. 4. celi ꝯmēto. 30. dixit vtrē Arist. esse tenuiorē ꝛ sicciorē ꝙ̄ vter Themistÿ: aut forte aerē in vtre Arist. fuisse humidū grossuȝ: sȝ in vtre Themistÿ siccū ꝛ subtilē. ¶ Correlariū scđz. spūs in aīali nō exeunt ab eo: aut euaporāt ascendēdo qꝛ eoꝝ maior ē grauitas ꝙ̄ leuitas: sic ꝙ maior ē aeris q̄ntitas i illoꝝ mixtiōe ꝙ̄ sit ps ignis in eadē: vnde pti ignis: q̄ est in spū cū sit leuis simplr: nō accidit grauitas: nisi pp partē aeris sibi admixtā. ideo cū iste due ptes segregabunt: ꝛ morit aīal. ¶ Ex h pȝ ꝙ̄ propiquū veritati est spūm in corpore nostro aere nutriri: ꝛ pſertim qꝛ p motū cordis sanguini pmiscet aer ex quo spūs generant: sed qꝛ spūs inanimatū est: ideo nō nutrit. ¶ Et si hic dixeris esse in spiritu humiditatē ipsum deprimentē. dicā in ipso esse caliditatē sublenātē. ¶ Ad scđz. Themistius dixit hoc eē. qꝛ terreitas ꝛ aqueitas in arbore vincunt terreitatem ꝛ aqueitatem plumbi. ꝛ aer arboris grauibus in aere non resistit. Auerro. vero voluit hanc esse causaȝ accidētalē: qꝛ stat ꝙ terreitas ꝛ aqueitas sint paria in plūbo ꝛ ligno sed tunc lignū velocius descēdet in aere: ꝓpter aerē detrahentē. ꝛ hāc dixit esse cām eēntialē ignotā: quā nō cōprehendit Themistius. distrahit tñ aer a terra ꝛ aqua: ꝛ excitatus se mouet deorsuȝ. ¶ Scđz signū est de fulmine ꝛ assub. que sunt mixta imperfecta ex duob⁹ elntis. s. aere ꝛ igne: que incēsa descēdūt. qđ eē nō posset: si aer tātā haberet leuitatē sicut grauitatē: vt si ex vna pte ignis ꝛ mille aeris fiat mixtū: impole eēt vt illud descenderet sine extrinseco ipellēte. ¶ Cōtra. nō ne reqrit impellēs? ¶ Rñō. pole est ꝙ nō vt si aer in ꝯpositione esset satis densus. ¶ Tertiū signū: qꝛ calor est cā leuitatis aeris: ꝛ humiditas est cā grauitatis eius. modo apud oēs humiditas aeris maior est sua caliditate. saltē vt plurimū: qꝛ aer est in humiditate primū. in caliditate vero secundū. ¶ Cōtra. si grauitas ꝛ leuitas sunt subē: qūo causant ex

qualitatibus primis. ¶ R̃nsio. forma substãtialis elnti ex qualitatibus primis causalitatẽ h̃z. 4. celi cõmẽ. 40. Imo etiã locus est cã elntoꝝ. ¶ Correlariũ d̃rie subarũ sunt accn̄tia: neq̨ icõuenit: qꝛ elnta sunt diminuti esse: sꝫ accidẽtia in formis aialiũ potius causata sunt q̃ causa. Istas tñ accn̄tales d̃rias alie subales d̃rie precedũt sm̃ pte ab eaꝝ formis subalibus. vt leuitas ꝛc̃. ¶ Cõtra. aq̃ facilius ascẽdit q̃ aer descendat. g̊ nõ sic facilis est aeri descensus vt positũ est. probaẽ añs. de vase aut fiala calefacto: ꝛ reuoluto sup̱ superficiẽ aque: tũc aqua itrat fialã: ꝛ ascẽdit: ꝛ aer fiale iclusus nõ descẽdit. Argumẽtũ est Auerro. 4. celi. coñ. 39. ¶ R̃nõ Alexãdri afrodisei. aer calefactus ꝑpter contactũ aque frigide frigescit: ꝛ sic aer cõdensaẽ. ꝛ sic ipse minorẽ locũ occupat: ꝛ sic aqua ipsũ insequiẽ ad prohibendũ vacuũ. ¶ Hanc dicit Auerro. esse scd̃az cãm. p̊ma aũt est. qꝛ aer calefactus nãliter ascẽdit. qꝛ igniẽ: ꝛ sic loca aque ꝑpiqua relinquit: ꝛ sic aqua ascendentẽ aerẽ insequiẽ. ¶ Tertia cã est. Alexãdri: qꝛ plus moueẽ de aqua q̃ sit necessariũ pro repletione vasis: ꝛ sic aer calcaẽ seu cõprimiẽ: aqua enĩ postq̃ vigore vacui p̊ncipiũ mot⁹ accepit: tũc ex se moueẽ. ¶ Cõtra. aqua attrahiẽ ab aere: ꝛ aq̃ impellit aerẽ. g̊ illõ qõ attrahiẽ. impellit: aut qõ impelliẽ attrahit. ¶ Respõsio. cõcedendo ꝯña: qꝛ attractũ in p̊ncipio motus in fine eius expellit: ꝛ attrahẽs in p̊ncipio impelliẽ in fine. ¶ Ad argumentũ in oppositũ: si media essent ex extremis cõponibilia: q̃ ab extremis equalr̃ distarẽt: illa essent ex extremis equalr̃ cõposita: sed media in proposito sunt simplicia: ꝛ nõ ex extremis cõposita: neq̨ cõponibilia: sed qꝛ distantior est aer a celo q̃ sit aqua a cẽtro: sufficit ꝑposito aerẽ facilius depelli q̃ ipsũ sursũ pelli. ¶ Ad scd̃m. h̃nt elemẽta media adiuuare mobilia in suis motibus nãlibus ꝛ violẽtis: siue grauia sint: siue leuia: siue ascendant: siue descẽdant. g̊ ipsa grauitate ꝛ leuitate inexistẽte indigent. Ad argumẽtũ. negaẽ ꝯña: sed illius cõfirmationẽ ponit Auer. 4. celi. cõmẽto. 6. d̃ria inter graue ꝛ leue simplr̃ ꝛ sm̃ qd̃ nõ est nisi sm̃ magis ꝛ minus: ꝑpter illud qõ admisceẽ cũ eis ex altero ꝯ̃rio. ꝛ 5°. phy. tex. cõmẽti. 45. Hic aũt minus semp̱ ꝯmixtio ꝯ̃rij est. ¶ R̃nõ p̱ Auerro. 4. celi. cõmẽto. 26. Nõ est itelligẽdũ q̧ due potẽtie. s. grauitatis ꝛ leuitatis existãt insimul in his medijs: queãdmodũ ꝯ̃ria existunt in medio: qꝛ si ita esset: tũc aq̃ ꝛ aer cõponerenẽ ex terra ꝛ igne: sed intelligendũ q̧ due existũt in eis sm̃ cõparationẽ: ex quo nõ sequiẽ vt sint cõposita. ꝛ sic Auer. simul seipsum exponit ꝛ Aristo. ¶ Ad tertiũ. nõ grauitãt aut leuitant elnta media: nisi postq̃ impulsionẽ passa sunt: aut attractionez: ꝛ hoc si in loco suo nãli existãt: vt terra in centro: ꝛ ignis in cõcauo lune. ¶ Cõtra. supra dictũ est q̧ partes terre grauiores depellũt minus graues. ¶ R̃nõ. nõ est ꝯ̃dictio: qꝛ nõ est debitus ordo grauiora supponi: qm̃ grauiorũ est supponi: ꝛ ꝯsequẽter cũ grauiora subsunt: tunc nõ est grauitatio.

Dubitatur tertiodecimo. Utrũ aer sit frigidus. q̧ nõ arguiẽ: quia ipse nã sursũ ferẽ. ¶ Secũdo. violẽta ẽ aeri frigiditas: ꝛ nãlis est caliditas. ¶ Oppositũ aer p̱ leuẽ infrigidationẽ mutaẽ in aquã: ergo ipse nõ est calidus. ¶ Scd̃o. aer nullã caliditatẽ sibi determinat: g̊ ipse nõ est calidus: pꝫ añs. qꝛ aer est idifferẽs ad calidũ ꝛ frigidum: vnũq̃dq̨ illoꝝ celeriter recipiens. ¶ R̃nõ. aeris regio in tres diuidiẽ p̱tes: superiorez igni cõterminã. mediã: iferiorẽ. superiorẽ itelligũt illã p̱ quã vis ignis calefactiua põt. Inferiorẽ ṽo illã in qua fortis est radiorũ reuerberatio calefacere potẽs. mediã ṽo iter has duas iterseruerũt. Tũc dicẽdũ q̧ supior aeris regio calida est: tũ ex ignis ꝑpinquitate: tũ etiã ex ꝑpinquitate aliquãta ad motũ celi velocissimũ: tũ ob effectu: quia ignite impressiones ibi generãẽ. Aeris etiã regio iferior calida est. s. ex radioꝝ reflexione. Sed he rõnes potius ab exterioribus caliditatẽ ostẽdunt q̃ nãlem ꝛ insertã. reflexio etiã licꝫ nõ sit causa calefactionis: est tñ quo melius fit calor a radiãte luce. magis igiẽ accedẽtes ad ꝑpẽdicularẽ reflexiones sunt fortiores. stellis igiẽ magis accedẽtibus ad punctũ vertici directe correspõdẽs in celo: qõ ςenith appellãt: fortior fit impressio: ꝛ cũ sub oriςonte stellarũ existentiũ radij: aut nõ directe reflexi sint ad superficiẽ terre: aut nimiũ a remotis veniãt: debilis est eorũ impressio respectu ipsius radij nõ sub oriςõte exñtis. Habet etiã aeris regio hec iferior humiditatẽ sibi aduẽticiã: quã vapores ab aqua eleuati cõicãt aeri: cũ ipsi ꝑmiscenẽ. Media aũt aeris regio apõ cõiter opinãtes frigida poniẽ. Et petrus aponẽsis posuit d̃ria. 14. q̧ effect⁹ positiui. s. date frigiditatis causaz esse priuatiuã. s. a fonte caloris distãtiã: ꝛ sic nullã dedit frigiditati medie regionis aeris cãm positiuã: qõ extra nãm est. licꝫ enĩ distãtia a calido sit causa q̧ calidũ nõ imprimat. nõ tñ distantia illa est causa q̧ frigidũ insit: imo illa distãtia nõ est cã q̧ calidũ nõ insit: licꝫ illa distãtia sit causa q̧ calor nõ insit. huic ab illo agẽte a quo distat. Cõcessit etiã q̧ aliqõ violentũ erat ꝑpetuũ: qꝛ hec frigiditas violenta est aeri: ꝛ ꝑpetuo inest. sed hoc ꝯña est apte cõtra ph̃z per totũ librũ de celo: neq̨ dicendũ est aliquã p̱tẽ aeris ꝑpetuari: neq̨ aliquã p̱tem aeris frigidã ꝑpetuo stare frigidã: ꝛ ꝯsequẽter nõ ꝑpetuaẽ violentũ: quãuis ꝯcedereẽ mediaz regionẽ aeris esse semp̱ frigidã: qꝛ sepe aduenitũt p̱tibus aeris corrũpentia: ꝛ aliq̃n impellentia vel ad sursũ vel ad deorsum: ꝛ sic cõtingit aerẽ: qui prius erat frigidus: calefieri: cũ igiẽ aeri naturalr̃ insit caliditas: si nulla cã violentans ipsum: ip̄m alterat: ipse est calidus. Alij doctores cõmunes cãm frigiditati aeris positiuã inuenerũt. s. imp̄ssionũ frigidarũ g̃ñatio: qꝛ cõmuniter ꝯcediẽ aquã ibi generari: sed hãc cãm videmus aliq̃n adesse: aliq̃n abesse. etiã ad illã portari: aut ascendere põt res calida: sicut frigida: ꝛ a calidis facili⁹ patieẽ aer ille q̃ a frigidis: ꝑpter similẽ proportionalẽ ꝛ cõuenietẽ aeri esse passionẽ illaꝝ: dissimilẽ vero ꝛ improportionalẽ ꝛ disconuenietem esse frigiditatẽ. feruntẽ aũt per illã regionẽ exalationes calide: que vsq̨ in tertiã aeris regionẽ ascendere habẽt. verꝫ nõ tãto tẽpore moranẽ ibi calida: sicut frigida: que sublenata amplius ascendere nõ possunt: neq̨ descẽdere: nisi grauia fiant: aut depellanẽ. Cõtrariorũ etiã cõtreoperãtiã apposuerũt: quã antiparistasim appellarunt: per quã ꝯ̃riũ alterius iuxta se positi fortificatiuũ est: sed per accidens: ad qõ accedit possibilẽ esse mixti imp̱fecti alterationẽ ab itriseco: sic q̧ p̱s p̱tẽ aliã alteret: ꝛ sic p̱s remisse frigida ad actualitatẽ deduciẽ: ꝛ itẽsionẽ. Influxũ cẽ celestẽ apposuerũt aliq̃n ibi frigus op̱antẽ: aut calorẽ remissuz. Sꝫ dõꝫ ẽ q̧ h̃ oia ab aere extriseca sũt: ꝛ si illi frigiditatẽ ip̱rimãt: illa ẽ nõ nãl̃ ꝛ aduẽticia aeri: ꝛ sic si ipse sue nãe relinq̃reẽ: calid⁹ eẽt: iõ dico q̧ nõ sp̱ ẽ media aeri regio frida positiue. ¶ Argumẽta añ opp^m admittũẽ: qꝛ ostẽdũt calitatẽ aeri nãlr̃ ꝯuenire. Sꝫ ad arg^ta post opp^m rñdeẽ. ¶ Ad p^m. aer sube subtil' ẽ. iõ patice ẽ resistẽtie tã re^ⁿ calidoꝝ q̃ fridoꝝ agẽtiũ: iõ negaẽ ꝯña. qm̃ facilẽ passionẽ a frido facẽ aliq̃n friditas rei nãlis: aliq̃n ṽo alia cã: vt raritas porositatũ corp̱is aut subtilitas sube: ꝛ sic ẽ i ꝑposito: q̃uis calefactio sit aeri nãl': frigefactio ṽo ꝯ̃ naturã. ¶ Ad 2^m. aer idr̃ia sumi p̃t ab eo qõ sibi nãlr̃ determiat aer: ꝛ tẽ negaẽ assũptũ: qꝛ calitatẽ sibi determiat. p̃t ãt sumi idr̃ia a mõ sube facile passibili: ꝛ tẽ ꝯcesso añte ne' ꝯña.

Dubitatur quarto decimo. An aer sit primo humidus. ¶ Respon. ꝙ sic. q̄ꝛ vnicuiq̄ȝ elemēto vna qualitatum primaꝝ attribuenda est: que illi primo insit: vt caliditas igni: frigiditas aque. siccitas terre ⁊c̄. dixit etiam Auer. 2° colliget. capi. scd̄o. aer est humidior aqua sicut declaratū est in naturali philosophia: humiditas tamē aeris est duplex: qualitatiua in substantia aeris radicata. ⁊ hec est aeri naturalis. alia est humiditas substantialis aeri ꝑmixta. vt vapor aeri permixtus: ⁊ hec humiditas ab aqua eleuata per aerem disseminatᷣ: aut a supra destillans est ⁊c̄. ¶ Contra. per Auerroiȝ 4° metheoꝝ. sicci quidem terre: humidi autēȝ aque. ¶ Secundo. per Galenum primo farmacorum. aqua est magis humida q̄ȝ omnis res: dixit eniȝ sūme humidū aliud confiteri q̄ȝ aquam videtur valde vanum. ¶ Tertio. ꝑ Galenū in libro de cōplexionibus. nō pōt dari aial summe humidum sicut aqua. ¶ Quarto. quia hyems est humidior vere: ⁊ ꝓportionatur hyems aque: ver autēȝ aeri: g̊ aqua est humidior aere. ¶ Quinto. experientia. q̄ꝛ magis humefacit aqua q̄ȝ aer: imo potius exsiccat aer q̄ȝ humectet. patet de corpore nr̄o: cuius cutis ab aere tacta riget: ⁊ exaspatᷣ. pȝ etiā de pānis humidis in aere extensis: exsiccantᷣ enim neduȝ ꝙ humectentᷣ. ¶ R̄n̄o. aqua rōne densitatis sue substantie: quā habet respectu aeris: fortius opatᷣ humectando q̄ȝ aer: lȝ ipsa sit remissioris gradus humiditatis q̄ȝ aer. aquā enim calidam magis experimur ledere manū q̄ȝ flammam: ⁊ tamen nulli dubium est aquam esse minus calidā q̄ȝ flāma. ¶ Ad secundum. respondet Auerrois 2° de aia. cōmento. 105. nō graduantᷣ apud medicos res ſm suas cōplexiones in se: sed ſm cōparationem eaꝝ ad corpus humanū. ideo negat Auerrois ꝯsequentiam hanc: talem effectū facit hoc in corpore humano: ergo ipsum talis nature esse dicendum est. ¶ Ad tertiuȝ ex scd̄o respondendū. ꝙ summū esse aque in humiditate accipitᷣ a Gal° a forti effectu in humectando: quem facit aqua in corpore humano: nō autem accipitᷣ ab intenso gradu: de cuius gradus intensione nunc: cum in philosophia simus: loqui opȝ. ¶ Hāc sentētiam habet Auerrois primo cāticoꝝ. ꝯmento. 15. Qui cōparās aerem aque dixit aerem esse humidioreȝ aqua. ⁊ ꝙ aqua sit nihilominus potentior in humectatione corpoꝝ: quibus obuiat: q̄ȝ sit aer. ¶ Ad quartuȝ. negatur assumptū. quāuis eniȝ humiditas hyemis posset intelligi esse extēsiua: q̄ꝛ pluries cōmuniter pluit. nō tñ hūiditas hyemis est intēsiue maior humiditate veris: neq̄ȝ in aqua in hyeme depluta apparet maior humiditas q̄ȝ in aqua in vere cadenti. ¶ Ad quintum in aere stellaꝝ virtus reperitur exsiccans corpus nostrum: ideo dispositionem aeris nō aliunde a sua nāli dispōne alteratam difficile est experiri. ¶ Sed dubitatᷣ vnde est. ꝙ cum aer humiditatem sibi primo determinet: ⁊ nō aqua: humiditas ab aere separabilis est: ab aqua vero inseparabilis. ¶ R̄n̄o. hoc est ex forti humiditatis resistentia presertim in subiecto dēso existentis: ⁊ debili actiuitate siccitatis in corpus humidū. ¶ Secūdo dubitatᷣ: an sit conuenienter dictuȝ humidū aeris eē formale: aque vero materiale: aut humidū aeris esse subtile: aque vero grossum. ¶ R̄n̄o. si intelligitᷣ inter illas humiditates accidentalis. distinctio. s. ex ꝑte subiectoꝝ: aut modo substantie illoꝝ elementoꝝ: bene dictum est. Si autem intelligitᷣ distinctio essentialis inter illas qualitates: male dictū est. ¶ Tertio dubitatᷣ. an humiditas sit ſm essentiam in aere: secundū vero apparentiā ipsa sit in aqua. ¶ R̄n̄o. hic sensus verus: sensui euidētior est aque humiditas q̄ȝ ipsius aeris. ¶ Quarto dubitatᷣ. an humiditas aeris sit substātifica: aque vero madefactiua. ¶ R̄n̄o. hic sensus verus est in mixtis ꝑfectis puta aialibus. humiditas aerea est conuenientius pabulū caloris nālis q̄ȝ humiditas aquea.

Dubitatur quintodecimo. Utrū terra sit frigidior aq̄. ¶ Respon. ꝑ Auerroim primo canticoꝝ. cōmento 15. aqua est frigidior q̄ȝ terra. sed ꝓpter textus phylo. ꝑmo physicoꝝ. cōmenti. 54. differētie aque sunt minus sensibiles differentijs terre. voluerunt aliqui aquā esse minus frigidā terra. ¶ Sed ꝯ. omne elementū sibi primo determinans qualitatē aliquaȝ habet eam intensiorem: vel saltem nō remissiorem: cū ipsuȝ est in sua puritate extrā: q̄ȝ illud qd̄ nō sibi primo determinat illā. qd̄ eniȝ est primo tale est maxime tale. 2° meta. textu ꝯmenti. 4. sed aqua est primo frigida. ¶ Ad auctoritatē. nō si aliqd est magis sensibile. illud est itēsius: q̄ꝛ stat maioritatē sensibilitatis seq̄ fortitudinē q̄litatis ad agēdū. seqᷣ aūt fortitudo q̄litatis ad agēdū multitudinē forme aliꝰ pibꝰ: nō. n. opȝ magis calcatā formā alterius spēi eē fortiorē minꝰ calcata. sed supposito ꝙ forma sit eiusdē rōnis: stat mltā eē formā sub remisso gradu: ⁊ paucā sub itēso. ſȝ aūt ꝙ mā ē mlta aut pauca: forma ē mlta vl pauca. de formis eniȝ q̄ de potētia materie educuntᷣ loqmur. Si eniȝ cōsiderauerit aliquis terrā sub radijs solaribus: ⁊ aerē terre contiguū: inueniet aerē magis passiuum a calore q̄ȝ terrā: q̄ꝛ calor est aeri nālis: ⁊ terre violentus: ⁊ subtilis subē est aer. ⁊ sic paꝝ resistētis: terra vero grossior: ⁊ sic multe resistentie. ⁊ tamen ad tactū sentitᷣ calor terre impressus: ⁊ non aeri. ¶ Cōtra. 2° de partibus animalium Aristoteles diffinit calidius: id qd̄ ampliorē inuebit sensum: cū tāgitur. ⁊ sic maioris caloris iudicanda erit terra q̄ȝ aer illi contiguus. ¶ Respōsio. intelligenda est Aristotelis sententia. supposita ceteroꝝ paritate: erat autem in proposito disparitas: scilicet terra densa: ⁊ aer rarus. Secundo per ampliorēȝ intelligo intensiorē qualitatem: non autem fortiorem. Est igitur aqua primo frigida: neq̄ȝ sunt duo elementa primo frigida. neq̄ȝ primo tale est remissius tale: vnde aqua est intensius frigidum q̄ȝ terra. calidissimo enim frigidissimū opponitur. vt ignē aqua. ¶ Contra. terra est distātior a fonte caloris q̄ȝ aq̄. ergo terra est frigidior q̄ȝ aqua. ¶ Secundo. si aqua sit primo frigida: ⁊ aer primo humidus. g̊ aqua in comparatione ad aerē est actiua: ꝯn̄s est falsum. quia tunc supinus ⁊ actualius esset passiuum. ¶ Tertio. si nō est terra frigida in summo: tūc possibile esset aliqd rarefieri: qd̄ nō calefieret. imo frigefieret. pȝ de transitu terre remisse frigide in aquā sūme frigidā. ¶ Quarto. seqᷣtur possibile esse aliquid cōdensari: ⁊ eius frigiditatem remitti. patet dato transitu aque summe frigide in terram remisse frigidaȝ. Confirmatur. quia sequitur stāte equali frigiditate possibile esse variationem in raro ⁊ denso. patet ꝯsequentia. ex conuersione terre summe frigide in aquaȝ summe frigidam: aut econtra. ꝯsequentia videtur esse cōtra Auer. septimo physi. cōmento. xi. Similiter illud: qd̄ rarefit: necesse est vt tangatur a rarefaciente: ſm ꝙ est calefaciens. ¶ Ultimo aliquid est frigidius q̄ȝ aqua. ergo aqua non est primo frigida. patet ꝯsequentia: ⁊ antecedens probatᷣ per Aristotelem scd̄o de generationeȝ. textu cōmenti. xi. attribuentem glatiei frigiditatem oppositam ibi. ¶ Ad primum. dixit Albertus magnus ex Auicenna aqua est frigidior idest magis frigida q̄ȝ humida: non autēȝ quia aqua sit frigidior q̄ȝ terra. imo eꝯ terra ē frigidior q̄ȝ aq̄. ¶ Cōtra. Ari. ꝑ methe. in medio. ⁊ circa mediū sunt frigidissimū ⁊ grauissimū. vbi nō eē hec idē. s. mediū ⁊ circa

medium considerandum est: sed medium est mundi cētrum. s. terra. & circa mediū est circa centrū. s. circa terrā: neq; idē ē grauissimū & frigidissimū: sȝ terra est grauissimū. & est in medio. qꝛ ipsa est cētrū celi: & circa terrā: que est medium: est aqua: q̄ est frigidissimū. ¶ Secūdo data hac opinione seqtur. ꝙ ꝯña Aristotelis nō valeret. aqua est magis frigida q̄ humida: ergo aqua est primo frigida: qꝛ cū hoc: qḋ est esse intensius tale: stat esse non primo tale. Egidius romanus distinguit: duplex calor. celestis: elementaris: patet distīn°. 7° meta. textu commenti. 31. & 32. meta. cōmento. 18. & 16. de animalibus. Celestis est mēsuratus: gñans: informans figura propria elemētaris vero est corruptiuus: nō proprie figuratiuus figura cōuenienti: neq; est hec caliditas mensurata: sed excedēs & adurens. proportionabilr duplex est frigiditas. s. celestis: elemētaria: frigiditate celesti terra est frigidior q̄ aqua. qꝛ terra est distātior a celo: & sic radiȷ celestes & motus celi min⁹ ad ipsam pueniunt. Elemētari vero frigiditate aqua est frigidior. quia frigiditatem primo sibi determinat aqua. ¶ Sed qꝛ principaliter queritur hic de q̄litatibus elemento ꝓprijs: nō aūt de extrinsecis q̄litatibus: aut aduētiçȷs: ideo absolute & sine distinctione supra dictum est. Tū etiā dato ꝙ duo calores in mixtis repiant̄: nō tamen duo in elemētis calores existūt. Addo tñ ꝙ remotio a motu dat gerē: grauitatē & frigiditatē. 2° celi. cōmento. 94. & lȝ maxima sit grauitas in terra. & maxima quies localis. nō tñ ibi maxima est frigiditas. vicinitas aūt motui celesti dat siccitatē: caliditatē: & motuȝ. qꝛ in igne nō est maximus motus: sȝ maximi motus imitatio. sunt tñ hec a celo tanq̄ causa vniuersali: cui cause particulares corrīdent. ꝓprietates aūt figuratīis & mēsurati sunt: q̄ circa mixtoꝝ gñationē ꝯsideranť. qualitas. n. in suo esse itensissimo ꝓportionať elemēto: sed disproportionať mixto. ꝓscindendo igiť a naturis mixtoꝝ stādo in simplicibus: eadē res sunt caliditas celestis & elemētaris: silr ēt frigiditas celestis & elemētaris: nō. n. ignis duabus caliditatibus: siue numero: siue spē differētibus: calidus est. neq; aqua duab⁹ frigiditatibus frigida est. ¶ Et si etiā mixto cōparanteris istas: easdem esse elemētares nāles & celestes assero. ¶ Et si dixeris calorē animalē nutrire: elemētarē autē nō. ¶ Nego minorē. qꝛ scḋo de aīa calor ignis est cōcausa nutritionis. ¶ Et si dixeris calorem vitai preseruare a putredine: mortui aūt calorē preparare ad putredinem. ¶ Rñsio. calor vitai regulat humidū. & est nālis caliditas: sed calor mortui a medio est faciēs euaporare calorē nālem. & ꝯñter dñari ibi humidum: & ꝯñter fit putredo: quāuis illi calores sint eiusdē rōnis. ¶ Et si dixeris animalē calorē esse nālem & suauem: elemētarem vero esse preter nāȝ & pungitiuū. ¶ Rño. istas diuersitates facere pōt diuersitas caloris ꝑ intensum & remissum: ꝑ cōiunctum sicco: & nō cōiunctū. vñ Auicēna prima primi. cap° de elementis. igni attribuit ꝓprietates que celesti caliditati attribuunť. vt maturare subtiliare: ꝑmiscere: rūpere frigiditatē: vt ipsa de elementaria ꝓprietate ad cōplexionalitatē redeant. cū igiť eadem spē sit mixti caliditas elementari caliditati: & elementaris caliditas idem sit celesti: tūc celestis & mixti caliditas in identitatē suppositi cadunt. ¶ Et si adduxeris Aristotelē. 16. de aīalibus dicentem calorem celestem nō eē ignē: neq; originē ducere ab igne. Intelligo vaporē calidū mixtionē faciētē. similr & spūm in aīalibus regulari in opando a celo: qḋ nō est elemētum: neq; ab elemētis originē ducit. ¶ Aliȷ imaginati sunt. ꝙ lȝ aqua frigiditate elemētari frigidior sit q̄ terra: nō tñ cōbinādo frigiditatem essentialē aque cū accidētali frigiditate ex celo ex distantia ab ipo cāta & fonte caloris terra est frigidior q̄ aqua. ¶ Sȝ huic obstat quies terre sub radiȷs stellaꝝ: & motibus: sub quibus a qua nō quiescit. fortius etiam stellaꝝ radios terra reuerberat q̄ aqua: neq; in multo altius a cētro terra recedit q̄ aqua: aut ecōtra. ¶ Ad scḋm. licet aqua q̄tū est merito qualitatis: quā sibi ꝑmo determiat: ipsa sit actiua tamē merito modi subte & leuitatis pitus est nālis. ¶ Ad alia respōsuȝ est concedendo ꝯñs. ¶ Ad vltimuȝ igni nostro fortius actiuo q̄ igni in spera opponiť glaties fortius actiua q̄ aqua cum quo stat intensiorem esse caliditatis graduȝ in igne elementari: similiter intensiorem esse frigiditatis gradū in aqua q̄ in glacie.

Dubitatur sexto decimo. Utrū terra sit centrū mundi. & videť ꝙ non. qꝛ si sic: tunc ipsa esset cooperta aquis. ¶ Respōsio. ꝯcedo questionē. qꝛ taȝ quo ad magnitudinem ipsa centruȝ est q̄ quo ad grauitatem: & nō dico ꝙ ipsa sit prope centrum: qꝛ ipsa ē circa quā reuoluiť celum. ergo terra celi est centrum: & ꝯsequēter mundi. Ad rōnē negať cōsequentia. qꝛ secūduȝ Aristotelem primo metheoꝝ. quantitas terre & quantitas aque se parum excedunt sic ꝙ aqua est parum amplior: sic cōmuniter allegatur: sed hoc non est ibi explicatum: neq; per consequentiā deducibile. verum est tamen: qꝛ cum centrum sit corpus quantitate satis amplum: si vndequaq; ambiri haberet: oporteret ꝙ a corpore multotiens maiore q̄ sit centrum circundaretur. ¶ Contra. qꝛ locus medius est nobilior. patȝ de corde in animalibus. ergo locus medius vilissimo elemento: cuiusmodi ē terra: non conuenit. ¶ Secundo. nulla pars terre in centro est: ergo neq; tota terra. patet consequentia. qꝛ totum est sue partes. probatur antecedens: quia a centro supra medietas non est in centro: neq; a centro vltra alia medietas. ¶ Tertio. de natura centri est quiescere: terra nō quiescit: quia a sole continue leuefit. ¶ Quarto. celū est maioris virtutis in mouendo terraȝ q̄ ipsa sit in quiescēdo. ergo terra aliquando mouebitur vel mota est. patet antecedens: quia si non: tunc virtus materialis: vt terre: esset tante virtutis aut maioris q̄ virtus abstracta a magnitudine: qḋ non est possibile. ¶ Ad primum. dixi in libro de orbibus. aliter disponi magnuȝ animal q̄ paruū. centrum igitur est locus vilis. &c. ¶ Ad secundum. terra est naturaliter situata: & partes eius etiam. & cuiuslibȝ partis secundum certam diuisionem centrum est cētruȝ mundi: sed non est possibile ꝙ secundum quālibet diuisionem terre: ꝙ cuiuslibet partis terre centrum sit centrum mundi. per centrum intelligo mathematicuȝ. & est punctum a quo in celum omnes linee ducte sunt equales. ¶ Ad tertium. non est terra in centro mathematico sicut in equilibri: sic ꝙ paruȝ addito vel subtracto variaretur terra: sed ipsa centrum est naturale: mouenti ipsam multum resistens: vel mouere tentanti. ideo nō quelibȝ leuefactio ipsam mouet. sol tamen circa eam girans in die agit circūquaq;. ideo flumina deferentia terraȝ mouent ſm partem. ¶ Contra. ex responsione sequitur terram non habere punctum mathematicum medium celi pro medio grauitatis terre: patet consequentia. quia ex terrarum transpositionibus: & magnis edificus: ipsa non mouetur. & tamen grauitas eius ad vnam partem fit maior q̄ esset prius. ¶ Respondeo. & concedo ꝙ cōsequēs est possibile. ¶ Sed dubitať. quia aqua terre superfusa est fluens ad mare: ergo mare est locus inferior q̄ terra. aliter eniȝ ascēderet aqua in illo motu. ergo arcus supficiei terre est maior arcu supficiei aque. ¶ Secūdo. aqua in supficie terre deberet quiescere. quia ipsa est nāliter loca-

ra ibi circa cētrū:aut si aqua fluit:ipsa nō magis ad vnā ptē terre fluere bz q̄ ad aliam. ℂ Rn̄so. supficies terre nō bn̄ plana est:ꝛ aqua fluxibilis est:iō ipsa termino ꝓpo nō terminaṫ:sed fluit. imo aliqn̄ aqua ab altitudine mōtis descēdēs ipetū acqrit vt sup plano fluat.

D**Ubitatur** decimo septimo. Utꝝ terra respectu celi sit vt punctum. ℂ Rn̄o. ꝙ terra est maior q̄ luna. qꝛ vmbra terre in acutū ꝓtēsa occulit lunā. Sed in illo dicto terra cōparaṫ stellate spere. non qꝛ terra sit idiuisibilis:nō qꝛ ipa nō hēat finitā ꝓportionē ad stellatū celū:sꝫ qꝛ oculū existere in superficie terre nō facit diuersitatē sensibilē in pcipiēdo medietatē celi stellaꝝ fixaꝝ:quā medietatē videret oculus:si terre medietas citra cētꝝ esset ablata:ꝛ oculus ibi in cētro celi locareṫ. ℂ Cōtra. ēt abiente ipedimēto foramē oculi ē ita pauū:ꝙ celi medietatē recipe nō posset. ℂ Rn̄o. circūgirari oculū psupponiṫ. ℂ Alr tn̄ terre isensibilitas respectū stellaꝝ fixaꝝ ppēdiṫ. qꝛ sol ē q̄si.166. vicibus maior terra:ꝛ multū luminosus:ꝛ appꝫ solūmō pedalis quātitatis. g̃ terra ibi existēs:si appereret:nō appereret maior q̄ vna de.166. ptib⁹ pedalis q̄titatis. g̃ respectu stellaꝝ fixaꝝ:q̄ valde plus distāt a sole q̄ sol a terra:non esset terra sola existens sensibilis magnitudinis a nobis.

D**Ubitatur** decimo octauo. Utꝝ terra:si eēt lucida:ꝛ existeret in celo:videreṫ a nobis. ℂ Rn̄o. supponēdo ꝙ terra nō participet minus de lumine q̄ luna:aut q̄ mercurius:aut saltē q̄ luna. dūꝫ est eclipsata. ꝛ tūc dicēdū ꝙ terra tn̄ distās a cētro celi mathematico q̄tū luna aut mercurius distāt:videreṫ. pꝫ qꝛ ille due stelle errātes videnṫ ad distātiā dictā:ꝛ sunt minores q̄ terra. ℂ Sꝫ dubitaṫ. an si terra in stellato celo existeret:vel penetrādo ipꝫ:vel nō:nō curo. dū ipsa esset luminosa:vt prius dictū ē:ipa a nobis ad cētꝝ celi existib⁹ videreṫ:abiectis ipedimētis tā ex pte medij q̄ ex pte videntis:dubiū ē. qꝛ dubiū ē:an aliq̄ stella fixa tāta vel minor sic ē terra:a nobis videri possit. lꝫ cōiter dicaṫ ꝙ nō. pōderaṫ tn̄ dictū. q̄lꝫ stellaꝝ fixaꝝ visu notabiliū ē maior terra:ly visu notabiliū. qꝛ ōndiṫ ꝙ oculo appeāt magne ad h̄ vt terra maiores dicanṫ.

D**Ubitatur** Decimo nono. Utrū terra sit vbiq̄ habitabilis. ℂ Rn̄o. cōis terra in qnq̄ zonas diuidiṫ p q̄tuor circulos paralellos. i. equalr distātes sꝫ ptes suas:lꝫ maior sit distātia tropici a coluro q̄ eqnoctialis a tropico:hn̄tes cētrū in linea a polo ad polū trāseūte:haꝝ zonaꝝ extreme polis rn̄dētes sunt frigore ihabitabiles:diximus tn̄ alr ꝙ frigiditas illarū extremitatū ē pp planetaꝝ absentiā. ꝛ lꝫ ps septētrionalis sit frigida:sunt tn̄ ibi multe stelle:sꝫ pue. visus tn̄ meridionalē polū sunt stelle fixe magne q̄titatis valde: ꝛ lꝫ stelle mot⁹ velocitate:q̄ ibi tarda ē:ibi nō calefaciant:tn̄ stelle lumīs multitudīe ꝛ lōga gete vel māsione super regiōes illas calefaciūt illa loca. De regiōe aūt media vo luit Auicēna. ꝛ q sequnt⁹ est ipm̄ ꝯciliator: tēperatissimā eē:ꝛ pp h̄ optime habitalē. Alij aūt cōiter eā toridas appellauerūt. ꝛ iō calore ihabitabilē. qb⁹ assentire vr̄ phs 2⁰ metheoꝝ. Sol. n. sup illis locis bis in āno radios ppēdiculares:q vrētes sunt:ibi diffundit. cui sepe alij planetaꝝ ꝯiūgunṫ. Sꝫ Auicēna dixit solis morā esse breuē. qꝛ sol cito trāsit regionē illā. vn̄ plus opaṫ sol calore p lōgitudinē more supra terrā q̄ p radioꝝ rectitudinē. q̄tū. n. ad morā diurnā sol ibi medio mō moraṫ:quia in die nāli tn̄ stat sol sub terra quātū supra terraꝫ: qꝛ sole ibi existe sup terrā:est eqnoctiū vle:quātū aūt ad morā plurium dieꝝ sol ibi nō recurrit:sicut facit in reuersiōibus tropicorū. plus āt opari solē p morā q̄ p radioꝝ reflexionē cognosciṫ a nobis bononie natis ꝛ habitātibus:eo qꝛ i estate apud nos maior ē caloris feruor circa decimā octauā horā diei:q̄ circa.15. aut.16. horā. ꝛ tn̄ tūc est sol ad zenith capitū magis accedēs. veꝝ tn̄ cū sol ad occidētē deduciṫ minus opaṫ p lōgiorē morā q̄ p radioꝝ reflexionē a ppēdiculari recedētē. iō opꝫ ꝓportiones in eis ꝯsiderare. sole. n. occidēte:aer refrigeraṫ. ℂ Scd̄o cognosciṫ ex mēse. qꝛ circa initiū iulij accedit sol in cācro ad zenith. ꝛ minus calefacit q̄ vltus pn̄ᵐ augusti. ℂ Cōtra tn̄ Auicēnā est Arist. p̄ metheoꝝ. ꝛ Auer. 2⁰ colliget cap. vltio. sub lāce diei nō est tps tēperatū. dixit. n. Arist. in li⁰ de ꝓprietatibus elemētoꝝ. loca ꝓpinqua linee eq̄litatis sunt calia valde. ꝛ h̄ est inuētū sensu. ℂ Rō est Ari. qꝛ ille locus ē medius iter duas arsiōes:qꝛ sol sub tropicis vstiuus ē. ꝛ ille locus iter duos tropicos mediās est. Cꝫ aūtē i augusto sit feruor maior ē:qꝛ sol ē in signo calo:vbi p⁹ fuit in frigido. 2⁰ sol ē i domo sua. 3⁰ qꝛ adiutorē hꝫ caniculā cui cōiūgiṫ. 4⁰ siccitatē aeris:ꝛ sic iflāmabilitatē eius: ex his q pcesserūt calorib⁹. Alie due zone iter eqnoctialē ꝛ polū:q̄ꝝ vna ē meridionalis:alia vo septētrionalis: habitabiles sunt:nisi terrestre aut forte aquaticum adueniat impedimētū. sub terrestri ꝛ terra ꝛ stās sup terrā ꝯphēsum est. ℂ Cōtra. ibi sunt loca tropicis corrn̄dētia. q̄ vrentia sunt. ℂ Rn̄o. nō negaṫ in aliq̄bus locis fortis calor: nō ita tn̄ habitabilē reddēs locū. Sꝫ de plaga septētrionali experiētia ōndit ipsam habitari:non sic de meridionali. ℂ Rō aūt Auicēne nō ꝯuincit. qꝛ lꝫ sol plus calefaciat p morā q̄ p radioꝝ rectitudinē:ide tn̄ nō seqtur solē tēperate calefacere. sed seqṫ ꝙ sol ibi nō ardētissime calefacit. ℂ Cꝫ aūt sub eqnoctiali ꝯtinue habeanṫ fictis. aut ꝙ aer sit ibi tēperatissime dispōnis:aut ꝙ aialia ibi habitātia tēperatā habeāt cōplonem: aut ꝙ paradisus terrestris ibi sit. sunt res q̄s experiētia nālis nobis nō ostendit. ℂ Cꝫ aūt dr̄ ꝙ in plaga meridionali sol est in opposito augis:iō adurēs:reprobauimus in libro de orbibus. ostēdētes solē nō eē terre magis ꝓpinquū vice vna q̄ alia:cū declararem⁹ Auerroiꝫ in illo sibi nō ꝯdixisse. ℂ Correlariū. daṫ zona frigore ihabitata:ꝛ ēt calore. sꝫ non equalr. qꝛ frigiditas eā totalr q̄si ihabitabilē reddit: pp ifertilitatē loci. sꝫ caliditas ēt imoderata vitā plātaꝝ minuit. sed itelligētia stellas calīas sup regiōe vna nō sic tenet:ꝙ eāꝫ totalr vrat. caliditas ēt est nature aialiū ꝯueniētior:remissa tn̄. qꝛ caliditas sūma facilius iterficit q̄ sūma frigiditas. qꝛ caliditas sibi viā penetrādi apit:ꝛ iteriora patefacit:sed frigiditas viā sibi obstruit ꝯstrīgēdo:nō ita difficulter ēt ad vitā reuocaṫ aial aut mēbꝝ ꝯgelatū sic ꝯbustū. Aui. tn̄ sentire vr̄ frigiditatē sūmam eē magnā mortiferam. ℂ Cꝫ si septē climata:in q̄ diuisa ē terra habitabilis: tn̄ quartā septētrionalē occupēt:septē alia climata meridionali plage erūt assignāda:ꝛ corrn̄dēter alijs duab⁹ q̄rtis qbus tota terra cōplectiṫ. Et faciēda ē dr̄ia iter hītari locū:ꝛ bn̄ habitari. seu cōmode:ꝛ eē hītabilē regionē: ꝛ esse habitabilem regionem: ex parte influxus celi vel aliarum cāꝝ ꝛc. qꝛ pro maiori parte veritas illaꝝ ex hystoria qꝛ est dāte ptēda est:iō hec hystoriographis relinquātur. ꝛ presertiꝫ de Marco veneto aut Ysidoro indiano loquentibus. Sint Deo optimo ac maximo: Laus: Gloria: ꝛ Honor.

ℂ Explicit liber de elemētis a filio Claudij Achillini Bononiensis ordinariam medicine theorice publice docente editus.

¶ Alexandri Achillini Bononiensis questio de subiecto phisionomie et chyromantie.

Queritur vtrum phisionomie aut chyromantie subiectum sit homo. ¶ Respondeo. premittendo q subiectum primum et adequatum scientie: est primo in scientia consideratum. Ex primo enim posteriorum. textu commenti. 24. Tria sunt in scientia principaliter considerata subiectum passio: principium. scilicet complexum. non enim conclusiones: cum de se euidentes nō sint: fieri possunt euidentes: nisi per principia complexa illustrentur: et sic si qua sit scientia de subiecto incausato: vt metaphisica: que de ente in eo qd ens considerat: habet principia subiecti. Horum trium subiectum est primo consideratum: passiones autem et principia secundario contemplantur. Si autem subiectum esset intrinsece constitutum: tunc principia subiecti intrinseca in scientia considerantur: siue essentiales partes fuerit: siue integrales: vt materia et forma in philosophia naturali: que sunt partes naturati essentiales: aut in subalternante. homo enim medice considerationi subiectum est: et illius principia intrinseca in philosophia naturali medicinam sibi subalternante considerantur. idem de partibus diffinitionis dicendum non est. partes autem subiectiue ad scientiam illius subiecti spectant: adminus secundum q sub subiecto comprehenduntur. Metaphisicus enim omne ens considerat in eo qd ens est. ¶ Principia autem complexa duplicia sunt: cognitionis tantum: et cognitionis et esse. principium cognitionis tantum est propositio per se nota composita ex signo aut causato vt motus est: in philosophia naturali. principium cognitionis et esse est propositio per se nota composita ex causa seu principio. vt natura est: in naturali. distinctio est Auerrois primo physicorum. commento octauo: neque datur tertium membrum scilicet principium essendi et non cognoscendi: quia materia: de qua magis videtur: est principium distincte cognoscendi: et primum in suo genere. licet ipsa non sit primum simpliciter: quia per aliud ipsa cognoscitur: vt in libro de elementis declaraui. Iste tamen: materia est: forma est: sunt conclusiones in naturalibus: et nō principium: nisi forte respectu aliquarum conclusionum: sed non sic accipitur principium hic. Ad propositum principijs cognitionis tantum vtitur scientia a posteriori demonstrans: vt naturalis. sed principijs cognitionis et esse vtitur scientia a priori demonstrans: vt mathematica. ¶ Sciendum etiam q licet principale: cuius proprietates queruntur est subiectum: tamen aliquando queruntur proprietates passionum. vt motus queritur vnitas: contrarietas: diuisibilitas: comparatio: eternitas. vt patet in quattuor vltimis libris physicorum. si si enim passionis: vt passio est: esset passio: iretur in infinitum in passionibus: habent igitur passiones rationem subiecti: cum earum passiones inquiruntur. principiorum etiam incomplexorum proprietates queruntur: vt in naturalibus: materia inclinatur in formam: quia ea perficitur et terminatur. principiorum etiam complexorum querit metaphisicus proprietates: vt q communissima sint: quia ex terminis communissimis componuntur. firmissima: quia illis non potest intellectus non adherere. indemonstrabilia: quia eis nihil est notius in veritate: neque prius: neque posterius: respectu cognitionis nostre: deus enim in se notior est. ¶ Sciendum etiam q omnia alia ab istis tribus in scientia considerata non principaliter considerantur. sed propter subiectum et ad ipsum attributionem habent. ¶ Subiecto autem attribuibilia sunt: subiecti generatio: corruptio: negatio: priuatio: contrarium: licet hec non omni subiecto sint attribuenda. colligitur sententia quarto metaphisice textu commenti secundi. ¶ Ex his sequitur Aristotelem inter attributa non numerare: principia: neque partes subiectiuas: neque proprietates. ista enim de his: que principaliter considerantur: sunt. quamuis ista: vt subiecti noticia perfecta compleatur: indigentur: alio tamen attributionis genere per se consideratorum vnum alteri infra attribuetur. ¶ Sciendum etiam q subiectum metas scientie non transcendit: aliter non esset illi scientie adequatum. quia igitur vna natura intrat duas artes. secundo physicorum. commento. 71. oportet inuenire rationem formalem considerandi vni arti subiectum appropriantem: homo enim inquantum ens. aut substantia: a metaphisico consideratur: sed inquantum homo: animal: aut corpus: a naturali: et etiam inquantum sanabile est. patet a phylosopho in libro de sensu et sensato. inquantum vero homo est arte sanabile: a medico consideratur. ¶ Scias q cum subiecto nihil plus attribuitur: quam esse principaliter consideratum: nihil habetur sapientie diuine aut intelligentiarum repugnans: sed cum principia aut proprietates considerantur: aut demonstratione scientia acquiritur: iuxta diffinitionem scire habitam primo posteriorum. textu commenti. 5. aut sexto ethicorum. capite quarto: tunc a sapientia recedimus: quoniam illa incomplexa est per intelligentiarum essentias: nedum cum ab intelligentia habetur: sed etiam cum ab homine possidetur: cum homo ad altum sue nobilitatis gradum ascendit. vt tertio de anima. commento. 36. colligitur. sed de his in libro de intelligentijs et de vniuersalibus satis dixi. Ex quo patet quanta sit sapientie equiuocatio: cum ipsa per metaphisicales acquiritur demonstrationes. Et cum per simplicium intelligentiarum essentias intellectum completur. ¶ His igitur sic logicaliter pretractatis ad particularia contrahendo redeo. Hoc substratum homo est phisionomie et chyromantie subiectum: quia in illis est primo consideratum: huius subiecti partes essentiales et quiditatiue presupponuntur in metaphisica et naturali considerate. partium etiam integralium noticia ex naturali animalium dissectione duce Aristotele petenda est. ¶ Et si dixeris bruta etiam physionomia indicari posse: et sic ampliore subiecto quam homo sit: opus esse. ¶ Respondeo animalium noticia chyromantie et phisionomie presupponitur: ideo ex apparentibus in brutis proprietatibus ex determinatis causis ad proportionabilia proprietates et causas et signa se transferre potest naturalis ad particulares istas scientias condescendens. vt secundo priorum. capitulo vltimo. tangit Aristoteles. Et si aliorum animalium indicia quis afferre voluerit: ad capescendas alias artes se conuertat. quemadmodum neque medicina: qua homo regitur: equi aut boues ab eorum egritudinibus curantur. ¶ In istis autem scientijs: regiones: montes: valles: artes: per accidens considerantur. prout istis variabilia sunt signa: ex quibus homo iudicandus se offerebat. aut secundum qd istis hominum mores variantur: aut complexiones. ¶ Ratio autem formalis considerandi scientijs istis appropriata est: secundum q natura homo. ¶ Ex qua elicitur diuersitas considerationis partium hominem integralium inter naturalem metaphisicum et phisionomum. quia philosophus naturalis eas secundum q partes hominis considerat: medicus vero secundum q partes hominis arte sanabilis sunt. vt ex Auerroe primo collicet. capite primo colligi potest. sed physionomus aut chyromanticus hanc considerationem homini attribuit secundum qd homo est natura. Inter membra tamen phisionomus et chyromanticus discernunt: quia exterioribus interiora indicant: et sic exteriora vt signa: interiora vero vt signata: comprehenduntur. ¶ Isto-

rum etiam membrorum complexiones compositiones ⁊ vnitates considerant phisionomus ⁊ chyromanticus: ſm qđ ex istis iudicandus est homo ſm qđ bonus. vbi medicus ad hominem ſm qđ arte sanabile est refert cõsiderationem. subiectuȝ eniȝ in qđ agit ars medicine est corpus hominis scđȝ qđ est homo Auerrois secũdo phyſicorum. cõmento. 3. ¶ Attributum autem subiecto est contrarium rationi formali subiecti: sciȝ malicia ex naturali complexione aut compositione orta. hominis aũt generatio ⁊ corruptio in altiore scientia cõsiderata sunt: vt secũdo de generatione animalium comprehenditur. ¶ Ex his colligitur ꝙ subiecti proprietatem non ponimus virtualem de ipso veritatum continentiam. ⁊ supponamus termini significationem. b. virtualr̃ contineri ab. a. est. b. posse produci in esse reali vel cognitio ab. a. tũc neqȝ pricipia subiecti naturalia: vt materia ⁊ forma: neqȝ metaphisicalia: vt actus ⁊ potentia: neqȝ logicalia: vt genus ⁊ differẽtia: illo modo continent diffinitum: aut passionem diffiniti. quia non producunt aliquod eorũ: neqȝ in esse reali: neqȝ cognito: sed intrinsece subiectũ cõstituunt vel diffinitionem subiecti: ⁊ sunt ratio propter quam passio est in subiecto. Et si diffinitio declarat diffinitum. septimo metaphisice: aut primo: aut sexto topicorũ. hoc non est effectiue producendo: nisi ponas discursuȝ in simplici intellectus formatione: quo vnam simpliceȝ noticiam aliaȝ parere concedas. Nullius etiaȝ sciẽtie naturaliter inuente assignatur subiectum non cõmune per predicationẽ: neqȝ aliquod tale est species specialissima: nisi forte in determinata sciẽtie parte: aut in subalternata scientia: alia igitur subiecta sunt genera vniuoca aut analoga: ⁊ quomodocũqȝ sit: neqȝ iuxta fundamenta nostra: neqȝ opinionis opposite scilicet Scoti sunt huiusmodi genera virtualiter continentia omnes veritates scibiles: quia apud me subiectũ nõ est causa effectiua scientie: que de eo est. vt dixi in libro de vniuersalibus: qꝛ quidditas relucens in fantasmatibus nondum est vniuersalis in actu: quia ipsa nondum per intellectum agentem est abstracta: quia abstractio fit per translationem intẽtionis a sensu ad intellectum. ideo omnis effectus ab ea ꝓcedens esset actu singulare. ergo nullum effectum ab ea recipere potest intellectus: quia tunc intellectus eẽt singulare: ⁊ non abstractum. eo quia singulariter reciperet intellectus. concurrit igitur obiectum ad causandũ suaȝ noticiam apud intellectum: sicut transferibile ab intellectu agente ad intellectum materialem: ⁊ sic quodammodo vt materia concurrit obiectum: sed noticia terminorum cum intellectu agente est sufficiens causa intellectui materiali pro euidentia propositionũ per se notaꝝ: quam euidentiam solet Auerrois naturalẽ appellare: qꝛ ipsa habentur a nobis: ⁊ non per demonstrationẽ: vt primo posterioꝝ. capite nono: ⁊ in fine secundi posteriorum ⁊ sexto ethicoꝝ. capitulo quarto habetur. dixit enim phs primo topicoꝝ. capitulo primo. Sunt autem vera qdem ⁊ prima: que non per alia: sed per se ipsa fidem habẽt ⁊c. ⁊ tunc principiorum proprioꝝ demonstrationis noticia cum intellectu agẽte sufficienter continẽt virtualiter noticiam conclusionis: quam solet Auerrois voluntariam nominare: propter discursum: quem sequitur huiusmodi noticia: quo vti possumus ad vtrãqȝ contradictionis partem concludendã. ⁊ sic subiectũ scientie non virtualiter continet illam noticiam. ¶ Secundo etiam apud eos: licet proprie passiones subiecto ab intrinsecis principijs subiecti cõstituti fluant: nõ tamẽ passiões proprie minus cõmuniuȝ: directe contentoꝝ sub subiectis: in cõmunioribus illis virtualiter cõtinẽtur: nõ enim potentialr̃ cõtinere est virtualiter cõtinere. natura enim gñis actuabilis est per determinatam differentiam ad determinataȝ speciẽ: ⁊ tunc propriuȝ fluit a differentia ⁊ genere simul: nõ autem a genere tantum: si enim proprium speciei naturam generis tãtum sequeretur: tũc proprium illud nõ esset proprium speciei: sed cõmune illi ⁊ alijs eiusdem generis speciebus. Si tamẽ proprium speciei tantũ vnum speciei principium sequeretur: potius differẽtiã ꝙ genus sequeretur. qꝛ vltima differentia cum specie cõuertitur. non autem genus: ⁊ quia in cõstitutiõe speciei genus materialiter: differentia vero formalr̃ cõcurrit: ideo fluxus proprij speciei a genere: potius ad genus cause materialis reducendus est: ꝙ effectiue ⁊ sic non est virtualis continentia. ⁊ ꝓportionabiliter sicut de genere vniuoco dictũ est: de analogo est intelligendũ. ipsum enim habȝ analogas species ad quas comparatur: sicut vniuocuȝ vniuocas. Comparando etiã ꝓprium ad speciem cuius est proprium: quãuis esset proprietas virtualiter inclusa in subiecto: ⁊ veritas propositionis esset idẽptitas extremoꝝ: adhuc obiectum apud eos non est causa totalis effectiua noticie: sȝ partialis: ⁊ nõ principalis: sȝ secũdaria ¶ Reuertamur: nõ fluunt proprietates a differentia aut genere scđȝ ꝙ apud intellectum sunt: sed secunduȝ ꝙ extra intellectum sunt in singularibus: ⁊ sic rerum proprietates principia in re consequuntur. Optime enim distinguens Auerrois constituta super Porphirio. capitulo quarto. dixit aggregatum generis ⁊ differentie est ipsa substãtia rei secũdum ꝙ in intellectu est: sicut substantia ipsius secundum ꝙ est extra intellectuȝ est materia ⁊ forma. hoc nota propter questionem de toto ⁊ partibus: ad propositum constitutoꝝ proprietates ſm ꝙ extra intellectum sunt: materiam ⁊ formam sequunt̃: sed proprietates in eẽ cognito non sic necessario genus ⁊ differentiam cõsequũtur: quãuis cognita: quin aliunde proprietatum cognitio haberi possit. quia tũc demõstrationi quia demeretur locus: in ea enim notum est antecedẽs: puta ꝓprietas: vbi cõsequens est ignotum. s. proprietatis principiũ. ⁊ sic ꝓprietatis cognitio aliunde ꝙ ex generis ⁊ differentie cognitiõe haberi potest: vt ex sensu: quãuis cognitio sensus nõ distinctam det nobis cognitionẽ. ¶ Dicendaȝ est igitur. dato ꝙ deum ponerent subiectum in aliqua sciẽtia: aut aliquã spẽm specialissimã: ⁊ ꝙ ab istis nõ negaret̃ virtualis cõtinẽtia: adhuc nõ esset ponenda virtualis continentia in diffinitiõe subiecti absolute quia ipsa aliqbus subiectis repugnat: subiectis. s. per ꝑdicationẽ cõioribus ꝙ sit specialissimũ: nisi dicerẽt alia nõ esse vere subiecta. sed hec dicta doctrine phi valde aduersantia esse cõperimus: Metaphisica enim ⁊ nãlis subiecta hñt ꝑdicatiõe cõia: neqȝ Aristotelicũ est ponere deum aut spẽm specialissimã vnius totalis sciẽtie esse subiectũ. qꝛ nulla spẽs est q̃ principio careat sibi ⁊ alijs cõi. vltra eniȝ principia ꝓpria ⁊ ꝓprietates proprias: principia cõia ⁊ proprietates cões in speciebus reperiũtur. queadmodũ neqȝ Aristotelicũ est ponere ꝙ in aliqua speciali sciẽtia subijciat̃ genus vniuocũ ⁊ qđ ad illam scietiam nõ pertineat illius gñis spẽs: erroneum enim esset arithmeticũ de numero determinãtem de binario nihil dicere. qui omni alteri numero in actu presuppositus est. Auerrois. 12. meta. cõmento scđo. ⁊ de numeris: ⁊ de figuris. Et dato ꝙ spẽs sub genere cõtẽte dependẽtie ordineȝ nõ haberẽt: vt animalis species: nisi forte q̃dã: vt mulus ab equo ⁊ asino: adhuc palã vituperãdus eẽt determinãs de aiali: q oẽm aialis speciem pretermitteret. Similiter ⁊ de plantis. ¶ Quãuis autẽ metaphisicus. generalissima ꝯsideret ⁊ quidditatiue. ⁊ eoꝝ species quidditatiue non consideret: nisi in vniuersali:

scilicet in eo qđ entia aut subsistentie. Non autem considerat metaphisicus generalissima sm ꝙ genera sunt: sz scđz ꝙ partes entis sunt. ¶ Neq; phs .5. metaphisice diuisionē generalissimoꝝ enumerās ordinat p̄dicta. dixit .n. Auerrois ibi cōmēto .19. Nō intēdit hic phs de spēbus q̄titatis aut qualitatis sz ꝙ sunt p̄dicta: sed solū modo intēdit enumerare intētiones: quas significāt he dictiōes quātitas ⁊ qualitas. ¶ Spectant igitur principaliter ad logicū p̄dicta: nō aūt ad physicū aut metaphisicū. ⁊ sic nō ponēda sunt tria p̄dicamētoꝝ genera .s. logicalia: nālia: metaphisicalia. logicalia eni3 sufficiētissima sunt. ¶ Dico etiā qđ l3 passiones a subiecti principijs effluerētur: ⁊ principia subiecti essent formalr clausa in subiecto: nō tamen semp̄ facit proprietas cū principijs subiecti propositionē p̄ se notā: neq; subiectū cū suis principijs. aliquādo eni passio nota est: ⁊ id qđ est eius causa: ⁊ tamē ꝓpositio est ignota. vt videns eclipsim lune: ⁊ terre interpositionem inter solem ⁊ lunam: nō cognoscens luna3 lumē suū hr̄e a sole: nō videt veritatē hāc. si est diametralis terre interpositio soli ⁊ lune: ē lune eclipsis. Immo dato ꝙ scireť luna3 hr̄e lumen suū a sole: staret ip̄m credere vmbrā terre vsq; in celū attingere nō posse. Iste etiā ꝓpositiones. ignis est ex materia: ignis est ex forma: sunt ꝓpositiones primi modi dicēdi p̄ se: ⁊ tamen in naturali sciētia per se subiectū eaꝝ considerante: nō sunt per se note. sed cōclusiones a posteriori tamē demonstrate .s. p̄ via3 trāsmutatiōis: vt sepissime dixit Auerrois contra Auicēna3 ⁊ in physicis ⁊ in metaphisicis. principia enim subiecti: quāuis a priori probari non possint: a posteriori tamē p̄bari possunt. scđo physicoꝝ. Auerrois cōmento .22. ⁊ .12. meta. cōmento quinto. ¶ Scias preterea. subiectu3 esse per se notum in scientia: dupliciter intelligi posse. primo ꝙ subiectū ante scientia3 sit perfecte cognitū aut distincte. ⁊ hoc est falsum: quia tūc frustra elaborandum esset in scientie de subiecto illo adeptione. quia ante laborem in scientia: subiectū esset p̄fecte cognitu3. ¶ Et si adhuc subiecto ĩcognito elaborandū eēt: tunc alius error adest .s. sciētia3 subiecti esse exornatiua3 noticie subiecti. quia scilicet passiones sunt noticiam subiecti exornātes. Sed hoc totam Aristotelis doctrina3 poneret in ruinam. voluit enim Aristoteles in demōstratione scire simplr faciēte ꝙ concludatur passio de subiecto. vt p3 primo posterioꝝ. Ad scientia3 igitur de subiecto aliquo diffinibili p̄tinet diffinitionem illius essentialē. si ignota sit: ⁊ ꝓprietates de subiecto demōstrare: ⁊ p̄cipia subiecti: si ea habeat subiectū: ⁊ ignota: declarare: aut in priori sciētia declarata presupponere. sic igitur post scientiā de subiecto habeť perfecta subiecti cognitio: non autē ante scientie illius adeptionem. Scđo mō intelligi potest ꝙ ante sciē acquisitionem subiectum sit imperfecte cognitum: puta quantū ad suum quid nominis: ⁊ quantu3 ad suum esse: sic veꝝ est. ⁊ est sententia ph̄i primo posterioꝝ. capitulo primo. ⁊ capitulo nono. Si aūt esse subiecti fuerit per se notum: bene est. Si aūt non: oportet ipsum esse inuentū in scientia alia ordine doctrine presupposita illi scientie: in qua datum subiectū subijcitur: vt primo posteriorum dixit phs textu cōmenti .24. ph̄ia enim naturalis suum subm presupponit tanq̄ manifestum .s. corpus sm qđ ex se moueť. cum enim dixit Cōmentator ibi caliditatem ⁊ frigiditatem esse subm: intelligit corpus calidū aut frigidum. sed metaphisica: quia in ea subijciť genus intelligētiarum: qđ non est per se notum esse: presupponit subm suum inuentum ab alio artifice .s. a ph̄o naturali. ipsum enim per viam motus inueniť. ⁊ sic ph̄ia naturalis ordine doctrine metaphisicā precedit: licet perfectione postponať. Ut dixit Auerrois sexto metaphisice. cōmento .3. ⁊ sic non est naturalis scientia simpliciter prior q̄ metaphisica: neq; eā sibi subalternat naturalis. q2 ph̄ia naturalis: licet probet substātiam abstractam esse: non tamē a priori probat: sed a posteriori .s. per motum. Quemadmodū etiam metaphisica suas veritates ad principia p̄ se nota resoluit: ita etiam naturalis. cuius etiā principia subiecti sunt irresolubilia .s. prima materia: ⁊ primū mouens. eis nihil prius est in suis generibus causaꝝ. Et hec non sunt scientiaꝝ subalternataꝝ cōditiones. vt p3 primo posterioꝝ. textu cōmenti .30. Est igitur ens presuppositum de subiecto: nō aūt conditio subiecti. noticia igitur subiecti noticie principioꝝ complexoꝝ scientie propriorum presupposita est confusa: ⁊ nō distincta: presertim si subm illud sit confuse cognoscibile: ideo noticia subiecti distincta: cum ipsum diffinibile fuerit: per essentialē eius diffinitionē venari potest. quāuis quid nomine subiecti importatur. presupponatur: vt primo posteriorum dixit phs textu cōmenti secundi: ⁊ capite nono. ideo aliquādo diffinitum est per se notum esse: ⁊ diffinitio nō. vt de motu: loco: ⁊ tempore contingit tertio ⁊ quarto physicoru3. Hec determinatio: que est contra volentes demōstrare subiectum esse: saltem a posteriori: dicitur primo posteriorum ab Aristotele ⁊ Auerroe textu ⁊ cōmento .24. ⁊ secūdo physicorum. cōmento .26. ⁊ .12. meta. cōmento quinto. ¶ Noto etia3 ꝙ equiuocatio abijciens a p̄dicto est latior q̄ equiuocatio excludens ab hoc vt de aliquo sit sciētia: quia omne dicibile de multis secundum diuersas rōnes eius est extra predicamentum. Sed dicibilium secundū diuersas rōnes: quedam rationum habent ad rationem alteram attributionem. vel illa quoꝝ est ratio vna attribuunť ad illa: quoꝝ est ratio altera. ⁊ talia scibilia sunt: ⁊ propter hoc dixit Auerrois secundo physicoꝝ. cōmento primo ꝙ nemo potest facere meli⁹ q̄ Aristoteles in diffiniendis analogis: cuiusmodi erat natura. de qua tunc loquebatur Auerrois: ponens in diffinitiōe eius terminos analogos: vt principium analogice dictum de materiali: ⁊ formali: ⁊ formale: de abstracto: ⁊ materiali. ⁊ materiale principium: de materia in actu. ⁊ in potētia. ⁊ materia in potentia de prima: ⁊ secūda. Si enim quis melius faceret q̄ Aristoteles: tunc analogoꝝ diffinitiones per terminos vniuocos explicaret. sed sic facere nō est possibile: quia tunc diffinitio non conuerteretť cum diffinito. nisi tanti ambitus esset terminus vniuocus cum analogo. qđ non est possibile: quia tunc illa analogata per diffinitionem vniuocam essent sub diffinito vniuocata: ⁊ non analogata: ⁊ sic diffinitum esset vniuocum: ⁊ non analogum. Et sic patet ꝙ aliquid est analogum qđ rationem habet analogam: ⁊ aliquod est analogum: quod rationem non habet analogam: sed multas habet rationes: quarum vna ad alteram attribuitur. ¶ Ens enim propter sui transcendentiam diffiniri nequit: neq; describi: sed substantia ⁊ accidens proprias descriptiones habēt: quarum ratio accidentis substantie attribuitur. natura autem non sic. Sed equiuoca quorum rationes ordinē non habent: ad vnam scientiam non pertinent. Quarto metaphisice. cōmento secundo. ideo equiuocatio de qua in predicamentis Aristoteles cu3 vniuocatione medium non habet: quia inter habere vnam rationem: ⁊ nō habere: mediare esset inter contradictoria mediare. habentia enim vnam rationem: scđm quam de significatis suis dicantur: sunt in predicamento. ⁊ non habentia eam: non sunt in p̄dicamento: intellige vniuoco: ⁊ sub nō habentibus rationem vnam analogam: rationem habētia comprehendantur. Et vniuocationis vnitas ab ele-

menti vnitate originem sumit. Sed equiuocatio in me/
taphisica cū vniuocatione predicamentali medium ha/
bet.s.analogiā. Est enim equiuocatio in metaphisica plu
ralitas rationum nominis ordinem adinuicem non ha/
bentiū. ⁊ talis equiuocatio excludit a scientia. tale enim
equiuocū non est scibile per vnam scientiam tanq̄ subie/
ctum scientie. vt dixi quarto metaphisice. cōmēto scdo.
non enim a tali subiecto sciētia vnitatem trahere posset.
Subiectū igitur sciētie debet esse vnū vnitate analogie
vel vniuocationis. ¶ Sciendū tamē q̄ nō omne primū
analogatum est subiectū primū attributiōe in sciētia de
analogo: nō enim sufficit attributio secūdi mēbri analo/
gie ad primū: vt primū membrū analogatū sit subiectū
primū in scientia. Corpus enim ex se mobile est analogū
ad spirituale ⁊ materiale: vt in libro de orbib⁹ plene de/
claraui: ⁊ tamē in naturali ph̄ia: cuius subiectum primū
⁊ adequatum est corpus: scdm q̄ ex se mouetur: non est
subiectū primū per attributionem corpus spirituale: pu/
ta celū: sed ipsuz est subiectū secundum cōtentuz sub pri
mo: sicut minus cōmune: ⁊ sic ipsum est subiectū particu
lare: sed nō adequatū sciētie: sed excessum a sciētia: ⁊ hoc
est: q2 nō dicūtur sublunaria corpora mobilia: eo q2 sit ce
lum corpus mobile vt p3 infra. Sed ens: qd̄ est subiectū
in metaphisica: analogum est ad substātiam ⁊ accidens
est enim primū cōitate: ⁊ quia accidens constituit̄ in esse
p̄ substantiam: ideo substantia in metaphisica est subie/
ctum attributiōe primū: vt dixit Auerrois quarto meta.
cōmento secundo: nō autem substantia est subiectuz pri/
mum attributione: quia ipsa sit agens aut finis acciden/
tium: sed q2 vniuersalr̄ accidētia nō sunt entia: nisi quia
sunt entis. vt septimo metaphysice. textu cōmenti scdi. ⁊
iz. metaphisice. textu ↄmenti tertij dixit ph̄s. Similiter
si sciētia esset de sano: aīal sanum esset primū attributio/
ne: quia non dicunt̄ alia sana: nisi propter animalis sani/
tatem: scilicet quam efficiunt: conseruant: aut significāt.
aut aliud huiusmodi. ¶ Ultimo quātū ad hec generalia
addo: cum subiectū diffinitur: ex parte diffiniti due cōdi/
tiones ponunt̄. s. primū ⁊ adequatū: sunt igitur in sciētia
subiecta prima: ⁊ scda: vt in scientia de genere vniuoco:
subiectuz 2m sunt spēs sub illo genere ↄtente: vt arithme/
tice subiectū primū est numerus in actu vel in potentia:
2m vero numeroꝝ spēs. subiectū autē in sciētia primum
triplicē habere potest primitatē: cōitatis: vt ens in meta/
phisica: attributionis: vt substātia in eadē: pricipalitatis
vt genus substātiaꝝ abstractaꝝ etiā in eadem. primitas
cōitatis requirit in sciētia adequationē: sic q̄ de quibuscū/
q3 essentialr̄ predicat̄ subiectū: illa in sciētia p̄ se ↄsiderā
tur in eadē vt subiecta: ⁊ econtra. s. q̄ oia in sciētia cōside/
rata vt subiecta essentialē illius gn̄is recipiant p̄dicatio/
nē: qd̄ ponitur subiectū primū cōitate. ¶ Ex hoc p3 qua/
re phylosophi ad conceptum anime cōmunem per pre/
dicationez non aduertētes: neq3 aduertere debētes: sub/
iecta suaꝝ scientiarum in plurali nominant: ⁊ particula/
ria subiecta nominant. vt Auerrois in prohemio primi
physicorum: scilicet res sensibiles: que nāli subijciuntur.
Et primo metaphisice. ↄmento. 19. subiectū Astronomie:
⁊ in primo physicoꝝ. cōmento vltimo. substātias abstra
ctas: que metaphisico subijciunt̄. Et hoc maxie fieri po/
test. cum huiusmodi subiecta non sunt eadem secūdū na/
turam: sed eadem sint sermone vniuersali. iuxta modum
loquēdi Auerrois. iz. metaphisice. cōmento. 27. ¶ Ex
his etiam sequitur q̄ non est ponendum subiectū cōmu/
ne in sciētia: qd̄ predicetur de subiecto: principijs: ⁊ pas/
sionibus: quēadmodum dicunt aliqui q̄ res naturalis
subijcitur naturali: tanq̄ subiectum cōmune per predi/
cationez: de naturato: de natura: ⁊ de accidentibus scdm
naturam. q2 subiectum cōmune predicari debet de sub/
iectis particularibus: nō autez de principijs subiecti aut
passionibus: q2 intrinsece constituentibus ⁊ cōstituto nō
est aliquid cōmune vniuocum: quia alterius rōnis sunt
prima simplicia ⁊ constituta: elemēta enim mixtoꝝ non
sunt principia prima: ⁊ vniuocātur licet diuersuz esse ha/
beant extra mixtionem ⁊ in mixtione. ¶ Adequatio aūt
subiecti attributionis non requirit cōmunitatem predi/
cationis de omnibus subiectis ibi. sed sufficit illud ibi su
bijci: ⁊ primo recipere p̄dicationē subiecti per cōitatē: ⁊
aliud qd̄ in eadem scientia subijcitur: recipit p̄dicationē
subiecti primi cōmunitate per attributionem ad illud:
qd̄ ponitur primuz attributione: substātia enim in meta/
phisica: in qua de omni substātia cōsideratur: est primuz
recipiens entis predicationez: ⁊ accidens ibi considera/
tum tanq̄ subiectum secundarium alteri attribuibile re/
cipit entis predicationem: q2 ipsum est entis scilicet sub/
stantie affectio: non quia substātia de accidente essentia/
liter predicetur: nisi ad diffinitiones datas per additamē
tum essentialem extendas predicationem. ¶ Ex quo p3
quomodo primitas subiecti p̄ cōmunitatem cu3 primi/
tate subiecti per attributionem non coincidunt: sed fm̄
magis ⁊ minus cōmune se habent. ¶ Sequitur etia3 q̄
licet corpus spirituale sit causa efficiens producens vel
conseruans: ⁊ aliquo modo finis corpoꝝ materialiū: nō
tamen dicitur subiectum primuz attributione in natu/
ralibus: quia non recipit corpus materiale predicationē
corporis ex se mobilis: quia ad spirituale corpus attribu/
tionem habeat: sed per propriam naturam. ⁊ sic patet q̄
non omnis attributio subiecti vnius ad alterum in scien
tia sufficit ad hoc vt vnuz subiectū sit primū per attribu
tionē in ea. ¶ Ex hoc patet quomō in subiectis per se in
scientia consideratis vnius ad alteruz potest esse attribu
tio: ⁊ tunc si principia ⁊ proprietates subiecto attribuen/
tur: erit omniū in scientia attributio ad subiectū datum:
sed alterius rationis ponenda esset principioꝝ aut passio
num attributio ad subiectū q̄ que dicta est. ¶ S3 pro
primitate principalitatis sciendum q̄ ad hoc vt aliquid
sit subiectum primū principalitate: non sufficit ipsum p̄/
fectius inter alia: que in scientia subijciuntur: sed requiri/
tur dependentia alioꝝ subiectoꝝ ab illo: quod ponit̄ pri
mum principalitate. vnde ab intelligentiaꝝ genere alia
entia omnia in metaphisica cōsiderata vt subiecta depē
dent: ideo bene ponitur genus intelligētiaꝝ in metaphi/
sica subiectū principalitate primuz. Similiter in sciētia
naturali corpus spirituale: scil3 celum est principalitate
subiectū primum. quia ab eo oia alia in naturali subiecta
dependēt. intelligentie eni3 quāuis a celo nō dependeāt:
hoc non impediunt: quia ipse non sunt subiectū in natu/
rali: sed sunt principia subiecti. Tunc etia3 celu3. qd̄ est
particulare subiectū in naturali: non est orbis tantū: sed
ipsu3 est animal celeste. ⁊ sic ipsa3 intelligentia3 nō exclu
dit: quā tamē esse inclusa3 metaphisicus habet declara/
re: cū declarat primum motorem a naturali inuentū esse
primā forma3. ¶ Ex quo sequit̄ q̄ scientie habentis ge/
nus vniuocū pro subiecto: nō oportet illius generis p̄fe/
ctiorē spēm subijci in scientia illius generis: tanq̄ subie/
ctum principalitate primuz nisi ab ea specie alie spēs ge/
neris illi⁹ ↄpēderēt: vt numeri a binario. aut figure a cir/
culo: aut rectilinee figure a triāgulo. ¶ Et sic seq̄t̄ q̄ in
sciā de aīalibus hō nō est p̄ncipale sub3: l3 aliquo mō po
nat̄ hō finis aliaꝝ spēꝝ aīalis sensibilis: imo quoruncūq3
sublunariū. 2° phy. textu ↄmē. 24. mālia. n. solū i hoiē cū
deo glorioso ↄiūgi pnt. q2 i mēte illi⁹ deū pnt iuenisse ⁊c.

qꝛ hoīe nō idigent alie ſpēs in ſuo eſſe aut ꝯſeruari: ſaltē reali. ¶ Sic etiā libri poſterioꝝ nō eſt ſubꝫ pncipale demōſtratio ꝓpter qd: aut ſimplr: ⁊ ꝯñter neqꝫ in tota logica: ꝗꝛ ꝙuis iſta ſint ꝑfectioꝛa ſub ſyllogiſmo aut demōſtratiōe ꝯtenta: qꝛ ab eis alie demōſtrationes nō depēdent. ¶ Et ſi ad eſſe pncipalr itētū ſolū mō aduertis: tūc multa ſubta pones in vna ſcia pricipalia: vt iter demſ̄ratōes: demſ̄ratonē ꝑꝑ qd: iter demſ̄rationes ꝑꝑ qd demſ̄rationē ſimplr. quēadmodū iter vegetabilia aīalia ſūt melioꝛa: ⁊ aīaliū rōnale. ¶ Et ſi dixeris quomō ſtat pmitas ꝑdicationis cū analogia: qꝛ analogis nō rñdet ꝗditas eſſentialr participata a ſuppoſitis. ¶ R nō. lꝫ analogū nō haberet vnū ſignificatū extra: ſed multo: adhuc eſſentia. ꝑdicabile eſt: teſte Auerroe 4. meta. ꝯmēto ſcdo. dicēte. ⁊ diſpō in hoc mō generis eſt ſicut diſpō in genere qḋ dr̄ vniuoce. qꝛ predicabilia eſſentialia iueniunt in hoc genere: qḋ dr̄ multiciplr: ſicut inueniunt in genere: qḋ dicitur vniuoce: ſed hoc non inueniſ in genere qḋ dicitur equiuoce ⁊c̄. diuerſitatē inter huiuſmodi eſſentiales predicationes in libro de elemētis declaraui: dum de pluralitate formaꝝ in cōpoſito diſputareꝫ: dictum etiā eſt ſupra terminos analogos aliquādo eſſe diffinituꝫ: ⁊ ꝯſequēter terminos diffinitionis eſſe etiā analogos: inter diffinitū aūt ⁊ diffinitionē eſſentialis cadit predicatio. ¶ Alia eſt adequatio in rōne formali: vt ratio formalis ꝯſiderandi reſtringat ſubꝫ ad certaꝫ ſciētiam: aliaꝝ ſcientiaꝝ ꝯſideratione de eodeꝫ excludendo: ⁊ iſtam adequationē intelligimus: cū dicimus ſubm non tranſcendere metas ſcientie. ¶ Cum igitur in his particularibus ſciētijs loqmur dicētes ꝙ homo eſt ſubiectū: intelligimus primū primitate cōmunitatis ⁊ etiaꝫ attributionis: cū auteꝫ dicimus ſcdm ꝙ natura homo: explicamus rationē formalē conſiderandi: rōne cuius appropꝛiatur homo iſtis ſciētijs: ⁊ ab alijs hoīeꝫ conſiderantibus remoueṫ. ſed iſte ſcientie ſubiectū nō habēt principalitate primū: qꝛ non depēdēt homines vnus ab altero ineſſe ⁊ ꝯſeruari: niſi ꝑ accidēs. ¶ Ideo nō ponitur temperatiſſimus homo ſubiectum hic: neqꝫ in medicina: neqꝫ cōitate: neqꝫ attributiōe: neqꝫ principalitate: quēadmodum iuſtiſſimus: ea quā matreꝫ virtutū appellamus: poniṫ in moꝛalibus ſcientijs ſubꝫ. ¶ Ex his ſequiṫ ꝙ aliquod eſt ſubiectū primū predicatione: qḋ non eſt primū attributōe: ⁊ in metaphiſica ens. Et aliquod eſt primū predicatione ⁊ attributiōe: vt phīa naturali corpus ex ſe mobile: intelligēdo attributionem nō vnius particularis ſubiecti ad alteꝝ: ſed alioꝝ a principalr ꝯſideratis vt quieſcibile ⁊c̄. ¶ Secūdo aliqḋ eſt ſubiectū primuꝫ attributione: ⁊ non predicatione: vt in metaphiſica ſubſtātia: nō enim hr̄ ſuba de accidentibus: neqꝫ de principijs complexis. ¶ Et ſi ſubſtantia conſtituens in eſſe accidentia eſſet ſubiectū metaphiſice: quēadmodū docet Auerrois: tunc aſſerenduꝫ eſt ꝙ aliquod ſubiectū primū primitate principalitatis nō eſſet cōtentū ſub ſubiecto primo primitate attributionis: ſub ſubſtātia enim conſtituēte accidētia in eſſe nō cōtinetur genus intelligentiaꝝ apud Auerroim: niſi poneres ꝙ cōſtituere accidentia cōueniret ſubo per attributionē non primo ſed rōne inferioꝝ ſub eo contentoꝝ. ¶ Ad particularia igitur magis accedentes premittamus ꝙ triplex eſt bonitas primo ethicoꝝ. capite. io. animi. corpoꝛis: fortune. Omnia hec bona ſub rōne formali ſubiecti iſtaꝝ ſcientiaꝝ cōprehenduntṫ. ⁊ ſic ratio formalis ſubiecti eſt analoga: per prius dicta de bonis anime: ſcdo corpoꝛis: tertio fortune. bonuꝫ animi duplex intelligiṫ: cognitio: virtus: inter cognitiones: ſenſitiua: ⁊ intellectiua. cōprehenduntur. virtus autem eſt bonū appetitiue: ⁊ apud Ariſtotelē ⁊ Auerroiꝫ: nō intellectui: nō eniꝫ in deo aut angelis virtutes apud eos inueniūtur. vt pꝫ decimo ethicoꝝ. capitulo. io. ſed ſenſitiui. qꝛ ſenſitiuus eſt ille cuius ſunt paſſiones a rectitudine diuertentes: vt ira: odium ⁊c̄. ideo illis frenuꝫ eſt iniungendū. non autem rationi: recte eniꝫ ſemper depꝛecatur ratio ad optima. primo ethicoꝝ. capitulo. i8. ſed quia iſta ſunt de his que accidentalr acquiruntur: de his non eſt iudicandū niſi ſecūdum ꝙ conformiter ad corpoꝛis inclinationē haberi poſſunt. Ad hoc propoſitum cū ſecunda technis Galenus de naturali cordis complexione loqueretur per ſigna ex moꝛibus iudicanda dixit ſe non loqui de moꝛibus per phīaꝫ exercitatoꝝ. Sed principaliter ſermo eſt de moꝛibus in quos homo ex naturali ſua complexione aut cōpoſitione iclinatur: ⁊ etiaꝫ ad fortune bona ꝑparatur. huic ſententie atteſtatur phs in libro de ſecretis ſecretoꝝ: cum facieꝫ hypocraticam dixit oſtendere moꝝ malitiam. cū tamen ipſe eſſet bonus. vnde homo etiā ex accidentali triſtitia non eſt melancholicus iudicandus. Timētes eniꝫ aliquādo moꝛtibus ſimiles in coloꝛe inſpicimus exangui remanente facie: ob ſanguinis ⁊ ſpirituuꝫ reuocationē factam ab anima affectionē in coꝛde percipiente. ¶ Moꝛes auteꝫ in quos ex naturali complexione homo iclinatur: ex ſanguinis natura magna ex parte accepti ſunt. dixit eni phs ſecūdo de partibus animaliū. profecto naturā ſanguinis cauſaꝫ eſſe cur per multa animalibus veniant: tuꝫ ꝑ moꝛes: tum etiam per ſenſum: ratio eſt: materia enim totius corpoꝛis eſt: quippe cuꝫ alimētuꝫ materia ſit: ſanguis autem vltimū alimentū habeatur. facit igitur vt plurimū differētie exiſtat: ſi calidus: aut frigidus ſit: ſi tenuis: aut craſſus: ſi turbidus: aut nitidus. ¶ Ex his ſequiṫ ꝙ per rōnem formalem ſubiecti nō intelligimus diffinitioneꝫ illius eſſentialē. eſt enim aliqua ſciētia cuius ſubiectum nullo modo declarari poteſt. ſ. metaphiſica ſcilꝫ ens. hominis etiaꝫ diffinitio eſſentialis ad naturalem ſpectat: nō autem ad medicuꝫ: neqꝫ moꝛalē: neqꝫ phiſionomiſtam: imo in ſubalternatis ſciētijs additur ſubiecto differētia accidētalis: vt arte ſanabile: qḋ eſt rō formalis conſiderādi hominē in medicina: homini ſuꝑ raddit quid nō ſibi eſſentiale: ſimilr bonitas facit. vnde ſanitas: que bonū eſt corpoꝛis: bonā dicit complexionē: bonā corpoꝛis cōpoſitionē: ⁊ bonā partiuꝫ vnitatē. in quibus accidētalia inſeruntur. ¶ Eſt igitur ratio formalis in propoſito ratio ſub qua aliquid in ſciētia conſideratur: ⁊ vbi eſſet aliquid quidditatiue propꝛie conſiderāduꝫ: replicādū eſſet nomē ſubiecti: vt homo inquātum homo: non aūt diffinitio: vt hō inquantuꝫ aīal rōnale: nobis etiaꝫ notius eſt nomen diffiniti ꝗꝫ diffinitio. primo phyſicoꝝ. textu ꝯmēti quinti. ⁊ preſuppoſituꝫ eſt aliquādo nomē diffiniti: vbi diffinitio eſt inueſtiganda. ¶ Ex hoc pꝫ ꝗꝫ alienuꝫ eſt a veritate velle ꝙ oīs propoſitio compoſita ex diffinito ⁊ diffinitiōe ſit per ſe nota: qḋ apud ſcotizantes notiſſimū reputatur. ¶ Sciendū etiā ꝙ plus poteſt chyromanticus aut phyſionomiſta ſuꝑ accidētali iudicāda corpoꝛis bonitate: aut fortune: ꝗꝫ ſuper animi bonitate. ꝓpter eſſe minus directe ſuppoſitā celi influxibus aīam ꝗꝫ corpus: aut ꝗꝫ bona exterioꝛa. B voluit phs in phyſionomia maioꝛe volēs nō eſſe diſcretibile ꝑ exterius apparētia: ſi ſoꝛtes grāmaticus ſit: an rhetoꝛ: vocis eni ꝓpriū eſt hoc iudicare: accidētia eniꝫ aīe: ſecūduꝫ que ſimul trāſmutanṫ anima ⁊ corpus iudicari poſſunt. vt dixit Ariſto. ſecūdo prioꝝ. vbi Auerrois. notū eſt ꝙ accidentia nō naturalia nō faciunt veſtigium niſi in anima: ſicut ſi quis ſcit artē muſicam: habet veſtigiuꝫ in anima: ſed non habet veſtigium in corpoꝛe ex ea. ¶ Sciendum eſt etiaꝫ ꝙ malitia

quãuis 3ria sit bonitati:nõ tñ ipsa cadit in rõne formali
ↄsiderãdi subm in his scientijs:sed bonitas sola:malitia
aũt est de attributis subto:⁊ est de his que ꝑ se:sed scḋo
cõsideranꝰ:aut ꝑ accñs:iuxta modũ loquẽdi Aristo.9º.
meta.tex.cõ.3.nõ eni gescere cadit in rõne formali subti
phie nãlis:quãuis moueri sit rõ formalis considerandi
corpus in nãlibus.Similr sanitas est finis medicine.lõ
ab ea rõ formalis cõsiderãdi sumit.s.sanabilitas ꝑ artẽ.
ideo egrotabile in rõne formali subi medicine cadere nõ
põt.de hoc dixi in q̃ne de subto medicine.¶ Ex his eli
tio p̃mo ꝙ phia ⁊ chyromãtia sunt scia.hñt eni subm qḋ
est hõ:ſm ꝙ nã bonus:pncipia aũt sunt talis complexio
tales bonitates vł malitias ostẽdit.vt sanguinea libera
litatẽ:colerica iracũdiã:melãcolica timiditatẽ:flegmati
ca pigritiã:aut somnolẽtiã ⁊c̃.Istis eni physicalibus pn
cipia ꝓpa istarũ sciarũ cõfirmanꝰ:sunt igiꝰ hec pncipia
cõia.Sed ꝓpa sunt.talis vel talis mons tali vel tali istu
rui celi corrñdet vt mons digiti medij Saturno:anu
laris Soli:ꝫdicis Joui.¶ Qz si in aliquo mõte sit discor
dia:cui planete mons ille rñdeat:tunc ad inductionẽ ex
sensatis recurrendũ est:ex q̃bus alia sciẽtiarũ pncipia:q̃
ex ꝓprijs terminis euidentiã nõ hñt:accepta sunt:vt di
xit p̃hs.6.ethicoꝝ.ca.4.passiones aũt hoi attribute sũt
speciales bonitates aut affectiones:positiue per boni pre
sentiã:aut negatiue:vł priuatiue ꝑ boni absentiã:vł 3rie
ꝑ mali presentiã:malitia eni passio est:⁊ põt de subiecto
ꝑticulari cõcludi:quãuis nõ sub rõne formali ↄsiderãdi
cõtenta sit.sufficit eni ꝙ ad eã habeat attributionẽ.Cuz
igiꝰ habeat physionomista ta:subm:mediũ:⁊ passionez:
potest ipse demonstrationẽ errigere:⁊ disciplinã in disci
pulo generare.¶ Qz si dixeris subm esse corruptibile:ğ
nõ scibile.pꝫ ↄñtia ex p̃mo posterioꝝ:⁊ sexto ethicoꝝ.
¶ Rñdeo.negãdo ↄñtiã:qꝛ corruptibilia duplicẽ par
tẽ hñt:mãꝫ:⁊ ſm hãc corruptibilia sunt:⁊ nõ permanẽt.
aliã partẽ hñt.scꝫ formã:⁊ tũc ſm formã permanẽt:⁊ sci
bilia sunt.licꝫ forma habeat duplex esse singulare:⁊ ſm
hoc esse nõ scitur indiuiduũ:vłe:ſm hoc eẽ sciꝰ idiuiduũ
dixit eni Auerro.p̃ meta.ↄmẽto.6.sensibilia quedã sunt
nõ trãsmutabilia eẽntialr:sed permanẽtia.s.forma:que
dã sunt transmutabilia semper.scꝫ mã.ideo de eis vłes
fiunt ꝓpositiones necessarie:⁊ sic voluit p̃hs primo po
sterioꝝ.tex.cõ.septimi.15.17.sciaꝫ esse necessarioꝝ:⁊ non
corruptibiliũ.Istarũ aũt necessariarũ ꝑ se note sunt pn
cipia:sed nõ per se note sunt scibiles.¶ Qz si dixeris infi
nitas lineas nõ reduci ad artẽ.¶ Rñdeo.quẽadmodũ
Astronomus pncipaliũ astroꝝ cognitionẽ hñs satis loq
tur de futuris:quãuis inumerabiles sint alie stelle ab
Astrologo:quaꝝ nullã hꝫ perfectã cognitionẽ:ita chyro
manticus per principales lineas iudiciũ fert:multarum
aliarũ nõ pncipaliũ noticiã nõ hñs:facilius tñ superabi
lis est defectus istarũ scientiarũ q̃ꝫ astronomi.¶ Qz si
dixeris ꝙ de lineis ꝓprietatẽ indiuidui seq̃ntibus iudi
cari nõ põt:⁊ ita Chyromanticus nõ bene iudicat:qꝛ ta
les lineas nõ cognoscit.¶ Rñdeo medicus cõplexionẽ
ſm formã cognoscens:⁊ nõ cõplõnẽ ſm mãm:vt in plu
ribus bene iudicat:⁊ tñ in suo iudicio certitudinẽ nõ hꝫ
mathematicã:ita neq; chyromãticus in suo iudicio per
acribologiã mathematicã regulaꝰ.ipsa eni nõ in oibꝰ ex
petenda est.scḋo meta.tex.cõ.16.⁊ disciplinati est in tan
tũ certitudinẽ inquirere ſm vnũq̃dq; genus inquãtũ na
tura rei recipit.p̃ ethicoꝝ.capite scḋo.⁊ in eodẽ p̃mo ca.
10.meminisse aũt ⁊ predictoꝝ opꝫ:⁊ certitudinẽ nõ in oi
bus similr exquirere:sed in singulis ſm subiectã mãm:⁊
in tantũ inquãtũ est ꝓpriũ doctrine:hec aũt nãlia mul
te mãe inuersis sunt:vñ variabilia sunt.imo de istis ꝓprie

tatibus occultis loquẽs Auer.ꝑrio cãticoꝝ.cõmento.3l.
dixit ipole est cognoscere ꝓprietates per modũ syllogi
sticũ:nisi sciremus p̃cise quantitates elmtoꝝ in quolibet
entiũ:⁊ nisi etiã sciremus operationẽ egredientẽ a quali
bet ꝓportione generata in quolibet:ſm quãtitates ele
mentoꝝ in eis existentiũ.hoc aũt nobis est ignotũ:neq;
possibile est iueniri ab hoie:cũ sit infinitũ:⁊ fine carens.
¶ Qz si dicas ꝓpositionẽ iudicatã a chyromãte esse cõ
tingentẽ ⁊ non scibilẽ.s.iste irasciꝰ.ergo chyromanticus
nõ est sciẽs.¶ Rñdeo.nõ valꝫ ↄña:qꝛ vłi necĩa iudicãt:
quã itellectu cõcipiũt.puta ois sic lineatus naturalr faci
liter irasciꝰ:cuiꝰ vniuersalis.h.minore sensu accepta:ifert
singularẽ ↄclõnẽ:sic iste est sic lineatus.ergo nãliter faci
liter iste irasciꝰ.demõstrata igiꝰ ↄ est vłis:sed ↄ indicata
de singulari extra singularis est.demõstratio igitur est:
ois colericus est iracundus:ois sic lineatus est colericus
ergo ois sic lineatus est iracũdus:maior est supposita ex
phia naturali ⁊ minor est in chyromãtia ex experientia
collecta.¶ Correlariũ scḋꝫ.chyromãtia ⁊ physionomia
naturali phie subalternãꝰ:pꝫ qꝛ earũ subm est hõ:q est
scḋariũ subm in phia nãli:⁊ sic accipiũt subm ab ea:scḋo
eidẽ subto ipse addũt accidentalẽ drĩaꝫ:puta bonitatez.
Tertio.iste sua pncipia capiũt a nãli.¶ Qz si dixeri eas
mathematice subalternari:qꝛ de lineis cõsiderãt.⁊ sic il
lis subiectũ p̃bet geometria:⁊ nõ phia.¶ Respõdeo.ne
gando ↄñtiã:qꝛ scie iste lineas ↄsiderant:vt signa ꝑ que
iudicãt:nõ aũt vt subta neq; linee in eis mathematicam
habẽt abstractionẽ:neq; mediã inter nãlẽ ⁊ mathemati
cã:sed cõtracte ⁊ in mã nãli cõsideranꝰ linee.vt.s.in ma
nu vel facie ⁊c̃.Tũ qꝛ cõsideraꝰ linea vt cõiuncta quãti
tati sensibili:puta qualitati p̃me vt caliditati:⁊ scḋe vt co
lori:qḋ mathematice repugnãs est cõsiderationi:⁊ me
die inter mathematicã ⁊ naturalẽ:vt scḋo phy.tex.com.
18.colligiꝰ.⁊.20.Tũ etiã linea mathematico subiecta la
titudine carẽs est ⁊ ꝓfunditate:qꝛ mathematicoꝝ linea
in conceptu est.Istarũ aũt scientiarũ linea nõ est carẽs
latitudine.imo ſm ꝙ lata vel exilis cõsideraꝰ:⁊ ſm ꝙ
ꝓfunda vel eminẽs:⁊ ſm ꝙ longa vel breuis:⁊ ſm va
rias illius dispõnes varie signans est:⁊ varia iudicanꝰ.
ideo potius lineamẽta hec q̃ꝫ lineas appellare consueui.
ſm etiã ꝙ in mã nãli sunt hõ linee ↄsideraꝰ.s.ſm ꝙ sũt
in facie naso oculis ⁊ huiꝰ:⁊ sic nãlẽ hñt cõsiderationez
⁊ quẽadmodũ in istis sciẽtijs subꝫ nõ est mathematicũ:
ita neq; rõ formalis subti mathematicã sapit abstractio
nẽ:nõ igiꝰ mathematicis subalternanꝰ iste scie.pncipia
aũt que a nãli p̃ho accipiunꝰ:sunt:hõ ex mã ⁊ forma cõ
poniꝰ.s.itellectu ⁊ corpe debite organiçato:⁊ ꝙ in mã ali
ter ⁊ aliter disposita alr ⁊ alr apta est forma operari.pa
tet facta sola variatione de sano ad egruꝫ:aut eꝫ.aut ad
ebrietatẽ.q̃uis corpus esset sanuꝫ:aut ex corporis cita ⁊
stricta circũgiratione:⁊ tũc patens est in operationibus
notabilis variatio.mã eni formã d illius potẽtia eductã
nãlibus afficit dispõnibus.¶ Alia etiã propingora reci
pit.Cõplexionẽ siccã esse cãm asperitatis cutis.humidã
aũt mollitiei:⁊ sic de alijs.puta tẽperatã crasiꝫ hec signa
cõmittanꝰ:distemperatã aũt alia:⁊ ꝙ octo sunt distem
perate cõplexiones:ad quas corpus humanũ labi põt:⁊
ſm nãm ⁊ accidentaliter seu preter nãm:vel meliꝰ qua
tuor.ſm ꝙ dixit Auer.scḋo collꝫ.caplo p̃.non eni datur
in nã simplex corpus calidũ tm̃:neq; humidũ tm̃ ⁊c̃.Et
tertio collꝫ.capite primo difficile est imaginari egritudi
nẽ nãlẽ esse simplicẽ.Sed clarius p̃mo cãticoꝝ.cõmẽ
to.264.¶ Principijs etiã mathematicis iste scie adiu
uanꝰ:puta astronomicis:puta celũ in tali positione ſm
stellas fixas ⁊ erraticas talẽ vel talẽ effectũ imprimit in

habēte talem vel talem celsperte in ortu vel in alio do-
minātī loco. ¶ Exptum est aūt bonā montis iudicis di-
spōne in rebus iouis bonā indicare dispōnē: ꝛ malā ma-
lā. ꝓportionalr̄ de mōte Saturni: ꝛ sic de alijs dicēdum.
Et tūc chyromāticus suam sciētiā cōpleat istoꝝ exptoꝝ
causas inueniēdo. ¶ Scientias aūt se inuicē adiuuare ꝛ
mixtīz tradi: manifestū est in pluribus sciētijs pratīcātī:
proꝗ mixtiōe faciēda aduocati nūc sumus ad scribēdū.
¶ Elicio tertio modū arguēdi quo iste scie vti pñt. demō
stratiōe eniz qꝛ ꝛ a signo ꝓcedēte vti pñt: puta linea sola
ris fm lōgitudinē latitudinē ꝛ ꝓfunditatē bene disposi-
ta ꝛ secūdū colorē ꝛ bene sita: ꝛ nō īpedita ibi: neqꝫ alibi
est ꝫ opantia: ꝗ talis cū dñis ꝛ principibus gratiā habere
aptus est. vel si ipsam ꝯclusionē vt in pluribus ꝯtingētē
volueris: ꝗ talis cū principibus ꝛ dominis gratiā habet.
similr̄ a signo comitāte argui pōt ecōtra: si cui ꝯtingat no
tū esse ꝯñs experiētia: ꝛ añs ignotū. Ubi sciēdū ꝙ a vir-
tute formatiua fetus operāte secundū determinatā com
plexionē indeterminatā māꝫ cadūt iste linee manus aut
frontis ꝛc. sunt eniz casus cōplexiōis: ꝛ ꝗdā sunt linee cō-
pōnis: qꝛ forma cōpō est: que lineis claudiṫ. a virtute ēt
mediāte cōplexione fiūt opatiōes: ꝛ aptitudines ad ope-
randū: ꝓcedere igiṫ a lineis ad opationes aut opationū
aptitudines: est ꝓcedere a signo cōmitante. Sed iste pro-
cessus in duos resoluiṫ: quoꝝ primus est a posteriori: se-
cūdus vero a priori. prim⁹: hꝫ data linea puta solaris ꝛc.
ꝗ cōplexio habeṫ solaribus viris ꝯueniēs. argumētū est
a casibus cōplexionis ad cōplexionē a qua cadūt. secun-
dus a priori. Cōplexio habeṫ solaribus viris ꝯueniēs: ꝗ
hñs cōplexionē illā illis placere aptus est aut placet: cō-
plexio eniz est cā imediata hꝫ aptitudinū. ¶ Intulim⁹
etiā ꝯclusionē vt in plurib⁹ verā ꝓpter cās nāles: ꝗ ipedi
ri pñt: lꝫ eas ipediri raro ꝯtingat vt in fine quarti de gña
tione aīaliū dixit Arist. ꝛ sic nō cogiṫ libertas: neqꝫ cause
nāles a suis effectibus nālib⁹ frustranṫ. ¶ Astronomo-
rū enim qdā: cū assumūt celum necessitare hoies in suis
opibus: statuūt sibi principiū falsum: cuius oppositūz in
nāli phīa demōstratiue ꝯclusum est ꝑ nām materie ha-
bēris formā: cui ꝯriū est: vel ꝑ se vel ꝑ accñs: mā eniz ori
go est ꝯtigētie. vt in libro de orbib⁹ dixi. ¶ Aristoteles
ēt ꝑmo ꝑyhermenias: vt a rebus ꝯtingētibus futuris ne
cessitatē auferet: in eis dixit nō eē determinatā veritatē.
ꝛ in ħ parcat mihi gregorius ariminēsis: aliud enim est
dare ꝯdictorijs in singularibus ꝯtingētibus futuris non
eē veritatē: ꝛ nō eē determinatā veritatē: ꝯcediṫ enim in
illis veritas: cū disiūctiue ꝯdictoria ꝯiūgunṫ: vt testatur
phs ibi. Cū quo stat in illis nō eē veritatē determinataꝫ:
qꝛ nō est in aliq̄ ꝓpōne determinata vitas: cū ill⁹ ꝯ possi
bilis est cāꝝ opp^m opantiū applicatio. sic autē est in tali-
bus: lꝫ eni hec sit vera antichrist⁹ erit nō tñ determiate:
qm̄ ei⁹ possibilis est falsitas. neqꝫ ꝓuidētia diuina eā ne-
cessitat. quēadmodū neqꝫ visio mea: ꝗuis eēt ī fallibilis:
te necessitaret ad sedēdū. neqꝫ nō sedēdū: dū te sedētē vel
nō: īspicerē. Et hāc sniaꝫ hꝫ Auer. in ꝯmēto dicēs: ſꝫ ī mā
ꝯtingēti in reb⁹ futuris: ꝛ ipe diuidūt veꝝ a falso. qꝛ oꝫ vt
īueniaṫ vna duaꝝ ꝯdictoriaꝝ in eo futuꝝ: ſꝫ nō determi
nate in se. Ueꝝ scdꝫ ꝙ sūt nā ipsaꝝ ex ꝓuatiōe determi-
natiōis: sic sūt ipe apud nos. ꝛ ꝑꝑ ħ nō est possibile: vt de-
termineṫ in ħ gñe scia: cū ipsa sit res ignota ꝛc. distiguē-
dū igiṫ ē iter pteritū ꝛ pñs ex vno latere: ꝛ futuꝝ ex alio:
qꝛ lꝫ vitas pñs ēt sit possibilis eē falsaꝫ ꝑ pñtiā tñ sic de-
terminata ad vitatē: ꝙ ipa iā agētiū mutātiū variabilita-
tē effugiet: ꝛ vitas pterita ēt magis. ſꝫ futura adhuc istabi
litatē hñt vitr: qꝛ agētia cās ipediētia pñt aduenire: ꝛ fu-
tuꝝ als a sui futuritiōe diuertere. teceāt igiṫ ꝗ de phō in

ħ ob loquanṫ: qm̄ ipsuꝫ aūt nō īntelligūt aut intelligere ip-
sum noluūt: futuroꝝ tñ quādā non existētiū: aliqn̄ ineui-
tabilis est a nā euētus: vt eclipses: per eclipsabilitatē eniꝫ
astronomus nō indicat. sed ꝑ eclipsim: non eni eclipsabi-
litas effectū parit in inferioribus: ſꝫ eclipsis: ꝓpter igitur
tales effectus ineuitabilr̄ eueniētes: sed nō semꝑ existen-
tes: dixit phs primo posterioꝝ. textu cōmēti. 43. sciētieꝫ
esse eoꝝ que sunt semꝑ vel frequēter. tales eniꝫ effectus
cū ad cām suam cōparanṫ: necessarij sunt: ꝛ semꝑ existē-
tes: sic. s. qn̄ eoꝝ cā existit. sed cū ad tēpus cōparanṫ: non
semꝑ: ꝛ cū iste cause ad iferiora cōparanṫ: lꝫ essent nāles
ꝛ in essendo necessarie: nō tamē iuincibiles sunt sed inge-
nio humano iferioꝝ cās aliter disponēte variabiles sūt.
Qō aūt impedianṫ cū difficultate fit: ꝛ raro: iō iudiciuꝫ
astronomicū veritatē hꝫ artificialem. homo igiṫ in suis
opibus nō agitur: sed agit: dato enim opposito: nō oporte
ret negociari: neqꝫ ꝯsiliari: vt recte inquit phs in fine ꝑ-
mi ꝑyhermenias ꝛ nono meta^ce ꝯfirmat: vñ Auerrois in
fine cōmēti sexti. qui negant primā mām ꝛ oēs motus ꝛ
gñationē ꝛ corruptionē: ꝛ oēs artes que agunt ꝑ cogita-
tionē: ꝛ voluntatē ad expellendū nocumentū: ꝛ ducēduꝫ
iuuamētū: hō igitur: cū ꝑ prudētiā regulaṫ: futura mala
poterit minuere: ꝛ bona augere: cū preuiderit ea: vt ad lō
gū declarat phs in libro de regimine ꝑncipū. Ista igitur
ꝯclusio sic phisionomatus: aut sic manū hñs designataꝫ
est irascibilis est necessariā: intellige necessitate nō abso-
luta: ꝓpter subiecti cōtingentiā iuxta Auerroim primo
peryhermenias: ſꝫ ista sic physionomatus: aut sic manuꝫ
hñs designatā ex leui cā irasciṫ: est artificialis: ꝛ vera vt
in pluribus: ꝛ diciṫ scibilis ampla significatiōe huius no-
minis sciētia vtēdo: sed melius loquēdo opinabilis dicē-
da est. ¶ Elicio quarto ꝙ phisionomia ꝛ chyromātia spe
culatiue scientie sunt: ꝛ non pratice. qꝛ in scientijs altero
duoꝝ modoꝝ inueniṫ praticum: vel ex obiecto incōplexo
cuius rō formalis est reddēs subiectū operabile a nobis:
hoc voluit Auerrois scdo ethicoꝝ. capitulo scdo. dicēs ꝙ
sciētia pratica docet ꝯstituere suū subiectū: ꝛ tūc si theo-
logie subiectū sit deus inquātum deus: theorica est theo-
logia. Si aūt theologie subiectum sit deus inquātū ama-
bilis a nobis: pratica esset similr̄ cū subiectum sit homo
in medicina fm ꝙ arte sanabilis est. tunc medicina est to-
ta pratica: non aūt logica: que de mō sciēdi est. fm ꝙ nři
regulatiuo: ꝛ nō secūdū ꝙ a nobis operabili. ꝛ hoc modo
pratici habitus: pꝫ has scias nihil pratici in se ꝯtinere: qꝛ
nulla haꝝ sciētiaꝝ hꝫ subiectū opabile a nobis. ¶ Alio
mō accipiṫ praticū ex obiecto cōplexo demōstratione cō
cluso: vt ex eo qd ꝯclusio dictat sic faciēduꝫ: vel nō: ꝛ sic
medicina est partim theorica ꝛ partim pratica. similr̄ ꝛ
theologia: similr̄ ꝛ logica. qꝛ alique ꝯclusiōes dictāt qd
faciendū sit. vt diuidēdū est genus in spēs ꝑ differentias
essentiales: ꝛ nō ꝑ accidētales: demōstrādū est ex ꝓpōni-
bus ꝑ se: ꝛ nō ex his que sunt ꝑ accñs. syllogizandū est in
prima figura ex combinatione affirmatiuaꝝ: ꝛ nō nega-
tiuaꝝ ꝛc. esse enim opationes de genere eaꝝ: que reales
appellenṫ ꝛ extra animam: vel non. naturā praxis non
variat: que diffiniṫ ꝑ operationē secundum electionē hu-
manam: non determinando ad operationē imanētē vel
transeuntē: quia moralis circa operationes immanentes
est: quia iram virtus aliquando excitat: aliquando vero
frenat. Tertio enim ethicoꝝ. capite. 10. aliquando virtus
est imitenda furori: aliquādo etiam virtutem furorē eri-
gere opꝫ. ꝛ tñ pratica est. neqꝫ curando an operationes: ꝗ
regulentur: sint intellectus operationes: vel non: imo ne
logica philosophicaꝫ inquisitionē de anima ꝛ anime ope
rationibus presupponeret. Aristoteles in noie ꝛ verbo

diffiniendis primo perybermenias ad voces se contulit: quas regule logicales dirigerent. Intellectus etiaz extensione fit praticus: nõ dico extra se tẽdẽdo: sed cõsiderãdo obm incõplexũ: inquãtũ est a nobis opabile: aut obz cõplexũ dictãs de ope: cui õformiter eliciẽda est recti appetit⁹ opatio. pratici eniz itell's veritas est õfesse se habẽs appetitiui recto. 6⁹ ethicoꝝ. capi⁹. 3. ꝛ tunc praxes solũ ab hoie sunt: nõ aũt a deo: aut ab alia intelligentia: neqꝫ a brutis: neqꝫ in fantibus ꝛc̃. hic aduertat theologus. Non igitur omnes operatiões ab homine facte praxes sunt: quia nõ que naturaliter sine cognitione fiunt: neqꝫ que violenter fiunt: sed que libere: ꝛ non quecũqꝫ libere: sed que cũ electione fiunt: electio aũt est eoꝝ que ad finem sunt: vbi volũtas est ipsius finis. tertio ethicoꝝ phs. capitulo. 5. fricatio eniz barbe quamuis libera sit: cum inaduertẽter fit: nõ est praxis. electio etiã cũ rõne ꝛ itellectu est. vt in eodẽ tertio i fine eiusdẽ capituli testat̃ phs. ¶ Tũc ad pũctũ. phisionomia ꝛ chyromãtia nõ sunt practice: qꝛ quis istaꝝ sciaꝝ õclusio eẽt de ope vt iste furabit̃: nõ tñ dictat illa õclo aut sentẽtiat sic esse faciẽdũ: vel sic: vel nõ sic faciẽduz. ¶ Dicendũ tñ ꝙ adiuuãte chyromãtia aut phisionomia õ practica elici potest. vt inuẽto per artes istas ꝙ iste temperatus est in complexione ꝛ moribus: tũc elicitur ꝙ bona est illius conuersatio: sed inuento illo proditore: aut maniaco: mala. Sed iste conclusiones morales sunt. ꝛ per prudentiam eliciuntur: non autez per phisionomiam aut chyromantiam: quãuis antecedens ad cõclusiones illas scitum fuerit per chyromantiã aut phisionomiaz. prudentia enim preceptiua est sexto ethicoꝝ. capite. xi. Iste autem sunt iudicatiue. ¶ Huic sentẽtie proportionabile est dictum Auerrois secundo conticoꝝ. cõmento. 55. Quod hec conclusio. non est nauigandum per mare tẽpore hiemis. non est medicinalis: sed consiliaria. Et hoc modo astronomiã etiam pono Theoricã quamuis de humanis operibus determinaret. ¶ Elicio quinto differẽtiam inter chyromãtiam ꝛ phisionomiaz: qm̃ phisionomia altero duoꝝ modoruz diffiniri potest: vno modo: quia ipsa sit scientia hominis secundum ꝙ bonus est nã: ex apparẽtibus signis in corpe: vndequaqꝫ appareant hõ signa. ꝛ sic est phisionomia totiz integrale ad scientiaz chyromãtie. Si aũt restringatur phisionomia principaliter ad signa faciei: sic ipsa differt a chyromantia: nõ ex subiecto: non ex ratione formali õsiderãdi subiectuz: sed ex medijs per que iudicatur. qꝛ phisionomista principaliter accipit signa ex facie: aut si ex alijs corporis partibus: non tamen ex manuum lineamentis: chyromantie aũt ex manuũ lineamẽtis oritur vt ex signis. ꝛ ita stricte loquutus est phs de phisionomia: cum de signis manus nullam adhibuit considerationem: neqꝫ in phisionomia metaphorica: neqꝫ in phisionomia breui ad Alexandrum illum magnuz macedonẽ. Qđ inaduertenter contigisse minime de tãto phylosopho suspicandum est. ꝛ presertim cum primo de hystorijs animaliuz lineamentoruz chyromantie meminerit: dicens: vola incisuris vite indicibus distincta est. Idez trigesimaquinta problematuz problemate decimo. qđ ꝛ decima problematum problemate. 49. ¶ Et si quis diligentiore vtens consideratione ꝛ pedimantiam ꝛ vmblimantiaz secernere voluerit. quoniaz in illis etiaz proprie diuersitates propria habentes significata inueniuntur. ¶ Dicenduz est illas esse phisionomie partes. phylosophus eniz in phisionomia ad Alexandruz a capite vsqꝫ ad pedes phisionomica signa comprehendit: exceptus manuuz lineaturis vt predixi. ꝙ si etiam illa tua signa pedis: aut vmblici: aut partis alterius excipere volueris: non tecuz ad nomen contendaz. ¶ Elicio sexto diuersitatez cadentem inter philosophiaz moralem considerantez hominẽ sz ꝙ moraliter bonificabilis est: ꝛ has particulares scientias homines secunduz ꝙ natura homo est considerantes. quoniam moralis considerat homines secunduz ꝙ bonificabilis est prudentia: ꝛ ista ratio formalis considerandi homines pratica est. vt patet: quoniaz reddit subiectum ens operabile a nobis. licet subiecti materiale nõ fiat ab homine per electionẽ: licet fiat ab eo per naturaz. nõ nego tamen quin in concursu ad mulierez cõcurrat electio: vt octauo physicoruz. cõmento quadragesimo septimo colligitur ab Auerroe. non eniz consideratur materiale subiecti principaliter ad habenduz esse praticuz vel speculatiuuz. sed formale. quia intentio phylosophi moralis est: vt boni fiamus. Teste Aristotele secundo ethicoruz. capite secundo. ꝛ primo ethicoruz. capitulo tertio. Amplius autem passionuz sequutor existens inaniter audiet: ꝛ inutiliter. quia finis est: non cognitio. sed actus. Sz phisionomici aut chyromantici aut Astronomi non est hec cura: neqꝫ est hic finis: sufficit eniz ipsis presentem bonitatez cognoscere: vel absentem: ꝛ etiaz preteritam aut futuram. ideo moralis praticus est: hi vero theorici sunt artifices. ¶ Ex quo sequitur ꝙ eidem scientie subalternari possunt sciẽtia practica ꝛ speculatiua. qꝛ phylosophie naturali subijcit̃: ꝛ moralis: ꝛ etiaz medicina: quaꝝ vtraqꝫ practica est: ꝛ etiaz phisionomia ꝛ chyromantia: quaruz vtraqꝫ speculatiua est. ꝛ istaꝝ oium homo subiectuz est. non dico animaz subijci morali: neqꝫ corpus: qđ est altera pars cõpositi: medico: sed homo omnibus subijcitur. licet secunduz aliaz ꝛ aliã rationẽ formalez. non igit̃ moralis philosophia inter tres philosophie partes diuisa ab Aristotele sexto metaphisice. textu cõmenti. 2. neglecta relinquebatur: sed cõprehensa sub naturali philosophia ipsam sub esse continente ꝛ subalterãte latitabat. Errãt igitur qui diuisam ꝛ sufficientem scientiam ab Aristotele in tres primas partes: ad speculatiuaz restringũt. quasi practice scientie nõ extitissent cõprehendende. ¶ Elicio septimo differentiaz inter conclusiones artificiales ꝛ scientificas pertinentes ad has duas scientias. quoniam secunduz Aristotelez sexto ethicoruz. capitulo quarto allegantez se primo posterioruz. textu cõmenti septimi. scientia est necessarioꝝ: cuz autẽ est propositio vt in pluribus vera: ad opinionẽ spectat. ꝛ tunc artificialẽ eam appellamus: non quia sit de numero conclusionũ: quaꝝ habitus est ars. qm̃ ars: quãuis sit possibiliũ aliter se habere: non tñ ipsa est quoruũcũqꝫ contingẽtiũ: etiã vt in pluribus: sed eoꝝ quoꝝ principiũ est in faciente: ꝛ nõ in facto scđz determinationẽ phi sexto ethicoꝝ. capite. 5. cuiusmodi nõ sunt: que p chyromãtẽ aut phisionomũ iudicant̃. nõ intelligo tñ solũ ea esse factibilia: q̃ operatiõe nr̃a ponũtur in esse: qm̃ vltra artẽ sic operatiuã: quã pfectiuã appellamus: dãtur etiã artes due: scilicet operatiua: qua nihil remanet post opationẽ: vt ars cãtãdi aut saltandi: ꝛ sic de alijs multis de qbus mẽtionẽ fecit Auer. 2⁹ phy. õmẽto 3. Nõ igit̃ oĩz est oẽ agibile esse p prudẽtiã regulabile. dixit eniz phs pmo magnoꝝ moraliũ Cytharista actor est ꝛ artifex. Qꝛ nõ prudẽtia regit̃ cythara: sz arte. Sz prudẽtia ẽ circa agibile eligibile ad cõmodũ iuxta phz ibidẽ. Alia ãt ẽ possessiua: vt venatoria: aut piscatoria ars: he qdẽ reꝝ cõiuz pticulares nos faciũt eẽ possessores sz artificialẽ õnẽ itelligim⁹. qꝛ rõnali õiectura elicitã. õnes igit̃ in his sciẽtijs õcluse sunt necessarie: artificiales ãt sũt vt in plib⁹ vere: ꝛ vles ex subto: nõ dico ex vli clausura idest mõ distribuẽte subz iuxta Auer. p pyher. sz iudicia plata vt in plib⁹ vera sũt: ꝛ singularia. qm̃ sensus singularia iu-

dicat. Quis iudiciū apud intellectū ex terminis vlibus
componatur: siue distributis siue non. experientia autē
apud interiorem sensum reperitur. ⁊ est copulatiua com-
posita ex singularibus propositionibus cōsimilibus sen
satis: quarum memorialis habitus conseruatur. ⁊ sic seq-
tur cogitatiuā virtutem cōponere cū hoc verbo est sub-
iectum cum predicato: inter tñ terminos singulares in
essendo: quemadmodū cogitatiua est virtus singularis
in essendo: q2 ipsa est virtus educta de potentia materie.
ꝙ si iter vles terminos cōponit: illi vles sunt solū modo
in significādo nō aūt in essendo. vt talis habēs tale signū
super police fuit suspēsus: ⁊ talis ⁊c. operationes aūt exte
riores circa singularia sunt scdo ethicoꝝ. cap°. 7. ⁊. 3. ethi-
coꝝ capitulo pmo: ⁊ ēt singulariū vt pхemio metaphisi-
ce colligiť. ¶ Addo etiam his que dicta sunt octauū cor
relarium. lȝ ab hoie multe fiant operationes: quedā enīȝ
ab inexistenti nā elementi fiunt: vt descēdere: qn homo
in aere sue nature relinquitur: aut in aqua: postꝙ aer aut
spūs in interioꝝ vacuitatibus precōtentus euanuit: que-
dā fiunt ab anima secundūȝ ꝙ vegetatiua est vt nutrire
corpus: augere ipsum: ⁊ gñare tale quale ipsum est: in nō
orbatis: neqȝ imperfectis: neqȝ in gñatione spontaneā ha
bētibus iuxta Aristotelē scdo de aīa. textu cōmenti. 34.
spōte fieri ea intelligo: cū nō extrinsecū particulare agēs
concurrit ad gñationē: quale est illud a quo deciditur se-
men: in his que ex semine generanť: ex putrefactiōe enīȝ
genita multa non generant: ꝙ si sic: generāt: non tale q̄le
ipsa sunt: sed effectus est alterius rōnis a gñante. vt aper-
tissime dixit Aristo. primo de gñatione aliūm. Potuit li-
broꝝ penuria facere ꝙ locū hūc doctor subtilis Scotus
nō viderit cōcedens genita ꝑ putrefactionē cum genitis
ꝑ ppagationem eiusdē esse rōnis: materie enim secunde
sunt alterius rōnis ⁊ agentis ppinqua: ergo forme. Sed
ꝯñam hanc opꝫ Theologum negare de mā ex qua. s. li-
mo ⁊ sanguine mestruo. nō imanente: q2 adde mā ⁊ filij
eius diuersa extitit ⁊ agens propinquū: qui tamē eiusdeȝ
rōnis fuerant. cū aūt non sit ꝑcedere in infinitū in tali-
bus spēbus: q2 infinitū abhorret nā: data vltima spē geni
ta: ipsa nō prolifica est: quedā aūt fiunt ab anima secūdū
ꝙ cognoscitiua est: vt audire: videre ⁊c. quedā fiunt ab
eius anima secūdū ꝙ cognoscēte ⁊ appetente: vt motio-
nes locales. Istaꝝ tñ operationū: q̄ꝙ nā hoieȝ statuerit
vti finem artificialiū: ⁊ huius inferioris mundi dominū
⁊ presertim suarūmet operationū. ipse tñ quarūdā excel-
lētius dñať q̄ꝫ aliaꝝ: hois igiť appetitui directe subycit
motus localis illius ꝑgressiuus: intra tñ terminos sue ve
locitatis: maximū scilicet ⁊ minimū. nō enī infinite velo
citer moueri pōt homo. remotis etiā ipedimētis tā se te-
nētibus ex parte aialis: tam intrinsecis aiali: vt egritudo
mēbri amputatio: q̄ꝫ extrinsecis vt ligatura: cōpedes. ⁊cȝ
tenētibus se ex parte medij: nō enim infinite resistēs me
dium ab aiali diuidi pōt: neqȝ aqua hois respirationi est
ꝯueniens mediū: quāuis sit diuisibile medium ab hois
virtute: tam se tenētibus ex parte spacij super quo sustine
ri dȝ animal ⁊c. indirecte autē homini alie sue opationes
subyciuntur. que ante cognitionē sūt. ei tñ minime suby-
ciť operatio elementaris: inde fit vt resolutionē humidi
substantifici a calido illius nāli se ipsum ꝯseruante ꝓhi
bere homo non possit: neqȝ ꝑcessuȝ etatiuū. aliter perpe-
tuabilis esset hō existens adhuc corruptibilis a natura.
Qu āuis theologus eos q surrexerūt vocare habeat cor-
ruptibiles hoies: cū sint eiusdem spēi. imo idem numero
post resurrectionē qui fuerunt ante: nō tñ stante diuina
voluntate pōt nā eos corrūpere. ideo theologi eos appel
lant imortales. deus tñ illos sue nature posset relinque-
re: ⁊ tūc lapsu tēporis iteꝝ corrūperenť. Sed de his alr.
Cōmunē tñ stomaci digestiuā ⁊ adiuuare pōt ⁊ impedi-
re ⁊ ꝓhibere. pro quanto motus localis sibi subyciť. pre-
requiriť enim in stomaci operatione: nutrimēti ad os ap
proximatio: aut masticatio: aut trāsglutitio. Tum etiam
cibi aut pot° boni ⁊ mali possibilis est famelico priuatio:
similiter ex medice artis regulis possibile est stomacum
in digerēdo adiuuare: aut ex regulaꝝ oppositis ipsuȝ im-
pedire. Istaꝝ igitur operationum quedā nālr precedunt
intellectum: ⁊ iste non ꝓprie illius dñio subyciunť: que-
dam vero nāliter sequunť intellectum vt motiōes loca-
les totius vel partium: que membra exteriora sunt. non
enim motus cordis in potestate hominis positus est dire
cte. In istis etiam operationibus intellectū preuenienti-
bus quedā sunt quaꝝ similes pñt esse imperate ab appe
titu vt visio: quedā enim visio nāliter precedit itellectū.
noticiam enim hominis intellectiuam oēm nāliter pre-
cedit sensitiua eiusdem ⁊ appetitiuam cognoscitiua: ⁊ in
istis operationibus precedentibus vt ꝑcedūt intellectū
non reperitur bonitas moralis vel malicia: de istis enim
dictū est ab Augustino: primi motus non sunt in potesta
te nostra. Aliquas tñ visiuas operationes appetitus im-
perat: ⁊ in istis bonitas est moralis vel malitia. dixit enīȝ
phs secūdo ethicoꝝ. capite. 5. Adhuc irascimur quidem ⁊
timemus nō sponte: sed he operationes secūdum ꝙ itel-
lectu posteriores dicunť. libere sunt: pro quanto rōnis i-
perio subsunt. ideo participatione rōnales appellanť ab
Aristotele. ¶ Utrum aūt omnium istaꝝ operationum
phisionomus aut chyromanticus eque facilr iudicet bo-
nitatem aut malitiam: ꝯsiderandū est. ⁊ primo de altio-
ribus operationibus dicēdum ꝙ rōnis ⁊ volūtatis ope-
rationes non certe iudicanť: sunt enim rōnales: vt nono
meta. textu cōmenti tertij. ⁊ secundo peryhermenias: ⁊
ꝯsequenter possibilitas est opposita. ⁊ he etiam sunt pas-
siones anime non notabiliter corpus alterantes vt dice-
mus de grāmatico iudicando: an grammaticus esset: aut
rhetor. Dicendum tamen ꝙ appetitus sensitiuus dispo-
sitionem corporis consequitur. anima enīȝ imaginatiua
sequitur complexionem corporis iuxta Auerroiȝ primo
canticoꝝ. cōmento. 350. hic autem anime appetitus: non
alterum est: sed esse aliud. vt tertio de anima. textu cōmē
ti. 29. dixit phs. ⁊ hic appetitus vt in pluribus trahit itel-
lectiuum. virtus enim anime nostre non organica: pro-
pter colligantiā quam habet cum virtutibus sensitiuis:
vt in pluribus dispositionibus conuenit cum organica.
sunt enim organa anime instrumenta. primo de anima.
Auerrois cōmento. 52. vnde Aristoteles primo de parti-
bus animaliū. capitulo vltimo. Quapropter corpus etiā
totum anime gratia conditum est. ⁊ membra officiorum
gratia constant: ⁊ munerum: ad que singula accōmodan
tur. Si igitur inter eos accidat discordia: vt dixit Aristo
teles tertio de anima. textu. 53. tunc ratione dominante
appetititus sensitiuus intellectiuo succumbit: ecōtra ve-
ro sensu dominante: appetitus sensitiuus trahit intellecti
uum. secundum ꝙ dixit phs tertio de anima. textu com-
menti. 57. ⁊ primo ethicoꝝ. capitulo decimo octauo. Ari-
stoteles ⁊ Auerrois. ⁊ in libro de magnorum moralium
phylosophus. ¶ Dicendum est igitur ꝙ chyromāticus
aut phisionomus istos sic secundum naturam comple-
xionis operantes iudicat: ⁊ bene iudicat. Sed tamē eoꝝ
iudicium tale scilicet iste sic operabitur: contingens est.
Sed eorum iudicium tale scilicet iste secundum comple
xionem suā nālr sic inclinatur ad operandū: non sic cō-
tingens est. q2 inclinationes cōplonū: nō libere: neqȝ ꝯtin
gēter sequunť cōplones: q̄ꝫ sūt iclinatōes: ȝ mere nālr.

¶ Qđ autem sensitiuus appetitus sequatur corporis dispositiones. dixit aperte Aristoteles in principio sue phisionomie. ꝛ patet. naꝫ anima indiget certa ꝛ determinata organoꝝ corporalium dispositione: qua stāte operari potest: qua nō stāte: nō opari pōt. qua bōa: bene. qua nō bōa: nō bene. Et ista via venatur bonos canes ad venādū cognoscit. silr ē de alijs aialib⁹: vt iumētarijs: aut ad alia seruitia vtilib⁹: artifices ꝓpter ꝓpa ferūt iudicia: vtile ab inutili discernētes: aīa igiť orgāica sue nāe derelicta: scđꝫ aliā ꝛ aliā organi dispōnē alr ꝛ alr opať. pꝫ in freneticis: maniacis apopleticis ꝛ cetera. in qbus manifestissime ledūtur opatiōes: ablate: diminute: aut corrupte. nimis itēsaꝫ sub corrupta cōpꝫbēdo iuxta Galenū. 4. de acciñti. capite 7. silr ꝛ in gaudijs ꝛ in tristitijs. Tū ēt ex climatū diuersitate varias videmus fieri opatiōes. ḡ a fortiori ex varia corpis dispōne: imo ēt in eodē climate scđꝫ variā tpis dispōnē: alr ꝛ alr hō opať. appetitus. n. ad coitū in mulieribus crescit in estate: in viris vō in hyeme Ari. 4ᵒ ꝓblematū ꝓblemate. 28. 25. Si. n. nihil possent corpis dispōnes pro eē, forme: tūc posset forma qđlꝫ corp⁹ idifferēter formare: qđ est ipossibile. qđ si admittať: oēs nāles trāsmutatiōes tā subales ꝙ accñtales ꝯfunduntᷓ. ꝛ sic tota ruit nālis phia. vñ ab Ari. ṗmo posterioꝝ. textu ꝯmēti. 43. ꝛ 44. ꝛ ṗmo de ptibus aialiū. ꝛ 2ᵒ physi. determinate materie determinata est forma. textu ꝯmēti. 26. ꝛ 2ᵒ de aia. textu ꝯmēti. 26. vnusqsqꝫ actus in ꝓpria mā est. si. n. dispōnes nō facerēt pro esse forme aut opari: tūc nō posset aliqua forma expelli de mā: agēte quātūcūqꝫ forti aut ꝯtrio aplicato: qꝛ forme subales ꝯtriū nō hñt: nisi rōne suaꝝ dispōnū accñtaliū: qbus saluatis saluanᷓ: ꝛ eductis educunᷓ: abiectis abijciunᷓ. diminutis debilitenᷓ: vigoratis vigoranᷓ. ꝛ ṗmo de aia. textu ꝯmēti. 51. illudit phō Pythagorā ponētē aias migrare de corpe in corpus: ponēs vnūqđqꝫ corpus spēꝫ hꝫ ꝓpriā: apud eniꝫ pythagorā forma qlibꝫ cuilibet corpi eēt cōis: ꝛ Auerrois ibi. nō differūt mēbra ceruí a mēbris leonis: nisi ꝑꝑ diuersitatē aie. idē tāgiť 2ᵒ de aia. ꝯmēto. 60. ab Auerroe. diuersitas eniꝫ forme est cā diuersitatis māe magis ꝙ eꝫ. pꝫ ēt eꝫ ex corporis affectōibus aiaꝫ mutari: vt amore: timore: tristicia: delectatiōe. in indicādis ēt corpibus saluāde sunt etatuꝫ diuersitates: vt in iuuene: ꝛ sene eadē appetēte. pōt enim cōplō certa furiā facere: vt in iuuene: ꝛ nō in sene: vt adustio humoꝝ ꝯplonalis in iuuene fortissimos motus promouet: nō sic in sene: siue ex virtutū senis debilitate: siue flegmatū ꝯpantia ꝯtingat. exercitia etiā solertia considerāda sunt: nutrimēta: loca: ꝛc̄. studio enī litteraꝝ melācholicū aliqñ fieri videmus. ex cōsuetudine ēt aliqñ mēbra aut mēbroꝝ signe rubicūda sunt. ꝛ aliqñ aliqđ membrū grossius: vt i ludētib⁹ ad grauē pilā: dextra grossior. ¶ Qꝫ si dixeris hoīs bestialitatē iudicari nō posse cū ipa spūalis sit: cū sit sensus iterioris opatio corrupta. ¶ Respōdeo si ex ꝯsuetudine tñ fuerit hō bestialis: ab ignorāte ꝯsuetudinē nō indicabiť. ꝓsertim cū nō opeť sic bestialis. silr in nālibus passionibus vt iracūdo: timido: coeūti: ꝛ sic de alijs passionibus: vt phisionomia maiore scribit phs. vñ 2ᵒ ethicoꝝ Ari. capite ṗmo. hi qdē enim tēperati ꝛ mites fiūt. hi autē intēperati ꝛ iracūdi. hi qdeꝫ in eis ex sic ꝯuersari: hi aūt ex sic. nihil enī adeo bonum est: sicut bonoꝝ viroꝝ ꝯuersatio crebra. sexto enī ethicoꝝ. capite 14. Quare opꝫ attēdere expꝫtoꝝ ꝛ senioꝝ vel prudētiū in demōstrationibus enūciationibus ꝛ opionibus: nō min⁹ demōstrationū: ꝑꝑ eniꝫ hr̄e experientia iustū: vidēt principia. Si vero ex nā bestialitas fuerit: tūc indicaᷓ esse talis: aut ex mēbris: aut colore: aut figura: aut lineis: sꝫ maxime ex situ oculi: vt bonitatis potius signa referam⁹ ꝙ oppositi. dixit Ari. ṗmo de hystorijs aialiū. mediocris tñ situs nota moꝝ est optimoꝝ. motu ēt oculi. dixit enim phs ṗmo de hystorijs aialium: Notā moꝝꝫ laudabiliū hñt: qui mediocriter ꝯminent. reliquoꝝ alteri ipudentie: alteri incōstantie indices sunt. silr ex oculoꝝ colore. pupilla enim caprina optimoꝝ est morum. Arist. primo de hystorijs aialium. silr colligiť ab Arist. Istis eniꝫ cerebri complexio aut compositio indicaᷓ: que enim mala extiterit: morbos: deliria: mortes affert. scđo de partibus animalium Aristoteles: non tñ ꝓpter hoc ponimus cerebꝝ esse primam sensus radicem: sed cor ipsum. vt dixit Aristoteles tertio de partibus aialium ꝛ sepe. ad experiētias enim Galeni 4ᵒ de accidenti ꝛ morbo cōtra Aristoteleꝫ non difficile est respondere. vt scđo colliget capite. 20. ab Auerroe colligi pōt. ꝛ inter cetera dixit phs. Que enim sensu hebeti sunt: cor habent durum ꝛ spissum: que auteꝫ sensu valent: mollius. pauida cor grandius. audentiora minus vel mediocre. Caute tñ attendendū est. Qm̄ facilius pōt bona nālis complexio ex cōsuetudine deprauari: ꝙ mala reintegrari. Aristo. decima ꝓblematū ꝓblemate. 45. facile est fieri prauum a principio: ꝛ trāsmutari in se: ꝛ ratio cōfirmat. qꝛ alterabilius est medium ab opposito cōtrario ꝙ aliud extremū. vnde phs in postpredicamētis ostendit longum labi tempus antequā malus ꝑ bonoꝝ ꝯuersationem fiat bonus: vbi pꝫ ꝙ bonus statim fieri potest malus. ¶ Qꝫ si dixeris. qđ naturale est non aliter assuescit. scđo ethicoꝝ. capite primo: ḡ mores naturales non ꝑmutanᷓ. ¶ Respōdeo operatiōes mere naturales: scilꝫ que rōnis imperio non subsunt nō mutātur derelinquentes sua subiecta: non enim lapis per iteratam quantūcūqꝫ volueris sursum ꝓiectionem ascendere assuescit: sed que rōnis imperio subsunt: aliquā recipiūt variationem. licꝫ quedā maiorem: quedā minorem ab inuicem variationem suscipere apte sint. ¶ Ex his sequiᷓ ꝙ licet magis alterabilis sit anima sensitiua ꝙ itellectiua: tñ etiam per accidens alterabilis est sensitiua. qꝛ ipsa nō est passum alterationi subiectum. sed corpus celestibus influxibus subijciᷓ: ex cuius corporis varia dispositione anima sensitiua aliter ꝛ aliter operaᷓ. omnibus enim videᷓ singulos morum existere nā: aliqualr enim iusti ꝛ tēperati ꝛ fortes: ꝛ alias confestim habemus a natiuitate: sexto ethicoꝝ. capitulo. 17. ꝛ. 10. ethicoꝝ Aristoteles capitulo. xi. fieri aūt bonos existimant: hi naturali ꝯsuetudine: hi aūt doctrina. Intellectiua aūt anima: eo qꝛ colligata est cuꝫ imaginibus sensibilibus variaᷓ. vt dixit Auerrois tertio de anima. ꝯmento. 30. ¶ Qꝫ si dixeris ꝙ appetitus sensitiuus non videᷓ posse contra rōnē: qꝛ illius obiectum est bonum: ergo in malū nō pōt appetitus sensitiuus: ḡ nō datur appetitus naturalr malus. ¶ Respōdeo. appetitus est duplex: naturalis ꝛ cognoscitiuus: tunc appetitus naturalis obiectum est bonū: sed appetitus cognoscitiui obiectum est bonum: vel apparēs bonū iuxta Auerroim secundo physicoꝝ. cōmento. 31. ꝛ sic negatur minor. Item dicitur ꝙ agens naturale in sua operatione in multis habet impedimentum: si enim ꝓduceret agēs temperatam cōplexionem: faceret appetitum: ḡ sequēs corporis complexionem esset rectus: sed agenti naturali sepe occurrit impedimentum: ex mala complexione: aut mala cōpositione: aut mala membroꝝ vnitate. ꝛ sic a rectissima sui operatione naturalr agens per impotentiam diuertit: ꝛ in vanum aut casum ipsiꝫ exire cōtingit. Iteꝝ de bonitate distinguendū: morali: ꝛ naturali. bonitas nālis est forma cui opponiᷓ ꝑuatio: q̄ est malū: Et bonitas moris est mos bene ordinatus ad iusticiā. tūc primā bonitatē nā appetit: sꝫ nō opꝫ ꝙ secūdā: nisi rōne dirigente.

alias enĩz est finis gñatiõis a fine rei gñate z° physi. cõ-
mẽto. 70. q̃litis ẽt in scire sit nãlis iclinatio. pmo meta. ⁊
maximã sciẽtiã maxime desideram⁹ ex pmo posterioꝝ.
capite. 8. ⁊ etiã in bonos mores ẽt nãlr tẽdimus: qꝛ nãlis
iclinatio dicit aptitudinẽ aut potẽtiã: nos aũt nũc loqui-
mur de actu. physionom⁹ igit̃ aut chyromãticus diuersi
tates ĩpedimẽtoꝝ ↄsiderat: ⁊ indicat in qd iclinat̃ ille de
quo iudiciũ fertur. ❡ Ferocissimus aũt ⁊ lupinoꝝ moꝝ
cũ subditis: cũ subditis sensitiuũ seq̃bat̃ appetitũ: ⁊ idem
cũ extraneis affabilis: curialis: ⁊ iustus: seq̃bat̃ itellecti-
uuz. ❡ De his ẽt opationib⁹: q̃ idirecte rõni subyciunt̃:
iudicat physionomus aut chyromãticus secũdũ φ ipsa
cõplõnẽ sequunt̃: nõ aũt rõnẽ: q̃tũis eẽnt bõa corpis: sup
q̃bus dñat̃ celestis iflux⁹. in iudicãdo igit̃ de istis ⁊ de
bonis fortune: signis sequẽtibus celestes iflux⁹ vtitur.
q̃si demõstratio a posteriori seu a signo pcedens in duas
demrãtiões resoluat̃. Primã a posteriori: talis mõs ma-
nus vel talis linea vel pũctũ: pũctis. n. nõ tñ mathemati-
cis: sꝫ vt paruis foueis: etiã vtimur ad iudicãdũ oculoꝝ
emissiões: aut vulnera: secũdũ φ in linea vite vel mẽsali
repiunt̃: est bonũ vel malũ: q̃ iflux⁹ celi ad hoc cõpara
tus est bonus vel malus. Effectus. n. sue cãe vestigiũ est.
Scõa demõstratio ⁊ a pori: celestis iflux⁹ ad hec cõpa
ratus est bon⁹ vel malus: q̃ bonũ vel malũ est aptũ istud
idiuiduũ ↄseq̃ q̃tũis talia ab extra fiãt: ⁊ nõ ab intra: vt
excecato aut vulnus. Sꝫ dices. qũo fortune bona: cũ ex-
trinseca sint: dici pñt eẽ cõprehẽsa sub bono nãe. qõ posi
tũ est rõ formalis ↄsiderãdi subꝫ in his sciẽtys. bona eniꝫ
corpis ex nã hoieꝫ pducẽte sunt: ⁊ aie bona ab eadẽ pro
q̃to in suis opibus corpis dispõnes pualẽt. Cũ eni fantas
mata itellectui necessario p̃sentent̃ ad h̃ vt itell's intelli-
gat. ↄfuso existe speculo in quo imagies relucẽt aut turbi
do aut distorto. quomõ clare p̃sentãt̃ imagies itellectui:
⁊ sic si opatiões itell's variant̃: a fortiori alie. Sꝫ exterio-
ra bona nõ nãe: sꝫ fortune ascribũtur. ❡ Rñio. nãe agẽti
p sortis gñatiõe. exẽpli grã. coopat̃ celũ. ⁊ tũc fꝫ celoꝝ i-
flux⁹ agẽti nãe cooperãtes: sunt bona fortune aut oppo
sita nãe attributa: ⁊ sub rõne formali subti ↄphẽsa. ⁊ pp
hãc cãꝫ de istis bõis vere iudicãt: physionomus: chyro-
mãticus: ⁊ astronomus. ❡ Inter signa aũt q̃b⁹ physio-
nom⁹ in iudicãdo vti põt. q̃ ab Ari. in physionomia enu-
merant̃. figura est de potiorib⁹ ea signo existe corpis cõ-
plexionẽ ⁊ ↄpõnẽ itime effigiãte. vñ in canib⁹ magnis qd
lupinũ appet: in alys q̃busdã nõ magnis: qd vulpinum
oñdit̃. Genus ẽt apũ optimũ Ari. 5. de aialiũ hystorys iu-
dicat ex figura: q̃ breues varie ⁊ in rotũditatẽ cõpactiles
sunt. he. n. solertiã ⁊ agilitatẽ oñdunt. Nã. n. figuras for-
mis aptat in opatiõe adiuuãtes. ⁊ volatilia rapacia puis
ↄstãt capitibus: vt ipetuose volãdo facilius aerẽ valeãt
diuidere hic tñ finis secũdarius est. ⁊ nõ pma intẽtione.
❡ Figura ẽt celestibus pncipys variat̃. dixit Ptolome
us cẽtiloq̃ vbo. 53. Cũ nõ fuerit significatoribus ascẽden-
tis latitudo: natus erit macilẽtus. si vo multa: pinguis. si
vo meridiana: cũ carnositate motus erit leuis. Si septen
trionalis: põderosus in motu. Silr cũ fuerit significator
ad retrogradationẽ vel directionẽ vel ad statiões: opabi
tur idẽ. Ari. ẽt in libro de regũ regimine ad Alexãdrum
macedonẽ dixit φ Alexãder multas solis habuit ppeta
tes. qꝛ sole ex orizõte ascẽdẽte: ⁊ domũ ppriã pagrãte ex
mr̃is vẽtre pmũ efferebat̃ in lucẽ. Cor. n. leonis influxit.
In q̃busdã ẽt suspẽsoꝝ effigies aduertẽtiũ sensib⁹ se offert
iudicãda: quos mala morte itercipi vt in plib⁹ notat ex-
periẽtia. vñ Rasis z° almãsoris de effigie ⁊ forma capi-
tulũ apposuit. Nõ tñ ex figura tm̃ cõiter iudicãdũ est: si-
cut neq̃ ex aliquo vno signo: vt in physionomia ad Ale-
xãdrũ testat̃ Ari. Mortuus. n. hõ q̃uis figure formã ha-
beat eãdẽ: tñ hõ nõ est. Ari. pmo de ptibus aialiũ. In ho-
minibus ẽt figure varietas multũ opat̃. dixit. n. Ari. 4°
de ptibus aialiũ: hãta hoibus demẽtiora: iter hoies pue
ri viris: iter viros pomiliones mẽte deficiunt: q̃uis alys
viribus forte valeãt. Simia ẽt est hoi multũ ppinqua: ⁊
tñ opationibus multũ distinguit̃: sꝫ tñ caput: ps valde
pncipalis: hñ dispositũ in hoie: nõ sic in ea disponit̃. pect⁹
quoq̃: in homine eni a lato ad angustũ descẽdit: ⁊ i simia
ab angusto ad latũ descẽdit: ⁊ iterꝝ a lato in angustũ redi
git̃. ❡ Pigmei ẽt genus holuꝫ pusillũ ex Ari. 8. de hysto
rys aialiũ: aut ex 7° capite. 7. iuxta trãslationẽ antiquaꝫ:
ope ab alys hoibus deficiũt. nõ. n. ciuitates colũt: sed ca-
uernas: vñ troglodyte dicti sunt. Sꝫ qꝛ ↄciliator sup de-
cima pblematũ pblemate. iz. se istoꝝ aliquẽ vidisse ⁊ te-
tigisse asserẽs eos nõ eẽ hoies ↄ Ari. dixit. nihil vle iudi-
cãtes: ⁊ loquellã ⁊ sermonẽ iperfectũ hñtes. Iõ pro Ari.
❡ Rñio ipꝫ nõ hñ potuisse mẽtis eius ↄceptũ indicare
an vlis eẽt: an singularis: ob sermonis iperfectionẽ: ⁊ for
te ob signoꝝ significationẽ ipsi nõ hñ cognitã: manũ eni
hñt: q̃ signũ est magne prudẽtie: iuxta Ari. 4. de ptibus
aialiũ. vñ subdit. nã igit̃ ei q̃ artes plurimas recipe põt
manũ reddidit: q̃ ad plura istrumẽta vtilis est. Tũ etiaꝫ
qꝛ ter i ãno exeũt cauernas: ⁊ castrametant̃ ad oua gruũ
dissipãda: q̃si nõ alr eaꝝ multitudini ⁊ vigori ab eis faci-
liter resisti possit: qn ipsi ab eis p aera portent̃. ⁊ iterficiã
tur: ⁊ sic eoꝝ cogitatio cõprehẽdit̃ sup futuris ex pterito-
rũ memoria. dixit aũt Ari. pmo de hystorys aialium. hõ
vn⁹ ex numero aialiũ oĩuꝫ viꝫ obtinet cogitãdi: ⁊ aliq̃ ci-
uilitas ad bonũ publicũ pagendũ: ⁊ aliq̃ suasio ad alios
excitãdũ: ⁊ aliq̃ ars qua iuuẽtur in pugna offendẽdo aut
defendẽdo: aut mercãtia in eis iudicat̃ ⁊ ppẽdit̃. Ex his
pꝫ φ multa negant̃ q̃ ab Alberto magno. zi. de aialibus
assumunt̃ capite. z. Hũc. n. puto a ↄciliatore imitatũ fu-
isse. ❡ Tũ ẽt oportuisset Ari. eos appellasse hoies: ex eo-
rũ figura: ⁊ nõ ex eoꝝ forma subali. ⁊ sic antiquoꝝ opio-
nẽ ab eo reprobatã ⁊ in eodẽ libro icidisset: vt pꝫ p ó pti-
bus aialiũ. ❡ Tũ ẽt errasset phs cũ rephẽderet eos qui
asserũt hoieꝫ deterrime oĩuꝫ aialiũ ↄstare. cũ nudũ atq̃
iformẽ referãt hoieꝫ gñari. dicẽs cetera eni aialia vnum
auxiliũ hñt. qꝛ pigmei nullũ auxiliũ hñt. imo deteri⁹ ho-
mine pigmeos nã muniuisset. cũ nõ igenio aut virib⁹ re-
spectu alioꝝ: quos hoies appellat: poleãt: sꝫ mltũ a nobis
deficiãt. ⁊ lõgo discrimine supent̃. ❡ Redeamus: si isti
hoies nõ eẽnt: cũ figura hũana figurent̃: ⁊ opere distent:
adhuc ↄcludit̃ φ nõ ex figura tm̃ ẽ iudicãdũ. ❡ Coloris
aũt iudiciũ fallax: aliqñ. n. hũores in iteriorib⁹ corpis la-
tẽtes sunt. Aliqñ ẽt ex stirpe color ↄhit̃. vñ Ari. p de gña-
tiõe aialiũ. mulier elide ex ethiope albã genuit. ⁊ alba fi-
lia ex albo viro ethiopẽ. sꝫ tñ fallax sit iudiciuꝫ ex colore
acceptũ ad iudicãdũ sup prẽ: aut filio nigro: aut de regio
ne ethiopie. nõ tñ fallit sic sup cõplõne illi⁹ cui⁹ ẽ color. qꝛ
eã saltẽ in exteriorib⁹ mẽbris calidã eẽ oñdit. ❡ Or si i-
eũte autũno ficedula sit auis q̃dã: ⁊ ab autũno ptin⁹ atri-
capilla: ob coloris ⁊ vocis discrimẽ: quã tñ eẽ auẽ eãdeꝫ
ↄstet: iuxta Ari. 9. de hystorys aialiũ: nulli tñ dubiũ ẽ eã
ↄplõne variari. ❡ Sꝫ de his hacten⁹ dcã sufficiãt. Sũt
igit̃ chyromãtia ⁊ phisionomia scie nãli phie subalterna
te: q̃ꝝ subꝫ ẽ hõ fꝫ φ bonus est nã: demrãtiõe qꝛ vtẽtes
⁊ speculatiue: ⁊ de hũanis opibus recte iudicãtes.

Laus Deo gloria ⁊ honor.

❡ Explicit qõ de subiecto phisionomie ⁊ chyromãtie: a si
lio Claudy Achillini ambas ordinarias ⁊ phie ⁊ medici-
ne Theorice publice docente: Edita: ⁊ impressa.

¶ Alexandri Achillini Bononiensis de prima potestate syllogismi.

Utrum posse plura concludere sit potestas syllogismi. ¶ Soluendo erunt tres articuli. In primo quedã fundamẽta subijciam. In secundo respondebo ad q̃situm. In tertio dubia quedã soluam. ¶ Quantum ad primũ premitto ꝙ ad aliquã conclusionem inferendam aliquãdo vna propositio sumitur. vt in multis non syllogisticis consequentijs faciliter inueniũtur. vt ab inferiori ad superius ⁊c. aliquãdo due vt in syllogismo. aliquãdo plures: vt in inductione multoꝝ singularium. due proposito nostro requiruntur ⁊ sufficiunt. Due autem possunt esse cathegorice: hypotetice: ⁊ mixte. de cathegorico discursu nunc loquendum. possunt autem huiusmodi cathegorice medium habere vniens maius extremum minori. ⁊ possunt non habere: de medium habentibus intelligimus. quoniam he vere combinate dicuntur: quia due sunt ⁊ coniuncte: siue earum copula fuerit affirmatiua siue negatiua: siue inter eas ponatur coniunctio siue non. Combinationũ autem quedã vtilis est ad conclusionem inferendam: quedam non. inutiles relinquo. Utilem intelligo nunc illã que in omni propositionis materia conclusionem infert. pꝫ ex Auerroe primo priorum. capitulo septimo. ⁊ obiter primo physicoꝝ. cõmento. 25. In omni materia concludit combinatio: que in terminis ignote significationis vim seruat illatiuam. nulli enim dubium est tunc illationem tenere merito cõbinationis extremorum in medio: ⁊ nõ ratione terminorum qui combinantur. ¶ Correlarium. conuersio in oppositã qualitatem nõ est formalis cõsequentia: neq; probans eam esse formalem: ⁊ consequẽter de ea in potestate syllogismi non curamus. Medium autem quo fit cõbinatio potest esse terminus cõmunis. discretus: nũc syllogismum resolutorium relinquimus accipientes termini cõmunis medij combinationes: ex his autẽ sic combinatis propositionibus elicere possumus determinatum consequens: super quo nostra cogitatio naturaliter consequentis elicitiua cadit: ⁊ tunc talem modum arguendi naturalem vocamus: quales sunt quattuor priores modi prime figure: quattuor secunde ⁊ sex tertie: aut non determinatũ cõsequẽs elicimus: ⁊ tunc talem modũ arguẽdi artificialem vocamus: iuxta Auerroim primo prioꝝ. capitulo septimo. artificiales etiam vocauit Auerrois modos tribus figuris cõmunes: scilicet fapesmo ⁊ frisesom. primo prioꝝ. capitulo. 12. ⁊ quartã figurã Galeni dixit ⁊ deduxit non esse naturalẽ. primo prioꝝ. capitulo quinto. Modi aũt naturales per perfectũ ⁊ imperfectũ diuidũtur ⁊c. ¶ An aũt sit syllogismus artificialis perfectus? videtur ꝙ sic. patet de barbari: euidens enim est particularis consequentis ex vniuersalibus ꝑmissis sequela. ¶ Secundum fundamẽtũ ꝯclusio nõ est de eẽntia syllogismi. Ad qđ declarãdum assumo ꝙ differẽtia est inter diffinitionẽ ⁊ descriptionem. quoniam diffinitio per principia rei intrinseca componitur: si quid enim non cõstitutum est: ipsum non diffiniri: sed describi habet. sed descriptio ex genere ⁊ passione aut modo essendi diffinito proprio dari habet: an autem oratio per correlatiuum explicãs quid est res: sit diffinitio vel descriptio appellanda: presentis non est speculationis. ¶ Cum igitur describendũ est aliquid per propriam passionẽ non debet passio illa conuenire descripto per alterum: sed per ipsum. Sed passiones toti attribute ratione partis eius integralis nõ toti per se attribuuntur: in hoc enim partes essentiales ab integralibus distinguũtur. quoniã ꝑtes essentiales passionum toti per se conuenientium sunt cã: q2 proprie passiones a ꝓprijs subiecti ꝑncipijs effluũt: sed nõ sic est de proprietatibus toti attributis ratione partis integralis. In principio enim quinti physicoꝝ dixit phs motum attributum toti rõne partis integralis: non illi toti mobili ꝑ se attribui. Cum autem demonstratio describatur ꝑ facere scire primo posterioꝝ. sexta commẽti quinti. ideo hec virtus hec non est demõstrationi attribuẽda ratiõe partis integralis: sed per se illi attribuenda est. aliter diffinitio Aristotelis non esset bona: ideo demonstratio est due premisse: que cõclusionẽ inferunt: ⁊ notificãt: ⁊ cõsequẽter conclusio non est de essentia demonstrationis: sic ꝙ demonstrationem cõponat tãquã pars: Idem argumẽtũ est de diffinitione scire. s. per demõstrationem intelligere. si enim conclusio esset de essentia demonstrationis: tunc scire esset per partem demonstrationis intelligere. Or si scire esset per demõstrationẽ intelligere: hoc esset ratione alterius scilicet partis demonstrationis integralis. s. antecedentis. Idem est argumẽtum de diffinitiõe scire posita. sexto ethicoꝝ. capitulo quarto. scilicet habitus demõstratiuus seu demõstratione acquisitus. Idem est argumentũ de diffinitione syllogismi. quoniã ipsum syllogismum diffinit Aristoteles per esse conclusionis illatiuum. ideo per seipsum syllogismus est conclusionis illatiuus: non aũt per partem sui. ⁊ hoc voluit phs primo priorum. capitulo primo. ⁊ secundo priorum. capitulo primo. ⁊ primo topicoꝝ. capitulo primo. Satis enim errãdo deuiaret Aristoteles a suis regulis vniuersalis primo posteriorũ radicis cum proprietatem syllogismo cõuenientẽ ꝑ alterum scilicet ratione partis: ⁊ repugnantẽ toti per se: toti attribueret. ⁊ ꝓsertim cũ nũquã multiplex distinxisset. s. syllogismum aliqñ capi pro duabus. aliqñ vero ꝑ tribus ꝓpõnibus. Cũ aũt illis trib9 ꝓpõnibus repugnet eẽ illatiuũ conclusionis: patet quia syllogismus cõmune est ⁊ demonstratiõi ⁊ dialetico syllogismo. quoꝝ est facere consequens euidens: contra quos est fallacia petitionis principij: peteretur enim principium si assumeretur conclusio ad ipsam inferẽdã vt pꝫ. Idem est argumẽtũ de diffinitiõe argumẽtationis que est ratio rei dubie faciẽs fidẽ: nullus enĩ rõnẽ dicti reddens dictum assumit: cuius fidẽ facit: sꝫ aliunde inquirit euidẽtiã. Istã sententiã habet Auerrois primo prioꝝ. capitulo primo. dicens omnis syllogismus cõponitur ex duabus propositionibus: ⁊ nõ pluribus: neq; paucioribus: ⁊ primo prioꝝ. capitulo. 20. dixit ꝯclusionem conclusionis esse ex syllogismo. Idẽ Auerrois scđo priorum. capitulo quarto. dum ostẽderet in tertia figura ex falsis sequi veꝝ: dixit nõ sequit̃ quãdo auferẽ syllogismus vt auferatur ꝯclusio. ⁊ exponit. s. cũ sunt false ꝓpositiones. opꝫ igitur intelligere syllogismus. i. antecedens. phs etiã primo prioꝝ. capitulo. 29. docet demere aut addere in ꝓpositionibus donec veniat ad duas propositiões. vbi parum supra dixerat: primũ opꝫ tentare duas propositiões accipere syllogismi. Idem capitulo. xxx. sed primũ sumẽdum est duas ꝓpositiones. ⁊ capitulo. 22. Quare manifestum quoniã ois demonstratio ⁊ ois syllogismus erit ꝑ tres terminos tñ. hoc aũt manifestũ palam. qm̃ ex duabus ꝓpositionibus: ⁊ non pluribus. ⁊ paꝝ infra. manifestũ igit̃ est quoniã in qua oratione nõ pares sunt propositiões: ꝑ quas ꝯclusio fit principalis: hec oratio nõ syllogistica ẽ. ⁊ paꝝ ĩfra. erit ois syllogismus ex ꝓpositionibus quidem ꝑfectis ex terminis aũt habũdãtibus. Et primo posteriorũ Auerrois cõmẽto. 34. qm̃ syllogismus q est ex duab9 ꝓpositionibus ꝓbabilibus qui est syllogismus topicus

non conditionatus in propositionibus: nisi vt sint famo se tātū rē. ⁊ primo posterioꝝ phs capitulo. 3. ex duabus aūt ppositionibus primis ⁊ minimis ꝯtingit sic quidem syllogizare. idē Auerrois ibi. cōmēto sexto. De illo igitur eodem syllogismo de quo phs primo prioꝝ dixerat esse illatiuum cōclusionis: ad cōclusionem naturalē aduertē do: dicit secundo priorum esse illatiuum plurium conclusionum: indifferenter cōsiderando consequentias nālis ⁊ artificialis. Dico igiť ꝙ barba cōparatū ad ra est syllogismus naturalis. sed cōparatum ad subalternatā illi est artificialis: ⁊ nominatur barbari. ⁊ quāto magis cū comparatur ad conuertentem subalternate. ⁊ nominatur barbaris. sed cōmuniter dicitur baralip. qd si voluerint per accidens cōuertēdā esse particularē in vniuersalē error est. q꞉ vniuersalis cōclusio de barbara est. que per accidens ꝯuertenda est in particularē vel indefinitā. consequentie enim male pro regulādis syllogismis nihil sunt: sed ab vniuersali ad particularem subalternatā: ⁊ a particulari ad conuertētē eius simpliciter ꝯsequētia valet. nō aūt a particulari ad vniuersalē valz. Primā igiť conclusionē modus ille imediate ⁊ naturaliter infert: alias vero duas mediate ⁊ artificialiter: ⁊ sic tres cōclusiones infert barba: non tamen barbara: q꞉ non sunt tres ppositiones illatiuū syllogisticū: vt in principio petebamus: neqꝫ tres ppositiones dici possunt cōbinatio sed cōtrinatio rē. Celar aūt concludit quattuor cōclusiones vniuersalem negatiuā naturalr: ⁊ dicitur celarent. artificialiter vero subalternatam illi. ⁊ diciť celaront: ⁊ cōuertentem simplr vniuersalis negatiue. ⁊ diciť celātes: ⁊ subalternatam conuertentis. ⁊ diciť celantos. darii aūt duas infert: primā naturaliter ⁊ dicitur darij. Secūdā vero. s. cōuertentem artificialiter. ⁊ diciť dabitis. sed feri vnam tantū. s. particularem negatiuā: ⁊ diciť ferio. q꞉ particularis negatiua nō est cōuertibilis: neqꝫ aliam hꝫ in se inclusaꝫ: nisi cōuersionibus vtamur de inconsueto modo loquendi: sed de Aristotelicis ꝯuersionibus cōtentamur. in ꝯuersione enim p ꝯpositionē nō saluanť termini. ❡ Ex quo pꝫ ꝙ plures modos arguēdi ⁊ bonos cognouit Aristoteles q̄ꝫ illi auctores qui Aristoteli tantū quattuor naturales modos prime figure enumeranti quinqꝫ alios indirecte ꝯcludētes addere voluerunt. s. baralip: celātes: dabitis: ⁊ alios duos omnibus tribus figuris cōes: imo q̄ꝫ illi q vndecim adinuenerūt: quia naturalibus tantū recitatis primo prioꝝ: vniuersalizauit Aristoteles intellectū in secundo prioꝝ ad cōclusiones tam naturales q̄ꝫ artificiales: vt se nō fuisse insufficiētē in enumerādis vtilibus cōbinationibus: sꝫ prudētissimū electorē ostēderet. q꞉ ꝯclusiōes post primā sunt mediate sequētes ⁊ q̄si p accidēs. vt secūdo prioꝝ. caᵒ pmo dixit Auerrois. ❡ Ex his pꝫ vtiles cōbinatiōes pme figure esse decē: qbus additis duabᵒ quas Aristoteles dixit esse cōmunes tribus figuris. s. fapesmo ⁊ frisesom: duodeciꝫ erūt cōbinatiōes vtiles. qbus visis ad enumerādas ꝯbinatiōes vtiles aliaꝝ figuraꝝ facilior patebit aditus. iō ab eaꝝ enumeratione supsedemus. Qꝫ si de incōsueto modo loquēdi conuersione vti volueris. qnqꝫ alios arguēdi modos vtiles pdictis adiūges. Quia ꝯclo ferio fapesmo ⁊ frisesom illo mō cōuerti pōt: sicut cōclusio celaront ⁊ celantos. Tertio accipiēdū ꝙ potestates syllogismi sunt sex: de qbus 2ᵒ pꝛoꝝ. Arist. quaꝝ prima est posse ꝯcludere plura. de alijs potestatibus nō loqmur i pñti. Plura aūt ꝯcludere triplr fieri pōt. pmo p ꝯuersionē ꝯclusiōis vel sumēdo subalternataꝫ ꝯclusiōis nō curādo an illa sit pticularis vel īfinita: singularē sub ꝯdefinita cōprehēdo: q꞉ nō diffiniť indefinita p hr̄e subm cōeꝫ p ppōnē de subo nō determinato signo vlī vel particulari. ❡ Secūdo sumēdo in latus puta cū sub medio distributo plures minores extremitates accipiunť. ❡ 3ᵒ in post assumēdo: ⁊ h̄ fit capiēdo plures minores extremitates sub minori extremitate distributa. ❡ Ex quo sequitur ꝙ vbi ꝯclo ꝯuerti nō pōt: ⁊ vbi mediū nō distribuitur: neqꝫ minor extremitas: nō ꝯtingit plura syllogizare. ❡ Sꝫ q꞉ paꝝ ante diximᵒ ꝙ feri tm̄ vnā ꝯclusionē īfert ⁊ tm̄ in ipso mediū distribuiť. ❡ Dicēdū ꝙ primo modo plura ꝯcludēdo manet vnus syllogismus re: sꝫ rōne variať: q꞉ vtraqꝫ pmissaꝝ manet: q̄ realr sunt sylla: sꝫ ꝯ ad quā ꝯparať syllus variať: iō rōne sills variať. s. de nālī ad artificialē: imo si ad ꝯnē nō ide sequentē cōparareť: de bono in malū variareť: sꝫ nō deberet dici absolute malus. sꝫ respectu illiᵘ ꝯclusiōis: q꞉ sills ille ꝯnē illā nō ꝯcludit. sꝫ aliā: nō esset igiť bonᵘ sills ad illā ꝯnem. sꝫ eēt bonus. ❡ Ex quo sequiť ꝙ iste dr̄e sills. s. artificiale: ⁊ nāle: sunt extrinsece sillo: ⁊ nō intrinsece: sumpte. s. penes ꝯclusionē ad quā sills cōparať: q̄ est extrinseca sillo. ❡ Patꝫ scdo q̄re in enumerandis istis modis bn̄ notanť tres lr̄e vt barbara. q꞉ de istis sillis loqmur vt nāles sunt: iō opꝫ eoꝝ ꝯclonē specificare: q꞉ illa est respectu cuius pmisse dnr nālis syllo: aut nō nālis. iō nō enumeranť tres vocales. vt tres ppōnes qbus ille tres vocales corrndēt sine eēntia sylli: sꝫ tertia est respectu cuius sills est naturalis. ❡ Scdo aūt mō plura ꝯcludēdo manet maior tm̄. Sꝫ tertio mō manet ꝯclo tm̄ assumēda pro maiori in secūdo sillo. iō itelligimus minorē extremitatē distribui in ꝯne. ⁊ sic psupponiť ipsaꝫ fuisse distributā in minori ppōne. iō dixit Cōmētator 2ᵒ pꝛoꝝ. capite p̊. ꝙ his duobus vltimis modis vnus ⁊ idē sills. s. ꝭꝫ cōputationē ⁊ nō ꝭꝫ veritatē plura ꝯcludit. q꞉ in rei veritate est alius ⁊ alius sills. q꞉ facta est variatio in his q̄ de eēntia silli sunt. s. in pmissis. Istaꝝ tm̄ variationū tertia est maior q̄ꝫ secunda vt patꝫ. ❡ Quātū ad scdꝫ articulū sit ꝯclusio rn̄siua qōnis. aliqs sills vnus ⁊ idē manēs pōt plura ꝯcludere. pꝫ de modis vlibus pme figure q ꝯcludūt. s. vlr ptlcul'r directe ⁊ indirecte. pꝫ ēt alr: q꞉ ꝯuersio: in latus sumptio: ⁊ post sūptio. sunt pluriū cōclusionū cāe. Est āt ꝯuersio vel simplex vl p accns: ⁊ in latus sumptio est acceptio duaꝝ minoꝝ extremitatū sub medio distributo: vt sub aīali hō ⁊ equus. Et post sumptio est acceptio alteriᵘ minoris extremi cōtēti sub pmo minori extremo: vt sub hoīe sortes. ❡ Correlariū pmū. nō oīs sills pōt plura ꝯcludere ꝯuersiue: q꞉ nō oīs ꝯclo ē ꝯuertibilis. ❡ Correlariū scdꝫ. nō oīs sills pōt plura ꝯcludere sumēdo in latus q꞉ nō semp mediuꝫ distribuiť. ❡ Correᵐ tertiū. nō oīs sills pōt plura ꝯcludere in post assumēdo: q꞉ nō semp minor extremitas distribuiť in ꝯne. ❡ Quātū ad 3ᵐ artiᵐ dubitať qūo pōt vnᵘ sills plura ꝯcludere: cū ꝯ sit de eēntia silli: q꞉ ipa igrediť diffōnē eiᵘ. ❡ Rñᵒ ꝯnē eē de eēntia silli duplr itelligiť. p̊ q꞉ ꝯ sit ps silli aut cā aut pn̄ᵐ eiᵘ: ⁊ in h̄ sensu negatuꝫ ē ꝯnē eē d eēntia silli. Alio mō itelligiť ꝙ ꝯ sit ps diffōnis sylli: ⁊ i h̄ sensu veꝝ ē ꝯnē eē de eēntia silli. sills. n. ē illatiuū ꝯnis. ⁊ ꝯ ē iferibilis p sylꝫ. vnū āt correlatiuū diffiniri p alteꝝ voluit Ari. 6. topicoꝝ. caᵒ. 5. ❡ Scdꝫ dubiuꝫ q꞉ vř ꝙ diuisio silli p nāle ⁊ artificiale sit eēntialis. q꞉ nā ⁊ ars eēntialr distinguunť. ❡ Rñō negādo ꝯña. nos eni sillos oēs facimᵘ talē apud phꝫ. sꝫ eos appellamᵘ nāles cū ꝯcludūt illā ꝯnē quā aīa nr̄a ex nā sua ē apta elicere. cū vo ꝯcludūt aliā. illos vocamᵘ artificiales. q꞉ ꝯcludūt ꝯnē quā aīa nr̄a nō est p nāꝫ apta elicere. sꝫ eliciť illā aliquo discursu adiuta vt a ꝯuersa ad ꝯuertētē. aut a subalternāte ad subalternatā rē. dōꝫ igiť quēadmoᵐ ꝯ aliquo mō est de eēntia silli: ita ē diuisio illa aliquo mō est essentialis: sꝫ diuisio p affirmatiuum ⁊ negatiuum ipsius silli

essentialis est ꝓpositiõe.q: ꝑ naturã premissaꝝ est:si enĩ am be affirmatiue sunt:syllogismus est affirmatiuus: si autẽ altera earũ sit negatiua:negatiuꝰ. Sed diuisio syllogismi per vniuersale ꝛ particulare accidentalis est seu extrinseca:q: sumit̃ ex nã cõclusionis seq̃ntis:quã si cõtingat esse particularẽ:particularis est syllogismus:si aũt vlem vniuersalis:nõ aũt ex nã premissarũ accipienda est hec diuisio:q: stat vtraq̈ premissarũ existẽte vniuersali particularẽ esse syllogismũ:vt darapti inter naturales:ꝛ baralip.ꝛ felapton iter artificiales.Ex h̃ pꝫ q̃ penes aliud dicẽda est vlis demõstratio q̃ syllogismus vniuersalis. q: cũ tres termini demõstrationis cõuertunt̃.eam vleꝫ appellant:cũ vero nõ ꝑticularẽ:ꝛ sic stat syllogismũ vniuersalẽ esse demõstrationẽ ꝑticularẽ:ꝛ demõstrationeꝫ vniuersalẽ esse syllogismũ particularẽ.quẽadmodũ stat aliquã demõstrationẽ vniuersalẽ eẽ etiã syllogismũ vniuersalẽ:ꝛ aliquã demõstrationẽ ꝑticularẽ eẽ syllogismũ particularẽ. ¶ Tertiũ dubiũ.q: nõ videt̃ syllogismum posse plura cõcludere:q: ipse eẽt qui discurreret. ¶ Respõdeo negãdo ꝯñaꝫ:q: potẽtia syllogismi est syllogismꝰ ipse:qui est discursus:sed non discurrens.sed aie:aut hominis est opus discurrere. ¶ Quartũ dubiũ.eadẽ rõne qua sylls est antecedẽs:ꝯñtia erit aña:ꝛ copulatiua erit vna pars copulatiue:similr ꝛ disiunctiua erit vna pars eius:que incõuenientia sunt. ¶ Rñso.admisso cõmuni modo loquẽdi.q̃ ꝯñtia sit ꝓpositio rõnalis cõposita ex antecedẽte ꝛ ꝯseq̃ ẽte:tũc nego q̃ syllogismus sit ꝯñtia. sed certa cõsequẽtia est totũ ad syllm.ꝛ sylls est pars cõsequẽtie:totũ itelligo nõ vle:sed itegrale.similr admisso cõi mõ loquendi de copulatiua ꝛ disiunctiua q̃ ipse sint ꝓpõnes cõposite ex categoricis ꝯiunctis per notã copulationis vel disiunctionis.negat̃ ꝯña argumẽti:patꝫ aũt q̃ cõis vsus loquẽdi nõ accipit syllꝫ nisi pro orone apta inferre:sed hoc intelligimus de aõte:nõ autẽ de ꝓpõne cõposita ex aõte ꝛ ꝯñte:ꝛ sic cõcedit̃ q̃ aña est superius ad syllogismũ:verũ si intelligat̃ ꝯñtia pro orone ad quã alterũ ꝯfert̃:tũc superius est ꝯñtia ad syllogismũ:ꝛ conuertit̃ ꝯñtia cũ aõte.Et tũc sequit̃ aliquã cathegoricã eẽ ꝯñtiã:nõ tñ ipsam absolute accipiẽdo:sꝫ respectu ꝯñtie qõ ipsa est apta inferre.Sed hec pro nũc sint satis.

¶ Alexãdri Achillini bononien.q̃stio de subto medicie.

Utrum homo fm q̃ arte sanabilis est:sit subm medicine. ¶ Rñdẽdo erũt tres articli. In p̊ soluetur qõ. In 2ᵒ nõbũt̃ q̃dã ꝓposito vtilia. Tertio dubitationes alique soluentur. ¶ Quantũ igit̃ ad primũ:pars q̃stionis affirmatiua ꝯcedit̃:q: ipse est in illa sciẽtia p̊mo cõsideratũ.patet ꝯseq̃ẽtia ex diffinitione subti quã dedi in q̃stione de subiecto physionomie:ꝛ ꝓbatur antecedẽs ex proprietatibus ad subm cõsequẽtibus:q: homo partes hꝫ integrales arte medica regulabiles. Jõ ille ꝛ earũ passiones in medicina considerant̃:ꝛ oia alia que in medicina cõtemplant̃:homini attribuunt̃:q: ꝓpter ipsuꝫ speculant̃:neq̈ subꝫ hoc medicine metas trãscendit. ¶ Et si Gallenus p̊ma affo:ismoꝝ.affo:ismo p̊. aut Auicẽna prima p̊mi.caplo de diffinitione medicine. aut Auerro.primo colliget.capite p̊mo.Aut scõo physi. cõmento.3.aut Halyabbas primo theorice.aut Alexandrinus cõmẽtato: libri sectarũ.dixerũt corpus humanũ esse subiectũ.intelligat̃ homo. ¶ Et si Gallenũ induxeris in libro de substãtia virtutũ naturaliũ nolentẽ hominẽ subyci:ꝓpter aiaꝫ itellectiuã:cuius substãtiaꝫ medicus non cognoscit:aut ꝓpter hois virtutes:que ad sciaꝫ moralẽ pertinẽt:nõ autẽ ad medicũ. ¶ Respõdeo,licꝫ sic dixerit Gallenus. Aptissime enĩ opꝫ esse corpus suscepturũ aiam:nõ tamẽ ꝓpter hoc voluit corpus:qõ est altera pars hois esse subm medicine:licꝫ enĩ illud sit ratio principalis ꝓpter quã homo subycit̃ medici operatiõi. non tamẽ est id circa qõ p̊ncipaliter versat̃ medici cõtẽplatio:q: intendit medicus hominẽ cõseruare aut sanare:vt sibi solitas possit operationes producere.tum etiaꝫ nãli philosophie medicina nõ subalternaret̃:q: subiectũ philosophie est corpus ex se mobile:ꝛ hoc est naturatuꝫ:ꝛ nõ natura:q: nulla natura est per se mobilis.ideo nulla natura sub eo cõprehensa est.est aũt corpus hominis materia scõa:ideo natura est illius:ꝛ iõ sub corpore mobili:qõ subm est p̃hie naturali:nõ cõtinet̃. ¶ Ad rõnẽ intellectus presupponit̃ in p̃hia nãli cõsideratus:iõ medico nõ est necessariũ subam aie qd sit cognoscere.vt recte testat̃ Gallenus in libro de suba virtutũ nãliũ.nõ.n. rõ formalis ꝯsiderãdi hoieꝫ in medicina replicat fm q̃ hõ ẽ:sꝫ fꝫ q̃ arte sanabile est. Uirtutes aũt morales:aut vicia a medico per accñs cõsiderant̃:prout ad cõseruandã sanitatẽ:aut variandã faciunt:dixit enĩ Gallenus primo de regimine sanitatis. Qõ mores animi corrumpũt̃ a malis cõsuetudinibus:ꝛ cibis:ꝛ potibus:ꝛ gimnasys:ꝛ inspectionibus:ꝛ auditionibus:ꝛ mala musica. Qõ oportet medicũ qui debet custodire sanitateꝫ studere ne mores animi corrumpant̃:nõ vt philosophus:vt conseruet ipsius anime sanitatẽ:sed vt nõ facile in egritudineꝫ deueniat corpus. Et scõa primi Auicenna capite.14.voluit imaginationes mutare complexionẽ. ¶ Et si rectificãda sit sensus aut intellectus operatio:sufficit organũ temperare:aut instrm:dixit enĩ Gallenus primo de ingenio sanitatis:si quis aiam curare voluerit:oportet vt antea curet corpus. ¶ Et si Christoforus d̊ honestis dixit corpus humanũ excedi a medicina:ꝓpter multa alia que in medicina cõsiderant̃.Patet ipsum debuisse discernere inter subꝫ ꝛ subiecto attributũ:nõ enĩ oportet oia in sciẽtia considerata sub subiecto cõtineri:quẽadmodũ neq̈ principia sub subto sunt:neq̈ passiones. ¶ Quantuꝫ ad scõm articulũ.primo noto differentiã:inter subm operis medici:ꝛ subm medicine:q: medicina est scia ꝛ habitus intellectus. Ideo subm eius est vle:qõ est in aia:sed operi medici subycitur singulare:ꝛ nõ vle. Differunt igitur subiectuꝫ medicine ꝛ medici:sicut reale:ꝛ intentionale:ꝛ conueniunt:sicut superius ꝛ inferius:q: subm scientie est predicabile de indiuiduo subiecto operi vel de pronomine demonstrante ipsum. ¶ Et si Arist.scõo physico. tex.cõmẽti.25.transfert opus circa inferius ad superius pꝫ q̃ accipit̃ superius nõ fm eius esse intentionale:sed fm illius esse reale. ¶ Sciendũ secũdo q̃ cõsideratum in sciẽtia est triplex:per se primo:per se scõo:ꝛ per accñs. per accidens considerata in medicina sunt montes valles situs ꝛc̃.fm q̃ apta sunt dispositionẽ hominis fꝫ q̃ arti sanabile est cõseruare aut variare vel medici operationẽ:egrotabile autem egritudine magna vel parua:est qõ scõo vel per accidens cõsiderat̃. Gallenus etiam prima technis intentioni medici circa causas sanas postposuit intentionẽ circa cãs egras ꝛ neutras. Sed p̊nᵒ subꝫ ꝛ proprietates eorũ p̊nᶜ cõsiderant̃.ꝓprietates aũt sunt dietabile cyrugicabile.ꝛ medicinabile:ita dixeriꝫ. Intẽtioni enĩ nomina subyciunt̃:ꝛ non ecõtra:principia aũt quia scientia est docens operi sunt duplicia.s.subi ꝛ operis:complexa ꝛ incomplexa:principia subiecti icõplexa formalia ꝛ finalia naturali relinquunt̃:similr ꝛ efficiẽs remotũ. Sed efficiens propiquũ cõsiderat̃:oportet eniꝫ virtutẽ fetus formatiuã medicũ aliquãdo adiuuare ꝛc̃. materialis etiam diuiduntur per propinquũ ꝛ remotuꝫ

remotū vt materia prima naturali pħo relinquitur cō/
templandū. elemēta etiā philosophi sunt. iuxta sententiā
Galeni in libro de substantia virtutū naturaliū dicentis.
Siue aūt corporalibus substātijs totis per eas inuicem
existentibus: siue qualitatibus solis complexiones fiant
neqꝫ necessariū aio cognoscere: neqꝫ assero. patꝫ autē ꝙ
elemētis nō formaliter in mixto remanentibus nō opꝫ
medicū elemēta cōsiderare. ¶ Auicēna aūt de elemen
tis determinās prima primi maluit ex pħia libro suo ali
quid inscribere ꝙ medicinā icōplete cōprehēdere. ideo
Galenus in libro de elītis loquēs pħs est. ¶ Humores
aūt mēbra ⁊ spūs medico substernūẜ. ¶ Operādi autē
pncipia: que in speculatiuis nō querunẜ: sunt medicine
simplices: vel cōposite: aut res nō nāles: que ad inducē/
dā sanitatē vel cōseruādā saltem instrumētaliter operā/
tur. Cognitionis aūt principia incōplexa sunt signa: per
que venāda est corpis dispositio nālis aut aduēticia. vul
gatissima aūt sunt principia cōplexa. Cōtraria cōtrarijs
curanẜ: ⁊ similibus conseruanẜ. ¶ Ex his pꝫ quā lōge
a nřa snia distet Tadeus ponēs canonē pro subiecto pre
dicationis in medicina. nō eni subiectū querimus com/
plexū: sed incōplexū: nō de omnibus predicabile: sꝫ par/
ticularibus subiectis ⁊c. cū eni canon de homine nō pre
diceẜ: nō subijcereẜ homo medicine ⁊c. ¶ Sciendū ter
tio ꝙ ratio formalis cōsiderandi hoiem in medicina. s.
sm ꝙ arte sanabile: distiguens est medicinalē hominis
cōsiderationē ab ea quā hꝫ metaphysicus: ipsum cōside
rans inquātū est ens vel substātia: ⁊ ab ea quā habet na
turalis cōsiderans hoiem sm ꝙ est corpus mobile ⁊ in/
quantū ipse homo est. facit igiẜ ratio formalis cōsiderā/
di subiectū ꝙ ipsum nō trāscendit metas sciētie cui sub/
sterniẜ. Distictionē medici ⁊ naturalis pħi collige a Ga/
leno in libro de ptibus artis medicatiue. caplo quarto.
¶ Sciendū quarto ꝙ finis intentus a medico est vnus
scꝫ sanitas. vt dixisse Tesillum. dixit Galenus primo de
ingenio sanitatis. caplo scdo. ⁊ in libro de optima heresi:
⁊ in introductorio medicorum. a fine igiẜ ratio formalis
subiecti sumpta est: ⁊ licꝫ dupliciter cōsiderabilis sit sa/
nitas: vno mō sm ꝙ acquisibilis homini: alio mō sm ꝙ
cōseruabilis est in homine: tamē nō sunt duo fines i me/
dicina: sed vnus tantū. scꝫ sanitas: sunt tamen duo modi
attingendi finē. s. inducendo ⁊ cōseruādo. ¶ Et si addu
cas Auerro. primo colliget. caplo pmo. finis istius artis
non est ad sanandū omnino: sed ad faciēdū qđ pōt fieri.
¶ Rňo. intelligit ꝙ medicus nō semp inducit sanitatē:
quāuis circa egrū corpus opereẜ. Aut ex mala egritudi/
nis dispositione: aut egri: aut alterius circumstantie: sed
istud non tollit quin sanitas sit finis medicine: ⁊ etiā me
dici: nō eni tollit nature intentio in pcreando masculo
quāuis feminā aut monstrū aliqñ vix valeat attingere.
imo nā aliqñ vane operaẜ nullū attingendo finē. ¶ Et
si iterū adducas Auerro. ibi finis preintenti sunt due spe
cies. s. cōseruare sanitatē ⁊ remouere egritudinē: ⁊ idem
confirmes ex diffinitione medicine habita prima primi
ab Auicēna. ¶ Respōdeo. intelligit duobus modis atti
gibilē esse sanitatē. s. cōseruādo ⁊ educēdo. nō eniꝫ aliud
est sanitatis eductio: ꝙ egritudinis remotio: sunt eni sa/
nitas ⁊ egritudo cōtraria imediata. vt Auerro. ibi. ⁊ ge/
neratio vnius est alterius corruptio. ¶ Sciendū quīto.
ꝙ sanitas hꝫ duplex eē: itentionale: ⁊ reale: sanitas in eē
intentionali est regulans medicū in operādo: sed sanitas
in esse reali est quā optāt infirmi: ⁊ quā debet medicus
producere aut cōseruare in corpe: qñ est ei possibile ⁊ cō/
ueniēs. ¶ Ex quo sequiẜ ꝙ sanabile qđ est ratio forma/
lis cōsiderādi hoiem in medicina dicit duo sub diuisi/
ctione. scꝫ sub sanitate cōseruabile: vel ad sanitatē dedu
cibile: ⁊ recte dico sanabile: ⁊ nō sanatū: qꝛ sanatū ē finis
operis medici cōseruantis sanitatē aut eā producentis:
non aūt subiectū. ¶ Et si dicas medicum operari circa
ethicum tertie speciei cōfirmatū: qui nō est sanabile: nisi
forte aptitudine logica: de qua nō est sermo ad proposi/
tuꝫ. ¶ Respōdeo. illud corpus est de reducibilibus ad
subiectū medicine: sed nō est subiectū in ea: neqꝫ vniuer
sale: neqꝫ particulare: quēadmodū etiā corpus hominis
mortui est de reducibilibus ad subm medicine. pro quā/
to medicus intendit aliquādo mundare ipsum a fecibus
⁊ cōseruare ipsuꝫ a putredine. ¶ Non tamē ita per acci/
dens cōsideraẜ a medico ethicus: sicut corpus mortuuꝫ
qñ medicus ethycū regere habet taliter: vt nō tam cito
ipsuꝫ mori cōtingat: sicut fieret si nō regulareẜ: ⁊ hoc ap
pellat Auicēna decima tertij viuificabile. ¶ Correlariū
aliquid infra speciē specialissimā sciētie subiectū primū
esse pōt. cōcessi eni hoiem sm ꝙ arte sanabile est: nō cō/
prehēdere sub se ethicū tertie spēi. ¶ Et si Galenus pri/
ma techni: xiꝫ plusqꝫ cōmētator ibi. cōmēto. iꝫ. itelligit
medicinā es. le oium sanorū egrorū vel neutrorū: qꝛ ars
est de oibus vniuersalr. Intelligo medicinē esse oiuꝫ ho
minū arte sanabiliū: non est autēꝫ oium hoium absolu/
te: neqꝫ eorū qui imortales facti sunt. Et si plusqꝫ cōmen
tator infra speciē specialissimā descendit: restringens sa/
num per esse a natura: patet ꝙ plus restringit ꝙ nos: qꝛ
etiā sanū per artē factum est arte regulabile ⁊ subiectuꝫ
medico: voluit enim prima technis. cōmento. is. ⁊ tertia
technis. cōmēto. zz sana per artem facta non esse medi/
co subiecta: sed eas esse terminos artis. Et si formaliter i/
telligaẜ: veritatē sapere detegeẜ. ¶ Ex hoc patet ꝙ lōge
absumus ab opīone Ugonis senēsis ponētis viuificabi/
le in rōne formali subiecti medicine. ¶ Et si dicas ꝙ sa/
nū est ratio formalis subiecti huius scie. iuxta plusqꝫ Cō
mentatorē prima technis. cōmēto. 9. ¶ Respondeo ꝙ
nō: qꝛ medicina est scia pratica: ⁊ nō speculatiua: est aūt
sanū ratio formalis speculatiua: eo qꝛ nō dicit operabili/
tatem a nobis: sed sanabile bene dicit operabile a nobis.
Nō subijciunẜ igiẜ operi medici egrū vel neutrū nisi vt
sanabilia sunt. in quib⁹ educēda est sanitas in egro egri/
tudinē remouēdo ⁊ in neutro lapsum vlteriorē ad egrū
prohibendo: ⁊ ad sanitatē ipsuꝫ reuocādo. Similr sanuꝫ
nō subijciẜ operi medici nisi in sanitate cōseruabile. ideo
pportionabiliter dicendū est de subiecti scie rōne. s. ꝙ ip
sa sit sanabile: ⁊ nō sanū. ¶ Et si ex plusqꝫ cōmentatore
ibidē dicas ꝙ subm medicine est sanū magis ꝙ corpus
vel homo. ¶ Respōdeo ꝙ nō: qꝛ nulla dispositio quaꝫ
intendit artifex producere in subiecto: vel cōseruare in
eo: est subm operi artificis: sed sanitas est dispositio quā
intendit medicus causare in subiecto hoie vel ꝯseruare.
ideo ipsa nō se tenet ex pte subiecti operi: ⁊ cōsequēter se
tenet ex parte subiecti scientie practice. ¶ Sciēdū. 6. ꝙ
sanabile est duobus modis arte: natura: tūc homo vt sa/
nabile natura tantū: ꝯsideraẜ a pħo naturali. vnde pħs
in libro de sensu ⁊ sensato. pħi est de sanitate ⁊ infirmita/
te prima inuenire principia: sed hō vt sanabilis a natura
adiuta per artē a medico cōsideraẜ. ¶ Ex hoc patet di/
minute assignatuꝫ esse subm medicine a cōciliatore dif/
ferētia. 6. ⁊ a Jacobo forliuiensi: qꝛ nō addiderūt subie/
cto per artem. Colligiẜ snia ab Auer. primo colliget. capi
tulo pmo. in fine. ¶ Sciendum septimo ꝙ neutrabile ⁊
egrotabile nō cadunt in ratione formali subiecti: qꝛ non
operatur medicus circa hoiem: vt in ipsum inducat egri
tudinē vel neutralitatē: neqꝫ vt cōseruet harū aliquā dis/
positionū. ¶ Et si dixeris consideranẜ iste dispositiōes

vt abyciant. ¶ Licz respōsio vera sit. nō tñ sufficit pro/
posito: q2 nullus terminus a quo in trāsmutatione habz
rōnē finis illius trāsmutationis: sed illud qd̄ p̄ transmu/
tationē est abyciendū: est terminus a quo: vel per se: vel
per accidēs: nō curo. ideo illud nō habz rationē finis. er/
go ab illo nō est ratio formalis subiecti sumenda: sed a fi/
ne. puta a sanitate. ¶ Ex hoc apparet sup̄fluitas Jacobi
forliuiensis ꝛ Ugonis senensis ꝛ multorū aliorū: qui po
nunt in rōne formali subiecti medicine egrotabile ꝛ sub
neutra dispositione ponibile. Jste enī dispositiones: quia
aliquā cōtrarietatē hñt ad subiectū: ad ipsuz attribuunt.
¶ Ex his habet possibile esse. imo necessariū passionez
alicuius subiecti esse rationē formalē cōsiderādi illud: ꝛ
presertim cū scientia subalternat alteri scientie subz illō
quidditatiue consideranti. Sic autē est de medicina cui
subycit homo: quē phs nālis quidditatiue considerat. ꝛ
ꝛ phīa naturalis medicinaz sibi subalternat: vt recte di/
xit plusq̄ cōmentator prima techni. cōmē. 20. ¶ Quod si
dixeris illud est subm̄ scie qd̄ pro differētia intrat diffini/
tionē scie: sed medicine diffinitionē intrant sanū egruz ꝛ
neutrū. vt pz ex Galeno prima technis. ꝛ ex Auicēna pri
ma primi. ¶ Respondeo circumscribunt nobis ille par
ticule hominē ipsum vt arte sanabilē: ipsuz enim oportet
esse: aut sanū: aut egrum: aut neutrum: si neutrum ponen
dum censueris: ꝛ q2 materialia hec sunt in subiecto: ideo
diffinitio Auicēne superaddens rōnem eorū formalem
considerandi: lautior est ꝛ lotior. ¶ De subiectis autem
librorū vt techni. aut afforismoꝝ: aut primi Auicēne. nō
multum curamus. q2 in potestate scribētis est de quibus
voluerit disputare. sed sciētie ipse ex sui natura subiectuz
exigunt eis determinatuz. ¶ Quantum ad tertium ar/
ticulum dubia quedā fulcanda sunt. primum est questio
quā mouet Galenus in libro de cōstitutione artis medi/
catiue. an medicina sit speculatiua. ¶ Ad quā ipse respō
dendo artes distinguit: quoniā quedā est solum specula/
tiua: vt arithmetica ꝛ astrologia ꝛ phīa: quedaz vero est
practica tantū: quia ostendit opus: nō tamen cum cessat
ab opere: vt cotharia. quedā ecōuerso ostendunt opus: vt
edificatiua. quedā aūt nihil faciunt: sed acquirere faciūt
aliquid: vt venatoria. Tunc dicit medicinā esse de gene
re factiuarū: ostēdentiū tñ opus: cū non operant: hec ex
secūdo caplo primi libri. Ex tertio vero caplo. dicit eam
potius factorū correctiuā q̄ factiuā. vt resarcinatiua: q2
nature est sanitatez facere: artis vero reparare. ex caplo
vndecimo: ꝛ etiā caplo vltimo. Aliqñ aūt artifex sibi exē
plum plasmat vt pictoria: aliqñ vero nō: medicina de se/
cundis est: q2 per anathomiā certitudinalr videt ipsum.
differt autē a dictis artibus: in eo q2 plurima natura ope
rante: ipsa famulat speculationē: tam vniuersaz ex qua
procedens medicus speculatiuus ꝛ ministratiuus est. ca
pitulo vltimo. ¶ His aūt presuppositis resoluēdo dica/
mus: esse practicū vel sumitur a ratiōe formali subiecti:
ꝛ sic medicina est practica: quia arte sanabile est a nobis
operabile. Alio modo sumit ab obiecto complexo dictā/
te de opere. s. sic esse faciendū vel nō: ꝛ sic medicina diui/
ditur per practicū ꝛ speculatiuū: q2 cōclusionuz medici/
nalium alia dictans est de opere: alia nō: dictātes de opere
parte medicine practica comprehendunt. vt flobotho/
mandū est: calefaciendū: frigefaciendū ꝛc. nō dictantes
vero speculatiue: vt genera febriuz sunt tria: complexio/
nes sunt. 9. vel quinq3. febris est calor extraneus ꝛc. ꝛ tūc
quia habituū aggregatio integrā dat scientiā: tūc pz q̄uo
practicū ꝛ speculatiuū sunt partes medicine integrales:
ꝛ nō subiectiue: sed practicū ꝛ speculatiuū vt ab obiecto
scientie incomplexo originē trahunt: sunt differentie di/
uidentes scientiā in partes subiectiuas. ¶ An autē sint
differentie essentiales vel accidentales non curo nunc:
¶ An autem subiectū partis medicine que theorica est
a subiecto partis medicine: que practica est: distinguat.
¶ Dicendum q2 incōplexū subm̄ nō distinguit: sed idez
est in vtraq3: ꝛ fm̄ materiaz: ꝛ fm̄ formaz. s. homo fm̄ q2
arte sanabile. medicina enī vna est scientia extrinsece ab
vnitate subiecti sui. ¶ Nisi forte diceres q2 homo arte
sanabile fm̄ q2 de ipso formabiles sunt ꝓpositiones de
opere dictantes subycit practice. ipse vero fm̄ q2 de ipso
formabiles sunt propositiones non dictantes de opere:
subyciatur theorice: sed patet hanc esse distinctionē: quā
anima nostra fabricat. que a sciētys realibus abycienda
est. Obiecta vero theorica cōplexa ab obiectis comple/
xis practicis distinguunt: sunt enim cōclusiones differē/
tes. ¶ Ex his autem concludamus alterius dubij solō/
nē: an scz medicina sit ars. Et dicamus qd̄ capiēdo artez
vt dicit collectionē pluriū preceptorū ad vnū finez ten/
dentium: sic medicina est ars neq3 ars sic accepta cōtra
distinguit scientie: sed quid cōius est ea. Sed vtendo h̄
nomine ars fm̄ q2 eo vtitur phs sexto ethycoꝝ. medici/
na nō est ars. Error enī fuit Jacobi forliuiensis nolentis
sub sciētia sexto ethicoꝝ diffinita practicā comprehēdi:
q2 ipsa est habitus demōstratione acquisitus. pz ibi capi
te quarto. Alius error fuit eiusdē putātis sciam practicā
sub arte. sexto ethycoꝝ. diffinita esse cōprehensaz. cuius
oppositū voluit phs ibi. caplo sexto. dicens artē eē circa
contingentia. sciam vero esse impossibiliū aliter se habe
re ꝛc. Auerrois autē primo colliget ꝛ sexto ꝛ septimo. ꝛ ꝑ
canticoꝝ. voluit medicinā esse artē. Non vt ipsum expo
nit Ugo senēsis scilicz large artē accipiendo. iuxta quez
sensum intelligendi sunt Galenus ꝛ Hyppocrates. quia
ipsaz voluit Auer. esse mecanicā artē: ꝛ nō sciaz. dixit enī
ipse primo de aīa. cōmēto. 17. medicū eē artificē mecha/
nicū: quēadmodū eleganter dixit plusq̄ Cōmētator pri/
ma technis. cōmento septimo.

¶ Finis.

¶ Expliciūt qōnes de pma syllogismi potestate ꝛ de sub/
iecto medicine. a Magnifico dño filio Claudij Achilli/
ni medicine theorice publice docente edite. Et impresse
Uenetijs mandato ꝛ impensis heredū nobilis viri olī
dñi Octauiani Scoti ciuis ac patritij Modoctiensis p̄
Bonetū Locatellū p̄sbyterū Bergomensez. Anno dñi
1508. kal. quarto Augustas.

¶ Laus deo gloria ꝛ honor Amē.

Tabula de orbibus

Finis.

¶ Questiones primi libri.

¶ Liber secūdus.

¶ Liber tertius.

¶ Finis.

Registrum

a
habes
¶ Alexandri
textu cõmenti
sunt ab ipso

b
ipsaȝ põt esse
corpora celestia:
in infinitũ in
mẽtatoꝛ.nã ei⁹

c
intelligentiarum
tiua fuerit existẽtia
titas. Sed de
quelibet pars

d
orbis:tũc valde
retur diuersitas
excentrici.rõ est
vt gnto metaphysice.

e
ne q̃ȝ in meridie:
formantes mãm
formati ab alio
intellectionis diuine

f
bilia ⁊ corruptibilia
pfecta sunt nãlr
tres entitatũ
esset post mundũ.

g
apte ptes celi
teret mutari
celũ resistit
cõseruat ꝑsertiȝ

h
¶ Alexandri
textu cõmenti.
positio. cesar
Quartum dubiuȝ

i
dari rem habenteȝ
tum est diuisibile
ipsis principys
res:que prius

k
q2 aer est leuis
nõ nisi in ente.
cõuertiẽ cũ
aial per te

l
dominaẽ:saltẽ
q2 elta remanẽt
specificũ. Alio
quid. ¶ Oꝛ si

m
ecõtra.nisi forte
in antiqua
quoq; si corrũpereẽ
tionale sumptũ

n
elemẽtũ ante
esse:q2 tunc
motus sursuȝ
tẽ facit:qua

o
tatẽ sibi in sũmo
terra versus
nõ diatur alteri
depellit ꝑexistentẽ

p
quãuis 2ria
diffiniendis
¶ Qd autem
¶ Alexandri.

¶ Finis.

Digitized by Google